BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.
172

188.A.10.

MS. 172

Ex Bibliotheca Domus Sorbonicæ

Incipit expositio cuiusdam Ricardi scī victoris sup apocalipsim

Cepe frater karissime hoc sententiarum munus. qđ tibi de uerbis apocalipsis beati Johīs apli et euāngliste fieri postulasti. libenter eū in hoc ope studiū nīri labores impendimus. ut habeas ex hoc quoq; libro sicut ex ceteris plerisq; noui ut ueteris testamenti libris. qđ sensū tuum eruditat affectū accendat. studiū ad meliora pmoueat. z pducat. Et sicut alibi diximus ex his omnibz nobis grām non damus. Ex deo de cuius dono. z scīs doctorib. de quoz pietatis habundine haurimus que pferimus. Liber iste. p septiformem spē scī grām editus. Septē episcopis. z septem ecclīs asie directus. ac porius vniuersali scē ecclē p orbem circumquaq dilatate. Septem spiritalib. donis ditate. diuina pruidentia ad eruditionē z cōsolationem de eius per septē diuisiones distinguitur. Do libro namq; titulo libri ubi additū est. Johīs Septem ecclīs. Prima uisio sic incipit ubi dicitur. Ego Johīs frater uīr. z particeps in tribulatione z regno. z patientia in Jhū. Secūda uisio incipit ubi scriptum est. Post hec uidi. z ecce hostiū apertum in celo. Et uox prima quā audiui tanquā tube loquentis mecū. Tercia uisio sic incipit. Et uidi angelos stantes i ospectu dei. z date sunt illis septē tube. Quarta uisio incipit ubi dicit. Et apertum est templum dei in celo. z uisa est archa testamenti eius in templo eius. Quinta uisio incipit ubi dicit. Et uidi aliud signum in celo magnum. z mirabile. Septem angelos habentes plagas nouissimas. quib. in illis consumata est ira dei. Sexta uisio incipit his uerbis. Et post hec uidi alium angelū descendentē de celo. habentem potestatem magnā. Septima uisio incipit ubi scriptum est. Et uidi celum nouum. z terram nouam. Eōdem istarum itaq; septem uisionum distinctionem. quicquid exponendo dicimus. p septem libros diuidimus. Primus itaq; liber tractat. de uisione prima. Secūs liber tractat de uisione secūda. Tercius liber tractat de uisione tercia. Quartus liber tractat de uisione quarta. Quintus liber tractat de uisione quinta. Sextus liber tractat de uisione sexta. Septimo de uisione septima. Accepe itaq; karissime frater. hedulam istam. in q̄ sicca medulla mirabiliū misteriorum nouitatem attingere. aliquā circa superficiem studeo carpere. in quib. inuenies plurima tue prudentie utilia. si ea que scripta sunt legere. et memorie commendare curaueris.

Beatus Johīs celestium mystiorum theologus quem xpc de nuptiis reuocauit. apli et euāngliste constituit. qui priuilegio dilectionis amoris sup pectus domini familiariter in cena recubuit. cuj xpc in cruce matrē commendauit. post diuisionem aplorum in orbē unusquisq; diuina dispensante pruidentia. uasa minoris sacre fidei uerbū. post beatum Paulū sic legitur predicauit. Habet asia septem ecclesias. ephesum. Smyrnam. Pergamum. Tyatyra. Sardim. Philadelphiam. Laodiciam. Inter quas ephesus metropolis est aliaz. Ordinatis itaq; episcopis in pdictis ciuitatib. cū archiepo ipe scs Johīs uacabat predicationi. Unde audita hec beati apli euāngli zuli constantia. interuenit olei dolium. domitianus imperator eū misit. Et cum inde illesus egressus. patmos insulam que in mari icario sita est. cum exilio relegauit. Et dum ibi detineretur. per negligentiam pastorum in ecclīs asie quedam uicia pullulauerant. de quorum emendatione z de psenti ac futuro statu ecclē uniuersalis. uisionem sibi a dño reuelatam scripsit. z suis ecclīs tradendam misit. Domiciano autē a senatu interfecto cum omnes decreta ei romani irrita fieri iussissent. Johānes ab exilio liberatus. cū magno gaudio ephesū est reuisus. Post aliquātū uero temporis uisurgentibz in eadem prouincia hereticis. de fide ēuitatis. rogatus ab fratribz ad confirmandam fidem quā docuerat. scripsit euāngelium. Postmodum multis utilibz claruit. ac deinde pace quieuit.

Liber primus. Capitula libri primi.

Tractat de uisione prima continens capitula xviii. De titulo. De salutatione. Generalis sententia de septem visionibz. iii
Unde agat uisio prima. iiij.
Unde agat uisio secūda. v
Unde agat uisio tercia. vi
Unde agat visio quarta. vii
Unde agat visio quinta. viii
Unde agat visio sexta. ix

BIBLIOTHÈQUE DE L'UNIVERSITÉ DE FRANCE

Ex Bibliotheca domus sorbonicæ

In fo. 26. (2)

De visione septima unde agat. x
De visione prima. xi
De episcopo ephesi. xii
De episcopo smirne. xiii
De episcopo pergami. xiiii
De episcopo tyatyre. xv
De episcopo sardis. xvi
De episcopo philadelfie. Primi xvii
De episcopo laodicie. Premium libri xviii

Deus immensus et eternus qui loco non capitur. nec tempore mutatur qui immensa et eterna bonitate sua cuncta potenter condidit. ipse eadem bonitate sua sponsam suam scam uidelicet ecclesiam. de culpa et pena misericorditer redemit. et eandum exilio seruatur. et ad beatitudinem supernam sub cursu et mutabilitate temporis preparatur. spiritalibus bonis ditat. et in aliis electis eius in mundo circumquaque dilatat. et aliis in celo beatificat. et exaltat. Quam quoque ipse pater luminum. i. auctor donorum spiritalium. a quo omne datum optimum. et omne donum perfectum descendit cotidie per ydoneos ministros noui testamenti instruit et regit. et partam et arduam uiam que ducit ad uitam ad celestia bona ducit. In hac via pedibus sce eccle de ualle lacrimarum ad superna gaudia scandentis. Lucerna est sermo propheticus. cui ne huius uite ignorantia deuiet intendit. qui lucerne lucenti in caliginoso loco. In quo prophetia beati Johannis que in hoc libro continetur quam ei mediator dei et hominum homo xpc ihc ad illuminandam scam ecclesiam reuelauit tanto gloriosior et lucidior euitescit. quanto sublimiora et lucidiora de xpo et ecclesia oracula describit. In hoc etenim est aliis excellentior prophetiis. quod de xpo et ecclesia magna ex parte sacramenta adimpleta deuuntiat. Et sicut euangelium legis obseruantias. sic ista prophetia excellit ueteres alonge respicientes prophetias. que fere tot habet sacramenta. quod habet uerba. Et parum dictum est. quia pro merito uolu-

minis omnis laus inferior est. In singulis et enim uerbis eius multiplices latent intelligentie. Exortando autem hec apocalipsis. i. reuelatio scam ecclesiam ad patientiam multiplices describit tribulationes. pressuras et persecutiones. quas in mundo patitur. et premia superna que post decursum temporis in celo consequetur. Primum uero ad declarationem operis consequentis titulum preponit. deinde salutationem septem ecclesiarum asie. quibus librum istum mittit adiungit. et sic ad narrationem septem uisionum. per quas liber idem distinguitur accedit. De visione i.

Apocalipsis ihu xpi. Quatuor sunt uisionum modi. Ex quibus duo sunt intro. et duo foris. duo sunt corporales. Duo sunt spiritales. Visio namque corporalis est quando occulos ad exteriora. et uisibilia aperimus. et celum. et terram. figuras et colores. rerum uisibilium uidemus. Sed hec uisio infima. et infirma est. que quia angusta est. maxima non comprehendit. et quia hebes est. minima non discernit. et quia pigra est. non attingit remota. et quia perspicax non est. non penetrat occulta. Que nichil denique mystice significationis continet. sed tantummodo corporei sensus motum et actionem habet. Alia quoque uisio corporalis est. quando species uel actio sensui uisus foris ostenditur. et intus magna mistice significationis uirtus continetur. qualis fuit uisio. que moysi in rubo quidem extrinsecus uisibiliter apparuit. sed typica significatione plena fuit. Quid namque accipimus per flammam. nisi spc sci gram. Quid per rubum arborem paruulam. asperam. uiridem floridam. nisi beatam mariam uirginem. per sui contemptum humilem. per exercitium uirtutem asperam contra mollitiem. uiridem per fidem. floridam per castitatem. Domino itaque apparente in rubo. flamma rubum non lesit. et filio dei carnem in uirgine sumente. obumbrante spc sci gra. pudor uirginalis illesus

pmansit. Longe igitur sublimior et excellentior est iste uisionis modus scdus quam primus quia primus a misterio penitus vacat et scdus celestis sacramenti uirtute redundat. Vnde et moyses de eadem uisione dixit. Vadam et uidebo uisionem hanc magnam. Reuera enim uisio magna fuit. que et presens tunc miraculum exibuit. et incarnationem uerbi. et uirginis matris perpetuam integritatem designauit. Tercius uisionis modus non fit oculis carnis. sed oculis cordis. quando uidelicet animus per spiritum sanctum illuminatus. formalibus rerum uisibilium similitudinibus. et ymaginibus presentatis. quasi quibusdam figuris et signis. ad inuisibilium ducatur cognitionem. Quartus uisionis modus est. cum spiritus humanus per internam aspirationem. subtiliter et suauiter tactus. nullis mediantibus rerum uisibilium figuris suis equalitatibus. spiritualiter erigitur ad celestium contemplationem. De istis duobus modis uisionum qui non corporaliter. sed spiritualiter fiunt. sic intulit beatus dyonisius ariopagita in libro ierarchie dicens. In sacratissimorum eloquiorum pretraditas illuminationes quantum possibile est respiciemus. simbolice nobis et anagogice manifestatas. celestium animorum. i. spirituum. ierarchias. i. quantum ad sensum celestes pontificatus. quantum possumus considerabimus. Symbolum est collatio formarum uisibilium. ad inuisibilium demonstrationem. Anagoge autem ascentio siue eleuatio mentis. ad superna contemplanda. Notat autem hic duplicem modum reuelationis diuine que theologorum et prophetarum mentibus infusa est per uisiones. et demonstrationes. quas greci uocant theophanias. i. diuinas apparissiones. quam aliquando per signa sensibilibus similia. inuisibilia demonstrata sunt. Aliquando per solam anagogen. i. mentis ascensum in superna pure contemplata. Ex his uero duobus generibus uisionum. duo quoque descriptionum genera in sacro eloquio sunt formata. Vnum quo formis et figuris. et similitudinibus rerum occultarum ueritas adumbratur. aliud quo nude et pure sicut est. absque integumento exprimitur. Cum itaque formis et signis et similitudinibus manifestatur quod occultatum est. uel quod manifestum est describitur. simbolica demonstratio est. cum uero pura et nuda reuelatione ostenditur. uel plana et aperta ratione docetur anagogica. Cum ergo secundum ea que dicta sunt. quatuor sint uisionum modi. duo foris. et duo intus. duo corporales et duo spiritales. querendum est quo nam modo sanctus iohannes hanc apocalipsim. i. reuelationem uiderit. Sed constat quod duobus primis uidendi modis qui foris corporaliter fiunt. eam minime uiderit. cum ipse eam in spiritu se uidisse testetur dicens. Ego iohannes frater uester et particeps in tribulatione et regno et patientia in ihesu. fui in insula que appellatur pathmos propter uerbum dei et testimonium ihesu xpi. fui in spiritu in die dominica. Quia enim in spiritu uidit non oculis carnis uidit. sed oculis cordis. Sed nec quarto modo illum hanc uidisse probatur. cum ipse quartus uisionis modus nullis mediantibus corporalium substanciarum formis fieri credatur. Sed ne ipse ualeret hoc modo uisa. malis abscondere. nec nos possemus absque cognitis uerbis et usitatis. uisibilium figuris que nullis caracterizantibus figugris uidisset tam conuenienter intelligere. Liquet igitur quod eam tercio uidendi modo contemplatus sit. eo presertim quod liber iste formalibus rerum corporalium plenus sit similitudinibus uidelicet. celi. solis. lune. nubium. imbrium. grandinum. fulgurum. tonitruorum. uentorum. auium. pascium. bestiarum. animalium. serpentium. reptilium. arborum. montium. collium. aeris. maris. terre et aliarum rerum que modo sensui non occurrunt. Necessarium enim erat nostre infirmitati. que summa non nisi per una. spiritalia. non nisi per corporalia ualet capere. non ignota per ignota. sed ignota per cognita noscere.

vnde beatus dyonisius in libro ꝓcessu aiꝝ
lege possibile ē animo nro ad non materiā
lem illā ascendere celestium iherarchiarū
z unitationem z contemplationē. nisi ea
que sedm ipm est materiali manuductio
ne utatur. Materialem manuductionem
uocat rerū corpaliū imagines. ꝑ quas
in sacra scꝑtura ea que incorpea z inuisi
bilia sunt figurantur. Ex quibꝫ quadā
ipe scs dyonisius mirabili subtilitate ex
ponit declarans que sint formatiue angli
carū uiraturū imagines? quid igneum
que humana effigies. qui oculi. que nares.
que aures. que ora. quis tactus. que palpe
bre. que supcilia. quis auditus. qui dentes
qui humeri. que brachia z manꝰ. qd cor.
que pectora. que dorsa. qui pedes. que
ale. que nuditas. quis amictꝰ. quis nu
dus amictus. quis sacerdotalis. que zone
que urge. que arma. que secures. qui ge
ometrici fines? qui uenti. que nubes.
qd es. qd electrū. qui colores diuersorum
lapidū. que leonis forma. que aquile
species. qui equi. que differentie equi
norū colorꝫ. que flumina. qui currꝰ. que
rote. qd dicit gaudiū angloꝝ. Animꝰ
tractꝰ nr. qa uisibilia nouit. inuisibilia nō
nouit. nisi uteret manuductione materiali.
i. rerū corpaliū similitudine. que sedm ipm
est. i. qm nouit ad immateriale mīm
me posset ascendere contemplationē. ideo
tam multi formes in sacris reuelationibꝫ
repsentant uisibiliū imagines. ut nīes
nra ꝓsuetā adoccultā disdat penetrie
bona? que uidere non consueuit. Nec
solum excellentissimarū rerū uisibiliū
ꝑclaris z lucidis similitudinibꝫ. que inui
sibilia sc figurantur. sz mediarū z infima
rū rerꝫ qlitatibꝫ. multoties z conuenien
tissime designant. Nam quia nichil eo
rum que sc est uniuersaliter boni ꝓpria
tione ꝓpriam. quia teste scriptura ui
dit deus cuncta que fecerat. z ualde bona
erant. Possunt etiā quelibꝫ infima
z minima. z que respectu aliorꝫ uidentꝰ
deformia. non inconuenienter in uisibilia
figurare. Et de his predicꝫ thelogus sic
ut. Aliquando in quid thelogi illi. i. qui
de scꝑturis diuinis locuntur. ipam inuisi
bilem uidelicet sapientiam. ex luminibꝫ
ꝑfectis laudant. ut solem iusticie. ut
stellam matutinā in animum scē orientē
ut lumē in tenebrarum luce z inuisibiliter
resplendens. Aliquando uero ex medijs ut
ignem in nocte splendentem. ut aquā
uitalis plenitudinis datricem. z simbo
lice dicendū. i. ut figuratiue dicant.
in uentrem subeuntem. fluminaq; re
dundantem. immensurabiliter refluen
tia. Aliquando autē ex nouissimis dest
infimis. ut unguentū suaue. ut lapidē
angularē. Et z bestialem ipsi formam
circumponūt. z leonis ei z paxōtere spe
cialitatē coaptant. z pardalem eum esse
dicunt. z ursam sentientē. Quodam inqt.
qd omnium uilius est. z magis significa
re uisum est. Quia z uermis speciem
ipam se ipm circumformantē. diuina sapi
entes. i. ipi thelogi tradiderunt. Notare
qd dr. qd omnium uilius est. hoc magis
uisum est significare. uermis uidelicet
qui xpm significat. ubi ipe xpc ꝑ aphe
tam de se sedm carnem assumptam ait.
Ego sum uermis. Sicut enim uermis sine
coitu nascitur de terra. sic xpc sine uirili semine
natus est de maria. Uermis ergo qui in
hoc omnium dicit magis. i. conuenienti
significare uidet. Et omnis figura tanto
euidentius ueritatem demonstrat. quā
to dissimilem ꝑ similitudinē figuram
se est. z non ueritatem ꝓbat. atq; nrm ani
mum in hoc magis dissimiles similitu
dines ad ueritatem reducūt. quo ipm
in sola similitudine manere nō ꝓmittūt.
Unde sacra scriptura mira ꝓuidentia
ad deformiū deformes rerū qlitates deue
dit. z ex immaterialium. z inuisibilium significatione (sc)
que non sinant nrm animū inde quiescē.
sed ad immaterialia ab omni materialiū simi
litudine longe remota. sua deformitate
cogant ꝓtransire iusto z uero ꝓfunde
tam de formitꝫ. z sic tempalibꝫ rerum

qualitatibz diuina z spiritalia similia ñ ee illis. nec quequ de istis ee posse. Nam si semp ex lucidis clarisz paolis significatiue similitudines in sacro eloquio ponerentur leuiter seduceretur animus humana. Illoz animi maxie qui nichil altius nisibilibz bonis intelligunt. z sedm eundem theologu d'yonisiu estimarem forsitan in celestibz esse quasdam auriformes essentias z quosdam uiros fulgoreos decora indutos uestimenta. z cetera talia quibz sacra theologia mistice uelat intellectu. Aliquando uero supessentialis diuinitas beatitudine laudant in scripturis. ut ratione z intellectu. z essentiam diuinam rationalitate z intellectu. z sapientiam ei declarantes. z uere ipam ee existentem subsistentia z uera causam subsistentie eoz que st eam esse demonstrantes z qi lume eam formant. z uita uocat. Et quonus ista materiales formationes supererare quoquom pbent z castoze uideantur habere significationem ad illam ineffabilem z incomprehensibilem z interminabilem diuinitatem. desicut tamen ripa ad ueritate se est exprimendam; Est enim super omne esse tam z ueram nullo lumine ipam caracterizante omiq ratione intellectu ab ipi similitudine meapabiliter derelictis z longe remotis. Quanis namq catura rationalis ad ymagiem z similitudinem siu fca sit cature magna enim differentia est inter caturam z creatorem z deficit oparo ei ad illum de

Beatus igit Johes rele/ titulo. j. gatus exilio a strepitu mundi z inquietudine remot. z quieti dedit. hanc apocalipsi a dño deo uidendi modo ut supius pbatu est. ad utilitate see ecle accepit z scripsit. In eo aute qd in quiete posit reuelationem accepit. significatur nobis qd illi qui internam quietem diligunt. ipi de inuisibilibz bonis mira cognoscunt. z quato se a tempalibz apius eloigant. tanto magis ceruis apropiquat. Qui enim se negotiis secularibz implicant. ab internis z ceruis semetipos alienant nec ualent de inuisibilibz magna considerare. qui a nisibilibz animu nescunt reuocare.

Si ergo deo pungere uolumus. ab exterioribz ad interiora mente reducam. ut sic secreto deus positi possimus celestia contemplari. Hinc nos admoner sermo diuinus dicens. Vacate z uidete qm ego sum ds. Qsi dicat. Sursi a mundi pturbationibz nacetis. me eorem plani ñ ualetis. Ad exterioribz igit nos interpos colligite. z interius pquirere quis ego sim uidere. Tanto namq mens humana spiritalibz se uacuiorem facit quanto longius post se corpalia derelinquit. Et tanto clarius atep pspicacius summus intendit. quanto ab instimis ppriis luminis radios auertit. Et quia uis mare secularium pturbatione fluctuet. ipa tn si pinternam aspiratione intra semetipam fuerit collecta. qi in quadam insule stabilitate posita diuinus pcontemplatione inheret. Apocalipsis ihu est. Jhus z xpc. duo principalia saluatoris nomina. sepissime recitantur in diuina pagina. z ihus quidem habeat se magnam significatione. dignoscitur tamen ee nomen ppriu uocabuli. xpc autem nomen tantum sacramenti. Jhc interpretatur saluator. Multi fuerunt ante eum hoc uocabulo. ihc nuncupati. z nullis eoz saluatur aliquis a peccato suo. Iste uero saluum facit ppm suum a peccatis eoz. Peccatum aliud originale. aliud actuale. Originale est. qd nascendo a parentibz contrahim. Actuale qd post modum ipi operamur. Sz ihc nr saluator ab utero nos saluat. qz p gram baptismi ab utero liberat. Ste duo uidem ee uicia principalia. ygnicia z luxuria. quibz ql fontibz duobz. ceta mala q flumina siut pfluentia. Gula hoz ceta gula sit uicium carnis. luxuria tamen magis uidet ee gule. qa luxia no cessat effundere. quicqd gula potest deglutire. Et sic p hanc gula uelut famulatrix z ministra luxie. ad luxiam ptinere. Gula uero z uentrem congregat. Vnde luxia uoluptates spargat. Et quito luxia satagit congregata dissipare. tanto laborat ampli gula. p absq dissipata restaurare. Malicia corruptio tocius animi spiritale est uicium. z spiritaliu sonus dugo

uiciorꝝ. Sunt igr duo maxia uicia. maloꝝ
omniū causa. malicia z luxuria. Hortus est
malicia. fons est luxuria. Malicia in cor
de. luxuria in carne. Malicia est inqna
mentū ipsi. luxuria inquinamentū carnis.
Malicia generat rugā. luxuria maculā.
Malicia. fomes est uiciorꝝ carnaliū. Ista
duo uicia. bñ distinguit z designat. Sacra
septuu. vbi ait. In maliuolam animam
nō introibit sapiencia. nec habitabit in
corpe subdito peccatis. Ubi enī ait. in ma
liuolā aiam nō introibit sapiēcia. de
signat malicia. Vbi uō ait. In corpe subdi
to peccatis. designat luxuria. De his ꝙ
psalmista ait. Incensa igni z suffossa ab
increpatione tuꝰ tui. ꝙbuit. Ora eī
dñs manifestabitur ad iudicandū. ibūt
luxuriosi z malitiosi ipo increpāte in ig
nem eternū. Hec duo etiā uicia z his
mael qui reprobꝝ figurā tenet. recte si
guificant. Ibi namq; scriptū est. Hic erit
ferus homo. manus ei contra omnes. Et
manꝰ omniū contra eū. et e regione tha
ruū suoꝝ figet tabernacula. Hꝫ designat. Hꝫ.
malicia. Ubi uero septū est. qꝺ mater sua
accepit ei uxorem de terra egypti. expri
mit luxuria. Quid est enī egypt quē
incepatur tenebre. nisi cecus ubi se non
uidet. cē ceca. Quid est uxor egyptia. nisi
luxuria ceca. Reprobi ergo quiq; fieri stu
dent. manꝰ eoꝝ coniūctiōis suꝰ. z manꝰ eoꝝ ꝙ
nocant adsumsē. z e regione thaxum
suoꝝ figunt tabnacula ꝙ superbam cordis
maliciam. z uxorem sortiunt de egypto.
ꝙ luxuriam carnis ceca. Hec z necessias
ista duo mala exprimit. ubi se egressum
ante fontem draconis z portā stercoris
ad considandū murū iherlm dissipatū
desebit. Quid enī ꝙ fontem draconis sim
ficat. nisi fons malicie. Ad per portā
stercoris. nisi feroz luxie. Ad ꝙ murū
ierlm figurat. nisi illi q̄ in scā eccla sa
nctoz existimant. Sed fontem draco
nis. z ad portā stercoris. murū ierlm dis
sipat demonstratur. eū illi qui uidebāt
fortiores z sublimiores. in scā eccla siue
ꝙ malicia. siue ꝙ luxuriam labunt ad
inferna. Sunt ergo duo ista uicia ma
xima. scilz malicia. que ideo malicia
potest dica. quia mala quibz cōmunit
nomine designat. z luxuria que earuꝫ
uiciorꝝ materia uidet existere. Hꝫ
deus nr saluator nr. Ab omnibz nos sal
uat. quia ab oīb inquinamento carnis
z spe ꝙ suam gram potenter emūdat. Sacer
dos ergo eatꝰ uocatus est nomine. qui
tam mirabilis z tā magnificatus est pote
state. Sepe autē non est nomē xpi uo
cabli. Hꝫ est nomē solūmodo sacramenti.
Xpi nāq; in ueteri testamēto dicebant
qui unctione matiali. in reges uel sacerdotes
ungebant. Hꝫ redemptoꝝ nr nō est uisi
unctione. Hꝫ spūs scī plenitudine. Unde
septum est. Dilexisti iusticiā z odisti ini
quitatē. ꝙpterea unxit te deus deus tuus
oleo letitie ꝙ consortibz tuis. z nō solum
in se. ipe est unctus ꝙ spe plenitudinē
Hꝫ electos suos ungit ꝙ eidem spe ꝙticipa
tionem. De plenitudine enim ei nos
oēs accepim. Ascendens enī xpe z alīs
dedit dona hominibz. Et apls ait. Unī
cuiq; data manifestatio spe ad utilitatē.
Alii quidem datur sermo ꝙ spm sapiencie
alij sermo scientie. alteri fides. alii grā
sanitatum. alii operatio uirtutū. Alii ꝓphe
tia. Alij discretio spirituum. Alii genera
linguaruū. Alij interpretatio sermonum.
Hec est unctio q̄ capite q̄ descendit in
barbam. z usq; in oram uestimenti. Ca
put significat xpm. qui est caput oīm
fideliū. Barba q̄ capiti inhereret. et
est signū uirilitatis. apostolos designat. z
qui xpo dum in mūdo conuersatus est adhe
sert. z adherendo ei eo comedert. z bibe
rūt. z ei salutifera doctrina audiert.
z miracula uidert. Et post ascensionē
ei accepto pleniꝰ spū scō confortati
uiriliter egerūt. qui fidem xpi ꝙ regna
mūdi gfidenter predicauerūt. ꝙpter
nomē ei in conciliis traditi. in synago
gis flagellati. ante reges z presides du
cti. z in his oīb uiriliter uicerunt.
cunctos a conspectu concilij gaudentes.
q̄m digni habiti sūt pro nomine eius
contumeliam pati. Ora uestimenti
ultimos figurat iustos. qui erunt in
fine scī. Unctio itaq; spūs scī que est in
capite. i. in xpo. sedm plenitudinem

in barbam · vñ apls descendit· sedm ꝓria
passionem quãdo illis aut· Accipe spm scm·
Et quãdo post ascensionem suam illis eãdẽ
spm misit· z grãm linguarum distribuit·
descendit quoq; in eam uestimenta· quia
idẽ spẽ· scis tribuentur· etiam illis q̃ fuer
sunt in fine mũdi· Possum etiam ꝑ barbã
supiores quosq; ꝑfectos· ꝑ eam uero ue
stimenti nũ flores· z impios accipere· Iz un
cto in utroq; descendit· qa dns ꝑ grãm
suã· pusillus cũ maioribz benedicit· Ista
ergo duo nomina redemptoris humani ge
neris· Ihc xpc· In nouo testamento· cre
bruq; qm̃ i alio reperiant· Ihc qa saluos no
facit a peccatis nris· xpc quia unctus
est spu scto· ꝑ cunctis principibz suis· Sequ
tur Quam dedit illi ds· palam facere
seruis suis· Notandus ordo dandi· Ds enim
dedit xpo· xpc angło· angls Johi· Johes
septem ecclis asie· ecclesie asie unusquis
mat ecclie· Unusquis mat eccla cotidie
ꝑ uoces doctoz dispendat z distribuit ea
mentibz fidelium singulorz· Hic omne
datum optimum z omne donum ꝑfectum
qd de sursu a patre est· in predestinatos
ad uitam descendit· z in eos uarie ꝑpulare
multifarium ter q; procedit· z eos ad sinum
mat uocantis congregat· z ad ipm simpli
citatem coadunat· Iz bonum celebre qdnos
uidem ꝑ speculum in enigmate· hoc spe
angelica contemplant facie ad faciem· Qd nos
cognoscam exparte· Hoc illi cognoscunt
sic z cognita sunt· Nam quemadmodum ocli
sani solarem fulgorem pure conspiciunt·
infirmi uero nisi obstaculo interposito
illum cernere nequeunt· sic immutabiles
celestium essentiarz ips· quos labentibz re
probis angls nulla potuit malicia corrũ
pere· diuine claritatis splendorem imme
diate suscipiunt· Homines uero qui pec
catoz obtenebrant caligine· plerumq; in
mediantibz figuris illum ꝓspicere possunt·
Iz cũ mortale hoc induerit immortalita
tem· z corruptibile incorruptibile· tunc
homines translati ad sortem angelice mã
sionis· ꝓcipue etiam erunt eidem coetui
plationis· Et bonum diuinum quod modo
sepe ministrantibz angls z mediantibz
figuris suscipiunt· ꝑpe cessantibz ministris
z figuris sublatis· possi debunt recreare·

Interim autem donec occurramus in unum
tem fidei z agnitionis filii dei· in uirum ꝑfectum
in mensuram etatis plenitudinis xpi· da
tum optimum z donum ꝑfectum qs a deo sonte bon
deriuat· plerumq; ꝑ angelos· z ꝑ ea que ei
sibilibz sunt similia· hominibz ꝺn sine
merito superioribz ministrat· z ꝑ superiores
inferioribz dispensatur· Causa q; reue
lationis diuine· in titulo libri declarat·
cũ dicit· Palam facere· Ad hoc nanq;
dedit illi ds ipam apocalipsim· ut eam
palam faceret· Deus z ei ds ut talen
tum expendat· unde ut lucrum referat·
Deus ut bonum qd cognoscam palam
faciam· z qd ab aliis discam· alios doce
am· Deus ut qd aure z incabulis audim
sup certa ꝓdicem· z lucida diuine cog
nitionis in animo accensa· no absconda
tur sub modio tenebrositatis· sed pona
tur sup candelabrum ꝓdicationis· sicut
in fine apocalipsis ipse sepe dicit· Qui
audit· dicat· uenit· In sacrata enim abdi
dita z in thesauro inuisa· nulla est uolu
tas· Dicit ergo facienti bonum facere z
in faciendi· peccatum est illi· Ista scien
ti bonum dicere z in dicendi· peccatum est·
Alibi etiam manifestari sacra reuelata
debeat demonstrat· cui subiungitur·

Seruis suis· Non superbis philosophis
in incredulis iudeis· no immundis xpia
nis· Non enim debent sacra canibz dari·
nec margarite ante porcos spargi· Ca
nes sic infideles sacre fidei ꝓfessores·
z ipam oblatrantes· porci vero fal
si xpiani· fidem quidem quicquam ad credu
litatem habentes· Iz semetipsos uitiis
more porcoz sordidantes· Uetitis
ergo sacra misteria sic celata· illis
ꝓpter cecam nequitiam· istis ꝓpter uitam
polutam· Seruis autem domini studiose
sic reuelanda· qa z que dicunt pacien
ter audiunt· z audita deuote faciunt·

Sic itaq; bonum diuinum malis no debz
manifestari· sic bonis minime debz
celari· Et sic est grue culpa sacra
misteria reuelare ꝓbis· ita grue
culpa est· hec abscondere ab electis·

No sit ergo tecum seruus inutilis·

qui modo corpesat ab officio dicendi. qa de
luco talenti sibi commissi redditu est ra
tionē in die iudicij. Sequit. Que oportet
fieri acto. Circa fiūt que cumq; p̄senti fiūt.
qā z tempa z que sub cēpis agunt. circa ā
scunt. Breuis est enim uita ista. nia lubri
ca mois incerta. Que oportet fieri acto. id
est de hisque ecclie in scō sūt uentura. siue
dilpa siue adūsa. siue de his q̄ in fine scī sūt
recōbuenda. Circa itaq; cuncta fiunt. quia
z p̄senti acto discedūt. z futura acto fiue
cedunt. Quātō uero ciuius urgente bre
uitate cēpis ea q̄ in hoc libro continentur
sūt complenda. tanto ciuius. ac studiosius
sunt annūtianda. ne ingruente mozsar
ticulo ille q̄ p̄audiuit debuisse iustificari
non audiendo pcat. z de manib; p̄dicatoris. dns
p̄cātorem p̄dnū requirat. Quicq; ergo
doctina cū fine utre siue compleatur. que unde
libz qui dui uiderint complenda reneatur.
Sequitur. Et significauit. mittens per
angelū suū seruo suo iohannī. Modū sacre
reuelationis ostendit. ubi dicit. significauit. Si
gnificauit. q. p. signa quedā figuras. z sigilla.
sensibilib; cōsimilia sacra misteria uelauit.
Voluit nāq; misteria sua p̄ figuras ostendi
ne sine exercitio nō possent intelligi. qa gra
cius z firmius retinetur. quod cū labore acqui
ritur. Voluit z figuras aliquibi exponi. ut p̄
hec innuere expositionē in aliis sensib; de
querendam. ut sic z fideles querentes inueni
ant. z infideles q̄ puerterent z conculcare mi
nuant. sacra misteria nō intelligant. Per
angelum suū seruo suo iohannī. Pangit
enim i similitudine filij hominis apparente
uisio ipā scō iohanni monstrata est. sicut p̄
in sequentib; declarat ubi dicit. Et conuer
sus uidi septem candelabra aurea. z in medio
septē candelabroz aureoz simile filio hominis.
Ppe itaq; sedm humanitatē. ipm sacramē
tū accepit apte. z p̄angit ipius xpi speciē
p̄ferentem qi speciale q̄dam munus diuisis si
guris uelaminib; obtectum. ut z electoz
mentes exerceret. z reprobis minime pateret
scō iohī. z p̄ipm septem ecclīs immo uniuer
sali scē ecclē tyan scribit. Cui beatissimi in
delicz iohis quis quātaq; fuerit auctoritas
manifestatur. cui sub inferat. Qui testimo

nium phibuit uerbo dei z testimonio ihu xpi
quecūq; uidit. Reuera z cū magn sunt. qui
de xpo sedm utramq; uam diuinitatis s. z
humanitatis. testimoniū phibuit. De utrq
quippe natura redemptoris. testimoniū phi
buisse illum sermo p̄sens designat. qui cū testi
monio uba dei. z testimonium ihu xpi phi
buisse denūciat. Diuinitati quidem testimo
nium phibuit. ubi celestia secreta contemplat
dicit. In p̄ncipio erat uerbum. z uerbū erat
apd deum. z deus erat uerbum. Humanitati
quoq; testimoniū phibuit. ubi xpm auribus
p̄dicasse. z miracula fecisse. mortuū z sepultū
resurrexisse. z discipulis apparuisse describit.
In p̄senti sermone quem ubi dicitur uerbo dei.
designat diuinitatis. ubi uero subdit ihu xpi.
significat humanitas. Et iohēs testimoniū
phibuit uerbo dei. z testimoniū ihu xpo que
cunq; uidit. q. que de archanis sempiterne
deitatis spiritalib; oculis p̄ contemplationem in
tellexit. siue de opib; humanitatis oculis carnis
agnouit. inquantū potuit. z uerbo p̄dicauit.
z scripto cōmendauit. Sequit. Beatus qui legit.
z qui audit uba p̄phetie huius. z seruat ea
que in ea scripta sunt. In fine ituli ad capta
dam benuolentiam. z p̄uocandam diligentiā
legentium. audientiū. z seruantiū p̄phetiā
ista. finium posuit. beatitudinem uidelicet
certam. Et in eo quidem q̄d dicit qui legit.
designat lectores. siue doctores. In eo autem
q̄d dicit qui audit. exprimit laicos siue audito
res. in eo q̄d dicit qui seruat. electos equitq;
Nichil itaq; potest ad saluationem. q̄d legit
ur q̄d audiatur. nisi p̄ actionem diligenter ser
uetur. Si igitur ad beatitudinem p̄gere desi
deramus. ea que scripta sunt studeamus. non
solum legendo uel audiendo cognoscere. sed q̄
cognoscim bn uiuendo studiosius adimple
re. Melius etenim esset. ueritatem nō cognoscere
quā post cognitionem a sancto mandato recede
re. Seruus enim qui sua uoluntate dni sui z ei fiat
plagis uapulabit multas. Intellectus quippe boni
i. utilis. illis qui faciunt eum. Et autem q̄
scripta sunt seruat. qui fidem xpi z ecclie non
uiolat. qui tunc mandata queritq; premissa.
Sequit. Tempus enim p̄pe est. Tempus. s. la
boz fruendoz. ac recipiendoz p̄miozz. Ma
igitur p̄pe est tempus ut uella finiantur z dona

subsequantur. nō nos in nā ure plenius adūq
frangant. nec pspa emolliant. ut sub breuitate
temporis puenire ualeam ad diuturnitatem
eternitatis. Hec circa ingressum libri uelut
qui ostium ipit. ut que in tomo st patenter
cernere possit. de titulo sucincte plibauim.
ut archana q intrinsus continentur. euidentius
deinceps inspiciamus. De salutatione .ii.

Johannes septem ecclesiis q sūt in asia. grā uo
bis z pax a deo qui pater nr. qui est. z qui erat.
z qui uenturus est. Et a septem spiritibz qui i
conspectu throni ei sūt. Premisso titulo ad
declarationem z euidentiā sequētium. subiun
git salutationem. in q demonstratur quibus specia
liter ipa ipheta dirigat. In principio quoq;
salutationis ea pque determinat. a deo
qui salutem mandet. z qm eidem salutē exoptet.
z unde deinceps illis ipam salutē uenire desideret.
Ubi enim dicit. iohes septem ecclesiis q sūt
in asia. z qui salutem mandet declarat. ubi ui
subiit. grā uobis z pax qua ipi salutē exoptet
tribuat. ubi autem deinceps infert. Ab eo qui
est. z qui erat. z qui uenturus est. z ad septē
spiritibz qui in conspectu throni ei sūt. unde
illam huius dei uenire desiderat manifestat. iohes
septem ecclesiis q sūt in asia sibi principaliter com
missis. z ab ipo specialiter dilectis. in hac ipsius
nōiatim designatis. Grā uobis z pax. Grā uob
a pcōz remissione pax. a diuina reconci
liatione. Grā ut culpa uobis auferat pax
ut iustitia conferatur. Grā ne hereditemini de ser
uitute diaboli pax ut maneatis in seruitio dei.
Postea grā statui pax subiungit. qa qui de peccatoz
miseria. ad diuinam grām munus siue principatus ad
deum reuertendo transgreditur. pacem inter
ipm et deum pax firmissima reformat. Delyc
muro. psalmista dicit. In deo meo transgre
diar murum. Ab eo q est z q erat z q uentu
rus est. z a septē spiritibz q in conspectu throni
ei sūt qd dicit. Ab eo q est. z q erat. z qui ue
turus est. pinet ad psonā filij. z qd subdit. z
a septē spiritibz q in conspectu throni ei sūt. pti
net ad psonā spūs scī. De patre nā quia tacz.
qa de creatore nemo male sentire at. nec de
ipo error aliq subrepere at. de psona ui filii
z spūs scī ideo facit mentionē. ut de fide
legentiū sinistra si obscura sūt dubitatione
dissipet. Dicit de psona filij z spūs scī. quia
de ipis cum ecclie fere hereses oriuntur in ecclis.
Qui est z q erat z q uenturus est. Q est eter
nalis coeternus patri. qui erat ei patre ante
rationem mundi. qui uenturus est in gla patris
in die iudicii. Qui est p incommutabilitatē
eternitatis. Qui erat p potentiam creationis.
Q uenturus est p iusticiam retributionis.
Qui est qz supra omia deus būdicet in sclā z
subsistit. Qui erat quia de nichilo cuncta
fecit. Q uenturus est qa uiuos z mortuos
in fine mundi iudicabit. Et a septem spi
ritibz. a septiformi spu qui simplex q deus
est p naturā. septiformis p gram. Diuidit
autem dona singulis. pro ut uult. Throni
di sūt sancti angli. z homines scī. in quibz
deus residet. z p quos iudicia sua inuisibiliter
exercet. Et in conspectu throni ei septē spūs est.
quia inuisibiles inuisibilium animoz oculos
septiformis sps p gratiam suam uisibiliter il
luminat. z que agenda sūt. illis inuisibiliter
demonstrat. Ipm semp ante conspectu sue con
templationis habent. z que ipo docente fa
cienda didicerint. p actionem complent. Sequi
tur. Et ab iesu xpo q est testis fidelis primo
genitus ex mortuis. z princeps regum terre.
Terrarum reuerentiam ad psonam filii. qua de
ipo maxime semo est frequens habend. z ea
pque ponit q ad naturam humanitatis
z dispensationem humane redemptionis p
tinent. ut dum quanta pro nob in suscepta
carnis nre natura sustinuit audiunt. qm
tum ipm debeam diligere z pendam. Qua
nis autem z precedentibz secūm pdeam rōne
psonam patris excluserimus. possumus
tamen rectissime id qd dī. qui est z qui
erat z qui uenturus est. ad psonā patris
referre. z p tria tpa. presens. preteritum.
z futurum. quibz omne tempus comprehdit.
immensam ei diuinitatis eternitatem
figurare. Nam qd additur. z a septē
spiritibz qui in conspectu throni ei sūt
ad psonam spūs scī. z qd sequit z ab iesu
xpo q est testis fidelis ad psonā pinet
filii. Go si quidem sententiam isto modo
disponam. intelligim z dicim psonā filij
non secūdo loco p illa que de patre. z tcio
post illa que de spu scō dicta sūt. sed ultī
mum ideo positum. qd de ipo p nat

subsequēs sermo p̄sentis capituli sit habend⁹.
Qui est testis fidelis · ueritatem p̄dicando:
p̄mogenit⁹ ex mortuis resurgendo: p̄ncips
regum t̄re in celo regnando. Testis fidelis
Qa de oīb⁹ que p eam testificanda erant
in mundo · testimonium fidele p̄hibuit.
Testis fidelis · quia quecumq; audiuit a
patre · fideliter discipulis suis nota fecit.
Testis fidelis · quia uiam dei in ueritate
docuit · nec ei cura de aliquo fuit · nec p̄
nam hominū respexit. Testis fidelis · ꝓ
pter ueritatē quā uerbis docuit · miraculis cō
firmauit. Testis fidelis · quia et ꝑ ipsis
dampnationem · t electis saluationē nun
ciauit. Testis fidelis · quia testimonium
sibi a patre commissum · nec in morte
negauit. Testis fidelis · qua de opibus
malor⁹ t⁹ nor⁹ · in die iudicii testimoniū
uerū dabit. Primogenit⁹ ex mortuis
Qdam legunt⁹ in ueteri testamento
apparuerat oīb⁹ suscitatus · sz rursus re
diuit morte reuersi sunt in puluere
Ipse autem resurgens ex mortuis iā non
mor⁹ · mor illi ultr̄ non dominabit⁹.
Qd enim uiuit uiuit deo. Qui in carne sua re
suscitatā · in celesti gloria collocata nobis
certam spem dedit resurgendi · t ad ce
lestem t beatam mansionem ꝓcurrendi.
Et p̄ncips regum terre i. regum qui t
certa sūt. Alii sūt reges. Regendo sibi
p̄ diuinam dispositionē subiectos. Alii
sunt reges. regendo fideles a deo sibi com
missos. Alij sūt reges auxiliante deo rege
re eo cautim⁹ temeritpos. Primi sūt p̄n
cipes seculares. sc̄i ecclesiarum pastores. ter
cii · singuli quiq; fideles. Sz ihc. omnium
p̄ncips est · quia quicq; agunt in mundo
rectam accipit ab ipo ordinationē · t in
futuro iustam ab ipo recipiet retributionē
Omnium princeps est · quia ab ipo est t po
testas sēcularis · t cura pastoralis · t singu
laris sollertia cuiuslibet fidei. Qui
ta sicut ab ipo habent originem · sic se
cundum ipm habere debent actionē · ut
p̄ncips p potestatem sēcularem inter sub
iectos sibi homines teneant iusticiam ·
pastores ꝓcurent pastoralem fidelibz sibi
cōmissis prebeant doctrinam · t singuli
fideles p singularem sollertiam in semet
ipis sciant sēctionem. Principes debēt
subiecti sibi contra rapaces homines defē
sionem t pastores sibi cōmissis · contra im
pugnantes demones · instructionē singuli
autem sibimetipsis debent contra uicia
reluctationē. Non ergo debent isti reges
si suo principi adheserint · in prelijs hostes
formidare · qui talem habent principē
qui ipos hostes solo nutu sue uoluntatis
potest debellare. Sunt t enim quidam de
duob⁹ p̄mis supradictis generibz regum ·
qui summo p̄nci adherere contemp̄nit ·
qui acceptam ab ipo potestatē · secūm ipm
exercere noluit · qui in subditos seuiunt ·
t eos deuorant · t qd sup̄ se p̄ncipem habe
ant · qui eripit inopē de manu fortior eius ·
egenum t pauperem a diripientibz eū · nimi
me pensant. Qui fideliter principes regū
ad exercitationem t purgationem elector⁹
eos ad temp⁹ seuire p̄mittit · sz in tempore
retributionis eos de hac seuicia g̃uiter iudi
cabit. Redeant ergo tales reges si tamen
reges · ad conscientiam · t qd sup se p̄nci
pem habeant · cui de actibz suis reddituri
sūt rationem recognoscant. Qui etiam sic
potestatem conferre · sic potest t auferre.
Balteum enim soluit regum · t precin
git sine renes eor⁹. Secutus. Qui dilex
it nos t lauit nos a peccatis nr̄is in sangui
ne suo · t fecit nos ꝯ p̄ri suo regnum
t sacerdotes. Qui dilexit nos p caritatē
lauit nos. p passionem. Dilexit nos cum
patiendo · lauit patiendo. Qui dilexit
nos ꝯ lauit. Non enim lauisset ni dilex
isset nos a peccatis nostris · originalibz et
actualibz · spiritalibz t carnalibz · crimi
nalibz t ueni⁹libz. In sanguine suo · non
in sanguine animalium · sic in ueteri
lege uel testamento. Qui sanguis · s. ueter
is testamenti uirtutem purgandi nullā
habuisset · nisi ei in hoc qd huius sanguis sac
mentum erat acceptus. Et fecit nos re
gnum t sacerdotes pat̄ · i. diuine pater
nitati siue patrie diuini cultus. Fecit nos
regnum · ut qui p̄ crimē regnum dia
boli modo sum⁹ regnū dei · t in quibz reg
nabat p̄ diabol · in eis modo regnet ds.

Reges multi

Fecit nos regnum. ut in nobis destruamus
mala. edificemus bona. vicia deprimamus. vir
tutes erigamus. Fecit sacerdotes. ut qui prius
demoniis immolauimus. deo deinceps immo
lemus. Et qui ante obtulimus diabolo sacrifi
cia peccatorum. amodo offeramus deo sacrificia
bonorum operum. Ipsi gloria et imperium. in secula secu
lorum amen. Ipsi gloria. quantum ad electos. impe
rium quantum ad reprobos. Gloria ut eum elec
ti glorificent. imperium ut eum reprobi for
mident. gloria ut laudetur a bonis. pro collatis
beneficiis. imperium ut a prauis timeatur.
pro malis perpetratis. Gloria qua glorificat electos
pro iusticia. imperium quo condempnat repro
bos pro culpa. uel gloria in propria natura. imperium
in creatura subiecta. Gloria quia ipse est super
omnia. Sed licet ista ad decorem et euidentiam
sententie non irrationabiliter distingua
mus. in summa tamen et in diuina deitate
unium et idem esse uera citer credere debemus.
In secula seculorum. i. semper. Amen. uere siue fideliter.
Gloria igitur et imperium ei uere et semper sit. qui
talia. et tanta pro nobis fecit. Sequitur. Ecce ue
nit cum nubibus. et uidebit eum omnis oculus.
et qui eum pupugerunt. et plangent se super
eum omnes tribus terre etiam amen. Post sa
lutationem adiungit quedam de auentu
xpi et terrore iudicii futuri. ut si ex beneficiis
que in salutatione continentur deum diligere
negligimus. saltem ex minis que secuntur
ipsum timeamus. Si propter dulcia que procedunt
contempnimus bona facere. propter amara
que secuntur formidemus mala perpetrare.
Si non trahit ad deum hoc quod demulcet.
saltem ab aduersa parte nos repellat his quod
terret. Tribus autem modis exponerere
possumus quod dicit. uenit cum nubibus. Ue
nit cum nubibus. i. ad locum ad quem
nubes ascendunt. ut semetipsam manife
stans in loco sublimi ab omnibus resurgen
tibus patenter possit uideri. Aliter. Ue
nit cum nubibus. i. cum sanctis. qui nubes fuerunt
pluendo per predicationem. coruscando per
miraculorum operationem uolando per
contemplationem. protegendo per intercessio
nem. Aliter. uenit cum nubibus. quia cre
di potest ut sicut per nubem ascendit in celum.
ita ueniat ad faciendum iudicium sicut

scriptum est. Hic ihesus qui assumptus est
a uobis in celum. sic ueniet quemadmo
dum uidistis eum euntem in celum. Sequitur.
Et uidebit eum omnis oculus. Uidebit eum
omnis. quia uidebit eum bonus et malus.
corporalis et spiritalis. Uidebit eum bonus
ad gloriam suam. malus ad ignominiam
suam. Uidebit eum corporalis oculus ho
minem uerum. spiritalis oculus deum uerum.
Uidebit eum oculus bonus uelut dignus cla
rificari. malus sicut dignus excecari. Uidebit
eum oculus corporalis eius claritatem admi
rando. spiritalis semetipsum de merito sub
tiliter diiudicando. Et quod etiam ma
li uisuri sunt. declarat cum subdit. Et qui
eum pupugerunt. Ac si dicat. Non solum
eum uisuri sunt electi. qui ab eo premium
beatitudinis recepturi sunt. sed etiam nequissi
mi qui eum crucifigendo pupugerunt. Sed
quamuis reprobi illum uisuri sint. non ta
men gloriam eius sicut electi contemplabuntur. Scrip
tum namque est. Tollatur impius. ne ui
deat gloriam dei. Generalem namque malorum
calamitatem describit. cum adiungit.
Et plangent se super eum omnes tribus terre
etiam amen. Tribus terre uocat omnes terre
na diligentes. et terrena xpo preferentes.
Quasi diceret. Nec tantum illi qui eum
pupugerunt. eum dolentes uidebunt. sed
et omnes iniqui. etiam amen. i. uere ut
certius credatur. eum uidendo dolebunt.
Et plangent se super eum eo quod ipso iudi
cante amittent gaudium. ibunt ad
supplicium. Plangent se super eum. quia siue
per ignorantiam infidelitatis. siue per pre
uaricationem legis. se cognoscent ab eo
promeruisse sententiam dampnationis.
Sequitur. Ego sum alpha. A. et W. princi
pium et finis dicit dominus deus. qui est et
qui erat et qui uenturus est omnipotens.
Ne de his que supradicta sunt dubitemus.
sed eius aduentum et futurum in fine iudicium
certissime credamus. inducit ipsum xpm lo
quentem. et predictum sermonem greca
et latina lingua. ut firmius ab audien
tibus credatur confirmantem. Nam A.
primum elementum in greco pro principio
ponitur. et W. ultimum pro fine ponitur.

imperium quia sub ipso sunt

Ego sum .a. et .ω. principium et finis. Ac si patenter ipse xpc predicata confirmans dicat. Non dubitetis de his que auditis. quia sicut sum principium creando uos per potentiam sic sum finis iudicando per iusticiam. et qui uobis dedi subsistendi originem. ipse dabo meriti retributionem. Notandum uero quod grecum ante latinum ponit. propter prerogatiuam. s. auctoritatem antiquitatis. siue ut sequens latinum nobis declaratio sit greci precedentis. Dicit dns ds. Quod ait dns. potest referri ad subiectam creaturam. quod dicit ds. ad ipsam diuinitatis essentiam. Qui est. et qui erat. et qui uenturus est. Hoc supra expositum est. Omnipotens. Omnipotens est qui omnia quecumque uoluit fecit in celo et in terra. in angelis in hominibus. in factorum creatione et electorum redemptione et quecumque uoluerit in glorificatione saluandarum et perditione dampnatorum. omnibus prouidens. creature gubernationem. iusticie glorificationem. malicie dampnationem. Ipse qui omnium creator est solus omnipotens est. quia omne quod creatum est. ex parte est. et ex parte potens. sicut ex parte sapiens est. et ex parte liberum. quia non omnis effectus potestati creature subicitur. Sicut nec omne occultum sapientie manifestatur. nec omnis electus electionem sequitur. Et notandum quod in salutatione ubi ista uerba. uidelicet qui est et qui erat et qui uenturus est posuit nequaquam omnipotens adiecit. Hoc autem in loco. post eadem uerba. omnipotens posuit. illic etenim .i. in salutatione. ubi de beneficiis diuinis dicere uoluit. ne erga largitorem uestra dilectio. ex terrore omnipotentie illius minui posset omnipotens tacuit. quod hic ubi de aduentu eius. et de ultimi districtione iudicii dixit. ad incutiendum contemptoribus et negligentibus terrorem in fine terribiliter exclamauit. Omnipotens. Quasi dicat Qui modo beginus est per pietatem largiendo gratiam. ipse in fine terribilis per omnipotentiam apparebit. in contemptores faciendo uindictam. Qui igitur eum non diligit. propter iam exibitam bonitatem. timeat eum propter exercendam potestatem. Qui non uult eum amare propter beneficia que in salutatione premittuntur. timeat eum propter terrores qui ipsam salutationem secuntur. Sed multo leuius et utilius est karissimum blandientem diligere. quam comminantem formidare. Diligamus itaque mansuetum. ut non contingat timere iratum. Sordes peccatorum per fletum et confessionem diluamus. ut uenientem ad iudicium non timidi sed securi suscipiamus.

Generalis sententia de septem uisionibus .iii.

Sancta et uniuersalis mater ecclesia que septiformi spiritus sancti gratia regeneratur et sub tempore quod septem dierum numero uoluitur iustificatur. ac per septem ecclesias asie figuratur. prophetie libri huius septem uisionibus perfecte eruditur. ut presentia aduersa uelut cito transitura patienter sustineat. et futura bona ut pote semper permansura ardenter concupiscat. Quamuis etenim ipsa prophetia. septem ecclesiis specialiter dirigatur. Sancta tamen catholica ecclesia et de presenti statu suo. ac de futuro in ipsa generaliter docetur. Et recte septenario ad designandam perfectionem doctrine quam continet ista prophetia destinguuntur. quia septenario uniuersitatis designatur. eo quod ipse septenarius ex quaternario qui uisibilium et ternario qui inuisibilium forma est. consummatur. Quia uero profundissimas celestium sacramentorum obscuritates intramus. ad declarationem sequentium. unde singule uisiones agant breuiter. aperiemus. uelut qui siluam condensam et umbrosam ingreditur prius agendam uiam diligenter considerat. ut consideratam melius perficiat. Sed et nos obscura loca libri huius percurrentes. aliquos sententiarum ramusculos attingimus. ne totum frustra legisse uideantur. Unde

Prima uisio agit de similitudine filii hominis que per angelum sancto iohanni apparuit. et ei celestia mysteria manifestauit. et scribere precepit. Agit de septem ecclesiis. et septem ecclesiarum episcopis. et de eorundem episcoporum increpatione. sine etiam in quibusdam laude et com

agat uisio prima .iii.

mendatione. et de premiis que dabuntur
uincentibus. Vnde agat uisio secda v.
Secda uisio agit de sedente in throno. et
ornatu eius de quatuor animalibus. et
xxiiii. senioribus. Agit quoque de libro scripto
intus et foris septem sigillis signato. et de
apertione libri. et septem sigillorum eius. et de
aliis sacramentis. que sub apertione singulorum
continentur sigillorum. Vnde agat uisio tercia vi.
Tercia uisio agit de septem angelis. et
septem tubis. que illis date sunt ad
canendum. et de cantu singulorum per ordinem
angelorum. Agit et de aliis sacramentis. que
sub ordine cantus illorum continentur.
Quarta uisio agit. Vnde agat uisio iiii.a vii.
de muliere ornata que peperit ma
sculum. et de dracone qui paratus erat ad de
uorandum filium eius. et de michaele et an
gelis eius. qui uicerunt draconem. Agit et
de bestia. cui draco dedit potestatem suam.
et de pugna eius aduersus sanctos. et de alia bestia.
que primam bestiam adiuuabat. et de dam
natione malorum. Vnde agat uisio quin
Quinta uisio agit de septem ta. viii.
angelis qui habebant septem plagas
nouissimas et de effusione septem phiala
rum iracundie dei. et de muliere purpu
ra circundata. et de bestia coccinea. super quam
mulier ipsa sedebat. et de sacramento mu
lieris et bestie. Vnde agat uisio sexta. ix.
Sexta uisio agit de ultimis penis quas
pacientur impii in inferno. et hoc
primum ostendit de babilone. describens
ruinam eius et dolorem et luctum. quem habe
bunt de casu eius qui eam diligebant. et de
exultatione et gratiarum actione quam agent
de eius interitu sancti. Agit etiam de xpo qui
malos reget in uirga ferrea. et quod calca
bit eis torcular uini furoris ire dei omni
potentis. et de conuocatione auium ad
cenam magnam dei ut manducent car
nes superborum et iniquorum. et de dampnatione
bestie et pseudo prophete eius. et omnium
qui ymaginem bestie adorauerunt. Dein
ceps iterum rationem reddit. et describit
quomodo ligandus sit sathanas ut non
seducat amplius gentes donec consumentur
mille anni. et quomodo solutus aduersus sanctos
iterum in extremis deseuiet. et quod de
mum cum illis qui non sunt scripti in libro uite
in stagnum ignis mittetur. et hanc dam
nationem diaboli et omnium iniquorum
describens a xpo dicit predictam. ut de ea
certior fides habeatur. Vnde agat uisio
Septima uisio agit de septima. x.
fine seculi. et de innouatione elemen
torum. quando deus noua faciet omnia. et de gli
ficatione omnium sanctorum. et de meritis quibus
glorificandi sunt. Agit et de ierusalem ciui
tate superna secundum illum statum quem habebit
post diem iudicii. congregatis ad se cunctis
ciuibus suis describens claritatem eius. fundamentum
murum. et portas eius. longitu
dinem quoque et altitudinem illius. et cetera
mirabilia sacramenta eius. que in fine libri
continentur. Et hec quidem circa princi
pium sigillatim de septem uisionibus bre
uiter patefecimus. ut postmodum obscuri
tates eorum facilius transeamus.
Ego Johannes De visione prima. xi.
frater uester et particeps in tribula
tione et regno et pacientia in ihesu. fui
in insula que uocatur pathmos propter
uerbum dei. et testimonium ihesu xpi. fui
in spiritu in dominica die. Positis superius
his que circa ingressum libri erant pre
scribenda. titulo uidelicet et salutatione.
titulo ut quid salutationem quibus mitteret
statim in ipso principio cognosceremus.
narrationem suam de sequentibus uisionibus
ingreditur. et in initio uisionis prime. cuncta
sequentia per quatuor commendat. scilicet
per personam. per locum. per causam et ~~temporis~~
per tempus. per personam et enim ea que sequuntur
commendat. ubi dicit. Ego Johannes frater
uester. et particeps in tribulatione. et regno
et pacientia in ihesu. Per locum ubi adiungit.
fui in insula que appellatur pathmos. per
causam ubi subdit. propter uerbum dei
et testimonium ihesu xpi. Per tempus
denique sequentia commendat. ubi dicit.
fui in spiritu. in dominica die. Ego Johannes Acsi

dicat. Istam prophetiam a me vobis missam
gratanter debetis audire: et que continet
diligenter perficere: quia ego ihesus a xpo dilec
tus. et in apostolum euangelistam electus.
qui super pectus domini in cena recubui ego eam
ab ipso ad vestram utilitatem et correptio
nem accepi. Ad cuius rei commendationem:
addit dicens. Frater vester. Quasi diceret.
Ergo quoque libentius illam accipere debetis:
quod non a noto et amico tantum. sed et a fra
tre eam nobis directam auditis. Et notandum
quod cum posset dicere magister propter
prelationem: dixit frater per humilitatem.
Tacuit ergo magister ne videretur per pre
lationem velle terrere: dixit frater: ut per
humilitatem facilius persuadere posset. Fra
ter vester: non solum per naturam: sed etiam
per gratiam. Non solum in adam sed etiam in
xpo. Non tantum per carnem humani
tatis: sed et per spiritum adoptionis. i. non tan
tum secundum generationem: sed etiam secundum
regenerationem. Et ut adhuc altius per
personam suam ea que scribit apud auditores
commendet: subdit dicens. Et parti
ceps in regno et tribulatione. et pacien
tia in ihesu. Ac si patenter dicat. Si propter
illa que fratribus de mea scribo persona prophe
tiam istam non dignamini audire: sal
tem propter ea que secuntur illam audite. Tan
to namque libentius me debetis audire
doctorem: quanto amplius me auditis in
his que dicta sunt vobiscum esse partici
pem. Particeps in tribulatione et re
gno. Recte premisit in tribulatione: et post
addit et regno: quia si compatimur et con
regnabimus. Qui enim non vult propter
ihesum in via presentis vite contraria tole
rare: non potest in patria cum illo reg
nare. Sed quia et mali multas tribulati
ones in hoc mundo sustinent: que qui
dem habent supplicium. sed non perducunt
ad regnum: et inferunt penam. sed non
conferunt coronam. patenter declaratur
que tribulatio perducat ad consessum reg
ni: cum adiungitur. Et pacientia in
ihesu. Tunc et enim revera ad supernam
coronam tendimus: si deforis in corpore

tribulationem sustinemus: intro in corde
pro amore ihesu virtutem pacientie inviola
bilem conservemus. Nam qui foris tribu
latione quatitur: et intus furore turbatur
iste minime viam ambulat. per quam ad
regnandum cum ihesu pertingat. Qui ergo
desiderat venire ad regni coronam: habe
at in ihesu pacientiam. Sed quia audistis
qualitatem persone que tanta potuit mi
steria divinitus cognoscere. et cui debetis
fidem de his que dicit adhibere. audite
et loci aptitudinem: in quo talia potuit
convenienter videre. Fui in insula que
appellatur pathmos. Persona autentica
et nota. honesta. et amica: locus remotus
et quietus: secretus. et privatus. In quibus du
obus persona videlicet. et loco nobis ostenditur: quia
quisquis celestia concupiscit contemplari
in arce sanctitatis se debet custodire: et semet
ipsum a secularibus negociis elongando: qui
eti vacare. Sed quia de persona et loco superius
scriptum est. et de his latius disseruimus:
nunc succintius pertransimus: et ad alia discu
cienda festinamus. Sequitur. propter verbum
dei et testimonium ihesu xpi. Ubi dicit.
verbum dei. exprimit salvatoris divinita
tem: ubi vero dicit ihesu xpi humanita
tem. Quasi diceret. Propter testimonium
divinitati et humanitati xpi exibitum
missus sum in exilium: et eo debetis gra
tius recipere. firmius credere: efficacius
perficere. istam revelationem: quod propter
eum qui revelavit. exilii. subii. relega
tionem: patiorque propter iusticiam. non propter
culpam. Fui in spiritu: i. spirituali visione.
in dominica die. Solet rerum qualitas
sicut testatur gregorius tempore denotari:
ut abraham vidit angelum in meridie: quia
fide fervebat. Adam vidit eum in persona
dei post meridiem: quia a calore dilectionis
intime deciderat. Loth perdicionem sodome
vespere: quia cito ~~vespera erat~~ futura erat.
Salomon accepit sapientiam in nocte:
quia in ea minime perseveraturus erat.
In dominica die. Ac si patenter dicat. Sicut
persona locus causa. commendant veri
tatem sacre lectionis: sic et qualitas temporis:

Quia quo dies sanctior: tanto diuine reue
lationi conuenientior Et quo tranquil
lior ꝑ terrenor labor cessationem: tanto ꝑ
fectior apton: ad uicernam contemplatio
nem In causa itaq; tempe nob innuit:
qd qui ꝓter deum ꝓsecutionem didicerit
sustinere: a seruilibz ꝑcatoz operibz
seruare: ipsi secreta celestia merent agnos
cere. Sunt quatuor ꝑ que commen
dant cetera que sequuntur: ꝑsona: loc
causa: temp. Ꝑsona digna Locus ꝓne
causa innocens. Temp conuenies. Sequi
tur Et audiui post me uocem magna
tanqm tube: dicentis Qd uides scribe in
libro: et mitte septem ecclis que sunt in
asia: epheso: smirne: ꝑgamo: tyatire: sar
di: laodicie: et philadelphie Supius ad
spiritualem uisionem se translatu dixit: uc
que cognouerit et quibz cognita specialit
reuelare debuerit: consequenter deseri
bit Verum autem simul et uno intuitu
siue ꝑ diuisa tempa in die hac uisionem angls ei ostenderit: conuenientius atq; ueratius esse uidetur. illum hac
successiuer intellexisse: quia simul et uno
intuitu comprehendisse Primu ergo usque
ad illum locum ubi dixit angło ephesi
scribe. cui sacramento septem episcopoz
et septem ecclias ipsamq; sibi ꝓpitia ap
parere ad ministrationem filii hominis
descripsit similitudinem: et episcopis
et ecclis communem de omnibz his pre
mittit eruditionem. ac deinceps ꝑ or
dinem singulis singularem. subiungit usq; in finem huius uisionis animo
nitionem Et his ad euidentiam eoz
que in hac uisione continent ita dispo
situs: quid scriptor dicat diligentius in
spiciam: et subtilius discutiam. Et au
diui post me uocem magnam tanqm tube
Credibile est qd sicut spiritualiter uidit:
ita etiam spiritaliter audiuit. Et sicut
fuit spiritalis uisio sic quoq; fuit spiri
talis auditio Hoc tamen omnibz modis
querendu est: quare qui in spu fuisse
uat erat: non ante et ꝑ uocem audie
bat. Sed hanc questionem citius soluam:
si rerum causam atq; modum studiosius
attendam. Nam a subditis elongatus:
et in exilium relegat: a strepitu mundi
remotus: et quieti deditus: omnem pa
storalem sollicitudinem cunctaq; uisibilia:
et uisibilibz similia ꝑ se longe reliquerat: et iam in anteriora semetipm extendens: ꝑ puram intelligentiam omni
ymaginatione remota: solis supnis
ac inuisibilibz intendebat Et dum
ad subditoz eruditionem reducitur:
ac de his que scribenda erant sedm sen
sibiliu similitudines edocetur: quasi
de anterioribz ad posteriora reuocatur.
Et dum eum spūs scs ad illos quos celestibz
ꝑ simplicem contemplationem intentus
no respiciebat sedm formales rerum qualitates respicere mouuit: qui post tergu
uocem audiuit. Sed et quantitas siue qualis uocis: uirtutem exprimit significationis. Dum enim dicit magnam: innuit magna significantem Dum uero
subdit tanqm tube demonstrat ad cōfligendum contra uitia timidos et ignauos exhortantem. Et qm qd iste septē
ecclie scām unam salem ecclām septiformi spu regeneratam significent: superi
dximus: nunc iterum de ipsis dicere
re supfluum censem Quod autem di
cit. qd uides scribe in libro et mitte septē
ecclis: hoc nob innuit. qd si qua utilia
atq; ꝓpua de cognitione ueritatis acci
pimus: alijs non solum uerbo. sed et scripto manifestare debem Sequit Et con
uersus sum ut uiderem uocem que loque
batur mecum Conuersus sum ab an
terioribz quibz ꝑ contemplationē uidebam ad subditoz eruditionem: quos ꝑ
exilium ꝓposuerā. Conuersus a contemplatione dei: ad necessitatem primum: ut
uiderem uocem que loquebatur mecū.
Spiritaliter enim uidere: intelligere est.
Sicut em oculo carnis uidem uisibilia: sic
ꝑ intelligentiam inuisibilia intelligim.
Qd autem uiderit: subiungit dicēs. Et
conuersus uidi septē candelabra aurea:
et in medio septem candelabroz aureoz

8

similem filio hominis uestitum podere. et
precinctum ad mamillas. zona aurea. Sep
tem candelabra. septem ecclie sunt. sicut in se
quentibus declaratur. ubi dicitur. Candelabra
septem. septem ecclie sunt. Sed subtilius dis
cutiendum esse uidetur. cur ipse ecclie ca
delabris aureis comparentur. Aurum per
ignem probatur. malleis extenditur. et in
candelabri formam producitur. et instrumen
tum ignis et luminis efficitur. et ecclie
temptationibus probate. tonsionibus persecu
tionum extenuate. ardent igne sapientie
celestis. et lucent opere caritatis. Candelabra
super tres pedes stabiliuntur. et ecclie sancte super
trinitatis fidem fundantur. Possumus etiam
ipsas ecclias dicere esse candelabra per cognitio
nem ueritatis. aurea per amorem uirtutis.
Quod autem dicit in medio candelabrorum aureo
rum. i. in medio ecclarum. similitudinem filii
hominis que sibi apparuit. concordat uerbis
dominicis. ubi dominus ait. Ubi fuerint duo uel
tres congregati in nomine meo. ibi sum
in medio eorum. Christus igitur in medio suorum est.
ut omnes ad ipsum respiciant. et de plenitudine
eius accipiant. In medio est. quia omnes electi
opera illius recta cogitatione pariter contem
plantur. et eum pro uiribus communiter i
mitantur. In medio est. quia sic bonis confert
gloriam. ut malos dampnet per penam. In
medio est. quia omnes equaliter cognoscit.
et merita singulorum ponderat et discernit.
Quod uero testatur se uidisse non filium
hominis. sed similem filio hominis angelum
designat. qui in persona christi et similitudine.
demonstrabat sacramentum diuine reue
lationis. Qui. s. angelus eo amplius habuit
auctoritatis. quod apparuit in ipsa similitudine
saluatoris. De qua similitudine. mistice
subiungit dicens. Uestitum podere. Po
deris est uestis sacerdotalis. et significat sus
cepte humanitatis formam. in qua christus
patri semetipsum obtulit pro nobis. et cul
pam generis humani expiauit. Angelus
igitur in pode christo similis extitit. quia pode
humanitatem eius significauit. Et precinctum
ad mamillas. zona aurea. Capud osten
dit. hoc quod a membris exigit. Zona ad renes

significat cohibitionem uiciorum carnalium.
ad conseruandam uirtutem castitatis. Zo
na ad mamillas cohibitionem inuisibilium
cogitationum. ad custodiendam uirtutem
caritatis. In ueteri testamento uisus est
angelus prophete. cinctus renes. quia ibi carnis
opera prohibebantur. in nouo autem sancto iohanni
uisus est angelus precinctus ad mamillas. quia
nunc etiam cogitationes illicite refrenan
tur. Qui enim non tantum inquinamentum
carnis. quod in ueteri testamento iam fue
rat interdictum. sed inquinamentum spiritus
quod in nouo arrius est prohibitum. restrin
gendum esse uenit innuere. non renes
sed ad mamillas precinctus debet apparere.
Unde recte cum dixisset precinctum quod signi
ficat cohibitionem uiciositatis. et addidisset
ad mamillas. Quod designat constrictionem
fluxe cogitationis. nequaquam dixit bissina
quod candorem corporalis mundicie etiam anti
quitus seruatum exprimeret. sed adiecit
aurea quod fulgorem interne caritatis tempore
moderno seruandum figuraret. Dum enim
caritas dei per spiritum sanctum qui datus est nobis. in cor
dibus nostris diffunditur. omnis immunde co
gitationis fluxus refrenatur. Sed quoniam
quid de habitu apparentis dixerit audiui
mus. nunc quid de forma illius subiungat
audiamus. Sequitur. Caput autem eius et capil
li erant candidi tanquam lana alba. et tan
quam nix. et oculi eius uelud flamina ignis.
et pedes eius similes auricalco. sicut in ca
mino ardenti. Et uox illius tanquam uox
aquarum multarum. Capud significat diui
nitatem. capilli creaturam rationalem.
candor immortalitatem. Capud significat
diuinitatem. sicut scriptum est. Caput christi
deus. Capilli significant creaturam ratio
nalem. quia sicut capilli a capite habent ori
ginem. et accapiunt crescendi uegetationem.
sic creatura rationalis a deo habet substantiam.
per conditionem et incrementum iusticie.
per gracie celestis susceptionem. Capilli
inherent capiti. et creatura rationalis
summe inheret diuinitati. Sed et capilli
recte dicuntur habere colorem capitis.
quia spiritalis creatura. siue angelica. siue

humana. p diuinam gram candorem habz
immortalitatis. Que dum dono sui facto
ris immortaliter subsistit. qui nulla mortis
corruptione nigrescit. Qd autem non solu
natam angelica. uerum etiam humana di
uinitati coniuncta. immortalitatis pulc
tudine candeat. in sequentibz patenter
manifestat. Ait enim. Tanquam lana alba.
z tanquam nix. Quid enim accipimus p lanam
que de terrenis animalibz oritur. nisi hu
manam naturam. Et quid p niuem que
de supnis est. rectius intelligimus. quam natu
ram angelicam. Qa ergo utraqz natura.
dono immortalitatis apud conditorem decorat.
apte capilli capitis huius tanquam lana alba.
z tanquam nix candidi phibentur. Et bene
cum dixisset tanquam lana. adiunsit alba. ad
differentiam malorum. quam qui p culpam
nigrescunt. ad mortis eterne nigrediem
descendunt. Sci uero qui habent in mundo
albediem scitatis. in cele habere meruerunt
candorem immortalitatis. Sciendum tamen
quod hunc candorem quem hnt capud p na
turam. ipi hnt capilli p gram. Quamuis
enim z sps creati immortaliter subsistant
scdm naturam. qz tamen quodammodo
sine confirmatione gre mori possent per
culpam. dum ex gra iniusticia sine culpa
perseuerant. in omnimoda z pfcta immorta
litate ex gra pdurant. Scdm igitur supdcam
recte significat capud diuinitatem. capil
li rationalem creaturam. candor immor
talitatem. lana naturam humanam. nix
naturam angelicam. Et oculi eius uelud flamma
ignis. Flamma ignis lucem z calorem tribuit.
terrorem incutit z exurit. Oculi ergo eius uelud
flamma ignis sunt. qz electos respiciens. illu
strat eos luce sapientie. z calefacit amore
iustitie. z respiciens reprobos terret ferocita
te comminationis. z incorreptos exurit
incendio dampnationis. Et pedes eius
similes auricalco. Sicut p capud diuini
tatem accipimus. ita p pedes. infirmos quosqz
z imperfectos fideles accipere debemus. Qui dum
a terrenis pfecte semetipsos erigere non
possunt. more pedum terram tangunt.
Qui neqquam similes auro sz similes auri

calco sunt. qz ad pfectorum quidem sapientium
fulgorem non pertingunt. sz eos alonge imi
tantur inquantum possunt. Sz quam quanto ma
gis adhuc terrenis inherent. tanto maiorem
tribulationem sustinent. recte subiungitur.
Sicut in camino ardenti. In camino namqz
temptationum. imperfecti z infirmi exami
nantur. ut p temptationum tribulationem
pbati. deo digni inueniantur. Extra ca
minum z enim sunt pfecti. qz pbati. in camino
imperfecti qz pbandi. Pedes ergo eius similes
sunt auricalco. non auro. qz infirmi quiqz
z scitate adhuc infimi in sua imperfectione
consistunt. z ad pfectionem nundum
uenerunt. Et sunt sicut in camino ardenti.
quia sunt in pbatorio adhuc non pbati. Et
uox eius tanquam uox aquarum multarum.
Aque multe scripture multe. Sicut enim
aque a sordibz lauant. ita uerba scripturarum
a uiciis purgant. Unde dns in euangelio
discipulis suis dicit. Iam uos mundi estis.
propter sermonem quem locutus sum uobis. Vox
aquarum. est pdicatio scripturarum. De hac
uoce spectum est. In omnem terram exi
uit sonus eorum. et in fines orbis terre
uerba eorum. Vox igitur eius tanquam uox aquarum
multarum est. Vox eius aquarum ~~multarum~~ ad modum
per orbem currantium z eum irrigantium
sonat. dum multiformis auctoritatis.
scripture in omni terra z pplo z tribu z lin
gua per ora credentium fidem eius clamant.
z quemadmodum sonus aquarum aliis est
amabilis. aliis odibilis. sic pdicatio scrip
turarum bonis placet. malis displicet. bo
nos mulcet. malos terret. Demulcet
p celestium premiorum promissionem. terret
p tormentorum infernalium comminatio
nem. Sz quia supius audiuimus de habi
tu z forma. nunc audiamus de potentia
Sequitur. Et habebat in dextera sua
septem stellas. z de ore eius gladius exutrumqz
parte acutus exibat. Septem stelle septem
ecclesiarum episcopi sunt. sicut ipse liber in
sequentibz exponit. qui uidelicet epi. uni
uersos matris ecclie pastores designant.
Qui recte stellis comparantur. non planetis.
quia in eodem statu iustitie debebant

stare. nō ꝑ diuersa uicia semetipsos ꝑ
mutare. ⁊ cōuersationem habere in celo
ꝑ cōtemplationem. ⁊ subditis prebere lu
cem ꝑ celestis sapiēe p̄dicationem. ⁊ bonoꝝ
opum claritatem. Qui etiam bene in
manu redēptoris. i. in potestate dicuntur
fuisse. ut ipso cooperante ecclias sibi com
missas digne possent gubernare. Qd
autem eos habuerit in manu. non ad
ꝑimendum malum. sz ad bonū cōfici
endum. declaratur cum dicitur. In
dextera sua. In dextera namq; sunt electi.
qz adiuti in bono. in sinistra eius sunt
reprobi. qz derelicti in malo. Ꝑ dexteram
enim bonum. ꝑ sinistram uero malū
non nonqm̄ solet figurari. Illi ergo
non in merito dicuntur ēē in dextera
eius. qui statuendi uidentur ad dex
teram. illi autem ī sinistro qui statu
endi creduntur ad sinistram. Sz qz per
negligentiam epōꝝ in ecclīis ipsis cō
missis. quedam uicia pullulauerāt.
pt̄qm̄ dixit qd habebat. vij. stellas in
dextera sua ut hoc eēnt eis ad cōsolati
onem. statim addidit. qd gladius utrq;
ꝑte acutus de ore eius exibat qd esset ad cor
reptionem. ut illud conferret fiduci
am de grā. istud incuteret terrorem
de negligentia. et inde sumerent secu
ritatem ne desperarent. hinc cautelā
ut semetipsos emendarēt. Qd etiam
ad uniūsos referri potest. qz sic q̄sq; debz
presumere de uenia ut nūqm̄ tamē esset
se purgare de culpa. Sic debz cōsidere se
ēē in dextera dī. ut caueat illius sinistra
feriri. Debz etiam ꝓpter mīam dō exul
tare. sz tamen ꝓpter districtam iusticiā
cū tremore. Ꝑ gladium accipimus sermonē
diuinū. de quo scriptum est. Viuus est
sermo dī ⁊ efficax. et penetrabilior omni
gladio ancipiti. ⁊ ꝑtingens usq; ad diui
sionem anime ac sp̄s. compagum q̄q;
⁊ medullaꝝ ⁊ discretor cogitationum.
⁊ intentionum cordis. Qui utrq; ꝑte
dicitur acutus. quia in ueteri testamē
to amputauit uicia carnalia. in nouo
etiam spiritalia. Utrq; ꝑte acutus est

quia qui foris in nobis amputat luxuriam
carnis. intus resecat maliciam cordis. Utrq;
ꝑte acutus est. qz in inhis qui contemp
nunt q̄ p̄cipit. corpus ⁊ aīam punit.
Utrq; ꝑte acutus est. qz malos a bonis discer
nit. ⁊ singulis qd merentur reddit. Sz quia
supdictum est. de habitu. ⁊ de forma. ⁊
de potentia. nūc cōsequenter subiungit
de glā. Dicit enī. Et facies eius. sicut sol
lucet in uirtute sua. Notate qd dicit.
Cum dixisset. facies eius sicut sol lucet.
statim addidit dicens. In uirtute sua. Qd
potuit dixit. Si plus potuisset plus dix
isset. Nam si in rebz uisibilibz lucidiorē
substantiā ad significandā uultus eius
glam inuenire potuisset. ꝑ eam utiq; illā
significasset. Clarissimam ergo creatu
ram ad exprimendam claritatis eius glo
riam posuit. dum faciē eius sicut solem
lucere dixit. Sz qm̄ nequaqm̄ hoc suf
ficere. sz adhuc se plus posse dicere
cognouit. cū dixisset. sicut sol lucet.
ꝑtinus adiecit. In uirtute sua. Sol aūt
in uirtute sua lucet. quando circa meridi
em nubibz ablatis. aere purificato.
ꝑ eiusdem aeris spatia clarissimo fulgore
splendet. Ꝑpendat ergo qui potest.
qlis sit īmensa ⁊ eterna claritas incō
prehensibilis atq; ineffabilis diuini
tatis. si tam mirabilis fuit apparens
similitudo. suscepte ⁊ glificate huma
nitatis. Sz quis ualet in xp̄o redēpto
re nr̄o ul saltem beate humanitatis
gliam uerbis exprimere. cū sēs theologus
uisam illius similitudinem uix sufficiat
declarare. Qa igitur humana intelli
gentia diuinitatis eius ad humanita
tis non sufficiat gliam sensu comp̄
hendere. nec lingua potest digne
manifestare. non simus scrutato
res maiestatis. ne opprimamur
a glā. Scrutemur interim ⁊ saue
mus adiuuante grā. nr̄am infirmita
tem. ut ad eius glie mereamur quāq;
ꝑtingere contemplationē. laborem
totis uiribz ad illius claritatem lucis
meritis ꝑuenire. que ⁊ in omnibz

tenebris lucet. & quam nulle unquã tenebre ualeant cõprehendere. Et ma nifestare similitudinis xpi gl̃am sẽm uirtutem in mente retineam⁹. ut de siderum illi⁹ glie que p̃ istam figurata est. in nobis ardentius accendam⁹. Ido nãq; nob⁹ inuisibilis in sacra uisione fulgor ꝓponitur. ut saltem ex eius claritatis significatõe. in firma mentis nr̃e inuisibilis pulc̃tudinis bonũ cõtemplemur. Que dũ tam tam uidet ee. tanq̃m cõprehensibilem pulchritudinem creatoris. erubescat illi p̃ferre aliq̃m pulchritudiem creature. Cui pulc̃tudo diuis desidabilem similitudinẽ nobis sac̃ scripture p̃mittit. ubi dicit. fulgebunt iusti sicut sol. & regno patris eor̃. Oculor ergo sit̃ p̃ apostola. q̃bz nobis describit similitudinẽ filiꝫ hominis que sibi apparuit. habitus forma. potestas. Gla. Visa aut̃ tanta maiestate. quid ipe fecit adiungit dicẽs. Et cum uidissem eum. cecidi ad pedes ei⁹ tanq̃m mortuus. Estimet qui potest. q̃ homo iste terreꝫ. & si gl̃iam diuinitatis xpi uidit. qui dum similitudinẽ gl̃ificate humanitatis ei⁹ uidit. ad pedes ei⁹ tanq̃m mortuus cecidit. Consideret q̃ potest quauis̃ sit infirmat⁹ humani cordis oculꝰ. qui ad contemplandam diuinitatẽ condit⁹ fuit. & tamen humanitatis ei⁹ similitudiem contẽplari uix sustinuit. Et cũ uidisse eum cecidi ad pedes ei⁹ tanq̃m mortuus. quia mens humana quanto ꝑfectius inuisibilia bona cognoscit. tanto amplius ipa sibi uilescit. Et quanto sublimiu⁹ creatoris potẽciam contemplat. tanto magis apd̃ se metipm̃ humiliat. Qd bene nobis hester hystoria innuit. si qd sedulitatem narrat. omittam⁹. & quid spiritaliter contineat attendam⁹. Legimus nãq; quod hester regem assuerum cũ⁹ basilicã sua in throno sedentem. uirgã in manu tenentem. ardentibz oculis furorem pectoris indicantẽ cõtemplata. pene examinata sit. in tantũ ut rege & ministris ei⁹ illam consolantibz uix ualuerit releuari. Quem ergo ut in uno multa. & breui colligam⁹ longa. quẽ in qua hoc loco assuer⁹ rex. significat nisi deũ. quẽ hester in anima. Qd basilica in diuinitate. qd throno in maiestate. qd uirga in potestatem. quid ardor oculor in supbi iudicij figurat rigorem. Hester igitur regem expauefacta cecidit. & anima dei. et districta dei iudicia cõtemplando. coram diuina maiestate contremuit. Dicat & ipa ad cõtemplandam saluatoris sui humilitatẽ sublimat⁹. Cecidi ad pedes ei⁹ tanq̃m mortuus. Qd dicit cecidi ad pedes ei⁹. significat humiliationem mentis. Qd uero addidit. tanq̃m mortuus. correptionẽ timoris. Et no ad qd non dicit omino mortuus. sz tanq̃m mortuus. ubi enim desperatio. omino mortuus fuit. Sz qz tamen expauit nõ autem despauit. nõ uere mortuus sz tanq̃m mortuus cecidit. Gal nãq; discretione mentis humana & cõtemplatõe cõditoris se ubiare debet. ut dũ mira de inuisibilibz uidet. & se de imperfectione sua fundit⁹ p timorẽ humiliet. & p desperationẽ ꝑ capiet. & sic pallescat p timorem. ut nequaquã moriat p despationem. Sic humiliat⁹ nis reuerentiam exhibeat. ut confidentiam de salute nullat̃n amittat. Iuxta. Tanq̃m mortuus. scilicz nũdo. nuus dd̃. Viuere nuiũ oportet nũdo. quãdiu sin⁹ & corpe. ꝓter necessitatẽ corpis. & nouo nũdo. ꝓter oblionem supfluitatis. nõ omino mortuus. ꝓpt̃ corpis necessitatẽ. sz tanq̃m mortuus. ꝓter supfluitatis ampuratõne. Quis igit̃ istom⁹ ul illo semetipm̃ humiliare. ul se nouit mortificare. statim meret̃ ad donũ celestis auxilij. ut ad altiora p humiliationem sublimet⁹. & gr̃a diuine cõsolationis. ut p timore cõfortetur. Vii recte subditur. Et posuit dexteram suã sup me dicens. noli timere. In eo quippe qd dexteram suam sup eum posuit.

10

exprimatur auxilium sublevationis. In eo uero
qđ dixit noli timere cognoscitur grā cōsola
tionis. Vt autē cognoscam eum. in neut
deficere. ꝫ in utrq; omnipotentem existere
quis. qlis. ꝫ quantus sit insequētibꝫ in no
vestr. ac de utroq; confidentiā ꝫbuit. Dicat
enim Ego sū p̄mus ꝫ nouissim. ꝫ uiuus
ꝫ fui mortuus. ꝫ ecce sum uiuens in scla
scloꝝ. ꝫ habeo claues mortis ꝫ inferni.
Si dicat Cum me talem ac tantū audi
amus: uidere ꝫ de neutro diffidamus. ꝫ de
utrq; fiduciam habeamus. Ideo me uob qs
sim describo. ut dū eam audiuis sublimi
tatem ꝫ potentiam. de his q̄ dico suma
mus fiduciam Ego sum p̄mus. ꝫ nouissi
mus p̄mus p̄ creationem. nouissim p̄ ꝛ
butionem. p̄mus q̄ ante me nō est forma
tus deus. nouissim q̄ post non erit.
Prim quia ame sunt oīa. nouissim
q̄ ā me sūt oīa. Ame p̄ncipio. ad me
finem. Prim q̄ ego sum causa originis.
nouissim q̄ ego iudex finis. Et uiuus.
ꝫ fui mortuus. In his uerbis sicut plerisq;
locutionibꝫ ꝫ locis scripturaꝝ fieri solet
ordo p̄posterus est. q̄ si scptor quod sub
iunxit mortuus. p̄misisset. ꝫ q̄ p̄misit ui
uus subiunxisset sententiam rectius ordi
nasset. Sz licz iste ordo p̄posterus multis
in locis inueniat. non est magnopē curā
dum. q̄ si sit contra consuetudinē locu
onis. nequaquā tamen minuit integri
tatem ueritatis ꝫ qđ nonest obseruatū
i narratione. obseruari potest in narra
tionis expositione Et uiuus. ꝫ fui mor
tuus Mortuus p̄ passionem. uiuus p̄
resurrectionē. Mortuus p̄ electis pacē
do. uiuus ex mortuis resurgendo. Et q̄
sicut sup in quoda loco dixim. quida in
scptura legunt resuscitati. qui iterum
legunt. postea fuisse mortui. Sode
mō strandam igit sine uite interminabi
lem ꝑpetuitatem. adiūgit dicēs Ecce
sū uiuens i scla sclorꝝ. i. semp. Ipe cū
resurgens ex mortuis iam nō moriatur.
mors illi ultra nō dilabitur. qđ cū uiuit
uiuit dō. Et q̄ potens dignoscit ex his
q̄ p̄missa sūt. i. i creatione stōꝝ. i. in
ꝛceptione electoꝝ recte subdit Et
habeo claues mortis et inferni. ut etiam
potens agnoscatur in dāpnatione reproꝝ.
Quid nimirū p̄ claues accipim. i. potesta
tem aperiendi ꝫ claudendi. Ipe itaq; claues
mortis ꝫ infi hꝫ. q̄ p̄ potestatem suā.
portas mortis ꝫ infi aperit. ubi diabo
lū. ꝫ eius cōplices sine fine cruciandos indu
cit. Q̄ ergo p̄ potentiā tanta est. suos
p̄ ipō humiliatos exaltare. ꝫ ipius timo
re trepidos. confortare ueraciter potest.
Talem uero differentiam inter mortem ꝫ in
fernum possim habere. ut p̄ mortem in
telligam tormentum. Reprobis ꝑparatū.
p̄ infernū autem loci ipi tormento dpu
tatum. Nec solū hec uba. ꝑparentis ꝫ lo
quentis. ubi dic. Ego sum p̄mus ꝫ nouissi
mus. ꝫ cetera uerba que sequuntur. com
mendant ea q̄ p̄cesserunt. sz cōfirmant ea
que succedunt. Nam dicit Scribe ergo
que uidisti ꝫ que sunt. ꝫ que oportet fie
ri post hec Merito quippe scribere que
p̄cepta sūt debuit. qui omnipotētem
eē illum agnouit. qui nisi scribere pe
pit. Secundi ergo est qđ tria tēpa determinat.
p̄sens. p̄teritum. ꝫ futurū. Preteritū. cū
tempꝰ designat. ubi dixit. Que uidisti.
p̄sens. ubi ait Et que sunt. futurū.
ubi iuxta Et que oportet fieri p̄ hec
Scribe que uidisti. siue oculos carnis. siue
intelligentia contemplationis. dispensatio
nem scilicz incarnationis. ꝫ misteriū
diuinitatis Scribe que sc̄a. mundana
uidelicet in tribulatione. ꝫ diuina cōso
lationem Scribe que oportet fieri p̄ hec
ultimam p̄secutionem uere fidelium probatio
nē. ficte fidelium reprobationem utroq;
manifestationē. malorꝝ dāpnationem.
bonorꝝ glificationem. Scribe ut sic tu
erudiris p̄ celestem uisionem. sic ꝫ alii
erudiantur peidem uisionis decep̄tōem.
Ad aurē p̄mum scribere debeat cōsequēs
ostendit. ea nimirū que iam sup audit
Nam sequit. Sacramentū septem stella
rū quas uidisti in dextera mea. ꝫ septē
candelabra aurea. subaudiatur scribe. Sa
cramētum dicit quasi sacre rei signū.
ubi uidelicet aliud uidet. ꝫ aliud intelli
gitur. sicut i hoc loco ubi stelle ꝫ can

celabra uidebantur. z epi z ecclie intelligebantur. Quod sacramentū ipē qui apparuit sēd iohi apparuit. ut in aliis quoq locis sēpturay allegoriam significaret que rendam. Sūt ergo Septem stelle angli sunt septē eccliay. z candelabra septem. septē ecclie sunt. Sz qm qua ratione designent stelle episcopos. z candelabra ecclias. i pcedentibz disseruimus. nunc uero hīs supsedendum minime iudicam. Sub qūcta g potuim breuitate principium huj pme uisionis exposuim. ut p breuitatem lectionis. auferam tedium. z p ueritatis expositionem confera mr documenta. Et qm illa que pmet ad generalem instructionem. iam discussim. nūc ad ea que ad singlares singulor epōrum. z singlay eccliay pmet ad monitiones discutienda transeam.

Et angelo | De epō ephesi .xij.

ecclie ephesi scribe. Hec dicit qui tenet septē stellas in dextera sua. qui ambulat in medio septē candelabroz aureoz. Scio opa tua z laborem tuū. z patientiam tuā. z quia nō potes sustinere malos. z temptasti eos q se dicunt apostolos ee. z nō sunt. z inuenisti eos mendaces. z patientiam habes. z sustinuisti. ppter nomen meum. z non defecisti. Facta supius instructione generali. de eo qui sibi filio hominis similis apparuit ad singulares admonitiones que singulis episcopis siue ecclīs scē sunt describendas accedit. in qbz uidelicet admonitionibz uniuersales omnium epōz atq pastoz eccliaz xpi ephoz rationes continentur. et p has recte significantur. Multa namq que in his admonitionibz singulariter scribunt. ad omīs q uigilem scām ecclām negligentē agunt pertinere. Septem quippe est. Ad uni dico. omnibz dico. Primū itaq de epō ecclie ephesi agit. qui ceteris p ratione z dignitate sublimior exstat. ut dum ille q in ciuitate mētropoli residebat. z increpatur. omnibz aliis emendat in exemplū correptionis emen ponatur. Ipi autē epi in ephesū angli i. nuncij nuncupantur. qr p eos scep ta diuina nuntiantur. Sz z insequentibz uisionis huj uerbis. aliquo ipōs qbz dirigunt laudat z aliquo increpat. ut laudando in bono confortet. increpando de malo castiget. Et angelo ephesi ecclie scribe. Ch dicit. Non solū q tibi supius precepta sūt scribendo pfice. sz ea que scripta diligenter scribe. ut bonū qd i sacra uisio manifestat. p septē stellas alijs notū fiat. Et qui sz gentis pdonam discentis. illic geras pdonā docentis. Hic uidendo existens i pdona discipuli. illic scribendo existens in pdona magistri. Scribe autē primum metropolitano qui dignitate ceteris emicat. ut correpōe ceteris correctionis forma fiat. Quid uero scribere debeat. subiungit dicens. Hec dicit qui tenet septē stellas i dextera sua. z qui ambulat in medio septem candelabroz aureoz. In principio capituli pcedentis uisionis uidens uerbis fiducia cōsequēte de gre sue pponit septē epīs z septē ecclīs alie. z in illis omnibz plantis z fidelibz uniuersalis matris ecclie. In eo namq quod dicit qui tenet septē stellas. p bet fiducia septē epīs. z in ipis omnibz plantis. z eo autem qd dicit. qui ambulat i medio septem candelabroz aureoz. p bet fiducia septem ecclīs. z i epīs scē ecclie fidelibz uniuersis. Ne si dicat. Si quis sup pio rem gradum amiserit. z p negligentiā ad iteriora decidit. non desperet. sz ad superiora se sublimet. agat penitentiam z inueniet priorem gratiā. quia ego q septem stellas. etiam pter commissam negligentiam teneo. qui in medio septem candelabroz aureoz ambulo. ego eos q peccat si penitentiam minime desero. minime contempno. sz ad bonū admissū recuperandum manuteneo. z ad pcepta pmerenda pmoneo. eripio clementer de malo. ad unū poterunt i bono. Ipi enim iam peccauerāt. ipi n. negligenter egerunt. quos adhuc indepta tenebat. z inquoz medio ambulabat. z tamē nequaquā eos deserebat ad penā. sz admonebat ad penitentiā. Quia nūra circa nos diuine pietatis

digna no: qui in ſceſſimis etiam. ſi diſcede
uelle erga eos agere inuenier unde eos
iuſte dampnaret. peccaſſ conſeruat.
fugientes reuocat. diſplos cōgregat. pēi
tes ſubat. mortuos uiuificat. impios iuſti
ficat. negligentes increpat. torpentes
excitat. lapſos erigit. ignorantes inſtru
it. deuios reducit. redeuntes ſuſcepit. ſuſ
ceptos cuſtodit. Quis quis ergo diui
nam clementiam conſidat. de uenia nulli
tenus diffidat. Sz qm quid ſtelle ſigni
ficent quid ceptera qd candelabra au
rea. quid q̄ qd dicat in medio ſupi diſſ
uum. nunc eas tractare non curam. S
minimū tantum m̄ dicend reſtat qd ſit
qd dicat ambulat. Ipe tract in medio ſep
tem suoz ambulat. qz omnibz gram ad
p̄fectum uirtutem z bonoz opum diſ
penſat. In medio ābulat qz dum ad alios
uenit. alis bona ſua diſtribuit. Illuſtrat
Beat p diuinitatis cognitatem. ambu
lat p humanitatis conuſationem. Am
bulat ergo i medio candelabroz. dum
electos omnibz humane cōuerſatōis ſue
ad imitatōnem ſcitatis ꝓponit exemplū.
Quid autem dicat. Audiam. Scio opa
tua. z laborem tuum. primū laudat.
deinde increpat. ut laudando ad bonū
erigat. increpando de malo corrigat.
laudat ut confortet. increpat ut caſti
get. laudat de bono. increpat de malo.
laudant ū dicit. Scio opa tua z laborē
tuum z paſientiam tuam. increpat ū
aut. Sz habeo adūſus te. qd caritatē primā
reliquiſti. Scio opa tua. ſcio. i. approbo. Et
nāq ignoram. qd impbam. Vñ dns q
oīs uias diaboli p̄ ſuam ſapiam cogno
ſcit. quodam m̄ eas neſcat. ubi eū in
uita beati Iob interrogat unde uenit.
Opa tua. bona ſcilicet in neceſſitate
ꝓximis. laborem tuū i afflicti
one corpis. pacientiam tuā in tolerā
tia cordis. Sunt q bona ſua libenter pro
ximis ſuis diſpenſant. Sz corpus deli
cate nutriendo minime laborant. z cū
quid adūſum contigit pacienter por
tant. Et ſunt qui cū diſtributione bo
noz ſuoz corpus affligunt. Sz i ad
ūſis pacientiam ſeruare ñ nouerūt.
Sz de his oīnibz iſte laudatur cū dicit.
Scio opa tua. z laborem tuū. z paciēti
am tuam. Si diceret. Scio qd bona
accepta libenter in digentibz erogas
z corpus affligendo laboras. z qd his
excellentius eſt. in adūſitatibz paciē
tiam ſeruas. Sz qm quis iſte paſtor i
bono ſūt audiuim. nunc q̄s etiam
contra malum ſūt audiam. nam ſeq
tur. Et non potes ſuſtinere malos. S
poſſe ſuſtinere malos non eſt uitium.
Sz magne uirtutis inſtrumentum. ſa
ne cui quā bon eſt p̄ſtede. ſi malos in ſua
malicia equanimiter ſuſtines. Quis
eſt z enim malos i ſua malicia ſuſtinet
paciēter. ipe malicie coz conſenſum
plet. z ſicq̄denter oſtendit. quod ad
culmen bonitatis ñdum aſcendit. De
beni ergo hoc exemplo malis in qb⁹cū
poſſim reſiſtere. Debem malicia
coz in quātum ualem reſtringere. Sic
z beatus paulus aplos principi petro.
i faciem reſtitit. in eo in quo reprehen
ſibilis erat. Debem tract ſi in hac re
p̄fecti ee uolum. impugnare ea que
cont deum ee cognoſcim. ne qd de q̄bz
dam dicat audiamus. Qui non eſt mecū
contra me eſt. Nullatenus igitur mali
ſūt ſuſtinendi. Sz cum dilectione hoi
num z odio uicioz ſūt corripiendi. z ſi
corripi nolunt. de collegio bonoz expel
lendi. ne contagione peſtifera plu
mos p̄dant. Valde itaq credibile eſt. z
imitatōe dignum. qd p̄dictus epiſcop
z in bonis opibz laudabil extitit. et ma
los ſuſtinere non potuit. Malos nāq
hoc m̄ ſuſtinere ñ poſſe quin eos inde
licet corrigam. uel ſi incorrigibiles ſūt
eos expellam. non eſt uitium i pacē
tie. Sz zelus iuſticie. Sic ergo zelus
domus di nos comedat. ut in malis p̄
ueritatem conſumat. Sic et in nobis
met ipſis ſtudeam uirtutes exercere.
ut z i aliis curem uicia debellare. Et
quidem laudabile eſt. qd ſupi continē
tur. Sz non minus laudabile eſt qd
ſequitur. Nam ſubditur. Et tempta
ſti eos qui ſedicunt apos eſſe z non ſūt.
z inueniſti eos mendaces. Sunt qui

tra scām eccliam boni uidentur in manifesto: ꝫ mali sunt in occulto: ꝫ sepe monstrant sctratis speciem: ꝫ intꝰ nō habent sctratis ueritatem. Quoꝝ malicia cāta nec nō nūqū ꝑnicios⁹ lędit quanto occultior exist. Et quanto minus pōt cognosci: tanto distillat pōt uitari. huiusmōi ꝯ hominū q̄ sc̄o nos ubiq; ul ope fingunt ꝫ cordis intōne malū sunt: prauum debem⁹ uitā diligenter inuestigare: ꝫ examinare: ꝫ eoꝝ occultam maliciam ꝰ se corrigāt omnib⁹ ꝑpalare: ut quanto manifestꝰ agnoscitur: tanto melius caueatur. Ide bem⁹ ergo huⁱ exemplo doci: nō solum a ꝑte malos debellare: ꝫ z fide bonos diligenter temptare: ꝫ compbatos si cor rigi uelint corrigere. Si nō: aliꝰ ad curā lam. ipoꝝ ꝑuitatem detegere. Vn q; enim rector ecc̄lie. laudabiliꝰ ad implent: q̄z malos sustinere non potuit: ꝫ eos qui se dicebant aplos ee ꝫ nō erant tempsluit ꝫ mēdaces inuenit. Vbi nanq; dicat q̄ nō potuit sustinere malos. ītelligitur q̄ illos impugnabat. q̄ erant manifeste mali: ubi uero subdit. q̄ eos q̄ se aplos esse dicebant ꝫ nō erant tempsauit ꝫ mēdaces inuenit: ꝑte monstratur. q̄ illoꝝ quoq; simulationem discutiebat. qui fide ee rant boni Et inuenisti inq̄d eos mēdaces. Inuenit eos mendaces nō solum lingua. ꝫ etiam uita: nō solū ꝑdicatois falsitate. ꝫ etiam simulatione iusticie. Si q̄ recte ac ꝑfecte uiuere uolum⁹. nō tantum modo inobsistentib⁹ uitu tes exerceam⁹: nec tantum electos ꝑ uiribꝫ manuteneam⁹: ꝫ etiā a ꝑte malos ab incepta nequitia curemus refrenare: ꝫ simulatoꝝ fraudulētā studeam⁹ ꝑdenti examinatione discu tere: utroq; q̄ malitiam si possum⁹ cor rigere. Si nō: saltem ꝑbitate illoꝝ uerbis acriter impugnare. ꝫ cū ūr quilibet electꝰ reprobis uiriliter resiste nitit⁹ ab ipis reprobis ꝑsecutionem patit⁹ a ꝑte subditur Et patien tiam habes. ꝫ sustinuisti ꝓpt nomē meū: ꝫ non defecisti. Ubi hic discer nere uidet⁹: ꝓmum uidelicet q̄d ꝑ cientiam habuit. secūdm q̄d ꝓpter nom̄ ei⁹ sustinuit. tertium q̄d in ipa pacē tia minime defecit. In eo itaq; q̄d dic. Et patientiam habes. innuit nobis ipm ab impiis quibꝫ contradicebat. passum esse ꝑsecutionē. In eo aut̄ q̄d ait. ꝫ sustinuisti ꝓpt nomen meū. rectam illi intentionē. In eo uero q̄ conclusit. ꝫ nō defecisti: ꝑseueranc longanimitatem Et patientiam habes Quasi diceret. Quānis reprobi ē uirtute rint ꝓpter iusticiam ꝑsecutionem: tñ nō amisisti patientie uirtutem. ꝓpt nomē meum: nō ꝓpter terrenā uā cupiditatem. nō ꝓpter uulgi laudem manem: nec passus hoc ꝓpter culpā. ſ ꝓpter iusticiā. ꝫ nō defecisti: q̄ pa cienter sustinendo uias ꝑpendat ꝯ q̄s q̄ quant qualis q; ille fuerit. qui tot ꝛcamas opibꝫ ꝫ uirtutibꝫ refulsit. qui bona sua indigentibꝫ erogauit. qui corp⁹ affligendo laborauit. qui pacen tiam inq̄busl̄ibet aduersis i corde suo seruauit. q̄ a ꝑte malos sustinere non potuit. q̄ fide bonos reprauit ꝫ eo pro bauit. q̄ patientiam nec i ꝑsecutione amisit. qui nō ꝓpter aliud nisi ꝓpter no men dominꝰ glificandū sustinuit: qui in nullo defecit: ſ in omnibꝫ uirtu ter uiat. ſ eā a ꝑsta iusticia minꝰ habi ri. Vnde ꝫ p maledictionē subiungit. ſ habeo aduersum te. q̄d caritatē suā ꝓmam reliquisti. Supi⁹ ꝓmisit laudē nunc subiungit increpationē. In q̄ cuidenter edocemur. ut si quē nimis libris emendare uolum⁹. prius si qua habet bona ei commemorare debem⁹. ne si ei ꝓnus ꝓna ꝑatōem exasperemus: nō ad recipiendum amissum bonū eriga mus. ſ ī barathrum desperationis ꝓcipite m⁹. Sūt namq; quam pusillanimes q̄ se aspe arguant de eo q̄d deliquerūt. ꝓpendere timouisse depsisse. in meroꝝ nimie estuce semetipos mergunt. Magna ꝯ discretione circa huiusmodi hominꝰ est agendum: ne q̄d ſ nim⁹ ad bonū illis uertatur ī malū. Habeo aduersum te q̄d caritatē ꝓmam reliquisti.

i. qd te siue in dilectione dei. siue i dilectione
proximi minorasti. Non dixit absolute qd
caritatem reliquisti. sz distinxit dicens.
qd caritatem primam reliquisti. Hic g
animaduertere possumus. qd in bono fuit
quidem minoratus. sz n omnino bono eua
cuatus. In gra g accepta. nimis secure
uixerat. et quedam negligenter egerat.
et ideo de culmine sue pfectionis decidat.
ad minorationem sue pfectionis. Sz dns
cui oculi nrm uident impfectu eu cosule
do admonet. ut penitendo gradu amis
sum recuperet. ait g. Memor esto itaq
unde excideristi. et age penitenciam. et pri
ma opa fac. Et si diceret. Attende qd
de fastigio tue pfectionis excideristi.
et ad ymum impfectionis decidisti. et age pe
nitenciam de negligencia et prima opa faci
endo. recupa primam gram. Sequitur. Sin
autem ueniam tibi cito. et mouebo candela
brum tuum de loco suo. nisi penitenciam
egeris. Post ammonitione addit com
minationem. ut si admonitione contemp
neret. saltem comminationem formida
ret. Et notandum qd non tantum mo
dixit ueniam tibi. sz adiecit cito. ut ex
certa designatione et festinatione aduen
tus sui. maiorem timorem incuteret ne
gligenti. Et mouebo candelabrum tuum.
de loco suo. Mouebo candelabrum tuum. de
loco suo. i. auferam ecclam tibi commissam.
de manu tua. ne eam amplius manu
teneas. nec custodias. Dictum enim
est supra. p candelabrum ecclias figurari.
Recte g candelabrum eius de loco suo
moueretur. si ecclia de manu eius au
ferretur. et alteri ad gubernandum
traderetur. Aliter. Auferam tibi dona et uir
tutes. quas adhuc habes. et premium tibi
promissum alteri dabo. Ex pdca igitur incre
patione et comminatione ppendite. quan
ta sit culpa post acceptam gram negli
genter agere. nec in ipa pficere. sz magis
deficere. Unde paulus. nos admonet dicens.
Hortamur uos. ne in uacuum gram dei
recipiatis. In uacuum namq gram dei
accipit. qui in ea pficere negligit. sz ma
gis deficit. Sequitur. Sz hoc habes bonum
qd odisti facta nicholaitarum que et ego odi.
Iterum reuertitur ad eum laudandum.
et comendandum. ut si animus eius. ex his que

precedunt nimio terrore concuteretur. per
laudem que sequitur confortaretur. Ni
cholaus unus de septem diaconibus qui
ab aplis constituti leguntur extitit. qui
uxorem suam omnibus communem fecit. Hoc
ergo iste cum predictis in principio bonis
laudabile habuit. et in hoc dno concors
fuit. qd cum dno facta nicholaitarum
i. heresim nicholai tenentium odio ha
buit. Multum itaq confortari debu
it. qui se et post increpationem de ne
gligentia. de bono laudari cognouit.
Sz hoc habes bonum qd odisti facta
nicholaitarum. que et ego odi. Quasi ad
ea que dicta sunt respiciens. dicat. Quan
uis te audias increpari. noli in despera
tione precipitari. quia cum supradictis bonis
etiam hoc habes bonum. qr odisti facta ni
cholaitarum. que et ego odi. Sequitur.
Qui habet aurem audiat. qui spus dicat
ecclis. Ille reuera habet aurem. qui sensum
habet intelligendi et retinendi. et affec
tum diligendi. ac pmerendi ea que p
mittuntur. Ille namq quodammodo
auribus caret. qui de celestibus bonis. que
sibi pmittuntur. curam non habet. Quid
spus dicat ecclis. Spus in hoc loco nequa
quam psonam spus sci tantum. sz ipam
scam et indiuiduam trinitatem designat.
que una deitas creditur. et unus deus adora
tur. Spus enim est ds. Ait ergo. Quid
spus dicat. i. quid deus pmittat. Et
bene in fine singularium ad monitionum
que singulis episcopis fiunt. ubi subiun
git premium qd dabitur. non dicit quid spus
dicat huic ecclie. uel illi. et aut ephesi sci
licet aut smirne singulariter. Et sic
de ceteris. Sz quid spus dicat ecclis pla
liter. Quia et enim pmissum premium
omnibus erat commune. in singulis ad
monitionibus non unam tm sz omnes
simul ecclias debuit comprehendere.
ut dum omnes communem audirent
pmissionem. festinarent pariter ad re
tributionem. Quid autem spus dicat ec
clis. audiamus. Vincenti dabo edere
de ligno uite. qd est in paradiso dei mei.
Lignum uite xpc est. qui suis electis
semetipm participando p gram uitam
eternam prebet. Paradisus dei sca ecclia
ppter securitatem et iocunditatem. quam a do

z in deo hr. Qui ergo uicerit. ui delicet
maligni de ligno qđ est i paradiso edit.
Quā multitudine dulcedinis xpi qui est
in scā ecclia habitatur z saciabitur. xpo p
ticipando meo in grā: in futuro illum
contemplando i glā Sz quantam dul
cedinem quantam lapidem quantam iu
cunditatem. quātam uoluptatē quā
cā suauitatē. cuius huius ligni habeat ne
mo nouit nisi qui gustat. Vii scptū
est. Gustate z uidete: quā suauis est
dns. sc̄o aut uidete z gustate. sz gustate
z uidete. qm̄ ui gustetur ui uidet. huius
cuius ligni etiam i pstenti similiter degu
stat. qui uisibilibz nō solū sensibz corpis
sed affectibz cordis renountiant. Qui qđ
quant⁹ ue sit. nequaquā potest uerbo
declarari. cui nullius boni uirtus illi re
gne queat comparari. Cui dulcedine
illi pfecte saciantur. qui ei multum i
celo semp contemplantur. Et notandū
qđ cū diuisset i paradiso di. subuenit mihi
pter humilitatem uidere. qua minore
patre Possum⁹ itaq; sex distinctionibz dis
cernere ea que in precedenti capitulo conti
nentur Primum namq; ubi dicit scio opa
tua: illi ad quem sermo dirigitur posuit
laudem. ubi uero ait sz habeo aduersum te in
crepationem. ubi uero adiecit. memor
esto unde excideris z age penitentiam
ad monitionem. ubi subiunxit. si nauē
ueniam tibi cito z mouebo candelabrum
tuum comminationem. ubi addit. sz hoc
habes bonum qđ odisti facta nicholaitarū
uerū redit ad ei commendationem: ubi
deinde inculat uincenti dabo edere de li
gno uite qđ est in paradiso dei mei communē
electorū insinuauit retributionem. Nos
g̃ fras. q̄ ipta sint diligenter attenda
mus. bona faciam⁹. mala caueam⁹. ut
ad ppostram retributionem quicq; pfunga
mus. Queram⁹ i sacra pagina non
solum eruditionem. sz etiam edificatio
nem. q̄ illa sola utilis atq; laudabilis sci
entia g̃ commendat cotes iusticia.

Et anglo. De episcopo smirne. pri.
smirne ecclie scribe. Hec dicit
primus z nouissim⁹ qui fuit
mortuus z uiuit. Scio tribulationem
tuam. z paupertatem tuā. sz diues es. z bla
phemaris ab his qui se dicunt iudeos esse
z nō sunt. sz sunt synagoga sathane. Nich
hoc time cas. que passurus es Ecce mis
surus est ex nobis diabolus in carcerem
ut tēptemini. z habebitis tribulationē
dieꝝ decem Esto fidelis usq; ad mortem
z dabo tibi coronam uite Executo superiore
capitulo epo ephesi qui metropolitanus
inter alios erat directo ad pastorem
smirne sermonem uertit. Sz utrum
de isto siue de alijs aliarū ecclīarū epis ex
dictum qui in sacra pagina continentur
secūm distantiam sint locoꝝ siue secūm dif
ferentiam meritoꝝ seruet: ignorat⁹. Ad
ephm ergo smirne ea que i presenti capitulo
continentur dirigens cum de bonis actibz
laudat. z laudando ad melioꝝ puocat. si
turas tribulationes predicat. z fideliter pugnāti
coronā promittit Hec dicit primus z nouissim⁹
qui fuit mortuus z uiuit In principio sc̄i
monis talem xpm describit. qui in tribula
tionibz subuenire possit. z si contingat
p ipso occumbere. speremus p ipsum iterū
ad uitam redire In eo namq; qđ dicit
primus z nouissim⁹ ostendit cum tribu
lari posse subuenire In eo autem qđ sb
iungit qui fuit mortuus z uiuit. innuit
eum mortuos posse suscitare Hec dicit
primus z nouissim⁹ qui fuit mortuus z
uiuit. Quasi diceret. Ne deficiatis si cō
tingat p nomine meo tribulationem
sustinere. ul' mortem subire. q̄ ego
sum primus z nouissim⁹. potens sum in
tribulatione adiuuare. z qui sum mortuus
z uiuo. potens sum de morte resuscitare.
Dum g̃ me talem audiris de utroq; fidu
ciam sumite. z si quid pter me contige
rit aduersi uiriliter sustinere. Sz q̄ supi⁹
hec uba diligentius discussim⁹. ad se
quentia transeam⁹ Scio tribulationē
tuam. z paupertatem tuā Duo ponit tri
bulationem z paupertatem. tribulationem
corpis. z paupertatem rei corpalis. Sz cū
altera istaq; sola grauiter pungat. si alia
adiungatur. dolorem duplicat. Grauē
namq; est in corpe tribulari. sz grauius ē
cum tribulatione corpis. penuriam pati
substantie corpalis. Duplici itaq; laude

iste dignus erutur. qui duplicia mala pro
pho sustinuit. Nisi enim p̄ p̄ sustinuisset.
ppe ppe eius tribulationem et paupertate
se fare minime dissilit. qm hoc qd dix
sio. ultum utrumq; monstrauit ppter
se sustinere. et se utrumq; desiderauit ap
pare. Et inter corpis bona. commemo
rat gram spiritalem. ut in eo qd bona
cōmemorat. contra mala sustinenda robu
stiorem reddat. Aut g. Et dues es. ac
si diceret. Quamuis angusteris et corpalib⁹
ne timeas. qui dilataris in bonis spiritua
lib⁹. in plenitudine doni celestis. in exer
citatione uirtutis. in exhibitione bono
opis. in vbo p̄dicationis. in spe remu
nerationis. Et qm̄ certu malor⁹ semp
est odiosa uita bonor⁹ et quem ds com
mendat. sermo puor⁹ blasphemat. rec
te subditur. Et blasphemaris ab his qui
se dicunt iudeos ee et sunt. Et sunt sina
goga sathane. i. congregatio adulantiu.
uidelicet diaboli. Habuit itaq; iste adu
lantes. falsos iudeos. sicut rector ephesi
plos falsos. qui si ueri iudei siue apli
essent. ppm in simulatione iustice con
ficerentur et predicarent. Patet aute
in his ubi sicut in aliis plerisq; sepe
locis. qd multis hostis bonū quod non
potest impedire. ac malū qd nō ualet
efficere. p̄ sue superbe complices demone.
hoc conatur ffacere. p̄ sue pauratis im
peratores hymines. Qui quanto sunt nu
merosiores. tanto sunt ad utrumq; comple
dum fortiores. Vñ nō inconuenienter
sinagoga sathane dicentur. qi eos sathy
nas in una malitiam congregat. ut per
eos contra robustos seos robustius con
fligat. Et qua non nūq; rabies impi
or⁹ p̄ ipm diabolum exacerbata. nō solū
ad blasphemiam oris. Et ad insectationē
manifeste p̄secutionis prumpit. apte
sacra usio cum corpa futurum p̄secu
tionem premunians et corroborans ade
at. Nichil hor timeas. que passurus
es. Ecce missurus est diabolus ex uobis in
carcerem. et habebitis tribulationem diebus
decem. qi ad superna respiciens patienter
diceret. Quando quidem audis te ex me
is bonis diuitem esse. non tantum p̄sen
tem adūsitatem. in qua nunc es sustine
re. Et futuram quoq; p̄secutionē debes
patienter ac scire p̄ meo nomine tole
rare. Quam et ideo p̄dico. ut interi

mires colligas. et aduersis inuenaliq; in
uictus psistas. ut eos qui te sunt commis
si. contra eam p̄munias. Debes g̃ mires in
mere et temetipsum animare. qua ego
qui te confoto. ego adiuuabo. Nichil
hor timeas. que passur⁹ es. Ecce missu
rus est ex uobis diabolus in carcerem.
carcerem. Diabolus ea que ministri ei
eo instigante faciunt. facere dr. quem
admodum rex aliquis ciuitatem alīq;
expugnare. uel succendere dicat. ei nō
hoc ut illud ipe. Et ipo p̄cipiente ei exer
citus pocius opetur. in carcerem. i. in
q̃libet tribulationem. Carcer nāq;
p̄ q̃libet tribulatione accipi potest. Et
temptemini. i. ut p̄ temptatione
p̄bemini. utrum uere fidis mei. Et
uirtutes habeas modo ad p̄priam ui
tratem. et ut alios manifestentur
ad imitationem. Virtutes enim q̃
patent non solum possidentib⁹ ualent
ad meritum. Et intuentib⁹ ad exemplū
In temptatione namq; nō tantum ille
qui p̄ eam exercetur. et probatur p̄fici.
Et alii multi quib⁹ ei pacientie uirtus
innotescit. Et habebitis tribulatio
nem diebus decem. Quid recti accipi
mus p̄ dies decem. quam de calci clari
tatem. Dies g̃ decem electi quiq; tri
bulationem habent. qui p̄ diuine legis
que in decalogo continetur custodia
in p̄senti uita p̄secutionem sustinent.
Dicat ergo. Et habebitis tribulationem.
diebus decem. Quasi diceret. Quam diu
in luce mee legis ambulauerit. semp
meus obseruantia ppter me tribulatio
nem habebitis. Scriptum quippe est.
Omnes qui uoluit in ppo pie uiuere.
p̄secutionem patiuntur. Esto fidelis
usq; ad mortem. et dabo tibi coronam uite.
Prēdicta p̄secutione hortatur eum ad
longanimitatem pacientie. et obtinen
di uictoriam spondet coronam. ac si dice
ret. Quidq; mali ingerant. tu patien
ter sustine. Tolerantia namq; transi
toria. coronā etna. pugna modica. mer
ces immensa. pena breuis. gla inestima
bilis. Esto fidelis usq; ad mortem. et da
bo tibi post mortem. pro morte uite etnā
tatem. Qui habet aurem audiat
quid spe dicat ecclia. Hoc ep supradic
tum est. hic iterum exponi necesse nō
est. Sequitur. Qui uicerit. nō lesa.

14

a morte scđa. Prima mors est culpa: scđa pena. Aliter. Prima mors est in mundo: scđa in infino. Prima mors est quando anima a corpe separatur. scđa quando aia cum corpe condempnabitur. Qui ergo uicerit undehs mattinuum diabolum. demonem prauum hominem. carnem. uicium. mundū. A morte scđa ū ledetur: quia dampnatione ppetua non punietur. Possumus itaq; ea que in predicto capitlo continent quinq; generaliter diuisionibus distinguere. Vbi namq; dicit in principio. scio tribulationem tuam t paupertatem tuā: hz diues es: cum ad quem sermo dirigitur de bono laudatur. Vbi ait. Nichil horum timeas que passurus es: filiū eī pfectionem poterit. Vbi inquit. Esto fidelis usq; ad mortem: de patientia eum admonuit. Vbi consequentē adiecit. t dabo t coronam uite. primum promisit. Vbi denq; concludit. qui uicerit non ledetur a morte scđa. t hunc electos. securos a dampnatione facit. In isto q̄ qui in omnibz exercitio laudabilis. in nullo reprehensibilibz. laudem admiremur. iusticiam imitemur. t angelo pergami. De epo pgami primi. gami ecclie scribe. Hec dicit qui habet rūpheam ex utroq; pte acutam. Scio ubi habitas: ubi sedes est sathane: t tenes nomē meum t non negasti fidem meam. Et in diebz illis antiphas testis meus fidelis qui occisus est apud nos: ubi sedes est sathane. Certum hoc in loco in epistopoz numero epistopū pgami sc̄e visio ponit. t ad ipm pertinet capitulli sermonem diuertit. quem quidem de bono laudat primum. deinde de malo increpat. more prudentis agentis medici. qui pusillanimis. impatientis. renelli. trimētris. infirmi. timens apostema. primum circumspecte suauiter tractat t tangit. t postea ferrum infligit. t latentem t ferentem putredinem sapienter educat. t educta putredine loci sanū reddit. Sic uerus ac rarum medicus ū eum commendat dicens. scio ubi habitas. egrotum palpat. ac deinde ubi eum increpat dicens habeo pauca aduersum te. ferro uulnerat ut ad sanitatem reducat. Et notandum q̄ qui iste de malo redarguendus erat. talem in principio sermonis describit ipa uisio xpm. qui ū cui uicia corpis. hz uicia quoq; cordis si uellet corrigi resecaret. ac si nollet emendari. ū solum corpus eius hz aiam puniret. quemadmodū t capite sup. in quo ius capitulli ad pastorem sanctę ecclie directi. eo q̄d illi pfecto sup uenturā erat. talem describit xpm ubi ait. Hec dicit primus t nouissimus qui fuit mortuus t uixit. qui posset tribulatos adiuuare. t p se mortificatos resuscitare. Talem itaq; apparens sanctis uidelicet filiis hoīs. filium hominis in ipo uisionis sermonis epo pgami designauit. ut si uellet ea que corrigenda erant corrigere. fiduciam de adiutorio possit sumere. si nollet. de uicio possit formidare. Iuxta ergo. Hec dicit qui hz rūpheam. ex utroq; pte acutam. Potens est te ad iuuare sanctus corrigi t corpe t spū ut usq; uicia resecare. si ū uis corrigi potens est te in utroq; condempnare.

Rumpheam ex utroq; pte acutā. diximus supius uerbum di significare. Rūphea enim ex utroq; pte acuta est sermo dei uiuus t efficax t penetrabilior omni gladio ancipiti. qui non solum prauam actionem corpis uerum etiam prauam cogitationem cordis resecat. t incorrigibiles permanentes in utroq; condempnat. hz q̄d iste qui hz hanc rūpheā dicat. audiamus. Scio ubi habitas. ubi sedes est sathane. t tenes nomē meū. t nō negasti fidem meam. Primum de bonis ac ribz eum laudat. t laudando ad meliora roborat. t in utroq; parcit: ut sequentem increpationem melius sustineat. Scio ubi habitas ubi sedes est sathane. i. appbo quod iustus conuersaris in medio nationis prauę. Non enim minima laus est iusto inter impios immunem se custodire. Iuxta quem locum ait. Et uerses rectam uiam agere. Est notandū q̄d non dixit ubi una: hz ubi sedes est sathane. per quos enim transeundo sathanas cursum ambulat: per quos subito. t ex improuiso in malū papitat: hz nequaq; sedem ponit. Quia illis ppenitentia agentibz. dominū regnandi in eis amittit. Illos p culpam nō tantū calcat: hz t p prauam cōuersationē illis sibi regnandi sedem locat. Quib; presidens nō solum eos

17

restrenat a bono exercendo. ꝟ ꝛñ eis suam nolun-
tatem complet in malo faciendo. Sup-
illos ergo p culpam ambulat aut trans-
uolat in illis p̄ consuetudiem diuinus ſe-
det ꝛ regnat. Liquet igitur istos longe
a cō remotos fuisse in quibꝫ sathanas ñ
niam ꝟ sedem phibetur habuisse. Qualis
autem quantusq; iste in bono inter malos
extiterit manifeste declarat cum subdit.
Et tenes nomen meū ꝛ non negasti fidem
meam. Vere ꝛ enim magnum ꝛ laudabile
fuit inter infideles nomen ei⁹ tenere ꝛ in p̄-
cutione eor fidem ei non negare. Sz qđ
subiunxit tenes nomen meum hoc subsequē-
ter exposuit cum subiungit. ꝛ non nega-
sti fidem meam. Nomen namq; dñi ꝛ fides
dñi idem ē intelligi. Quid est enim
baptizari in sc̄e trinitatis noīe nisi in baptiza-
ri meius fide. Sicut etiam aliq̄ res in no-
mine exercet ꝛ nomine ita deus a nobis cognosci
tur fide. Sic hoc itaq; iste electus p̄gamus fuit
de laudabilibus extitit. qđ inter malos bonus
fuit. ꝛ inter infideles fidem p̄pi tenuit.
ꝛ non negauit. Nam multo leuius est in-
bonos bene agere. q̄ inter infideles fidem
seruare. sicut valde facilius est nemine
obstante q̄m repugnantibꝫ hostibꝫ aut
tatem introire. Et ne solum inter infi-
deles fidem seruasse ul' se estimet solum
inter malos bene uixisse. ꝛ ob hoc in nullo
cat deficiat. p̄mittit etiam pas testis p̄pi
fidei. qui p̄ter xp̄m ꝛ fidem p̄pi penas su-
stinuit. occisionis. ut ip̄m antipas imi-
tando etiam mortem si necesse fuerit pro
p̄pō sustineat. Nam sequitur. Et in
diebꝫ illis iudeis tuis. subaudis fuit. An-
thipas testis meus fidelis qui occisus ē
apud uos. i. in pgamo ubi sedes est sathā-
ne. i. non a bonis ꝟ amalis in quibꝫ sathā-
nas regnat. Quasi eū p antipham corrobo-
rando. patenter diceret. Laudo quidem
quod inter malos usq; modo bene uixisti ꝛ
qđ in fide mea p̄seueraſti. Sz cane ne te
solum ee credas. ꝛ in hoc ul' in ullo des-
cetas. Sz memento antipas testis mei fidel'
ꝛ pme usq; ad mortem sustine. illi' exēplo
p̄secutionem p̄aue nationis. Ser etiam
de merito gliari si vel alterutro defeceris.
quia antipas qui minora q̄m tu sustinuit.
in uirtute meriti te longe p̄cellit. Nunc
ꝰ p̄mo huius imitationem ꝛ admoneo
ut ei exemplo uires colligas ꝛ ad pacē
tie coronam p̄tingas. Sequitur. Ha-
habeo aduersus te pauca. q̄m habes illic te-
nentes doctrinam balaam. qui docebat
filios isrl' edere ꝛ fornicari. p̄remisit
laudem. subiungit increpationem. Ac
si diceret. In his q̄ p̄cedunt in istis laudā-
bilis. in his que sequuntur reprehensibilis.
De illis te laudo. de his te reprehendo. Qđ
autem dicit. Habes hic tenentes doctri-
nam balaam. qui docebat filios isrl' edē
ꝛ fornicari. luculenter exponit dicens.
Sic habes ꝛ tu tenentes doctrinam nico-
laitarum. Sicut enim secūm doctrinam bala-
am moabite docuerunt filios isrl' edere
de ydolothitis ꝛ fornicari. ita nicholaite
secūm doctrinam nicholai docebant p̄pos
nos commessationibꝫ uacare. ꝛ fornī-
cari cū mulieribꝫ. Iste ꝰ quamuis lauda-
bilis in senectute extitit. in eo tñ qđ ma-
le uiuentes uiriliter non redarguebat.
reprehensibilis fuit. Qui in hoc tenentes
doctrinam nicholaitarum habuit. qđ
illos nouit male agere et ñ correxit.
Attendant hec q̄rundam ecclias p̄lati.
qui ꝛ ip̄i male uiuunt. ꝛ alios nō corri-
gunt. Emendent senectutes. corrigāt
subiectos. Sz ꝛ illi qui circa senectutes
uigilant male uiuentes castigare non
desistant. De manibꝫ namq; plato ꝛ
requirit ds. animas peuntium subdit ꝛ
sequit. Similiter penitentiam age. Si
quominꝰ. ueniam ē cito. Post asperā
increpationis. subiungit ammonitionē
emendationis. ꝛ si nollet corrigi. tunc
comminationis. Nam ubi dicit. penitē-
tiam age penitentiam ammonet. ubi
uero subdit. si quominus ueniam tibi
cito. p̄ comminationem tenet. Subdit
hoc. i. sicut p̄cepi episcopo ephesi pe-
nitentiam agere qui ip̄e reprehensibilis
erat. eo qđ caritatem primam reliquē-
rat. Nam epm similiter minime increpa-
uit. ꝛ ideo de penitentia ei nichil indi-
xit. Si quominꝰ uiteris fecerit. si penite-
tiam non egeris. si malos nō correxeris.
ueniam ē. scilicet ad iudiciū ꝛ ad de-
mentium. Et hoc scito. ne p̄ter phyi-
tatem tpis. innectas moras emendatō-
nis. Sequitur. Et pugnabo cū illis in
gladio oris mei. Quasi diceret. Si tu
contempnis obedire. ꝛ malos corri-
gere ꝛ ueniam non solum ē sz illis ꝛ
curabo eos p̄ uindictam punire. in
gladio oris. i. in uerbo. dicēs. ite maledi-

15

migñem eternū. Hec est triphea eruditp
pte acutā quam in principio capituli hui⁹
posuit ad terrendā negligentiam pastoꝝ
z malignam gregis. Hanc oīs ecclīaz rec-
tores habere debent. ad bonos z malos sect
nendū. bonos defendendū. malos pu
endum. Qui habet aures. audiat qd
spūs dicat ecclīis. uincenti dabo manna
absconditum z dabo illi calculum candi
dum. z in calculo nomen nouum scriptū.
qd nemo nouit nisi qui accipit. Absconditum manna. diuinitas occulta. Deum
nemo uidit unq. De hoc itaq; scriptū
est. Quam magna multitudo dulcedi⁹
tue domine. quam abscondisti timentib⁹ te. Et rursum. Oculꝰ non uidit. nec auris
audiuit. nec in cor hoīs ascendit. que
preparauit ds diligentib⁹ se. Istud manna
nob⁹ dabit. Qui gla diuinitatis sue nos
satiabit. Quid est etiā dabo calculū
candidum. ni celeste premium. calculi
apter firmitatem. candidū apter ca
dorem immortalitatis. Quid nomen
nouum in calculo ni diuina notitia. in
mentib⁹ humanis inusitata. primo co
no. In calculo q candido nomen nouū
scriptum nob⁹ dabit. quia in eterno et im
mortali primo. diuinitatis sue notitiā
nūc a nobis ualde remotam nob⁹ mani
festabit. In presenti autem scio multa pos
sim⁹ cognoscere. que non possum⁹ habere.
h in celesti patria qd de deo intelligendo
cognoscem⁹ amando possidebim⁹. nec ali
quis potest cognoscere. ni cui contigerit
habere. Vnde ait. Quod nemo scit. nisi
qui accipit. Possumus autē quinq; distē
tionib⁹ disponere. ea que hoc capitulo
continentur. Iam ni dixit. Scio ubi ha
bitas primisti consolationem laudis.
ubi ait habeo aduersus te pauca. addidit
rigorem increpationis. ubi subiunxit
age penitentiam admonitionem cine
dationis. ubi dixit si quo minus uenio
tibi cito. terrem comminationis. ubi ta
dem inuitat uincenti dabo manna ab
scondituum. premium beatitudinis.

Et angelo tyatire. De epo tyatire xv.
ecclie scribe. Hec dicit filius homi
nis qui habet oculos sicut flamma ignis. z pe
des similes aurichalco. Noui opa tua. z fidē
z ministerium. z patientiā tuam. z opa
tua nouissima plura prioribus. Moyses li
bro primum auctoritate saluatoris ante
ponit. z talem describit. qualem sequens
capitulū sententia ratioq; deposcit. Quia
enim erant in tyatira quidam falsi xpiā
ni. qui semetipsos cum mulieribus siue de
monibus fornicando polluebant. z alios
exemplo uel uerbo ad eadem scelera peruale
tes seducebant. Recte dixit habere eū
oculos sicut flammā ignis. z eum ostende
ret omnia quecunq; gererent p suam
sapiam penetrando contemplari. Et pe
des ei similes aurichalco dixit. ut eū signi
ficaret illos admonere de puritatibus suis
erire debere. z uel infimos electos qui p
pedes similes aurichalco figurant. debere
uiriliter imitari. Sit ergo. Hec dicit
filius dei qui habet oculos sicut flammā ignis
z pedes similes aurichalco. Quasi diceret.
Vos qui imitatores xpi contemnendo
male uiuentes. z hunc sermonem auditu
estis z dei cum audieritis oculos habere sic
flammā ignis. animaduerte cum occulta
puritas mee agnoscere. z dum audieritis
eū habere pedes similes aurichalco. perpē
dite cum saltē ad infirmorū electorū ei
mitationem. uos pudeat. Sz quia supi⁹
de oculis ei⁹ z pedib⁹ plura dixim⁹. ad sequen
tia transeam⁹. Sequit. Noui opa tua. z fi
dem z caritatem. More solito premittit lau
dem ut eum confirmet. deinde subiungit
increpationem ut castiget. Noui opa tua.
z fidem z caritatē. Non est hoc in loco rec
ordo uerboꝝ sedm ordinem rei sicut in q
busdam dicere scripture locis quēq; contingit
ut uidelicet prius ponatur. z postmodum qd
posterius est ordinis ueritate. Nam fides
prima est bonoꝝ omnium. que primitiam
comprehendimur. z ex fide nascitur caritas.
z ex caritate opa bona. Dicit ergo ordine
posteriore quantum ad uerboꝝ positionem.
non quantum ad rerum caritatem. Noui
opa tua. z fidem z caritatem. Sed et quan
tum ad rerum rectum ordinem apbo fidē
tuam qua in me credis. caritatem qua
me diligis. opa quibus mihi seruis. Et quia
hīs qui fide in deum credit. caritate eū
diligit. opibus seruit. z decreta sua minutius
solicite debet pauperibus. recte addit. Et
ministeriū tuum. Sz quin oīs qui in xpo
uolunt pie uiuere eum credendo. ipm
diligendo. ipsi seruiendo. pauperib⁹ prop
deum ministrando. pscutionem pacie⁹
bene subeant. Et patientiam tuā. scilicet
in aduersis. Que quidem omnia nouit. quia

omia approbauit. Et opa tua nouissima plura priorib. In principio opa laudat. z hic iḡm opa commendat. Sz ibi opa in choactionis. hic opa pfectionis. Non enim laudat eū de cultumine pfectionis. Sz de augmento: qz nequq dixit pfecta ul' multa aut absolute plura. Sz p comparationem plura poterit. Vel etiam quod aut nouissima non est referendum ad pfectionis sublimitatem. Sz ad p̄cedentium opum p̄stā exhibitionē. Sequitur. Sz habeo aduersum te: qz permittis mulierem iezabel q̄ se dicit ꝓphetem. docere z seducere seruos meos: fornicari z manducare de ydolothitis. Postquā enim ad laudem z ad constantiam roborauit. statim incepationē de ei negligentia subiunxit dicens. Sz habeo aduersum te: quia permittis mulierem iezabel q̄ se dicit ꝓphetem. docere z seducere seruos meos. ei dicerem. laudo qd tu bñ uiuis: Sz reprehendo qd alios nō corrigis. Sz quos p iezabel que interpretatur fluxus sanguinis rectius quam carnis uoluptatibz illectos ydolatrie cultibz deditos ac apmē. qui se ꝓphetas ee dicebant. z ideo falsi alios seducebant. fornicari. i. ad fornicandum cum mulieribz ul' cū demonibz. Et manducare de idolothitis. i. ad manducandum uenerationē ydolorū de his que immolata erant ydolis. fluxus. Manducare de ydolothitis. i. delectari in peccatorū escis. q̄s pui immolant demonibz. Alij dicunt iezabel uxorē ulti epi designari. que luxurie ul' ydolatrie dedita erat. z alios suis suasionibz ad idē nem sue pfectus p̄talebat. Sequitur. Et dedi illi tempus ut penitentiam ageret. z nūlt' penitere a fornicatiōe sua. Mira dei pietas. mira clementia. Quando committimus culpā ñ statim infert penam. Sz confert medelam gr̄e. z reuocat ad integritatem iustitie. ut p̄ueniat ad iocunditatem gr̄ie. Sz q̄m contempsit penitentie generat incrementū culpe. z puocat iram uindicte. recte p̄ incepationem. ꝓpter negligentiam emendationē adiecit comminationē. Nam sequitur. Ecce ego mittam eum in lectum. z qui mecantur cum ea in tribulationem maximam. nisi penitentiam egerint ab operib suis. Alia translatio hic. mitto eū in lectum. hic exponitur quod subiungitur. in tribulationem maximam. idest in damnationem eternam. ut qui sūt ei conformes in scelere. illi puniantur in damnatione. Notandū quoq qd non dixit mittam. Sz mitto. ut p̄sentiam temporis formidinem incuteret timoris. Sz z diligenter est intuendum. z gr̄anter amplectendum. quod diuine pietatis miseratio. nec quam absolute z immisericorditer dixit mitto. Sz temperauit comminationem dicens. Nisi penitentiam egerint ab operib suis. Soluit enim p extremum terrorem peccatores capi tari in desperationem. Sz p temperamentū cōminationis. eos reuocare si penitere uellent ad confidentiam sue miserationis. Denique. Et filios eius interficiam in morte. z scient oēs eccl̄e. quia ego sum scrutans renes et corda. z dabo unicuiq uestrum secundum opera uestra. Quos conuenientius intelligim' p filios ei. quam sequaces ei. qui doctrina z exemplo matris in longiquum exercentur pitudinem materne p̄uaricationis. Qui z ipsi uere in mortem interficientur. quando etna damnatione punientur. Et omnes eccl̄ie. i. congregationes bone scient scilicet in futurum. re. qd modo credunt fide. qz ego sum scrutans renes. i. canales concupiscentiales. z corda. i. cogitationes malas. hoc est. qd in principio sermonis ait eum habere oculos sicut flammam ignis. qd non solum possit exteriora uera cognoscere. Sz etiam interiora p suam sapiam penetrare. Potest quoq qd dixit scrutans renes z corda. referri non tam ad malos. Sz z ad bonos. Spe nimirum scrutatur bonorū renes. qz eorū diligit castitatem. Scrutatur z corda. qz eorū amat mundam cogitationem. Vel id qd supius z hac cōminatione continetur. uidetur p̄tinere tam ad malos. Hoc uero qd dicit ego sum scrutans renes z corda. z dabo unicuiq uestrum secundum opera uestra. uidetur etiam p̄tinere ad bonos. Et dabo unicuiq uestrum secundum opera uestra. z bona bonis. mala malis. Hoc autē qd sequitur. z ad bonos tam p̄tinet. Vobis autem dico ceteris. qui thiatire estis. Quicunq non habent doctrinam hanc. qui nō cognoscunt altitudinem sathane. quemadmodum dicunt non mittam sup uos aliud pondus. tam id qd habetis tenete donec ueniam.

Sz siue dicam lectū siue lectum

16

Erant in ciathira quidam electi q̄ sup̄dis
punctatis non communicabant. Et ipo
soli fideliter seruiebant. Alij egressi ex
iudea ex euāgelica p̄cepta non posse fut
ficere dicebant. Et carnales legis ob
seruantias ee tenendas p̄dicabant. Elec
tos ergo instruit. et de eos quod tenere
debent certos reddit. admonet grē p̄ce
pta tm̄ tenere. et testatur se pondus
legis illis minime imponere. Dicat ita
q̄. Vob̄ aut̄ dico. ceteris qui ephatire es
tis. Vob̄ ceteris qui priusq̄ opibz in cō
municatis. Et sobe et iuste et pie uiui
tis omnibz qui in hui doctrinam hanc
uidelicet doctrinam iezabel eam imi
tando qui n̄ cognouerunt. i. non appro
bauerunt uel amauerūt altitudinem
i. superbiam sathane. illa seruiendo mi
contemnendo. quem admodum dicit
i. sicut uobis minantur illi qui egres
si de iudea non mittam sup uos aliud
pond̄. i. non exigam a uobis ceteres ob
seruantias legis. Tamen tm̄ id q̄d habetis
tenete. donec ueniam. Euāgelium q̄d
habetis p fidem tenete p operationem bo
nam. donec ueniam ad retributionē.
Sequitur. Et qui uicerit. et qui custo
dierit usq̄ in finem uerba mea. dabo
illi potestatem sup gentes. et reget illas
in uirga ferrea. et tanquam uasa figuli
confringentur. sicut et ego accepi a patre
meo. Et dabo illi ad stellam matutinā.
Supius locutus est de bonis et malis. nūc
subiungit de munere. et primo uincētis.
Qui uicerit uidelicet malignum. sicut
supra exposuimus est. et qui custodierit
usq̄ in finem. s. uite. usq̄ in finem uite
donec ul' usq̄ in finem. i. consummatio
nem iusticie opa mea. que ego p̄cipio
operari. et dabo illi subaudiur etiam in
hoc seculo potestatem sup gentes. i. gentiliter
uiuentes. et reget illas in uirga ferrea
i. in flexibili iustitia. et tanquā uasa figu
li confringentur. ita ut alii omnino
eius iudicio contemnentur. alij in me
lius eius uoto p̄mutentur. Ille enī
qui ad p̄fectionem sectatus erat p̄mugere
ipe est dignus alios regere. malos dāpna
tione dignos iudicare. bonos dignos
saluatione. Sicut et ego accepi a patre
meo. Accepi scilicet secm̄ humanitatē
a patre meo. regendi potestatem. Ma
gna promissio. magnū donū hoc promitte
hoc debuit q̄d ipe accepit. hoc q̄d het ipe
p plenitudinem. ut electi ei habeant p
plenitudinis p̄paratione. Potest id q̄d
dicat dabo e illi potestatem sup gentes et
reget illas in uirga ferrea et tanquam
uas figuli confringentur tm̄ referri ad
malor̄ dampnationem ut ille qui in
victoria fuerit p̄fectus malos cū xp̄o iu
dicet et condempnet. sicut de aplis sc̄ptm̄
est. Vos qui secuti estis me. sedebitis
sup sedes iudicantes xii tribus isrl. Et da
bo illi stellam matutinam. Stella matu
tina. stola prima. Stella p̄ter claritā
tem contemplationis. matutina p̄ter
inchoationem bitudis. Dabo ergo ui
cenī in mundo stella matutina. i. stola
in celo. ut accepta prima securus sit de
reliq̄. Ista stella matutina mutabit
in solem meridianum in resurrectio
ne. quādo anima glificabitur in resur
genti corpe. Scriptum quippe est. Iu
gebunt iusti sicut sol. in regno patris
eor̄. Dolsum ea aut̄ q̄ in hoc capitulo
continent. quinq̄ dilectionibz discerne
re. Nam ubi aut sua opa tua et fidem et
caritatem. illum de quo sermo est lau
dauit. Ubi dixit habeo aduersum te
q̄ permittis mulierem iezabel que se
dicat p̄phetem docere et seducere seruos
meos. eum increpauit. ubi adiecit ecce
mitto eum in lectū. et qui mechantur
cū ea in tribulationem maiam. commi
natus est malos. ubi subiunxit. uobis
aut̄ dico ceteris qui ephatire estis. de
cenendis solis grē p̄ceptis eruditis
bonos. et ubi demum inculit. qui uicerit
et qui custodierit usq̄ in finem opa mea
dignitatem potestatis spiritalis atq̄ ce
lestis. et p̄miam stolam promisit. Qui h̄t
aurem audiat quid spūs dicat ecclīs
i. quid p̄mittat ecclīs dō. Aurem fidei
rem non solū ad audiendū. sed ad intelli
gendū habeam. et scripta legam. p̄hibita
caueam. et p̄cepta teneamus. ut ad p̄mi
ssa p̄meniamur. De epo sardis. xvi.
Et angelo ecclie sardis scribe. Hec
dicat qui h̄t vii spūs dei. et vii stel
las. Scio opa tua. quod q̄ nomen habes
quod uiuas et mortuus es. Esto uigilans.
Et confirma cetera que moritura erant.
Non enī inueni opa tua. plena coram de
meo. In mente q̄ habe qualiter accepe. et au
dieris. et serua. et penitentiam age.

Quinto loco singularum ad monitionem
epi laudis non sicut ceteri qui p̄missi sūt
de aliq̄ uirtute uel bona operatione laudā
tur. ꝫ de ficta ꝫ simulata fide gr̄ie et
diuina animadūsione p̄ sacram uisionē
redarguitur. ꝫ ut peniteat misericordi
ter amonetur. Et quia idem epi ī cōspec
tu hominum q̄rundā uirtutū ꝫ bonor̄
q̄um simulatione palliat. de foris bonus
apparebat. ꝫ intus ī conspectu dī nulla
ueritate iustitie fultus erat. cui ī p̄n
cipio dicebatur ei ihc. q̄ omnia etiam
occulta possit cognoscere. ꝫ qui potest
sit cum quomodo delinquerit de pec
catis uere. Sit ergo. Hec dicat qui hꝫ
septem spūs dī. ꝫ xii. stellas. Scio dī
cere. Tu qui te coram hominib; per
ypocrisim bonum facis. ꝫ inocculto me
cōtemnendo malus existis. ꝫ dū me au
dis. uij. spūs dī habere. animaduerte me
p̄ meam sapiam. nō solū manifesta ꝫ
occulta. nō solum ꝫ opa ꝫ cogitatio
nes spūaliter penetrando uidere. ꝫ dū
me audis habere xij. stellas. intelligē
me ad p̄uidendū te ꝫ alios epos si delinq̄
rint potentem esse. Et ꝫ quia de septē
spūtib; ꝫ xii. stellis supi⁹ aliquādiu
ad sequentia tr̄seam⁹. Sequit. Scio opa
tua. Quod dicat scio. neq̄q̄m accipiendū
est sicut ī supd̄is capitulis. ubi se dicat
alior̄ opa scire. i. sciendo approbare. Scio
opa tua. i. cognosco. Omnipotentē nul
lamq̄ dīn sicut nemo potest ul⁹ p̄cepta
corrumpere q̄ iust⁹ est. ul⁹ ultra excedē
quia eternus est. ul⁹ loco effugere quia
ubiq̄ est. ul⁹ uirtute supare q̄ fortissi
mus est. sic nemo potest eum absconsio
ne lacere q̄ sapientissim⁹ est. Dicat ꝫ
Scio opa tua. q̄ nomen habes q̄d uiuus
ꝫ mortuus es. Scio opa tua p̄ meam sa
pientiam. q̄d nomē habes inde licet ī
uulgo p̄ inanem inutilem famam.
quod uiuas p̄ iustitiam. ꝫ tu ecōtrario
mortuus es p̄ culpam. In hoc capitulo
q̄ iste omnino reprehensibilis erat. ne
quam sicut ī predictis p̄missis laudem
ꝫ statim incidit increpationem. Nam
quod ī aliis p̄missis ammonitionib;
post dictam laudem p̄ increpationē
dicitur. Et habeo aduersum te hoc
agit in ista p̄cipio. ī nulla rē laude sc̄a
tum est. Scio opa tua. q̄ nomen habes
q̄d uiuus. ꝫ mortuus es. De quo. Esto
confirmans uigilans. ꝫ confirma ce
tera q̄ moritura erant. Post increpa
tionem subiungit ammonitionē. Esto
uigilans. i. sollicitus de salute tua. Ille
namq̄ non uigilat. qui semetipm negli
gens de salute sua non cogitat. Et con
firma cetera que moritura erant. p̄ce
pua bona in quib; laus constat uirtu
tis est caritas. humilitas. in ipo iam erāt
mortua. minora uero que ꝫ si salute
ī non contineant tn̄ ad salutem uitiant.
sicut scia scripturar̄. doctrina. p̄dicatio.
ꝫ cetera talia. si mala p̄manerent erāt
moritura. Iusto nimirum iudicio qui
maiora que p̄cipua sunt ad salutem necessā
ria custodire contempnit. minora ꝫ si
ad salutem nō necessaria. tn̄ utilia tuo
die amittit. Et qui ea quib; coram do
mino bona erat negligit. ea quib; coram
hominib; laudabilis erat. iure patet. Sit
quippe ī nullo qui ea quib; apd̄ homines
magni uidentur magis diligunt. ꝫ ea
sine quib; in conspectu dī iustificari nō
possunt. parumpendunt. ꝫ querentes de
minimo crescere. ꝫ de magno minuj.
Et ꝫ postq̄m maiora bona uirtutum sper
nunt. ꝫ minora in quib; confidebant. et
glabantur p̄dunt. ut se diuina gr̄a mu
datos cernant. ꝫ de negligentia ceciderit re
sipiscant. Sit ī diuina misericordia epo
lis suis quedam de minoribus bonis adhuc
concesserat. de q̄ confirmatione illum
amonebat. Ait ꝫ Confirma cetera
que moritura erant. Sequitur. Non
enim inuenio opa tua. plena coram dō
meo. In eo quod dicit non inuenio opa
tua plena. patenter cum redarguit de
caritate amissa. Ubi enim caritas est ple
nitudo est. Nam non adulterabis. nō
occides. nō furaberis. non falsum testi
monium dices. Non concupisces rem
primi tui. ꝫ si quod est aliud mandatum
in hoc uno instauratur. Plenitudo
enim legis est dilectio. Dicat ergo. Non
inuenio opa tua plena. q̄ cuncta que
facis caritate sunt uacua. in qua qui
offenderit multa bona p̄dit. ꝫ omnium

reus existit. Igitur quamuis opa tua coram hominibz uideantur p ostentationē plena: coram deo meo ppter absentiam caritatis sunt iracua. Qa g opa tua per humana laude exibita caritate amissa: coram deo meo ppter absentiam dilectionis fraterne minime sunt plena: in mente habe qualiter acceperis a deo p gre spitalis infusionem. et audieris ab homine p euuglicam pdicationem: et serua utrumque p bona actionem: et penitenciam age de amisso bono. et de comisso malo p emendationis satisfactionem. Sequitur.

Si g non uigilaueris ueniam ad te tanquam fur. et nescies quando ueniam ad te. Post ammonitionē emendationis: addit nisi se corrigat comminationē dampnationis.

Si non uigilaueris. i. nisi de te in his que dicta sunt sollicitus fueris. ueniam ad te tanquam fur. qui uenit ut bona auferat. et possessorem occidat. ita ueniam ad te et auferam tibi gram. inferam penam. Et quia tanquam fur latenter et ex improuiso ueniam. non poteris pcauere aduentum meum. Et hoc est quod dicit. Nescies qua hora ueniam ad te. Huic quia nimis a uera iusticia remotus in culpam erat lapsus. sicut aliis ubi dicit ueniam cito: minime uel paruum spacium deteriat ut magis timeat. citius resipiscat. studiosius se corrigat.

Sequitur. Sz habes pauca nomina in sardis. qui non inquinauerunt uestimenta sua: et ambulabunt mecum in albis: qa digni sunt. Post increpationem. ammonitionem. et comminationē. proponitur ei uita bonorum sibi subiectorum. siue ad leuamen ~~comminationis~~ consolationis. siue ad exemplum imitationis. ut ipse qui magis debuit et minus fecit. in grege suo bonos esse audiat et de se non desperet. sz erubescat et sumpta spe. illorum exemplo ad iusticiam resurgat.

Sz habes pauca nomina in sardis: qui non inquinauerunt uestimenta sua. Quasi diceret. Paucos bonos qui tibi subiecti sunt attende: et uel ex cantillo residui boni confortare: et eorum exemplo cum eis recte uiue.

Habe pauca nomina. i. paucas psonas: uirtute iusticie mihi notas. Et notandum quod dicit pauca: qa quamuis ubique multi sint uocati. pauci sunt tamen electi. Sz quod in sardis pauci sunt electi. culpa forsitan fuit epi. quia dum pastor terrenis intendit. lupus ouile irrumpit. oues rapit et dispergit: et rapiendo et dispergendo gregem minuit. Qui uestimenta sua non inquinauerunt. quia dona innocensie et immortalitatis in baptismate accepta. ad pristina mala reuertendo non contaminauerunt. Aliter. Non contaminauerunt uestimenta sua. quia post baptismum p luxuriam et incontinentiam. non contaminauerunt corpa sua. aliter. Uestimenta sua nequaquam contaminauerunt. quia munda opa sua. sordibz uiciorum non polluerunt. Sunt qui post baptismum uestimenta ista male uiuendo inquinant: sz ea iterum lacrimis lauant. sz hoc inquinamentum non reputatur illis ad penam. quod diligenter lauant per penitenciam. Et ambulabunt mecum in albis: qa digni sunt. Et ambulabunt mecum. quia ego primi ad exemplum et informationem: et ipsi me sequuntur p imitationem. Aliter. Ambulabo cum eis p gram. et ipsi mecum p iusticiam: quia nisi p singula eis tribuerem gram non possent pficere p iusticiam: quia sine me nichil possunt facere. Ambulabunt mecum in mundo iuste uiuendo. uirtutes operando. bona opa exercendo: iusticiam aliis pdicando: multaque alia bona faciendo. Sedebunt mecum in celo in eternum mecum regnando. In albis in spe future innocensie et immortalitatis: in corporibz castis: in opibz mundis. Opa namque p uestimenta designantur. Quia sicut uestimentis sic opibz designantur: circumdantur. muniuntur et ornantur. Qa sunt digni. Dignos et enim socios assumo: indignos relinquo. Sz qui sunt digni. nullatenus digni forent: nisi a me dignitatem accepissent. Sequitur. Qui uicerit. sic uestimentis albis uestietur: et non delebo nomen eius de libro uite: et confitebor nomen eius coram patre meo: et coram angelis eius. Omnibz que ad epm pertinebant exactis: sumpto exemplo pmissionis. ex illorum iustorum laude qui erant in sardis. Qui uicerit supra expositum est sic uestietur uestimentis albis: sicut

Subdit de munere uincentis

ulli uideleet electi qui sunt in sardis. Et non delebo nomen eius de libro uite. Mundiat z magis intelligit. z dum unū negat. aliud affirmat. Liber uite est sapia dei. in qua oēs electi recte dicuntur scpti qui ad uitam eternam sunt predestinati. ipa namq; predestinatio. ipa est scptio. In hoc libro dampnandi z iudicandi scpti. ipe gram accepturi iusticiam ad tempus sibi collata agnoscuntur postmodum delecti. quibo labuntur p culpam z dampnantur p penā. Vel scptum est. Delebuntur de libro uiuentium. et cū iustis nō scribantur. i. agnoscantur delecti. immo pocius nequā scpti. Dampnandi quippe quamuis cū saluandis uideant in libro uite esse ad tempus p iustificationem. nequā cū sit cū eis p predestinationem. Sunt enim multi dampnandi qui cum saluandis uiuentur scpti. eo qd fidem que p dilectionem operatur ad tempus habentes sunt iusti. Sz heret aliquā diu sit p sceleratem. nūquā cū sunt p predestinationē. Qui quodam de isto libro delentur. quibo a multis per culpā siue dampnationē diuinitus. z si non re ipsa aliquādo scpti. cū manifestatione qz scpti estimabantur. cū scpti fuisse manifestant. Pagani uero siue iudei qui sine fide ppi mouuntur. nullatenus in hoc libro aliquando scpti creduntur. Sunt etiā multi saluandi qui diu ad tempus sceleribus inuoluuntur. ab hoc libro uideantur delecti. qui cū sicut semp sunt predestinati. sic semp in libro uite sunt scpti. Ad ergo dictū non delebo nomen eius de libro uite. tantundem ualet ac si diceret. Nomen eius qd semp mihi in mea p sapia est notum p predestinationē. neq; aliq; hominibz manifestabit delectum siue aliquā fuisse non scptum. sicut noxia impiorū que delentur z non scribuntur. i. manifestantur delecta uel pocius nunq; scpta p dampnationem. Sz semp apud me scptum. z aliquā delectum monstrabitur omnibz p saluatiōnē.

Et confitebor nomen eius coram patre meo z coram angelis eius. Quidō dicam uenite benedicti patris mei p capite regni qd uobis paratum est ab origine mundi. qz esurii z dedisti mihi manducare. sitiui. z dedisti mihi bibere. Confitebor nomen eius qz testificabor notum michi p iusticiam fuisse in uita. quem p iusticia exaltado in patria. Et hoc coram patre meo z coram angelis eius. qz coram patre meo z coram angelis. dabo ei primum sedem mistica. reddam mercedem sedis laborem. Qui habet aures. audiat quid spūs dicat ecclie. Ad enim unū dicit omnibz dicit. sicut tuba docendo. mala coibendo. recta perpiendo penam cōminando. gloriā promittendo. Postium ergo quinq; distinctionibz diuidere cuncta. que in hoc capitulo continentur. Vbi enim aut scio opa tua qd uiuas z moriturus es. Possunt aspiratem increpationis z ubi dicit. esto uigilans z monitionem emendandis. Vbi dicit. Si non uigilaueris uenam ad te tanquā fur. terrore cōminationis. z ubi subiungit. Sz habes pauca noīa in sardis qui non inquinauerūt uestimenta sua. exemplū inuitationis. ubi aut qui uicerit minus. z primum uituperatis. De ecclo philadelphie. xviii.

Et angelo philadelphie ecclie scribe. Hec dicit uerus z scs qui habet clauem dauid. qui aperit. z nemo claudit. claudit z nemo aperit. Scio opa tua. Ecce dedi coram te ostium apertum. qd nemo potest claudere. quia modicū habes uirtutem. z seruasti nomen meum. z non negasti fidem meam. Epūs philadelphie uilio alloquens celestis mihi sermone laudibz iusticie accolitur. nec de aliqua negligentia uel culpa sicut ecclie smirne reprehenditur. Promittit ei gram sapie ad predicandū. z ad uisitandos iudeos se illi subiugaturos. z in hora tentationis siue pressionis aurilium. qd ultimum dicatur eum ad perseueram. ne perdat coronam. Et quemadmodum in aliis capitulis solet facere. tale ppm in principio describit qualem subsequēs sermo nequirit. z ut in principio sermonis eps ipe animaduertat. quantum de sequenti pmissione confidere queat. Nam qz in sacra predicatione z nec in angustiis in ipa ubi admistratione cessant. gre diuine doctrina promittitur. z recte promissor z iagitor boni scs z uerus. z clauem dauid habere. z solus aperire et claudere secreta sapie ptibetur. Iuxta g Hec dicit scs

z uer. qui habet clauem dauid. Qui aperit et nemo claudit. claudit et nemo aperit. Hec dicit sanctus z uerus. Sanctus in bonitate. uerus in promissis. Qui eo qd sctus non peccat. z qz uerus. nec mentitur. Et quia hz clauem dauid. cui multa mysteria sapie aperit z largitur. Quem dum uerum z sctm audis. crede pium z ueracem in promissis. z dm audis eum clauem habere dauid. crede potentem in perficiendis. Quid enim p clauem dauid apparuit filij hominis humilius do nobis rectius designauit qm gram spiritalis sapie z que z dauid aliis prophetis. misteriu humane redemptionis luculenter apparuit. Que specialiter z ihc in inconuenienter dicit dauid. z hz promissionem sibi facta z ipter progratiam manifestationis. z qz dauid in clauis pleris qz ihc in. penignatia z formas utilibilium. z nude et pure z absq tegumento in secreto cordis. reserauit aduentu redemptoris. Nu z ipe ait. Iudicium quid loqr in me. dns ds. In me non iustum dolus z informis. z immediate. z familiariter inconclusi. z in sinu mee mentis. Qd z ait qui hz clauem dd. potentem se ee ad reserandum archana doctrine. que promissum ac datum erat. et qz ipe epc in officio suo indigebat. manifeste significauit. Hec dicit sctus z uerus qui hz clauem dauid. Ac si diceret. Intelligite que in principio sermonis de ihu pdicatur. z de illis confide que et in sequentibus ab ipo promittunt. Iudica ee sctm z uerum z ppende benignum z ueracem bona promittendo. audi eum habere clauem dauid. z agnosce potentem eadem et uendo. Et ne credas alium eamde potentia habere. audi ipm solum potentem esse. Qui aperit et nemo claudit. claudit. z nemo aperit. Aperit corda ad intelligentiam fidei. aperit ora ad pdicationem uerbi. aperit affectum ad dilectionem. aperit linguas doctor ad docendu. aperit corda ipsor ad credendum. Et qui que electus aperit reprobis claudit. recte dicitur. Claudit et nemo aperit. Quia autem ipo aperiente nemo potest claudere. Re stantur apli in actibus suis dicentes. Sto possibile. que uidimus z audiuimus no loqui. Et post pauca de iudeis. Non potant sapie resistere. z spiritui qui loquebatur. Ipso uero claudente reprobis ea que recta sunt exigentibus pecca tis suis. z nemo potest aperire. qz nemo potest corrigere. que ille desperauit.

Sequitur. Scio opa tua. Scio. approbo. diligo. recipio. In breui laudem ihu comprehendit. ubi dicit. Scio opa tua. Statimq p laudem. infert diuini muneris promissionem. Ecce dedi coram te hostium apertum. Dedi. i. dabo pretentum p futuro. ut dono certum redderet. ne de promissione dubius remaneret. Vel preteritu posuit. qz ds p futuru tantaz hz quasi iam factum ee. Dedi coram te. hostium apertum. Quid est ostium apertum. nisi uerbum liberum. Sicut nanq apertam domum intimus. ita p ostium libere pdicatum cor humanum penetramus. et hostem z hospitem antiquum eliminamus. z fetorem cordis ipso habitatorem collocamus. Ait. Dedi coram te ostium apertum. i. apiam et intellectum. ad scripturaz cognitionem. et ad eaz pdicationem. corda audientium ad fidei susceptionem. Ecce dedi coram te ostium apertum. qd me apiente nemo potest claudere. z qz diuina sapiam ubi mihi aperiri nemo potest impedire. Quare autem tanta gram dare dispouat illi. consequenter manifestat. Quia modica habes uirtute. z seruasti uerbum meum. z non negasti nomen meum. Donu quippe pdicationis supna prudentie gra largi hale pmeruit. eo qd modicam siue in corpe. siue in corde uirtute habuit. z tm uerbi di z actione z in predicatione seruauit. Et nome ei subintelligitur. in angustia psecutionis. non negauit. Valde rem laudabile exercuit apud dm. qd p modica uirtutem tanta cosecutus. Et tanto saluatori sublimi illi z pcono laudis exercuit. z dono gre cumulauit. quanto ipe pristate uirtutis reius obsequio difficilibus laborauit. Sequ.

Ecce dabo de synagoga sathane. qui se dicunt iudeos ee z non sunt. sed mentiuntur. Post promissum donum predicationis. spondet illi piam victoria se donaturu

de inimicis. Grauit enī sicut expscenti pō
cest estimari iudei in philadelphia. de q̄
synagoga quidam ēpi p̄dicationi contradice
bant. z eī humiliratem deridebant. z q̄
si ueram in dō fidem haberet. eīi signis
euidentioribz suū eī cē famulū ma
nifestaret. Qui forsitan minime p̄so
nē eī odio p̄ malicīā. ḡ ~~celi fue~~ legis sue
zelo p̄ ignorantiam adhoc ducebantur.
Stos tragi p̄mittit illi ad fidem cē cōuer
tendos. z eīi magistro cē subiciendos. Aut
ergo. Ecce dabo ē de synagoga sathane
cēli p̄cedentia sequentibz iungendo. q
cat. Quia de supdicta sūt pegisti. z in
placata fecisti. z illos q̄ sūt sathane ē dabo.
z apd̄ eos aquibz aduersaris te magnifi
cabo. Ecce dabo ē de iudeis. scilicet qui sūt
sathane ~~infm~~ p̄ infidelitatem. qui se dicūt
iudeos esse p̄ diuinū nominis confessionē.
et non sunt p̄ uersitatē. ḡ mentiunē per
falsitatem. Quomodo autē illi dabit. sub
iungit dicens. Ecce faciam illos ut deficiant
tales. ut ueniant et adorent ante pedes
tuos. faciam ut ueniant ad fidem in me
credendo. et adorent ante pedes tuos se
humiliando. et ueneranda. z se a te bapti
zari. instrui z regi. suplicater exorando.
Sequitur. Et scient. q̄d ego dilexi te.
Scient tunc conuersi. q̄d nūq̄ ignorāt
auersi. Scient amici. quod ignorant in
imici. Scient intromissi. q̄d ignorant ex
posti. Scient tunc q̄d ego dilexi te.
p ueram caritatem. q̄d nunc ignorant
dū te primitus examinari p̄ ēbulationē.
Cui dilectionis causam subdit dicens. Quia
seruasti uerbū patientie mee. Verbū. i.
p̄ceptū seruasti. dum adūsa p̄ me pa
cienter sustinuisti. Propter hunc eīdē
etiam causam post subiectionē aduersanti
um. illi siue p̄fectionis in temptatione
p̄mittat auxilium dicens. Et ego ser
uabo te ad horā temptationis. que uenta
est in orbem uniuersum. temptare ha
bitantes t̄ terram. Seruabo te. nō ab hora
temptationis. ḡ a electione temptationis.
Seruabo te. nō ut temptationem non ui
deas. ḡ ut temptationi nō cedas. non
ut eam nō sentias. ḡ ut ei minime cō
sentias. Temptationē dicit p̄fectio
nem. in qua quidam reprobantur. nō
seruantur. Que uentura est t̄ orbem
uniuersum. Postq̄m enī scd̄ ap̄los. t om
nem terram exiuit. statim p̄secutio per
uniuersum orbem ebullijt. Temptare
habitantes in t̄ra. In celo quodammodo
iam habitant p̄fecti. qui terrenis z mundo
recte renuntiant. Illi sūt pleni. istis op
probandi. Persecutio ergo habitantes t̄ terra
i. possessores terrenor̄ uel imperfectos tēptat.
z utrū uere iusti sint omnibz manifestat. Deus
enī nunq̄ diuina disponendo prudentia tēp
tantur. ut quid sint demonstrent. Nam
p̄fecti quiq̄ sapientius z ipi p̄secutionē sustine
ant z sentiant sunt pleni. et iusti esse ma
nifestant. Hec tales p̄secutio q̄uat ḡ selec
tat. nec ipā uitare uolunt. ḡ magis
gaudent. Scriptū quippe est. Ibant ap̄li
gaudentes a conspectu consilij. q̄m
digni habiti sunt p̄ nōie ihū contumeliā
pati. Hunc ergo ēpm diuina bonitas p̄
lapsam patientiam ab ipō patiente seruā
tam. aduentura p̄secutionis temptatōe
seruandū cē p̄misit. nō ut eīi alios electos
p̄secutionem nō sustineret. ḡ ut sustinē
do nō deficeret. ḡ magis p̄ficeret. Hoc
est enī uere seruari. cū augmento uirtu
tis. illesum a culpa custodiri. Sequitur.
Ecce uenio cito. tene q̄d habes ut nem
o accipiat coronā tuam. Circa finem allo
cutionis hortatur ad patientiam. ne per
dat coronā. Sz quia t̄ ebulatione positus
erat. ut pote qui inter infideles z in me
dio nationis p̄ue z p̄use manebat. z tēp
tationem cē uenturā audiebat. recte
ne ipsius deficiat. sed cito uenturum
uideret ad remunerandū dominum
ait. Ecce uenio cito. Quasi diceret.
Viriliter omnem sustine ebulationem
p̄ue. quia ecce uenio cito ad remune
rationem. Tene q̄d habes fidem scilicet
z bona opa. z in eis longanimiter p̄seue
ne si non habueris p̄seuerantiam. Alius
accipiat coronam tuam. Cui cui sit cō
certus sinor̄ numerus. quo alius p̄ cul
pam labitur. alius p̄ mutationem subrogā
tur. ut in loco unde lapsi sunt demo
nes. ascendant homines. et t̄ cultum
diuinū quem ruina reliquit. gentilitas
introeat. Sequit. Qui uicerit. fa
ciam eū columpnam in templo meo.
z foras nō egredietur amplius. z scribam
sup illum nomen dei mei. et nomen ciuitatis

noue iherlm · que descendit de celo a deo meo · z nomē meum nouū ¶ Cunctis sup que ad cōmendationem epi p̄tinent exercitis · ad ultimum ponit donū uincentis. Qui uicerit sicuti sup̄ expositū est · faciam illū columpnam in templo dei mei ut sicut columpna ī materiali templo · ita ipe in spāli edificio stet ipe · siti nū p̄ fidem? rectus p̄ equitatem · erect̄ p̄ intentionē sublimis p̄ contemplationem · Et alios quidem sustineat ubo consolationis · alios stabilio orationis · alios exemplo actionis · Sūj autem edificio · in quo p̄fecti quilibet stant columpne · sunt alij columpne lapidee p̄ firmitatem credulitatis · alij columpne enee p̄ sonū p̄dicationis · alij argentee p̄ eloquentiam · alij auree p̄ sapiam ¶ Et ne idem ubum sepi oporteat exponere uidēp dicit dī · z adiungit mei · hinc aliq̄ modi · p̄ter humanitatē hoc dicit · qua patre minor exstitit · Et foras nō egredietur amplius · si mundicia stabilē uoluerit · criminaliter amplius nō peccabit · nec de consortio iustoz eiuſ̄ bit ¶ Et scribā sup eū nomē dī mei ¶ Quod dicatur ciuo ciuitatis · quod scribitur dū p̄manet · Qd̄ g̃ dicat scribā · tanē idem ualet ac si diceret · in sempiternum ēbuam ¶ Et notandum qd̄ dicat sup eum nō ieo · quia quidem bonū diuinum supra nos apprehendere possum? · int̄ nos aī illud comp̄hendere non ualemus ¶ Nomen g̃ dī sup electos scribitur · quo uidelicet quidem apprehensibile ẽt incōprehensibile bonū · qd̄ dūs dicit · z est p̄ naturā illis cē · z dici dat̄ p̄ gram · sicut scptum est · Ego dixi dij estis · et filij excelsi omnes ¶ Et nomen ciuitatis nouē hierlm · s̄ scribam sicut sup̄ dict̄ est · ut sit · z nominetur ei iherlm nouū terrens in qua non est uisio pacis uera · z que multū adhuc uetustatis · q̄ non est tota dī · eo qd̄ multi stit in ea qui sūt diaboli · ẽt illi que et si adhuc expte in terris est · tū sursum est · et celestis ciuis · uera est · in qua nulla uisio est liās · ẽt solius pacis · que nichil hīt uetustatis · ẽt totū nouitatis · quia totum possidet deus nichil diabol? · que descendit de celo a dō meo · q̄ omne datum optimū et omne donū p̄fectum desursum est · quo scā mater nostra ierlm in electis suis ad eternitatem p̄parat̄ur in tēpe · descendens a patre luminum ab auctore donoz? · z nomen meum nouū subaudiam · scribam sup eum · nomen indicet p̄manitatis · qd̄ est totū nouitatis · nichil habens uetustatis · Post sunt autē cuncta que ī hac p̄missione continentur · z uincenti p̄mittuntur · nō solū ī celo ẽt̄ā in mundo a uincere hīi · z nō solū ī futuro · ẽt ī p̄senti quoq; statu ab ipo possideri ¶ Qui hē aures · audiat quid spūs dicat ecclīs ¶ Istud nō crebro repetitur · ut audientibz arcā cōmendet · Possum? g̃ cuncta q̄ ī hoc sermone continentur · generaliter ad distinctionibz disponere ¶ Ubi quippe dixit scio opa tua · ipm enim laudauit · Ubi subiūxit · ecce dedi coram te hostium apertum · gram illi p̄dicandi p̄misit ¶ Ubi ait · ecce dabo ex synagoga sathane · spopondit ei in fidelium et aduersantiū uidelz · conuersionem z subiectionē · Ubi addidit seruabo te ad horā temptationis · ipse enim oratione p̄fectionem · ubi adiecit · ecce uenio cito tene qd̄ habes · de p̄ueritatis ita inuitat admonitione · ubi ait · qui uicerit faciam illū columpnā in templo dī mei · uincentis remuneratione? De ecc laodicie · xviii ·

Et angli laodicie ecclie scribe · hec dicit amē testis fidelis · z uerus · qui est principium creature dī · Scio opa tua · q̄ neq; frigidus es · neq; calidus · ẽt q̄ tepidus es · z nec frigidus nec calidus · incipiam te euomere ex ore meo · Quia dicis · quia diues sum · z locupletatus · z nulli egeo · z nescis quia tu es miser · z miserabilis · z pauper · z cecus · z nudus · Ecclīa laodicie septimo loco singlariter ad monitionē · z uisionis p̄fectā ut sio potuit · z eum de tepore · z arrogātia · z iactantia · z penuria uirtutum · z operū iusticie · grauiter reprehendit · admonens ad penitentiā · z penitenti de scelere p̄mittit indulgentiam ¶ Et quoniam ille tpe quedam cōtra z donec opa que magis hominibz placet · ẽt uere iusticie nichil habent · se z a semetipso in stulticia sua uacuus erat habere existimabat · z se diuicis et locupletatione sanctitatis apud alios magnificabat · recte

ꝓpe aquo debis omnib⁹ redarguitur. fidel⁹
z uerus in ꝓncipio sermonis illi ꝑcebet
qui non possit mentiri: z ꝓncipiū ēe ce
atue di denunciatur conuenient⁹: sine
quo iustica n̄ possit bri: ut dū fidelem
z uerū z ꝓncipiū boni mcrepante se
audiret. ad semetipm cicius rediret.
z ubi⁹ loquētis exipi⁹ loquas consida
tione fidem adhibet? z quid ēēt. ul qd
ēē deberet ꝓnoscet. z se iustica uacu
um esse. z a semetipo eam habe nō pos
se ḣ ab eo qui est ꝓncipiū creature di.
n̄ cui in reb⁹ creatis ꝓ condionē. ḣ z in
recreatis ꝓ recemptionē agnosceret? z
sic ageret penitenciā. z cōsequeretur
misericordiam. recipet gr̄iam. z ageret
iusticiā. mereretur q gr̄iam. Aut ergo.
Hec dicat ami. i uere. fidelis z uer⁹: qui
est ꝓncipium creature di. Quasi pace
cer dicat. Quis. qis. aq̄uam. gloquat⁹
diligent⁹ ab ipo sermonis exordio attende?
z ore u̇tatis reprehensus. te uere boni
tatis inopē ēē cognosce. z in ꝓncipio
allocutionis mādāte. te sine illo dicam
nō posse. Hec dicat amē. fidel⁹ z uerus.
Qui in eo qd uere fidelis est. nulla dicen
da celat. z eo qd est uer⁹ falsa z nō dicen
da. nūq̄ pnunciat. Hec dicat qui est
ꝓncipium creature di. z sine quo sicut
nō potes habere origem existencie. sic
nō potes sine ipo habere nec iusticiam
iustice. Ipe ei⁹ est ꝓncipium creati
onis. ipe est ꝓncipiū recreationis. ipe
ab ipo est ēē. z ab ipo bonū ēē. Da igit⁹
fidelis est z uer⁹. te malū ēē qd ipe testa
tur ueracter arede. z q ꝓncipiū est boni.
te ab ipo bonū fieri qd nō est simpliciter
deposce. Scio opa tua. qr neq; frigidus
es neq; calid⁹. In isto nullam ꝓfert iusti
ce laudem. ḣ statim cū aggredit⁹ p in
crepationē. Scio opa tua? tm̄ medicet
cognosco. nō approbando. sicut quor⁹
dam alior⁹ ḣ reprobando. Quia neq; fri
gus es neq; calidus. Utinam frigidus
esses. aut calidus. Sed q tepidus est
z nec frigidus ne calidus: incipiam te
euomere de ore meo. Frigidus esset
p infidelitatem. calidus p caritatem.
ḣ neutrū existens. inter utrūq; medius
erat. p solam credulitatē existimabat

quod autem magis sit aut magis sit cum dicit.

nam q̄ solam sibi sufficere fidem? nō ad
uertens necessariā esse caritatē. z cari
tatis actionē? in sola q fideus fidei cogni
tione. z sacmentor⁹ ꝓceptione. Melius
q illi fuiss⁹ infidelitate ꝓmansisse. qui
acepta fide tepide uiuere: nec opa fidei
exercere. Non qd esset hoc bonū. ḣ ch
mius ēēt malū? z forsitam ad fidem alq̄n
aliq̄n conuersus cicius ad ueram iusti
cia cōsingeret? q̄ ip⁹ q̄nam diu i sola fide
p tepore remolitur. z inutilē securitatē
decepti acipet. ḣ tamen confideret.
ac superbiret. Dicat g. Utinā frigidus
esset aut calidus. Quasi diceret. Utinam
in fide ēes sicut ēe deberes. q tūc uere
iust⁹ esses? z ul saltem adhuc in infidelita
te posit⁹ esses? q z ꝓter ignorātiā min⁹
peccatū haberes? z gr̄ia q̄libet cōuersio
nis acepta. ad ueram iusticiam ꝑuenire
posses. Ad aute malū ip⁹ tepore lequat⁹?
adiungit dicēs. Sz q tepidus es. z nec
frigus ne calidus? incipiam te euomere
ex ore meo. Horandū quod nō aut euo
mam? ḣ incipiā euomere? q q ꝓ tepo
rem redditur. nō subito nec ex toto
a gr̄ia deseritur. ut raptim ad malū re
labatur? ḣ gr̄ia deserente. z ipo primum
minima. deinde maiora contempnēte
paulati⁹ succidit⁹. z gradatim a limis
ad ima descendit. z tandē ꝑcipitanter
ad ima ruit. Et pulare ad similitudinē
cibi dixit. incipiam te euomere ex ore meo?
q electi quiq; i fide. quasi cibi in stomacho
p naturalem calorem decocti p dilectionē
membra ꝓpi fiunt. p ueram iustificati
onem? z tepidi. sine dilectione crudi
euomūtur ꝓ reprobationē. Quia dicis
qd dives sū z locupletatus z nulli egeo?
z nescis q tu miser es. z miserabilis. z
paup. z cecus. z nudus. Sic si dicet. Oia
cū sis miser p tui teporis desidiā z bonor⁹
spiritaliū penuriam? te diuitē estimas.
z iactas ꝓ superbia z inanem gr̄iam.
merito incipiam euomere ex ore meo.
Nam si tuam paupertatem cognosceres.
z de culpa temeripsū ingemuisses? diuin⁹
ad penitentiam? nec de ore meo penit⁹ ēe ꝓic
euomerem. Dives z locupletatus idem
est. ḣ ideo dupliciter pnunciatur. ut
sublimius rerū quantitas attollatur.

Dicat qđ sum diues & locupletatus, siue
uidelicet p sciam cognitionē siue per
scripture pdicationē. siue p sclārs eloquē
cie uirtutē: siue p sacramentorū ad minis-
trationē. siue p pontificalis apicis dignita
tem. siue p uulgi laudem inanem.
Et huiūmodi quippe bonis in quibz per
fecta salus minime consistit apd se ex
tollebatur: et cōtra hominibz glōbatur.
Quoz bonoz cumul declarātur: cum
subdit. Et nullī egeo. Multū enī
diues est: qui nullī eget. Sz ppendat
qui potest quam longe pīus ille a pfecto
bono recesserat. qui in impfecto bono per
fecte confidebat: qui solū modo qđ insuf
ficiens ad salutem habebat contēplaba
tur: & altius se nō indigē estimabatur.
Quū uere ī tm alios uapore tepidus.
sz & sensu rationis hebes erat: cui
ꝫ sufficere. nec aliud necessariū fore
ēdebat. Unde recte subdit. Et nes
cis qz tu es miser & miserabilis. Miser
in re. miserabilis aliis. Illis nanq
qui uitam suam subtiliter discussiē
tes cernere miserū uident. miserabilis appa
ros: et de tua miseria compassionem
habet. Cui misere ponderis. p tria se
quentia distinguitur. Et paup. & cec
& nudus. paup per amissionē caritatis:
qz si quis caritate caret paup est. & si
alia dona possidet. Cecus p amissionē
cognitionis: quia qui ītuitū cognitionis
nō hꝫ: nec se. nec sibi utilia uidet. Nud
p amissionem boni opis: qz quic diabol
bono ope denudat. nec quisquā hꝫ unde
se cōtra primo exornet. aut operiat. Iste
ergo miser erat & miserabilis apparebat: qa
uirtute caritatis. cognitione ueritatis.
amictu boni opis amissis: pauper. cec
& nudus remanserat. Sequitur. Suā
deo tibi emere a me aurum ignitum.
pbatū. ut locuples fiaꝫ: et uestimentis
albis induaris. & nō appareat cōfusio nu
ditatis tue: & collirio unge oculos tu
os ut uideas. Post increpationē admo
nit admonitionē: et distinguit hic ucer
tia murato ordīe: contra tria que supi
dixerat. Scīt & emī dixit hunc de quo ser
mo est: esse pauperem. cecū & nudū. Hic
uero suadet ei aurū a se emere: & uesti
mentis albis induī: collirio oculos & un
gere. Ofi diceret. Quia pauper es. Suadeo
tibi a me aurū emere ut diteris. et qa nu
dus es. suadeo ut uestimentis albis
induaris. ut operiaris & ornetis: & qa cec
es. pmeam suasionē collirio oculos tuos
ūnge. ut possis recta uidere. Suadeo
ē: emere a me aurū ignitū. Quid per
aurū ignitū rectius designatur quam
caritas: que ut aurū p claritatē fulgz.
& ut ignis p dilectionē fermet: Que
quoq; ī electis in fornace ībulationis.
iudiciū subit examinationis. Dicat g.
Suadeo ē emere a me aurū. i. caritatem
luce ītime splendoris fulgidam: flore
dilectionis ignitam: & electis meis p for
nacē ībulationis pbatam. Emē i pen
sis ordīs: a me a quo sūt cetera bona
spiritalis gre. Ut locuples fiaꝫ. Quia
diu nāq; sine caritate fueris. ceteris bo
nis ditari nō poteris: hꝫ sine ipa sēp pau
peris. Vestimētis ū albis induitur: qs
quis opibz mūdis induitur. exterius cō
cīdatur & ornatur. Et bene post
aurū de uestimentis subiūxit. qz cari
tas prior est: & de caritate omīs actio
bona pcedit. Ut nō appareat confusio
nuditatis tue. Quem uidelicet bona ac
tio non tegit. hunc sua nuditas apud
alios confundit: qz ī hoc cōtra alios habet
confusionē: quod amisit bonā actionē.
Recte g iste ei bona opa ū habebat. ad
monetur ut uestimentis albis. i. opibz
mundis induat: ut p hoc ei nuditas
contegat. ne amplius apd intuentes de
nuditate. i. de bonoz opū amissione
confundatur. Et collirio ūnge oculos
tuos: ut uideas. Quid rectius accipi
mus p collirium quam eloquium diui
nū: & quid aptius intelligimus p oculos.
quā spiritales sensus nros? Quē admod
enī collirio oculos sanamus: ita sacro elo
quio sensus nros illuminamus. Ungē
collirio oculos tuos ut uideas. i. scrutare
scripturam ut ueritatem cognoscas.
pceptū enī dīi lucidū illuminās oculos.
i. sensus nros. Collirīū p amaritudi
nem suā oculos purgat: preceptum
dīi p terrorem suū sensus eluciat.
Collirio clarificantur oculi ad uidendū
solē: pcepto dīi. sensus ad diuinam
cōtemplationē. Sīc. Collirīū spiritale

donū. quo quīco sensus nr̄i p ignorantiā
pr̄ clausi. luminātur. ad suppne claritā
tis fulgorem. intuendū aptiant. Fluē
Collirium est amaritudo penitentie. ⁊
que p cunpūctionem clarificat sensus
cordis. sic collirium p ejectionem lacri
marū oculos curat. Quemadmodū ergo
qui collirio inungit oculos recipit usum
ita qui aliquod ustor sensibz cordis adhi
bet. recipit intellectū. Sequit Ego
quos amo. arguo ⁊ castigo Emulare g̃.
⁊ penitentiā age. Ut ad id qđ suadet pos
cat. cū ipā admonitione ꝓponit ei ⁊ elec
tos suos q̃s amat. qđ eos arguit ⁊ castigat.
ut eos in diuino flagello tolerantiam in
deat. ⁊ ad agendam penitentiam minime
torpescat. Dicat g̃ Ego quos amo. arguo
⁊ castigo. Emulare g̃. ⁊ penitentiā age.
Quasi diceret. Si suadeo p̃missa te deper
ac tepere tuo nō potest extitare. illos q̃s
amo me verbis arguere. ⁊ flagellis casti
gare. illos que dicta ⁊ flagella tolerare
diligenter adūtere. ⁊ ab illis exemplū
sume. ⁊ emulare illos. i. ⁊ bono emulan
do imitare. ⁊ tribulationē q̃ in agenda pe
nitentia sustinet nolī formidare. ut si
ē nī sufficiat ūbum admonitionis. addatur
ūbo exemplū imitationis Sequitur
Ecce sto ad hostium. ⁊ pulso. Si quis
audierit uocem ⁊ aperuerit ianuam. ⁊ in
trabo ad illum. ⁊ cenabo cū illo. ⁊ ipse me
cum Post admonitionē penitentie. ad
ipsū roborandū ei ꝓponit fiduciam indul
gentie Ecce sto ad hostium. ⁊ pulso. Ac
si diceret. Noli diffidere. q̃ paratus sū
p misericordiam ad te intrare. ut sim̃ amb̃
sicut ee debem̃. ⁊ una dilectione. Qđ eni
⁊ differente p̃mitto. nō denego Ecce sto
q̃ paratus ad mandū ad ostium. ad cordis in
troitū. ⁊ pulso p predicationis ūbū. Si q̃s
audierit uocem meā. i. recipit predicationē
meā. ⁊ aperuerit mihi ianuā p ueram fidem. in
trabo ad illum p grē spūalis infusionem.
⁊ cenabo cū illo p ei⁹ in similitudinē. ⁊ ipse
mecū p bone conscientie nouitatem. ⁊ p
augmentū q̃ grē. ⁊ spem future glie. Et
notand qđ dicat siquis. q̃ pauci sūt qui
uocem sūā obedienter audiunt. ⁊ cordis
ostium illi aperiunt. Nec dicat prandebo
si cenabo. ut uidelicet ei bonū qđ i mundo
incipitur p caritatē. in celo p̃ficiatur p bea
titudinem. ⁊ semp̃ p̃seuerare ostendatur
p̃ eternitatē. nec aliud succedere. p aliqui
tempis mutabilitatē. Sequitur. Qui
uicerit. dabo ei sedere mecū in throno meo.
sicut ⁊ ego uici. ⁊ sedeo cū patre meo in thro
no eius Omnibz que ad epām p̃tinent or
dinatis. sic ⁊ in aliis capitulis subiungit mu
nus uincentis. ⁊ consessum videlicet regni
spūalis. atq celestis. ⁊ ponit suam uictoriā
atq consessum. ⁊ in throno patris pugnan
do. ⁊ exemplū. ut festinent ad p̃mium. Qui
libet audiens audiat quid spūs dicat ecclīs. quid
ds p̃mittat fidelibz congregationibz. Cuncta
ea q̃ in hoc capitulo continentur. quatuor
generaliter diuisionibz discernere possu
mus. Nobi quippe dicat. scio opa tua. q̃ neq
frigidus es neq calidus. redarguit ipsius pon
tificis torporem Nobi aut suadeo ē amē eme
re aurū. ⁊ admonuit eum ad emendationem.
Nobi adiecit sto ad ostium ⁊ pulso. si quis au
dierit uocem meam. ⁊ aperuerit mihi introibo
ad illū ⁊ cenabo cum illo. ꝓmittit ꝓsectum
fiduciam siue miserationis. Nobi tandem
intulit. qui uicerit faciam illū sedere in
throno meo. ꝓmisit uincenti consessū reg
ni spūalis. atq celestis. Et ut omnia que in
hac p̃ma ꝓcedenti visione continentur.
ad euidentiam p recordationem recapitule
mus. ⁊ p̃mum posuit auctor titulū libri.
⁊ ecclīe salutationē. deinde apparentē
sibi descripsit filij hominis similitudinem.
Tercio loco ad singulares singulis epis facta
admonitiones descendit. ⁊ epm ephesi. ⁊
epm pgami. ⁊ epm thyatire. primū de
bono laudauit. deinde de malo redarguit
epm autem smyrne. ⁊ epm philadelphie. de
iusticia tm laudauit. epm uero laodicie. ⁊ epm
laodicie tantū de malo increpauit. Si quis
deinde inter precationes hominū septem tan
tarum q̃ in hac visione continentur uoluerit
uiuificare. uidebit ad ueru. ⁊ integras
rationes nostrum. rationabiliter ac mi
rabiliter concordare Ephesus increpatur
lapsus siue consilium. ⁊ que utq integra
tio pontificis eluciatis. ⁊ ecclīe rectissime
consonat. qui p̃mam caritatē relinquendo
admonitionē utilis rectē lapsus est. ⁊
cui diuina admonitio consilium pbet. ut
prima opa faciendo. ad primum gradum ue
rum ascendat. Smyrna interpretatur am
ciam Que interpretatio ei epō bene con
uenit. quem diuina uox de negligentia
irreprehensibilem indicans eam laudibz at
tollit. Pgamus interpretatur diuisio cor
nuum. qđ ipsius epō optime cōcordat. Que
sermo diuinus cōmonet. ut nicholitarū
superba cornua. rigore iustice dissipet.

ac diuidat. Chathra illuminata. uel uiuens hostia intpretatur. qđ utrūq; ab eō epō minime dissidet. qui p doctrinam spūalem illuminatur. z ut forinsecus corpa sua hostiam uiuentem. & sanctam. & placentem. doceat exhibere p reptionē subtiliter admonetur. Sardis intpretat pncipū pulchritudinis. z qđ neq; quam antica pontifices disrupat. qui inchoantia solum in una z nomē solūmodo ī rem habebat sūcta. Philadelphia intpretatur amor fris. uel saluans hereditatem. Quod utrūq; eī epō z eī congruit consolationi. z qui per amorē fraternum ad consulendū electos. q hereditas sūt dei. ī pdicationē uiriliter laborauit. Laodicia intpretatur uomit. qđ ipi pluti apissime congruit. q illū ipter suū repetem ñ penitebat. ipe redemptor in ore suo euomere. ex ore suo disponebat. Sic ī solū ex gestis rerū. z etiam exīpretatō nūb; nominū diligens sacre pagine structor poterit inuenire. unde ad huc sedēte ualeat peruenire. Hinc usq; de pma uisione libri huius ñ sicut debuimus. z sicut potuimus. ut ocio rectoris. ad sedam ingrediendā illum alacrius resumamus. capitula libri sedis.

Liber sedis tractat de uisione sedentis continens capitula .x.

De sedente in throno z ornatu eius.
De quatuor animalibz.
De libro septem sigillis signato. z agno librum aperiente.
De primo sigillo z aptione eius.
De secdo sigillo z aptione eius.
De tcio sigillo z aptione eius.
De quarto sigillo z aptione eius.
De quinto sigillo z aptione eius.
De sexto sigillo z aptione eius.
De septimo sigillo z aptione eius.

Deus summus bonus a quo bona cuncta pcedunt. que ī subiectam creaturam uarie z multipliciter descendūt. a quo cuncta habent ut solum qđ sunt p existentiam. z etiam qđ bona sunt quantū ad naturā. z a quo creatura rōnalis singulariter possidet. qđ recta est p iusticiam. ipe spūalis sapientie gratiam suis multiformiter distribuit. in diuisitate ecclesiarum temporis ut eos congreget ad unum statū eruditatis. Mens uniuersi humanaque multiplicia rerū uisibiliū concupiscentia execratur. z ad spūalium bonorum simplicem contemplationē difficile renouatur. nisi diuisitate doctrine celestis. z lectionis uarietate doceatur. Quapter non solū nouissima hui sēptenarie p diuersos codices pulchre distinguit. z tm unus idemq; liber diuersis ~~significationum~~ significationū diuisione distinguitur. ut mens p diuisa z fatua bona distracta. diuisis sacre pagine lectionis illuminata. ad illi ueri boni unionē z amorem reducatur.

Unde z sacra apocalipsis ista. p diuisas uisiones diriminatur. ut diligens lector eius p maiorem exercitationem roboretur. z ad eiden boni cognitionē z appetitum exacuatur. Sciendum est tamen qđ nō omnis eccliē eruditus. z qđ ecclesiasticū doctorum archana differenter contineant. Prima quippe que cetis pcedit uisiones. minora z planiora ~~ma~~ quā reliq. z quamuis z ipa magna sint continet documenta. ut pote q ad unā regionis videlicet asie spectatur missa est correctionem. iste uero que sequuntur longe maiora obscuriora z sublimiora continent sacramenta. sicut que ad uniuersum genus ecclie pertinent eruditionem. Unde in hui sēde uisionis ingressu. sēd theologo recte dicitur. Ascende huc. z ostendam t̄ que oportet fieri post hec. Sunimo namq; positi mundi ~~nova~~ pspicue cernimus. z in altum ascendimus ad maiora uideam. Liquet igitur ex eo qđ dicit ascende. excellentiora esse ea que uisurus erat. quam ea que uiderat. Agitur tem ista uisio sicut sup plibatū est. de sedente ī throno z de libro septē sigillis signato z de agno librum aperiente. describit etiam multiplices sēde ecclie ab inchoatione grē usq; ī finem tribulationes. z sequentes beatitudinis retributiones. ut electi ex audita tribulationum contra eas pmunian. z ex pmissione retributionū robustiores efficiantur. Incipit liber sedis de sedente ī throno. Post hec uidi. z ecce ostium no z ornatu eius. ostium apertum in celo. Et uox prima quam audiui. ~~et~~ tanquā tube loquentis mecum dicens. Ascende huc. et ostendam t̄ que oportet fieri p̄ hec. Postquā sacramenta prime uisionis declarauit. ad sacramenta sedē uisionis pcedit. Post hec. post. ordine uidendi. ñ mutationē dicendi. Hec que uidelicet ī pma uisione continentur uidi. z intelleri. Et ecce hostium apertum in celo. Celum est sēa ecclia. que sicut celum p celestem conuersationem est exaltata. p fidei firmitatem et constantiam solidata. et pfecti mansione usq; ad ēminos ēre. z spūali

dilectione ad amicos et inimicos circumqq dilatata: solis iustitie qui eam illustrat claritate: et iustitie diuine sibi collate splendore: et scōz doctoz: atq; pfectoz uiroz polara actione: qui lumine solis et lune: siue innumerabiliū stellaz lucidissima: et q̄ eā diuina mysteria replens celat prudenter: que iustis clare manifestat. Item celū est q̄ terrena sub se ita longe deseruit: et p fidem: spem: et caritatem celestibz sublimiter inhesit. Ostium est sacra scriptura: et cui doctrina et predicatione omnis electus eruditur: et p eam quid sit credendum quid faciendū edoctus. sctam ecclam ingreditur. Iste ostium eloquium sacrū reticet sacrū: replens semp est clausum: et ab electis uidetur et intrantis aperitur. Vñ et nunc recte: a sūo theologo dicitur. Vidi ostium ī celo clausū: et apertum ī celo. Ostiū quippe apertum in celo conspicat: quisquis sacrum scripturā sedm rectitudinem fidei intelligens: ad diuā in sctam ecclam hanc cognoscit. Et vox p̄ma quam audiui: tanquā tube loquentis mecū dicens. Voces sunt: diuine admonitiones: in quas est ordio p̄ma doctrina ypothetica. Lex etenim in eo mutata fuit: quia temporalia bona non celestia promisit. Vñ septenarius est. Dum medium. i. simul et p̄fectū silentium tenerent omnia. sicut lex: et natura: et in hoc silebant qd nora bona nec promittebant nec exhibebant: omnis sermo eius die a regalibz sedibz uenit primū ypotheras ad p̄dicanda spiritalia ac celestia aspirando. deinde ad eam exhibenda: scripturā ī carne manifestando. Vox ypothetica de mentis et celi bonis: prima sonuit: quia illa nobis sua predicatione primo manifestauit: et ad illa querenda primo nos inuitauit. Ista legem spualiter intelligendam et seruandā est prima docuit: et temporale ac transitorium esse bonū qd per uetera predicebat et conferebat: sed spuale et eternū fore qd iustice significabat. luce clarius demonstrauit. Ista tertio ordine quidem prima est ī dignitate: quia vox eius gratia siue aplicet: tanto est dignitate p̄cedit: quanto supne patrie plenitudinis bonū eius ostendit: et q̄ et ipse cogens ī celo. sicut licet ī ecclia sonant: quotidie ad celestis virtutis similitudinem nos imitantes. Vox autē prima. i. ypothetica doctrina: tanquam tube loquentis esse describitur: quia spiritalem militiam sono suo contra hostes ad bellū fortiter exercitatur. Tuba sonat: qa grauia sunt per que nos admonendo clamat. Quid autē sed theologo dicat declaratur: cū subditur. Ascende huc: et ostendam tibi quę oportet fieri post hec. In p̄cedenti uisione quatuor animalia in throno constituta uidisti magna: et ih intellectu et deuotione ascende. huc: quia uisurus es maiora. Ibi uidisti stratū septem ecclīarum asie: uidebis hic stratū unius sancte ecclie. Et ostendam tibi breuiter: in decem reuelationis demonstratione. que oportet fieri siue ī tpe agenda. siue in eternitate. Deus ū est qui in eo qd dicat ostendam tibi que oportet fieri: nō qd iam ī celo denegatur. et qd deus ceps manifestat celo declaratur. Dignetur eū sce ecclie exaltata esse: quo scs johes ista cernebat. Quedam ergo dicit oportere fieri que iam erant p̄terita: ut post ī eodem statu quo cepunt permanserint. Sequitur. Et statim fui in spū. Et ecce sedes posita erat in celo: et sup sedem sedens. Et qui sedebat: similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardini. Et iris erat ī circuitu ei. similis uisionis smaragdine. In p̄ma uisione dicit se in spū fuisse: et ea que in ipa uisione continebantur uidisse. Verum autem post contemplationem p̄me uisionis ab ipo spū exerit: et aliquo spacio temporis ī semetipso fuerit: et sic deinde ad sedem contemplandam conscendere. aut q̄ uere similis est et rectius credendū: quod uidelicet in spū constituit. forsitan quem poterit. Michi uero uerisimile uidetur. eū ī spuali uisione p̄seuerasse semp. ne ap̄napto reuelationis usq; ad finem omnium uisionū eū unq; descendisse: et utrū sic exterit. uarii nō. omnino tū p̄babile uidetur. fuit sup monstrū eū est eū sublimi dono spū fuisse sublenatū ad contemplationem eoz que succedūt quā sunt ad illoz uisionem que p̄cedunt. Dicat g uerū: inuitio huius uisionis. Secundum fui ī spū. ut sit intellegatur ualde euidentius quam fui prius. In eo autem qd stratū dicit: animaduertandam et admirandam simul est scā spē cooptate gratie uelocitatem: atq; suam obedientiam imitandam significauit. Quanta denique mirabilia et celestia ap̄ti et ecclie sacramenta deus ceps uiderit: et frequentibz declarat. Et ecce sedes: posita erat ī celo. Sedes sūme et incomprehensibilis ac diuine maiestatis: in celo posita sunt scī angli: p̄fecti doctores. et plati. p diuinā prudentiā positi et ordinati: in quib; ecclia: in quibus deus p̄napaliter residendo regnat. et per quos alios minores iuste et pie gubernat.

Qui co[n]sp[e]c[t]u d[e]i mu[n]do sun[t] sublimiores. z apd
homines honore digniores. q[u]ecos sibi ch[ri]m
facer. z in eis dignatur specialiter quiescere.
et eor[um] magnifico ceteros diudicare. Et sup[er]
sedem sedens. subaudit[ur] erat. Qui scilicet
deus bene sup[er] sedem sedet. q[uo]p[ter] sue diuinita
tis potentiam omnib[us] creaturis eminet. Rec
te u[er]o sup[er] sedere memorat. qui om
nib[us] maiestatis dignitate dominat. Qui
cuncta sub se sua u[er]ute continet. merito
sup[er] sedet. Cui quoq[ue] quanta sit. q[ui]s que
ulis fuerit. ne illa i[n]qua natura sue. eterna
liter. co[m]p[re]hensibiliter. nec stabiliter. sub
sistit. z hec illa in q[ua]dhoram figuraliter. seo
ipso apparuit. manifeste declaratur. cum
subdit[ur]. Et qui sedebat. simil erat aspec
tui lapidis iaspidis z sardini. Simil erat a
spectui lapidis. qui firmus in semetipso ple
nerat. q[uo]p[ter] sue naturam i[m]mutabiliter manis. Si
mil erat aspectui lapidis. eq[ui] z in sepabiliter
z firmiter omnia regit. q[uo]p[ter] potentiam q[uo]que
uirtutis. Simil erat aspectui lapidis. eq[ui]
z in se soliditate he[re] immortalitatis. z simil hac
habe[re] u[er]bum. dono gr[ati]e spiritalis. Alue. Si
mil erat aspectui lapidis. eq[ui] duricia co[n]fi
gur humani cordis. Alter. Simil erat a
spectui lapidis. quia suis electis firmu[m] aestabile
fundamentu[m] est iustificationis. Alie. Simil
erat aspectui lapidis. eq[ui] z erga bonos z erga
malos firmiter seruat u[er]itatem sue locutio[n]is.
Iaspidis. z sardini. Isti duo p[re]ciosi lapides. du
os z diuersos habent colores. Primu[m] uirer.
Secu[n]s rubet. Virer significat i[n]marcessibili
tatem eternitatis. Rubor ignem dampnationis.
Apparet g[ra]t q[uo]p[ter] rerum uisibilium simultudines.
diuine gl[ori]e manifestant. Simil aspectui lapi
dis z iaspidis z sardini phibetur. z eq[ui] firmi
ter z inconcusse. z electis promittit eternitate
z reprobis minatur dampnatione. Electos q[uo]p[ter]
pusillu[m] uirorem nequa marcescentem eternita
tis demulcet. reprobos q[uo]p[ter] minatu[m] rubore ignis
semp ardentis terret. Quid ergo dicatur simil
erat aspectui lapidis equaliter. spectat z ad
bonos et ad malos. quod dicatur iaspidis ad solos
bonos. qd dicatur sardini ad solos malos. Re
demptor eternum u[er]. simil est aspectui lapidis
conseruando firmiter z erga bonos. z erga
malos. ubi sua carnalitatem. iaspidis. promittendo
bonis eternitatem. sardini. malis comminando
dampnationem. Et ut talem credam[us] ee iudi
cando. qualem audiunt i[n] sacro eloquio. aperte
subdit[ur]. Et iris erat i[n] circuitu sedis. simi
lis uisioni smaragdine. Iris namq[ue] signifi
cat iudicii. eo qd ire contineat iudicij signu[m].

Smaragdus uero. uirent et rubet. iris
itaq[ue] in circuitu apparens. maiestatis ee dei
bitur. z quia hinc inde ad extera z sinistra.
i. bonis et malis iusto iudice iudicante. de
bita merces donatur. Sic iris simil' visioni
smaragdine dicatur. z quia bonis z malis
diuino iudicio examinatis. iusti in eden
ad pascua uirentis eternitatis. mali eterne
in igne rubentis conflagrationis. Qualis
q[ue] p[re]dicatur i[n] sacro eloquio. talis existit i[n] iudi
cando. Et notandu[m] qd u[er]am in circuitu sedet
es quam sedis iris et dicatur. quia p[re]fectoru[m] est.
in quib[us] deus residendo regnat. z ministros gu
bernat. Nunc ipm iudicium p[re]dicare iudicq[ue]
ut mereame[n]r cu[m] iudice i[n]hine secundo mundi
iudicare. Quantem cu[m] ipo sedebim[us]. z iudice
dos iudicabimur. aperte monstatur cu[m] ch[ri]o.
Et in circuitu sedis. sedilia xxiiii. Et sup
i. sup sedilia. xxiiii. seniores sedentes circum
amicti stolis albis. z in capitib[us] eor[um] corone
auree. Sedilia. sun[t] merita. Unus quisq[ue]
eor[um] p[re]fectis sedem h[ab]et. sedm quod mereatur
in mundo. Viginti quatuor seniores sun[t]
omnis electi z noui testamenti scil. z p[re]fecti
doctores. qui p[ro]pter recte sub tali numero
comphenduntur. Pter duodecim p[ri]archas
progenitum. z pter auctoritate z dignita
tem aplica. Qui minime p[re]fecti sup sedilia
sua gl[ori]a sedere dicuntur. quia z in presenti
ecclia quamdiu p[re]sens uita agitur. z in ulti
mo iudicio sedm sua merita sedem iudicadi
cum iudice ipo disponente fortiuntur.
Apte g[ra]t sup[ra] ubiait. iris erat i[n] circuitu se
dis. de iudicio mentione fecit. hinc ubi dicit.
Viginti quatuor seniores sup chronos sedere
de p[re]fectis cu[m] duo[bus] in una iudicia exercentibus sub
unit. Ne scrupulu[m] generet. qd supra
quosq[ue] p[re]fectos cu[m] angelis electis sedere dixi
mus. z hic eosdem s. p[re]fectos homines. i[n] cir
cuitu sedis sedentes exponim[us]. z possumus
ad co[m]modatam i[n] p[re]senti loco partis p[ro]ferre pti
strare u[er]o intellectu uereare. ut dicam[us] hinc sede
di p[re]cipaliter angelos. ut pote i[n] quibus deus
excellentius ualde qui i[n] hominibus residet. z
p quos sublimis z fortissima credit quam per
homines sua iudicia debet intelligi. z ipis. s. exercere
angelis bis. singularis. ppinqui. familiaris.
diuinitatis interioris secretis subiectis. z electis i
medio dignitate positis. homines p[re]fectos
quantis ipi sedm primam z sup[er]iorem expo
sitionem sunt sedes di qui minores. z in diuino
ministerio angelis remotiores. exhibitis secundis
electos z p circuitu sedentis in hoc loco
debere describi. ut supra p[re]missum est. qd sit

sedes di: qui in ipsis deus residendo. non cū
ipōs q̄ ministros ipōs regit: vel hic demonstre
tur p̄ hoc q̄d cū eo sup singla sedilia sedere dicā
tur. q̄d eos secū sup alios iudices facit. Sed igit
p̄fēi doctores accp̄t plani sedes suīt di: q̄ libenti
ius sumne diuinitat. Et cū circuitu se
dis fuit: quia angēlis qui sunt inferiores. z
humilibiliter dō subiecti: z sup sedilia iuxta
iudicem sedent: p̄ auctoritatem z dignitatē
magistri. Seniores sunt p̄ter gr̄atiam
naturalitatis: multi stolis albis p̄ter mun
diciam castitatis. accp̄t bonoris: z spem im
mortalitatis. In capitibus habent coronas
in mūdo. spando: in celo. possidendo. gl̄iam
decorem. z in futuritatem regni celestis: au
reas p̄ fulgorem. cōtemplationis diuine.
Ad ante yris siue seniores p̄ pdicte sedis
describuntur cē circuitum: significat diui
nū iudiciū continue exercendum: z eos q̄
illo debent exercere qualiter se agendū in
p̄missis debere considare. Quod uero yris
primū p̄ circuitū sedis di cē describitur. ac de
inde seniores: sup iudiciū q̄d inter se audiunt.
z diu deliberi: semp debere p̄timescere: z ipm
semp attendendo semetipos discrete iudicare
z formam alios iudicandi sumere debere. Se
quitur Et de throno procedunt fulgura: no
ces z tonitrua. De throno. i. de sede di. uidel
cet de p̄fecte iustis. in quibz ds residet. per
quos alios regit. fulgura significant mira
culoz claritatem: longe lateq̄ coruscantem.
Voces exprimunt temptatas admonitiones:
mediocriter audientibz sonantes. Tonitrua
dura z horribiles de penis reproboz cōminatio
nes. De throno q̄ di. fulgura. z uoces. z tonitrua
p̄cedere memorantur: q̄ p̄fecti quiq̄
miraculis coruscant. uocibz p̄dicant. minis
horribiliter sonant. fulgura p̄cedunt. quido
p eos cecī illuminantur: leprosi mundantur:
mortui suscitantur. Voces p̄cedunt: quido
dicunt. Obsecramus uos ut exhibeatis corpa
ura hostiam uiuentē: sanctam. deo placen
tem: rationabile obsequium uestrū. Tonitrua
p̄cedunt quido horribiliter reprobis minantur:
q̄d sine ulla misericordia puniunt. Sequitur.
Et septem lampades ardentes ante throuum
subaudiatur sunt: q̄ sunt septem sps di. idest
septiformis. Spiritus di septem. lampades
ardentes ante throuū di sunt: quia p̄fī
septiformis sps illustrationibz semp intenditur
z p̄ illuminationē ipius. que sunt uerba luce
clarius cognoscunt. Qui septies sps ds per
lampades ardentes figuratur. q̄ ad agnitio
nem illuminat: z ad amorem uite inflammat
omīs quos illustrat. Qui etiam p̄ hoc sep

et q̄n capali sunt
sedes di. credidit
i missio eū eisdis.

templiter lucet: quod septem spiritalia do
na suis p̄bet. Sunt eos lucet. quido uiam
iustitie docet. Sequitur Et in conspectu se
dis: tanq̄m mare uitreum simile crystallo.
P̄ mare uitreū: intelligim baptismū. Bap
tismū namq̄ tanq̄m mare est. q̄ ipso ama
ritudo remittitur iniquitatis: uitreum: q̄
ipso puritas. z claritas conferitur diuine
cognitionis. Ad hū simile crystallo dicitur:
q̄ p̄ ipsum omīs electus ad splendorem z firmi
tatem iustitie confirmatur. Quod recte
quoq̄ in conspectu sedis cē phibetur: quia
p̄fī qui sunt sepe dictū est sedes sunt de
q̄ uitrute p̄fecte intelligunt. z ipsum non
ni dignos z idoneos introducunt. Si ut in
breui colligamus cuncta que dicta sunt. ostiū
apertum est sac̄ scripture: celum scī eccl̄ie.
Voy p̄ma doctrina aplica: sedes di. angli z scī
p̄fī. Qui deus similis. est lapidi iaspidis q̄
ter splendoris uincit: iaspidis p̄ passione
ecclesie: sardinu p̄ cōmunionem ap̄
nationis: z yris qui continet iudicii signum
diuinum iudicii: viginti quatuor seniores.
ueteris z noui testamenti p̄dicatores. Sedilia
significant magistria siue uita: z corone p̄mia:
fulgura miracula: uoces admonitiones:
tonitrua cōminationes: septem lampades
ardentes. gr̄a septiformis illuminationes.
mare uitreum baptismus. mare iniqui
tatis remissionem: uitreū p̄ puram diui
nitatis cognitionem. simile crystallo. p̄
splendidam iustitie firmitatem ante scē
di. i. ante p̄fectos. qui p̄ sui considerationem
z intelligentiam spiritalem: dignos diuinum
ab indignis. Nam p̄fecti ante se habent
mare uitreum: dum diligenter z spiritaliter
attendūt z intelligunt baptismū sacramentū:
z indignos ab eius ingressu caute repellunt:
dignos misericorditer introducunt. De
Et in me | quatuor animalibz. ii.
dio sedis. z in circuitu sedis quatuor
animalia: plena oculis ante z retro.
Diuine uisionis mirabile sacramentū. sacra
p̄phia uarie describit: z celestis boni pulcri
tudinem. multiformiter nobis ostendit.
In supioi namq̄ capitulo rerū uisibiliū
z corpaliū qualitatibz mirabiliter z pulchre.
de sedente throno z eius circuitu compositis
p̄fundiratem ipius mistice tegentibz reuelauit. In isto uero p̄ quos euangelistarum
capiem descriptionem: ei excellentiam sibi
miter z subtiliter adhuc aperit. Q̄ quatuor
cū animalia throne assistere depingit. sicut
crebra patrum z sedis doctoz traditio
docet. quatuor euangelistē figurantur.

Qui ideirco animalibꝫ ñ inconuenienter
comparatur. qꝫ eoꝝ ubo ⁊ exemplo oīs
iustꝰ ad celestium uitā capescendam am
manē. Qui etiā ꝺ quaternario debuerūt
ꝓsignari. qꝫ eoꝝ quatuor euāgelista ꝓdi
da erant ꝓ quatuor ꝓes mundi. In medio
sedis ⁊ circa sedis. quatuor animalia.
In medio sedis. i. ꝓ electoꝝ ꝓdicatoꝝ. qꝫ quatuor ani
malia scī. i. euāgeliste sunt uelut sustenta
cula: in circuitu. uelut defensores. Vel ī
medio sedis sunt. qꝫ ꝑ eos quoq; ipsis quasi
in medio positis intendunt. dñi euāgelica ꝓ
pagine lectionibꝫ unanimiter uacant. In
circuitu sunt. qꝫ que legendo siue medita
do intus didicerūt. foris circūquaq; ꝓdicant. Et
⁊ cū in medio sint. quōdo ab oīb; eoꝝ sēpe
discernunt. In circuitu sūt. quōdo circum
quaq; dicūtur. Plena oculis ante ⁊ retro. ple
na sē alia alia oculis. ꝑ plenam contemplā
onem boni celestis. Ante ꝑ cognitionem
futurorꝝ. retro ꝑ cognitionem ꝑteritorꝝ.
Et aīal ꝓmum simile leoni. ⁊ sēdm aīal
simile uitulo. ⁊ tertiū animal habens faci
em quasi hoīs. ⁊ quartū aīal simile aqui
le uolanti. Primū animal marcus. sēdm
lucas. tertiū matheus. quartū iohes. Pri
mū animal. i. marcus simile est leoni. quia
ī principio sui euāgelij ait. Vox clamantis
ī deserto. ꝑ qđ significatur leo. cui natura
est dicī. qđ mortuus uiuificatur. hꝫ rugitu
patris die ētia suscitatur. Die xp̄e postq̄m
ꝓ humano genere mortem gustauit. ꝑ cre
to patris die ētia resurrexit. Recte g̃
marcꝰ describitur similis leoni. ⁊ qꝫ sic suum
euāgelium incepit. ut intelligatur exp̄mere
misterium resurrectionis xp̄i. Et notandū
qđ ezechiel. xp̄m qui quatuor euāgelistas per
hec eadem animalia descripsit. ꝓ primū faciē
hominis q̄ figurat incarnationem posuit.
quia adhuc longe futura erant q̄ uidit.
Iohes uero qui post ipam sacramentoꝝ contē
plationem. eos figuraliter contemplatus est.
simultudinē leonis ꝑ quam resurrectio signi
ficatur. ꝓmam ostendisse ꝓhibetur. ⁊ ad ma
iorem utilitatem xp̄i ne fidei eam scribere eō
firmationem. ⁊ qꝫ eorum uite fidei ⁊ spei fū
damentū. maxime uirtutis resurrectionis
innitatur. Et sēdm aīal simile uitulo. Eze
chiel post faciem hominis posuit faciem
leonis. ipter qđ uitulus a dextris uidet. Que
ideirco a dextris esse uisa sunt. quia incarnatio
⁊ resurrectio electos lecificaturū. Deinde fa
ciem uituli siue bouis posuit. quam etiam
a sinistris describit. Que facies apte a sini
stris sunt. quia passio xp̄i que ꝑ eam figurat.
discipulos conturbauit contristauit. Hꝫ bea
tus iohēs hui⁹ ordinem minime seruauit. qa
de hac lectione. siue tristitia. hoc in loco nichil in
signauit. Sēdm tract animal. i. lucas simile
est uitulo. quia uitas ī principio euāgelij sui
de zacharia sacerdote cui⁹ officiū erat uitulū
offerre mentionem fecit. ꝑ quod passionē
ꝑ designauit. Qui quadam ꝓpugnatiua ante
martyrū ī sacra usione ponitur. quia ī passi
one ꝑ eum uite ꝫemptionis ꝓmeretur. Nichꝫ
enī nob⁹ nasci ꝓfuit. ni renasci ꝓfuisset. Et ter
tium animal habens faciem quasi hoīs. Ter
tium animal. i. matheus quasi faciem hominis
habuit. qꝫ ipe ī principio euāgelij sui dixit.
Liber generationis ih̄u xp̄i. ꝑ qđ incarnatio
nem uerbi ñ figuraliter significauit. hꝫ pa
renter enarrauit. Hꝫ diligenter est attendē
dum. qđ ñ aīal habens faciem hoīs. hꝫ faciē
quasi hominis. Homo ī sacra pagina: diuer
sis modis intelligitur. Aliquōdo namq; dicitur
homo sēdm theologum hominis. Aliquōdo
sēdm affectū. ul' effectū iniquitatis. Aliquōdo
sēdm ꝓprium significationis: Aliquōdo sēdm defec
tum fragilitatis. Aliquōdo sēdm rectitudinem
equitatis. Sēdm ethimologiā nominis homo
dicitur. quōdo sic dia eo qꝫ sit ab humano dedu
citur. Sēdm dignitatem conditionis: ut ubi
ad ymaginem ⁊ similitudinem dī conditus legit.
Sēdm affectū ul' effectū iniquitatis. ut ubi
ꝑ aplm delinquentes dicitur. Cū sit inter
uos zelus et contentio. nonne homines estis.
Homines estis. i. mali ⁊ iniqui estis. Sēdm
ꝓprium significationis ī euāgelio. ubi malus
homo dicitur sup bonū semen seminasse zīzā
nia. Quem enim rectius sēdm ꝓprium signi
ficationis hunc hominem esse dicimus. qui
diabolū. qui ad similitudinem hominis zizania
sup bonū semen seminauit. Postq̄m uerbum
sup corda hominum seminatum cognouit.
quibꝫdam duīa hereticoꝝ semina inse
uit. Sēdm defectū ꝛationis: ut ꝑ ieremiam
dicitur. Maledict⁹ homo qui confidit in homine
⁊ ponit carnem brachium suum. i. ī fragili ⁊ terrena inclinatur. ⁊ a deo recedit.
Sēdm rectitudinem equitatis. ut
ubi ꝑ salomonē dicitur. Deum time. ⁊ man
data eius obserua. hoc est omnis homo. Quis
qs enī deum timet. ⁊ mandata eī obseruat.
quia ꝑ equitatem iustitie rectꝰ est. homo ē.
Quisqs hoc non facit. quasi nequaq̄m homo
est. qꝫ rectus non est. Quia si scienter delin
quit. ꝑ contemptum diabolus ē dicen
dus est. Hōs igit̄ igitur matheus euāgelista. q
humanitatē xp̄i in principio euāgelij sui des
cripsit. ⁊ recte ī sacra usione sēdm hoc homo qđ
aliquōdo in malo accipitur. non faciem hoīs.

Aliqui sēdm dignitatem conditionis.

73

h̄ faciem ꝯ̄ q̄ hominis habuit. quia redemptor nr̄ de quo agit. non in carne peccati. h̄ in similitudinem carnis peccati uenit. Quātum namq; ad matū. michil de homine habuit. quia peccm̄ nō fecit. Et quartum animal. simile aquile uolanti. Quartū animal. i. ip̄emet ih̄s cui⁹ ista comparat̄ simil⁹ aquile uolanti⁹ fuit. quia ad contemplanda sc̄a t̄ sublimia diuinitatis archana. ceteris omnib⁹ altius uolauit. Cui⁹ faciem ezechiel pphā ita desuper ip̄os quatuor ee describit. q̄ beatus ioh̄s p hoc quod similitudo sui euāgelij. uerbum in principio fuisse dixit. non solū alios. h̄ et semetipm̄ transcendit. Quia igit̄ sc̄os cuiusq; euāgelistas. in principio sui euāgelij. egit unus de resurrectione saluatoris. alius de passione. alius de incarnatione. alius de diuinitate recte sc̄or̄ animaliū. quib⁹ ip̄i euāgeliste figurantur dicatur. Aliud simile leoni. Aliud simile uitulo. Aliud simile habens faciem q̄si hom̄is. Aliud simile aquile uolanti. Quam eor̄ figurationem similitudinem. postq̄m descripsit. p̄fectam dicendi eor̄ plenitudinē subiungit. Et quatuor animalia. singula eor̄ habebant alas senas. Quid enim aptius accipim⁹ p figuram alar̄ quam scientiam sc̄arum. p quā quasi p quasdam alas relicto quodāmodo terreno. ascendimus ad celestia. q̄ne uidelicet sacra sc̄a rum scientia apte plenarium in designatur. ut p̄fectionis ei⁹ nitidus ostendatur. Senarius namq; p̄fectionem significat. ut q̄ in sex diebus opus suum compleuit ds. ut q̄ perfecta est numerus. Alius. prima ala est in lege nature. secunda in lectione legis sc̄ripte. tertia in lectione pphīe. quarta in lectione institutionis aplice. quinta. in scientia doctor⁹ aplos tempe sequentium. t ob scura loca sc̄ripturarum exponentium. Quarta uis rerum sc̄i. euāgeliste istis doctoribus priorib⁹ fuerint. nequaq̄m eis minorem eis intelligentiam in sc̄ripturis habuisse credendi sit. ut pote de quib⁹ sacra auctoritas testatur. q̄ ip̄e ih̄s aperuit eis sensum ut sc̄ripturas intelligerent. t nō solum ex illis ee uerissime credantur. quib⁹ sc̄m in ad intelligentiā sc̄ripturarum aperuit. h̄ ex illis quoq; t cū illis fuisse quib⁹ primitias sp̄s dedit. Bene itaq; sc̄a animalia. singula senas alas dicuntur habere. ppt̄ p̄fectionē t plenitudinem scientie. sis alis p mundum uolauerit. istis in celum ascenderunt. Sequitur. Et in circuitu t intus plena sunt oculis. Iste sensus superiori coniungitur. et ad illum refertur ubi dicitur. Plena oculis ante t retro. Sc̄a quippe animalia plena sunt oculis. p plenitudinem claritatis cognitionis t ante p scientiam futuror⁹. retro p illam p̄teritor⁹ in circuitu p morum circumspectionem. intus. p mundam t rectam cogitationū discretionem. Et requiem non habebant die ac nocte dicentia. Sanctus. sc̄s. sc̄s. dominus ds omnip̄s. qui erat. t qui est. t q̄ uenturus est. Sc̄a animalia i laude di non habent requiem. quia q̄nq; cessant. dum namq laudare maiestatē. laudauerunt eam in uita sua uerbo. laudant adhuc sc̄pto. laudant p ora fideliū. auctoritatis t sc̄ratis siue testimonio. t contemplando t amando laudant in celo. Quod autem dicat. q̄ habebant requiem. minime designat laborem. Hoc est minime sume t p̄fecte quiescere. ac creatorē sua laude nonq̄m cessare. Et requiem nō habebit die ac nocte. i. unq̄m. dicentia. sc̄s. sc̄s. sc̄s. dñs deus omnip̄s. O quam felicis uoces angelor⁹. omnium elector⁹ agmina. huius laudis p̄conia sunt coram deo. sine fine canentia. Felices quoq; qui in ista p̄sentis miserie ad illius suauem armoniam uocum suspirare. Quanto namq; crebrius ad illam suspirant. tanto dulcedinis illius iucundi⁹ approp̄inquant. Et tam licet in uia. tenuiter p̄gustant celestis armonie iocunditatem. qua plenarie fruitur in patria. Clamant ū sc̄a animalia ter. sc̄s. q̄ trinitas est in personis. Dñs deus omnip̄s semel. quia unitas est in simplicitate deitatis. sc̄s. sc̄s. sc̄s. dñs deus omnip̄s. qui erat. t qui est. t qui uenturus est. Sanctus iustitia. dominus gl̄ia. ds natura. omnip̄s uirtute. qui erat. t qui est t qui uenturus est. ēnitate. In eo ei⁹ quod dicitur qui erat. nota eius sine p̄ncipio ee. in eo quod dicitur est. nota eius immutabiliter p̄manere. in eo q̄ dicitur qui uenturus est. nota eius finem. sine fine subsistere. p̄ter p̄teritum namq; p̄sens t futurum. quib⁹ omne tempus comphendit. non inconuenienter ēnitas designatur. qua etiā tota immutabiliter trinitas concludit. Saluo tū id q̄d dicit. qui uenturus est. talia sensu p̄prie ad hūmanitatem p̄tinere p̄batur. Totū aut̄

qđ de scis dicatur. de pfectis pdicatorib⁹ intelligitur. Ipi enī sunt in medio sedis alios sustentando. i un cūctis defendendo. Ipi sūt scā animalia. quia ad uirtutes nos animant. oculis undiq; plena. quia intul & foris sēcepos diligenter considerant. Alie. Intul quantū ad uetus testamentū. ubi scientia de mīsterio redemptoris occulta latet. foris quantū ad nouū. ubi manifesta patet. Habent faciem leoninam. saluatoris salutiferam pdicando resurrectionem. uitulinam pdicando eī passionem. humanā pdicando eī humanitatē. aquilinam. pdicando eī diuinitatem. Habent alaſ senas. pfectam scientiam sacre scripture. Non hīs requiem die ac nocte. i. unqū. sine in pspers sine āduersis. dicentia. sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹ dns omīp⁹. p sacre fidei pdicationem. & de cantationem laudis diuine. Sequitur Et cum darent ill⁹ quatuor animalia gl̄iam & honorem. & benedictionem sedenti sup chronum. uiuenti in scla sclor. & procidebant uigīti quatuor seniores ante sedentē i chrono. & adorabant uiuentem in scla sclor. mittentes coronas suas ante chronū dicentes. Dignus es dne ds nr̄. accipe gl̄iam. & honorem. & uirtutē. quia tu creasti oīa. & pp̄ uoluntatem tuam erant. & creata sunt. Sancte & undiq; ēternalis laudem. mīsterio. ill⁹ septo cuāglistarū. quatuor placam supius descripte. nūc quid eor pdicatio sine scriptura umquā pdicatorū. & uniuersalis ecclie iudicijs contulerit subiungit. Quod uidelicet. primi seniores. i. omnes ueteris ac noui testamenti. sicut sup monstratū est predicatores. iudices. rectores. sacramento redemptionis humane. sine p spīm pphetie sicut antiqui. sine p lectionem euāglice scripture sicut moderni. cognitionem fidei receperunt. suas dō iustitias & uictorias attribuerunt. laudes cantauerunt. gr̄as egerunt. Recte igitur scī euāgliste uniuersitatem procedunt pdicatorū. p hoc qđ misterium nre salutis soli scire meruerunt. Nam & si antiqui eos possent tempe. eis tamen longe sunt posteriores dignitate. Qui & ipi post eos apte laudem diuinitatis cantare dicuntur. qr̄ nequaq; meritorate eos precedunt si sequuntur. Bene g̃ dicatur Et cū darent illa quatuor animalia. gl̄iam et honorem. et benedictionem sedenti sup chronum. uiuenti in scla sclor. & procidebant. xxiiii. seniores ante sedentem in chrono. quia in sacro euāglio salus humana scripta continet. & p eius pdicationem cunctis dispensatur. Hec aut̄ animalia sedēn sup chronū. uiuēti i scla sclor. gl̄iam et honorem. & benedictionem dant. quia ipsum solū singulariter gl̄ificandū honorandum. benedicendum. pdicant. & in ipo solo singlariter. & pcollenter. gl̄iam & honorem & benedictionem consulte. & ab ipo in subiectam creaturam descendere pnuntiant. uiginti quatuor etiam seniores ante sedentem i chrono p cedunt. qr̄ pfecti quiq; cognitio sacramēto diuinitatis. summe maiestatis se subiciunt. & adorant pjectam fidem uiuentem in scla sclor. p ēternitatem. & mittūt coronas suas ante chronū. de uictorias suas attribuendo. & dant illi soli gl̄iam & honorem. grās referendo. & illū solum benedicendo Dignus es dne ds nr̄. accipe gloriam & honorem. & uirtutem Dignus es accipe. p gratiarū actionem. laudem. & gl̄iam. & honorem. & uirtutem. a subiecta creatura. que cuncta semp & immortaliter possidet. p ētam diuinitatem & pp̄ naturā Gl̄iam enī & uirtutem & honorē dō damus. quōdo ipsi soli gl̄iosum. honorabilem & insuperabilem pdicamus. Ipe uero a nobis que damus accipit. quōdo nostris laudibus pie & digneter annuit. Causam denīq; unde laude dignus sit. patenter subiungit Quia tu creasti oīa. Dignus est enī accipe ab oīb⁹ laudem. qui oīb⁹ subsistendi dedit originem. Sed quia oīa prius erant & uoluntate diuina quā essent creata. apte subdicit Et pp̄ter uoluntatem tuam erant. & creata sunt. Quidquid namq; rerum. numerus. pondus. & mensura. & quecumq; de rebus condite dici possunt incōprehensibiliter & ineffabiliter. semp erant in uoluntate diuina. que aliquō originem accepērūt & apparuerunt creata. pp̄ter uoluntatē tuam. i. iuxta uoluntatem tuā. sine in uoluntate tua Vere g̃ oīum laude dignus existit. quia oīa & semp p bonitatē & uoluntatē habuit. & p potentiam aliquō creauit. Sed qa supius ubi ea que de scis animalibus dicta sunt pfectis pdicatorib⁹ assignauim⁹. ibi maxīs quecq; que in hoc capitulo continentur recapitula

unus: nunc in fine mōre solito supōdā recolligere non curauimus. De libro vii. sigill' signato z agno aperiente librū. ii.

Et vidi in dextera sedentis sup thronū librum scriptum intus z foris: signatū sigillis septē. Et vidi angelum fortem prdicantem voce magna. Quis est dignus accipe librū: et soluere signacula ei? Et nemo poterat in celo. neq; in terra. neq; subtus terram aperire librum. neq; respicere illum. Et ego flebam multum q; nemo dignus inuentus est aperire librum. nec videre illum. Et unus de senioribus dixit michi. Ne fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid. aperire librum z soluere signacula ei. Post quā sedentem in throno z circa eius. et similitudines quatuor animaliū descripsit. de libro quē in dextera sedentis in throno vidit. z de agno qui librū aperuit. narrationem subiungit. Et vidi in dextera sedentis sup thronū librum. liber qui in dextera dei tenetur est sacra scriptura. in qua uniuersalis scientia. que ad salutē pficit continetur. Quam z bene tenet. q; quia ds scia dns est. z quib; uult illam pbet. Tenet autē non tm sinistra. sed in dextera. q; bonū spūale. qd' in plalacet. malis absconditur. bonis aperitur. De hac dextera z de hoc libro. scriptū est. In dextera dei. ignea lex. Sacra manducat scriptura. lex ignea est. Lex q; nos reatu dō ligat. ignea. q; ad amorem creatoris accendit. inflammat. Scriptū intus z foris. Intus scriptus est liber. ille allegoricus. foris per historiam. Intus p spūalem intelligentiā. foris p literam. Intus ad spūalium z pfectorum exercitationem. foris ad simplicium z minorum eruditionem. Intus ut secretū sapientie immundis occultetur. foris ut veritas mundis reueletur. Alit. Intus quantū ad nouū de mysterio testamentū. ubi scientia redemptoris occulte latet. foris quantum ad nouū. ubi manifesta patet. Signatum sigillis septem. Quia septem dicit; omne tempus uoluntur. recte septenario numero significatur. Septem q; sigillis liber usq; ad cōsummationem redemptionis humane. quam signis z promissionib; pmunitabat signatus erat. quia usq; ad aduentū redemptoris. plenā pquam z modū quo gen' humanum redimetur excepto pauco electo numero suis mundus ignorabat. Liber itaq; signatus erat septem sigillis. i. obscuritatibus

unuisis: q; redemptionis nre modū paucissimis notus: omnib; aliis erat incognitus. Bene autē. sub figura pauperū utriusq; subditur. Et vidi angelum fortem. prdicantē voce magna. Quis est dignus accipe librū: et soluere signacula ei? Quis est ecce iste angelus fortis? nisi antiquor patrū ceteris? Angelus bona aliis nuntiando: fortis currendo mundum. diabolumq; uincendo. Qui magna uoce conqueruendo quis dignus esset librū accipere z signacula ei soluere prdicauit. q; plenam uentura redemptionis uidere magis suspirus desiderauit. Vñ dns in euāgelio. Beati oculi qui vident que vos videtis. Dico autē vobis. q; quod multi reges z pphete voluerunt videre que vos videtis z nō viderunt. et audire que auditis. z nō audierunt. Et nemo poterat neq; in celo neq; in terra. neq; subtus terram aperire librū: neq; respicere illum. Quereritur antiquis de plena redemptionis occulte prdicta pphetis. nemo poterat neq; in celo neq; in terra neq; subtus terram librū aperire? q; neq; angelus neq; homo. neq; ips humanus coepit iam exutus. sacre scripture de uentura redemptore poterat promissionem soluere. i. redimendo genus humanū. q; redemptorem in sacra pagina promissum mundo demonstret. Nemo quoq; poterat illū respicere. q; nemo poterat generationē redemptoris ut' intellectu pfecte capere: ut' ubis enarrare. Vel ejus ait. Generationē ei? quis enarrabit. Et bs iohs. Non sum dignus corrigiam calciamenti ei soluere. i. in posse dignē siue pfecte generationē ei sensu intelligere ut' ubis explicare. Ipe namq; potuit soluere librū aperire. qui solus gen' humanū potuit redimere. z in se solo redemptionē in sacra pagina uelata promissam. completam potuit ostendere. Ipe soluit mirabilem siue generationis pfecte intellectu operationem: qui solus omnia nouit. Et ego flebam multum. q; nemo dignus inuentus est aperire librū nec videre illū. Hoc in pphetis antiquor dictū est: quia uel in intelligebant. uel dilatam upām reparationem dolebant. Se quitur. Et unus de senioribus dixit mihi. Ne fleueris. Senior iste. chorum significat pphetar: antiquos patres de futura redemptore consolantium z certificantium. Non solum quippe consolatio. sed magna de redemptione fuit certificatio. non tantū audire qd' redemptor uir uenit

esset: sz etiam designate audire de qua tbu esset nasciturꝰ. Vñ bene subditur Ecce vicit leo de tbu iuda radix dauid: aperire librū z soluere signacula eius. Est leo Leo apis oculis cernit: ꝑ̄ vnctione diuinitate expi rauit. Qui de iuda secm carnem fuit: sic antiqua ꝓphetia ꝓnunciauit. Tu bethle em tra iuda: nequaquam minima es in ꝓncipibꝫ iuda. Et re etiam cui erit dux: qui regat ꝓplm meū isrl? Qui in hoc ad apiendum librū z soluenda signacula eius uicit: qđ carnem suam ab oīi peccato li berā ꝑ peccatorib⁹ debitū ꝓmissum sc̄ripture ꝑsoluit. Qui radix dauid extitit: qz dñs cum uenturū fir̄miter credidit. Sequitur. Et vidi: et ecce in medio throni z quatuor ani malium z in medio seniorꝫ agnū stantē tanquam occisum habentem cornua septē z oculos: septem: qui sunt septem sp̄s di missi in omnem tram. Et venit. z accepit de dextera sedentis in throno librum. Supius posuit ꝓmissionem: hic subiun git ꝓmissionis exhibitionē. Sz magna differentia videtur esse: inter ꝓmissionē z exhibitionem. Iam leonem audiuit ī ꝓmissi one: agnū videt in exhibitione. Magna cū differentia est: inter leonem z agnū. Leo est magnus: agnus est ꝑuus. Sz si utrūq; consideres: utrumq; redemptorem esse nouū comprobabis. Ideo est ei leo. ma gnus ꝑ diuinitatem: agnus ꝑuus ꝑ humi litatem leo ꝑ potentiam maiestatis: agnus ꝑ mansuetudinem humilitatis. Leo ma los puniendo: agnus bonos redimendo. Leo fortitudine: agnus pietate. Leo ī ꝓmissio ne ut spes infirma se roboret: agnus in exhi bitione. ne pauida conscientia formida ret. Quem videlicet agnum vidit ī me dio throni. z quatuor animaliū z seniorꝫ qz ipse est firmamentum z sustentamen tū omniū electorꝫ suorꝫ. Omnis ad eum uelut ī medio positū intendit: z ab ipo pariter. z si ū equaliter. dona grē spiritalis accipiunt. Quē quoq; apte stantē vidit: q̄si paratū ad id ꝓficiendum ad quod uenit. Tanq̄m occisum: qz z si mortuus est ex infirmitate: uiuit tamen ex uirtute dei. Habentem cornua septem. z oculos sep tem: qui sūt septem sp̄s di missi ī omnē terrā. Cornua significant omnipotentiam regni spiritalis: oculi contemplationē uerita tis. Agnus g̃. i. ihc. septem cornua z sep tem oculos. qui sunt septem sp̄s di missi ī omnem tram habet: qz p septiformē sp̄m sc̄i gr̄am quib⁹ unit regni spiritalis fi

blimitatem: z sine ueritatis agnitionem p̄bet. Quos unit ad regnandū exultat: quos unit ad contemplandū fontem bon spiritalū bonorꝫ radijs illustrat. Missi ī omnem tram: ut omni tra aliquos ad spū alis regni celsitudinem exaltent: z ad spiritalē bonorꝫ contemplationem illuminēt. Et venit z accepit de dextera sedentis in throno librum: p carnis assumptionem. Venit ad humanam cognitionem: z accepit sedis humanitatē de dextera sedentis in throno i. a deo sibi unito librum apien dū. i. ꝓmissū soluendū. Et cū aperuisset librū: iiii. animalia. z xxiiii. seniores. ceciderunt coram agno. Cū librum aperuisset. i. genus humanum redimendo. patribꝫ ꝓmissum. ī sacra scriptura significatū. i se complecti ostendisset: quatuor animalia. i. quatuor euāgeliste. siue unusquisq; ꝑdicatores. z xxiiii. se niores. videlicet omnis uniuersalis ecclie iudices. z quicunq; sub illo comphendun tur fideles. duodecim ꝓphaz z apostoli. doctrinis z exemplis luminentes. cognitio redemptionis humane sacramento p ipm uelut priores implendo. z sicut pater res ipleto ceciderunt coram agno humi hauddo se. illū exaltando p ipm se iusti ficari humiliter poscentes. z ipm esse solū p quem celeste bonū debitur. ta li signo confitentes. Et quia p fidei quiq; sua bona opa redemptori debent attribu ere. z alioꝫ p̄ceps illi cōmendare. recte subditur Habentes singuli citharas z fialas aureas plenas odoramentorꝫ. que sunt oratiōes sanctorꝫ. Citharе namq; que pul sibus manuum suauiter sonant. apte opa bo na figurant. que suis effectib⁹ quasi cor busdam sonis. ꝓximis ad celestem patriā excitant. z inuitant. Phiale que sunt lare z lucide sanctorꝫ corda significant p sapientiam lucida. p caritatem dilatata. Que non inconuenienter. ꝓter splendorē contem plationis dicitur aurее. z ꝓpter redun dantiam denotat orationum odoramentorꝫ plene. Odoramenta enim orationes exprimunt. z quia quemadmodum odoramē ta sursum ascendunt. ita orationes ad p̄sentiam diuinitatis ꝓpinguant. Sic g̃ ꝓphete citharas habent. qz deo sua opa aspi rabant. Et phialas. qz orationes aliorꝫ offe runt. Et cantabant canticum nouum. dicentes Dignus es dñe ds accipere librū. z aperire signacula eius. Sicut sc̄i citharas habent opa sua diuinitati ascribendo. phi alas. aliorꝫ orationes offerendo. ita quoq;

74

canticum nouū cantant: p acceptis beneficiis ipām collaudando. Quod bene nouū dr: qz de reb; sēp nouis tribuēdis ascendit: de reparatione z glificatione uidelicet generis humani cantatur. Dignus es dñe accipe librū: z aperire signacula ei. Dignus: quia solus a peccato alienus occisus es: z redemisti nos: ī re. qui sine peccato exstitisti dō z ut simus dei qui prius eramus diaboli. In sanguine tuo: qz p nobis cū effundi pmisti. Redemisti nos ex una gente: h ex quāl tribu: z lingua z ppl̄o z natione. Trib; dicitur a tribz ordinibz gentium filioz noe: ī quibz sunt septuaginta lingue. In singulis autem linguis plurimi sunt ppl̄i: z in uno quoq ppl̄o plurime nationes. Generalib; g in capitib; ubi dicit. Ex omni tribu z lingua z ppl̄o z natione z ad singula descendit. ubi dicit. Et fecisti nos deo nr̄o: regnū z sacerdotes. Regnum ut os regnet sup nos p gr̄am: sup quos diabolus regnabat p culpā. Sacerdotes: ut qui nosmet ipos pius obtulimus diabolo: deinceps nos offeramus deo. Et regnabimus sup t̄ram: i. in terra. Vel sup t̄m regnabimus: i. quecunq t̄rena z malum ī nobis est subiciem. Dignus es dñe g apire libr̄ū: qz tu exististi ī libro pmissionis beneficiū. Et qm̄ de reparatione generis humani nō solum homines letātur. h z angli quoq; iustitie diuinitatis. sapientia. fortitudine. honore. gl̄ia. benedictione z potestate. sup omnem creaturam dignū pdicant: bene sequit. Et uidi z audiui uocem angelorum multorum in circuitu throni z animaliū z seniorum. Et uidi: et audiui. Dicit spiritaliter uidit: ita spiritaliter audiuit. Ois spiritalis fuit uisio: spiritalis auditio. Vocem angelorum multorum. Aliter sit uox corpalis: aliter spiritalis. Vox spiritalis fit affectu deuotionis: uox autem corpalis aeris. Angli g qui tam ipsi sunt. eo laudem creatoris sublimius eo cernūt: quid sit et amore sublimiter extendunt. supra quos cū singlariter laudat: qui cū omnibz sublimius amāt. Cum pariter laudem illi p reparatione generis humani concinunt: quia illū p largitā terrigenis gr̄ā diligunt: z in tuis seruoz uocem accollunt. Qui in circuitu throni animaliū. z seniorum sunt. quia uirtutes anglice sedes adhuc in labentis seculi periculo constitutos munumunt. z contra repbor spūum ipetus defendūt. Et erat numer eorum: multa milliū. ad dicit numerū eorum multa milliū. nequaquam sic comprehendisse celestium spiritum numerū ut sum nat. h magnitudinem numeros prendo. innumerabiles esse designat. Et de huiusmodi angelorum milliis qui in sacro eloquio ponuntur. h duo milliū sic arte. Et decem milia decies milies sed secundum hoc sublimissimos numeros. i. sepiam reuoluens z multiplicans. z p hos apte significans. innumerabiles celestium essentias ordinationes. Multe sunt enī late milicie supmundialiū uirtutum. i. angelorum. z archangelorum tam supantes materialium secundum nos numerorum. i. numeri qui apd illos sunt cōmensurationem. Quod ergo numerū angelorum milia milliū dicit: nō hominis dō numerabiles angelos ostendit. Vocem magna dicentium. Vox laudantium angelorum magna esse dicitur. z ut exultatio z congratulatio eorum de saluatione gentis humani: z laus ab eis impensa saluatori magna designetur. In cui est gaudium angelis dei. sup uno peccatore penitentiam agente: ipendat qui potest quātū eis gaudium sit. sup omnium electorum saluatione. Dignus est agnus qui occisus est. accipe uirtutem z diuinitatem. z sapiam. z fortitudinem. z honorem. et gl̄iam. z benedictionem. Ac si diceret anglice potestates. mediatorem dei et hominum sup se collaudantes: z dei dignitatem pdicare uerebescentes. Redemptor mundi q est agnus p ignorantiam. qui est occisus p indebitam penā. z redemit captiuam creaturā. z dignus est p singularem excellentiam. accipe a subiecta creatura: diuersa gratiarum precordia. Dignus est accipe a creatura p laudem scribam. qd ht secundum diuinitatem p naturam: secundum humanitatem p gr̄am. Dignus est accipe uirtutem. ut dei uirtus pdicetur: z diuinitatem. sapiam. fortitudinem. honorem. gl̄iam. benedictionem. ut deus sapiens. fortis. honorificandus. gl̄iosus. bñdictus. credatur. z laudetur. Sequitur. Et omnem creaturā q in celo est. z que sup t̄ram. z subtus terram. z que ī mari. z que in eis sunt. Quasi cunctis breuiter comprehensis. z diligenter distinctis: dicunt. Non solum dignus est saluator uirtutem. z que su pradicta sunt accipe p laudem. z gr̄az actionem: h omnem creaturam p potestatem. Omnes audiui dicentes sedenti ī throno: z agno. Verba laudis p̄cedentia magis p̄tinere uidentur ad diuinitatem. z que ei scribentur. humani

tati. ꝑter unitatem ꝺiuinitatē. Hic autem ubi dicit. Cuius audiui dicentis. ipos audiores simꝰ colligit. ⁊ laudem diuinitati humanitati partier exhibitam ponit. Omnes audiui dicentes sedenti in throno. regnanti trinitati. ⁊ agno. i. humanitati. unice diuinitati. Benedictio. honor. glia. q̄ uīq; dicit. honorificandus. glorios. ⁊ glorificand⁹ est singulariter. potestas. q̄ potes excellenter. ⁊ tēla seculoꝝ. i. semp. Sequit. Et quatuor animalia dicebant amen. Et xxiiii. seniores ceciderunt ī facies suas. ⁊ adorauerūt. Audita laude a celestibz spiritibz sedenti in throno ⁊ agno digna ter impensa. quatuor animalia dicebāt amen. q̄ ad ꝓdicatoꝝ maxime primer⁹ officium. sacre confessionis ⁊ diuine laudis testimonia confirmare. Et uiginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas. ⁊ adorauerunt. quia uniuersi ecclie iudices dum diuinam maiestatē audiunt. omnibz creaturis eminere. ac summis spiritibz ꝓdicabilem ⁊ laudabilem ee. ⁊ nequaquam de plationē sua debet superbire. q̄ semetipos humiliare. ⁊ digno creatori ac redemptori cōuenienter ministrationis cultū impendere. Pauca ⁊ minima hucusq; tetigi de celestibz sacramentis. ut cuncta ꝑ pauca. q̄ multa ⁊ maxima comprehendere nō ualemus. Magna fluminia spiritaliū misteriorū pauca. q̄ uix pauca guttas latentis dulcedinis ad ripas deportamus. Sz licet ad multa haurienda aquas nō sufficiam⁹. ad tactus tm̄ eius ore sicco nō uenimus. Nichil est enim utilius in sacro eloquio ecclare. ⁊ ipō discendo studiose laborare. Possumꝰ ea que ī hoc capitulo continentur. genera tiuer septem diuisionibz distinguere. Ubi namq; dicit. uidi ⁊ deinceps sedentis super throni libri. egit auctor de sacra scriptura premissum redemptionis humane continente. Ubi aut uidi in medio throni ⁊ quatuor animaliū ⁊ seniorū. agnū stantem tanqm occisum. Egit de agno librum aperiente. i. de redemptore premissum soluente. Ubi dixit quatuor animalia ⁊ seniores. cantare canticum nouum. posuit de ipa redemptione testimonium. ⁊ gratiarū actionem seniorū hymnum. Ubi addit. ⁊ audiui uocem angelorum multorum. testificationem ⁊ laudem celestium spiritum. Ubi demum inuenit. et quatuor animalia dicebant amen. ⁊ uiginti quatuor seniores ceciderunt ī facies suas. ⁊ uniuersorum ꝓdicatorum confirmationem. ⁊ ecclasticorum iudicium humiliationē.

Et uidi. De primo sigillo ⁊ apertione eius. Et uidi quod agnus unum de sigillis. Et audiui unum de quatuor animalibz dicens. tanqm uocem tonitrui. Veni ⁊ uide. Et uidi. ⁊ ecce equus albus. ⁊ qui sedebat super illum habebat arcum. Et data est ei corona. ⁊ exiuit uincens ut uinceret. Cunctaq; in tribz ꝑcedentibus huius sedis uisionis capitulis continentur. maxime ad redemptionis humane sacramentum pertinere uidentur. Que uero ī septem succedentibz capitulis secuntur. ⁊ septem sigillorum apertione distinguuntur. ad sequentis tpis redemptionē ⁊ ordinem referuntur. In quibz uidelicet sequentibz electorum uirtutes. ⁊ reproborum ī electos persecutiones. ⁊ patientium tribulationes. ab exordio nascentis ecclie usq; ī finē mundi describuntur. ⁊ ū simul ⁊ semel. q̄ sedis dispositionem ⁊ apertionē sigillorum. ⁊ processū temporū paulatim ⁊ succedenter ꝓdi complere. ⁊ occulta manifestari. minutiformiter ostenduntur. Apte enim descripto ministerio redemptionis humane. subiungitur merita uitarum ⁊ persecutiones reproborum. remunerationes ꝑmiorum. ⁊ ut omnibz electis prouidear. ⁊ eos de futuris erudiat diligenter. Nam si ꝑmutata regione. de futura persecutionis tribulatione ⁊ patientium merede taceret. nequaquam electos contra dura ꝑmunire. nec ꝑ premissa ꝑmia ad tolerantiam animare. In hoc autem capitulo agit de ortu. ⁊ primo statu ecclie renascentis. de uenustate ꝑ baptismum in xpo adulte nouitatem. ⁊ resurgentis ꝑ spiritalium donorum susceptionē. ⁊ ad celestia bona tendentis. Et uidi q̄ aperuit agnus unum de septem signaculis. primum sacre scripture signaculum xps aperuit. dū mundum redimendo. ⁊ primitiue ecclie dona ipse infundendo. paterne premissionis primordia. usq; ad illud tempus latencia. ī se ⁊ ꝑ se completa. ⁊ exhibita manifestauit. Et audiui unum. i. primum de quatuor animalibz dicens. tanqm uocem tonitrui. Veni et uide. Primum animal in hac uisione simile leoni marcus exhibet. qui in principio euangelii sui de resurrectione xpi mentionē fecit. ⁊ eidem resurrectionis ꝓdicatores figurauit. Recte g̃ ī apertione sigilli primi dicit. q̄ ei primum animal locutum sit. quia ꝑ mus ordo ī nouo testamento predicatoꝝ resurrectionem xpi corporalem. ⁊ renascentis ecclie resurrectionē cuncti ꝙq; ꝓdicant. Nam q̄ primus ordo de resurrectione testimonium dedit.

apte ⁊ aptone p̄mi sigilli ī quo de resur
rectione renascentis ecclie agitur: unū
de quatuor animalib⁹ i. p̄mum locutum
dic̄. Cui⁹ nox q̄ nox tonitrui sonuit:
quia subito noua. mirabilia grandia. co
ruscantib⁹ miracl̄is p̄nuntiauit. Veni
⁊ vide. Veni p̄ maiorem intentionem:
⁊ vide p̄ intelligentiā spiritalem. iam a
p̄ri mistica p̄ missionē di. p̄ regia
tionē gr̄is humanę. Et que ī hoc loco
spiritaliter scō dño ostendūtur: ad eli
gendos ⁊ cōuertendos p̄sonā spiritali
ter referūtur. Pis eni⁹ in his ubis dr.
ut p̄ conversionē ueniant. ⁊ p̄fectē vide
aut. gr̄am regnationis p̄nitiue ecclie
collatam quia ignorant: ⁊ gr̄am p̄ bap
tismū suscipiendo: ⁊ ecclīam unitam
do ad unitā p̄grant. Et q̄ q̄ sequuntur de
p̄nitiua ecclia p̄ baptismū de albata in
telligunt̄: recte sequitur. Et ecce e
quus alb⁹. Equus eni⁹ alb⁹ est p̄nitiuor
elector⁹ numerus. ab omnib⁹ pariter pec
catis in unda baptismatis purificatis.
⁊ donis spiritalib⁹ supnitē dealbat. Qui
p̄sim ī p̄nitiuis recenter renatis p̄dica
toribus sessorem habuit: ⁊ cum ad nutē
da iacula p̄dicationis. p̄ mundum circuitu
lit. Vñ bene sequit. Et qui sedebat sup
eum: habebat arcum. Arcus eni⁹ unitu
tem p̄dicationis significat. Sicut nāq̄ ar
cus sagittas iacit: sic p̄dicationis uba mit
tit. Sagitte occidunt nunciū: uba p̄dica
tionis diabolū. Et data est ei corona.
Qū admodum eni⁹ arcus designat offici
um p̄dicationis: ita corona figurat pre
mium eterne retributionis. ī qua nullus
est finis. Data est ei corona scām humā
nitatē: q̄ omnia possidet scām diuinita
tem. Ipe eni⁹ scām humanitatē omnia ac
cepit: qui scām diuinitatē omnia ⁊buit.
Sz cotidie ei corona datur: quādo ī suis
electis coronatur. Alit. Ipe habet arcū
ut malos dimicādo nulneret: coronam
ut bonos gl̄ificando coroner. Arcū habet
q̄ dicet. ite maledicti ī ignē eternū. Coro
nā q̄ dicet. uenite benedicti p̄ris mei
p̄cipite regnū. Alit. Habebat arcū p̄ pote
stam diuinitatis. Data est ei corona. per
gl̄ificatōnem humanitatis. Magna eni⁹
differentia uidetur esse ī ter hoc q̄ dr. de
arcu q̄ eum habuit: ⁊ illud q̄ dr. de corona
quod ei datum sit. Quod eni⁹ dr. q̄ arcum
habebat. p̄ uere uidetur ad diuinitatis po
tentiam: scām eni⁹ omnia possidet p̄ naturā.
Q̄d uero dr. corona ei data esse. ad humanita
tis conditionē scām qua omnia accepit p̄ gr̄am.
Et exiuit uincens ut uinceret. Et exiuit
ī p̄dicto equo albo i. ī p̄nitiuor electorum
nūo nup regenerato. Exiuit de iudeis. iu
deos relinquendo: exiuit uincens ī ipis. con
uertendo eos p̄destinauerat. ut uinceret
ī gentib⁹ ī ipis conuertendo eos eligere uolebat.
Aptio ḡ signaculi. est reuelatio multis. cū
exhibitione p̄missi. Animat p̄mū ordo p̄
dicator⁹: resurrectionē p̄dicantiū. Equus
alb⁹ p̄nitiuor elector⁹ numer⁹: ⁊ sessor ei⁹.
arcus p̄dicatio. corona retributio. Velare
malor⁹ dāpnatio: ⁊ corona bonor⁹ saluatio.
Velare potentia diuinitatis. corona gl̄ifica
tio humanitatis. Sessor. i. p̄pe de iudeis iu
deos relinquendo exiuit: uincens q̄ de
ipis elegit quos uolunt ut uinceret ī gen
tib⁹. eligendo ī ipis quos p̄elegit. Et bene
dixit exiuit uincens ut uinceret: quia p̄
eos quos de iudea elegit. gentes conuerti.

Et cum de scō sigillo ⁊ aptione ei⁹.
aperuisset scām sigillū: audiui scām
animal dicens. Veni ⁊ vide. Et ecce alius
equus rufus: ⁊ qui sedebat sup eum datū est
ei ut sumeret pacē de terra: ⁊ ut inuicem
se interficiant. Et datus est ei gladius ma
gnus. Postq̄m diabolus gen⁹ humanum
cuius inuidia ī primis parentib⁹ decepit. de
paradiso eiciendo ī hanc miseriā. p̄fectum
p̄ missione redemptionis eius exhibita. mi
ris sacre scripture intelligentib⁹ innotuit
ad summū ⁊ inuisibile uerbū unde ipe creauit
p̄ redemptoris gr̄am resurgere. conspexit.
Secū inuidia successus in hominem gl̄ie
exarsit: ⁊ contrariis undiq̄ uiribus impios
sceli p̄apes ipi⁹ calcib⁹ dedicos. in electo⁹
p̄secutione patenter studuit excitare: et
eos ab ingressu pacē celestis cōpauit cohi
bere. Dicitur ḡ. Et cū aperuisset sigillum
scām: audiui scām animal dicēs. Veni
⁊ vide. Equus rufus. i. sceli p̄apes crude
les. sanguine rubentes. Et cū aperuisset
sigillū scām. i. cū crescente ecclia amplius
cepisset exhiberi ⁊ cōpleri p̄missio diuina
⁊ apiri. ⁊ manifestari. q̄ p̄missum ⁊

p̄ mssum erat ī sep̄tauris. q̄ dm sc̄dm an
mal dicēs. Veni z vide. Sc̄dm animal in
hac vsione simile vitulo lucas exprim̄it. qui
ī p̄ncipio euāgl̄ij sui passionem xp̄i nūnia
uit. z sc̄dm ordinē ī hac vsione p̄dicator̄
temp̄ibz martyrū passionē xp̄i. ip̄ius ad ex
emplū p̄dicantium. z illos ad eor̄ imitatiō
nē exhortantium figūrat. Apce. q̄ sicut
p̄mū animal simile leoni. i. marcus qui
ī p̄ncipio euāgl̄ij sui resurrectionē xp̄i ex
p̄ssit z p̄mū ordinē p̄dicator̄ in p̄mitiua
ecclia designauit. ī apcione p̄mi sigilli. ī qua
spūalis resurrectio celebratur. locutū phibet.
ita sc̄dm animal simile vitulo. q̄ quod lucas
designatur. qui in p̄ncipio sui sermonis. ip̄i
ce de passione egit. z eidem passionis xp̄i p̄di
catores figurauit. in apcione sigilli sc̄di in
q̄ de passione martyrū agitur. locutū memo
ratur. q̄ quemadmodum p̄mus ordo p̄dica
tor̄ p̄ martyrū designatur. ī p̄mitiua eccl̄ia ad
incendū xp̄ianę fidei fundamentū resurrecti
onem p̄dicauit. ita sc̄dus temp̄ibz martyrū.
ad eor̄ tolerantiam roborandā. eis passionē
xp̄i p̄dicando. ap̄plauit. Illic namq; p̄ca
patres crederent predicata resurrectio. z ut
andirores ad eandem consurgerent. hic pas
sio ut electi ī patientia p̄severarent. Sic
igitur ibi locutū est animal p̄mū. ita hic
animal secundū. z q̄ que hic continentur
p̄ment ad resurrectionem. z que ibi cō
tinentur ad passionem. Ibi designatur
spūalis resurrectio exercituum. hic corpa
lis passio martyrū. Veni z vide. In eo q̄d
illi ire iam iubent et vide dr. spūalis augmē
tatio vsionis. z p̄moto designatur. Et
ecce alius rufus equus. Vere alius. z ab
alio valde diuersus. Ille albus. iste rufus.
In illo p̄figurabatur candidus p̄mitiuor̄ re
nator̄ numer⁹. in isto crudelium p̄ncipū
exercitus. Ille candebat p̄ nouitatem rege
nerationis. iste rubebat p̄ effusionē san
guinis. Illi sessor erat xp̄s. isti diabolus.
Ille ad eruditionē hominum undiq; circū
ferebat xp̄m. iste ad destructionem eor̄ cir
cumferebat diabolū. Vñ de ipō diabolo dicit.
Et qui sedebat sup eū. datū est ei ut sumeret
pacē de t̄ra. Ei namq; ipsi diabolo q̄
sedebat sup eum. crudelitū videlicet p̄ce
p̄ exercitus datus est. i. p̄missum est pa
cem de t̄ra sumere. illata p̄secutione. Cui
p̄secutionis crudelitas a tempe neronis
incepit. z usq; ad tempus constantini
magni nō quieuit. Cesa sūt g̃ multa
martyrū milia. z p̄ gl̄ōsa victoria gl̄ōse
ad̄ coronata. Sequitur. Et ut inuicem
se interficiant. subaudiatur homines. qui
ficiebant eni amos alij sine gladio macha
li p̄ occisionem. sine spūali. p̄ malam
suasionem. Nec solū interficiebant ip̄i
p̄secutores alienos. incognitos z remotos.
sz et parentes notos et vicinos. Et hoc
recte datū. i. p̄missum est diabolo. ut ita
tam videlicet p̄secutionē fidelibz ī ferret.
et pacem de t̄ra sumeret. Cui p̄secutio
nis cruditas exp̄mitur. ei subditur. Et
datus est ei gladius magnus. Vere z enim
magnus? q̄ hec p̄secutio eo usq; flagra
uit. ut etiam occeani fluuium p̄ssili
ret. Vere magnus. q̄ intra solam ur
bem romam quod̄ tempe ab impūssi
mo diocletiano dece z septe milia mar
tyrū in non multis dieb⁹ p̄ xp̄o cedā legū
tur. Vere magnus. q̄ nō tantū numer⁹
z multitudo ecclie minus utilior̄ sz ma
ior̄ z vniuersitatis fidelium sustentato
res. z gubernatores. ut ap̄los z excellen
tissimos doctores. interficiat. Apce ergo
dicitur. q̄d equus diaboli sessoui rufus ap
paruit. q̄ dū impior̄ p̄cipuum exercitus
tot sanctor̄ sanguine se rubricauit. Ip
te dicitur. q̄d sessori diabolo ad sumendā
pacem de t̄ra gladius magn⁹ datus sit. dum
tot sanctor̄ stragem faceret. Apcis ergo sc̄di
sigilli. euidens demonstratio sacre eloquij. de
p̄secutione diaboli. z effusione sanguinis
martyrum xp̄i. Animal sc̄dm sc̄dus ordo p̄
dicator̄. martyrū temp̄ibz martires ad
passionis xp̄i imitationē exortantium.
Equus rufus crudelis p̄cipuū exercit⁹. effusio
ne sanguinis sanctor̄ rubricandus. Sessor
diabolus. z ablatio pacis. illatio p̄secutionis.
magnitudo gladij. quantitas tormenti.
Et cū aperuisset sigillū. De eodē sigillo
tercio. audiui vnum z apcione eiusdem
animalis dicentis. Veni z vide. Et ecce equus
niger. z qui sedebat sup eū. habebat stateram ī manu sua. Et audiui tanquam
vocē ī medio quatuor animaliū. dicentem.
Bilibris tritici denario. z tres bilibres ordei
denario. z vinū z oleum ne leseris. Sicut

mater eccl̃ia · spū scō roborata · p illatam ps̃e cutionem · z fideliū suoꝝ minime dētē tum sustinuit · z ꝫ more sinapis quo ma gis attereat̃ur · maius augmentū acce pit · Nam occisis martiribꝫ ꝑ totū scm̃ orbꝫ post mortem ip̃oꝝ p eos miraculis · multi pli ad fidem conuersi sunt · qui postmod̃ dō · intra scam̃ eccl̃iam fidē seruauerunt · Sz cernens se diabolus p aperā ps̃ecutionē neqũq̃ ꝓficisse · ad nocendū argumēta que sūt · z seruoꝝ dī numerum quem p manifestam impioꝝ ps̃ecutionē p̃ncipuū minuere nō potuit · p occultam hereticoꝝ malicīā ifirmare tempta uit · Vñ apte sub aperione huius tercij sigilli · dicitur · Ecce equus niger · Niger · significat occultum · Equus ergo niger occultam hereticoꝝ ꝯsuetudinem · quibꝫdā sacre scripture ubis · z quibꝫdam fallis utrualꝫ z opibꝫ designat palliatā · et ne manifeste uideatur · obfuscatam · Ait · Et cū aperuisset sigillū tertiū · audiui tertiū animal dicens · Veni z unde · Et ecce equus niger · Et cū aperuisset sigillū tertiū · i · cū sedm̃ ꝓcessum temporis magis ac magis · i · sacre scripture aperiri · z cognosci cepisset effectus diuine p̃missionis · z p̃fectus humane saluationis · audiui tertiū aīal dicens · Veni z unde · Tertiū animal · i · hac uisione habens faciem q̃si hominis matheus exprimit · qui de humanitate xp̃i suam narrationē incepit · z ꝫ ordine p̃dicatoꝝ ueram humanitatem xp̃i · temporibꝫ hereticoꝝ sua p̃dicatione attestantem figurauit · Hū igitur sub aperione sigilli tertij tertiū animal audiuit dr̃ · ut sicut p̃mum animal · i · marcus · ageret · i · ꝓcipio sui sermonis de resurrectione · sub ap tione p̃mi sigilli · i · qua de spūali uiuifi catione agitur · locutū memoratur · z sedm̃ aīal · i · lucas · qui mentionē passi onis t̃pice facte · sub aperione sedi sigil li · i · qua de passionibꝫ martirū agitur · locutū phibetur · z ira tertiū aīal · i · ma thꝫs · qui de humanitate ūm aperit · sub aperione tertij sigilli · i · qua de hereticis ip̃am humanitatē saluatoris sui mē dacijs oblatrantibꝫ · z ꝫ eius p̃dicatoribꝫ ip̃am attestantibꝫ agitur · locutū ul̃ auditū describitur · Ad ḡ · Vidi et

unde sub singlis aperionibꝫ repetitur · spū ualis uisionis multiplicatō figuratur · Et ecce equus niger · Equus niger · est hereticoꝝ cuneus · sua uicia simulatis uirtutibꝫ z opibꝫ occultando · intuentibꝫ obscu rus · Habm̃ equū albū p regenerationis candorem · sedm̃ rufum p p̃secutionē · Equus niger · p uicioꝝ suoꝝ occultationē · Et qui sedebat sup eū · habebat stateram · i · manu sua · Sessor diabolus · statera significat rectā z equā discretionē · intelligentiā et p̃dicationē scripturaꝝ · Manus significat ip̃os hereticos · p quos diabolus operatur · Sessor ḡ stateram habuisse dr̃ · q̃ discretio et intelligentia q̃bꝫ hereticis se se habere dicit diabolo ascribitur · Qui malitiam aduersus fideles concepta · dū sup rufum equum sedendo implere nō potuit · z sup nigrum equū p̃fecte seducendo temptauit · quia q̃d nō ualuit p p̃ncipiū suū ꝓfecte · hoc efficere uoluit p hereticoꝝ p̃uaricatem · Dū p̃ncipes extrapolitos · z alienos contra eccl̃iam inflammauit · z domesticos deinde et diuisis hereslibꝫ corrupit · ut postq̃m exterū bella cessauerē · bellū intus ebullire · Cui uidelicet hereticę p̃uaricatis impietas · ma xime a diebꝫ constantini magni · z sequē tiū imperatoꝝ temporibꝫ pullulauit · z auc ritate scę eccl̃ie · z eccl̃iasticoꝝ doctoꝝ dis putatione compressa · tandem cessauit · Sz quia diuina miseratio · contra maioꝝ p̃culoꝝ illationē maiorem solet adhibere consola tionē · recte dicitur · Et audiui tanquā uocē quatuor in medio animalium · dicē tem · Bilibris tritici denario · z tres bili bres ordei denario · In medio quatuor ani maliū · i · in medio cōmunis testimonio quatuor euāgelistaꝝ · z omnium p̃dicatoꝝ bilibris tritici denario · z tres bilibres ordei denario · Quasi dicerētur · Ne timeatis fideles quamuis uideatis ps̃ecutioni fue cedere diuersas hereses · quia ei nō possunt uos ledere · nec annonā sacre scripture uob minuere · si impfectā fide uolueritis stare · Quid enim p denarium · in quo computatio p̃fectionis facit finē apertius accipiuꝫ quam fidei ꝓfectionem · Quid p tritici · nisi uetus testamentū · Quid p bilibris siue bilibre significationem · z nisi noui ut̃ueris testamenti intelligentiam duplicem · historialē scilicet · z spiritualem ·

Pullulantib⁹ igit⁹ hereticis ⁊ hereſib⁹ ī me
dio quatuor aīmaliū bilibus ſtrictis dena
rio. ⁊ tres bilibres ordei denario haberi pla
mantur. ⁊ q̄ cōmuni teſtimonio euāgeliſta
rū ⁊ oīm̄ ꝓdicator⁹ fidelib⁹ in pfecta fide
ꝑſeueranib⁹ ⁊ contra hereticor⁹ ꝑuicaces
diſputantib⁹ ⁊ pfecta ⁊ duplex ī utroq⁹ te
ſtamento intelligentia. ⁊ fidei integritate
ꝑfectione donat⁹. Bilibs autē uas duos
capiens ſextarios eſſe dicat⁹. ⁊ quo duplī
cē intelligentie hyſtorialis ui delicet ⁊ ſpīa
lis pfectio figurat⁹. Sz ꝯtra unū ⁊ ſingu
larem bilibrem denario uno. ꝑ tres denariū
poſuit. ui delicet ꝑter unitatē euāgelicā
cōmeniē ⁊ ceteſ bilibs ordei. ꝑ quod in
ueteſ testamento continent⁹ lex ⁊ ꝑphē
⁊ ꝑſalmi. Et uinū ⁊ oleum ne leſeris. Vi
nū ſiuit ꝑfecti doctores. male uiuentes.
mordaciter. ⁊ acriter increpantes. Oleum ſi
ue pfecti doctores. ꝓ pusillanimes. dulci
ter ⁊ ſuauiter conſolantes. Intendat⁹ itaq;
ꝑdo ſeſſor mi⁹ equi diabolo. hereticor⁹ do
minator⁹. ne uinū ⁊ oleum. i. ne pfectos
doctores. malos arguentes. ꝓ os cōſolantes.
hereticā ꝑuicaciē corrumpe ꝓmat. Non
q̄ debent fideles ul̄ equum ul̄ aſcenſore mu
tare. dū ⁊ eis plenitudo ⁊ pfectio diuine
ſapie ꝓmittit⁹. ⁊ diabolo ne pfectores ⁊
tocius eccleſie ſuſtentatores ledat⁹ ꝓhibet⁹.
Aptio q̄ ei⁹ ſigilli. maiori ſcōm ep̄os cogni
tio miſtici eloquij. Ei⁹ animal matheus
ul̄ eiⁿ⁹ ordo ꝓdicator⁹. temporib⁹ hereticō
rum humanitatē xp̄i ꝓdicantiū. Equus mi⁹
hereticor⁹ cuneis. ⁊ ſeſſor diabol⁹. ⁊ ſtatera in
telligentia ⁊ ꝓdicatio diſcreta. ⁊ equa uox
in medio quatuor aīmaliū. cōmune cuiⁿ
gliſtar⁹ ⁊ ꝓdicator⁹ teſtimoniū. denarius.
fides. bubs ei⁹ pfecta intelligentia cuiⁿ
gliⁱ. bilibres tres ordei. pfecta cognitio ue
ſi testamenti. uinum ⁊ oleum pfecti in
ſtructores. ⁊ conſolatores. phybitio leſionis.
refrenatio temptationis. De quarto ſigill.
Et cū aperuiſſet ſigillū. ⁊ aptione ei⁹ vi.
quartum. audiui uocem quarti ani
malis dicentis. Veni et uide. Et ecce equus
pallidus. ⁊ qui ſedebat ſup illum nomē
illi mors. ⁊ infernus ſequebatur eū. Et
data eſt illi poteſtas ſup quatuor ptes
mūdi. interficere gladio. ⁊ fame et bel
lis et terre. Poſtq̄m hoſtis antiquus uiuel
lexit nec ꝓcipium ꝑſecutionē. ū here
ticor⁹ prauitatē. ad exercendam maliciam
ſuā ſibi nequaq̄ poſſe ꝓficere. ſz magis
nocere. q̄ ſcā mr̄ eccliā. quanto magis
adūſis arcet⁹. tanto magis uiribus roborā
tur. ⁊ ſtatim falsos fr̄es in hypocriſi am
bulantes ſubintroduxit. ⁊ p eos domeſti
cos ei⁹ ſecreti⁹ ⁊ familiariⁿ⁹ tentare tempt
auit. Qd̄ bene ī predictis ubis deſignā
tur. ut pri⁹ equus. inde niger. poſt equus
pallid⁹. in ſacra uiſione monſtret⁹.
Quid est enī equus pallid⁹ niſi ypocrita
ꝓph̄a ⁊ qui dū ut de religione laudet⁹.
p ieiunia ⁊ diuinas incōmoditates ſemet
ipſum coram aſpectib⁹ humanis grauiter
afflixit. uiribus exhauſtis ⁊ ſanguine mu
cato morbund⁹ palleſcit. Qui fidelib⁹
eo ꝓficuos exiſtit. quod ficta religi
one maliciam ſuā uelauit. ſoluſq; ſe bonū
oſtendit. Et cum aperuiſſet ſigillū quartū.
audiui cū ſecūm tempis ꝓgreſſum. emergentib⁹
cauſis in ſacra ſcriptura ꝓdictis. magis ac
magis inceperet manifeſtari q̄ eiⁿ⁹ occul
tum. audiui uocē quarti aīalis dicentis.
Veni et uide. Quartū aīal ipſum et ſcōs ꝓphās
exiſtit. ⁊ qui ſimilis aquile ſummne diuini
tatis immortalitatē. ceteris omnib⁹ alti⁹ in
telligit. ⁊ ordiem ꝓdicator⁹ centuplicatē. ⁊ i
mortalitatē diuinitatis ꝓdicantium ꝓſi
gnauit. Apte igitur ſicut marcus equū albū.
lucas tr̄iſtrum. matheus nigrū. ꝑter causas
ſupi⁹ deſignatas oſtendit. ita ihēs pallidū
demonſtrauit. Ille ergō euāgeliſta. ſiue
predicator⁹ ordo. p cum deſignat⁹. rectiſ
ſime ad oſtendendum p pallidū equum
ypocritā cuneum. et ſeſſorē ei⁹ au nomē
mortis. ſ. diabolū debuit audiri. ⁊ p quē ⁊ aq
immortalis diuinitas uoluit ſpecialius
deſcribi. ⁊ ꝓdicari. ut p hoc occulta cor⁹ ma
licia manifeſtior appareret. qd̄ cum euāⁿ
gliſta ul̄ ordo diguior. ⁊ p officiū magiſ
tr̄ius demōſtret. Et ecce equus palli
dus. Pallid⁹ equus ſic̄ iam dictū eſt. ypocri
tarū numer⁹ eſt. ⁊ p nimiam carnis afflicti
onem pallid⁹ ⁊ morbund⁹. Equo diabolus
ſedet. q̄ ypocrita p priuatam intentionē dom
nando p eos maliciam ſuā exercet. Et qui
ſedebat ſup illū nomē illi mors. Hoc nōm
mortis bñ diabolo cōuenit. ⁊ q̄ p eū mors in
cepit. ⁊ alios ad mortem ꝯtinue nō deſinit.
Vñ ſubdit. Et infern⁹ ſequebatur eum.
Infernus ſequitur diabolū. quia omēs

dampnandi cū inuocantur. Sequitur Et data
est illi potestas sup quatuor partes ēre. ī
mēctere gladio. z fame. z morte. z bestijs ēre
Datur diabolo potestas p diuinā permissionē
sup quatuor partes ēre. i. sup illos qui ērent
inhierent p cupiditatē. ī mēctere eos gladio
pestem. z fame ubi dī. z morte i. langore
corpis. et bestijs. i. bestialibz motibz. Mites
namq qui pamorem ērent diabolo seruire
unt. cetera talia ab ipo stipendia accipiunt
Alia Datur diabolo potestas sup quatuor partes
ēre. dū ei conceditur martiū gladio. fame
morte bestijs. bonos p quatuor partes ēre dis
pos affligere Que tamē potestas diabolo
coartatur. ī malū. bonis in bonū. Ratio g
quarti sigilli. maior demonstratio fiet infra.
Quarti aīal dīcit. siue immortalis diuini
tatis xpi predicatores. Equis pallidus hypocri
rum cuneus. sessor diabol. z infernus damp
nandi. potestas permissio nocendi. De quo
Et cum aperuisset sigillo et apertione ei⁹ viii.
illi sigillum quintū. vidi subtus al
tare dī animas interfectorum propter verbū dei. z testi
moniū quod habebant. Et clamabant uoce
magna dicentes Usquequo dne scē z uerus nō
iudicas z uindicas sanguinem nr̄m. de hys
qui habitant in terram. Et date sunt illis sin
gule stole. z dictū est illis. ut requiescerent
tempus adhuc modicū. donec impleantur
conserui eorum z fratres eorum. qui interficiendi sunt
sicut z illi. Persecutionibz sup̄ decepti. ne
audientium mentes deficerent exortę tribulati
onibz poscit. dolatur diuina iustitia lacri
mabilem seorum nr̄m querimoniā ipsentia
capitis dono pene stole. z premissa conserua
tio z fratrum eorum situatione. Et cū aperuisset
sigillū quintum Aperto sigillo quinto est scēm
successionem temporis euidentior declaratio
facta eloquij. z defectus poscit. exhibito premisso.
Vidi sub altare dī. animas interfectorum. Alta
re dī xpc. Sup cum namq offerimus pueri
bona p fidem. que cogitamus. loquimur.
aut operamur. Bene ergo animę seorum interfecto
rum subtus altare dī uisę sunt. q. xpo se p
humilitatē subiunxerūt. z p ipm a patre iu
dicium z iudicatam de persecutoribz. et amo
re iustitie requirūt. Causam ū quare inter
fecti sunt. subiungit dicens. Propter uerbum
dei z testimonium quod habebant. i. xpi
precepta si quod ī se ipleuerant. z testificatio
nem fidei quam aliis predicabant. Et clama
bant uoce magna. i. uoce magno z desiderio
dicentes. Usq dne sanctus z uerus. z scs in
temetipo. uerus ī promissio tua. scs. odiendo
iniquitatē. uerus soluendo promissionem.
ī iudicas z non uindicas. z iudicas malos a bo
nis discernendo. uindicas ipsos punendo. et
animam nr̄m. mortem nr̄am ablatā quā ha
bitant ī terra. nō solū p mansionem. q. z per
cupiditatem. Et date sunt illis stole singule.
z dictū est illis ut requiescerent tempus adhuc
modicū. Dantur nunc scis stole singule. p
solius animę glificationem. z dicitur illis
p glificandi corpis promissionem. ut requies
cant p acceptam breuidem. tempus adhuc
modicū. Usq ad unius sāle resurrectionem.
Donec impleantur conserui eorum z fratres eorum
impleantur p precognitū numeri completionē.
Conserui quia eidem huius dei. z fratres. quia
eundem habent patrē deū. Qui interficiendi
sunt sicut z illi. quia omnis electi per
secutionum laborum tolerantiam. ad eterne
nam pertingūt gliam. Et notandum quod
dicit modicum tempus. quia breuis est cur
sus temporis. ad statum eternitatis. Aperto
itaq quinti sigilli. euidentior declaratio in
pagina sacri eloquii. Altare. xpc. Animę
interfectorum. xpi martirū. Vox magna cla
morem. desiderium ultionis. Donū stole. gli
ficatio animę. Et requies modici temporis.
expectatio finiende mutabilitatis. Conser
vorum z fratrum impletio. predestinatorum ple
naria. z perfecta remuneratio. De sexto
Et vidi cum aperuisset. z aperione ei⁹ p
sigillū sextum. z ecce terremotus fac
est magnus. z sol factus est niger tanquā
saccus cilicinus. z luna tota facta est sic
sanguis. z stelle ceciderūt sup terram. sic
sicut mittit grossos fructus. cū uentus mag
no mouetur. Cum appinquant finis mun
dialis. videt. z narrat ea que nouissima fiūt.
circa finem temporis. In isto namq capitulo
describit tribulationē in diebz antixpi uen
turā. z tirannidem diabolicam impio
xpi refrenandā. Et vidi cū aperuisset si
gillū sextum. i. temporis sequentis occultū.
Et ecce terremotus. i. ira vindicta diligentium
motus. Factus est magnus. Apte addi
dit magnus. quia cū reprobi semp mouē
antur ad inferendū mala bonis. tūc
antixpi magis seuiet furor crudelitatis.
Et sol factus est niger tanquā saccus cilicinus.
et xps uerus sol iustitie nigrescet. eo q̄d
nec miraculis. nec predicatione clarescet.
Et luna facta est sicut sanguis tota.
quia scā ecclia ubiq patietur crudelitatē
persecutionis effusione sanguinis. Et stel
le ceciderūt sup terram. quia multi qui

uidebant esse stelle p fidei claritatem. et celes
tem conuersationem: cadent p infidelitatem.
et impietatis ppetrationem. Possunt uero
ista que hic dicuntur. de hac calamitate:
multa que sequuntur ad litteram accipi.
Scriptum nimirum est. Erunt signa in sole et
luna et stellis. et in terris pressura gentium:
p confusione sonitus maris et fluctuum: arescen
tibus hominibus p timore et expectatione: que
superuenient uniuerso orbi. Nam uirtutes
celorum mouebuntur. Sicut ficus mittit
grossos suos. i. fructus leues et uacuos: quia
deus neminem permittit cadere: qui illi ser
uiat uero amore. Cum auento mouetur
magno: quia magnitudine persecutionis uelud
manes labentur. Sequitur. Et celum
recessit sicut liber inuolutus: et omnis mon
tes et insule mote sunt: et reges terre et prin
cipes. et tribuni. et diuites. et fortes. et omnis
seruus. et liber. absconderunt se in speluncis
et petris montium. Celum. i. celestem
conuersationem agentes. recessit sicut liber
inuolutus: quia se occultabunt: se et celesti
a sacramenta sibi commissa. celantes. Et
omnis montes et insule mote sunt de locis
suis: quia omnes per uirtutem eminentiam
alti et fluctibus persecutionum quassati: se
fide et opere a malis diuident. Et reges terre
i. illi qui uel se uel alios norunt regere.
et principes. qui sciunt principari: et tribuni
qui tribus regunt. et diuites. operibus uirtutum.
et fortes contra impetus temptationum. et omnis
seruus et liber quantum ad conditionem. uel quan
tum ad coniugii copulationem. aut liberta
tem: absconderunt se in speluncis et petris
montium. imitando secretam et firmam con
uersationem sublimium sanctorum: et dicent mon
tibus et petris. i. sublimibus et firmis in fide
sanctis. cadite super nos per piam affectionem. et
abscondite nos per uiam intercessionem. A facie
i. ab animaduersione sedentis super tronum
i. regnantis diuinitatis: et ab ira agni.
xpi uidelicet hominis. Possunt tamen de
his quedam que dicta sunt ad litteram intelli
gi: ut scilicet homines in illis diebus in speluncis
et petris p timore sint se absconsuri: et
ab ipsis se uelint operiri. Et causam quare se
uelint operiri: subiungit dicens. Quoniam
uenit dies magnus ire ipsorum. Uere et enim
dies magnus ire ipsorum ueniet. quando tan
tus furor tanti hostis. tam crudeliter deseui
et. Erit enim tempus quale non fuit ab eo ex
quo gentes esse ceperunt: usque ad tempus
illud. Et nisi breuiasset dominus dies. non fuisset

salua omnis caro: i. nisi tribulationi illi cicius fi
nem daret: nemo eam sustinere posset. Et
quis poterit stare. In fide uidelicet perseueran
tie: nisi sanctorum adiuuetur oratione. In paucis
itaque uerbis: magnam et miserabilem tribulati
onem. tempore antixpi uenturam comprehendit.
Sed multiplici ecclesie bello de scripto: subicit
tempore huius belli diabolum electis nocere bel
lum paraturum: sed adeo ut ne sui torperent uel
desperarent refrenaturum. Sequitur. Post
hec uidi quatuor angelos. stantes super quatu
or terre angulos: tenentes quatuor uen
tos terre. ne flarent super terram. neque super
mare: neque in ullam arborem. Isti quatu
or angeli sunt uniuersi demones. totum mun
dum in quatuor angulis suis in diebus illis pos
sidere cupientes. Stantes quia immorantes.
et quos in latitudine mundi deuorare possunt
considerantes. Quatuor uenti sunt: qua
tuor euangeliorum libri. Isti uenti tunc super
terram. super mare et in arbore flant: quando
perfecti doctores euangelici sacramenti plenitudi
nem. terrena diligentibus. et in salo seculi fluctu
antibus. malis. ad similitudinem arborum sur
sum erectis. et fructificantibus predicant. Quos
predicti a postate angeli tunc ne amplius super ter
ram. mare. uel in arborem flent. se tenere
putabunt: quia ne uerbum sacri euangelii malis uel
bonis predicetur laborabunt. Et notandum
quod dicitur super terram et super mare. et in arborem:
quia bonum malis desuper offertur. quod a bonis
iam intrinsecus possidetur. Sequitur. Et
uidi alium angelum ascendentem ab ortu solis
habentem signum dei uiui: et clamauit uoce
magna quatuor angelis. quibus datum est nocere
terre et mari dicens: nolite nocere terre et mari.
neque arboribus coadusque signemus seruos dei
nostri in frontibus eorum. Alter angelus xpe: a predictis
angelis multum diuersus. Qui ascendit ab or
tu solis: quia predicator et largitor est paterne
claritatis. Qui etiam per hoc quod ascendit:
nobis formam ad superna bona tendendi monstra
uit. Iste angelus descendit per carnis assump
tionem. ascendit. per eiusdem carnis glorifica
tionem. Qui signum dei uiui habuit: quia im
motalis diuinitatis in se potentiam osten
dit. Uoce magna quatuor angelis. quibus
datum est. i. permissum est. nocere terre et mari
clamauit: quia eorum maliciam magne aucto
ritatis imperio refrenabit. Per hoc autem
quod hic ubi ait. quibus datum est nocere terre
et mari. de arboribus tacuit: potest intelli
gi quod perfecte bonis nichil nocet: quod
eis in bono potestas contradicit aduersa.

79

Nolite nocere ꝛre ꝛ mari. neq; arboribꝫ. ꝛ nolite nocere malis qui conuertendi sūt. ꝛ bonis qui conuersi sunt: nolite nocere p effrenatam temptationē. donec signemus seruos dī nr̄i in frontibꝫ eoꝝ. p manifestam fidei confessionē. Donec. ꝛ usq; signem: ꝛ omnibꝫ signatis. nemine signandū expectem. Signem uidelicet ego uidelicet p grē spūalis effusionē: et mei ministri exēplo. p predicationis administrationē. Signem p distinctionē. seruos p subiectionē ꝛ di p electionē. nr̄i. ꝓpter humanitatem: in frontibꝫ eoꝝ. ꝓpter confessionis manifestationē. Clamor g̃ angli: refrenatio diaboli. Sequitur. Et audiui numerum signatoꝝ. centū quadraginta quatuor milia signati: ex omni tribu filioꝝ isrl̃. Bratim posito. posuit restrictionē reprobꝝ angloꝝ. subiungitur. signatio nē electoꝝ hominū. ad latitudinem signatoꝝ. In qua signatione omnes electos ꝓter cōprehendit. p̃mittendo signatos ex omni tribu isrl̃. illos qui passionē redemptoris p̃cesserunt. subiungendo turbā quā dinumerare nemo potest. ex omnibꝫ gentibꝫ. illos qui eū subsecuturi. Et ideirco ipām redemptionē p̃cedentes sub uno signat. ut paucos antiquitus saluatos ostendat. ad comparationem illoꝝ quos post passionē p grām collectos. sola sapientia diuina dinumerat. Et sequendo ordinem tē pus. p̃mū posuit collectos exantiquis: deinde collectos ex moderno. Et audiui. ꝛ intellexi. qui essent signati. Numerū signatoꝝ: centū quadraginta q̃tuor milia. Iste numer⁹ queuit antiq⁹ electus: ad beatitudinem p̃destinatus. Ce nenarius namq; in computatione alcua transitur ad dexterā: binarium supiā ad quā de mūdo trinitas figurat. Quadra genarius autem qui ex quater decem cōstitit. recte decalogū legis. ꝛ spūalem euāgly intelligentiam in pō contentā significat. Quaternarius uero. quatuor p̃cipalium uirtutū exercitationem: ꝛ millenarius tocꝰ iusticie p̃fectionē designat. Apre uit antiquus iusti signo crucis. ꝛ si ꝛre. tamen fide ad salutem signati. centum quadraginta quatuor milia cē referuntur: centū propter p̃fectam binarium quadraginta. ꝓpter decalogi complectionē. ꝛ euāgelici sacramenti significationem: quatuor. ꝓpter quatuor p̃cipalium uirtutū exercitationem. Ex omni tribu filioꝝ isrl̃. ꝛ nram carnem ex isrl̃ ducentes. quā fidem ipsius tenentes. Quos bene ex omni tribu filioꝝ isrl̃ signatos audit. quia diuina pietas. ex omnibꝫ aliquos elegit. Ex tribu iuda: xii. milia signati. Tribum iuda qui quartus fuit ī generatione. p̃ manum posuit in signaculi cationē: ꝓpter religionem. ꝛ p sapiē dignitatē: de qua ipse sumpsit carnem. Dan de cui grē atype nascitur. in numero signatoꝝ p̃termittitur. aut p hoc ostendatur: quod antiqui de cetu sanctoꝝ electus. Quod autē ī descriptione signationis: generatio nis in seruat ordinem. ad spūalis dignitatis potest referri dispositionem. Ex singulis tribubus: ponit xii. milia signatos. Duodecim ꝓpter. xii. patriarchas ꝓgeniem: milia. ꝓpter p̃fectam iusticiam: signatos p fidei cōfessionē uerā. Ex tribu iuda: xii. milia signati. Iudas. interpretatur confitens. Confessio alia communis alia laudis. hi sunt qui p confessionē se lauerunt: ꝛ de acceptis beneficiis laudis grās retulerūt. Ex tribu ruben: xii. milia signati. Ruben. interpretatur filiū uidens. hi sunt qui bonis operibꝫ fructū genuerūt: ꝛ p eum ad suum patris filij contemplationē puenerūt. Ex tribu gad: xii. milia signati. Gad interpretatur accinctus. hi sunt qui semper parati et expediti sunt: contra temptationē. Ex tribu aser: xii. milia signati. Aser. interpretatur beatus. hi sunt. qui per presentis miserie tribulationē. queuiunt ad beatitudinē. Ex tribu neptalim: xii. milia signati. Neptalim interpretatur latitudo. hi sunt q̃ p affectū caritatis. primus impenderūt. qui proximis manasse: xii. milia signati. Manasses. interpretatur obliuio. hi sunt q̃ per oblitionē temporalium: puenerūt ad p̃mium celestium. Ex tribu symeon: duodecim milia signati. Symeon interpretatur obedientia exaudiens. hi sunt: q̃ p̃ pter obedientiam. ad ueram attingerūt lectionē. Ex tribu leui: xii. milia signati. Leui. interpretatur suppositus. hi sunt: qui bona melioribꝫ addiderūt: ꝛ p hoc celeste

30

loni addramentū receperūt. Ex tbu ssā
char. pu. milia signati. Ysachar. interp
tatur merces. Hi sunt qui respuerūt
mercedem laudis humane. et p hoc acce
perūt mercedem diuine. Ex tbu zabu
lon. pu. milia signati. Zabulon inter
pretatur habitaculū fortitudinis. Hi
qui p fortem conflictionē. puenerūt
ad celestem mansionem. Ex tbu ioseph.
pu. milia signati. Joseph. interpretatur au
gmentū. Hi sunt qui p augmentum
iusticie. puenerūt ad plenitudinem
glie. Ex tbu beniamin. pu. milia si
gnati. Beniamin. interpretatur filius dexte
re. Hi sunt qui p quascunque aduersi sunt
quas nouit dns ambulauerūt. et p hoc
ad dexteram iudicis constitui meruerūt.
Pauca frater karissime de multis pstringim
et multa in his omnibz tue prudentie dis
cutienda relinquim. que e causa breuem
tatis preterim. Sequitur. Post hec vi
di turbam magnam. quā dinumerare
nemo potat. ex omnibz gentibz et tribubz
et ppls. et linguis. stantes ante tronum
et in conspectu agni amicti stolis albis. et
palme in manibz eor. Supius posuit
iustos qui passione p pcesserūt. nūc sub
iungit eos. qui tpe gre fidei signū accepe
runt. Quor numerū ideo n ponit. ut apte
significet. qd cū humanus sensus capere
n possit. Vnde apte dicat. Post hec vidi
turbā magnā quam dinumerare nemo
potat. nisi ille videlicet qui etiā arenas
maris et pluuie guttas. et dies scī solus
dinumerat. Ex omnibz gentibz quas supi
nōie nationis designauit. et tribubz et po
pulis et linguis. Hec supra exposita sūt.
Tribz dicitur a tribz ordinibz. in quibz sūt
septuaginta lingue. in lingua diuisi ppli
et ppls diuise sūt nationes. Ex omnibz gē
tibz etiā barbaris. et tribz ppls. quia diui
na pietas sicut sagena. ex omni genere
piscium. ita ex omni genere hominū ele
git. ad uitam p duxit. Stantes. qr pati
sūt diuinis obedire pceptis. Ante tronū.
i. ante regiam dignitatem diuine mae
statis. In conspectu agni. xpi hominis
amicti stolis albis. p mūdicia corpis. Et
palme in manibz eor. p victoria hostiū.
Et clamabāt uoce magna. i. magna deuo
tione. Dicentes. Salus deo nr̄o q sedet
sup tronum et agno. Acsi dicerent. Salus
nra n nobis asscribatur. qa n est ano
sed asscribatur illi a q est. dō indeficer nro
qui sedet sup tronum. et agno. q diuinitati
regnanti. et agno p homine. Alter.
Salus quam hr diuinitas p naturā. et
humanitas p gram. diuinitati et huma
nitati decantetur p rationalem creaturā.
Et oēs angli stabant i circuitu troni et
seniorū. et quatuor animaliū. et ceciderūt
in conspectu eius in facies suas. et adorauerūt
dm dicentes. Amen. Angelos iducit de salu
tatione hominū gaudentes. et humā
ne confessionis testimoniū confirman
tes. Et oēs angli stabant. qd ad obedi
endum pati inuicem chroni undiq
exequentes ministerium pcepti. et quatu
or animaliū. ubiq ecclesiasticos mores
muniendo. Et ceciderūt in conspectu
eius in facies suas. se humiliando. et ado
rauerūt dm se exaltando. dicentes. Amen.
humane laudis do scribite testimoniū
confirmando. et dm pariter collaudando.
Vñ bene subditur. Benedictio et claritas
et sapia. et grātiarū actio. honor uirtus et for
titudo do nro. in secla seclorū amen. Acsi dice
rent. Omnia que hr p naturam diuini
tatis. illi sūt referenda p canticū lau
dis. Benedictio. quia sine glariter. et sup
excellenter est benedictus. Claritas. qr clar.
et sapientia. qr sapiens. grātiarū actio. qr p
collatus beneficius est laudand. honor.
qr honorand. et uirtus. qr inuisibilis.
fortitudo qr fortis. In secla seclorū. sine fine
amen. uere. Et apte ista septē referunt.
ad laudem creatoris. qr septē sūt dona
glie spūalis. q p ipm distribuūtur sal
uandis. Et respondens unus de senioribz.
dixit mihi. Hi qui amicti sūt stolis albis. et
qui sūt et unde uenerūt. Et dixi. dne
mi. tu scis. Vidi turba in tanta glia
dignitatis monetur attendere. p quam
uiam potuit ascendere ad eam. ut ide
alios doceat inspicere. ut ad eande glam
contendant puenire. Unus de semi
oribz est unitas ecclesie. apl̄orum et doc
torum. pdicans iusticiā et glam electorum.
Hi qui amicti sūt stolis albis. corpibz
et opibz mundis. et qui sūt. i. quante digni
tatis. et unde uenerūt. i. de quanta
formace tribulationis. Et dixi illi.

Dñe mi tu scis. Qui dicerat. Ego nescio: tu doce me. Et dū humiliter se utrū ep ignorare fateur: ipe ab angło qđ ad mo dū z nos ab humilitate doctoz de utroq edoceatur. Nam subditur Et dixi mi. hi sūt qui uenerūt de tribulatione magna: z lauerūt stolas suas i sanguine agni. Et est ordo sensuū Lauerūt stolas suas i baptismo: z dealbauerūt bene eas ope rando: z utrū q i sanguine agni i fide pas sionis xpi. z sic tandem uenerūt de tribu latione. de plentium passionū tolerātia: qi meruerūt largiente gra i baptismo lava ri. z bene uiuendo dealbari. z p fidem xpi adūsa pati. Quia ante thronū dei: i. regi nantem diuinitate: z seruiunt ei p lau dis ei decantationem. die ac nocte. i. con tinue. in templo ei: in scōz congregatio one. Quoz dignitas adhuc declaratur: cū subditur Et qui sedet in throno habitat sup illos: qi in perpetuū eos pie protegit. z gu bernat: ut eis bonū qđ ipe est immutabiliter z multiformiter participet. Quoz etiā beatitudinem lati in sequentibz describit. ostē dens eos amalo alienos. z bono repletos. Non esurient neq sitient amplius: neq cadet sup illos sol neq ullus estus. qi pregentur amaroz z minoz tribulatione. Quia agn qui i me dio throni est. i. in medio angloz. in quibz ds residet. z p quos iudicia sua exercet: reget illos indeficienter in uita. z deducet illos ad ui te fontes aquaz in patria. Et qui erūt ab omni malo liberi: ita quoq erunt absq omni dolore mali. bene subditur Et absterget deus omnem lacrimam ab oculis eoz. Deus ab sterget: quia sicut ab omni malo liberos: sic eos totius doloris immunes faciet. Aperto igitur septi sigilli complecto mysti co eloquio de persecutione antixpi: mortis z con cussio rei. plecutis primoz angloz. nocē tium coh̄ibitio diabolice temptationis re frenatio. angloz xpi: signatio electi: ceteri quadraginta quatuor milia ex omni tribu filioz isrl: electi redemptione precedentes: turba magna. electi cum subsequentes: co ceteri angloz. gradus eoz. z gratiarum actio. de salute hominū. Vnus autē senioz: unus historialis doctoz. Lauacro z dealbatio stolaz: mundicia corporū z animaz. Sanguis agni: passio xpi. Malo ablato: plentis miseria cessat. Boni collatio: felicitas beatitudo. Et cum septimo sigillo z actione ei. p. apuisset sigillū septimū: factū e silentium i celo. Quasi media hora. In fine mundi: desinet ea que continget

in fine temporis. Et cum aperuisset sigillū septi mū. i. ei extremitatem sci plentis incepet demonstrare in diuersa visione. unde cōplen mysteriū humane redemptionis: factū est in celo. i. in scā ecclia. silentiū. i. quietis tas magna. et omni pene peracta. Et ql me dia hora de silentio fieri: qđ ita uenient iudicii. Septio igitur septimi sigilli. ma nifestatio sacri eloquii. de his que fient circa finem scli. Silentium qi media ho ra: pax z tranquillitas ultima. Et ut cecta q in hac visione continentur. bre uius ad euidentia reducam in fine. i. primo capitulo egit auctor. de sedente in throno z ornatu ei. In secō de quatuor animalib: In tertio de libro signato. quem sedens in throno z ornatu ei in dextera tenuit. de agno qui librū aperuit. In quarto de pmissis z remissa. z p gratiam ad ultimam re surgentiz. In quinto de martiris post plecutionis. In sexto de hereticis. In septimo de ypocri tis. In octauo de martiris querimonijs. z singulis stolis sibi datis. In nono de ple cutione antixpi. z in decimo de pmissis temporis pace z tranquillitate. que erit post ante xpm in fine mundi. z in his omnibz demon stratione. z ad celestem gloriam exhortatione. z de plibritate celestium mysteriorum. q in se cunda libri huius visione continentur. pau cis quibusdam. ut ad totam discutiendam alacri resurgam.

Capitula libri huius.

Liber hic tractat de visione tua: continens capl'os octo. De septem angelis canentibz tubis. z de alio angelo stante ante altare. .ij.

De primo angelo z tuba ei. iii.

De secundo angelo z tuba ei. iiii.

De tertio angelo z tuba ei. v.

De quarto angelo z tuba ei. vi.

De quinto angelo z tuba ei. vii.

De sexto angelo z tuba ei. viii.

De septimo angelo z tuba ei. .ix.

Deus cui magna uirtus cui sapie non est numer. qui p potentiam cuncta creauit. p sapiam creata disposuit: dispositaq multiplicat. multiplicata gubernat in stabili bonitate sua suis electis fu tura predicit. z ad sit agendū. quid cauēdū. quid tolerandū. quid sperandū patienter ostendit: ut eos p singulis precepta doceat: z docendo ad omnia premuniat. Vnde in hac visione secundū plibritatem temporis. dispo nitur ordo narrationis. z ut ubiq cuiuslibet causa eu entus distinguatur. z iuxtalis mat ecclia p septenam ypotheticā exacta: in hys

qui ad unam eccłam p̄destinati sūt nullum
detrimentū patiatur. Describit autē unū ista
sub distinctione septem angłoꝝ tubis cōmentū.
unūsquēm p̄dicatoꝝ ⁊ turbines p̄secutionū ⁊
rebellionēs p̄mittit. Incipit deinceps narra
tionē suā ab exordio ecclie renascentis ⁊ sim
bolis ⁊ figuris describens mutationes rerū sc̄ōꝝ
dī ineffabilitudines successionū ⁊ eam deducit
usq; ī finem rēpis. Ubique post multas tolera
tas labores subintrat prima ultio. q̄ cuncta
sequentibus suis in locis distinguendo ⁊ pro
ut ordo requirit. exponendo disponemus.

Et vidi septem angłos stantes coram deo et
angelos stantes cum angłis cauentibus
in conspectu dei. tubas ⁊ de alio angło
et date sunt illis septem tube. Stante ad altare
Septem angłi stantes ī conspectu dei. sunt
p̄dicatores unūsi. p omne tempꝰ qđ septē
dierū numero uoluitur. cooperte sūt sp̄e gra
p̄dicantes vbū dī. Qui ideo dī septē angłi
q̄ ad diuinū obsequium pati. parati sunt illis septē
tube. ⁊ q̄ attribuitur eis unūsale officium
p̄dicationis diuine. ut canant ad electoꝝ
munitionē. ⁊ reproboꝝ destructionem.

Et alius angłs uenit ⁊ stetit ante altare.
habens turibulū aureū ī manu sua. Alius
angłs xp̄s. q̄ magnus angłs. Qui bene dī
alius ⁊ q̄ ab aliis septē angłis. i. unūsquisq;
p̄dicatoꝝ. ⁊ grā sc̄itatis ⁊ excellentia dig
nitatis. ⁊ potestatis unitus. Longe remotus.
Qui uenit dū nīe nature fragilitatē abluit
sit. ⁊ stetit ante altare. De hoc altari. supra
septum est. Altare de tra. humanitas as
sūpta. Et sic uenire putat ad carnis assūp
tionem. ita stare putat ad diuinitatis im
mutabilitatē. Qui ergo uenit p carnem
p diuinitatē ante altare stetit. q̄ diuinita
te ī qua immutabilis permanſit. humani
tatis q̄ nobis altare est. por ⁊ sublimior
fuit. Habēs thuribulū aureū ī manu sua.
Turibulū sunt dī apli. qui ad electoꝝ preces
sūme diuinitati offerendas. ī sc̄a eccła precipi
tes. sunt constituti. Quia pre auri sunt
⁊ auri fulgorem lucē. q. diuinā ī se sapiam
continent. ⁊ p eam ī mundo cūctis lucent
Istud thuribulū angłs ī manu habuit. et
quo xp̄s duodecim aplos elegit. sequit. Et
data sunt ei incensi multa. i. ozones dī delec
tabiles. ut daret. i. ut repleret et patri
de ozonibus sc̄oꝝ. ⁊ sup altare aureū. i. supiter
ipm. Ipse est namq altare. q̄ sup eū offeru
tur par omnis nota humane iustitie. Sunt
unq; q̄ in ipo sunt omnis reposuri absconditi
sapientie ⁊ scientie. Ipi g̃ sol ad offerendū
incensa dantur. q̄ omnes ozones sc̄oꝝ. per ipm
patri commendantur. Et ⁊ recte altare au
reū dicit esse in conspectu dei. q̄ de eo testat
est par. in eo complacuisse sibi. Et ascendit
incensum de ozonibus sc̄oꝝ. de manu angli coram
deo. Cum incensum de ozonibus sc̄oꝝ. coram
deo ascendit de manu angli. q̄ illa sola ozo
est in celestibus accepta. quam filius offert
patri. Sequitur. Et accepit angłus thuri
bulum. ⁊ implenit illud de igne altaris. ⁊
misit in terram. Angłs thuribulū qđ supius
habere dictus est accepit. illud de igne alta
ris implenit. quo scz̄ aplos post completū
humane redemptionis mysteriū ī fide solida
tos. ⁊ eis de eodem spū q̄ ipe plenus erant. pre
mutas dedit. In terram quoq; thuribulū
impletū misit. dū eos ī terrā ad p̄dican
dū direxit. Et quid aplos missionem se
cutū sit declaratur. cū subditur. Et facta sūt
tonitrua ⁊ uoces ⁊ fulgura. ⁊ terremotus
magnus. Predicantibus enī aplis facta sūt
tonitrua. i. dure damnationis comminatio
nes. ⁊ uoces. i. mediocres ammonitiones.
Et apte post tonitrua addidit uoces. ⁊ ea
quos p minus de terra. p premissa tenere
debemus. ut terror amalo frangat. ⁊ premis
sa ad uitā querendā stabiliat. Et q̄ apd
infideles nec tonitrua minax. nec uoces ma
lent p suasionū. sine testimonijs mira
culoꝝ. apte subdunt. Et fulgura. fulgura
namq; significant miracula. longe latecq;
coruscantia. Et q̄n postq̄m tonitrua cō
minationū ⁊ uoces ammonitionū. ī tem
nem terram tonuerūt. ⁊ fulgura mira
culoꝝ orbi terre coruscauerūt. multa de eo
q̄ erant mutata sūt. recte subdit. Et terre
motus. Terremotus namq; post tonitrua
uoces. fulgura. factus est. q. aplis p̄dicatib;
⁊ miracula facientibus. multa terrena terram
inhabitantes. ⁊ terram diligentes moti sūt.
alij ad bonū p compunctionem alij ad malū
p ad̄sionem. alij moti sūt ad credendū.
alij moti sunt ad p̄sequendū. Denequoq;
postq̄m dixerit terremot subiecit magnus?
q. largiente grā multi sūt ad fidem a ꝑpo
uocati. ⁊ exigente culpa multi sunt ad
p̄secutionem fidi diabolo instigante exci
tati. Sequitur. Et septē angli qui habe
bant septē tubas. parauerūt se ut tuba
canerent. Postq̄m supius de angli ma
gni consiliis. i. de ꝑpo. quedam quead re
demptionis nīe sacramenta pertinent
breuiter retigit. ⁊ aplos missionē per
thuribulū ī terrā missū tripice descripsit. ⁊
rursū ad septem angłs. i. ad unūsquosq; p
dicatoꝝ conuentū de quibus cepit. ⁊ de q̄bus
sequentibus ordinabit. sermonē reducat

Qui se parant ut tuba canant? q. oport
pri qd postea pdicant. ul que z quib; pre
dicare debeant. diligent pius consideran
Magnū quippe est officiū pdicationis z de
necesse est. ut qui illd exercere debent. z
sūmentur utute scientie. z utant libra
discretionis. Septem g angli sc pdicatores
nunc. Alii anguli ppe z thuribulū. unde
nul aplor numerus. cum armatū de
uotionis oīonū. Altare aureū. corpus
ais ipm. Implerio thuribuli de igne al
taris. p mitte ipe. date discipuls. Missio
thuribuli ī ecam. directo aplor ad pdica
dū erigenis grām. Contrita comminati
ones. uoces. admonitiones. fulgura splen
dor miraclor. z tremoris magnus conuer
sio z auxilio hominū. z anglor ad canendū
parato. pdicator bona acto. z quida pre
dicandi discretio. De primo anglo. n.
Et primus anguls tuba cecinit. z ista
est grando z ignis mixta in sanguine.
z missū est in ecam. Et tca pars arbor
combusta est. z tca pars arbor combusta
est. z omne fenū uiride combustū est.
primus angelus. pdicator ordo primus. p
ma tuba. pdicatio prima. Primus g anglus
tuba cecinit. quido ī nouo testamento ordo
pdicator primus ī iudea augustin plouuit.
Sz quid ipam pdicationē secutū sit. declarat
cū subdit. Et tca est grando z ignis. mix
ta ī sanguine. Grando figurat exercentes
flagellum psecutionis. Ignis flammam
in eius ardentis pūse emulationis. Sanguis
crudelitatem occisionis. primo itaq an
glo tuba canente. tca est grando z ignis
commixta ī sanguine. q. primo pdicator
ordine in principio nouī testamenti ui
uendi pdicante. iudaici ppli usq; ad ef
fusionē sanguinis crudeliter exarsit. in
psecutione. Et missum est in eca. i. ī illos
qui habitant in eca. Sz quia secuta pse cu
tionis ī bonis q malis nocet. apte subdit
grando. Et tca pars arbor combusta est. z tca
pars arbor combusta est. z omne fenū
uiride combustum est. Due hominū
partes sunt di. z actiui scilicet z contemplatiui.
mixti z ypocrite. minores z maiores. Status di
ar partes ds sibi assumit. quia pusillis cum
maioribus bñ dicat. Tercia pars q est malor
diabolo relicta est. z tca grandine z igne
commixta ī sanguine. duab; que dei sunt
ulcis pmanentib; combusta est. q. primo
pdicator ordie pdicante z psecutione se
uiente. fundatus a bono destructa est.
Terra autē significat homines. q. debēt
z ipi ad similitudinem arē p uirtutes z bona
opa fructificare. Arbores significant ho
mines. q. sicut arbores se desiderio celestes
boni sursum debent erige. Fenū uiri
de significat homines. q. debent quem
admodū fenū uiride p uirtutē pseuer
ace semp uiere. Sz dicit arē tca pars
busta phibetur. ut duab; prib; que si
dictū est di sunt. ulcis arbor pmanenti
bz. ipa autem bono stilo delecta. manendo
significetur. Fenū autem totū condem
natur. q. quisq; solū credulitatem uirtu
tem habet. z uirtutū z bonor operum strictu cur
riculo temptatione ul psecutione. mu
tilatus decidio caule conculcatur.
Sz boni denīq; siue mali homines. sub figu
ratione arē cum terre dicit arbor. fenū. recte
comprehenduntur. ppter cum bonar siue
malor ipsum. cogitationū iudicem cor
dium actionū. hec enī omnia bonis
bona sunt. in malis mala. Non ī conue
nienē itaq; homines siue boni siue mali
p terram repr delebuntur significationē
q. z p eam distinguuntur qualitatem. Et
multa sunt quidem. que huiusmodi in
tellectib; dici possunt. Sz que sub plenā
breuitate comprehendere in tali. ad exer
citationem sensus tui tue prudentie que
renda z discutienda reseruaui. Non enī
debes his tm que dicta sunt sufficere. Sz re
metipm ī anteriora extendere. z tempor
remotiora attingere. maiora comprehen
dere. primus g anglus. pdicator ordo ī iudea pdi
cium. in nouo testamento primus. Tuba
prima. pdicatio prima. Grando z ignis com
mixta ī sanguine. emula psecutio. seuis
in crudelitate. Tercie partis arbor z
totius fenus uiridis combustio. damnū
dor repletio. Duar primum arborū
seruatio. saluandor assumptio. Quor ni
delicet saluandor dies prius esse dicuntur.
q. saluandi sub ipfectionis z perfectionis
differentia comprehenduntur. De secō ang
Et secūs angelus tuba ce. Et tuba eius
canit. z tanquam mons magnus
igne ardens missus est ī mare.
Et facta est tca pars maris sanguis. et
mortua est in eo tca pars creaturē que
habent animas. z tca pars nauiū interiit.
Collectis ad fidem ī prima pdicatione ex iudei
fidelib; z statim secā pdicatio ī gentib; que
maris nomine designatur. plouuit. z
exercitus utriq; saluandis conuocauit. Sz di
abolus qui in prima pdicatione aliquos ex
iudeis sibi auferri doluerat. z ideirco in
iudea psecutionem excitauerat. ut pdi
catione ad gentes transferri uidit. statim
in gentib; psecutionem ad eiusdem pdi
cationis impedimentū excitauit. Ut g

Et sept̄ angelus tuba cecinit. & uox p̄dica
tor̄ relicti iudeis in gentib; p̄clamat. Et
mons magn⁹ i. diabolus. mons p̄ tumor̄
magnus p̄ tumoris magnitudinem. igne
ardens p̄ mundū. missus est in mare. i. t̄
gentiles. p̄ p̄missionē diuinam. Gentiles mari bene comparant. q̄. fluctua
uant p̄ diuisor̄ cultuum ydolor̄. & mul
tor̄ amaritudinem uicior̄. Istius maris
due p̄tes sūt dei & ecclia diaboli. sicut in
p̄cedenti capl̄o. de ecclia zarbotiz mostra
uim⁹. Secdo angl̄o tuba canente. & tanq̄
monte missō t̄ mare. ecclia pars maris sēd
est sanguis. q̄ p̄ electa iudea ī uanite
t̄ gentib; uoce p̄dicationis. diabolo con
citante. pars gentilitatis relinquendo
deum. tormento damp̄nationis con
uersa est ad crudelitatem p̄secutiōis.
Tercia quoq; pars creature. eor̄ que ha
bebant animas. mortua est. Tercia
pars nauium interiit. q̄. damp̄nanda
pars. illos etiam qui apud eos magis u
debantur rationabiles & dignior̄es. et
illor̄ qui alior̄ erant rectores & sustē
tatores. p culpam ambitionis mortua. t̄ fi
dem respuendo. & in infidelitate p̄ma
nendo. eterne morti deputata dispijt.
Secūs g⁹ anglūs cum sua tuba. p̄dicato
res in gentib; cū p̄dicatione de iudaismo ad gentes trāstulara. Mons magnus
missus t̄ mare. diabolus scientes in con
cranda gentilitate. Due p̄tes maris ha
bentium animas & nauium saluandi.
Ecclia pars damp̄nandi. Sanguis ecclie
p̄secutionis. Mons habentiū animas. et
interiit nauium manifesta quoddam
naufragio. qui magis estimabantur ra
tionabiles. & alior̄ rectores & sustentatores
Et tercius angelus de tcio anglo & tuba cecinit. et tuba ei⁹. in.
cecidit de celo stella magna ardēs
tanq̄ fuscula. & cecidit t̄ tertiam p̄tē
fluminum & in fontes aquar̄. et nomē
stelle dicitur absinthium. & facta est tēa
pars aquar̄ in absinthium. & multi hom̄
nes mortui sunt de aquis. q̄. amare fēt
sunt. Multa t̄ hac tercia missione con
tinentur. que secūm ei que in secā missio
ne dēa sunt. aptissime disponūtur.
Vbi namq; sacra ph̄ia ait. Alius exiuit
equus rufus. egit de p̄secutoribus. sub aper
one sexti sigilli. hinc ubi t̄ p̄cedenti capl̄o
dicit. tēa est tēa pars maris sanguis.
agit de p̄secutoribus sub tuba sexti angeli.
Ibi ubi dicit ecce equus niger. egit de he
reticis. sub aperione tertij sigilli. hinc ubi
dicit. cecidit de celo stella agit de hereti
cis. sub tuba tertij anḡli. Ibi ubi dicit
ecce equus pallidus egit de ypocritis. sub
aperione quarti sigilli. hinc ubi dicit tēa
pars solis p̄cussa. agit de ypocritis. sub
tuba quarti anḡli. Ibi ubi ait tertiam
tui sēūs est magnus. egit de p̄secutione
antichr̄i. sub aperione sexti sigilli. hinc ubi
ait solue quatuor anḡlos. qui alligati
sunt t̄ flumine magno eufrate. agit de
p̄secutione antichr̄i sub tuba sexti anḡli.
Ibi ubi dicit. fēm est silentium t̄ celo.
quasi media hora. egit de fine mundi. sb
aperione septimi sigilli. hinc ubi dicit. fēm
est regnū huius mundi dñi nr̄i & xp̄i ei⁹.
agit de fine mundi. sub tuba septimi an
ḡli. Secūm g⁹ cū sexto. & tertiū cū tcio. quar
tū cū quarto. & sextū cū sexto. septimū
cū septimo concordat. sigillū cū sigillo.
& cū aperione sigilli tuba anḡli. Que tn
singula. cū singlis de eodem dubiis verū
figuris tractant. & ut ex lectorem ma
gis exerceant. & ut dubiū sicut in exi
bitionem diuine p̄missionis. ita hec
eisdem p̄missionis modis uelle p̄edi
re officiū p̄dicationis ostendant. hec
de consonantia p̄cedentis & p̄sentis su
sionis diximus. nunc ad capitis ppositū
redeamus. Et tertius anḡls tuba cecinit
& tertius ordo p̄dicator̄ p̄dicauit. Et cecidit de celo stella. i. de ecclia hereticor̄ ea
tertia. Que benedicatur stella magna
ardens & stella p acceptam scientiam.
magna p superbiam. ardens p mundiam
Tanq̄ fuscula. q̄. dum alios ad p̄uitatē
incendit. semetipam consumit. Et ce
cidit t̄ tertiam p̄tem fluminū. et in fon
tes aquar̄. p̄ flumina & fontes diuina
scriptura figuratur. cui hausta mens
humana ueri boni sitibunda recreatur.
Fontes autem dicitur illi libri. t quib;
origo & summa fidei comphendit. sicut
sunt libri legis. ph̄ar̄. & apl̄or̄. euāg̃liar̄.
Flumina illa que inde effluunt. sicut
sunt exp̄ositiones doctor̄. Que sunt ad
p̄tes scripture. historia ut delectet. & spū
alis intelligentia. que recte intellecta pe
nent ad bonos. Tercia pars est peruer
sor̄ prava intelligentia. que p̄tinet ad malos.
Stella de celo trahi cadens in tertiam p̄tem
fluminū & t̄ fontes aquar̄ cecidit. q̄. p̄
uersa hereticā de sublimitate ecclie dei
dens. sacram scripturā t̄ pte sue assertiōis
corrupte. Et nomen stelle dr̄ absinthiū.
et quosdā ad hereticā p̄uitatē seducatur.
ad p̄ue intelligentie & spūalis mortis amā
ritudinem p̄ducatur. Vnde congrue dicit.
Et tēa est tēa pars aquar̄ absinthium. et

multi hymnos mortui sunt de aquis quam
re facte sunt. Stella namq; cadente ī aquas.
aque amaricantur. ⁊ homines bibentes
moriuntur. qp hereticis summa deceptio
bus. ⁊ dampnam sēpturam p se docentibꝫ. ⁊ ip̄a
sēptura ī eoꝝ doctrina corrumpitur. ⁊ eoꝝ
plurimi consentientes. spiritali morte ne
cantur. Due itaq; pres remanent dō.
dēa corrupta relinquit diabolo. Qui
cūm psecutionem. pdicationem diuinam
a fidei omīno impedire nō potuit. ītat
p hereticos adimplere temptauit. Tercī
angls igit pdicatoꝝ ordo dēat ? stella cadēs.
hereticus auem fide decidens ⁊ aqua sēptā
mutatō dae pris. plurimi assertionis ⁊ mor
bidentium. inspectat consentientium. De
Et quartus angelus quarto anglō ⁊ ei.
tuba cecinit ? ⁊ dēa pars solis percus
sa est. ⁊ dēa pars lune. ⁊ dēa pars
stellaꝝ. ita ut obscuraretur dēa pars eoꝝ ?
⁊ diei n̄ lucēret dēa ps ? ⁊ nocti similiter.
Videns hostis antiquus nequitiā deli pseu
dionem neq; p hereticoꝝ pfidiam pdica
tionem ad libitū suū impedire n̄ posse.
adiuuit ypocrisꝫ simulationem. Et quar
anglus tuba cecinit. i. quart ordo pdicatoꝝ
pdicauit. Et dēa pars solis percussa est. i.
sensus humanus ypocrisis ⁊ qui p fidei
tīp fecit iustis. dēi sunt. p simulatā in cen
tionem obscuratus est. Et dēa pars lune.
iusticie eoꝝ que p augmentū debuit crescē
re. Et dēa ps stellaꝝ. i. uirtutes eoꝝ. que
deberent multiplicē lucere. Ve obscurate
dēa ps eoꝝ. i. minuta claritas ī conuersatiōe
ypocrisꝫ. Due namq; spiritalis boni pres.
illese p fidei uirtutē reseruantur. dēa uero
ī repbl destruitur. Ve diei n̄ lucēt dēa ps.
⁊ nocti similē. P diem hoc ī loco accipim⁹
illi. qui meritis ypocrisis uacuant. scientia
ul' uita lucidiores. ⁊ p noctem illi. qui mutata
q; pre apparent minus lucentes. Bñ itaq; dēa
ps solis. lune. ⁊ stellaꝝ. obscurata. diei ⁊ nocti
n̄ lucere phibetur. qp bonū intelligentie. iu
stitie. uirtutū. ⁊ excellentioris. ⁊ in iuste
rioris ypocrisis p̄dns. simulatus obnubi
latur. Sequitur. Et uidi ⁊ audiui uocem
unius aquile. uolantis p medium celum. dicen
tis magna uoce. Ve. ve. ve. habitantibꝫ ī
terra de cēteris tuba anglorū uocibꝫ. qui erant
tuba canitur. Aquila que in celsioribus
celi locis solem ad sublimia uolat. unū
ministrat omnibꝫ sēptis. ⁊ pdicatoꝝ signi
ficat. qui cereris fidelibꝫ celestia secreta
subtili structurā. ⁊ altius ⁊ clarius contem
plantur. Qui benedicuntur aquila una. qp
magna est eoꝝ ī tacte sēpture contēplati
one ⁊ pdicatione cōcordia. Qui tociens p
medium celum uolantes uoce magna clamāt.

quociens magna auctoritate inconmutabi
audientiā tocī ecclie sublimia recta pdicant.
Ve. ve. ve. habitantibꝫ terra. de cēteris uocibꝫ
tuum angelorū qui erant tuba canitur. tres
grauissimas tribulationes designant. tertium
ordinū pdicatoꝝ temporibꝫ futuras. qui erāt
pdicaturi. Graues igit sunt tribulationes. q
sub tuba quatuor precedentiū anglorū ꝓcedūt.
⁊ longe graniores sunt. qui sub tuba sequē
tium tuba succedunt. Quod autem dicit
habitantibꝫ in terra. significat terrena dilī
gentes. ⁊ terrena celestibꝫ preferentes. q
tribulationes ūtuntur in malum. que
boni coguntur in bonū. Quare ergo
anglis ordo pdicatoꝝ quartus ? dēa pars
solis. lune. ⁊ stellaꝝ dicit. ac nocti obscu
rata. claritas intelligentie. iusticie. uir
tutis. tam ī sublimioribꝫ quā in minoribꝫ
ypocritarū psonis obnubilata ? aquila
uolans p medium celum uniuersas pdicato
ī ecclia pdicentes ? ita ne sequentia. sub
nocibꝫ subsequentiū anglorū. tribulatio
nes uenture temporibꝫ sequentiū pdicato
Et quintus. De quinto anglo ⁊ tuba ei
anglus tuba cecinit. ⁊ uidi stellā
de celo cecidisse ī terram. Et data est
ei clauis putei abyssi. ⁊ ascendit putei abyssi
⁊ ascendit fumus putei sicut fumus fornā
cis magne. ⁊ obscuratus est sol ⁊ aer de
fumo putei. ⁊ egressi sunt locuste in terrā
Postq̄m diabolus uidit qd p singula ma
psecutoꝝ crudelitate. hereticoꝝ pfidiam.
ypocrisꝫ simulationem. sacrū impedire
pdicationem nō potuit. ⁊ minuta malo
genera sicut in sequentibꝫ ostendetur ?
duxit. ⁊ qd p singula sigillatim n̄ ualuit.
p omnia pariter efficere temptauit. Et qr
tus anglus tuba cecinit. i. pdicatoꝝ ordo
quintus pdicauit. ⁊ uidi stellam de ce
lo cecidisse in terram ⁊ i. uidi quod diabolus
qui lucifer dēus est. qui de celo cecidit. in
terrenis ⁊ terrena diligentibꝫ dānationem
accepit. ⁊ data est illi clauis putei abyssi.
i. concessa est. illi potestas pfundi ⁊ occulta
mali. Qr putei abyssi apud dū pfunda
⁊ occultam malitiam ad nocendum uni
uersoꝝ simul malos cordibꝫ edidit. qp
palauit. Fumus quoq; putei sicut fumus
fornacis magne ascendit. qp simul cor
uel apta erupta. ⁊ solucta. plurimi demoni
ad detrimentū bonoꝝ qui in sublimi po
siti sunt peruigere laborauit. Unde apte
subditur. Et obscuratus est sol ⁊ aer de
fumo putei. Sol ⁊ aer de fumo putei ob
scurantur ? quia ⁊ quidam ex illis qui illu
minantur ? suggestione ⁊ doctrina demo
nū ⁊ philosophorum excecantur. Et qui
mali n̄ cum bonis nocentur obscurentur ?

ꝫ malis obsunt ne illuminent. bene sequ.
Et locuste exierūt ī ⁊ram. Quid nam q; accipitur p locustas: ñ malos unūsquosq; ⁊ad modum locustaꝝ. ⁊ alacé saltuant p elationem. ⁊ ad ⁊ram recidunt p cupiditatem. Quid accipitur p ⁊ram? nisi ⁊rena diligentes. ⁊ p cupiditatem ⁊remis inhærentes? Locuste ergo in ⁊ram exeunt. quando sup̄bi quiq; qui ⁊rena celestib; ante ponunt potestatem accipiunt. Cui potestas qualis declaratur. cum subiūgitur. Et data est illis potestas. sicut habent potestatē scorpiones ⁊re. Scorpio facie blandus apparet. cauda nocet. Nec p̄ius unūsquosq; quā ñ uiderit p aptam sensibus hoc adimplere. mittitur p occultā malitiam exercere. Et q̄m occulta malos nocendi malicia diuina cui resistatur. nec nere bonis ī aliq̄ nocere p̄mittitur. bene sequitur. Et p̄ceptū est illis ne ledereut fenū ⁊re. neq; omne uirens. neq; omnē arborem. ñ eū homines qui ñ habent signū dei uiui ī frontib; suis. fenum significat rudes ⁊ insipientes. et ad deceptionem flexibiles. Viride significat omnes nere fidei uiroꝝ habentes. p sapientie stipite. ⁊ nitatis uiriditatem expectans. Arbor. p fidem ⁊ spem. bonoꝝ operis fructum erubentes. Omnis igit̄ uere electos. insipientes. pudicos. p̄fectos. malis ledere phibetur. q; ab omnium lesione occulta ⁊ manifesta diuina dispensatione cohibentur. Nisi tantū homines. qui ñ hñt signū dei uiui. habere ñbis simulant. q̄ factis negant. Aquoꝝ minime lesione mali restenantur. q; tales uoluntarie potestati malos subiciuntur. Et q; nec hereticoꝝ qui maxime nocent. nec aliqs quoribus turba malos etiam ipos qui ⁊re p amorem ⁊renos conglutinantur. ⁊ ⁊re nomine designantur. ad libitū ledere ñ sinūtur. recte additur. Et p̄ceptū est illis ne occiderēt eos. ꝫ ut cruciarent eos mensibus quinq; p̄ceptur hereticis. ⁊ pnciosis diaboli ministris. ne non solū nere bonos ledant. ⁊ ꝫ renis dedicos ne occidant. q; cohibentur ne auctoritatem audiendi ñbum dei. uel rectam fidem suscipienti auferant. Data est licentia ut quinq; mensibus tales p eos crucientur. q; qui p quinq; sensus corpis transgressus adhereat. a reprobis p ablationē ⁊reno rum que diligunt. ñ nūq; affligi p̄mittūr. ⁊ ut afflicti. aliquando ea se dulcedine resipiscāt. ⁊ ad ña bona querenda tandem ul ad ultima ꝫ eruditi. resurgant. Sequit. Et cruciabūt eos ut cruciatus scorpii cū pcutit hominē. hoc est q̄d supra dictum est quod mala eaq; ñ ualent p manifestam malicia ⁊ nequitiam. hoc p̄ficere laborant p occultam se

uitiam. Et ī diebus illis. in tempore uidelicet ultime malignitatis. quando alii ledentur p heresim. alii p ypocrisim. alii ad p̄sequendū. alii multimodis uicijs consurgent ad nocendū? diabolo eoꝝ iniquitatis p̄cium apperiente. ⁊ omnem uirtutē suā ad electoꝝ impedimentū ostendente? in diebus nequam illis querūt homines. ⁊ maxime pastores mortem timentes lapsum. ⁊ nō inuenient eam. q; p̄ter necessitatē reseruabuntur. Et nō quoquo modo querent mortem p̄ter imminentem ⁊ instantem ad ultionem? ꝫ cū magno desiderio. Vñ apte subditur. Et desiderabunt mori. Et ipsis desiderantibus mori. nequaquam desiderium suū dabitur. Vnde ⁊ recte additur. Et fugiet mors ab eis solis? p̄ter necessitatem subiecti gregis. Et sunt dies locustaꝝ similes equis paratis ad p̄lium. ⁊ sup capita eoꝝ coronę similes auro. Supius aptionem putei abyssi. et fusionem tocius mali ⁊ malos potestatem nocendi. ⁊ diuinam retinentionem designat? nūc p̄ uariformem malitiam. ⁊ duris figuris ⁊ similitudinibus ostendit. Sunt autem dies q̄ locustarū similes equis parati ad p̄lium recte dicuntur? q; mali quiq; ad similitudinem equoꝝ in p̄secutione electoꝝ uelociter. ferociter. ⁊ impudenter feruntur. Sup equoꝝ etiam capita sunt tanquam coronę? q; non uera habent ꝫ falsa pro ueris querele uictorie. Que uidelicet coronę ñ aurum ꝫ similes sunt auro? q; sapientia huius mundi que stultoꝝ ē. stultitia est apd̄ deū. Quoꝝ fraudulentiam atq; seuitiam. adhuc subiūgit dicens. Et facies eoꝝ. sicut facies hominū. Et habebant capillos sicut capillos mulierū. ⁊ dentes eoꝝ sicut dentes leonū. Ora ponit facies hominū. capillos mulierū. dentes leonū. q; ora sēm ordinem p̄dictū. mali ⁊ maxime heretici. habere declarabunt? q; p̄mū se cūcta sēm rationem agere fingunt. ⁊ deinde fraudulenter ad mollitiem uitioꝝ p̄ blandiciam. ac denū p actionis p̄ue suggestionē ⁊ p̄ tionem. crudeliter lanient. ꝫ dum electoꝝ ip̄lm expugnare cogitantur? ipsi contra ueritatē ne ab ea modis aliquibus superent. undiq; suis falsitatibus armantur. Vñ bene subditur. Et habebant loricas? sicut loricas ferreas. habent ⁊ cū mali contra ueritatem loricas. p falsitatis sententiaꝝ munitionem? sicut loricas ferreas p fidei directe p̄fessionem. Quarū uidelicet sententiaꝝ sonus atq; tumultus manifeste declaratur? cū subiūgitur. Et uox alaꝝ eoꝝ sicut uox currituum equoꝝ multoꝝ? currentium ī bellum. Ale? sententie. Vox alaꝝ? tumultus sententiaꝝ. Den

rentie rem false/ malis ꝑ papue hereticis
sunt loice. Sunt rem sententie tales ꝑ
loice ꝑ loicis qꝫ contra bona muniunt/
ales qꝫ ad deteriora uehunt. Habent itaq;
regni alas quas uoret sicut uox curru
cum equoꝝ curcentiū ꝑ belli ꝑ qꝫ quem
admodū duīs currus. duīs uiri. a duīs
equis. ad idem bellum rapiuntur/ sic ma
li duīs hereseos ꝑ contentionū tumul
tus unanimiter ad idem bellū ad eccliā
quandam scilicet ecclesiam feruntur. Seq.
Et habebant caudas similes scorpionū ꝑ
aculei erant in caudis eaꝝ. Potestas eaꝝ
nocere hominibus mensibus quinq; Hoc to
tum superius exposituꝫ est. excepto qꝺ dicit
qꝺ aculei erant in caudis eaꝝ. In caudis
autem locustaꝝ sūt aculei/ quia in fine sug
gestionis ꝓnoꝝ est morsus. ꝛ pictura pec
cati. Et habebant sup se regem angelū
abyssi. cui nomen hebraice ab addon. gre
ce autem apollion/ ꝛ latine habens nom
exterminans. Iste dicitur abyssi diabolus est/
qui rex est ꝑ princeps sup plurimos ꝑ ob
scuritate vocat peccti. Qui ꝓcreat sub cri
plici hera deitate/ ꝛ ut sua eccliā ubiq; ter
rarum diffusa. quacumq; hera utatur. ner
vositas diaboli ꝑ ceciditas satellitū
ei⁹ cauere docetur. Diabolus uero exter
minans uocatur/ qꝫ ꝑ se ꝑ suos electos
quoscq; extra cunctaꝝ spiritalis conuersationis
eicere conatur. Vers. Ve ligatum abiit/
ꝑ ecce uenerunt adhuc duo ve. Unum
ꝑ enim ue. est tribulatio/ que sub tuba
quinti anguli continetur. Due reliqua
ue. sub tubis sexti ꝑ septimi anguli secun
dum. Quintus itaq; angelus. ordo ꝓdicatoꝝ
quinq; ꝛ stella que de celo cecidit. diabolus ꝛ
apertio putei abyssi. effusio peccati. solis ꝑ
aeris obscuratio. superioꝝ ꝑ inferioꝝ lesio ꝛ
locuste mali. ꝑ papue heretici ꝛ. phibitio
lesionis. cohibitio temptationis ꝛ multipli
ces locustaꝝ similitudines. duīse malo
rum ꝛ. unius ue recessio/ unius tribu
lationis cessatio. De sexto anglo ꝑ tuba ei⁹.
Et sextus angelus tuba cecinit ꝛ. Vidi
et audiui uocem unam ex quatuor
cornibus altaris aurei qꝺ est ante
oculos dni/ dicentem sexto angelo qui ha be
bat tubam. Solue quatuor angelos/ qui
alligati sunt in flumine magno eufrate
Apone putei abyssi. i. umiditate mali
quo sua impugnat eccliā. in tempe ante
aduentū antichristi. in supiori capitulo dili
genter desepta iniusto consequenter agit de
persecutione sub antichristo uenturo. Predi
catur quoq; electis ad consolationem. in
mutabilitas crucifixi. Agit denicq; hic
eod capto de helya ꝑ enoch ꝑ eoꝝ ꝓdica
tione ꝑ morte/ ꝑ de eoꝝ resuscitatione
ꝑ glificatione. Et sextus angelus tuba ce
cinit. i. sextus doctoꝝ ordo. de tempe antichri
ꝓdicauit. Et audiui uocem unam. i. unifor
salis doctrine concordiam. ex cornibus qua
tuor altaris aurei. i. ex omnibus ꝓdicatoribus
ihu xpi. qui cum sublimitate ꝑ celsitudine. qua
tuor euangelia ꝓdicando. ꝑ quatuor partes
mundi. Hoc altare dicitur aureū ꝛ altare
qꝫ sup illud offertur. holocaustū humane
iustitie/ aureū. qꝫ typo habitat. fulgore diui
ne sapientie. Ipse enim dicitur esse angelus
dei/ qꝫ pater ꝑ filio complacet sibi.
Dicentem sexto anglo qui habebat tubam
i. illis qui munimente articulo illius pas
sionis. ministrabunt ecclesiam doctrinam.
Nullibi namq; sacre pagine scriptores ex
ꝓdicatores. dicit illos ꝓdicare ꝛ celebros
maxime ꝓdicatores/ qui alios confirma
re debent/ contra cruciatum illi⁹ pre
munire contendūt. Solue quatuor an
glos/ qui alligati sūt in flumine magno
eufrate. Quatuor anguli sūt uniuersi cre
antes/ ꝑ quatuor partes mundi in diebus antiqui
scientes/ ꝛ reprobos quosq; ad electorum
persecutionem cōmouentes/ qui ab elec
tis predicatoribus tunc solui ꝓpinquant
quia ab eis soluendi siue soluti ad bonoꝝ
cautelam ꝓdicabuntur. Isti sūt quatuor
anguli/ in precedenti ulsione nocere terre ꝑ
mari ꝑ arboribus phibiti. Qui modo in
flumine magno eufrate alligantur/ qui
contra genus humanum seuiant. ꝑ
tissimū refrenantur. Qui denicq; tunc so
luentur/ ꝛ qꝫ magis contra eos qui xpiani
nomine censent. efficiendi ꝓuincuntur.
Vñ sequitur. Et soluti sunt quatuor an
goli qui parati erant in horam ꝑ diem ꝑ
mensem ꝑ annum/ i. omne tempus con
tinue ultionis persecutionis/ ut occidant ter
tiam partem hominū. i. omnes qui relinquantur
ad tormentū damnationis. Vicesimam
tertiam reproborum angelorum/ ad intelligentie
spiritalis euidentiam. recte subiungit dicens
Et numerus equestris exercitus/ ingens
milies/ decies milia audiui numerum eorum
Diabolus est omnium malorum princeps ꝛ cul
mines sūt demones/ equi milites pessimi
homines. Hui exercitus numerus ingens
est milies decies milia phibetur ꝛ ut ingens
milies contra fides nostri testamenti qui
quedam ꝓcepti legis. ꝑ secundum literam ꝑ
secundum spiritalem intelligentiam obseruat
decies milia. ut contra antiquos ultores qui
legem ad literam ut pote seruirent tem
porum simplicitate obseruabant/ eos be
ne agere. luce clarius martir festerius
In uigenario nūc/ duplex legis obseruan
tia. Talis ergo numerus reprobi anguli ꝓpo
nitur/ ut contra quos bellū gerit

aperte demonstretur. Et ita uidi equos i
uisione. i. sedm numerum multitudi
numerū equoꝝ. Singuli quippe demo
nes ad impugnandum electoꝝ numerū.
p singulos circūferentur homines. Sequit.
Et qui sedebant sup eos habebant lorica
igneas. z sulphureos. z uel iacinctinas.
Habent demones loricas p pplexam astu
ciam. igneas p ardentem inuidiam. sul
phureas p ferozem infamie. uel ire
tuas. p fidem z simulationem celestis
iustitie. Iacinctus namq; celū habens
similitudinē. celestem uitam significat. z
angls sadhane ū niqū in anglm tuas
se transfigurat. z sub specie uirtutū
malicia pallitur. ut quos potest simulatiōe
decipiat. Et capita equoꝝ erant in capi
ta leonum. z de ore eoꝝ pcedit ignis. z
fumꝰ z sulphur. Equi demonū. multitudo
reproboꝝ hominū. Quoꝝ capita sunt ua
riam leonū. qz sunt prauitatibz dila
tant spūm fidelem. De quoꝝ etiam
ore pcedit ignis. p malignitatē pue
suggestionis. z fumus p obscuritatē
exercitationis. z sulphur p ferozem
uiciositatis. z male opinionis. Et qm
calumdis quibz omia coopantur. i dom
z dampnandis prauoꝝ suggestionibz
nocet. apte subdit. Ab his ebz plagis
occisa est tcia pars hominū. i. uitia
uicistas dampnandoꝝ. de igne uidelz
prane suggestionis. z fumo exercitatio
nis. z sulphure corruptionis. uiciosita
tis. z ferentis opinionis. que pcedebāt
de ore ipsoꝝ. qz corrumpūt moꝝes bo
nos colloquia pua. Et qz mali ū tm
p suggestionē manifestā. uerū z pocul
tam fraudulentiam. uitis nocere
conantur. recte sequitur. Potestas
eni equoꝝ in ore ipsoꝝ est. z in caudis
eoꝝ. Os namq; significat suggestio
nem manifestam. cauda occultam
fraudulentiam. Et mali dū ū possūt
ore. cauda nocent. qz conantur occul
te pficere. quod apte ū ualent. Quoꝝ
fraudulentē potestatē adhuc declari
uens. addit. Nam caude eoꝝ similes
serpentibz. habentes capita. qz face
blandimentoꝝ. z occulte uenenū in
fundūt. habentes inquit capita. s.
in caudis. Mali quippe in caudis ha
bent capita. qz dum nequeunt in aper
te pdestione. in occulta et fraudulenta si
mulatione nocendi simulāt mitia. Et in
omibz his nocent. quia sub ritu z dolose
uenenum sue prauitatis ifundēdo mo
dent. Et qm in pcedentibz dehis qui qm
libet i dō credulitatē hīte dixit. recte in
sequentibz ad eos qui omī ñ de carent
sermonē conūctu. Sequit. Et ceteri homines
qui non occisi sunt plagis. i. corrupti his
uiciis. neq; penitentiam egerunt de
opibz manuū suaꝝ ut adorarent demo
nia z simulacra aurea. z argentea z erea.
z lapidea. z ligneā. que neq; uidere possūt
neq; audire neq; ambulare. z ū egerit
penitentiam ab homicidiis suis. neq;
a ueneficiis suis. neq; a fornicatione sua.
neq; a furtis suis. Et notandū qd ubi ait.
neq; adhuc egerūt penitentiā de opibz ma
nuū suaꝝ. ut non adorarent demonia
incipit redarguere eoꝝ infidelitatem.
ubi ū dicit. z non egerūt penitentiā ab
homicidiis suis. ibi redarguit eoꝝ pra
uam actionem. Illuc demonstrat illos
ee ceecos. hic demonstrat ee demoꝝ. Quis
ḡ penitet quicunq; male agit. ū resi
piscunt. Et qz grandia. grauia. z mul
tiplicia illius psecutionis. z ebulationis
cremenra. fluctuante epis uarietate.
fidelibz illata sup̄ pmisit. bene ad cō
solationē electoꝝ de ūmutabilitate e
ternitatis. testimonio xpi ut certi credāt.
subsequenter agit. Sequit. Et uidi alterum
angl̄m fortem descendentē de celo amictū
nube. z yris erat in capite eius. Et facies
eius erat ut sol. z pedes eius tanq; colūp
na ignis. Alter angls xpi. Altera. qz asi
pdat angelū sadhane longe diuisum. Angls.
qz pene nolitatis nuntius. fortis. qz
di uirtus que de celo descendit. qz semet
ipm ad suscipiendā seruā suā forma exina
nuit. Amictus sue nube. qz apparuit
in suscepta humanitate. In capite eius
yris erat. i. ppiatio diuinitatis. z recon
ciliatio hūanī gn̄is. qz deus erat in xpo.
mūdū reconcilians sibi. Cui facies erat
ut sol. quia quisq; eum uera fide credit.
non solū eū hoīem. sed z deū esse cognoscit.
Pedes ei tanq; colūpna ignis. qz pdica
tores qui p totū mundū eū circūferūt.
recti sūt. plani igne multiplicat ebula
tionis. Sequit. Et habebat in manu sua
libellū apertum. z posuit pedem suum
dexterū sup mare. sinistrū aute super
terram. z clamauit quem admodū cum
leo rugit. Et cū clamaret. locuta sūt
septem tonitrua uoces suas. Et ipsis in
dictis z signis. agnoscitur plena redemp
tor. Pe namq; reuera libellū hīte aperti
in medio. qz z ī se manifeste. comple
uit primitus qd deinceps sacre scripture conti
net. z quibz multi ei noticia luculenter
pbet. Ipe ponit pedem suū dexterū sup
mare. sinistrū sup terram. qz hinc pcessa
ei subdit ipm gentilem in cultura mul

deoz zma maritudie inultoz

toz iudicoz quondam fluctuantem: z gen tem iudaicam in unu di fide quonda firm z solidatam. Sup gentes zeu ponit eqtu: qz eos elegit ad iudicium. Sup iudeos sinistru: qz eos reliquit ad dampnatoz nem. Pedē posuit pmu dextru pedē supra mare. deinde sinistru sup tram: qz pri mu gentes uocat ad iustitiam: z cum pleni tudo gentiu intrauerit. tūc omnis isr sluus erit. Spūs clamauit quēadmo du cū leo rugit. qz future dampnationis penas et cauendas: z tribulē illuminat. Post cui quoq clamationē septē tonitrua uoces suas locuta sunt: qz post eius predicatio nem euangelistē z apli septiformem sū spūs gra repleti. futuru iudicij terrorem prenūtiauerūt. Locuta ergo sūt septē tonitrua uoces suas: scz futurus tram. et audiui uocem de celo. dicentem. Signa q locuta sunt septem tonitrua: noli ea scribere. Precipit uox diuina signari. phibet scribi uo ces septē tonitruoz: qz sic debem electi celare. ut reprobis abscondam dei z sepa ratoz. Signa .i. sigilla: ut amici pace ant. z inimicoz latebre. Et angelus quē uidi stantem sup mare z sup tram. leuauit manū suam in celum. z iurauit p uiuentem in sēla seloz qui creauit celū z ea que in illo sunt. z tram z ea que in ea sunt. z mare z ea que in eo sunt. qd tempus amplius n erit. sz in diebz no ci septimi angli. cum ceperit tuba cane re consummabitur mysterium di. sicut euangelizauit p seruos suos pphas. Angls ad celū manū leuauit. z pceptu qui omnia creauit qd tempus amplius n esset. sz in diebz septimi angli consummaretur mysti um di inuium. qz spūs ad honorē patris exibendo ops iustitie celestis fluctuan tis mutabilitatis. instabilitatē transfici ram. z eternitatis immobilitatem successu ram. z electis p xpo sub tpe patientie tri buendam: parcendo testimonio z fide liter. z uerace affirmauit. Ad consolatio nem q predicatur. z promittitur. immuta bilitas erit. sicut modo tempus erit in sēla. Dē minutis immortalis z impassibi les efficiens: z impios de frigoribz ad ca lores. z de caloribz ad frigora reuocans. Ignē qd dicit tempus amplius n erit: no de impijs dampnandis. sz de iustis gli ficandis. z de elementis immutandis in celi gendū est. quēadmodū nūa fient noua z post uarietatem et uanitatem tēpis. succedit immutabilitas eterna. q fiet in

reuelatione. i. glificatione filioz di. Ex pectatio nam ipa creature: reuelationem filioz di expectat. Quia z ipa creatura uanitati .i. mutabilitati subiecta est z liberabitur in libertate filioz di. Creaturam uocat rerū insibiliū corpaliū. irrationaliū mate riam: que in libertate .i. liberatione filioz di cū ipi in hac glificabūtur z a uanitate .i. mutabilitate liberabitur. qz instabili permanentis nouitatis mutabilitatis. Omnes etē uanitates sine mutabilitates z in homine sed in his que fiunt ab homine et circa in his que fiunt ppter hominē. sm ipm est uanitas mortalitatis. in his que fiunt ab homine uanitas curiositatis. in his que facta sūt ppter hominem uanitas mu tabilitatis. Et qz homo causa est uanitatis uanitatis: apte septē est. Vanitas uanita tis: omnis homo uiuens. propter has cās uanitates: dixit Salomon. Vanitas uanita tum z Vanitas uanitatū: z omnia uanitas. Sublato autē homine de mundo: nulla uani tas mutabilitatis erit in mundo. Vnde dicit di. tempus amplius non erit .i. uanitas mutabilitatis n erit. Credi namq potest qd nec sit mutabilitatis amplius noluerit: ne planete amplius mouebūtur: nec nubes concrescent: nec flumina current: nec ui spirabit. nec mare fluctuabit: nec ani mabit. nec animal generabit. Potest estimari. elementa omnia .i. corpa celestia composita. in conflagratione iudicij dei in z in elementa in etnū reuerti: nec amplius corpa celestia confici. sz elementa in etnū in sua puritate pseuerare. Possum quoq opinari. aerem illum qui in exercitua agitatione. nebulosus est z spissus: in illa ultima conflagratione purgari. subtilian clarificari: solemq in eo ultra nullū nu a subtilitate posse exercere calorē. sz mutabi lem habere fulgorem: z impleretur quod septū est. Erit claritas lune sicut claritas solis: septemplicior quam claritas septē die rum. Creatura ultima q in uanitatem mutabi litatis subiecta: ingemiscet z parturit. Omnia enim elementa cū labore sua exple negocia: qd est nri causa. Nobis autem si blatis quietem: libabitur. cū creatura in libertate filioz di. Filij dei libabunt. a uni tate mortalitatis. Creatura libabitur a uanitate mutabilitatis: filij di libabūt p immortalitatē: creatura p immutabilitatē. Et ne ipi filij di tpē accepti diuini preceptis nubi assueti. disciplina z cauda huius liben tionis expectatione frangamur: festina

z uelox ei scribitur intimatur. ubi dicit. In diebus uocis septimi angli cum cepert tuba cantare. i. in diebus ultimorum predicare. post tempus antichristi cum cepint predicare. i. tempore inicio predicationis eorum. consummabitur mistherium dei. i. secretum premissum dei. quod oculis non uidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. quod in mundo inchoatur. ibi in celo consummatur. Dicit per seruos suos prophetas euangelizauit. et quod illud ab inicio. per eos suis electis enuntiauit. Magna autem erit tribulatio antichristi influctuantis ad ruinam christi consolationis electis. promissa et eterna uentura stabilitas eternitatis. que eatenus eo certius ab electis creditur. quod per christum redemptorem tam firmiter restituta. plenarie inuenitur.

Et uox quam audiui de celo. uerum loquentem mecum et dicentem. Vade et accipe librum apertum de manu angeli stantis super mare et super terram. Et abii ad angelum. dicens ei ut daret mihi librum. Et dixit mihi. Accipe et deuora illum. et faciet amaricari uentrem tuum. sed in ore tuo erit dulce tanquam mel. Et accepi librum de manu angeli. et deuorauit illum. et erat in ore meo tanquam mel dulce. Et cum deuorassem illum. amaricatus est uenter meus. Et dixit mihi. Oportet te iterum prophetare gentibus. et populis et linguis. et regibus multis. Hec ioh. ab officio predicationis suspensus. et exilio relegatus. de liberatione exilii. uel de recuperatione amissi officii desperet. sed semetipsum de utriusque rei beneficio confortaret. librum ab angelo. i. legem a christo accipere propheta. et ei quod sacram predicationem populis gentibus linguis regibus multis ministrare debeat declaratur. qui in eo quod preceptum statim adimpleuit nobis exemplum obedientie demonstrauit. ut si sapiam desiderat. ab illo qui dat omnibus affluenter et non improperat. eam postulemus. Quamuis ille in ore dulcis fuit. sed uentrem amaricauit. hoc designat. quod sacrosancte ecclie scientia dulcescat quidem in predicatore. sed grauat et amaricat in exhibenda actione. Dicit. Et datus est mihi calamus. similis uirge et dixit mihi. Surge et mensura templum dei et altare. et adorantes in eo. Atrium autem quod est foris templum exclude foras. et ne metiaris illud. quia datum est gentibus. Vt adhuc certior de edificanda populi predictionem sua ecclia efficiatur. quod illi dum nos tunc facere preceptum reuelatione. hoc postmodum egit in predicatione. Sua tamen ecclia in crementum acceptum. secundum quod se ipsa prouide predicationis extendit. Quod

et in reuelatione monendo egit. signum ei future predicationis fuit. Que uidelicet predicatio. calamus simulis uirge dicitur. Calamus quia sonat. similis uirge. quia rectitudinem seruat. quam ad metiendum sumes surgit. quisque ad predicandum ubique ad uirtutibus et bonis operibus semetipsum erigit. Ad hoc precipitur templum et altare. hoc est quod exponendo subiungit dicens. Et adorantes in eo. Templum namque et altare. adorantes fideles significat. Templum in sermonem. altare. sanctiores. Templum ad bonam actionem exercitus dilatatos. altare. contemplationi mentis intentos. Hoc templum siue altare metiri precipitur. quisque actus. siue contemplationis. ubique eruditionis mensuram secundum uterque capacitatem adhibere. Atrium autem quia falsi proximi sunt. qui in ecclesia consecrati. eo quod sint baptizati. et plenum sint eadem ecclie. i. uocis et operibus. Qui quamuis fidelibus uideri sint nomine. longe tamen sint ab eius actione. sed foras eiiciuntur. quo ejecti affidelibus se prius predicantur. Sequitur. Et calcabunt ciuitatem sanctam conculcabunt. mensibus quadraginta duobus. Et dabo duobus testibus meis et prophetabunt. mille ducentis sexaginta diebus. amicti saccis. post quam supra ad electorum consolationem et unitatem promisit. et sancti Johannem de predicatione recipienda certificauit. ut rursum ad magistram suam redit. et tribulationem subantichristo futuram describit. et ut sub uigilet de helia et enoch et de eorum predicatione et potestate et afflictione et morte. et resurrectione. et glorificatione sancte et ciuitatem sanctam. i. ecclesiam conculcabunt uidelicet prosequendo. mensibus quadraginta duobus. i. tribus annis et dimidio. quibus regnabit antichristus. Et dabo duobus testibus meis. i. helie et enoch. dabo officium scilicet officium predicationis. et prophetabunt. i. predicabunt diebus mille ducentis sexaginta. i. toto tempore quo regnabit antichristus. amicti saccis. ut ex emplo ostendantur penitentiam agendam. de propriis operibus. Qui quanti sint. quia re potestatis. insequentibus declaratur. cum subditur. Hi sunt due olive. et duo candelabra. in conspectu dei recte stantes. due olive. quia uncti per spiritum sancti gratiam. duo candelabra. qui lucentes per operationem bonam. in conspectu dei. qui intendentes uoluntati et uisioni diuine et stantes. per rectitudinem uite. Et si quis eos uoluerit nocere. ignis exiet de ore illorum. et deuorabit inimicos illorum. Si quis eos uoluerit nocere. i. in

34

positio cohibere ⁊ ignis ⁊ sententia spiritalis exeat de ore illoꝝ p sonū p̄dicationis. ⁊ inimicos illoꝝ devorabit. q̄ dignos dāpnatione comp̄bauit. Et si quis voluerit illos ledere ⁊ more corpali occidere. sic oportet eum occidi. ⁊ spiritali sententia condempnari. Quanta q̄ potestate ⁊ rebꝰ corpalibꝰ hīturi sint. ecia secūm sensum luctere manifestatur. cū adūgit. Hi habent potestatē claudendi celū. ne pluat a dieb⁹ pphie eoꝝ. ⁊ potestatē h̄nt sup aq̄s conuertendi eas in sanguinē. ⁊ percutere t̄ram oī plaga. quocienscūq; voluerint. Hec ex his q̄ secuntur. secūm luctam intelligi debe videnꝫ. Magnā igit habebūt potestatem. ⁊ cū magis studebunt seruare pacientiam. quā arrogare vindictā. In qua quanto ī eis erit lauda bilior virtus pacientie. tanto gl̄iosior erit remuneratio corone. Sequ Et cū finierint testimoniū suū. bestia q̄ ascendit de abysso faciet adūsus eos bellū. ⁊ vincet illos. ⁊ occidet illos. Et iacebūt corpa eoꝝ ⁊ platee ciuitatis magne q̄ vocatur spiritaliꝫ sodoma ⁊ egyptus. ubi ⁊ dñs eoꝝ crucifixus est. Et videbūt de pplis ⁊ tribꝰ ⁊ linguis ⁊ gentib⁹. corpa eoꝝ p tres dies ⁊ dimidium. ⁊ corpa eoꝝ n̄ sinent poni in monumentis. Et habitantes t̄ram gaudebūt sup illis. ⁊ iocundabuntur. et munꝰ mittent inuicē. q̄m hi duo pphe cruciauerunt eos qui habitant sup t̄ram. Et post dies tres et dimidium. spūs vite intrauit ad̄ in eos. ⁊ steterunt sup pedes suos. ⁊ timor magnus cecidit sup eos qui viderūt illos. Et audierunt vocem magnā. de celo dicentē illis. ascendite huc. Et ascenderūt in celū in nubi. ⁊ viderūt illos inimici eoꝝ. Et in ipsa hora terremotus factus est magnus. ⁊ decima pars ciuitatis cecidit. ⁊ occisi sunt in terremotu nomina hominū septem milia. In illa hora. s. glorificatores eoꝝ facti sunt ad penitentiam. alii ad maiorem duriciā. Et decima pl ciuitatis cecidit. q̄ malos turba decalogū contemptibus manifeste obdurata dampnādi corpa runt. Et occisi sunt. ⁊ ad dampnādū manifeste relicti. nomina hominū septē milia. Septē. q̄ numꝰ dampnandi. Quia. q̄ ī malicia pfecti. Q septenarius namq; numerus totum. q̄ millenarius virtutis pfectionē. Et reliqui. s. omnes qui n̄ sunt obdurati. in timorem mittit sunt. ⁊ glorificauerunt. Et dederunt gl̄iam deo celi sunt

no catur sodoma ⁊ egyptus ⁊ crucifixus est dñs eoꝝ. Et videbūt de pplis ⁊ tribꝰ ⁊ linguis ⁊ gentib⁹ quidam oculis quidam fama. Corpa eoꝝ p tres dies et dimidium iacere videlicet sup t̄ram. ⁊ non sinent poni in monumentis. ne eoꝝ memoria habeatur. Et inhabitantes t̄ram. s. t̄rena diligentes. ⁊ hic manentem cuncta habere cupientes. gaudebunt sup illis videlicet occisis. q̄m hi duo pphe cruciauerunt eos qui habitant sup t̄ram. contradicendo eoꝝ malicia. Cum enim pphe illoꝝ. s. bonoꝝ humiliantur tunc pphe malorum gl̄iantur. Et cū bonoꝝ pphe exaltantur. tunc malorum pphe contristantur. Et post q̄m tribulationem in eoꝝ fuisse cernt desciscere. statim in eoꝝ gl̄ificatione subintrat. Et post tres dies ⁊ dimidium spūs vite. i. anima communiter viuificans intrauit ad̄ in eos. ⁊ steterunt sup pedes suos. i. resurrexerunt. Et timor magnus ex tam subita eoꝝ resurrectione cecidit sup eos qui viderunt eos. videlicet resurgentes glorificatos. Et audierunt. s. helyas ⁊ enoch magnā. i. magne potestatis de celo dicentem eis. Ascendite huc. videlicet de regno impiorum. ad consortiū iustorum. Et ascenderunt in celū in nubi. ut qui dum tam fuerant in sustinenda pro deo tribulatione. consimiles. essent in ascensione. Et viderunt eos inimici eoꝝ corporaliter ascendentes in celum. Sed intuendū q̄d ea q̄ hic diuntur p p̄teritū. intelligenda sunt de tempore futuro. Mos est nāq; pphetē sic nāq; narrare futura. q̄si iam essent peracta. Sequit. Et illa hora factus est terremotus magnus. ⁊ decima pars ciuitatis cecidit. ⁊ occisi sunt in terremotu nomina hominū septem milia. In illa hora. s. glorificatores eoꝝ facti sunt ad penitentiam. alii ad maiorem duriciā. Et decima pl ciuitatis cecidit. q̄ malorum turba decalogū contemptibus manifeste obdurata dampnādi corpa runt. Et occisi sunt. ⁊ ad dampnādū manifeste relicti. nomina hominū septē milia. Septē. q̄ numerus dampnandi. Quia. q̄ ī malicia pfecti. Q septenarius namq; numerus totum. q̄ millenarius virtutis pfectionē. Et reliqui. s. omnes qui n̄ sunt obdurati. in timorem mittit sunt. ⁊ glorificauerunt. Et dederunt gl̄iam deo celi sunt

culpam confitentes. et iustificā pdicantes.

Ve secūm abut. i. tribulatio tempe antixpi electis ītferenda pramittit. et ve ciuī ue nient cito. i. paucū q̄ erit in ultiō iudicio.

Decimus magn̄ angl̄s ordo pdicatoz septē quatuoz angl̄i demones uniuſi. soluūt angloz. pmissio ad nocendū. et equi eoz multitudo impioz. aiē angl̄s xp̄i. et ecclī sticatō finiendi tempis. pmissio ecclī tatis. et duo testes. helyas. et enoc. ciuitas magna. utiusa malox turba. occisio hoīm manifesta obduratē dampnatio reliquox in memorē missio. ōuersio saluan dox.

De septimo anglo et tuba ei⁹ dm.

Et septim⁹ anglus tuba cecinit. et facte sūt uoces ī celo magne dicentes. Regnū est regnū mūdi huius dñi nr̄i ihu xp̄i. et regnabit ī scla sclox. In fine mi lenij agit de fine tēpis. et de pmio iustice rebutionis. Et septim⁹ anglus tuba cecinit. i. septim⁹ siue ultim⁹ doctox ordo. pdicant. Et facte sūt uoces. i. scripture sunt ō laudes de iustox saluatione. et ipiox dānatione. et celo. i. scā ecclā. celesti cōuersatione sublimata. Dicentes. Factū est regnū huius mūdi. i. unīuſitas fidelium. que adhuc in mūdo p tribulationes exercetur. et ppar̄ ad celestium mansionum rebutiones. q̄ quodā m mūdū pfecta est. quā diu sub mutabilitate tēpis. et corruptibilitate mortalitatis ea tentando et psequendo. affligit ultricia hostis antiqui. Huic ciuī pfecte dei et xp̄i. i. diuinitatis et humanitatis cū regnaturis erit. qui de psenti scō subtracta solis diuinis laudibz ī celo uacabit. et pfidus hostis nichil de sue potestatis dñio ī eam ampli⁹ exercebit. cui⁹ regni tranquillitas etiam tūc in mūdo incipiet. qui xp̄e antixp̄o spū oris sui interficiet. et scla ecclia diuidie hore silentio quod sequatur usq; ī finē pacificata conquiescet. Vnde apte septīo anglo cemente. et ioz eterne iusticie saluatione. et malox etissime plagarū dānatione gr̄as referente. iam ī dei. fit. et factum est. q. extūc fraudulentia et astutia diabolī penit⁹ cessat. et dñs ī suis fidelibz unīuſis. ppetua pace et tranquillitate regnabit ī scla sclox. i. semp. Amen. uere atq; fideliter. Vere et cū deus semp sic ī dictū est regnabit. ū ut q̄dam hereticī putauerūt. scos post diē iudicii ī ppetuam mūdi et ad antiq̄ uitia redituros. Sciendū denq; est. quod tribz modis accipit mūdus. Aliter namq; aliter ī sanctī doctores intelligit mundū cū dr̄. ds creator mūdi. et aliter cū dr̄. saluator mūdi. aliter cū diabolus dicit. pnceps mūdi. Est itaq; mūdus cui⁹ deus creator est. et est et mundus cui⁹ deus saluator est. est etiā mūdus cui⁹ diabolus pnceps est. Mundū cui⁹ deus creator est. intelligit unīuſalis fabrica mundi. de qua dicit. In mūdo erat. et mūd⁹ ipm non cognouit. Rursum cui⁹ ds saluator est. intelligit unīuſalis ecclia dei. de qua scptū est. Sic deus dilexit mūdū. ut filiū suū unigenitū daret. Mūdū cui⁹ diabolus pnceps est. intelligit unīuſalis concupiscentia seculi. de qua dr̄. Nolite diligere mūdū. neq; ea que ī mūdo sūt. Rursus itaq; mūdus unīuſalis fabrica mūdi. semp est deo. mūdus diaboli. Rursū mūdus. i. unīuſalis concupiscentia seculi. quantū ad pnā actionē semp est diaboli. quantū ad pue actionis dispositionē. semp est dei. Deus quippe quātuis mali nō sit auctor. et tū est dispositor. et q̄ licet ab ipo nō accipiat ortū. minime tamen illud sub se relinquit inordinatū. Et sic mirabiliter. ut qd̄ ab ipo nō habet originem. ab ipo tū secūm ipm̄ summā ordinationē. Mundus autem mundus. i. unīuſalis ecclia dei. p eo qd̄ pmittente diuina prudentia. etiā illi qui ad uitā eternā predestinati sūt. ad tēpus quīq; delinquunt. et quod psecutores diabolo concitante ī eos qui pie noluūt uiuere. atrocit⁹ deseuiūt. uidentur ab ipo adhec calide calūpniari. et acriter ipugnari. crudelit⁹ dilaniari. et tū tū manet fundamentū. Nouit enī dñs q̄ sunt ei⁹. Christ⁹ qui secūm ppositū. i. predestinationem uocati sunt scī. omnia cooperatur ī bonū. Hui⁹ g̃ mundi regnū tūc pfecte et manifeste fiet dr̄. quādo scā et unīuſalis ecclia penit⁹ in omnibz filiis suis ī labitur. a tempatōe et psecutōe diaboli. sub tuba uidelicet septimi anglī. sine poc̄ in eternitate uacabit diuine laudi et contemplationi. Quod regnū sic pfectum est. neq; quī erit temporale. et ī quemadmodū et hic sacra pagina celat. ubi dr̄. In scla sclox amen. i. semp et uere.

Sequuntur. Et uiginti quatuor seniores qui in conspectu dei sedent ceciderūt ī facies suas. et adorauerūt deum dicentes. Gr̄as agimus tibi dñe ds omnipotēs. qui es. et qui eras. et qui uenturus es. quia accepisti uirtutem tuam magnam et regnasti. et irate sunt gentes. et aduenit ira tua et tps mortuos iudicari. et reddere mercedē seruis tuis prophetis et scis

timentiũ nomen tuũ pusillus z magnus. z exterminandi eos qui corruperũt terrã.

Supius premisit generalem omnium electorũ p collatis beneficijs. ad exhibitã laudationem. nũc subiungit specialem pphetarũ z maiorũ gratiarũ actionem. Dicitur g.

Et viginti quatuor seniores. i. unusquisq; prelatorũ. doctorũ. z ecclesiastici iudices z rectores. qui in conspectu dei sedent. q; que diuino conspectui placata sunt. iudicãt in sibi cõmissis. Ceciderũt in facies suas se humiliando. z adorauerũt dicentes. cũ recta fide confitendo. gratias agim9 tibi. cui eas solui p tot z tantis beneficijs debemus. Dñe. cui seruim9. ab. quẽ colim9. et potes. quem timem9. q; es immutabilis. et erãs semper. Et notãd q; nec qui sicut in alijs huiusmodi locis colet. ad unguit. z qui uenturus est. propter q; in illo die cuncti futuri iudicij figuras pferens. ipm iudicem animaq; minime z supuenire diuine hore illi placuit reprimere. et differre. quanuis diem z horã ignorans certissime sciens. Propter quod etiam supi9 quemadmodũ dictũ est. non dixit. fiet regnũ huius mũdi dñi nr̃i. sz fctm est. Et insequentibus non dicit aduenietura tua z tempus mortuos iudicare. sz aduenit. Et q; talis ac tantus sit. cui gratiarũ actio reddenda sit. manifeste declarat cũ subiungit. Qui accepisti utiq; magnã sedẽ humanitate assũpta ex mortuis resurgendo. z in celũ ascendendo. z regnasti tuos contra diabolũ defendendo. z uiuificando. z bonis operibus eos pie gubernando.

Et irate sunt gentes. subaudis. propter hoc. omnes infideles. maxime gentiles. et carnales. uenientes. regnũ tuũ suo contrariũ consurgere. z sibi deprimi uidentes. Et aduenit ira tua. i. iusta uindicta. q; est signũ uere. quamuis ex dei sabaoth omnia cũ tranquillitate iudices. Et cum subaudis aduenit tempus mortuos iudicari. i. bonos a malis. z malos a bonis segregari. Et aduenit tempus reddere mercedem seruis tuis pphetis. i. maioribus. z sanctis timentibus nomen tuũ. i. minoribus. Quod ordine mutato. subiungendo exponit dicens. Pusillis z magnis. Pusillis. scilicet. i. timentibus nomẽ tuum. Magnis. fidelibus seruis tuis pphetis. Et subaudis aduenit tempus exterminandi eos qui corruperũt terram. ut in se male uiuendo. ut in alios. eis male uiuendi exemplũ ostendendo. z sic semetipsos ut etiam alios in corruptionẽ pẽdendo. Vbi autem in fine pcentus capitis.

dicat tempus aduenisse exterminandi eos qui corruperũt terrã. terrã ne designetur. quã in fine saeculi dixit ardere uentura. Septimus tuba angelus. ordo pdicatorum. in fine mundi pdicaturus. huius mundi regnũ unitatis fidelium. noctis et diei fine. gratiarum actiones. in celo laudes assidue p salutione gentis humanae exhibite deo. tempus mortuos iudicari. finis seculi. merces sanctorum angelorum. et malorum exterminatio. et terna damnatio. Tuba. huic. fusione egregii primi auctoris de angelo stante ante altare. et turibulo offerente incensa. i. de ppetuo dei et fidelium patrocinandae. deinceps usq; ad finem usionis egit in singulis de singulis angelis. et singulis tubis. sed precipue de septimo angelo et septima tuba. diligenter animadvertendum. quod redemptionis humanae mysteria. in septima usione septimi precipue temporis. sub aperto sigillorum. intelligenda sunt doctoribus et perfectioribus adiuuante gratia. perfectione et declaratione manifesta. Septima tuba. in cetera uero septem clangore tubarum minoribus. et pluribus subiectis doctrina et predicatione declarata. que sicut duabus usionibus succedenter distinguentur. ita succedent primi doctoribus. deinde aliis doctoribus distributa. Et de hac usione hucusq; locuti. articulos alabore scripturarum. relaturi. ut ad quartam pertranseamus recentiorem. precedamus. Capla libri quarti.

Liber quartus tractat de usione quarta. continens capitula octo.

De templo apto et archa uisa et mulier pregnans.

De michaele et draconis. et fuga mulieris.

De pcussione draconis. et fuga mulieris.

De bestia. ascendente de mari. iii

De bestia. ascendente de terra. iv

De agno. et cyrum. multitudine eorum. v

De tribus aliis gentilibus succedentibus predictis. vi

De angelo xpm significante. et de iudicio. vii

Deus cui potentia. magnitudo liber quartus

cuncta creata. et terra tractat de

cui prudentia. Visione quarta.

creata subsistunt. cui gratia administrante corrupta resurgunt. et sua mirabili sapientia. sanctam ecclesiam in hac malignitatis caligine multimodis eruditionibus et exercitationibus informat. ut in iustificatis ad celestis beatitudinis gaudia perducat. Quem admodum eum artifex sapiens diuisis instrumentis materiam ptexit. et ptexta domum edificat. sic omnipotens deus multiphare multis modis electos suos enigmatibus et similitudinibus in pagina sacre locutionis instruit. et per iustitiam ad gloriam transponit. Vide et hac usione sicut et cetere diuisi figu

ris nos erudit ? ab exordio redēptionis in capi
eus ? p̄ p̄cessū xp̄i nos docendo p̄gredit usq;
in finem sēli ? quemadmodū in duabz p̄cedē
tibz visionibz fecit sermonem deduxit. Igit
aut hec visio de muliere masculū pariente
? de draconē p̄co ad deuorandū filiū ei ? ? de
michaele ? draconē ? ? filio ei ? Igit ? de bestia
cui draco dedit potestatem suam. ? de pug
na ei ? aduersus scōs ? ? de alia que primam ad
inuadit ? ? de dāpnatōe malōz. De templo
Et apertum est apercio ? archa testi
templum di in celo. mulier pariēs. ?
? visa est arca eius in templo ei ? ? et
facta sunt fulgura ? voces ? ? remotus ? et
grando magna. Cunctis que in tercia visione
continentur. supi ? secūm seriem temp̄is desc̄p
sit. nunc ad ea que in quarta visione conti
nentur ? narranda p̄greditur Et apertum
est templū di in celo. Quid apertius hoc in
loco accipimus p̄ templū. quā redemptionis
nre mirabile sacramentū ? ? quo salutis hu
mane grā quasi in quodam templo cōtine
tur. ? p̄ cui ? administrationem electus fide
li ? sēl cotidie dispensatur ? Quid quoq;
rectius intelligim ? p̄ celū. quā sacrū eloqui
ū multis sententiis qi multis luminaribz
splendidū ? ? p̄ celestē admonitionem
sublimit elevatū. p̄ sensuū multiplicata
tem dilatū ? expansum. Templum g ? celo
est. duumū sacramentū in sacro eloquio. Templū
aut in celo est apertū. quando mediatore dei ?
hominū uenient in mundum ? nre redemp
tionis misteriū. in pagina sacre locutionis est
agnitū. Aperto erga templo di in celo visa est ar
cha testamenti ei ? in templo ? q̄ cognito diui
no mysterio. in sacro eloquio completo assump
humanitatis p̄ nobis ? natura in qua cō
tinetur magna spiritalis gre. ? iurga recte
iusticie ? tabule unitatis sapie ? scientie. ab
omnibz electis fidelit est credita ? contem
plata. Aperto denq; templo ? archa visa ? fa
sunt fulgura. uoces ? grando magna ? quia
post completionē misteriū ? aduentū xp̄i exi
bita sunt mirabilia ? ? celestis doctrine uba p̄di
cata. Et quidam moti sunt ad confusionem ?
quidā autem ad adhesionē ? omnis denq; reprē
hensi ad p̄secutionem Non enim grandi
nis ? flagellū designat p̄secutionis ? recte.
Et signū magnū apparuit in celo. mulier
amicta sole. ? luna sub pedibz ei ? ? ? capite
ei ? corona stellaz duodecim ? ? nunc ha
bens clamat p̄turiens ut pariat Secun
dā eādem etiam narrationis distinguitur ? ?
succedit intelligentia spiritalis ? ? effectū scrip
tionis. Nam cuncta que sup̄ dicta sunt scrip
ta ? mulier amicta sole apparuit ? q ? scā
ecclia manifeste xp̄m qui omnem hominem
uetustatem in hunc mundum illuminat.
p̄ fidem ipi induit. Que et luna sub pedibz
habuit ? quia omnia que uetust luna p̄ defec
tum cotidie decrescit. ? p̄ter illi amore
calcauit. ? in cui ? etiam capite corona est.
duodecim stellarū ? q ? in filio p̄ mysterium sue
dignitate. meruit habere splendorem duo
decim aplōz. Et q ? scā ecclia laboraret tot ? tan
tis ut faciendo uoluntatem sui ? pacē xp̄i
mar ? stat. ? eum pariat ? ut de ipo ? sine ? ?
sine gaudeat ? bene dicitur. Et in uno hui ?
? clamat p̄turiens ? ? cruciatur ut pariat.
Scā mirabilis ecclia ea que placita sunt pa
tri faciendo. mar xp̄i efficit. q ? concipit ei
fecundance eam grā p̄ fidem. p̄turit p̄ bo
nam uoluntatem ? parit p̄ bonā actionē.
possidet natū ? gaudet p̄ eternam remune
rationem Dicatur autem parturio qi p̄ defe
ctu partus ? quo diuis in uno matris fetus aug
mentatur ? uiuificatur ac formatur. Par
tus ū dicitur ? quido fetus nascitur Scā
g mirabilis ecclia que xp̄m induit. que
eterna sub se contempnit. nunc ip̄m xp̄m
in uno habens p̄ fidem ? parturiens p̄ bonā
uoluntatem clamat p̄ deuotam cōtē ? ut
pariat p̄ manifesti operis fructificationem ?
ip̄m cui ? xp̄m de quo gaudere desiderat
p̄ resurrectionē. Et q ? excrescente scē ecclie iu
stitia crescit q ? contra eā antiquus hostis
insidiat ? bene sequit Et visum est aliud
signū in celo ? ? ecce magnus draco rufus
habens capita septem ? ? cornua decem.
Et in capitibz ei ? septem diademata ? ? cau
da ei ? trahebat etiam p̄tem stellaz celi ? ?
misit eas in terram ? ? draco stetit ante
mulierē que erat parturiēa ? ut cū peperis
set ? filiū ei deuorare. Et peperit filium ?
qui rector erat omnis gentes in uirga ferrea.
Et raptus est filius eius ad dm ? ad tronū
ei ? ? mulier fugit in solitudinem ubi ha
locum paratum a deo ? ut ibi pascant illam
diebz mille ducentis quadraginta. Et ui
sum est aliud signum. q ? a pore longe
diuisum In celo. q ? cognitum septū in
sacro eloquio Draco magn ? rufus. i. diabo
lus ? draco p̄ callidit ? magnus p̄ elatio
nem. rufus p̄ crudelitatem Habens capi
ta septem. p̄ septē p̄ncipalium uicioz sept
formem temptationē Cornua decem ?
p̄ impioz p̄ncipū decalogū legis impug
nantium. elatam indignationē Et in
capitibz ei ? septem diademata ? i. de subditis
p̄ septiformem temptationē uanitatis
uictoria. Cui ? quoq; cauda etiam p̄tem
stellaz celi ebat ? q ? diabolus damnā
dam p̄tem animaz etiam illaz que sicut
stelle celi p̄ conuersationē p̄manere inalto

zalijs p bona opa uidentē lucere · dū non
ualēt p aptam sequelam · p occultam fraudulentiam que in cauda figurat seducat ·
quas demerſ in eram mittit · dū eos
delectationibz decipit. Iste etiā draco ante
mulierem parituram stat · q diabolus
scām ecclām xpi in bonis opis fructu pare
re cupientē instanter impugnat · et cum
pepit filiū ei⁹ uult devorare · q xpm per
corruptionem opis uult illi auferre. Et
diabolus ad id quod cupit minime pue
nit · q scā mat ecclia in bono ope parit ·
ad resistendū ualidū · q regit omīs gen
tes spiritales videlicet et carnales. illis red
dendo stipendia beatitudinis · istis stipen
dia damnationis. In uirga ferrea dest
ei rusticitatis iustitia. Iste filius raptus e
ad deū et ad thronum ei⁹ · q scām humanita
tem ascendit in celum et sedet cū patre ·
et regit et iudicat mundum. Et mulier ·
solutis diem habens locū ado parandū fu
git · q scā ecclia adiuuante gra ad spi
talem conuersationē ubi solus deus
nos intendat · psequente diabolo rece
dit. Vbi et pascit eā diebz mille ducentis
quadraginta q aluntur sacro scā p̄dicatōe
xpi. et annis et dimidio scā · ne moriat
fame ubo dei · mactē in psecutione anti
xpi, et annis et dimidio sustinenda.
Hec sub breuitate culturimus · ne sin gu
los incendio fastidiū tibi generem. Sem
plū itaq in celo apuit. intelligite mysteriū
in sacro eloquio manifestatū · archa · hu
manitas assumpta · fulgura · miracula ·
voces · p̄dicationes · tremoris conuulsio
bonoz et auulsio malorz · grando · increpa
psecutionū · mulier. scā ecclia · sol xps ·
luna mund · draco diabolus · filij malig
nus xpe · recessus mulieris · secretū uite
spiritalis · pastus mulieris · doctrina p̄dica
tionis. De michaele et draco et p̄elio corū

Et factum est pliū magnū in celo · mi
chael et angli ei⁹ pliabantur cū
draconē · et draco pugnabat et angli
eius · et non ualuerūt. In p̄cedenti capite m
undum diaboli contra scām ecclām suc
censam describit · nūc ipm habeat patronū subiungit. Et cū
omīs sint administratorij spūs · angli · in
ministeriū missi credantur · p̄ter eos qui
hereditate capiunt salutis · michael
ex nomine in pio designatur · et alioz
princeps esse dicebatur · quemadmodū
et in ueteri testamento xpi ysrahelitici · l ·
uidemus dñm principē memorantur.
Et factū est pliū magnū in celo. Ecclia di
citur celi cincta stellis · et si sequantur
adhuc illum uos demones. inferendo tempta
tiones · et concitando psecutiones · q scā
ecclia contra omīa molimina hōm aux
lia · et in solum scōz documenta doctorz et
p̄dicatorz · et suffragia angelorz. Et scm
est pliū magnū · q robustū · et iungit in celo ·
l · in scā ecclia dei custoditur in mundo. Mi
chael et angli ei⁹ pliabantur cū draconē · et
draco pugnabat et angli ei⁹ · et illi ecclām
adiuuando · istum eam impugnando. Illi si
militudinem fingendo · isti noxia consulendo ·
draco et angli ei⁹ bonoz exercitum p̄terendo ·
michael et angli ei⁹ eoz impetū cohe
rendo. Et non ualuerunt. draco uidelicet
et angli eius eoz spiritum remouere suffra
gia · nec inuentus est locus eoz amplius
in celo · l · in scā ecclia · ut ei⁹ auferret
iusticiam · ul'eam possent perhibere ad
culpam. Nam et si aliquis de fidelibz ecclie
de his diem q sedm spiritum uocati sūt
scī p̄mittente diuina prudentia et diabo
lica suggerente malicia aliquādo ad tem
pus labitur in culpam · nec tū diabo
lus in hoc uincet et uincetur · q p̄destina
tis ad uitam etiam malū in bonū
cooperatur · nec hoc tam seuientis aduer
sitatibz agitur · quam permittentis dei
prouida dispositione · ad resurgentis lapsi
cautelam ordinatur. Nullatenus q diabolus ul'angli ei⁹ locū amplius habent ·
q nec illos expugnare ualent qui
celestia bona uero corde sectantur et ad
illa consequenda p̄destinati sūt · ut ul'
eos p uitia sua in peccm trahant · ul'
quam diu uoluerint inipo detineat. Illa
gis autē cū et hoc diuina permissione fit
locus eoz tēa reperiatur · l · his qui
eterna diligunt · et celestia bona merent cō
temnunt. Nec bene sequuntur. Et p̄cedē
est draco ille magnus serpens antiquus qui
uocatur diabolus et sathanas · qui seducit
uniuersum orbem · et p̄cedit est terram ·
et angli ei⁹ cū eo missi sunt. Draco p ar
dorem nimie magnus p excellentiam
superbie. Serpens pastuce calliditatem ·
antiquus p peccati uetustatem consuetudi
nem. Qui uocatur diabolus · l · deorsū
fluens a bonis uidelicet ad malos · et
sathanas · l · aduersarius · q impugnat iustos ·
qui uniuersum orbem seducit · in quantū
illi diuina potentia uires exercere permit
tit. Ipse et angli ei⁹ in eram p̄cipitantur · et
q a laudandoz nocua et mala lesione
supne pietatis dono et bonoz angelorz
militantium p̄sidio refrenāt · dampnandi eterna diligentibz dñi auxilium
cur. Studuit autē pluribz et crebrio tēpe ecclie
describi tam et iustum · quia nunc dia
bolo dñandi uis antiquum q̄ hominē

p̄ culpam possedat. p̄ gr̄am redempto
uis est ablatū. Et q̄ dū diabolus de
p̄mitur. scīt spūcliz anglicā liue huma
nis gaudiū z tubilatio oritur. apte
subditur Et audiui uocem magnam
de celo dicentem. Nunc facta est salus
z uirtus z regnum dei nr̄i. z potestas
xp̄i eius. q̄ p̄iectus est accusator fr̄m
nr̄oz. qui accusabat illos ante conspec
tum dei nr̄i die ac nocte. Et ipi uicerūt
illum p̄ sanguinem agni. z p̄ uerbum
testimonij sui. et non dilexerūt aiās
suas usq; ad mortem Propterea letamini
in celi. et qui habitatis in eis. Audi
ui uocem magnā. q̄ magnam signi
ficantem letitiam Nunc facta est salus
z uirtus z regnū dei nr̄i. q̄ p̄ ipm̄ r
remissio p̄ccōr. z robur bene operandi.
z dñium uicia calcandi. z potestas
diabolū subiciendi nunc facta est xp̄i
i hominis p̄ ubi assumpti. q̄. p̄iect
est. i. refrenat est. accusator fr̄m nr̄oz
i. hominū saluandoz. qui illos accusabat.
q̄ accusabit est. recte uolebant. ante con
spectū dei nr̄i. q̄m michi lacet p̄ quod
mane erret Die ac nocte continue.
z ipi uicerūt illū n̄ p̄ria. Et p̄ sanguinē
agni. i. p̄ fidem passionis xp̄i. p̄ uerbum
testimonij sui. i. p̄ apertam confessionē eiꝰ
fidei. et n̄ dilexerūt aiās suas usq; ad mortē.
q̄. p̄ quib; libenter sustinent mortis amari
tudinem Propterea letamini celi. z qui habi
tatis in eis. Hoc quod premittit celi exponit
cū subiungit. et qui habitatis in eis. i. angli
sci. siue sci. p̄ primam stolam glorificati. Mag
na est hec letitia agenda de p̄iectione diabo
li. z salute gr̄is humani. Sequitur Ve terre
z mari. q̄ descendit diabolus ad uos habēs
iram magnam. scīet q̄ modicū tēpus hr̄.
Terra significat illos malos qui uno aliquo
z singulari uicio p̄naciter stant. mare
uō eos qui p̄ diuersos amaritudinem uicioz
fluctuant Ad quos utrosq; diabolus des
cendit. q̄ impijs diuidi potestatē accepit.
Vbi recte ue p̄dicatur. q̄. qui ū diabolo de
aplente seducuntur. ecce mortis dolore
in futuro punientur Et q̄a apte diabol⁹
hr̄ iram magnam. q̄. uidet multos sibi
subtrahi. z in locū quem amisit sustituī.
Et q̄. scit quod modicū temp⁹ hr̄. ut electos
ab ingressu p̄ie celestis recedere faciat
quod potest. Vñ ardentius ad bellandū
grassatur. z eos qui recte uiuere uellent
expugnare conatur Michael q̄ z angli
eius omīs celestes ordines. z draco z angli ei⁹
uniuersi demones. q̄. salus fr̄a. iustificatio
humana z p̄iectio draconis. refrenatio an
tiqui hostis. ira z mare. depuandi. ira
diaboli malicia nocendi. z modicū tempis.
breuitas uite p̄sentis. De p̄secutione ecclie

Et postq̄m uidit draco. z fuga mulieris.
quod p̄iectus est in terra. p̄secutus
est mulierē que peperit filiū masculum. Et date sunt mulieri due ale aquile magne. ut uolaret in desertū locum
suū. ubi alitur p̄ tempus. z dimidium
temporis. Videns diabolus fidem ecclesiam
ad spiritalē uite latibula recessisse. z ad
firmamenti z munimē sui. predicatoz
documenta. z angelos habere auxilia. z
se de celo p̄iectum. in eo quod in electis do
minandi iuste amittebat. z se in terram p̄iec
tum. i eo q̄d non in sola pars dampnandoz
sibi remanebat. z maiorem p̄secutionē
ad usus eam exarsit. z totū flumē uica
os post eam misit. z in illud mergere
tempauit. Dicit g̃ Postq̄m uidit draco
quod p̄iectus est in terram. p̄secutus est
mulierē que peperit masculū. Et q̄. quia
eo ampli⁹ eam diabolus p̄sequitur tanto
illi magis gr̄a augetur. bene sequitur. Et
date sunt mulieri due ale aquile magne. ut
uolaret in desertū locum. ubi alitur per
temp⁹ z tēpa z dimidium temporis. a facie
serpentis Due ale sunt duo testamenta.
uel uita actiua. z contemplatiua. siue
dilectio dei z proximi. Istis z eius alis mulier
in desertū locū. i. quo aliatur p̄ temp⁹ z tēpa
z dimidium temporis. a facie serpentis uolat.
q̄. scīa ecclia peccata se subleuat. ubi ad se
cretum uite spiritalis recedat. ubi pascat
doctrina xp̄i. Ebz annis z dimidio fr̄a. ne
z stans superbie est mouatur. tame ubi
dī. maxime i p̄secutione antixp̄i. Ebz an
nis z dimidio sustinenda. a facie p̄senti
uite. i. a p̄senti tēptatione diaboli p̄sequē
tis. Q̄ due. s. ale apte dicunt esse aq̄le
magne. ut p̄ hoc innuatur scām ecclesiam
ad celestia posse subleuari. z eam ut ita
dicam oculis contemplari. Sequitur. Et
misit serpens ex ore suo post mulierem
aquam tanquā flumen. ut eam faceret
trahi a flumine. Et adiuuit terra mulie
rem. z aperuit os suum. z absorbuit flu
men. quod misit draco de ore suo. Supra
draconē mulierem p̄secutū dixit. nē mo
dū p̄secutionis subiungit. Serpens ex ore
suo post mulierē. aquam tanquā fluuiū
misit. ut eam a flumine trahi faceret.
q̄. diabolus uniuersitatē uitioz sitacis.
ab exordio inferre sūe ecclie conatus est.
ut eā filios ad dampnationē peraltaret.
Et terra os aperiendo flumē absorbuit. et
mulierem adiuuat. q̄. dū terrena diligen
tes gr̄atiam suscipiunt. q̄d diabolus
suggerit. ipē diabolus est uacuando. a

tmoz temptatõe ad temp⁹ cessat. Et dum
ipi fideles bona a temptatõe quescunt⁹
melio⁹ contemplatõis celestium intendũt.
Hinc ẽra mulierem cont⁹ flumen
adiuuat. cũ pfectoz z infide stabilium
collectio. contra dampnationẽ diabolicã
fideles ecclie psequentem unanimẽ orat.
Et q̃i ore absorbet flumen. dũ orando uin
cit temptatiõnem. Sequit. Et irat⁹ draco
in mulierem. abut facere plium cum reliq̃s
de semine ei⁹ qui custodiunt mandata dĩ. z hã
bent testimoniũ ihu. Quanto magis diabo
lus uincitur. tanto magis instituit. z tan
to ecclie nocere conatur. Et dũ electos su
pare minime ualet. infideles ad psecutionẽ
commouet. Vñ z hinc recte dr. Et iratus est
draco in mulierem. z abiit ad cetera. i. temp
tatõe cessans. z pt infideles ad pram psecutio
nem excitans. facere belli cum reliquis
de semine eius. i. cum fidelibz. p̃ uniuersam
eccliam tempe sequentibz z uita muran
tibz. qui custodiũt mandata dĩ. i. pcepta
recte uiuendi. z hñt testimoniũ ihu. i.
fidelem confessionem xpi. Persecutio itaq;
draconis. temptatio antiqui hostis. z fuga
mulieris. ecclie uite spiritalis. z due ale
due uite. z flumen. mundialis temptatio.
terra que mulierẽ adiuuat. pfectoz z infide
stabilium congregatio. z maior ira draconis.
augmentata. i. ultima hostis. z plium cũ reli
quis de semine ei⁹. psecutio contra ultimos
eius. De Bestia ascendente de mari. cap.

Et steti⁹ sup arenam maris. Et uidi
bestiam de mari ascendentẽ habẽ
tem capita septem. z cornua decem.
z sup cornua eius quatuor diademata. z
sup capita eius nomina blasphemie. Post
quam diabolus intellexit se iam ecclesiam
z doctoz pdicamentis. z angelici suffragi
is. z pfectoz scoz. ac infide immobilium
pcibz deiciss. munitã eam flumine uicio
rum. siue occultaz temptationũ fraudu
lentis. impetere aliquantulũ tardauit.
z ei p infidelem gentilitatem. manifestã
temptationẽ exercuit. Vñ z in pcipio
pcentis capitulĩ. non inconuenienter dr.
Et steti⁹ sup arenã maris. Quid enĩ per
hareuam maris conuenientius intelligi⁹.
quam gentilitatem diuine cognitionis.
z bone opis fructu in fecunditate. z diuso
rum idoloz cultibz. z uicioz amaritudinibz agi
tatam. Que bene arena dicitur. qr steri
lis in bono. z maris. qr in stabilis. z ama
ri in malo. Diabolus g̃. dũ a sancta ecclia
paliquantulum temptationũ incursibus
onem recessit. sup harenã maris steti⁹.
qr in fructuosam. z uiciosam gentilita
tem. ut p eam fideles psequeretur. ac
tentius calcaret. Omnes gentiles. z maxie

pncipes. quodq; in infidelitate sua relicti
diabolo instigante. ecclesiam acrius sunt pse
cuti. unde bene additur. Et uidi bestiam
cendentem de mari. Bestia namq; de mari
ascendit. qr crudelis gentium pncipat⁹ ti
rannus diabolo in superbiam se erexit. Qui cum
habuit capita septem. p pncipium sue uni
uersitatem. z z cornua decem. p elationẽ de
cretalis decalogum impugnantem. Et sup
cornua decem diademata. z qr nõ est aliud in
decalogo pceptum. qd pesus in sua stringatur.
z de quo ipi adiabolo in coronent. Sup cap
nudelicet bestie capita nomina blasphemie
fuerunt. qr gentiles pncipes xpm blasphe
mauerũt negantes cum deum. et dicentes
eum fuisse magum. Cui bestie qualitatem
manifestius describit dicens. Et bestia quam
uidi similis erat pardo. z pedes ei⁹ sicut ursi.
z os eius sicut os leonis. Similis quippe erat
bestie. i. gentili pncipes. z. i. bestialiter in
secos seuientes. pardo. p uariam philosopho
rum assertionem. z pedes eius sicut ursi.
p impie pcerationis ferocitatem. z os
conculcatione. z os eius sicut os leonis.
p eorũdem dilaniationem. z occisionem.
Sequit. Et dedit illi draco uirtutem sua
z potestatem suã. Virtutem miracula fa
ciendi p incantationem. potestatẽ aut
flectendi p coartationem. Et qr uehãs
pcessionis quam impij fideliter inferu
unt pps caput z pncipes existet. z p hoc
ceteris omibz deceus deducer. apte de ipo
hoc loco subiungitur. Et uidi unũ de ca
pibz suis quasi occisum in mortẽ. et
plaga mortis ei⁹ curata est. z admirata
est uniuersa terra post bestiam. z adorau
erũt draconem qui dedit potestatẽ bestie.
z adorauerunt bestiam dicentes. Quis simi
lis bestie. z quis poterit pugnare cũ ea. Et
uidi unũ de capitibz. i. de pncipibz suis. q̃
antichpm. tanquam occisũ in mortẽ. z plaga
mortis eius curata est. qr antichps simulato
rie uenit magos decipiat finget se mortuũ
z resuscitatũ quemadmodum xpm. Et ad
mirata est uniuersa terra. i. omnis orbis terra
diligentes in xpm credentes admirati et
post bestiã iram. imitando p infidelita
tem z crudelitatem. Et adorauerũt draco
i. diabolum. qui dedit potestatem bestie
i. bestialibz pcerationibz maxime antichpo
Et adorauerũt bestiam se illi humiliando
dicentes admirando. Quis similis bestie
i. qui potest tanta agere. z quis poterit
pugnare cum ea. i. uoluntati eius resistere.
Tanta namq; admiratione orbis de antichpo
stupebũt. qd uentur illi fidem seruando re
sisti posse putabũt. Et datũ est illi os
loquens magna. z blasphemias. Et datũ
est illi potestas. facere menses. xlii. Et

aput os suu in blasphemias ad dm blasphe
mare nom eius. z tabernaculum eius. z eos
qui in celo habitant. Notandu est qd ea
que supdicta sunt ab eo loco ubi sptum est.
Et vidi mu de capitibz ei tanquā occisu.
z cetera que i hoc capitulo sequuntur ad ama
xpm referenda ee. cui inuectarem adhuc
lacius celebat. dum dicit Et datu est illi
os loquens magna. z blasphemias. z data est
illi potestas. facere menses xlii. Datu e
illi os p diuinam pmissionem. z loquens
magna p uctantie magnitudinem. z blas
phemias p diuinitatis negationē. z face
re menses xlii. t3z annis z dimidio. p
ultoz psecutionē. Et aput os suu in
blasphemias ad dm. q. xpm negabit. blas
phemare nom eius. i. fidem ei. p quam no
bis innotescit. z tabnaculu eius. i. electos
eius. i. electos ecclie. qui ei in psenti in
ta militant. z eos qui in celo habitant. i.
eos qui in celestibz laudem eius decantat
Sequit. Et datu est illi bellu facere cu
scis. z uincere illos. z data est illi pote
stas. in omnem tribum z ppln z lingua
z gentem. z adorauerut eam omnes
qui habitant in tra. quoz nomina n sc
spta in libro uite. z agni qui occisus est
ab origine mundi. Datum est. p diuina
pmissionem bellum facere cum scis. p mul
tiplicē disputationē. z data est illi potestas
in omnē tribum z ppln z lingua z gentē.
ut ex omnibz aliquos fide frangat. z ad
infidelitatem trahat. ul a fide suscipien
da cohibeat Et adorauerut eam se illi hu
miliando. qui habitant in tra. terrena dili
gendo. Quoz nomina n sunt scpta in libro u
te z agni. i. qui no sunt ad uitam predestina
ti. Agni qui occisus est ab origine mundi
figuraliter. in fine mundi realiter. Ab
origine mundi occisus est. p precedentium
figuraru significationē. in fine. p sequē
tem ultatis exhibitionem. Nec. Si qu
his aures audiat. qui in captiuitatem
duxerit. in captiuitate ibit. Qui in
gladio occidit. oportet eum gladio occidi.
Hec est patientia. z fides scoz. In fine capi
ad electoz consolationem. subiungit com
minationem contra hostem sequentem.
Si quis his aures. s. cordis. audiat. i. intelli
gat. que inuicta sequatur antixpm. Q
in captiuitatem duxerit. i. qui ad infidelita
tem aliquem traxerit. ul corpale. pe fide
xpi exilio relegauerit. ibit in captiuita
tem. ul exilium. p eternam damnationē.
qui in gladio uidelic male persuasionis. ul
gladio materiali fidelem occidit. oportet
eum gladio occidi. q. spū eius xpi in certet
pbit. Hec est patientia. z fides scoz. s. co
lentia malor. In aduisi cum illi qui uere
boni sunt. p manent. z qui occulti sunt ma
nifestentur. Bestia g ascendens de mari.
gentium principatus. unu de capitibz ei
antixpe. z bellum cu scis. disputatio desp
tuis. uictoria ei occisio corpalis. De bestia
Et vidi aliam ascendente de tra. v.
bestiam ascendente de tra. z habe
bat cornua duo simulia agni. z lo
quebatur sicut draco. Et potestatem prio
bestie omnem faciebat in conspectu eius.
z faciet terram z inhabitantes in eam ad
orare bestiam primam. cui curata e
plaga mortis. Videns duobus scam
ecclam dnis celestibz. z multis uirtu
tibz z auxiliis q munitam. z sup petra
que xpe est firmiter edificata. no mo
do no cedit. z duris eam aggredient.
z eam expugnare conatur. Unde qui
bestiam ascendente de mari. impugnare
eam in superiori capite legitur. z p bestiam
ascendentem de tra eam impetere in isto
capite subditur. qe n solum p crudeles
gentium principes. uerum z p falsos. fal
sos xpianoz magistros. z reges ei. qui
eam frequenter pulsat. z p illos eam
no nunquā turbat. Quemadmodu du
namq bestiam ascendentem de mari. seuos
gentium principes. diuisis diuisoz ydolo
cultibz more maris fluctuantes. accipim.
ita congrue p bestiam ascendente de tra.
impios falsos xpianoz rectores. in uana
credulitate quamuis sibi inutili stabilit
ad modu tre permanentes intelligimus.
Nam quippe gentiles. qe p diuisa fluctu
ant. tra xpiani etiam falsi. qe in una
dei credulitate pseuerant. Ex utroq;
diua trace. p superbiam sup se ascendentes.
recte bestie comparant. qe bestialit
seos plectunt. Et cum tam hi qua illi
mutuo seruire. z ipm caput mutue
habe pbantur. bene in utrisq; capitis post
bestias antixpi insipientis blasphemie
z crudelitates memorant. Ita q diabo
lus no tm p paganos sz z p falsos xpia
nos ecclam persequitur. apte post bestiam
ascendentem de mari. bestia ascen
dens de tra uidetur. Et vidi aliam be
stiam de tra. simia p dissimilitudinem.
bestiam p crudelitatem ascendentem
p elationem. de tra. i. de collegio illoz
qui seruant sue assertionis immobilita
tem. Et habebat cornua duo simlia agni.
z loquebatur sicut draco. falsi xpianos
duo huic cornua agni similia. qe huic duo
testamenta. unum p significationē.
aliud p exhibitionem. xpm predicanti
habent in quam p scientie cognitionē.
in pura scriptura. Qui locum sic draco.
qe p impiam suasionem concordant dia

bolo. Qui etiam omnem potestatem bestie
priorus in conspectu eius faciunt: et
antichristum qui maxime et primam bestiam
figuratur. inducendo ad effectum pri-
mi quique plagam sunt diabolo prestant.
Sequit. Et fecit eam et habitantes
in ea adorare primam bestiam. Hoc ad
primum dicens eam. hoc exponit sub
iungens. et inhabitantes in ea. Per eam
namque homines figuratur. primam
itaque bestiam homines sed adorare fa
cit. et quia reprobos christianos pueros collectos.
impietati et superbie antichristi qui specia
liter primam bestiam in uno capite ei
dem occidi et curari significatur. quos po
est subdit. Quod autem hec que hic de
prima bestia dicuntur ad antichristum specia
liter referenda sunt: manifestat ei sub
iungit. Cui curata est plaga mortis. Quae
admodum enim in precedenti capitulo dei
est. ut magis stultat se simulabit occisis
et diuinitatis potentiam resuscitatum.
Sequitur. Et fecit signa magna. ut etiam
ignem faceret de celo descendere in eram
in conspectu hominum. et seducit habi
tantes in era. per signa que data sunt illi
facere in conspectu bestie. dicens ha
bitantibus in era. ut faciant imagi
nem bestie. que habet plagam gladii et
uixit et datum est ut daret spiritum imagi
ni bestie. ut loquatur imago bestie
et faciat ut quicunque non adorauerint
imaginem bestie occidantur. Et faci
et omnes pusillos et magnos. et diuites
et pauperes. et liberos et seruos. habere
caracterem in manu dextera aut in
frontibus suis. et ne possit quis emere
aut uendere nisi qui habet caracterem
bestie. aut nomen aut numerum
nominis eius. Multa et magna mala que
per antichristum et ministros eius precaudam
dit. in panas nobis breuiter hic compre
hendit. Secunda est bestia que de era ascen
dit signa magna fecit. et quasi sub illo
qui de xpo ad antichristum conuertentur ma
gistratus. Inter nouiciam septem ti
lli dies fallis miraculis cooperante dia
bolo corruscabit. quibus predictione sua
apud apostatas homines roborabit.
Faciet etiam ignem de celo descendere in
eram. in conspectu hominum. ut stupo
re tanti miraculi. quos libi in fide subiu
gens christo abstrahat ad antichristum. Et seducit
habitantes in terra. i. celestibus thesauris
ter terrena. et signa que data. i. primi
illi facere in conspectu bestie. i. antichristi.
dicens habitantibus in terra ut faciant
imaginem se conformando illi impera
ti bestie que habet plagam gladii et

simulationem occisionis. et uirtute pseudo
lationem resurrectionis. Et datum est
illi ut daret spiritum imagini bestie ut loquatur ima
go bestie uarie. i. linguis. sicut et spiritus
sancti datum est apostolis. Et faciet ut quicun
que adorauerit imaginem bestie. et eiusdem
nem honoris. occidantur. morte corpo
ralis. Imaginem antichristi facere mul
tiplicem. sicut nos imaginem corporis
saluatoris. et illam imaginem per incarna
tionem facere loquitur. et per hoc homines
seducit. et adorare. et contemptores eo
rum. Et quia cogetur homines non solum ad ce
lebrandam obseruantiam illius uerum
religionis. sed ad tenendam nouam constitu
tionem negotiationis. apte subiungit.
Et faciet omnes pusillos et magnos. et diui
tes et pauperes. et liberos et seruos. habere
caracterem. i. nominis antichristi. in ma
nu dextera aut in frontibus suis. ut ma
nifeste uideatur. et possint ad antichristum
primere cognoscentes. Quare hoc. Se
quitur. i. possit emere aut uendere. nisi
qui habet caracterem aut nomen bestie
aut numerum nominis eius. ut plures
hac necessitate coartati gaudentur. et anti
christum amare compellantur. Magna
certe et grauis antichristi fidelis. qui ne
quidem portare caracterem et nomen. et
numerum nominis. Vnuersus autem
eius dicitur numerus ille. qui in lit
teris quibus nomen eius scribitur continetur. Sequi
tur est sapientia. Quia res obscura est
accensos facit. Qui habet intellectum computet
numerum bestie. i. computet numerum
qui ex significatione litterarum constitu
itur. quibus nomen eius scribitur. et
quod possit computari apte declarat.
cum subiungitur. Numerus hominis
est. qui videlicet potest numerari ad
hominem. non dei. cuius sapientia non est nume
rus. quamuis ipse tamen per huiusce se
cundum uelut estimari. Et ut nos hu
manum cognitionem uicinius faciat.
christum nobis euidenter manifestat dicens.
Et numerus est ei. Secundum septuaginta sep
tem ut uidelicet hunc numerum clarius
agnoscamus. secundum sanctorum doctorum tradi
tionem diligentius illum discutiamus.
Dicunt enim quod cum libri ille greece
scripti essent. secundum graecos numeros ipse
sit querendus. apud quos omnes lit
tere numerum habent significatiuum
nomen eius greece anthemos dicun
tur quod constat nos pretaxatum in hoc
nomine significare. A. unum. n. quinquagin

40

cā: ⁊ trecenta: ⁊ quinq; ·m· quadrāgi
ta: ·o· septuaginta: ⁊ ducenta: quoꝝ
omnium summa. septenta. septuaginta sex
constituit. Sunt ⁊ alia cuius nōia. quoꝝ
huiūmodi interpretatio hīc eundē num
habet redde: hz nos prima pterimus:
qz psentia breuitati pauca sufficere ui
dentur. Cur uero talis numerus ante
xpō commendetur demonstratur: si ēdem
nūi qualitas subtilius attendatur. Hex
pfectionem significat. Possum̄ autē
p senariū minimā pfectionē accipere:
⁊ p septuagenariū mediocrem: ⁊ p septena
rium maximā ⁊ consummatā perfectio
nem. intelligere. Merito itaq; tali nūo
describitur: qz ⁊ in omī gradu malorū pfē
mahgnus: ⁊ in omni gradu bonoꝝ bon
tati pfētē contrarius inuenitur. In ue
qz enim ēplica gradu pfētē p nutribz exer
celet: ⁊ uebi qz pfētē nutrē siue maligni
tatis extendet. Et sic prudebit minima
mala incipe: mediocria puehere: ut ma
xima non desinat manutenere. E conuer
so incipientia bona accrere: crescentia im
pedire: ut summa ⁊ pfētā sedm possibili
tatē n cesset minuere. Bene g; sub tali
nūo comphenditur. qui ⁊ in minimis
medio cribz ⁊ summis malis pfectē ma
lus: ⁊ qui contrarioꝝ bonoꝝ pfectionē
pfectē contrarius inuenitur. Beda g; be
lua: Gallos xpianos Gallus pncipatus.
Bestia pma in hoc capitlo antixpe: depō
bestie. desponō antixpi. bestialiter seuien
tis: cōs fideles ecclie. De agno ⁊ de
Et audiui: ⁊ ecce agnus cum quadra
supra montem syon: ginta milia
Et cum eo centum quadraginta quatuoꝝ milia: habentes cō.
nomen eius ⁊ nomen patris eius. scptū
in frontibz suis. Supius grauissimā
psecutionem ab antixpō ⁊ ab eī discipu
lis. tam gallis xpianis quam gentilibz
inferendam sāc descripsit: nunc xpīm ad
uocē cum sua familia subiungit. ⁊
ut magis electos suos afflictos consolet.
illos qui apd dīm merito sūt sublimiores:
eos uidelicet qui p incorruptionē uir
ginitatis simul. ⁊ p martiriū passionis
agno celestis meruerūt sociari: designare intendit. Illi ⁊ cū apud dīm sūt
digniores: qm his duabz uirtutibz ruti
lant: qz ⁊ ei p omnibz antepoīm quāt.
Galos quippe cū quo cūq; sequuntur: qz n
solū p integritatem corpis: hz ⁊ p amari
tudinem passionis cū imitantur. Et au
di p spiritalē. si uelligentiam: ⁊ ecce
agnus p innocentiam stabat. qi paruꝰ
ad adnichilandū. supra montē syon: qz cēs
cendit excellentiam fidelium. ipsum
contemplantiū. Et cū eo: qz ei p iusti
tiam conformes. stabant subaudis. qz
⁊ ipsi sūt auxiliatores: ⁊ centū quadrā
ginta quatuoꝝ milia: ·i· omnium mar
tirum carne in corruptoꝝ agmina.
Que bene diuidunt. centū quadragin
ta quatuoꝝ milia: centum. p patrie
celestis expectationem. quadraginta.
p legis. ⁊ quatuoꝝ cuiusq; loꝝ complen
tionem. quatuoꝝ p quatuoꝝ principaliū
uirtutum exercitationem. milia per
totius iustitie consummationem. Et qz
istoꝝ numeroꝝ supi rationem lacē
exposuim: nūc eam iterare n curam.
hz diligenter est notandū. qd ipsa etiam
centū quadraginta quatuoꝝ milia sup
montem syon constituunt: qz alioꝝ
fidelium sublimitate transcendunt.
habentes montē ei: ·i· fidem. qua nosci
tur xpīm. ⁊ nomē patris ei: ·i· fidem
qua uocantur filii dei: ⁊ scriptū in cer
minibz suis. p confessionem manifestā. Et
bene pmū nomē agni deinde nomen
patris ei ponit: qz nemo n p mediato
rem di ⁊ hominum: ad patrem uenit.
Quoꝝ etiā iustitia. ⁊ dignitas magni
fica. ⁊ multiplex: insequentibz postea
fidem pdicta describit. Sequitur.
Et audiui uocem de celo tanquā uocem
aquaꝝ multaꝝ: ⁊ tanquam uocem tō
nitrui magni: ⁊ uocem quam audiui
sicut citharedoꝝ citharizantium in ci
tharis suis. Et cantabant quasi canticū
nouum ante sedem dei: ⁊ ante quatuor
animalia: ⁊ seniores. Et audiui uocem
de celo. Vox significat diuinam admo
nitionem: celū sup̄dictos pfectos qui
cum agno sunt: p celestem conuersatio
nem. Vox g; de celo uenit: qz admoni
tio diuina ap̄ fectos ad imp̄fectos descen
dit. Que uox apte tanquā aquaꝝ mul
taꝝ dicitur esse: ⁊ qz ipsa sonoꝝ integrita
te uirginitatis: ⁊ merito passionis can
centium. ⁊ ministerio p̄dicationis ubi
q; laudis canentiū. multitudinē ex
multas xpīs colligitur. que qu cp uec
te tanquam uox continui magni esse
memoratur. qz ipsis terribiliter
damnationē cōminatur. Et qz non
solū uoce sz uectione ea que recti sūt
p̄dicant: bene subiūgit. Et uocē
quam audiui stare citharedoꝝ citha
rizantiū in citharis suis. Cytharis qp
pe que manibz pulsantur ut sonum
reddat: bonam actionem que manibz
congrue efficitur significat. Et bene
cum diuisis citharis. addit suis: non
alienis. Hoc est enim qd dicat apls.

opus suū unusq̄sq; pbet. z sic in sem̄ tpo
glām habebit. z non in altero. Hz z q̄ ex
his que dicunt aut faciunt. nequaq̄ā
se cōmendant. hz auctorem z largitorem
boni laudant. recte addit̄. Et cantabāt
quasi canticū nouum. ante sedem dei. z
ante quatuor āīalia. z seniores. Hec namq;
post illa que supradicta sunt. ante sedē
canticū dī cantant. q̄ p̄ceptis bene
facis. diuinam laudant bonitatem. Ad
canticū nō nouū. hz q̄d nouum ideo dicit.
ut usq; ad glificationem corporū. eius
m̄ perfectio intelligat. Tunc enī uere
z p̄fecte erit nouum. quādo post gener̄a
lem resurrectionem sēm unūq; natu
ram suam. erit consūmatū. Tunc ue
ra erit nouitas. quādo tota p̄fecta uetu
stas. Ante sedem dei. i. in p̄sentia angelo
rum in quib; ds residet. z p quos iudi
cia sua exercet. Ante quatuor animalia
i. in p̄sentia uniuersor; p̄dicator; z ante
seniores. s. in p̄sentia iudicum ecclia
stic̄or. Dicat g̊. sēs theolog̊ sēm celestē
uisionem. sēor; cū xp̄o nos adiuuantib;
describens dignitatem. Et audiui uocem
de celo. s. p diuinam admonitionē. de his
qui in celestib; habēt cōuersationē. tam
q̄m uocem aquar; multar;. q̄ ex mul
tis xp̄is congregantur. Tanq̄ uocem
tonitrui. q̄ ip̄is dānationē minan
tur. Sicut citharedor;. p bonam op̄a
tionem. Et cantabant quasi canticū
nouū. p grāz actionem. Ante sedem dī.
z ante quatuor animalia z seniores. i. pre
sentiam angelor; uidelicet sēor; sp̄iuū
z hominū. p quos deus sua iudicia exer
cet. z ministria multiformiū complet.
Hz z quod nemo illor; merear̄ eis coequari
possit. luculenter ostendit cum subiū
git. Et nemo poterat dicere canticū. nisi
illa centum quadraginta quatuor milia.
Nemo poterat canticum dicere. q̄ nemo
aliuꝰ poterit ad meritum illor; p̄tingere.
Qui empti sunt de terra. i. sanguine xp̄i
redempti. z eleuati de terrena concupiscen
tia. Quor; uirtutem euidenti distinguit.
cum dicit. Hi sunt qui cū mulieribus nō
sunt coinquinati. uirgines enim sunt.
z sequuntur agnū quocunq; ierit. Vbi
dicit uirgines sunt. aperte testatur. ipsis
integritatem uirginitatis. Vbi addit. hi
sequuntur agnū quocunq; ierit. adiun
git. z meritum passionis. Illi miserū
cū quocunq; ierit sequuntur. qui cum
in nullo imitantur. Si quis uero id q̄d
in hoc capīo de. c. xl.iiii. milib; sēm unūq;
uirtutem dicit. ad solam integritatē refer
re uoluerit. nequaq̄ a rectitudine sententie
deuiabit. Xp̄i nēpe illum quocunq; ierit sequi
credimus. qui illū imitari menti. z cor
pis īcorruptione p̄bantur. Quor; laudē
adhuc sublimi⁹ attollit dicens. Hi empti
ex omnib; p̄mitie deo z agno. z in ore ip̄or;
non est inuentū mendaciū. sine macula
sunt ante tronū dei. Ex omnib; siue ex ho
minib; p̄mitie deo z agno sūt empti. quia
sanguine xp̄i sunt empti. z merito excelsi
apd̄ dm. z si non tempe. tam endignitera
te sunt p̄mi. in quor; ore non est inuen
tum mendacium. p̄ter sinceram confes
sionem uitatis. z sine macula sunt ante
tronū dei. p̄ inuiolatam obseruantiam
castitatis. Hec g̊ in p̄secutione constituti.
ne quaquam debent trepidare dū sectā qua
scūq; talem actenus ad iuuenē cū familia
tante dignitatis habere. Aguus uictor xp̄i
mons syon. sublimitas fidelium. c. xlum. mi
lia uirginū agnūm. nox contrarii. tribulis
cōminatio damnationis. cithare. effect⁹ no
ui op̄is. z cantici. gratiar actio. p acceptis bene
ficiis. emptio de terra. redemptio de terre
na concupiscentia.

De tribus angelis succe

Et uidi alterum angelum uolantem
per medium celi. z habentem euāgliū
eternū. ut euāgelizaret sedentib; sup
terram. z sup omnem gentem. z tribum. z
linguā. z pplm. dicentem uoce magna.
Timete deum z date illi honorem. q̄ uenit
hora iudicii sui. z adorate eum qui fecit
celū z terram. z mare z oīa que in eis sūt.
z fontes aquarum. Descripta super⁹ gra
uissima p̄secutione antixp̄i. p quam beati
ab fidelib; inferenda. z ad consolationē
elector; describit excellentia agni cū sua
familia. consequenter adiungitur admo
nitio ut ad xp̄m accedam⁹. z ppter ea de ru
ina babilonis. ne in eius glia confidam⁹.
z cōminatio que sit adorantib; antixp̄i.
ut illi seruire timeamus. Que cuncta
cum angelor; ministerio p̄ficiuntur. ipse
fidem sce trinitatis. z sacramenta cum
p̄cipuaꝝ uirtutum. fidei. spei. z caritatis.
Tres siquidem predicatores. qui per an
gelos significantur. recte ternario signifi
cantur. z q̄ licet p diuersa tempora succedenter
tñ unanimiter fidem indiuidue trinita
tis p̄dicant. z sacramenta cum primi
patuū uirtutū. electis commendant.
qui uno eodemq; sp̄u qui singulis pri
uatim diuisit modis mū
do salutis uerbum intonant. z singulis

ea que recta sunt administrant. Vñ z p̄m in hoc cap̄lo m̄ gl̄s. sēm suū officium. ut unum dñm adorent. suauiter innuit. Decs. ruinam babilonie p̄dicat. Terret bestiam adorare. p̄hibet. z adorantes. de pena terret. Nec licet unquisq; adeo habeat z suū modum iudicando. z docendo teneat. z omnes cū una unā sacramenti redemptionis humane ut̄utem p̄dicant. z p̄ iustitiam ad unā patriam uenienda clamant. Et ut dicat alterum angelum. i. ordinem p̄dicatorū alterum a xp̄o. quantū distat seruus a dño. z nō solum tantum. p̄ celeritatem. z sublimitatē p̄dicationis. p̄ medium celi. i. ecclesiam uirtutis alteram. z lucidam p̄ splendorē diuine cognitionis habentem euāngelium eternum. p̄ promissionem eternitatis. ut euāngelizaret per officia sua administrationem. sedentibus sup̄ terram. i. electis suauit. in deo quiescentibus. p̄ terrene cupiditatis subactionē. Illis et enim annuntiauda sunt eterna bona. qui potenter nituntur sibi subiicere eterna. Et sup̄ omnem gentem. z tribum. z linguam. z populum. Et in hoc loco quemadmodū in multis locis fieri solet. p̄sentem ponit tm. Exponit. n. q̄d p̄missit. dicens sedentibus sup̄ terram. cū subiungit. et sup̄ omnem gentem. z tribum z linguam. z populum. Isti sunt namq; eterna sedentes. qui sedent sup̄ terram. Et euāngelizare sedentibus sup̄ terram. i. sup̄ omnem gentem. z tribum. z linguam z populum. Sup omnem non unam tm. q̄ diuina gr̄a ex omnibus eligit. z ad regnū p̄ducit. Et notandum q̄d dicit sup̄. q̄ omne datū optimū. z omne donum p̄fectum desursum est. descendens a patre luminum. Timentem magna uoce. i. magna admonitionis intentione. Sequit. timete dñm et solum uidelicet timore. z date illi honorem. z laudis declarationem. z bonis operibus. Et uidete ne deficiatis q̄ uenit dies iudicii eius. ut puniantur p̄secutores uri. z ut recipiatis premium eternū. Et adorate eum qui fecit celum z terram. z mare z fontes aquarum. Adorate eū p̄ fidem rectam. qui fecit ea que dicta sunt p̄ potentiam. Qui fecit non solum celum z terram z mare. i. maxima. sed z fontes aquarum. i. minima. Dignus est enim fide z uenerationē qui hec omnia p̄ nobis dignatus est creare. Sequ. Et alius angelus secutus est dicens. Cecidit cecidit. babilon ciuitas illa magna. que a uino fornicationis sue. potauit omnes gentes. Postquā sup̄ius admonuit ut ad xp̄m recta fide accedam. strenue affirmat ruinā babilonis. i. mundane confusionis. q̄ sic hic ordo docendi. z rectū officium p̄dicandi.

Et tertius cecidit cecidit babilon. illa ciuitas magna. Bis posuit cecidit. q̄ uniuersitas malorū in confusione p̄sentis sēli fluctuans ruit duplicater ruit. Qui idcirco premium posuit. q̄ quod futurum est tam certe et firmiter. uelut p̄teritum ostendit. Cadit itaq; babilon mala cogitando. cadit p̄ecando. z cadit in mundo. cadit in inferno. In mundo p̄ prauam actionem. in inferno. p̄ eternam damnationē. Cuius. q̄. p̄ uerso dogmate munita. magna multitudine z superbia. Que uino ire fornicationis sue. i. zelo ire quo contra xp̄m est irata. z cū ante xp̄o fornicata. potauit omnes gentes. i. coruptit omnes gentiliter uiuere cupientes. Sic mo q̄ in ei gl̄ia confidere debet. dñi certū est quod cadet. Sequit. Et angelus tertius secutus est eos. dicens uoce magna. Si quis adorauerit bestiam. z ei ymaginem. z accepit caracterem eius in fronte sua aut in manu sua. z hic bibet de uino ire dei qui mixtus est merо in calice ire ipius. Postquam in p̄cedentibus admonuit. ut xp̄o uero amatori nos iungam. ne in gl̄ia mixte babilonis confidamus. z succedenter adiungit communionem pene adorantibus antixp̄m. ut illi seruire timeam. Et angelus tertius secutus eos. i. ordo p̄dicatorū sēe trinitatis fidem z eius principalia mysteria docentium. secutus est ordine temporis. nō imitatione credulitatis. dicens uoce magna. i. magna p̄dicationis instantia. Si quis adorauerit p̄ impiam fidem bestiam. i. antixp̄m. z qui est bestia p̄ crudelitatē. z ei ymaginem. faciens se imitatoribus ei confidentem. z accepit caracterem. i. sigillū uitiis eius in fronte sua. p̄ apertam illi confessionem. z aut in manu sua. p̄ prauā operis scriptionem. z hic bibet subaudiatur. sicut babilon de uino ire dei. z damnatione infidelis eterna quam deus temperat ut ait. Quod mixtum est merо. i. pura inuincta. in calice ipius. i. in iudicio ipius. Et bene aut mixtum. propter duplicem duplex cruciatum. in uno p̄dictionis loco patientium. Sequ. Et cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum. sanctorum. z ante conspectum agni. z fumus tormentorum eorum in seculum seculorum ascendet. nec habent requiem die ac nocte qui adorauerunt bestiam z ymaginem eius. z si quis acceperit caracterem nominis eius. Quod sup̄ dixit de uino ire dei. hic exponit cū subiungit dicens. Et cruciabitur igne z sulphure. z quemadmodū sup̄dictum est peccatorum penam notando liberat. i. cruciabitur igne z sulphure. ardenti feruore. Qui qui hic p̄ferendam luxuriā exarserit.

ibi fecundum ardorem sustinebit. Et hoc in conspectu scōrum angelorum et ante conspectum agni ut magis cruciet et cruciet eos maiorem dolorē habeat. Et fumus cruciamentorum eorum. i. tenebrositas que ipsos malos opiendo sup ipos erit. in sēcm sēcorum ascendet. quia nec ētnū pseuerabit. Nec habent requiem die ac nocte. i. continue. qui adorauerunt bestiam et imaginem illius fidem et ymaginem eius. et karactirum ei⁹ et conformatoꝝ ueneratiōnē. Et si quis accepit karacterem nōis eius. Ibi audietur. non habebit requiem. Et cruciabitur pēnam dampnationē. Sequit. Hic est patientia scōrum q̄ custodiunt mandata dei. et fidem ihū. Hec. s. non accipiendo karacterem nōis ei⁹. q̄. ipe hoc patiuent scī ētribulationem. et pingent ad beatitudinem. Qui custodiunt mandata dī. dīm et primū diligendo. et fidem ihū eum uerū deum credendo. et confitendo. Dicit. Et audiui uocem de celo. dicentem. Scribe. Beati mortui. qui in dño moriuntur. Quia supi descripsit grauissimam pseutionē. ab antixpo inferendam. nūc in fine huius capli consolatur. et quietem beatitudinis. eos qui pro xpo. et ihu xpo gustant amaritudiem passionis. Dicit. Et audiui uocem de celo dicentem. i. de celesti uisione. Scribe. non. s. in corde tuo cū. et in pergameno. et manu tenti ipsū. Scribe ne cito transuolet. quod ad consolationem electoꝝ usq; in finem pseuerare debet. Beati mortui. qui in dño moriuntur. i. in fide et confessione dīi. Et primam stolam iam acceptam beati. et sedam beatificandi. Quasi superiora recolligens. dicit. Audistis in supiorib⁹ capīs. grauissimam pseutionē. et nolite formidare et pro ea sustinere mērtem. q̄. et hanc attingetis ad beatitudinem. Et ut euidentius beatos ostendat. dño hoc testante confirmat. Iam dicit. Quod. i. ab ipa morte iam dicit ipos. i. sēctos et ētnatas que unus est deus. ut requiescant accepta beatitudine. a laboribus suis. a transacta ētribulatione. et quidem ipam requiem consequūtur. ostendit cum subiungit. Opa enim illoꝝ. i. recōpensationes opum que fecerit in tempe. seruantur illis in eternitate. Qui enim in pleno sēlo bene operatur. ipe in suo saluatur. Semo nempe sēctos operandi habet sine opibus se posse saluari credat. fides enim sīne opibus mortua est. si habeat tempus operandi. Iam si tempus nō

posuit hybe. sufficit sola eī fide uoluntas. Magna et egregia. hinc decebit consolatio de his qui moriuntur. in dño. nec debent timere mortem talem. qui se sperat pro se pingere ad beatitudiem. Grex tuus angli succedent pdicatores. unus quidem dicitur esse fidem scē ētnitatis. et alium cum principatū uni cuiusq; sēctē ecclie docentes. babilon. mundus. bestia. antixpus. malorū cōmunio. eterna dānatio. meritorum in dño beatitudo celestis ostenditur. Et uidi et ecce nubem. De angelo xpi candidam. et sup nubem significatur. Videbam sedentem filio. et deitudis humanis similem. in capite suo habentem coronam auream. et in manu sua falcem acutam. Ostensa supi ueritatis ratione bonoꝝ. et quam inuitat ad eoꝝ consortium. supponit dampnationem impioꝝ. ut p terroꝝ ducat ad idem ppositū. Et notandū quod. i. ultimo capīs huius uisionis. que madmodū in aliis uisionib⁹ agit de fine temporis. Sic enim ipa sacra theologia seriem ordinat. ut a principio nascentis ecclie usq; in finem temporis eam deducat. debens multiplices iustoꝝ ētribulationes. et pacientiam cum retributionem. Et uidi. et ecce nubem candidam. et sup nubem sedentem similem filio hominis. habentem in capite suo coronam auream. et in manu eī falcem acutam. Et uidi. p intelligentiam spūs talem nubem candidam. i. assumptam humanitatem. et sup nubē sedentem pfectum. videlicet xpm. sēm eminentem et regnantem diuinitatem. similem filio hōis. q̄. iam impassibilis et immortalis facta. metat humane fragilitatis accidentia. In hoc enim quodammodo non iam filius et similis filio hominis in deitatis uisione apparuit. qd amore impassibilis et immortalis resurrexit. Habentem in capite suo. coronam auream. Coronam p ēnitatis in finalitatem. aureā. p sapīe claritatem. Et in manu sua falcem acutam. i. iudiciariam sententiam. Iustos coronaturus. habet falcem acutā. ut iniustos condemnet. Talis nimirum iudex omnium. in sacra uisione describitur. ut p ipam descriptionem. et bonis et malis debita stipendia reddit. ut agnoscatur. Sequit. Et alter angel⁹ exiuit de templo. clamans uoce magna ad sedentem sup nubem. Mitte falcem tuam et mete. q̄. uenit hora ut metatur. qm aruit messis ēre. Angelus

scoꝝ pfetoꝝ cetꝰ exp̃mit. qui ꝑ accelera
tione aduentꝰ iudicis. ꝛ ꝑ ẽbulatis elec
tis libertatis. imulatis dietꝝ detrore sup
phebit. Qui recte dicit alter anglꝭ. Ille
ꝑ maiorem dignitatem. anglꝭ ꝑ sue cam
ꝑdicationem. Qui ꝑ hoc quoq; de templo
exit. qđ minoribꝫ ꝛ infirmioribꝫ electis nuc
merito. ul' officio ꝑdicationis eminebit
Qui etiam uoce magna clamabit. qm̃ die
iudicij uenire ꝛ ulcionem ꝛ glificatio
nem uultoꝝ. magnis desiderijs optabunt
ꝛ orabunt. Mitte falcẽ tuam i. exerce iudi
cium. ꝛ mete. i. collige de terra gen̄ humā
nū quoniam hora ut metatur. ꝗm̃ cruor
messis ẽt. i. completo numero tuoꝝ. rẽ
consummata est. nec habet ultra locū ne
quicia malorꝝ. In hoc ꝛ enim malorꝝ nu
meꝰ strati adhuc locū habet ꝛ uiuendi. qđ ꝑ
illationem adustionis bonis ad exercitiū
ꝛ augmentū uirtutū utilis existit. Que
cum penit exaruerit. nec amplꝰ erunt
uitia sēs ipsos ẽbulando fructū ferent. cū
in fine eoꝝdem sc̃oꝝ numero completo
ab eoꝝ humiliatione stabilis erit ⁊ mūda.
Que denicq; malorꝝ numeroꝰ strati. apte de
signantur nomine ẽre. qđ ẽrenis semp̃ studet
inherere. Et qđ saluatoꝛ nr̄ ꝑabꝫ suoꝝ be
nigne intendit. ꝛ sine mora quod salubri
ter rogatur implere satagit. congruе ꝫ
iungitur. Et misit qui sedebat sup nubē
falcẽ suam in terram. ꝛ messuit terram. An
glꝭ quippe qui sup nubem sedit alto an
glo regente falcem i terram misit ꝛ ẽrā
messuit. qm̃ iuste in deo in fine temporꝝ cō
cta sc̃i iudicij exercet. ꝛ ẽ rigenas de ter
ra succidet. Et qui sc̃oꝝ apl̄oꝝ numerus
cū iudice sedebit. ꝛ de ipo mundū iudica
bit. bene additur. Et alius anglꝰ exiuit
de templo quod est in celo. habens ꝛ ipe
falcem acutam. Sicut minimus anglꝰ aliis
beatoꝝ apl̄oꝝ conuenienꝫ intelligitur
cetus. qui est anglꝭ. ꝑter ꝑdicationem.
alius sēm dignitatem. Qui ꝛipē de templo
qđ est in celo exit. qm̃ culmen sc̃e ecclie i
celo ul' celesti conuersatione constituta a
prie sue sublimitatis transcendit. De quo
denicq; dicatur. quod ꝛipē cum anglo sup nu
bem sedere habuit falcem acutam. qm̃ cum
ipo exercebit iudiciariam potestatem. Seq.
Et alter anglus exiuit de altari. qui habet
potestatem sup ignem. ꝛ clamauit uoce
magna ad eū qui habebat falcem acutā.
dicens. Mitte falcem tuā acutam ꝛ uinde
mia botros uinee ẽre. qm̃ maturе
sunt uue eius. Putauit alīm anglm
bonoꝝ angloꝝ intelligi ꝓpter ꝛ qui non
solum de templo ꝫ de altari exiuit. qm̃ non
cantum electos ecclie. ꝫ etiam ipm redē
torem. sēm humanitatem assumptā. nam
in ortalis conditionis transcendit. Sep
cum est enim de ipo redemptore nr̄o sēm
carnem. & de nobis ꝛ p nobis assumpt.
Minuit eū paulo minꝰ ab anglis. Qui
anglꝭ potestatē sup ignē habet. qm̃ de mo
num ꝛ pauoꝝ hominū ardentem rabiē
cohercet. Qui ꝛ adhabentem falcem no
ce magna clamabit. qm̃ ꝛipā anglica dig
nitas notis omnibꝫ exaratoꝛ ꝛ desiderio.
glificandoꝝ hominū. de exercendo ꝛ exer
cendo iudicio iudicem exorabit. Mitte
falcem tuam acutam. ꝛ uindemia bo
tros uinee ẽre. ꝓ messem ẽre. ꝛ p bo
tros uinee terre. eos dē malos intelligim.
ꝫ cū p uineam illos qui a diabolo ad mo
dum uinee ad fructificationē mali. ma
lorꝝ studio excolunt. de quibus habem.
qui ꝛipi cū messione messis ẽre uinde
miabuntur. qm̃ cum aliis reprobis damp
nabuntur. Mitte falcem tuam acutā
i. exerce iudiciariam sententiam. ꝛ uin
demia botros ẽre. ꝛ i. maiores in nequi
cia fructide. qm̃ uue ẽre maturе sunt ꝓ
completionem uidelicꝫ malicie. patet
tracq; qm̃ ꝓpter ꝑfectos hominū damnatō
minoꝝ malorꝝ insinuata est. ubi egit
sac̃ pagina de messione ẽre. ꝛ ꝓpter sc̃oꝝ
angloꝝ intimatur damnatio ꝑfectē ma
lorꝝ. ubi agit de uindemiatione uinee.
Granis enim duobꝫ anglis ꝛ messis ẽre
colligitur. ꝛ botri uinee uindemiantur.
qm̃ ꝑfectis hoībꝫ ꝛ ꝑfectis anglis ut sup dictum
est de faciendo iudicio iudicem depcantibꝫ.
ꝛ impetē ꝛ ꝑfectis condempnabunt.
Hic ꝛ enim ꝑfectē malorꝝ damptio dete
bitur. cum sequit. Et misit anglꝰ falcē
suam in terram ꝛ uindemiauit uineam ẽre
ꝛ misit in lacum ire dei magnū. ꝛ calcat
est extra ciuitatem. Mittet ꝛ enim xp̃s
magni consilij anglis falcem suam in
terram iudicium exercendo. ꝛ uindemia
bit uineam ẽre ꝑfectē malos auferendo. ꝛ
mittet in lacū ire dei magnū. eos in
ferno condempnando. Et calcabitur lac
ꝓ eoꝝdem punitionem. extra ciuitatem
sanctam. id est ecclesiam. ꝛ ꝑfectos celestem. Sed
quippe ciuitas supna sc̃a erit in omnibꝫ
ab omni culpa. ꝛ ab omni pena erit ali
ena. Et lacus ire di extra eam calcabit.
qm̃ damptoꝝ congregatio. in infinitum
punietur. Continens tract. hic pone
ꝓ contento. Lacus enim calcabitur. qm̃ in
lacum damptionis calcabunt. Et qm̃

ecta illa dampnatō non solum cruciabit dampnatos homines ſ3 etiam demones: bene sequit̄ Et cruor sanguis de lanc usq; ad frenos equor: q. crudelitas eterne dāpnationis non tm̄ cruciabit ꝓnos homines qui sunt equi demonū: ſ3 ꝛipos demones qui sunt rectores ꝓnoꝝ hominū. Cui dampnationis aperius ratio declarat̄ cum subdit̄ per stadia mille secenta. i. q̄ quadringenta. malos namq; dampnatos p stadia mille secenta. i. quat quadringenta denumerat̄ ꝛ ut ipos p quatuor ptes mundi. modo diffusos: p quatuor anni tps quadriformis cuiꝰ gl̄ia ꝓcepta tm̄ egressos ostendat̄ Posset enim in senario ꝛ in centenario ꝛ millenario ꝛ minus ꝛ mediocri. ꝛ pfectissime dampnatoꝝ notari cruciatio Sed cum numeri pfectionem significent bene ꝑ tali numero omnium dampnatio describit̄. ut singlos in suo gradu pfecte dampnatos describat̄ uel doceat̄ Primum itaq; anglis ꝓpe sedis ꝛ ultimū pfectoꝝ cet̄ Cet̄ ꝛ sedis aplos chorus Quar eus ſ spūum celestiū ipsis Falx acuta ꝛ iudiciaria sua. Sed licet uel nūdinatio ꝛ malos ablatio. Lacus ſ inferni ſ cruor sanguinis ſ crudelitas dampnationis equi. hominesſ ſ demones Mille secenta stadioꝝ ꝓpter cruciatio dampnatoꝝ Sed ut ea que in hac uisione continent̄ ad memoriam breuit̄ reuocem ꝛ dicam quod sacer pagina in primo huius uisionis capo agit de templo dei apto in celo. i. de reuelato humane redemptionis mysterio. in sacro elogio. i. de sca archa usa. i. de assumpta a uobo humanitate creatura ꝛ de muliere pariente. i. de scā ecclia. in pagendo structu in structe laboratione In secdo agit de ꝓcurante draconis. i. antiqui hostis. ꝛ de fuga mulieris. i. de recessu scē ecclie ad secretū uite spiritalis In tcio de michaele ꝛ draconē ꝛ pho eoꝝ In quarto de bestia ascendente de mare. i. de crudelibus principibus pagano. In quinto de bestia ascendente de terra. i. de seculi principibus falsoꝝ xpianoꝝ In sexto agit de agno. ꝛ de centū quadraginta quatuor milibus cum eo ꝛ. i. de xpo ꝛ de scis ꝓphetis. tribulatos aduersantibus In septimo de ebz anglis succedentes ꝓdicantibus ꝛ. i. de minutis ꝓdicantibus sacramentū ecclie. ꝛ trium uirtutum. fidei. spei. ꝛ caritatis. fidelibus annuntiantibus In octauo de xpo. ꝛ ultimo iudicio. ꝛ supplicio malos cedo. Et notandū quod quēadmodum. donū humane redemptionis. in scdā uisionē intelligat̄ manifestat̄ ꝛ in tcia sub cautu tubarum ipsis ꝓdicantibus. ita hic in hac quarta uisione. intelligendū est. sub figura mulieris parientis. ꝓficiens boni operis. in structū iustice multiplicatum. hec de quarta uisione hucusq; locuti stilum paulisꝑ. ꝛ hodie quietemus: ut ad quintam ingrediendā. ecclesiā alacriꝰ relingamus.

Capitula libri

Liber quintus tractat quinta de uisione quinta continet̄ capla xv

De vii. anglis ꝛ de vii. plagis nouissimis.
De vii. anglis ꝛ de vii. phialis dat̄.
De primo anglo ꝛ phiala eius.
De secdo anglo ꝛ phiala eius.
De tcio anglo ꝛ phiala eius.
De quarto anglo ꝛ phiala eius.
De quinto anglo ꝛ phiala eius
De sexto anglo ꝛ phiala eius.
De septimo anglo ꝛ phiala ei.

Deus cui misereri proprium est supra omia opa eius: qui quintā tribulationē dat omibz affluenter ꝛ de uisione non imperat qui in plenis ignorantie tenebris. luce sapie ꝛ scie suos fideles illuminat ꝛ arctam ꝛ arduam uiam que ducat ad uitam demonstrat: ipe quem modum sius dispensat cognitionē ueritatis. utilium ꝓdicationis: effectū bonoꝝ operis: tra reprobos grām contemptibilis ꝛ gne infert penam ultionis. Apd ipsum namq; sicut nullum bonum irremuneratum: ita nullū malum relictum quitur impunitum. Vñ recte p aptionem sigilloꝝ que describit̄ in uisione scda. ꝛ tubarū qui continetur in uisione tcia ꝛ partu mulieris qui designatur in quinta uisione. que cuncta primere ꝓbant ad bonos ꝛ succedentē de septē plagis agit in quantum primere uidentur ad malos. Aut namq; cultis confert gliam: ipe reprobis contemptoribz gre infert penam. Que pena. duplicit discerni potest. Alia est eterna pena quam quidq; patiuntur in mundo alia est pena quam patientur in futuro. Ista est translitoria: illa ꝑpetua. Vñ conuenienter ad templum malos afflictionis manifestat ꝑtinere creduntur ea que in hac quinta uisione de septem plagis scribunt̄. ad ꝑpetuam uero ea que in septa scribunt̄. Quae tamen omia. siue illa uidelicet que continentur in quinta. siue illa que continent in septa. ideirco scribunt̄ ꝛ ut iustis ipis habeant consolationem ꝛ reprobi de sua ꝑuicacie minorem excusationē. Agit de

nqp uisio ista quinta de septem angl'is z de septem phialis iracundie dei: z de mulicre circumdata pur'a z de bestia cocine a supra quam sedit: z de sacramento ucri usq; Deum anglis z in plagis nouissimis

Et uidi aliud signum ..... I. in celo magnu z mirabile: angelos septem habentes septe plagas nouissimas: qm in illis consummata est ira. Cuctis qp ad unius salus ecclie inter p spa z adisa mundi ad celestia bona scande ris eruditionem z iustificationē p penit in scda z ecia z quarta uisione multifor miter descripsi: ad damnan dor reprobatio nem z multiplicem in eos diuine ultio nis afflictionem describendam sc̄s theolog pcedit: z in hoc sacro narratione sua sc̄dm seriem temporis disponit. Et uidi aliud signu in celo. Vidi p spiritalem contemplationē aliud signum: figuram aliud significantem in celo z sacre uisionis mysterio: z reuelat celato. uel in celo. i. in scā eccha: p celestē conuersationē sublimiter exaltata. Magnu z mirabile. exag nu. in se. mirabile nobis: magnum in delec signi ficatione. mirabile qp dignum admi ratione Angelos septem habentes plagas septem nouissimas. Septem angli sunt pre dicatores unius: septiformi spe scī gīi repleti: p omne tempus qd septem dicit: circulo uoluit instantes predicationi. Qui hīnt septē plagas. qp p nuntiant damnabilis mundi ultio nes diuinas. Que plage ideirco dicuntur nouissime: qp post eas in mundo nō fiet alie. Vere enim plagas habent: qp nā di sup iniquos exercent. Et uere nouissimas: qp in plena sc̄o non infert deus illas. Vn recte additur: qm in illis consummata est ira dei. In ipsis quippe consummatur ira dei: qp post ipas ablatas malis de area mundi: in exercebit amplius deus in mundo sententiam iudicii. Sequitur Et uidi tanq; mare uitreum mix tum igni: z eos qui uicerūt bestiam z ymagi nem ei z numerum nominis ei: stantes sup mare uitreum habentes citharas dei: z can tantes canticum moysi serui dei: z canticū agni dicentes. Magna z mirabilia sunt opa tua dne deus omps: iuste z uere uie tue rex sc̄or. Locuturus de plagis malor. premittit pau ca de iusticia bonor: ut patenter ostendat qd quemadmodum boni aperte uirtute malor sunt liberi: ita sunt a plagis alieni. Et uidi p spiritalem intellectum tanquam mare uitreum. i. baptismum: quod est iustis salu tis initium z ostium. mare p amaritudines peccator remissionem: uitreum p fluctu tu z puram z lucidam fidei claritatem: mixtū igni. p spe sc̄i inflammationem. Apte enim baptismi mari uitreo mixtum igni compar. qp in ipo z remisso peccati z cognito dei z gīi spe sc̄i coferē. Et eos subaudiatur uidi qui uic runt bestiā. i. antixpm. ei⁹ psecutionem pa cienter sustinendo: ei⁹ miraclis nō credendo. ei⁹ dulcedinibus z blanditiis contempnendo. et ymaginem ei⁹ subaudiatur uicerunt impios illi conformes non imitando: z numerū nois eius characterem eius respuendo. stantes p firmam fidem z rectam intentionem. sup mare patriorem pfectionē: habentes cythe ras dei. p bonam actionem: cantantes canti cum moysi serui dei. z canticum agni. p uetus qp testamenti uocis uidelicet z noui p confessionem. z predicationem. z p collatis beneficiis gīi z actionem Dicentes. Magna z mirabi lia sunt opa tua. Magna in creatione: mira bilia in reparatione. uel magna in se. mirabi lia in nobis Dne deus omps. Dne p excellentiam: deus p naturam. omps p potentiam. Iuste z uere sunt uie tue rex sc̄or. Vie di sc̄i institutiones eius. p quas nos ad eum ui pe ad nos uenit. Que sunt iuste: qp unicuiq p merito reddunt. z uere qp peccati quo pro mittunt Rex sc̄or. Rex p gubernationem sc̄or p eternitatem. Vel rex sc̄or. qp ueru ordinem z cursum eaz regit Sequit. Quis non timebit te dne: z magnificabit nomen tuum: Quia tu solus pius es. qm omes gen tes uenient z adorabunt in conspectu tuo. qm iudicia tua manifesta sunt. et hi dicet. Et cum magna z mirabilia sunt opa tua z iuste z uere uie tue: quis non timebit te dne. filiali uidelicet timore: z magnificabit nomen tuum. opes. s. z predicatione? Quis u illi laudatur qui pectus plagis afficientur i mundo: z actio. z animo longe remoti consortio? Cecinit qp uere timebunt: i. amabunt. quia tu solus pius es gīm saluus es dando. et uere magnificabunt. qp omes. i. aliqui de omnibus uenient credendo: z adorabunt scribi subiciendo. in conspectu tuo tibi placata ei gendo z faciendo. Et adhuc euidentiorem hui rei cām. ostendit cum dicere. Qm iudicia tua: manifesta sunt. Quia mi rum diuina iudicia de reprobatione z damp natione malor electis manifesta sunt. uere z pfecte diuina bonitas ab eis debet amari. z ei⁹ iusticia uoce z ope magnificari. Compē diose g̃ iusticiam sc̄or ab ipo baptismate z de inceps in his que dicta sunt comphendit. z p eam qd a plagis malor sint immunes. lu culenter instituit. Septem itaq; angli p dicatores unius: septem plage nouissime malor tribulationes unius. i. presentis tp̄e.

mare uitreum · baptismus. Bestia antixpi
victoria pacientia exclare · bonoꝝ opum exi
bitiones · canticum moysi z cantic agni
utriusq testamenti p̄fectio · z p̄ceptis bene
ficiis gr̄az actiones. De septem ange
lis · et de .vii.

Et post hec uidi z ecce apertum est templum tabernacu
li testimonii in celo · z exierūt septem an
geli habentes septem plagas · uestiti lapide
mundo · candido · precincti circa pectora zonis
aureis · postquam sup̄ paululum di
gressus · electoꝝ ꝑfectio merito iusticie a plagis
impioꝝ esse remotam demonstrauit · iam
ad materiam suam redit · et que mala malis
electis uicissitudinem temporum contingant
p̄sequentia capla describit. Et post hec uidi
z ecce apertum est templum tabernaculi te
stimonii in celo · Templum est scā ecclia · qui
habitatoꝝ ei⁹ fides ex omnibus fidelibus quasi du
bis lapidibus edificat. Que etiam congrue
dicitur templum tabernaculi testimonii.
Tabernacli · q̄ in p̄senti seculo ad militat testi
monii · q̄ utriusq testamenti testimonium
fideliter seruat. Que p̄terea in celo uidet
quod in celo conuersationem habe dinoscat.
que denique ideo in clausa et aperta cernit.
ut uocatus ingressus penitendi patere demon
strat ecclie. Et quoq ipsius de dampna
tione sua · minorem excusationē habeant.
qd eam p̄ celestis oraculi testimonia non
clausam et apertam phibeat. Quanto nāq
eam facilius intre possent · tanto grauius
angunt de eo quod foris manent. Et q̄
iuste p̄dicatores · plagas eis minantur · et
ipsi plagis diuinitus affligentur · qd ipsam
apertam audiunt · et intre contempnit. Et
q̄ scī p̄dicatores non solū electos inde confir
mant · et z foris exeunt ut reprobis diuinā
ultionem imminere p̄dicent. apte dicitur.
Et exierūt septem angeli · habentes septem
plagas. Angeli septem habentes septem
plagas exeunt · dum p̄dicatores minus
minusq dei ultionem foris p̄dicant · ut
si nolunt deum p̄uisionibus diligere · saltē
minis eum timeant. Et si hoc etiam con
tempserint · non solum nunc et in fine
fine fine · grauioribus ultionibus succumbāt.
Et q̄ scā p̄dicatoꝝ actio · que ab eoꝝ officio
discrepat · et et semp et in omnibus eoꝝ actio cū
officio concordat · recte lapide mundo can
dido uestiti et precincti circa pectora zonis
aureis describunt. Habitus enim actū
eorum significat. Scī q̄ p̄dicatores lapide
mundo candido uestiuntur · q̄ fide firma
a uicijs munda utrisq candida adornā
tur · et p̄ sanguinē circa pectora zonis au
reis reverendo fluxum illicite cogita
tionis · retinaculū caritatis. Et quia que
scā p̄dicatores usq in finē scli p̄dicabūt ·
et exhortatione prioꝝ partē habebūt ·
hīc sequitur. Et unus ex quatuor animali
bus dedit septem angelis septem phialas
aureas · plenas ire q̄ndia dei uiuentis
in scla seculoꝝ · Unum quippe de animalibus de
dit septem angelis septem fialas plenas
ire q̄ndia dei uiuentis in scla seculoꝝ · q̄
uno eorum testimonio et communi cau
tionis quatuor euangelistaꝝ · uerborum
et confirmatio sermo p̄dicatoꝝ. Qui ser
mo recte phialis aureis comparatur · qa
p̄ diuinam sapiam · lucide et clare illumi
natur. Que ecia phiale plene ire q̄ndia
dei inuenies in scla seculoꝝ. Et dicuntur
q̄ plene et ꝑfecte iram dei · ad inferen
dam uindictam semp uiuentis · reprobis
cominatur. Et q̄ diuinum iudicium
quod p̄ phialas aureas iustis manifestatur ·
impijs simo ignorantie nebula intelli
gentie occultatur · recte sequit. Et im
plerum est templum fumo a maiestate
dei · et de uirtute eius. Fumus et cum
septem phialis septem angelis · templum
fumo implebat · q̄ celeste iudicium qd
electis diuinitus reuelatur · reprobis ut pote
indignis impsentiarum temporis fluctuatione
penitus celatur · a maiestate dei et de uir
tute ei⁹ · q̄ cum deus summus claudit · ne
mo aperit. Sequit. Et nemo poterat intre
in templum · donec consummarentur
septem plage septem angeloꝝ. Templo fu
mo implendo nemo potest intrare · q̄
nemo reprobos de p̄cipitate ignorantia
excecatos · recti iudicij diuini iudicij
potest agnoscere. Unde est cum qd sepe
nomen dei male agentes blasphemant ·
qui iudicij eius iusticiam ignorant. Com
pletis ū plagis quodammodo intrabitur ·
q̄ finitis p̄sentis temporis tribulationibus et
tormentis eius succedentibus · iuste se pu
niri et iustos beatificari intelligent · qd
modo minime recognoscit. Qui tamen
in introitus nequaquā eis erit ad gaudium.
sed ad supplicij supplementū. In hoc cū in
effabiliter celebrant · quod se merito dāp
natos et diuinam iram iuste erga
se meruisse debuit. Debuit. Consi
mans g̃ septē plagis mali q̄ modo foris sūt

ꝑ multi iudicij ignorantiam. increbuerunt templum. ꝙ ꝑsentis temꝑis. qđ septem dierum circulo uoluit. manifestius cognoscent iustum esse diuinum iudicium. ꝑ diuine iustitie cognitionem sup stet. et stabit manebit. ꝓ tolerantiam grauissimis pene. Et uerumq; eis cooperabitur in malum. et quod introibunt. et qđ stabit manebit. qui sic in malo tolerabunt malam conscientiam. stabit manendo diuinam penam. Alit. Donec consummarentur septem plage. et nunq; Quicunq; modo in arte negligunt. tute minime introibit. Alit. Sic mo potest intare. qui nec sci occultum diuini iudicij in ꝑsentia uita ꝓcede potest cognoscere. Tunc namq; ꝑfecte intrabunt. quando finito tempore omnia manifeste videbunt. Et quia nemo sibi temere debet officium ꝑdicationis usurpare. et ut adeo primam aspirationem. ut ab homine ꝓcedat ministerium. ut ꝑceptum. bene sequit. Et audiui uocem de celo. dicentem angelis ite. et effundite septem phialas ire dei in terram. Deo nanq; angelis ut effundant ire dei de celo phialas ꝑcipiunt. ut tm ministerium ꝑfidelia sit. nemini debere aggredi ostendat. Legim quoddam. plo spe sci magistro et lectos. et ad ꝑdicandu directos. Sz caueat ꝙ hoc ut etiam illo in usum officium contigerit accipe. comite bone uite conscia. fiducialiter debet usum exercere. ite. et effundite phialas ire di in terram. Vos qui boni estis quantu ad vos ꝑtinet. et in mali damnationem exercete. in terram. i. terrenos qui terrena diligunt. et terrena celestibus anteponunt. Templum intrauit apocalipsis est sed ecclia. penitentie ad ingrediendu patuit. septem angli. ꝑdicatores unius. et unu quatuor adhuc. unitas quatuor et unus septies. implecio templi de fumo. ignorantia ꝑfecti de diuino iudicio. et ore de celo diuina admonicio. effusio phialarum ire dei. ꝑdicatio ut etiam exercitatio diuini iudicii.

De primo angelo et phiala eius. III.

Et abiit primus. et effudit phialam suam in terram. Et factum est ulcus nequam ac pessimum in homines qui habent caracterem bestie. et eos qui adorauerunt imaginem eius. Primus his qui ante ingressum maloꝝ ostenditur dicenda executus. et narrationem suam quemadmodum et in aliis uisionibus ꝑfecit. ab exordio nascentis ecclie in capite. et secum ꝓcessum temꝑis usq; ad finem mundi ꝓducit. Et abiit primus. et effudit phialam suam in terram. Primus angelus. ordo ꝑdicatorum primus. Effusio tale. ꝑdicatio iuniorum diuine iracundie. Terra autem hoc in loco uidetur exponit. qua diu in fide unius dei immobilis permanet. Primus itaq; angelus phialam suam effudit. quando primus ꝑdicatorum ordo. in dei damnatione suam obcaupam ꝓdire uentura ꝓpter. Et qui post quam primitiuam ꝑdicationem inuadeam stam. statim ei reprobando. destructo. atq; despecto fed est. bene sequit. Et factum est ulcus seuum ac pessimum in homines. qui habent caracterem bestie.

Effusa quippe prima phiala. factum est ulcus seuum ac pessimum in hominibus qui habent caracterem bestie. qui primitiuorum ꝑdicatorum ꝑdicatione ꝓpalata. et ꝑfida in incredulitate derelicta. statim factum est in eos ulcus seuum ac pessimum ultionis diuine et ꝑfecte reprobationis. et illatio destructionis. Non solum namq; est ipsa gens iudaici ulcere uulnere a diuina electione reprobata. et etiam de sede sue mansionis euulsa. in homines qui hunc caracterem bestie. et in eos qui adorauerunt ymaginem eius. i. in deos qui antichristo consignantur. fidei xpi contradicendo. et sequaciby ei se conformando. eos imitando. Quis enim malo caracterem antichristi habent. in eo quod male uiuendo ei uoluntatem complent. Quis ei ymaginem adorant. in eo quod imitatoribus ei se conformant. Primus ergo angelus. ordo ꝑdicatorum primitiuus. effusio phiale. communicatio ultionis diuine. et dei in deum. uulnus seuum ac pessimum reprobatio et desolatio in deorum.

De secundo angelo et phiala eius. IIII.

Et secundus angelus effudit phialam suam in mare. et factus est sanguis tanquam mortui. et omnis anima uiuens mortua est in mari. Quemadmodum supra primam in dei credulitate manentem acceptimus. ita hic per mare gentilitatem diuersitate huius fluctuantem intelligim. Sed et secundus angelus phialam suam in mare effudit. quando secundus predicatorum ordo. diuinam ultionem nunciauit.

dampnatis in tenebris infra. Sanguis mortuus negrecit. & ideo p hoc quod non mortuus & tanq̃ mortui dr. tempalis ultio conuenienter intelligit. que ecclam non tanquam. & reuera mortis siue mortui p̃hendit. Alit. Sanguis eam quã mortuus facit delebit. ut pars genitalitatis infidelitate remanens. ante mundi peregrinationem amittere significatur. Vnde apte sequitur. Et omnis anima uiuens in mari mortua est in mari. Omnis namq; anima uiuens in mari moritur. & q̃ regna pars genitalitatis que huic mundo uiuere eligit. ultra eterna puatur. Secds & angls. ordo predicatorum secds. & effusio phiale. predicatorum ultionis diuine. & fcs sanguis. effcs ultionis. aũ uiuens in mari mortua. pars genitalitatis que mundo uiuit. & a diuina electõe reprobata. De eto angło & phiala eius. V.

Et eius angls effudit phialam suam sup flumina & sup fontes aquarum. & factus est sanguis. Secm processum impetratis. ordinatur sententia ultionis. Nemo namq; deus iudeam p plidam regnauit & dissipauit. & secdo gentiles in infidelitate remanentes. sacre fidei psecutores deiecit. & eto hereticos actp schismaticos scelerisq; meritis extirbauit. Ea quippe que hoc capl̃o continent. ad hereticos sacre scripture corruptores primere phantur. Et eius effudit phialam suam sup flumina. & sup fontes aquarum. & q̃dco eius ordo predicatorum sacrã scripturam que noie fontium exprimitur. & tractatus eius qui nomine fluminũ designant. ex magna parte hereticorum pfidie corrumpi. & eos pter hoc grauiter puniri debere nunciant. Et fcs est sanguis. q̃ secuta est sententia ultionis. Et q̃m in subuersione impiorum sequit exultatio. congratulatio. actp laudatio iustorum. apte subdit. Et audiui angłm aquarum dicentem. Iustus es dne qui es. & qui eras scs. qui hec iudicasti. q̃ sanguinem sanctorum & prophetarum effuderunt. & sanguinem eis dedisti bibere ut digni sunt. Angłus aquarum est chorus doctorum qui specialiter in destructõe hereticorum exultat. & diuinam iustitiam collaudat. Iustus es dne qui es & qui eras. qui hec iudicasti. Iuste es equitatem retinendo. dne omnia pfidendo. qui es immutabiliter. & qui eras semp scs. quia a culpa alienus. quis hec iudicasti. i. p nos impios hereticos dissipasti & dampnasti. Et diligenter animaduertendum. q̃d ubi aut. qui es & qui eras. futurum nõ adiunxit. q̃ iam pfentialiter iudicium exercere. in destructione hereticorum intellexit. Qs etiã diuinã ultionem meruisse declarat. cum dicit. Quia sanguinem scorum. i. minorum effuderunt. sua uoluntate. & aspirante diaboli eis suggestione. & aliquando auctoritate impiorum principum. stulti superba potestate. Et sanguinem eis dedisti bibere p acerbam ultionem. ut digni sunt. secm impietatis siue pfidiam. Et q̃d magisterii clamant. discipuli confirmant. & bene sequitur. Et audiui alterum angłm. dicentem. Etiam dne deus omnipotens. uera & iusta iudicia tua. Et audiui alterum angłm. i. subiectorum rectum. & dicentem. i. magistrorum dicta confirmantem. Etiam i. uerum est quod dicitur. dne p excellentiam. deus p naturam. & omnipotens p potentiam. uera & iusta iudicia tua. Vera. q̃ efficiunt q̃d promittunt. Iusta. q̃d premium secm meritum reddunt. Iustum est enim. ut qui recte agit. recte uiuit. premietur. Et notandum quod utrq; tam discipuli quã magistri. cum magna affectõe sermonem ad dm commutant. & cum iustum esse depromunt. Tertius & angłus. predicatorum ordo. cuius est effusio phiale sup flumina. & fontes aquarum. detestatio hereticarum sententiarum. fcs sanguis. effcs ultionis. & angłus aquarum. chorus doctorum. & angłs alter. subiectorum numerus. uox utrorumq; commendatio diuine iustitie. de impiorum hereticorum destructione. De quarto angło & phiala eius. VI.

Et quartus angłs effudit. eius. VI. phialam suam in solem. & datum est illi affligere homines. estu & igne. Et estuauerunt homines. estu magno. Et blasphemauerunt homines nomen habentes potestatem sup has plagas. nec egerunt penitentiam. ut darent illi głiam. Cuncta que in hoc quarto capl̃o. & quinto & sexto. continentur. ad antixpm & ad eius complices primere uidentur. Et cũ ea que in hoc quarto describuntur. ad ipm antixpm qui caput malorum est pertinent. ea tñ que in quinto sequuntur. ad impios minime baptizatos. Ea denq; que in sexto subiungunt. ad baptizatos. & a fide apostatantes. & antixpo cũ militare deliberantes. primere dinoscuntur. Quorum que nefando principi antixpo militare elegerunt. effusionem phialarum

in diuina ultione cum ipso non euadunt. Et quartus effudit phialam suam in solem, i. antixpm: qui se sua claritate docet illuminare mundum. Et datum est illi per diuinam .s. permissionem. Affligere homines uidelicet reprobandos. quos sibi faciet conformes. estu i. per minorem tribulationem: et igne i. per tribulationem maiorem. Et estuauerunt homines estu magno deficiendo. per illatam tribulationem grauissimam. et blasphemauerunt nomen dei per impacientiam. habentes potestatem super has plagas: quibus uult eas admonet: quibus uult eas amonet. Cum acerbe et enim mouebuntur reprobi in diebus antixpi. ultione diuina: ut prorumpant in blasphemiam nominis diuini. Et quod est grauius non tantum prumpent in blasphemiam: sed nec agent penitentiam. Graue quippe est peccare: sed grauius non penitere: grauissimum uero pro peccato et in penitentia eterna tormenta subire: In primo est culpa: in secundo contumatia. utrobique multa. Quartus itaque angelus. ordo predicatorum quartus: effusio phiale predicatio. uel potius exibitio ultionis diuine. estuatio hominum. afflictio eorum.

De quinto angelo et phiala eius. vii.

Et quintus effudit phialam suam super sedem bestie: et factum est regnum eius tenebrosum: et manducauerunt linguas suas pre dolore: et blasphemauerunt deum celi. pre uulneribus et doloribus suis: et non egerunt penitentiam ex operibus suis. Ea que in hoc capitulo describuntur: ad illos infideles qui baptismum non suscipiunt presertim spectare uidentur. Ipsi nimirum semper et absque interuallo temporis. bestie sedes sunt: quia cotidie dominationi antixpi se supponunt. Eos precipue sibi sedem facit: quia in eis secure requiescit: et per eos alios ad perpetrationem impietatis et ad bonorum insectationem dirigit. Super illos namque qui baptizantur. non semper sedet: quia quam diu gratiam custodiunt: super eos dominationem non habet. Illi ergo bestie principaliter sedes sunt. qui se continue. semper et absque interruptione temporis. illius principatui per infidelitatem subdunt. Quintus itaque angelus phialam suam super sedem bestie effundet: quando sexta predicatorum successio. infideles gentes que semper antixpo sunt sedes: in dieb eius ultione diuina operante magis excecandas predicabit. Unde bene sequitur. Et factum est regnum eius tenebrosum. i. magis excecatum: quia per maiorem excecationem in maiorem erga sanctos prumpent liuorem: et maiorem diuinitatis xpi derogationem. Unde apte sequitur. Et manducauerunt linguas suas pre dolore. i. pre inuidia quam erga sanctos habebunt: et blasphemauerunt deum celi: quia xpm fuisse magum affirmabunt. Linguam est comedere: erga alium inuidia tabescere. et eius bonitati detrectare. Ille nimirum linguam suam comedendo consumit: qui proprium sermonem. per inuidiam et detractionem corrumpit: pre doloribus et uulneribus suis. i. liuoribus et plagis excecantis ignorantie. sibi diuinitus illatis. Magnum igitur dolorem. etiam ipsi mali in illo tempore sustinebunt: quia quemadmodum iusti in eo quod aliquem regno xpi deesse uident dolentes gemunt: ita reprobi in diebus nouitatis illius se omnes non posse antixpo domino suo attrahere. grauiter dolebunt. Et detestandum quidem est. quod ex tanta pietate labentur in culpam: sed ualde detestabilius est: quod nullam de culpa agent penitentiam. Nam de inpenitentia eorum sequitur. Et non egerunt penitentiam: ex operibus suis. Magnum et enim gaudium est non solum de iustis iniusticia perseuerantibus: sed et de peccatoribus penitentiam agentibus. Quintus ergo angelus: ordo predicatorum quintus: bestia. antixpe: sedes bestie. infideles gentiles: effusio phiale. predicatio. siue illatio ultionis diuine. tenebrositas regni suis. perfecta excecatio gentilitatis: comestio linguarum. pre dolore tabescentium. inuidia erga sanctos cum uituperatione: blasphemia dei celi. derogatio diuinitatis xpi.

Et sextus. De sexto angelo et phialis eius.

Et effudit phialam suam in flumen magnum eufratem et siccauit aquas eius: ut prepararetur uia regibus ab ortu solis: Sicut ea que in precedenti capitulo continentur. de gentibus non inconuenienter intelliguntur: ita hec que in presenti capitulo scribuntur ad baptizatos. sed a fide xpi in ultima persecutione ad impietatem antixpi recessuros. apte referuntur. Nam que sub quarto angelo de malis generaliter et communiter scribit: ea que sub quinto et septimo per gentiles. et apostatas xpianos. specialiter et singillatim distinguit. Per eufraten qui est unius de paradisi fluminibus non inconuenienter intelligitur baptismus: qui recte dicitur flumen magnum. Flumen quia culpas lauat: magnum quia multos regenerat. In hoc flumine

9-4

lqđ angls effudit phialam suam: ꝙ sexđ
precentoꝝ ordo. falsos xpianos ꝑdicabit
in diebꝫ nouissimis ad antixpm recessuros.
& ꝑ hoc in eos uenturam ꝙ impiam exacra
tionem ultionē diuinam. Cui quoq; flu
minis aqua siccabit. dū reprobis baptisma
lis in mundicia uindicta donum gre spi
talis in baptismo collatū auferet. & ab
ortu solis uia regibꝫ ꝑparabitur. ꝙ ab
apostatis xpianis. in quibꝫ si fuerit
ꝑseuerauerit. sol iustitie debet oriri &
splendescere. ad ꝑficiendam siquidē
rectoribꝫ tenebraꝝ harū demonibꝫ. lub
crantibus apparet. Vnde et de ipsis dem
nibꝫ apte dicitur. Et uidi de ore draco
nis. & de ore bestie. & de ore pseudo ꝑphe
tarū spūs immundos. exire in modum ra
narum. Tres spūs immundi sunt demonis
uniuersi in electis oppugnantes sacrāmē
cum ecclie. & munimentum eius
principalū uirtutum. fidei. spei. & cari
tatis. Qui de ore draconis. & bestie. & pseu
do ꝑphē exeunt. ꝙ ꝓpter q diaboli ec
clesiastes sūt. & que de ore antixpi. &
pseudo ꝑphaꝝ ei exierit totas uiribꝫ
ad effectū homines seducendo ꝑducere
contendent. Qui etiam in modū ra
narum immundi sunt. ꝙ quos per
suggestionem corrumpunt. uerbosi
tate loquaces. & luxuria uictoso effi
ciunt. Et quod uere immundi sint
apte declaratur cum subiungitur.

Sunt enī spūs demoniorū facientes
signa. & ꝓcedunt ad reges totius orbis ag
gregare illos in prelium. ad diem ma
gnum dei omnipotentis. Quia namq
sunt spūs demoniorū. ideo eo immundi
sunt. facientes signa. i. falsa
miracula ꝙ que homines decipiunt.
Procedentes ad reges totius orbis. i. ad illos
qui ul se. ul alios uicissim uerū
impiditate. sedin sapiam mundi rege
norum. aggregare eos in prelium.
contra ꝓpm uidelicet fidelium. & ꝙ
malo suo hoc facient. apte subiungit.

Ad diem magnū. dei omnipotentis. impi
q enim demones. reprobos homines in pre
lium. ad diem magnū dei omnipotentis
aggregant. ꝙ ꝑ hanc aggregationē
damnationē ultimi diem iudicii patit.
Et ut manifestius dnm ad iudicium dū
uenturū declaret. ipm idem affirmans
cum inducit dicens. Et ecce uenio
sicut fur. i. ex inopinato & subito. ut omnes
ad horā aduentus mee sim ꝑati. &
hoc melius sim ꝑari. Et notandū qđ
aduentū suū insinuat. & admonendo demon
strandi. & ꝓbo ꝑsentē. ut phac estima
tionem diuine more tollat. & contra
aduentū suū arrectiores & uigilantio
res reddat. Cui intentionis sue ꝑmul
tratum subiungit dicēs. Beatus qui ui
gilat. & custodit uestimenta sua ne nu
dus ambulet. & uideant cū pudorem
ei. Beatus enī qui uigilat. ꝙ hūi
dōis ꝑmerito beatitudinis ꝑmio remune
rabit. Et custodit uestimenta sua. uitio
rū. & bona opa ne nudus ambulet. i.
spoliatus uirtutibꝫ. & ꝓbꝫ in die iudicii
resurgat. Et uideant eius turpitudinem
i. peccata. Qui enim modo non uigilat
& uestimenta sua nō custodit. tunc nud
ambulabit. & turpitudo eius uidebitur.
ꝙ ablēp ornamenta uirtutū. & bonoꝝ
opum resurget. & ei iniquitas omnibꝫ
reuelabitur. Sequit. Et congregabit
eos in locum. qui uocatur hebraice har
magedon. Ad ꝓpriorem sensum & sermo
nem reuertitur. ubi ait spūs immundos ꝓce
dere ad reges ꝛre. & aggregare eos in preli
um. Armagedon uero interpretatur mons fi
rmus. siue globosus. & significat antixpm
qui est mons & superbiam. firmum. & fir
mam sedem. globos & ꝑfectam. in ꝑpm
& detestandam impietatis illius sedem.
spūs immundi suppositos reges congregabūt.
ꝙ ultione diuina que indubitanter corpha
rum ꝓmissa ꝓmittente. eos illi & superbiam. firmi
tatem. & ꝑfectam. confoederabunt.

Quemadmodū namq scīt sūt in xpō nō
mansione corporali. sed fide spūali. sic et
reprobi erūt in antixpo non ꝑ locālem mā
sionem. sed ꝑ iniquitatis ꝑparationem.
Vel sicut quidam codices habent congre
gabūt. s. deus. & ꝙ eos merito & iuste. ex
grenalibꝫ peccatis suis debere ase separa
ri. & antixpo coniungi iudicabit. Sextus
gangls. ordo ꝓdicatorū sexđ. & cultores ꝑfi
nitus. baptizatorū xpi. & siccatio aque abla
tio in reprobis spūalis gre. & ꝑparatio mi
regibꝫ ab ortu solis. libere nunciat demon
ibꝫ in fallis xpianis ad ꝑfectionem malicio
sis. & draco. diabolus. & bestia antixps. pseu
do ꝑpha. fallorū apl̄orū antixpi numerus.
ecclie spūs immundi. demones. inuisibiles in elec
tis obpugnantes sacramentū ecclie.

z multicia cum ꝓncipalium uir tucum·
i· fidei· spei· z caritatis· reges ere. regni. qui
ul' se ul' alios regere nouunt in certamina
cupiditate· congregatio in ermagedon·
coadunatio antixpi ad· Sicut quippe
electi angli in consolatione bonoꝝ xpo ser
uiunt· ita demones in adflictione malo
antixpo ministrabunt· Et sicut ab initio
mundi usq ad finem in electis operatur
mysterium salutis· sic in regnis operatur
mysterium ꝑditionis· Et uelud omnes
iusti pertinent ad xpm· ita singuli pertinet
ad antixpm· Quippe xpi ds· et quippe anti
xpi diabolus· Finis damnandoꝝ cum
antixpo gehenna· finis saluandoꝝ cū
xpo uita eterna· De septimo angło z ꝑph·
Et septimus effudit phialam eius· in
aerem· et exiuit magna
uox de templo· a throno dicens·
Factum est· Quemadmodum i alijs usi
omnibus factū· in fine huius ultionis agit
de fine temporis· Septimus autem angłs· est
ordo ꝑdicatoꝝ ultimus· post mortem antixpi
ꝑdicaturus· Cuius phiala in aerem aperte
effunditur· et ceteri demonum collectio
habitatricem aeris huius· ꝓximoꝝ ignis
nentis iudicii z supplicii sempiterni· in die
bus ꝑdicationis eius grauiter affligentur·
Mortuo namq antixpo· z ꝑdicante septimo
angło· et certissime sciunt instare diem
iudicii· z aduentum xpi· Nam de infirman
tia ultriusq· recte dicitur· Et exiuit
magna uox a templo· a throno dicens· Factum
est· In sacra pagina ponitur ꝓ certum·
eo quod in diebus nouissimis a deo certissi
me sciatur· iam itaq futurum· Factum est· qđ
decernitur· Consummata sunt omnia· ad
est finis mundi· Quae uox recte magna
dicitur· et quia magnum est· qđ ꝓ eam nunciatur·
Et qui post mortem antixpi alij conuerten
tur ꝓ ꝑdicationem ad fidem· alij auer
tentur ꝓbdurationem ad maiorem ob
cecationem· bene sequitur· Et facta sunt
fulgura· uoces· tonitrua· z terremotus
magnus· qualis nunq fuit· ex quo ho
mines ceperunt esse super terram· talis
tremotus tam magnus· Fient itaq ful
gura· i· miracula· ut saluandi· amalo
rum conterantur· uoces· i· admonitiones· ut
reuocentur in bono confirmentur· tonitrua
i· damnationes· ut damnandis futura
eorum extra premium teneatur· et tremo
tus magnus fiet· qualis ii fuit ex quo
homines facti sunt super terram· et qui sic
dem est· alij conuertentur ad meliora·
alij conuertent ad deteriora· Cuius tre
moris magnitudo ideirco disponit
ur eius quantitas euidentius ostendat·
Sequitur· Et facta est ciuitas magna
in tres ptes· z ciuitates gentium ceci
derunt· Quae supius in hoc capitulo
dicta sunt· pertinent ad bonos· z ad malos·
ea que sequuntur· pertinent maxime ad
malos· Describit autem insequentibus sub
nomine fornicarie babilonis multipli
cem causam damnationis malorum·
sequentem damnationem eoꝝ· Et
ciuitas magna facta est in tres ptes· Ciui
tas magna· s· babilon· in tres ptes in fi
ne diuidenda uidetur· et quomodo di
uisa est secundum triplicem uitae modum·
tunc secundum triplicem uitae mortis stipen
dium in ultione uidetur· Diuiditur
quippe nunc in mundo· tripharia·
secundum paganismum· iudaismum· z fal
sum xpianismum· Et tunc secundum
hanc ꝑplicem sectam in mysterio recipi
et penam ut qui nunc diuersis modis
peccant· tunc sedm mercedis damnatu
cionem recipiant· Alius enim punientis
gigantis· alius iudei· aliter falsi xpiani·
Et ciuitates gentium ceciderunt· et
collectiones malorum generaliter uniuersi
um plurium· Sequitur· Et babilon ma
gna uenit in memoriam ante deum· dare
ei calicem uini indignationis irae dei·
Et omnis insula fugit· z montes non sunt
inuenti· Babilonem uenisse in memo
riam diuinam est· qđ supius· z obscurius
dixerat ciuitatem in tres ptes fractam·
Babilon· i· omnis sitas malorum que in
uersatur in confusione uitiorum· que est
ciuitas ꝓ multorum collectione· magna
ꝓ elationem· uenit· i· uenisset in me
moriam ante deum· dare ei calicem uini
indignationis irae dei· i· ut deus ei· uini
dicte mensura· et quam primat indig
nanis· z ut deus· Venisset in memo
riam· et ꝓ recipiet penam· Modo nam
deus mala hominum se remisisse dis
simulat· dum ad penitentiam expectat·
Que in finem recte dicitur· reducere
ad memoriam· dum infert iudicii·
Et ꝙ boni nequaquam damnationis
impiorum erunt participes· apte sub
iungitur· Et omnis insula fugit·

z montes non sunt inuenti. Omis z cuiꝰ
insula fugit. z montes non sunt inuenti
q̄ qui modo uelud insula aquis marinis
ita amaricudinis ꝑsecutionum quatiun
tur. z a fide non mouentur? z qui sicut
montes ima deserunt z ad summa conscen
dūt? a conspectu peuntium erunt cū
penitus alieni. Q̄ namq; non sunt i
culpa? minime participes inuenient
in pena. Cuiꝰ pene qualitatem? aptē de
scribit cum subiungit. Et grando mag
na sicut talenti descendit de celo ī ho
mines. Et blasphemauerunt homines
dñm ꝓpter plagam grandinis. quia mag
na ꝑcū est uehementer. Grando quippe
magna est ~~mira~~ cena? sicut talentum?
q̄ ponderata z mensurata. sēm peruer
sum nūra. Que descendet de celo ī homi
nes? q̄ ad nichetum in penam. Et blas
phemauerūt homines dñm? ꝓpē plagā grandis.
Quamuis numerū impij in infimo posi
ti se sentiant iuste puniri? dolebūt
tamē q̄d deus tantam habeat potestā?
blasphemiam. Unde de quantitate ei
bene addit? quod grando magna ꝑcū est
uehemēs? q̄ cruciabit intolerabilit.
Et ut adhuc de his que ꝓtinent ad nullos
ꝓfectus nos erudiat? plurima in sequē
tibꝫ hui⁹ capli de malor⁹ ministrare z eor⁹
mansionib⁹ z regnor⁹ electione. z ergā
sedē impia crudelitate explicat? in fine
cuiꝰ eor⁹ damnationē denunciat sēq;
Et uenit unus de septē angelis qui habe
bant septem phialas? z locutus est me
cum dicens. Veni ostendam tibi mere
cis magne damnationem. que sedet
sup aquas multas? cum qua fornicati
sunt reges terre? z inebriati sunt qui
habitant terram de uino ꝓstitutionis
eius. Recte unus de septem angelis
phialas habentib⁹ ire dei que tormēta
malis futura sunt sēd theologo demon
strante? q̄ unanimis uniuersa ꝓdicatio
ram diuinam in malos ꝓficientium
z exercentium eor⁹ ꝓpriam damna
tionē? ubo z sepe nobis ꝓpalare non
desinit. Veni ostendam tibi mereces
magne damnationem? que sedet sup
aquas multas. Veni. ꝓintelligentiam
spiritalem? ostendam tibi ꝓtipicā uisio
nem? damnationem mereticis magne.
s. babilonie. que relicto creatore dō. forni
cata est cū diabolo ul' cum hoc mundo.
Que sedet sup aquas multas ꝑ suū ꝓfi
paratum? sup ꝓlos multos regnando.
Aque enī sūt ꝓpli? q̄ sicut aque cursū
deficiunt? ita ꝓpli ꝑ mortalitatem cū
sciunt. Sup quos babilon sedet? q̄ sup
eos ꝑ suos potentes ꝓficiatū hē. Cum
qua. i. cuius exemplo fornicati sūt dēn
deserendo? demones adorando? ul' mun
dum diligendo. Reges dic. i. illi qui ut
sē ul' alios nouerunt regere. in terra cu
ꝓdicare. Uel ad literam intelligatur
quod dī reges dic? q̄ uidelicet quicūq;
quanto sunt potestate fortiores. tanto
sūt malicia deteriores. Et inde specialit
in deceptione nequitie meretur no
minari? q̄d scelestius aliis nosciunt
contaminari. Tanto quippe amplius
quisq; formidatur ē babilone? quan
to se grauiꝰ inuolut demonū. ul' sce
lerum impuritate. Reges autē pec
catibꝫ z fornicationib⁹? quodammō sti
sup⁹ modū peccans peccatū? cū uidel
illi qui alios debent regē? semetipos
sceleribꝫ studeant fedare. Et qui nō
solum superiores. z etiam inferiores. ex
emplo babilonis istū incidunt in im
pietatem fornicationis? recte post
regum fornicationes terram inhabi
tantium? subiungit inebriationem.
Et inebriati sunt qui habitant terram?
de uino ꝓstitutionis eius. Q̄ etiam
habitare sunt illi? qui terrena magis q̄
celestia amant. Qui bene terram inha
bitare dicunt? q̄ non cursum transeūt?
z immobiliter in amore terreno? demo
rantur. Qui etiam de uino ꝓstitutionis
ei⁹. i. doctrina manifeste fornicationis ine
briant? q̄ nequaq; ul' sobrie pensant pon
dus mali q̄d operantur. Quemadmodū enī
ebrij nichil timent? ita ipsi execrande dī
immodate ire uenis inherent? ut nec dil
gant dīm. nec deinde penas metuant
sequentes. Et abstulit me in desertum
in spū? z uidi mulierem sedentem sup bestiā
coccineam. plenam nominibꝫ blasphe
mie? habentem capita septē z cornua de
cem. Et mulier circumdata erat purpu
ra. z coccino. z inaurata auro. z lapide
ꝓciosō. z margaritis? habens poculū aureū

in manu sua plenū abhominationibz · z im
mundicia fornicatōis ei · z in fronte ei⁹ no
men scriptū mistū Babilon magna · mat
fornicationū · z abhominationū tre · dein
bit multiplicem reproz impietatem · ut
p hoc ostendat eos pmereri dāpnationē.
Et abstulit me in spū ad sublimiora · uidel
icet uidenda · in desertum · ad contemplanda
reproz corda · q̄ sunt a dō deserta · z uidi
p spūalem contemplatōem mulierem
sedentem · i · mollem malos uniuersaliter
quiescentem sup bestiam coccineam · i ·
diabolū semetipsam · sanguine scoz rubicū
dam Sup bestiam coccineam · i · diabolū
eam semetipsam · q̄ ubicumq̄ peccat ma
lum · ibi diabolica hr fundamentū Ple
nam nominibz blasphemie · q̄ dicit ma
la que facit · deo ñ displicere Habentem
capita septē · z decem cornua Hoc in pre
senti libatum pertransiim⁹ · ut in sequē
tibz melius illud exponam⁹ Et mulier
erat circundata purpura · z cocino · z in
aurata auro · z lapide pciosis z margari
tis · q̄ malos collectio semp se studet
decorare glia · diuiciis z ornamentis scī
pscrtis · Que etiam hr poculū aureum
in manu sua · q̄ exercet in piam doc
trinam sclāris sapientie · claritate fulgi
dam · in opatione manifestam · ut alī
os inebriet ad culpam paralat · z sue
dampnatōis pticipes faciat Plenū ab
hominationū z immūdicia fornicationis ·
i · abhominali z immunda fornicatione
nefande cultare · ul delectatōe illicite no
luptatis · z in fronte ei⁹ nomen scriptum
mistū · q̄ manifesta pfessione demonstr
q̄ habeat i secreto animi ad simlitudinem
meretricis · que ostendit i fronte pōpositi
onem quid gerat in corde · p impunitā
uoluntatem Nemo enī excusatur si cū
ea fornicet · q̄ apte potest cognoscere ma
lum q̄ debz cauere · Scriptū est enī Altiu
tibz cor · cognoscentis eos Babilon ma
gna mat fornicationū · z abhomina
tionum tre Babilon p confusione · mag
na · p clarionem · mater fornicationū z ab
hominationū tre · p inuentionem malos
abhominabiliū · quibz fedant⁹ omis quis
inuolutus erit ena cupiditate Sequitur
Et uidi mulierem ebriam de sanguine scoz ·
z de sanguine martirum ihu · et mirabar

sum cum uiderem mulierem illam · ad
miratione magna · Sup⁹ ostendit qualis
babilon ipsa sit in pcia uituperare · nūc sub
iungit qualis sit in electoz psecutione ·
Vidi mulierem ebriam de sanguine scoz · i · im
noz z martirum ihu · i · malos Vidi ebriā
· i · cupa mentium sacratam · q̄ in eo quod
ipos occidendo uicta · uelut ebria · sup ra
modum exultauit · Dz quemadmodū scs
ihes in supercilz · ab eo loco quo sepūt est
ueni ostendam tibi merecem magne dāp
nationē usq̄ hic · gessit psonam dicentis ·
ita hic ubi dr z miratus sum cū uiderem
mulierem illam · gerit psonam admiran
tis · z modum ruine impioz pcē contē
plantis Sur g · Et miratus sum cū uidere
mulierem illam · admiratione magna ·
Intim quippe z impiū quicumq̄ uisa fal
laci reproz glia atq̄ potentia multū mi
rantur · sequentem eoz dampnationē
minime contemplantur · Qui si eoz
fucatam ruinam · plentium bonoz stillacē
glām atq̄ intuerentur · nequaq̄ eos
tantum mirarentur Dz q̄ impiis
quisq̄ a piis doctoribz de hys latenter eru
diatur · apte subiungitur Et dixit mihi
angl⁹ · Quare miraris · Ego tibi dicam sac
mentum mulieris · z bestie que portat
eam · que hr capita septem z cornua decē ·
Bestia quam uidisti · fuit z non est · Et as
censura est de abisso · z in interitum ibit · Et
mirabuntur inhabitantes terram quoz
non sunt nomina scripta in libro uite a cō
stitutione mundi · uidentes bestiam que
erat et non est · Quare miraris · Sub
interrogatione reprehendit · quisq̄s de
fallaciis malos bonis uiuis admiratur ·
Si enī attenti⁹ intelligeret · z luce clari⁹
intelligeret · q̄ deus iusto iudicio permittit
impios in hoc scō pgnū · ut inde iustos
in futuro possint condempnari · Quare
miraris · Quasi diceret · Noli mirari ·
Dz intellige quid sit Ego dicam tibi sacra
mentum mulieris z bestie · i · ostendā
tibi quid sit utrumq̄ · Bestia que portat
eam diabolus est · q̄ diabolus semp ma
los portitor est · ad pficiendum malicia ·
Et notandum quod bestiam in demonstra
tione sacramenti ante ponit · q̄ diabol⁹
iniquitatem malos antecedit Que hr
capita septem · z cornua decem · hoc ad

huc in sequentibz exponendum reseruamus. Bestia quam uidisti. i. diabolus p quem bestialiter & crudeliter impugnat electos pplus fuit, uidelicet ante aduentum ppi. & qz sub dnio tue in mundo exercuit. et non est. qz illo post aduentu eius annullat. Et ascensura est de abisso. i. de profundo et obscuro malo. in diebz antichristi. & qz sub dnio in uigorem ibit. & pibit in diem iudicii penit. Et mirabuntur inhabitantes terram. quoz in sunt nomina scripta in libro uite a constitutione mundi. uidentes bestiam que fuit et non est. qz mali in dentes potestatem suam in nouissimo adulchilatam dolunt. & in quasi penitentes & tm admirantes. & pe nimio dolore stupentes. Mali a constitutione mundi scripti in sunt. qz male uiuendo se esse in scriptos ab initio peruerunt. Sequit. Et hic est sensus qui habet sapiam. Quasi dicerem. hic est sensus adhibendus illi q habet sapiam. & qz res in sequentibz est obscura. Vult eius ea que supi figurauit septem capitu & decem cornuu qd obscure dixit. aliquantulu exponere. Intendit quippe. post ostentionem bestie. superbia eminentiam mulieris. q in septem capitibz & decem cornibz figuratur demonstrare. Sequit. Septem capita septem montes sunt. supi quos mulier sedet & reges septem sunt. Quinq ceciderunt unus est. & alius nondu uenit. Et cu uenit oportet eum tempus breue manere. Septenarius numerus perfectionem exprimit. eo quod septem dierum circulo omnis temporis cursus pficere curritur. Ita septem & capita. montes siue reges. & nunc plus malorum in electis gignitur. qui sedm septe statuas huius seculi determinatur. Prima statua fuit ab adam usq ad noe. secda a noe usq ad abraham. Tertia ab abraham usq ad moysen. quarta a moyse usq ad dd. quinta a dauid usq ad xpm. & sexta a xpo usq ad antixpm. Septima sub antixpo. Omnibus uero malorum principatus. sedm has septe distinctiones determinatas. recte sub figura capitu. montium. regum. designatur. Capitu ppe templum siue eminentia. montium ppe superbiam regu. qz malorum collegiu & illu in malo gubernatur.

Sup quos eia mulier sedere phibet. qz per carnalem prudentia unusquisq malorum sustentatur. Ex quibz in delicijs capitibz. siue montibz siue regibz. quisq ceciderunt. & qz quinq ex supdictis septem temporibz ante aduentum ppi. & ante temporum uisionis illi. transierunt. Vnus ne est. qui pter prerogatiuam & supabundantiam gre debilissimus est. qui tamen contra bonos suam malitiam ne exercet in quantu potest. Alius nondu uenit. qz antixpe nondum apparuit. Et cu uenit oportet illu breue tempus manere. i. ebz annis & diurno regnare. Non est g minus timendus. qz caro est timus curus. Quamuis enim magis hominibz seuiet. tamen cito deficiet. Sequit. Et bestia que erat & non est. & ipa octaua est. & de septe est. & in interitum uadit. Et decem cornua que uidisti. decem reges sunt. qui regnu nondu acceperunt. & potestatem tanqu reges una hora habent pe bestiam. Hi unum hnt consiliu & uirtutem. & potestatem suam & fortitudinem tradent. His cum agno pugnabunt. & agnus uincet illos. qm dns dnoz est & rex regum. & qui cum illo sunt. uocati electi & fideles. Et bestia quam uidisti. i. diabolus p quem crudeliter impugnatur electorum numerus. que erat & non est. equa potestatem quidem ante aduentum ppi habuit. & in aduentu eius hybernam amittet. Et ipa octaua est. & de septem est. qz similiter peccat & similiter punietur. Octaua est. qz omnis in nequitia & pena transcendet. Et in interitum uadit. qz in eternu pibit. Et decem cornua que uidisti decem reges sunt. Descripto supius sacramento de septem capitu. subiungit de sacramento decem cornuu. Decem cornua decem reges sunt. de quibz bene dicatur. qd regnu nondu acceperunt. qz nondu uenerunt. Sz potestatem tanquam una hora habebunt. i. habebunt sub iudicio cum uenerint. Tanqu reges. & qz in uere reges. imo tirannum erunt. & una hora. & qz modicu durabunt. Qui est bestiam. i. sub diabolo qui capd eoz est. Quoz omnium communis malicia instius decebitur. & cu dicit. Hi unum habent consiliu & uidelicet xpm negandi. antixpm credendo. hunc

persequendi: illū sequendi. Iuuentutē
z potestatem suam: bestie tradent. Vi
turem quam in se habebunt: potestatē
quā sup alios exercebunt. bestie tradent.
q. diabolo ascēdent quicūq; malicie ppetra
būt. Quoz adhuc audacē p̄sumptionē
z de p̄sumptione confusionem: subsēdit
dicens. Hi cum agno pugnabūt. ubo
z ope ipō electos suos auferre cōtendo:
z ipē uincet illos eoz audaciam refre
nando. Hi cum agno pugnabunt. z
agnus uincet illos: quia dns dnoz est.
z rex regum. Et quod hoc uere possit
efficere: declarat cū dicit. Quia dns dno
rū est: z rex regum: tante uidebit po
testatis: ut etiā malis utatur ad utili
tatem fideliū: z hi electi ei tantam ei
fidem seruabunt: quod hostes cū ipo
principe xpō uiriliter superabunt. Vnde
addit. Et qui cum illo sunt uocati electi
sunt: z fideles. Qui cum illo sunt p̄ p̄ce
missionem: uocati p̄ p̄dicationē:
sunt electi p̄ p̄destinationē. z fideles p̄
fidei integritatē. In illa itaq; ultima
pugna p̄sternentur hostium quatuor ma
eo quod contra est p̄cipue nūi potentia.
z militū eius fides tam firma. Sequit.
Aquas quas uidisti ubi meretrix sedet. i.
in quibus p̄ suos reges principatū tenet
sunt ppli z gentes. z lingue: uidelicet
mali subiecti: Et omnis diuisitate gentiū
collecti. Aque sunt ppli: q̄. sicut aque
sua habilitate defluunt: ita ppli sua mo
talitate p̄anseunt. Sequitur. Et decē
cornua que uidisti in bestiam. hi odient
fornicariam z desolatam facient illam
z nudam: z carnes eius manducabūt:
z ipam igni concremabūt. Sacramēto
mulieris z bestie sufficienter declarato:
subiungit ad quantam calamitatē dia
bolus z eius satellites qui p̄ bestiam
z cornua figurantur: miserum malog
uniuersitatem p̄ducent. Cornua z bestia
i. diabolus. z impii malog reges. hi
odient fornicariam. i. impioz malog
collectionem uniuersam: a deo creatore
illicito amore diuisam. Non enim debet aliq;
dici. q̄ eam impia doctrina a deo diuidat:
q̄ blandicijs temptabūt seducunt: quod
aliquā claustra seducendo p̄ducat. Hi
odient fornicariam: p̄ducent q̄ ad petū.
Hi enim uere diligerent: nequaquam
illā eternis incendijs p̄parent. Et desō
latam facient illam: z nudam. Eo ta
lem nē faciunt in mundo fraudulenti
seducendo: ut post ei gemat in inferno: de
solatā z nudā: temporali gaudio amissō.
Et eius carnes manducabunt: q̄ de cor
pali eius damnatione gaudebunt.
Hoc est enim carnes ei manducare: de cru
datu eius exultare. Quemadmodum
xpō z sci angeli gaudebūt de gīa bonoz:
ita diabolus z ei ministri gaudebūt de
pena malog. Ad tm gaudiū. nequaq;
diabolo z ei p̄cipibz uertetur in cumu
lum consolationis: z in augmentū maio
ris doloris. Ignem igni concremabunt:
q̄. ipi ei num incendium ministrabunt.
Et q̄. quicq̄d mali malis accidit: eorum
iusto dei iudicio. z iusta p̄missione fit.
apte sequit. Deus enim dedit in corda eorum
quod placitū est illi: ut dent regnū suū
bestie: donec consummentur uba dei.
Ds enim dat p̄ iustam p̄missionē: ut
mali p̄ auaram faciant actionem: q̄d
illi placitū est. p̄ter uniuersitatis decretū
z utilitatem. Nequaq; enim opē mala esse
sineret: nisi ex eis bonū aliquod uniu
sitati p̄uenire. Ex eo enim quod sunt
mala: maiorē decoris respectu eoz uidet
habere bona. Et non est tamen iniustus
deus: eo q̄d malos male agere permittit: q̄.
iustum est ut quibz dedit libertatis arbitri
um: eos uti liceat ad libitum. Iniustū
namq; esset. si illis soluis bonū imponet
necessitatem: quibz in condicione ex ma
gno dono gre: bonū uel malū eligendi con
ferit libertatē. In hoc tm creatura ratio
nalis excellentem habet dignitatem:
q̄d creatori ū coactum z liberū exhibet
seruitutem. Placet g̃ q̄d subdit. data
arbitrio. utimur arbitrij libertate: sed
displicet: quod in nobis orta illi repug
namus uoluntati: peccare. Sequitur
cum mala est arbitrij diuinitus indulta li
bertas: z sub arbitrio orta p̄ua
uoluntas. Libertas ad bonum: z creata
dono libertatis abutitur. In efficientia
igitur mali. quatuor ad malos nichil
boni: quatuor ad placitū dei nichil mali.
Nam q̄d faciunt malū est. q̄d deo pla
citū est bonum est. Vt donec regnum

bestie. i. ut se a diabolo regi p̄mittant. et
suam potestatem diabolo attribuāt. Donec
consummentur v̄ba dei. i. donec omnia finē
habeant. et mali et boni p̄missa recipiant.
Ds quippe mīe malos in malicia et in regno
diaboli posuit. magna uti hūtate. et bonos
temptare. p̄uocare. lacerare p̄mittit. quod
finito sc̄lo penit⁹ cessabit. Et qui unūsq⁹
tatem malor. in hac capl̄o duūsi ration⁹
bz designauit. ut hoc congrue posse fieri
ostendat. ape subdit. Et mulier quam
uidisti est ciuitas magna. que hr̄ regnū
sup reges terre. sp̄i nūrum malor unū
ūsalis mulier est. ciuitas magna est. me
retrix est babilon est. Mulier est que
emollit. ciuitas est. qm multos colligit.
magna est. qm superba et meretrix est. qm dia
bolo corruptori se subiicit. babilon est. qm
confusa est. et confundit. Que hr̄ regnū
sup reges terre. qm omēs ei seruiunt. et ei
rem publicam augent in quantū possūt.
Septim⁹ f. angl⁹ ordo p̄dicator⁹ ultimus.
effusio phiale t. aerem ultio diuina in hui⁹
aeris potestatem. demonum indicet con
gregationē. nox de templo dicens esse fugā.
ecclīastica actūtatio. dicens sc̄lm iam esse
finiendum. fulgura. miracula. uoces.
admonitiones. tonitrua. communationes.
tremor⁹ magnus. saltandor⁹ conuiuio. et
dampnandor⁹ maior execratio. ciuitas ma
gna malor congregatio. grando magna.
dēna dampnatio. bestia que mulierem
portat. diabolus qui malos in malū portat.
et sustentat. septem capita unūsalis malor
principalis ruina eminens sc̄dm septē status
huius sc̄li. decem cornua decem reges septē
mūdi. ritum. aque ubi meretrix sedet.
ppli in quib⁹ principatū tenet. consummatio
v̄bor dei. finis mundi. collatio p̄mi.
illatio supplicii. In hac autem ultione
quinq; que sub typo phialar⁹ tractat de
ultione diuina in malos effusa. egit gene
raliter sacra ppheia primum de septem ange
lis. et septem plagis siue phialis. i. de uni
uersali predicatoribus. et de ultione unūsis
illata diuine gr̄e contemptoribus. in cursu
sc̄li p̄sentis. Effusio uero phialar⁹. illati
onem significat diuine iracundie in duūsi
tatem hominū. Prima effusa est. t. terē
i. uidean. primū a fide repbatam. et de
ira sua ei⁹ ecclīam. Secunda in mare. i. gentiles. fidelium occisores. Tercia t. fluuiu
et fontes. i. hereticos. sacre pagine fluen
ta corrumpentes. Quarta in solem. i.
antichr̄m. qui se dicet illuminare mun
dum. Quinta in sedem bestie. i. in ip
sos gentium. in quibus ipse antichr̄s p̄n
cipaliter regnando sedebit. Tercia in flu
menta et fontes. i. in repbas baptizator⁹. ds
diuina ultio. fluentis gr̄e dono siccabit. Sep
tima maiorem. i. demones. quos eade ultio
in extremitate temporis timore immanen
tis iudicii grauiter cruciabit. Sub hac
phiala caulam dampnationis malor sc̄o
rum lacer⁹ describit. et quare in nouissimo
dampnabunt. lucidissime ostendit. Huc
usq; de quinta ultione locuti linguam
quieti damus. ut ad sextam discutiendi
loco recreati p̄cedamus. Capl̄a libri sexti.

Liber sextus de ultione sexta conti
nens capl̄a octo.

De ruina babilonis et luctu amicor⁹ ei⁹. i.
De exemplo submersionis eius. ii.
De gr̄ar⁹ actione deo scribēda. et de ruina ei⁹. iii.
De xp̄o eam iudicante. et potestate ei⁹. iiii.
De angl⁹ demones inuitante ad comes
tionem regū babilonis et ciuiū ei⁹.
De dampnatione antixp̄i et pseudo pphe ei⁹. vi
De sathana ligando et iterum soluendo vii
et sentica et dampnatione eius.
De die iudicii et qualitate ei⁹. viii. ix
eius cuius resistere
re nemo potest. et tractat de ultione
sub quo curuantur qui portant
orbem. sic temporalem male agentes in
ferre uindictam. ut in malicia p̄seuerent
tib⁹ addat etiam. Vide ape sacr⁹ pphe
postquam t. p̄cedenti ultione uniuersum
ann in malos effusam descripsit ultionem.
iusta consequenter eor⁹ p̄ecuniam subiun
git dampnationē. ut qui in mundo sec⁹
rige detractant. in inferno sine fine se
puniendos esse cognoscant. Fulgit enim ista
ultio de ultimis penis quas patientur im
pii in inferno. et hoc ostendit primū de babi
lone describens ruinam eius. et luctum
quem habebunt de ruina ciuitatis eius. qui
diligebant eam. Fulgit et de exultatione
et gr̄ar⁹ actione. qui agent de ruina ei⁹
sancti. Fulgit et de xp̄o eam iudicante. et de
inuitatione demonū. ut manducent
carnes regum et tribunor⁹. et omnium ho
quor⁹. et dampnatione antixp̄i et pseudo
pphor⁹ eius. Deinde iterum redit et descri
bit ligationem sathane p̄ mille annos.
et quomodo iterum sit soluendus et deseuet
aduersus sc̄os in extremis. Et quod eum
impijs mittetur in stagnum ignis. Et
sciendum quod ei in p̄cedentib⁹ quinq;
ultionib⁹ liber huius continetur. magis
pertinent ad curiam temporis. Ea uero que
sexta uel septima continentur. magis
pertinent ad statum ecclīastic⁹. Nam in hac
sexta ultione describitur ecclīa dampnata

malor. z in septā eternā beatitudo bonor.
Malor autem damnatō que in hac visio
ne describitur: ex po dicata ī ipo visionis
munio phibetur. ut attentius audiatur. z
maior illi fides adhibeatur. De ruina babi
lonis z luctu
Et post hec vidi alterū angelum descendē
tem de celo habentem potestatem
magnam: z terra illuminata est a gloria ei⁹:
z exclamauit in voce forti dicens dicens.
Cecidit cecidit babilon magna. et facta est
habitatio demonior: z custodia omnis spūs
immundi. z custodia omnis volucris immūde.
q de ira fornicationis eius biberunt omnes
gentes. z omnes reges terre cum illa fornicati
sunt. z mercatores terre de virtute deliciā
rum eius diuites facti sunt. Quia supius
sacra visio templum descripsit penam
malor. nunc succedentē ingreditur ad
describendam eiusdem dānationē eor. Et
post hec vidi alterum angelm descendentē
de celo: potestatem habentē magnā. Iste
alter angelus recte creditur esse xps: q
ab aliis distat anglis: sicut distat dns a ser
uis. Qui de celo descendit: qui nrām carnē
induens genus humanum visitauit. Qui
potestatem magnā hr: q in solū hominib⁹
z anglis p̄sidet. Aleui etiam gl̄a terra il
luminata dr: q nrā creatras. gl̄ā ei⁹
p̄dicatione illustrauit. Qui dum clamat in voce
forti de ruina malor exclamauit: q nec
quā effectu carebit. ei⁹ de illa p̄dicauit
dicens. Cecidit cecidit. babilon magna.
Geminato verbo. geminat ruinam: ut
dupplicem deliget vindictam. Dampna
ri quippe ardentibz flāmis forti⁹ puniem⁹
in corpe: urgentibz doloribz int̄ pūgent
in mente. Babilon p confusionē: magna: p multor collectionem z superbiam
elationē. Et facta est habitatio demonior.
z custodia omnis spūs immundi z custodia oīs
volucris immunde: demones: z spūs st. et
volucres sunt: spūs xpi nāe subsultatē
volucres. p motionis velocitatem. Quor
habitatio z custodia babilon subuersa erit: q
malor immissitas. dānata. demonibz i dā
nationē repleta: demonū crudelitatibz ppetuis
subiacebit. Causa quoq dānationis eius
declaratur cum subdit: quia de ira fornicati
onis ei⁹ biberūt omnes gentes. z omnes reges
terre: cū illa fornicati sunt. z mercatores
terre de virtute deliciarū ei⁹ diuites facti

De ira fornicatois ei⁹. i de ardore fornicatois
ei⁹: vl de fornicatione ei⁹. p equa vrascit⁹ deus
biberūt. illa principantes omnis gentis. i. sub
iecti. z omnes reges. i. plani terre cum ea for
nicati sunt: exemplo illius a dō redeuntes. mul
dum diligentes. Et mercatores. i. illi qui
suas animas p relig terrenis vendunt: z p
ipsis terrena mercant. de virtute diuiciarū
eius se diuites arbitrant. z magis in ipa
quam ī amore celestium delectant. iuste
g⁹ dampnabit⁹ ei⁹ scelestā cantā hominum
multitudo sedacti. Et audiui aliā
vocem de celo dicentē. Exite de illa pplis
mi: ne principes sitis delictor ei⁹: z de pla
gis eius n accipiatis: cui⁹ pruenerūt pec
cata eius usq ad celum: z recordatus est
deus iniquitatum eius. Reddite illi sic
ipa reddidit vobis: z duplicate duplicia
secm opa eius: z in poculo quo miscuit
miscete illi duplum. Quantū glificauit
se et in deliciis fuit: tantū date illi tormentū z
luctū. ep in corde suo dicit. Sedeo regina
z vidua non sum: z luctum nō videbo.
Ideo in una die venient plage ei⁹: z mors.
z luctus. z fames. z igni cōburet. ep
fortis est qui iudicauit illam. Predicta
supius ruina malor admonemur exire
de consortio eor: ne si fuerim⁹ eis consor
tes in culpa: simul⁹ p̄cipes cum eis in
pena. Et audiui aliam vocem de celo. Recte
se dicit: aliam vocem de celo audisse. Alia
est enim vox. que de veptor sonat dā
nationē: alia que de elector loquit ad
monitōe. Illa quippe terret. illa mulcet.
Que quoq de celo sonat: ep de sca ecclia
que sacrosci misteria in mundis z in fidelibz
celat. Exite de illa pplis meus: z ne parti
cipes sitis delictor eius: z de plagis ei⁹ ne
accipiatis: cui⁹ pruenerūt peccā eius ad
celum: et recordatus est deus iniquita
tum ei⁹. Exite de illa pplis meus: nō tam
corpali separatione. quam recta intentōe
z ne sitis p̄cipes eius delictor consensu
vl actione. z de plagis eius nō accipietis
in cetu dampnatōe. Causam vl quare.
z affectū qd ipa babilon plagis afficiet⁹
subiūgit cum dicit. Cui⁹ pruenerūt peccā
ei⁹ usq ad celū: usq ad contemptū dei p
impenitentia: z recordatus est. i recordā
bit⁹ dns iniquitatū ei⁹: quas se vidisse
pie dissimulat. recōpensando vindictam.
Reddite ipi sicut ipa reddidit vob⁹. et

diuites facti sunt
quia gloria
dei caruit
eius

tanquā

duplicate duplicia. secm̃ opa ei. Reddite illi sic ipa reddidit uob. i. sic uindictam meam exercuit in nobis q̃ purgabimur in ad salutem. ita nos in uindictam mei iudicii te in illa ad dampnationem. z duplicate duplicia. secm̃ duplicia opa ei. ut que duplicauit in nos. z uel se uel alios corrumpe do cũ ceteris peccare. duplicem penã iuo iudicio tog̃atur sustinere. Et i poculo quo miscuit nobis miscete illi duplum. i. que uob templum in cultu cor mẽtum. z luctum. p̃ uindictam cormẽtum in corpe. luctũ i mente. Qui i corde suo dicit sedpliendo. sedeo regina. i. de honore z dignitate moueri n timeo. z uidua no sum. q̃ consolationẽ habeo in mũdo. z luctũ no uidebo. i. dampnationẽ quam me minantur. discipli xpi passuri in te no. Supbientes. z enim z diuicijs affluentes. mali. qui honorib fulgent. q̃ mũ danis delectabiliter inherent. tantis in mũq̃ cetib excecant. ut p̃ pris spoliari. uel adũsis fatigari. minime formidet. Et q̃ i bonis sibi concessis eleuant. z fi tura mala cauere deliguant. apte subdi. deo in una die. i. simul. uenient plage ei. i. ultiones. debite tm̃ quitatib eius. mors. z luct. z fames. Mors in penis. luct i amissis. fames de recipiendis. Et igni comburent. q̃ etiam in cendijs pu nietur. Et q̃ in una hs ultiones ultus e unde penit in pdit. declarat cũ subdi. Quia fortis est qui iudicauit illam. subaudis dignam omnib malis ultis. fortis est. i. in illis pcib fortibus. i die ultionis. Vñ salomon ait. Zelus z furor uiri. i. xpi in pacem in die uindicte. nec ad q̃cedet cuiq̃ pcib. i. n suscipiet. p̃ redẽptõe dona plima. Dz deliguata supius babilonis ruina. consequenter subiugit luctũ amatoz ei. desidentes quoñ reges tre qui p illam glosi uidebant. z negotiatores tre qui ex habundantia ei diuitijs efficiebant. ppẽ destructionẽ eius flebũt. z lugebũt. q̃ subiecta dãpnatõi nũq̃ ampli fulgeat gl̃a. z habũdantia corpali. Ex agnito z cũ gaudio est regũ sup bor. z negotiatoz. e tene cupiditati inhiantium. nunquam sp̃ntat ma lor. Qua subiecta dolebũt gemẽt. eo q̃d id q̃ quo solebãt locupletare amiserint. Et q̃ hec q̃ in hoc capl̃o secũt. secm̃ solũ litte sensum uident accipienda. spiritus intelligentia negquam in eis credit in quirenda. Sequẽ. Et flebunt. z plangent. se sup illam. reges tre. Duplicat dolor desidentis. ut eos in cul z fletus dolere demonstret. Qui cũ illa fornicati sũt. z in delicijs cum illa uixerunt. z cum uidebunt fumum incendij eius. i. fumosum incendium eius. longe stantes. pter timorẽ tormentorum ei. z longe sola uolunt non tormentor liberatione. dicentes. Ve ve ve ciuitas illa magna babilon. ciuitas illa fortis. q̃ una hora uenit iudicium tuum. Ad illam cõsolent sermonem. supra modũ deflentes illi destructionẽ. Ve autẽ dicto ẽ plicate ut peccm. eo gerendo. loquendo. agendo ul̃ p̃petrando. p terna rium ostendat. Secm̃ g̃ qd peccatũ in mũdo. patietur infernio. In q̃ quadã inquib̃dam cordib habet. ue. no ter sibi positum inuenit. z ad duplicẽ dolorẽ interiorem uidelicet. z exteriorem. z referẽdum intelligatur. Quia una hora que semp fuisti secura. z uenit iudicium tuum. ut p̃das mũdum. in aere in infernũ. Et negotiatores terre flebunt. z lugebunt sup illam. Desipto dolore regum. subdit dolorem negotiatoz. Illi dolebunt de amissa dignitate cum gloria. z de amissa corpali uoluptate. isti dolebũt de amissa rerum habundantia. z auara acquisitione. De eo uidelicet quisq̃ dolebit in eo. q̃d p̃pue dilexit. z possedit in mũdo. Cum quoq̃ quare negotiatores dolebũt. z apte z apte subiungit dicens. Quẽ merces eoꝝ nemo emet amplius. Genus est mercis. auri. argenti. z lapidis p̃tiosi. z margarite. z bussi. z purpure. z serici. z cocini. z omne lignũ thyinũ q̃d est genus ligni. subaudis nemo emet amplius. z omnia uasa eboris. z omnia uasa de lapide p̃tiosi. z erum eneo. z ferro. z marmore. z cinnamomi. z odoramentorum. i. merces. z unguenti. z thymiamatis. z uini. z olei. z similae. etiã z iumentoꝝ. z ouium. z equoꝝ. z redarum. i. curruum. z mancipioꝝ. z animarum hominũ. uidelicet nemo emet amplius. Potest distingui q̃d dicit. mancipioꝝ. z animarum hominum. Alius enim uenundatur. ut ad tempus seruiat ei subiaceant. Alius ut tota uita seruiant. In hoc q̃ quod dicit mancipioꝝ breuior seruit potest subtilius estimari.

In eo uero quod addit alia & diuersor delig
nari. Anima unq; p uita nonū q; ponie.
Ihē. Aliquo enī ī idolū corpa: & anime
& nendum ul'eminē. quādo uidebicet ī
tūm corpa hoīs; uili seruitio: & anime
demonūz cultu nefando subdunt. Sic et
negociatores quī ad nodū reges. sup eius
ruinā grauiter dolentes: querimoniam
ad illam conuertūt dicentes. Et poma
desiderii anime tue o babilon. i. mino
ra bona tua que desiderabiliter dilexiti
discesserunt ab te: & omnia pinguia &
preclara. maiora bona querunt adhe: &
amplius ī inuenient mercatores eor.
Qui diuites ex his facti sunt ab ea. uidelicet in
mundo longe stabunt uoluntate non
passione in inferno. Pter timorem
tormentorz eius flentes. & lugentes. i.
dupliciter in luctu ptristentes: dicentes
Ve ve ciuitas magna. Decreto hoc in
loco ue dupliciatur. & ut ī eīm impia uo
luntate. uerū etiam pueria actione di
uina ꝑcepta fuisse transgressa ostendat:
& mala & in corpore punienda exprimat.
Que amicta erat bisso. & purpura & coc
cino. & deaurata auro. & lapide pciosō. &
margaritis: & q; malorz unusquisq; ua
rietate dedita: sedulitate se decorare orna
mentis solet. Quīm una hora destructe
sunt tante diuitie. Ipa sublata de mūdo.
& annichilata ad eorum eterna gehenne. & oēs
gubernatores & omnis qui ī longum na
uigant: & nautē. & quicūq; in mari operant.
i. omnes qui non eīm p terrestria sed & p ma
rina negocia diuites fieri conantur. de
longe stetērunt: q; a participatione eis elon
gari desiderabunt. Et clamauerunt
i. clamabunt: uidentes locum incendii
eius dicentes. Que similis huic ciuitati
magne ptulit in gla: aut quis similis
ciuitati huic magne. Et miserunt
pulueres sup capita sua: q; se fumo
de materia terrena. fragili. mortali. ac
transitoria recognoscent ī impio: q; d
nūc minime ꝑpenditur in mūdo. Fu
mo nimirū elationis & impietatis ob cene
bras: & quia sit breuis uita ista. uia lubri
ca. & mors in certa ī attendunt: que
cunctis semp ante oculos habe cogentur.
Et clamauerunt. i. clamabunt. flentes
& lugentes p duplicē dolorē: & dicentes
ve ve. ꝑter aīe & corpis cruciationē:
ciuitas illa magna. i. unusquisq; malorz
dampnatorz. in qua diuites fuerunt omnes
qui habebant naues in mari de pre
tijs eius. q; longinquo steterunt diuicias ei.
Portarū & negociatorz genera descripta
& illa uidelicet q; ad uictū laborat. & illa
quod in marmoribus nitet. Reges terre
terre & negociatores de ruina babilonis
flebunt. q; superbi quisq; & cupidi unusq;
sitarē impiorz mundana gla & pleni
tudine delectata inconsolabiliter dole
bunt. In quo uero dampnata babilo
pallidra sit. ue: declaratur cū subdi
tur. Quīm una hora est desolata. i. con sola
tione spoliata. Congregatorū namq; dā
norum ne inter mundanos dolores aliquis
hr consolationē. sed ultra hora tribulata sola
patietur desolationē. Et diligenter est pen
sandum. quod ī descriptōe doloris amatorz
babilonis. primum reges ponunt: quia
maliquisq; quāto ne in mundo sunt poten
tiores. tanto erūt in inferno miseri lubri
ores. Scriptū est enī. Potentes potenter
tormenta patient. Reges autē & negoti
atores soli in luctu babilonie ruine re
liquis aliis amatorib babilonis deplorant.
q; ipi inter alios ꝑpui uident. Et uidetur p
eos alios figurarentur: & sub illis comphen
dunt. Merces deniq; ephesia que super ruinā
babilonis & luctū amatorz eius ordine descri
bit: eos succedere anglos. & electos hoīes
glificatos. ut exultent de ruina eius: ad
monet dicens. Exultate super eam celi
& angli qui gaudetis de liberatōe gnis
humani: & scī apli & pphe. uidelicet os
tensi post aduentum saluatoris. uel
ante ad uitā eternam ꝑpienda iustis
cari: & nunc sup celos ad eam possiden
dam sublimati. Exultate uita omnia: no
ad ꝑsentis & ad futuri scli statū ꝑtinē
Et quemadmodū ꝑcepti celestes & angli
ci spūs figuratur: ita recte p apl̄os & pphas.
utrūsq; testamenti iustos comphendunt. & significant. Apl̄os autē pphis ꝑfe
rebat causa ꝑrogatiue: & q; eos pphis digni
ores sermo diuinus ostendit: ubi ait. Mul
ti pphe uoluerūt uidere que uos uide
tis: & nō uiderūt. Quare & exultare de
beant: declarat dicens. Quīm iudicauit
ut iudicium meum de illa: q; s. ipa nob
in iniuste tormenta intulit: & ipe ea

40

ꝑter hec tormenta subire coegit. Magno ita
ꝙ gaudio scī letari poterunt. q̄ se liberatos.
z adūsarios suos qui eos iniuste cruciare
solebant. iuste cruciari uidebūt. Alter⁹
angl⁹ ꝛpe! babilon subuersa. z habitatio de
monum atq; custodia scā eccl̄ie in mundi. um
ūsitas impioz dāpnata. z demoniū cruda
cib⁹ edita. alia uoz decelo blanda nuntis ce
lica. admonīt ecc̄a de babilone. separa oa
confusione. z luctus regum z negociatoz.
dolor superboz z cupidoz. sine maioz z mi
noz. Omnes quippe de ruina ei⁹ in finio ui
gebunt. qui eius statū in mundo dilexerūt
Et sustulit un⁹ angl⁹ De exemplo
forte lapidē ꝙi molarē Submersionis ei⁹
magnum. z misit in mare dicēs. ¶
Hoc impetu mittetur babilon illa magna
ciuitas Dicta supi⁹ ruina babilonis z iudi
cium amōatoz ei⁹ consequenter adiungit sub mi
nionis ei⁹ exemplum. z hoc ab unanimi p̄
dicatoz unitate ostendere. dicit figaliē ostēdi
tum Et sustulit un⁹ angl⁹ forte! lapidē
Un⁹ angl⁹. est ordo p̄dicatoz unitatis. Q̄
recte forte! ē phibē. q̄ contra diabo
lum. mundū uicia. uirtute constantie
roborat. Qui ꝙ lapidem ꝙi molarem mag
num sufferendo in mare mittit. q̄ dāp
nandoz congregationē p̄ impenitentia
duranti. p̄ secularia negocia instabilem. z
laboriam. magnā. superbia. z nūc ī mun
do elatā esse arguit. z fluxo cursu tēpis.
in finales amaritudines. mittendam ee
p̄dicat Regni namq; q̄ ū angl⁹ scī pleni
tas excellunt. in fine scī adhuma demer
gentur. Sēptū quippe est. Omnis qui
se exaltat. humi⁹ habitur Hoc impetu
mittet. i. hac figa. babilon magna illa
ciuitas in cera subaudis tremenda. z ul
tra non inuenietur. s. in mundo. q̄ dāp
nata sugebit in finio Et ut apte ꝓbet
q̄d quemadmodū malis afflictetur. ita ꝙ
bonis omnib⁹ spoliabit. apte subdit Et uox
citharedoz. z musicoz. z tuba cantantiū.
z tuba. nō audiet in ea ampli⁹. Et omnis
artifex z omnis ars. nō inuenietur ampli⁹
in ea. Et uox molē qua decisa panum
undecim sparari solent. non audiet
in ea ampli⁹. Et lux lucerne. nō luce
bit in ea ampli⁹. z uox sponsi z sponse z
leticia nuptiaz in audietur adhuc. i. am
plius in te. Nota q̄d aliq̄n do de ea loquit.
aliq̄n do ad eam De ea loquit auditores
erudiēdo. ad eam. ei mala sua p̄dicendo
z imperando. sine illi condolendo. Ite
demq; dampnabit. z bonis omnib⁹ spoliabitur.
manifestat cū subiūgit. Quia mercatores
eui erant p̄cipes terre. q̄. principes cui da
bant alis p̄cepta. quod nō est amplius
colendū. Et adhuc alie cause subiūgū
tur. cum subdit Quia in ueneficiis tuis
i. ueneficiis p̄ suasionibz erraueruntomnes
gentes. i. aliqui de omnib⁹ gentib⁹. Et in ea
inuenta est. i. babilone sanguis pphetarum
i. martyz. z scoz. i. minoz. z omnium qui
interfecti sunt in terra. nō solū. s. bonoz. sed
maloz. z utroz̄q illi reputabit in peccm.
Si enī malus malū occidat. occisi nequa
occidet non erualet sta omnia intellectu
lenia ideo breuit̄ discutiam. q̄ ad alia fe
stinam. z nec spūaliter discutiam. q̄ uarie
sēm lectam intelligenda iudicam. Vult⁹
angl⁹. ordo p̄dicatoz unitatis. Sublatio
lapidis magni molaris. redarguit elationis.
dure. supbe. instabilis. babilonis missio in
mare. ꝓphia z p̄dicatō dampnationē eccle
nocis. cantoz. z musicoz. z aliaz que
scripta sunt ablatio. bonoz tēporalium pri
uatio. De gra actione do exhibenda de ruina

Post hec audiui q̄si magnā | ciuis. in
uocem turbaz multaz in celo dicen
tium. Alla. laus z gla z uirtus dō
nō. q̄. uera z iusta iudicia eius sunt. q̄
iudicauit de meretrice magna. que corrupit
eram ī p̄stitutōe sua. z uindicauit sanguinem seruoz suoz. de manib⁹ eius. Et
iterum. dixit alla. Et fumus eius. ascen
dit in scla sclōz. Post figuratis dampnatis
ciuitatis impie supi⁹ deceptam. z laudē z gra
rum actionem subiūgit. de ruina ei⁹. a scis
diuinitus exhibendam Admonitio quippe
erat scī supi⁹ exultare de ruina ei⁹. ubi
dictum est exultate sup eam celi. i. scī apli
z pphe. z ipi obedientē complent admoni
tionem. do eam rando laudem. z reddendo
gratiaz actionē Post hec audiui magnam
uocem. q̄. magnū gaudiū signficantem.
Turbaz multarum. i. coz q̄ in mundo so
nuerunt tubis p̄dicationis in celo. i. in
celesti ecclesia dicentium alla. unde
humanitate diuine laudis. humanis ubis
interpretationem bilem. Et notandum q̄d
dum dicit audiui. de futuro loquitur q̄si de
preterito. sicut consuetudo est pphis. z q̄d in
multis locis exponere in curam. q̄. pru
dentie lectoris discutiendū reseruamus.
Et q̄. alla ignoti est. q̄d notū est addit

dicens. Laus z gl̃a z uirtus dño nr̃o. Laus qz
singl̃ariter z sup excellenter laudabil? gl̃a
qz gl̃ oſtil: uirtus: qz inuincibilis. Causa
quoq; q̃ illi hec omn̄ ſit attribuenda: ſubiũ
git dicens. Quia uera z iuſta iudicia ei?
oſt dicere. Vere eſt laudandus. gl̃oſus et
victoriosus p̃dicandus? qz uera ſint iudicia
ei? Dando unicuiq; qd̃ meruit: iuſta reddẽ
do: ſcin qd̃ quiſq; meruit. Causa deniq;
declarat effes: cum ſubiũgit. Qui iudica
uit de meretrice magna. eam uidelicet con
demnando: que corrupit terram. ſe z alios
deſiando. ſuppſtitione ſua. i. impietate
manifeſta: z uindicauit ſanguiẽ ſer
uoz ſuoz de manu ei?. quem. ſ. effudit eos
crudeliter occidendo. Et iterum dixit alla. p lau
dis ſ̃ationem intelligo eiuſdem laudis
ſ̃itatem. uel p laudiſ ſ̃ationem intelli
geuit uſq; ſenſus ſpiritalis corporalis in lau
dando deo exultationem. Et fumus ejus ce
nebroſa amaritudo tormentoz ei?. aſcendit
in ſtla ſtlor. i. ſemp. Hoc aũt refertur ad
ſupi? dictum eſt. qd̃ deus iudicauit de me
retrice magna: z uindicauit ſanguiẽ
ſeruoz ſuoz. Et qz ñ ſolũ minores ſũ.
ſz z maiores. ſiue de impiis damnatione
ſiue de ſua exaltatione in celeſti gl̃a dñs ſit
laudandus: z ut id qd̃ ſupi? dictũ eſt de mino
ribz. z qd̃ addit de maioribz intelligat.
Apte mox dicit. Et cecideruñ ſeniores xxiiii.
quatuor. z quatuor animalia. i. uni
uerſi eccl̃ie iudices z doctores. ceciderũt
ſe humiliando: z adorauerũt ſedentem
ſup thronum. cui ſup oĩa uenerando dicen
tes amen alla: cum uere ineffabiliter
laudabilem conclamando. Maiores quippe
z eſſe teſtimoniorum dant: z teſtimoniũ
minoz confirmant. ſz qz ſupi? diuiſe z
ſpecialiter utriuſq; gaudiũ z gr̃ãz actionẽ
ordinauit: mox communẽ oĩz preces fecit
de diuina laude admonitionem: z eidem
laudiſ cõmunem exhortationẽ ſubiungit.
Et uox exiuit de throno dicens. Laudem
dicite deo nr̃o oĩes ſerui ei?: z qui timetis
eum pusilli z magni. Throni? dei ſũt an
gelice poteſtates: in quibz deus p̃cipaliter
reſidendo regnat: z p quas ſuos electos gu
bernat. De quibz nos ut laudem? dñm exhor
ꝑtur: qz p eas z in eis diuine laudationis
exemplũ z conſortiũ nob̃ datur. Laudem dicite
deo nr̃o ſubaudis in celo: uos qui liberati z
erepti eſtis p xp̃m de malo. Oĩes ſerui ei?
z qui timetis dñm. i. qui ei reuerenter ſub

diti eſtis. z qui ei caſto amore inhereti?.
Pusilli z magni. Pusilli ſunt. qui neque
mtã altioza penetrare: nec diuinum con
ſilium poſſunt adimplere. qd̃ dicit. Vade
z uende oĩa que habes. z ſequere me. Sz p
uitas ñ nocet ingenij: cui? cor z lãgua
diuina laude repletur. Et qui obedienti
diuinam admonitionẽ ſuſcepiſſe declara
tur. cũ ſubdit. Et audiui q̃ uocẽ turbe
magne: z ſicut conſuetudo magnoz: de
centum alla. Apte dicit uocem z̃ q̃ uocem:
ut apte ſignificet ea q̃ fiunt z
celo: ſua ſublimitate cuncta tranſcendere
que fiunt in mundo. Audiuit cũ uocis
ſimilitudiem: ut p cognite rei q̃litatem.
miſtici z ſumi theologi poſſet: ac nob̃
manifeſtaret lacenter ſublimitatem.
Audiui uocem ſcdo q̃ turbe magne. q̃
qui modo tube ſunt in mundo fidem z
p̃cepta dei predicando. magnificẽ poſt
modum tubam in celo. Audiui ſ̃ uocem multaz aquaz. qz ex multis
ꝑſis colligitur. eccl̃ie animaz ſaluan
darum. Audiui q̃ uocem comparat
magnoz: qz damnatos impios cerebit
exultare ſoz gl̃ificatoz: dicentiũ alla.
Quater hoc eiſdẽ deſcribitur iſta uox de
mine laudis: ꝑter ſacramentũ diuine
trinitatis z unitatis. Trina quippe z unũ:
quatuor complent. Secte ſ. q̃ter. i.
ter. z ſemel alla in gr̃ãz actione z lau
de diuinitati exhibita memorat. qz ter
nus z unus eſt deus qui laudat. Cui
laudis nr̃tus adminiculis exiſtit. qz
uel tũc omnibz fatalis erit. qd̃ ſ. ſigna
facebit. affectus clamabit. Causa denq;
laudis ſume z immense diuinitatis ex
hinc declarat. cum ſubinfertur. Quia
regnabit dñs deus nr̃. omp̃s. Regnare
ſe in uirtutibus tunc uere demonſtrabit:
qz nẽ regibz uniuſquisq; regnare uidetur:
dum eos cõtra ſuos ſeruire permittit.
Dñs deus nr̃. omp̃s. Dñi excellentia? de
natura. nr̃e gr̃ie: quippe potentia. Sz
z duplex gr̃ãz actio deo aſcribit
in celo: una de malorum damnatione. al
tera de ſua ſaluatione. Bene aũt poſtquã
illam damnationem impioz q̃ ſupi?
eſt deſcripta: conſequenter illã q̃ de iuſtoz
ſaluatorẽ eſt adiũcta. Sz idcirco illa ꝑius
quam iſta deſcribitur: qz cũ ſe p̃cedentibz
conuenire ꝑhibet. Et prima poſt illa
quibz adhibet p̃ordinata: apte ſub

scḗbitur scḗa. Sequit. Gaudeam⁹ ⁊ exultemus ⁊ demus glām deo: q̄ venerunt nuptie agni ⁊ uxor eius ꝑparauit se: ⁊ datum est illi ut operiat se bussino splendente candido. Q. vasi diceret. Gaudeam⁹ ⁊ exulteꝰ leticiam agentes duplicē: q̄ possidem⁹ animaꝝ ⁊ corpuꝝ glificatōnē: ⁊ dem⁹ glām deo ꝓ laudem ⁊ grāꝝ actionem. ꝓ laudem: ꝑ quē ei ineffabilem dignitatem. ꝓ grāꝝ actionē: ꝑ quam salutationem. Gaudeam⁹ ⁊ exulteꝰ q̄ salvati sumus: demus glām deo q̄ nr̄o salus est ab eo. Et apt̄e dr̄ cēbens cū gaudenti: dicat. Quia venerūt nuptie agni. Sicut quippe nuptie agni. i. cōmixtio xp̄i ⁊ ecclie venerunt: nec ante illi ⁊ celesti patrā gaudere nt. Que unde nuptie nūc in mundo inchoatione hñt. ꝓ grām: tūc ū in celo consummationem habebūt ꝓ gliam. Tunc enī recte venisse dicentur: quādo unusq̄sq̄ sāc ecclia in oīb⁹ electis suis. ad cōplacionē ⁊ amplexum sponsi trāslata ꝓficietur. Modo nimirū iām venerunt: ⁊ nundū ex integro dici potest quia ad venerunt. Tunc g̃ ⁊ uerū ⁊ plēum gaudiū erit: cū tōt ecclā ⁊ celesti thalamo celesti sponso ꝑfēcta. ꝑfēte gaudebit. Ad cuius videlicet sponsi conspectum se ꝑparabit in tempe: ut ea digna sit in cōtuitate. Sicut enī se modo ꝑparet in mūdo: nec quā illi coplari possit in celo. Iste sūt nuptie. aquaꝝ lecticia ꝑtice uirgines sapientibꝫ introeuntibꝫ excludunt⁹. Et de hac ꝑparatione: apte nūc dicit. Et uxor eius ꝑparauit se. Q. iustificām nempe se ꝑparat: ut ad sponsi copulam ꝓuenire gat. Qꝑparat se q̄ iusticiam: ut ꝓuenire gat ad glām. Et q̄ sine dono minime gre ꝓuenīret ad candorem iusticie: apte subdit. Et datū est illi ut cooperiat se: bussino splendente candido. Bussino iusticie indicet nūro: splendente. boni operis exemplo: candido uirtutū exercitio. Sicut g̃ illi daretur per gram: necq̄ se possit ꝑparare ꝓ iusticiam. Et nisi se ꝓ iusticiam ꝑparauerit. nullatenus ad celestis sponsi copulā ꝓuenīret. Et ū ꝓuenīret ad celestis sponsi cōplam: ū hērent tūc electi ei natiter gaudendi. In his g̃ uerbis gradatim ordine ascendente ꝓsequit⁹ quo ad celestis gaudii plenitudiem peruenit⁹. Bus ⁊ eīm oīb⁹ consummatis. erit ista supnum iocūditas. gaudij ⁊ exultatōis diuine laudatio: de qua sc̃e dr̄. Gaudeam⁹ ⁊ exulteꝰ: ⁊ demus glām deo. Et ne bussinū significet dubitem⁹ iusticiam: ipse nob⁹ hoc exponit dicēs. Bussinū nam q̄ iusticie actiones sūt sc̄oꝝ. Quemadmodū enim bussinū siue bussus magno labore ꝓducitur ad candorem: ita sc̄oꝝ iusticia longo agone ꝓficit ad consummationē. Sequit⁹. Et dixit mihi. Scribe. Beati: qui ad cenam nuptiarū agni uocati sunt. Et dixit mihi. Hec uerba dei uera sunt. Locutus de leticia celestium nuptiarū: inuitat ꝓfectus ad ꝓcipationem earū. Iubet beatos sēbi oīs: qui ad earū iocunditatem sūt uocati. Et dixit mihi: s. angl⁹ qui mecum loquebatur. Scribe: ut ꝓdestinata ad uita sępra legant: ⁊ ad querenda celestia bona semetipsos accendant: ⁊ ꝛ ꝓbi legentes ⁊ contemnentes: iustoꝝ eis ꝑpetuam mansionem adquirunt. Beati qui uocati sūt ū ad ꝓandium ⁊ ad cenā: q̄ sine oīs cessione: ꝓ cernem possidebūt leticiā. ꝓandiū eīm ꝓsentis gre refectionem significat: cena uero q̄ nulla refectio sequit. Et ne beati cruditus plenitudinem figat. Subdit g̃ uera beati: q̄ ab omī malo liberi: ⁊ sine cura iocūditate sumum bonum: qui uocati sunt ū cum ꝓuocatione. ⁊ ꝓdestinatione: nec ꝓ credulitate. ⁊ ꝓ electionem. Multi siquidē ꝑsumi qui ī gīali numero conclinentur uocatoꝝ: de quib⁹ dicit. Multi sunt uocati: ⁊ necdū bī sūt dicendi: q̄ ad bīcudinem minime ꝓuenīt. Et ea que ab angl⁹ de hac bīcudine dicunt. figurā ⁊ cereā nob⁹ credantur. ⁊ in maiori auctoritate habeantur: ū sua ⁊ ꝑ se ore uerba que dicat ꝓtestatur. Subg̃. Hec uerba dei uera sunt. Ac si dicet. Tanto maiori fide q̄ dico credere debetis: quanto ea ⁊ dei esse ⁊ uera esse. manifesta indicat. Et quidē hec ille ꝑ se sūt dixisse sufficeret: ⁊ quātus uera minime addidisset. Ds quippe necq̄ credit⁹ posse mentiri: ⁊ humana consuetudine ut impleri q̄ locut⁹ celeriter fieri. de diuinis loquēs ea q̄ ꝓtestabat⁹: ⁊ dei esse ⁊ uera esse dicat⁹. nō tam ut ī nobis

fidem doctor roboraret: ꝛ ne a mō loquēdi more discreparet. Qui cū dñm uere credit. ñ falsa ꝛ uera esse dīt. que ds dicit. Et qm ante aduentū saluatoris. solebant hoīes apparentes sibi angelos adorare: uoluit sēs theologus: honorem abalis sēlī spūbz angelicis exhibitam exhibere. Nam sequit. Et cecidi ante pedes ei: ut adorarē eum. Ex dignitas anglica que in nouo testamento abhoīe adorari ñ phibuit: in uetō sup se exaltatū hominem dīm: abhoīe se adorari non sustinuit. Vnde additur. Et dixit mi: Vide ne feceris: ꝛ cum subdens: aut Conseruus tuus sum ꝛ fratrum tuoz: habentiū testimonium ihū. Qui diceret. Ego adeo iam adorari p̄meresco: qm cum natam sup me regnare conspicio. Ille solus ad te debet adorari: cui sup omnia exaltato. ego tecū pariter debeo famulari. Quod apertius subdit: dicens. Deum adora. Et ut manifeste cognoscam: quid sit testimonium ihū: ipe nobis ille p semetipm expone mē dicens. Testimonium enim ihū: est spūs p̄phīe. Omnis quippe p̄phēs. xpo testimonium phibendo. xpo seruierunt: ꝛ angeli cum sup se adorando uenerantes. ei sine cessatione deseruiunt: nec erubescunt se eī seruos coz nominare: quos suo dño sciūt ministrare. Vox g̃ aquarū multarū. in celo audiebat. gratiarū actio sēlī alīz. in celesti beatitudīe canentiū: quatuor animalia. ꝛ xxiiii. seniores. unusquisq̃ sēlī ecclie p̄dicatores ꝛ iudices: nupt̄e agni coniunctō xpi ꝛ ecclie. ꝛ beatitudine celesti. Dexpo eam iudicante et

Et uidi celum | poreatate eius.

apertum: ꝛ ecce equus albz: ꝛ qui sedebat sup illum uocabatur. fidelis ꝛ uerax. ꝛ in iustitia iudicat ꝛ pugnat. Oculi ei sic flamma ignis: ꝛ in capite eius diademata multa: hīs nomē scriptum qd nemo nouit nisi ipe. Et uestitus erat ueste aspsa sanguine: ꝛ uocatur nomen ei uerbum dei. ꝛ exercitus q sunt in celo sequebantur eum in equis albis. uestiti bussino albo mundo. In hac capitulo potentia xpi. atq; iustitia unusquisq; tem impioz damnans describat: ꝛ ep iustitia iudicis. eam ñ iniuste ꝛ iuste condemnari demonstrēt. Aperto celo

Et uidi celū apertū: ꝛ ecce equus albz: ꝛ qui sedebat sup eum uocabatur fidelis ꝛ uerax. ꝛ in iustitia iudicat ꝛ pugnat. Oculi ei sicut flamma ignis: ꝛ in capite eius diademata multa: ꝛ nomē scriptum qd nemo nouit nisi ipe. Et uestitus erat ueste aspsa sanguine: ꝛ uocatur nomen ei uerbum dei: ꝛ exercitus q sunt in celo sequebantur eum in equis albis. uestiti bussino albo mundo. In hac capitulo potentia xpi. atq; iustitia unusquisq; tem impioz damnans describat: ꝛ ep iustitia iudicis. eam ñ iniuste ꝛ iuste condemnari demonstrēt. Aperto celo

Et uidi celū apertū: ꝛ ecce equus albz: ꝛ qui sedebat sup eum uocabatur fidelis ꝛ uerax. ꝛ in iustitia iudicat ꝛ pugnat. Oculi ei sicut flamma ignis: ꝛ in capite eius diademata multa: hīs nomē scriptum qd nemo nouit nisi ipe. Et uestitus erat ueste aspsa sanguine: ꝛ uocatur nomen ei uerbum dei.

ostendere intendit. De ore itaq; ei gladi
us procedit: qz de ore eius sententia sb
tilis erat. Ne in ipo gentes pcutiat: i. vo
nos a mal' discernat. Et ipe regetcos
in virga ferrea: i. in flexibili iustitia. Et
ipe calcat torcular. vini ire dei omnipo.
qz ipe punit impios iudicia. quam
ds qui tribuat dus: z iustus qpluat eis. Et
hz in vestimento z in femore suo scptm
rex regum z dns dominantium: qz secdm
suam etam humanitatem: z secdm illa
qm hmt origiem: omnibz scis patly de
demonstrat ee plurimum. Nocestatem
namq; qm hz secdm diuinitatem p natu
ram: illam hz secdm humanitatem per
gram. Hoc autem qd dicit scptm: de
signatur i deleble bonum: idq; pfectum
spm dni celi. revelatio mistica: equs
alz homo albo assimilat: celi sedentis.
supra diuinitas: diademata multa.
pmia cene: q sut multa: qz soli deo
mensurabilia. Nomen scptm. de crta
re bonum: z certus sanguine aspsa. ex
vo passa: exercitus celi. omnis electi: gla
dius acutus. sententia subtilis: in virga
ferrea. inflexibilis iustitia: torcular.
uini ire furoris dei. pressura iudicii:
scptm in testamento z in femore. rex
regum. s. z dns dominantium. ppetua pote
stas secdm hominem assumptum. De
Et vidi unum angelum angelo demonis
lum stantem in sole: lucere ad conscti
z clamauit voce magna omnibz regibz babilo
nis omnibz auibz: que volant pmie z cbunc
medio celi. Venite congregamini cenam dni
mini ad cenam dei: ut manducetis
carnes omnium liberorum ac seruorum: et
pusillorum z magnorum. Supi potentia
xpi babilonem condemnauit: desep
site. hic mutationem demonum ab
angelo fcta in ad consolationem dapna
torum subiungit. Non patet. malis qd
demones impii in inferno illaturi
sunt: ne tam ee illorum libere uoluntatis.
qui dumne permissionis. in hoc enim
qd punitantur: subtiliter intuitur:
qd ne possint fugere nisi permittantur.
Et vidi unum angelum stantem in sole.
Nunc angelis: est ordo predicatorum uni
versus. qui in sole stat: qz in feruore p
fectionis z bona intentione erectus.
recta predicando psequitur. Qui etiam
clamare voce magna demones iuxta
do ad consolationem malorum dicit: qz malig
nos spiritus homines damnatos in infimo cru
ciaturos: magna constantia z festinatione.
Qui s. demones per medium celi volant:
qz in medio aeris hui' habitant. Qui qz
recte ad prandium z ad cenam inuitantur:
qz reprobi spe qui in cruciatibz hominum
delectantur: post illius ultime damna
tionis humane delectationem. non habe
bunt aliam. Non enim poterit habere tue
sionem: qz erit ppetua in tristitia. Ut
manducetis carnes regum z tribunorum.
z carnes fortium. Potentes autem potes
tes potenter tormenta patien
tur. Et carnes equorum z sedentium in eis.
Equi sunt corpa: sessores spe: qui ne
ademonibz mandicabunt. qz demones
nec unquam cruciatibz delectabilis sacrabilis.
Vel equi sunt subiecti: sessores plac. Ut
utrisq; comedentur: qz nec puniendi.
Et carnes omnium liberorum ac seruorum z
pusillorum z magnorum. Per ad litteram intelli
genda sunt: non specialiter exponenda. Sz di
ligenter est intelligendum qd primo quod
in hoc capitulo breuiter describit. omnis
damnatos complendit. Vnus. s. angelus.
ordo predicatorum unanimis: uox magna. pdi
cationis instantia: z mansuetudo demones uola
do. sicut electi celestia contemplando.
Et p hoc etiam comedent. illos babilonie
quod in damnatione eorum concelebabunt
eum in iustitia. De damnatione antixpi
Et vidi bestiam. et pseudo pphetam eius
et reges terre: z exercitus eorum congrega
tos: ad faciendum prelium cum illo qui
sedebat in equo. z cum exercitu eius. Et
apprehensa est bestia z cum illa pseudo
pha: qui fecit signa magna coram ipo.
quibz seduxit eos qui acceperunt caracterem
bestie: z qui adorauerunt imaginem eius.
Viui missi sunt hi duo in stagnum ignis
ardentis sulphure. Descripta iniqui gnali
damnatione malorum: z specialem in hoc ca
pite antixpi. z in sequenti capite damna
tionem diaboli subiungit: ut qui specialiter
seruiunt in pfectione inquantum spiritali
ter. memorentur in damnationis descriptione.
Et quamuis sacre pphetie sit intentio. trac
tare in hac visione de pena damnatorum
cene: in nulli eis in his duobz capitibz in
terserit de his que spectant ad cursum
temporis: mira videlicet prudentia: ut in
singulis visionibz impii presentio describat.

93

z electoz numus con[tra] ei impetu pugnatoz
Et vidi bestiam .i. antixpm. z reges ere .i.
malos plaos. qui ut se ut alios regere no
runt in terroz cupiditate. z exercite coz
.i. malos subiectos congregatos ppetuandi
mali unanimitate. ad faciendum plm
psecutionem. s. cum illo q sedebat unicq .i.
xpo. z exercitu eius. omnibz videlicet et
fidelibz. Mali quippe semp adusus bonos
congregare. z eos sibi aychimus debella
reconare. Et diligent animadvertendu. quod
ea q supi. hoc capo continent. ad psen
tem q mali bonis inferunt pertinent psecu
tionem. Ea vo que sequuntur. ad futura
coz qua ppetua impietate recipient dam
nationem. Et apprehensa z bestia. ep apphen
dere. antixpm cum venerit mendacia. et
pseudo pphas ei .i. omnis doctoz z principu ei
collectio. qui signa magna coram ipo quibz
seduxit eos fecerunt. qui acceperunt caracte
rem bestie. z adoraverunt ymaginem ei.
Hec ep supius sufficienter exposuim. ea vo
iterare nu curam. Vidi missi sunt hi duo
in stagnum ignis. ardentis sulphure. hi
specialit duo ex nomie designantur. ut qui
magis peccant. magis cruciandi cognoscat
cui in stagnu ignis ardentis sulphure.
ut qui hic non horruerunt se corrupe fe
ce luxurie. ibi crucientur fetoze ardenti
s gehenne. Et notandu quod unu stag
num mitti dicunt. ep unu cruciatibus
subiecti. equaliter. nulle minuentes pene
tur. sequit. Et ceteri occisi sunt in gladio
sedentis sup equum q procedit de ore ei. Occi
si in gladio sedentis sup equu qui procedit de
ore ei occidentur. ep subiecti z discipli ani
xpi. doctoz xpi diuina sententia feriente.
Et omnis anes sacrature sitt carnibz eoz
Nues damnatoz carnibz saturabuntur.
ep demones ex livoze malitie. ut eterna dei ge
nitrice iustitie. in cruciatibz eoz delecta
bunt. Bestia g antixpe. z pseudo pphta. fal
sor chorus. z stagnum ignis. ppetuum
damnationis. occisio eoz damnatio
subiectoz. z saturatio animum. de carnibz eoz
delectatio demoniu. ul sioz. de cruciatibz
damnatoz. De sathana ligando z iterum
Et vidi angelu soluendo z seducta
descendentem. z damnatione ei. Vidi
de celo habentem clavem abyssi. z
cathenam magnam in manu sua. Et ap
prehendit draconem serpentem antiquum
qui est diabolus z sathanas. z ligavit eu
p annos mille. Et misit eum in abyssum. z
clausit z signavit illu. ut non seducat
amplius gentes. donec consummentur
mille anni. Et post hec. oportet illum
solui modico tempore. Declarata supi
damnatione antixpi. succedene adiungit
damnatione diaboli. Hoc cu an ep ad dam
nationem diaboli veniat. ligari ven
at. ligatione ei. z solutione. z sententia
narrat. ut hec omnia descendo. electos
de singlis erudiat. z contra diaboli ca
lumniam premuniat. Et vidi angelu
descendentem de celo. Angelus xpe qui de
celo descendit. ep mirabilem naturam susci
piens semetipm. p nobis humiliavit.
Qui habet clavem abyssi. qui claudit sedu
sui arbitrium animarum vocis mali. Qui
cathenam magna in manu habet. ep solus
p potentiam sue. calumniam hostis antiqui
ligare potest. Q etiam draconem serpen
tem antiquu apprehendit. ep illu cum
gen humanu fraudulenter. z contra
se. impios in mortem eius commovendo.
iniuste egisse redarguit. Qui videlicet
apostata ipe draco est p violentiam. ser
pens p fraudulentia. Antiquus p noce
di consuetudinem vetustam. Q est etia
diabolus .i. deorsum fluens in malos.
s. fluendo. z sathanas .i. adulatur. bo
nis adulando. Quem angelus apprehendes
p mille annos ligavit. ep xpe illu toto
tempe. isto quo sca ecclia ab adventu ipi
xpi. usq ad temp antixpi pfecte p iustifica
tionem reparat. ad gliam. antiqua potestas
te priavit. Quantu aute ad futuram ipa
tat. iste annoz millenarius iam est com
pletus. z quido antixpe venturi. z sathana
solvatur. ignorame. Quoniam u ad spiritua
lem intelligentiam pertinet. nec quisquam impe
ditur. donec scte matis ecclie iustitia se
cundum divina prudentiam plenius
proficiatur. Millenarius quippe perfectionem
significat. Tanto g tempe sathanas liga
tus. quanto iustoz perfectio confirmat.
Vbi vero in conversetur. declarat cu
subdicit. Et misit eum in abyssum. in
abissum quippe eum misit. ep in tenebro
sis z profundis infidelium cordibz latere com
pellit. Et clausit z signavit. ep nec quisquam
ad seipandum suos electos. inde exire p
mittit. Vel additur. Ut non seducat
amplius gentes. sibi videlicet ad pe
randa scelera consentientes. Donec

consumentur mille anni. i. usque ad ad
uentum antixpi. Et post hec oportet illum
solui modico tempore. quia s. deus constitu
it ut in diebus antixpi iterum seuiat. pri
stina recepta potestate. Sequitur. Et uidi
sedes. et sunt sederunt super eas. et animas de
collatorum propter testimonium ihesu et
propter uerbum dei. et qui non adorauerunt
bestiam neque ymaginem eius nec ac
ceperunt caracterem in frontibus aut
in manibus suis. et uixerunt et regna
uerunt cum xpo mille annis. Cuncta que
in hac clausula continentur. ad tempus
ligationis diaboli pertinere uidentur. Et
uidi sedes. et sancti sederunt super eas. Qui di
ceret. Ligato diabolo. fideles uidi solu
tos. prelatis obedire paratos. Et prelatos
recte iudicare subditos. sanctos prelatos.
licet et ipsi subditi sint sancti. Sancti ergo super
sedes nunc sedent. quia prelati super subdi
tos iustam prelationem exercent. subau
ditur uidi animas decollatorum. s. sanctorum
martirum a corporibus solutas. propter testimo
nium ihesu. i. propter testimonium perhibi
tum eius humanitati. et propter uerbum dei
i. testimonium perhibitum eius diuinitati.
Et subauditur uidi eos qui non adoraue
runt bestiam. neque ymaginem eius.
nec acceperunt caracterem in frontibus
suis. et in manibus suis. sicut supra expo
situm est. Istos autem uidit. quia in mun
do passos et a corporibus solutos. cum xpo
in celestibus uiuere et regnare intellexit.
Unde apte subdit. Et uixerunt. et regna
uerunt. Uixerunt. s. per iusticiam. et
regnauerunt per gloriam. Cum xpo mille
annis. i. toto tempore isto quo sancta ecclesia
preparatur. et perficitur ad coronam eternam.
non tantum in futuro. quando post
primam stolam accipient secundam. Et
notandum quod hoc quod dicit uidi sedes.
et sancti sederunt super eas pertinet ad bonos.
qui adhuc presentialiter in corporibus uiuunt.
Hoc uero quod addit animas decollatorum.
ad eos qui iam de corporibus soluti sunt. Sed
hoc quod se uidisse dicit animas decol
latorum. spectat ad bonos maiores. Hoc
uero quod in eadem sententia adnectit. et
qui non adorauerunt bestiam. ad mino
res. Hoc denique quod infert tandem.
dicens. et ceteri mortuorum non uixerunt.
donec consumentur mille anni. ad ma

los qui primum quidem spiritualiter. deinde cor
poraliter moriuntur. et in infernum retrusi
mortem nunc animarum paciuntur. nec
reuiuiscunt donec consumentur mille
anni. i. donec consumata malicia eorum. et
perfecta iusticia bonorum ad corpora redeant.
et sumptis corporibus iterum ad penas descendant.
Sequitur. Hec est resurrectio prima. Beatus
et sanctus. qui habet partem in resurrectione
prima. In his secunda mors non habet potestatem.
sed erunt sacerdotes dei et xpi. et regnabunt
cum illo mille annis. Iterum reuertitur ad
descriptionem iustorum. et describit beatitudi
nem eorum. Hec est resurrectio prima. iusti
ficatio uidelicet animarum. que est in accep
tione prime stole. sicut secunda est corporum
in acceptione stole secunde. Quanti autem
sit premii ante deum habere partem in pri
ma resurrectione. declaratur cum dicitur.
Beatus et sanctus qui habet partem in resur
rectione prima. Beatus per gloriam. sanctus
per iusticiam. In his. secunda mors non habet po
testatem. quia ad eternam non descendet
dampnationem. que est mors secunda ma
lorum. propter penalitatem corporum. Culpa
quippe siue dampnatio animarum que nunc
est. est mors prima. Ideo ergo illi qui nunc
ad celestia bona per iusticiam siue stolam
primam colliguntur beati sunt. quia mor
tem eternam non gustabunt. sed erunt sacerdo
tes dei et xpi. quia diuinitati et assumpte
humanitati laudes immolabunt. et re
gnabunt cum illo mille annis. i. toto hoc
tempore non tantum in futuro. de quo constat
quod uere regnabunt. Sequitur. Et cum
consumati fuerint mille anni. soluetur
sathanas de carcere suo. et exibit. et se
ducet gentes que sunt super quatuor an
gelos terre gog et magog. et congrega
bit eos in prelium. quorum numerus est
sicut arena maris. Iterum redit ad id quod
superius dixit. oportet illum solui mo
dico tempore. Et cum consummati fue
rint mille anni tempore uidelicet anti
xpi soluetur sathanas de carcere suo.
i. de malorum cordium profundo. et exibit
recepta potestate et seducet gentes.
i. omnes gentiliter uiuere cupientes. fal
la deceptione. Qui sunt super quatuor angelos
terre. quia inhiabunt cupiditati terrene
Gog et magog. Gog interpretatur tec
tum. magog de tecto. Gog et magog

diabolus seducet? qz omis malos mayie
pfecutores uenenu malicie ilde regentes:
z tandem ad aptam mali cia pcedentes
fallaciter decipiet. Vl'eciam sedm in
celligentiam hui? gog z magog has u
delicet ferocissimas z immundissimas
duas gentes seduca? z p eas ad alias su
pandas. z in quinandas pceder. Et con
gregabit eos in pliu? ad impugnand
pplm. s. electoz. Quoz adhuc multa
tudo z infinitas declaratur: cum sub
dicit. Quoz numer? est sicut arena
maris. Sicut arena maris. i. ita in
numerabiles z ita infiles. Quoz ep i
pu in sedm pfecutio obsequetur deside
rium: cum adiungit. Et ascenderut
sup latitudinem tre? z circuierut castr?
sctoz? z ciuitatem dilectam. Vltim
nanq pfecutores sup latitudinem tre
ascendent. qz supbiendo sup frenos semz
xpi erollent. Castra etiam sctoz circu
dant? z qz coz unitatem unitatem ad
bellu semp paratam? undiq inuadere
z intre tentabut. z nichil poterunt.
Et circudabunt ciuitatem dilectam?
qz constabunt? ut rumpe? z dissipare
sctam ecclam. Non enim hoc ulla
sctoz congregatio est? z ut in salem sctam
ecclam fundit? subuertere z destru
ere laborabit. Vt recte circuierut ca
stra sctoz? statim adiecit ciuitatem dilec
tam. z necesse ei mendi sunt? qz ciro pi
bunt. Nam sequitur. Et descendit ig
nis a deo de celo? z devorauit eos. Ignis
a deo de celo descendit z eos devorauit?
qz repentinu in tras celeriz illis im
mittit? eos q dempnabit. Sequit?
Et diabolus qui seducit eos? missus
est in stagnum ignis z sulphuris? ubi
z bestia z pheudo pphe cruciabunt? in
die ac nocte? in scla sclorum. Descriptis oib
aliis que i titulo psentis capli? enume
rantur. deliguantur tandem dampna
tionem diaboli subiungit? z eam breuit
describit. z qz ubi supius satis elucidatu
mus? hic eam supfluu erare iudicam?
Angls g? xpc. descensio angli? incarna
tio ubi? cathena magna potestas diui
na? ligatio diaboli? cohibitio nocendi?
mille anni? temp? axpo. usq ad aduentu
antixpi? sedes subiecta sci? Sedentes? pla
ti? ceteri mortuoz q in uenerut. reprobi q
iam pierut? resurrectio puna. q illa nc
est g fit? cato aiaz iustoz? mors secda.
futura corpalis z cena dampnatio ma
loz? solutio diaboli. laxatio nocendi?
congregatio gog z magog i prelium.
execratio maloz ad psequendu? ignis
immissus de celo. unde dicta immissa a deo.
Flamma ignis z sulphuris incendiu fere
tur dampnationis. De die iudicii z scis

Et uidi thronum magnu z candidu z sedentem sup eum? a cui? ospectu fugit
terra z celum? z locus non est inuentus
ab eis. Et uidi mortuos magnos z pu
sillos? stantes in conspectu throni. Et
libri aperti sunt. Et aliud liber apertus est?
qui est uite. Et iudicati sunt mortui
ex his que scripta erant in libris? secm
opa ipoz. In fine uisionis agit de fine
temporis? de qualitate iudicii? qd
erit in aduentu xpi. Vidi thronum
magnu candidum p immortalitatem?
z sedentem sup eum? s. xpm. A cuius
conspectu fugit tra z celu. secm pri
orem spem? z locus non est inuentus
ab eis secm sta cum prioze. Et mortu
os magnos z pusillos? stantes in con
spectu throni. Isti secm literam tm de
bent intelligi? z ideo secm spiritalem
intelligentiam non indigent exponi.
Et libri aperti sunt. Libri quinq capti
dicuntur conscientias impioz significat?
qz eis reuelabunt. Et aliud liber aper
est? qui est uite. Ex his que scripta erant
iudicati recte dicunt? qz mali qui no
mine mortuoz figurantur? ex compu
tatione iustoz. qui i libro uite scripti sunt
dampnabuntur. Impii quippe dum a
precepta se contempsisse patent legent?
z ob hoc se promeruisse phemque pena?
luculenter intelligent. Sciendu est
autem? quod quatuor sunt manie hominu.
Judicati z dampnati? iudicandi z dam
nandi? iudicati z saluati iudicandi z
saluandi. Judicati z dampnati sunt?
quoz dampnatio iam acta est. Judica
di z saluandi? quoz saluatio acta est. Si
iudicandos igit z dampnandos precipue
petit. ad quod hic dr mortuos iudi
catos? ex his q scripta erant i libro uite
secm opa ipoz. Illos cum dabitur pe
na minoz? alios pena maioz. Ne

aliquis ultimo iudicio de alterius credat
apce subdatur. Et dedit mare mortuos
suos: z infernus z mors similiter mor
tuos suos. qui inuenti erunt: z iudicatu
est de singulis scdm opa ipoz. Mare nu
mrū dabit mortuos: q dabit corpa
mortuoz: z infernus .i. loc penalis: z mor
.i. ipa pena. dabit mortuos suos .i. ipos
mortuoz. Et diligenter aīadtendū
qđ mare z infernū siue mortē: dedisse
mortuos pbibuit. Gerram aute: mor
tuos dedisse minime dicit. Ideo nēpe
de tra de qua certissime constat. prudēt
tacuit: z de mari z inferno z morte
dixit: q quod certus certur fieri. min
est necessariū dici. Et iudicatū est
de singulis. scdm opa ipoz: q scdm
differentiam meritoz. erit differentia
pmioz. Sequi. Et infernus z mors. mis
si sunt i stagnū ignis. Hec est mors
scda. Et qui nō est i libro uite. scptus:
missus est in stagnū ignis. Ista duo
inferni videlicet. z morte. demones
z homines dampnādos posthuī incel
ligere: qui mittent i stagnū ignis.
i. ptim damnā z pmanenter obscuritate
dampnatois. Hec est mors scda. Pri
ma dicte mors. est dāpnatio. Secda ui
dāpnatoz adiuncta corpi. Et ad ultimū
quidem generalem de oīb dāpnādis.
infert sententiā dicens. Et oīs qui
nō est inuent. in libro uite scptus.
.i. qui nō est ad uitā eternā predestinat
missus est i stagnum ignis: .i. i ptim
tatem infernal' conflagrationis. Hyo
ni g magni z admi. timenda z timorē
tis dignitat reuerentis. z iudicantis
xpi: mortui pusilli z magni inuisitas
gnis humanas: aperto libroz reuelatio
conscientiarū. mortui iudicati. ex his
q scpta erant i libro uite scdm opa ipo
rū. condempnato malor. expiatione ui
storz: stagnū ignis. pfidiat dāpna
tionis. Quara deniq; ppheta i primo
capō huius scpte ulionis. egit sub no
mine babilonis. de dampnatione uni
uersitatis malor: z de doloze z luctu.
singlor illi amatoz. In secō egit de
exemplo subuersionis illius. ab agelō
p lapidem molarem in mare proiecti
tum demonstrato. In tcio egit de lau
de z gīaz actione. dō exhibenda p dāpna
tione ei. In quarto egit de potestate xpi
iudicis: illam condempnantis. In qn
to de typica significatione demonum. ad
cōnexionem impioz regū. z omnium
malor. In sexto de spiritali dāpnatōe
antixpi: z pseudo doctor ei. In septimo
egit de ligatione diaboli: z de solutōe
z sentia z dampnatione ei. In octa
uo egit de ultimo iudicio: z qlitate
eius. Et quidē pauci de calamitate
dāpnandoz z calamitate infinalium
tormentoz pstringimur: q tantam
immensitatem mali declarare neq
mus. Unusq; sibi in tra colligere
prudeat: z trahere niere studeat. ne
ad illam penā q nec cogitari. nec cōp
hendi. nec sermone potest explicari:
dampnatus in fine descendat. Sz iā
calamo quietem damus: ut ad scp
tam z ultiam libri huius ursionem
contempleandā z elucidandam. uī
tradituī recensiones accedamus.

Liber septimus tractat de ui | Capitula libri septimi.
sione septima continens capla decē.

De innouatione Clementoz. i
De ciuitate scā iherlin celesti. ii
De ostentione sponse. agit scō iii
theologo p anglim scā.
De muro iherlin z portis z anglis eius
z fundamentis eius. iiii
De mensura eius. v.
De qualitate muri z fundamentoz
et portarum eius. vi.
De fluuio aquine. z ligno uite.
z fructu eius. vii.
De triplici commendatione libri
huius. viii
Conclusio scī iohis audientē ul
legentem uba ppheie huius. ix.
Generalis recapitulatio scptē ulionū.

Incipit liber viii. z tra
ctat de ulione septi.

Deus rector oīm. uindex
iustoz: q qui melī in regno
suo relinquit inordinatū: quitadmo
dū impūs stipendia dampnationis

dispensat·ita uultos celestiũ bonus r̃emu
nerat·Vñ licita theologia q̃ in p̃cedenta
uisione sub noĩe submerse r̃ subuũse ba
bilonis malor̃ dampnationẽ manifeste
desc̃pserit? congrue nũc sub typo iherlm
cuitatis sc̃e glificationẽ bonor̃ conse
quenr̃ subiũgit· ut sicubi describuntur
impi sine fine puniendi· ita hic uisi
ostendant̃ c̃e nalit̃ glificandi· Agit au
hec septa r̃ sacratissima uisio de trino
natione fatura elementor̃ r̃ glifica
tione uultor̃ r̃ celestiũ mansionũ
atq; bonor̃ iocunditate· multiformi
um figurar̃ qualitatibz pulcre descri
bens r̃ humanũ ad summi boni appeti
tũ atq; dulcedinẽ mirabiliter trahens·
Nam si q̃s ecia solã uiboz pulc̃tudiem
inserie uisionis huius diligentius ac studi
osius attendat? unde semetipm ad tãti
boni concupiscentia excitaret· p̃fectissi
me reperiet· r̃ tam pulchre r̃ iocunde cum
tanta mirabilem structurã sedm spiri
tale intelligentiam· eluc̃adam ingressu
ri· neq; quẽ id nisi uiribz p̃sumit? sed
nullũ confidenter q̃ dona sue sapiẽtie
humilit̃ petentibz dat affluẽter r̃ nõ
imperat· ei adiutorio adiuuantẽ atq;
sublimium rerũ archanã p̃fundit̃
penetrandam· roborari supplicit̃ postulem?
Agit̃ itaq; uisio sequẽs de ierusalẽ sc̃a ce
lesti· describens murũ eius? portas eius?
angulos ei? longitudiem ei? r̃ latitudiem·
r̃ altitudiem· r̃ diuisa fundamẽta ei? di
uisi p̃ciosor̃ lapidũ· significante figura r̃
cẽa mirabilia sacramenta ei? que in se
quentibz continentur·

De inuocatio

Et uidi celum nouum· ne celor̃· i·
et terrã nouam· Primũ enĩ celũ
r̃ prima terra abiit· r̃ mare iam nõ
est· Sua prudentia sacra utens· ppha pri
ponit innouationem elemẽtor̃· ut uide
licet de mondanis ad celestia consendã
mus· r̃ de uisibilibz ad inuisibilia contẽplã
da p̃uigam̃· Hic eciã legim̃· in primo
mundum p̃ius factũ· ac postea hyemẽ de
inuũ mundi fluuse creatũ· Hz cũ con
stet ee· nũ· elemẽta? ignem· s· aere· aquã·
terram· cum tantum in nouandor̃· hic
uider̃ fecisse mentionẽ aeris· ere· aque·
Terrã quippe ppio nomine· r̃ manu
feste· ubi se dixit nouam terram uidisse·
designauit· Aerem uero· ubi secundum
nouum· dixit? r̃ aquã· ubi mare iam nõ
esse dixit· in summam· De igne g̃ nimo
nando ppter ea tacuisse potest credi? qd
ignẽ parua uel nulla corruptione cõstet
fedari· r̃ illi? uirtute cẽa elemẽta· r̃ illa
ultrã conflagratione debeant emũdari·
Qd autẽ primũ celum r̃ prima terram abisse
r̃ nouasse uidisse testatur? neq; debet
intelligi hec duo elemẽta aerem uidelic
et terram· penit̃ consumi· r̃ alia loco eor̃
creari? h̃ utiq; sedm̃ p̃orem formam r̃ spe
ciem conflagrari· r̃ longe r̃ festinabili
ter in melius resurgere ac renouari· Hz
q̃d dicit de aqua ppter q̃d hic dr̃· r̃ legit·
r̃ mare iam non est· ultimi illi ardoris
uirtute eã consumi penit̃? h̃ subtiliter
est intuendũ q̃d non dr̃· aqua iam nõ est·
h̃ mare iam nõ est· ut eminent̃ ostendat̃·
aquam in penit̃ adnichilari· h̃ a corpulẽ
tia r̃ ab omni corruptione r̃ salsi amari
tudine tute purgari· Qd g̃ dicit primũ
celũ r̃ primã terram abisse· r̃ mare iã nõ
esse? ad terra p̃que elementa· aerem·
terram· aquam· spectare utiq;· r̃ nõ ad eor̃
omnimodam consumptionem? h̃ ad pfectã
pignem purgationẽ· r̃ inestimabilem
diuinit̃ illis indendam innouationem·
Innouabitur itaq; mundus ut hominis ne
ut modo ampliꝰ seruiat? h̃ ut mundus
eternalit̃ subsistendo· homo creatori et
renouatori ei· eternas grãs agat· Hz ep
sup̃i aliis r̃ locis multa adhuc locum
penitus p̃tractamus· idcirco cũctelo
dus puolam̃· r̃ ad alia discutienda festi
namus· Non enĩ curam̃ in tantis sentẽ
tiis ul̃ libris· ul̃ multis auctoritatibus
attractis paginam graudare? h̃ ad maio
rẽ eor̃ que sebiu̇s memorie cõfirmato
nem· breuit̃ r̃ succincte singula para
simus· brevitate namq; r̃ spacio· r̃ pau
citate in numero memoria gaudet·

Et uidi **De ciuitate sc̃a ierlm celesti**
ciuitatẽ sc̃am iherlm nouã descẽ
dentem de cele a deo paratã· sicut
sponsam ornatam uiro suo **Posteq̃**
sup̃i posuit elementor̃ innouatione·

subiugat de ceps sc̄oz gl̄ificatione. Et
uidi ciuitatem scām ierl̄m nouam: descendentem de celo. Vidi p̄ spiritalem intelligentiam: ciuitatem uidelicet collectionē uniuersam: scām. p̄ iustificationē uniuersam: ierl̄m. p̄ uisionē pacis eternam. Noua: q̄ a uetustate purgata: descendentē de celo: q̄ q̄d iuste uiuit in tempore. q̄d beate uiuet̄ in tempore. se rectū habere cognoscit p̄fecte ad deū. Parauit sic̄ sponsam ornatā uiro suo. Quemadmodū enī muliebribus muneribus auro. ad thoz uiri p̄parat sponsa: ita. s. dant̄ donis celestibus a xp̄o. uirtutibus q̄ zopilis bonis. ad celestem xp̄i coplam. p̄paratur ecclia. Et q̄ q̄ dixit se uidisse in nouatione elementoz. z gl̄ificationem iustoz: ne hoc ul'illud tā incogniti. incredibile uideretur. adducit ad confirmationē dicti. testimonium ip̄ius dei: ut utq̄ testimonio. dicti confirmetur. Cum sequitur.
Et audiui uocem magnā: de throno dicentem. Ecce tabernaculū dei cū hominibz: z habitabit cum eis. Et ip̄i p̄pl̄s eius erunt: z ip̄e deus erit cum eis deoz deus. Quid enī p̄ throni recte accipiū. quā sc̄os patres. animas recto res. in quibz ds̄ residet. z regnat: z sup̄ eos rect̄ pie ac iuste gubernat. De quo throno uox erit: q̄ de sc̄is patribz: p̄missio boni celestis. ad nos usq̄ p̄cedit. Quor iure dicit̄ magna: q̄ p̄mittit bona immēsa: bona eterna. Ecce tabernaculū dei cū hominibz: z habitabit cum eis. Tabernaculū dei cū hominibz potest intelligi: euidens z manifestū diuinitatis conabernū cum labaratū. Tabernaculū dei q̄ p̄pe cum hūbz erit. q̄n se nobis: z nos sibi: diuinitas in celesti patria sociabit. Et q̄ illa societas sine cohabitatio nō transitoria. h̄ eterna erit. recte dicit.
Et habitabit cum eis. p̄ hoc uerbū quod dicit habitabit cū eis habitationē eternā. Cui societatis uinculum adhuc declarat. cū adiūgit. Et ip̄i p̄pl̄s ei erūt. Et ip̄e deus erit cū eis deoz ds̄. p̄pi uerū cū p̄pl̄o eius erūt. illius laudē eternā: z unanimiter concelebrando: ip̄e erit deoz deus: sua birtudem illis mirabiliter z ineffabiliter p̄cipiendo. Et z diligenter est considerandū q̄d dicat. z ip̄e deus erit cum eis. deoz ds̄. Nam z nunc est ip̄e ds̄ cum suis in mundo: h̄ nec sic cum eis ē sicut deus: q̄n diuin hac mortalitate inuenitur. deoz manifestior uisioni reuelat̄. Et tunc uere cū eis erit: q̄do se gl̄ificatus illis. reuelata facie manifestabit. Erūt utiq̄ p̄pl̄s ei. ei adherendo. z ip̄e erit cū eis deoz deus. eos uniq̄ deserendo. Et q̄n quēadmodū uidem fieri i mundo. ita erit z in celo: ut uidelicet boni illius celestis ciuis sūmis z ceteris nulla quelibz p̄miscēdi cura aput subdit. Et ablīget deus omnē lacrimam ab oculis eoz: z mors ultra non erit: neq̄ luctus neq̄ clamor. h̄ne dolor erit ultra. que prima abierunt. transierunt. Et sedebunt g̃ omne bonū: absq̄ omni malo. Quā dulcia sūt ista z animū uehementer. si cū illis intendat ad se tractanda z in se rapientia. z tractū rapiunt q̄ suauiter debuerūt. Et ubi desiderat g̃ nullibz delectari: quā sibi talia ac tā talia nouit reseruari. Contemnat p̄ modicū uelit nolit amittenda: quā erit post modicū sūcluit accipienda: sine fine possidenda. Et ablīget deus omnē lacrimam ab oculis eoz. que modo uidelicet diuisis causis emergentibz obortuntur. p quas aīe multiplicē exsuscitant. Et quod maior minorq̄ causa lacrime tūc non erit: manifestus declarat. Maior nec causa tūc ē erit: q̄ mors ē erit: minor quoq̄ tūc ē erit: q̄ luctus ē erit: clamor z dolor ē erit. Mors nō erit q̄ nulla erit. anime corpis q̄ sequēd. Luct⁹ nō erit: nulla q̄ erit carōz amissio. luctus quippe dr̄: de amissione carōz. Clamor q̄ nō erit: q̄ nulla erit miserie illacio. Dolor denq̄ nullus erit: quia nemo dolebit de quolibet amissio. De quibz bene dicit̄. que p̄ma abierūt: q̄n dū uita p̄sens. que sine peccato ē est. agitur. erūt sc̄os afficiūt. h̄ tūc ablato peccato. ex quo p̄cedunt: z cui succedit. penitus ē erūt. Quodo tamē sc̄i. p̄dicti malis p̄gant: q̄ ad ipam bi tudinem futurā p̄parant. dampnādi uero. etiam huiusmodi malis. hac uita finiter affligunt: h̄ ē ad p̄fectionem birtudinis: h̄ ad dampnationis inferni. h̄ ne hoc que in hac sacra uisione

societatis ac mansionis designatur.

re elementoꝝ ĩmonatõe · z iustoꝝ gli
ficatione continent ĩsufficiens uidere
tur attestatio humana · ad iungit aue
tor tal diuina ¶ Iam sequit. Et dixit
qui sedebat ī throno · Ecce noua facio oĩa.
Non solũ quippe cœlus z sꝺoꝝ rectoꝝ
cetus ĩ quo deus residendo regnat · sz
ipa regnans diuinitas · hui rei testimo
nium clamat · Si quis autẽ dixerit no
cem illam que de throno p̃cessit ubi
dr̃. ecce tabnaculũ dei cum hominibꝫ.
z habitabit cum illis · magis spectare
ad gl̃ificationem sc̃oꝝ · testimoniũ ũ
diuinitatis ubi infertur ecce noua
facio oĩa · referri ad ĩmonationẽ
elemẽtoꝝ · ũ erit incongruũ. Iam
z hoc rationabiliter ꝺcm̃ p̃bat · si res sĩ
blimit̃ ꝑpendatur · q̃ magis quippe con
stare uidetur · z certius creditur · z sic
quentioꝝ auctoritas · sacra pagina
repetitur de gl̃ificatione iustoꝝ · quã
de ĩmonatione elementoꝝ ¶ Ad q̃ sic
tam mĩ credibile posse uideri · ma
iori testimonio debebat z docebat roborari. Et q̃m que sensibiliter · z specta
liter ostenduntur · aliq̃ mĩ pluunt nisi
sẽbantur · recte nẽ dicit. Et dixit Scribe
q̃ hec uba fidelissima sunt z uera. Ac si
diceret. Quod tibi est ostensum scripto
commẽda ad utilitatẽ aliorꝝ · ut qui
uiderit legant · z legendo ad meliora
proficiant. Et dignũ est ut scribas · q̃ hec
uba fidelissima sunt z uera ¶ fidelissima
namq̃ sunt · q̃ fideliter futura bona
pnuntiant · uera · q̃ uere cõplebũtur
cuncta que clamant. Sequit. Et dixit mi
hi factũ est. Ego sum A. z O. principiũ z finis.
Ne quereret quid post illã ĩmonatio
nem esset futurũ · ꝺr̃ nichil restare fa
ciendum · z cuncta esse completa · q̃ abinitio fuerint p̃dicta ¶ Quoꝝ omnium con
summationem scripsisse denuntiat ·
dicens ¶ Ego sum A. z O. principium z finis.
Sicut omnia p me habent originem · ita
z p me hunt consummationẽ. Ego nõ
existentia creaui · ego nunc̃ata ut eter
naliter subsistant renouaui. Ego feci ·
ego refeci ¶ Feci in principio · feci i fine
Et q̃ scripsit gl̃ificationẽ iustoꝝ expleri
sit · consequenter audiamus · ad eius uoci
ferationem animum dirigat · cui subiungit ¶ Ego si
cuti dabo de fonte aque uite gratis.
Qui uicerit possidebit hec · z ero
illi deus · z ipe erit mi filius. Ego si
cuti dabo de fonte aque uite gratis ·
q̃ ego sum principium bitudinis ¶ Bona
celestia sunt · qui ea uult p̃cordi sitit
z concupiscit ¶ Deus utiq̃ sitienti de
fonte aque uite dat · q̃ animam
que ad illum ardenter suspirat · celestibꝫ
bonis minime fraudat ¶ Gratis. Gra
tis z cui fons aque uite datur · q̃ p
gratiam diuinam scripture plenitudinis
nobis bonum conferitur ¶ Non enim
humana uirtus illud promeretur · nisi
illi gra diuina ad promerendum prius do
netur ¶ Qui uicerit · uidelicet hostem
antiquum · mundum uicium · possidebit
hec · q̃ pringet ad bravium ¶ Possi
debit hec. Que · Que oculus non uidit · nec
auris audiuit · nec in cor hominis as
cenderunt · que pparauit deus diligen
tibꝫ se · Que ꝓpter immensitatẽ neque
uidet comprehendi · ꝓpter eternitatem sum
mi · bonitatem ꝓpter estimari · O quã
grandia sunt ista celestium bonoꝝ p
missa · exsuperant omnem sensum · dul
ciora sunt super mel z fauum ¶ Et ero illi ds.
Quemadmodum expositum est supius ·
ipe erit mi filius · q̃ supdictum est ꝓbs.
Sz ne mali uicios z sceleribꝫ obuolu
ti · ul fallax ozdinibꝫ quasi plerumq̃
fundunt · ul elemosinas quasi aliqui
ecclie ul pauperibꝫ impendunt · ul alio
quliber mi ad celestis boni pticipatio
nem ui resipiscat aliquatenus se pmu
gere ꝺcant · penitꝰ hoc in libro dap
nationi addicuntur · z a iustoꝝ con
sortio diuidunt ¶ Iam sequitur.
Timidis autem z incredulis · execratis
homicidis · fornicatoribꝫ · uenefics ·
ydolatris · z omnibꝫ mendacibus pars
erit in stagno ardenti igne z sulphu
re · que est mors secda. Omnibus sunt
qui timore penarũ fidem accipe fugiunt
ul acceptã relinquunt. Incredulus est
qui futura bona minime credit. Exe
crati sunt qui ul occulte spiritalis gre
ptiscatione diuino iudicio puniunt ·
ul manifeste ecclastico more pro
priis sceleribꝫ excommunicant. Homi
cide sunt · qui ul uolũtate ul pcurare

ul sermonis p̄ simulationē ul opis ꝓfectōe
aliquem occidūt. Fornicatores sūt:
q̄ ul carnis illecebris ul huiusmodi
delectationibz illicite se subicere nō
erubescūt. Venefici sūt: qui nene
nū malitie: libo ul exemplo crudeli
ter infundūt. Ydolatre sūt: q̄ relicto
uere diuinitatis cultu. p̄ ydolas
am se demonibz subdūt. Mendaces
sūt: qui relicto ueritatis ẽmite. pri
mos fraudulent̄ fallūt. Legimus
autē in q̄bzdam scoz̄ libris. q̄ nunq̄d
mendacio quamuis fit ab eis euadendi
causa periculi nequaq̄ dampnam̄. Et
ante miscẽdam iudicem int̄ uenali
a deputari: p̄fectos uero si op̄ fuit ue
ritatem eẽdem posse tacere. Et a libro me
dacij penit̄ cauere debere. Hos g̃ omi
bz supdictis: indelicq̄ impijs pars erit
i stagno ardenti igne q̄ est mors scda:
no cū scis in scā ierlm celesti: q̄ est
visio pacis cēsa. Et quidem dixisse
malos p̄tem habituros i stagno arden
ti. ad ueritatis declarationē sufficiēs:
Et adiecit ignē: ut pond̄ infernalis con
flagrationis expressius insinuaret. Cui
q̄ conflagrationis nim. adhuc efficā
tius ostendit. dū p̄mittit ignē. ad
iunxit sulphure. Ad etiā aut ma
los in stagno ardenti partem habituros.
alios p̄ alios mirā designat passuros.
Et diligent̄ pensandū esse uidet. q̄d
hic ubi mali dampnandi describunt.
octo cū eoz̄ speb̄ infideles timidi. incre
duli. execrati. homicide. fornicatores.
uenefici. ydolatre. mendaces. designā
tur: ut p̄ talē numerum. a uitijs qui
octo habitudinibz describunt̄ p̄ istis alem
z eoz̄es ostendantur. Hierlm g̃ no
uā. munitissimā ciuitatē. renouata: que
de celo descendit: et ad quā gr̄am iustifica
tionis misse habere cognoscit: tabernaculū
dei cū hominibz habitatōi ei cū eis. cui
deus z ecclia societatis illi cum glorifica
tis: ablatio lacrimaꝝ: ablatio malozz.

Et uenit De ostentione sponse agni
mus de scō celo p̄ angelm scā ui
septem angelis habentibz septē
phialas plenas plagis nouissimis: et
locut̄ est mecū dicens. Veni ostendā
tibi sponsam uxorem agni. Et sustulit me
in spū: in montem magnū altum. et ostē
dit mihi ciuitatem scām ierlm nouam des
cendentem de celo ab deo: habentem claritā
tem dei. Unus de septem angelis mihi
gratiā ministrat̄ p̄dicatoz̄ unanimis i
fide: et ministrio p̄dicationis. Qui videlicet
angelus apte dicitur de septē habentibz
phialas plenas plagis nouissimis? q̄a
scī p̄dicatores quotidiano malis p̄dicāt
diuinā ultionē: ita uenis p̄nuntiant iu
stitie rebus. ipse et scē ministralis eccle
glificationem. Uel et recte nunc dicatur:
Veni ostendam tibi sponsam uxorem agni:
Et uirum uidetur. quod angelus scō theo
logo se hic sponsam uxorem agni ostendē
promittit: quā ipe scī se uidisse paulo ante
descripsit. In precedenti quippe capite dixit:
Et uidi ciuitatem scām ierlm nouā descē
dentē de celo ab deo paratam: sicut sponsam
ornatā uiro suo. Ad est g̃ quod illi pro
mittit ostendere. quam se dixerat ante uidis
se: ut quotiam magna quidem uiderat. Et
adhuc cū ualde maiora uisurus esset. Et
quoniam uirum insequentibz. ubi scē ciui
tatis muros. portas. angelos. mensuras.
fundamenta. alia multa uidit gloriosa
mentia multiformiter et pulcre descripta.
ea que iam uiderat ualde estimanda pro
ad illoz mirabilem comparationē. q̄ reliqua
bant uidenda. Ait g̃: Veni ostendā tibi spō
sam uxorem agni. Qui dicebat. Magna
quidem sunt. que de futuro scōz̄ statu
audisti? Et eleua z dilata mentem. et de
eodem statu ipoz̄ uisui nuntia es. q̄ uidi
audisti. Spūs scē mat̄ ecclia: et sponsa et
uxor patet dei? sponsa. et celesti sponso
xpō spūali dilectione copulatur? uxor.
et p̄ eius gr̄am ad multoz̄ filioz̄ procreati
onem fecundat̄. Et sustulit me in spū:
multo sublimius uidebat quam fuerant
p̄ius in montem magnū. et altū? et ma
gna erant alta? que ut erant ostendā
da. Magna. p̄ter numerum gloriandoz̄
multitudinem? alta ipe possidendi boni
sublimitate. Et ostendit mihi ciuitatem
scām ierlm: descendentē de celo. Osten
dit ualde. s. excellentius? quā eam uiderā

prius. ad̄ habentem claritatē dī. Semo
cum adhēbit claritatem: quā in celesti
bitudie possidebit. Habentē claritatem
dī. Quemadmodū ferrū dū ignē mitti
tur: in igne & subigne & abigne. colorat.
zigni quidem spēm sumit: & ase ū hē
qđ accipit: ita scā mat̄ ecclia clarescet
in bitudine: ecne diuinitatis illustra
ta fulgore. Estimet g̃ qui potest. quātā
quamq; iocunda. concors. ac indissolubi
lis erit creature humane. creatoris ep̄ un
ta cōiūctio: ubi claritas qm̄ creator hē
p plenitudiem: creature dabitur. p ple
nitudinis participationē. Quā ille habz
p naturā: huic dabitur habere p gr̄iam
cui claritatis gl̄iam exp̄ssius designat
inferēs: ostendens. qđ illo unumne illus
bitur: quo dilectus filius pat̄ eidem
gl̄iose sponse sponsus. secūm hyemē assūp
tū claritatis. Iam sequit. Lumen ei⁹
simile lapidi p̄ciosō. recta dr̄ xp̄e lapis
ep̄ immortalitate indissolubilis: p̄ciosus.
ep̄ forma p̄ filios hominū speciosus. Lu
men g̃ scē ciuitatis supne. simile lapidi
p̄ciosō: ep̄ scōz unusquisq; in futuro
scō claritate diuinitatis contēplate. p
lustrata. similabit xp̄o: heres scī dei.
coheres aut̄ xp̄i. Scā itaq; supna ciui
tas claritatem hēbit dei ad simi litu
dinem xp̄i: ū cū tam ep̄ ille: ep̄ quemadmo
dum membra capiti excellit. & sponsus
sponsam dignitate p̄cedit: sic homo a
uerbo assumptus uerbo unit⁹. qui peccati
ū fuit: in cui⁹ ore nō est dolus inuent⁹
qui est omnibz sibi obtemperātibz causa
salutis fact⁹: gl̄ia claritatis incōparabili
ter emunebit. Sequitur. Et qui cū lapi
di iaspidis: sicut cristallū. Iaspis mire
cristallus claret. xp̄s iaspis: xp̄s cristal
lus. xp̄s iaspis: ep̄ exercitione patīe
uoluntatis. necessariū deficiens: in mar
cessibilē uirtutē xp̄s cristallus: ep̄ ex mor
tuis resurgens: gl̄ia immortalitatis clare
effulsit. Scē & ciuitatis lumē. simile
erit lapidi p̄ciosō. i xp̄o: & tamq̄m lapidi
iaspidis sic cristallum. ep̄ in celesti pria
cum xp̄o mirabit. homo immarcessibilis
ciuitatis: & fulgur deus indissolubilis
immortalitatis. Sequit⁹ & angulus. ordo

p̄dicatoz ministris: sponsa agni. ecclia
xp̄i: claritas sponse. gl̄ificatō ecclie:
lumē simile p̄ciosō lapidi: similitudo
claritatis xp̄i. Similes enī ei erim⁹: ep̄
indebimur cum sicuti est. De muro
Et habebat iersm & portas & angulos
murum & fundamenta eius. nu.
magnum & altū. habens portas
duodecim: & in portis angelos duodecim:
& nōia scripta q̄ sunt nōia duodecim tribu
um filioz israhel. Descripto supi⁹ genera
li scē ciuitatis statu futuro. & gl̄ia & pgre
dituro ad eādem illā ornamenta singu
loz describenda. ut quanto gl̄iosior demō
stretur in singulis: tanto sublimius
p̄dicetur: & cōmendetur in unumquisq;. Et
habebat murū magnū & altū. Murum
conuenienter accipim⁹ xp̄m: ep̄ q̄ p
iam scam iersm undiq; circumdat. et
contra incursores demones. & prauos
homines. & uicia. circūq; ep̄ nē defendat.
Quid bene ep̄ magnū & alt⁹ phibetur: quia
magn⁹ est p incomphensibilitatem
immensitatis. & in sublimitatem ciuitatis
& altus: p exaltationē humanitatis. &
sublimitatem maiestatis. Habens
portas duodecim. Portas: scōs aplōs in
telligim⁹: p quoz fidem & doctrinā. san
ctam ciuitatē introim⁹. Quoz ep̄ cū ty
minū ad xp̄m conuertuntur: p xp̄oz
eruditionē scam ciuitatē ingrediūt.
Et in portis angelos. xii. Singuli sunt
minores quiq; & imperfectiores: & me
liores occultiores. Quibus in portis ēe
dicuntur: ep̄ i p̄dicatione & doctrina
scoz aplōz colligunt. In muro nepe
xii. portē. & in portis. xii. sunt anguli:
ep̄ in p̄dicatione xp̄i collecti sunt. xii.
apli: & i p̄dicatōe aplica. uita minō
rel. & minus occultiores uniūs. Angu
lus namq; occultū significat: & duo
denarius imperfectionem figurat. Con
stat & ex quinario & quaternario:
alterutrū multiplicato. Quoz prima
ri⁹ ppē sacramenti ciuitatis. unius
bilium: quaternarius ū. ppter quatu
or elementa. uisibiliū forma est. Et
sic aplōs fidem istabeliticē gentis
accp in sticam. in sua p̄dicatōe dē

tua ꝛ sc̄pt̄is comendasse patenter os
tendatur: apte subdit. Et nōia sc̄pta
que sūt nōia duodec̄ ebuum filioꝝ
ist̄. Recte ꝛ cū in portis .xii. ebuū
ist̄ nōia sc̄pta memorantur: qꝝ eoꝝ
mīta p ipōs aplōs in sacra pagina glo
sata fuisse p̄dicantur. Ab oriente porte
tres: ab aquilone porte tres: ab occa
su porte tres. P̄ orientem ūstos qui
fuerunt in p̄ncipio mundi: p aquilo
nem eos q̄ ex gentilitate frigidi quō
dam sūt conūsi ad fidem possumus
accipere. P austrū ū antiquos iustos
undeos fuerunt saluatoris fide calētes.
P occasum: illos qui t̄ fine sēli cōuer
tend̄ intelligim̄. Ab oriente g̃. aq̃lone
austro. occasu. porte tres esse t̄ ciuita
te congrue narrantur: quia quicūq;
ex dict̄is gentib; saluand̄. p sc̄e ciuita
tis fidem. in quatuor mūdi partibus
aplica p̄dicatione diuulgatam ꝛ cō
firmatam iustificantur. Alibi intro
ire nullus patet: qꝝ aliunde neno
saluāt̄ h̄t. P fidem sc̄e ciuitatis etiā
sc̄i antiqui meruerūt. q̄q; ipi sacramen
tū ire reuelatū sicut nos ū habue
runt. Et qꝝ redemptor nr̄ ex p̄triarchis
carnis originē traxit. bene sequit̄.
Et murus ciuitatis h̄ns fundamenta .xii.
Murū quippe .xii. fundamenta habere
sacra ystoria reuelauit. qꝝ saluator
qui suā eccl̄iam undiq; munit: ex
p̄triarcharū gñe carnē assumpsit.
Sequit̄. Et in ipis .xii. nōia .xii. apo
stoloꝝ agni. Murū est. Sicut in
portis quas aplōs figurare diximꝰ.
nōia .xii. ebuū ist̄. sc̄pta legim̄: hic
t̄ fundamenta in quibus .xii. p̄triar
chas. ul̄ ipōs ex quib; ex p̄triarchis. p̄gres
sos intelligim̄: nōia .xii. aplōꝝ et
agni sc̄pta repim̄. Mira g̃ tanti
quoꝝ ꝛ moderni: in una fide cō
cordia. Nōia namq; .xii. ebuū: in
aplis. ꝛ nōia .xii. aplōꝝ. sc̄pta legū
tur t̄. .xii. ebuū. sine patriarchis
qꝝ apli fidem p̄rin de receptione
gñis humanæ. completā p̄dicaue
runt. ꝛ p̄tes p aplos p̄dicandam
fidelit̄ credidērunt. Ex ꝛ hoc diligen
ter est notand̄: qd̄ nom̄ agni in fū
damentis. quod in portis legit̄ sc̄ptum.
Non enī in aplis dr̄ sc̄ptū: q̄b; manifeste
credit̄ scribit̄. ꝛ in antiquis: a q̄b; diu
expectatum est scribendū. Magna sūt
ista beate sacramenta ciuitatis: ꝛ ideo
diligentie studio p̄ scrutanda. Ex nos
ex his pauca p̄stringim̄: ꝛ multa pru
dentie tue discutienda reseruamus.
Murus g̃ xp̄c: porte aplī: anguli sā
cti occulti: ul̄ etiam iusti ab aliis re
moti: honest̄. hymnes p̄meditatis:
Aquilo. gentiles: Auster. unde: occasus
ultimi iusti. .xii. fundamenta partes
antiqui. De mensura eius .v.

Et qui loquebatur mecū habebat
mensuram arundineam aureā:
ut metiretur ciuitatē ꝛ portas
eius ꝛ murum. Mensura rerum: diffe
rentiam significat mīcoꝝ. Dupl̄ unde
ciuitatē munitā ꝛ euntem: hic edoc̄
arcende alios: ab aliis in sc̄a ciuitate mi
tis differre. Et diligenter intuendum.
qd̄ mul q̄ in descriptione sc̄e ciuitatis
ponūtur: magis ad sc̄oꝝ p̄sentia mīcā
quā ad futura p̄tinia spectare plurimū.
Quibus nīsi mq; in rerum ip̄ius structu
ra ratione supiꝰ b̄e ꝛ in tali statu descri
bēt. quedam tamen magnifica. de p̄
sentibus ei mīcis. non inconuenienter
ꝛ dicere intimare: ut dū de sc̄oꝝ mag
nificis uiriutibus eruditur. celestia
eoꝝ p̄tia sublimiter admiretur. Et
qui loquebatur mecū. h̄ebat mensu
ram arundineam aureā. Quid p an
gelum quem cū ipō ystas. de locutum
rectius intelligim̄? cui sc̄oꝝ doctoꝝ cēti.
Et quid pharundine auream aptius
accipim̄? cui sacram sc̄pturam? Augs
cui h̄t harundinē auream? qꝝ ds doctoꝝ dyn.
ad eruiendam plebem ducam mittit.
h̄t sc̄pturā diuinā dei lapidē que p ame
figuratur compositā. Et s. sc̄ptur et
harundo est p̄ sonum p̄dicatois: ꝛ aurea
p fulgorem diuine cognitionis. Hanc
angl̄s h̄ns. ciuitatem metitur? qꝝ doc
toꝝ auctoritas. cum fidelibus sc̄is uni
cuiq; capacitatem ꝛ meritum dispēsat
ꝛ quātū unicuiq; sc̄m ip̄ius opē. ꝛ p̄fi
ciat studiose cōsiderat. ꝛ dū auditoꝝ
conatū sc̄m sua doctrina p̄fice under.

de dilatacione sce ciuitatis mirabiliter et
multiplicate gaudet. et laborat in anteri-
ora sermonis harundiem prendere. Vt me
tiretur ciuitatem et portas eius et murum.
et ciuitatem q specialiter noie ei designatur.
plebem accipim inferiorem. et portas
sic supdictum est apli. quoz doctrina alis
ingrediunt ad fidem. et murii xpiani. qui
eos undiq munit. et ab hostium incur
su defendit. Angl. Et metatur ciuitatem.
dum doctoz sagacitas subiecte plebis at
tendit possibilitatem. et sedis utriusq capa
citatis. adhibet ubium predicatois. et adhi
bito ubo pfectu apli considerat. ut qua
tu fides et supne ciuitatis edificio extendi
possit patienter agnoscat. Portas etiam
metitur. dum aplicam doctrinam. in eoz
ciuitatis celestis esse manifeste cui
ris prestatur. Metitur. denicq sedis ali
quid murii. dum murum redemptoris et defe
sorem xpm. predicat dum ei hoiem uerum et
et coelum ciuitatis turrita et immobilis sta
bilitas pfecte describit. cum adiungit. Et ciui
tas in quadro posita est. Longitudo et
latitudo eius est. quantas et latitudo. Altitu
dinis ciuitatis sce. fides. spes. caritas.
operatio. Que et equalia sibi et. qd quantum
quisq edit. tantum speret. et tantum diligit.
quantum operatur. In quadro q ciuitas po
sita est. robusta fides. longanimis spes. am
pla caritate efficax ope. Vel quadrum
ciuitatis. i. quatuor uirtutes in homine
prudentia. fortitudo. iustitia. temperan
que equales debent esse in hoie. ne alia
aliam debet excedere. Et ut minores
quosq qui ne singla aut specialia nomina
uelut muri porte fundamenta ponunt
et generalia. i. ciuitatis uocabulo exprimit
ut in eis ipo minores quos etiam respectu
pfectoz imperfectos uocam. sui gradus pfectio
ne. et sue perfectionis cumulo non carere
demonstret. recte subiungit. Et melius
est ciuitatem de aurea harundine pcta
dia duodecim milia. Bradium est longitudo
uineris. in quo curritur. ut bradium
acquiratur. Vnus apls. Ieiectis ceteris hiis q
in stadio currunt. omnes quidem currunt. et
unus accipit bradium. Duodenarius
autem numerus significat. millenarius
perfectionem. Angl. Itaq quemadmodum
supdictum est. metitur ciuitatem. quoties
solers doctoz prudentia. minoz consideret
capacitatem. et p capacitate eis adhibet
predicationem et diligenter attendit. quatenus
p bona conuersatione extendatur. et supne
ciuitatis constructionem. Et hic men
sura. p stadia. xii. milia. prendi recte phi
betur. ut ipos ad eccliae bradium. bra
chium tendere. et humiles siue perfectionis
plenitudinem habere patent ostendat.
Iam et si perfectoz mores nequeant coequari
eos cui in peregrinantur perfecte sedis suam
utrumlibet mutari. Hinc Angelus ciuita
tem de aurea harundine p stadia. xii. mi
lia mentitur. et doctoz auctoritas. etiam
minores ad bradium supne remuneratio
nis currentes. aplicam doctrinam. et ui
bus sacre scripture recte sedis uires sinas.
consummare attestatur. Duodenarius
quippe aplorum doctrina significat. et mille
narius perfectionem figurat. Et humano
quidem usu. mutas sensibus exponere
possem. que tamen ea breuitate rap
tim tangenda iudicam. Et q. supne
ciuitatis longitudinem et latitudinem
p quadrum describit. de altitudine eius
nichil dicit. longitudinem et latitudi
nem eius non reperens. etiam altitudinem
describit dicens. Longitudo et latitudo
et altitudo eius. equalia sunt. Longitudo
fidei et altitudo spei. latitudo. caritas.
Que equalia sunt. et quantum quisq excedit.
tantum speret. quatenus speret. tum diligat.
Nec mireris et supne primo ciuitatis
latera posuimus spem. et hic p eam ipsam altitu
dinem figuramus. et una et eadem res in
diuersa eloquio sepe mutatis intellectibus ser
uit. Vnde et p spem que ad futura lon
ganimiter expectanda prenditur. et ad
supna concupiscenda sublimiter eleua
tur. adiuncta fide caritate. bona actione.
celestis edificii. quadrata dispositio supne
conuenienter ordinat. et hic illa altitu
do congrue figuratur. Supne denicq
ubi septum est ciuitatis in quadro posita
est. dicimus fidem et spem que ad futurum
extendimus. longitudinem caritatem
uero et bona actione q adpetimus deriue
simus et sinistrorsum. distendimur.
latitudine pfecte. Hic autem ubi addit

58

longitudo · z altitudo · z latitudo ei⁹ equa
ha sūt: solam fidem longitudiem · spē
altitudiem · caritatem latitudinē con
summare · In quo mirabilis sacre scp
ture vsus apparet qs se a rundē rerū
sensibz ad dīsē significatiōis modum
uariare potest. Sec⁹ Et mensus est
muros ei⁹ c xlm cubitoz z mensura
hōis que est anglī Supi dixit murū:
hic dicit muros. Habet n murū ierlin
mā murū habet z muros. hī murū:
qz defensorē hī ētum hī muros:
qz hī mūitores doctores z rectores
ecclīasticos. Quoz mensura: p fecte
declaratur cum dī. Et metus est mu
ros ei⁹ c xlm cubitoz: mensura hō
minis. que est anglī Centenarius
significat pfectionem: quadragena
rius q ex quater decem consurgit: qua
tuor cuīglioz z decalogi complectōnē:
quaternarī quatuor pncipaliū uirtutū
exercitatiōem: cubitus operationem. Mu
ri g ierlin · c xlm · cubitos hīt: qma
scē ecclie defensores. p fecta operatione
p̄cepta quatuor euīglioz: atq decalo
gum cū exercitatione quatuor prin
cipaliū uirtutū complent. Et hec
est hōis mensura: qz hec est omnis
iustitia. Nec uīl nec contemnenda:
tal mensura. Q eam minister homo
in se iustificatur: p eam anglō socia
tur coequatur. Apōstol dī. Mensura
hominis: que est anglī Hec z enim
mensura hōis. esse mensura anglī af
firmatur: qz p hāc homo reparat mundo:
anglō in celo sociatur. Loquens ergo
cū scō iohanne anglō. est scōz doctoz
chorus: arundo aurea sacra scriptura:
ciuitatis quadratura. firma z immobi
lis scē ecclie constantia: duodecī multa
stadia p que ciuitas est mensura apli
ca doctrina pfectē implecta: z animoz
ecclīa. tendentē ad p̄mia supna: ciui
tatis muri defensores ecclīastici: mē
sura munoz iustitia defensoz ecclīa
sticoz. p fecta operatione euīglicoz
z legaliū p̄ceptoz: z exercitatione qua
tuor pncipaliū uirtutum.

Et erat structura. De q̄litate muri
muri ei⁹ ex lapide z fundamentoz
iaspide: ipa uero aurea z portarū
mundo: simile uitro mundo. Dixit
supi se uidisse ciuitatem z murū. siue
muros ei⁹ portas eius z fundamenta ei⁹: z
hec omnia inter se differre: z alia a blīs
distare. Hic ū exequitur z ostendit qual
sit murus: qualis ciuitas: qualia fun
damenta: quales porte. Et erat structu
ra muri ei⁹: ex lapide iaspide. Murus xp̄i
structura muri: coniunctio ubi z hominis
assumpti. Que recte dī ex lapide iaspide:
qz firmiter et indissolubiliter permanet
in unitate p̄sone. Que etiam structura.
n̄ ex quocunq lapide p̄hibetur ee: sed
ex iaspide qui uiresat: qz xp̄c uirorem
nobis in marcessibilis eternitatis repro
mittit. Ipa uero ciuitas aurea mundo. simi
le uitro mundo: qz scā ecclia etiam z eius
minoribz electis uelut aurū rutilat ful
gore diuine cognitionis: z lucet clari
tatem puritate confessionis. Vitrū
nullas in se sordes celat: z scoz electoz
simplicitas sua peccata maioribz pure
reuelat. Verumq uero z aurū z uitrū.
mundū dī: ut uelusq uirtutis puritas
z p fectio designetur. Sequit. Fundā
menta muri ciuitatis: omni lapide p
ciosa ornata. Fundamentum primū iaspis:
scds saphirus: tertius calcedonius:
quartus smaragdus: quintus sardonius:
sextus sardius: septimus crisolitus: octa
uus berillus: nonus topatius: decimus
crisoprasius: undecimus iacinctus: duo
decimus ametistus. Post murum z ciui
tatem ad fundamenta muri p̄cedit: et
eoz pulcritudinem: siue figura p̄ciosoz
lapidū multiformiter describit. Dicam
autē p fundamenta muri xii patriar
chas uel p ocius alios scōs ueteris testamē
ti q p patriarchas figurantur significari.
Quū uere omnis lapis p ciosus ornatus sit:
qz z suis temporibz omni genere uirtu
tum. fulgenter effulserunt: z post se imi
tatoribz ipam uirtutē reliquerūt. Ipsi
q fundamenta muri: ipi lapides p ciosi:
qz z eoz gnē simplicit xp̄c carnem. et ipi

claruerunt p multiplicē uiritatē fulgorē
q̄s etiam uiritates. p ordiem sub figura
p̄ciosor lapidum. describit. z eaz pulcri
tudinē mirabilit ostendit. Fundamen
tum p̄mū iaspis. i. in fundamentum
p̄mum ponitur iaspis. Q̄ cp uiret omi
um bonor germen uires significat fi
dei. Saphirus cp celo sero simil est. ce
lestium bonor significat spem. Calce
donius cp ēst pallens igni lucerne lucet
significat caritatē. Smaragd⁹ q̄ z ipē u
ret. uirentē bone actionis exp̄mit. echo
actionem. Sardoni⁹ qui in fine ingredit
humilitatē. Sard⁹ qui ruber. passionē.
Crisolit⁹ qui scintillas emittit ardentes.
miraculor designat operationē. Berillus
qui manū tenentis uincit. designat in
primo z bono exemplo. iustitie accensio
nē. Thopazeus aurei z ethereo coloris. ob
gemmus p̄ciosior. designat contemplati
onem. Crisoprasius uiridis. desideriū
figurat. nūq̄ marcescentis eternitatis.
Iacinct⁹ qui cū aere uincit. cū sereno
serenus. cū nubilo nubilus. uirentem
fraternę condescentionis. Purpura
purpurē. dignitatem regni celestis. Q̄
omnis designato ordine disponunt. cp sep
tem uirtutes in consulte z ordinate ēē. z pulare
disposite cognoscuntur. Si quis aut̄ pre
dictor lapidū uoluerit dispositionē sub
tilius considare. non minima doctrina
in ea poterit inuenire. Primi z ceu pomi
aspis. qui significat fidem. cp fides om
nium principiū est z origo uirtutum. Saph
irus pri sedis. qui significat spem. cp spes
sedem locū tē post fidem. Tertii calcedoni
qui caritatem significat additur. cp in lo
co eruum principaliū uirtutū caritas ordi
nat. Quarti est smaragd⁹. q̄ significat
boni operis uirentem inchoationē. cp ui
rtutis est. ut qui fide spe z caritate pollet.
z fructū eaz boni operis preferre laboret. Quin
tus est sardonius. siue sardonix. qui per
fine prius inferioris ingredine exp̄mit hu
militatem. cp congruū est. ut qui bonū
opus p̄ferre laborat. nō superbire sed humi
liari magis contendat. Sext⁹ sardius
qui sanguineo colore significat passionē

cp q̄ eis p̄mus uincentibus uiret. qui bonū
cum humilitate operatur. necesse est ut
multa aduersa multoties pacatus sep
timus est crisolit⁹. qui scintillas emittit z
claritatē miraculor exp̄mit. cp q̄ p xpo
mala patit. uirtute miraculor nō uinc⁹
clarificatus. Octauus est berillus. qui
manū se tenentis uincit. cp talis ac tam
homo nō solū sibi p̄sicit. sed z alios mul
tociens ad iustitiā accendit. Nonus est
topazius aurei z ethereo coloris. qui signi
ficat celestiū bonor contemplationem.
cp qui supdictis bonis decorat. ad celestia
bona contemplanda mēte sublimiter ele
vatur. Decim⁹ est crisoprasius. q̄ puro
rē desiderium significat uincentis eternita
tis. cp mē⁹ postquā eterna gaudia p con
templationē conspicat. adhuc possiden
di tocis desideriis marcescit. Undecim⁹
est iacinct⁹ q̄ cū aere uincit. p quem
uirtus fraterne condescentionis figu
ratur. cp nimirū misericordie z cōpassio
nis exemplis habundat. quisquis contem
platiue eternitatis desiderio flagrat. Duode
cim⁹ sequit⁹ amethistus q̄ purpureo co
lore regnum dignitatem significat. cp
qui supradictis bonis emicuerit. potes
tatem semetipsum z alios regere nouit.
z ad supne dignitatis brauium p tinge
re nouit. omnibus cōcupiscen. Recte q̄ sup⁹
dictis lapides tali ordine disponunt.
cp septem uirtutes p eos designate succedēt
sibi sē monstrantes. z aptē cōnectunt.
Sunt tales p̄prietates siue colores. quos
p̄dictis gemmis inesse plurimi. quibus
omnibus sepes mirabiliter figu
rantur. Hec ista sub breuitate tractan
tur. ut nō studium tue dilectionis in
legendo plurimitate alicui fastidio one
rent. Sed tractet p̄sarche uel quilibet
alius sacris nectis testamenti exp̄sius pere
grinos p̄pos significari. ipi z quin sunt
fundamenta muri. ipi lapides p̄cio
si. ipi sunt fundamenta muri. cp ex
ipis sumpsit xpc carnis origine. ipi
sunt lapides p quos fidei firmitatem.
ipi sunt p̄cios. p iustitie claritatem.
Et ut eam fidei firmitate z iustitie

49

claritatē aplōs ⁊ aplōꝝ imitatores habu
isse demonstretur: apte subditur. Et duodecim
porte .xii. margarite sunt. p singlas. i. in
una quaq; porta .xii. sunt margarite. Et
singule porte sunt ex singulis margari
tis. Porte sunt apli: q; p ipōꝝ doctrinā
habemus ingressum regni. In quibus sin
gulis .xii. margarite esse referuntur:
q; ex quatuor partibus mundi. ad fidem
scē trinitatis p aplōꝝ duodenariā doctri
nam. eorum in fide ⁊ iusticia sequaces col
liguntur. In singulis quippe portis .xii.
sunt margarite: q; p salutiferā aplōꝝ
doctrinam p .iiii. climata mundi. ad unā
scām ⁊ indiuiduā trinitatem. p crudeli
tatis fidem: diuerse fideliū anime. eorum
aplōꝝ imitatrices sunt collecte. Que id
circo i portis ēēdiuntur: q; p scōꝝ aplōꝝ
doctrinā scām ciuitatem ingrediuntur.
Et hoc est quod dr. Et .xii. porte .xii. mar
garite sunt p singulas. P portas ⁊ eni sunt
margarite: q; p aplōꝝ doctrinam. saluantur
fideles aīe. p fidem firme: p iusticiā
lucide. Et q; n sci apli margarite eēnt:
alios margaritas facere ⁊ continere
nec possent n deberent: recte additur.
Et singule porte: erant ex singlis margari
tis. Ex singulis nimirū margaritis sin
gule porte sunt: q; sci apli i semetipsis
fide firmi extiterunt. ⁊ fulgore iusticie
longe lateq; claruerunt. Fulgent itaq;
fundamenta muri: ⁊ porte ciuitatis
ex semetipsis fulgent. ⁊ ex insitis sibi
margaritis: q; pr̄iarche ⁊ apli i se ful
gent p ꝓpriam uirtutē. ⁊ in suis sequatibus
fulgent. p eidem uirtutis imitationē.
Et magnū quidem ac laude dignū est.
aliquē in semetipso tantū dono boni
celestis micare: sz ualde laudabilius
est. etiā in pximis. p eidem boni trans
fusionem. Sequitur. Et platee ciui
tatis aurū mundum: tanquam uitrū
p lucidum. Platee ciuitati sunt sci in
feriores: rebus mundanis laxius. remis
sius. ⁊ licentius utentes. Q; ⁊ si platee
sunt p laxiorem uiuendi remissionem:
recti tn sunt. p bonam intentionē quia
quamuis eos aliquantulū humiliet.

⁊ distendat necessitas uite p̄sentis recti
tudo tn dirigit bone intentionis. Qui
bn dicuntur aurū mundū: q; tanquā
aurū mundum luce caritatis intime
flagrant. Et tanquam uitrū p lucidum:
q; nullas in se sordiū maculas celant.
Aurū g sunt p flammā intus ardentis
caritatis: tanquam uitrū p lucidū: p pu
ritatē foris pcedentis. ⁊ patentis cōfessi
onis. Cū g tanta pulcritudo minoꝝ ⁊ in
feriorum: quis estimare poterit pulcritudinē
maiorum ⁊ superiorum. Postquam denique i pre
cedentibus qualitatem muri. fundamentorum
portarum scē ciuitatis. scs thelogus pfecte de
scripsit: ad eidem ciuitatis qdam futura ⁊
eterna bona. p remotionē ⁊ priuationem
temporaliū. insinuanda pcedit. Vn sequitur.
Et templū nō uidi in ea. Dns. n. deus
omnipc templū illius est: ⁊ agnus. Et ciui
tas n eget sole neq; luna ut luceant in ea.
Nam claritas dei illuminabit eā: ⁊ luce
rna eius est agnus. Templū in ea n uidet:
q; hic solummodo locus oblationis ⁊ orationis
est: q ibi locū n habebunt. Dns. n. deus
opc templū illius est: ⁊ agnus. i. omnimo
da scificatio ⁊ totius petitionis p manens
exibitio. Sz subtiliter est notandū: quod
fere ubiq; cū diuinitate humanitatē
noīe agni commemorat: ut utraq; na
tura in redemptore diligatur: ut utri
q; communis ⁊ unica gratia referatur. Et
ciuitas n eget sole neq; luna: ut lucant
in ea. Nam claritas. s. scē trinitatis. illu
minabit eam: ⁊ lucerna eius est agnus:
humanitas uidelicet continens deitatē
ad aliorum illuminationē. Nunc itaq; eget
scā ciuitas noīe solis ⁊ lune ⁊ ceteris mul
tis que illi modo sunt necessaria: que sicut
ibi essent ubi erit: essent superflua. Erit
tn sol ⁊ luna: ⁊ lucebunt multi clarius quam
modo. ad laudem ⁊ gliam illius qui talia po
tuit creare ⁊ creata i meliorē statum
renouare. Sequitur. Et ambulabunt gen
tes i lumine eius: ⁊ reges terre afferent
gliam suam: ⁊ honorem i illam. P gen
tes recte intelliguntur subiecti: p reges
p̄lati. Gentes g in lumine eius ambulabunt:
q; electi quiq; qui nunc pro amore patrie

celestis mansuris subiciunt. Tunc in ecta illi declaritate libere gaudebit. Alie. In lu mine eius ambulabit. q. turam illius cla ritatis. modo spatio ad illam sub stadio uite presentis pungere totis uiribus labo rabimus. et non cum gentes. et subiecti uerum etiam reges ere. et plani. q. si cum se filios regis in hac ciuitate re fecerint a sum iudice uidere. q. spohas et suas urbes feruntur. Afferent in qua gloriam suam et honorem. gloriam que est pura bona conscientia. et honorem ecclesiasticum sibi a subiecta familia. hec afferent illam. quando finem mundi in die iudicii. in resurrectione mortuorum. cum sibi commissis. habitationem ingredientes. supernam. sicuti cum aliis mun meris bonis sua celestis ciuitas dicatur. decorabit. q. ad illius pulchritudinem et ornatum. totum transferet. quod non unusquisque suus operatur. sequitur. Et portе eius non claudentur per diem. nox enim non erit illic. Et afferent gloriam et honorem gentium in illa. nec introibit in illa aliquod coinquinatum faciens abhominationem et mendacium. nisi qui scripti sunt in libro uite agni. Omnia ista ad sanctum be ciuitatis statum. non ad presentem specta referuntur. Et portе eius non claudentur per diem. Hic claudunt portе ciuitatis re clim. quando uel peccato ire subtrahitur. uel aliquis per culpa sua ab introitu ecclie arcetur. Ad tunc penitus non erit. quia nisi nec illa deinceps locum habebimus. Quare autem portas eius non dixit. etiam per hoc dem non claudendas. sicut aut non esse clau dendas per diem. ipse declarat dicens. Nox enim non erit illic. Non enim illic est nox ista ipsis. ubi introibit etenim lux immensus fulgor detectus. Et si se cundum intelligentiam accipiamus nocte certe non erit ibi nox ulla. quia nec culpa erit nec pena. O quam clara quam sollemp nis erit dies illa. quam faciet deus. Dies illa. nihil doloris habens. Quis illi de ista claritate possit nec ut sensui comprehen dere. nec ullo declarare. Tunc erit in celo. cum a cere purificato luna et cetera

solem. solem ut septemplicata quia septe dies fulgere debuit. Cui tanta claritate inuisibilium corporalium lumi narium tunc futura et fulsura estimemus hac fabrica mundana. quis na lear immensum et ecce dicatus splendor. adhuc in huius uite cecitate positus comprehendere. quo tunc illuminabit ciuitas illa suprema. Unde et credamus quo comprehendere sensui non sufficimus. nec ut sic ad contemplandam illam claritatem quidquam queamus. Ciuitatis suprne mirabile bonum laus adhuc describitur. cum adiungitur. Et afferent gloriam et honorem gentium in illa. Non predicti nempe reges. sed undecim plani afferent gloriam et honorem gentium illam. et ipsas gentes testimonio bone conscientie sue gloriosas. quibuscumque bonis operibus exterius honoratas. quando finito mundi termino unusquisque bonus rector. gentem sibi a domino commissam. inducet in supne habitationis mansionem etiam. Et quia bonis introeuntibus ad beatitudinem. malis foris relinquentibus ad damnationem. congrue subditur. Non introibit eam aliquid coinquinatum. faciens abhominationem et mendacium. nisi qui scripti sunt in libro uite agni. Non introibit in eam aliquid coinquinatum etiam per consensum cum incogitatione. ut faciens abhominationem. in actione. et mendacium in locutione. Quomodo intrat in mundum cum mundo. malus cum bono. mendax cum uerdico. Tunc neque introibit. quicquid se non male uiuendo corrumpit. Soli et cum tunc introibit. quam recta sequendo diuina precepta custodiunt. Nisi et di. Nisi qui scripti sunt in libro uite agni. In libro numerum uite illi soli scripti sunt. qui per gratiam ad gloriam perueniunt. Qui lib uite agni esse dicit. quia bonum celeste ad diuinitus iustis habendum predestinauit. humanitas dispensabit. Muri per. fundamenta muri patriarche. porte ciuitatis apli. lapides uiuentes. splendor lapidum.

exemplum uirturum ꝫ platee ciuitatis in
feriores sc̃i ciuitus uentes rebꝰ munda
nis ꝫ aurum. fulgor ciuitatis ꝫ uitrum
puritas confessionis. De fluuio aque uite
Et ostendit mi ec̃ ligño uite ꝫ
fluuium aque structu ei. Vi
uine splendidum. tanq̃m cristal
lum ꝓcedentem a sede dei ꝫ agni. In
medio platee ei⁹ ex utrq; pte fluꝰ ligna
uite. afferens fructus xii. p menses
singulos reddens fructum suum ꝫ fo
lia ligni ad sanitatem gentium. Qui
cherimam ee supnam ciuitate supi
muꝝ sine muros eius portas. angelos.
fundamenta ꝫ longitudinem q̃ ꝫ latitudi
nem ꝫ altitudinem eius describendo demon
strat. sicut in hoc capl̃o. quibꝰ quattuor.
ꝫ in ꝑsenti statu ꝫ t̃ futuro sit referat
consequenter. ostendit. Et ostendit mi
ang̃l⁹. s. qui mecu loquebatur. fluuiꝫ
aque uite splendidu tanq̃m cristallum.
ꝓcedentem a sede dei ꝫ agni. fluuiꝰ gr̃a
spūs scī. cuius impetus letificat ciuita
tem dei. Q̃ recte fluuio compat. qa
singlar gr̃ationes rigando post una
in alteram fluit. Et si aliq̃do aliquib⁹
subtracta angustetur. alijs ei⁹ pci
piendo. p aliquos fluere nunq̃ desinit.
Q̃ eccl̃a bñ assimilat aque uite ꝫ aque.
q̃ reficit. uite. q̃ nūq̃ deficit. ꝫ aque
q̃ ablut. uite q̃ semp fluit. Que
est quoq; tanq̃m cristallum splendidu.
q̃ in his quos illustrando irrigat. ne
lut splendens cristallu micat. Q̃ dem
q̃ a sede dei ꝫ agni. ꝓcedere congrue
dr̃. q̃ a ꝑfectis eccl̃ie ꝫ doctis rectorib⁹
in q̃bꝰ deus residendo regnat. ꝫ alios
iuste gubernat. cotidie celestis doc
trine gr̃a ꝓfluat. In medio platee ei⁹
ꝫ ciuitatis. ex utraq; pte fluminis ꝫ
ligna uite. Ꝑ platea dyam⁹ superi
ores significari. quibꝰ licet rebꝰ
mundanis liberi uti. ꝫ qui quemadmo
dū inferiores sunt in mundo. ita in
feriores erunt in celo. Sicut inferio
res sunt in merito. ita in ꝓmio. Vñ
quisq; u. ꝓpriam mercedem accipiet.
scm̃ suū labore. Quia deus uero in
hac uita sumꝰ. extra fluuium sumꝰ.
q̃ desup gr̃a dat. ꝑ quā gen⁹ humanū
iustificatur. Q̃ autem ꝑ ꝓpriā stolā
iustificati sunt. q̃ iam ꝑfecte iustificari

ultra fluuium sunt.

nō indigent iustificari. Q̃bꝰ eccl̃a ꝓpin⁹ con
dutore facie ad faciem. iam datū est co
templari. Ligni quoq; uite xp̃e est. qa
q̃bꝰ semetipm cibū ꝑbuit. uitam ꝑpe
tua imortalitate custodit. Afferens fru
ctus. xii. p. xii. temp⁹ fructꝰ. xii. accipi
scꝰ apl̃os doctrinam. Ligni uero uite
est in medio platee ciuitatis. ex utrq;
pte fluminis afferens fructꝰ. xii. q̃ xp̃e
oñibꝰ electis. nō solū manentib⁹ ꝫ tri
umphantib⁹ ꝫ in mundo ꝫ in celo. semetipm
refectionē ꝑbuit. q̃m indeficiet refecti
onē aplica auctoritas. ꝫ mundo ad iusti
tiam. in celo q̃ beari ad gl̃am predicauit
Reficit eñ suos xp̃e in mundo. corpis ꝫ
sanguinis sui ꝓpitiatione. ꝫ reficiet eos
in celo ꝑpetua diuinitatis ꝫ humanita
tis sue contemplatione. Ex utrq; g̃ pte
fluminis ligni uite ꝓfert fructum.
extra. iustitie. ꝫ ultra gl̃orie. Extra quippe
pascendo facit iustos. ultra pascendo fa
cit beatos. Q̃ hinc fructu iustitie ñ refica
tur. illinc fructu gl̃ie ñ saturatur. Et ut
xp̃m suos incessanter pascere cognoscā
mꝰ. recte subditur. Ꝑ singulos menses
reddens fructus. ꝑ singulos ꝫ enim
menses ligni uite fructū reddit. q̃ xp̃e
electos suos continue ꝫ sine omni in
missione in mundo ꝫ in celo pascat. Et
folia ligni. ad sanitatē gentiū. Folia li
gni. ꝓcepta xp̃i. ꝓcepta ꝫ cuncta scā
ꝓcepta ꝫ cuncta ꝓcepta. Que utiq; dū
ꝓcepta benedicuntur esse ad sanitatem
gentium. ꝫ q̃ si auxiliante gr̃a impleant.
iustificatione opantur animas. Q̃ eñ
iustificat. ipe sanat. Qui ñ deniq; cui
tatem scām t̃ statu suo. circa quē max
ime scripturę uersatur. in cetero. ñ dubi
temꝰ ab omni malo libam. omni bono re
pletā. ad unguē consequentē. Et omne
maledictum ñ erit amplius. Qui sedes dei
ꝫ agni in illa erit. ꝫ serui ei⁹ seruient ei.
ꝫ uidebūt faciem ei⁹ ꝫ nomen ei⁹ in frontib⁹
eoꝝ. Et nox ultꝰ non erit. ꝫ ñ egebunt
lumine lucerne neq; lumine solis. q̃m
dñs ds illuminabit illos. ꝫ regnabūt in
scla sclorꝝ. Omne quippe bonū q̃nto mi
nus a malis ꝑsentia liberatur. tanto amplius
astu ꝑfectione nutrit. Ut g̃ cuncta
supne bonū. ꝑfectū g̃ summatū q̃ t̃ sta
tu celesti ostendatur. ꝫ in his Vbis que
ꝑpostera sunt. a malo libera. bono repleri

demonstratur.

demonstratur. Hu hoc z enī qđ dr omnem maledictum non erit amplī. declaratur a malo libera: in his uero que secuntur bono refertur. Omne maledictum non erit amplius: q̄ nō erit culpa. nō erit pena. Sedes autem dei z agni in illa erit: q̄ scā z indiuidua trinitas z uerbo comunicata humanitas. in illa regnando sine fine regnabit. Et seruu ei⁹ oēs diligent electi seruient ei. non timore. nō formidine sicut multotiens modo: sz summa z perfecta dilectione z securitate ei laudē uocabunt. unanimi amoris concamando. Et uidebunt faciem ei⁹ immediate nō in enigmate q̄ modo nūc: sz sicuti est. Et nomen ei⁹ erit in labaudis scriptum in eis: q̄ uocabuntur dei z agni. Et in frontibus eoz erit scriptum .i. manifesto: sicut eū manifeste confessi sunt. Et nox ultra nō erit: .i. aliqua ignorantia. Et non egebunt lumine lucerne. neq; lumine solis: q̄ non egebunt ministerio maioris uel minoris luminis. Vel sēm spiritalem uel ligneam nō egebūt lumine lucerne neq; lumine solis: q̄ nō egebūt doctrina uetus uel nouę legis. uel doctrina cuiuslibet mediocris. uel summi doctoris. Cām q̄ dicit nō egebūt: subiūgit dicens. Quia dns deus illuminabit illos: q̄d ubo huic egere. s. penitus repugnat: q̄ deus perfecte illos illuminat: nec in eis illuminandū quicq̄ reseruat. Et regnabūt: q̄ regnant inhereburnt. in scā scōz: .i. in eternum. Fluuius gr̄ā spiritalis: exterior pars. status ecclesie presentis: uel exterior. status uite celestis: lignū uite xp̄s: exercitatq; pre fructus. exhibitio corpis z sanguīs xp̄i. z participando in mundo: z diuinitatis ei⁹ z humanitatis conformato in celo: folia ligni. p̄cepta xp̄i: sanitas gentiū. iustificatio animarū. Et bene post fructū de foliis addit: q̄ nichil prest corp⁹ z sanguinem xp̄i simile. nisi p̄cepta xp̄i studeas adimplere. Et eadem cuncta q̄ ad pulcritudinem z laudem sce ciuitatis. immo omnia que ad tocius hpsie libri huius consummationē pertinent. in his q̄ supra dicta sunt sufficienter exarata uident. Nam q̄ secuntur ad libri commendationem. z ad audientis ubia libri ipsius testationē: ne. s. apponere uel minuere quicquā ipsi plurimat. maxime spectare probantur.

Et dixit mihi. De explicit comment Hec uerba ti dabē libri huius. Manifestissima sunt. z ubia Et dns deus spiritum prophetarum misit angelum suum ostendere seruis suis. q̄ oportet fieri cito. Et ecce uenio uelociter. Execrans supplicium cuncti q̄ ad deceptionē glose curiositatis referri credunt. ac pocius omnibus q̄ ad completionē hpsie libri huius spectant. in his q̄ a principio libri usq; huc continentur consummatis. adiungit libri ipsius commendationem: eū roborans z firmans auctoritate explicit: auctoritate indelicti angeli secum loquentis: z auctoritate sui: z auctoritate xp̄i. Et dixit mihi. s. angelus. q̄ mihi cetera ostendebat. Hec uerba fidelissima sunt. z uera. Fidelissima: q̄ q̄ credenda sunt. fideliter ostenduntur. Vera sunt: q̄ sine mendacio complebuntur cuncta que dicunt. Et uere fidelissima z uera. z omni fide suscipienda: q̄ angelico ministerio manifestata. Vñ z ipse angelus: de semetipso dicat. Et dns deus spiritum prophetarum. i. dns deus q̄ dat spm p phandi prophetis. misit angelum suum. s. me ostendere seruis suis: ñ indefesse in dubitatione z scrupulositate tyrannus: non stupidus philosophus. Quoportet fieri cito. q̄ cito sint explenda. nec remanere possint inexplecta. Et q̄ uere z cito sint consummanda. cuncta q̄ in hoc libro continentur plantat: ipsum xp̄m introducendo loquentem z festinationem sui aduentus quo cuncta complantum attestante. Nam subditur. Et ecce uenio uelociter. Qā uniuersum nequaquā tardabit uenire. nec tardabit que in aduentu ipsi consummanda sunt adimplere. Quemadmodū in principio huius libri premissione beatitudinis captat benuolentiā auditoris z inuitat ad celestium sublimitatem promittendo: dicens. Beatus q̄ custodit uba libri huius. Sz z ualde cōmendabile est q̄d dicat. qui custodit. Licet z enī possit ad cognitionē ueritatis legendo uel audiendo peruenire: nisi bñ uiuendo totis uiribus

latores cognita custodire. Solus q̄ppe
ad hanc studium peruenit? qui non solū p me
moriam. sz p uita sacre pagine precepta custodit. Celestis q̄ppia libri huius
omnibus modis est edenda? q̄ anglico ministerio reuelata. anglica auctoritate
communita? z omni studio z intentione
custodienda? q̄ p̄mittit prima ecclia.
que nō cū attestatione cōmendat
anglī. uerū etiam testimonio ipsius
theologi. Sequitur Et ego iohēs? q̄
audiui z uidi hec. Q̄ audiui uoces?
audi figuras. Quasi dicat Non cū
angelus sz ego iohēs. uester magistri quibet hereticus? uester amicus? an q̄libz
externus. Ego cū ipo z post ipm an
glm studeo uob hanc q̄ppiam cōmendare? q̄ michi falsum uob solco nūtiare. Sequitur Et postquā audiui
uissem z uidissem. cecidi ut adorarē
ante pedes anglī q̄ michi hec ostendebat? z dixit mi. Vide ne feceris. Cōseruus tuus sum z frm tuoz ppha?
z eoz qui seruant uba libri huius.
Dm adora. Quid est hoc q̄d cū supi
idipm facere uoluerit? z statī ab
anglo phibit fit? Sz q̄ sēs ad celestia
a uana contemplanda. z maiore tēe
cuitatis g̃iam. sedm futurū statū
ei speculandam ualde sublimis? hec
ultra uisione. quā prius eleuatus
fuerat? forte pstupore z admiratione tante z sup mundane pulchritudinis? penitus phibitō mente illi
excidat. Vñ hic apte sub die Et post
quā audiuissem z uidissem tam mirabilem
z incōpabilē beate cuitatis decorem.
ac locupletatē? p admiratōe stupefēs. z
pene phibitionis oblit? cecidi ut adorarē ante pedes anglī. qui mihi hec ostendebat Vel certe uerum ante anglm ca
dens. uerum cum — adorare uolet. nob
p hanc rationem innuit quanta hu
miliationis uexationem uris placuit
quoz ubo ul ministerio gra nob spūal
confertur. debem exhibere? dum ipe an
glus spūalia celestia bona sibi demon
strantem. etiam phibitus uoluit ado
rare. Sz ipi sēi plani. dū eis capud in

dunstm? non pter se. sz pter dm. uolūt
sibi exhiberi hūc honorem quos deos uenera
mur. Vñ bene anglus q̄ se adorare theologū phibuit. post phibitionem adiecit
Dm adora. Debem? q̄ magna reuerentia z
sollercia nos inscriptos coram illis q̄ nob plan
sūt exemplo bi Johis humiliare? q̄ dū
eis inclinamur? ū tam ipos q̄m ipis
dm ueneramur. Sz ipi apud se q̄ impenso
honore ū debeāt excolli? sz magis humiliari. Quod anglus subtilit innuit. ū dicat
Conseruus tuus sum? z frm tuoz. Vbi
aut postq̄ dixit conseruus tuus sum
z frm tuoz adiecit ppha? z eoz qui seruāt
uba libri huius? electos pdicatores? z pdicatoribz obedientes? complendit? z distinxit
Vbi quippe dixit ppha. pdicatores? com
plendit? ubi ū addit. z eoz q̄ seruant
uba libri huius? minores pdicatoribz obe
dientes designauit. Omnium itaq; se re
cognouit conseruum? q̄ omnes eundem
hēre nouit dm. Quod ū anglus ueri
testamento se ab hoīe adorari sustinuit
sz nouo idipm fieri constanter phibuit?
iam supi reddidim? eam a sēis pribz decla
ratam? q̄ uidelicet ab hoīe adorari re
cusauit? ex quo humanitatis nre natu
ram supra se in redemptore mundi gl̃i
catam undiq; Dm adora. q̄ diceret. ubi ū
sibi hunc exhibe honorem? cui ego recum
sup me uereor. z ueneror. regnantē hu
manitatem. Ego minimus ū a te adorari?
modo ū patior? q̄ tuā natura. am. diuinitati conregnantem. contemplor. Sequit.
Ne signa ueris uerba libri? ppha huius.
Sz hoc mirandū esse uidetur. q̄d sup
sēt ppha uba libri huius signare nullus est
ubi septē est. Signa. i. sigilla q̄ locuta
sūt septem tonitrua. noli ea scribere? i. noli
ea. absq; figuram uelamine? scribendo
manifestare. Et in hoc loco ea signare.
phibet ubi dr Ne signaueris uba libri
huius ppha. Sz sciendū z q̄d sacre scripture
uba. z sedm aliquid sūt signanda. z sedm
aliquid ū signanda. Sūt quippe signanda.
q̄ sūt immunes occultanda? z ū sūt sig
nanda. q̄ sūt amicis reuelanda Veru
q̄ aut sēs iohēs. z quod phibuit z quod
pcepit fuit cauit z obseruauit? qui et

quedam p obscura figuraz uelamina malus studuit occultare: z quedam ul' absq; figuris scribendo ul' semetipm figuras exponendo: z sic sub aliis uelaminibz latentia misteria fore q̃renda. subtilit̃ insinuanda: ibi nisi curauit reuelare. Ly quatus sacre scripture multa obscuri tatis figuraz signa ne ut bonos exercear: malos lateant. ne q̃m tñi mali de ignorantia sua hñt excusationem: qz z manifestiora sacre pagine ubi posuit intelligere: z si uellent incta describere. uirtutes exercere: possent ad occultiora q̃ cognoscenda. adiuuante gr̃a peruenire. Causam autẽ quare eis phibetur ubia libri huius signare. i. minus obscure scribendo penit̃ occultare: subdit dicẽs.

Tempꝰ enim ppe est. Tempus indicii cet aduentus xpi. ut stolꝰ uisitentur: contempto res condempnent. Non est g̃ penit̃ occultandum z studiose q̃randum: qz necessario est sciendum. ope complendum: qd certissime constat q̃mittendum et remunerandum. Quod uero simpls sacra ppheciam contẽpnit. z iusti ea pficiunt declaratur: eis ppharum uoce subdunt.

Q̃ nocet nocẽat adhuc: z q̃ in sordibz est sordescat adhuc: z iustus iusticia faciat adhuc: z scs sanctificetur adhuc. Qui dicẽs. Se signa ueris ubia ista. z ea aliis manifesta: qz repulsa iudicij ppe est: quo ex eis impis dapnabuntur. iusti glorificabunt. Ly ecce quod est utiq; ead signando ubia manifestauit: licet mala ea contempndo ex eis efficient deteriores: z bona ea pficiendo meliores. Sciendum est enim qd id qd hic dr. qui nocet nocẽat adhuc z cetera: non optamus z ppharum uoce p ferunt. quemadmodum multis locis sacre pagine similiter reperim. Distinguit autẽ duo mala de malis: quoz unum primet ad malitiam cordis. alterum ad luxuriam carnis. Quod ut dicat qui nocet nocẽat adhuc. primet ad malitiam: qd ut subdit. qui in sordibz est sordescat adhuc. ad luxuriam. Mala autem utrumq; uitam aliquo se tñ ledunt. aliquo etiam alios corrumpit. Q̃ quo longius q̃libet pauitas ppagationem extendunt: tanto deteriores efficiunt. Nunc Quod dicat q̃ nocet nocẽat adhuc. potest referri ad illatam bonis ppositis malos psecutionem. Quod ut dicit q̃ in sordibz est sordescat adhuc: ad ppriam eoz pditionem. Nocere quippe aliquem spectare inde etiam ad alterum. sordescere magis ad semetipm. De bonis etiã duo bona duobz simpradictis malis contraria ponit. z ipa eodem ordine disponit. Sanctificari qd dicit z iustus in iusticiam faciat adhuc: contrarium est adhoc quod sup posuit. Et qui nocet nocẽat adhuc. Et quod demum uirtutis z scs sanctificetur adhuc: repugnat illi quod supra posuit. z q̃ in sordibz est sordescat adhuc. Q̃ nocet nocẽat adhuc. z qui in sordibz est sordescat adhuc. z iustus iusticiã faciat adhuc. z scs sanctificetur adhuc. Quasi dicat. Et sacra ppharia simpli p cordis malitiã. z p carnis luxuriam in peius pficientur. z iusti p iusticiã cordis. z sermonum carnis in melius conuincentur. Illa alios psequendo. semetipos polluendo sicut deteriores: isti iuste erga illos agendo semetipos sanctificando meliores. Ppe autem suum adesse aduentum. z iustis ipsum p meritis remunerandum parere ostendit. cui subiungit. Ecce uenio cito z merces mea mecum est. reddere unicuiq; sicut opus suum est. Ubi nimirum aut. ecce uenio cito. ppe est aduentus suus significatur. ubi addit. z merces mea mecum est. reddere unicuiq; sicut opus suum est. iustum simpliciter demum tñ q̃ p meritis premio remunerationis. Merces ut ista z ei est. z hoc est. Eius: qz eam distribuit: huius: qz ea recipit. Q̃ etiã recte cum ipo esse dr. qz ei potestas. z ipi misericordia. unde bonis beneficitur: malus condempnet. Et ne aliis suspiceretur ut ulsq; iudicet z remuneret eorum: ipemet idipm confirmat dicens. Ego sum. A. z. O. primus z nouissimus: principium z finis. Qui dicit. Reuera ego uenio cito z iudicio z remunerabo z ut alius: qz ego ea cum ppotestate: z ego discretia pro iusticia. Ego dedi subsistendi originem: ego dabo meis retributionem. Sententia ut ista q̃ dr. ego sum. A. z. O. idcirco frequenter in hoc libro repetit: ut ei firmior fides

abibeat. In qua quidem uba sunt duas intelligentia dignoscitur una. Et q̄ supi dixit. qui nocet nocear adhuc et qui in sordibz ē sordescat adhuc: quod quidē grue atq; horribile et ipi quam imprecatē maledictio peccati. sacre locutionis modū in intelligenti sententiā uideretur: et inde ē desperationem facile percipere. ut ei idem ubū alle uiet. et si respicere noluerit. spes illi reliqua de salutis certissima relin quatur: apte subdit. Beati q̄ lauant stolas suas ut sit potestas eoz in ligno uite: et p portas in ciuitatē intrent. Beati qui lauant stolas suas. i. corpa sua et opa. post baptismū crimine pol lutas: ut sit potestas eoz in ligno uite q. ut possint here xpi uerā participatio nem. Et p portas. i. p scōz doctoz fidē intrent in ciuitatē ierlm. unde et cet celestem. Sic si dicēt. Peccatores si pe nitere noluerint: propter amari ubū supius dcm ne desperetis: q̄ quēadmo dū ad bn̄dictionē p̄mittit. q̄ post bap tismū se immaculatos seruant: ita et illi qui post culpam pollutas stolas mundissime lauant. Qui si lauari con tempserint. ciuitatē scām n̄ intrabi tis. Nam sequit. Foris canes et impudi ci et uenefici et homicide et ydolis ser uientes: et omnis q̄ amat et facit mēdaciū. Canes sunt immundi et oblatrantes: qui semet ipos cotidie sceleribz polluunt: et bene agentes. detractionibz oblatrare nō desinunt. Quod ū sequit impudici. uenefici. homicide. ydolis ser uientes. omnis qui amat et facit menda cium: certā adhuc tam recte intelligi. Nam hi q̄ omnes foris esse describuntur: q̄ cū electis et supna ciuitate mansionē n̄ sortiunt. Hi et impudicos et alios qui ipos ordine sequuntur. etiam sedm ipi talem intelligentiā possumus exponere. Impudici quippe sunt q̄ se n̄ soli carnis peccatorū et alio quocūq; crimine pol luunt. Venefici sunt: q̄ ul' pio exemplo. ul' uba prauis. Homicide sunt: q̄ ul' no uitate ul' fabo. ul' exemplo prauita tis. primos occidūt. Idolis seruientes sunt: q̄ ea q̄ nonnulli placent p̄ficiunt. Amat denq; et facit mendaciū: q̄ corde di ligit et ore denunciat: unde primum fallat. Sic itaq; et ceteri reprobi unusquis q; pulos sequuntur: ab introitu beate ciuita tis excludunt: q̄ regnū dei minime eos sequent. Qui cūq; g̃ supnā ierlm intrare uoluerit. ul' se post accepta gr̃am imma culatum conseruet: ul' si se quocūq; crimi ne polluī nouit: penitentia cordis. confes sione oris. lacrimaru et bonoz operū sacris factione. stolā suam diligēt mundare festinet. Sequit. Ego iohes misi angl̃m meū: testificari uob̄ in ecclīs hec. Post quā pphiam suā cōmendaturus auctoritate angli. auctoritate sui: studet illam cō mēdare auctoritate xpi: ut epla a tte statione cōmendetur: et commendata alti apud auditores confirmet. Dicat g̃. Ego iohes misi angl̃m meū: testificari uob̄ hec in ecclīs. Iohes cum anglo. angl̃us iohes ecclīs sacrū misteriū reuelauit. Notandū est autem quod ipe ses theolo gus n̄ in ecclia et in ecclīs dicat: et pter modū cet ecclīas alie: quibz p̄ epistolā ipm̄ librū misit. In fine nempe libri sic et in p̄ncipio sermonem ad illos dirī. Hec dicit cum p̄cipue dixit. Ego iohes. Sic si ceret. Non solū anglis et iohi. uba uob̄ libri hui in scriptione nominū suoz com mendant: sed et ego iohes: mei nominis an notatione ea uob̄ commendo. Et quasi quis quereret quis est iste iohes. multi siq; eni antiquū nocant iohem: stati sua auctoritatem describendo. quis iohes iste sit patrem nnoresert. Nam subdit. Ego sum radix et genus dd. stella matutina et splēdida. Qui apte dicat. Dum quēcūq; ul' qualis cūq; audiris: que dico certa fide credere debetis. Ego radix et genus dauid. stella splendida et matutina. Ego sum radix dd: dd creando: genus dd: de ei genere cui nem sumendo. Ego sum stella. mundo lucem p̄bendo: splendida omnium scōz splendorem excedendo: matutina. tranſ te et cetue dei imensam claritatem p̄bēdo. Ego g̃ tam tali q̄ uba uobis ppheie hui

commendendo: qui ecia alia spūalia nob
ebuo: qui celestia z ecia promitto. Q̄ eo ma
ueri fide aliob debent credi: quod meo noīe
z auctoritate demonstratur commendari.
Quanta denīq dilectione quato desīde
rio xp̄e z scā unūsal' mater ecclia. mām
saluatem concupiscat. subblanda tuitatōe
declarat cum subdit. Et sponsus z spōsa
dicit uenī. Sponsus quippe. i. xp̄s. dicit p
inclinam aspirationem: spōsa dicat p
pdicatōē. illi indelicet q̄ p̄destinat est
ad bndiem p ueram fidem z bonum actio
nem: p conuersionē z bonā conuīsationē.
Sponsus z spōsa dicīt: q̄ nupturā
gaudia promittit. Et ne qui uocat z audit
ab alioz uocatōe stilus cessat: subdit. Et
dē. Et qui audit: dicat uenī. Ille audit
q̄ recte credit: z quod credit ope pfitet
iste talis auditor alios uocare ꝑcipitur:
ne unī bonī spīritalis. sub modo tacēdi
tanq̄ ei abscondat. Multi nēpe sūt qui
ecclesiīs archana magna p scīam ca
piunt: z hec aliis ministrare cōtemp
nūt. Isti g̃ hoc ūbo complendibiliter cē
p̄hibet. q̄ bonū quod ꝑ eos alios reuelari
debuiss in tpīs occultat. Vz ne is q̄ mul
citat: ul' magnitudie peccatoz cruciet ul'
aliqui pusillanimitate ꝑpediat: ad sup
ni bni plenitudiem uenire properet: ad
ipm cotidiano bndi ut de eod bono conseq̄
to fiduciam sumat. bñ addit. Q̄ sitit ueni
at. Q̄ sitit. i. q̄ conūtendi hz uoluntatē:
ueniat p confessionem. subaudis securus
de uenia. Accipiat sacramenta. z g̃ cū re
mittente ei peccata. Quod ecia apte
innuit: cum subdit. Q̄ uult accipiat
aq̄ uite. i. gram gratis. q̄ absq̄ meritis
humanis. In gra quippe que p̄ma datur:
merita accipientis nō opitulant. In gra ū
que ad bñ opandū ut melius operetur cōfe
rentis. meritum operantis z accipientis nō excludit
humana nēpe actio. quīadmodū absq̄ gra
nullus est: ita cū gra semp̄ deest. Pri
mū g̃ gra g̃ tis nob datur: que deinceps
nro uro utriusq̄ cooperante nobis multa
pficitur. Vz z si quis ut multos acet con
tigisse ul' cōtingere posse credatur. p gram
ad confessionē aspirec. si ipam gram p̄cedo
corde concepit. quamuis nondum ꝑcepe
sacramenta ul' baptismo indederit ul' cōfo
nere cepit z sanguis xp̄i percipere ū pos
sit: salus est. q̄ cū gra p̄ire nō potest.
In fide z cū ea accepta. utiq̄ sacramē
to cōtinetur. z in bona uoluntate q̄
nisi fides uera non habet inseparabiliter
semp̄ comitat. nūcium bonoz opūm im
plet. Omnis g̃ aqua uite ebibat:
q̄ ecia absq̄ omni nro epis. p̄dicta bona
uoluntate salus credenti confert. Q̄
uult: accipiat aqua uite gratis. Q̄ quā
paola sūt ista. sūpue dignationis coacti
la: omni pcio p̄ferenda. omni acceptione
digna: omni deuotione accipienda: oi
memoria retinenda: omni murmure pro
merenda. Vnusquisq̄ g̃ audeat quan
to qualisq̄ auditu illa ꝑcipiat: ꝑcep
ta custodiat. ac pficiat. Explicit itaq̄
auctoritate scī iohīs libri istius. quemad
modum sup monstratum est cōmendat.
z apud auditores est cōmendando cōfirmat.

Contestor ego. Contestatio scī iohīs
omni auditui. ad audientem ūba
ūba ipīus libri. ipīus huius. ipsius
huī. Si quis apposuerit adhec: appo
nere dē sup illum plagas scriptas i libro
isto. Et si quis diminuerit de ūbis libri
ipīus huius: auferet dñs partem eius de li
bro uite. z de ciuitate scā: z de his q̄
scripta sūt in libro isto. Erant magi q̄dā
heretici: qui ut melius suos errores fouere
possent: facile aliquid i hoc libro ul' ap
ponerent ul' minuerent. Ad coercendā g̃ ꝑsup
tionem retinendam execrationis
additi sententia: z ostendit qua am
maduersione digni sint. qui aliq̄d i eo addē
do ul' auferendo ꝑsumpserint. Contestor ego. i. testis
consisto audiendi ūba ipīus libri huius
ut. s. sibi caueat: ne ipm quoquomō cor
rumpendo ꝑsumat. Si qis apposuerit adhec.
Ille apponit. qui mendacium adiungit.
Ille ū minuit. qui aliquid ex his q̄ i eo
scripta sūt subtrahit. ul' negando contra
dicat. Vz utrūq̄ execrationis gladio ꝑcu
tiat: q̄ alt' malis multat: alter bonis
spoliat. Et licet ex his duobz malis alte
rum alia ꝑ sententiam pulchre ebiat: tñ utrūq̄

ꝑcutur: qz hꝭ mal' q̄ affligit. bonꝰ
necesse est ꝑ⁹ deuideꝫ: zqui bonis pu
nac⁹: a malo⁹ illacõne liber manere nõ
ꝑmittac⁹. Vcp̄ g̃ rapponens zminuẽs
utq̄ malo zbonoz ꝓtcõe. zmaloz illa
tione multatur: quãuis sc̃dm quãdam
ꝛõem zpulchritudiem sententie hic ma
gis ad istã. illd ad illã. in decẽptione vete
rac⁹ Si quis apposuerit adhec apponet
d⁹ sup illũ plagas ꝙ libro isto sc̃ptas: si
ue tẽpalez siue eternas Si quis dimi
nuerit aufer deus ꝑtem eius de libro
uite. ut non h̃eat ꝑtem. s. in hꝭ que
sc̃pta sũt in eo: z de cuitate sc̃a ut nõ
sit ciuis in ea: z de hꝭ que sc̃pta sunt
libro isto. ut non sit ꝑceptꝰ bonoz q̄
ꝑmittatur in eo. Dequit. Dicit qui
testimoniũ phibet istoz: etiam amẽ
Veniõ cito amen Veni dñe ihu. Gra
dñi nr̄i ihu xp̄i: cũ oĩbz nobis amẽ
Ne ꝙs sc̃i iohis testimoniũ de ꝓ
dicta expõnunciatõne aliq̄s usurpa
ueꝰ uideat: testimoniũ adducat ꝙ
ꝙ quod id affirmat. Dr̄ ergo Dicit q̄
testimoniũ phibet istoz. s. xp̄c: q̄ cũcta
que in hꝭ libro cõtinent: attestatur.
cui dr̄ dicerez Si in ñ credis: a cre
de testimonio nr̄o. Et iam est adhi
bitum affirmandi. Quod cũ subiungitur
id ꝓmissum quod est affirmat Veniõ
cito. In fine libri aduenꝫ sue facte men
tionem: ut lectorẽ faciat attentiorẽ:
ut scirꝫ de aduentu eiꝰ sit⁹ suspect⁹. nec
unq̄ ꝑ aliquã securitate inueniat
imparat⁹. Amen. Veni dñe ihu. Sta ubi
sc̃i iohis stat: aduentũ saluatoris affir
mantis z optantis Et ubi ubo dñico ad
iungit qd dicit uenio cito amen: ipm
uero acter uenturũ affirmat. Vbi uero
dicit Veni dñe ihu: ipm ut ueniat ex
rat. In hoc uero qd dñm rogat ut ueniat.
q̄ ꝑs fuerit z caritate nob⁹ demõstrat
Si eũ z aliquo minus diligeret: deposita
timore necꝭ eum rogaret ut ueniret
ꝓ fecit ergo in caritate sc̃ta: qui eum
ut ueniret sectare rogauit Finis. n.
ñ est in caritate: z ꝓfecto caritas ꝛogat
mittat timoꝛẽ Gra dñi nr̄i ihu xp̄i: cũ
dñm

oĩbz nob⁹ amen Mose sc̃dm alios ꝛõ
in ꝑncipio libri. hꝭ q̄bz tẽbrit salutem op
tat: ita eam in fine illius ozat. q̄m etiam
oĩbz depcatur: ut undecũq̄ pateat oĩbz
benuolus. nemini offensus ostendatur: t
ut s. cepta benuolentie ꝓficere ad metho
ra Hanc aũt ustionẽ idcirco modo nõ
recapitulamus. q̄ sequenti capl̃o. in ge
nerali recapitulatione oĩum ustionũ.
recapitulandam reseruamus. General
Qvia finẽ finat recapitulatio vn.
disponente gra visionum. x
ꝙ. ꝓposita sermonis lege tandem
attingimus portum: placet ꝙ finẽ elocu
oĩs. finem eoz que dicta sũt admo
nendam reuocare. ut oĩbz supplicibz cũ
meant. habeat ꝙ litterꝰ breuem recapi
tulationẽ oĩum. q̄ speculũ. ꝙ quo tot
ꝓcedentes opis. mariam formamq̄ possit
cõtẽplari Liber iste in fine tot sacre
sc̃ripture que in canone cõtinet⁹ posi
tis q̄ cacumen z finalis summitas est: ut de
ar⁹ bonis: ab imis ad alta cõsurgentes
quippe sc̃ripture recte arbor cõparatur. q̄
in sua doctrina exhortatione ab imis
ad summa sublenat. Ost cui uicinus radicem
figat dñi in ꝑncipio sui de rebus ustibilibꝫ
z cõlitoꝛis agit dicens. In ꝑncipio creauit
deus celũ z terram. Deinde sc̃dm ꝓgressum
temꝑis quatuor magis ꝓxima cuiq; ꝑsonis
ad celestia spanda z quiete cuiq; in sc̃ripture
tanto magis ad altiora surgit In cuiusq;
cui uero doctrina. quanto sublimiꝰ z cla
riꝰ summa ꝑmittat: tanto uicinꝰ cele
stibꝫ ꝑmanet In hoc denq; libro amico
xp̄i iohi cuiusliꝫ celestibꝫ reuelato z
maxime in fine libri xp̄o q̄ comam sup
celũ exeuntꝫ: ubi finem scoꝝ status z sẽ
celestis ierusalem pulchram. iocundam et
namq; edificationẽ z mansionem ꝑfec
z manifeste describit. Et licet liber iste
post cuiusliꝫ assumptam: ac in ipo status
sc̃ripture in modu arboꝝ in celũ ꝑter
supdictum cacumen exeuntis dicam
necꝭ in hoc cuiusliꝫ sublimitatis derogā
mꝰ. ul' illam depriamꝰ. immo magis et
altiorem: q̄ liber iste ab cuiusliꝫ edit⁹
ꝰ solꝰ cuiusliꝫ et credim⁹: z cuiusliꝫ

doctrina quemadmodū ultimū ira sūmū
locū obtinere videam. Ds itaq; iohēs a
pls z euāgelista ppham libru huius p reue
lationem diuinam acceptū: z p septē ecclīs
epīs dilectam: ad utilitatem fidelium.
ordinato p̄cepto cōscripsit. In cui⁹ prima u
sione post titulū z salutationē: z appa
rentes sibi similitudis dei septem: epōs
septem ecclīaz sibi principaliū cōmissaz
alloquit: z epīm epheſi. z epīm pgami
z epīm thyatire. primum de bono laudat.
deinde de malo increpat. Epīm smirne
z epīm philadelphie. de bono tm laudat.
Epīm denq; sardis. z epīm laodicie. de ma
lo solūmō increpat. Et ita p̄ncipaliter
cōmissis primum diligenter instructis:
ad reliquas uisiones descendas pgredit
tquitz mundialis ecclie sacramēta lati
z sublimiter contingat. Vñ z in principio p
sēte uisionis ascendere videt. ut manu
ia esse uisiu⁹ ostendat. In sēda ita q; u
sione. primū humane redemptionis sac
mentū esse typo complecti demonstrat
ac deinde septem sigillorz. sēdm pgressū
temporis usq; ad finem mundi. cumultua
te pfectionis diuine promissionis oracu
li. de humana iustificatione compleri
demōstrat. z sub eorūdē apertione sigillorz.
ea q; in sacra septima figuris uolantur
occulta. sēctis doctoribz reuelari declarat.
Cal z cū doctoribz ea que i sacra pagi
na continentur occulta. primū p diui
nam gr̄am aplis. que postmodum
siue p̄phās siue p alios ppls manifeste
p̄dicarentur. Vñ apte post aperionem sigil
lorz q; in sēda uisione continet. z p eūm ce
lestium oraculorz reseratio designatur.
in cui⁹ uisione distributū tubaz celebrit.
p eūm eorūd oraculorz reuelata cognitio.
mundo manifeste p̄dicata figuratur.
Omne munus datū optimū. z omne donū
p̄fectū. qđ a patre luminū descendit. pri
mū paucis ut decet mysteriis reuelat.
quod ab ipīs deinde multis electis s. ecclie
fidelibz cōcrēt p̄dicat. Aperto g sigillorz q;
i sēda uisione liber huius continet. multi
ez exp̄mit reseratione. collatio tubaz
q; sēda sequitur. eorūdē uisionz p̄fectio

p̄dicationem. Et q; boni cogniti. ut ei
p̄dicatō nichil p̄sit. i una actio sequat.
bene post sigilla z tubas de muliere
parturiente i quarta uisione subiungit.
p quā sēte laborz ecclie ut bonū audiū
in fructū bone actionis p̄ducat. declā
ratur. In his etiā duabz uisionibz ei celeb
tione uel acceptione cunctoz p̄dicatorū
bonorz turbe p̄secutionū describit. q;
bonū in p̄senti uita sine cursu mali
ni adquirit⁹ z possidet. Bonū ante
spīal gr̄ie. qđ ab electis actōni nō capa
tur. a reprobis contemptui. z iste eorz
contemptū ab omnipotente dō grauiter
punit. dū eorz humiliatas aut tēpali
tribulatione afflictas aut etiā damnatio
ne multatur. Vñ rectissime in
quinta uisione tempal⁹ affluētō eorum.
sub effusione phialaz ira candie di
z in sexta sub typo subiūse z subiūse ba
bilonis. etiā eorz damnatione designatur. ut in mundo tribulatio. in illo
p̄manens mundicta contemptoribz reddi
demōstretur. Et quemadmodum
impi⁹ p culpa damnant. ita iusti p
multa bibliotē. Quapter malorz dāp
natione in sexta uisione. in septima
consequenter de glificatōne bonorz agi
tur. ut sēctis reprobis stipendiū merit⁹ ita
electis p̄mium bitudinis dari pateat
ostendatur. Diligenter est intuendum.
in his descriptionibz uisionū. quod uide
lic⁹ sēda. z tēcia. z quarta. z quinta uisio.
ostendunt ordinem narrationis. ab exordio
ecclie nascentis usq; in finem temporis.
Sexta ū uisio z septima magis agunt
de statu ecclie militantis. sexta uisione sub
nōie babilonis malorz damnationem.
septia sub nomine ierlm. iustorz glo
ficationem continet. Iste sūt due
ciuitates. una d̄yaboli. alia dei. ab ini
cio dissidentes. nūq; inter se habentes
pacem. Iste sūt due mulieres. quarz
alia supi⁹ legitur amicta sole. altera
sup bestiam coccineam sedē. Collecto
namq; malorz z tumultuū bonorz
ciuitates sūt. z mulieres sūt. Ciui
tates. q; multoz ciuium suorz multi

tudine dilatantur. Mulieres. q. sunt ut
ris babilon dyabolo. ierlm xpō copulare
ad multiplicem plem fecundantur. Sic
admodū utraq; secta uisio describit malo
dampnationē: ut septima unoq; glifi
cationem. p̄mum describens elementoq;
innouationem. deinde secoq; glificationē
Agit autem de ipa secoq; glificatione. dese
bens scām ierlm supnam. z claritate
ei⁹. z portal ei⁹. angulos ei⁹. fundamēta
ei⁹. mensuram ei⁹. z plateas ei⁹. z alia
mul ta q̄ celestia ei⁹. Sicq; deniq; theolo
gus liberū istū explicit commendatione
confirmat. z illū qui ex ipō aliquid au
ferre ul illi aliquid apponere p̄sumpserit
gr̄uissima z anima dānatione ferendum
denunciat. Postea ū sacra uisio p̄mit
p̄mum innouationē elementoq; deīn
glificationem uisoq;. ut ex uisibilib;
ad inuisibilia conscendam⁹. z ex pulcri
dine elementoq; qual⁹ sit futura beatudo
uisoq;. quantū possibile est p̄pendam⁹.
quale uidelicet sit bonū illud quod oculus
non uidit. nec auris audiuit. nec in cor
de hominis ascendit. que p̄parauit ds
diligentib; se. Cui magnitudinis lau
dem melius tacem⁹. q. ullam p̄dicare
sic debemus z uellem⁹ non ualemus. Hec
de sacra p̄phia libri apochalipsis huc
usq; locuti tam quelcumq; ut men
tem p̄ diuersaq; uerū cogitatione disp
sam. ad semetipm deniq; colligam⁹.
Quod autem in his que scripsim⁹ minus
bene dixim⁹ uobis imputam⁹. Si quid
ū digne illi dono fidelit⁹ ad scībendum
iudicau⁹. qui dat omnib; affluenter z nō
upperat. qui ū loco capitur. ū tempe
mutatur. immutatus etnus. qui est
deus benedict⁹ in scla. Amen.

Explicit liber magri Richardi sup ap
calipsim.

De archa noe pro archa scripte. cum
archa dr̄e. et archa matris gr̄e.

Cum sederem aliq̄n prologus ma
in conuentu frm̄. et gistri hu
illis inde rogantib⁹ meq; gonis.
respondente multa in medium
prolata fuissent. ad hoc tandem deducta
sunt uerba. Vt de humani cordis pessi
mum instabilitate et inquietudine anima
ri omnes simul et sulphurare incepere.
Cumq; magno quodam desidio eq̄pollent
demonstrari sibi que causa in corde ho
minis tantas fluctuatōes cogitatōum
ageret. ac deinde si qua arte sine ulla
cuiuslib; exercitatōne huic tanto malo
obuiari posset. Cui mopere doceri flagita
rent. nos quantum deo aspirante ualu
imus. inutroq; earū frm̄ satisfacere
uolentes. utriusq; questionis nodū de
clis tam ex auctoritate q̄m ex rōne ma
nifestis solui mus. In qua collatōne q.
quedam spāliē placuisse frib⁹ scio. ea
pessimū stilo cōmendare uolui. non ci
tum ideo quod ea digna sibi existimem.
q̄m ideirco quod quibusdam p̄sumpta
dicta. z ob hoc quodammō magis grata
ee cognoui. Primo q. demonstrandū
erat. cū tanta in corde hominis uicio
rum oriat⁹. ac deinceps quomō ad pace
stabilem mens humana reduci. qualiq;
q; in eadem stabilitate sua conseruari
possit insinuandum. Et licet hoc opus
diuine gr̄e p̄mium ee non dubitem. et
non tamen humana industria. q̄m di
no munic. z sci spū aspiratōne possideri.
Scio cū quod cooperari nobis multū deus.
et sic gratis sue pietatis dona p̄parat
ut in gratis ea etiam que p̄sumpta sepe
subuertat. Proinde z ideirco non inuti
le est. z infirmitatis nē magnitudi
et reparatōnis modū agnoscere. quā
qui quanta sibi gr̄a collata sit nouerit.
quantas largitori gr̄as debeat non in
telliget.

Primus itaq; homo ad hoc condi
tus fuit. ut si non peccasset. p̄ con
templatōis presentiam multū ei
deus semp assisteret. ut cum semp vide
ret. semp amaret. semp amando. semp
adh̄eret. semp et adh̄endo qui immortalis

est. ⁊ ipe uitam sine termino possidet. Hoc erit g̃ unū ex vim bonum hominis. plena. s. et perfecta cognitio sui conditoris. plena. s. sin illam plenitudinem qm̃ creatus accepit. non sin illam qm̃ post pcm̃ obedtiam accepe̅rus erat. S; proiectus est a facie dñi qñ pp̃ pcm̃ in certate ignorancie pcussus. ab intima contemplatōne illius luce foras uenit. eaq; profundius ad delicia terrena mente inclinauit. quo magis supnorū dulcedinem. quorū iam gustum pdidat obliuisci cepit. Sicq; uagus factus est. et profugus sup terram. Vagus. s. per inordinatam concupiscentiam. profugꝰ p̃ peccatum conscientiam. Cuius uoce ⁊ illud apte subiungit̃. quisquis inuenit occidet me. Quia mente diuino desertam auxilio quecq; temptatio inuenerit subuertit. Cor g̃ hoīs quod pus amori diuino affixum stabile permanebat. et unum amando unū pmanebat. postm̃ delicia p̃ terrena diffluere cepit. quasi uitio diuisum est. quot ea sunt que concupiscit. Sicq; fit ut mens que uerum bonum amare nescit. nunq̃m ualeat esse stabilis. quia delicias sui finem in hijs que amplectit̃ non inueniens. dum semp se desidio extendit. segnis quod consequi non ualet. nunq̃ respiscit. hinc g̃ nascit̃ motus sine stabilitate. labor sine requie. cursus sine punctōne. ita ut semp inquietū sit cor nr̃m. donec illi adhere inuenit ubi et delicio suo nichil deesse gaudeat et ea que diligit semp mansiua consideret. Hoc ostendit̃ morbū cor fluctuātis. cor instabile. cor inquietum. et cuius morbi. amorem. s. mūdi. et remedium morbi. amorem dei. quib; necessario quartū adiungit̃. ad cpm remedii. scil. qualit̃ possim̃ pringe ad amorem dei. sine quo cetera agnouisse auc pdest. nichil prodit. Quē amorem huius mundi. et amorem dei hoc est differt. quod huius mundi amor impcepto dulcis esse uidet̃. S; finem hr amarum. Amor uo dei ab amaritudine incipit. S; ultra ima eius dulcedine plena sunt. Quod pulcherrima similitudine euangelicus sermo nobis ostendit. cum de sponsi nr̃i nupcijs decantet dicens. Omnis ho primū bonum uinum ponit. et cum inebriati fuerint. tunc id quod deterius est. tu autem seruasti uinū bonum usq; ad hue. Omnis namq; ho. i. carnalis. primum bonum uinum ponit. quia in sua delectatōne falsam quandam dulcedinē sentit. S; postm̃ furor mali desidij mētem inebriauerit. tunc quod deterius est pponit. quia spūa consolacione suppetente. mentem qm̃ pus falso delectabat. grauit̃ cruciat. S; sponsus nr̃ postremo uinum bonum porrigit. dum mentē qm̃ sui dulcedine amoris replere disponit. quadam pus ebulatōnum compunctōne amaricari sinit. ut post gustum amaritudinis audiat bibat̃ suauissimū pcm̃ caritatis. Et hoc est primum signum quod ihc facit coram discipulis suis. et credunt in eum. quia inde pcator et penitens primum de mia dei fiducia hr̃e incipit. quod pus longa meroris tedia. sed hr̃ consolatōne cor sium releuari sentit. Quemadmodū g̃ q̃ ad amorem dei pringe possimus. q̃ hr̃ colligat et stabiliter corda nra. hr̃ pacem restituat. et continuam pp̃ uit letitiam. Nemo autem amare pt quod nescit. et ideo si dñm amare cupimus. primum eum cognoscere satagamus. precipue cum hr̃ tanti sit qui negat̃ sciri et non amari. tanta est eius hr̃ pulchritudinis eius. ut qui pcm uerit eum inde. non possit non diligere. Homo qui unde alienus hominis secreta agnoscere. et suos mores facere se ei familiarem. presentē in domo et conuisatē. et cum his qui illi familiares sunt. Et si uiderit ea que ecta cum sunt honeste et prudenter disponi. certior iam de uirtute ipius efficit̃. et amore eius dignum iudicat. cui probitatis tam apta se iudicia inuenisse cognoscit̃. Et nos quo meamur ⁊ hitet deus ⁊ dominus eius sit. meroz cetus notos ei

de ipo. Si prudens est si fidelis est: laude dignus est. Si domus sue curam bñ agit. prudens est. Si prus est. si humilis est: amore dignus est. Si sermentes sibi fraudare non nouit: fidelis est. Si precentib⁹ libenter pare. prus est. Si affectus computre misericordie. Si subiectos non premendo si uinando regit: humilis est. Si fortassis inerogas v ista domus dei firenda sit v mienim possit. Domus dei totus est mūd. Domus dei. ecclī catholica est. Domus dei ē est quelibz fidelis aīa. Si alter mundum inhitat. Alter ecclam: alter vnam quamq; fidelem aīam. In mundo est. vt imperator in regno. In ecclī est. ut paterfamilias in domo. In aīa est: ut sponsus in thalamo. Pagani et infideles quiq; in domo ei sunt. i. in regno. quia ipe omne quod condidit p di mutatis huc porrectam tenet et regit. Fidelis fideles in domo eius sunt. i. in ecclā qz ipe omnib; quos ad fidem uocauit sanctorum sue participatorem credit. Fideles vo in domo ei sumus et ut uerius dicam ipi domui eius sumus. qz eos p dilectionem inhitamus. ipse in nobis et regit. Quis in domo ei sumus p condicionem. quia creamur nos. In domo eius sumus p fidem: qua vocamur nos. In domo eius sumus p dilectionem. qua iustificamur nos. Si in domo dei es p condicionem: et dñatus es. Si in domo dei es p fidem: et platea cum granis in area est. Si aūt in domo dei fueris p caritatem beatus es. quia non solum tu in domo dñi. sed tu domus dei esse cepisti. vt ipe tecum hitet inte. qui fecit te. Hec est salutaris mansio. hec sunt tabernacula iustorum. In quibus nox letitie et exultationis semp personat. v hitatio ei⁹ decorem pulchra contemplantes. eius inhitationem optauit. eius desiderio flagrauit. Si g hec mansio in nobis cepit. intremus et hitemus cum eo. ibi pacem inuenientes et requiem. v me hitare dignatus. cuius locus in pace factus est. Si vo necdum in nobis ee cepit edificemus eam. quia si locum ei preparuerimus libenter ad nos uenies. qui ideirco fecit nos. ut in nobis habitet ihc xpc dns nr. amn.

Duobus modis deus cor hu mana inhitat. p cognitionem videlicet et amorem. Vna tm mansio est. quia et omnis qui nouit eum diligit. et nemo pt diligere qui no nouit. In hoc videt tm differre. quia fides p cognitionem fidei fabricam erigit. Dilectio aūt p virtutem. qua color ipe ducto. edificium pingit. Sic autem utrumlib; alteri necessarium et ppinqe est. quia nec splendet pte si no fuerit nec placet. si non splenduerit. Ingrede igr mic in secreto cordis tui. hec hyeculum dñi. hec templum. hec domus. hec tabernacla. hec archam testamenti. hec archam diluuii. hec quoq; nonne appelles. Vna est domus dei. In templo adorem plasmā creatorem. In domo venerer filius patrem. In tabernaculo honorem miles regem. In testamento adiuuet assecla preceptorem. In diluuio implorem naufragus gubernatorem. Totum e factus est deus. et totum e fecit deus. fecit hitaclo factus est patrocinium. Hoc vnum totum. et totum hoc vnum est. Domus dei est. ciuitas regis est. Corpus xpi est. Spūs sancta agmen est. Celum est. Sol est. luna est. Stella matutina est. Aurora e. lucerna est. Tuba e. ignis est. Vas electionis e. Terra promissionis est. Flauis e. Vena in mari est. Sagena e. Vinea est. Ager est. Area est. Horreum est. Stabulum est. Presepe est. Subiugale est. Equus est. Apotheca est. Aula est. Thalamus est. Turris e. Castra e. Reges est. Populus est. Regnum est. Sacerdotium est. Ciuis est. Pastor est. Patus e. Palma est. Rosa est. Lilium est. Fons e. Paradisus est. Pastoris est. Columba e. Vestis est. Margarita est. Corona e. Sceptrum est. Thronus

ysenla est. Panis est. Conjux est.
Mater ē. Lilia est. Sozor est. Et ut
breuius concludam de hac et ad hanc
et p̄ hanc omnis scriptura sēa est. Pro
pē hanc mundus fēus est. p̄ hanc v
bum caro fēm est. Deus humilis. ho
sublimis. Sic hanc g habes. totum ha
bes. Si totum habes. nich ē amplius
quod expectes. et requiescet cor tuū.
Huius vo spūalis edificii exemplar
datu ē archam noe. qm̄ forsl uidetis
oculis cius. uel ad eius similitudinem
intl fabricēt animus tuus. Videbis
ibi colores quosdam formas. et figuras.
que delectent uisum. Sz sciere debes
ō hec posita ēe ut in eis discas sapi
entiam. disciplinam. atq; ueritatem.
que ornent animū tuum. Et quia
hec archa ecclam figurat. ecla autem.
corpus xp̄i est. et ut euidentius tibi
exemplar fiat. totam plonam xp̄i id ē
caput cum ūbris in forma ursina de
pinxi. ut cum totum uideris quedam
de de parte dicunt filius intelligere
possis. Talem autem habe plonam ō
ep̄me cupio. qualem psalm̄ se uidisse
se refert. Et ideo cum ipsius vba
in medium proferam. atq; ex ipis qd
ebi demonstrare uolo. sumam. ut qd
dicat litera. probet appha. Ait g vidi
dñm sedentem sup solium excelsum et
elevatum. Excelsum est quod situm ē
sublime. Elevatum ē qd de inferiori tol
latum est ad superiora. Solū g excelsum
sunt anglici ord. Solium elevatū aie
sōrū. de hui mundi uoragine ēuolare
ad gaudia supne pacis. et qua ut sq
presidet deus. sō sedere phibet sup
solium excelsum et elevatū. Quod vo
m sequitur; dr. plena ē omnis ēra mae
state eius. P ēram omnis corporea crea
tā significat que plena est maiestate dī.
qua dīna ēternā sicut spūalis creature
p cognitionem psidet. ita corpeam ea
dem regendo atq; disponendo implet.
Quod g ubiq; dr. celum et ēram ego im
pleo. et rursum. Celum mi sedes est. et
ēra scabellum pedum meorū. Hoc ip
dicit. Vidi dñm sedentem sup solium
excelsum et elevatum. Et deinde. Ple
na est omnis ēra maiestate ei. et ea
que sub ipo erant replebant templū.
Templum est anglice sine humani in
tellectus capacitas quod ideliceet tē
plum implet. ab his que sub ipo sūt.
qua tanta ē diuorū operum immensitas
ut ad ea p̄fecte comprehendenda nullius
creature intelligentia sufficiat. Impe
let cor nr̄m consideratio eor. non com
prehendi a corde nr̄o. immensitas eorum.
Qui g factor ē operis comprehendere ua
lebimus. qui ipm apud se plenū capere
non ualemus? Nollim? et dicē. quod so
lum hoc excelsum et elevatum. in q
sedet deus. ēternas sive deitatis. qua
de ipo solo dr. qui habitat ēternitatem. ñ
quod aliud sic deus. aliud ēternitas est.
S; quia solū regnantem est. et ideo
recte in solio ēternitatis sedere plhibet.
qua sicut ēternie eius ita et omnipoten
cie eius. nec principium nec finis inue
nit. semp fuit. et semp omnipotens fuit.
Semp in se et a se plenus et perfectus
fuit nec ei redundante. Dicit g. vi
di dñm sedentem sup solium excelsum
et elevatum. quia uirtus diuinitatis.
omnem creaturam et ēternitate precedit.
et dignitate ēuehendo. et potestate
disponit. Sequit. et ea que sub ipso
erant replebant templum. Templum
in hoc loco intelligi potes ēternitas tem
porū. et ambitus seculorum. Tempora
namq; dum cursu suo in se ipa redeūt
quali quidam templi ambitum girando
circumsēbunt. qd g dicit ea que sub
ipo erant replebant templū sic intelli
gendum ē. q omnia seculorum tempora
plena sunt operib; dei. et omnis gnatio
narrat mirabilia eius. Vel legi potest.
Ea que sub ipo erant implebant temp
lum. hoc est ea que ipo erant implebāt
templum. Quia aliq temporalia nomē
infra ēternitatem inuenies. Inutilitatē
ēternitatis. temporis angustiae infra se
clandit. quia et prius tempore est. qd ū
qm̄ capit. et posterius tempore qd finē

VI

ñ reprit seraphyn stabant sr illud

nescit. eo sup̃ tempus est quod mutabilitatem. Duo seraphin. duo sunt testamenta. Et pulchre seraphin quod mentem ardens. dnam sc̃pt̃am significat. que eos quos p cognitionem pfectos illuminauit. per amorem post modum fortiter ardere facit. Dum enim mentes nre quid desiderare debeant ostendit. prius eas illuminat. ac deinde ardentem reddit. Ardet quippe qui ardentes facit. Sicut alibi lucere dr quia illuminat. De hac enim per apostolum audiuimus habemus firmiorem propheticum sermonem cui bene facitis attendentes tanquam lucerne lucenti in caliginoso loco. donec dies illucescat. et lucifer oriat in cordibus nris. Et fortassis sub hac similitudine. qua ipi sepe attribuitur solet. id quod ipa in cordibus efficit audientibus. hic dictum est seraphin stabant sr illud. Surgit enim. cum nos erigit. Ambulat. cum nos proficere facit. Stat. cum nos in bono pposito figit. Sed hinc restat. quod sup solium sedere deus dr. et seraphin sup solium stare. non sedere phibent. Et quia supra duobus modis hoc solium meptati sumus. sin utrumq; modo exposition aptare debemus. Si quippe solium dei spuales creaturas accipimus. recte sr deus sedens describit. quia diuinitatis dignitatis. ut sit sup omnia. nec ulla tute proficit nec sapia crescit. cum nec plenitudo augeri possit. ut ce nitatis uultus aperiat. Quem uero humana quoquo pacto cognitionem lucere sepe illuminata ad celestia contemplanda subleuat. si ipse quoq; angelorum choros circuitus. usq; ad presentem conditoris sui pfecerit. sup solium quidem ascendit. si tn stare non sedere. quia illuc proficiscendo plaborem uenit. Et p natam manere habuit. stare namq; laborantis est. sedere quietis. et ideo sup solium nos stamus. deus sedet. qr ubi ce mentem. p gram. Ve ipse est per naturam. Similiter si per solium ce nitatem dei intelligimus. nos sr solium stamus. quia ad eius im mortalitatem non ut p mortis laborem puenire possimus. eo quia qr ab dictione sua obnoxii sumus. qr ad opem ce

nitatis pedes efficimur. Sed ale imi. et ser ale alt. i. utrumq; ser alas habebat. q umere binc et binc ea parta alarum facies Utrumq; duab; alis corpus suum uelabat. ut tegebat non dum. hoc est primum par. Duab; quidem extendit. alteram ad tegendum caput suum si; dum. Alteram ad tegendos pedes suos si; dum. hoc est sum par. Utrumq; duab; uolat. alt ad alterum. hoc est ce um par. Si ergo seraphin sacrum sepe figit. ea prima alarum tres sunt intellectus eiusdem septure. i. hystoria. allegoria. tropologia. que singla idcirco bina sunt. quia singla addi lectionem dei eo prius legentem aios accedunt. Due ale que corpus seraphin tegunt hystoria est. que per uelamen late mysteria gio intellectus. Due ale quelibet ad caput eo pedes dum extenduntur allegoria est. qa cum mysteria dine septure discimus. usq; ad diuinitatis ei agnitionem que ante omnia. et post omnia e. p mutationem uitis penetramus. Secundum e quod ale extense usq; ad caput eo pedes attingit. Sed utrumq; tam genteles cungunt. quia deficient ad eius ce nitatem cogitandam. p excessum mentis capiunt. nihil in eo pcipuum aut finem inuenimus. Alam ad caput extendimus. dum eum ante omnia fuisse cogitamus. si; hac eadem ala nobis caput ei uelamus. quia qualibet in eo nihil sic pcipuum complendere non ualemus. Alam ad pedes ei extendimus. dum eum post omnia e non tm si; ce nitate consideramus. sed pedes tegimus. dum in eo finem non inuenimus. Tangendo quippe caput ei et pedes tegimus. qa quanto magis eius ce nitatem mens humana inuestigare nititur. tanto magis incomprehensibilem eum e uidet. Quod autem in ysaya septum non e uelabant caput ei. sed septum e. uelabant faciem ei. eorum intelligi deb; qd deus est ad q moyses non pteis ude faciem meam. non enim uidebit me homo et uiuet. Illa quippe plena cognitio diuinitatis que sanctis in ce na uite premium. de qua dicit apostolus. tunc uidebimus eum facie ad faciem. et rursus. nr cum cognouerit eam sicut et cognitus sum. In hac adhuc mortalitate degentib; uelata e et abscondita. In illa autem ce na uite no uelata

s; reuelata est. et manifesta sicut dñs
in ew de beatis angelis testat. angli cor
in ecclis semp uidentes faciem pris. Quia
g ad presentem tractatum magis pti
net ut taceat nuda remanet. uba ap̃ie si
mutantes. si pœnitentes. ut uerũ sit q
in eo nullm̃ pcipiũ apprehendit. caput dei
uelam. et ut stare possit. quod de angli eo
rum sp uident faciem pris faciem aperta
relinquimus. Secta q; que hic aliter dicim
ad picturam non ad ppham referenda
sunt. Duabz alis uolabant. Iste due alie
quibz uolabant seraphym tropologiam si
gnificant. qua dum p lectionem dine scp
ture ad bona opa instruim. quasi quibz dam
alis ad alta subleuem quibz uolamus al
ter ad alterum dum p studium bone operatõ
nis nos inuicem exortam. Volentes aute
sc̃s. sc̃s. clamamus. si p bona opa nra nõ
uam si pris nri. q in ecclis est glam amplifi
care satagam. Quid est em sc̃s. sc̃s. cla
mare. nisi creatoris glam qm agnoscim
uerbis uel opere predicare. Hic breuiter
explanatis. ea que secundo dei nr̃e pcepti tra
ctare suscipiamus. Testat em ut postea osten
dimus quid sibi uult quod capud dñi
et pedes dñi. nob abscondita esse legimus. et
quid de reliquo corpore cogitandum sit de
monstrem. Si g caput dei dicim esse qd
fuit ante constitutionem hui mundi. et
pedes ei quod futurum est post cõsumma
tionem scli. recte longitudinem corpis eius
accipimus. quod inter pcipiũ et finem
medium est spacium temporis. Caput g et
pedes regunt. qua prima et nouissima tue
ri gare non possumus. Corpus apparet.
qua que media in hoc presenti scło geri
mur. Hoc corpus est ecclia que ex
pio a pcipio mundi. et usq; ad finem
scli durabit. Hec est archa de qua loqui
mur. que ad capite usq; ad pedes pfi
git. qua a pcipio usq; ad finem per
successionem fidelium scã ecclia se ex
tendit. Sz; sciendum est quod sicut in p
sona hois alia sunt ea corpus eius. et
neq; in corpe sunt. neq; de corpe. alia sũ
in corpe. nec tñ sunt de corpore. Ita et
in corpe xpi. i. ecclia que hitat in medio
prauę nationis. et dum assultus in fide
lium recipit. qñ quibzdam fluctibz pro
cellosis sc̃ę archa tundit. dum ei a falsis
frib; tribulationem sustinet. qñ quibzda
noxiis humoribz meus corpus torquetur.
Quecumq; g corpi hĩa sunt sine metu si
ue extra sunt. non sunt de corpe. Quod a
brachia dñi hinc inde complectunt osa
hoc sign. quod sub eius protestate sunt
uniuersa. et nemo manum ei ut deceant
ad finistram. ut finistram ei effuge protes
ad suppliciũ. Cur amplius g nõdra corpis
de salute solicita sint. que talem capiti
protestatem agnoscunt. Ipe nouit quid ex
pediat corpi suo. qui est p compassionem
sentit pcm. et per protestatem parat
remedium. Ipe est qui in mari uiam po
nit. qua corpus suũ. i. ecclam suam ꝺ
archam indilumo. Sic intra hui uite pro
cellas regens usq; ad portum quietis eter
ne pducit. Si g saluari cupimus oport;
nos intrare hanc archam. et sicut supra
dixi hanc archam in nob debemus facere
ut possimus intra nos in eam hitare. Sõ
em sufficit si ext nos in ea simus. si nõ et
dilexerimus. qualit in nob eam hitare dele
amus. Ad quod nobis ea pficue con
sidanda sunt. Primũ qualit eam edifica
re debeamus. in nobis. Secõm qualit eam
debeamus intrare in nobis. Tercium. qlit
eam debeamus hitare in nobis. Sz; ecce
dum de una archa loqui pponim. ita per
consequetiam rerum dr meus nr̃a. Veram
non de una tñ. s; de quatuor loquendum no
bis uidemus. Equibz due uisibiles exti
us uisibilit fce sunt. due autem invisibiles
ex uisibili structura intus inuisibiliter
sunt. Prima est qm fecit noe securibus
et dolabris ex materia lignea. ei bitumi
ne. Secda e qm fecit xp̃s p predicatores su
os ex collectõne pplorũ. m una fidei ghellio
ne. Tercia est qm cotidie lapis edificat
in cordibz nris. ex ligni legis dei medita
tõne. Quarta e qm mat grã operat in nob.
ex consolatõne multarum uirtutũ in una
caritate. Prima est in re. Secda in fide.
Tercia in cognitõne. Quarta in utute. v
Primam uocemus archam noe. Secdam

ad archam ecce. Tertiam archam sapie.
Quartam archam matris gre. Quodam
tñ una vq; archa est. q; una ubiq; sibi
tudo est. et non discrepare debet in no
mine. quod non discrepat in pprietate. In
na forma dubia macia. qua quod e in
ligno. hoc est in pplo. et quod est i me
te id est in caritate. Sol tam de archa sa
pie spualit loqui suscepimus. et ideo
reliquum cum expletionem breuit tale
remus ut in explanatone hui⁹ post mo
dum ubiuis mozari valeamus. Qui stu
diose uis indagare cupiunt eaꝝ uerũ
ueritatem. que de archa noe sin hactam
referunt duo pcipue inquirere debet
udelicet formam et quantitatem arche.
et de forma quidem sic dicit augenes.
Ego puto quantum ex hijs que dicta bun
t appare. quatuor angulis primo constru
gentem. eisdemq; parietibus usq; ad sum
mũ in angulum attractis in spaciũ
unius cubiti fuisse collectam. Cui sine
plura refragari uident. Primum qd hec
forma ad natandum non videt esse ido
nea. Constructo namq; tante mol machi
nam. tot et tantis hominibus ad habunc
atq; elaborasse. nedq; in ea potuisse sup
eminere uementibz aquis ut non ex
magna parte sui deorsum premeret.
Cuius rei expũctũ adhuc capere possu
mus in nauibz magna gestantibz onera.
Sed ut de statim ab imo
coepit. ita ut mutuel
centes fluctus latera hinc inde in
eliminarent non repellerent. sz crescent.
et nõ tam aque archam q̃m archa aquas
portare. quoꝝ fieri posset ut nõ tota
ad unum descenderet. Rursum cum di
cit. pones hostium in latere deorsum p la
tus deorsum videt significare. parietem
lateralem. ad differam lateris. quod sin
sum erat in tecto. in quo fenestralis fene
stra posita erat. Et cum ideo dicit. ape
ries hoc tectum arche. facis consequẽ
ter minuit. ipam archam deorsum habuisse
parietes. quib; suppositum fuit tectum
quod erat supme mansioni in qua ho
mines habitare coniecit. Propter hos thuice

modi duas causas. uidet nobis qd in ipa
archa parietes in quatuor partibz fuer
int erecti. quib⁹ tectum suppositum i ea
eminentio sito ad mansionem unius cubiti
et. Cuius autem altitudinis fuerint pari
etes ipi hoc auctoritas non dicit. sz tñ ip
os meminis. altitudo parietum usq; ad fi
dium arce mansionis extendebat. Affir
mant namq; doctores hostium arche in
eam et etiam mansionem locatum. ita
ut lumen cuius fundo arce mansionis eet
coniunctum. Intrinsecus autem eius surs
um in latere eiusdem mansionis excisus. ita ut
ab hostio due quidem mansiones deorsũ
essent. tres vo sursum. et unam dicunt
ad animalium recipiendũ ordinatam.
am ad cibaria eorũ. In ecia fuisse in do
mita animalia. in quinta que suprema erat ho
mines et volatilia. Et inde simile est.
quod due ille inferiores mansiones na
cante archa deorsum mitta aquas pmien
t. Tertia vo in qua animalia erant que sp
ritũ apti aeris egnerunt. prima super
quas emineret ita ut foris p aquam ad ar
cham accedentibz hostium fere per pla
num occurreret. et sic hinc modũ forta
sis dictũ est. prime hostiũ deorsum. Vel
deorsum qz in quadã mansione primo de
orsum ponendum erat. ut archa intran
ciũ pedes crepet. Si vo qd ueritatem esset
fuerit altitudo singlaz mansionũ. nec
ne nos quod exauctoritate probare nõ
possumus. quid inde sentiendũ sit. Inte
rim tamen quod auctoritati contrariũ nõ
sit. nobis concedi postulamus. Volum⁹
et sic distinguere ut prime mansioni de
sint cubitos. Secunde quinq;. Tercie sex. Quarte. vii. Quinte
octo. et sic altitudo parietum quindecim
habet cubitos. et quindecim altitudo tecti.
In parietibz autem arche foris facti erat
uidi sine mansionule. qui ad ipos parie
tes adhuc. ita ut introeuntes eos exterius
paterent. ipo pariete intrinsecus primam
te integro. et hos modo dicunt factos
de ne illa animalia que in aqua. si
semp in arido degere possunt. sicut e
lue. et urtulu marini. Hec de forma ar

in extra al
tra animalia

habebit: pedes duo milia septingentos

arche dicta ex specie sunt. De quantitate trecentorum cubitorum erit longitudo quingenta latitudo .xxx. altitudo. Si timet quis dicamus quod hec magnitudo ad hoc gratia animalium et ad eorum escas quibus per annum integrum uescerentur capiendos non sufficeret quia questione de eterest hac ratione soluimus. Nunquid non credit quod moyses qui ut de eo testatur scriptura omni sapientia egyptiorum fuerat eruditus sit artem geometrie quia precepit ut egyptii centum cubitorum numerum in hoc loco poneret. qua in sex cubitis unus deputetur. que utique ratio si observetur in huius arche mensura inuenimus tantam spacia longitudinis et latitudinis et altitudinis que uere totius mundi repanda gramina et innumerabilium animalium que preceperit reduuia seminaria. Sciendum quoque est quod illa animalia que de terra non generantur. si de humore terre ut rana fuerint. siue alterius cuiuslibet rei corruptione. uel illa que ex commutatione diuersi generis nascuntur. ut mulus et burdo nec necesse non fuit in archa contineri. ex quibus colligitur non fuisse impossibile. ut reliquorum omnium animalium seminaria reperiri tante capacitatis locus contineret. Si autem libet diligentius inquirere ea que ad geometricalem dimensionum rationem pertinent magna hic horum eluceat disciplina. ex quibus nos pauca causa brevitatis perstringimus. Digitus est minima pars aggregatarum mensurarum quam appellationem habemus. Quod quidem cum digito minus sit a partibus respondemus ut est sexta pars. Pollex uero sex digitos habet. Palmus autem quattuor digitos sive unciam. Pes quattuor palmos facit. Pedem unum. pes et dimidius cubitum parvum. Sex parvi cubiti cubitum magnum. Et sic magnus cubitus habet novem pedes. Parvus pedem. Longitudo ergo trecentorum cubitorum magnorum. parnos cubitos mille octingentos. palmos autem decem milia octingentos. digitos vero quadraginta milia ducentos. Rursus quoque pedes faciunt passum unum. centum .xxv. passus stadium unum. Octo stadia miliare unum. Ac per hoc patet quod hec archa in longitudine sua habuerit passus .ix. stadia autem quattuor. et dimidium miliare. et .xl. passus. Simili ratione possumus ista in latitudine et altitudine reperiri. Quod si et littere delectat quot quadratos sive pedum sive cubitorum fuerit embadum. i. area. multiplica mani latus per minus. et quota summa inde crescere uerit tot quadratorum erit area. Verbi gratia. Dic quingenties trecenti fiunt. .xv. m. tot cubitorum quadratos est archa. et sic de aliis. Si huic tetragoni dragonalem lineam queris. hec est regula. omnem plica utrumque latus i. mai et minus unum quodque per se. ac deinde illius summe que inde illius summe que inde crescit in unum colligentiate latus area. et hoc pro dragonio habeto. Ubi gratia. Dic trecenties trecenti fiunt nonagenta milia. Dic quingenties quingenties fiunt duo m. quingenti huius summe latus est trecenti .lui. et semis unum. hoc est non integrum. Si dimidium huius sumis habes .c.l.ii. et semis unum minus. Hec que extenditur ab angulo usque ad medium. Si hanc per balsse habueris. et in medio arche in altitudine .xxx. cubitos latetum erexeris. et de ipso latero a summo tecti manifestum surtum .xv. simpleris. et id pro latero habueris. eique pedetemus hanc balsim sine geometricalem regulam compluris. indubitate mirabili ratione omnes angulares hypotenusas in mensuram .c.l.v. et semis pertinere. Similiter si balsim a fronte huius inde uenienti cum cetero conciuleris. indubitate hypotenusas a frontis proceedentes. m.c.l.u. et semis porrigi. Que autem a lateribus uenientes hypotenuse. m. .xv.um. et semis extenduntur habente balses .xv. cubitorum. Regula inueniendi

hypotenusam hec est. ut multiplicet cate
cum in se. sibi ualim in se. et hal summal
simul compunas. et illius numeri qu
ide extrahet latus. pro hypotenusa ha
beto. In hac archa autem hypotenuse vi
cem gerunt tigna obliq; ab uno ad su
pposita protecta. Latitudo est titulus in me
dio arche erectus. usq; ad supremum cubi
tum. Basis est linea iacens ab angulo ar
che. usq; ad latitudinem protecta. Magona
lis linea uocat que protenditur de angu
lo in angulum illi oppositum. In trigo
nis his et tetragonis multis alia tanget
et ad subtilitatem geometrice discipline
pertinencia. que omnia nos pro fastidium de
clinamus. Sunt alii qui dicunt in archa
non fuisse nisi tres mansiones. et ex
his unam semel emeratam. mediam
bicameratam. et tricameratam. et
autem has distinctiones mansionum ap
pellasse scripturam scripturam quadrila
tas autem mansiones tres trilateri. et
hanc formam nos ideo potuisse quia reli
quas deprimimus. quia non facile alti
tudinem parietum in plano demonstra
re potuimus. In hac enim forma tigna
hinc inde surgencia paulatim contrahun
tur donec in cacumine ad unius cubiti
mensuram conueniant. Hec sin littera
dicta sunt de archa noe. Restat nunc
ut uideamus que sit archa ecclie. et ut
expressius loquar. ipsa ecclia archa est dñi
nostri noe. i. dñi nri ihesu xpi gubernatoris
prudentis in processu huius vite regen
di et ducis ad se. Trecentorum cubitorum
longitudo presens sanctum designat. quod
ebuli temporibus decurrit. et tempore
nature legis. tempore scripte legis. tem
pore gratie. per que ecclia a principio mun
di usq; ad finem. a presenti uita ad fu
turam gloriam tendit. L. cubitorum latitudo
unitatem fidelem significat. qui sub uno capi
te sunt constituti. i. xpo. Nam. l. con
stat ex septies vii. id est. xl. vnus. qui
numerus unitatem fidelium designat. et vno superaddito qd significat xpm. qui
est caput ecclie sue. et finis dilectionum
nostrarum. per quod in uno cubito archa

consummatur. Altitudo .xxx. cubitorum.
significat .xxx. volumina diuine pagine. id est
utriusq; dni ueteris testamenti. et vni
ni. in quibus summa omnium continetur.
que deus nobis fecit ut fecerunt et per eccm
suam. Tres mansiones significant tres ordines
fidelium. qui sunt in scta ecclia. quorum
primi utuntur mundo. uenie tempus. Secundi fu
giunt et obliuiscentes mundum. Tertii ti
mentes obliti sunt et huic sunt proximi. Quod
in superioribus archa continebat. in inferioribus
dilatatur. hoc significat quod in scta ecclia maior
est numerus carnalem uitam ducentium. quam spiritalium. uita ut semper spiri
tuales perfectiores. tanto sunt pauciores.
In supremo ad unius cubiti mensuram ar
cha continetur. quia xps caput ecclie sue
est ses secum per naturam consimilis
nobis homines est. et per ventem singulis
sup hoies est. Centum anni in quibus edifi
cata est archa. idem significat quod centum
cubiti. Nam centum anni significant tempus
gratie. qua scta ecclia que ab inicio mundi
cepit in tempore gratie per immolationem
animi immaculati redemptionem accepit.
Tunc namq; fabricata est archa. qui de la
tere xpi in cruce pendentis in sanguine
et aqua profluxerunt ecclie sacramenta. Nam
agnus immolatus est. tunc ipsa agni
nata est. Quod adam soporatus est.
tunc eua fabricata est. Ascendit ipse
in thalamum sui lectum dormiunt. mori
endo peribunt. quod ab inicio profuit
fecit quod ab inicio fuit. Unde in dei
die uehit scriptura qui loquitur de fini
tione huius arche hoc est ecclie. Quod de
cit? Agnus aut qui occisus est ab inicio
mundi. Quid est hoc? In fine seculi in carne
uenit filius dei. humiliter se crucifigi. pro
salute hominum. humiliter se occidi. pro
mittit se immolari. In fine gloriosi occi
sus est agnus. Semel occisus est agnus.
Semel occisus est. et quomodo stare potest
quod dicit occisus est ab inicio seculi? Numquid
potuit occidi quam in carnari? Nichil adhuc
carnale habuit. et quomodo mori potuit?
Quod si ab inicio occisus est. Si ab inicio
occisus est. non iam semel. Si sepe-

uno semp ocisus est. Nam quid abinicio
fuit semp fuit. et quod abinicio est ipz.
Si forsitan si dixeris occisus est abinicio
id est hyl qui fuerunt abinicio. hoc est
ad redemptionem. ad salutem ad recon
ciliationem eorum. qui fuerunt abinicio.
ita ut p hoc quod dicit abinicio determi
nes. non tempus occisionis. Si salutis. ia
inconuenienter illin erit. si et semel et
abinicio occisus esse dicat. Pul enim mor
eius profuit. qm fuit promissio pul. ac
deinde cphibitio. abinicio g sch occisus e.
quia abinicio sch fuerunt illi pro quib;
in fine sch occisus est. Si eu qui induit
decem. i. carnem immaculatam. carne
impollutam. carnem speciosam. de uni
gnitis membris assumpsit. et precinx
se fortitudine. i. p crucis trophea aeria
prestatet debellauit. et time parata e
sedi ei. et time reducta est ouis que pi
erat. et time redempta ecta eius. et ex
time celestis regni aditus patefactus e.
qui pul clausus est hyl fuerat. Videl g nūc
quo in archa ex trecentoru cubitoru longa
est. et tamen non trescentis si centum an
nis fabricata est. qr ecta que abinicio
sch fuit. in fine sch redempta est. Quod
vo h archa sptes longa est ad latitudi
nem suam. et decies ad altitudinem su
am. humani corpis instar ostendit. in
quo xps apparuit. nam et ip corpis ei
est. Corpis enim longitudo a uertice usq;
ad uestigium sptes tamen hz quantum
latitudo que est abuno latere usq; ad
alterum latus. et decies tm quantum et
altitudo. Cuius altitudis mensura est
a latere a dorso suu erticem. Quod si
a centrem hominem mediarius supinum
sine pronum. sptes tamen longitudis
est a capite usq; ad pedes. qm latus a de
stra in sinistra. uel a sinistra in dextra.
et decies qm latus a tra. Sptes est. i.
mtrecentis. et spt etates sunt in eis;
temporib; sch. Vel trecenti signt fidei
trinitatis. uel crucem p tau quod in nu
meris trescentas signt. et ad hyc apd
sinos formam retinet crucis. i. remissi
onem pcatoru designans. Tenuiora

mensura etatis. plenitudis xpi. Sin ilam si
nam qua intuiscens altitudinem archedi
stinguunt. in. v. mansiones. Archa e ecta.
et quinq; mansiones sunt quinq; status.
tres presentis vite et duo future. Primus
status e illoru hominu qui dicunt carnales.
De quib; aut apls. Non potui loqui vobis
qsi spualibus. sed qsi carnalibus. Lac vobis potu
dedi non escam. Secds status est illoru
hominu qui vocant animales. de quib; dicit
rursum. Animalis homo non percipit ea q
sunt dei. Tertius status est spualium. de
quib; aut. Spualis iudicat omnia et ipse
a nemine iudicat. Quartus status est ani
rum exutarum a corpre. Quintus status
est in aia et corpre relurgentiu qui in
premus est. et cubito sup[er]emo consumat.
Quod tres inferiores mansiones sin altitu
dinem parietum in directu ascendunt. et
uersus sup[er]emu cubitum non inclinant.
hoc signt quod quitumlib; in hac uita profi
cimus. ad hyc tu a facie conditoris nisi qui
dam simul quia et p multum ascendimus
fidei si; p plenciam contemplationis ad ipm
non inclinamur. Unde recte in canticis can
ticoru sponsa dilectum suu post paries
tem stare commemorat. quia quidu humi
corruptionis teg[u]mine circundamu. quasi
quodam pariete interposito ab eius facie
prohibemur. Quartus autem est. v. man
sio in ascensu suo. ad unum colligunt.
quia die sctoru. et nūc depsito carnis
onere in contemplatione sin conditoris
letant. et cum iem corpora sua immorta
lia et impassibilia recipiunt. time plenius
et uberius ei p contemplationis plenciam
adhebunt. Quod cum archa in tecto suo
sursum in uno colligit. quid aliud signt
in quod cum ab hui[us] unte tenebris educti
fuerimus time omnium deliciorum mo
dum finem ad unum referemus. qui sicuti est
dm inde capimus. ut iam nichil habeat
nisi eius faciem sine intermissione intu
eri. eius dilectione sine fastidio sociari.
ei amore sine defectu pfrui. Hoc e enim
ad ipm tende et ad ipm pmge. semp
eum et per deliciu[m] quere. p cogni
tionem inuenire. et p gustum tangere.

In illa mansione que fundo erat contigua deputatus erat fumus animalium qui recte vitam carnalium exprimit. qui qui carnis delitiis miserrime quid aliud quam putredo fiunt. Seda ab hinc mansio continet cibaria animalium. per que communiter designant huiusmodi secta ecclesiam quandam medium statum tenentium. qui neque prosperis pro illicita delicia carnis succumbunt. neque pro contemptum mundi ad dignitatem spiritualium pertingere possunt. Hii autem dum a spiritualibus spiritalia comparantes pro evangelizatione verbi dei doctoribus sunt erogare subsidia reddunt. quod aliud quam secundum animalium aptecta fiunt. Tercia demum mansio animalia quidem tenet. sed immansueta. per que designatur vita spiritualium qui quidem in hac corruptione tenentes et legi dei pronem subiecti sunt et tamen in carne sua protinus per quod adhuc legi dei contradicunt. Animalia ergo sunt quia vivunt per rationem mentis. sed immansueta per illicita delicia carnis. In quarta mansione sunt mixta animalia. quia sicut dicit apostolus qui mortuus est vivificatus est a patre. et sine spe sunt. in illa die privabuntur omnes cogitationes eorum ubi a vinculis carnis corruptibilis soluti erunt. demersis ab illicitis deliciis manducabunt. Quintam mansionem homo tenet et volatilia. per hominem designatur vita talis rationis et intelligentie. In volatilia exprimit agilitatem in corruptibilis nature. Quando ergo mortale hoc induerit immortalitatem corruptibile hoc nostrum in incorruptionem. tunc mente et corpore pariter spirituales effecti. Sin modulum nunc et per mentis illuminationem omnia scimus et per corpus incorruptibilis lenitatem vigere credimus. Volabimus ergo iuste per contemplationem. volabimus corpore per incorruptionem. Discernendi mente et ut vita dicam discernendi et corpore quia ipsi sensus nostri corpori vertentur in rationem. ro in intellectum. Intellectus in sublevio in deum: cum nos coniungit per unum mediatorem dei et hominum deum ihm xpm. Quod autem forma archye deliniat ad similitudinem curie primum usque ad summum eorum non pervenit. hoc significare potest. quia quicquid infra deum est. minus perfecto est. quia et ipse redemptor noster sumpsit suscepite humanitatis minor patre. et ipse hoc propter obedientiam subiectus quod ipse a patre per equalitatem maiestatis non accepit. Si quis autem voluerit indagare milia numerum quos supra in altitudine unius cuiusque mansionis distribuimus. inveniet congrue quaternarium prime mansioni deputatum. Quia corpus humanum quatuor elementis componitur. et ex nervorum hymnorum compagine compaginatur. recte carnalium motus qui voluptatibus corpus deservimus per quaternarium exprimitur. De hinc quinarius per quinque sensus aptae animales homines figurat quibus flagitiis carnalibus eruptis non subvenimus quia eis que sic delectabiliter ipse novimus. ea que foris ad delectationem sensuum primum secum et diligimus. Senarius per perfectionem operum spiritualium. congruit. Septenarius quia requiem significat. adhuc in ipse requiescentium. et per plenam gloriam regnis. Octonarius quia significat resurrectionis. Nonarius commendat quia tam receptis corporibus beata immortalitate letatur. Est ad hunc aliud quod dicere possumus de ebdomadibus. Habet namque unusquisque nostrum tres voluntates in se quarum prima est carnalis. Secunda animalis. tertia spiritalis. Carnalis voluntas est ipsa quare freno concupiscentie. delitiis carnalibus per omnia sine retractatione obaudire. Legi non sub est. neminem timet. quicquid libuerit facere. Sua etenim concupiscentia ipse ad usum uti delitiat. cuncta spiritualibus studiis mihi vere. nec necessarios carnis usus optet excludere. Inter has gradus uterque concupiscentiae aie voluntatis medius tullio quodam interpabilitate consistens. nec vitiorum flagitiis oblectatur. nec virtutum doloribus adficitur. sic frenis abstinentie temperare carnalibus. ut nequam consentiat dolores necessarios sustinere. sine quibus delicia ipse nequeunt possidi. domum et sententias delitiant optimere absque cathegoratione. ut macerationem carnis. sine vigiliae

lyboze cordis puritatem adquirere. hui
uscatem xpi sine honoris mundani iactu
ri cribare. Postremo sic multe futura
consequi lyna. ut non amittat presen
cia. Que uoluntas munqm nos ad pfe
ctionem ueram yducet. si in tempore
quodam tercerimo collocaret. nisi hui
cepidissimu statum altriusecul hec in
surgencia bella distrumpet. Jam cum
hinc uolumeati famulantes uolumus
nolumet ipo paululum relqeare. confesti
aculei carnis in singentes. neqqua nos
in illa qua delectam temporis puritate
noxia stare pmittunt. Si ad illam ssm
horremus frigidam. et plenam sentibz
uicioz ptrahimur uiam. Rursum cum
succensi feruore spi. aqa carnis uolumi
qtinguere sine illo respectu fragilis
humane. et nolumet ipos wtos ad unimo
data ututum studia cordis elevatone
conferre. mbecillitatis carnis metpellant
ab illa reprehensibili nimietate spi vo
cat ac retardat. et ita fit utraqz conca
piscencia talu colluctatone alta sibi
met repugnante. ut aie nolimtas que
si totam se carnalibz delidus debere. si
ututum uultis laboribz deludare. qdam
uisso modamine tempes quadam equi
tatis libra instatera mi corpis constitu
ta. que carnis spes qz examine nec a dextr
mentem spe arbore succensam. nec a le
ua carnem uicioz aculeis pfundare per
mittens. respidum illum aiali uolumta
as stratum excludio. et illud qtum qd
uolumus salubrit uenire compellio. t
ututes non ocio et securitate. Si uigi
lando et cone one spi adquiramus ne
u illo pncipissimo tepore pmanentes.
ab ore suo nos euomere incipiat deus.
Hanc g luctam carnis ac spe et fruct
eius aplus manifestat. Vbi dicit. Vico
autem spu ambulate. et delidia carnis
non pficiatis. Caro enim concupiscit ad
uersus spm. spus aduersus carnem. Hec
autem sibi inuicem adsunt. ut nō qcq;
uultis illa faciatis. Horatit autem quis
quis se ab hui mundi delectatone sepa
rare. et ututibz opam dare contendit
uoluntate gra dei edificare dz intus edi
ficium uirtutum cui longitudo in fide t
nitatis trecentos cubitos habeat. in la
titudinem caritatis. spa in altitudinez
spei que in xpo est tginata. ut sit in hoa
opatone longus. in dilectatone amplus
in delidio altus ut oz iurium habeat
ubi xps est in dextra dei sedens. nam et
ipsius crucifixi capud in altitudine cru
cis positum e. manus autem in latitudi
ne extense time. ut a sinistra cordis mi
usq ad unimi cos diligendos qtendat.
In longitudine crucis corpus xpi crucifi
xi positum est. non sit remissa opatio
nis. Si qtensa ut plenet usq; in finem.
Quod dice uolumus de ar Liber se
cha sapie. ita distinguendus.
Quum est. ab his que sm allegoriam
singule assignata sunt esse ut quod i
bi demonstratum est inte. hoc hic que
ras in cogitatone. Habeat enim quod-
dam ee suum rest. in mente hois. ubi illa
sit que in se ipsis ut iam pterierunt. nel
adhuc futura simt simul subsistte possi
unt. Ego in hoc quodam mi rationalis aia
similitudine hui creatoris sui. qua ut
in mente diuina omnium rerum cause
eternales sine mutabilitate et distinc-
one temporali subsistentium. ita et uisi
mente sua pterita. presencia et futura
per cogitationem simul subsistunt. Si
g per studium meditationis assidue
oz mihi in hitare coperint. iam qdam
in temporales ee desistimus. et qsi mor
tui mundo facti. intus cum d unimur.
tunc quicqd fortuna qrit molis facile
contempnimus. Si fixum ubi est delidium
meum. ubi mutabilitati non subiacem.
ubi nec pterita requirum in qrtemus
fluxa. Vbi nec timemus aduersa. Ha
beamus g recte habeam utiles et
castas cogitationes. qua de tali ma
teria fabricabimur archam nam. Ista si
ligna que in aqua missa natant. in
igne posita ardent. qua enim cogita
tiones fluxe carnalium delectationu
deorsum non premut. Si; flamma cari
tatis ascendit. Nec timeas hui igne

in tectis tuis. Ne tibi li non arserit
et eo calore actim tuū. Postea bituminā
bis archam tuam intus et extra. Extra
ne manseruidinem habeas. Intus ut
caritatem nō amittas. Sustinemus enī
in secreto consolē tue suauitē pausare po
teris. uili pul malol eo extra p manse
tudinem tolerare eo intus didiceris p
caritatem non odisse. Bituminē calide
natē est. et nascitō de terra fumigata.
et caritas procreatō in aīa timore diui
ni iudicii pcussā. Demcps uideamus
de mensura arche. qualiter fieri possit
in nobis. Dicimus supra trecentos
cubitos presentis sm̄ significe. Si g̃ tu co
gitatōem tuam dixeris ab exordio mū
di usq; ad finem. et p̄sentis consida
uisque et q̄nta deus mirabilia pp̄ elec
tos suos. et p electos suos operatus sit. ut
ad hunc opat̄. trecentorū cubitorū lon
gitudinem in corde tuo metiris. Si aūt
cogitatōne pcurris eōrum. et utam fi
delium contemplatus eam. et ad exemp
lum pp̄ositi in latitudinem quinquaginta
cubitorum cor extendis. Si dīne pagi
ne que. xxx. libris continet̄ scientia hi
eueris. in altitudinem triginta cubito
rum cor tuū erigeris. Hec est archa
quā edificare debes. Isti sunt enim pa
trum tuorum. quos ebri ēnegredi no hic;
quos altissimus misericors uxta num
filiorū israel. qui separabat filios adam.
et gentes diuidebat. Hec est arca qui
habitare debes. et pasci in diuiciis ei.
Nequesce g̃ intra hos parietes. sub hi
tecto mane. hāta in hac domo. procella
et tempestas forsit quocumq; ingredi
eris naufragiū pacieris. Si inpbe p
sapiam diuina secreta rimari conaris. q
nobis deus per sc̄ptam suam aperire
noluit. Altitudinem. xxx. cubitorum
transcendis. Si usq; in finem scī non
credis eōrum duraturam. et aliquā de
desistendam auxilio. trecentorū cubi
torū longitudinem transis. Si frequēs
de anatomiis huius mūdi et de uana o
usatōne illorum cogitare delectaris.
.l. cubitorū mensuram ēnegrederis.

Archa diuisit sicut iam
dēm est cordis nri secre
tum est. in quo latere de
bemus. a strepitu huius mūdi. Si; qua
pa nre conditōis nr̄i rimatā deu nos
silencio mentis contemplatōnis pausare
non patiō. Quitum iubemus hostium et
fenestram. Hostium ligō quitum per
quatōem. fenestra quitum qui fit p cogi
tatōnem. Hostium deorsum est. fenestra
sursum. quia actōnes ad corpus pertinent
sensus ad aīam ut cogitatōnes. hinc e
quod per fenestram aues quierunt. p
hostium bestie et hoīes. Quod autem
p auem aīa significet et p hoīem co
pus habemus qr libro iob ubi dr. Homo
ad laborem nascit. auis ad volatum. q
sic nati in hac uita sumus. ut si uolum
aīam contemplatōem leuare. necesse
sit corpus p exercicia laboris attere
Quod uo hostium in latere positum
dr. hoc ligō quod nūqm a secreto cor
dis nri p cogitatōnem exire debemus.
et p̄posito intentōnis. Si; accidenti occa
sione necessitatis et forsitan non sine
causa hoc de fenestra tacuit scriptura
qua et si p cogitatōnem aliqui uolu
tate exire licat. nūqm tn̄ per cogitā
nem forsan prodire debemus. nisi exe
cessitate. Quod t̄ p hoc conuenienter
innuit. quod homo nē qui uolut fe
nestram aperit ut aues emittet. hos
tium vo forsan adō clausum. et ursū
ab eo apertum delegit ut homo exire.

Quatuor modis eximus
p actōnem. Actōnes nam
q; alie sunt carnales. i. que ad
nutum corpis pertinent. Alie spuales
que pertinent ad ministeriū mentis
ad utraq; boni et mali exeunt. Qui ad
explendam uoluptatē exeunt actōnib⁹
forsan misericordie. Si misericordie sunt in nam
dis aīalibus. que de archa exierunt. Q
autem exeunt ad ultimum necessitatis admi
nistrandi. aīalia quidem sunt. si mun
da. Qui uo exeunt regimini curam
que uidelicet actō spualis est. a gaudē
suscipiunt et a secreto interne quie

non ꝙ ambitione sꝰ; ꝙ precepto obe
dīe ad publicum prodeunt. Similes
simt noe qui ꝙrens de archa lac̄ficū
obtulit. qua lege tales eo magis ꝑ abla
nendam oīm se motus carnis occidūt
quo grauiora interne quietis dampna
ꝑ occupatōnem se ꝓtulisse cognoscunt
Illi autem qui ꝑ glām ꝑ honores
in ecīa suscipiunt. et cum se in sibi
mi ꝓfectos uident ecīe delpciunt.
et infirmioribus quib; qz in ecīa positis
ꝙ compassione eum descendē nolūt. Si
miles sunt eum qui demidati patris
uerenda deridet. et ob hoc merito sen
tenciam maledictōis accipere. Quadruo
modis ꝙrimus ꝑ contemplatōnem. Pri
mus modus ē qñ considerāmus oīem cā
tam quid sit ꝙ se et inueniūt oīa
uanitatem. qua oīs ꝯtura sic deu
clylo ad ē uenit. Ira ꝛ cotidiana im
tatōne udicat. qz q̄tum in se est ad
nichilum tendit. Secūs modus est q̄n
considerāmus quid sit eadem creatura ex
dono creatoris. ꝛ cernimus in ea diuinā
imis similitudinem. qz ipā que ꝑ sua cō
ditōne mutabilitati subiacent. dum hoc
bñficio creatoris accipiunt. uel mundū
postmis ē desinant. quodam in opus
temporale ecīe opificis unitatē stabili
tatem. Tertius ē modus qñ considerā
quom uteris deus nūlio creaturā ad i
plenda iudicia sua. siue pro sua mia
bñficia largiendo. siue pro nō uidere e
rgando supplicia. In hac aūt considera
tōne inuenimus oīa ē instrumēta
dine dispensatōnis. et mē prauitatis
agnitum. In hoc gne contemplatōis
audimus oīem creaturā ebris uocib;
nobis loquentem. Prima uox dicit acci
pe. Beda: dicit redde. Tertia dicit fuge
Accipe bñficium. redde debitum. fuge
supplicium. Prima uox ē famulantis.
Beda admonātis. Tertia comminan
tis. Vox famulantis ē. celum die. oym
stro ē lucem in die ut ingrediet. Tene
bras in nocte ut pauiet. Ego ad oblec
tatōnem tuam gratis temporū uicissi
tudines pario. Terrorem ueris. et estā
tis feruorem. autumni plenitudinē. ꝛ
algorem hiemis. Ego alentibus; in cre
tis dierum et noctium spacia sibi tone di
stincte extendo. ut eo uarietas tollat fasti
dium. et nō pariat oblectatiōnem. Aer di
cit. Vitalem tibi prebeo flatum. et oīe
gremis auium ad tuū mitto obsequium. Aq̄
dicit. Potum tibi prebeo. sordes purgo.
Arenis rigo. et diuisorū greia piscium
ad tuū esum ministro. Terra dicit ego te
porto. ego te nudo. Pane confouo. Vino
letifico. omnigenis fructib; oblecto. Vi
uentis animalib; mentis tuis repleo. Vox
admonentis est. mundus dicit. Vide
homo quom amanter te qui ꝑ te fecit
me. Seruio tibi qua fēis sum ꝑ te ut
eo tu seruias illi qui fecit me et te. Ille
ꝑ te. te ꝑ se. Si senteis bñficium redde
debitum. Accipis benignitatem. redde
caritatem. Hoc ebrius et hoc grex
deus. Vox cōminantis est. Ignis dicit.
a me combureris. Aqua dicit. In me sub
mergeris. Terra dicit. a me absorberis.
Infernus dicit. a me deglutieris. Oīa
oīs creata licet ꝙ conditōne sua hoī
famulent. sic ꝛ peccatis; pro malorū mi
corū consortia comminant ut in singulis
eatenis ꝓpter timeant qd se meruisse
cognoscunt. ꝑ qd ꝛ deus est qd nem
me plegente fugit impius. Quis ita est in
securitate simplus pauidus. sicut ille
in supplicio securus. Quarto modus con
templatōnis est. qñ inspicimus creatas
sm hoc qd homo est uti ꝓt. ad explē
dam carnis concupiscēe uoluptatem.
et mens cogitamus nō naturalis infir
sub fidium. sꝰ; libidinis oblectatiōnē. Ly
ceo eua lignū uidit qd eet pulchrū
uisu. et ad uescendū suaue. et tulit
de fructu eius et comedit. Cu hoc ti
per cogitatōem ꝙrimus. simules simus
corpo. qui reatus nō ē. qz dū horis qd
male delectat inueniunt. ad archam
conscīe amplius redire nolunt. Ech
qua uero ea contemplatōnum grēa
in ꝙritu columbe figurata sunt. que
cū missa eet. et non inuenire ubi req
escet ꝑ eius. reuisa ē. ad uesperam. ꝑ

tanꝰ ramum olíue uirentis in ore-
sino. Quo modo ramꝰ olíue depreꝫ
Quæ quidem ſi; ua ſad archam.
ei non rediit. qua forꝫ inueio
quod intꝰ non habuit. nec cū forꝫ
amauit quod intꝰ deſeruit. Namꝫ
olíue uirentis bonum ñtis affēn
demonſtrat: qua ſepe ſcī uiri eſſ
to magis forꝫ opa dīna aſpiciunt?
continuo in amore conditoris uirꝫ
deſcunt. Vnn. n. rerum p̄ſentium
mutabilitatem aſpiciunt: contemn
o que in hoc mūdo pulc̄ uidentur eſſ
in cogitatōne uiolescunt. et q̄li re
uirentes: oliuam in ore deferunt.
q̄m tanto ardentiuſ conditoriſ ſiu
ſtiam concupiſcunt. quo in rebꝫ cō
ditis mēb quod delectare. inuenerit.
Delectabilit̄ intꝰ mentꝫ paſcitur.
q̄ delectabilit̄ forꝫ non tenet̄. et
q̄ ad archā ſue p̄tium reducta ia
ſecura erepudiat que in mūdi fluc
tib: p̄uſ naufraga erat. Similit̄
in ſo gñe contemplatōnuſ. quocies
in rebuſ uiſibilibꝫ in inuiſibilem dei
uirtutem et ſapiam animaduꝫ. diſ-
cernim⁹: q̄ ramum olíue ab aquꝫ
ad archam reportamuſ. quia in re
bꝫ mutabilibꝫ q̄renda noſ agnoſcim⁹
q̄ in nobis immutabilit̄ diligam⁹.
In ſcio idem gñe contemplatōis
dum iudicia eiuſ forꝫ attendimus.
in timore eiuſ et amore intꝰ re
nouamur. In p̄mo g̃ materia uani
tatis miſpecta. in nobis gignat con
temptū mundi. In ſo ſimulachrū
ōnuſ laudem dei. In ſcio miſtrum
cum diſpenſatōmꝫ timorem et
amorem dei. In q̄rto fomeꝫ cupidi
tatis incendium libidinis. Hunc
g̃ q̄rendum caueamuſ. nec egrediam̄
temere ſenio de conſcīa ſua confi
dat. Dīna intus urgeo. mentꝫ ea
ſola. mentꝫ columba fuit. Si q̄ aſſū
ta ſunt ſeducta. non ſunt cor. eccl̄ia
forꝫ colorem parit̄ cum noīe mutat
uit. Sic. n. ſcīptum eſt. Eccl̄ia ē
dīna uc uideo mulieres regionis
illius. Q̄m cum uidiſſet ſichem fi
liuſ emorroi p̄nceps ēre illuſ ad
amauit et rapuit. et dormiuit
cum illa ui oppimens ūgmen. Q̄
ui optimē. patet: qua ids nō opt
uit corrumpat̄. ſi; tñ qua temere
ceſſit. pudicicie ſue damna ecc̄l
mucta ſuſtinuit. Quod aūt ſub
iungit̄. congl̄utinauit eam libi.
hoc eſt cadauer mucuit. et am
plius redire ad archam noluit.
Quot mansiones in De ēbz uam
intellectuali archa ſi ſcīmus:
gñe ēa gña cogitatōnum. arche
rectum. Vtile. neceſſariſſim. Si ego
diligē optero meditatōnem ſcīpē
rum. et libent̄ cogitauero de ſi
tatib; ſcīoꝝ. et de opib; dei et
de aliꝫ quecūq; ad emendatōnem
morum. ſiue ad exercitatōnem ui
tis ptīneant iam in archa ē et
pi. Si; ſi bonum qd noui adhuc im
cari dissimulo. tunc dicē p̄ſim⁹
quod recta ſit cogitatō mea et
utilis. Quid bonum quidem ē quod
de aliꝫ cogito. qd in aliꝫ agnosco.
Si; in utile eſt michi. ſi illud ad
exemplū uiuendi non traho. Quid
aliena uirtꝫ mich non pdeſt. ſi
illam q̄ritum pallim imitari negle
xero. Theſaurꝫ abſconditꝫ et
ſcīa abſcondita. que utilitatē in
utriq; eſt: Scīam abſcondo. ſi
bonū quod noui opc non oſten
do. Ideo mich non p̄ē p̄odeſſe. quod cum ſciam habere di
ſimulo. Si aūt opam dedero non
tñ ut ſciam. ſi; etiam ut agā
ea que bona ſunt et utilia. et
in hoc ſedulo fuit cordiſ meꝫ
cogitatō. q̄rimuſ ūtutes quales in a
liꝫ iam amare. et imitari didici
meas faciam per exercitiū diſci
pline. et formam recte uiuendi.
cunc pollum dicē qd utilis ſit cogi
tatio cordiſ mei. et cunc aſcendi in
ſam mansionem. Cor meū iam ma
gis in unum collegi. ut non diſcin

ſa
ōtra
illum

per ea que uana sunt et ad utilitatem nō pertinent. Restat, ut cum eop opa uirtutum oppe habe. elaborem quoq; ipāl uirtutes habere. hoc est ut quod foris de monstro in ope. intell pfliceam in uirtute. Quoq; non multū in prodest hec opa. n & uirtutes opm qm habeam. Si gr ad hoc cogitationem ordis mei instituo. ut ad quid uni in me foris ihūanus apparet alpectibz. diuinis intellectibz plentare obtutibz. tunc ascendi in ecclam mansionem uirtutes sunt que sunt necessarie. Si me hal oīs pfecpue una est nāia. id est carnalis que nos deo coniungit. et ideo in supmo angelica ad unū colligiē. ut iam unum cogitemus. unum expectemus. unū desideremus. dīm nrm ihm xpm. In pma gr mansione est cognitio. In secūa opus. In tertia uirtus. In supmo pmium uirtutis dīs ihc xpc. hoc g̃ dns dicit in psalmo ubi dicit. Voluntatem et disciplinam et scientiam. Si conuertas. scientiam et disciplinam et voluntatem doce me ihū xpe. & c. Quid columpna in me

Columpna ut- dio arche et medio arche secta ligez. in erecta in altitudinem .xpc. cubitorum. cui unūla fabrica innititur cuius pcipio sursum per qdrum in singlis latibz; unius cubiti mensuram hēt. ipa est lignum vite quod plantatum est. in medio paradisi. id est dīs ihc xpc. in medio ecclie sue. qui premiū salutis. qui finis opis. qui meta itineris. qui corona certaminis. in communi oīnb; fidelibz; positus. qui de tra ortus est. et celos penetrauit. qui ad una uenit. et sūma non deseruit. qui sursum est. ipe est et deorsum. Sursum maiestate. deorsū compassione. Sursum ut trahat

delidium. deorsum ut pstet subsidiū Deorsum me nos. supra nos sursum. Deorsum quod a nobis simplit. sursū qd nobis pfuit. Iste est mons domus dīi pparatis innumeris monesium. ad qm fluunt oēs gentes. et de quatuor a gulis arche qi de quatuor mundi partibz; ascendent.

Hm ascendimus de caloze orientis Actis. Alii de caloze occidentis. Alii de frigoze orientis. Alii de frigoze occidētis. Calor orientis. est fernor spūalis Calor occidentis. est concupiscia carnis [illegible] frigus orientis. timor scribe [illegible] frigus occidentis. cecitas ignorancie. In caloze orientis creatus est homo. pp quod & polleat ē in hortis eden. ad australē orientē. Si ēūlimur ad frigus orientis qui ad illius participationem se contulit. qui pmus ad aquilonem sedem se posituru dixit. Dem de ad calorem occidentis cecidit. qñ do post pcām aliam legem in membris suis repugnantē legi mentis inuenit. hinc q; ad frigus occidentis corruit qm cecitate ignorancie pensius illi celestis panis esum obliuisci cepit. In caloze orientis pncipium est bone nātē. In frigoze orientis. medium est cultē. In caloze & frigoze occidentis. pena corpis & aīe. In caloze orientis. in alto creatus fuit homo. In frigoze orientis. supbe exaltare se uoluit homo. et ideo in caloze et frigoze occidentis. ad una corruit homo. Si pp mediatorem dei & hominū dīm ihm xpm. et ecce isti uenient tam ab oriente. et illi ab occidente. ut recūbāt cum abraham. ysaac. et iacob. in regno celorum. Jam clamat aquilonem ut det. et austro ne prohibeat filios dei. Quia n. xpc ihc uerus deus & uerus homo h est. in hoc pbet exemplū. et diuinitate remediū. & humiliatione infirmitatis nram scribam re pmit. et illuminat cecitatem et tutet maiestatis & aīe nram. ideo in visibili pascat. et aīe nrā p obumbrōez

spē scā ab estu uiciorū protegit. Iden-
g nob et lignū vite et liber vite effici-
lignum: qz obumbrat et pascat. Liber
qz instruat et erudit. Increpat elatos. il
luminat cecos. esurientes cibat. estuan
tes obumbrat. Audiant elati. increpati
onem. et hūlient. Audiant ceci animo
doctrinam. et illuminent. Quos ergo
estus uiciorū umbram petant nec refi
gient. Qui esurium et sitiunt iustitiā
am. huc gradiant ut saturent. Nemo se ex
cuset. omnis homo congruū suo moribo re
medium inueniat. ubi et malis locus
detur. ut se corrigant. — et
bonis ut meliores fiant. Ascendamus
g omni occasione posita pigritia. Ascendam
alacres. ascendamus letantes. qua in
domū dñi ibimus. Ascendamus ad festa
supne patrie. tribus istis. ad confitendum
noī dñi in tribus iterum. Teneamus sursū
oculos nros. et videamus ppureas semitas
stratas in latibus monetū eternorum.
et calles supne directos usq; ad portas
eterni. Ibi nequissimum cruciis in sublimi
luce roscida micans: hostes eterni. et ami
cos confortat. Porte ciuitatis apte sūt
et implateis eius uoces canentiū alla.
Videbis nunc ascendentes ppl̄os mitos.
accinctos. in psalmis canentes. ex omni
bus gentibus. et nationibus et linguis. Alios
in uestitu roseo fulgentes. Alios am
ictu candido nitentes. Alios in uiola stre
dicina pluentes. omnis ornatos ad sollēp
nitatem gaudis et in mirabili ppositus
qui ppatus est ad diem dñi. Ipse rex ei
lium est et inuitat nos. Ueerunt est.
et adiuuat nos. Exercitantē pigri. con
fortantē timidi. Roborantē infirmi. et
animosiores reddunt strenui. Omnis
etas omnis sexus. omnis condicio. concur
rūt ex omnibus mundi partibus. et ascendūt
certatim cū alacritate et letitia inde re
gem in decore suo. Cupiūt omnes. cupiūt
singuli. in die tante sollempnitatis apta
re festinū. locum gradib mire de lyis gradib
ascensionum quibus in celum scandiē.
ut illum creator labor utinam quam delec
tab premium repromissionis sūt hec
ubi ppurei ascensus. qz cum labore asce
dit. si subtrahit caritas qua labor ipse
allenet. Primus itaq; ascensus est de
frigore occidentis. hoc est de timore iusti
tie. quia oportet primū pauorem hūli
ari. et ppobediam relinqe. quia ppo
bediam lapsum meruerat culpe. Secūs
ascensus est de caloze occidentis. qua
nate est deinde uicia calcare carnis ut
non ambulem⁹ sin delicia nūa. et mor
tificare nūra nūa que sunt supra terram
ut nō seruiam⁹ ultra pōi. Tercius ascē
sus est de frigore occidentis. qz iam
ppfecte affectus carnales. ppabstinen
am et exercicium discipline exuerim⁹
mus in nobis. tunc ubi meditationis
doctrine diuinaz scripturaz nacte pe
mus. uel p studium lectionis et medi
tationis rursus illuminent oculi mentis
sicut dicit psalmista. Declinate a me
maligni. et scrutabor mandata dei
mei. Quarto ascensus de caloze exci
tis ubi de bono proficim⁹ in melius.
qua necessariū ad ppfectionem uenire pos
sumus. ut et in nobis que agimus si
ne intermissione crescat studeamus. Quod
autē columpnam. xxx. cubitorū alcitu
dinem habitem in medio arche exprimit
Quid ita ad litteram fieri credamus si
ue non. nichil inde est. si tm spaciū
eiusdem dimensionis et quantitatis. ab
uno latere sursum potuisse intelligamus.
Rursum qz p. xxx. cubitorum altitu
dinem diuinam scripturam figuri diuini
et post ea p columpnā. xxx. cubitos
in altitudinem habitem. xpm figuri. ab
seruimus. contrarium nō est. Quia omnis
scripta unus liber est. et ille unus li
ber xpc est. Quia omnis scripta diui
de xpo loquit. et omnis diuina scriptura
in xpo impletur. et legendo hanc scrip
turam. hoc querimus ut ei fides et dilec
tio; precepta aguoscentes. qd ille
facere. qd promisit perpere meamur.
Sicq; et cogitatione ueritatis. et ope
re uirtutis crescentes. usq; ad eius con
formitatem et mensurā etatis plene
tudinis ipius spualiter pertingamus

Igitur ut melius pate
amus que dicimus · ipam columpnam
in medio arche depinxim⁹ eidemq; in late
australi lignum uite. In late uo aquilo
nari. liber uite nom̃ adscripsimus · unde
et in eodem late xxx · uolumina diuine
pagine sin ordinem ab uno sursum · ut
est in singulis manciunib; decem dispo
nimus · qua sicut diximꝰ omis scripta
diuinitus ille liber est. qui liber uite
est. Et sciendum quod xp̃s cum in ge
mina nacõe una eccia constet · psona · sin
utraq; nacõe liber uite et ligni
uite congrue dici potest. ab tam ipa
ecclia nobis sin formam humanitatis assu
pte liber uite assertus est · qua in ho
mine p̃bnt exemplum · Sin formam
diuinitatis ligni uite factus est · q
ex uirtute diuinitatis parat remedi
um · Ligni in se duo ista fructus et
folia · fructu pascit · et folio⁹ obumbrat.
Sic uirtute diuinitatis illuminatur mi
rorum refectio est · et infirmantiu
obumbratio · Liber uite ad aquilonem
respicit · q; p humanitatem saluatoris
exortum · e · hmen hitantibus in regi
one umbre mortis · Et ligni uite ad
austrum uertit · ut uolentes gustu
suc dulcedinis pascat et proficiat ·
et infirmos ad huc ne deficiant in e
ius temptationum lub alis protectois
sue quasi in umbraculo meridiani abs
condat · Hec ipa si paululum ad huc
prosequimur non sit honerosum · Ho
mus enim more exponentis planis et pu
ueris ubis sensum aptre · nunc more
meditantis · nunc qñ dubitantis · nõ
ñ inuenientes huc illuc; deie men
tis discurrere · Qui liber uite dica
tur sunt libri scripti a deo ? Sunt
Alii sunt libri scripti ab hoibus · lib
quos scribunt homines exemplis; mortu
orum aialium · Nunc ex aliqua creatura
corruptibili matia fiunt · et cum pu
sillum durauerint ipi quoq; ueteres
cunt · et quadam sua morte resoluunt
in nichilum · nisin de se deficeps reli
quis uel legentibus · et istos libros os
qui legunt moriunt aliquando · et nemo
semper uiuens inuenit. Hi ergo qui ex
mortuis a mortalibus morituri fi
unt · et sui lectoribus suis amatoribus
nutam semper p manentem dare non
possunt · nequaqm libri uite · si mortis
peccati ut mortuorum ut morientium ap
pellari digni sunt. Quod si ego talem
librum inuenire possim · cuius origo e
terna · cui in corruptibilis essencia · cui
cogitato sit unita · cui sapturi indeleb
ilis · cuius in spectus desiderabilis · cuius
doctrina facilis · cuius scientia dulcis ·
cuius profunditas inscrutabilis · cui
uerba in numerabilia · et unus tam ubi
quina · Hic est liber uite · Hos sic dis
tinguentes eicius indebitus. De tribus
Tres sunt libri · q; facit hos libros
de aliquo · Sed us est · q; creauit
deus ex nichilo. Tertius qm deus gemu
it dm de se deo · Primus opus hominis
est · corruptibile · Secus · opus dei est
quod nusqm desinit esse · in quo opere
uisibili inuisibilis sapientia creatoris
uisibiliter scripta est. Tertius est no
opus dei i sapientia · per qm fecit
omnia opa sua deus · qm gemuit no se
est · in qua cuncta ab exordio que factus
sunt sin suam prouidentie · et prede
stinatois · p̃scripta hunt. et hic est lib
er in quo quicq semel scriptum fu
erit nusqm abolebitur. et omis qui meru
erint peruenire usq; ad eius inspectoes
inuenit in ee nunc. De tribus verb
Item tria sunt uba · Primum est ver
bum hominis quod prolatum desi
nit. Qm est uerbum dei id est opus
dei · quod creatum non inuariabiliter
subsistit. nec tam aliquando desinit. Ter
cium uerbum dei · quod genitum no ca
pit finem uel principium nescit. neq;
ullam mutabilitatem recipit. et hoc
est uerbum uite. De trib⁹ lignis.
Item tria sunt ligna inter. Primum est
arbor illa materialis qm produxit dns
deus de humo in principio cum planta
ret paradisum · in medio eius. cui fruc

ne post pcm tangeꝛ homo · eiectus ē
de paradiso · Sm est dñs ihc xp̃c · qui-
sm formam assumpte hūanitatis ī me
dio ecc̃e siue q̃ lignum vite in medio
paradisi plantatus est · de cuius fructu
quisquis digne manducare meruerit
viuet in ēternum · Verum est lignū vite
quod plantatum est in illo inuisibili pa
radiso · id est sapīa dei cuius fructus eis
est beatoꝝ angloꝝ · Sm eo ēternum · vnū
ē lignum vite · S; ad ēternum creatus fu
it homo · a primo eiectus est homo · ad
sm reuocat̃ homo · lignum vite nō est
ī in paradiso · extra inueniꝛi non p̃
cuius ibi est locus · ibi figit radices · ibi
expandit ramos · et profert fructum
in tempoꝛe suo · Et credo pp̃ decursus
aquaꝝ viuentiū · q̃ plantatum est pp̃
fontem qui oꝛit̃ in medio paradisi · et
irrigat unūsquemq; paradisum · et ideo
nec siccari radix eius · nec rami aref
cere · nec folia defluere possunt · sz p̃
manens uiret in p̃petuum · Habes g̃
tres libros · ēt verba · et tria lignа · q̃
li in singlis sibi inuicem compare no
ueris · indebit̃ q̃m sit mich unum eoꝝ
partium cum medio · nec tam̃ id ēt p̃
medium · comparatū cum medio · Ver
bi gr̃a · Tres ibi libros p̃scripsimus ·
Primum qui est opus hoīs · Sm qui
est opus dei · Terenum qui est opus
nō dei · S; sapīa dei · per q̃m fecit oīa
opa sua deus · Dic g̃ opus hoīs ·
opus dei · sapīa dei · Inde hec quatus
sit comptio videamus · Certe salon
cum respexisset ad opa hoīm et con
sidasset ea · sic ait · Vanitas uanita
tum · Vanitas uanitatum · et oīa
uanitas · Quid ist amplius hō de v
niuso labore suo · quo laborat sub so
le · Non g̃ facis finē ei solum modo
dixisse uanitas · ī congeminans rep̃e
tisset · Vanitas uanitatum · uanitas
uanitatum · et oīa uanitas · Et be
ne · Si ēm testante · p̃sumsisti · uani
tas est oīs homo inueniꝛi merito
opus hoīs non solum uanitas dicet̃
S; uanitas uanitatis · De opib; aut̃

dei quid sentiat · paulo post manifestat
dicens · Vidi quod oīa opa que fe
cit deus p̃sistent in ēternum · non possi
mus eis quicq̃m addere · nec auferre que
fecit deus ut timeat̃ · Quod ferm̃ est
ipm̃ p̃manet · Quid g̃ dicam · Si opa
hoīm cum opib; dei compare uolu
ero · dicam aliquod ēe opus hoīm
an non · Q̃ ēm consideret in se · aliquid ēe
uidet̃ · Quod comparat̃ mich ēe uidet̃
q̃ mestimabile est · q̃tum in compa
tōne superet̃ · Si tam̃ alterius ascendens
opus factoꝝ suo compluerit · minus
autem adhuc inuenit ēe oīa que
um temporis · comptatum ēternitatis
tis · Sic est de verbo ·

Aliud est uerbum hoīs ·
aliud est v̄bum dei · opus dei ·
non deus · atq; aliud v̄bum dei deus ·
Si opus dei · quia mutabile ē ēternitat̃
v̄bum dr̃ · q̃ oꝛit̃ prolatio · sapīa v̄o d̃
qua īmutabilis est · mēnsa ceus v̄bum
appellat̃ · q̃ mentis conceptio · et sic
uox prolata statim p̃it · intellectus
autē p̃manet · sic quod fecit deus na
tiat̃ · quid ē d̃ non mutat̃ · cognoscit̃ et
p̃ prolatōem uocis cognoscit̃ cognita
cōdit · Sic in opꝛe suo manifestat̃
sapīa creatoꝝ · Opus ēm hoc · opus
est pulchrū · opus d̃ optime dignū ·
opus q̃d sapientem decet · opus q̃
nemo n̄ omnipotens facē q̃at · et id
specie sua tam̃ uoce quamdam v̄
tutem sui conditoꝝ protestat̃ et
sapīam loq̃t̃ · Que sapīa sic fecundi
uit unūsq; ut habitet in eis que
fecit · in singlis tota · et in toto tota ·
nec maioꝝ in toto · nec minoꝝ in sin
glis · et ideo non totū magis nō sin
gla minus q̃m totum totam · et sin
gla totam loquunt̃ sapientiam · Vbi
q̃ loquit̃ v̄bum · s; verbum q̃d ēm
est · uerbum q̃d fecit · Verbum q̃d
ēm sit · uerbum quod mutabilitatem
non recipit · v̄bum q̃d sensu percip̃
verbum q̃d mundo corde uidet̃ · Ver
bum pulchrū uerbum; pulcherrimū ·
uerbum quod oculos cordis delectat ·

ēm simo quod unus
est comparatū

uerbum quod oculos cordis illuminat. verbum creatum. uerbum non creatū. sz natum. non prolatum. sz de corde eructatum. et in quod desinit omnis sz quod primeo genitum. Propter ea si sapiencie opus sibi comparat. minus est omne qd ẽpsit ad id quod mutabilitatem nescit. qualis minus monẽti instans p̃ uis diuturno comparatum. quod temporis angustias non excedit. Sicut est de ligno. cum

Quel sunt paradisi. v paricio tri nus erexit vis. cui in cola fu ũ ligno ti p̃mus adam ẽremus. Sed fidelis rũ qui est ecc̃a scz̃orum q̃ fundauit deus. et inhabitat sedes adam celestis .i. xp̃c. Terrenus celestis qui est regnum dei. et vita eterna et eius viuencium. ut poci ẽra inuenis in qua habitat deus. In pri mo paradiso ligni, vite est arbor magna. In so lignum vite est humanitas saluatoris. In ẽcio lignum vite est sapia dei. uerbum patris. fons vite. et origo bonꝝ. et hoc est uere vita eterna. Hinc ueniamus ad comparationem. Ecce lignum vite quod erat in paradiso erestri corpalem tantũ in uitam sine defectu uegetare potuit. ligni autem vite fidelis paradisi .i. xp̃c ihc mandicantibz carnem suam et bibentibz sanguinem sinũ vitam eternam repromittit. et tamen idem ipse expri me uolens q̃uenum distare. sacramẽto a ueritate ait. Corpus nichil prodest. spc est qui viuificat. Quasi dicat. Si me corpaliter in sacramẽto sumitis. nõ hoc vobis suffice credatis. nisi et me quẽ admodum uerbum vite sum. illumi nans. uiuificans. peccatores. et mun dos iustificans. spiritaliter edere discatis. De arbore sapiencie.

Hoc est g̃ uere ligni vite. Verbum patris in excelsis sapiã vi delicet dei. que in cordibus scz̃orum tanq̃m in paradiso inuisibiliter per timorem seminat. per gr̃am rigat. per dilectionem nutrit. per fidem radicat. per deuocionem germinat. per compunctionem oritur. per delectionem excrescit. per caritatem roborat. per spem uiret. per circumspectionem frondet. expandit ramos. per discretionem floret. per uirtutem fructificat. per patientiam maturescit. per mortem carpit. per contemplationem epulat. Sz quia sermo longus procellit. paululum respiremus. simul orantes ipm dei sapiam. ut nos gustu dulcedinis sue dignet saciare. que nos per gustum amare mortis. non dedignatur. et redimere. Cui sit honor et imperium. Amen.

Finem precedentis libri sequitur liber Incipit liber per similitudinem eiusdam arboris demonstrans quali ter sapia oriat. et excrescat in nobis.

Hic ipse in eternum gradus quos ibi bene. et summatim pertransimus. iacet per singula prosequendo explanamus.

Primo igitur ibi de timore dicitur sapia dictum quod per timorem seminatur. Equidem pulchre. per timorem seminat sapiencia. qua timor dñi est principium sapiencie. Et sicut de seminibz oriuntur germina. ita de timore dñi nascit sapiencia. Caritas enim ipa sapia est. quia per caritatem dñi gustamus. Gustando enim cognoscimus. sicut dicit psalmista. Gustate et videte quam suauis est dñs. Timor autem dñi ipse ad nos caritatem adducit. quia dum docet timor penam. facit amare prelium. Considentis enim penas inferni. et tormentis que damnatos expectant. subito animus terrore concutit. ac dein de ad se reuersus. ac viam euadendi q̃rens. statim illum qr delicio requirit. per quam intrans periculum euadere se posse agnoscit. Quo posito inuenit. et qr affectu delectationis amplectitur. tunc ille horror primum intolerabilis qr amore mitigat. et sic de timore quidem caritas nascit. Sz per caritatem timor continuat. Decet enim timor dñi per quem uenit ad cor. facit pauperem spiritu. Paupertas autem spũs duplex est. Nam

sunt et corporales diuicie in affluen
cia rerum temporalium. et sunt spu
ales diuicie in possessione virtu
tum. Uterq; g̃ apud dñm diuisę ẽ
cõiunctõ. Vtq; a regno celorũ p
hibetur. et ille indelicęr qui temp
oralib; hilł et picturiłł homł supflua
habundare concupiscit. et ille qui
ẽ magnum aliquid de se existima
mł. sua se uirtute stare gł̃atur.
Sz timor dñi ad mentem uenien
dum pondus finit̃ examinił. et q̃m
districtus uenturus sit. unde nobis
in cogitatõne anteponit. omnem mor
tẽ ne concupiscẽę delectatonem et
ẽmgnit. et nr̃am uelut infirmita
tem ad memoriam reducens. q̃n hu
milia de nobis sentire debeamus osẽ
endit. Sopito deinde terrorũ deside
riorũ strepitu continuo mens ad q̃e
tem cẽne pacis componit̃ et ut ca
pax ẽ possit celestis sapiencie ex
pũa sua tranquillitate p̃parat̃. Sapi
ã enim hospitare nescit nisi in corde
pacifico. et rõ ubi in quibz adhuc
delidia terrena p̃strepunt que sit
sapia non noverunt. Nam sicut
bs iob testat̃. mare loq̃t̃ secum nõ
est sapiam quia mens est quas cure
carnales q̃agitant. non comprę
hendunt eam. Sz qui mundatur
actu ipe inuenit eam. q̃ dum ani
mus ab exteriorib; abstractus ad se
ipm colligit̃ robustior ad contempl
anda celestia subleuat̃. Si g̃ tim
or dñi facit pauperem spũ. pauptas
spũ tranquillat̃ et tranquillitas cordis
mechaelis est sapie celestis. De rig
Secundo dictum est p gram̃ ratõne.
rigat̃. Sicut timor similis est
semini. Ita gra similis est humori.
qui rigat semen iactum in terra. et
germinare facit. Postq̃m enim mens
hominis quadam uelut ariditate in
dolentia. a delectatõne carnali per ti
morem abstracta fuerit necesse est
ut statim iam aliquid spualis gau
dii. pregustare incipiat. ne si omni
no a delectatõne aliena remanserit
q̃ semen aridum absq; humore ad
germen sapie connalescere nõ queat.
Hinc g̃ dñus gra aspirante ut eũ am
mus p̃fecte a corporeis passionib; et
desiderijs exeuntis fuerit. quadam
statim in solita letitia p̃fundat̃ ut no
amplius amarum ẽ cognoscat. q̃s de
serunt. quod magis dulce sensit esse
quod inuenit. Hec est gra que uel
um in corde hois per timorem semen
sapie deiup infusa rigat. q̃ illas mẽ
tes interne dulcedinis deliciũ ẽ
qual nullus concupiscẽ carnalis affe
ctus sorsis relinquit. Vicit̃ g̃ de sap
ientia. p timorem seminat̃. p gram̃
rigat̃. Quia timor primum carnalis
delectatõnis affectum ab animo pre
cidit. ac deinde gra eundem animũ
q̃ defecatum et purũ ab sordibus q
vitali delectatõne p̃fundit. De puro
Tercio dictum est per do factõ
lorem mortis. Sicut semina non
germinare possunt. nisi p̃sti
tia computrescant. et quodam mo
riant̃. ita nos germen bonum p̃fe
re non possumus. nisi p̃ius p salu
tem q̃dã et uiuificũ dolorem hinc
mundo moriamur. Dolor hic est dep
senteis vite exilio. et bñ post peccã
tum gre dolor nascit̃. Quia vẽ in
quib; malis tunc sumus cognoscẽ
q̃ per infusionem dulcedinis gre illu
minati dulcedinem spualium bono
rum aliquatenus degustare valemus
Unde salomon dicit. Qui addit sci
entiam. addit et dolorem. Quicũq
enim spualium bonorũ dulcedinem
non cognouit. carnalis concupiscẽ
passionel. et tunc amant cum affe
ctu et id eo gra cor p̃uenit ut
exeat eo illud. ut agnoscat homo q
malum suũ. et fiere discat mala que
tolat. eo inde est quod post accepti
donũ gre. continuo mens ad lamen
ta soluit̃. dolore pascit̃. fletib; dele
ctat̃ et tanto iam impacientius ma
la p̃sencia tolat̃. q̃nto ardencius cu

cmo ammonita ad bona futura suspi
rat. Jam non solum mundū deserit.
s; fugit. non solum postponit. s; odit
eo que prius timore caeca ea que illici
ce possidebat derelinquit. nūc salubri do
lore compuncta ecia his que hūane con
dicōis infirmitat ergit. necessitatib;
inseruire negligenter. et sicut prius per
timorē ab illicitis mundis actonib; se
sequestrauit. ita nunc omnē mundi –
stem ofm possibile est in hac adhuc
mortalitate viuendi. a cogitatōne fun
ditus excludit. De iudicatione. iii
Quarto dictum est. p fidem radicat.
cria timor gena hoīm. Infideles in
firm in fide. fideles. Infideles sunt
gentes. que ignorant dn. que nō ce
dunt esse xpi. Qui pē hanc vitam qua
tenus hic. aliam vitam uni
uersam ee arbitrant. Hii in cta radicel fi
gunt. qua eo magis presentib; inhi
ant. quo bona ptia que secum nō
nouerunt. Eterna ambiunt. felices
hic ee querunt. qua p hanc vitā
se nech futuros ee existimant. De nu
mero istorū fuit stultus ille qui in li
bro iob pophath subsannat. Vidi i
quit stultum firma radice. et male
dixi pulchritudini ei statim. Stultus
est qui ignorat ad quid factus sit. q
ptet id quod videt nech ee credit. q
que sibi mala restant. prouide neglect.
atq; hec ptia eo falsa quedam bona qi
semp sint p mansura diligit. Hinc ali
qn firmē radicatus ee videt dum tē
pē florebit. s; sapiens ei pulchritu
dīm statim maledicit. q p hec mo
mentanea bona ad que sit mala rapi
dus agnoscit. De hoc quoq; stō psalmista dicit. Dixit insipiens in cor
de suo non est deus. et deinde emdatis
complicib; suis. non est timor dei
dei ante oculos eorū. Quoniā enī dīm ti
mere possunt. qui ee dīm non credūt.
Vñ consequē ostenditur quia eos ad qs
dei timor non pueniat. et ad xpm p
ceptum sapiē pringe non contingit.
Nunc iam videamus de his quos fedos
mundauimus si sint radicati. aut vbi fi
rmit radices suas. Infirmi enī in fide
sunt. quib; iam aliquid p spaciū est
de ueritate. s; adhuc in quadam anepi
ti mentis sua. fluctuantes. hi qui in
sacro eloquio de futuris premiis bonor
um pnis malor referunt. nec oīo cone
dicunt. nec prorsus adquiescunt. Videnr
enī quedam in hoc mundo sic geri. q q
b; et ee dīm. et hūana. euitare possit in
telligi. et quod cincta hoīm fea sine
bona siue mala referentes. ad iudicium.
Hoc g considentes timere incipiunt
qd minas deus. atq; hoc timore comp
ulsi quod iubet facere. et quod phibet.
uitare pmunt. et sit unusquisq in ut
cum ad tempus hoc timore exercitati fue
rint. iam non solum timeant. qd minā
t deus. s; q quodam mentis affectu ap
petere incipiant quod promittit. s; cum
rursum malos in hoc mundo florere cons
pexerint. et multa alia in hac uita cō
fuso ordine uolui. ut nequaquam mundus
per prouidenciā dei gubnari. s; omnium
rerum euentus fortuitis subiacere casibus
uideant. continuo relare incipiunt pa
cem pcor. et in hoc mundo npn q; flore
re concupiscunt. Tacitis enī cogitatōib
sibi dicunt. uanum ee timere iudicium.
nech ee quod stulti hoīes de penis inferi
ni et de supplicis malorū sibi confingere
runt. q timore non q uitate hoc pcessi
sse. Cum utiq; deus si uti districte fea
hominū pensaret. tam manifestis in
dicijs hoc declare permisset. ut nemo
deinceps inde ambigeret. postremo aūt
ualde a rone ee alienum. pro incertis
certa relinqre. et sectando inuisibilia q
dam que vel uere sint an decepti hoīes
ea uti ee finxerunt. neminī umq scire
datum est. certa et psencia bona. que
cōmune omnium iudiciū et sensus pbat
nō solum bona ee. s; etiam hūane na
ti ualde necessaria q̄dam improba pre
sumptōne contempnit. maxime cū hec oī
a deus nō sibi; nisi ad utilitatem hominū
creasse pbetur. et ideo dō non fieri in
uriam. si utamē bonis que nō obstant.

nisi nec eis hoīes utentē credunt. Isti g̃
tales qui fidem suam non ñ ſm incer
tos rerum euentus pensare nouerūt.
non ꝓsliunt ee stabiles. q̃ sicut qua
dam mentis leuitate facile ꝙ uera
citꝰ ad tempus credunt. ita ⁊ facile
in tempore temptatiōis a fide uītatis
recedunt. q̃ facile cum tempestē fal
sum ee perſuadet. ūi et ꝓſ dubieta
bant. ⁊ cum stare nidebant. Talium ho
mīū tpum in se ꝙphā expressit cū dicit
Mei ante pene moti sunt pedes. pene e
ffusi sunt gressus mei. quia zelauī in
peccatis; pacem peccatum uidens. Et pa
ulo ꝓsb. Quoīa inquinat sensꝰ deus. et
si est scientia in electis. q̃ ipi peccatis
et hūdantes in illis operimentum dam
nas: Interrogant eum isti et dubitant.
et quibusdam cogitatiōū suarum estib;
ēcumferunt. nescientes ad ām partem
pcul ſmam sue mentis inclinent. Cre
dere nō ꝓsliunt. et negare non preſu
munt. Asserto dubia est. et fidei sue
pedi. Qui aūt fideles sunt. hī radices
hūt. S; nō sicut mercedis radicem fig
unt in hoc mundo si sunt ꝓ fidem et
dilectionem radicati et fundati in dō.
Isti sunt vinea dñi soreth. vinea fidei.
ninea nulla q̃m ipe bonus agricola
plantauit. immo ēnsplantauit. qua
de egypto ēnstituit. et electo gentes
et plantauit eam. De his alibi dñs
per ꝙphām loquit̄. plantatio eos sic
hymnū suam. et non euellam eos am
plius. Hymnus namq; et pia nra
deus est. in quo plantamur q̃n ei ꝓ
deuotionem mentis adhęremꝰ dice
tes cum psalmista. Michi aūt adhę
re dō bonū est. et ponē in dño deo —
spem meam. De qua s. hymno ampli
nō euellimur. si usq; in finem in ei
dilectione ꝓmanemus. De hac quoq;
radicatione spē fidēs ꝓ ꝙphām dicit.
Quod etiaq; reliquū fuit de domo iude
mittet radicem sursum. et faci
et fructū sursum. In reliquis enim
domus iude fideles significatur. qui ra
dicem deorsum. mittunt. q̃ omnem —
cogitationem cordis sui ad etna gaudi
a defigunt. fructum autē sursum fa
ciunt. quia in supna patria q̃m in hac
uita per amorem semp requirunt. unde
dona ꝓsb modū in recebutione perpūt.
Quod g̃ infideles negant. hoc fideles
credunt et expectant. et qd in fideles
diligunt infirmi autem in fide zelāt
hoc fideles figunt. Fides g̃ est ꝙ ra
dicetur capia. q̃ ꝓ fidem firmat̄ animꝰ.
et constabilit̄ affectus. qui autem in
fide helitat. hic nec in timore dei. nec
in amore dei ꝓfectus ee ꝓt̄. Aliꝰ enim
timem⁹ quod suspicam⁹. aliē timemus
qd credimus. Quod credim⁹ ꝓfecte ti
memus. qd autem suspicamur. hec.
plerumq; ideo timere neglig̃imus.
quia ex nra dubitatione in quadam ꝓ
niciosam securitatem cadimus. ut iam
id solum uerum ee credam⁹ quod a
nra cupiditate non discordare cernim⁹
ita ut sepe mentis nra decepta. hoc pe
ueniendū existimet qd magis sibi co
uenire delidat. Hec g̃ nec timore rem
ssus. nec affectus ꝛepiendus est. necesse
est ut firmam et in concussam fidem
habeam⁹ ꝓ qm firmit̄ radicati ea que in
ēbz precedentibz accepimus una con
firmemus. De germinatione.

Quinto loco ad unctum ē ꝓdeuo
tionem germinat. Devotio est
feruor bone uoluntatis. qm mens
habere non ualens certis manifestat
indicijs. Hec diuidit̄ in tria. In re
ſum et compassionem et benuolē
iam. Zelus est dum pro amore iu
stitie defensorem ultro se offert ani
mus. eiusq; piam ūtutis pati nō si
lentes. Compassio est. qm miserijs
condolemus alienis. Benuolentia est
qm pmpta uoluntate bñficia optari ā
nimus. Et pulcra est similitudo.
Germinare enim grana tunc dicimus
qm nata quadam occulta ui integ̃
rumpit ut germen ꝓdeat. quod me
latine. Et non sceus una uoluntas
celare nō ualens qdam ut ita dicā
uolentia adexhibitionem boni opis

freas qrit. De ozcu. De ozcu.

Circa loco de sapiencia dicit esse per compunctionem oris. Hic in occulta parabola in qua regni celestis thesauro abscondito in agro comparatur. Regnum quippe celorum. est vita eterna. Vita autem eterna. xps est. xps autem sapiencia est. Sapia uo thesaurus est. eo hic thesaurus absconditus est in agro cordis humani. Factus e homo ad ymaginem et similitudinem sui creatoris. Cum ita condictum est cor hois. ut in eo tamq in quodam speculo suo. diuina sapia relucereo. et que in se uideri non poterat. in sua ymagine uisibilis appareo. Magna profecto dignitas hominis portare ymaginem dei. et illi in se nigredo uultum abscondere. atq; eum semp per contemplationem presentem habere. Sz postquam primus ille pater uestrum affectus est. et interdictum tam grem delectationem suam in ea sparsit. pena primus suppositus cordi huana no preciosum illum thesaurum absconditis abscondit. et caligo ignorancie obpansa sum sapie inuenire non ualet. hoc est illud quod in templo salomonis figuratum e. Ubi legit. qd postquam perfecit salomon omne opus ad edificationem domus dni. et consummata sunt omnia que ad structuram domus pertinebant. continuo nebula implent domum ita ut sacerdotes ministrare non possent. Salomon quippe interpr pacificus. et sic illum q est pax nra. qui reconciliauit nos deo in corpore suo. Et quia idem ipe xps ihc dns nr sapia est patris. Salomon de templo edificat. q per sapiam dei cor hois fieri est. ut in eo qui in templo deus habitaret. Hec e sapia que edificauit sibi domum. que ludens in orbem terrarum delicias suas dicit esse cum filiis hominum. Sz h domus ut edificata est nebulis implet. q ho condictus ac deinde peccando ab illa interne contemplationis specula corruens in has miserias presentis uite tenebras. non ualet quia caligine ignorantie labit. Ubi digne de illustrare obuolutus. quid agendum ut utandi sibi sit. ex magna parte iam non uidet. Absconditus est g thesaurus iste in agro cordis nri. qui tunc inuenit qui sapiencia oris. Sapia autem oris. qui uerbi manifestatus. Veritas autem manifestatio. qui ignorancia pellit. Ignorancia autem pellit. qui mens illuat. Mens aut illuat. qui amore sui gratis accensa neheniter compungit. Compunctio g mentem accendit. Mens quo accensa illuat. Illuminata mente ignorancia pellit. Pulsata ignia. ueritas manifestat. Manifesta ueritate sapia oris. Oritur sapia. thesaurus inuenit. Hec compunctio et qi palus acutus erum cordis mi fodit. et qi ignis rubigine exurit. z qi splendor tenebras pellit. Puteos hanc fodere debemus altos puteos in cordibus. mundi eicientes omnem erumpnitatem a nobis ut possimus inuenire thesauros absconditos. et occultam uenam aque uiuentium. Sic abraham et ysaac. z iacob patres nri puteos foderunt. que tes aquam uiuam sapie. et qui allophyli puteos illos absentibus eis erat replenerunt ipi turpium foderunt. turpium aqm uiuam arcebant. z hoc frequenter faciebant. Ita z nos si malignus spus cordia nra studio compunctionis ab omni erumpnitate emundata. turpius in sidiantes erat replenerunt nos iem fodere ea per compunctionem et iem emundare debemus. z hoc tamdiu facere oportet quousq; aqm uiuam inueniamus. et q ulq; thesaurum preciosum reperiamus. Cui autem inuenerint. absconde eum debemus qua cecus amicie. qd in cautela manifestat. Thesaurum autem inuentum manifestat. qui acceptum domus sapie in ostentatione portat. Thesaurus aut inuentum absconditus qui accepto de no sapie non foris in oculis hominum sed intus coram do inde gliari qrit. Oportet z nos ire et uende omnia q habemus.

ec emere agrum illum · qua quicūq
ille erb cū mēva grandia iam reue
lati sunt pro contentu eozū libent
debet contemnere oīa que ī hoc
mundo cum delectare potuerunt · S;
inter hec sollicite considādum est.
hīl qui sapiam q̄runt · quod non ob
aliud · S: pp̄ se ipam q̄enda est sapīa.
sicḥ cū melius est sapīa · et nō ī dig
nus est sapia qm aliud q̄m ipam per
ipam optemere intendit · qui nō ꝙ
possideat · S; uo uenalem prostituat
sapiam querit · Prece ei si xp̄s est sapīa
qui sapīam pro hūana laude querit:
Similis est comunis proditori iude q̄
xp̄m uendidit · Queramus g̃ et celatum
absconditos. q̄ramus sapiam · q̄ramus
xp̄m · S; non sicut iudas qui xp̄m quesi
uit ut uenderet · non ut possideret · Si
sunt enim xp̄m iudas et inuenit · et
tenuit · sī non retinuit · qua uendidit.
S: sce mulieres ad sepulchrū cū aro
matibz uenientes xp̄m q̄sierunt · et in
uenerunt · Tenuerunt et retinuerūt.
q̄ non q̄rebant ut uenderent si; ut pos
sidēt · Dicamus g̃ de sapīa per timo
rem seminat̄ · p gr̄am rigat̄ · p dolorē
morīē · per fidem radicat̄ · per compū
ctōnem oritē · Veni g̃ dñe iudeus ni si
gr̄i · ꝛ iudee abraham egre de t̄ra tua
et de cognatōne tua · et de domo patris
tui · et tunc demū t̄ra ei demonstrāda
promitt̄ · Egredere de t̄ra tua · ꝛ
de cognatōne tua · et de domo patris tui
et uenī in t̄ram q̄m monstrauo tibi.
Egressi per timorē exiuim̄ de cognatōe
nr̄a · per dolorem de domo patris nr̄i eg̃
dim̄ · per fidem et deuotōnem dīm sec̄
mur · ac sic deinde in spīto gaudio t̄ra
nobis promissa p compunctōnem dem̄
stratur · Per timorem relinq̄imus consue
tudinem · per gr̄am et dolorem mutam̄
affectum · Per fidem et deuotōnem · con
firmamur animū · Per compunctōnem
inuenimus desiderium · De t̄ra nr̄a exiim̄
cū ea que foris possident̄ t̄rena bona re
linq̄imus · De cognatōne nr̄a exiim̄ q̄n
uicis que nobis et ex nobis nata sunt

de t̄ra nr̄a · p gr̄am exiimus

ab renunciamus · De domo patris nr̄i ex
imus · q̄n mundū oīem et ea que in mū
do sunt prorsus a cogitatōne nr̄a sedulo
mus et oīem animi intentōnem in sola
cēna desiderium · Pat̄ nr̄ sin illam nati
tatem qua in pc̄is nati sumus dyabol
est · qua sin illam naturitatē ad ei oīs
um ptinem qui auctor est pc̄i · Cum ei
mus est mundus iste · qua merito sue
pulitatis mundi hui et eozū qui mūdi
istum amant princeps fuctus est. Egres
sus autem de t̄ra nr̄a · et de cognatōne
nr̄a · et de domo patris nr̄i · alia a dño
t̄ra ostendit̄ · q̄n nobis p̄fecte hinc mun
do mortuis · quandam iam de futis gau
dia q̄ delonge odorare concedit̄ · Ad
tus enī spūs sc̄i · in soluto gaudio ani
hilarescat · et mirat̄ qualle ad gustand
ē possit · quod tam mire ꝛ p odorem re
ficit · De ī cremento De ī cremento
Optimo loco ad unctū est · per des
derū erescit · sicut compunctio in
cendio compat̄ · ita desiderium similis
est fumo qui de incendio nascit̄ · qui in
directum ascendit · et q̄nto magis sur
sum tollit̄ · tanto amplius extenuat̄ · tam
denīq; elevat̄ in sublime ad oculi intu
entū pr̄sus subducit̄ · Postq̄m enī per
ignem compunctōis rubigo pc̄i a men
te fuerit consūpta · et ille memus ful
gor in corde micare coperit · confestim
animus in quadam contemplatōis spe
culam sublevat̄ · ibiq; quodā m se p̄
alcior effectus q̄ndam uy uti dixerim
lucidam regionem et t̄ram nouam ·
minus prospicit · qualem nūq̄m ante
ul' uidisse se meminit · ul' ē estimat
oriat̄ et p̄ē qui uidet · et p gaudio
sentis luminis p̄cipitat ignorantie sue
tenebras accusat · mirat̄ subt̄ se m
quo prostratus iacuit · mirat̄ sup se
sursum q̄ elevatus tendit · Gaudi; se eni
dem iam euasisse quod dum · doleat
tūn adhuc ab ē ab eo quod diligit · Gemi
t̄ g̃ festinat · ascendit · erescit p desi
derium · et p̄ad · uirgula fumi · sp̄to magis sur
sum tollit̄ · tanto amplius extenuatur ·
ta celestib; appmāt · et oīem t̄rene

concupiscẽe nebulam euaporans tot
spũal effectũ. tandemq; hũanis subdu
cit aspectui. dum ad eterna ista eo usi
bilia concupiscenda. amplius q̃ne recu
rsul mentul in abscondito faciei dei glat.
Octauo loco adiunctum ẽ. De rorore
per caritatem rorat. Caritas cionẽ.
similis est vino. Omnium namq; eos qs
mebriauerit. reddit alacres. fortes. ob
liuiosos. et quodam mo insensibiles. Sic
caritas mundat mentem. conscientiam
exhilarat. deinde audaciam reddit. qm
p mundiciam conscie fiduciam prestat.
Deinde uires auget. qua sicut tediat
sepẽs. fortis est uelox qui confidit in
dño. Conscia enim munda nullis aduersis
superari pot. quia cum mentul de dei sp
adiutorio p̃sumit quicqd aduersi fortu
itu fuerit facile contemptui et habet. O
blitionem q; g̃rat. q; dum totam a
nim intentionem ad delidium et noxa
tum. omnium que cernimus memoria
m ab animo funditus eradicat. Insensi
bilem reddit. Quia dum mentem p
menam dulcedinem medullitus re
plet. quicqd exterius amarum inferatur
contempnit qm non sentiat. Caritas
g̃ spiam roborat. dum menti et fi
duciam et fortitudinem et in spualibus
quamo insensibilem reddendo g
stanciam prestat. Dolluimus si uo
luimus in hys octo gradibus. octo bi tu
dines per ordinem exp̃ssas nota
re. Iti uero id quod dictum est p ordi
nem terminat. ptineat ad id quod
dicit. Beati pauper spũ qm ipsorum
est regnum celor. Id quod dictum;
per g̃ram rigat. ptineat ad id qd
dr. Beati mittes. qm ipi possidebũt
eram. Id quod dictum ẽ p dolorem
mortis. ptineat ad id quod dicit. bi
qui lugent. qm ipi consolabunt. Id
quod dictum ẽ. per fidem radicat.
ptineat ad id quod dr. bi qui esuri
unt et sitiunt iusticiam. qm ipi sa
turabunt. Id quod dictum est p de
notionem germinat. ptineat ad id
qd dicit. Beati misericordes. qm ipi
miam conseqũt. Id quod dictum est
p compunctionem orit. ptineat ad
id quod dr. Beati mundo corde. qm ipi
dm videbunt. Id quod dictum est p de
sidium crescit. ptineat ad id qd dr.
Beati pacifici. qm filii dei vocabunt.
Id quod dictum ẽ p caritatem rorat.
ptineat ad id quod dicit. Beati qui
p secutionem patiunt p̃p iusticiam.
qm ipor est regnum celor. De vi
gesimo loco ad unctum est p ros.
Ros pon ureo. g̃s futurorũ bonor
in mente qi stillatio quedam est.
que mittit in fomite. Est enim spes
qi memoria quedam inuisibilium
gaudiorũ que in corde hois recondi
ta calefacit illud in seculum et no
nimio arescere. frigore infidelitatis
in hyeme p̃sentis vite. et q̃dm hys
pes viuit in nra mente nqz aresci
et arbor sapie. Sic quadmodũ ligni
illius seruat viorem fili. dum e
qualem hz temperiem calorif et hu
moris sic animul arescere non potest
qm et calor spe rei meritq qui deli
rrdiat et studium bone operatonis
quod subtul rigat.
Decimo loco ad unctũ
est. Per circonspectionem fronde
rit. et expandit ramos. Quidam lig
m quibus sapia in altum crescit. Qui
dam uo in quibus in latum se expan
dit. In contemplatiui in altum tung
qui per acumen mentis penetrant usq;
ad contemplanda secreta celestia. In
actiui in latum se expandit. q; hui
contentionem mentis sue multiplici
ter spargunt ad dispensanda terena.
Sunt uo non nulli qui p quietem di
uinitus sibi concessam primo multũ
in contemplatione exercentur. Sic dñ
uidentur alios simpliciores frel terre
nis actionibus occupari eos in compatione
sua despiciunt. et dum spũ steriles
sunt a bono ope. bona tñ opa in alijs
non p̃mittunt iudicare. Qua g̃
in humilitate stare neglig̃unt uento
elationis concussi a fastigio cõtem-

plationis

cadunt. de electis q; uarijs patent er
roribꝫ: et multiplicꝫ ab illa mẽna pace
distrahunt. Quorum uidelicet error
principium hoc est quod infirmitatẽ
suam humiliꝫ nolunt agnoscẽ. si; de
dñi munere quod accepant in carne se
extollunt. Necesse est enim ut in oculis
eorum uilescant facta aliena. qui de
suis meritis securi sunt tam immoderate
nec fieri posse ut uitam alienam
iudicare presumant. mihi in se plus
timuissent. Hinc g̃ error semel illap
sus animo late uenena sua diffundit.
et occulte serpens et imminens se
cunctis moribꝫ anime. uoluntates
immutat. consilia dissipat. cogitatio
nes interficit. et corrumpit delicta. cu
ncta; inducit superfluas. Et quia se
mel inflatus animus magna de se
estimare didicit. facta sua ad ueram
ꝫmis renocare contempnit. et ꝫ eo
ubi; uitam pˢequi alienam quo
in se mihi reprehensione dignũ ẽe cre
dit. que tam superba primũ se palliat
sub specie boni zeli. et pˢuadet decep
te menti non esse pˢfectum amatorẽ
ueritatis qui consensum prebet cul
pe alterius cum autem delicto alieno
omnimodo consentire. qui negligit
dum potest delinquentem arguere.
Hoc g̃ male profunda mens errore
decepta. totam securitati dedit;
et paulatim crescente morbo dum
primũ errata aliorũ immoderate pˢsa
sumserit. postremo ad hoc deducit
ur quicquid indebite uel apte assumpse
rit uel sinistre interpretari conetur. ut
si forte aliquos primum utilitate
aliquantum sollicitari uiderint hos ex
pˢdos uocant. Quos prouidos esse pro
spexerint. amicos nominant. Eos a
quos se affabiles et hilares omnibꝫ pre
bent. uicio adulationis inseruire
dicunt. Illos uo q; seipsos extollendo uul
tu pˢferunt. inuidia tabescere credunt.
Et quos alacres et deuotos immi
strando prospexerint. leues et in qui
etos esse asserunt. Quos debiles aut
grues inuenerint. et pigros et in
tes accusant. Auctoritatis morbo ꝑpe
tis laborare. et eos qui plus necessita
ti indulgent. lucris deseruire exis
mant. Et hunc quidem errorem mul
tiplex confusio sequitur. Nulla siquidem
et pestilens curiositas que secretum
alienum improbe scrutari contendit.
sepe quid mali inueniat quod ulcis
repˢhendere possit. pˢua tamen suspi
ri non delicto. Si uero aliquid digni
reprehensione inuenerit statim in
mentem non ad compassio
nem sed ad contemptum trahit. Contu
tus autem iram excitat. qua tyro super
inflatus animus intolerabile se credit
quicquid ab eo iustitiam spiritus despicit.
Deinde ira in indignationem erumpit
In indignatio in contumeliam proce
Contumelia odium parit. Odium
autem inueteratum in inuidiam ver
sit. Inuidia uo animo tedium gignit
Tedium autem cum insederit cordi
ri tinea. demolitur illud. et sua fer
to grandio intus in semet ipa cons
cientia tabescit. Hic sibi ipi grauis
animus. et q̃ plumbum immobilis
permanens sursum erigi non ualet.
et qui pius pauis contemplationis celes
pennis uolare consueuerat. nunc grauis pre
sius pondere sub se cadit. Per horrescit
tenebras sue quas mens patitur. et
si possibile est aufugere uellet semet
ipm. Ignis relicta conscientia foris
fundit. et extra se immisericorditer actionibꝫ
ut ul occupatus oblinisci possit ma
lorum suorũ. Et quia leuius iudi
ce omne malum eo ipo quod intus
tolitur. iam miser et dolorem sue occu
ationis foras amat. Et quia ueritatis
dulcedinem longo tedio palatum cor
dis sui gustare dedidicit. carnalis o
culpiscencie acetum sicienti ani ingerit
delicio bibit. Inuentum g̃ meritis
ꝑcipitibꝫ diabolus corrumpit et in
nullo sibi iudicio rationis remanentem ad
quibꝫ erroris pˢcipicia trahit. Sed
quia nunc diximus ad quanta nos mala

ñra supbia precipitat · dignum est ut
eciam consideremus quod sit medicamē
tum per quod nos grā diuina restau
rat · Tale enim ē hoc anteidotum ut
non solum p̄sentaneā reformet sani
tatem · s; eo maiorem addat fortitu
dinem · non solum reparat quod p̄ius
s; ꝛ ꝑfectius addat qđ defuit · Vñ p omnia
laudabilis et glosius deus solus miseri
cors et pius qui gratis largit̄ donum
et gratis restaurat amissum · et qui ī
digni eramus eciam id petere quod —
p̄didimus · sic restituit ut non ad in
ceptum · s; ad inestimabile cecidisse vide
amur · Igit̄ ille qui per sapiam exercue
rat de altitudine sua supbiuit · et ideo
homi est ei ut p̄cipitet̄ et allidatur ī
latum expandē ramos suos · Bonum est
ei ut mē imisso studio contemplo mis ad
tempus fortas q̄rite compellat̄ · et q̄ri
ta dispensanda suscipiat · ut discat q̄
multo q̄m difficile sit p officiū exterio
ribus inseruire · et cū p deliḋ̄ melioza
non deserere · Et cum se ad curam sus
cepti regiminis imparem ee agnouerit · time
at · time sciat quid de his censuisse de
beamus · quos p̄ius in eodem loco positos
incōsolabiliter despiciat · Et quia maiori
praelatum maior solet sollicitudo co
mitari · ipa eum cura exerceat ut dis
cat ee profundus et cōsp̄ectus · et non
repleat otio · ut ante pectus animum
firmet · ut non solum quid eueniat · s;
quid euenire possit · attendat · arridenti
fortune nō nimiū credat · Intraduersis
fiduciam nō amittat · Et quicqđ sinuen
turum est sive bonum sit sive malū
eque despiciat · omnem euentū consili
no suo preueniat · animos ante necessi
tatem comparare studeat · ne ꝓpe sen
su non pius q̄m oportet conturbat · omnes
diligat · non omnibus eque credat · maiori
bus obediam debitam · equalibus dilectionem ·
subiectis paternam sollicitudinem impē
dat · et sic p̄diuersa uicentum studia sa
pie sive ramos diffundat · Et time de
nū arbor illa sapie que p̄ius in modum
flagellis arundinis nudo stipite exere

uiat · ingrauans studio uirentium uolucra
tu · et frondibus cōspicuis undiq; uestita ·
rursum ad alta eleuet · tanto nē
melior · quanto robustior · quanto exercitatior ·
quanto cōspectione ornatior · ita ut etiam
ipa p̄cisio sua ei profuisse uideat̄ · s; q
ipa sapia per cōsp̄ectionem ramos suos
expandit · dissimulamus nūc quotidiana gra
les modos · quib; cōsp̄icio exercet̄ · Sunt
autē quatuor · Timor · Cura · Necessitas ·
Affectus · Timor ē anxietas p̄uidendi ·
Cura est sollicitudo euadendi incommo
di · aut cōmodi adipiscendi · Necessitas
est debitum dandi · aut indigentia ac
cipiendi · Affectus est deliḋ̄ frue
endi · Timor p̄mit · Cura trahit · Necessi
tas ligat · Affectus mulcet · Sic solēt
agricole qui uolunt expandē ramos ar
borū · aut sup̄ p̄me eis ponda que de
orsum premant · aut subtus alligare
que deorsum trahant · aut uncta deli
gē stipiti et alligare ramos ne sursū
eleuent̄ · s; in latum se diffundant · aut
ipm nudo trunco infigē surculos ut ibi cōcrescentes
arborem uestiant · Timor ḋ est qi pon
dus supplicium · Cura qi pendus sub
appensum · Necessitas est similis stipiti
qui ligat · Affectus est qi surculus qui
infirmi mulcet · Ista quatuor nascunt̄
ex quatuor gen̄ malorū · que homo
sustinet in hoc mundo · que sunt ira
dei · Vanitas mundi · infirmitas humā
ne conditōis · et insidia diaboli · Ira dī
est cum flagellis aeternis · Vanitas mūn
di · commodum necessitatis excedendo in
uoluptatem abimus · Infirmitas hūa
ne conditōis · quod facile ledi nō ad ue
lus · et difficile ad bona agenda conuales
cimus · Insidia diaboli est · cum ipso mul
gante ad uicia inflammam̄ · Igit̄ ira
dei timore premit · Vanitas mūdi · cur
as superfluas imittendo deorsum trahit ·
Infirmitas nre conditōis diuisos ne
cessitatibus ligat · Insidia diaboli illaqueat
nos deliḋ̄ inflammando mulcet · s; ī
his oīb; dei munus exercet̄ ad p̄fectum ·
et time qi ea mala subtracta seruiunt · cū
eum allegando probant · non subtrahi

Iste liquidem passiones oēs inducet timor. cura. et desiderium illecebrum male sunt. et ipa quoq; necessitas uite presentis a dño malicia appellat. Deus hec idcirco ad tempus electorū suoz dña ri mentib; primitus. ut cum p experimentum didicerint q̄nta miseria fallib; istis delectatiōib; militet. ardeneat illa ueraa gaudia requirant. que nulla ēlitica a corrumpit. Lo salubriter aliq̄n derelicti permittunt ad tempus seruire passionib; carnis sue. ut agnoscant infirmitatē suam. et de se non presumant et tanto deuocius post modum dīne gīe se subiciant. q̄nto manifestius experti sunt et alia didicerint et sua ūtute nō ee ps stant. Sed adhuc ecum aliud pro quo non numq̄m seruis dei utile est ut tempteē. ut indiscreto ipe temptatio nes eos exerceāt et cautiores reddant. qua conflictus uelox exercita sunt uirtutum. et sicut sepe cadendo dicit homo. qualiē ingressum figere et cute ambulare debeat. et in conflictu te ui qui freq̄nt plagatus est. cautius ue nientem ictum excipit. sic qui a dyabolo sepe decipiē subtilius post modū uersu tias ei⁹ deprehendit et machinatōes subuertit. et hoc est quod multos inde mū post magna scelera ad ūtutum sum mam conscēde. et tanta ūtute oīs dyabolus conatus contē se erectos attterere. ut in quo se ꝑ ul meliē gaudebat. in eo non sp̄halle si; contra se ꝑcul eos ar massē indeat. Hoc quippe altum. hoc secretum dei consiliū est. ut illud ecia electi sint proficiat ad coronam. quod minuti sibi gl̄iabat cecidisse ad uicto riam. Libet itaq; mic considare qualit er ipi qual supra memoratum passio nib; exercita nascant. ac deinde q̄liē per ipa exercita cumspecto angeli. q̄s tuos eū sunt. Timor. Cura. Necessitas. Affectus. Et est hec; .i. timore. necessi tate. affectu. nascit quartum .i. cura. Quod eū timemus merito. sollicite studemus euitare. et quod dolemus ad ee. solli cite studemus a nob remoue. et quod de sideramus. ad ipsi. sollicite studem⁹ obser uare. et sic post affectōem passionis q̄ti cura sollicitudinis. et post curam sol licitudinis. Sequit̄ conatus in exercitio. opatōnis. et per exercitium opatōnis. ex cit cautela cōsp̄ectōnis. Et qua exer citio nre corruptōnis. hoc nob in est. ut magis sollicita simus. pro eo ad ipsum do quod perūse cupimus. ut eo cautius quod stupsime formidam⁹. sic ut cautior cōsp̄ectōnis q̄m in homis studiis comparare negligam⁹. per mala studia facile ad quiramus. Sepe qn aīe mortem nō me tuit. mori in carne primescit. et q̄ tuos geheme cruciatus non consideret penas tempales pati reformidat. Sepe illam confusionem que ante dei oculos ang̃lorū peccatoribus nouēa est. metuere. adhuc non didicit. nisi ee in hominū erubescat. et pro his cautior laborant hoiēs. que seruis dī non solum fugienda non sunt. imo eciam non nūq̄m cum fructus eoz agnoscit̄ appetenda. Sic sunt multi qui aīe sue detrimentum ignorāt. et p eius nutū compatiendo uicinē insi dant. Et sepe hoiēs pro carnalib; delidis ad implendas p̄uinos labores graues et amaros libent̄ tolerant. quos pro amore eter ne uite uix ad modicū tempus uellem⁹. cū eccīe electi sine īmēsa mercede laborent et affligant semetipos. ne delicta eius p̄ficiant. qui eciam necessitatibus sine nō sine timore deseruimus. timentes ne usq; ad delectatōnem exprobrat nobis tacitis quod q̄rigit infirmitas conditi carnales autem q̄; qui p adimplendis delidiis sunt libent̄ laborem tolant. forsi nō tm ope si; et mente uagam̄. et dum p experimenta rerum multi discunt q̄ti occupatione sua prudenciores fiunt. Ve b; in euāg dñs dicit. Filii huius seculi prudē tiores filiis lucis in gnatione sua sunt. Si; hii tales aliq̄n miserentōe diuina ab errore suo conuersi prava opa deserunt si; prudenciam q̄m in p̄uis studiis ab errore didicerunt non amittunt. et in bonis agendis tanto cautiores fiunt quanto in malis p̄cedendis p̄us studiosiores exti

Unde manifeste ostenditᵘ. est p̄ hunc esse ad
tempus detinendi indebitam. p̄ quod
supra dictum est quatuor ē que ꝓpter
eā considerationem. Timorem videlicet.
curam. necessitatem. affectum. Vel aūt
sunt timores mundani uᵗ carnales. Timor
inanitatis. timor pene. timor mortis. quox
singuli curas suas generant. Necessitas a
duplex est. Alia in debito dandi. Alia in in
digentia accipiendi. Alie ēm dr necesse
est ebutum dari celari. Alie dicitᵘ nāe
ē escas dare neutri. Ideo necesse est
uᵗ ebutum del celari. qua dare debes.
Ideo necē est uᵗ escas del neutri. qua
indigeo accipe. Uterq; tm̄ quietor est.
et celar. et neuter. Uerūq; tributum
ē ee esca. et pecunia. S: si p̄ hunc consida
reuolum. mim̄ nocet celar tollendo pe
cuniam. qm̄ uenit accipiendo escam. Ce
lar em̄ semel aufendo pecuniam solli
citudinem tollit. uenit aūt sine missione
exigendo escam nūqm̄ nos sine sol
licitudine ē permittit. Celar aufendo p
cuniam magis nos alleuiat. Celar aufe
rendo pecuniam p paupertatem humiliat
nos accipiendo escam p hūmanitatem ad
uocat nos inflammat. et uᵗ breuiᵉ cō
cludam ego p omnia miserabiliorem unde
o cū qui seruit uentri. qm̄ illum qui
seruit celari. Necessitas g̃ alia est inde
bito dandi. Alia in indigentia accipien
di. et illa quidem que indebito dandi ē
multis modis accipit. Debent em̄ prela
ti subiectis prouidentiam. debent subiec
ti p̄latis obediam. debent equales eēq;
caritatem fraternam. debent sapientes
insipientibus doctrinam. debent diuites
pauperibus elimoniam. S: quia sine pru
dentia et circumspectione. nec iuste per
solue possumus qd debem. nec petendo i
petrare id quod indigemus dum iustis ne
cessitatibus subtrahim̄. quid aliud qm̄ ad
prudentiam. et ad circumspectionem eru
dim̄. Et sicut de timoribus dictum est.
sic et singule necessitates onerant curas
suas. Affectus est desiderium ꝓfruendi.
Desideria alia sunt bona. Alia sunt mala.
Et bona desideria sunt spualia. mala desi
deria carnalia. Spuale desiderium quali
uim̄ dulce suaue mebat. Carnale de
siderium qi uinum acidum et intoxica
tum bibentes aut infirmos uertit.
aut necat. De illo uino dr. quia calix
in manu dñi vini plenus meri. Vini
mdelicet quod letificat cor hoīs. Et a
libi. Calix dñi in ebriam. per qm̄ op
timus est. et cetera multa de illo vino
misteriosa dicunt. De hoc autem vi
no dictum est. fel draconum vinum eorū.
et uenenum aspidum insanabile. quod
exprimit de uetro amaritudinis. Quod p
phat babilon de calice aureo fornica
tionum suarum. de quo inebriant omnes
gentes. De hoc et vino dicit in esa.
dñs hostis homo primum bonum vinum ponit
et cum inebriati fuerint. tunc id qd
deterius est. De illo autem vino dictū
est. Tu autem seruasti vinum bonum
usq; adhuc. Hoc carnale desiderium qui
peregrinus sarculus infirmum mentis g̃
me eam uulnerat. Et hic est peg̃rinus
de quo p nathan ad dauid dr. qui ad di
uitem uenerat pro quo pascendo diues
relictis centum proprios ouib;. unam
ouiculam pauperis auferebat. Desidiū
enim carnalis concupiscē ei hospes
peg̃rinus ad dauid uenerat. qui deam
bulans in solario domus sue. uerecundee
uxorem urie se lauantem conspexit
eo amauit. Hunc aūt impetu peregri
ni relictis centū ouib; unam ouiculā
pauperis occidit. qui relictis multis uo
rib; sibi ad explendam uoluptatē su
am unicam urie uxorem abstulit. Per
eg̃rinū g̃ superbi mundi transeuntes
ē. ut eum uelitant. quia sepe omnipo
tens deus quos in otio suo tepidos. et
qui mundos a uoluptatibus ee conspexit.
uiciis desidiis ad tempus militari p
mittit. ut timorati. et circumspecti fi
ant. Qualiter aūt isti affectus cum
sint mali hoīem exerceant difficile
est agnoscere. difficilius errare. Ille
nouit qui facit. Quo modo florent.
Per disciplinam florent. In floze ea
sunt. Spes. spes. odor. que omnia p

similitudinem in bono opere imitemur. Sicut enim in flore futurus fructus promittitur. ita in bono opere future retributionis premium expectatur. et eos in quibus bona opera cernimus. ad sortem supne recreationis pertinere speramus. Item sicut flos pre spem fulget. et pre odorem demulcet. ita bonum opus per exemplum quidem fulget. cum presentibus laudabile apparet. eosque ad imitationem accendit. per odorem autem demulcet. cum absentibus et longe positis. per opinionem bone fame innotescit. per virtutem fructificat. Quo modo fructus boni operis est occultata recto in efficacia temporis. Sub flore enim boni operis quod foris per exemplum lucet. quidam mentis immunde absconditus fructus virtutis latet. Proinde quisquis vacuus a virtute bonum opus in oculis hominum foris exhibuit. nichil arbori est que sine fructu floret. Per patientiam matu- Quo modo- rescit. Inchoata virtus maturescit non proficit nisi ad finem perducatur. Ac per hoc quisquis virtutem inchoat. cum quidam in re bonitatis fructum formal. Si virtutem cum incepit. ante finem deserit. nichil in maturus et non aptus est. cum ante tempus fructus cadit. Et ideo patientia nobis valde necessaria est. ut in bono quod per dei gratiam inchoamus. usque in finem perseverando. Quo modo Per mortem carpitur. Cum carpitur fructus maturus est. tunc depromitur. ut ad patris familias mensam veniat. Ecce nos cum ad modum nostre profectionis perducti fuerimus. ab hac vita per mortem precedimus. ut ad quietum regis eterni pervenire valeamus. Et hoc est. quod in canticis amoris sponsa ad dilectum suum loquitur dicens. Veniat dilectus meus in hortum suum. et comedat fructum pomorum suorum. et ipse versa vice ad sponsam respondet. Veni in hortum meum soror mea sponsa. messui myrram meam cum aromatibus meis. comedi favum cum melle meo. bibi vinum meum cum lacte meo. Per mortem carpimur ut qui fructus bene redolentes in cubiculis regis eterni presentemur. ubi cibus dei cernimus. qui ibi vescimur. quia ibi complacebit in nobis. et ipse cibus nos erit. quia nos delectabimur in ipso. Facie ad faciem gloriam eius contemplantes. ita ut illud apostolicum compleatur in nobis. Gaudebit cum apparuerit gloria tua. Concludamus gaudium summum profectionis gaudium eo dicamus.

Per contemplationem cibatur. Iste cibus. Iste cibus refectio de qua psalmista multa dicit. Ad implebis me leticia cum vultu tuo. delectationes in dextera tua usque in finem. atque. Ecce arbor spei nostre. per xv. gradus usque ad culmen perfectionis pervenit. Hic autem numerus magni mysterii consensus est. Primus quippe septem et octo componit. Septenarius vero presentem vitam que variis diebus volvitur. designat. Octonarius autem qui post septem venit. eternam vitam designat. Septenarius quippe ad presentis temporis statum pertinet. in quo per quatuor mundi cardines tempora variantur. Octonarius autem novi testamenti congruit in quo spes de eterna resurrectione gratie per viam. et vitam. spiritualiter per vitam incipiat. et octo ad consummationem perducat. Prima sapientia dicit. a deo erudi vana pueris. Secunda sapientia ait. a deo maxima sit a deo desiderare sapientia. si duplicata. effica. et signis adiumenta caritate per dilectionem dei et proximi germinet usque ad eternitatis plenitudinem perducat. Item in xv. mysterium idem est qui octavus. hinc inde habens septenarium. et satis clarum est septenarius ad requiem pertinet. hinc maxime de septima die requievit deus ab omni opere quod patrarat. Ipse sanctum per apostolum repromittit deus suis delectoribus. sabbatum pro sabbatismo. et mysterium pro mense. hoc est requiem pro recte. profectione. et pro

Pro requiē mentis · requiem mentis
et corpis · Pro requie qua non consē
cuntur malis · requiē qua nulla sencatio
mala · Item pro pfectōne operis · pfectō
nem rebusōmis · Item est eūm quod
dicit sabbm pro sabbo ac si dicēs · Re
quiem pro requie et quod dicit mē
tem pro mentis · qī dicat pfectōnem p
pfectōne · Prima g requies primū sabba
tum nobis ee debz · in presenti uita
cessare a malo · ut dum sm sabbm ad
quos mereamur in ee num requiescā
mus cum xpō · g; quisquis hoc modo
a malis sabbatizare promit · necesse
est pluribus ad illud finēum sabbatū
veniat · multa in hoc mundo adiuta
bunt et in ipō in arbore sapīe octa
vo gradu micet · vii · et · vii · quasi in
ter sabbm et sabbm tolerancia labozis
figit in centro medio unitatis eum
de p caritatem rolvat · Sine enim
magnas tribulatōnes necessaria est
robusta caritas · et hoc est qd dns in
eis · cum · vii · hiemes mel emumallet ·
In octaua ad tolerāneiam pallionis
ammonuit dicens · Beati qui persecu
tōem patiunt · p · i · q · i · e · v · c · Nam
quod ibi dr · beati · qui per · p · p · i · hoc
hic dr per caritatem rolvat · g; nam
dum incidencia rōnis exprie plequi ·
longius a pposito nos digressi sumus ·
Vñ et de hoc quoq; uenia postulam ·
qua ut uerum fatear · sepius in hoc
tractatu scribendo inuenimus qua in
uenta scriberem · Sicq; eūm ut in hoc
meam insipienciam facere erubesco ·
Sume g ad positum reintentes de fa
bricatōne arche sapīe prosequamur ·

De edificatōne libercius ·
domus dñi loq et unde et qr
uolumus · si tamen q edificem
hoc qui indignus simul da sit de
de tanta re aliquid digne lo
quus dñi
qui sufficiam · g; si er nobis sufficien
tes non sumus · presens est ille sufficien
ciam nobis prestare · sine quo digne
deo non dicam loqui si; nec excogitare
quicqm idoneum inuenīm · primū deligna
dus est locus in quo edificari oporte
at domus dñi · deinde desiderenda mate
ria · locus est ex hoīs · Materia · cogitatio
nes mundi · Nemo se excuset · nemo
dicat · non possum edificare domum
dño · Non sufficit tantis impendiis
tenuis pauper tua mea cui et ipse lo
cus de est exuli et peregrino et inē alienā
degenti · Hoc opus est ingens · hoc nr
orīi opus est proprium · Ego uero quom
edificabo dñm dño · Cur sic cogites
homo · Non hoc exigit a te deus tuus ·
non dicat tibi ut fundum emas alie
num ad amplificanda a tua · Cor · e ·
habitare multis · hoc amplificat · hoc di
latat · Dilata in qm · qua magnus dns
est et nescit in loco angusto habita
re · Dilata g cor tuū ut hīe merearis
hospitem dñi · et non sicut consueti
do est inē hospes unus noctis hospi
tem · sed eūm habitatorem · Dilata g
cor tuū · quod si tu in dilatando deficis ·
ipse e dilatabit · cui ille aliqñ dilatat
ab eo dicit · Viam mandatorū tuorū cu
curri · cum dilatasti cor meū · Ecce de in
genio quid dicam · Non necesse e ma
ria ēnlire · et ignotas exquirere regio
nes ad compandos lapides preciosos ·
et marmora electa · nec cedros excelsas
incisas de libano p alia nescio quot marta manly con
numerosa artificum mihi congregare diuitis ad uereamur
qui et thesauros regum attenuare po
lleant · mihi hoc a te postulas inte · et
de te fabricabis domū dño d tuo · Ipse
artifex eris · Cor tuū locus · et cogita
tōnes tue materia · hec timeas impedi
tam qui hoc a te requirit primus est
artifex · et alios quos multo artifices fa
cit · Multos ab eo eruditos testimoni
o duūmz septuaz didicimus · Ipse
noe archam fabricare docuit · Ipse mo
ysi ad cui tabernaculum archam fabri
cari exemplar ostendit · Ipse beseleel
et eruditit · Ipse salomonē ut edifica
ret templum nomen ei sapīa illustra
uit · Plenū quoq; aplīs archi tec
tum fecit · et multos alios quos nūc
enumerare longum est · Et postremo

nullus doctus fuit qui ab eo non di
dicit. et quisquis ab eo discere meruit.
nempe impius non remanslit. Si te de opib; eius aliquid audire delec
tat. omnia hec que inde ipe de michio
creauit. ipe ad mirabilem mundi hui⁹
machinam fabricauit. ipe singula-
que; qualiter in formas et species
producenda fuerant cogitauit. et
uniuersoru pulchritudine ipe condidit.
Prende g⁹ etiam in reb; inuisibilibus
possit. qui hec visibilia tam miru rõe
disposuit. Hinc g⁹ inuoca. hinc ora.
huic obsecra. ut te quoq; decẽ digne
ẽ. Inuoca eum. Diligere eũ. hoc est eũ
inuocare eum. diligẽ. Diligere g⁹ eum.
et ipe ad te ueniet. et docebit te liẽ
promisit diligentib; se. Si quis dilig
me sermonem meũ ser. t. p. m. d. e.
t. a. e. u. t. m. a. e. h. Non dixit fca
mansione uenientes. Si; uenientes
inquit et. m. a. e. h. Ergo hic intelli
go quod mundi cordis amator apud
nos manere non possit. nisi ipe prius
sibi in nobis mansionem fecerit. Ipe
quippe est sapia de qua dicit. Sapia
edificauit sibi domũ. t in alio loco.
ipa sapia v. et unde domus eius con
structa sit manifestat dicens. Ego
sapia in consilio habito. et sensatis in
tersum cogitationib;. Et alibi. Sedes
sapie appellat ania multi. Constat g⁹
quod in corde hois de cogitationibus
sensatis sapia sibi domũ edificat.
Nu g⁹ simus. locus.
Materia. artifex. et lic
dicimus locus est cor hois. materia co
gitationes cordis. Artificem autem
duorũ est. dei uidelicet et hominis.
Simul optime hũ duo. Deus eũ qui
dignat cum hoie habitare. non de
dignat cum hoie sibi habitacla pa
re. Proinde non debet homo suam
impiciam aut infirmitatem consid
erans desperare. si; cum pcus qm seq
opari dignat attende. Deus enim
est uirtus et sapia. et non pot ali
qus aut cum uirtute deficere. aut ea
sapia ignorare. maxime cum idem ipe de
qui eo nobis operantibus ut uelim⁹ et ipse
mus operari unum largit. Deinde opus
pe opus in nob nobiscum est. Cum opus
in nobis nob cum est nim adiutorium.
et nim opus in nob ab ipo est sini dubi
Hinc dicit ad ea que pposuimus ut nullus
.i. postquam agnoueris ubi et unde eo et
quo operari debeas. nisi quatenus operandi
agnoscas. In oim edificatione trina simu
pcipue consideranda. Ordo dispositio et
dimensio. i. huius principium et
finem determinatum. Sup est g⁹ ut mu
niquamus qualem ee oportet ordinem
eo dispositionem cogitationũ uirtutũ ut
eius construat domus dni. Deinde est
diligenter consideandum est. qua tone
hec qm ad inhitandum de edificanda
definitam dimensionem recte possit
pe et inhitatore deus inhabitet sit et
mensus. Quod primũ inuestigari ppo
mus. primum proseqmur. Omnium rerum
numerus ignotum ad ne intelligentie a
pacitatem pmet inhabitus est. qua
a nobis comprehendi non pot. Ubi auct
non est distinctio. nõ certitudo est. or
ubi certitudo non e confusio est. ordo e
non pot. Ubi confusio est. Hinc g⁹ pro
dit quod dum corda nra ad appetitum t
renatu rerũ immodice laxamus. ob ere
mor mannum cogitationũ turba. uti sed
uita mentis nra rapiet. ut ipe natalis q
discretionis ordo pturbet. Nam qua
res mundane quas inordinate appeti
infinite sunt. cogitationes q; quas q
larum rerum memoria intellectus com
primus finite ee non possunt. Nam d
p singula momenta alie ex aliis prete
multiplr pdeunt. nec ipi nos comphen
dalemus. quo ordine ut q⁹ in ad cor ne
unt aut a corde recedunt. Proinde sic
dinatas et stabiles ac quietas cogitatio
hic uolumus. ab immodata distractio
corda nra cohibe studeamus. Hoc autẽ
fieri pot. si certa qualda t determ
tas res nobis pscribamus. in quib; oc
due eo intentio cordis nri uersam. et
meditatio exerceri possit. Trea eũ sum

·i· per infinita distrahi in eorem semp per
sistere· modice vagari· Quorū vnū vide ñ
possumus· unū vide nō debemus· et id ē
eo vbi ōnium sup est· ut quia adhuc nō
corde stabilel ē non possum⁹· interim sal
tem ab immoderata distractōne cordā nīa-
colligamus· ne dum semp uicimur mutē
mutabiles fieri· semp magis ac magis
mereamur ueram stabilitatem inuenire·
et ut quod ioānes per exemplum manu
festius fiat· contrariam⁹ etel nel unam
mundo· aliam in limo· aliam in medio·
In limo primam⁹ mundū· in limo dīi· et
in medio collocem⁹ humanum animū· De
inde conlidemus deorsum in inūdo illo ui
gul hydam et horribilem omnium cofusi
onem· et infinitam humanā⁹ miseriā di
stractionem· Sursum aūt apud dīm pe
cuniam et meretricem stabilitatem· Post
hoc imaginemus qđ humanū animum·
de hoc mundo sursum ad dīm ascendentem
et ascendendo semp magis ac magis
in vnū se se colligentem· et tunc spūs
ste nūc primus sormam arche nre q
summo lata sunt· et sursum in angustū
surgent· quo ad usq; ad vnitatem unā
cubiti in circumcisione suo peruenirent· Si
mihi enim nos de hoc profundo· de hac q
valle lacrimarū p quedam incrementa ut
cubitum qđ p quosdam gradus in corde nō
dispositos· ascendentes paulatim in vnū
colligim⁹· quo usq; ad illam simplicē vni
tatem· et ueram simplicitatem et summā;
stabilitatē que ap dīm est pmanā⁹· Sic
subito p fectus fio· si; proficiendo quisq;
ad pfectionem tendit· qui cū diu adhuc
ho in quo plene possit· mundū ad summā;
pfectionem puenit· hoc si nolum⁹· consid
erare possumus modū reparationis nre· O
quis cū deus cui nichil impossibile est·
posset utiq; si uellet eos quib; misereri
pfuit de labozib; et erumnis et de pecci
tis p sentis que temptationib; plena ē
subito et absq; dilatōne ad ēne vite-
stabilitatem euehere· si; multo ut electi
sui p varias ebulationes et temptationes
p primas purgandi euocant· ut cum per
multos dolores ad eum redeam⁹· discant qm
longe ab eo p cando discesserim⁹· Vñ cū
iam p qm abierim⁹ recedendo penitendo
non euolati si; reduci pgim⁹· et tpa diu
turna ut ita dicam itineris fatigatōe
agnoscim⁹· quia de longinquo adducti sm.
Et hoc totum fit ut hōis; gra dei cōmē
det· ut tanto ardentius dīm diligam⁹
quanto se ab eo nec cum longe fuerim⁹ vi
dem⁹ derelictos· Sicut p yphiam ysaiam
ipe promisit dicens· Ad ducam ab oriente
semen tuū· et ab occidente congregabo te· dicam aquilonī· da· et austro noli pro
hibe· Adduc filios meos de longinquo· et fi
lias meas de extremis ere· Pot⁹ unusquis
q nīm qui memor est p fuerit· et ageos
et ubi sit in se ipo fortallis incē· quo in
homo p duinā mīam delonginquo adduc
at⁹· et de disciplione sua in vnū colligat⁹·
Restat nūc ut conlidemus q sint resille
qs supza dixim⁹· in quib; exerceri oporteat
animū ut paulati alienetur se ab hui⁹
mundi distractōne retrahe· et ad illā sū
mam stabilitatem· i· contemplatōnē dei
roborat⁹ erigat·

De duob; opib; dei ō

Omnia opa dei dicūt⁹ et restauratō

hōis hominem facta sunt· siue e-ms·
a que pteinent ad primam conditōnem ho
minis· siue ea que facta sunt ad hōis
reparationem· Ad conditōnem hōis pteinē
t pteinet creatō mundi· i· celi et ere et
oīum que in principio facta ee legim⁹
a dō· Ad reparationem hōis pteinet in car
natō verbi· et omnia que uel ante ipam i
carnatōem ab initio ad ipam predicēdam
et prenūciandā precesserūt· ut q
posteam usq; ad finē mundi ipe ipam pre
dicendam et credendam sunt· Cum aūt
sint illa prima opa que ad conditōnem ho
minis pteinent omnium deus sit quia ipe
creauit· et h tempalia bona indiscrete oī
b; bonis et malis ebuit· sint illa opa que
ad reparationem hōis pteinent· nō omnū
deus ee uoluit· Q; cor tm quos ipe ante
tempora secularia in apposito bone uolunta
tis sue elegit· ut eos ēto tempore uoca
ret· et iustificaret· et glificaret· in di
lecto filio suo dño nō ihu xpo· Inde est
quod in sacra scpta spalit quozdam se

dñi nouit. sicut est illud. Ego sum deus abraham. et deus ysaac et deus iacob. q. sicut deus est qui omnes creauit non omnes redemit. sic alios p̄uidam saluat. et alios per iustitiam damnat. Igitur ea que ad reprobationem hoīs fca sunt nō ad omnes pertinent. s; ad eos tm qui salui fiunt. et sicut omnium nō sunt uta quod omnes fca non sunt. nec ad notitiā omnium peruenerunt. sic fca sunt certis quibusdam locis. et temporib; et cū certis psonis sm altitudinē diuini consilii ad hoc ordinatis. Cum cū deus sm illam omnipotentiā suam multis modis ad restaurationem hoīs uti posset. hic tm p̄electionē elegit. qui infirmitati nre conueniencior fuit. ut equalis mīe sue non solum potentē et iustē. sed et sapientē impleret. Primus aūt homo de seruo auctorem suū cum eū p̄ contemplationem p̄sentem adipisci. nūc aūt homo creatorem suū qm non uidet p̄ spem querit p fidem. Primus homo sine ulla cure potuit et sponte egredi. nūc aūt homo sponte surgens ad dñm et p tormenta redit. Ordinatissima g̃ est de nra reputone diuine dispōis omnis consilium. ut qui sponte cecidit. nō coactus. sic sponte surgat. et qui per libm arbitrium infirmatus est. sanitatem nō recipiat donec p libm arbitrium sanari uelit. Hoc aūt ex nobis nō est ut uelimus. s; deus in nob hoc operē. gra enim dei preuenit et excitat libm arbitrium nrm ut possit uelle sanari. et cū uult sanari. qui p se potuit infirmari. Hoc est g̃ quod nūc in electis agit ut uideant in presenti uita ad finem uite pparent. ne homo in hac felicitate positus. mereat ad illam felicitatem accedere. Sicut primus homo in illa felicitate positus meruit ad hanc infelicitatem deuenire. s; illud meritum quo homo infelix est meruit. tamen in ex homine fuit. hoc uo meritū quo felicitate ee nam meret non ex hoīe est. s; gra dei hoc in hoīe operatur. Non g̃ sine causa hic quod dr hoīem post peccm a certis ignorancie reuocari. sic cognitionem sui ab eo tempore ut in nouissimo quod erit tm semp maneat occultus. Si enim uel ageret manifestaret hoīb; ut nullus deus dubitare posset. tunc nec fides mercedem haberet nec fidelitas habet locum. Immo est g̃ fides meritū. et occultus p̄manet ne meritū deperdat. occultus p̄manet ut fides pateat. Immo est ut infidelitas condempnet. Quā cū ut fidelis hoīs dubitare possent. et infidelis unde credere ualent si uellent. iuste pro fide reddis premiū. et iuste pro dubitate supplicii. Placuit autem deo ut hūanum genus quā g̃tis datum est erat hoīem primū hoīem promeri faceret. sic cū ut ipse eet et mutuum et meri premiū. Ita g̃ nūc dare qd daturus est plenam delicet sanitatem. plenam cognitionem plenam felicitatem. et interim p fidem illuminat nram cecitatem. ut p̄ spem proficiendo ad manifestam mercedem p nūc eius claritatem. Hoc est quod ab initio cum parcit raro obscure tm condito locutus est dñs. Sed tenuerunt scripturas et inuenerunt ut ait quidam dñm in multitudine locutū. s; quoniam cum hoīb; se in nocte dare uoluit nō gentib; et pplis. s; uel singulis ut ad modum parcat. et a communi frequencia hominum segregatis uel p nocturna silencia uel in cumplis. ut in solicitudinib; et in somnis est; se manifestauit. Sic locutus est cum noe. cum abrahām. cum ysaac. cum iacob. cum moyse. cū samuele. cū dauid et cum oīb; pphis. Deinde in carne apparens. q̃uis manifeste locutus sit mundo. cū discipulos suos ut gl̃iam suam manifestaret. seorsum in montem duxit. Quib; et alibi dicit. Vob datū est nosse misteriū regni dei. ceteris aūt in parabolis. Et rursum. Quod dico uob in tenebris. dicite in lumine. et quod in aure auditis p̄dicate sup tecta. s; nec tm in antiquo pplo legem dedit in egypto deorsum cū eduxisset in solitudinem sursum sed ibi palam oīb;. sic moyses solus

ascendit in montem ut legem accip
et. Quid est q̃ semp in secreto loq
tur deus. mihi qua nos ad secretum
uocat. et qd cum paucis mihi ut nos
colligat. Considerate hec duo que dixi.
Colligit et ad secretum uocat. Primo
homo antequ peccaret. non opus ha
buit ut ei q̃tulecus loqueret deus.
qua autem cordis intrinsecus hinc.
qua uocem dei spiritaliter audire possi
t; postquam uero autem ruit ad uocem
ad suasionem serpentis aput. autem
intus ad uocem dei clausit. Quia q̃
hunc auditum intus prudio quo de
um loquentem audiat. uocauit nos
ad se foris clamat. Et; cum loquens
semp qui occultari nolens se subtra
hit. ut mentem hominem et p hoc
quod loquens de se admoneat. et per
hoc se occultando fugit. ad se trahat.
Veritas enim delidum nrm ut au
geat qua et loquendo amorem sui
in nobis excitat. et fugiendo ut se
sequamur inflammat. Vale est enim
cor hois. ut si quid diligit ad hyps
im non naleat. amplius delidio mai
oleat. Sic in canticis canticorum spo
sus uenit. stat post parietem. prosi
pit per fenestras. et cancellos. ut qui
lateat et non lateat. Porrigit manum
suam per foramen. tangit sponsam. et
sono depressio. uoce tenui uocat eam
et dicit. Veni amica mea. speciosa
mea. columba mea. Ecce hyems tran
sijt imber abijt et recessit. Flores ap
paruerunt in tra nra. Vox turtu
dinis audita est in tra nra. Sua ut audio
spiritum ad se. Surgit mor. festinat
apte pullum hostis sui. et qui ue
nientem erecta brachia ad amplec
tendum parat. uix tolerat. Vix sustine
re. Vix expectat. Liquescit dia e
ius ardet cor eius. feruens precordia
eius. exultat. gaudet. trepidat
iocunditate. ruit obuiam uenienti.
Et; ille cum iam teneri putat. de
euadit. et subito qui de medio eius
tus amplexibz fugit. Quid est.
Dum non queritur queritur. dum non
uocatur uenit. Dum autem queritur. de
clinat. et dum uocatur fugit. Si non
diligit quare uenit. Aut si diligit
quare fugit. Diligit autem et idcirco ue
nit. Et; quia hic non diligit ideo fugit.
Quid est hoc quod dixi. hic non dili
git. In hoc mundo. In hoc seculo. In
hac tra. In hac patria. In hoc exilio.
Et; uocat nos. ad tram suam ad pa
tram suam qua non decet talis amor
patriam istam. In tuumcio amoris.
Et non ultra regionem. Secundus amor.
amicum querit locum. Idcirco commendat
nobis tram suam. Ideo laudat patri
am suam. Idcirco dicit flores apparuerunt
in tra nra. nunc florentes odorem
dederunt. uox turturis audita est in
tra nra. ut concupiscamus. talem
regionem. ut diligamus talem pat
riam et sequamur eam. Ibi nos amat. Ibi
amore nro terreno delidat. Ibi amplecti
a nobis postulat. Ibi sedentes se non
fugit. Si uenientes ad se expectat.
Offert se dum non quiritur. ut nos
ad amorem sui accendat. Dum que
ritur fugit. ut nos post se currere
faciat. Si sibi cum post se nobis obs
taret. nemo eum diligeret. Et nulli
dum quiritur fugeret. nemo eum sequi ue
lle. Flores mundi apparuerunt in
tra nra. non in tra mea. Et; in tra nra
ut eam communicaret nobiscum. Quali
dicit. fideles nos adhuc munerum vi
di quod tenet. audiui quod loquor.
Solute timore nolite diffidere. Solute he
sitare. sequimini quo uoco. qua inde e
stis. unde nemo non habetis hic mane
ntem ciuitatem peregrinum est quod in
colatis. alibi unde hinc uenistis. si pie
ne memores estis. Vtique peregrinatio
nem non diligeretis. Propere ea et ego
uenio ut hinc nos educem. non ut
nobiscum hic permanem. Et ideo de abs
condito ad nos clamo. qua immoratione
cum non permanere nolo. Ideo de longinq
nos uoco. qua ad reditum festino. Sa
tietur me cum apparuerit ut audiri possit

Vampnũ me pati ẏristmarem· si ad
sup est nũc ꝑgerem· Grauis est oĩis
moza· flozes apparuerunt in ẽra nĩa·
Discite q̃ntum nos festinare debetis·
Dum me sic fugientem cernitis· Non
nemsserem nisi nos diligẽs· nõ fuge
rem· nisi nos post me trahẽ uellem·
Hec est causa quare in abscondito sp
deus loquat̃· Humilis est ratio ꝙre
obscure loquat̃· sicut in lege· et
ꝓphis et in ẽis· ꝑ parabolas enig
mata· locutus est· Dignũ est enim
ut sub figis uerboꝝ abscondant̃ se
creta multiꝝ intellectuũ· quia cito
uilescẽt· si pallim oĩb; pat̃ent· Ita
eñ ueritas et ꝑ inquisitõnem fide
les ꝙreret· et ne ab infidelib; inuen
at̃ occulta ꝑmanet· Nisi nos dum diffi
cile inuenit̃· maiori delidio inflam
mat· Nisi nos dum oĩno inuenũ nõ p.
ꝙrerat· Ex eodem g̃o et fideles ꝓfi
unt· et infideles cadunt· quia z illi
humilit̃ audiendo et fidelit̃ inquirẽ
do ẏba dñi ad agnitõnem ũtatis ꝑ
ueniunt· isti autem ut negligendo
uel contempnendo ut ꝑne intelligen
do mãꝫ ad ueritatem ꝓtingunt·
Jam diximus q̃ obscure et in abs
condito loquat̃ deus· Nunc restat di
ce q̃r cum paucis et raro· loq̃tur·

Rimi hominis natã
ta a deo ordinata· z in
tentata fuerat· ut aĩa que cor
pui ꝑerat ꝑ sensus audem multa
corpis foris impleret· S; intus per
ẽnem semp ad creatorem suũ inten
det· hoc est ut mẽbza corpis sensificã
do foris ad agendum moueret· si; in
tentõnem et delidium intus ad solũ
creatorem diliget· ut mch foris age
ret· quod ꝙr eius dilectõne non pro
cederet· et ad eius dilectõnem nõ ꝓfice
ret· ita ut oĩem actum et caritas
imperet· et rõ dispriet· et sensus
impleret· atq; ꝓficeret· Qñdiu g̃o
hũc ordinem nat̃ę sue tenuit· dñs
us foris· ꝑ actõnem uariare· intus
tũ ꝑ intentõnem et amorem stabilis

ꝓmanlit· quia unum intendebat·
ꝑ unum oĩa faciebat· unũ diligẽ
bat· et oĩum uoluntatũ atq; actiõ
suaꝝ finem ad unũ referebat· et mẽ
tis acie ad unũ nugr̃ uidẽ
ciebat creatorem suũ· Vũ nec dubitat
de creatore suo ꝓbat· cui semp intus
ꝑ contemplatõnem ꝓsens erat· cui
ullo et per cognitõnem cor ei illumi
nauit· et per amorem stare et requi
escere fecit· Si; postq̃m unitio ꝓuidenti
nis sue electus est a facie dñi· facies
est eius et instabilis· Deus ꝑ ignis
eam mentis· Instabilis ꝑ concupiscẽ
tie· Quib; ab illo in oĩem posteri
tũ stultis· uniuersa mala creata sunt·
Q̃ ignorantiam cum ad hoc cand
desuluti sunt hoĩes ut creatorem
nõ agnoscerent· et aut oĩno dñi
ẽ q̃rerent· aut diuinitatem
qui dñi non erant attribuerent·
concupiscẽtiam vo infinitis erroꝝ
stracti et dissipati sunt· Necesse
fuerat ut ꝑ concupiscẽtiam creatu
rarum que uidebant̃ immodate diffu
erent· qui tenebris ignorantie pres
alia inuisibilia uana ẽ nescirent· vo
luit g̃o deus ab hac distractõne cordis
nĩa colligẽ· et ad suãna gaudia conti
planda reuocare· foris loquẽ ut nos
tutus redire admoneat· S; quia mẽ
nisibilib; allineta· nescit tam cito ad
inuisibilia consurgẽ· id ẽ deo uolunt
ate quedam uisibiliter ẽ ordinãe mu
cula in quib; nrũ affectum exer
ret· et suam nob caritatem cõmen
daret· Hec aũt sunt sp̃aliter illa q
ad redemptõnem hoĩs ꝓtinent· nã
ea que ad condit̃onem hoĩs tã sunt
magis nobis ꝓtinentia opifices mi
rant· Ea vo que ad redemptõnem
hoĩs tã sunt· ꝑcipue ad caritatem
spectant· Hec g̃a opatus est deus
qualem erga nos habet dilectõnem
ostenderet· et nos ab amore hui mun
di ad amorem suũ reuocaret· Hec
g̃a opa ita modari uoluit· ne infirmi
tem ne animũ nrm qui colligendo

erat in occupatõne sua distrahebant.
ec tñ multa eent ut eçndem animũ
pfecte adhuc stabilitatis impatientẽ
rerum uarietate delectarent. Propter
elegit unam gentem. ec unũ locum
vbi figuraliter non ad unã gentem tñ
sed ad salutem totius mundi pertineret
uulgaret. uc uitam ubiq; cõmendaret
ec humanus animus intus ec foris ad
unitatem reuocaret. uc sicut ab uno
saluatore est salus omnium. ita et ab u
no loco ec ab uno pplo manaret muni
um salutis. Sua enim pp nos omnia fe
cit sic utiq; fecit ut nobis magis ex
pedire cognouit. Hec autem partim
p hoseã. partim per angelos. partim
per semet ipm operatus est. Plurima
p hoseã. per angelos multa. per sem;
ipm pauca. pp ea ut dñi in meditatõe
ac humanus animus de factis hominum
ad facta angelorũ. ec de factis angelo
rũ ad ea pr ascendendo proficeret paula
tim sese in unũ colligeret assuesceret. ec
ipso magis multiplicitatẽ euadit. tan
to amplius ad ueram simplicitatẽ appro
pinquare incipiat. Unus gr deus cũ pa
tre et uerbo loquendo mentes nras in u
nũ colligit. obscure autem et i abscõ
dito loquendo sursum ad se trahit. quid
aliud enim ut ita dicam inuisibilis z-
cuiusdam arcbe in corde; mris formam
fingit? Quinimo gr omnia opa sua pp
hominẽ fecerit. alia tñ uoluit ee opa
illa que sancti exhibent obsequiũ. alia
alia que inferiores conferrent remedi
um. Poterat enim mundus sano seruire
si non peccato egrotum reparare. Pro
inde pro illam primam rerũ conditõnẽ
que fca fuerant ut starent; sub cõtẽ
necesse erat alia fieri que iacentes eri
gerent. Que tanto primis digniora. quã
to magis necessaria. ec quanto dignitate p
cedunt. tanto prolixiori tempore cur
runt. Illa enim sex diebus facta sunt.
ista sex etatibus fiunt. Sex diebus fa
cta est rerum condicio. ec sex etã
tibus perficitur hominum repa
ratio. Quid electi. quid reprobi dum

nã opera pensant.

Sed secundũ est quod opa diuina. a
liis electis. atq; aliis reprobis. pensãt
electis nanq; opa restauratõnis pfi
cũt opib; primæ conditõnis. quia il
la ad seruitutem. ista ad salutẽ fã
sunt. Sz econtra reprobi plus amant
opa conditõnis. quã opa restauratõnis.
qua presentem querunt delectatõm
non futuram felicitatem. Philosophi
gentilium superstitiosa quadam curiosi
tate naturas rerum. i. opa conditõis
inuestigando. in cogitatõnib; suis
euanuerunt. philosophi xpianorũ
opa restauratõnis iugiter meditãdo.
omnem a cogitatõnib; suis uanitatẽ
repellunt. Electi restauratõnem suã
considerantes igne diuini amoris inar
descunt. Reprobi autem pulcritudi
nẽ rerum conditarũ puerse aman
tes ab amore dei refrigescunt. Repro
bi dñi reb; cõsiliorũs cogitatõnes suas
immergunt. creatoris sui obliuiscun
tur. Electi autem creatoris sui obliui
ci non possunt. de cuius mia semp cer
tam repatõnem meditantur. Repro
bi dum temporalib; inhiant. cognitõnẽ
eternor perdũt. Electi autem dum tem
poralia dei bñficia recolunt. ad agnitõ
nem eternorũ proficiunt. Reprobi p
uisibilia ab inuisibilib; cadunt. Ele
cti autem per uisibilia ad inuisibilia
ascendunt. Sz sciendũ est quod alia
sunt illa uisibilia de quib; ascendũt.
alia sunt illa per que ascenditur. ec
De opib; conditõnis p opa restaura
tõnis ad conditõnis ec restauratõnis
auctorem ascenditur. Ascensus aũt
iste non crescit si; intellectus cogi
tando sunt. per gradus de uirtute in
uirtutem disponitur. quod sic fortas
sis facilius intelligere poterimus.

Sicut duo opa. i. opa conditõnis. ec opa restau ratõnis distinximus. ita duos mũdos ee intelligamus. uisibilem et inuisibilem. Uisibilem quidẽ hanc machinam uisibilitatis. quã oculis

Duos esse mũdos.

cernimus · mutabilem uo cor hois
qđ mđe nō possumus · Et sicut ī die
bꝰ noe aque diluuij uultum ēre
quierunt · sola autem archa aquis su-
ferebat̄ · et non solum mergi nō pōt ·
sed ⁊ ꝯto amplius aque intumesce
bāt · tanto magis in sublime elevaba
t̄ arca et nunc intelligamus in corde
hois concupiscētiam hui⁹ mundi ēe · q̄si
quasdam aquas diluuij · Archam uo que
desup ferebat̄ · fidem xp̄i · que tutissimā
am delectatiōnem calcat · et ad ea que s̄
sim sunt cēna bona anhelat · Ideo aūo
aquis comparat̄ concupiscētia hui⁹ mun
di · quia fluxa est et lubrica · et ad infi
nitudinem aque deorsum currens semp
una petit · suosq; sequaces instabiles
et dissolutos reddit · Si intrauit homo
ad cor suū vidē potest quo modo et concu
piscētia deorsum · in ea que t̄rsus
sunt defluat · et fides in ea que sursū
sūt una petra tendat · S; cū scripturā
dicat concupiscētiam in carne habitare ·
fidem in corde quotidie nos utriq; in cor
de cē affirmamus · in qr tunc carne q
cupiscē dicim̄ · qñ corde carnaliē con
cupiscimus · Verūq; tamē cordis est
et concupiscē · et credē · S; aliud habet
qr hoc quod terrena diligit · aliud qr si
quod celestia querit · Ideo concupiscētia
deorsum est · fides sursum · Concupis
centia qr carne cordi innascit̄ · fides
non a carne · sed a dō inspirat̄ · Proinde
dñs cum fidelem petri confessionē lau
dasset · caro mihi⁹ ⁊ sanguis nō reue
lauit ei · S; pr̄ meus qui in celis est ·
De concupiscētia apls̄ ait · Non ego opor
tuit · sed pōm quod habitat in me · Et
quid sit in me alio loco determinat · Scio
inquit qđ non habitat in me · Hoc est
in carne mea bonum · Nullumq; pōm
xp̄m quod in carne habitare dicat · quod
sit alibi declarat · S; pm ambulante et
desidia carnis non proficietis · Utriq; de
sidia carnis concupiscētiam appellans · I
git̄ concupiscētia in carne habitat · hoc ē
deorsum in corde · Fides uo non ī carne.
S; xp̄m hoc est sursum in corde · Illud-

tanū diligenter considerandum est quod apls̄
cum dicit spū ambulate et desidia carnis
nō proficietis et non dicit non sentietis ·
S; non proficietis · manifeste declarauit ·
omnē hoīem qm̄diu in hac vita est concupi
scendi necessitatem et corruptōne hui⁹
naturalis in ēe · Aduenante tn gra de
uo eidem concupiscētie non consentiat⁹ ul
est mutabile · Propter ea alibi dicit · Non
regnet pccm in uro mortali corpore · q.d.
non pōt fieri uo in uro mortali corpore pe
catū · i · tumel pcēi in eo tutum et ut dum
stimulus concupiscētie non sit · si adiuua
te gra dei fieri pōt uo non regnet · ne
non prelit · Immutabile est uo illud ne
sentiatis · S; nō necesse est uo illi con
siciatis · Igit̄ omnis homo quodda mo
corde suo diuinū concupiscētie patro
a quo nullus n̄r per archam fidei saluat⁹
malus homo p sicca ambulans merg
et bonus homo in primo mari mer
non necat̄ · Periculosum prosus naufragi
um quod mutat est · Ve ei qui ibi pecca
ē · Nullus pretus illi tutus est · Nulla tes
cio securā · nulla serenitas tranquilla · qui n
t̄n secum concupiscētie sue est ·; iacētē eo
insaciabili uiridinū nozagine absorbe

Hic considerare possimus · De tribus mane
tres manerias hominū · tris hominū
alios qui mentis diuinum hūt · terno arc
alios qui et diuinum et mutat archā h
S; in archa non sunt · Alios qui mdiu
et archam hūt · et in archa manent · Ali
mundo sine archa sunt infideles · quos tam
desidia in uoluptate · qui prē hanc vitā
translitoriam aliam ē nesciunt · In diluui
archam hūt · S; in ea non manent · hui
nam p fidem pōt hui⁹ mutabilis⁹ sine
mutabilitatē ē mentem credē dñi ermi
si pōt hāc hec temporalium rerū delectā
animū suū subiectum · Dicit enim sapiē
Ubi est thesaurus tuus ibi ē et cor tuū · hoc
ē v est delicium tuū tuum · ubi ē et co
tuum · v est delectatio tua · ubi est cogitatio
tua · Ubi ē cogitatio · ibi mentiri⁹ hoīs sta
cio · Nam ibi quisq; sit melior hoīem
habitare dicit⁹ · Ubi cogitatione conuer
Ideoq; hui qui delectationem cordis sui

nanitate hui⁹ mundi constituamus. ꝗuis
archã fidei habeamus mtus. tamꝫ naufragi ſſ.
Ue cupeam celos mundi amatores quos m
uocatos cernimus qui xpiam uocari uolũt.
ee cum ceis fidelib; eccam intrant. ee de ci
ciuitis xpi participant. In quoꝝ cordib;
ſepult⁹ eſt memoria hẽm ee iouis. hercul
auꝫ mercurij. ſiue archillis ee hectoris. poll
ucis ee caſtoris. Socratis ee platonis. ee ari
ſtotelis. quꝫ xpi ee ſcoꝝ eius. ſtugit poeta
dilexit. ee ueritatem diuinaꝝ ſcripturaꝝ auꝫ
neglexit. auꝫ quod peius eſt irriſit et
contempnit. Videamus nũc quid eis ꝓfuit
ſoluꝫ eccam ingredi. ee intus in corde a fide
fornicari. Ego eis pronũcio qꝫ ullꝰ in fine
ſeculi ſint quos nũc in cogitationib; ſuis
ꝓ affectum cordis ſibi coniungunt. ee quoꝝ
hic uitam dilexit. eoꝝ illi ſupplicii partici
pes erunt. Quid illis prodeſt hãc fidem. ee cũ
mala in fide. Quid illis prodeſt nauem i
ngredi hãc. ee inſtructis; naufragiũ non
dicam pati. ſi ſponte facẽ. Quid prodeſt
ueritatem cognoſcere. ee falſitatem diligẽ.
ſi non ſint tales qui ve fideles ſint. Vis
ſcire qualeſ ſint. Audi qualis unuſ illoꝝ
fuerit. ee tales oĩes intelligẽ dilimuleꝰ
eũ ẽ non poſſimus. qui nãtate unũ ſint.
Audi gr̃ quid de illo dicat. Lex dei eſt in
ore ipius. hoc eſt archam mtus habẽ.
ee qua hoc fortaſſis non ſufficit. audi
item. In lege dñi uoluntas eius. hoc eſt i
archa hitate. Hinc ꝓfectus eſt qui dilig
quod credit. ut habeat fidem quantam ꝙdi
tionẽ que mundũ uincit. hec eſt archa
in qua ſaluari nos oportet. que ab aquis
portare pot. Submergi auꝫ oĩno non
poteſt. qua hoc mundo utiq; quãꝺ ad
neceſſitatẽ. ſi nõ ſuꝰ cubit. ei per cupidi
tatem. Hoc eſt quod in pſalmo dicit.
hoc mare. m. ee ſpacioſum manibus
illuc. r. q. nõ. ẽ. nu. aãlia poſſ illa cũ
ſ. n. na. p. hate. n. in nobis eſt concu
piſcia hui⁹ mundi. in qua ſi que delec
tationeſ inueniri poſſint. multis ama
ritudinib; aſpſe ſunt que ſin affectũ
carnalem deorſum in corde nõ ſinunt.
Reptilia ſunt carnaleſ cogitationeſ
diuſorum ueteꝝ ſeditate deformes.

Quaſ dnm in ordinate ad eũ nũm ad
mittim⁹. qꝫ quibuſdam monſtruoſis rep
tilib; mentem nãm replemus. Nauis eſt
archa illa ſpiritalis. i. fideſ nãa que
mẽſcunq; ſinſum ſuſpenſa. calcat con
cupiſcentiam mundi. Nauem dixit xpẽ
multas ãas. Nam ee multe ãe une.
una ãa ꝓ unam fidem ee dilectionem.
ee una fideſ multe. fideſ ꝓ multas fi
deles animas. quo in dictum eſt. fides
tua te ſaluam facit. ee fideſ mea. ee fi
deſ illius. cum eã una ſit fideſ catholi
ca. Sola gr̃ nauis fidei mare tranſit.
ſola archa diluuiũ euadit. ee nos ſi ſal
uari cupim⁹ non ſolum ipã in nobiſ
ipſis. ſi nos oportet ut in ipa maneam⁹.
Et uemo fideliſ conſcie ſue dicat. ad
me cum hac archa. Et ſicutum eſt in
me diluuium concupiſcẽ carnalis. Qꝫ
forſ eſt neſcit quid intus agatur. ſi
ſi redierit homo ad cor ſuum inueniet
ibi tempeſtuoſum ſalum. ſeruſ in und
anteꝫ paſſionum. ee deſidiorum malor
procellis exagitari. que totum animũ
demerſum mergunt. quocienſ eum ꝓ
conſenſum ſibi ſubiciunt. In oĩ ei
hoie qm̃ diu in hac uita corrupcibili
uiuit ubi caro concupiſcit aduerſus
ſpm̃ hoc diluuium ẽ. uel ꝓuis oĩs
homo in hoc diluuio eſt. ſi ioni in eo
ſunt ſicut hi qui in mari periclitantur
a nauibus. mali ueto in eo ſunt. ſicut
naufragi qui uolunt⁹ inſtructibus.
In ioni quidem aque hui⁹ diluuii ĩpe
uita minui incipiunt. et ſin diſſra
gratum in ſingulis ꝓuis minus ne de
creſcunt. plene tamen nunq̃m ꝙſi
cari ꝓteſt terra humani cordis. ꝙ
diu in hac uita uiuunt. ee ideo colum
ba emiſſa non inuenit hic ubi requi
eſcat pes eius. ſi; ſemp ad archam re
uertit. qua mens pura dum in hoc
mundo nichil repire pot ubi affectoꝝ
ſue pedem ſecure figat diu extra eaſ
todiam int⁹ne meditationis morari
reformidat. ſi; ſi forte aliqñ ꝓ cogita
tionem exierit. ecce qñ columba ano
lam ee elongatam ad ſolitudinẽ glie

redio. ubiq; ex strepitu exercion qi m
archa affluentib; requiescit. Intelliga
mus g in nobis ee quod fugimus.
in nobis ee ad quod fuge debemus. a
ppñdere concupiscentiam et fidem.
Concupiscentiam qm fuge debemus.
fidem qm debemus appñdere. De q
cupiscia ascendere uo illam pficien
do relinquamus. per fidem ascendere
uo illam tenendo in melius proficia
mus. Concupiscia ptinet ad opa con
dionis. fides ptinet ad opa restaurā
tionis. quia eo una in ordinate amando
p concupiscīam diffluimus. et ulta
pie credendo p fidem solidamur. et
ad deo diuina monita tociens clamāt
nobis et suadent mundum fugere.
non utiq; uo exteta celum et ēram
exeamus. sed uo in concupiscentia mū
di non maneamus. Quid non maneā
mus? Quis manet in concupiscētia
mundi? Qui delectationem animi sui
in ea ponit. Qui ad explendam uigi
ter intendit. Qui de ea assidue cogitat.
et oppositum animū sui in ea confirma
at. Qui eam ex delibatione sequit. ad
q; in ea per consensum delectatur.
Ideo g mundus in sacra scpta male
dicit. ideo inimicus dei appellat. inde
nece. non quia subā mūdi mala sint
Sed quia pulchritudo mūdi aīa seduc.
Substancia enī mūdi fugienda non
ēet. si concupiscentia mūdi mala nō
ēet. Cum g concupiscentiam mūdi
fugimus. nō fugimus quia mala est.
cum vo sbam mundi fugim. nō fugi
mus. non quia mala est. sed quia occa
sio mali est. Excogitā enim mundi
spē. nascit affectus concupiscie. Pro
inde si concupiscīam mundi declina
re uolumus. pus necte est memoriam
mundi hui a cogitatione nra ex
cludamus. In meditatione mea ardet
heta exardescet ignis. Sicut ignem ligna
nutrimus. sic cogitationes desidia pascit
Si bone cogitationes in meditatione fu
erint. exardescit ignis caritatis. Si a
male fuerint cogitationes exardescit
ignis cupiditatis. Nam sicut oculus
pascit ex spē. sic animā pascit ex cogita
tione. et cupi quoddam cōmercio impu
dica mens delidio suo fruit. dum quo
modo mutuat p cogitationem rem ex spe
amplexatā. Hic etiam non mirū si ad
frequenter cogitamus ociose aliqñ concu
piscamus illicite reuiq; facti iudicio. qui
p consensum in cogitatione delectat. Si
cut g infirmi a quibus dā cibi abstinē
non qua mali sint ipi cibi. Sed quia ip
ad tendū idonei non sint. sic et nos in
naz uerū spem a cogitationib; mūdi arcere
debem. non qua res ipe male sint. Sed
animus nr qui ex semet ipo infirmus
ex earū rerum recordatione amplius cor
pat. Secernun ergo ad ipas res pcipi
qua omn creata dei uoluntate est. nulla res
que cogitari possit sine pcto. uersum
q; ipi suos affectus accendim. nulla re
est in qua precare nō possim cogitand
Nam et de malo bene. et de uono male.
Ve in mundo mundē. et de mundo imde
possumus cogitare. Cogitationes enim
non ex re de qua surgunt. Sed ex affectu
qm gignunt iudicande sunt. Legim
leges nr. nō solum cogitasse. sed lo
cutos ee de rebus sceleste immundis.
quod utiq; non fecissent. si cogitatio
rerū immūdarum aīam inquinarent. Si
ch mē est quale sit illud quod cogi
te. Si qualis ex ipa cogitatione affectus
consequat. qua cogitatio mentē non
polluit. Ve delectatio conscīam nō cōtā
pit. Expedit etiā nobis sicut diximus
ut obliuiscam mundum illum. et de
leamus memoriam ei de corde nro. ne
forte dū frequēter de eo cogitamus. ad
concupiscēiam inflectamur. Sanct nr
recte apte iam demonstrasse est. di
hoc infinita qm patrū cogitationum
nrarum distinctio oriat a mundo. s. et
a concupiscentia ei hoc e ab opib; con
ditionis. uerissima q; quod sit illud per
quo colligi possint innumē cogitationes
nre. hoc e per opus restaurationis. Et q
uis fortasse dām est ordo ee non pō. Vo
rimus non est. sup est uo relicti spi

condicõis quecumq; ordinem cogita
cõmunis nãturã. ubi. ibi. finite sunt.
Hoc enim supius inuestigare pp
sumus quisquis uidelicet cogitatõ
num nãturã ordo ẽ debeo. Quatin9
q̃ eis ẽpualis dominꝰ sapiẽ in nobis
edificari possit. Et qua ex reb; cogi
tatõnꝫ ueniũt. oportet ut ex reriũ
ordine sumat ordo cogitatiõũ. De
incepꝫ g̃ tractare incipienꝫ de opib
restaurationꝭ relictis opib; conditõis
de quib; q̃ de quodam subẽ fluente
diximus egressi sumus. et nũc in opa
restaurationꝭ q̃ in areham ingredim̃.
Igitur opa restaurationꝭ Que sunt o
sunt omnia que ab initio pcta rest
mundi usq; ad finem seculi fca aurationis.
sunt uel faciendꝫ pro restauratõne
hominũ. in quib; et uel gestaꝫ et p
sonaꝫ ipaꝫ p quaꝫ et pp quas. et apud
quaꝫ geste sunt. loca simul et tem
pora. ubi et q̃ geste sunt considare
oportet. In opib; restaurationꝭ trib; mo
dis ordo considat. Sin locum sin tem
pus. sin dignitatem. Sin locum ut
quid ppe quid longe gestum sit. Sin
dignitatem quid humilius. quid excel
lentius sit. Sin tempus. quid prius
quid posterius gestum sit. Hoc postre
mum in multaꝫ partes diuidit quid
sanctum. quid sanctius. quid utile. quid
utilius. quid honestum. quid honestiꝰ.
quid pulchrũ. quid pulchriꝰ. quid mi
rabile. quid mirabilius. quid rarum.
quid rarius. Quid difficile. Quid diffi
cilius. Quid credibile. quid credibiliꝰ.
Quid magnũ. quid maius. Quid ob
scurum. quid obscurius. et si qua si
tilia. Et hic ordo quidem qui ẽ sin
dignitatem inde ad altitudinem
arche pertinẽ. ut si dixerim ea que
sũ sunt in prima mansione compu
tem. que sunt sanctiora in secũda. que
uo sanctissima sunt in tertia. et sic de ce
ter que enumerauim. Ordo aũt loci et
ordo temporis fere per omnia sin reriũ
gestarum seriem concurrit inuenit.
et ita p diuinam prouidentiam vi
dem esse dispositum utrumque in principio tempoꝝ seruabant et oriẽte
mundi gerentes. ac deinde ad finem equali in principio
proficiente tempore usq; ad occiden
tem rerum summa descendit. ut
ex hoc ipo agnoscamus appinquare
finem seculi. quia rerum cursus iam
actigit finem mundi. Ideo primus ho
m oriente in oriem conditus collo
catus. ut ab illo principio ppago posti
tatis in oriem etatum proflueret.
Item post diluuiũ principium regno
rũ. et caput mundi. et alterius et cal
deis et medis in partib; orientis fu
it. deinde ad grecos uenit postremo
ecia finem seculi ad romanos in occide
te qui in fine mundi hactenus potes
tas summa descendit. Atq; ita serie
rerum ab oriente in occidentem rec
ta linea decurrente ea que a dextris
uel a sinistris. hoc ad aquilonem uel ad
austrum gesta sunt. ita sunt signata
nib; respondent ut si quis hec diligẽ
ter considauerit. per diuinam pro
uidentiam ita dispositꝫ ee ambigere
non potest. Verbi gra. ut de multis
pauca dicamus. Egiptus a sinistris ad
austrum est. babilon uero ad aquilo
nem. Egyptus autem inter tenebre
et austri uentus est caluus. Designa
at g̃ egyptus mundũ ustum. in te
nebris ignorantie et caligine carnalis
concupiscẽtie positum. Babilon autẽ
interpr confusio. et signat infernum.
ubi nullus ordo est; sempiternus horor
habitat. Legimus autem quod ille
antiqui hebreoꝝ pris primus in egyp
to in luto et late seruierunt. ac deinde
multis annis intercurrentibus; captiui
in babilonem ad ductus est. Quod
factum quid aliud nobis innuit. q̃
totius humani generis casum. quod pp
petuum originale ad celestia patria cu
piendo. primus in hac vita mortali p ig
norantiam et concupiscentiam subdi
tus. ac deinde post hanc vitam apd
inferos captiuatus in tormentis. hoc ẽ
in babilonem ad aquilonem. s. b. ille
primus apostata angelus sedẽ posuit. Igi

ordo dignitatis ad altitudinē archę
pertinet. ordo temporū ad longitudi
nem. ordo locī ad latitudinem. simi
ul et longitudinem. Ad longitudi
nem archę pertinet. Similē ē regnū
celorū patrifamilias. qui exiit pri
mo mane conducere operarios in vineā
suam. Similiter et ecclia horam ecclam.
et sextam et nonam. et undecimam
egressus. et iudex alios statuet mitte
re in vineam suam. Ad latitudinem
archę pertinet. in omnem terram exiuit
sonus eorū. et in fines orbis terre verba
eorum. Ad altitudinem archę perti
net. illuc enim ascenderunt ebi tribus dū
taxat ad confitendū nomi
ni dñi. Et ne p singlos eundo mora
in nectam. breuiē ē quod dicendum
est. In his tribus dimensionibus. omnis di
na sapiā continet. Historia cū lon
gitudinem archę metit. qua in se
rie rerū gestarū ordo temporis numeri
t. Allegoria latitudinē archę meti
t. qua in participatione sacramentorū
omnium collectio populi fidelis. Tro
pologia altitudinem archę metitur.
qua in profectu uirtutū crescens di
gnitas uitiorū. Possumus adhuc si
uolumus aliter altitudinem archę di
stinguere. Et dicimus multiplex ti
ori. manente eadem ueritate. Nam
et hoc ad monitum ē uolumus lec
torem. sepe nos eandem rem in hoc
tractatu diuisis modis protulisse pro af
fluentiorē dicendi copiositatem. ut
omnem scie nam prudens animus ex
piat. Hoc tñ obseruato. ut nichil
quod ueritati contrarium sit. aut sen
ciat. aut dicat. Sicut ē archya in et
mansionem distinguit. ita etiam opa
restaurationis in tres ordines distin
guit. In primo ordine qui in prima
mansione est umbra. In 2o ordine
qui in 2a mansione est corpus. In ter
cio ordine qui in tercia mansione est
spes. Vel si magis uis hoc modo di
cere. figura. uel ueritati ut idem ē
intelligas umbram. et figam. idem
corpus et ven. idem spm et ut sic
umbra dicamus illa que ante aduen
tum xpi sub lege naturali. et sub sep
ta lege cognite et in mysteriis gesta
sunt. ad prefigenda ea que nec pos
aduentum xpi in tempore gre cognite
et in mysteriis gerunt. que ido umbra di
cunt. qua corporalia erant. et figa
corporum. Corpus uocant xpm nrm ca
rnem ta. que nunc in ista eccla mysterio
gerunt. Spes autem est id quod gra dei
sub mysteriis. sacramentis inuisibile op
bi gra ut unū exemplū proponamus.
oare rubrum prefiguraut baptisma q
nunc in ecclia celebrant. xpm autem
baptisma inuisibile significat emundationem
mundi qm spes eius sub sacramento quo ac
pi tingimur. inuisibiliter in aqua; qua
t. oare rubrum gre umbra et figa est
baptisma autem aque inuisibile quod nu
bemus corpus et rel. emundatio p
catorum spes et ueritas. Est adhuc alius
modus de quo supi locuti sumus. p
altitudinē archę distingue possimus.
Opa cū restaurationis partim per bones
partim per angelos. partim p sanctos p
opatus est dñs. In prima ē mansione est
cimus opa hominū in seda mansione o
pa dei. Vel morabiliter. prima mansio est
fidei. 2a mansio est spes. Tercia mansio
est caritas. Vel sin anagogen. Prima
mansio est cogitatio recta. 2a mansio.
est meditatio prudē. Tercia mansio est
contemplatio clara. Vel sin opationem
prima mansio ē scia. 2a mansio ē discipli
na. Tercia mansio ē honestas. Vel sin
statuit dissentes. Prima mansio est ti
2a mansio est lex septa. Tercia mansio
ē gra. Hec cū tria si sin consideret lon
gitudinē archę metimur. si sin digni
tatem discernimus. altitudinē archę di
stinguimus. qua sic tempora se subsequen
tia dignitate se precedunt. Que ē hec
archya de qua multa tam dicimus. et nisi
tam multiplices nre sententie conten
ti. Summa putat est laberemus. Sō ta
berimus si requiet intus. Cū hoc scio
me in ea hitatu qui dicebat. Venite ad

me omīl qui lalvatis et honoratis eius
et ego refectam uos. et inuenietis req
em aīab; uīras. Si em lalor ē v ipe est.
quo in reqem inuenimus qui ad eum ue
nimus. Hunc uo in pace fecīl ē lo cui ea
ec et ipon hītatō el. v confregit pten
cial. arcum. scutum. et gladū. et bellū.
v omīl strepitul et tumultuatio longe
ab elt. gauduī. z pax. et requel semp
ptent est. Qualis g. est hec archa. Jam
scire qualis. Sustine me uo de multis
paucis v dicam. Hec archa sibl ē atoth
ece omīum deliciarum uarietate refer
te. Sicīt mea āticis quod non inuenias.
ec cū unum inuenieris. multa ē pateba
ta videbis. Ibi unūla opa restauratois
ne a pncipio mundi usq; ad finē ple
nissime contenent. ec statul unūlalis
ecie figūatur. Ibi hystoria rerū gestarū
teris. ibi multa sacramūtorū inuenium
ē. ibi discipli sunt gradul affectum. c
medrtatō gitatō nū. contemplatōnū. bonorū opm.
ūtutū z pmiorū. Ibi quid erede. quid
age. quid spare debeam ostendit. ibi bo
nite hoīs ec sima pfectōis contemnit.
Ibi crucent occulta. Ibi opola apparet
ficta. ec que p se inder pceant min
congrua. in ordine suo considata pro
bant ydonea. Ibi quoddam unūsitatis
corpul effingit. ec concordia singlorz
explicat. Ibi autem quidam mūdus
hunc pterunt ec ēnlitorio contrarius
inuenit. q. ea que in hoc mundo p dū
sa tempora ēnsenno in illo mundo q̄si
in quodam ecnitatis statu simul con
listunt. Ibi pcīs presencia non suc
cedunt. nec p sentib; futa supuenīnt
s; quecq ibi est. p sentl est. pp quod ec
que ibi manent semp pmanent. sp
gaudent. nich dolentes pcīm. nich
timentes futūm. hntes qd diligunt.
udentes qd concupiscunt. Et ido forta
lis dicit aplus. precio figā hui mūdi.
forma hui mundi. spēs hui mundi. p
ulchritudo hui mundi. quia ale mūdus
cui figā non precio. cui forma ñ ēnlit.
cui spēs nō manet. cui pulchritudo
ñ delect. Ille mundus in illo mūdo est.
ec iste mundus illo mundo minor est.
q. ille capio ēm capere iste non pō. Ist
um mundū videre oculi carnis. illū mū
dū mentis oculi contemplant. oculi ordis.
In isto mundo hīc oblectāntia sua hoī
nes. cum illo mūdo meffabiles sunt delec
tatōnes. In hoc mundo ērunt hoīes ec
plandunt ad spectacla uanitatis. in illo
mūdo p mētū silentiū exercentes. et iocū
danes mundi orde. in contemplatōne ue
ritatis. breuit dicturus eram. si; fateor
uobis multa me loq delectat. et erat
ad huc fortassis qd dicam. Si ūm salti
dū nō timem. Sunc g. ipsius archē nīe
exemplar ap̄onamus. sicut q̄nusq; nus
quod mētes depingim. ut forte discat
quid mtus age debeas. ut cum hui exē
plaris formam in orde tuo expresseris.
domum dī in te edificatā ee videris.

Primū in planicie v ar
cham dipinge uolo. medū
centrū āgo. et ibi fixo pūcto paruam
q̄draturā equilaterā ad similitudinē illius
cubiti in quo consūmata est archa et cir
cumduco. Iterumq; illi q̄drature aliam pa
lo maiorem ecūscribo. ita ut spaciū qd est
inter exteriorem et interiorem quadratām qi
lumbus cubiti ee videat. Hoc fō inteio
ri quadratō crucem pingo. ita ut extrema
eius singla latera q̄drature attingant. eā
q; auro superduco. Deinde spacia illa que
in superficie q̄drature inter iij. angulos
crucis. et q̄drature remanent. colore ne
stio. duo superiora flammeo. et duo infio
ra saphirino. ita ut medietas una cubi
ti inflammeo colore ignis. et alia medietas
eciam saphirino colore nubem repesen
tare videat. Posth hec in limbo cubiti sup
er crucē scribo alpha. qd est principium. Ve q̄
subter crucem scribo. Ω. qd est finis. Ad
dextrum cornu crucis scribo. x. que littera
prima primi in noīe xpi. et sigt decalogū
legis. que antiquo populo primū qi electo z
usto ad dextram collocato data est. Ad
sinistrū cornu primo. c. que est ultima in
noīe xpi. et sigt incentū pfectionem gre
que data e gentilitati. que primū pp infi
delitatem abiecta. et ad sinistram collocata

mdcas. Deinde spacium lumbi ceumqua
q purpureo. co uiridi colore nduo. qre
rul ꝑpureo. meul uiridi. et in medio e
eis auree qm ſecam agnū agnelm ſtan
tem pingo. Quo ſō. ꝓfectul e cubitus.
Cui rei rōnem ſi queris. quid aliud hec
ſcꝑtura tibi dice uides nſi ꝓncipium
finis ꝑte latoꝛ legis uetꝰ et nouꝰ. et
picturā quid tibi ostendit aliud. q. d.
iste cubitul eundem ſigt qm colūna ig
nis. et mbil. que ꝑ nm ulit in deserto. ꝑ
cedebat peꝛ ignem illuīans. et ꝓtegebat
ꝑ nubem obumbrans. et qu ꝑcꝛi ꝑ nm
nubem hūanitatis nram apparuit con
donando ꝓcta. qui pro ꝓcul in cruce est
immolat. qi agnul mittis et non app
end os suum et pro multicu hoīm relin
quendo. et ascendendo sup celos est exalta
tus. qui indiq; ad se uenientib; ꝑ ꝑnu
am sanguīl exemplum sue passionis. ꝓ
mis et in uiridi colore in marcessibile ꝑ
mium supne remuneatōis. ul in ꝑpua
sanguīnem passionis qui sanctificat.
et in uiridi colore aqm baptismatis q
mundat ul in ꝑpua ignem quo in fi
ne mdicabꝰ est. mundū. uiuidi colo
re aqm qua mundū olim mdicauit. ul
in ꝑpua dampnatōnem malox quos
iuste reprobabit. uiuidi colore uiuacꝰ
nem bonox quos misericꝛ saluabit. Bu
stat qua muitat. stat qua confortat.
stat qua adiuuat. stat qz coronat. stat
qz ungilat ut custodiat ciuitatem fir
am. Ita medio cubito consūmato. alia
q̄dratura ei predictū centrū longe
extra ecumdco tante magnitudinis
q̄nte magnitudinis archam facere no
lo. que quadratura sqriel tam longa
sit qm lata. qz archa trecentos cubitos
in longitudine habuit. et l̄ magnitu
in latitudine. hoc est sqriel longa ad
latitudinem. Post hec ꝑ mediam hāc
quadraturā. i. ꝑ medium fundū arche
fin longitudinem duab; lineis ductis
tante latitudinis spaciū meludo. q̄nte
est minor quadratura medii cubiti. Si
multe mediam latitudinē abinde pari
ete usq; ad alium duab; lineis procedit

eiusdem latitudinis spaciū signo. ita ꝑ
duo hui cinguli. quox alie ꝑ mediam la
titudinem protendit. alie insecul sese
secantes in modū crucis sub medio cubi
to conueniant. et inferior latitudinis spā
respondeant. limbo cuius cū modo hinc
inde excedant. Hoc itaq; pacto. spacia
que inter medium centrū et singlos cin
glos arche interiacent unū q̄q; intra
equalia positis punctis duudo. et appo
sita regula binis et binis punctis oblia
centib; fin longitudinem et latitudi
de puncto semp ad punctū ceumq; lo
am trahyo. et ita dual alias q̄draturas se
ciet simile longuas ad latitudinem si
am affricio que tali ꝓtone a se distent
ut q̄tum ꝑma uincit mediam. tū me
dia vincat ecteam. Inter quas ecta quadra
tura que minima est. et fin positionem
plani infra alias claudit medii cubi
ambit. et duos sup dictos cinglos. quox
alie longitudinē alie latitudinem arche
metit quadratarum mediū. alie sur
sum et deorsum. alie sinistrosū
et dexterorsum. Deinde secta ecteam com
plectit. et simile sup dictos cinglos
inter secat. Deinde alia que in plano ex
ma est. in alto — aut ul vna exterul
omnes includit. et quatuor extrema ex
ma duas tonas singlis latib; attingēs
totul eas. metra se complendo. Hoc ſō
si nosse cupis quom hec figa formam
arche representet. intelligē q̄ de alia
tona que ꝑ mediam latitudinem arche
protendit. fiat columpna quadrata
qualatera in medio arche erecta. cuius
altitudo tanto minor sit. latitudine ar
che q̄to minor e quarul quinario. q
altitudo arche erat. xxx. cubitox. et la
titudo quinquaginta. Si autem scire ci
pis qua rone ex ipa tona columna
rum intelligenda sit. sic conside. cu
bitul ille qui nunc fin positionem pla
ni in medio ipius tone altitul iacet
sursum eleuet. sic ut ipam ipam to
nam qi ꝑ medium complicando sciā
sursum trahat. Deinde ambe media
tates eius deorsum tendentes plano

ignē diuine maiestatis
tribus fuit pmit
endo ꝓcta. et postū
ou ꝑpo ꝑ

hoīm.

ꝑ

ad planum muricem coniungantur. ut
columpna erecta. undeatur. in cuius cu-
mitate emineat cubitus ille qui sedem
positionem plani pulc in medio eius
iacebat. michi; aliud intelligatur cubi-
tus qui columpne pedalis deliq. et uni
cubito sic quedam hora sine eminen-
cia fiat deliq in capite columpne. ad quo
pienda signa communi; ab uno singula
a que si columpne infixa linea sub ead
eminencia sub qua et summitas tecti co
lligata est. ad similitudinem imbricis su-
mitatem tecti representat. Et quia
altitudo columpne non videatur maior
ee mediocritate zone. cum ea sit et ipsa
duplicata. intelligenda e tu tanto esse
maior. quanto magis est egressa de virgu
a quinq; si in plano representari non
potuit. Iterum cum mediocris tu zo
ne altitudinem columpne teneat. quatre
ambe mediocritates eius deprimete sunt
hec est racio. Columpna ista que in me
dio arche erigit figit lignum unde quod
plantatum est in medio paradisi. id est
dominum nostrum ihesum xpm. sine forma su sce
pte humanitatis in medio ecclie plantat
qui xpc deus et homo est. et id illud
latus columpne quod ad aquilonem
respicit. humanitatem eius figit qui
pro peccatis; assumpsit. Illud autem
quod ad austrum spectat diuinitatem
eius figurat. quia mentes fidelium pas
cit. et hec est causa qua in plano bis
altitudinem columpne deprimimus
quia oportebat utrumq; lateris super
facies representari. qd in sigillis geminata
figura fieri non potuit. Statuta igitur
columpna in medio arche erigamus a
singulis angulis tigna usq; ad summi
tatem ipsius. eaq; sub eminencia extre
me horre infigantur. Deinde duc infe
riores quadrature. similiter eleuentur.
quo usq; unaquaq; sin vnam positionem
cignis eisdem ex omni parte octogona
lis coniungatur. extrema quadratura
mixtione remanente. et tunc videlicet
in illud spacium quod e inter primam et
iam quadraturam ppa mansione q

puteus. quod est inter sedam et ecclam
pro sede. et quod est inter ecclam et su
premum cubitum. pro ecclia. Hoc facto
completam habet formam arche. subter
lacum et deliq angustatum usq; ad me
suram unius cubiti. Supra dicte autem co
lupne pedalis tabul est ut a medio fun
do arche singule. et in omnibus mansionib
medium locum optineat et totam pte;
fabricam. Cuius multum hoc est. Colum
na xpc est. Australe latus est quod di
uinitatem ipsius figit. lignum vite no
catur. et uti uiridi colore suppductum est
Aquilonare ub latus quod humanitate
eius figatur liber unde dr. et hoc rap
purimo colore suppductum e. Colum
ne archa munitur. et xpc munitur
ecclia sua. quia minimum stare malla
mus pollet n ipse eam sustineat sin
ad septem est in canticis canticorum.
Que est ista que ascendit de albata
innixa super dilectum suum. Iterum
sicut columna singularum mansionum
altitudinem metitur sic xpc unius cuius;
uirtutem et profectum dispensat et sic
columpna distinguit stationes. sic ex
pro arbitrio dignationis sue in ecclia ecclia
dona gratiarum suarum distribuit. Alios
constituens pphas. alios apostolos. alios
uo euangelistas. et ceteros quos cumq;
spualium donorum participes. Et sicut
columpna medium uq; locum tenet. sic
dns noster ihesus xpc dicit ubicumq; duo ut
tres congregati fuerint in nomine meo
ibi sum ego in medio eorum. Si quis tan
ta est infirmitate nra ut ascendere
non possimus in ecclam ut sedam —
mansionem. non tu deliqui. si; con
gregem in unum per fidem nostri ei et
simul in prima mansione. simul in uni
tate ecclie. teneamus rectum. et inuiola
tam fidem. et xpc veniet ad nos ut
sedeo in medio nri. congratulans bono
in cepto nro paratus adiuuare et ad
alteriora erigere. ut sit unus in omnibus.
unus in omnibus. unus per omnibus: dns noster
xpc. Restat nunc ut ostendamus qd
sibi multo zona aurea. q per medium-

87

fm̃dum lēm̃ longitudinem a fine
usq; ad finem arche p̃rigit̃. Si ei
archa ecc̃am hab̃o. restat nr longitu
do arge. arche longitudinē figuret
ecc̃e. Longitudo autem ecc̃e consid̃at̃
in diuersitate temporū. sicut lati
tudo in multitudine ꝓlis. Hinc em̃
ecc̃a dilatari dr. qñ numerus creden
cū augēt̃. et multi ad fidem adhg
untur. Longitudo aūt ei in proficita
te temporū considerat̃ qua de p̃teritis p̃
senecta ad futa se extendit. Tempus
aūt longitudinis ei est ab initio mū
di usq; ad finem sēli. qua sēa ecc̃a
in fidelib; suis ab initio cepit. et us
q; in finem sēli durabit. Credimus
em̃ nullū tempus ee ab initio mundi
usq; ad finem sēli. in quo non inue
niant̃ fideles xp̃i. Igit̃ zona illa q̃
protendit̃ a fine usq; ad finem ar
che. designat̃ curlum temporis. ab im
cio mundi. usq; ad finem sēli. Oyedi
etas autem eius que est supius a
capite arche. usq; ad columpnam. sign
at̃ om̃e tempus ab initio mundi usq; ad
in carnatōnem uerbi. Alea uo me
dietas que est a columpna deorsum
designat̃ om̃e tp̃s ab incarnatōne
uerbi usq; ad finem sēli. Ido in supi
ori medietate a capite arche usq; ad
columpnam scribunt̃ lineę carnalis ge
nat̃onis. ab adam usq; ad xp̃m. In alea
autem medietate a columpna deorsū
scribunt̃ note aplicorū. a petro ac de
inceps eo ordine quo sibi in regimine
ecc̃e q̃ filii sp̃ales patribus; successe
runt. Quia em̃ ab adam usq; ad xp̃m
ueris genat̃o fuit que est sm̃ carnē.
ido cursus temporū in pori parte sēli
p carnalem genat̃onem distinguit̃.
Quia uo in xp̃o noua genat̃o cepit q̃
est sm̃ sp̃m. ido cursus temporū in p
stiori parte sēli. i. post xp̃i aduentum
p spiritalem genat̃onem determinat̃.
Hal autem genat̃onel. tam in dispo.
Superiorem medietatem que est a co
lumpna sursum in tres partes equa
les diuido. Et ita vnamquamq; ecia sexta

parte eius totius longitudinis. hoc
diuisione fca incipio sursum a capi
te. eo p̃mum nom̃a de tribu scribo.
In ipa fronte arche facio parua
quadratura. ad significat quatuor
partes mundi. Deinde sinistrorsum ei latē
i. orienti appono. a. hoc est p̃ma
tribum ade nōis. Inferiorsum autem late
ri. i. occidenti. appono. d. hoc e sim.
Dextro lateri. i. aquilonī appono. a.
hoc est etiam. Simili tro lateri. i. au
strali appono. o. i. qi tam. Ingredi
mur singule partes mundi ab his li
teris incipiunt. Anatole. i. orien
incipit ab. a. eo id̃ orienti appositum
est. a. Vesus. i. occidens incipit. d.
eo id̃ occidenti appositum est. d. Ar
tos. i. septentrio. incipit ab. a. eo id̃
septentrioni apponit̃ rubrum. a. Op
simbrion. i. auster. incipit ab. o.
id̃ australi latori apponit̃. o. Cuius
rei ronem quidam talem tradunt. Ar
cam eum quod recte p̃mus pareat
a quatuor partib; mundi nois sine
lesura contraxit. qui p omnis p̃les mū
di in prole sua. distribuendus fuit.
Post adam sm̃ lineam gnat̃onis scri
bunt̃. seth. enos. eo ceteri. et hii in
p̃ma parte collocant̃. In sa parte
p̃mum scribo iudā. et ceteri xp̃m relin
quunt archas hinc inde a dexteris et a sinis
tris. hoc modo disp̃no. Incipiens a de
xtro pariete sm̃ ordinem gnat̃onis
ruben. qua p̃mo genitus fuit p̃mi
scribo. Deinde symeon. deinde leui. Ex
hii a dexteris inde collocant̃. hii. ix.
filii hic fuerunt a sinistris inde filii
sm̃ ordinem gnat̃onis. Primū scribo
dan. Deinde neptalim. Ex hii filii bale
ancille hic. post neptalim p̃mo ge
deinde aser. Ex hii filii zelpe ancille
rachel. Deinde isachar. Deinde zabu
lon. Ex hii rursum filii hic. Ioseph
ioseph. et post eum veniamin. Ex hii
rachel. Post hec singuli nōibus
suas ymagines supino. semiplenas
a pectore sursum. quales nō minus
talibus solent figurari. quas greci fre

ꝯcior ulu ꝛonal uocant. et sic du
o decim patriarche sm latitudinē per
trinitatis mstatōm; siul ordinati ap
parent qꝫ quidam senatul ciuitatis
dei. Deinde reuersul ad lmeam gnā
cōmul ꝑsb udam ꝑuo pharesi dem
de elsom. et ceta et hu sunt sm scā
parte. Deinde in ecia parte ꝑmum
ꝑuo achaz. ezechial. manasse. am
mon. iosial. hechachym. ioachym. sa
latiel. zorobabel. abiud. eliachim. a
zor. sadoc. mathan. iacob. ioseph. pa
ter ioseph autem et columpnā scrip
ti. ueuliqꝫ ꝑmul adam sm carnem.
Post hec rehsm medietatem que
est a columpna deorsum simlie in
trel partel equalel duuido. Hal aūt
ternal partel sup. 7 ternal mfim de
signant lacta mansionum. Ve me secūd
pam zonam sedm policonem plani
gie ecia hac dunsione ꝑsb colump
nam. ꝑmum i ipa linea ꝓcerū. 7 extra
pm dexterul et a sinistrul duodecim
apl̄oꝝ cum sinul i comul distono a dex
trul scr et a sinistrul q̄libz. uel et u
na parte columpne duodecī patriarche
et ex altera parte duodecim apl̄i sime
onstituti. ad sistendmem ingmel qua
uor semozū in apocalipsi in ecclitu
rom sedentiū. Et sicut duodecim pa
triarche sinpul latitudinē arche cō
tinent. qua ab eis antiqul ille ꝑplis
scripte legis uniuersil sm carnem des
cendit. ita duodecim apl̄i mfinul. qua
ab eis omul ꝑplis nouel legis. i. gre p
eosdem spualē ꝓpagatul est. Deinde
ꝑsb petrum sequē limul. Et quod
supinul est spaciuum usqꝫ ad finem
arche illoꝝ capiet. qui ꝑsb nos fu
turi sunt usqꝫ ad finem seli. Ab adā
usqꝫ ad diluuium ꝑma etal seli. con
tinenl annol mille ducentol. qñāgin
ta sex. Ab etal a diluuio usqꝫ ad abra
ham. continenl annol. cc. nonaginta
duol. Tercia ab abraham usqꝫ ad dauid
ym annol ꝯgentol. quadraginta duo.
Quarta ad dauid usqꝫ ad trinitatis gra
tiam. continenl annol quadringentos
septuaginta trel. Quinta a trinitatis
one usqꝫ ad aduentum xpi ihu annol
qngentol octogmta octo. Sexta
etal que nunc agit nulla annoꝝ serie
certa. si uo etal decrepita ipa morte
toeiul seli consumda. Hal erumpnosas
plenalqꝫ labozib; mundi etatel quo;
felici morte vincerunt. septima iam
labi phemul etate suscepti octauam
be rnul etatem in qua cū dō phemul
regnaturꝫ exp̄tant. Post hec archam
in trel partel diuido. et ꝑmam partē
que est ab inicio usqꝫ ad duodecim pa
triarchal temꝑ nalē legis accipio.
Nam que est a duodecim patriarchis usq;
ad columpnam. i. usqꝫ ad incarnatōem
uerbi. temꝑ scripte legis. Terciam q;
a columpna deorsum. i. ab incarnato
ne uerbi usqꝫ ad finem seli. temꝑ gre
Et sm hal diuisiones. ipā 7 latera
archa utrumqꝫ distinguo. Deinde i
utroqꝫ late ꝑ singlal diuisionel ternoꝝ
colozū tractul duo. uc uelud trabes
quedam in longum ponrete lateliꝫ
continuantē data singlis ꝯgrua lati
tudine. Nam exteriozi qi forsl appareul
laciozi esse debz. ꝑsb hime interioz
mediul qi me duol quartatul. minuī
latitudinis habeb. Horū ꝑsitio sic na
tabitudo ille qui in ꝑma parte exteriozi
in sed̄a sit medi. et qui in ꝑma parte
medius est. in sed̄a sit interioz. et qui
in ꝑma est interioz. in sed̄a sit exteriozi.
Rursus qui in sed̄a parte exteriozi est.
in ecia sit medi. et qui in sed̄a in me
diul. in ecia sit interioz. et qui i sa
e interioz. in ecia sit exteriozi. Quod rei
multum hoc e. Trel colozel illi signi
trel manerial hominū. id est hoiel
naturalis legis. hoies scripte legis.
hoiel gre. Nam sicut ea tempora sunt
. i. tempul natalē legis. tempul scrip
te legis. tempul gre. ita trel sunt ma
nerie hominū. i. hoiel natalē legis.
hoies scripte legis. hoiel gre. Hoiel
natalis legis. ptinent ad tempul nal
legis. Sili hoiel scripte legis. ptinēt
ad tempul scripte legis. et hoiel gre.

ad tempus gr̃e. Ex tamen si diligẽter attendimus. in singlis hui⁹ temporib; oñs vitas maneriás hominũ inuenimus. Vbi gr̃a. In tempore naturalis legis erant homines naturalis legis. ex lr̃e homines naturalis legis. ex hoc patet quod gr̃e cũe erant. Si hoies naturalis legis tunc erant in ꝑpo. hoiel sine scripte legis. ex hoiel gr̃e qui in aliquo. Item pus cum naturalis legis ꝑpe pteneo ad hominem naturalis legis. qua illi cũe 7 minꝰ plures. 7 conuersatione maiores. 7 statu excellentiores erant. hoc ante scripte legis. 7 hoiel gr̃e adhuc erant. 7 minꝰ pauci. 7 conuersatione occulti tunc exciterunt. Silr de tempore scripte legis 7 de tempore gr̃e. sentiẽdum est. Expnandꝰ igr̃ hic. qui dicit hoiel naturalis legis scripte legis. 7 hoiel gr̃e. ut ad de hui⁹ dictis exꝑsolita distinctione singlorũ facilius colligamus. Data ẽb; modis in sacra scriptã accipi solet. pro illo scilicet integro 7 incorrupto bono in quo conditus fuit ꝑmus ho. Sm qm̃ acceptionem dicimus omnia naturalia ee bona. Vnde pro illa corruptione pcã in qua nascim̃. Sm qm̃ dicit apls. nata filij ire sumus. 1. ad. Corruptibili natiuitate 7 pcõ obnoxia. Accipit̃ etiam nata pro reliquis illius naturalibus hoib. que in hoiem post pcm̃ remanserunt. Naturale em̃ bonũ ꝑ pcm̃ in hoie corrumpi potuit. 9; extingui omino non potuit. qua vsq; ad hunc scintilla quedam naturalis rõnis in mente hois per qm̃ discernit inter bonũ 7 malum. Sm qd dicit apls. Cum em̃ gentes que non habent legem. naturaliter que legis sunt faciunt. eiusmodi legem non habentes ipi sibi sunt lex. Igr̃ hoies naturalis legis sunt. qui aliam legem nõ habent per naturalem rõnem moderant vitam suam instituũt. Vt hoiel naturalis legis sunt. qm̃ sm corruptionem peccati cũ qua nati sunt. in concupiscẽtia ambulant post desideria carnis sue. Hominel uo scripte legis in quib; maior inuenit cognitio qui extraditionib; scripturarũ et ꝑceptis que recta 7 honesta sc formam viuendi acceperunt. Hoiel aũt gr̃e dr̃. in quorũ cordib; diffusa ẽ caritas ꝑ spm̃ scm̃ qui datus ẽ eis. per quẽ illuminant̃ ut quid agendũ sit agnoscant 7 adimant̃ ut implere valeant bonum qd intelligere meruerunt. Ex hiis colligere ꝑ possumus qualiter in tempore naturalis legis oñs iste tres maneries hominum fuerunt. Erant em̃ tunc hoiel nisi pauci quidem et pene ad hunc mundi cognitũ. quos deus ꝑ spm̃ scm̃ ad amorem sui accenderat. quib; eciam sepe nubes apparens. et mutus se obscuitatib; ymaginem ꝑfectus unum ueritatis et hoc do fecit et mentes aspirando patefecit. Isti hoiel gr̃e erant. Erat rursus aliud genus hominũ qui nisi os istos familiarius nouerunt. aut ex affinitate gr̃is. uel exꝑpinquitate conuersationis. qui ei ex deitis eorũ 7 scis multa exempla ad uitam 7 disciplinam morũ pertinencia didicissent. nõ ad ũtutem. 9; ad gr̃am iuste hui⁹ honestatem eos imitati sunt. Tales erant oñs religiosorũ uirorũ mulieres filij uel affines. sine 7 quecumq; familiares. qui discipulum eor nõ ꝑ amorem hui⁹ per qdam viuendi consuetudinem tenuerunt 7 hi⁹ qui hoiel scripte legis erant. Reliqua hũana gr̃is multitudo nec ꝑceptorũ; diuinis. nec hũanis institutionib; regebant̃. 9; erat lex unicuiq; sua uoluptas 7 dum impune licuit id quod placuisset. hoc potissimũ quisq; sequebat̃. quo eum naturalis motus. sine carnis ad concupiscẽtiam. sine rõnis ad qdam formam iustitie impellebat. Erat nõ multo iusti hoies naturalis legis appellant̃. qui tm̃ regebant̃ naturali motu sine concupiscẽtie sine rõnis. Concupiscẽtia aũt licet sine ꝑ meritum tm̃ ẽ id naturalis dicit. qua in illa conceptõ. et cum illa nascimur ho. Ratio uo id naturalis appellat̃. qua illam ad hunc ex ꝑma condicione retinet ho. Illa g̃ naturalis est condicione. illa natiuitate. Illa naturalis est. qua ea ꝑmũ condemnat̃ acceptum. illa naturalis est. qua illam cum nascerem̃. inhane

uitatem uobiscum ec in nobis appetatum.
Tales hoīes hēbant p̄ma tempora scīe
q̄ lex non erat que pēa puniret. et
hinc peccabant hoīes. nec abscondebāt
pēa sua. quibusdam pēa prosint ee nō
credentib; Aliis autē pēa quidem ag
centib; s; lenia et facilius piaculo sol
uenda ch̄istianentib; s; postq̄m lex sub
intrauit. ec ostendit hoīb; pēa sua. simil
q; arguit. prohibuit q̄ quam ante fec
runt hoīes abscondē pēa sua et quedā
qui uirtutē sortis exhibe. non ut imple
rent iustitiam. s; ut uitarent penam. sic
q; multiplicati sunt hoīes scripte legis.
hominel vo naēalis legis. pauciss̄imi e
fecti sunt. hoīel vo gr̄e aliq̄ndo manife
stiores ee cepunt q̄m p̄us fuerant. q
lex bona per hoc q̄d hoīel ad iustitiam
iuuabant. iustoz uitam clariozem red
didit. Aduenīente aut̄e gr̄a postq̄m rig
or legis in mūa mutatus est. Iurisul
tiplicatē hoīel naēalis legis. dum
iam palam sectantē uicia sua. qui p̄us
tempore pene cohercti latuerūt hoīel
vo scripte legis minuunt. Tamen hoc
temp̄s. id̄ temp̄s gr̄e appellat. q̄m nunc
hoīel gr̄e q̄muis non sint numero ples
cūq̄ sint excellentiozes statu. quā ue
ritas a paucis quidem teneb. s; ab oī
b; fere cognoscit. et cōmuni omnium iu
dicio ante ferē. nam palam est. q̄d homo
nō ex operib; legis sicut olim ch̄istiāb̄ati
sit ex gr̄a dei iustificante. Cuiuscumq; g
temporis hoīel naēalis legis sint a pte
mali. hoīel vo scripte legis fidei boni ho
minel aūt gr̄e vere boni. hoīes naturalis
legis partem sunt extra ecclam sicut in
fideles quoq; partim in ecla sicut hi q
fidem habent. s; de ecla non sunt. quia
boni non sunt. Soli aūt hoīel gr̄e in ec
clia sunt. et de ecla sunt. q̄z et fidem
hnt et boni sunt. Hoc ligr̄e uolunt si
li trel tractul colozū quos in latib; arche
ordinatum. uiridis. croceus. p̄pureus. vi
olaceus color qui in tempore naēalis legis
fortissimus iacet. sigt hoīel naēalis le
gis qui tunc manifestiozes erant. Qui
uno impositione arche est. s; arche silis
non est. s; sortis cuius ea similitudinem hīt.
Archa enī p̄purco colore uestita est. et ter
re superficies uiridi colore obducta. Cinereus
color in tempore naēalis legis intrinsecus
collocatus est. quia sigt hoīel scripte legis.
qui tunc occulti erant. et hinc in archa q̄
dem sicut est. s; nec arche nec ere similes.
quia fide boni. nec p̄ opa sortis mirabilib;.
nec p̄ uirtutem mirat fidelib; similes sint.
Purpureus color in tempore naēalis legis
q̄ coarctat in medio utrozū q; iacet. quia
sigt hoīel gr̄e qui tunc occultissimi e
rant. qui color in archa est et positione
et similitudine. quia hoīel gr̄e et fidem
hnt in ecla sunt. et ututem hnt boni
sunt. Positio siquozū colozū in ecl̄i templi;
sin q̄d sigr̄io postulat uariat. Item hoīes
naēalis legis sunt. qui solam fidem hnt
mortuam sine opib;. hoīel scripte legis.
sunt qui fidem hnt et opa dei. s; caritā
tem non hnt. Soli autem hoīes gr̄e fidē
hnt quantem ex dilectione. De hinc ad la
titudinem manū uestro. et incipiens sin
sum a dextro cornu usq; ad finem gnātō
nis geminas trahel porrigo. et abinde rur
sum .i. a linea gnātōis usq; ad sinistrū cor
nu sine duas sin eadem. s; tripli tal. De
orsum vo a dextro cornu in sinistrū con
tinuo ductu sine ūtpositione. dual itidē
trahel protendo. Hoc modo latibul sin
longitudinem et latitudinem dispositi.
in scriptionel eorū tanē distinguo. In dex
tro late a fine usq; ad finē arche scento.
trecentozū cubitozū erit longitudo caul.
de contra in sinistro late in parte p̄ma
puno tempus naēalis legis. In secta tem
pus scripte legis. In ecta tempus gr̄e in
qui p̄imus centenari. sit tempus naēalis
legis. Secul tempus scripte legis. Ter
cius tempus gr̄e. In superiori pte a dext̄
late usq; ad sinistrum scripto quinquagī
ta cubitozū latitudo est. econtra in infio
ri late qui explicationem hui tituli scripto.
Vnūsitas fidelium. sub uno capite q̄d.
In superiori quoq; cornu sup capita duaz
trabiū que in longitudinē uadunt p
no mons syon. in sinistro latera aqui
lonis. subtus cont medium eunitas regi

magm. Dextre namq; trabes gemine
signũt montem syon. hoc est ppłoꝝ in
deoꝛ in utroq; sexu. et in sinistre late
aquilonis. hoc est ppłm gentiũ simul
in utroq; sexu ad fidem conuertendũ. et
unam eccłam dei hoc est ecclam ex ut
q; fidelibus. ppter in superiori late. et eam
sptm sancti trabiũ. et diuisio titulorũ fit
est. Inferius autem et ductus unus. et
titulus unus. qua hi duo ppłe. qui ꝓpe
in se ipis diuisi fuerãt. in fide pfi
modũ xpi. unũ facti sunt. De hinc i
dextro eoꝝ supius capitib; cum trab
ium que in longitudinem porriguntꝰ
p̃ sinistrum sup scribo hominis. post
ea in sinistro eoꝝ qi huic titulo decem
nationem. exteꝝi quidem trabi in capi
te a scribo nate. meliꝝ autẽ suppono le
gis. medie uo gte. hoc sigte uolentes
qd iste etes trabes utiq; pfecte signãt
homines naturalis legis. scripte legis. et
gtis. de quib; superius locuti sumus. In
scripturis manssionũ tales sunt. In
dextro late. pme manssionis in scribo
fidei. Sde manssionis spei. tercie man
sionis caritat. In sinistro late. pme mã
sionis in scribo scientie. Sde manssionis
disciplina. tercie manssionis honestas.
In superiori late. pme manssionis inscri
bo. naturę. Sde manssionis lex. tercie
manssionis gra. In inferiori late. pme
manssionis in scribo recta. Sde manssio
nis utilis. tercie manssionis necessaria.
Quatinus hec ultima disciplina sup
dictis singlis respondeat. sic. recta fi
dei. utilis spei. necessaria caritat. Ite
recta scia. utilis disciplina. necessaria
honestat. Item recta natia. utilis lex. ne
cessaria gra. Sunt alie adhuc distinc
tiones archi distinguãt. Pzima
mansio contingat. Sda continentes. ter
cia virgines. vel ita. pma mansio. utẽ
tes mundo. Sda fugientes mundũ. ter
cia obtes mundũ. ut ita. pma mansio
penitencia. Sda mansio ambulatoꝝia. ter
cia mansio volantia. Item p singlos
angulos. ascendentib; a frigore orien
tis. i. a superbia. pma mansio est timoꝝ.
Sda est dolor. Tercia est anxietas. Ascen
tib; a calore occidentis. i. a concupiscẽtia
carnis. pma mansio est patientia. Sda
est mia. Tercia est compunctio. Ascẽ
dentib; a frigore occidentis. id est ab
negatio. pma mansio est ognitio.
Sda est meditatio. Tercia est contempla
tio. Ascendentib; a calore orientis. i.
a spũ feruore. pma mansio est contẽ
plancia. Sda est prudencia. Tercia est fo
titudo. Idem p ẽtiuoꝝ angulos archi er
cte sunt. sursum duodecim scale. p
singlos angulos tres. in unaquaq; mã
sione. xiii. in singlis angulis single
et unaquaq; scala decem pallis; dis
tinguẽ. qui simul sunt. centum viginti
et unus. lxi. et lx. per quos ascen
ad supremũ cubiculũ qi ad dñi viri et
mulieres segregata. et segregata ad
inuicem p singlas scalas. qi segregati
sortes qui ambiunt lectulum salo
monis. et segregata regine que sem
dunt ad amplexus salomonis. per duo
decim scalas. i. p aplicam doctrinam
p decem cramtes. i. decem precepta
legis. a septiformi augmẽto fidei ẽti
tatis imbuti. et doctrina euangelica.
A frigore orientis sursum sunt scrip
ti erigmata libri domine pagine per
ordinem in singulis mansionib; dis
hoc est ad singlos pallos singũ in
de scalarum. deorsum ordinati. et unu
quisq; librorũ exemplaribus gradibus
distinguẽ. per explicem intelligen
eam. i. hystoriam. allegoriam. tro
logiam. et alia parte scalarũ ab
dem angulo sursum scribit ad pmum
quidem scalam sic. Hinc ascendun
timentes gehennã. nocente ysaia
et dicente. uermis eorũ non mori
et ignis non extinguẽ. Idem autẽ
hinc de ysaia dr. qua ipe in ista scala
supremus librorũ est cui finis scala
est. Hinc est inferius exemplaribus p sin
gulos pallos tribus gradib; distinguẽ
pter ea que in ezechiele dicunt. id est
lamentatio. carmen. et ve. lamentatio per
net ad presentem miseriam carnis. ad

tucam g'am ne ad gehennam. Et
oportet ut qui p timorem proficiat
non gehennam timeamo. s; t de pe
nem miseria doleamo. et futurum
g'am deleamo diligamo. Si; tam in
hac scala timor principalis est. In ea
scala sic scribit. Hic ascendunt in
gentes presentis uite ciuium. pp
ualla domus dni. que capenna ducit
in babylonem. Hoc id dicit. qua
m sine paralipomenon qui in illa
scala est liquerunt. hoc narrat. Et
hic uersus simulat p singulos pallius
eius; gradibus; distinguit pp supra
dicta eria. Si; hic doloz est principa
lis. In ea scala sic scribit. Hic as
cendunt suspirantes ad patriam.
suspendi ad reditum. spiritu et dum
ueni dne ihu xpe. Item a frigore oc
cidentis sursum simul scribunt
enigmata ubi idem. s. qui in pozi a
gulo. disponit sumo p singulas man
siones decem. quatinus hui duo an
gli ordine librozum distincti respondea
nt aquilonari late columpne. qd
liber uite appellatum est. De cui
us missio postea lacus tractabit
et sicut supra factum est. ita hic
quoq; singulos uiros ternus gradus;
sim ascensum distinguimus. Ex al
tera uo parte scalarum ab eodem an
gulo sursum scribo ad primam sca
lam sic. Hic ascendit hui qui prop
pter ignorantiam primam cognitio
nem dei in creaturis accipiunt doce
te scripta et dicente. In principio fe
cit deus celum t terram t. quia ge
nesis in hac scala primus liber est.
Hic uersus autem ab imo sursum
de foris distinguit est gradus; qui
signat ea in opib; dei ad miranda.
udelicet in mensitatem. pulchritudinem
uestitatem. Immensitas ad prim. pul
chritudo ad sapiam. ueritas ad be
nignitatem pertinet. Que sicut ple
nus nosse uoluerit. inspiratio tri
catum sp sectemus qui intitulat de
tribus diebus. In ea scala sic scribit.
Hic ascendunt hui qui ad intellec
tionem recte uiuendi meditationi
diuine legis iungitur. andreatos
scripturam dicentem. Recte constru
ctu te uo euellas. et destruas. et
edifices. et plantes. Hoc in semina
uit qui primus in hac scala est.
Hic autem uersus de foris duob; gra
dib; distinguit. pp duo que necessa
ria sunt ad recte uiuendum. que
psalmista commemorat dicens. Declina
a malo et fac bonum. In ea scala
sic scribit. Hic ascendunt hui qui
melioris oculo mundato. mereare vi
sionis lucem contemplari sicut. qui
de babylone redeunt est in ierlm. Ad
scalucco in edra legitur qui primus
in hac scala est. Hic autem uersus
distinctionem no h. s. unus duci
coloris ab imo sursum trahit quia
contemplatio uniformis est et simi
lis. Item a caloze occidentis ab imo
sursum et imo late scalarum cum u
no ductu hic uersus inscribit. Hic
ascendunt qui ab ethu uiciorum ad lig
num uite refugiunt. et sub solus ei
us sublimibz baculo meridiana a caloze
se abscondunt. Hic autem uersus
de foris ab imo sursum distinguit
septuaginta septem gradibus; id est
p singulas scalas ungnti ter. uno in
uus. Ish autem gradus signat quod
in esa de remissione pcatorum dicit. sep
tuagies et septies. Septem enim un
ersitatem signare solet. illuis rei e
apponit. Undecim uo ei ingressionem.
Septuaginta septem gradus unusquisq ein
gressionem ligat. que hic ascendenti
bus relaxat. In altero autem late pri
me scale ascribit. Hic ascendunt
hui qui per abstinentiam et afflictionem
mortificant uias uitia sua. que sin
ister erant. cum uicii et concupiscen
tiis. Et hic uersus quadragenta gra
dibus distinguit. quia numerus absti
nentie signum est. In sexta scala scri
bit. Hic ascendunt hui qui elemosinis
et aliis mue operib; peccata redimunt.

Eo ubi uersus q̄dragesimā sēr gradib; distinguūt. qua elemosina abstinen
cie uincta. q̄ cum q̄dragesima p̄fectū opus facit. In ēcā scalā sic scribit.
Hic ascendunt hui qui contriti cordis
eo sēr conturbati. unge sacrificiū deo.
in odorem suauitatis offert. Eo hic
uersus quadragesima gradib; distin
guit. qui munus signū est remissionis
et libertatis. Qua et quo ho hec tria
exercet. i. abstinenciam. castam. cum
unctionem. statum absolutionem p̄cor
suorū et sēr consolationem in p̄mor
dia uere libertatis inuenīet. A calore
orientis qui est ultimus angulus re
spectentib; et discedentib; primus ab
imo sursum uno tractu scribit. Hic
ascendunt hui qui iam de malo ad bo
num cōuersi. s; de bono in melius
proficiunt quos lignum uite fructu
suo pascit et prouehit. Hic uersus
in p̄ma scala .xxx. gradib; distinguit
p̄ p̄mū ordinem fidelium qui sunt in
sēa ecā. i. coniugati qui in euangelio
centeno fructu signant. In secā scala di
stinctio hic. xl. graduū qui numerus
ad octonarium p̄tinet. In tēa centum
qui numerus p̄tinet ad unitatem q̄b;
nich aliud. q. celibem et angelicam vi
ta ducunt. In alto aūt late p̄me sca
le ascriptus est hic uersus. Hic ascē
dunt licite utentes mundo q̄ reptilia
et in archa. et filii isrl in campo edē
tes et bibentes et ludentes de longe glo
riam dei. Hic uersus quinq; et semis
gradib; distinguit p̄ unam opationē
munus p̄fectum. munus p̄fecto in ple
nario signatur. q̄m illi nec dū applī
de p̄stunt. In ſa scala scribit. Hic
ascendunt obtuntes et fugientes
mundū. q̄ quadrupedia iam ambulan
tia in archa. et aaron cum seniorib; fili
orū isrl in ascensu montis. Hic ūsus.
vi. gradib; distinguit. p̄ p̄fectionē
opis ad q̄m illi iam promoti sunt. In
tēa scala sic scribit. Hic ascendūt
obtenti mundū. q̄ nolatilia in archa.
et moyses solus super uitulum mōtis.
in nube cum dño. Hic uersus .vi. gra
dib; distinguit. qua tacti cum p̄ce
tione operis hui et requiem mentis. qm
eandū aūt quod illi gradib; for[illegible]
sunt ascribendi semp uersib; .vi. hui
gradus. et scalas. uersus q̄ sursum
p̄cendunt. et uarius colorib; distinguit
di. Hoc ad signandam historiam uirtu
colorem p̄sumit ad tropologiam cor
um. ad allegoriam cerulem. sumit
uitatē ad p̄mam scalam. ascendentib;
a frigore orientis. p̄ma scala est cin
ſa doloz. tertia amor. ascendentib;
a frigore occidentis. p̄ima scala est
cognitio. ſa meditatio. tertia cogni
Ascendentibz. a calore occidentis. p̄
scala t̄ patientia. ſa mīa. tertia co
puncto. et iste tres scale usq; ad
p̄ficiunt. In q̄rta scala secundū tot
tres. q̄ternarii uicium. Ascendentib;
g a calore orientis. p̄ma scala est
p̄udencia. ſa prudencia. tertia fort
tudo. sunt t singule uicutes iste in
sinl locis depicte. Quatuor angulos
arche respicīe facimus q̄tuor par
tib; mundi. a quib; colligunt hui
ad p̄mū simpne communitatē sinl ascen
dunt. electi dei. a calore orientis.
a frigore orientis. a calore occiden
tis. a frigore occidentis. Calor orien
tis est feruor spūalis. frigus orientis
cimor superbie. Calor occidentis concu
piscia carnis. frigus occidentis cecita
ignorancie. In calore orientis cre
cunt p̄mum hō. post ea superiend
tunt ad frigus orientis. q̄ ad ādo
nem. ad consolationē dyabli. Vende
concupiscēam carnis cecidit ad ca
rem occidentis. et p ignorancia
ad frigus occidentis. sicq; p q̄tuor
partes mundi distinsus est et discipu
tus. Cum autem colligit et reuocat
p̄mum de q̄tuor partib; mundi ad
archam. i. ad ecclām accedit. et red
sursum ascendens. paulatim sic i u
num colligit. quousq; ad simū p
ueniat. Vbi autem p̄mū accedit. ibi
p̄mū ascendit. i. in frigore orientis

ec inde calcat capud serpentis .i. superbiam. Postea ascendit a calore occidentis. et ibi calcat uentrem serpentis .i. concupiscentiam. Postea ascendit a frigore occidentis. et ibi calcat pectus serpentis .i. ignorantiam. Postea rehuc ad calorem orientis ut crederent fuit et inde ascendens totum serpentem complicatum deorsum premit. ita ut in singulis scalis qui ultimus est ascendentium. serpentem pedes utrūq; stipitem scale amplexū sic calcare uidet. Duo autē stipites corpus et ānam designant. quos serpens amplectit. quia ā in utroq; adhuc q̄ quo in dānat. 9; hū qui per tramites .i. diuina p̄cepta ascendunt. ubiq; serpentem deorsum p̄munt. Sunt p̄ in quatuor angulis arcipe. quatuor euangeliste depicti. In frigore orientis leo. ut creat clatos. In frigore occidentis aquila. ut illuminet cecos. In calore occidentis. ut cubet. ut carnē macet. In calore orientis ho. ut homine ad originem suam reuocet. Pro libram uite qui ad aquilonem respicit ascendunt qui a frigore orientis. et qui a frigore occidentis. et p̄ea in utraq; parte a cūmitate in floris scale. manus sinistre manus cum uolumine a pto deorsum extendit. ut q̄ a libro uite uenient hinc intercipet. hinc erudiat. In una scripta est in crepatio. ve. ve. ve. In alea sc̄pta ē erudiēd. In p̄cipio fecit deus celum et terram. Sm q̄d sigeio ascendūtium utriq; gr̄e. P lignū uite ascendūt .i. a calore orientis. et q̄ a calore occidentis. et p̄ea in utraq; parte de cūmitate in floris scale. ramus tendit deorsum. hinc hinc folia. hinc fructū. ut q̄ a ligno uite uenient. hos pascat. illos obumbret. Virtutes aūt q̄ singulas scalas a latere in ēntis. hoc m depicte sunt. P mū a frigore orientis timor. contra uolūtū mdus ascendit. ceu nūs stipite deorsum abiecit. p̄ ignem et uermes qui sub pede scale depicti sunt.

In scala seda depingit dolor. et uxor eū ēntis migratio babilonis incipient a loachym. et ita oblique descendent usq; ad pedem sc̄e scale. ubiq; orient ad archā in babilonem contenti in mappa mūdi ibidem conlocat. Juxta eciam scalam. amor pingit qui una de ignibus; eū ardente lampade et uase olei. q̄ spectans ad neminem sponti. Simgle aūt ut tutius una semp manu sustinū protecta. gestū ascendentis q̄ p̄mūt. In hoc z differa attendenda est. quia in scalas ascendunt hōies. Juxta scalas autem in ēntis p̄ campos dispōnūt ut tutes. In calore occidentis iuxta pedem p̄me scale mulier quedam nuda de cisterna prodit soluit supra dicti rami obumbrata. contra q̄m a latere intentos uitiorū ignē de ore et ribus emittit ad q̄p̄mendam concupiscentiam. Paulo altius in eadem scala nudus quidam turpis cōtra. ad q̄p̄mendam pacīam. In seda scala quidam clam langitur ad sig̃ndam mīam. In tercia scala quedam in similitudine orantis pectus tenens delectis. ad compunctionem tendētiam.

Quid sunt p̄us q̄m mundus fierent. O. Solus. D. q̄ dū p̄us fuit. O. Ab eterno. D. V fuit cum meo. O. Ubi est modo. D. Ubi fuit et tunc. D. Ubi est modo. O. In se ipo est. et omnia in ipo sunt. et ipe est in omnibus. D. Quando fecit deus mūdū. O. In p̄cipio. D. Ubi factus ē mundus. O. In deo. D. Unde scīt est mundus. O. De michio. V. Quom factus ē mundus. O. P̄us in materia simul facta sunt oīa. Postea vo in hac qua nūc cernit mundi forma per sex dies composita sunt. et ordinata universa. V. Quo in p̄erat materia p̄us esse q̄m forma. O. materia illa non omino sine forma fuit. si tam in formis p̄us similes dicit. quia in p̄ma sua conditione tam decentem et tam aptam sicut nūc hīt. adhuc formam non habuit. V. Quare uoluit deus p̄us creare rudem materiam. q̄ non potuerit simul cū forma creasse eam. O. Uolunt p̄us ostendere quid

der p̄ ipm.

ēēo creatā q̄ se. ⁊ quid q̄ hūficio creatoꝛis demde acceꝑisset. nō q; ꝑul creatū
ēēneam ꝑsē modum formam mdicit.
℣ Cui ostendebat hoc. q̄n nemo adhuc
erat qui hoc mdē ꝓtēat. ℣ Erant tam
tunc angēli. quib; hoc ostendēē. ut fozis
ꝑ rebs condits mderent. quod m se ip
sis meus agnoscēt. ne ex ꝑi glām
q̄n acceꝑant. sibi ꝑ; conditoꝛ suo ex
buenda putarent. ℣ obis quoq; hoc o
stendiē. qm ex li illud q̄ factū est ū
undmus. q. tū factum sit sicut eloq̄o
referente andmus. ℣ ⁊ uel qualis fu
it ꝑma illa mātia ꝑulātim formaret.
℣ Ibidem confusa iacuit. ⁊ nunc ordi
nata subsistit. Iam erat in eodem ī quo
m est hoc ē medio loco constituta. ertb;
reliquis elemētis. i. aqua. ⁊ aere. et ig
ne. mvna adhuc caligine confusil vu
diq; mmolnebat. Que nidelicet confu
sio ēquaq; erat ambiens tandem
dem spāciū surlum occupabat q̄ntum
nunc vniūsitas creaturaū complec
tit. formam iam time erat q̄lemeūq;
cēēs ꝓtōrem habuit. q; mmolita
atq; obducta. nec dū appāre ꝓcul
dubio erant. Reliqua ēra uz deūm est om̄
modo confusa erant et indigesta. ī
modum cuiusdam nebule. m hoc quod
nunc aer et celum tenet spacio sinplē
sa. Cūm caligmem tenebrosam tenebra
sepēra nominant. que mꝑncipio sup
faciem abyssi magne. que adhuc nou
dum mpleta erat aq̄rum collectōne.
desup oppanse ꝑtendebant. ℣ Que for
matō facta est ꝑma die. ℣ Lux fēa ē
ꝑma die. que ēgem iam ꝑul mē cēā.
maūalē creatā. integrat. q; nūc ꝑmū ut luce
posset et illuminare. ab alīs segregata
est atq; distincta. ℣ Qualis autem ma
da est fuisse lux illa. ℣ Sunt qui al
serūnt nubem nescidam fuisse que sic
sol m ēcumferebat ambiens erat. q
dum superoꝛ mundi partes ozient lu
strabat diem occasu aūt suo ad mfio
ra descendens. ablentata luce fecit noc
tem. Inde dictus et appellatus est nōm
etes uel ꝑmus dies in exordio creatūꝛ
ꝑul qm sol ⁊ cēa luminaria cond
℣ Vbi dēm est ēē modo lucem illam
Dicunt modo in superioꝛib; cēt ꝑte
ēcumāq; dispsam ēē. et adhuc vide
ri posse si non maioꝛ illam tenebre
absconderēt. Hoc te nō ex illa adhuc
et diligenē considantib; demonstrem
qm quasdam tenuissē nebule lucidas
firmamētum relūāt dispsas. quas ne
manoꝛ diei claritas ab oculis intuentiū
celat. ℣ Que formatō facta ē die sexto
℣ firmamētū. est sexta die. qd quidē
ꝑul naturalē creatū fuerat. ⁊ huc
m discretum. et illa vmūsio confu
ne per mxtū manebat. Iunc aūt q
die sa a ꝓmissione erutū et m fir
mamentum politum ē. ut mē aquas
superos et aquas infiores diuideret. Sic
ut illi confusionem m modū nebule ex
tram pendenti. nemenl medīū qua
nō illam mē secaret. et ambitu suo
cumāq; compleetens. purē mixti sub
iacet. parcem q̄ntenus separet. ⁊ re
ab ipis aquis que m duusione q̄ntas
sunt superius remanserūt firmamēti na
diū mē aquas et aq̄s totū ēcumāq;
dirēs. aque aūt que m̄ntenus sunt in
fimis relicte sunt. tote ab ipō firmamēto
et omī parte claudentes. Pars q̄ aq̄rū
m duusione sup firmamētū remanse
pars alia mfra ambitū firmamēti co
clusa. totum ēcumāq; aeris spacium
mplens occupant. ℣ Est ne credēdū
adhuc ēē aq̄s sup firmamētū. ℣ Su
pnales aquas scripta facta dubiū fide
es hoc manifeste confirmat. sicut
est illud psalmiste testimoniū aque q
sunt sup celos laudent nomen dni. ℣ Qs
m possint aque sup celum consist
℣ Glacialē ē. uel qs magis credibile
est ad sustendmentum illius ꝑmi ꝑpe
firmalē ubi suspendim̄ pendule ad
modum nebule tenuis. q̄s mꝑncipio
natā omīum aq̄rum fuisse putet. ℣
Que sint formatio diei tertie. ℣ Aque
ille que sub firmamēto pendentes remā
serant. compacte sunt ad mdicem. q
ꝑcise tandem deorsum presse. cōgrue

simus ad locum mūi · i · in magnā illā
abyssum q̄m p̄us desup obtexerant ·
vnde et mūc ad oīm ērāū partē per
tractos et alueos suos diuisam. ꝯ
gregatis aūr aquis. apt appārere
arida · hoc est ērā · que p̄us caligine
illā et confusione inuoluta iacuit ·
q̄m apparentem deus germinibꝫ fu
ctuosis. et sic complectum ē opus
diei ēcie. ℣ Que formatō fēā est die
quārta · ℣ luminaria condita sūt
in celo · id est sol · et luna · et stelle ·
ut lucent sup ērām · et illuminarēt
illām et tempꝰa curſu suo distin
guerent. ℣ Que formatō fēā est die
quinta · ℣ Ē Auel et pisces · facti
sunt de aquis · Auel deinde in aere
collocate sunt · pisces in originali se
de p̄manserūt · ℣ Que formatō fac
ta est die · vi · ℣ bestie et cecta āīa
lia que uiuunt sup ērām de ērā crea
ta sunt · Consummatis aūt et p̄paratis
omnib; postremo eadem tū · vi · die
factus est homo · qui mutūse dīnarēt
creatē. ℣ Quare auel que in aere co
llocate sunt non sunt fcē de ip̄o aere
sicut pisces de aq̄ · et bestie parīē et
homo de ērā · ℣ Quia aer talem nō
hr̄ copulentiam ut de eo āīal fieri
posset · sicuti et ērā · ℣ Quare nouis
sime factus est hō · ℣ Quia homo v
niuerse creature perficiendus fuit
congruum erat ut p̄us mansio eius
p̄pararet. post modū ip̄e ordinatis oīb;
ut possessor et rector introduceret ī or
dem ērarum · Hec sunt g̊ opa condi
tōis que sex dieb; fecit deus atq; cō
plenit ante oīem diem creatis. trib;
diebꝫ p̄mis disponens · et ordinans ·
ēt; sequentib; ornans · p̄ma dispōēs.
ā distinguens · tercia disponens · Qr̄
ta ornans celos · Quinta aerem · et ea
dem. septa ērām · ℣ Quare sex diebꝫ fe
cit deus opa sua · et septima requeuit
℣ Senarius quia ex partib; simul cō
stat signū pfectionis est · et ideirco
uoluit dñs sex diebꝫ complere opa su
a · ut ostenderet se in his que fecit
nec supfluū aliq̄d posuisse · nec ali
quasse imperfectum · Completis autē
sex diebꝫ · Septima demum die requi
euit · i · ab ope cessauit non q̄s ip̄e qui
fatigatus requie indigeret · sed ut nos
si se sim modum et mensuram nr̄am
opa nra 7 pfecta facere studeremus
requiem sue promitteret. ℣ Quo nō
septima die deus requeuisse dr̄. cum
ipse in eis dicat · pater meus usq; mō
opat̄ et ego opor · ℣ Deus multis nō
dis operari dr̄ · est namq; opus creatō
nis · est et opus dispositionis est opus
ꝑpagationis · et est opus gubnationis · ℣
pus creatōis ante omnē diem fecit
dr̄ · opus dispositionis sex diebꝫ comple
uit · et opus ꝑpagationis usq; in finem
seculi non deficit · ab ope gubnationis usq;
in ēternum nō cessabit. ℣ Si septima die
p̄mum requeuit deus quid g̊ egit ab
inicio p̄me diei · p̄ter q̄m lucem fecit
usq; ad exordium sequentis · q̄n firmamē
tum fecisse dr̄. ℣ Si ꝑpositum intueri
uelis · inuenies nequaq̄m dñm p̄ma die
post exordium suum ab omni penitus
ope quieuisse · qua nō solum hoc q̄d
lux facta est ad opus eius pertinuit ·
sed et q̄d directa est donec p̄fecto ēcuc
omis sue ambitu · cursum consummau.
p̄mū g̊ ut opus sūm a pfecto inciperet ·
lucem orientem fecit et inde eam di
rigens · p̄mū uespe deinde mane · i ·
p̄mam diem complent. ℣ Sumquid
ita de aquis reliquorū dierum · intel
ligendum est · ℣ Ih his ego g̊ nichil
temere affirmare uelim · q̄r et si sic
de ope diei secunde dici possit · q̄d pri
mū firmamētum inter aquas ut aquas
fecit. Deinde cursum eius usq; ad exor
tum occasumq; peruenimus · hui⁹ q̄libet
nos nodum alio si placet modo dissol
uamus · potest namq; non in q̄libet dei ū
tra in illis sex diebꝫ dūi sin opus seriem
continuasse · si nullo interim tempꝰe opus intermisisse⁊ · si quā nul
lā in operando diem intermisit · Septima
dūs dies sic demū ab oīm ope quieuisse
ut ū alia p̄ter ea que iam facta fuerant

→ dici ēcie direxit. tamen quia de motu firmamēti ūdi certū

Demceps creare. nec aliud cum dispositam
iam erant quicquid ad ordinem pertinet
humilitatis disponeret. neq; eam aliqd
post modum numero humilitatis addi-
dit neq; ordinem humilitatis in ali-
quo commutauit. ℣ Et quid ad hunc e-
tidie nouo creande anime? ℟ Nichil
tamen nouum addi dz. quia ipse nec
de nichilo create nunc primum est mei
primo. tam quodam modo etiam tunc
in substantia sua create fuerunt. Et
ut breuiter id ad quod michi dicendum inde vi-
detur. tam absoluam. sic humana tunc
facta sunt ut mihi post modum fierent.
qd pul uel in materia. ut in simultu-
dine creatum nō fuisset. ℣ Nulla ad
hunc in hui corpi; digna inquisitione
inde que tam uoluntas pōte compellor
ne forte in eiusmodi lite plus nullo deti-
neam. ad alia que restant magis nece
ssaria non properam. Nunc g̃ si placz
ad hoiem reuertamur. ut cepiam ere
atōnis eius michi ad modū deliberan
aptius. qua profecto dignū est. ut q
omnia ip̄m fecerunt iam credimus. Et cur
ipse factus sit non ignoremus. ℟ Deus
qui summum et uerū ꝑfectumq; bonū
est ita ab eterno in se et ꝑ se beatus fu-
it. ut eius glia. et uidendo qua ceca et
incōmutabilis erat nō posset minui.
et qua plena atq; ꝑfecta fuerat non
posset augeri. Nullo g̃ indigens si; vo-
luit quod ipse erat et qd beatus erat cui
alius participare. et alios in illo. et ꝑ illd
beificare uolens. nulla necessitate. si; sola
caritate creauit rōnalem creaturā. i. spi-
rōnalem nullis qua ut ipi partim i sua
pietate psisterent. partim ut carne uesti
ti corpus humanū ad uitam et ad sensum.
animarent. Nullis g̃ spūb; qui corpib;
iungi erant locum et mitatōnem i cui
gsisterent. illis uo qui in sua pietate pma
sui fuerant. mansionē in celo collo-
auit illos quidem ꝑ dignatōnem in su-
mo constituens. illos per dispensatōnem
in uno disponens. ut et illos qnq; ꝑ obe-
diam ab uno ad summa prouheret. et illos
ꝑ obediam in summo confirmaret. ℣ Cur
uoluit deus spūs sanctus corpib; cū rōna-
lis excellencie fuisset in sua pietate p-
sistentes. ℟ Voluit in illis ex eternitate
ostendere qd ꝑ suum modum facturus es-
set in illis fuerat ex dignatōne. Qua enim
in reb; creatis michi excellentius est spi-
michi cum infirmis. atq; corruptibilibus mor-
tem ipsi. rōnalem spūm. i. aiam rōnalem
habuit. in unum quodam sui consortium
et societatem sibi ut ma cōmunem. ut
deus undecim qua qd erat corpus spi-
hoc quodam in spe erat sibi. et sicut
excellentiam spūs infirmitati corpis
nature conuinxerat ima creatōnis cum
cio. ita humilitatem creature spūalis ex-
cellencie creatoris sociare deliberatio
pietatis dignatio. fecit g̃ ut dicerem
est corpus hoīs de limo ere et in spi-
ramus ei aiam rōnalem. qd creauit de
chylo. ut in corpore obedientem ut
tem ad consortium illoꝝ spūm qui sine
corpib; manebant. i. angloꝝ qnq; fuit
cum corpore elementari. et pueri uerbi
ad participatōnem gre sue attolleret
quatinus et in se ipm corpus glorificet
et quatum plus limus ꝑ dispensatōnem
melioratur. dū conderet. tm nunc ma
ꝑ dignatōnem exaltaret. ℣ Quare nō
creauit deus hoīem simul sicut angl
creauerat. ℟ Quia uoluit ut unum
esset humanū gen̄is principiū. ℣ Quare
uoluit. ℟ Ad tertiam dam similitu
dinis. Quia cum diabolus supbe aliq
ad principiū esse appetiit ut magis omn
esset eius elatio. hoc ho accepit. qualem
et in eo dignitatem liuerunt dei bon
qd sicut ille rebus omnib; creatōnis p
ceptum exiuit. ita iste esse omnib; hō
principium gnatōnis. et omnis hoīes
se ab uno et unū esse cognoscerent. omn
se sic unū amarent. ℣ Quare fca est
mulier. ℟ In adiutoriū gnatōnis. ℣
Quare de uiro fca est. ℟ Quia si ab
unde fieret. unū principium nō esset.
℣ Quare de late fca est. ℟ Vt ostere
deret quia in consortiū creature dilec
tōnis ne ti de capite fca fuisse. ꝑcedi

uideret vtrū ad dñationem · aut si de pe
dib; subiciendā ad seruitutem · Quia g
vtrū nec dñā · ñ quella parabat si; sed
a · ñ de capite nec de pedib; · si de latere
fuit p̄ducenda · nec ex ea se p̄ducenda
agnoscere t. qm̄ de ea se cumpetā didi
cisset · ostit g sequerem in adam ee culpe
vnam de costis eius · et ex inde mulierē
fabricabit · Quare dormienti potius
qm̄ vigilanti uoluit costam subtrahe
re · ne p̄uideret sibi eam penalē ab ea
esse · Quo m̄ de sola costa fieri potuit
mulier · sumā aliud aliquid deus illi
ose ad augmentum ex ea sociandi addidit.
an nouū aliquid creauit · an ipam ī se
met ipam costam multiplicari fecit ·
Si ad mulieris corp̄ p̄ficiendū illi co
se deus ex ea augmentum addidit.
cum illud quod addebat multo magis
nul fieret qm̄ ex ea costa cui addebatur ·
inde p̄cul mulierem fecam sepē dixisse
legit vnde plet sube sue partes accre
pisse · Simule si id qd coste m augmentum
uenit · de melo factum credit eius ei
de uiro fecam dicimus · et non p̄cul de
melo · fecm credit cum illud ei qd de
melo fecm inest multo manifestius qm̄
id qd de uiri subia in corpus illius venit ·
Restat g ut credamus costam illaz
in solucr ipam multiplicatam illius ex
ensis augmentum suscepisse · Quo
d m̄ p̄t fieri ex alia vel creari · cui ñ
alunde apponit · Plus ē de melo
aliquid facē · qm̄ parua substam ī se p
ea multiplicare · Certum est · q ea
que restant plegre · Facto g ex ea
paradisū in paradiso poluit · informari
p̄cepti vite z discipline · Quare ho
qui in paradiso mansionem habitur fue
rat ex ea paradisum factus est · Sic
dilectum dei imputare nec si gre ·
Quib; p̄cepti informatis deus hoiem
ei eam collocatur in paradiso · Duo
sc · i · p̄cepto nec · z p̄cepto discipline ·
Duo natu; bona p̄parauit deus homini
aliud temporale · et aliud eternum · uerūq;
plenū z p̄fectum · Aeternum · i · temporale bo
num plenum in eo poluit · z aeternum · i ·
eternum plenum ei ap̄poluit · Illi qd dedit
ut custodiam appositum p̄ceptum nec
ad aliud quod ap̄posuerat viam aperuit q
ceptum discipline · Preceptum nec con
tinet p̄ceptionem prohibitionem · collatio
nem · Precepto naturali fuit discretio · p
qm̄ ei insp̄iratum est que eligenda sue vite
necessaria · prohibito naturali p qm̄ nec
ei insinuatum est que cauenda noxia · Collatio · discretio erat que erant media · i · qb;
uti et non uti sine incommodo potuisset
si g hō p naturale p̄ceptū imbutus negli
gentiam cauisset · diuina prudencia mu
lta cum uiolencia optimi p̄mitteret · Pec
cata namq; hō p p̄ceptum nec conser
uate bonū qd habuit si; p illud non po
tuit bonū quod nec dum habuit adipisci · Neq; enim meritum ee potest hominis
si uel uitaret noxia ut salubria appetet
sine aduersitatibus medullitus · qm̄ mlis
omnib; nō tam p̄cipientis affectū qm̄ q
modum obedientis attendit · Itaq; ut
hō aliquid p̄mieri posset · necessarium
fuit ut p̄ceptum discipline adderet · Sz
hoc neq; de p̄ceptione · neq; de prohibitione
naturali sumi p̄otat · ne si ul' eadem p̄cipet
deus aut prohibet · meritū ut dictum est
obedienti non esset · aut si mutaret ma
datum ipe sibi contrarium fieret · Preterea
g ut de concessione sumeret · sic tñ ut
p ipm p̄ceptum concessio nō mutaret ·
i · ut non p̄ceptum naturā corrumperet · Sz ī
obedia p̄uaricatoris non natā nocet · Cū
autem de concessione naturali p̄ceptum
discipline formandū fuisset · congruum
magis fuit ut sine prohibitionem hoc fie
ret ne dialogus posset obedia calumpniari · et in uno cū non in pluribus · ne
in obedia uideret ab hoie extraneari · Si g
homo in hac obedia p̄sistisset · post tēp
distinctum a dō ad aliud sumū bonum p
in celis eis preparatū fuerat sine mor
tis dolore ēntrare debuerat · cum oīa
prole in consortiū beatoz angelorū et
natiue uicturus · Quare deus indige
ciam in hoie esse uoluit · Vt inde
occasionem exercitationis · et ipa extrin
indigencia interiorem ei indigenciā deuō

ſtrauerit. ❡ Ante ꝓcm hunc mortalis an
immortalis homo? ❡ Vtrumq; poteſta
te. neutrum neceſſitate. utrumq; poſt
ea futurum neceſſitate. neutrū poteſtate.
Alterum pus ꝑ culpam. alterum deinde ꝑ
gr̃am. ❡ Vbi eſt paradiſus? ❡ Cur que
ris qđ uides? ❡ Ad orientem ingreſſus cu
ruſ. hoc lignum uite qđ conſpicis. ❡ Q
re uocatum eſt lignū uite? ❡ quia ta
lis in eo uirtus eſt. ut cuius fructu ui
ri poſſit hoīs a mortis defectu. et oīm
infirmitatis moleſtia defendi. ❡ Quid
ē lignū ſcientie boni et mali? ❡ In quo
ꝓuaricatus eſt adam. ❡ Quare ſic no
catum eſt? ❡ Adam antequm̃ peccaret
bonū et malum ſciuit. bonū et ꝑ ſcien
ciam. et ꝑ experienciam. malum uero ꝑ
ſolam ſcienciam. Poſt qum̃ uero lignum
uetitum tetigit. malum iam ⁊ ꝑ ex
perienciam cognoſcere cepit. nō tm̃ uale
ligni ſ; in obediā hoīs. ſciam conceſſit.
dum ꝑ experienciam mali ⁊ boni qđ ſtri
cte fuerat tenendum agnouit. Intelli
gnoīs hoc non ex natā ꝙ habuit. ſ; ex
occaſione quā ꝓhibuit. ligno uidelicet
ē credendū eſt. ❡ Quo ſn̄ ꝓuaricatus
eſt homo? ❡ Videns dyabolus qđ ꝑ o
bediam accedet homo. uē ꝑ ſuperbiam
ꝙ ceciderat. inuidit ei. et quia ꝑ uio
lenciam ei nocere non ꝓualet. ad fraudem
ſe conuertit. ſic aūt fraus illius ſi occul
tare minus cauere omīno non poſſet.
non ꝓmiſſus eſt ꝑ aliud ala tempta
re ū ꝑ ſerpentem. ut natalis aſtucia
ſerpentis malicia ꝓcul temptatoris
ut ꝑ indumentum qđ foris erat. hō cog
noſceret ꝙ tum eius qui intus regebat.
uerſuciam cauere debuiſſet. ❡ Quom
temptatus eſt homo? ❡ Exterioꝛ temp
tatōne tm̃. ❡ Que eſt exterioꝛ temptatio?
❡ Ymaginatio alicuius rei uel ligni. ut uer
bi. ut ille cum hic. ad conſentiendum ꝓcul
cinet. ❡ Que eſt interioꝛ temptatio?
❡ Motus praue delectationis ꝑ quem an
imus ad peccandum impellit. Hec aūt
difficilius uincit. quia inimicus oppugnā
de uno contra nos uoluit. Propter ea
dyabolus ueniam non meruit. qui nulla
temptatōne peccauit. Homo uero ſem
ſola exteriori temptatōne pulſatus cedens
tanto grauius plectendus erat. quanto le
ui impulſu fuerat proſtratus. Sic et ꝑ
aliquē in agendo ut ita dicam uoluntas
ſentit. ideo huic tandem dei gr̃a adiuuat
exterius. ſed uō quēcum gr̃a interius nō preue
ad temptatōnē uoluntatem patenter ad
to leuiori preculo ad gr̃am amittendam ꝑ
uamur. ❡ Quo ordine temptatus eſt
❡ Dyabolus qua uidit mulierem ut ꝑ
infirmam rem. et minus rōne uigere
facilius fraude ꝓcūuenīri poſſe. ipſam
eam aggreſſus eſt interrogatōne nolens
mū cuius oliue. ut ex reſponſione colligere
qualiter eam de eo alloqui debuiſſet. ❡
non horruit mulier ſerpentem ſibi
Quia nouit creatum officū loquendi
accepiſſe credebat. ❡ Quom̃ alloquen
eam? ❡ Comedite mundi et eritis
dii ſcientes. ꝑ ta temptauit. ꝙ gula
ꝑ uanam gl̃am. ꝑ auariciam. Eſt autem
gula. immoderatus appetitus edendi. uana
gl̃a. amor ꝑpe laudis. Auaricia. immode
appetitus hñdi. Per gulam uō tempt
uit. cum dixit comedite. Per auariciā
cum dixit. ſcientes bonū et mali. ❡
Vellem uti ꝑam radicem ꝓcī explicare
et ſicut demonſtrauit quo ordine ꝓcessit
ita ⁊ quid ſit oſtendes. ❡ In ꝓmo
mine duo poſuerat. uidelicet appetitū
uſti. et appetitum cōmodi. unū .i. appe
titum uſti. ſm uoluntatem. alterum .i.
appetitum cōmodi. ſm neceſſitatem. ſed
autem id uoluntatū ē conſtitutum
in eo homo ꝓmeret ſiue bene uti
cum poſſet deſerere. ſiue male dese
do cum poſſet retinere. Hunc aūt
ceſſarii ꝓpter ē noluit. quatinus
remunerāret homo. ſiue ad penam ſi
deſereret. ſiue ad gl̃am ſi illum reti
ret. et ideo illi effectum ſui .i. uſus
am inſeparabiliter adiunxit. ſm uō effec
tum ſui .i. cōmodū ſeparabilem ꝓfuit
quatinus homo ut illo amiſſo unus et
illi effectum ꝓderet. ut illo ſolo retento
hui et illius effectum retineret. ſ; hō hoc
ſolum qđ ꝓtinus ſecit. et quia appetitum

uisti sponte dereliquit. idcirco uiste eo
uisticam suam eo cōmodum ꝑdidit. so
lum appetitum cōmodi ad augmētum ī
felicitatis retinendo. qua sicut augmē
tum gre fuisset in ultricia pleñanti
nō posse ab amore habiti boni repelle.
uel modo annullus miserie. est ab appeti
tu boni non posse se q̄nus illud adipisci
negat obiice. ℣ Verū uolens aut nolēs
deseruit homo appetitum ultricie. ℣ Si
uolens uolentia ꝓcul dubio est
q̄n culpa. Si autem in eo uoluntas pre
cessisse dr. iam ꝑ̄ desertio ultricie pri
mum pēm fuisse negat. nec ꝓcit in
nem vñ talis uoluntas ei aduenit ut
uellet bonū deserere. qua ꝝ a semetipo
uelle aliquid potuit. nec a dō quicq̄m
pē cōmodum 7 iustum uelle potestatē
accepit. ℣ Sine cum deserit uolun
se credendus est qd facit. ℣ Recte si
de credendus. si desinere q uelle cepit qd ꝓcul
ne nō necesse ē ne hoc aut uolens aut
nolens faciat dicat. Volunt tū aliquid
qd uolendo. qua cum isto uelle nō po
nit. desinit istud uelle quod uolunt.
hoc idē illud uolunt qua istud uelle
desinit. si ꝓcul istud idē uelle desinit
qua illud uolunt. ℣ Quare g magis
deus ꝓcaste in eo quod istud uelle desi
uit. q̄m in eo qd illud uelle incepit. ℣
Qua si hoc uelle non desineret. sine ꝺ
sine aliud uolendo nūq̄m ꝓcare potuisset.
℣ Quid ē g iustitia. ℣ In entia in ap
petitu commodi. ℣ Quid est appetitus
iustitie. ℣ Amor mentire. ℣ Quid g
uolunt ut hoc uelle desinere. ℣ Vo
lunt aliquid extra mensuram. ℣ Sum
quid eo hoc uelle pēm non finit. ℣
Non qd uolunt hoc pēm finit. si qd si
uolendo. mentire uolendi. i. iustitie
appetitum amisit. ℣ Quid uolunt extra
mensuram. ℣ Similitudinem dei ap
petit. Peccauit itaq; homo in hoc qd
deserendo appetitum iusti. et punit est
in retento appetitu commodi. ℣ Quo nō
℣ Duplicē punitus est in appetitu
commodi siue qua ab his que ordinate
appetit restringit. siue qua ad inordi
natōnem commodi appetendi relapsus. ī
alio ē pena. In alio pena 7 culpa. ℣ Vñ
uenit homini ne appetit inordinate. ℣
Q pena pēi. ℣ Modum requiro. ℣ Deus
fecerat primū corpus hōis. sanum 7 integ
integrum quidem. qua melius esse decerat
ad pfectōnem. Sanū q̄ nich ī erat ad
corruptōnem. Si in utroq; talem condi
tōnem ꝓ liberat ne nec integritas. nec
sanitas. sine aliquo posset conserua
ri. Itaq; in reb; creatis sapientie q̄dam
ordinatio. que ad conseruandam atq; tuen
dam in columitatem. siue integritatem ē
ualere potuissent. Locum autem prou
dendi curam et officiū. spūs qui corpo
ri presidebat inuixit. Sic uero in illo
precepto si q̄ sola hoc ꝓceptōne nō esset
q̄ amore implerent. seruili condītōne sit
ꝓmerēt. dedit ei deus affectū. quo corp
suū amaret ut sicut eius integritatem
et sanitatem diligeret. sic 7 oīa que ad illā
conseruandam ualerent. libenter prouideret
Plurimum ne uel in illis queredis. labo
ret ut in illis superdis periculum. indigenci
am simul et appetitum carnalem. certa mē
sura temperet. quatinus ei ad fomentum.
et pauca sufficere possent. et ad hilarita
tem modica. Itaq; prouidentia carnis nō
tam labor q̄m oblectamentum et q̄rentib
fuerit fore. Si homo iustitiam tenuisset
g; qua sibi se elatus appetitū suum
intra mensuram cohibere noluit. ideo me
ruit ut iam subditus se ꝓ infirmitate labore
difficilis. in appetitu carnis sine mēbru
rum tenere non possit. Integre enim deus
mortalitate integritatem corporis humani
et ob hoc plurib; iam fomitis indiget q̄
ꝓcul. tam ad reparandam in columitatē q̄m
perfecti q̄ ad conseruandam q̄tum remā
sit. Hinc illa dura necessitas gignit ut
extra ordinem nata appetitū extendat ut
non solum natam custodiat si 7 ut nata
um nate expellat. Sic enim sicut natalium
darum ē cōmodum carnis siue diligere. sic
natalitie 7 hoc ut ei ī cōmodū nō possit a
mare. Secundum tū est qd hec necessitas
tone ꝓcipiendi non tā culpa ñ ē. q nōnulla

est. quia ut ꝯ hec necessitas. nō nec
sitas causa fuit si uoluntas. Hoc tñ
de oīb; nemo dicit pōt. quia nichil ap
petit q̄mlib; inordinatū inde fit. nisi pp
aliqd commodum uel conseruandi uel
mali removendi. sicut verbi grā. dum co
tum appetit. q̄m gluere cupit aut nisi p
rurigine. dum cibum appetit uel pcū
gule ardorem. Si oīno appetitus ad-
cōmodum spectat. commodū autē suū
appete tam in bono conseruando. q̄m i re
movendo malo nate datum sit. ut ad
hec concupiscentia homi in culpam re
putat. Non ido peccat. qd cōmodum
suum appetit. Sz quod inordinate appe
tit. Non pōt inordinate nō appete.
Quare non pōt. pp infirmitatem
sham. Quare infirmus est. Qz
deus integritatem nate p̄ possibilitate
mortalitatis contexit. Quare hoc
fecit. Video quo tendas. Que
tñ causa fuit. Culpa hominis. Ergo p culpam tuam ad hanc necessi
tatem venit. ergo ita est. Non g
eum excusat ista necessitas. Non
pōt excusare. Sz quid faciet.
Querat adiutoriū gre. z dicat. de nece
sitatib; meis eripe me dne. sicut ap
stolus dicit. Infelix ego homo. qs me
liberabit de corpe mortis huius. Gra-
dei p ihm xpm dnm nrm. Ergo ho
mo nisi p gram dei liberari non pōt.
Non pōt. Nemo est enim qui ho in appetitu
ci derelicto spūs p̄ceptū. in appeti
tu commendi retento duplex primitus
sit. sine qua ad ordinatis commodis rele
vingit sine qua ad inordinata cōmo
da relapsus. In alio pena. in alio pena
et culpa. Quia g homo tali pena mul
tatus est. p qm culpa non purgatur. li
ceret nisi fuisset liberatus p gram p
hanc penam ad penas damnatorū
ce ne unto descendisset. Latq; dilatum
est iudicium eius. ne damnandus imme
rito. et quia cum deus ad salutem p
ordinauit. locum et spaciū correptōis
et pñe concessit. quatinus eū intus
p gram suam talem efficeret q̄ tandem
nō solum misereri s; z uelle ad salu
dicare potuisset. Quis est
pñe. q̄ concessit deus homi
dus iste. Eo quod est spaciū
tencie. Vita presens. i. dū
mundi usq; in finem seli. Q
ne sunt indicie iste. si nemo ad
ut dicas quare mundū istum
cum pñe. Quatuor sunt loca
in quo est solum bonum. et sum
mū. et unus in quo est sicut
unus in quo est et summum mali
in quo est bonū solum nec ē
bonū. nec summum bonū nec
malum. Vellem ut exempla
lorū in pries. In celo est
bonū et summum bonum. in
solum malum est. et summū
in paradiso est solum bonū. nec
summū bonum. in mundo est
et bonum. nec summum malum
dixit mihi loca ista. paradisus
locus in choream. et summe
cieneū z ido ibi solum bonū
to. quia creatā a male mutanda
fuit. Non cū summū bonū ut
illi qui mutabant pplacere p
solum est locus confirmatorū bo
et p disciplinam ad summū et
penitentium. Vñ solum summum
mum in eo collocatum est. Infernus
locus confirmatorum malorū et
plinam irrecuperabiliter deserentiū
ido ibi summum z solum malū
est. Mundus est locus errantiū et
parandaz. et ido simul bonum et
lum in eo ordinatum est. ut p
quidem consolationem accipiant
malum uero correptionem. nō tñ
mū bonum. aut summum mali
est. ut sic quo et possibiliter
defice. et recedentes a malo
possent. Solum g est in summo
nus in uno in medio paradisus
unum et medū mundus. Hoc g
a medio recedat. quia ad retributionem
pertabat. inē unū et medū collo
dus erat. Sece dū exspectat ho

faciet. ℣ Non preterit inuenire consi
lium euadendi. ℣ Quid ℔ prodest udi
cium differri. si homo non pot̄ liba
ri. ℣ per se non potest. ℣ per quē
agitur. ℣ ne p̄ gr̄am suam differ
udicium. oportet eum ne p̄ euade
gr̄am ostendat euadendi consiliū. ℣ Ei
go uider eo consilium dabit. ℣ Ut
ponet interim p̄sonam iudicis. et alt
umet p̄sonam consiliatoris. ℣ Cū ne
met. ℣ In temporib; nouissimis. ℣
Quare tam diu aduersum sui dif
fert. ℣ Ut permittat p̄ul hominū er
pri defectum suum. Veniens p̄ul pa
raclite 7 p̄ose eo legis lator. Ven
ens iusti. et sapientes quereno 7 nō
inuenient. laborabūt 7 deficient. Cum
autem oēs defecerunt et multis pro
missionib; multis 7 uerbis humanis
prolatis siluerint. tunc ip̄e profer;
unū uerbum et dabit consilium. ℣ Quod
consilium. ℣ Non quid ego sum con
ciul secretorum dei. Secretū est. et
absconditum hoc consiliū a seculis.
Nūc temporib; nouissimis manifestū
p̄cepta si nos ad redemptionis sortem
p̄tinere uolumus. iustum est ac decēs
ut circa redemptionis nr̄e modum nō
ignoremus. Consilium hoc in eo sinu;
qualiter homo iuste uel ia potestate dy
abol eripi. uel dō possēt reconciliari.
℣ Desidero ad modum scire. qualiter
hoc fieri potuisset. ℣ Causam hoīs
p̄ul confida. et tunc facile p̄tis mee
qua iustitia sit usurus. ℣ Et ip̄am
in demonstrare cupio. ℣ Causa hoīs
aduersus duos consistit. i. aduersus
dñm. et aduersus dyabolum. ꝺ̄ꝑ non
te pigeat. si hanc ip̄am causam ꝺ̄ci
sub cum p̄sonar̄ conformatione explā
nem. ℣ Totum me in expectatione po
suisti. ℣ Tres in causam uenimus. hō.
deus. dyabolus. ℣ Dyabolus dō fecisse in
iuriam communitē. qua seruū ei. i. ho
minem et fraudulenter adduxit. et in
olenter tenuit. ℣ Homo iniuriam fecisse
dō communitē. qua et preceptum ei
contemplit. et se sub manu aliena p
nens. sue seruitutis dampnū illi intulit.
Item dyabolus hominē fecisse iniuriam
communitē. qua illum et p̄ul promerendo
una decepit. et post mala miserendo uoca
uit. Iniuste ℔ dyabolus tenet hominē;
si homo iste tenet̄. qua dyabolus nūq̄m
promeruit ut hoīem sibi subiectum p
mitteret. ℣ Homo meruit p culpam suam.
ut ab eo p̄mi permittet̄. Licet enim ig
norauerit fallium ee qd̄ diabolus promisit
non tū ignorauit quod illud 7 si uerū
ee contra creatoris uoluntatem conci
pisecte non debuit. Iuste ℔ homo sub
iectus est dyabolo. q̄ntum p̄tinet ad eā
pam suam. iniuste autem q̄ntum p̄tinet
ad dyabolū fraudulentiam. Si ℔ homo
talem patronū hēret cui⁹ potentia dyabo
m cautam adducere posset. iuste dñio et hō
contradiceret. qua nullam dyabolus iustam
causam habuit. quare sibi uel in hoīe
uendicare debuerit. Patronus autem
nullus talis inueniri potest. mihi deus. ℣
deus causam hoīs suscepte noluit. qua a
homine adhuc pro culpa sua creatus fu
it. Oportuit ℔ ut homo p̄ul dñm placa
ret. et sic deinde fiducialiter dō patroci
nante cum dyabolo causam iniret. Si
dñm rōnabiliter placare non potest. nisi
et dampnum qd̄ intulit restituet
et de contemptu satisfaciet. Homo vo
mihi habuit quod digne dō pro ablato
dampno recompensaret. qua si quid
de rōnabili creatā redderet pro rōna
bili sublata. minus est. ℣ nec hoīem
p homine reddere potuit. qua iustū
et innocentem abstulerat. et nemi
nem mihi pecorem inuenit. sicut ℔ ho
minem. unde sibi dñm placare posset.
quia sine sua iniuste se ip̄m daret. digna
recompensatiō non ee. Videns ℔
deus hoiem sua iniuste iniuria dam
nationis iuste euadē non posse miser
tus est ei. et p̄mo gratuito p̄uenit
eum p solam mīam ut deinde liberet
p iustitiam. hoc est qua homo ex se
iustitiam euadendi non habuit. deus
hōi. per mīam iustitiam dedit. nosq̄ cū
erecto hōis p̄fecte rōnabilis ee. mihi ex

utraq; ꝑte nulla fieret hoc est sic
deus iustitiam habuit hominem re-
quirendi · ita et homo iustitiam ha-
beret euadendi · Si hanc iustitiam hō
nunq̃ hīe ꝓtulisset · n̄ deus ei ꝑ nīam
illam suam tribueret · Vt g̃ deus ab
hōe placari ꝑsset · dedit deus gr̃is
homini · qđ homo ex debito deo redderet ·
Dedit g̃ hominī hoiem · q̃ homo ꝑ hōi
ne deo redd̄et · qui ut digna recompen
satio fieret · p̄ozi non solum equalis · sed
et maior ēet · Vt g̃ ꝑ hoīe redd̄ēt ho
mini · homine factus est deus homo ꝑ
hoīe · et dedit se homo hominī · ut se ac
ceptaret ab hoīe · Incarnatus est deus dī
filius · et dat⁹ est hōib⁹ deus hō xp̃s · si
cut ysaias ait · Puer natus est nobis
et filius datus est nobis ⁊ ē · qđ g̃ hōi
datus est xp̃s · deus fuit mia qđ ab hoīe
remotus est xp̃s · hōis fuit iustitia · In
natiuitate enim xp̃i iuste placat⁹ ē
deus hōi · qua talis homo inuent⁹ ē
pro homine · qui non solum ut dict⁹
est par · sed et maior ēet hoīe · Ideo in na
tiuitate xp̃i angli mundo pacem ānū
ciant · dicentes · Gla in excelsis dō · ⁊ in
ra pax hominib⁹ bone uoluntatis · Q;
adhuc superest hominī ut die restau
rando damnū placauerat ueru · tm qđ
pro contemptu satisfaciendo dignus fi
eret euadē penam · Q; hoc commemen
dus fieri non ꝓtest · nisi ut penam q̃
non debebat sponte et obedient⁹ sus
ceꝑet · ut de pena q̃m ꝑ inobediam me
ruerat · erepti dignus fieret · hanc aūt
penam homo pctator soluere nō ꝓtest
ꝑ q̃m quiq; penam suscipere · n̄ digne
et nisi bē ꝑ p̄m contemptus reatum -
sustinuer · Vt g̃ homo iuste debitam pe
nam euadē posset · fuit ut talis homo
ꝑ homine penam susceꝑet · qui mēt pe
ne debuisset · Q; talis nullus inuenit⁹ po
tuit · n̄ xp̃s · xp̃s g̃ · et nascendo debitum
hōis patri solut · et moriendo reatum
hōis expiauit · ut cum ipse ꝓ hoīe mo
rtem q̃m non debebat sustinuer · iuste hō
ꝑ ipō mortem q̃m debebat euadē · et
iam locum celūpiscendi dīe n̄ inuenit ·

qua et ipse dūari hōi non debuit ·
homo liberari dignus fuit · Iden ⁊
et iudicū nēm et causam nēm ⁊
cit · Vñ psalmista · Qñ fecisti iudi
um meū et causam meam · Consili
fecit · qua debitum patri ꝓ nobis
solui · et moriendo reatum expia
Iudicium vo quia descendens ad infe
et pretiam mortis sustinens · expia
tatem que ibidem tenebat⁹ liberau
dicium g̃ diabolo aduersus dñm fabri
est stratem in principio seculi · Iudi
hōis aduersus diabolum in passione
iudicū hominis aduersus deum de
erō usq; in finem seculi · et dō homi
pus ꝑ xp̃m deo reconciliari uolue
pe iudicū suū sine timore damp
nis ꝓtestolari · D Hic congrue p
uersalis modus distinguie iudicandi q
nus ea que hic de iudicio dicta sū
ex aliorū collatione ualeam et mane
stius discernie et uerius approbari ·
M Quatuor sunt iudicia · sine ꝓbatione
sine cām · sine operatōne · sine rebutō
Sine pleam · iudicatī sumus · pusil
ēmus · Sine causam iudicem · ex qua
ce incipimus · qñ tom ut male simꝰ
Sine operatōnem iudicam · qñ opus
bonū ostendimus · qualeꝫ in nob⁹ apd
nos sumus · Sine rebutōnem iudi
bimur · qñ inperpetuā merede
um cognoscemus · qualeꝫ ab eterno
quid dñs preuidit futurus · ex hiſ
tuor iudicijs duo sunt occulta · iudi
cium sine pleam · iudicium sine causa
et idō in eis iudicium humanū nō ꝓ
prie · Duo manifesta · i · iudicium sine
operatōnem · ⁊ iudicium sine rebutō
nem maxīe · Ideo hoc est in iudi
sine operatōnem hōib⁹ a dō inplent
iudicandi potestas data · Alterū ve
hoc est iudicium sine rebutōnem
ab hominib⁹ · ⁊ a dō etiā hōib⁹ iudi
bit · Q; iudicium sine pleam occultum
est · et immutabile · iudicium sine cām
occultum est et mutabile · iudicium
sine rebutōnem manifestum ⁊ sine
tabile · iudicium sine operatōne · sine

quodam m̃ esb et ꝉ crām̃tum nudicii
sm̃ rebutōnem · quā illud manifestat
ciusdm · et ꝑleām munit. ℣ Vo mam
festamt causam · et confirmamt pre
ceam · ℣ Quid ad nos ꝑtinuit · quod
xp̃c diabolum uicit · ℣ Nr̃ xp̃s ea fili
us hominis dr̃ · qua hūana nāa que
in ꝓmo ꝓcreate ꝑ ꝓcm̃ semiterat in
xp̃o renouata q̃ ad immentus robur re
floruit et ultum finit etiam sm̃ legē.
ut pro patre decepto et q̃ ꝑ defectū
eccl̃s debit filius ualidior robore gē
tium congressum faceret · et eius vi
ctoriā non sibi si illi ꝑpetuo pro quo pu
gnabit ad libertatem ualeret. Nam id
circo filius dei · filius hoīs fieri uoluit
ut illud de hoīe sumeret · in quo homo
pro hoīe diabolum superaret. ℣ Nunq̃d
non ante passionem xp̃i fuerat dyā
bolus a quibusdam hoīb; electus · ℣ Plō
tum · nisi ꝑ passionem · ℣ Quo m̃ ꝓpe
hoc fieri · ℣ Sicut passio xp̃i nūc pre
dita credentem sc̃ificat · ita fuerat tūc
credentes sc̃ificabat · ℣ Qua rone hoc
ꝓcepit confirmare · ℣ Quid verbum
incarnatum dixerim · mihi regem qui
hunc mundū intrauit · ꝑ allimptam
hūanitatem cum dyabolo bellaturus · et
cum ꝑ illude q̃ tirannū et violentū in
habitatorem expulsurus · et quid hō
ꝓpter scōs qui ante incarnatōnem abra
hā fuerūt electi appellauerim · mihi
militēs quosdam optimos regem uentu
rum in acie ꝓcedentes · quib; tunc sēti
nebant sacerdotes · q̃ quib; dam armis
munitis atq; ꝓmptis · ℣ Quid item eos qui
post incarnatōnem usq; ad finem electi
subsequunt · nisi militēs annos · non tñ ali
um q; ipm regem sui ꝓcedentem · una
mitēr atq; alacriter sequentes · hostes et ipsi
arma noua · nouā · tñ eadem armati · et
contra eundē pugnaturi · ℣ Sive g̃ ꝓceden
tes sive subsequentes · unū regis spiritus pre
cantes · unī regis militantes · et unum
tirannū superantes · illi uenturū ꝓceden
tes · isti ꝓcedentem sequentes · Videl g̃ quo
d omnes · qui abrahā usq; ad finem mundi
cunt · in hūc solū qui natus ex ꝑ · ℣ Ergo abra
hā christiani fuerunt · ℣ Sicut uerum ℣
Sed multi aliter existimant · ℣ Vellem tibi
euidenter ostendi · ℣ Volo · ℣ Tria sunt
tempora · ꝑ que ꝓgressus sēli spatium decur
rit · Primū est tempus naturalis legis · Sm
tempus scripte legis · Tertiū est tempus
gr̃e · Primū est ab adam usq; ad moysen.
Sm a moyse usq; ad xp̃m · Tertiū a xp̃o us
q; ad finem sēli · Similit̃ ꝉa sunt gr̃a ho
minū · i · hoīes naturalis legis · hoīes scripte
legis · hoīes gr̃e · Hoīes naturalis legis di
ci possunt · qui sola naturali rone vitam su
am dirigunt · Vel ꝓpriet hoīes naturalis
legis dicunt̃ · qui sm̃ conscientiam · i · q̃
nati sunt ambulant · Homines scripte le
gis · hii qui exteriorib; ꝓceptis · ad bñ vīe
dum informant̃ · Homines gr̃e sunt · hii
qui ꝑ aspiratōnem spūs sc̃i afflati · et illumi
nati ut nouū quod faciendū est agnoscant.
et inflammant̃ ut diligant · et exteriora
nt̃ ut ꝓficiant · et ut idem manifestiori di
mōne significent hoīes naturalis legis
sunt · q̃ pte mali · Hoīes scripte legis fide
les · Hoīes gr̃e uere fideles · In ꝓmo gr̃e et
timent̃ pagani · In 2o gentes iudei · In 3cio
xp̃iani · Ista ꝉa gr̃a hoīnū abrahāmitio nū
q̃m ullo tempore defuerunt · Tam̃ tempus
naturalis legis ad ꝓpere malos ꝓtinet · q
um tunc et numero plures · et statu excellē
tiores fuerunt · Tempus scripte legis ad fi
dele · minus · quā tunc hoīes in timore serui
entes opus mundabant non animū · Tem
pus gr̃e ad uere bonos ꝓtinet · qui modo
et si numero plures plures non sunt · tamē
statu sunt excellentiores · et dei gr̃a pub
lice ante fert · ℣ Ab hyc qui moritur ei contē
dicunt · Scias g̃ quocunq; tempore abra
hāmitio mūdi usq; ad finem · ullus iustifi
catus ꝑ fidē · et bonū · ñ iustificatus ꝑ gr̃am.
Gr̃am autem nūq̃m adipisci ꝓtuit̃ ñ
per xp̃m · ita ut omnis sive ꝓcedentes sive
subsequentes · uno sc̃ificatōnis remedio salnatos
agnoscas · Aspice g̃ castra nr̃i regis et a
cies ꝓcessit̃ eius in armis spūalib; fulgē
tes · et quanta precedentiū sequentiūq; ꝓlo
rū stipatus incedat · Vellem ut hūc tanti
regis exercitum in sigillatim describes qui

ec qualeſ milites, abuncio fuerint que
arma ꝺz hoſtel habuerint. ẏ ec qñ. ec
qualia bella geſſerint. quo ñ vincerit
que poſtremo ꝑmia victoria conſūmata
ꝓcepimꝰ.

Poſt qm ꝓmus parens generis hūani ꝑ
inobediencie culpam a paradiſo ꝛ
ulauſ. in hunc mundum uenit diabolus
uſ tirannicū in illo ꝗrentes. sicut eum
ꝓuſ fraudulenter ſeduxerat. ita poſt modū
violenter poſſidebat. Sꝫ dei prouidencia q̄
hunc ad ſalutem diſpensabat. ſic iuſticie
rigorem ꝑ mām temperauit ut eum ad
tempus ab illo premi ꝑmitteret. ec tamen
ne ab illo in ecnum ꝑmeret. ꝛ ꝑpā ei pe
na vendā ꝑparet. Itaq; iam time ab
ꝓncio mundi exordio ſacramēta ſalutiſ ſue-
hōi ꝛpoſuit quib; cum ſub ꝛpectacōne fu
ture ſēſificacōnis conſignaret quatinuſ
ea quiſquis fide recta ec ſpe firma ꝑ obe
diam ſuſceptōiſ diuine ꝓcepti ẏ ſub-
nigo poſitus ad conſeqūm hēditatiſ ꝓ
miſſi ꝛpoſuit ꝛaq; edictum informauit ẏ
hominem erudiens. ut quicunq; eū ſal
uatorem atq; hēatorem expectare eligeret.
eiuſdem ſue electōnis uocem in ꝓceptōe
ſacramēti ꝙ eius approbare dēmitteret. Pſu
no ec diabolus ſacramēta ſua. quib; ſuos ſi
ui alligaret. quatinuſ ab ꝛpis qui eius
imperium detrectabant. qñto eos manife
ſtius diſcerneret. tanto ſecurius poſſide
ret. Cepit gn genus hūanum more ꝑ
ſi contrarie dūdi. Aliſ diabolꝰ ſacra
mēta ſuſcepientib; Aliſ nō ſuſcipientī
bꝫ ſacramēta ꝛpi. ec facte ſunt due fami
lie. Una ꝛpi. Altera diaboli. Diabolꝰ gn vidēſ
gēm hūanā ꝑpagō quod in radice ſua vi
ciabat. qñuſ eam tota ꝛruptōne naſ
cendo ꝓduxit. non tm tota in eadem rema
ſcendo in nouata ꝓfligeret. ſtatuit per
eos quos poſſidebat mos quos amittēb
at ꝓcessu ꝑmere. tanto nunc amplius
ad intendam violenciam ꝓfumenſ. qñto
ſe ꝓuſ meminerat fraudulencia ꝑualu
iſſe. Verum hec maligni nequitia machi
natio. diuine mie diſpensatio fuit. ut
videlicet homo confirmatiuſ cōtē eum
ꝑ grām iuſticiam ſuam defendēs qm ꝑ
eum ꝓuſ ſeductuſ deſeruit. hu
manum cōtinenter ẏ ſuperbia
confundēs. que in hominem mor
et infirmū. ꝑ temāta ſuperare non
leret. qm antea nulla infirmitate
ſola ẏ ſuaſione ſeduxit. Tam diuer
intentōne opus unum ꝓficit. cum
Aliuſ ſuos militeſ ad ꝓfectionē
teneam. ꝛpe vo ſuos ad paciencia
tē. Quia aūt diabolus abnicio
te ſue ꝑ ſuos. non ob aliud bonuſ
ſunt. nili ut eos iuſticiam tollat.
non aliud per hanc pugnam ꝙrit
nili ut iuſticiam ſuam non amittat
patet ꝓfecto. qꝺ ipe non eum uole
uult ad effectum ꝓducere. ſemp
uincit. ẏ ſi forſ ꝓualuiſſe videt.
cum militeſ diaboli ꝙctuſ uolenti
inferunt. militeſ xpi inuitiſ ꝓuide
uincunt. Ergo ſacramēta xpi arma
ſion ſolum arma ſi ẏ medicamēta.
modo: Ꝫ medicamēta ſunt que ſanie
infirmos. arma qꝫ protegunt ſanos.
Quid eſt ſacramētū. Ꝫ Sacer res ſigni
Ꝙ Quot modis ſunt ſacramēta. Ꝫ tri
bz. i. rebus. verbis. factis. Rebus u
in aqua. in pane. in uino. in ſale. in
oleo. ec igne. ec in cereis cuiſ modi
bſuꝫ ē in mēturis inuocatō. ec alia qua
vīdictōnibz. ſiue conſecratōnib; uis ec
unctōnib; uirtutem diuinam hū
uerba ꝓferimꝰ. factis utꝫ ē cruci
maculū. in curuatio genuū. expanſi
manuū. ec cetera ſacramēta quecum
lua ſunt. Quare dr ſacramētū ſacer
grum. Quia ꝓ id quod ſenſibil
cernit. Aliud intrinſecus inuiſibile ſig
ubi grā. Vt ꝑ aqm remiſſio pcat
ignem ardoris extinctiſ. ꝑ oleum mi
ſalem ſapīa. ꝛc. In talibz gn omnem
ric homo. cum ipe ſit vnalis. ec ſp
or in condicōne ſua reb; in ſenſibi
nī ulla ſalutem dare poſſunt. ec ang
bz eāꝫ mederi. cum ipa ſint ex
mech ꝓter ſpem uiſibilem hūeā
preter aliud ubi ꝓter qꝺ oculiſ cer
cernit. ec ipm ē quod inuiſibiliter
totum maculaſ emundat. ec langor

aiarum medet. ℣ Illa g̃ uidet ul in
uisibilis unde uenit. ℟ Sion q illuc
nalẽ. quod ibi uisibile cernit. li q o
ꝓne ſpt ſci. qui in illo uisibili inu
ſibile opat. ℣ Homne hanc eandem
uirtutem ad reparationem hoīs line q
hybane. uel amminiculo rerum corp
aliũ. ſpt ſciſ preſtare ꝓtuliſſet. ℟ ꝓ
tuliſſet utiq; ſi nellet. ℣ Que g̃ cauſa
ſunt uc ultra mſtituerent. et ubet
homo ſi in ritis que infiroa ſunt. et
indigniora ſalutem querẽ. cum ſolũ
deus ſit a quo homo ſalutem et deb
eat querere. et poſſit ſperare. ℟ In
ritis non abritis uidet. homo ſalu
tem ſperare ſicut eam cum adeptus fu
erit ſciat ſe ab illo qui ea in ritis que
re uiſus acceptiſſe. ℣ Vic g̃ cur pre
cepit deus homini in eiuſmodi rebus
ſalutem querere. ℟ Vt humiliaret hoo
et erudiret. Humiliat quidem dum
egrẽ nunc iacens in infiori uenũ liu
um querere. quod ꝓuſ cum ſtaret a
ſuo ſpiritu contemplit accipe. ſong
um g̃ ꝓcedentis ſuꝑbie uulnus. ſubie
ctus humilitatis medicamentum appo
nit ut mdicere homo qui ꝓuſ dñi pm
ſe elatus in ſemet ipo delapſus. poſt
modum ſalubriꝫ humiliatus ſponte
ſe ſ̃m ſenſibilibus reb; ꝑ dñi ſuſtiner
nat. ℣ Quare nam ſ̃t ſacramenta ꝓpoſita
ſunt hoī. ut per ea que ꝙdam agun
tur quid ſibi inuiſibile exhibeat poſſit ag
noſcere. ℣ Ergo in oĩ ſacramento pri
me credendum eſt. qm̃ id qd ſolum vide
tur. et carnis ſenſu ꝓcipi poteſt. ℟ -
Duo ibi ſunt unũ quod ꝙdam ſenſu
carnis ꝓcipit. qd ꝓpe ſacramentum. i.
ſacre rei ſignũ dicit. et aliud qd nõ
uidemus ſi credimus. qd recte uel liu
ſacramenti uirtus nominat. ℣ Quid
ſunt eſt inter ſacramentum et ſignum.
℟ Signũ ſolum q inſtitutione ſignt.
Sacramentum ſ̃t q ſilitudine repreſen
tat. Item ſignum rem ſignre ꝓt. nõ
conferre. In ſacramento autem nõ ſola
ſignificatio eſt. ſ̃d ſ̃t efficacia. Vt uide
licet ſimul. et q inſtitutione ſignifi
cet. et q ſimilitudine repreſentet. con
ferat q ſanctificatione. Si ꝓpter aliqũ ſacra
mentum pro ſigno accipi. In ꝓpe pro ſo
la ſignatione ſacramentum uocat. Quod
dicimus mala neceſſe legis. figuras. ſigna
ta tm̃ fuiſſe futurorũ non ſacramenta.
et ſpualem gr̃am que in illis dabat
mediantib; hiſ que ſacra erant. ſacra
mẽta fuiſſe collatam. Si aut ſacram̃
ta ꝓpter effectum ſanctificationis habuiſſe
negauerit. non ꝫ recta ſentire uide
t̃. in hoc tñ dignitatem ſeq̃tur mdu
bitanter ꝓferimus. quod illa et uiſibi
lia et ſigna uiſibilium fuerunt. iſta
uo cum ſint uiſibilia quidem ſũ ꝫ
inuiſibilis gr̃e ſacramenta ſunt. Deꝫ
ſacramenta gr̃e. ꝓnum per unumquodq;
ſuarum ſanctificationem in ſe ſuſcipiũt.
ac deinde ſanctificationem conferunt. ut
ſint q ſanctificatione ſanctificanda. atq; ĩ
q ſua ſibiq; celitus mdita ſanctificatõe
conferãt. quod illa per hec conferre cõ
ſueuerant. q ſola hoc ſanctificatione. Que ſigctione
ſunt illa ſine quib; ſalus abinitio hoĩ
non potuit. Tria ſunt. i. fides et ſpẽ
menta fidei. et opa bona que ab initio
ad obtinendam ſalutem hominũ ꝓpoſita
uidentur. hiſ militet xp̃i ſemp uis fir
in fide robur. in ſacramentis fidei arma.
in opib; uiris tela accipientes. quib;
contra diabolum pugnauerunt. Sine
q̃madmodũ neq; robur in hermi. neq;
arma ſine uiris. aut tela contra fortẽ
armatum. ꝙdeſſe poſſunt dimicanti.
ita quidem fidem ſine opib; et ſacra
mentorum ſanctificatione. et uiriles ſine
fide ſacramenta. aut opa ſalutis effectũ
non hñt. Quid eſt fides. paulus dicit
fidem ee ſubſtantiam rerũ ſperandarũ
argumentum non apparentium. Quali
hoc accipiendum putat. Quecunq;
uel futura nec dum ſunt. uel ꝓterita iã
ee deſierunt. uel preſentia ueritatem
ſui a ſenſib; nris ſine cognitione abſ
condunt. hec omnia quitam attinent ad
nos quodam modo nõ ſunt. ſi quia ꝑ
fidem de hiſ oĩb; q̃ celitus; pre
ſentib; quedam in nobis conditus naſcit.

non simulato ipā fidē. et non exilten
cū iuba. et appendū argumētū appel
lat. Porro illud considandū est. qđ so
la fide nemo placere pōt deo. ñ caritas
illi sociata fuerit. ut sic undecet fi
dē equalē ꝙ dilectione. Ad cui fides
fundamentum quodam modo est. et ipm
ipsū verū in hoīe. de qua caritas nasci
t. de caritate autem spes gratia qua fi
dēs ad cognitionem pducit. Caritas nō
amor. spes autē fiducia est. Secundū ne
cessitatem ut horum diffinitione. posita
ipā in manifestum distinguant. Fides
est voluntaria absentium spectatio. sup
positionem z nitida scām constituta. Ca
ritas est amor dei pp ipm. et amor pro
ximi pp dm. Spes est fiducia futurorū
bonorum. ex gra dei et bona conscientia
a. In hoc z fides z spes differre uidēt
quod fides de presentib; pteritis simul
et futuris est pō. Spes de solis futuris.
Fides de nūis et alienis. spes solum modo
de nūis. Fides de bonis et malis. Spes de
solis bonis. Quid est sacramentum fidei?
Duob; modis intelligi pōt sacramentum
fidei siue ipm sacramentum quod est fi
des. siue sacramentum fidei. i. fidelium. q
fidelem reddūt et sanctificant. Qua rone
fides sacramentum dicit. sicut sacramentū
baptismi cum dicit. non aliud sacramē
tum qm ipm qđ est baptismus significa
ta et sacramentū fidei ipam fidem que
sacramentum est nō immerito accepe solē
mus. Porro cetera omnia nō sacramenta fi
dei dicunt. quod ad eos cum qui fidem hui
sanctificandos ministrata sunt. Ipa uis fidei
ut dictum est sacramentum est. pp ea
quod sicut in baptismo. et in aliis sa
cramentis aliud est quod foris ostenditur.
aliq; aliud spualis uirtus atque intus ex
hibet. sic aliud est fides qua nunc sic
dicit apls. cū dm. qui per speculum in
enigmate cernimus. aliq; aliud uisio
manifesta. qua cum pfecte facie ad
faciem contemplantes uisuri simus.
fides z sacramentum est uisionis futē
et ipa uisio uirtus est. cui sacramenti
quod est fides. D Docent nunc uelim
que res ad fidem pertinent. Q
sunt. creator et creatura. Hec
dei ita dilectrie debet. ut creatur
unitatem creatoris attribuat
tori infirmitatem creature assu
nec deum concludat corpe. ñ
tam tendat et mitate. Iam qualit
horum fiat. fides necesse determin
pacias. Sequit autem ut fides
ete inter creatorem et creaturam di
rete z offerre studeat creatori hono
sui turbando. ut undecet con
ab ipo et p ipm facta et ipm. Vo nō
unde. si; a semet ipo sine precepto
sine subsistere. Vnde sequit
undecet cum ch creatorem con
um credat z et expetet omnium
torem. et ut breuit pstringam
quib; ñ unqm minus recta fides
cunt ut unum deum credat fidei
et hominū saluator. Iam illi qui
am pro dō volentes germino
ei. uel creaturam cenam ut dm
rem et credebant. quid ista aliud
dicendi sunt. qm excellentiam
opi. et infirmitatem creature
creatori? Paulus philosophi gentis
qz fidem de saluatore non
uit inter creatorem z opus sui
nendum minime fallerent. negm
cum fidelem appellandi sunt. qua fi
saluatoris nō habuerunt. D Qui
fidem habuerunt antiq de saluatore
uenturo. maxime hii qui dei
seli existentes. nondū ad huc
in quib; eius aduentus promissa
O Non necē est ut dicamus omnibus
qui tunc fideles erant. aduentum
in carnem. crucē z rurrectionem manifes
reuelatum fuisse. cum z apli qui
um presentem in carnem uiderunt
quoru fides et ultima ab ipo saluā
tore pdicati hoc ignorasse legimus.
credebant tū se saluari per eum
ñ et qm ei placuisset non. si; quod
morte illius redimendi essent et pecca
pauci quib; hoc a dō reuelatum fu
erat eos ignorasse. et hoc patenter

ostendit. quod et petrus dño mortē
sinam predicanti dixit nō me pedes
ceri apli omēs in morte ihū delpare
pcm̄ negabāt a dō ut ipi pp crucem
nam delpmt dicerent. Sol aūt spa
bamus quod ipe erat redempturus isti
Qui enim ipo uiuente redemptionem
spiritus. postea autem ipo mortuo
re delpant patenter ostendit. quia p
per mortem eius redimendi fuerant
nescierunt. D Hoc g illis pdest; sū
ficē prēbat ad salutem. ut crederent e
um creatorem oīum et saluatorem ex
spectarent uenturum. M Potēt tunc
eis hoc sufficē cum cētis siue aūb; ut
dictum est fides placere non poterat.
in hīs dnm exant qui tempus hū opis
di scebant. i. cum susceptōne sacramē
torum et executōne mandatorū ipsum. per
fectam et spem fidei habuerāt. D Et
go postea credit fidel. M Duob; modis
credit fidel. per constantiam. et cognī
tionem. Alii habent cognitōne magnam.
et paruam. constantia. Alii cognitōne pa
ruam. et constantia magnam. Apud dñm
autem pfectior est magna fidei constan
tia. cū cognitio magna. Antiqui g sc̄i
fidem habebant. plures cognitōne paruā.
et magnam constantia. Sicut econtrario
nunc multi fidem hñt cognitōne mag
nam et constantia parvam. D Que aūt
sacramēta essent sub lege naturali: M D
blationes et decime. et sacrificia. D Et
cōne hoc sacramēta uocant? M Quia sa
cre rei signa sunt. D Cuius: M Remis
sionis pctōrum. D Quo modo: M Sub
stantia hōis duplex. Alia interior que
ipe est. Alia exterior in rebus quas pos
det. Voluit g deus ut homo de exteriori
substantia sibi oblationem faceret ut
nulla recompensatōne. dnm id quod ex
timis a dō acceptat deuote redderet. id quod
semet ipm pfectat dō rebus uenientibus recipa
ret. P fidem g et oblationes siue sacrifi
cia tunc remissionem pctōrum acceperunt.
quicumq; rectam hominem deponentes.
hoc est adam. mēbra noui. i. xpi facti sūt.
Idem namq; in illis oblationes et sacri
ficiis. fide mediante operantes. quod post
ea sub lege scripta circumcisio. aut sub gra
cia baptismus. videlicet ut ea ipi ab oī
pcō. siue originali siue actuali mundifica
ti. in mēbra illius computarentur cui
fide ea sacramēta significabant. Eundem
quippe passio saluatoris precedentibus; sa
cramēta. i. siue oblatōni. sub natura. siue
circumcisioni sub lege scripta uirtute
et efficaciam significatōnis contulit. qm
subsequentibus; ea succedentibus; conferet.
Hoc solo excepto qd sacrificia et obla
tiones non ita sub naturali lege. qd mo
di circumcisio sub scripta. et baptismus
sub gra. ad necessitatem salutis. Sed ad ce
lum deuotōnis fiebant. sola tunc fide iu
stificante et purificante. et rursum hoc credentes
p in circumcisione excepto qd illi pores
patres ephīs unus et deo placentes. ante
datam hostiam regni celestis ianuam in
trare non pōterant. Sed tantū in sinu abrahe
i. in requie tranquilla seruabantur. quo
usq; ille ueniret qui pro nobis moriēs
et resurgens. per assumptam carnem et
os ascenderet. et oīb; in se credentibus;
ac se sequentibus; uiam aperiret. D Si cadet
ne uel in illis sacramentis fuit que in
illis est. quid causse erat ut illa cessarēt
et ista succederent: M Manifestior ueritas
in istis declarat. Et ustum erat ut sicut
paulatim precedente tempore creuit ag
nitio fidei. Ita et alia sacramēta multiplicare
rentur. que et si aliam significationem gra
tie spūalis non conferrent eandē tamen mani
festius pandent. Erat quippe idem salua
tor et eadem fides. eadem gra. illic nemi
ni. hic exhibet. Sed qua ipe p qm salus da
batur adhuc longe erat. eiusdem salu
tis signa obscuriora esse debuerunt. ut
paulatim. et aduentu appropinquante et fi
des amplius crescet et gra euidentius
se manifestaret. Ideo primū per oblatio
nem. et postea per circumcisionem. ad
ultimū per baptismū expiatōnis et iusti
ficationis sacramentum formari multiplicium
est. quia eiusdem mundationis forma et
similitudo in oblatōne quidem occulte in
multis. in circumcisione uero euidentius ex-

dignet. ℣ Hec demonstrauit tria. i. fidem. et sacramentum fidei. 7 opa. nunc sup est ut in his qui hec habent. qualis aut quanta effecta sit reparatio ostendas. ℳ Si summum bonum hoīs contemplatio ppetuis dei ēet. materime qua ad pfruendum hoc homo primum conditus creditur merito fidei p quam absentem quodam modo intuere incepit. meum bonum et principium reparatus est memorat. Nam qm homo qui precando cognitionem dei pdidit. p fidem iterum illuminat. ut eundem videre atq; agnoscere possit. patet qua ordine p quod ei primum bonum quod pdidat redditur. Hunc gradum reparationis eius. Que reparatio fit tm incremēta fidei crescit. dum homo p agnitionem ac pfectus illuminat. et inflammat. p dilectionem. Fides g ipa est p qm reparat homo. et in qm ei bonum amissum redditur. ut paulatim cognitione pariter. et amore crescens. ad plenam illam multiformis felicitatem puenire mereat. Sic cum ut supius qm dns in hoc corpe existens per natalia nouo uiuere hoc. et fide. quadmodum beatus cum ednctus fuerit de hoc exilio et introductus in gaudium dni. s. uidere habit. et contemplatione. S; tm dei dispensatione g quod nunc interim machina hostis antiqui ad impugnandos fideles relatas. quatinus undeq; hoc homini reputet pro nullo. si nunc per fidem ambulans uiam ueritatis et uel impugnatus non deserat. qua ex uisione presentis dei roborat. sola p suasione prostratus erat. Ne autem in hoc prelio inultus stare possit. et bonum sum illesum custodire. ei ut dictum iam est in sacramentis arma quib; se munit. et in opib; bonis. tela quibus hostem prosternat. ut. s. fidei caritate et spe ad iuncta. mbris pariter roborer et uiuat. Iam ut estimo satis demonstratum est tibi. qualis fides. et que sacramenta. aut que opa. illis sacris primis ad optinendam salutem fuerint necessaria. ℣ Qm dn durante iste status prior. ℳ Vsq; ad abraham. Time et eum deus uolens pplm suum in unum congregare. et ab infidelium collegio segregare. ut non solum in una fide. s; ecia in una eccie societate. uocauit abraham ut eum de tra sua educeret. ut per illum unum. et in illo uno oīs qui ab illo nasceturi. aut illum secuturi erant. a pma confusione educens. in unam selecta rem nouę uite congregaret. Hunc eciam precepit ut circumcideret pellem preputii sui in signum sibi. posteris in ppetuum. tm ad pacem stabilem suę addens quatinus p hoc signum pplus dei ab infidelib; discerneret quo usq; ille ueniret. qui non solum de filiis abrahe. s; de uniuersis gentib; fideles colligeret. ac per hoc non iam p signaculum carnis in gente. s; per signaculum baptismatis se cerneret. in emundatione. ℣ Mundo non t olim ante diluuium fideles ab infidelib; discreti erant. ℳ s; post diluuium rursus hūanum genus ad unum pplm redactum in abraham sacro discernii cepit. ℣ Qualis fuit circumcisio. ℳ Preceptum fuit ut puer masculus octauo die natiuitatis sue circumcideret. in carne prepucii sui. cultello de petra fco. ℣ Que fuit ro ut sic fieri precepisset. ℳ Ecclesie circumcisionem. una in carne tm ppetuis que sacramentum est. Due alie que fuit ecclesie sacramenti. alia que fit in presenti. qm p dispositionem iniquitatis mens circumcidit. Altera que in fine fiet qm p dispositionem corruptionis corpus circumcidet. Prima g est in carne. s; in mente. Tertia in corpore. Octonarius uero in sacra scriptura. aliqm temporis ternis qd post presentem que septem diebus currit uitam sequit. Aliqm temp gre. in quo ecclesia una sacramentis promouet. ℳ Merito g prima illa circumcisio que sacramentum erat aliarum duarum. nulla est fieri die octauo. ut ostenderet quod in tempore gre corda circumcidenda erant p emundationem iniquitatis. et in tempore future corpora per depositionem corruptionis. Propterea autem solis masculis

data est circumcisio carnis: quia scriptura per malleolum signum animam. per mulierem uero carnem significare solet. uel indicio ostenditur quod illa exterior circumcisio animalibus uitii significationem contulit. S; carni non abstulit corruptionem. Cultellus de petra factus Xpm significat de quo dicit apls. petra autem erat Xps. qui tollit peccata mundi. In carne prepucii idcirco circumcisio fieri iussa est. qm ad remedium data est contra originale pccm. qd apparentibus contrahimus per illud tm uirum ppagati. V Quod gm mulieres remedium habebant. quae non circumcidebantur? A Fides et oblationes libere sacrificia. ipsam quoq; circumcisionem non tm suscipiendo. sed credendo. V Quid dicendum est de pueris ante octauum diem morientibus. qm ad illud remedium peruenire non potuerunt? A Hoc dei iudicio relinquendum non dubium est.

Incipit tractus magistri hugonis theologi parisiensis de operibus trium dierum.

Invisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta. conspiciuntur. Tria sunt in uisibilia dei. potentia. sapia. benignitas. Ab his tribus; procedunt omnia. In his tribus consistunt omnia. P hec tria regunt omnia. Potentia creat. sapia gubernat. benignitas conseruat. Que tm ita sibi inuicem inseparabiliter unum sunt. ut in operatione separari non possint. potentia p benignitatem creat. sapiens creat. sapia p potentiam benigne gubernat. benignitas p sapiam potenter conseruat. Potentiam manifestat. creaturarum immensitas. Sapiam decet. benignitatem inutilitas. Immensitas creaturarum consistit in multitudine. et magnitudine. Multitudo in similibus. in diuersis. in pmixtis. Magnitudo est triplex. et spacio. Molles est in massa et pondere. Spacium est in lato. et longo et profundo. et alto. Decor creaturarum est in situ. et motu. in specie et qualitate. Situs est in compositione. ordine. Ordo est in pcessione. et temporibus et loco. Motus est quadruplex. situs. localis. naturalis. animalis. rationalis. Localis est ante et retro. dextrorsum. et sinistrorsum. sursum. et deorsum. et circumstaturalis est. in incessu. et decursu. Animalis est in sensibus. et appetitu. Rationalis est in factis. et consiliis. Spes est forma inuisibilis. que oculo dicitur. Sicut colores. et figure corporum. Qualitas est pprietas interiorum que exterioribus sensibus percipitur. ut in odoribus. sono. auditu. auribus. dulcor in sapore. gustu. fauendum fragrancia in odore. olfactu. narium. lenitas in corpore. tactu manuum. Utilitas creaturarum constat in grato. et apto. et commodo. et necessario. Gratum est quod placet. aptum quod conuenit. commodum quod prodest. Necessarium sine quo quid esse non potest. Sume ppositi partitionem a principio repetamus. in uno quoq; diuisionum genere qualitatem. uel in immensitate creaturarum creatoris manifestemus potentiam. uel in decore sapiam. uel in utilitate benignitatem p quam uimus. Et quia immensitas prima debet esse in pcessione. Prima debet esse in pcessione. De immensitate diligenter igitur audite. et considerate que dicturus sum.

Quando mihi erat facere uel aliquid esse. quale potentia erat. Cum sensus pro comprehendere. que uerum sit de nichilo facere aliquid. Tunum aliquid facere operis exigimus. De mistis. Si quis unum aliquid quin cudine; ubi parium de nichilo facere tantum potentia est. ut comprehendi non possit. quia quantitas humana est tam multa facere. Quin multitudo. Quot sunt. Summa stellarum celi. arenam maris. puluerem tre. guttas pluuie. pennas uolucrum. squamas piscium. pilos animalium. graminum campi. folia uel fructus arborum

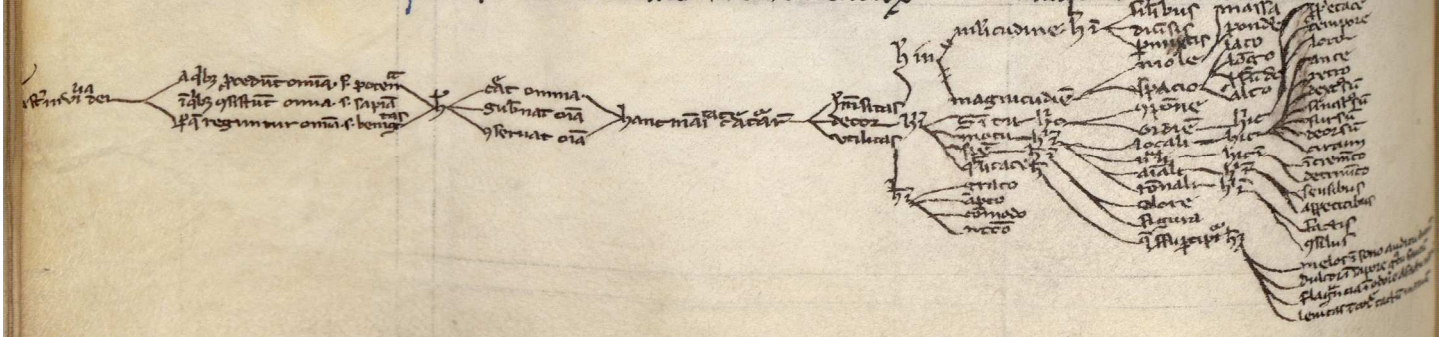

ec ecorum innumerabiliū innumerabilia numera. Innumerabilia in similib; Innumerabilia in diuisis innumabilia simplicib; Que sunt simplicia. Que sub eodem genere continē. ut homo unus ec alter. leo. unus ec alter. aquila una ec alia. honor culpa una. ec alia. Hec singula ec ceteris alia. in singulis gen̄ib; sibi similia sē. Que sunt diuersa: Que dissimilib; diuersimode informant. ut homo. ec leo. leo 7 aquila. aquila 7 honor culpa. Hec inuicem diuersa sunt. Que sup̄ posita: Omnia simul conlidati. Quo modo gen̄a insimilib; infinita. quo modo in diuersis infinita. quo modo in simplicib; infinita: Audi. Homo unum genus est. si; unus homo nō est. Quis eos numerare pōt. leo unū genus est. si; unus leo non est. Quis eos numerare pōt. Aquila unum genus est. unus aquila non est. Quis eas numerare possit. Ec ita in ceteris innumabilib; innumabilium rerum generibus infinita rerum genera ec in singulis gen̄ib; infinita similia. Simul quoq; infinita innumerabilia. De paruis; foetallis. qui ec fecit. magnis parua fecit. multa simul. tudine. ec magna facē non potuit. Quanta tamen. Aetere moles moneū. ceteri; fluminū. spacia campor̄ū. altitudinem eth. profunditatem abissi. Maris. qz deti est. si; melius deficiē de maris. qz dicta sunt ib; de creaturarū immensitate qui seminariū quoddā tetigimus. nūc ad contemplandam earū pulchritudinem transeamus. De pulchritudinibus multis. ac uariis. Pulchritudo modis creaturarū pulchritudine. Pulchritudo pfecta sit. quatuor tam preciosa sunt. in quib; omnis earundem decor consistit. hoc est in situ. in motu. in specie. ec qualitate. Que tam si quis plene intelligere sufficeret. mirabilem in eis sapiē dei lucem inueniret. Et hec utinam tam possē subtiliē pspicere. tam competenter enarrare. qui possum ardentē diligere. Delectat enim me quia ualde dulce ec iocundum est de his rebus frequenter agere. ubi simul ec rōne eruditi sensus. ec suauitate delectatur aīmus. ec emulatōne pronocat affectus. ita ut cum psalmista stupentes. ec admirantes exclamemus. Quā magnificata sunt opa tua dñe. omnia in sapientia fecisti. Delectasti me dñe in factura tua. ec in opib; manuum tuar exultabo. vir insipiens nō cognoscet. ec stultus non intelliget hec. Vniuersus mundus iste sensibus ei quodam liber est scriptus digito dei. hoc est utente diuina creatura. ec singule creatē ei figure quedam nō ipsius placito ꝓsiliente. si; diuino arbitrio insistente. ad manifestandam ec ei quodam modo significandam. inuisibilem dei sapiam. Quadmodū autem si illiteratus quis aperiat librū uidet. figuras alpicit. uetat non agnoscit. ita stultus ec animalis homo. qui non percipit ea que dei sunt. inuisibilia; uisibilibus creaturis. facile inuestigem. si; non intelligit rōnem. Qui autē spiritalis est. ec omnia diiudicare pōt. in eo quidem ad horas conlidat pulchritudinem operis. intus concipit. quā miranda sit sapia creatoris. Ec ideo nemo est cui opa di mirabilia non sint dum in eis. ec insipiens solam miratē speciem. Sapiens autem per id quod foris uidet profundam mirabilē diuine sapie cogitatōnem. Velud si in una eademq; scripta. alē colorem seu formationem figuraturum commendati. alē vero laudet sensum ec significationem. horum q est assidue contemplari. ec admirari diuina opa. si; ei qui rerum corporalium pulchritudinem in uisu. nouit uerē spiritualem. Nam ideo sepe tanto opere ad conlidanda inuisibilia dei creatur. ut per ea que facta sunt. innitamur. intus ad agnitionem ueritatis ueniamus. Vnde psalmista quasi pro magno aliquo se iam ec fecisse

commemorav. et adhuc factum ē ꝑ
tis dicens. Memor fui dierum antiq
meditatus sum in oībus; opib; tuis
in adinuentionib; tuis exercebor. Hinc
ē q̄ quib;dam ignorantib; creato
rem suum. et cultum dō debitum ido
cribentib; in ysaiā legit. Quis men
sus est pugillo aquas. et celos palmo
ponderauit. Quis appendit tres; digi
tis molem ter. et librauit in pōdere
montes. et colles in statera. Qui sedes
sup gȳrum ter. et habitatores eius sicut
ḡi loculte. Qui extendit velud nichilū
celos. et expandit eos sicut tabernacl
ē ad habitandū. Item in quodam loco. cum
arguerer ydolorum cultores. ait. Oēs
dii gentium demonia. dñs autem ce
los fecit. Quid g̃ putatis quod in asser
tionem uere diuinitatis opa dei ita ī
medium deducam. et dō dñs celos fe
cit ꝙ quia creatura recte consideta ho
mini creatorem suum ostendit. Consi
deremus g̃. et nos q̄nta sint mirabilia
dei. et ꝑ pulchritudinem rerum condi
tarum q̄ramus illud pulcherrimum pulch
rorum oīūm pulcherimū. quod tam
mirabile et in effabile est. ut ad ipm oīs
pulchritudo tenebrosa et si uera sit com
parabilis esse non possit. Et quia supa
oīem pulchritudinem visibiliū ī qua
tuor constare diximus. nūc ordine ꝑ sin
gula currentes. qualis ex ipis inuisibilis
dei sapia clarescat uideamus. Sed ea
quā minus quedā dixerimus. s; tam deos
non ē ut id oīno taceamus. ubi ꝑcipue
ubi si fieri posset. Quatuor diximus sicū
rationem loci decet debem
primū ergo primo discu
tiamus

Horum. spem. et qualitatem. De situ.
Situs est in compositione et ordine. et
compositione. hoc est in dispositione. cō
positio duo hꝫ debet. aptitudinē et fir
mitatem. hoc est ut componenda apte
et compatenter coeant. et composita firm
iter inhereant. Laudabilis est compositio
talis. Aptitudo consideat in quantitate et
qualitate. In quantitate ne nimis tenua
et exilia. grossis et corpulentis. In qua
litate ne nimis humida siccis. nimis cal
da frigidis. nimis leuia ponderosis. et si
qua sint talia in ordinate coniungantur.
Vide si pulchritudini diuinorū operum ali
quid horum desit et si nichil deest uide ne
iam aliquid habes unde ī hac parte mi
reris. Et primum quidem si uniuersitatis ly
machinam intueris. inuenies quā mirabi
li rone. et sapia. compositio oīūm rerū
ꝑfecta sit. quā apta. quā congrua. quā de
cora. quā cunctis partib; sui absoluta. in
qua non solum concordiam seruant sibia.
s; ea ꝙ que erante pugnancia. diuisa aq;
repugnancia ad ee prodierunt. dictante
sapia. in unam quodam ām amicitiam ꝙ
federationem conuenerunt. Quid repug
nantius ee pōt aqua et igne. que tamē
in natā rerum ita dei contemperante pru
dentia. ut q̄n solum ad hominem cōmu
ne societatis uinculū non dilitent. Vim
ꝙ nascentib; cunctis ut subsistere possit
uitale mentum subministrent. Quid de
hūani corporis compage loquar ū oīūm
membrorū iunctura tantam ad inuicem
seruant concordiam. et nisi in oīno in
uenīri possint membrū cui officiū alteri
non videat prestare ad miniculū. Sic ois
natā se diligit. et mūdo quodam modo
plurīū dissimilium et in unum redacto
rū concordia. Vnam in oībus armoniam
facit. Apta est g̃ et conueniens oīūm
rerum compositio. s; quoīū est firma.
Quis non uideat. Quis non miret. Et
ec ecā que ambitu sino concludunt oīūa.
quoīū solidi sunt et quasi ex uere fusiles.
desint ecumq; oppansi. Terra uero ī me
dio pōdere suo libzata semp immobilis
ꝑseuerat. ut cetera in medio fluctuanci
a. hinc soliditas celorū. illinc ere stabi
litas in unū coarctent. et constringant.
ne extra legitimos terminos diffusa. con
cordiam dissitatis disrumpant. Ere q̄
n ꝑ uiscera telluris. meatuosi tractus
aquarum sparsi. et fozil ꝑ almos suos diui
si deducti. ne fatiscentem ue dissolnat
congluinant. et fozil ne fatiscat arentē
rigant. Ecce quoīū in hūani corporis
fabrica. iunctura ossium. uinculā nerio
rum. ligant. ī medullis uite ꝙ fistulas
cerebrū distillis cauliq; ꝙ uenaz. uitale

sanguinem per omne corpus deducunt. ac
deinde teneritudinem carnium. cutis tegmen
munit ut et rigor ossium mense
cui corpus sustineat et pellis munimen
foris defendendo custodiat. Quis duricia
lapidum. quis soliditatem metallorum.
quis nodositatem roborum. quis tenacita
tem glutinum. quis certa immutabilia
enumerare queat. Et quo clarius qm sint
firma rerum vincula. cum singula q
condita tanto usui natam et ei liuum.
defendant. simul uo omnia a concordia
societatis siue dissolui non omnio quant.
Post compositionem sequitur dispositio
nem rerum qualis sit consideremus. Sequ
enim minima fiet admiratio. si quis di
genter attendat quod sic singulis locis
singulis temporibus. singulis rebus diuina pro
videncia causas liuat distribuit ut nullo
pemitus rerum ordo pereat. Fecit celum
sursum et terram deorsum. In celo lumi
naria et stellas collocauit. ut sub ea cta
omnia illustrarent. In aere uentis et
nubibus viam fecit. ut agitatorib; sui
dispsa plumam deorsum fundent. In
gremio telluris molem aquarum recepi
sit. ut per gingitel suos hinc illucq; q
mutus ferret uberis discursu. Volu
crem in aere suspendit. pisces aquis immi
sit. eram bestiis et serpentibus. et aliorum
reptilium uermium q; generib; repleuit.
Quasdam regiones ditauit ubertate frugum.
aliam opulencia unctarum. aliam fertili
tate olerum. aliam fecunditate pecorum. ali
as potentib; herbis. aliam gemmis pciosis.
aliam coloribus; nariis. aliam animalibus et bel
luis monstruosis. aliam diuisarum arcium
studiis. aliam metallorum. aliam fumiama
rum diuisis gnibus. ut nulla prorsus regio
sit. que no aliqd pre ceteris nouum. et spa
le possideat. nulla item que non aliqd nouum
et spale ab alia accepe gat. Quid qd ceta
ea que humanis usibus necessaria sunt in
communi hominum frequencia ipa prudencia
creatoris instituit. ea uo que non natura
pp necessitatem. sed cupiditatis expedit pp
spem. in abditis terrarum simbus absondit. ne
fm amor virtutis ab immodato non cali
gat appetitu. saltem labor is tedio uictus co
quescat. De dispositione locorum.

Hec de dispositione locorum diximus.
Quid de dispositione temporum dicemus.
Quis satis admirari pot. qm mira tone
prouidencia diuina curis temporum distri
xit. Ecce post noctem uenit dies. ut to
rentes motu labor is exerceat. post diem
sequit nox. ut sensus ad refocillandum quies
cerpiat. Non semp dies. no semp nox. n
semp equales dies et nox. ne uel immodatus
labor debilitatos frangat. uel quies contem
nata nam inficiat. uel demitas ppetu
a aio tedium gignat. Item quadmodu uici
situdo dierum et noctium amancia renouat
ita quatuor tempora anni ordine sibi succe
dencia cocinat mundi spem immunitam.
Primum p temperiem ueris quadam immo
uatone mundus nascit. deinde p feruore
estatis quasi in iuuentutem roborat. Post
hec suppriente autumpno ad maturita
tem consendit. postremo succedente hieme
ad defectum uergit. Idcirco autem semper
deficit. ut semp post defectum renouari po
ssit. qua nisi prius a statu suo deficerent
uetera. aut illis locum occupantibus; no va
lerent exingere noua. Hoc quoq; satis
immutabile in hac dispositione cernit quod
ipa tempora ita immutabili lege siue mu
tabilitatis uices custodiunt. ut nec aliqm
ab explendo munere cio deficiant neq;
secus currencia ordinem siue institutionis
confundant. De dispositione temporum.

Hec de dispositione temporum exem
pli causa dicta sufficiant. nunc illum
ordinem prosequamur. qui in una quaq;
re consideat. sin congruam dispositionem
partium. Hic uero intellectus est. Ali
scit sin locum et tempus exercitii simul.
Et hic quoq; non minus miranda est di
ne sapie efficacia. que ita congrue in uni
uersitate singula distribuit. ut nullum
omnino uacuum pretium generet repugn
ciam qualitatem. Ecce ut exempli causa
de multis pauca ponam. in humani politone
corporis. quanta eluceat sapia creatoris. Nul
lum est homo uniformis. deorsum bestiarum
duplex. quia et uniforme est principale

com

mentis·i·ō que mutabilia respicit·et
gemma est aīe qualitas·ira·et concupi
scencia·que deorsum ad terrena descendit.
Item brachiis in latum extenditur tibus de
orsum figit statura hūani corporis·qua
et intencio apatōmi animū extendit·et
affectus delitiarū figit. Item sin latitu
dinem hinc inde per digitos manuum·
deorsum per digitos pedum·in q̄q; simi
humani corporis protensio·qua sine in
altum tendit animus p intentionem qui
sine deorsum figat p delitias affectōis.
quinq; sensus sunt p quos foras cernit. I
tem digiti hūi articulorū interuallis dis
tinguunt qui in manib; de una palma.
in pedib; de una planta·prodeunt. q
de una sensualitate q̄nq; sensus cernunt
in quib; tria distinctōne p̄mū sensus.
deinde sentire postmodū sensibile inue
nit. Postremo in singulis digitis cerne
mus articulorū capita suppositis ungui
b; q̄ galeata cernunt. ut quocunq; sine
manus extenta·sine pes promotus offen
diculum inuenerit. ipō suo munimine
protecti illesi p̄manere possint. Simili
terra ista ad similitudinem unguium
fortis sensibus ad hericia q̄ in necessita te
nos munimus. s; q̄ non p̄tinent ad neces
sitatem·q̄ terra circum sine sensu pre
cidi possunt. Ecce in humana facie q̄m
rōnabili distinctōne multa sensuum
collocata sunt. Sup̄mū locū obtinet vi
sus in oculis deinde auditus in auribus.
Post hunc in naribus olfactus. atq; post
hunc in ore gustus. Scimus aūt quod
omnes sensus de foris in tus ueniunt. sol
us solus dentus foras cernit. et eminus p
situ mira prouidentissima agilitate perpetit. Be
ne g̃ q̄ speculator quidam eminus circū
cunctis locum aptissimum. ut que occul
tis sensibus supponenda sunt ante periculum
prius possit. Post hunc auditus et lo
co et mobilitate sedis est. deinde olfactus.
Gustus aūt qui nil sentire p̄t nisi illud
quod tangit. merito uelut tardior cete
ris sensibus in fine resedit. Tactus tantam
sedem non h̄o. Qui rō manifestissima est. q
cunctis corporalibus sensibus. vñ et in digi
tis pollex qui tactum figit coadunatis
in vnum digitis. solus omnibus respon
det. quia sine tactu nullus sensuum
esse p̄t. Videre et quorum in hūano corpo
re ossa interiorem collocata sunt. quatinus
rebus eorum corpus sustineat. De
inde caro ossa uestit. ut duricia eorum
mollitie tactum excipiat. Ad ultimum pel
lis cutis induit. ut tua quadam modo
tenacitate ab incommodis foris accidenti
bus corpus munitat. Attendite quomo
do illud quod molle et infirmum est in
medio q̄ in loco tutiore ponit. ne ui in
teriorem filamento exterius concedat. uel
exteriorem munimentum non hūs falsus
est. Quod in uno aūt exemplificatum
est in cunctis gñib; rerum inuenit p̄t.
Sic enim cortex munit arbores. Sic pen
ne et uestra uolucres. sic squame pisces
tegi; q; singulis sin competentem natu
re sue. prouidencia creatoris munimenta
instituit. Hucusq; de situ locorum su
mus. nūc ad motum transeamus. De motu.

Motus est quadrifarius. localis. alte
rius. animalis. naturalis. De quibus
quia p singula multa dicere non possumus.
breuiter p singula perstringamus. Vide q
modo in motu locali sapia conditoris.
appareat. Cogita nunc unde defluen
tibus; semp aquis indeficiens semp ue
na ministrat. Unde motus uentorum
educit. quis nisi factor gabriel astrorum
cursus modat. qui solem p hyberna
descendere signa precipit. quis rursum p
estiua eum signa ascendere facit. quis e
um ab oriente in occidentem ducat. et
rursum ab occidente ad orientem reuehit.
Hec cuncta mirabilia et soli dō possibi
lia sunt. Quid de motu naturali dicam.
Quis putat nascentibus cunctis incremē
tum tribuit. et q̄ de quodam occulto
nascentia simul in aptum germinancia edu
cit. rursumq; eadem marcencia illuc
unde uenerunt reuerti facit. Quis
hoc diligenter intuentibus mirabilia
apparebunt. Deinde sequitur motus
animalis. qui est in sensibus et appeti
tibus. Cogita g̃ qualis ē possit qui

sensus omnium viventium fabricat. appetitus creat. et in singulis quibus; q. animantibus; quid appetere et quantum appetere debeant ordinat. Venit. motus sonabilis qui est in factis et in consiliis laudem admirationis sibi ingerit. Si attendere voluerit quam in effabilis sit sapia. que omnium hominum facta. omnes denique voluntates. omnes cogitationes cordium. vita ad sue voluntatis arbitrium intorquet. vita temperat et modat. ut nichil in universitate possit fieri quod non ipsa ad decorem operum suorum aut perpiendo aut permittendo fieri velit. Hec de immensitate dicta sufficiant.

Deinde sequitur liber. De specie.

Species est forma visibilis que continet duo. figuras. et colorem. Figure autem rerum multis modis apparent mirabiles. Aliquas ex magnitudine. aliquas ex parvitate. aliquas ex rare aliquas ex pulchre. aliquas ut inter vim ita loquar quia quodam modo genere incepte. aliquas quia in multis una. aliquas quia in uno diversa. Singula ordine suo prosequamur. Figura sive magnitudinem attendimus. quantas res quibus sui generis modum in quantitate excedit. Sic miramur gigantem inter homines. centum inter principes grecie inter volucres. elephantem inter quadrupedes. Draconem inter serpentes. figura sive parvitate contrahit. quantas res quelibet certis sui generis quantitate excedi non potest. ut est hic cervo. et cimex. termes. et culex. et alia similia que inter cetera quidem animalia vivunt. sed; cetis omnibus; ex prius exigvitate disparent sunt. Vide quid magis mireris dentes aprinos et cimicem. alas grillis. vel culicis. capud eius vel oculos. crura elephantis ut cuticulas. rostrum sui. vel lucernonis. aquilam. ut formicam. leonem. vel pulicem. tigridem. ut testudinem. Ibi miraris magnitudinem. hic miraris parvitatem. corpus parvum. magna sapia conditum. Magna sapia cum milla subrepit. negligencia. illic de

dit oculos quos vix comprehendere possis. et in tam exiguis corporibus tot humanarum lineamenta nature sue gratia. plenissime distribuit. ut nichil videat deesse in minimis eorum omnium que nata formantur in magnis

Restat nunc dicere De his que mira sunt de his que rara sunt et ob hoc magis mira propter raritatem dicuntur. Sunt quedam in tebus condita que ideo cum videntur magis mira sunt quia ad hominem noticiam raro perveniunt. vel ob hoc quod in suo genere pauca creata sunt. ut quia in remotis sedibus. et in abditis creatoris sui; absconsa. Hec autem ideo ne atoris prouidencia seorsum collocare voluit. ut illorum consideratio que nostra sunt non ledat humana societatis. cor que preciosa sunt sapie probet humana cupiditatis. eorum que rara sunt novitate exercitati animum discat. humana cupiditas postremo ut hec bona simul et mala. cum omnibus poscit quodam modo alloquitur hominem ut attendat quanto studio cetera mala fugere et bona cetera appetere debeat si. p his temporalibus; tantis adipiscendis. et malis evitandis. tantos labores sustineat. De his que mira sunt

Sequitur de his q. pp pulchritudinem. Mirabilia sunt pp pulchritudinem. Quarundam rerum figurationem miramur. qua spalia quodam in decore sui et convenienti coaptate. ita ut ipsa dispositio operis quodam in numero videat spalem sibi adhibitam dili geneciam conditoris. Rursus alia ideo mirantur. quia monstruosa quodam in sunt. vel ridicula. quorum quidem plasmacio quem ab humana ratione aliena est. tanto levius humanum animum in admiratione compellit potest. Quare cocodrillus mandibulas in molorem molam non movet et quo in salamandra in igne illesa permanet. Quis dedit hericio spinas et deinde cum ut se primus turbine discussis

mmolnat· quib; homis tus incedens
strideo qi planstrũ: Et formica q
hyemis sequentur pscia· granis
horrea sua implet· eo arena quoq; de
uisceribꝫ; suis laqueos nectit· ut ꝑdam
capiat· Sibi sume exemꝑ sapie dei· Et
ad hoc aliud uerum eo eiusdem diue
sapie argumentum qd omne genus sibi
sibi procreat· eo unam multis sibi
dua ꝓpagata ꝑme origines formi
non minuta· sõ omis utilium· ũ
naca agrũ· non cerua leprem· nõ
leo uulpem· q; m sibi similem ꝓpagi
nem suam creauit· omne quod est· hꝫ
quoq; m sensibilis nacã custodit· Ali
ud genus est talia· aliud fagus·
aliud cupressus· unũ quodq; suam spem
hꝫ· eo unũ quodq; genus sua seruat
similitudinem· Vide foliũ quoriũ ser
raturis dentib; ꝓ genium distinguit·
quo modo in cucumeris· producti· austri
ui hyeme illuuieq; intepuit· Numera unũ
numera aliud· omne quod est· unius
generis· unus uuenenis similitudinis·
tot dentes in uno· quot quot dentes
in alio· tot costule· in uno quot co
stule· in alio· talem formam in uno
qualem formam in alio· talem colorem
in uno· qualem colorem in alio· Ec-
ce quo modo mora· quo modo fragꝰ
quib; dam genuinis ad similem com
pactis· eiusmodi; distinguit· talem
unũ qualis alium· et omnis natura
qi cuiusdam inchoate dictantis
ꝓceptum accepit· nullum finimus li
mes excedere presumit· hoc quoq; mira
bile est· quod in uno corpore tot cõ
strumen· multa tot multorũ forme
tot loca· tot officia· Ecce in uno ho
minis corpore quot nãta· Aliud
auris· aliud oculus· aliud lingua·
aliud nasus· aliud pes· aliud manꝰ·
singulis sua forma· sua loca· sua of
ficia· et cum sint ita diuisa in se·
singula in unum tamen cooperãt
omnia·

Post figurum coloꝛ sequit· De co
loꝛe rerum multum dissertare

opus; sed non est eum ipe usus probet·
quoniam nasse decoris addit· cum tam
uarius distincta coloꝛibus adornatur·
Quid luce pulchrius· Que cum colo-
rem in se non habeat· omnium tamen coloꝛes
rerum ipa quodam sui illuminando co
loꝛat· Quid iocundius ad uidendum
celo· cum serenum est· quod resplend;
qi saphirus· et gratissimo quodam cla
ritatis sue temperamento nullum ꝛecipit
et demulcet aspectum· Sol sicut au
rum rutilat· luna pallet qi electrum·
stellarum quadam flammeo aspectu
radiant· quedam luce rosea micant·
quedam uero alternatim· nunc ro se
um· nunc uiridem nunc candidum
fulgorem demonstrant· Quid gem-
mis et lapidibus ꝓciosis· naturem· qũ
non solum efficacia utilis· sed aspect
quoq; mirabilis est· Ecce tellus re
dimita floribus· qui iocundum spectacu
lum ꝓbet· quorum nullum delectat
quo non affectum ꝓuocat· Videm
rubentes rosas· candida lilia· ꝓ pu-
reas molas· in quibus; omnibus; non solum
pulchritudo sed; ozigo quoq; mirabilis
est· quo modo· s· dei sapia de cui pul
uere talem produxit speciem· Postremo
supra omne pulchrum uiride· quo nõ
animos inexpertorum rapit· qũ uere
nouo· nouo quodam uita germina
prodeunt· et erecta surrsum ui spiri
tus sui· qi deorsum more exsiccata ad
ymaginem future resurrectionis· in
lucem ꝓpe erumpẽ· Sed quid de aquis
dei loquimur· cum etiam hyeme in
dustrie fucos adulterina quadam spe
fallentes oculos tantopere admiramur·

Post speciem de qualitate
rerum disserere debemus·
Ob hoc sapia creatoris· tam diuisas
qualitates rebus indidit· ut omnis sen
sus hominis sua oblectamenta inueniat· A
liud percipit usus· Aliud auditus· Ali
ud odoratus· aliud gustus· Aliud tac
tus· Verum pulcritudo coloꝛ·
Suauitas cantilene demulcet auditũ·
Fragrantia odoris olfactum· Vulcedo

saporis gustum. Appetitu corporis tactum. Et quid omnes deficiat sensuum enumerare queat? Que tam multiplices sunt in singulis ut si quis per se quilibet consideret. aliquibet per se singularis dictatum putet. Quod cum oblectamenta odorum in diuersitate colorum mostruimus. tot oblectamenta auribus in varietate sonorum inuenimus. Inter que prima sunt dulcia sermonum commercia quibus homines ad inuicem sua uoluntates communicant. petita narrant. per sententia iudicant. tuta nunciant. occulta reuelant. ad eo ut si hys care aut uita humana beatis comparabilis iudicat. Quid autem concentus animum quid humane uoces melos iocund quid dulces modos sonorum omnium commemorem. quia tam multa sunt ar monie genera. ut ea nec cogitatus percurrere. nec sermo facile explicare possit que tamen cuncta auditum seruiunt. et in eius deficiat creata sunt.

Hic est de odoratu huius. Nares unguenta odorem suum. huius rosaria odorem suum. huius uiuola odorem suum. huius prata odorem suum. huius telqua odorem suum. huius nemora odorem suum. huius odores flores. huius fructus odorem suum. et cuncta que suauem plantis fragrantia et dulces spirant odores. odoratui seruiunt. et in ei deficiat creata sunt. Eodem modo gustus et tactus uaria huius oblectamenta. que ex similitudine potius satis perpendi possunt.

De immensitate creatur. et de pulchritudine eius quo in potentia. nil quo magis debuimus locuti sumus. nunc restat ut ad considerandam earundem utilitatem conscendamus. Veritas rerum omnes complectit. Necessaria commoda. congrua. et grata. Necessarium unicuique rei est quo minus ipsa subsistere omnino non potest. ut potus humor. cibus panis. et aqua in nostro uinea. siue pollicea. aut aliis; eiusmodi innumera. Commodum est quod licet aliquem amplius delectat. sine quo tamen una duci non

ut potest in nostro hominis potissimum usum et eius carnium. in nostro balneis. et seruitium. ut quibus; alium molimus monumentum. Aptum et congruum est quod licet utentibus non prosit. ad utendum tamen quemlibet quales sunt tincture colorum. preciosi lapides. et aliis; eiusmodi. Gratum est emsmodi quod aduersum quidem habile non est. et tamen ad spectandum est delectabile. qualia sunt forte sese quedam herbarum grata et bestiarum. nouicium aliis et pisciumm. et aliis; similia. Singulum; dignum valde iniquissime est qui deus hec creare uoluit. que usui hominis pertinere omnia free non necessaria forte putabit. Singulis; hoc eiusmodi cognoscit. si ea et modus humane condicionis attendatur. Deus hominem propterea se fecit. cuncta alia propter hominem condidit. Propter se fecit hominem non quia indiget homine. Singulis; ut homini quo melius dare nil potuit. se ipsum fruendum daret. Alia uero creata sic facta sunt ut et subiecta homini esset propter condicionem. et deseruirent ad utilitatem. Homo quidem qui in quodam medio collocatus hinc se deum. subter se mundum. et corpore eidem deorsum mundo coniungit. Spiritum autem sursum ad deum subleuatur. Necesse quidem fuit ut inuisibilium ordinatrix ratio ordinaret. qui minus homo in eius forsitan agnosceret. quale esset inuisibile bonum quod intueri queret deberet. hoc est ut subesse se uideat quod supra se appetere. Non quidem decebat ut rerum uisibilium copia aliqua in parte defectum sentiret. que aliud maxime insistenta est. ut in esculentabilem escarum bonarum affluentiam nutriaret. Hoc est quod dixerim cur illa deus creare uoluit. que humanis usibus necessaria non esse putabit. Si enim sola necessaria tribuisset. homitas quidem esset. si diuitis non esset. Cum uero necessariis commoda adiungit. diuitias homitatis sue ostendit. Cum autem commoda quibus supradictis cumulantur. habundancia diuitiarum homitatis ei demonstratur. Si diuitis pulchro congruis gratia adsit. quid aliud quam sue habundantis diuitias homitatis sue notas faciet.

Hec de utilitate creaturarum breuiter dicta sufficiant. Si uidet ad hinc ad cumulum

dñme laudis paulisp attende. q̄ mi
re ea hoc in simul ope suo gseruauit
ds. quod q̄nta admiratōne dignū sit
sic facilius fortasse cognoscemus. si p̄
hec qualiē in ope hūano simul ee nō
possint considerem⁹. Certe hō cū mul
ta facē deliberat. magna facē non pōt.
quia tanto minus p̄ualet in singlis. q̄n
to plā sunt p̄ que intensionis sue cona
tus dividit. Rursum enim ad magnitu
dinem mīiē. a multitudine retardat.
quia multis p̄stare non sufficit. nisi
quasi ad unius rei effectū spāliē exten
dit. Simili n̄ minor diligencia decori
opis impendit. quocirca ad multitud
inē solam siue ad magnitudinē pficie
dam animus occupat. videmus quia scri
ba cal figās que q̄les sint promptus
formare. in magnis figūandis p̄tendi
tur. et calamus q̄nto velocius ē huic.
tanto deformiores sunt linee que exprimū
t. Nam et in formandis. uelut his qui
nimis pulchritudinem diligunt. sepe
utilitatem p̄dunt. et qui utilitatem
cōseruare cupiunt. pulchritudinē hīre n̄
possunt. Sic in ope dei nec magnitudo
multitudo magnitudinem minuit. nec ma
gnitudo multitudinē elongat. neq; simul
uel multitudo uel magnitudo pulchritudi
nē officit. neq; pulchritudo utilitatē tol
lit. Sic sca sunt omnia q̄ sca sunt sin
gula. ut cum vniuersa aliqueris. singla
inueris. Hec de visibilibz dicta aliquis for
tasse q̄eum ad complendū tractandi p
positū. plurima videbimus. Sed attende
debet. q̄ tam opulenta materia in facile
possit paucis ubique explicari. Nam cū di
cat apls. q̄ p ea que visibilia sunt in mū
do manifestant ea que invisibilia sunt
in d̄o. necesse ē ut aliq̄s p visibilia ad a
gnitionem invisibiliū pruenire deliberat
pulchra visibilia agnoscat. Vnde q̄ ego
p posse meo inuestigare proponerem.
ebria invisibilibz in exordio enumerare
ebria eadem invisibilibz contra hos disputa
turus sum. hunc ee competentissimum
narrandi ordinem ut pulchra quedā visibi
lium aliqua noticia in medium afferatur.

ac si deinde q̄s referato contemplatōnis adi
tu p̄ inuestigatōm invisibiliū procedem.

Postq̄m g̃ hys que de invisibilibus dicta
da erant finem fecim⁹. nūc q̄ deus quo a
dime p hec ad invisibilia ascendat consi
dare debemus. Prius dicimus invisibilia.
Potenciam. Sapiam. benignitatem. Que
rendum g̃ est quid horū pulchrius contemp
lantibz in agnitōne occurrat. Et credo q
illud invisibile pulchrius in contemplatōne
ppōnit. quod in suo visibili simulachro.
expressius et manifestius declarat. Ut pote
invisibilis potencie simulachrum est creatura
immensitas. Invisibilis sapie simulachrum ē creatarū decor. Invisibi
lis benignitatis simulachrum est. creatura
rū utilitas. Omnis autem creata quāto
vicinius similitudini creatoris appropin
quat. tanto vicinius creatorem suū declarat.
Illud g̃ visibile simulachrum invisibile ex
emplar pulchrius ostendere debet. qd dicimus si
militudinis imaginem p defectus in se ex
pressam retinet. Immensitas aūt creatē
magis pertinet ad formā ēcenciam. decor v̄
creaturarū magis pertinet ad formam. es
sencia vo absq; forma considerata in forma
tas ē. Quod autem in forme est. in hoc
quidem quod ē dō sibe ē. Sz in hoc qd for
matet. a dō dissidet. Quod g̃ formatū ē
magis dō sibe ē. q̄ qd formā non hīt. Vi
delicet qd pulchrius existens simulachrum est
decor creatarū qui pertinet ad formā. q̄m
immensitas creatarum que ad solam sub
stantiam ēcenciam. Item decor creatarū p̄ for
mā naturalem pertinet ad hītum. Vtilitas v̄
ad actum. quia in hoc create utiles sunt.
quod subiecte hoī seruiunt. et obsequiū
reddūt. Quod aūt ad hītum pertinet magis
pulchrum est. et magis certū. q̄m id qd per
tinet ad actum. q̄ hītum natā indidit.
actum v̄ subiecto addunxit. Similiter
g̃ decoris immensitatem. pariter et ve
ritatem in cognitōne precedit. et p̄ea in
cognitōne pulchrius est. quia in magnificen
tōne est euidencius. In hoc g̃ simulachro
primum vestigium contemplatōnis ponere
debemus. ut dum primū inquisitōnis in
gressum recte temerimus ipo q̄m ar-

q̄ta admiratōne dignū sit q
d̄a. i. inuestrabē deorū q
ueritatē dō in ope suo p̄fec
seruauit. q. hūo ee ope
tegere sl̄ ee nō possint

Gyganos. i. creaturas. Gigan
tes. i. deos creatos. in mysterio ab
scondere

Gimulachra aūt inuisibiliū ipa visibilia dicuntur

duce in offensio pede ad reliqua procedamus. Pulchre autem inquirenda sapia. ab ipo sapie simulachro inquisitionis exordiu sumit. quia per sapiam suam patefactae non solum qui sapiam suam in carnem mittit. sed tunc quoq; qui per sapientiam suam mundum creauit. Deum esse trinum et simulachrum sapie dei esse diximus. Quod nunc complectit. Bonum. Notum. Potens. Qualitatem. Et in his quinq; motum ex cellencioze locum hze dubiu non est. quemadmoza vite sine motiua quia in ea quae moueri non possunt. Motus autem quadruplex est. Localis. Alteralis. Animalis. Vonalis. Et motus naturalis. localem motum sinuo. quia in naturali motu non solum ymago uite expremit. Et ipa quoda modo uita inchoat. Similis animalis motus tanto naturali precellit. quanto insensibili id qd sentit. Postremo ronalis cuncta superpone. quia in eo non solum sensus ad animadu. Et nro q; ad intelligendu monet. Hoc simulachro nihil in creaturis esse potest quin deneget. quia inuisibile sapiam ostendit. manifestius cuncta id qd sapit. Primu quidem ac principale in create sapie simulacro est sapia creata. i. ronalis creata. quia sine aliqd uisibilis est. Sine aliqd inuisibilis anima contemplationis facta est patria et via. In qua inuisibilis est anima. In qua inuisibilis est via. Anima est. qua ingredienti ad contemplationem ano primu aditum pandit. Via est. qz currentem in contemplationem animu ad finem adducat. Anima est. qz quodam modo inuisibilia uisibilibz ostendit. Via est. qz de uisibilibz per inuisibilia cuncta usq; ad uisibilium parentem et inuisibiliu creatorem uidendu producit. Hoc in semetipo potest agnoscere homo. Semo enim sapiens anime qui se esse non uidebat. et tamen homo si uult id qd ipse est attendere poterit. omnium que in se uel uidendo. per uidere possumo meq; se esse intelligit. Illud namq; qd in nobis ronis caput est. dum uult uita dicam intrinsecum et comitatum eterni sit. ipm tamen se a luba eterna pone decernit. et alienu esse intelligit. Cur quidem homo inuisibilia esse dubitat. qui id ipm qd uie homo est. de cui existencia nec sin dubitat inuisibile esse iudicet. Anima quidem contemplationis hoi aptie qui ipse sua ione ducente ad se ipm cognoscendu ingredie. Ingressio autem via usq; ad finem extenda restat. ut scilicet ad qz consideatione pua ad agnitionem creatoris sui pueniat. Illud namq; in nob quod eternu non habet. ecce iam. a carne no potest hze materiam. Et sicut diuinum est a carne. ita se alienum sentit a carnis origine. Intimum tamen se hze in hoc uerissime agnoscit. quia cum se intelligat esse. semp se uiuisse non meminit. cum tm nescius intellectus esse non possit. Et quidem intellectus esse no potest. nisi intelligens. restat ut qm no semp intelligisse cognoscim. in ipo uiuisse. ac per hoc aliqn cepisse credam. Et ideo iam dictu est qd spiritale hoc esse nequeam. in potest origine hze corpoream. qz quicqd ex materia placente traducit corporeu esse comprobat. Et quidem uisibile nrm intimum habuit. siue e ut in de precedenti materia. si; de mehilo factu sit. Quod autem mehil e. esse sibi ipi dare non potest. Et ideo quicqd intimum habuit dubitum no est. quin ab alio esse acceperit. Quod autem a semet ipo no est. esse alii dare in potest. Igitur quicquid ille e qui rebus esse contulit. ab alio se no acceperit. qz inde quoq; liquido comprobatur. quia si qcqd est creatum esse credimus. nullu in rebus finem inuenimus. Sed quia nos natia multitudo. quod ere atorem hominu ecclesia. cui finis ex ipso nim e qd subsistit. qz si ab alio se acceperit. prima rerum origo uerificari dici no potest. Et enim aliqn no erat. a seipo intimum no habuit si; nec primus dici potest. si ab alio se acceperit. Et quidem si creator e semper fuit. Item qd a semet ipo e. non esse no potest. Quicqd enim a semet ipo e. hinc idem e esse et id qd est. et constat quia nulla rel a semetipa diuidi aut separari potest. Cum

idem ē ee. eo id quod esb. necessario
semp esb. quia a semet ipo mehil po
test. Si g quecd a semet ipo esb. h
uic idem ē esse eo id qd esb qm ab
unde ē non accepit. Sequit necessa
rio ut sp sit. neq; ut alunde afferri
possit. qd alunde datum ñ sit. Necess
se esb g ut qm creatorem credimus.
hunc nec principium nec finem hre
posse confiteamur. Principium ei
non hō qd semp fuit. nec finem qd
nūqm desinit. Sed eq g eternus pter so
lum creatorem esb. neq; creatori ñ ce
ssit ee pō. Hanc cognitionem ñ nō
nulli motu inuenimus. qd solum cre
atorem ceternum hēmus. qui principia
caret. qua semp fuit. finem nō pa
tiet qui semp erit. Hunc aūt cognitō
nī ceci quoq; motui attestant. hoc
est animalis. Sic enim alis. Vocalis. In a
nimali namq; motu sunt sensus et
appetitus. omnis aūt naturalis appetit
in rebus implendis inuenit. neq; ab
quo ordinat affectus. qui suus effe
ctus consequi non possit. Vbi g ñ
sufficit ammanencia. inuenimus quid
comedant. sciamus. Inuenimus quid
bibant. algeāt. inueniūt quo calleat.
Constat g qm prudencia pcellit. cui
consilio hoc tmc emtum esb. ne qd
nūc indigencie rerū necessariarū pos
sidū desit. Qui cū appetitus instituit
pse appetitui alimenta preparauit. neq;
illo modo fieri posset. si rerum euentū
fortuitū ceno ut sic p omnia cunctis affe
ctibz suus effectus respondeat. Idē mo
tus naturalis probat. Sicut enim impossibile
esb ut p se aliquid de mehilo fiat. sic
omnino impossibile esb ut p se aliqd ag
nitum accipiat. Hoc é qd sibi ipi da
re nō pōt nutrimentum. sibi ipi dare non
pōt incrementum. Quocd cū crescenti
in augmentum uenerit. pter id ee com
probat. quod p se prius solum sine in
cremento fuit. Si g nil crescē pōt nisi
addat ei qd prius non habuit. patet q
nulla res crescens p se incrementum su
mit. Cui g crescentibz dat crementum
pse existentibz; dedit nutrimentum. Idē. mot
localis probat. Quasdam namq; creaturas
perpetuo motu agitari certum. quasdam
sine tempus moueri uidemus. et alias sic.
atq; alias sic. Et licet ita dissimiles mo
uentur. nullam tamen ordo rerum confu
dit. Vnī nō esb dubium qm intus sit
dispositio prudentis. qui cta lege cunc
ta modetur. Quid igitur g negamus.
prouidentiam. si oīs naturalis appetitus
naturaliter sibi preparatam inuenit. Animo
niam neq; unquam omnino hoc fieri contin
gat. ut qd in uno natura appetit. in al
tero natura non habeat. Similiter cū mo
tus et incrementum ita uarie et dissimi
liter fortis currencia multum tamen confu
dat ordinem. quem negare possimus
intus ee dispositionem? Dubitari g
nō pōt qm inuisibilis rector intus pre
sideat. qui rerum omnium euentus et pru
dencia sua preuenit. et sapia dispōit.
Vnus ut qm. Nam ee hoc q; natura ipsa
docet unū solum ee verū omnium opi
ficem. unū ee creatorem. Nam si diuer
si inter consilia prudentū ceno ipi se
fortis rerum curius ab inuicem aliqñ
dissentiunt. Nunc autem omnia dñi sic cō
cordia ad unū finē currunt. profecto
indicant qm unus est fons et origo
unde procedunt. Et qm unū diuisis
modis accipiēs. considerandū est q ñ ere
atorem rerum unus ee dicat. Nam et unū;
collectione. et unū compositione. et unū
similitudine. et unū essentia. et unū idem
etate. Vnū collectione ē qm admodum
exercitus gregem unū dicimus in quo multa sh
animalia. Vnū compositione ē qd cū or
pus unū dicimus. in quo sunt multa mē
bra. Vnū similitudine est. qd cū vo
cem unam dicimus. que a multis est
prolata. Et horum omnium mehil uere
unū est. Sin aliqm eatenus respectū unū
dicta sunt. quia quodam ut ad unitatē
accedunt. Erat g nō esb ut existimem
creatorem rerum aut collectione diuisor
aut compositione partium. aut similitudine
plurium. unū ee. cum illud et qd in no
bis rōnale est horum omnium ipsum; ipe

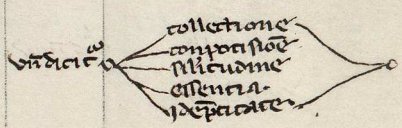

mehil ꝓsliꝰ inuenire. Illud ꝛ nũm q
parcium multitudine ꝯpositũ eternũ
nõ rõnale. sꝫ rõnali cõtinuetrũ ee. ꝓa
nra rõne cõprobat. Si g nrm rõnale
uere unũ est q̃m magis creator eius
ne vnus ee credendus est. Vere autez
unũ ē. qđ eẽcialiꝫ unũ est. cui totũ ē
vnũ ee. et simplex ee qđ est. Quidquid
g ve unũ est simplex ē. et in partes
oñino aliquas separi non ꝓt. et ideo
sectionem parciũ nõ admittit. q pars
ũ compositionem nõ recipit. Creatorẽ
g rerum rõ uerũ est ee qđ est. qua
re cum unũ ꝛ simplex ē ee qđ ē. Sꝫ adhuc
considare nos oportet qđ quedã res
inueniunt. que uere unũ ẽ sunt. et tñ
simme unũ ñ simo sic aie q̃ unũ sũt eẽ
cialiꝫ. Sꝫ unũ nõ sic immutabiliꝫ. Quod
aũt uere ee simme unũ est. eẽcialiꝫ ꝛ
immutabiliꝫ unũ est. Relictaq g ro si
dñi uere ꝺ immutũ ee credim. utrũ ne ꝛ
simme unus deꝰ ꝓsit inquirimus. Quod
tunc facilꝫ ostendimus. si eũ oñino im
mutabilem ee comprobamus. Sꝫ quia sensu
nõ ꝓsumus quoñ dꝰ immutabilis sit
mis ꝓut agnoscam. quot modis res qlibet
uariari ꝓsit. ꝓmũ nos oportet
oñs mutabilitatis modos describere ac
deinde ꝓ singla qualiꝫ a dõ remoueant
ostendẽ. Tribus modis fit oñs mutabili
tas. loco. forma. et tempore. localiꝫ mu
tat res quelibz. qñ de loco ad locũ ẽmigrat.
hoc ē ee desinit ubi fuit. et ubi nõ fuit
ee incipit. et est ꝓcul scda hec muta
tio nihil uariat de ꝓprietate rei eẽcialis. q. si
ee desinit. ubi fuit. nõ tñ qđ fuit ee desi
nit. et si ee incipit ubi nõ fuit. nõ tñ
quod nõ fuit ee incipit. formaliꝫ mu
tat res quelibz. qñ quidem sin suã
eẽciam in eodem ꝓsistens loco. nec
sin augmentum aliquid accipit. quod
ꝓus nõ habuit. nec sin decẽtũ aliqd qđ
ꝓus habuit amittit. nec sin alteratione
aliquid quod ꝓus habuit. aliter hẽre inci
pit. qñ ꝓus habuit. Mutatio sin tñ
ex duobz ꝓcedentibz nascit. Quia nec
completiꝫ mutari ꝓt. qđ nec formaliter
nõ mutet nec localiꝫ. Unde euidenter
colligit. qđ immutabile oñino est. quod
neq; forma. neq; loco mutari ꝓt. Si g
dñs neq; forma. neq; loco mutari ꝓsse
constitit immutabilem oñino ee dubiũ
nõ erit. localem autem mutationẽ facile
ab eo remouemus. si enim ubiq; ee ostendi
mus. quod ei ubiq; ē. in oñi loco ē. Quod
aũt in oñi loco est. de loco ad locũ ẽmigre
nõ ꝓt. Dñs aũt ubiq; ee multi libi ri
dicula. Primum ipa aia nra. qm ee tõ sim
plicem eẽciam ee nõ dubitat. ꝛ sicut
ꝓ oñe qđ uiuificat corpus diffusam
ee probat. Quecumq; enim animati cor
pori. pari ledit. unus est ad qm sensꝰ
oñis doloris retorquet. qđ oñino non
faceret. si unus et idem ubiq; diffusus
nõ esset. Si g rõnalis spũs hoĩs cum
sit simplex ꝓ oñe qđ regit corpus
diffundit. dignũ nõ est ut ille creator
spũs. qm oñia regit et ꝓsidet. uno a
liq in loco coartari. ee nõ oñia ꝓcul
implere credat. Iam et ipi rerũ mo
tus cum tam certo et tam rõnabili ubi
q; modamine. ubiq; currunt. ut iam in ꝓ
sentem momentem ee ostendunt. Hec ta
men nullo mõ credendũ est qđ sicut spũs
hoĩs cum corpore quod sensibiliter ꝓso
nam ẽ ungit ita quoq; creator ille spũs
cũ corpore huius sensibilis mundi ꝓsona
liter comungat quia aliter implet mundũ
deus. ꝛ aliter aia corpus. Aia implet cor
pus et continet. q. ecclesiasticus ē. dꝰ
implet mundum sꝫ mundo nõ includit.
q. ubiq; ꝓsens nullum cõprehendi ꝓt. Prop
ter ea cum diuine uirtutis effectus nusq;
desit eternitas. cur eandem dei uirtutem
omnibz. in ee rebus dubitem. Si aũt dei
uirtus qđ deus constat q. nusq; desit.
sequit eũ ut homo ad expandũ alienas ui
tute dꝰ indiget. q. homo alieno spere ad
miniculo ꝓficere qđ facere ꝓpria uirtute nõ
ualet. Vñ sin quidam locandi conjunctu
dine illic ipe aliqñ apari dr ut ꝓsentem
ipm absentis ee nõ dubitat. quod. cũ rex
in sua ciuitate residens. procul cum hoste
bz conligere. uincere. ut impugnari prohibetur.
cum militem illum uolente ipo ut inimi
te confligant. uincunt ut pugnãt.

q dño mutat locu qꝫ
est ubiq;
aĩa q dr ee ubiq;
aĩa mplet dr mundum
sicut aĩa corpus
ubiq; est cui alia
nõ licet dei uirtus

Tale est enim quis in rem eminus pos-
sitam uel uirgam extendit. uel lapid-
em iacit. et tangit dz. quando uel la-
pis uel uirga tetigit. Multa quidem
sunt talia. s; horum omnium mens ppe
dz. qz alii ebrietate qd aliis opacat. Deus
autem qui ppa utute cuncta p semetipm
facit. hoz ꝑsentialr opat. ꝑsentialr z ut sit
necesse est dicere. Quod si quis forte
ignorat quonm diuina scientia q simplex
et uaz est pollit scire qd aliis sit simp
dicit. aliꝫ corpus. corpus pp punita-
te simplex dz. Cum autem sit simplex di-
cit. nō paruitate s; unitate significat. Sic
ator g̃ et simplex est. qz unus est.
et uaz est qz deus est. In omni loco qui
scientia multiplicit. comprehendit. qz omnia sa-
tiat replent q timet. nō q timet. Quia g̃
in omni loco ē mutari localit nō pot
et quia à nullo loco q̃phendit. localit
non est. s; neqz illa que sine forma est
mutabilitate in ipm cadere pot. Quod
quod cum sine forma mutat. neqz
augmentum. uel sine diminutione mutat. s; horum omnium
dina natia mens recipit. Quod faci-
le est uidere p singula. Non augetur.
Quando enim p incrementum crescit ample-
tur aliqd semetipo accipit. Quando
autem pter id qd in semetipo hꝫ-
aliquid accipit. aliunde accipiat ne
esse ē. qz nulla res sibi ipi qd nō hꝫ da-
re pot. Creator aut rerum a quo ali-
qd qd nō hꝫ accipiat. cum omne qd qui
hꝫ ab eo procedat. Non pot g̃ cre-
sce. qui semetipo amplius mens pot
recipe. Neqz minui pot. Quando enim
semetipo minus fieri pot uere unus
nō est. qua id qd in separatione se dimi-
dit. in quietone idem nō manet. Deus
g̃ qui totum unus est ē quod est. nullo
m semetipo minor fieri pot. Neqz g̃
p fectio augeri. neqz unitate minui. ne
qz immortalitate oppimi. neqz qui ꝑsens
ubiqz est localit pot variari. Sume de
sola alteratione restat ut ostenda mus.
qualit deum nature nō sit. Est qz alia
ē alteratio corporum. Alia spiritum. cum qz
simpdicit. constet deum nō corpus. s; spm
ē. cū de ds loquim nō necesse est de al-
teratione corporum multa disserere. breuit
tn eam attingim. ut competentius
ad alteratione spirituum queamus. Alte-
ratio corporum fit. in compositione par-
tium. et uicissitudine qualitatum.
Alteratio spirituum. p cognitionem et af-
fectum. Sin affectu mutant. hꝫ. ut
nunc tristes. nunc hilares. Sin cognitione
ut nunc plus. nunc minus sapientes.
Duo uero sunt propter que affectum
animi mutare solent. i. sine qz ali
quid penitendum fecerint. in presto sine
aliqd in ordinatum ꝓpositi de futuro. s;
quod deus de se nō penitet. satis e
uidenter ostendit. immutabilis iste cur-
sus rerum omnium. qui sic legem pona
p me sue institutionis modum nō deseruit.
Quod uo nul in ordinatum ꝓpositi nō
nabilis probat euentus. qui in toto na-
te corpore. multis sibi contradicit. Sem
p g̃ immutabilis est uoluntas dei. q
nec mutat consilium depretio. nec
ꝓpositum de futuro. Sic quoqz cogni-
tione immutabilis ee credendus est.
Cum enim modis mutabilitati subia-
cet humana cognitio p augmentum. per
diminutionem. p uicissitudinem.
Per augmentum. ut qui discimus quod
nescimus. p diminutionem. qui quod
scimus oblimscim. Vicissitudo autem
quadripertita ē. In cetera. In forma.
In loco. In tempore. In cetera. uicissi-
tudinem patie humana cognitio. qui ne
hoc. nec illud cogitamus. quia simul
omnia nō sensu comprehendere nō pos-
sumus. In forma. ut qui id quod nunc
tale. nunc nō tale attendimus. quia ut
qz simul nō valemus. In loco. ut qui
nunc huc. nunc illuc cogitationem du-
cim. qz simul cogitatione uaz ee non
valem. In tempore. qui nec preterita. nec
presentia. nec futura cohibam. qz in eode
simul omnia nō possumus. Sume et tem
pore uariate cognitio. qui nunc hinc
cogitationem inde mittimus. nunc inde
missam rursum retinimus. qz ea sine ir-

mutatõe cognitõe

mutatõne tenẽe non ꝓssumus. ⁊ hã
oĩs mutabilitatẽ cognitio diuina
non recipit. ⁊ non augẽt. quia ꝑ
na est. ⁊ eq; enim nescire pot oĩa.
qui creat. qui gubnat. qui penetrat
qui ꝓtat oĩa. Et qui oĩbz ꝓsens
est deitate. absens ee nõ ꝑt uisee.
aĩa non ꝑt. qr alunde non est
quacd est. ⁊ idem ipm quacd est ab ꝑ
e ab uno. et unũ totum qd est. Quid
de mutabilitudine dicam i Quo ũ mutabilitu
dinem recipe possit sapĩa que oĩa sim
ul et semel sub uno uisionis radio com
ꝓhendit. Simul qr oĩem ẽeneam oĩe
formam. oĩa loca. oĩa tempora. semel
qua uisione ũ ĩne mutabilitatem recipit. nec
ĩspecta ĩne mittit. ⁊ qd semel ẽ. semp est.
et qd semp est. totum ẽ. Oĩa unde. et
de oĩbz; oĩa unde. et semp unde. ⁊
ubiq; unde. ⁊ nouũ. nichil aduenit
aduenit. nichil illum recedit. Qũ futũ
e ꝓ unde. qũ ꝓsens est unde. qũ ꝓteritũ
est retinet. nec aliud in ipo e prendet.
unde. et retinet. ⁊ qd aduenit i tẽpore
fuit ũ uisione. et qd ꝓteit in tempore
pmanet ũ uisione. Quadm si totum
corpus tuũ eet oculus. nec aliud e eet ee.
et aliud unde. q̃cumq; se uel uertet. pre
sul e non ee nõ posset. et sub uno uisi
onis ictu ĩmobilis pmanet. qp hũdel. qe
qd q̃q; uersum i respectu habet. uno ũ
nichil ante se cernens quacd ẽcumq; cõ
ꝓsitum hzet. Ret ẽsimiliter. ⁊ aliter. Vi
sio. et q̃s se sua mobilitate uertet stan
ti nõ mutabili ꝓsul eet. Nunc aũt qr ex par
te undel. mutabile undel. et eũ uel uiden
a tollit. aut uidem delinit. aut seq mu
tabile uisionem trahit. Quod si totus oc
ulus eet. si mutabile nõ undet. Quacd q
ex pte e mutabile est. ⁊ quacd ex pte nõ
e immutabile est. Ds aũt cui idem e ee.
uide. et intelligẽe. cum ꝓ ẽeneam ex
pte non sit. nec ꝓ sapĩam ex pte ee po
test. si; sic immutabilis e ẽeneã. qr immu
tabilis e sapĩa. Hoc uam de cognitõne
diuina dictum sufficiat. ⁊ sciendũ est
qd hec cognitio et uisio dr. et sapĩa di
citr. et ꝓscia dr. et prouidencia dicit.

Visio est. qr aspicax. sapĩa est. qua intel
ligit. ꝓscientia est qua ꝓuenit. Prouidẽ
cia qua disponit. De q̃b; multe et diffi
cilis et perplexe q̃stiones oriũt. quas hu
ic compendio mẽpolare timemus. Igit ad
ea que restant ẽtendamus.

Et quo ꝑdem de mutabilib; ad ĩmutabilia
dcio exemplo mei mgri sum. ad hoc ut;
una intelligatia penetremus. uo ã qe
dam rerum unũ sine ꝓcipio. sine fine.
sine mutabilitate. ee non dubitemus. et
hoc quidem nõ extra nos. ⁊; in nobis sem;
ipis inuenim. Consideremus g̃. si ad huc a
pluꝛ aliq̃d eidem ipũ natã nãa de creatore
uõ nos docat. qr forte illi non solũ unũ.
⁊; et ẽnũ ostendat. Certe mens rõnalis u
na est. et gnat de se intellectũ una unũ.
que nõ nisi ĩm dũ ẽgitat. q̃ iocundus. q̃n
uerus. q̃n iustus. q̃n pulcher sit. mor diligẽ
eũ. et ꝓplacet sibi in ipo. videt pariẽ ⁊ seu
pse. et tale aliq̃d se inuenisse ꝓtulit. mi
rat. Vehemẽ hb et illud semp aspicere.
ipe hze. ipe uno frui. ipe in illo delectari. ip
sum p se placz. ipm ꝓ se placere. ñ aliq̃d
ẽ qd qre illud q̃ri. quia in illo totũ ama
ẽ. In illo ꝑtemplatio utilis ad inde dũ
delectabilis. ad hndum suauis. ad fruend
dulcis. Cum illo secum mens reqescit. ñ
unq̃m secreti sui tedio afficit. q̃ unico q̃
dem ñ tũ solitario. consortiabil. Consi
dã g̃. ea hec mentem. intellectũ. amorẽ.
De mente intellectui nascit. De mẽte pa
riẽ et intellectu. amor oritr. De sola mẽ
te intellectui. qua mens de se intellectũ
genuit. Amor uo nec de sola mẽte. ñ de so
lo intellectu. qr ab utrisq; procedit. Primi
mẽs. deinde mẽs et intellectui. postea mis
intellect. et amor. et hoc quidẽ in nobis
sic est. Verũ in creatore longe aliter sunt;
ratio. Quia cum ipm fuisse sp credim. sp q;
sapĩam habuisse or. q̃ficeatur. Nam si aliq̃n
sine sapĩa fuisse dr. qr cum posit modum
sapientem fieri. aut aq̃ sapĩam accepit.
nullo ut inuenit. Cum eo ꝙ ab insipientia ũ
sit. et sib omni rõne alienũ. credẽ eum q̃;
fuisse et origo oĩs sapĩe. aliqñ sine sapĩa
extitisse. Semp g̃ in illo sapĩa semp ab
illo sapĩa. sp eũ illo sapĩa fuit. Semp i illo

sapīa · q̄ semp habuit sapīam · qm semp
sapiens fuit · Semp ab illo sapīa · q̄ sapi
enciam p̄ hīt · nec̄ genuit · Semp cū illo
sapīa · quia genita se a gignente nō diui
dit · Semp genita est · et semp gignēs · ñ
cū gignat̄ · nec nec cum genita est · cessauit ·
Semp gignēs · nec cum gignat̄ quia ce
ssa · sp genita est · quia p̄fecta · est g̈ qui
genuit · et ē qui genitus ē · Qui genuit
p̄ est · qui genit̄ est filius ē · Et quia qui
genuit · sp genuit · cēnit pat̄ est · Et
q̄ qui genitus ē · semp genitus ē · cēno
patri filiū coēnit est · Item qui sp
sapīam habuit · sp sapīam dilexit · Qui
nō semp dilexit · semp amorem habuit ·
Itaq; cēno patri et filio coēnit amor
est · Et tam p̄ a nullo ē · filius a p̄e so
lo ē · Amor uero a p̄e simul et filio est ·
Sz quia singulis creatorem oīum sim
me et vere unū ēe asserimus · hec ita ī
tō unū ēe substantialit̄ oportet confite
amur · Quia item ille qui genit̄ est · nō p
est ēe ille a quo genitus est · neq; item ille
qui a gignente et genito procedit · Ille
ēe p̄t qui est gignens uel genit̄ in q̄
pugnantia nōne cogimur in deitate et p
sonarū ēnitatem · et substancie unitatē
cognoscere · Tres g̈ in deitate et psone
sunt · Una cōmunis ē · et equalis cētalis · et
cēna equalitas q̄ nō p̄t ēe singulis dissi
mile quod oīnib; facit deitas una com
mune · Tres g̈ unū sunt · quia in ēbus
plonis est una substa · Sz tres unus nō is
q̄ sicut distinctō plonarū unitatē dita
tis non dimidit · ita et unitas ditatis dis
tinctōnem plonarū non confundit · Sz ut;
adhuc paulo attentius consideare quo nō
dictum sit · q̄d p̄t diligit sapīam suam ·
Hoīes cū solent dilige scire scīam suā
p̄ opus · nō opus p̄ scīam · Sicut est
scīa agricolandi · scīa texendi · scīa pī
gendi · et cēre hui⁹modi · ut p̄ciuis p̄ci
a udeat̄ in utilis · mili q̄libet ī q̄
fruet̄ utilitatis · Quod si de sapīa dei dz ·
cum numerū opus factori suo anteferet ·
Propt̄ea dicendū est sapīam ēe semp
p̄ genitorem suo q̄e · et sp p̄ se amandam
ēe sapīam · Quod si q̄n forte sapīe opus
suum anteferet̄ non hoc est q̄ iudicio ī
tatis · Sz q̄ error hoīis · Sapīa cū vita est
et amor sapīe felicitat̄ unte · Qua p̄ cū dz
q̄d p̄t sapīe placeat sibi in illa · ab illo ad
intellectu nō uo credamus q̄d deus sapi
enciam suam p̄ opa q̄ p illam fecit diligat
amplius q̄m poemis oīa opa sua · nō nulli p̄ illa
amat · Propt̄ea cū dicit · Hic est filius
meus dilectus in quo mihi complacui · ñ in ter
ra · aut in celo · nō in sole · et luna · et
stellis · nō ī angelis · et que excellentis
sima sunt · ī creaturis · q̄ et illa si suo
mō placita sunt · cū ea in ipo et p ipm pla
ce non possimus · Tanto cū amplius am
ore in eo digna simus · q̄nto uicinius ad ei
similitudinē accedimus · Non g̈ p̄t opa sa
pīam · sz p̄t sapīam opa sua diligit deus ·
In illa enim pulchrū oīne et nerū · et ipa
est uita delectū · lux immutabilis · et uita ī
mortalis · cuius aspectus ē tam delectabil ·
ut oculis dei delectari possit · simp̄ et p fec
ta · nō redundans et plena · sola · nō tñ
solitaria · una et continens oīa · Sz q̄
tres plonas in deitate una credimus sup
est ut q̄d de qualib; ut q̄ dz · utrū ne ē
de aliis dici possit in q̄stō · Dictum est
aūt quod pat̄ amat filiū · Restat g̈ ut
videamus si pater in dici possit q̄d amet
p̄t z filiū amet filiū · q̄d filius amet
seipm · Item q̄d pat̄ amet se · q̄d filius
amet patrem · q̄d amor p̄t z filiū amet
se patrem · Item q̄d amor p̄t et filius a
met se · q̄d pater amet amore suo et
filiū q̄d filius amet amorem suū · z pa
tris · postremo si unus et idem amor
est quo q̄libz amat seipm ut ad inuicem
quilibz alium · Si hoc facilius inuenim⁹ ·
si ea que iam dicta sunt ad memoriam
reuocemus · In quib; dictis cū tōbus
asserimus · q̄d deus prima cā est et or
go bonorū oīnium · Ea autem que bona
est et principiū oīnium excellentius bo
nū nullū ēe p̄t · Sūmū g̈ bonū deus est
beatendo aūt multipliciter rectius q̄m ū si
mo bono collocat̄ · Deus g̈ solus et ipse
et principaliter bs est · beatus aūt q̄ ū ēe
p̄t · cui ut ipm nō placet q̄d est · Nul
lus g̈ beatus est et seipm diligit · et

id quod ipe est diligit. Si g̃ pat̃ et fi
lius. eo amor p̃ris z filii unū sūt. et
unus deus sūt. cū in ido dō uera bitu
do sit. necē ē ut et ꝙlz amet se ipm
et ad imaginem quilz alium. sicut cū
bitudo nemie dici possit. immo pci
simā infelicitat foret. si p contrariā
am uoluntatem se duuderent. et pe
etrandem naturā ab imaginem depraui nō
possent. Sicut g̃ natā unū sunt p̃
et filius. et amor p̃ris z filii ita q; no
luntate z amore unū nō ē nō possē.
quo amore se diligunt. qz unū sunt.
nec aliud est qd quilz amat in alte
ro. qm qd quilz amat in tempo. qz nō
aliud ē qd quilz est. qm qd alt est. qd
pat̃ diligit in filio. hoc idem filius
diligit in tempo. et qd amor p̃ris et
filii diligit in filio. hoc idem filius di
ligit in tempo. Item qd filius diligit
patre. hoc pater diligit in se. et qd
amor pat̃ et filii diligit in p̃re. hoc
pat̃ diligit in se. Item. qd pat̃ z fi
lius diligunt in amore suo. hoc am
or pat̃ et filii diligit in tempo. Item
qd pat̃ diligit in se ipo. hoc diligit
in filio. et in amore suo. et qd filius
diligit in tempo. hoc diligit in p̃re et
in amore suo. et qd amor pat̃ et filii
diligit in se hoc diligit in filio. et ī
patre. Audi utrum uox pat̃ hinc
qd loquimur concordat. Hic ē in quo
filius meus dilectus in quo mihi cōpla
cui. Non dicit separatim ego in complā
cui. neq; dicit separatim ille in com
placuit. neq; nō simul dicit. ego in
complacui. et ille michi complacuit
si; dicit. ego in complacui in ipo. hoc
ē qd in de me placet in ipo est. qđ
ipm non est qz qd ego sum ipe est.
Quia cū aliud sit ipe nō sum. ꝑ cetera
ipm in placere non possum. Hic est
g̃ filius meus dilectus in quo mihi cō
placui. Quicqd in placet in ipo. et
p ipm placet. Ipe est cui sapia per
qm fecit oīa. In ipo ꝑfectaliter dispo
sui. quicqd temperate fieri. fieri. et
tanto amplius unū qd qz opus meū
diligo. qm to pfectus illud p̃me dis
ponis concordare uideo. Forte puta
re qs ipe tm sit mediator. in reconci
liatione hominū. qua p ipm z comen
dabilis et placita sit aspectui meo q
dicto oīum creaturarum. In ipo exa
mino cuncta opa mea. que facio. et
nō amore nego qd intueor. sibi ill am
amo. Solus ille me offendit qui ab eq
similitudine recedit. Si g̃ unitas in
placē. et similes esse te ipm audite.
et si forte ab eius similitudine male a
gendo discedis. ipm imitando redite.
In ipo dat̃ preceptum. in ipo dat̃ consi
lium. Preceptum. ut plus tibi consi
lium ut redeatis. Veniam tenuisse is
preceptum. Sed eam audite consilium.
Ipm audite. magni consilii angelus no
bis missus. ut qui conditis datus sit
ad gl̃am. idē poteris uenire ad mede
lam. Ipm audite. Ipe conditor. ipe est
et redemptor. Ipe deus meum uos con
didit. qui uoluit eū ho soluī ad uos ve
nire. Ipm audite. Ipe est forma. Ipe
est medicina. Ipe est exemplū. ipe;
remediū. Ipm audite. Scitis filius sem
per temuisse eius filiis dimittis; ram
mus gl̃ osum nō erit ad eius redi
re imitationem. Ipm audite. O homo
qd eubaris ignoranciā tuam. Ecce
ipa te natā arguit. ipa conuincit.
Solus qui fecit. uī uenias. qz factorem
tuū quo mediatore egeas. et eum
ad huc impudenter te defendendo q
dñm clamas. Solus qua malus es. et
qz a bono opifice malus factus nō es.
et cessas. et non clamas. ad eum a te
fecit ut uenias. et reficiat. a creatu
re redimat. Solus dubitare de potencia
ei. unde opa illius qñta sunt. Solus du
bitare de sapia. unde opa eius tam pul
chra sunt. Solus dubitare de benuolencia. u
de opa eius quoīm ad utilitatē ē ser
uiunt. Monstrat g̃ ē in suo ope. qui
potuit in tua redēptione. Monstrat ti
bi qz formam dandū exspectare pos
sis iudicem. si noluerit ipe redemptor.
Semo relicte ei pō. qz oīnipotens ē. Ego

Si quis fuerit ei⁹ proprii.

fallere eum ꝓtest. q̃ sapientissimus est. nemo eũ corrumpe ꝓtest. quia optimus est. nemo eũ deterrere ꝓt quia ubiq; est. nemo eũ tollere ꝓt. q̃ eternus est. nemo eũ fugere ꝓtest. q̃ immutabilis est. Si q̃ nolumus talem sentire iudicem ipm̃ q̃ramꝰ redemptorem.

Quando ꝓinde de inuisibilibꝫ ad inuestiganda inuisibilia ꝓgredi cupimus. ꝓmo ad corꝓrea creata ad ip̃m corꝓreum. hoc ē rōnalem creaturam ēuoluimus. ac deinde a rōnali creata usq; ad sapiam dei ꝓcedimus Hinc uero redeuntes ꝓmo a sapia dei ad rōnalem creaturam. Deinde a rōnali creata ad creatam corꝓream hꝫ ta consideratiōem procedemus. Ille ordo est cognitiōis. iste conditiōis. q̃ ꝓmū corꝓrea creata que inuisibilis est. in cognitiōe occurrit. Deinde a corꝓrea creata ad ip̃m corꝓreum cognitio ēuisit. Postremo via inuestigatiōis aptꝫ usq; ad conditorem uniuersꝫ ꝓuenit. In conditiōe uero ꝓmo gradu ad ymaginem dei rōnalis creata facta est. Deinde creata corꝓrea ut creata rōnalis in ea forꝫ agnoscet. quid a creatore initium acceperit. In sapia dei. ē ueritas. In rōnali creata. ymago ueritatis. In corꝓrea creata. umbra ymaginis. Rationalis creata. facta est. ad dei sapiam. Corꝓrea creata. facta ē ad rōnalem creaturam. ꝑ q̃d omnis motus et cōuersio corꝓuee creature ē ad rōnalem creaturam et omnis motus et cōuersio rōnalis create ē debet ad dei sapiam. ut deꝰ q̃q; huiꝰ ꝑ sonꝰ adhereat ꝑ cōuersionē. n ꝓprie conditionis ordinem. nec ꝓmi exemplaris in se ꝑfecti similitudinē. Quisquis q̃ mā inuestigatiōis de inuisibilib ad inuisibilia ēuisit. ꝓmū a corꝓrea creata ad rōnalem creaturam. Deinde a rōnali creata ad conditōrem suū creatorꝫ mētis intuitum ducere debet. Reuertens autem de inuisibilibꝫ ad inuisibilia. ꝓmū a creatore ad rōnalē creaturam. deinde a rōnali creata ad corꝓream creaturam descendet. Ordo autē cognitiōis in mente hūana q̃ ꝓcedit ordinem ꝓdictiōis. q̃ nos qui fortis fimꝰ redire admittimus n̄ possimus. n̄ ꝓuocato intus mente penetremꝰ. Semper autē sequitur ordo conditiōis. q̃ et si aliq̃ hūana infirmitas ad interna contēplanda. uel tenuē admissa fuit. diu ibidem stare hanc sine mutabilitatis fluxu nō ꝓmittit.

Possūm q̃ nos q̃ntū dō largiri gratia est de inuisibilibꝫ. ad inuisibilium cognitionem ꝓuenimus. nūc iam mens nra ad sumendā ꝑfectam redeat. et quid sibi q̃ hac cognitōne utilitatis ꝓuenire possit attendat. Quid enim nob ꝓdest si in dō cognoscimus maiestatis celsitudinem et nullam inde nobis colligimus utilitatem? Sz ecce dū illo intimo diuine q̃templationis secreto reficimur. quis nobis q̃ afferre ꝓtest? Quid ad lucem de regione lucis uenientes? Hoc enim decens et necessarium est. ut si a lucis regione uenimus ad figendas nras tenebras nobis lucē adhibeamus. Et quis scire ꝓtest q̃ ibi fuimus. si illuminati nō redimus? Appareat ergo quod ibi fuimus. appareat quid ibi uidimus. Si ibi uidimus ꝓtentiā. adhibeamus lucem diuini timoris. si ibi uidimus sapiam. adhibeamus lucem ueritatis. si ibi uidimus benignitatem adhibeamus lucem dilectionis. Potentia. fortitudo ad amorem excitet. sapia ignorantie tenebras ꝑ cuncta illuminet. benignitatis feruor dulcedo calore ueritatis inflammet. Videte ꝯso quid lux sit in die. et quid tenebre nisi nox. et sicut, ocꝯrit lux diem suam. et noctem suam. ita oculus cordis lucē diem suam et noctem suam. Vtrū q̃ dies sunt inuisibilis lucis. quibꝰ inuisibilis lux uite cursus distinguitur. Primus dies est timor. Secundus est ueritas. Tertius dies ē caritas. Primus dies solem suum habet ꝓtentiam. Secundus dies solem suū habet sapiam. Tertius dies solem suū habet

ordinē cognitionis

benignitatem. potentia ad patrem. Sapia ad filiū. benignitas ꝑtinet ad spm scm. Alii dies sunt dies nīi quos habemus eternos. Alii quos inchoatos habemus. Dies nīi eternos et eū nolumus habemus. dies uero inchoatos si nolumus pmanere nec nū possumus. Iam de timore dīi dicēs. quia in scīm sēh pmanet de utilitate quoq; dubium nō est. quod pmaneat in ecclesiam. que et si in hac vita incipiat. tunc tū plena et perfecta et nobis erit cum ipse qui est ueritas. ꝑsbit nobis uitae eternum manifestius apparebit. De caritate item dictum ē. q caritas nūquā excidit. Boni dies illi qui nūquā habuerunt. Iam illi dies mali sunt qui nō solum non pmanent sp. s: nec ad modicū stare possunt. De his dicebat ꝑ ppham dicēs. Homo sicut fenum dies eius. Isti dies sunt quos meruit culpa. illi dies sunt quos dedit gratia. De illis dicebat ppha. In diebus meis inuocabo. Iam si de aliis diebus dicēt. cur nō et in nocte inuocaret. Qui alibi dixit. Media nocte surgebam ad confitendū tibi. Si illos sanctos dies uocat. q alios dies non amat. Sicut semel dixi. Nōne diem hoīs nō desideras uidere. Isti sunt dies quibus plenus fuit iob. de quo scriptum ē. quia mortuus est senex plenusq; dierū. Iam de aliis diebus plenus ee nō potuit. qui habitare iam nō erant. Illos dies qm forsitan sēsolos mali nouerunt. boni uo cum iam eternos dies inde meruerunt. eos q forsitan sanctos non solum nō diligunt. s; et male dicunt. Pereat inquit beatus iob dies in qua natus sum. et nox in q dictum ē conceptus est homo. Dies ille uerbi tenebras et nō lucem habuit in recordatione et nō illustrem lumine. Illos ergo dies qui meruit sanctos potuit debemus amare. ubi lucem nō sequūtur tenebre. ubi cū solis splendore illuminant oculi mentis et cordis mundi. De his diebus psalmista cecinit. Annuntiate de die in diem salutare eius. Quid ē salutare eius nisi ihc eius? Sic enim interp ihc hoc est salutaris. Qui ideo salutaris dicēs. quia ꝑ eum homo ad salutē reformatē. De ꝑo autē iohēs loquit di cens. Lex per moysen data est gra ce ueritas ꝑ ihm xpm facta est. Ipē paulus apls uocat xpm ihm. dei uirtutem et dei sapiam. Si ergo sapia dei ihc xps est et ꝑ ihm xpm ueritas facta est. Dies ergo sapie est ueritas. De hoc die suo ipa sapia ihc loquitur dicens. Abrahā pater nr exultauit ut uideret diem meum. uidit et gauisus ē. Veritas cū dī. redemptōis ge nus humanū. Hanc cū ꝑuis ꝑmiserat. Quam minimū dū ꝑ tempoꝝ cribuit. quid aliud cū ipm uenturū ostēdit. Recte autem ꝑ sapiam hec ueritas implenda est. aqua omnis ueritas ē. Hec aliud ad implendam utilitatem intendisse fuit. in his in quo omnis plenitudo ueritatis consistit. bene go abrahā ad diem utilitatis exultat. q. implere ueritatem desiderat. Qui ꝑfecto diem suum ꝑ spm uidit. qū dei filiū ad redemptōnem humani generis in carne uenturū agnouit. Vnde go. Annuntiate de die in diem salutare eius. Diem sm. de die ꝑmo. in diem tertiū. dies utilitatis. de die cotidie in diem eternitatis. Primū unus dies erat dies terminus. Venit dies alter. dies ueritatis. Accessit. non successit. quia ꝑ non discessit. Ecce duos dies. tertium ē in tertium diem. in diem caritatis. si et ille cum uenit. ꝑ non excepit. Beati dies illi. Istis diebus hoīes implere possunt. ꝑ fraterna subuentionibus ꝑ lentes non extendunt. et numeri cum angelis caritate multiplicate. Primū hoīes sub peccato constituti ꝑ legem increpati sunt. et experti sunt dīm cotidie iudicem. quia negligentiam suam timere hoc iam erat agnoscere. quia ꝑfecto timere nequaquā possent. si nullo modo agnoscerent. Iam go aliquid lucis erat ipa agnosco. iam dies erat. si nec dū clarus. q pectus adhuc tenebris caligabat. Venit go dies ueritatis. dies salutaris. q ꝑtem dī-

constat quia ꝑ sapientia dei ueritas facta est.

trinet. claritatem ꝑ̄ potis diei illuminatrec. ec timorem non tolleret. ſ; in melius commutaret. g; nec dñ plena erat claritas donec adiungeꝫ ueritati caritas. ſic ipſa ueritas dicit. Multa hꝫ̄ uobis dicere. g; non potestis portare modo. cū autē uenerit ille ſpūs ueritatis docebit uos oīem ueritatem. Omnis g ueritas ut ea mala tolleret. ea bona reformaret. Ecce tres dies sunt. dies timoris qui manifestat malum. dies caritatis qui ut faciat bonum. Dies ueritatis claritatis diem timoris. dies caritatis claritatis diem timoris. z diem ueritatis. donec pfecta fides caritas. et pfecta manifestet oīs ueritas. et timor penitus transeat in timorem reuerentie. ſm ciatꝫ g de die in diem saluatꝝ eius. Vñ dicit; locutus est hec ꝓphā dicens. Vnificabit nos ꝑ̄ duos dies. et in die tertia suscitabit nos. ſam quidē dñs nr ihc xp̄s die tertia resurgens a mortuis in se nos unificauit. et resuscitauit. audiuimus ea gaudii simus. Sed dignū ualde est ut recompensemus ei beneficia sua. et qđmodo nos in ipo die resurgente resurgimus. uita et uos ꝓ ipo z per ipm die tertia resurgentes. ea resurgere in nobis facia mus. ſic credendum est. qn a nobis sibi ipi uelit retribui. qđ poꝛ ipe nobis uoluit impartiri. Sicut g ipe ut nostram in se ea per se salutem operatur. tres dies hꝫ̄e uoluit. ita et nobis ut nam in nobis per ipm salutem operetur. tres dies dedit. g; qz illud qđ in ipo gestum ē nō tm remediū sed exemplū fuit et sacramentum. oportuit ut in libie foris fieret. qđ in nobis tm in libie fieri debuit figuret. Dies g ei qui fuerunt. nri dies mensis qrendi sunt. Tres g dies hemus mensis ab; illuminat aīa nra. Ad primū diem mors pertinet. Ad sin sepulchā. Ad tertium ri. Primus dies est timor. Secus est ueritas. Tertius ē caritas. Dies timoris est. dies potentie. dies pfis. Dies ueritatis est. dies sapie. dies filii. dies caritatis. ē. dies benignitatis dies sc̄t sc̄i. Dies quidem patris et dies filii. et dies sc̄t sc̄i in claritate dñitatis unus dies est. g; in nre mentis illuminatione. qi alii diem pr. alium filius. alii sc̄t sc̄s. non qđ ullatenus credendus sit ēitatem que inseparabilis est natā in operatione posse separari. ſ; ut discretio personarū in distinctione opm ualeat intelligi. Cū g omnipotencia dei consideratur ad illuminationem cor nrm creatur. dies patris est. Cū uo sapia dei in recta agnitione ueritatis cor nrm illuminat. dies filii est. Cū benignitas dei attenta ad amorem cor nostrū inflammat. dies sc̄t sc̄i est. Potencia terret. Sapia illuminat. Benignitas letificat. In die potencie. per timorem mortimur. In die sapie. per contemplationem ueritatis a strepitu huius mundi sepelimur. In die benignitatis. per amore et desideriorum et morum bonorum resurgimus. Sō enim xp̄s septimo die mortuus est. Septimo die in sepulchro iacuit. Octauo die resurrexit. ut simili modo ꝑ mā potencia in die suo per timorem nos a carnalibus; desideriis foris occidat. deinde sapia in die suo mentis inabscondito contemplatione sepeliat. postremo benignitas in die suo per desiderium diuini amoris uiuificatos ꝑ resurrectionem faciat. qua sc̄t dies ad labōrem. Septimus ad requiem. Octauus ꝓmet ad ptrium. Explicit liber de operibus trium dierum. Explicat de tribus diebus.

Septem sunt vicia principalia. que rationalem naturam inficiunt. et eius integritatem quasi quodam sue admixtionis fermento corrumpunt. Vicium autem est corruptio naturalis affectus. preter ordinem et extra mensuram. Hoc vero cum per consensum recipitur. peccatum est. Sentire autem sine consensu: pena est et non culpa. Sane in non regeneratis vicium omnino excusationem non habet. ubi et si non sequitur. solum hoc dampnationi debitum est: quod preter rationem movetur. pro quo ait apostolus. Iam nil dampnationis est. his qui sunt in xpo ihu. De diffinitione septem viciorum.

Primum vicium est superbia. secundum invidia. tertium ira. Quartum accidia. Quintum avaricia. Sextum gula. Septimum luxuria. Superbia est amor proprie excellencie. Invidia est livor felicitatis aliene. Ira est irrationabilis perturbacio mentis. Accidia est fastidium interni boni. Avaricia est immoderata habendi cupiditas. Gula est nimius edendi appetitus. Luxuria est immoderatum desiderium explende libidinis. Quid sit vicium.

Hec ergo sunt vicia septem. De quibus unius sa rationalis anime corruptio manat. Omne enim quod integritatem corrumpit vicium est. Sed est alia integritas corporee nature. Alia in corporee nature. Rursum corporea natura. quedam statum habet. sensum non habet. quedam vero et statum habet. et sensum. In illa ergo que sensu caret. corruptio accedens violat unitatem. ad illam autem que sensum habet. corruptio ingrediens. ledit sanitatem. Spiritalis autem integritas nature. in veritate et bonitate constat. in veritate cum cognoscitur. in bonitate cum amatur. Corrupta ergo cognitio per ignoranciam. anime rationali quasi quandam fecunditatem ingerit. corruptus vero amor per concupiscentiam. tollit sanitatem. Claritas enim cognitionis. quasi quedam anime pulcritudo est. Sinceritas vero dilectionis. sanitas illius. Propterea maius vicium est non amare bonum quam verum nescire. Quod enim voluntatem sequitur: iuste pro culpa deputatur. Scire autem et nescire potes nolens. amare vero et non amare non potes nisi volens. Idcirco id quod secundum voluntatem est solum. pro merito imputatur. sive ad bonum si rectum est. sive ad malum si perversum est. Propter hoc in affectu omne meritum constat. neque iusticia vel culpa nisi in affectu rationalis voluntatis inveniri potest. Huius ergo affectionis corruptiones sunt septem. De superbia.

Prima est superbia. i. amor proprie excellencie que ipsum affectum deformat. quia dum eum ad partem detrahit a toto precidit. Omne namque bonum a summo bono est. et minus in se est quam in illo a quo est. Quisquis ergo extra summum bonum in aliquo bono delectatur dum perverse partem eligit iuste totum amittit. Superbia ergo quasi totum a parte precidens rationali affectui tollit pulcritudinem. cetera vero subsequencia vicia ingerunt dolorem. In omnibus enim reliquis pena primi vicii constat quia quod in superbia preeunte delinquitur. ceteris post superbiam subsequentibus puniuntur. In illa quippe bonum ad proprietatem amatur. Gaudet enim se habere quod alius non habet. vel ut habeat quod alius non habet. Propterea ergo quia excellenciam ad proprietatem amat. amor proprie excellencie vocatur. In eo autem quod proprietatem amat. odit communionem. et nascitur invidia filia superbie. De invidia.

Invidia quippe est odium felicitatis aliene. que de superbia nascitur. Non enim tibi displicere poterat alium habere nisi quod tu prius solus habere

nolunti. Propter ea ledit te et grm tibi
est aliena felicitas. qua in ea tibi tu
us defectus ostendit et ex ea arguer
ris non ee quod uti ee gaudebas. ut
q̃ upieras uti eet. In superbia g̃ tu
uste delectaris. in inuidia uste d̃
ciaris. In superbia pũse tibi placet
quod tu es. in inuidia uiq; tibi dis
pliceo quod alius ẽ. Propter ea lesio
superbie tanto pnciosius corruptr q̃n
to minus malicia illi sentiri potest.
et quo suauius intrat. eo pfundius
intra penetrat. In inuidia autem q̃n
cum lesione sua t dolorem hr. in eo
ipo ũ nimis̃ mala ee cognoscitur.
quo non solum pũla. s; t amara ee
sentit. In hoc non mich uslicie in
uidia habere cognoscit. qua qui ĩ
uste agit uste punit. De ira.

Post hanc sequit ira uel irratona
bilis perturbatio rutil que et ipa
pena sua secum hr. Nam si dolorem
facit aliena felicitas cum emit. mi
to mag facit cum adulat. Hec ẽ
g̃ irronabilis perturbatio mentis que
ira dicit. cum malum illatũ pati de
dignaris. idq; ebaris impacia agri
tur. qua nõ sustines adulitatem.

Est autem bona ira. Bona y
qua dedignaris malum agra
re. mala vero qua dedignaris ma
lum pati. Illa respuit culpam. Illa
non suscepit ulticiam. Propter hoc
mala ira ex adulitate occurren
te turbat. eo impacia quietem n̄
tis exagitat. neq; stare iam usto ani
mus ad tolerandam pene q̃ usta ẽ.
q̃admodũ primus stare nolunt per
continentiam culpe que in usta ẽ.
Augent g̃ miseriam dum cruciatũ
carnis suscipit. ad dolorem mentis.
Hec g̃ ea uicia. id ẽ superbia. inui
dia. ira. maxime deo adulans. g̃
bia namq; dñm negat. inuidia de
cusat. ira fugat. Qui enim de sing
ularitate gloriat. superiorem negat.
qui nõ bonus alterius inuidet.
largitorem accusat. qui autem in
corde suo perturbatione recipit. pa
tis amatorem expellit. Simul uero
omia dñm blasphemant. Superbia qui
ppe dicit dñm non bonũ ee. Inuidia
et ira dicunt dñm nõ bñ fecisse. Illa.
qua alii bonũ eripit. Ista. qua sibi
malum intulit. Sic ea hec uicia. spe
ciales ad iniuriam si spectare uide
r. in quibus bonũ suũ qd deus est. nõ
ualus pũse deserit p superbiam. et
trorsum ab illo se dirudens per inui
diam. extrinsecus uisum pie non requir
p iram ipam eciam memoriam nis
a recordatione sua pellens. Deinde se
quunt alia quatuor uicia. quibus
suam deus in hoie iniuriam ulciscit.
qua peccatr alia a do deserta his q̃
ad undictam sub seqntibus punit.

Deinde sequit auaricia
a. id ẽ immodata hñdi cupidi
tas. qua animi intrinseco bono carent
tem. et sibi non sufficientem ad
extrinseca appetenda compellit. Acci
dia agri aie dolorem fugit. Auaricia
laborem. quia p̃ fruendam affici.
et ista puaria delidia secundi. i
laboriosos conatus extendit. De
Post auariciam sequit gu Gula.
la. ignis enim p appetitu extrinse
cus. primum a gula excipit. que
necessitatem prendens. simulatus
blandit. Que qua post necessita
tem superfluitatem inducit uitium
est. qm appetitum et deformat ex
trinsecum trahens et affligit p im
moderatum delidii tendens. et pul
cro turpi delectatione finiens. De
Postissime succedit luxi luxuria.
Ea caro siquidem inflammata per
scrupulam. continuo ad libidinem
effertur. In qua simult epetitus
q̃ncum finem transgredit. maior
turpitudo q̃ncum eius actio nulla
necessitate excusatur. Quod appen
tus edendi alieno nata est mod
luxurie semper culpa.

Sine ea natura subsistere non
potest. g; sine concubitu potest

In hijs quatuor uicijs prima est accidia. id est tedium animi. quod de fastidio interni
boni nascitur. in qua animus amisso bono suo solutarius et desertus manens: sibi ipi tam
ritudinem et dolorem commutatur.

propter ea appetitum edendi ex natã
oritur · ne malus sit ratio subsequens
modatur · appetitus autem concu
vendi · etiam si ab actõne retrahatur.
in eo tamẽ vitium est · quod ex rã
ne precedente non oritur · Propter
ea quidem illi oriri natã est · mod
transire uitium · Huius autem et
oriri vitium est · vbi actio eius ra
tionabilis non est · Quod uitium ex
nobis ex fomite pcti sine ratione o
ritur · per rationem refrenat̃ · per
gram exulatur · sicut scriptum ẽ.
Jam nichil dampnatõni est his qui
sunt in xpo ihu · Est tamẽ omino
pcm quod contra uitiorum monet̃.
si non dampnabile quod per gram
exulatur · Quare in xpo non fu
it motus carnis · cum ceteras
susceperit infirmitates ·

Propter hoc dei filius · qui nat̃
am nram cum pena sine culpa
assumpsit · tamẽ aliqñ sustinuisse
legit̃ · si nullam omino in eadem
natura ex peccati fomite · unqm
uitiositatem sensisse uerissime
affirmatur · Cui enim actio ratio
nabilis ee non potuisset · cui deli
berium sine uicio omino nõ fin
isset · Quod in eo prorsus ee non de
buit · qui peccatum non suscepere
si; tollere uenit · Itaq; appetitus eden
di in eo quidem quod appetitus est
natã est · in eo vo quod inordina
tus est vitiũ ẽ · Appetitus vo concu
vendi · in eo xpo nũc multe arguit̃
mli rõne pcepte et gra subsequẽte
exulet̃ · Ratio autem nulla prece
de obstit̃ · mli rationabilis actio
subsequat̃ · quia quod pter necessi
tatem nate est qđo non debet fieri
non debet · et concupisci · Compara
Ista hyl g uitiosi sic · ea pma et
pma superbia · animam uitium vi
a summis detrahit · ita no- cia ·
nissima luxuria · in infimi deiic
sicut scriptum est · Infixus sum in
limo profundi · et non est substa

cia · Recte g contra gram superbie
opponit̃ immundicia luxurie · et
precedit spr elatio · Sequit̃ eius
turpitudo · ut qui in se confidat p
ipse unde glorie · in se etiam multe in
mediat unde confundat̃ · Que vere
Hec sunt septem vitia sine cor
cia que unitatem aie septem virtu
integritatem corrumpunt · Cont̃
que remanda opponuntur · vn · dona
spr sci · quasi septem antidota spiri
lia · que tam septiformi petitione p
missa impetrant̃ · Primum eni hoi cõ
dito · quedam bona dedit deus gratis
non rogatus · g; quia ingratus hec
abiecit · dignum ẽ cela bona non acci
piat · donec humiliatus hec deidan
do et supplicando requirat · Jcirco p
cedit petitio · ut sequat̃ largitio ·
Quod uoluntate perdidit · voluntã
te requirit · De septem petitõib;
Hec autem septem petitiones · in
oratione dnica continent̃ singulis
singule uitiis opponende · Contra
superbiam opponitur · pma petitio sci
ficet̃ nomen tuum · cont̃ immundiz
opponit̃ seda petitio · adueniat regn
num tuum · Contra iram opponitur
cia petitio · fiat voluntas · t · g · i
c · et in · t · Cont̃ accidiam opponit̃
quarta petitio · panem nrm · c · d ·
n · hodie · Contra auaritiam oppo
nit̃ quinta petitio · dimitte nob · d · n ·
s · et n · d · d · n · Cont̃ gulam oppo
nit̃ · vta petitio · ne nos inducas in
temptatiõm · Contra luxuriam oppo
nit̃ · septima petitio · libera nos a malo.
Sed notandũ quod De captatione
In hac oratione dnica - premissa.
ante ipsas petitiones qi captato q
dam premittit cum dr · Pater nr q
es in celis · Captat namq; oraturus
pietatem appellans eciam pcem · Si
enim pat̃ nr amat filios et pieta
te mouet̃ ut exaudiat clamantes
ad se · et preter quod petit̃ · Jgit̃
qui dicit pat̃ · fiduciam ligit exaudi
tionis · Qui ũ nr · humilitatem ostendit ·

non singulariꝫ psumens de uno q̄
m̄ omnium datum ē. Qui autem di
cit qui es in celis. audiꝫ quid de
beat postulare: ne forte non peten
da requirens. aureꝫ pietatis ostendat. sint enī ērena petat: qui se
p̄em in celis habere tollatꝫ. Nec
una quidē hereditas: ubi hō
tat. Nec g̊ p̄. ut petendo confidas. dic nr̄. nec de cōmuni uno te
singlariꝫ eripias. Nec qui es in
celis. no quid tibi sic petendū inte
ligas. Habes dm̄ p̄em. habeꝫ hoī
nem frēm: ut ad illum tendens. ab
isto non diuidaris. Trahat te ad il
lū dilectio. non diuidat ab isto ela
tio. Iccirco clamas p̄ nr̄ ut intelli
gas quia fidē habes. neq; solus es
in hoc uno. quod per gr̄am omniꝫ
datū est. Simul homo dicit pater
meus. qui utiq; hoc non diceret.
si plus q̄m homo non esset. Vbi
enī homo fuit. dicere habuit. p̄
nr̄. ubi deus fuit. dicere habuit
p̄ meus. Vbi enī deus fuit. solus
fuit unus unigenitus. Ideo dicit
pat̄ meus. Vbi autem homo fuit
fidē habuit. neq; solus fuit. Prop
terea hic dicit eo patrem nr̄m. Z
alibi ite nunciate frib; meis. et
ibi narrato nom̄ tuū frib; meis.
Propterea pater nr̄ qui es in cel.
Pat̄ in celis pius et altus. diligēs
et potens. Si p̄ es. pdesse nis. si in
celis. potes. Ergo nis et potes. Pro
pterea petentes nich̄ hesitem̄. Nis
et potes. Pat̄ qui es in celis. Indul
ge quod postulamus. qua rectum
est quod petimus. Primū quod ad
honorem tuū: postea quod ad sal
utem nr̄am. Quod ad honorem tu
um. sc̄ificet̄. n. t. adueniat. v. t.
fiat. u. t. s. in c. et. in t. Qd
ad salutem nr̄am. panem nr̄m. c.
d. n. h. Et dimitte no. d. n. s.
et. n. d. d. nr̄. Et ne. u. in. d. in
t. s. l. n. a. o. Propterea exaudi.
qua tu dixisti. Si quid petieritis
patrem in noie meo. dabit̄ uobis.
Sos eū petimus in noie tuo. Pe
timus quod ad honorem tuū. petimus
quod ad salutem nr̄am. Primū p te.
postea pro nobis. Tu enī dns es.
et iccirco causa tua primū ubiq; locū
hz̄e dz̄. Propterea debitum reuerencie
solumus: supplicantes ut salus nr̄a
apud clemenciam tuam efficatior ex
stet. que se honori tuo etiam pro
se agens. postponere non cunctat.
Sicut nr̄a petitio affert quod cum
ibi tue maiestatis debeat diffidere.
sollicite quotidie honorem dī pre
ponimus saluti proximi sociam.
ne g̊ repellas oratōnem nr̄am. qm̄
tibi eo proximi caritas cōmendat: in
qua non singlare. sz̄ cōmune unū
postulantes. proximū diligimus sic
nos. et tuam gr̄am referentes. te de
um nr̄m. supra nos. Hec pro cōm
datōne captatōnis dicta sint. De

Sc̄ificetur nom̄ tuum. prima pe
Hec est prima petitio. q̄ cōtinet.
petimus. ut nom̄ dei sc̄ificet̄. Primū
in nobis. postea pro nob. Quod est
nom̄ dī forte cogitat. uel cogitandum
putas uocē aliq̄d cum audis uocē
dei. Si g̊ nos sc̄ificanda est. qualis
nos cogitanda est que digna sit. ut
sibi singlariter ulciscet̄ sc̄ificatōnis
cum multa sint nom̄a q̄b; nom̄at̄ ds
a nobis. Sicut multis modis innocet
cere dignatus est nobis: An forte
omnia hec nom̄a. Vnum nomen conti
net. quod deus nominat̄ in nobis.
hoc est unam noticiam. unam cog
nitionem. unam fidem. qua reuelat̄
est nobis. et cognoscit̄ a nobis. hoc
est nominat̄ et innotescit deus fa
ma eius. noticia eius. fides ei. Sic ei
dicimus. Magni nominis est homo
ille: et homo ille magnum nomen
hz̄. in plo. Magni nois magne fame.
sicut in iudea deus: in israel magnum
nom̄ eius. Ergo ipsa noticia. ipsum est
nomen. Ibi enim est nominat̄. ubi no
tus. Quod g̊ petis. cum dicit deo sanc

cetur nom̃ tuum: Jam enim nomia
tus est tibi deus. Nomen eius usq;
ad te perueniet. Tecum est nomẽ
eius. Quodo enim intraibi ecclam au
diebi scripturam clamantem. In pn
cipio creauit deus celum et tram.
Dominatus est tibi deus: et cog
nouibi quia creator omnium ipse ẽ.
Audi item. Quin uouit ibit deus. y.
q. v. s. c. Quomodo uouit beatus
cui deus iacob. a. e. l. e. i. d. cl. i.
q. s. c. et. t. o. o. q. i. e. sunt.
Ergo deus qui creauit celum et ter
ram: ipe est deus ibit et dr iacob. Sla
ibit ipe z et iacob. Si g deus iacob
fecit celum et tram mare et omnia
que in eis sunt. g qui in pncipio
fecit celum z tram. deus est ibit z
deus iacob. Ibi creator. hic adiutor.
Ibi magnus. hic uouit. Quin uouit
beatus cuius deus iacob adiutor ei.
uouit ad tm uouum: uouit ad bitud
inem. Ergo sume uouit: qua ad sum
mum uotum uouit. Si forte soli ibit u
uit. et soluit iacob beatus cui deus
adiutor ei. Audi item. Beati omes qui
timent dnm. q. a. i. u. cum. Ergo i
dem deus. qui in pncipio celum et t
ram fecit. et idem ipe qui postea le
gem dedit: unus et idem ipe est. qui
in nouissimo aduentu gram contu
lit. Primum creauit: postea repauit:
in fine bificauit. Non aliud et aliud
quinis aliud aliud. In omib; hic noi
natus est deus. et psonuit nomen eius
auribus tuis: et celebris tua est apd te
fama illius. Non te deficiet. de ignoo
rancia querelare potes. Audibi nomẽ
ei. Si hoc caue ne nom̃ dei tui accipi
as in uanum. Quid est nom̃ dei in va
num accipere: Audire et contemne.
Agnoscere: et non reuereri. Genus est am
are. Ergo ora ut sficetur nomen
eius. apud te: nam in se sanctum est sp.
Quicqd de illo dr. quicqd de illo dici
potest. totum sanctum est. si tibi non ẽ si u
diligis. si non reuereris. Jam in tua
estimatione sanctum non est: si tu illum

sanctificatum ẽ putas. Si g̃ audis et despice
non sficabit nom̃ eius apud te. Tollit
illi sanctitatem suam. Tollit in te: qui n
potest in se. Si plus possis: plus face
res. Quantum potes facis. et si plus po
sses. plus faceres. Judicabit g̃ deus
affectum maligne tatis tue: non defe
ctum infirmitatis tue. Stipbus enim
es. et relabis quantum potes: et obfir
mas animam tuam ut non timeas aut
uereris illum. cui et si non suscipis
uanitatem. tu non effugis potestatem.
Ergo ora illum ut ad suam
reuerentiam cor tuum inclinet. et sic
illuminauit ad cognitionem. sic exci
tet ad dilectionem ut humiliet sb
potenti manu eius. quatinus et mag
num uereatis. et diligat uanum. Sic
humilitate suppeditante superbia cad:
ita ut iam letus et mansuetus de
cinere incipias. Dne clamaui ad te.
et sanasti me. Postquam autem deus te
sanificauerit. et te sanificare fecerit
nom̃ sanctum suum non hic tantum. Con
tibi sufficiat salus tua. Extende cari
tatis affectum. et pro aliis clama ad
illum. Sanificetur nomen tuum. Ab om̃
bus sanificet. et ab omnib; glificetur:
ut sanctum nom̃ tuum sit salus tua usq;
in finem terre. Sic g̃ sanificet nom̃ tuum.
Non nobis dne non nobis: sed nomini tu
da glam. Hoc est sanificetur nom̃ tuum.
Sanificat enim cum glificat. Sanifice
tur nomen tuum. De sexta petitione.
Adueniat regnum tuum. Hec est
sexta petitio. que contrarium in u
ite opponit. in qua desiderium finem sa
lutis commendat. Quod ẽ enim regnum
dei. nisi salus hominum: Non enim hic rd
regnum sanctificat. quo eumetis deus po
testate presidet et nutu potentie
sue humilia ad arbitrium sue voluntq
tis mutorquet. Hoc enim regnum nec p
profectum aduenit. nec p defectum
recedit. quia diuina potestas nec a
ugeri pot qua plena est: nec minui
qua terna. Illud uo regnum quo pius
mentibus et amorem subiectis presidet et-

ec tantū aduenīt q̄tum salus hom
nū crescit. In quib; indecet mīcib;
dnm id quod cōtē ulticiā male m
tulē ad nutum diuine uoluntatis
per grām aspirantem componē. tē
mmrū. in eis dño aduenienti regnū
ꝑparē ut in ꝑfis ihēc nē oīem
motum ullū ad ultciam dirigāt.
postea uero mutabilitatis hui curs
oīe deliqm eatū sopitā oīa q̄
dictōne. ad pacem cēne tranquillitat
is component. Regnum g̃ dei est
quo interuis per grām pēs fides
fructuant inter hoīm nīcm regit.
et ad legem cēne uite tēpalē non
ui sz amore inflectit. ut sub q̄ per
deuotōnem et ꝑsp ipm per imitati
onem et dirigat ad ipm p glificat
onem. Sic g̃ in ꝓma petitōne glaz
dei postulauimus. sic in secda salutē
proxīm flagitam. Illud cōtē subi
iam. hoc contra mundiam. In no
per humilitatem superi subiecimus
hic per caritatem proximo socia
mur. Sēficet nom tuum. aduenī
at regnum tuum. Ve tcia petī
Fiat uoluntas tua. S. i. cione. ue
ec. i. t. Hec est tcia petitio. q̄
contra uicium fit oppnē. Qui ū
uoluntati diuine annuit. non ul
contendē. si hūmilē subiect se dis
pōnī uult. ut in eo etiam quod ō
uoluntatem suam agit. aduersus iu
dicem suum. ullo impatientie. si
ne murmuratōnis uicio moueatur.
Quia enim agnoscit se ꝑtrasse
mala prohīta. patienter sustinet
mala illata. In quib; tolerandis et
si caro per impatiam murmuris.
perturbatōnem suscipit. ratio
tam per cōsidatōnem ultcie. tū
quilla ꝑmanens ad obedīam se com
ponit. Voluntas quippe fit. si est
dei per ultciam conformata. hoc
qd in sua carne contra ueritatem
moneri sentit improbat. et ut ad
id quoq; ad consensū ueritatis
tranquillet optat dicens. fiat
uoluntas tua. S. i. e. et. i. t. Hoc
quippe est. idem ratō per amorem
ultcie celestis conformata. i nullo
contra dei uoluntatem uitie. et qd
in contrarium surgit. per uigorem
eiusdem ultcie ne effectū modat.
sicut scptum est. Non mea uoluntas
fiat. sz tua. Sicut enim humanitas
in yoīe dō. sine ꝑpetratē nat mor
tis ꝑtulit. aliud infernus per eius
mis affectum naturaliter penam fugi
entis uoluit. aliud supius ꝑ iudicū
rationis ultciam amantis approbauit.
sic nos quod in nobis ex uicio contra
ultciam dei moueri sentimus. iu
dicio rationis cohibere debemus. dic
tes. dñe non mea uoluntas fiat. sz
tua. Mea enim uoluntas est. uolunt
carnis nre que sine ex infirmitate
nature mouetur mea est. quia in no
bis. sine ex uicio culpe mea est. qua
ex nobis. Hec mea est quia pretam
illa mea qua fecimus. fecimus enim
culpam pretaimus naturam. Ideo qd
monet ex natura. et si aliq̄do non
cohibet. nūq̄m imputatur. In eo
autem quod monetur ex culpa. et
reprehēsibile est quod orit. et
cohibendum est ne optetur. Secreto
autem quod sin infirmitatem na
ture appetimus. et si culpa non sit
aliq̄do. tam cohibere debemus. q
cum aliud ultcia dei exigit ad pu
niendam culpam. aliud infirmitas
ad fouendam naturam. pacienter
sustinere debemus lesionem nature
ꝑ implētōnem iustcie. Quod au
tem ex uicio appetimus. et plangē
dum est quod orit. et cohibendum
ne ꝑficiat. ut fiat quod scptum
non regnet pēm in nro mortali
corpore. Propterea ut quis in tra
carnis nre. regnū pēi destruatur
et regnū dei aduenīat. orandū est
ut sic in celo sic et in tra uolūtas
eius fiat. qua tūc et in tra regnū
ei aduenit. si motus carnis qui ex
ultcia non est. subiectus rōni fi

dñatur sed seruio. Cum autem homo celum aĕ siue et terram carnis siue regno dei subiecerit. tūc affectu caritatis in anteriora se extendens. oratre debet. ut qđ in se gr̃a cooperante agitur. eadem gr̃a largiente exterius compleat̃. Fiat uoluntas tua. s. g. i. c. et. i. t. Sicut angli in celo obediunt. sic obediamus hoīes in terra. Et si qui hoīes in terra. peregrinam adhuc fidem sumpserunt et ad celum nūc subleuati sunt ut in eis uoluntas tua fiat. nituntur illos qui adhuc aĕ ire subiacent et terra sunt. et precedant corde quo sequuntur sunt et corpore. Sic g̃ fiat uoluntas tua s. i. c. et. i. t. Non resistimus ei tenemur. non reluctam̃. Hoc quidem agimus aliud facere uolumus. aliud p̃fiere cogitamus. si; considamus modo quia omnis uoluntas tua est. Et ideo si nitimur contra illam. aut potestate tua constringemur. ne quod male uoluntas p̃ficiamus. aut pacta tua sinemur ne p̃eamus. Ideo dñe non contendimus tecum. Fiat uo tua. Scimus dñe qz siue uolumus siue nolumus. uoluntas tua fiat. Ideo fiat uoluntas tua. Concedimus quod p̃hibe omnino ut possimus. ne forte si aliud uelimus. non detur effectus et dampnetur affectus. Ideo adiungimus uoluntatem ut terminetur pietatem. qz laudamus et amamus tuam potestatem. Ut faciamus oramus quod te posse non dubitamus. ut tua bona uoluntate. prauam nr̃a uoluntas compinat et quod male uolumus nos tu autem bene uis. fieri non patitur. Quod et si fieret. tua uoluntas minus potens non esset nr̃a plus misera esset. Ideo dñe fiat uoluntas tua. s. i. et. i. t. Ita tantum ei unum de tua bonitate confidimus. ut de nobis plus tibi qm̃ nobis credamus. Propter ea fiat. u. t. Nos cum ma

lum nr̃m uelle possumus. tu non potes quem nec ignorancia decipit. nec malicia corrũpit. Ideo dñe fiat uoluntas tua. s. i. c. et. i. t. De panem nr̃m. c. d. n. h. quarta p̃ Hec est quarta petitio. qua contra uitium accidie opponitur. Hic enim petitur panis uite ab eis recedentibus; ultricium. Panis refectio est. da panem. da refectionem. Panē nr̃m. c. d. n. h. panem nr̃m. panem non nisi tuum. Tuus qui dat. nr̃m qui accipimus. tuum quia a te. nr̃m qz nobis. a te ozi ideo tuū. nobis concedi ideo nr̃m. Tu es enim terra illa uiuentium. de qua ozat paulus uite. q confirmat cor hominis. Ideo o tu da panem. da refectionem. hītatore tuos pasce. Si hītamus in te pascendi et te. Iam cepimus manere. iam cepimus quiescere. Ecce non resilimus per contradictionem aliquam. cantatum fiat uoluntas tua. Ecce g̃ manemus. ut sit hec requies nr̃a in celis sedi. Manere autem non possumus. nisi cōdamus. Da g̃ nobis panem. Panes enim. c. d. n. h. Ecce non sollicite timus de crastino. hodiernam tamen stipem petimus. Panem nr̃m. c. d. n. h. Solumus ut apud nos manna tuum putrescat. Colligimus quantum sufficit. et non amplius. Non colligimus. nisi quantum uti possumus. Panem nr̃m. c. d. n. h. Sine p̃sentem illuminationem. et preue refectionem. Cum tam illuminasti. tam refice. Quantum dedisti cetue. tantum da dilige. Solumus ut apud nos dilectio tua sine scientia excedat. quia qđ sine scias non agitur. reprehensibile est etiam si telo ultricie ozis uulnerat̃. Propter ea arguimur. qm̃ celum habuerimus non sine scias. quia ultra illuminationem protulisse uoluerimus refectionem. Stolte comederimus cibum. qui non nisi in die sumendus erat. Ideo erauerimus et ebrii facti sumus. ut non intelligentes qđ facere possemus. Propter h̃ panem nr̃m. c. d.

quia tam cepimus acquiescere.

u·ly· Da panem da refectionem· Verbum tuū refectio aīe ē· Non em̄ in solo pane uiuit homo sz ī oī uerbo q̄ procedit de ore dei· Ergo pascit uerbum sicut pascit panis· qñ ipm verbum est panis· Da g̃ verbum tuum· ut reficiat aīam nr̄am· Quid est verbum tuū· Veritas· Ostende faciem tuam in corr̄m̄ & ut reficiat nos· Ostende faciem tuam· & ea cum uirtute caritatem· Veniat veniat filius· & veniat cum filio spūs sc̄us· Animo veniente ut refectio sit plena· Illuminet uitam & reficiat caritas· Jam ipa dilectio· ipa est refectio· Panem nr̄m· c· da· n· ly· Videre quid dicat· Panem nr̄m· c· d· n· ly· In presenti die refectionem· queritis· Dies enim hodiernus presens est· sicut hesternus preteritus crastinus futurus· Quere diem uitus· & si me refectionem agnoscitis· Intus panem· intus diem· Jam de exteriori pane ea exteriori die· quibus ea nra a- dhē sint et a deo petendi sint· merito nunc interim silet· pp intentionem melioris· Quere g̃ intus diem· & ore panem· Jam si ille qui reficitur· intus est· & intus quo reficit· intus ē qñ reficitur· Clamat hic esuriens· & querit refectionem suam ne deficiat· Clamat anima· Ipsa ei est esuriens· & utinam esuriat· ea ly esuriat quod eum plene precipit· amplius non esuriat· Ergo aīa esurit· Quid est esurire· Desiderare· Esurit aīa· & desiderat anima· Quid desiderat· Panem· Quem panem· Veritatem· Iste ē panis simplex· Hunc panem alia creata sumere non potest· ut sola rōnalis· Propter ea nr̄m panem nr̄m· Ad hunc panem fruendum sumus· ad hunc creatorem sumus· Propter ea inquid da· quia sic creasti nos· ut sine pane isto non viuamus· Panem nr̄m· c· d· n· ly· Quid est hodie· & in die presenti· Interdicte· Anima rōnalis ita creata fuerit· ut a ueritate illuminaretur· ea lumen ipius veritatis· nūq̄m in ea obscuraret· Si g̃ steterit in lumine veritatis unus illi dies ēet· ea ille dies ēet non habens· hesternum nec crastinum· Nunc autem a ueritate deficit· ea recedit ab ea lux veritatis· ea non stat cum ipo semper· Propter ea dies eius ēsumit· ea succedunt post lucem tenebre· qñ per culpam ueritas refugit· ea post tenebras rursum redit lux· & qñ aīa ī pēcto iacens p gr̃am visitatur· Quia g̃ ad est gr̃a· dies est· quia illuminat· qñ visitat· Hic est hodiernus in quo refectio queritur· quia puncta per gr̃am aīa· ad desiderium boni excitatur· Et nota quod panis hic cotidianus dr̄· quia sine numero spūalium illuminationum· refectio mēte dulcedis multiplicat· Considandum ē quomodo hec petitio· pro meo accidit clamando supplicare dr̄· in qua non fastidiens si; esuriens· ea desidans orare memorat· Si; sciendum quia nisi mens orantis· post per gr̃am ad desiderium boni excitata sit· minus ad prosequendum malum suum conualescet· ea ideo ea desiderio quo per gr̃am contra malum suum accenditur· pro eodem postmodum malo sanando deprecatur· Non itaq; omnis uirtute caret qui pro meo- sino sanando orat· quia nisi aliquātū quod potuit sentiret· quod patitur non doleret· Itaq; nec contra sup- biam orare potest· nisi qui uel in de- siderio humilitatē· nec contra immundi- tiam nisi qui saltem in affectu benigni- tatem possidet· Sic mansuetudinē donū iram sic desiderio contra accidi- am supplemus· contra auaritiam ora- tes· mulgendi desiderio accendimur· contra gulam· supplicantes· contine- ntie appetitu inflammamur· Postremo nisi amor celestis· in desiderio esset· nemo contra turpes luxurie delectatio- nes orationem funderet· Primus g̃ excita- mur ut uelimus· postea oramus ut amplius possimus· & sicut scriptum est· Concupiuit aīa mea desiderare iustificationes tuas· in omni tempore· Sic g̃-

panem nr̄m · c · d · n · h · Hodie da-
nam de preterito gr̄as agimus de pre-
senti supplicamus. Quomodo futura
cuenianter non nr̄m est querere. sed
tuum est prouidere. Itaq; non vo-
mus pro crastino. qui utrū nobis q
cessur⁹ sit ignoramus. Quamus tam
quod in illo largitio tua nobis non-
decreto. si uolim⁹ tua fuerit. ut ad
illum puenīamus. Scriptum quippe
est. Ihe xp̄e heri & hodie. ipe & in
secula. Igitur panem nr̄m · c · da · n ·
h · Qui creasti pasce. qui dedisti in-
dium p̄a meritū. Nam si tu de-
seris ad quem recurrimus. Itaq; pa-
nem nr̄m · c · d · n · h · Ve · v · pec-
Dimitte nobis · d · n · h · cione.
et · n · d · d · n · hec est quinta
petitio. que contra uitium auaricie
opponit. Concesserat enim spūs deli-
deriū indulgendi. qui tam fidē
& conditionem p̄posuit. Dimitte sic
dimittimus. Nos enim paratī sumus
dimittere. Ideo secure conditionem sus-
cipimus. Tu gr̄a tua iam corda nr̄a
tergisti. ut indulgentiam diligam⁹.
Ideo securi⁹ uotum est nr̄m. et
cupimus adimpleri ut simplē possim⁹
quod probamus. Animus namq; de-
sidero utilis p̄mus est ad purgand⁹
p̄ea deliberat et affectat cupiens in-
dulgere. ut indulgeat⁹ et sibi. p̄ea
promū se offert ad conditionem. non
presumptione utilis. si; deliberio u-
tilis. hoc enim deliduum ordinem mo-
uet. in quo utilis indulgentie accepta
est. et ipo conatu pietatis flagitat.
ut adimpleat⁹ ad p̄fectionem. Propter
clamat sic dimittimus. Nos iniquit
dne tua gr̄a largiente quod nr̄m est
offerimus. tu quod tuum est adim-
ge. Scimus enim qua nullum bonū
sine tua cooperatione p̄ficitur. ideo quod
iam accepimus libenter offerim⁹ deli-
berū. ut tu quem non dū accepimus.
si; desideramus et desiderando ordinem
tuis prestes effectum. Ideo cum di-
cimus & nos dimittimus. non iactam⁹
uirtutis plenitudinem. si; gr̄atulamur
p̄ deliberū bonī inceptionem. Propter
ecce dimittimus. Paratī sumus dimittere
paratī sumus indulgere. Dimittimus ut
non repetamus. dimittimus ut nō sue-
censeamus. tibi cui dne cor loqr̄. tibi
animus confitet. Ido ex corde dimitti-
mus. quia tu gratum non haberes. ad
ad ppetuscent fieres. si qd ingr̄ dicto id
ceam conscientia non approbaret. Io
dimittimus debitoribus nr̄is dimittim⁹
ut non requiramus ad unū dictā. dim̄
timus ut non retineamus ad malicia.
Propter ea dimitte sicut dimittimus nos.
dimitte ut non retineat ad odium. di-
mitte ut non exigat ad torm̄tum. Pa-
rum est enim nobis non punīri. nisi
mereamur et diligi. Ideo nos inimi-
cos eciam diligimus. qui omnis inimici
tui sumus. q̄du dilexim⁹ inquitatem
tem. et tuam non custodiuimus uolun-
tatem. Propterea dne quia timemus
ultram iram tuam. confugimus ad
benignam conditionem tuam. Tu ei
dixisti dimittite et dimittet⁹ nobis. Io
dne teneamus te conditione tua. qua
te nobis gratuito obligare uoluisti.
qua vitam nr̄am magis q̄m mortem
dilexisti. Ideo stronte p̄mulsi. quod
nullo debito exigebaris. dimisisti te
debita nr̄a. si nos ad repetendos debi-
tores nr̄os auari non essemus. Propter
ea dne nos uiscera affluentia consi-
tantes non audemus tantum neglige-
pietatem. Virgel enim ex omni parte
maliciam nr̄am. Hinc gr̄atuita bonita-
te qua indulgentibus spondes uenīam.
hinc debita indignatione. qua non in-
dulgentibus intonas iram. Propterea
dne ecce uincit nos pietas tua. qua
dignaris tam benigne tuo iure cede
p̄ nos. Quid ē enim omne qd homo
contra hominem facere p̄t. cui iniurie
compatiens. Nam quid magnū est.
si malus malum offendit. Vbi ū pi-
etas pia lederet. iniquitas exacerbatur.
hec maior est iniquitas. Propterea p̄-
catum hominis adulsit hominem. ñ omnīū p̄catū.ē.

quia quod unus malus iniuste agit. alter malus iuste patit. Quando autem in te peccamus dñe. cumulatur iniquitas nra. quia qd nos facimus ex malitia. tu pateris sine culpa. Secco debita nra ad tuum te omino modu excedimus. nec comparari pt id in quo homo qd homine offenditur. culpe tue. in qua nra iniquitas contra tuam pietatem dampnabilis pliu cone grauatur. Tamen tu dñe gratuitate. benignitate maiora dimittis. ut nos pueniat ad diffidendu maiora. minora. in tu sic in nullo. Tu. n. magnus es nos parui. et recto magna optabilis. ut excellentem bonitatem quo possimus extollamur. Propterea dimitte. d. n. Non simus cupidi ad repetendum. ni auari ad retinendum. Dimittimus. d. n. Dimittimus non solum ei vindictam. si ulla malitiam. tibi dimittimus inuindictam. ut non eos puniamus. ulla dimittimus malitiam. ut non p odiamus. Propterea g dimitte. n. d. n. g. et. n. d. d. n. Deinde panem nrm. c. d. n. postea dimitte. n. d. n. Dei da panem. postea dimitte debita. pus refectionem. postea remissionem. Si ei expectat de refectione. donec rogari oporteat de remissione. et differri eius quisq; desinat moris. non consulescimus egroti tui. Secco dñe qnus bonum non sit panem filiis canib; mittere. tam qz hoies et immunda animalia. qdmodu miam tuam multiplicasti deus. respice miseros et refice languidos. ut nutrimento tuo pus consulescamus ad nemam. postea sanati et mirificasti tua refectione. pficiamus ad gram. Secco interim nre panem nrm. c. d. n. h. et postea dimitte. n. de. nra. ut gra aspirante. pus accedam ad dilectionez. et per dilectionem reuocemur ad remissionem sicut scptum est. Dimissa sunt ei pcta multa. quia dilexit multum. Secco pus da panem. da refectionem. Infunde dilectionem. et in dulge remissionem. Da panem cotidianum egroti. qm sempiternum pbitur. est sanis. Modo da ut sepe petas. postea dabitur. ut nimium intermittas. Modo da panem ad sustentationem. postea dabitur. ut gre ad refectionem. Modo ad medicinam. postea ad gram. Sic g pus panem nrm c. d. n. h. et postea dimitte. n. d. n. S. et. n. d. d. n. Ve. vn. petitione.

Ne nos inducas in temptationē.

Hec est septa petitio. que contra vicium gule opponit. Quat enim ut non inducat in temptationē. nos seducat ad illecebra blandiente. q sub velamento necessitatis familiaris accedens. cuicuno pulsat mentis constantiam. et blande prouocat irritans in excessum luxurie. Nam et recto specialiter hec pestis temptatio appellat. quia cetera uicia longe a nra sunt humana. et ob hoc quanto minus nos preterunt. tanto minus temptant addunt. Temptare et enim e callide explorare. et quasi blandis quibusdam contactibus premittis. ante uolentem impulsionem plenare quid ei liceat de illo quod dubium est. Vbi g dissimulata violentia est non temptatio quam oppressio si prualet. aut si non preualet tualio nocet. Appetitus itaq; edendi qz per nram necessitatem dñe. tanto efficacius quasi adducit ingenio quanto minus repellit. Etiam time eum pp id quod illi pbibile in se pbari non potest. Hec et qm luxuria suadet. quinus p ratione ab excessu cohibetur. non tam ab eo qd debitu est necessitati competit. Itaq; et time illi ad sustentationē nre et necessitate seruimus. quod illum p imodatum desiderii feruorem nec necessitatis transire uelle cognoscimus. Propterea quia debitum necessitati excipit. cuicuno pulsanti eum eo quod dilecte infirmitati blande suggerit. etiam id quod concessum non est infirmitati. Hec est temptatio qm

falsa tam̃ mittitur p̄bare. ut quali
dum id quod necessitati debitum est
rōnabile suscipiē. hoc q̄z quod mi
to suppluntati deputandum est ñ
cauēdō. Itaq; temptat michi blan
de per necessitatem tangens. si for
te p ipam necessitatem emollire possit
animū ad suppluntatem. Hec ē tempt
atō. sin aut̄ ꝓbetatem cēa vicia dum
ipugnant. grauare possunt. si qua a
natā faciendi rōnem non hñt. quali
tempture non possunt. Prop̄e hoc
spāliē temptatō notata est. qua cilli
de persuadet quod licitum non est ad
qm̄ qua p natālem necessitatē michi
tabilit accedit. non rogat quod im
possibile ē ut ad illam non veniat. si
tamē ñ ut in illam non inducat. Ne
nos inducat in. Hi enim ductor est
in via hac qua ēimus ad te. Non enī
peruenimus ad te. nisi ducamur ad te.
Ergo dux nr̄ es tu. Duc bn̄ qua veri
tas es. duc ad bonum qua vita es. si
erimus te seq̄ntes. reprehēderis tu
qui ducatum p̄bere debes. Multa oc
curruut in via unde hui. que nos se
ducere conantur. si tuum ē dirige
ne seducamur. sicut tuum est defē
dere ne opp̄mamur. Vide g̃ dñe ut
implear quod tuum ē. Tu ducatum
spopondisti currentib; ad te. Huc g̃
et dirige nos. ne forte error tempta
tionis nr̄e hic tibi alēbatur. si nos p
suppluntatem credere promittis i illaz
qui necētate p̄ducat ad illam. Secto
dñe ne inducat nos in. ē. Hibi. n.
imputabimus si hi p̄miserit. Habe
mus hic aliquid quod opponamus
adūsum te. si detelinquimur a te. Secti
o hic adūsus tuam maiestatem am
plius aliquid p̄timuimus. qui hic fe
cisti nos. ut sine illo uiuere nō pos
simus. cum quo securi ēe possimus.
Prop̄e ea si sociat illi. custodi abil
lo. Absq; dñe inducis nos tu. si de
primimur ab eo quod nec repellē pos
sumus p̄ter tē. cauere sine te. Hic
g̃ dñe inducis nos tu. et decent uō

ens humilitati tue. si pdicō nr̄a i tuam
caulatōnem cōmutat̄. Propterea ne
nos inducas. i. d. s. l. n. a malo. Vtiq;
ē petimus. ut a futuris custodias.
que cauere non possumus sine te. et
a p̄teritis liberes. que non fecimus p
te. Itaq; ne nos inducas. i. ē. s. l. n.
a malo. De. xij. petitione.
Libera nos a malo. Hec est. xiia pe
titio. que tot̄ uniuersum luxurie op
primitur. Precedens enim crapula. ub
sequitur libidinis fomes est. Itaq; pul
gulam. recte contra luxuriam oronem
communimus. Libera nos a malo. Hos
enim captiuos tenemur. nec possumus
ferre a molesta manu victorū. et a
seruitute p̄ri mihi tu liberes. Libera
nos. Ecce ad quem finem. uenit sup
bia nr̄a. Tu fecisti nos. ut omn̄ creat̄
tue dñarentur. et soli dño creatarum
omnium subiecti. Venit aut̄ superbia
et persuadet nobis. ut ejncem erigere
mus adūsum te. Hic g̃ necessimus
a te dñe. et ecce soli sine te facti su
mus serui victorū. qui seruire nolu
imus dño omnium. Hic g̃ dñe simu
licia nr̄i miuriam tuam ulciscitur.
nr̄i miserti de nobis uindicaris.
Libera g̃ nos. Ecce ad te clamamus
captiui. qm te contemplimus libi.
Ecce qualem dñm contemplimus. et
ce quali tyranno seruimus. Surripiti
do captiuos nos tenet. ut confundat̄
presumptio nr̄a. Libera g̃ nos dñe a
malo. Hia tua. est miseria nr̄a. Tal
es facti sumus. qua te dñm omniū
reliquimus. Ecce clamamus ad te. q
malis nr̄i doctī sumus. mechi nos pos
se sine te. Ideo libera nos tu dñe qm
solus potes. Libera nos a malo. Ma
lum est enim hoc dñe. et non sicut
cēa mala. simulatiōi plequit. p̄dim
nocet. efficacius ledit. blandit̄ ut fal
lat. lenocinat̄ ut p̄mat. mentitur
dulcedine. ut amaritudinem infun
dat. Ideo dñe difficilius uincitur. tar
dius extirpatur. qua nihil desiderius
adūsum nos pugnat. et ad mortem

blandiente dulcedĩe · ip̃am ⁊ uolũtatẽ penetrat · et q̃d uir postmodũ tori natẽ dñice · ip̃am tñem uoluenta q̃dam pes tifere delectatiõis · p̃ suasione inclinat · p̃ ea liberu nos a malo · ip̃m ei unũ sc̃e ẽ mẽtis dũ delectat · nos aũt malicia eius excepti · malum agnoscim⁹ · Ideo liberа nos a malo · Si una esset · ut ita dicã tabefacta et rigida q̃q; uicia mala eam liuida nõ absconderent · facile ei cognoscẽtes nocẽtia · dũ seruitutẽ amarã · Propẽea dñs ih̃s uel ꝺ dicit · intelligi q̃d est ip̃m malum · In se q̃ppe hoc unũq̃q; uĩ non possit abscondi · Hoc ũ non intelligit̃ in eo q̃d est amplius aliq̃d dicit̃ · Propẽea dicim⁹ quia malum est · quĩ forte non sentiret̃ in discretẽ · Sensus q̃ppe in illo fallax excepti tum hoc ei decipit̃ in se ꝺ decipiat̃ ẽ se · Propẽea discat malum audiendo · qui exhibere forte poterat bonum ẽ seruiendo · Libera · n · a · m · Semi nam malum ẽ · et ideo flagitam⁹ q̃ malum ẽ · libera nos · Scia q̃ppe illuminata ẽ ut cognoscat̃ s; fortitudo ñdũ roborata ut uincat · Quicũq; ꝺ dñice · Qui adhuc ignorat̃ quod iam nõ pot̃ celari · nec tñ potest singulari · Audi ꝺ cõfitentes · et ad unũ impotentes · Libera nos a malo · De septem donis sc̃i sp̃ĩ.

Scriptum ẽ · si ergo uos cum sitis mali · nĩ nostis bona data dare filiis uestris · quãto magis pr̃ ur̃ celestis dabit sp̃ĩm bonum petentibus se · Quo ei filii sumus · non aliud q̃rimus · Igit̃ aliud querimus qui thesaurizam⁹ filio · serui non filii · Quo argentũ q̃rimus · qui aurum q̃rimus · qui ẽlitoria q̃rimus · qui ẽtera q̃rimus · qui q̃rimus nisi rem seruitutis non sp̃m libertatis · Quod q̃rit̃ datur · Si queris cõtra · nõ plus q̃ q̃rit̃ accipis · Si queris spualia · quod q̃rit̃ dat̃ · et quod non q̃rit adicit̃ · Spualia dantur carnalia adiciunt̃ · Querite p̃mũ regnũ dei · et hec oĩa adicient̃ uobis · Igit̃ p̃cem rogaturus · et p̃cem ꝺ · et uis est · et celestia dona q̃rit · non ẽtera · ñ cõtra eam substantiam s; gr̃am spualem · Valuit eũ sp̃m bonum petentibus se · Dabit sp̃m bonũ · dabit sp̃m suũ · Valuit sp̃m suum · ut sanct⁹ sp̃m tuũ · Sp̃m sc̃m dabit et sp̃m p̃aclitem sanabit · hic egrotat · ille medicina · Si g̃ uis sanari uult · q̃re unum · si pecus pro sp̃u · sp̃m sc̃m pecus · Solu timere morbo medicinam appetit · morbus medicina · si corrupit · si morbũ medicina dirumpit · Non illam infecit · si et illa defecit · Igit̃ noli timere sp̃m dei sc̃m · ad sp̃m tuũ p̃mium iungere · q̃ p̃mium est et dignus gloria illi · Non ei hoc hic q̃ dignus est · si ut dignus fias · Veniet ad te · ut mansionẽ faciat in te · Non ei inueniet quĩ uenient · si nec et ut faciat · Pul̃ dificabit · postea lauabit · Primũ ad sanitatem · postea ad uenditatẽ · Si g̃ filii es · et patrem pecis confide · ne timeas · deus audit · pr̃ quam dit · Sic̃ non p̃t · nõ audire q̃ dñs est · sic non p̃t nõ q̃rere quia pius · Valuit g̃ ẽ q̃d petis · si recte petis · et non uite ozo tua ⁊ uanũ · si digna fuit q̃rendi · Pro morbo clamando postulasti · medicina accipies · Fides tua morbus tuus · sp̃s dei sanitas tua · Sonũ morbũ superbie dabit̃ ẽ medicina sp̃s timoris · ut sanet corruptionem · elationem · et restauret sanitatem hyuilitatem · Sic singula uicia · singulas medicinas habent · Septem uicia · septem sp̃s · q̃ morbi · tot medicine · Quo sũt septem sp̃s · Septem dona sp̃s · ⁊ dona sc̃i sp̃s · et sp̃s sc̃s · Donũ est sp̃s · sp̃s ẽ · se sp̃m dat sp̃s · Donũ sp̃s · septiformẽ se ẽm ut · Propẽea unus sp̃s septem sp̃s quia septiformẽ datẽ · et septiformẽ aspirat ẽ · Septem aspirationes · et sp̃s unus ⁊ una medicina · septẽ morbos curat · p̃ ea una septem · una natã · opus septẽ · Sublimitas una · septiformis effect⁹ · Pr̃ sp̃s ẽ · sp̃s timoris · Deus sp̃s · sp̃s pietatis · Scientia sp̃s est sp̃s scie · Consilii sp̃s ẽ sp̃s fortitudinis · Intellect⁹ sp̃s timoris ẽ sp̃s sapie · Hec autem oĩa operat̃ unus atq; idem sp̃s · Ipse est timor · ipse ẽ pietas · ipse est scia · ipse ẽ fortitudo

ipe consilium · ipe intellectus · ipe sapia · O
mnia hec tibi sit · qui timet nihil ẽ · Nec
priendo illum qui diuisit nõ est · tu ad
diuisa formaris · ꝑ ea multipliceris in te
qui in se unus ẽ · et idem semp qui eris
est amor tuus · ipe timor tuus · Israh
nacob labam ꝑ timorem patris sui ysaac ·
Qui eã gliãnat · ipe et meliorat · Pri
mũ ad te uenit ut faciat tuũtem · no
uissime ut faciat diligentem · Idem lu
men ẽ qd oculos lippientes purgat · et
claros demulcet · Diuisa facit q diuisa in
uenit · eã ipam ẽ se unũ est · et in te
q; unũ ẽet · si te unum inueniret · Si
samum oculum habes · perpes unũ sine pe
na · Si autem egere ẽ oculis · molestus
sic aduenio illi · Expedit eã ut uel
sic ueniat qr si nõ cruciaris · non ibi
nanis · Pugnant duo ꝛia · medicina
et morbus · Medicina pro te · morbus
qd te · Si morbo non resisteres · pena
non sentiretis · Pugna contra morũ pe
na est tua · non tam causeris medici
nam q morbum · Volorem q duo infe
rimus · unus impius · Medicina posse u
ultos morbos ledere intendit · Propter
solus morbus placem hõ · non ualentem · so
la medicina salutem hõ · penam nõ hõ ·
Cui autem simus huic pena est ablucionis ·
contrarios · alienus quod uenire uult ut
conferat · alienus qs abire non uult ut
noceat · In hac autem pena morbus qdẽ
acquirendus est non medicina · qr quod
cruciat ex morbo est · qui si ñ esset si
nus ẽet · et pena nulla ẽet · Sic ueniz
uenit ihc · et alienans ihc indit se tibi
tu autem ex eo quod ꝛiũ illi potest · ñ
statim adquiescit ad illum si facis q
traditionẽ illi ne pacifice ingrediatur
ad te · Venit tũ · et illuminat te ut uideas
in te · quod et priꝰ uelut si non vide
bas · et ideo nõ videbas · qr nõ intendeb
as · Illo aduenitente illuminaris et uni
caris · Illuminaris ut uideas · Iustifica
ris ut sencias · Sentis et enim · et ꝑsentis ·
videt · et prudes · Aliud videt aliud prude ·
aliud sentis · aliud ꝑsentis · Videt malũ
et prudes malum · malum ꝑsentis uides ·
malum futurum prudes · culpam sentis ·
et penam presentis · Prius autem qm
ihc ihs ad te ueniret nec videbat cecus ·
nec sentiebat mortuus · et ꝑ ea non vide
bas · quia non refugiebas · nec sentiebas ·
quia non attendebas · Postea vo tenuit
tedio et cum gustu exercitus es · et
illuminat · ut malum agnoscerem · Pri
malum quod placebat id ẽ culpã · deñ
etiam malũ quod ex illo · et pro illo mere
bar id ẽ penam · Vtrũq; debui tenuis
aduenientis · ut et malum ꝑsens sentirem
et malum futurum prenderem · Exinde
pena illa medicinalis exoriẽ · cum sen
sificatus de malo quod preteris dolere inci
pis ut corripiaris · et illuminatus dema
lo quod mereris · timere incipis ut ea
ueas · Nisi ei doleres nõ corrigeres · et
nisi timeres non cruceres · Prius gr illu
minaris ad culpam ut eam uideas · deinde
ad penam ut eam timeas · ut postremo
timore sanificatus · ꝑ culpa doleas · et eã
corrigas · qr forte nõ doleres nisi timeres ·
Nisi ei pena uideret · que timet · nec
doleret pro culpa que placeret · Ideo ostẽ
dit pena sequẽa post culpam ut ipa el
pa que in experiencia placet · saltem in
recbutione displiceat · ut attendere in
cipias q malũ est id etiam quod in ea
dulce uidet · cum tam malũ sit quod ex
ei et post eam amarũ perpetiẽ · Illumina
ris gr et afficeris · quia uidet quod ẽret ·
et habes quod doleat · Si non illuminare
ris non cruciareris · quia non uidet q
timet · Nunquid si non ẽet in te quod
flammis debet · ignis sine pena uide
ẽ · et recipet illuminationẽ · et nõ sentiet
afflictionem · Pena ẽret culpa timet
quod totũ ex hominis sit supueniente
quo pena demonstrat ut uideat · cul
pa sensificat ut agnoscat · tũ aliud ẽ
quo uidet · aliud qs uidet · aliud ẽ quo
illuminaris · qd aliud ad quod illuminaris · q
quo illuminaris tenet · aliud ad quod
illuminaris ẽret · Cum ẽret qñ lumini q
impiet · quia priꝰ qm illuminaberis ñ
ẽrebaris · Expedit eã ut ẽret ueniat ·
qr ñ ẽrat pena · non corrigit culpa ·

115

Prope est lumen bene esse facere dñm ostendit quod cruciatus quam pallium corrigo quod male delectat. Sic ge illuminatus: ut creatis. Primum lumen cribrole est. imo tenebre cribiles sunt que uidentes per lumen: quia uideri non possunt sine terrore. quod sentire non potest sine dolore. Per certum ab illo qui se meruisse agnoscit ut sentiat quod minime uidet. et uitare non uidet. Hinc ge cum oritur nascitur eum peculum punitet: qui penam ho in hoc malum qd cruciat. non in hoc malum. quod uiuant. Malum in quo non malum. Omnis enim pena malum est: si non omnis pena mala est. Quod enim offert ex pdest. ad aliquid bonum e. et si in semetipso non est. Et pp uenit pena minor. ut maior pena uitetur. et hoc bonum est: tamen ex eo quod bonum est. per penam enim liberum a pena. et expedit ad tempus sentire quod molestum sit: ne semper sentire oporteat quod intolerabile sit. Hoc autem bonum tuum optate ex eo qd non est bonum tuum. Ille qui est verum bonum tuum. optaturus pulmodum. Aliud bonum tuum. quod non solum per ipm sit. si ex ipo. Primum enim ex pena tua optate libationem tuam: p modum ex dulcedine sua optate gaudium tuum. Tamen utrobiq unus et idem ipse. hinc qui optate illuc: et qui optate. eo ex quo optatur.

Incipit prologus magistri hugonis uiri doctissimi in tractatu de sapiencia xpi. et sapia xpi.

Prudentia ac religiosa uerbi diuini inter ceteros ex precipue scrutatori. ex. h. peccatoz. Aliqcies accidisse comperi. ut in rerum difficilium tractatione. aut in sapiencia relatoris auditorem exorrumperet: aut tam ueritatis auditoris relatorem infamaret. Quappropter eque cauendum in uidet. ut potissimum illic ubi sine periculo aliud sentiri non potest. nec facile mihi persuaserunt. nec aliena temere iudicare. Noui enim ut dicit sc augustinus. quia somnium hominum pariat. atq; eo iudicio quo in sua cognitione fallitur. certa q; que preter ipsum sunt non recte comprehendit. Quid enim hoc est putatis. quod de rerum ueritate tam diuersa sentire solent hoies: Non qd non una est ueritas: Ecce ut interim de eo taceamus. quid est quod dialectici tot diuersas. et tam aduersas. ne dicam pugnantes habere sententias. Non quid ois nouerimus unum id quod est. si amore fallendi diuersa finxerunt: Non sic ego puto. si narrant quaq; somnia sua. et ea qua primum ipsi in se opinione deceperint sunt: pluribus quos nescientes seduxerunt. Et sicut hic iob amicis suis arrogantibus. et de se plusquam oportebat presumentibus dicit. Omnes uos non solum scientiam moriemini: si etiam quoq; ase sapiam putatis. Dignum ge est. ut id ipsum in nra nos assertione reddat cum dos. quod in una assertione ueritatis tot unum uidemus esse diuersos. Quia ei dulongue ueritas uidet. pauci diuersa uidentia: et cui de ipsa quisq; potest quicquam ipse est. In nobis quippe est. quod de rerum cognitione percipimus. et eo in ordine intellectus de his que extra sunt ad ueritatem iudicat. quo se animus interius in repraesentatione figurat. Vnde neque est ut dum mens interius corrupta alienetur intellectus quoq; in iudicio eorum quos uerius sunt decipiat. Hec ipsa est causa que etiam aliquando in unitate sensuum controuersiam uertere gignere solet. que tum time magis uenialis fit: cum pernax non fuit. Hanc ge nos qui ubi si tractatores. et inquisitores ueritatis esse uidemus. si nec nos forte ut assolet. aliquem inuenerimus. cuius in id ipsum recidimus: ne si cepimus nra dicta prima eque defende. aliud putemus sapuisse. Illis quod de ana xpi eternali nru a me quereretur dignata est. iam pridem inter quosdam sapientes uentilatum fuisse didici. atq; ex eo his quod senserint quibus magis credendum esse crediderim. tum aliis de ipsis. tum ipse de se referentibus

agnoui. Ego autem cum sepius hac q̄
stione pulsari soleam: talem me esse p̄
fiteor. qui nollem aliquid hinc ab hoī
bz ul tam curiose ac supsticiose inq̄ri
ul tam fidenter asseri. Vnde nunc quo
q̄ gemina ī hac re consideratōe coar
tor: cum videam me et prudencie
ūre debere silencium et bonitati res
ponsum. Int̄ hec ipa ē rei difficultas
occurrit. que fortassis non potit a
me ita ut decet compēdiose discuti.
cum ego si modū indicendo transiero:
timeam supsticiosus uideri. Volo ta
men et multo magis uolo. aliqua in
pte in sciencie argui. q̄m caritatis
contemptor uideri: et verba incom
pata habere q̄m cor peruersum. Incipit
Queritis de aīa xpi. i. de il tractatus.
lo rōnali spū. qui hūanam ī xpo
hoīe carnem uegetauit. q̄m verbum
cum ipsa carne. et in carne ipsa sibi.
in vnitatem psone ppe vniuit ut
eēt unus xpc in vna psona duabz na
tis. tribz eēnciis. una uidelicet psona.
q̄ idē homo pp quod suscepit. ⁊ deus pp
quod fuit duabus natis. s. dīna atq̄
hūana in dō et homine uno non un
is. tribz essenciis. dīnitate. carne et
aīa. sine separatōne discretis. sine cōfu
sione sociatis. de illa in q̄m aīa. qua
mediante ūbum caro factum est.
et hitauit in nobis. queritis utrū
equalem cum diuinitate sciam ha
buerit. Adicitis eciam quia si illa
anima que q̄mus creatrici nature
ineffabilit̄ unita fuat indubitat̄
tam creatā erat. equalem cum diui
nitate sciam habuit: tunc nimirum
cratā creatori equalis fuit. Non po
sse autem creatori facturam suam
in equalitate comparabilem fieri. et
si potuerit. in consorciū unitatis ass
umi: longe aliud esse uniri digna
tōne: et compari maiestate. Multa
sunt alia que ī hunc modum fortas
se absurda ostendere potuistis. Sz eo
sic una nobiscum falsa refellere cu
pio: sicut uera profiteri. Quo modo
enim deus immensus esset. si ad eius
equalitatem aliqua q̄mlibz excellens.
q̄mlibz singlaris creatura ptingeret:
Magnus inquid psalmista dn̄s est. ⁊
magna. u. e. et. s. eius numerus.
Non est sapia. non ē prudencia: nō
est consilium contr̄ dn̄m. Vbi q̄ntum
non est: tantum dici quid potest: por
cio queritur ubi numerus non inuenit̄:
Sapiencie eius non est numerus:
Quid g̃ dico: Anima xpi aut creatā
non fuit: aut creatori equari nō po
tuit. Immo v̄ quia creatura est: cre
atori non dico equanda. sz plus audeo
dicere eciam comparanda non est.
Ergo dicitis minorem habuit sapi
enciam q̄m ūbum. Ita profecto: si
aliam habuit sapiam q̄m verbum.
Sz queso quid dicimus. cum aīam
sapientem dicimus: Quis enim sa
piens est. sa sapia sapiens non est:
Et tam̄ alit̄ sapiens est in quo sap
iencia est: alit̄ sapiens est qui sapi
encia est: Creatura sapiens est. q̄
in ipa sapia est: creator uero sapiēs
ē. quia ipe. Nullus tam̄ sine sapia
sapiens ēē pōt: sine ea q̄m habet. si
ue ea que ipe est. Anima g̃ xpi si sa
piens est. immo. quia est. aut illa
pculdubio sapia sapiens est q̄m hēt.
aut illa que ipa est. Creatura autē
et si participatōne sapie sapiens est.
ipsa tam̄ sapiencia ēē non potest:
Que g̃ est illa sapia. qua anima xpi
sapiens est: Quid dicit iohs de ver
bo: Erat inquid lux uera que illu
minat omēm hoīem uenientē in
hunc mūdū. Quid est v̄bum. nisi
sapia: Idem enim qui ūbum dei a
iohe dr̄. ipse dei sapia a paulo noiat̄:
xpm enī inquit paulus dei uirtutem
et dei sapiam. xpc g̃ ipse est v̄bū:
et ipse est sapia. Verbum sapiencia.
et sapia v̄bum. Verbum sapia. q̄
eructauit cor meum ūbum bonum.
Sapia ūbum quia sapia ex ore alti
ssimi prodii: p̄mogenita ante omē
creaturam. Sapia g̃ ūbum cordis ⁊

Nūquid n̄ sapia sapientem dicimus?

Sapia est.

et uerbum sapiencia dicit. quia dum
uerbum de corde et sapia ex ore pro-
dire dicit. idem de sapiencia, uerbum
demonstrat. Item; si uerbum illuminat
sapiencia illuminat qz nec illuminare
uerbum preerat. si sapia non erat.
Quid enim faciet uerbum sine sapia:
Verbum sonat: sapia illuminat. Ha
et ipa sapia lux est. et deus lux est.
quia deus sapia est. et cum deus illu-
minat. sapia illuminat. et luce illu-
nat. nec alia luce illuminat. nisi ea
luce que ipa est. quia deus lux est. z
uerbum lux est. z sapia lux est. qz
uerbum sapia est. et sapia deus est.
Erat inquid lux uera que illuminat
omnem hoiem uenientem in hunc mu-
dum. Quid igit: Malos illuminat
lux ista: Et malos deus illuminat:
Quo modo g dicit sunt: Audi quid-
sequit. et lux in tenebris lucet. et
tenebre eam non comprehenderunt.
Quid est lux in tenebris lucet: Quid
tenebre facium si lux in est: Et te-
nebre eam non comprehenderunt. Ta-
men ipa lux lucet. et illuminat: si
non omnes uident eam qui uident per
eam: Lux lucet: et per se lucet. lu-
cet p se. et illuminat ex se. Sam u
sciamus qz p se lucet. et ex se illumat.
Erat inquid lux uera que illuminat
omnem hoiem uenientem in hunc mu-
dum. Solem lux erat. quia nos christi lux
mundi. si uera lux non erat. qz lu-
na erat ardens et lucens nec plenus
ipsum lucens. nec ex semet ipo illumi-
nans. Erat lux uera plemet ipam
lucens. et ex semet ipsa illuminans.
Hec est lux uera per se lucens. et
ex se illuminans. que illuminat om-
nem hoiem uenientem i hunc mundu.
Non dixit bonos. non dixit spitalem.
si; omnem hoiem uenientem in hunc
mundu. Unus est enim sol. et omnes o-
culos p eum irradiat: si; non omnes
qui per eum uident agnoscunt eu.
Simile lux uera que illuat omnem
hoiem uenientem in hunc mundum
cunctis sufficiendo. in omnes claresce.
unusos illustrando: si; alius per eam
uidet. alius eam uidet. Sah illuminas
et ut ceca uideant. ipm p quem uident
non uideant. quia lux in tenebris lu-
cet. et tenebre eam non opphenderunt.
Boni uero illuminant ut eum uide-
ant. a quo et per quem uident. ut ad eu
referant. et in eo amenti sup omnia quod uident. Omnes g per eum illumi-
nant qui uident: si; excellencius a
eum uident. Per eum illuminant
qui uident. et ex eo illuminant. qua
ipse lux est a quo illuminant. Unde
autem lux illuminaret. si ex semet
ipsa non illuminaret: Unde illumi-
naret. si id quod ipsa est participa-
dum non preberet: si; forte timendu
est ne polluatur ab immundo. ne ob-
scuret a tenebroso: et indignum sit
ut opphani sui qi corrumpatur impol-
luti. erranti; viu communicabile di-
cit. Superfluo illa cogitant. qua lux
que in tenebris lucet. sicut non obs-
curit a tenebroso. sic non corrumpit
a contaminato: in tenebris clara. et
in sordes in coinquinata pseuerat.
Nam cum omnia in ipsa et in omnib; ip-
sa sit. et tm immisce create nec cum-
tudo cumpit est: nec malicia nocet i
error errat. lucet g et illuminat.
nec per aliud. nec ex alio. si; id qd ip-
sa est. et quo ipa lucet. omnib; illu-
minandis communicandum prebet. et o-
tum ipa possidet. Audite tem. Dns
mdo sepe dat sapiam. Quin sapiat:
forte aliquod accidens dat. quo nos
affectmur. ut sapientes effciamur.
Quid enim sapia est: Sone accidens:
Vat g dns sapiam. Quin sapiam: Dns
sapia a dno deo est. tm. Quid omnia
accidencia a dno deo sunt. a quo sub
omnia que sunt. An forte quoddam
accidens a deo non est. quia quic
ab ipso non est: Omnis tm sapia
ab ipo est. Quomodo est ab ipo: Fo-
te quia domum cuius est. ab ipo est. qz
factura cuius est. ab ipso est. Siquid

non et omnis anima ab ipso est. et omnis
substancia ab ipso est? Quid magnum
quid nouum. quid mirum dictum est
omnis sapiencia a domino deo est. si accidens
quoddam ab ipso est. a quo omnis sub-
stancia est? Quo modo ergo omnis sapi-
encia a domino deo est? Aut quia opus
eius. aut quia donum eius? Si sapiencia
creatura est. stulticia quid est? Cre-
auit deus sapienciam. et non creauit stu-
lticiam? Ergo quedam accidencia deus cre-
auit. alia esse habent. et ab ipso non
habent. Quis hoc aut dicere presumat.
aut dictum approbet. quia aliquid
habet esse. et a deo non habet? Quid dice-
mus? Deus ergo accidencia non creauit
et alter quidam creator est. sapiencie deus
dator? Ergo dare sapienciam deus potuit.
creare non potuit? Ergo aliunde acce-
pit quod dedit. et dedit quod suum non
fuit? et accipere potuit quod non habuit.
Quis hoc dicat? Quis hoc sani capitis.
uel in cogitacionem suam admittat? Qua-
liter ergo omnis sapiencia a domino deo est? Siue
quia donum eius est. siue quia fac-
tura eius est? Nam si factura est
non semper est? quia quod aliquando cepit
non semper esse habuit. Quid ergo ait?
Omnis inquit sapiencia a domino deo est? et
cum illo fuit semper. et est ante eu-
um. Mirum est. Ergo accidencia semper
cum deo fuerunt. et si accidencia semper
cum deo fuerunt substancie non fu-
erunt? An omnis sapiencia a deo est. et
non omnis sapiencia cum deo est? Absit.
Sed omnis sapiencia ab illo est. et omnis sa-
piencia in illo est. et omnis sapiencia cum il-
lo est. et semper est. Et quid facimus
de sapiencia que accidens est? Numquid
non ipsa semper cum deo est? Quo-
modo ergo omnis sapiencia a deo est et cum illo
fuit semper. et est ante euum? Quid
ergo de illa facimus? Excludamus ab ad-
itu sapiencie in sapiencie figmenta. et fanta-
sias has nescio quales et somnia ua-
na que nobis uere accidencia sunt?
quia nobis creata non fuerunt. Agnos-
camus ueram sapienciam qua sapimus

quicumque sapimus. quicquid sapimus?
eciam si eam non sapimus. Ad lucem
lucentem in tenebris attendamus. ne
tenebre simus? quia lux in tenebris
lucet. et tenebre eam non comprehen-
derunt. Et tenebre inquit eam non
comprehenderunt. Quomodo enim in com-
prehensibilem comprehendere potuerunt? Et
tenebre eam .n. e. lux ergo quid fecit?
lux lucem comprehendit. Et que est ista
lux? Utique sic lux lucem comprehen-
dit. lucem comprehenderunt? qui a
luce lux facti sunt. lucem compreh-
enderunt. qui a luce illuminati sunt.
lucem comprehenderunt. qui eam lucen-
tem super se in se susceperunt. Compre-
henderunt similitudinem non equalita-
te. Hec est ergo unum et uerum lumen
omnium spiritum rationalium. precipue
sanctorum? quod illuminat omnem ho-
minem uenientem in hunc mundum.
Quod sine diminucione sui ab omnibus
participatur. et cum idem sit in omnibus
non tamen ab omnibus eodem modo percipitur.
Ipsum enim quicquid est. totum est. et
ubique totum est. nec minus aut ma-
ius in eo est. et tamen secundum partici-
pacionis differenciam. minus et ma-
gis de illo percipiunt omnes qui secundum con-
dicionem suam. aut donum gratie lar-
gitoris minus ac magis huius eiusdem
communicacionis ac participacionis capa-
ces sunt. Participatio ergo alias maior
alias minor est? participatus autem
non alias maior. aut minor. sed idem
ipse totus ac plenus ac perfectus ubique
est. Cum ergo animas sapientes dicimus
et sapiencia sapientes dicimus. istam
sapienciam cogitemus et ipsam esse solam
credamus qua sapiunt quicumque rationales
mentes uim intelligendi atque discer-
nendi perceperunt. Hec enim inquit vi-
ta eterna ut cognoscant te solum de-
um. et quem misisti ihesum xpm. Cognicio
itaque dei? uita eterna est? Et quid est
cognicio dei? Numquid accidens? Ergo
amor dei accidens est. et beatitudo accidens
est. et in accidentibus est beatitudo nostra.

imo potius eam non depre-
hendunt.

Quare non magis dem̃s sic dicendo nīa: Hec sapīa qua cognoscimus. hec amor quo diligimus: hec gaudium quo exultamus. Ergo una sapīa est qua omnes sapiunt. si ēt uno sapiūt nō. qua participando sapiūt. Quod si omnes hac sapīa sapiunt. quos sapiunt: nullo magis hac sapiencia sapiunt illa aīa que ipsi sapiē unica sunt. Quē non sorte participationis ex illa uigent. si privilegio unitatis plenitudinē posse dic. Quid enim de sapīa minus habere potēt. cum ipsa plenitudo sapiē i corpe erat: In quo aut habitat omnis plenitudo diuinitatis corpaliter. De quo hoc dixit sone de xpo. Quo modo gr̃a in xpo habitat omnis plenitudo diuinitatis: Vtrū essencie sunt in xpo. caro. anima. diuinitas. Quid gr̃a habitat in quo: Aut diuinitas in diuinitate. aut diuinitas in anima: aut diuinitas in carne. Si quid est diuinitas. habitet in diuinitate: Quonquid hoc aut congruum erat dicere. aut necessariū audire: Ergo in humanitate xpi habitat plenitudo diuinitatis. Quod si plenitudo diuinitatis xpi: gr̃a et plenitudo sapiē dei. Quid ē enim diuinitas. nisi sapīa dei: gr̃a plenitudo sapiē dei. habitat in humanitate xpi. Vbi: In carne. aut in anima: Aut simul in carne. et in aīa. nec per carnē in aīa. nec in carne per aīam: In carne gr̃a sapīa hītare. et non habitare in anima: Absit. Sed sapiencie anima uilis: et domus sapiencie anima xpi: Et quid dixi: Domus sapiē aīa xpi. Amplius dicē debui: si amplius dicē potui. Quia est sapīa in ea hītat: ideo domus dicit si quia corpaliter habitat: ideo amplius dicē debui. Quid ē cōiūctē hītare: Vnū facta ē cum illa in qua habitat: et per illam unum cum illo in quo illa habitat. Quo modo unum: Non substantie nature: sed unitate persone. Vna psona: nō una ēsencia. Ergo in corpata est diuinitas hītaculo suo: cum plenitudinem infudit. ueritatem sociauit. Sapīa edificauit sibi domū. excidit columpnas vii. Quales: Nequesset sine eis dm̃s. sc̃t sapiē. et intellectus. sc̃t consilii et fortitudis. sc̃t sciencie et pietatis: et replenit eum sc̃t timoris dm̃i. Este columpne septem in domo sapiē. Excidit columpnas vii. Vnde excidit: De monte excidit. De quo monte: De monte umbroso. et condenso. De quo monte: De monte et mteitis. De monte ingiestatis. Excidit columpnas vii: excidit non absciditi accepit si non abstulit. Columpnas de monte excelsas in edificium domus posuit: et tam montem nonnumquid. Et quid mirum si sapiēa ad fabricandam domū suam columpnas excepit de monte excelsas. et a monte non separatas que ad habitandam domū uenit. et tam inde uenerata ibi pmansit: Sapīa gr̃a edificauit sibi domum. Qualem domū: In q habitat omnis plenitudo. diuinitatis. Et item. Quia in xpo complacuit omnem plenitudinem inhītare: et per eum reconciliare oīa in ipsum. pacificans per sanguinem crucis eius sive que in terris. sive q in celis sunt. Videte quid facimus: Apostolus testatur plenitudinem ibi ee: et nos dicimus quia totā sapīa non est in domo sua. Ergo dimidia mtis habitat: et dimidia foris. Et ubi quiet. si domi non mansit. Et ubi quiet. In quo hītat omnis plenitudo diuinitatis corpaliter. Vbi plenitudo est: nichil deest. Vbi nichil deest: totum est: Si forte plenitudo diuinitatis ibi est. et plenitudo sapiē non est. Vide item. In quo sunt omnes thesauri sapie et scie absconditi. Si dicitis. Vnus thesaurus sapiē et scientie ibi sunt. et absconditi sunt. Patet. et non uidet. Absit autem ab intellectu nō: ut sic sentiamus.

g: absconditi sunt. non ne ab eo absondam? Si; ne in eo ab impijs videam? Absconditi sunt? ne tempore opportuno proferam? Absconditi sunt? et recondita sunt? Absconditi sunt. ne per eam indignus appaream? recondita ut in eo dignus eligam? Recondita sunt. ne obfuscem aliqua rubigine peccatorū? ne polluam aliqua sordes? Enumerum. aut contagione vitiorū. Recondita sūt uelud in uase sincero. uelud in habitaculo mundo? ne forte quis ualeat eis maculam ingerere et time ingredi aut obprobrium sustinere. Apprehendent septem mulieres virū unum in die illa dicentes. Panem nrm comedemus. et nestimentis nris operiemur. tm nr uocet nom tuum sup nos? auser obprobrium nrm. Ergo recondita in eo sunt? Si absconditi ab eo nō sū. Vñ inquit nemo unde unigenitus qui est in sinu patris ipse enarrauit. Si narrauit? et unde. Vsi hoc probam? Quis de cel descendit nisi qui de celo uenit filius hoīs qui est in celo. et qd unde et audiuit. hoc testat. Unde audit. In q unde? In diuinitate. aut in hūanitate? forte in diuinitate unde? in hūanitate enarrauit. Illud q audierunt. in quo unde? Aut si nō unde. qm audierūt? Unde g in diuinitate. unde et in hūanitate? tamen ex diuinitate. sic et illi qui audierūt. in nisi ex illustratione diuini luminis unde potuerūt. Erat g plenitudo diuinitatis in aīa x. erat et plenitudo sapie. in aīa x. et exp lenitudine sapie. plene sapiens erat aīa xpi. Q inquit tanta sapiam hō aīa x? quam deus hō. Quid hec comparo. in unus solus est? Una est sapia dei. qua sapiens est aīa xpi. in participando sapiens est? ut hoc uel illud in illa et per illam sapiat. Si plenitudinem hūdo ut totū possideat. Non g dicam quanta aut tanta si dicam totā sapiā dei in aīa x? et tota sapia dei. aīa x sapiens? nec tm equalis dō aīa xpi? quia sapia dei non est. Porro longe aliud? sapia sape. et aliud sapiam dei? quia q sapiencia sapit. quod hoc aliunde accepit. qui sapia est. et semetipo hoc quod sapit. Illic gra. hic natura. et ide illic gra. quod hic natura? in tm illic gm naturam ad inmutabilitatem cōmutat. in hic natura ad inmutabilitatem gram coartat. Qui uero audet dicere plenitudinem sapie non fuisse in aīa xpi? dicat plene sapientem non fuisse aīam x. Tota g dei sapia erat in aīa x. quia tota sapia dei unita erat et coniuncta aīe xpi? nec tm equalis erat dō aīa x. Non ei natura optari potuit. quia sine inhabitu gm accepit quia ei im inhabitu gra erat passibilis natā. Iam illud qd inutilius. quia si hoc ei esset eam dō sciam etiam bitudine equalem hoc quoniam sibi nō cohereat? in pcti nil attinet dicere. quia equalitatē p patōis tollimus. ubi singularitatem unitatis demonstramus. Et longe aliud est de hoc et de te. quia hoc prius ad gm. te prius ad naīam. Si; esto multitudo sapiam sine scientia compatione adunata? mundo equalem bitudine hec sapia est? Ergo et maior maiorē. et minor minorē. et demones tanto hominib; beatiores simul? quanto eos scia antecedunt. et quid de caritate dicam? Scia inflat? caritas edificat. Non g quemq; amplius sapium? de maiori dilectione stati plurime pollicitus? quia longe est aliud uidere et aliud diligere. Sume iam et uidere. et odere me et patrem meum. Sicut tamen hic fine est utrum equalem noticiam cuius rei equalis amor comitetur? quia ubi est una sapia. sicut non pot esse compatio plurium. ita nec equalitas duorum. Porro adiecisti? et dixisti. Cum sapia sit magnum et spirituale bonum. tunc si anima xpi equalem hat ei deo sapiam falsum erit dm in omni uno maiorē hre sufficiam quin eius creatorem. Et

dēceptꝰ. Sicut non potest creatura e quari creatorꝛ: ita nec unum unꝰ uno alterꝰ. Sꝫ hoc bene et uerarit ubi ꝺ ubi creatorꝛe unum aliud atq; diuersum a uno creatorisꝰ inuenies. Ubi ū unum et idem ipsum ẽ. manus ac minus esse quid pt̄: Quid est ei uerum unū creature ꝓpriꝰ tñ alius ꝓ ꝺō: Aut qd est unū dei aliud ꝓ ipsum: Si g̃ uerum unū et unicum unum creature deus ẽ. et unum ꝺn̄. Aliud ꝓ ipm̄ ee non pt̄: numquid secundꝰ deus minor aut maior se ipō est. qr creatura sine pte et sui unum ipe est: Cessꝫ g̃ tandem tam crebra repetitio compu tionis: ubi singularitas est unitatis. Uelude ad cōfirmandam ꝓpositam assertionem: addiuisti ubi apli: quibus attribuere putatis minorem dō. sapiam habuisse aiam ꝙ. Uicit g̃. Quis enī scit hominū que sunt hoīs. ñ spūs homi nis qui est in homine: Itaq; et que dī sunt nemo cognouit: nisi spūs dei. g̃ ut uidet non cognouit aiā ꝙ. si nemo cognouit ñ spūs dei: nisi forte quis uobis respondere uelit et ꝙ aiam finisse spm̄ dei. Que tamen sunt illa dī. que nemo cognouit nisi spūs dei: Que. ū illa de quibꝫ ibidem dī. spūs omnia scrutat et ꝙ profunda dī: Que. ñ illa de quibꝫ dicit deus oculus non uidit absq; te. que ꝓpa uisti bona diligentibꝫ te: Que nec oculus uidit. ñ auris audiuit: nec in cor hoīs ascendit. Illa g̃ nemo nouit. nisi spūs dei. Et quid est quod sequit. nob autem dē reuelauit per spm̄ suū: Quem spm̄: Nisi autem non spm̄ huī mundi accepimus: sed spm̄ xpi ut sciamus quod data sunt nob. g̃ et spūs dei nouit. et spūs ꝙ nouit qr spūs dei spūs ē xpi. et uti etiam nouerīt quibꝫ eam per spm̄ reuelati sunt. Ego aiā xpi multo magis hec nouit. et plene ac perfecte nouit: que ipsius spūs p plenitudinē accepit. Non ei inquit ad mensuram deus dat spm̄. Et uidimus gl̃am eius gl̃am qi unigeniti a patre plenū gr̃e et ueritatis: Nos ꝙ quecunq; hec nosse mereīn: de cuius plenitudine ñ ꝯtuitus nosse meīn plenitudinem. sed gr̃e pr̄cōnem accepim. Hec inquit reuelauit nob̄ tuum hoīb quos dedisti m̄. Quid ē reuelatō nisi ñ aliquātō cognitionis: Ergo ꝙe aliꝰ no men reuelauit. cui ꝙe cognitionem nō habuit: Absit. Rursum. Cum autem uenerit ille spūs ueritatis. quem ego mit tam uobis: docebit uos oēm ueritatem. Quare ꝓpriꝰ ꝙe ab illo spū ueritatis oēm ueritatem magistꝫ non dicit quem ad docendam oēm ueritatem de ceptis misit. Sꝫ inquit spm̄. et spm̄ ñ inquit: cui plurimata oīb hominib fidelibꝫ prout uoluit distribuit. et plenitudinē ipe retinuit. Aliis cum in fudit: sed cum a se effudit. Alios replē se non euacuat: se non minuens et alios ditans: g̃ quod spūs dei nouit. et aīa ē per spm̄ dei nouit. et plene nouit qr spūs dei plenitudinē habuit. Postremo queda uba bī ambrosii in mediū adu cetis: et ne assercōni ure contrire uide antꝰ qualit intelligenda sint determina da sine demonstratis. Uicit animam ꝙ oīa hec per gr̃am: que deus spūs per natam. Quibꝫ uerbis fere adiungendū ee putatis. ne li forte sine temperamento illo. oīa ꝓprius que deitatis sunt eam habe diximus: creature que minꝰ ha buit ee mitatem. et que ē minꝰ habet imitabilitatem. et que mutabilitati atq; p sibilitati subiacere potuit. in cōmuni bilitatem et ea que soli dīne nature competere nosamꝰ. ē buere uidemur. Sꝫ hec determinatio. cū minus non omnino refutanda uideat. est tamen multo competentior. et cōmodior explicatio. ad qm̄ sua hec accōmodari possit. Animam namq; ꝙ scire oīa hec dī per gr̃am. que deus habet per naturam: quā plenitudo deitatis in uno ei unita ē et spūs p gr̃am. que in deo et ee unitate sunt per naturam. Hoc ista et tempe hec qr accepit: qd ille et ee unitate ha buit. qr sunt. Accepit non ut in eius quod accepit naturam mutata trans iret: sed ut in eius consortiū sublima ti ascenderet. Ista accepit qd nō habuit:

ille nec acquere potuit quod non ha
buit: nec desiit esse quod fuit. Quid
g̃ accepit aīa xp̃i: plenitudinē deit
atis. plenitudinem sapīe: plenitu
dinem virtutis. Totum qđ deus est
accepit. Quomō accepit: Non ūsiō
itate nature: sī unitate psone. Acce
pit non qua in illud ēternaliē fieret:
sī ut cum illo psonaliē unū ēet. Totū
tamen accepit. et totum habet: quod
ille non accepit et habet. Ergo aīa
x̃ ēternitatem hab;: īmēsitatem habet:
si totum habet quod deus habet. Quid
mi: Nec dicā. Licet in oīb; necessā
rium non sit ūltrā usum ad hoc adimi
nere: immensitatem habet. ēternitatem
habet: habet oīa per grām. que deus
habet per naturā. Quomō habet: Por
te quia dicimus: ēternitatem habet. q
dicimus: immensitatem habet. hoc co
gitemus: ut principio creat quod ēe
cepit. mēs inīmūabile sit quod ēternis
cōnem recepit. ītquid etiam qz deum
habet ut sit deus: Aut qua non est.
ideo non habet: Quomō tamē habet:
Q; habet psonaliē unitā non natāli
x̃ insita habet totum. non quod creatū
ēternū. aut immēsa esse possit: sī quod
ēterno. et immēso unita sit. Quod ei est
ēternitas aut immēsitas: Homō acci
dens: Ergo ēternitas et immensitas dei
accidencia sunt: Absit. Cum g̃ dicit
dī hoc ḡs per naturā: intelligit quia
deus hoc est. Cum v̄ dī aīa xp̃i hoc
habet per grām: intelligit qm̃ ūn v
nita est. Ergo totum aīa xp̃i habet
hoc per grām. quod deus est p natu
ram: nec tamē inde sequit quod crea
tā equs sibi equale sit. qz cum īmen
sitatem grē accepit. condicionem na
ture non amisit. Accepit quod non
habuit: sī non desiit esse quod fuit.
Accepit plenitudinē sapīe. in qua
per quam plene et pfecte sapiens ēet:
non tamen accepit ut sapīa ēet. Et
quid necē est singla psequi: breuiē
uob quid in hac re sentiendum ēe
undē ostendam. Plenam ac pfectam
et totam dei sapīam in aīa x̃ fuisse
credimus. et ex ipsa sapīa eam aīam
plene ac pfecte sapientem. non ex ipā
participando: sī totam possidendo: p
singularē conceptū. et mēsurabilē
comprehēdit. Quare mēsurabilē cō
prehēdit: Quia sīm plenitudinem ac
cepit. Ih Ihūs luēna erat ardens et
lucens. Hic lucem comphendentes qz
tenebre non erat. Q; quia ex parte q
prehēdebat: pte ea mēsurabilem illam
in xp̃o comphensionem comphēdere
non pōtat sī aīa. Cui non sum dignus
soluam corrigiam calciamenti ei⁹.
Ergo ihēs xp̃s corrigiam soluere non
potuit. In illo ei erat de plenitudine
accepit: sup illā plenitudinē compre
hēdere. Hoc itaq; quod noluerat dicē
potuit: quod non concepat credere e
legit. discute non plimplet. Volunt
g̃ ille unionem soluere: ne nos pecu
niam unitatem compāre. Quid nobis
uidē: Nonne illi corrigiam incarnati
uerbi solue uolumus qui unitatem in
effabilis sacramēti. differencia compa
tōmis diuidimus: Anima g̃ ihū deple
nitudine accepit: anima x̃ plenitu
dinem comprehendit. Comprehēdit
dico. non equalitate nature: sī plē
tudine grē. et unitatis pfectate. Ec
ce pstulanti dixi. qđ et rubenti de
bueram. quod magis in hac assertio
ne approbandum putaui: sī in rebus
dubiis sī manifesta auctoritate nō va
leo. ab aliis quidem sic accepi nolo. ut
querentem me adiuuent inuenientē
non refutent. Quing; aūt in hoc psi
stimo ut hoc asserere contendant. qđ
aīa sint ulla sapīa qua aīa x̃ sapiēs
q̃ erit. aīa que aīe x̃ unita sunt: e
go neminī preiudiciū facē uolo. Ve
rum ipi quo sensu hoc asseram: ne
forte circulus sit. magis sua sīm ve
ra pronunciams. Hoc unum īdubitan
ter affirmo. quia aut aīa sapīa prece
unam in aīa x̃ non sunt: aut si aīa
sunt. equalis illi non sunt. Hoc credenti
ei qui non credit: non bene credit.

Ne 119

sequit

Ad ecta ego non ago si; suadeo. in
hil qui in credit mecum credit. qui
in non credit sibi credat. donec ue
niat ubi mecum credat. sic tam ut
nichil umquaq; sino sensu humiliter
habundare studeat. non arroganter
psumere. De uirginitate beate ma
ri pontifici. G. h. seruus. rie.
Suite bitudinis. Narrastis in de
marie uirginitate quonem nobis a
quodam factam fuisse. in qua quide
eiusdem ureuencia ad modu displi
isset. pro eo quod non ut oportuit i
ta pudice de re sacrosca locuta sit.
Ego g sicut placitum fuerat. que
sup hoc dicenda uidebam. stilo sig
nasti. uobis legenda transmisi. Vas.
De incorrupta uirginitate
matris dni. hoc fidei pie
et pietatis fidei confitet. quod
eius perfectionem nullo modo minuit
coniugalis consensus. qui ad modu cas
titatem illius non uiolauit conceptus.
nec integritatem absolut partus. Ipa
namq; eadem ungo ppetua et cum
desponsaret. ygo uiro. non tam dese
ruit aut mutauit ppositum continen
cie. et cum fecundaret non a uiro co
epit sine libidine. et cum filium ediit
peperit sine dolore. Quis dicis nunc in
quisitor contentiose. et non pie audi
tor. Miraris an diffidis. si miraris
miranda. mirandus non es. si autem
non credis credenda admiranda est. Pos
tremo si falsa conaris asserere. audi
dus non es. et si manifesta negas co
futandus. Fateor equo ao ferre non
possum psumptionem tuam temeri
tatem qs tam imprudica et loquacitate
nugaci temerare sincerum et in tacta
maculare conaris. Stulte cum tene
bris tuis in matrem lumnis impe
ris. Quod si tibi uoluerunt et sufficia
da illa argumenta tua q ue tu eum lo
gica ac diuina ruminatione terruisse
qui nomen et magnum aliqd inuentu p
latarus. sicut et consuetudinis est cir
cuire copisti aures prurientes qre.
Amplius quidem te doctis insipiente
qm insipientib; doctu demonstrans.
Quid es. Doctor ee uolusti. Gomt
relator. an assertor ueritatis. Si; esto.
Inuenerat quod doceret. Sine e usu e
infamare castitatem. et oppugnare
uitatem. Si; forte qd et ego suspico
magis. mihi cone ueritatem molieba
ris. si; soluta et tibi uiolita leuitate
aurat populatis fame captans. deum
ingeniu tui probare putasti. si pus
rem qi gstionis ambage aps aliost
noluerit. ut in eius solutoe postmo
tu doctor appareres. At mic res e in con
trarium uersa e. In gstione ei tua teme
raria probatus est. si; in solutone non
est doctus inuentus. Videamus tame
que sit illa et gnis quelibio. soli ut pu
tas tibi non inuidebimus. Et quide ecia
si gnis foret. tanto uerius multis pfi
cim e. quito stultius tu plenius soli te
Videamus ei que sit. Primu queris utr
sine consensu coitus. coniugiu si possit
ut. Hoc est si ille matrimonii finis
contrahe possint. qui sibi non consen
tunt in reddendo debitum carnis. Si
uis fortassis te quod dictum audier
as. matrimonium non facit coitus. si
consensus. et merito mouisset si aliqs
quod dictum non audierat si intelligi
endu putauat consensus coitus addi
tum fuisset. Queris g utr sine con
sensu eius coniugiu ee possit. Post hi
nichil qui tibi respondeam. sine eius con modi
sensu uerum coniugium non ee. tua
ut audio uideris existimationem adiu
gere. ppea fortassis qz e de reliquo ne
cessitatem tacendi imponeret. qui hi
qrenti aliud responderet. Vende hi
concesso et statuto. scisciet qd sine ei
us consensu pctone coniugii stare n
possit. prosequeris et inetrogas. si um
coniugium fuit inc mariam matrem
dni et ioseph. cui scriptura uirum ma
rie appellasse aliqcies inuenit. quam
qz mariam uxorem siue coniugem eius
ioseph indubitanter nominasse. Quo co
cesso. quia et hoc negare absurdu est.

cum id ex sacre scripture manifesta a-
ctoritate probet. 7 catholica hoc re-
ligio sua attestatione confirmet in
fert. et dicit. Si uerum fuit coniu-
gium. g. carnalis commixtionis con-
sensus ibi fuit et simenie maria ad
coitum carnis uiro assensum prebuis-
se. quod si uerum est sumo qz si hoc
uerum non est. uerum coniugium
dici non potelt. cur ipa maria ne-
ra semp uirgo pmansisse dicit que
alijs uera coniunx fuisse non nega
t. Aut ei non consensit. et uera
coniunx non fuit. aut consensit. et
uera ugo non pmansit. In eo ipso
namq; pposituz ugínitatis deleruit
quod se p consensu debito carnal con
mercii. in coniugali sacramto ipsone
subiecit. Ne p hoc qua ugínitatis
ppositum in consensu copule carnis de-
seruit. tam inte ugo ee desiit. etiam
si carne ugo pmansit. Que e g. hec
ugo ugínis singularis integritate. unica
castitate. excellens dignitate. Que
sunt ultra preconia. et assidue laudi
ones. imo potius que sub ipse cotidia
ne adulationes. quibz singularie laudi
bilem. et excellente supa oia gloriam
marie ugínitatem pdicamus. que no
solum omib; ugínib; pferenda non e.
Sz multis etiam posponenda que et
carne ugines placuere. et ugínita
tis ppositu usqz in finem inte casta at
q; deuota inuiolatum tenuerunt. eo
pares nunc ugínitati agnetis et mar
te. et que sunt in merito pbata subli
mior. digne etiam in laudib; excel
sior teneat. Illa se in custodia uirgi
nitatis tam in metam scribit. ut ea
a ppositu suo nec ipa mors ullata deie
ret. hec se tam mobilem demonstrauit.
ut unius cum uiri et paupis affectus
ad consensum sin mutuaret. Illa in
tantu ugínitate dilecto. ut quodi
ei comparatione preciosum pputaret.
contempnendu crederet quod pro eius de
fensione durum sustinere. no timuit
indicare. Hec ugínitatem tam faci-
le despexit. ut eam et sine pmio p-
missi delereret. et sine pena ullata abdi
caret. Quid g. restat nisi ut dicamus
inferiorem habere gradu in mito ac la
ude uirginitatis illam que a ppolito
conseruande ugínitatis sponte ceciderit.
etiam si carne ugo pmansit. Sup io-
rem u illam que cum carnis integri
tate ppositum ugínitatis usqz in fine
inuiolatum custodiuit. Hoc g. e quod
magna et laboriosa scrutatione inue
nisse te gl'aris. et cum tu intem sim
et carnem corruptam habeas intem
intemerate. cuius carnem non potes
falso cinari non permiscis. Quanto
multo. aut pnu dixisse neritatem
si eam non ignorasti. aut si hoc non
potuisse. saltem tacuisse pfunitatem. q
dicta simplicium auditum uiolasti. Sz
quid agis. si eos quos falsa opinione
depugnasti. ueritas manifesta ira a pe
culo erroris libet. ut tam te a culpa
temitatis non emundes. Videamus
g. nunc utru male dixi. et uera coniunx
ee potuit. et uera ugo pmanere.
Discutiamus ut postulas quid sit co-
iugiu et ei diffinitione ppolita consi
deremus. si simul ee potuerint in ugíe
matre et coniugali consensus et pp
situ ugínitatis. Quando ei e coniugiu mli
legittima societas inte virum et femina
in qua indolues societate gepari con
sensu utq; semet ipsum debet alteri.
Debitum autem hoc duob; modis con
sistat. ut scilicet et se illi conseruet
et se illi non neget. Conseruet inde
licet. ne post talem consensum ad
alienam societate transeat. non neget.
ut ab ea que ad unicem e communi soci
etate se non disiungat. Quantumcuis
g. consensus inte virum ac feminam
legittime factus. quo utq; alteri debito
rem sui se spondet. iste est qui coniu
gium facit. et coniugium e ipa societas.
tali consensu fedata. que altero uiuente
altum a debito non absolui. Est ad
hec alius consensus. s. carnal' commer-
ci. ad unicem exigendi. atq; reddendi. silem

sic. Dicto coniugij.

inter uirum et mulierem pactionem constituens: comes et non effector nuptiarum officium et non uinculum qui et ipse tamen cum pari abutroque uoto suscepit. pari etiam necesse est debito teneatur. Quod debitum in hoc quoque consistit. dupliciter fit in potu commemoratione reddendum est. ut uidelicet utique alteri conferuet. et neuter alteri se negret. Hoc est ut sui corporis potestatem ad hoc quod nec alii prebeat: nec illi contradicat. De illo debito quo se et uir mulieri et mulier uiro debet conseruare: aut apostolus. Que sub uiro est mulier. uiuente uiro alligari est legi: si autem fuerit mortuus uir eius: liberata est a lege uiri. Igitur uiuente uiro uocabitur adultera: si fuerit cum alio uiro. De illo autem debito quo se et uir mulieri. et mulier uiro debet non negare. Item dicit. Mulier sui si corporis potestatem non habet. sed uir: similiter autem uir potestatem sui corporis non habet sed mulier. Quod debiti necessitatis. uelut coniugatos sibi ad inuicem non licuerit: in quibus dum coniugium sanctificare debuit. huius operis consortium non precellit. Hec tamen hoc officio cessante. ueritatem siue utilitatem coniugii cassari credendum est. Imo potius tanto uerius et sanctius coniugium esse quo solo caritatis uinculo et non inconcupiscentia carnis. et libidinis ardore sociatum est. Quod est: Inconcupiscentia carnis coniugium sanctum esse: et in caritate non esse? Absit. Quod multo uerius et uestrius in sanctum. et uerum dici: ubi nil habet castitatis unde erubescat. et caritatis unde gloriet. Quod dicis in. Si debite carnalis commercium. a consortio coniugali excludit. quam quod coniugati ad inuicem debitorem sui efficiunt: ad quid dum cepit se sibi conseruare debent. aut in quo non negare. si hec de medio causa tollatur? Non uides hoc excepto. quod aut uir mulieri. aut mulier uiro sociari debeat: aut quare sociati pariter tali ad inuicem debito quale coniugium habere noscitur. dicantur alligari. Hoc fortasse uidebitur carui. et carnem solam considerari. Sed quid aliud in coniugio inuenire potuistis. uel coniugalem sotietatem ob id solum modo sanctificatam. et in eo seam esse coniunctum? Omne multo magis est si duo fiant unum mente. quam si carne unum fierent. Si participem facit alter alterum carnis sue et seam esse potest. participem facit alterum aie sue. et seam non est? Absit. Erunt duo in carne una? Sacramentum hoc magnum est in xpo et ecia. Erunt duo in corde uno. Sacramentum hoc maius est. in do. et aia. Ecce duo pacto sue unitatis sponsionis alterutrum uel abhinc et deinceps. semper in omni sanctitate dilectionis. in omni cura solicitudinis. in omni affectu pietatis. in omni studio compassionis. in omni utente consolationis. et fide deuotionis hoc utique sit alteri. quod ipse est sibi? uel quisque alteri qui unum secum fiet cum attendat eam in omnibus quam in malis omnibus. sicut consolationis locum ac participem. ita et tribulationis et sustinentie in dubium ceciderit. postremo quantum forsan ad necessitatem corporis attinet. qui pudicam carnem. fouendum accipit quantum uno ad alterum cordis mentisque spectat. qui animum suum in pace. et tranquillitate quantum in se est. sine querela custodiat. Sic enim fit in sancta societatis pace. et communicatione quiescentibus: ut dum utique non sibi uiuit si alteri? felicius atque beatius utique uiuat sibi. Hec sunt bona coniugii et felicitas casta societatis amicorum. que bona inde non possit hi qui in coniugio nil preter male dulcem carnis uoluptatem exprimunt? Ecce undes excepto carnis commercio. quia tam et quanta bona reliquantur in coniugio imo preter excepto carnis commercio quia et quanta mala. Hoc est quis fructus et quantus dolor a coniugio excludantur. Sed dicis mihi. Prima ac pri

ꝓncipalem causam coniugii fuisse ꝓpagationem filiorum· que quidem sine carnis commixtione futura non erat· ꝙ hic manifeste ostenditur· quod in ꝓncipio de homine de limo ere plasmatoꝝ· postea mulierem in adiutorium fecisse ꝓhibetur· Non in aliud profecto adiutorium· nisi ut per eam· ut mulier ad fruendam solitus ꝓpagationem viro fieret seminandi cooperatrix· seminis susceptor· fouendi locus· et edendi· generis· Non ꝙ ob aliud mulier viro· est sociata· nisi ut per eam· et ea semen suum in posteritatis originem· ut ipse circa carnalia euidentius substantia carnis ministraret· nascentis· ꝙ carnem· Nam id ipsum ex eo quoq; comprobatur· quod deus postquam mulierem uiro sociauit eandem societatis causam declarare uolens· utrosq; sue benedictionis gratia· quo modo ꝓfecto ipse ad fruendam ꝓlem fecundam auctoresq; et crescere et multiplicari et replete terram· simul iam et mandatum ut scirent ꝓpter quod uniti fuerant· et gratiam ut implere ualerent id de quo ꝓceptum acceperant· Et ea ꝙ offert· quod quidem et societatis amplexibus ex precepto auctoris sui et iniungit· plane et indubitanter societatis causa ipsius demonstrat· et quia non absurdum erat· ut cum fecundi uinendi· et multum agendi sociatis placeret· non id precipue ꝓpter quod eos sociari uoluerat de reliquo exequi mandaret· Hinc est quod ipse adam ad quem ultum mulier facta fuisset· agnoscens hoc nunc· os ex ossibus meis· et caro de carne mea est· propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem suam· et adherebit uxori sue· et erunt duo in carne una· Et ut commixtio carnis in matrimonio ꝓmorum parentum tam manifeste et ipsis exequenda indicatur· et ab ipsis futura ꝓhibeatur· ut qui sine illa quidquam uerum de dixerit et precipienti deo et hominum conscientie deo contrarium de non dubitetur· et callide fraudis suprade allectionem nostre et oppugnandum uideatur· Hoc est ꝙ totum

ꝙ ad patras· Et deus ꝓmo hominum mulierem in adiutorium fecisse legitur· et qua sociata mulieri o uiro utilisq; ut crescerent et multiplicarentur· replerent ꝙ terram· ꝓcepisse memoratur postremo· quia animo me unum et mulierem carnis commixtio futura ꝓferat· Idcirco ullatenus uerum quidquam esse poterit ubi quidem ostensus carnalis commixtionis non fuit· Sic ꝙ et uidetur ꝓmum ita; nunc quemadmodum nos ut in responderas· si aut ꝓpter hoc duo in carne una sociati sunt quia de carne una facti sunt· aut ꝓpter hoc de carne una facta sunt quia in carne una sociandi sunt· Sic n. dr· Hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea· ꝓpter hoc relinquet ho patrem suum et matrem suam et adherebit uxori sue· et erunt duo in carne una· ꝓpter hoc· Quid est ꝓpter hoc· Aut ꝓpter hoc in carne una· ꝙ de carne una· aut ꝓpter hoc de carne una quia in carne una· Et non differunt· duo in carne una ꝓpter hoc· Hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea· Aut hoc nunc· os ex ossibus meis et caro de carne mea· ꝓpter hoc relinquet ho patrem suum· et matrem suam et adherebit uxori sue et erunt duo in carne una· Ita dixit relinquet ho patrem suum· et matrem suam· et adherebit uxori sue· et erunt duo in carne una ꝓpter hoc· quid est ꝓpter hoc· ꝓpter hoc relinquet ho patrem suum· et matrem suam ꝓpter hoc adherebit uxori sue· ꝓpter hoc· erunt duo in carne una· ꝓpter hoc· ꝓpter quid· ꝓpter hoc quia hoc nunc· os ex ossibus meis· et caro de carne mea· Ergo ꝓpter hoc in carne una ꝙ de carne una· si ꝓpter hoc de carne una· ꝙ in carne una· propter hoc erunt duo in carne una· hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea· ꝓpter hoc relinquet ho patrem suum· et matrem suam· et adherebit uxori sue· et erunt duo in carne una· Consideremus singula que dicta sunt· ne forte contra dicentis ꝙ pro ea dicendum putaris· Relinquet ho patrem suum· et matrem suam· et ad

hereb uxori sue: et erunt duo in carne
una. Secundus idem dicere uolunt. adhere
bit uxori sue. et erunt duo i carne una
uc hoc ipm sit uxori adhere. quod duo
sc in carne una: tanqm si hoc solum
dictu sit. relinquet homo pem suum
et matrem suam et adhesit uxori sue.
Illos relinquet: et hunc adhesit. Igit
ab illis discedit: ad istam accedit. Quod
illis suberabit: huic impedit. Quid est
hoc: Relinquet homo pem suum et
matrem suam: et adhesit uxori sue
et in eo pem et matrem relinquit
ut uxori adhereat: in quo uxori adhe
re non potest. si pem et matrem n
relinquat. Relinquet h. p. s. et m.
s. In quo relinquet: Nonne relinqt
in cohabitatione an in dilectione et si hic
oportet dici: Nunqd relinqd in com
mixtione: Si relinquet homo et cohabi
tatione pem et matrem et adhesit
uxori sue: Nunqd et in domo pris sui
uxore sue non potest: Aut mliere
uxorem diligere non pot n pem et
matrem odio habuerit: Nam illud cer
tum quod positum e nec oportet repe
ti: nec decet noiari. Tamen his modis
adhesit homo uxori sue: hoc est sin
cohabitationem sin dilectionem. sin car
nem commixtionem. Si pot homo pat
et matri simul et uxori cohabitare
pot pem et matrem simul et uxorem
diligere. Et nec sin cohabitationem n
sin dilectionem. relinquet homo pat
rem suum et matrem suam. et adhe
bit uxori sue: quid magis si que neq
sunt nec ee potuit sin carnalem com
mixtionem. non relinquet homo pem
suum et matrem suam. et. a. u. s.
Sm quid et relinquet homo pem suu
et matrem suam. et. a. u. s. n sin illa
singlare societatem. in qua neq semel
ipm dz alteri. in qua homo affectu ma
tris et patris non quidem deponit ut
affectum uxoris solu eligat: si potius
mit affectum patris et matris ut affectu
uxoris illis preferat. ut cum non solu
si singlarem societatem habet: Unde
de commixtione carnis si de affectu cordis
et mutuo socialis dilectionis dictum est.
adhesit uxori sue ut quid quod dictu
est adherebit uxori sue. sacramentum
coniugii quod in ipo est intelligat: p
quod duo sibi die. et erunt duo in car
ne una officium coniugii quod in car
ne est non pactum fedis coniugalis
agnoscat. Relinquet h. homo patem
suum et ma. s. et adhesit uxori sue
et erunt duo in carne una. Ecce hic
coniugii et adhesit uxori sue. hic est
coniugii officiu: erunt duo in carne
una. Quare et relinquet homo pem
suum et matrem suam. et adhesit
u. s: Magna res. prefero precepto fi
nem. Pater et mater precipiu est. unde
uenit et uxor finis est. ubi dilectio re
quiescit: Ibi dilectionem optata est
sola condicio. hinc electionem sine co
dictione fecit sola dilectio. Diligit
itaq homo patrem suum et matre
suam. quia de ipis semel uitam ac
cepit. si plus uxorem suum diligit.
quia cum ipa ei unice elegit. Uinu
prius sacramentu et prudn multum
pulchrum q et admirandu hums
condicionis exemplum. Habemus
precptum nrm. unde accipimus ut
simus. habemus finem nrm. sine q
beati esse non possumus. Ab illo p
condicionem nature ad ee uenimus.
in illo p electionem gre beatum esse
accipimus. Ab illo ee habent omnia que
sunt. si in illo non omnis beatum esse
accipiunt. Minus est. et minus
diligendum est ab illo esse. Multu
autem amplius est et amplius dilige
dum e in illo beatum ee. utrumq tm
magnum. et dilectione dignum est
et ab illo ee et in illo beatum esse.
Unde et dns e illoru qui ab eo solu in
ut sint acceperunt. Unde et illoru qui
ut non solum ab eo ee. sz ut e bn

cenc cum ꝑ ꝓmium accepunt. Ille quod ꝓfi
lium ab eo accipiunt. ille uꝛ be linꝰ quod
ꝓfi linꝰ quod ꝑe elꝰ ab eo accipiunt. Ille
mul ḡ diligẽdũ elꝰ quod simul ⁊ am
plius quod vi simul. quia in illo tanꝫ
ẽ hoc quod nos simul. in isto ꝫ cum eo
quod nos simul. ꝛd eciam quod ꝑe elꝰ
a quo accipimus quod simul. Relinq̃t
homo ḡ ꝓpẽm suum et matrem suam et
a. u. s. nec necꝫ nouis supplementis
ꝓfluentis. a ꝓcepto ꝑ dilectionem
uemat. et in fine ꝓ dilectionem rehel
cat. Videl nunc quale et quantum sacra
mentum ꝓfert amor coniugalis. ut ī ꝑ
diseat aĩa rōnalis sui finis consortium
sine fine eligẽ. et ī diuino illi amori
nexu. et singularis dilectionis paritate
adhereꝛe. Hec fuit ꝓncipalis causa
coniugii ꝑ q̃m deus instituit qđ ho re
licto patre suo et matre sua adhereret
uxori sue. unite ⁊ singulariter ī duo
una semp dilectione sociari. Hinc aũ
sociati ad cõmodũ fuer grauis multiph
icandi certi et rõnabil sacramenti causa.
officiũ ꝓstea grandi infuuerit. non
quidem nec in eo coniugii et ꝓbedi
encia ministrii in nuꝫ ecclesie. et per
fecunditatem prolis fructuosius appa
reret. Recte ḡ dicit. Relinquet ho
patrem suum et matrem suam et a.
u. s. et erunt duo in carne una. ut
in eo quod adhereret uxori sue sacra
mum sit in utriusq̃ societatis que in
spũ facienda est inter dm et aiam. in
eo autem quod duo sunt in carne una.
sacramentum sit visibilis participationis
que in carne fiẽda est inter xpm et ecclam
Magnum ḡ sacramentum erunt duo in carne
una. in xpo et ecclia. si autem sacramentum erunt
duo in corde uno. in dilectione una. ī do
et anima. Non satis fortassis ẽ factum
ẽ. nec ostendes quod coniugium non fuer
at unio carnis. si cordis. ne crederet
patet mysterium officiũ sup̃ sanctitatem sac
ramenti usitatis nuptiis consensus carnis sanctas
sit coniugalis. nec preꝫ pactum con
uinctum male monitum ratum ẽ concedis.
Quia manifeste dixit erunt duo ī car
ne una et non manifeste dixit erũt
duo in spũ uno. quod si ⁊ manifeste
demonstretur in spũ uno. Plus manifeste
dictum in carne una. postea manifeste dictum ī spũ uno. quia qđ
carnale est. deinde quod spũale est. Q patrem carnalem prius dictum in carne
una. per doctorem spũalem postea dictum in spũ uno. ꝑ ꝓphetam deus loqꝫ
dicens. non accipiam placabile quod de manu tua. et dixisti q̃m ob eam. Q
dns restificatus est inter te et uxorem
pubertatis tue q̃ tu despexisti. et hec ꝑ
ceptis tua. et uxor fœderis tui. Nonne unꝰ
fecit. Et residuũ spũs erat. et quid
unus quereꝛ nisi semen dei. Custodite
ḡ spũm uestrum et uxorem adolescentie. e.
noli despicere. Cum odio habueris eam. di
mitte dicit dns deus israel. Hinc ḡ dictum
est. Hoc nunc os ex ossibꝰ meis. et c.
d. c. m. Hic dictum est. hec ꝑceptis
tua. et uxor fœdis tui. Nonne unus fe
et reliduũ spũs erat est. Ibi pars carnis
dicit. hinc pretio stat notat. Ibi dictũ
est. et inplicamini et replete eam. Q dictum est. et quid unus querit nisi se
men dei. Ille ḡ hic semen dei in spũ
requirit. qui ubi semen carnis in carne
interpretandum suspicatur. Ibi dictum ;.
Erunt duo in carne una. hic dictum
est. cum odio habueris dimitte eam. ut
eadem caro cõmixtio. que uir et uir
et mulier fuerat ꝓdiret. hinc sine fide
dilectionis que est in spũ. melius prodeat de
monstres. Hoc est enim cum odio habu
eris eam dimitte non impatiens discidii.
si docentis. qđ sine dilectionis fide carnis
lis et uirtute carentis. etiam si ꝓmanet
societas carnis. Non ḡ uirtus sacramenti
coniugalis in carne est si in nuptiis nec
ille consensus ad sanctitatem ꝓficiendam
requiritur. qui et ante ꝓlem coniugatis
mulieribus ad officium ꝑtinebat. Postea peccatum
vero eo usq; descendit. ut iam nunc co
edatur ad remedium. Sequaꝫm ḡ ex eo ꝓ
fundum est coniugii sacramentum. in quo
tunc non sanctificatur. si exercetur coniu
galis castitas. et nunc non sanctificatur

ꝑ. si.

ꝑ constituer
ẽ ut ex eo
coniugium

ꝑ ꝑ est

ꝑ creature

cōiugiū. ſ; excipitur cōiugatorum
infirmitas. Propēea olim q̄ndo fides
erat in ppl̄o vno. et temp⁹ ad mul
tiplicandū numerum fideliū. opa
officiū cōiugalis indigne carna
le cōmercium ab uno in plūr: exerce
bāt. et tam unici amoris singlāre
sacrāmentum non ledebāt. Hunc vero
q̄n ppl̄s dei sp̄uali pcr⁹ generatiōe
multiplicatus e. ad cōmendandam sin
gl̄aris sacrāmēti unitatem qd e in sp̄o
nō u vna una in carne una federatem.
Hinc pp̄ necessitatem licencia carnis
fecit in ope laxabat. et tamen sēcal
iter⁹ in virtute sacrāmēti integr⁹ seruaba
t. nunc pp̄ p̄fectionem eciam opa
carnis fecit ad unitatem stringit.
et in eo tamen unicis singlāris sacrā
mēti non efficit. ſ; gīndat. Hec dīs
simo p eo quod ppositum erat dem
onstrare: qua sine consensu carnal
ip̄ius cōiugii sēm. et uerū esse
possit: neq; in assensu coitus carnis
seitis sacrāmēti q̄ugalis ostitit.

Post hec nunc sup̄ius.

Hanc de matre ūginē sīmo
nem ī medium p̄ferami⁹. eo inquiri
mus qua rōne. uel auctoritate pro
bari possit ipam et vam fuisse con
iugem: et in assensu tamen cōiu
gali ūginitatis ppōitū nō mutasse.
Ipsius est angl⁹ gabriel a deo in ci
uitate nazareth ad uirginē desponsa
tam uiro cui nomen erat ioseph:
et nomen uirginis maria. Ergo
desponsata erat maria: q̄ndo ad il
lam missus est angl⁹ gabriel a dō.
Videamus quod sequit̄. Et ingressus
ius angl⁹ ad eam dixit. Ave grā
plena dñs tecum: būdicta tu in mu
lieribus. Que cum audisset turbata
e in sermone eius: et cogitabat qua
lis ēet ista salutatiō. Et ait angl⁹
ad eam. Ne timeas maria inuenisti
grām apud dīm: ecce concipies
et paries filium. et cet̄a. Et
ait maria. Quomō fiet istud q̄nia
uirū non cognosco: Hoc est quod

querebamus uerbū uirginis: q⁹ quo
ipsa consultaret emulos sue ūgini
tatis. Sumamus de ipa testimoniū
pro ipsa. Quomō inquit fiet istud:
Hoc est ut filium pariam quo
modo fiet istud q̄n uirū non cognosco:
Non ait utrum non cognoui. Hoc
enim nichil impediret ūginem spon
satam. et utrum cognituram filium
q; pariturā: ſ; virginem non p
mansuram. Non g⁹ ait hec virgo
utrum non cognoui. quia hoc nec
p̄sentis sinisse virginitatis meritum:
nec futuri partus impedimentū si nō
adhuc non cognouerat. et utrum
ne cognosceret deinceps non ppo⁹ue
rat. Non utiq; dixit utrū non cogno
ui. ſ; utrum inquit non cognosco.
quomodo fiet istud: Verum non
cognosco: eo dicit filium pariā.
Quomodo g⁹ fiet istud ut filiū pari
am: et utrum non cognoscam: de
utrum non cognosco. Quid est u
rum non cognosco: Propositū ha
beo utrum non cognoscere: ppositū
habeo virginitatis deum⁹ usq; in fi
nem immolatum conseruare: Quoni
si dixit quis unum non bibo. non p
sum hinc ethicem ebrietatem. Hoc;
quod uotum habeo unum non bi
bere. non possum ethicem istum grabare:
Et sicut dictum est. et nataret omi
non metuimus. Hoc est uotum hinc
comam non tondere: sic dictum est
utrum non cognosco. Quo modo fiet
istud. quia utrum non cognosco: Et a
it angl⁹. Sp̄s scs superueniet in te:
et uirtus altissimi obumbrabit tibi.
Non inquit pp̄ propositum virginitat⁹
de promissione prolis diffidere. Sp̄s
scs superueniet in te. cōcipies filiū
non a uiro: ſ; a sp̄u scō: Promissio q̄
dem mea implebit⁹: ſ; tamen ppo
sitū tuum non violabit⁹. Tu uouisti
utrum te non cognituram et eo p̄
dictum filium te pariturā: eo tecto
mutaris ne forte uel promissio cassa
tit p̄manente ppōito. uel ppositum

molet si impleat promissio. Non enim
possibilitas nature hoc sufficiat aut
ro humana hoc complendi uoluntas
uirgo. intacta dñi generet. et sine ope
coitus. caro procedat ex carne. Secun
do mutatis quomodo fiet istud. qm uirū
non cognosco. Nam retinui quicquid in
te est. mich innuente potes cur de tu
a perseuerantia debeas dubitare. et
ob hoc queris quomodo de mea possis
promissione confidere. Quomodo fiet
istud. quia uirum non cognosco. Spūs
scūs superueniet in te. et uirtus altissi
mi obumbrabit tibi. Non pp propositū
de promissione diffidere. quia spūs scūs
ueniet in te. Noli pp promissionē de
posito formidare. quia uirtus altissimi
obumbrabit tibi. Spūs scūs superueniet in
te. ne per coitum corrūpat integritas
tua. Virtus al. o. t. ne per libidinem
polluat castitas tua. Spūs. s. s. in te. et
u. a. o. t. Similitudinis substantiam et
non sentiet. concupiscentiam. non
suscipiet semen ex uiro. et secunda
fructum uentris germinabit in filio.
Noli ge dice quomodo fiet istud. qm
uirum non cognosco. quia pp virum
hoc non fiet. si per spīm scīm. Spūs ei
scūs superueniet in te. et u. a. o. t. Ec
ce habemus mariam desponsatam uir
ginem. et adhuc tamen in proposito uirgi
nitatis perseuerantem. Veraciter despō
satam uirginem. nec minus ueraciter
in uirginitatis proposito permanentē.
Quid amplius quęris. An adhuc despon
sationis nomen. aliquid de ambiguitatis
relinquit. Audierat enim ad desponsa
tam uirginem multum fuisse angelum.
si ad coniugatam non audierat. Fo
sitan ge dicat desponsata erat iam tūc
maria ioseph. si adhuc coniunx non
erat. quia necdum eam in suam accepe
rat. Nam si eam ex tunc in suam ac
ceperat. cur ei postea dictum est. Io
seph fili dauid noli timere accipere
mariam coniugem tuam. Nondum
enim coniunx erat. quando ad eam missus
est angelus. si tantum desponsata erat
et recepto fieri potuit. ut non multa
uitet propositum uirginitatis quando despō
sata est. et mutatus qm communis fa
ta. hoc fortasse adhuc pp prętia opes.
Si ablatio a nobis. ne credamus eam po
stea deuisti se parentes secundam au
dierat. ullatenus ad carnale cōmercium
assensum pbuisse. que et pulsum dum
mi archangelum sacratissimi quod in se oppen
dum erat didicisset. uotum uirginita
tis conseruande tam inuiolatum temp.
ut cum se futurum coniugem spon
deret. illud tam eadem mentis quam
qua cepit deuotione eadem perseuerantia.
in finem usq; custodiendum proponeret.
Desponsata ge erat. coniunx erat. et
uera uirgo erat. et uirginitatis propo
situm non relinquebat. Confitemur ueram
uirginem desponsatam. confitemur
uirginem coniugem. sanctam. postea
ea matrem quoq; et uirginem semper.
Virginitatis propositum inuiolatum tenuis
se. et castitatis decus preciū regna
sse cum prudentia coniugii et bonitate
parentis. Intendere nunc et diligenter
consideret uirginem istam uirginem
iam nūm singularitate castam. excellentē
speciosam. et unice mundam. Si ego no
ui oculis tuis quia lippus es. et quāto
diligentius intendis. tanto minus
contemplatē. Lex manet dicē. Sterilem
dei sterilis que non parit. et que in
relinquit semen in ista. Si hoc pepe
rit et sterilis non fuit. quia semen benedictō
nis relinquit in ista. in quo sint repro
missionem omnes gentes benedicentē eum
istam. omnes qui benedicent in deo de ista.
Verumptamen in sapientia audiamus
fecundam sterilem et meritoriam que
non uouit chorum in delubro. qui habet
fructum in respectu animę sanctę. cui sum.
in spūalibus dñi contemplatione meretur. quia
apud quem requisita sit ostendit dicēs.
Non dicat eunuchus. ecce ego lignum
aridum. quia dicit dñs eunuchis. Qui
custodierint sabbata mea. et elegerint
que uolui. et tenuerint fedus meum.
dabo eis in domo mea et in muris meis

locum · et nom̃ melius a filiis ea filiabus. Hom̃ semp enũ quod non pbrit. Quis est g iste in cõsuetudine sterilitatem maledicens. contemnicie puritatem non videns. et fructum non intelligens? Ac eã audiamus quid pareb. Maria aut maledictionem non effugit. que per virginitatis ppositũ sterilitatẽ meruit. Amplius autẽ. Quare nube uolunt poliri in contemnicia uocent. Duo sunt. aut pp sterilitatem maledictionem sterilitatis. uirginitatem ñ ppones. aut pp votum castitatis. uirgo permansura non nuberet. Hinc si quis uxorẽ. maledictionem potius q̃ bñdictionem eligere. quale dicendum? uotum fecisse integritatis. et nubere libenter accipio. quod et tua pjudicia-ualus uirginitatem cumulat. Sic multe mãi festam ueritatem. si multi confutam inimicis. Videamus g quale sit quo notandam putas uirginem. Si enim aut qua ppolito uirginitatis maledictionẽ sterilitatis meruit. Quanta g est maledictio sterilitatis? Tanta utiq; quanta et bñdictio fecunditatis. Et pa inquit bñdictio fecunditatis quanta est? Primos illos parentes nri g̃is ei benedicẽs deus ait. Crescite et multiplicamini. et replete terram. Ergo bñdictionẽ fecunditatis de dit illis. Multum g dedit mis. qui bñdictionem fecunditatis illis dedit. qui dix crescite et multiplicamini et replete terram. Hinc et anus. cui hoc dicit? bestiis utiq; inutilis erit hoc dicit. crescite et multiplicamini et replete terram? Peracta namq; quinta nascentis seculi die cum produxisset ab aquis deus piscem et volatilium genus. subiunxit scripsit et dixit. Videns inquit deus quod esset bonum? ait. Crescite et multiplicamini et replete aquas maris? auesq; multiplicentur super terram. Nunquam eũ educet uoce de arca cum omnib; animantib; et re in genere suo. in unius sue bñdictionis munus dilatandus? ait iterum. Crescite et multiplicamini? et replete terram.

Sm illam utiq; manum qua sanauit hy et unxit? apuit manu suam? et impl oñe animal bñdictione. Ignis bñdictis fecunditatis non solu hoib; si mulieri dare est. Quod g maledixit mari? Ob alterius cõnem inquit sterilitatis elegit ppetuã qm bñdictionem fecunditatis bene ius dicte equitatem. Iudex noster damnat aut uirginem eo quod spreuerit bñdictionem unitoz. et virginitatem ei ens. bñdictionem accepit angelorũ? flãmatum e inquit psalmista cor meum et renes mei cõmutati sunt? et ego ad melylum redactus sum et nesciui. Ve mutum factus sum apud te et ego semp tecũ. Tenuisti manum dexteram meam. et in uoluntate tua deduxisti me et c. g. s. m. Quod ei in est in celo et te quod uolui fuit eram? Gppa ingra eo quod sibi in celo repositi? quid in era hactenus dilygebat? et cui compas ne libenter despicit. et supna uita si amore ambiens? cum deus se per dilec cõnem carnalem unitum fusse et beseet. Inflãmatũ est ẽ aut cor mi et renes mei cõmutati sũt hoc ei mus semen in era multiplicari cum tam? cum in in celo hereditatem consor ari agnoscam? Deus cordis mei. et pa mea deus in ẽternum. Hec e ma aposto pmus qm elegit maria. que nõ auferet ab ea. et qua se in honore ẽ meliꝰ nõ e comparata unitati inhpientib; ma fidis fuit? Mus volunt g aliud sup ar dicõnem unitoz appetere et icom parium indicabat. ut pcl indignum reputabat? honori suo bñdictionem u nitoz anteferre. Quare inq̃s si melius erat uirginitatis fecunditate deus pus fecunditatem bñdicebat. et pstea mod lex sterilitatem maledicebat? Audi quare. Primũ qm factus est mundus per creatorem bñdicta e fecunditas ut multiplicarent hoies. postea qm abo no pplo cui agnitus e deus. per legem maledicta est sterilitas. ut multiplicare e fideles? postremo qm in stabat tps in quo nunc ab oib; gentib; deus colitur.

bñdicta est virginitas · ut ad uitam ce
libē a carnis ope emeti queant? Au
di adhuc aliud. Si pma illa bñdictō fe
cunditatis ad salutem erat? et secda
illa sterilitatis maledictō ad damp̃na
cōnem · q̄ fecunditatis carnis meritō
est. et culpa sterilitatis. Ergo melio
res fuerunt ille mulieres que multos
filios pepererunt? q̄m ille que mulloꝝ.
et pmos habuisse legunt̃. Q̄ chore
tur ceteri q̄m sara · melior fenemma
q̄m anna? et cetere multe quas se
ptem cōmemorat deo non in mul
titudine filiorū · sz p merita mu
titum placuisse · q̄ ablit a nobis
ut uel fecunditatem carnis meritū?
uel sterilitatem · culpā ee dicamus?
Ablit a nobis ut credamus? pp̃ea le
gem sterilitatē carnis maledixisse.
ut eam dāpnabilē apud d̄m ostenderet?
et non potius ut eam illo quidem
tempore q̄ndo successio gentis in mul
titudine filiorū querebatur · apud
hōres infructuosam · et ob hoc q̄dā
tū inhonorabilem demonstraret. Sō
q̄ culpanda est ugo maria nec
accusanda de contemptu legis in
qua sterilitas maledicit̃. imo sola
singulariter laudanda? que pma legis
uerba non carnaliter sapienda conti
dens · legit in era abiectō plebis
ſi · et obprobriū hoīm · ut per mū
diciam integritatis in celo fieret
sola angloꝝ · et pulchre pma inter
feminas pro amore castitatis · male
dictum legis in carne sua · parit
ura erat · qui ipe in carne sua ma
ledictum legis pro nobis suscipies.
nos a maledicto legis liberaret · unde
merito ei soli datum est ut filium
di pareret et uirgo p̃maneret? ut
qua pma fecunditati carnis uirgi
nitatem sponte pretulit nunc et
fecunda sit carne et integra virg
nitate. Videt mīe qualis sit accu
satio tua? Superest q̄ illud ut ratio
nem iam reddamus? quare post
nocum virginitatis · maria uirū
habere consensit. Aut pp̃ea uirū
habere consensit? hec sēa · ut cela
ret̃ pp̃ositum est? approbante et
hoc pte ioseph · et idem pponē
te. Aut si forte huius pp̃siti con
scius nō erat pte ioseph · quod fi
potuit parentibz̄ imperiis impan
tibz̄ · inobediens ee timuit · et ob
hoc uiro nubere consensit. Spāli
per spm sctm qui eam a pncipio
castitatis amore accendat? fidu
cia confirmata · et spe q̄m in dñm
habet non dubia quod eam dīna
mīa ita custodiret? ut posset
et voluntati parentum in mat
monio contrahendo obediam exhi
bere · et tam̄ nichil in eod̄ matri
monio impedimenti inueniretur
esset pro quo votum virgi
quod pro amore castitatis susce
pat · cogeret̃ frangere · Suscepit
q̄ coniugium · sz non mutauit
virginitatis pp̃situm? et qua
castitatem dilexit · et obedi am
tenuit inuenta est in ea et sine
detrimento virginitatis · coniugal
sētia? et sine obprobrio sterilita
tis fecunda virginitas · Sic bs
ille patriarcha fidei forma · et
obedie exemplū abraham in repro
missione accepit · quod in ysaac
benedicer̄ semē eius · et tam̄ ut
tius a deo eund̄ q̄ unigenitum
haberet q̄ sara uxor sua? filium
ysaac · immolare sine mora aut
cunctatione parat · sciens pro d̄
to quia et si sm humanam ra
tionem promissionis contrariā vi
deret̃ mandatio? sm tam̄ illam ma
ximam quā d̄ possibilia sūt omnia
et cum obedia mandatis impleri
posse promissio · Sic̄ sem · ut
et deuoto obedie qua d̄ nulli
ti parere non distulit · inueniret
meritum? et fides qua deo pro
mittenti credidit · promissionis
fructus consequer̄ effectum. Ita
eciam hic fi potuit ut ba ugo

ista. deo commendans omne desiderium suum. tantam in ipo fiduciam habuerit. ut indubitanter crederet. et parentibus se posse debitam obedientiam exhibere. et votum castitatis cui soli ipe conscius erat. quemadmodum vellet eo patrocinante inviolatum conservare. si sive ita sive ita factum sit. nos quidem nullatenus ambigere debemus. bam mariam. certa ac rationabili causa postponi conservande virginitatis. propositum quod continuerit. quod tale virginem suscepisse. et cum virginitatis propositum non mutasse. vere eius nomen sumpsisse quod sit. et presentanee votum tenuisse integritatis.

Prima igit propositum pars probata. qua dictum est quod maria in sensu conjugali virginitatis propositum non mutavit. nunc ad explicationem sequentis partis qua dictum est quod non de viro. sed de spu sco sine libidine conceperit. sermo necesse est ordinem suum prosequatur. Primum si quidem partis sententia. quia magis in questione versabatur. prolixiori disputatione indiguit. Hec autem quam de ea minus dubitatum est. non tam probationem quam approbationem requirit. Querendum itaque in primis est. quorum intelligi oporteat quod dictum est. bam mariam de spu sco concepisse. Scimus namque eo omnis iam prefinitissimo usu nature didicimus. quod cum mulier a viro concepisse dicitur. non aliud in substantiam carnis. ad generandam carnem. per carnis coitum suscepisse memoratur. Et hec quidem carnis substantia. de carne viri per coitum traducta cum carne mulieris una caro efficit. ut id quod nascitur ex utroque substantia. veraciter originem sumens ab illo per illam etiam ab illa generetur. Ergo mulier a viro concepit. cum a autem carne viri per coitum carnis semen suscepit ad generandam carnem. Hec aliud concepit quam ille a quo concepit. aut ipsa quod concepit. et concepit hoc pariet. Quod dicimus. humanum est esse de substantia semen partis. infundere alio virginis. Quorum semen carnis ministrare potuit substantiam spualis. An forte semen carnis non fuit quod conceptum est. et caro non fuit quod natum est. Quod dicimus. Quorum maria de spu sco concepit. et si de spu sco concepit. quorum est ees pater. non fuit. Hec omnia magna consideratione indigent. ne forte in re difficili. et nulle obscura. sensum hominis aliquid impossibilitate presumat. nec id de hoc dubitandum est. quod obscurum sit. nec id aliquid temere diffinendum quia credenda sit. Quesitum est igitur quid conceptum sit. Aut carnem non concepit. carnem non genuit. aut si carnem genuit. carnem concepit. Quod cum concepit. hoc genuit. Quia quorum carnem ministrare potuit non caro. aut non carnem. quicquam ista placeat singulatio sive questio. tamen quemadmodum sane et competenter intelligi nullatenus debemus. Et primum quidem inquisitionem sine solutam ac ultionem nature operationem pagine concepte cuius nature opus cum compleat intuenti. in parentibus carnaliter generentur. et quia carnis coitum nascituram carnem ex carne fabricantibus. nutrimentum nature subministrat partum creando. ut ex utroque carne procreatus in unum carnem formanda est caro. Tamen hoc necessarium. quod natum ex debitum quodam. et substratum creatoris. ad fabricam humani corporis disponendam impendit. ut prius sine illa necessitate. aut coactione ab ea recipiat. ut in sola dilectione et ut sic dispo-

spontanea caritate ad ẽmendū id ꝫ
meimet. Nichil em̃ est pret solā
dilectōnem. quod hoc debitum a ꝫ
exigāre possit. si cum spontanea
fuerit caritate p̄ sinala. tunc mim
rum sibi ad īnicem ad apm̃ cōsum
mandum. ex utraq; parte libenr̃ acq;
grauiter ocrit. Hanc quocūq; molen
te nolentes abripere ad ẽmodi effec
tum in congruum p̄ssus atq; inepti
ex demonstrat. Sola g̃ dilectō est
que nactenus pluaderet. et nolentē
quodāmō cogere pōt. ad semināndū
partum. Est quidem mmuliere amor
uiri. in uiro autem amor mulieris ad
agere solet. ut qua in alio solum ꝫ
sibi p̄ dilectōnem sufficienter non ꝫ.
alterū sibi p̄ dilectōnem sibi uen
iat. ut qd̄ i nouit p̄ se potuit. in v
traq; per se cum altera possit. Ipse
sm̃ hūanū partus a sola mulliere fo
mandum concipit. qd̄ semel a viro
et mulliere seminat. Quod quidem
sicut am dm̃ ꝫ. in mulliere per am
orem uiri. et in uiro per amorem
mulieris ꝫ apat. p̄ qd̄ ꝫ mulier nō
misi a uiro concipere dr̃. licet cum de
se. qm̃ de uiro acceptat unde fecundet
ꝫ. Et recte de solo viro concipit. qr
si quod concipit in altero quidē de car
ne viri sumit. in altero aūt per a
morem uiri ministrat. Sicut utraq; si
solum de uiro concipit quod de vi
ro accipit. si hoc etiam de uiro con
cipit. quod ex se de amore uiri acci
pit. Hoc p̄mittere noluim̃ p̄ qd di
cum ē mariam de sp̃u scō concepi
sse. Sconcepit g̃ maria de sp̃u scō.
nō quod de substancia sp̃ī sci semi
nis accepit. si qr p̄ amorē et o
pationem sp̃ī sci. ex carne uirginis duu
no partu natā substanciam mis
uit. Nam quia in corde ei amor sp̃ī
sci singulariter ardebat. ideo in carne
eius utus sp̃ī sci mirabilia fecit
at. cuius dilectō in corde illius non fuisse
pus socii. eius opatō in carne illius
nō hebat exitū. Hoc g̃ solū uirgo
concepit. quod de sua carne per a
morem et opationem sp̃ī sci accep
de quo etiam solo sine uirilis semi
nis admixtione filiū genuit. Non
g̃ ubero carnis conceptōnem in vir
gine opata est que ñ de carne uiri
semen accepit. nec de sua carne p̄
amorem uiri concepit. si per am
orem et opatōm sp̃ī sci. Hec ipse
sp̃s scs ideo pat̃ xp̃i dicendus ꝫ.
quia eius amor conceptōnem vir
ginis opatus est. quia non de su
a substancia virginis sem̃ p̄tus est. si
ipsi de carne ppa virginis per amorem
suum atq; uterū substanciā mini
strauit. xp̃s g̃ est de virgine natus ꝫ.
qua de carne virginis carnis sub
stanciam accepit. et de sp̃u scō q
cepit. ꝫ. qr ipsa cum virgo ex sola
carne sua sine admixtione virilis
seminis. per scī sp̃ī opationem am
orem q; concepit. Hinc ē quod ad
virginis partū per anglm dr̃. sp̃s. s.
supuenies in te. et uirtus altissimi
obumbrabit tibi. Spūs scs namq;
virginis supuenit ut p̄ eius opatōm.
caro xp̃i de carne virginis formar̃.
et uirtus altissimi obumbrauit ei.
ne substanciam carnis minuendo
carnali conceptionis uitio. et sic
quidem nos intelligendū putam̃.
id quod de sp̃u scō virgo concepis
se dr̃. sic etiam posse astrui. quod
in concipiendo ubidinem non sen
sisse plnb̃. Restat nunc nonul
lis hoc ex hys ēb; que gloriosa erat
ut eam etiam sine dolore peperisse.
nullum q; in patiendo virginitatis
detrimentum sustinuisse demonstre
mus. Audiam g̃ aliqñ ego virginē
concepisse. si non peperisse virginē.
quia de uiro concipit quod peperit.
Certo namq; in partu corrupta
est integritas. quia in conceptu
virginitas polluta est. uultumq;
qui erat ut nō pareret sine dolore.
quod conceptum non erat sine li
bidine. Sequaꝫ ei partus dolorē

afferret. si concepcui non sen-
sisset libidinem: quia si culpa dele-
ctatõis illicite concipientẽ non
pollueret. nunqm pena dolozis pa-
rientem cruciaret. Prima nã
q; illa nisi grãis et dolozis matẽ.
postrãm malam delectatõnem con-
cepit. time demum quod filios in dol
oze pariura ees audiebat: ut a pte
demonstrãt quod non secuto pariat
cum dolore. quod a uiro concipit. sed
quod cum lẽ libidine. Quis enim dicere
posset si homo non peccasset. utrum
pareus humanus oriam de uiro conce
ptus. aut integritatem corrumpere ad
castitatem violaret. sed qd ẽ si non
violares castitat: quare integritas
corrumpẽ. dicat qui potest. beata an
tem uirgo maria. ut supra ꝓmam q
dicõnem ees restauratõ sit. et nat̃m
generis gñ uincere saluatoris: non solũ
sine libidine concepta si; neq; de semẽ
uiriũ partum accepit: et ob hoc sine
dolore filiũ edidit. et cũ integritatis
decore post partum ugo ꝓmansit?

Nonnam quidem nec
dum questiones finem
accepunt. augor cotidie expõnem
expõni sup indicere: et ueterem pa
rietem recenti assidue tempatum i
nire. Rudib; namq; animis nouo sp
erroze fatiscentib; michil expositum
ẽe pot: qui dum tenebris sint inuolu
ti. alterum lucem nõ uident. ome qd
intelligẽ nequit. obscure dicta queriẽ.
Atq; ita defectum mentium in causatõe
differunt sermonum. In eo tractatu q̃
de bẽ marie nuptialitate dictum. qõ i
mamb; habita est. in qua id potissimũ
agebat. si quo mõ demonstrari posset.
utrũ sine consensu coitus coniugii
sacrificari ualeret. Sumaq; nos id quod
optauimus. in hui sine differẽtie ꝓpo
nemus. ratio patefacta est: in conse
su carnis. neq; consilio castitatem sa
cramẽti coniugalis. Proinde dee mina
tes ea que coniugii sacratio expetulat
signaculũ coniugii legitimã ees so
cietatem inẽ uirum et femina-
qua exepto quoq; carnis cõmercio ex
pari consensu ut̃q; semetipm debet
alteri ut indebitor. et se illi non neg
ut ab ea que ad inuicem est societas
se non distinguat. Hoc cum sufficere
potuisset. hil quibz ratio manifestius
sufficeret. ecce ẽm qui in matrimoniũ
uerum coniugii sacramẽti. uerum
nuptialitatis ꝓpositum simul petun
nolunt. ꝓ quod matrimonium sine ac
sensu coitus carnis rarum non ẽ de
tinuere: nam differentiam que
coniugio carnis necessitatem pon
dit. hac ratõe confirmare conten
unt. Si inquiunt aliud non est co
nugium. nisi talis societas in qua ex
cepto q; carnis cõmercio. expari consen
su utq; semetipm debet alteri debi
conseruandi. et non negandi sed
eam que in cõmuni est societate u
habilem unionem ac fidem. cur ex
am in eodem genere coniugium ne
simè ac serissime celebrari nõ pos
et mundana societas laudabilit ac
te sanctiri? Quid enim impedit ne
uir uirum aut femina feminam q
si sibi pactionis fœdere. et societat
amore non adstringat? Quod si ne
cessum omnino est. et ab humana cõe
clusum ut scilicet in eod genere con
gii sacramẽtũ celebret. ubi michil
eiusmodi federatio societatis non ꝓhib
cessat. ut in coniugii pactõne ipsum
que nisi in utroq; genere constituta c
carnis unionem quantũ ad consensu
spectat necessariam ẽe pfitemur.
cogimur gr̃ ut nos si assentium co
in coniugii pactõne necessitatem
omõ non ẽe uolum? quo modo
illa societas. que in nũa distinctione
signata est in eodem genere sanctum
possit. demonstremus. Ad quod cum
id solum sufficere posset. qd dictu
stitutõ hanc ad utrumq; genus federi
dum ordinauit. ꝓ ea q; in eodem ge
ut ita si fiat a coniugii sacramẽto alienũ
ẽ. quodmodõ ut ob id fiat illicitum et

cietatem inẽ uirum et femina-

sicut in duŏo erant sexu mr̃ matrem et
filium in concessum. et ideo a sc̃itate q
nuptiar sacramẽti nacuam. quia qm dicit
relinq̃t homo patrem suum et matrem
suam. et adhęrebit uxori sue et erunt
duo in carne una. hanc societatem in
t matrem et filiũ ordinatam et ob hꝰ
non castum ee manifeste dicunt. cum i
conjugio fœcundo non matrem petendam. sed uehementiam odierint. Hec g̃ ra
tio cum sola sufficeret ad comprobandum.
quod in eod sexu ꝓhibz castitas et indissolubilis caritatis adstrictio. conjugia sacra
menta ee non possit: debent eam sicut i
dñi assertione diuina institutio ee. non mirum
tñ qm nos mr̃ defensionis attendere ꝓ
tum cor quib; nos dñs edificationem assignari
tes q; no ee quare conjugia sacramẽta. quod
in duŏo sexu melius ad sanctificationem in
ter ꝓce ꝓpontaneam ꝓtene hac i diui
ne societatis caritatem erigit in eodem
melius sexu simili atq; eadem federatione
structur non possit. Hoc facilius ita. In
conjugio quidem duo sunt. Sacramẽtum
magni. et sacramentum conjugalis officij =
utriq; sacramentum. Conjugiũ est mutue
dilectionis. conjugii officiũ. in gñatione
polis. Ihesu amor quo sacramẽtum ee:
et sacramentum in conjugio; est communio
carnis. Et amor conjugalis sacramẽ
est illius dilectionis. que est in xpo mr̃
dñi et animam. Communio carnis in
conjugio; sacramentum est illius parti
cipationis. que ee in carne. inter xpm
et eccm. Quapp amor conjugalis ne
quaqm mr̃ pietatis ee debuit. quia ille
cui sacramentum erat mr̃ pietatis non fu
it. Simul sunt utriq; in una societate
amore et masculus et femina. sicut
simul erant in una societatis amore
dei et anima. Hinc ad eam non inde
quo tendat omnis mr̃ disputationis
assertio. Aspice duo ista collegia cari
tatis in era. masculum et feminam. in
celo dñi et animam. et considera quã
rationabili prouidentia cuncta dispo
sita sunt. Creauit de masculum et fe
minam. et de masculo feminam. et q-
de illo facta est. sub illo constituta.
Illi datum e ut et unanimitate rationis
et uiribus corpis sup excelleret. hinc
ordinatum est ut non subditi obedirent
si et natura subderet. Volume g̃ deus. ut il
lius fortitudine et prudentia. hec infirmi
tatis consortia requiesceret. et ut in illo
uni⁹ uniuersitatis pietatem exercitaret:
quatinus et uir mulierem quodam ex
pietate diligeret. et mulier uirum ma
gis ex necessitate amaret. Quod g̃ uir
mulierem diligit. quodam modo ꝓximum.
qua pietate uincitur ne ipsum uitatem
deseratur. quod autem mulier uirum di
ligit. magis debitum e. quia natura
necessitate compellit ut patrocinium
uiri requirat: atq; ita quodam modo
tota dilectionis uitalis ad mulierem
refertur. qua in ipsa causa. pro qua uel
ipsa uirum diligit uel a uiro ipsa di
ligit. Pacte factum e dilectionis g̃ la
cramentum: sacramenti dilectio et dilectio
nis sacramentum dilectio. Hec operis est
iam longa exone ut ostendat quã
luce in uni⁹ sacramenti figura uir et ima
go dei sit. et femina rationalis animę
typum in se formaq; demonstret.
Manifestum est enim. quod sicut
uiri amor ad mulierem pietate qua
dam. et compassione naturali inci
pit. uir autem a muliere magis ne
cessitate conditionis diligitur: ita
deus animã rationalem pul g̃ tanta pi
etate diligit. et eam pro modum
ad amorem suum quadam rationabi
li necessitate spontaneã tam et uo
lentem conuertat. Diligit, inquã, pro g̃ eis ut
ut pro modum diligũt ad diligen
tem se conuertat nos: fiat q; una di
lectionis societas et xp̃ nos qua nobis
necessaria. et xp̃ illum qua in illo
sit. In hac autem locanda dilectionis q
stione amor dei quodam modo caput
est: qua ab illo in nos pul dilec
tio ortũ. et ad illum a nobis pul di
lectio conuersa refertur. Simul quoq;
ratione in conjugali caritate. que hꝰ
dilectionis e sacramentum. amor uiri cap-

quā ꝓ uīr mulier per compassionem
pietatis in amorē se sociat. uir mu
lieri dilectō per condītōnem ad ūr
um cōmūnia. ec ꝑ spontaneam be
nignitatem suscepta. in societate
caritatis unum fiat. Propēea dr̄
apls. Caput mulieris uir. caput
uiri xp̄s. caput xp̄i deus. Jam q
ē in sacramēto coniugii casti. sēs a
mor uiri ad feminam. hoc z̄ in sa
cramēto fidei amor xp̄i ad ecc̄am.
Et quod est in sacramēto fidei am
or xp̄i ad ecc̄am. hoc est in incarna
tōne uerbi amor dei ad humanam
natām. Propē hoc in cantico am
oris cum illa ecc̄na caritas. et amor
in effabilis siue dei ad animam. si
ue xp̄i ad ecc̄am. non qualis cun
q; qualis ꝑ potuit uerbis prom debu
isset. melius in rebus inuisibilibus aut
in humanis affectib⁹ similius inu
enīri potuit. qm̄ amor spōsi et spō
se. ut non aliunde q̄ ꝑ suū sacr̄m
tum. inuisibilis illa et spūalis dilec
tio. ostenderet. ut dīm id quod hūa
nus affectus nouerat audituī per
uerbum acciperet. id quod non noue
rat cor uīteruī q̄ amorem gustā
ret. Jam ipsam ibidem mutue ca
ritatis ueritudinem que una nō
sociata nec dilecdū in suo suscipit.
nec consortem in alieno admittit. id
spōsa significare uolebat cum dice
ret. Dilectus meus mihi et ego illi
qui pascit me inter lilia. donec aspiret
dies. et inclinent umbre. Et rursū.
Ego dilecto meo. et ad me conuer
sio eius. Spōnsus q̄z ipē unici amoris
prerogatiuam cōmendans seraphin tri
quit time regine. et octogenti con
cubine. et adolescentularū non est
numerus. Una est columba mea. per
fecta mea. una matri sue. electa ge
nitrici sue. Propē sacramētū g⁹ dilec
tōnis ecc̄ne. deus cp̄m nuptias sancire
uoluit. ꝑ utilitatem ꝓpagōnis hu
mane sexum creauit. et tm̄ amor
coniugalis. non ꝑ sexum dissimilē
sacramētum est. s; ꝑ naturam differē
tem. Non ei sexus s; natura displi
cuit. malē utrum caritatem amori cōmu
et tamen sexus in equalitatem natu
discernit. Casta ei dilectō. non ex sexu
sexu talis affectus. s; in tali sexu ꝑ
tali natura. Propēeaq; ex talem sexum
talis affici non potuit. quia ex talis
sexum non inuenīs talis nat̄a. Quis
ciat hoc est qui queritur quo in amore
coniugali. cum utrīq; cōmercium ex
cipitur. in eodem q̄z sexu utrobiq;
non simili ueritate sanctat.

Quamuis hanc in
sexu uirili dīm dissi
cultatem inuenio. quod ubi
magna quedam et sublimia uīmus
requirē nos causa circumstans cogit.
ibi michil prēt solutum et quod dictu
non magnum sit. pretendē lucā uidet
Neq; ei hoc ego tam laboriosum est
timo ut animus legentis. ad ea que
noua et miranda ꝓpōnunt. ꝑ philo
sophi fortia et uerborum figuris di
uersata. cōprehendenda preualeat. et
ut ea que modica et humilia ꝓ
ingenii ueperit. ad sublimem intelle
ctum ꝓmoueat. Ecce enim cantica
marie quod tam celebri et assidua
mo cotidiana recitatōne sēi per ecc̄
frequentat ecc̄am. quis ignorat mul
tis spūalis intelligentie multa contēti
Ne cui ꝑ mittamus quod uel solum
ad eius auctoritatem cōmendandum
sufficere potuisset. uidelicet non sint
magna et ualde rōnabilia causa con
suetudinem ecc̄asticam hoc precepis
omnib; cantetis que in sacris sēpiter
repetitis. in tanta ueneratōne recipi
esse. ut. s. hoc ꝑmittamus et quis du
bitet vām mariam recipi spē sēi in
supplementis. tanta plenitudine et
gr̄a repletam non potuisse parui dubi
et quod sup̄ cherubin mensuram exal
tatem non est in laudem salutantis
sui proferre. Conabar g⁹ de tanta ple
nitudine eructantem tanta q; deuotio
nouū illud et humanis mentib; insolitū

gaudium ihu suo iubilantem: nouã
laude. et singulari preconio nouam le
ticiam in nouo aduentu ecclie dñi pre
dicasse. Et tanꝫ ipam eius cantica seri
em certum q; peritentes quedam p
ma facie narratonis eo modo apposita
inuenirũ. ut amplius hys michil in eo
q̃rendũ videat: cum tñ hec ipa
sca et vera sint. tanctis misteriis tan
tisq; sacramentis an forte sufficiant du
bitari possit. Vñ magis premisso in
eius explicone. ne uel aliena inducã
aliq̃. uel ppa placere studeam. et sic uel ne
gligentie uel temeritatis reatu alie
ius pro gñi apte nos offense plenũ
meritum: Obtinuisse uidear. non mul
tum eidem explanatõi et late adum
gi. que si me serua fuerint precium for
tasse alicui minꝰ apte conducta uide
ri. ego nouã causam ydoneam q̃ nos
ad postulare oportuit: meq; psentis
desiderio q̃ntum possibilitas suppetit
obsecundare nõ discrimeniat.

Magnificat ãia mea
dñm. Si ecclesiasticam
rei geste ꝓsequi uelimus. q̃ntã consi
dacõne ista illa digna sint luce cla
ritatis pateat. Sacra namq; ineptatio
tunc cõmodius ad euidentiã elucet. cũ
notum fuit. uel p q̃ relatõ mistica al
lata sit: uel qua ipse relator ea appulsus
aliud aut habuit narrare. aut noluit.
videamus itaq; ba maria q̃m admodum
ad hec q̃ posita sunt dicenda accesse
rit. legit. Et exs hec q̃ angls gabriel
a dõ missus sit in ciuitatem galilee na
mine ad virginem desponsatam viro
cui nomen erat ioseph de domo dauid
et nomen virginis maria. ut nouum in car
ne filii aduentum predicaret. Cum in
gressus nouo salutatonis obsequio virgine
uenerat. dicens. Ane maria gratia plena
dñs tecũ bñdicta tu in mulieribus.
Hinc cum audisset maria non sine
grandi miraculo turbata. et in sermone
angli. et cogitabat qualis ee posset
ista salutacio. Angls. Et talis salutatõ
nis. tamq; ueneratõis causa exponens.
consecrabat unguentum. sacraq; dulce
do demulcebat alloquium dicens. Ne ti
meas inquit maria. inuenisti enim gram
apud dñm. Ecce concipies in utero
et paries filium. et uocabis nomen
eius ihm. Hic erit magnus et filius
altissimi uocabit. et dabit illi sedem
dauid patris sui. et regnabit in domo
iacob in ternũ et regni eius non erit
finis. Et maria. Quo modo inquit fi
et istud. quia uirum non cognosco.
Cui statim angls. cui tam modum q;
tam in effabilis sacramenti exponens.
Spus aut scs superuenit in te. et uir
tus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq;
et quod nascet ex te scm. uocabitur
filius dei. Et ne dñis credenti am
bigenti tollere. alio adumeto mi
raculo mirabili tñ disparis. dine po
testatis efficaciam manifestat dicens.
Et ecce elisabeth cognata tua. et
ipa concepit filium in senectute sua.
Et hic mensis sextus est illi que uo
catur sterilis. quia non erit impossibile
apud dñm omne verbum. Hoc ad
hec uirgo fide et exultatõne plena.
cum magna gratulatõne respondit di
cens. Ecce inquit ancilla dñi. fiat
mihi sm uerbum tuum. Statim g̃ad nue
mente spm scm in virginem. et omnium
gñm utrum. sacro scm hausta in adue
tu filii dei replente dubium nõ. cele
stium gaudiorum et ecne dulcedinis
q̃ intimam atq; in enarrabilem suauta
tem virgo ipa concepit qñ illud ecnum
lumen. cum toto maiestatis sue ful
gore in eam descendit. et quod in
capit immensus totum se intra uisca
virginis collocauit. Sali g̃ ac tanta di
uinitatis presentia plena quid uidit
aut quid senserit quis dicere potest.
Audacter pronuncio. quia nec ipa ple
ne explicare potuit. quod capere po
tuit. In tantis g̃ mirabilibus; quom
lingua humana tacere potuisset. nisi
ipe idem spus q̃ virginem replendo foue
tem sue affluentie ipetu. suauissimo
moderamine temperasset. Clamauit ei ga

tunc sapiã dei in illa beata aiã. ꝙ ꝑ
unit spiritu. & uocem eius audit. sz
nescit unde ueniat. aut quo uadat.
Seu eñ inquit ingredientem in te
spm scm. subito accepisti. Hec scia
tua aduentum eius prenuntiat. ut
aut uenturum. ꝙ ueres. aut uenien
tem dirigeres. aut ingredienti appa
reres. Subito ē illa plis ē. Gratia se op
culuit. non quesiuit uenire. impetuꝰ
se infudit. Infusionem ꝓcepit. sz ad
fontem iñfinitatis eius te nō extendis.
Et ideo nescis unde ueniat. q. ñtium
ē datum ē sentire potes. sz ex ñto
ē datū sit ꝛ nescire non potes. Si
g. ꝓcedē non potuisti uenientē ꝛ te
non plumas ante ire ad alios ꝓces
sum ꝓ te. & qua nescis quo uadat.
sic ignoras unde ueniat. Serua se
cretum custodi cōmissum. absconi
de creditū. & non ē tuū nosse tempo
ra uel momēta que pr̄ ꝓsunt ī sua pr̄
tate. Ipse nouit qñ & quibz ut ām
adm magnificentie sue archana re
uelet. & tu tm̄ parata esto ut uenti
obtemperare ꝓcipienti officiū exhi
bere. tali g. consolatione se tempe
rauit maria prudens interim tacere
eligit. quousq; ipe largitor mu
neris sui sapiã auctor fieri digna
rē reuelationis. Sz quia eodem
spu scō docente didicerat sicut sua
per humilitatem tegē. sic alienis bñs
ꝓficere. cum gaudē. surgit mox
& cum affluentia tante gre adm
feruoris ꝓpe ejulatura cōuiuiū.
Conscendit in montana ut dece vi
dere. & congratulari elisabeth. ut q
de ipa audierat credula ī ipa ꝓfec
uideret. et condigna exultatione ex
ciret. Sz que ad aliena bona ꝓdicā
da tam deuota curuatur. merito su
a ab alius predicari audire debuit.
ut ex eo q; gla ei accresceret ī q exal
tatōi alterius non inuideret. Vnde
elisabeth spu scō repleta qualis aut
quanta ee que ad se uenerit agno
uit. et ꝙ tu se indignam ei⁹ uisita
tione iudicaret. ꝙ ut dicit. unde ꝙ
in ut ueniat mr̄ dñi mei ad me
Ecce enim ut facta est uox salutationis
tue in auribz meis. exultauit in gau
dio infans in utero meo. Et uā fidei
que credidisti. ꝙficientia in te q dicta
sunt a dño. Hinc aut maria. Magni
ficat aiã mea dñm. Non ꝙ pos
se amplius se continere. cum spi
ritu intra cordis sui secreta tanta pie
nitudine redundantem sentiebat.
p alienū ozis claustra erumpere. ex
hinc ꝙ ad manifestationem spi
ritus et oris sinum. et ebrium lingua
ꝙ concepit eructans. ī laudē saluta
ris exclamauit dicens. Magnificat
aiã mea dñm. Hemo ꝙ ebria ele
ganter estimanda putet. Que ē ic
cam ꝓfunda conceptōe plateꝰ fuit
sine ꝓfunda mentis intelligatiōe digne
penetrari nō possūt. Et utinā en
tingat nobis eoz archana ꝓfun
dz. illo spu docente intendere. qua
repleta maria uerbum pr̄is con
cepe. et patrem ubi meruit
exultationis magnificare. Ait ꝙ
Magnificat aiã mea dñm. exul
tauit spūs meus. in deo salutari meo
uere dilecta et unica. et in illam
cellam uinariam a rege sponso in
o introducta. ab ubertate domus
ei⁹ inebriata. et fonte unde qui
pud ipm est potata. memoriam
habundancie liberalitatis eius exul
talit. et ī iustitia eius exultasse di
dit et gaudisse. audit magnifi
tem. Iustitia suauitatem. ideoq;
quod intus hauserat. foras ꝓrum
pit. Magnificat aiã mea dñm.
Videte quod ait. Magnificat mea
aiã mea. Et exultauit spūs meus
Duo & duo. aiã et spūs. Magnifi
cat. Et exultauit aiã magnificat
spūs exultat. Et ubi duo. Vbi est
lutaris. Verba duo. rel una. et
tu duo dñs. et salutaris. Vbi p
notat. salutaris miam. Videamus
utrisq; ulozū distinctionem. Primū

aīmā magnificat dñm. Vnde sq̄
exultat in salutari. Non dicit aīa exul
tat. nec dicit sp̄s magnificat: sed aīa
mea magnificat. et sp̄s exultat. Si
es aīe magnificat saluatorem. et exultat
in deo. s. magnificat dñm. exultat in
saluatore suo. Primū discernam⁹ qr di
uersa possint magnificare et exultare.
uel qr primū magnificat p̄ea exultet.
Dicit enī rōne ordo: quia omne q̄ dein
de ab illa intima summe ueritatis luce
cui mens ītegrius excellentē illuminatur.
emanauit. Hec potuit aliud dicere q̄
meditando locuta non est. Gustando: q̄
nō decuit quaria differentia cognitio
sui inherens fonti sapie per contē
plationem mentis deuotio. Magni
ficat mea aīa mea: et exultauit sp̄s
meus. Duo q̄dē sunt. que vī angelorū
et hominū sp̄c. In illo fonte uerī cene q
cōtemplatōnē hauerunt Tota phenitudo
deitatis dī. et ineffabilis ve
nia: quorū alterum timorem
genuit. alterum dilectionem parit. Ad
maiestate enim uenerande dñi. et pro
pter amore amant: ne uel dilectō sine
reuerentia dissoluti sit. uel reuerentia
sine dilectōne penalis. admirantes ei
diligunt. et diligentes admirant: ut
uehementi gubernē per admiratōnem
ardeat dilectō. et suauitē in dilectōe
feruear admiratō. Propē hanc rōnem
dictum est: quia cohūpne ecclie ante
ipm contremiscimus: qz numinis ei am
metuis celorū tantam maiestatem.
sine admiratōne ītuem non possimus.
Timor aūt beatorū sp̄uū consilio ñ
est enīgmatis: sed incessabilis et vnu
sca intentio pene q̄templatōis. Nam
q̄ eū q̄ vident p̄fecte nūq̄m comphen
dere sufficiūt. Semp quip̄ se conspiciūt
quo q̄ per admiratōnem euigilant:
ne ñ eo quod comphendere ualent. unq̄
requiescant. Quanto aūt p̄spicacius mē
tes. tanto ardentius amant: quia plus
uidere sapere est. et quod uidet dulcedo
est. Vera aūt dulcedo q̄nto p̄fectius sen
titur. tanto desiderabilius appetit: q. si nere
dulce est quod perpiet. et hoc dulce de
necesse e. si amplius perpiat. Ad hanc
g̃ contemplatōnis lucem. mens marie
subleuata fuerat: que celestis p̄tie dul
cedine in uerbis suis cum mirabile et
prelic. q̄ eum ineffabiliter comprehen
dit. Nam ei se dñm magnificare per
hibuit: uenerandam illam reuerendam⁹
unigenīti dei numinis maiestatem. sine
ulla usitatōne contueri se manifeste de
clarauit. Cum p̄ se in suo saluatari exul
tare asserit: et gaudium se mente dulce
dinis percepisse ostendit. Vtī utrūq;
p̄fecta est. et dñm videlicet et saluā
torem. ut pro potestate qua omīa creē
sue dñatē. etiam hijs a quibz non dili
gīē. iure metuendū ostendēdo: pro bōi
tate p̄ qua misericordie quoidam saluat⁹
dignū dilectōne demonstrando. Bene q̄
minime vie dñi mīa et ueritas sūt: p
fecta laus est. dñm et saluatorem con
fiteri. cum uitas in dño et in saluatore
mīa cōmdat. Veritas enī ad dñm p̄ti
net: et ad saluatorem mīa. Nam qua
cuncta opa sua tanta et tam p̄fecta in
sticia gubnat. ut id etiam quod i eis
prec misericā factū inuenīt. inordinatū
non relinq̄t: et q̄m sem p̄cam in eius
pō iudicū curare. ñ cene disp̄nis legi
bz contēnere: in ueritate seruat tenorem
iustitie. Quia aīe ādam errantem ḡm
o ad unitatem collegit et repat. ad salua
tionem: in iudicio suo iustificam modat
per lenitatem mie. Propē ea magnifi
camus dñm. et in salutari exultamus:
qua quibz rationibz e iustificā iudicis.
dulcis est mīa saluatoris. Propē ea sq̄t
maria. Magnificat aīa mea dñm: et ex
ultauit sp̄s meus in deo saluatari meo.
Quare aīa magnificat et sp̄s exultat.
Idem fortasse alio uerbo repetitū e. Nam
aīa et sp̄s in hoīe idem est: q̄uis aliud
aīa. et aliud sp̄s nocet. Nam sp̄s ad substā
tiā. et aīa ad uiuificatōnem. Verumpē
quia occasio se optulit: et errōe quorūdā
hic cōmemorare q̄ non abreputo. Nam
simo qui in uno q̄z hoīe duas aīas ee con
tendunt. una rōnalem. et unam sensualē.

rōnis ẽceptem. ⁊ quales sunt aīe bruto
rū aīalium. Hanc autem opīonem
ratōnib; quib;dam et auctoritatib;
firmare conant. Aiunt enim aīam
rōnalem. non nisi in ulla formato
corpori infundi. ⁊ quadmodum legit
in primo hoīe corpus pul formatum
ac deinde spūalis uite in spūatum.
Et mosi in lege dicit. quia si quis
percusserit mulierem pregnantem.
et illa abortauerit ⁊ abortiuum si for
matum fuerit. percussor aīam pro
aīa reddat. Si autem formatum nō
fuerit ⁊ multetur pecunia. Quidam
etiam sanctorum patrum. in suis tracta
tibus hoc asserusse inueniunt. Et
quidem cum constet aīam rōnalem. in
nisi formato corpori dari. et item ma
nifestum sit. ipm corpus primis ipm
humanam formam accipiat moueri
et crescere et ipso utiq; motu ⁊ sibi
ni esse. ad hanc ipam formam pduci
sine ondēdictōne aliqua concedendum
putamus. qm aīa rōnalem aīam
accipiat corpus hūanum. aīam hoīs
sensualem qua uiuat et uegetet.
et incrementum formamq; perficiat.
In tanen ut si conceptu semina et for
mato. cum illa aīa qm a prima conce
ptione habet irrationalem. in hūa
na forma de hoīe animal brutum
nasceret ⁊ nichil a ceteris irratōn
alib; differret. excepto qd de hūano
semine substanciam. contraxisset.
Nam cum brutorū aīalium semi
na hoc naturaliter habeant. ut in se
metipso tempore adueniente u
nificationem accipiat ⁊ indignū
uidet. hoc hūano semini quod in
sua natura excellentius esse const
at denegare. Post hec omia illud
etiam in testimoniū eius assertois
adducunt. quod in serpentis cuius
dam frequēter inueniunt in una p
sona gemmato uentriculo aīam et
ipam nominari. et in precib; eccie
cotidie sine aliqua erroris suspitō
ne. cum fuerit fideliter obsequium
reddimus aīam et ipm defunctū de
mino cōmendamus. Hac ōne pa
bare uolumus unūquemq; hoīem duas
aīas hre. alēam qua uiuit. alēam q
sapit. ⁊ utramq; in futuro in eius
beatificandam ⁊ alēam .i. sensualem
per incorruptōem corporis. alēam .i.
rationalem. per unionem creatoris
simulter reprobis utramq; cruciandā.
alēam .i. sensualem per formam
corpoream ⁊ alēam .i. rōnalem per
conscīam malam. Si; fidei catholice
eidem modi assertionem non recipe
re; imam eandemq; aīam ee uerissi
mum ⁊ que in hoīe et corpus uiuificet
prebet per sensum. et insemetipm
uiuit per intellectum. Nec si huius
corporis rōnalis aīa ante formatōne
non datur. nec moueat et crescat
priusquam formam hūanam accipiat
inde non necesse est ut hoc per aīam
fieri dicamus ⁊ cum manifeste
uideamus uirgulta et herbas sine
ulla moueri. et incrementū hre
nisi forte ipam uegetationem et
tum naturalem. aīam quis appli
re uelit. Si; hec uis hoc sm aliud
aīa dici possit. sensualis cum et
que animal faciat. illo in dubiū
est. Videlicet cum et preter rationem
z. ut humanum corpus. sine aīa ra
ali bestiam nasci dicamus. et non
parcus nec uiuere nec nasci. si ad
rōnalis uiuificatum non fuerit. Sed
illud quod dicunt indignū ee. ut
semen hūanum etiam sm natura
lem conceptum. ceterorū aīalium se
minib; ad uiuificationem infirmius
ee credat. et minus efficere. qm mi
nus ponderis sit manifestum est.
cum uideamus fere omia bruta ani
lia ungore senciendi longe hoīem p
cedere. imo et hoc ipo ueri similius
phet. humanū semen non in se a
nima rōnalis uiuificari. ⁊ sensum
percipere. quod profecto nullum e
rat ut brutis animalib; quib; nich
dandum erat in intellectu. aliquid

⁊ rationalē aīa in daret

amplius dares in sensu: et econtrario tā
to maior necessitas hoī iudicetur exercē
de rōne: quāto maiorem i sensibz corp
us defectū pateret. Q; ev illud quod
in sacra scriptura dicitur ecce unam-
et eandem ꝓlonam deligrandā spm
et animam germanā vocabula inue
nimus nō pp dualē ḡneal signdal fa
ctum est: s; pp eiusdē ḡnerie diuer
sam ꝓpietatem. Dam unus ev idē spūs
et ad seplum spūs dr: et ad corpus aīa.
eū et illi spūs qui ꝓmū conditi sunt.
ut in sua puritate ꝓsisterent. neq;
miscerent corpibz. spūs dici possunt.
anime non possunt. q- na eam spūa
lem hūt. s; aīmationem corpalē
non habent. Vtrorū autem anim
aliū spūs qua ḡneialit corpus liū.
et eterni vnificationem corpeam ee
non habent: magis ꝓpe aīe dicit
qm spūs. Hīa autem hūana quia ev
in corpore ee hō et exts corpus: ꝓpe
et aīa no cat. et spūs. Q; aīa dicit
ꝑfectum est unū corporis: spūs autē
in quitum ē rōne predicta substanci
a spūalis. Propē ea i hac uita aīa
ꝓdit ut spūs salutis fiat: cū hec
vita pp dīn delpriet. ut postmodū
add ētna vita ēternat. Q; quia id
quod ꝓdimus ꝑfectum ad ēternam id
ipsum ē quod recipimus: pp ea do
m ells neqm nos aīam ꝓdere pre
cepit ut spm salutē reciperemus: s;
eandem ipsam aīam hic ꝓdendam
ee dixit. ut i huto salua recipee:
hoc ꝓfecto significauit. q- quisqs
pp dīn hanc uitam que nūc corpis
vnificatōne et aīa tempalit mor
talis consitat. libenē despexit in fu
to: et eandem corporis nō solū aīe vi
tam ēternam ev in mortalem recipi
et. Vnde et scā ecclā q- carnis rēne
fidelissime credit. non solum pro
spūalibz s; etiam pro aīalibz fidelū
suorum orat. hoc utriq; petens. ut
in visitatōne ustorū eam illa bīa
dīne que ex visione dei mundi cor
dib; evit. hoc etiam ad gl̄am vite
ēne in mortale et incorrupte per
rēnem carnis recipiant: quod nunc
per mortem carnis corruptibile dep
simus. et hec quidem de differencia-
aīe et spūs prē ren. s; forte non pter
utilitatem dicimus: nūc ad or
dinem narratōnis nrē ut reuertamur
recurramus. Quemus g- qd sibi
uelit talis dilectio vbi ut nē ad
nobis immat. quod non spūm s; aīaz
dīnum magnificare dicit. et spūm
non aīam in salutari suo exultare
celat. Ego forte alios curiositati
magis qm diligentie assebendi puri-
tatem singla queq; ꝓscrutari. et nec
minima etiam sine ꝓpa consideratōe
ꝓtire. Nam ego multa ad hūc mo
dum pp affectus cōmouendos in spū
ali uel p expōnem dicta. uel
p inculcatōnem repetita. Quod ea
am i hoc loco scīm silē si quis dicat:
mea magnificat. et spūs
meus exultat: quasi diceret. Ego
ex aīa mea et spū meo .i. ex toto
corde. et ex tota uoluntate dīn lau
do: et de eius salutatōne qm ḡnere
vi hūano ꝓpetari nē uideo. totus pre
oddus exulto. Hunc eū uideo deme
ssum. quod credo pro me debere o
ffeni: sic tam ut iam nūc salua
torem meum confitear. qui et si ad
huc hostiam carnis sue non optulit:
carnem tam qm aduentante tpe in
hostiam offerat. iam assumpsit.
Ergo et nūc saluator ē. et non solū
nūc. s; ab ēno saluator. qui iam p
carnem assūptam ad saluandum ad
uenit: s; eam qm suo tempore ex
hibebit salutationem. ab ēno dare
disposuit. Vel certe sm veritatē di
stinctōnem ḡnis aīa magnificare de
um dicit. et spūs in salutari suo ex
ultare phibet. Sepe namq; in scp
tis per aīam. affectus quidem et te
nuitudo mētis designari solet. et
idcirco dum se dīn ex aīa sua mag
nificare asserit. nequaqm timore ser-

nulu. s; dilectōnis affectu dñm se uenera
ri ostendit: et rursum cum spm in
uui t salutari suo exaltare phibet.
manifeste declarat nō ee salutōm
hanc de qua caro gaudeat. s; ee tam
pcul et in uoluptibus mundi spa
ratam de qua sit exultat. Quid g
beata illa anima casti connubii thala
tem concipit: ideo non simili fo
rmidine. s; filiali dilectōne dñm se
magnificare dicebat. In aīa dpe
licuit dicti e affectus et deuotio
amantis exprimē: qr mch aliud elb
qr aīa laudare qz qr affectu uenera
ri. et reuereri. qr dilectōne. & qr
rursum ee ne salutōis et illo pie
tatis fonte ētiudinem hauriant:
ideo spū in suo salutari exultabat.
Hec dicit petere emendā e qr cum
dīm nominatet. mch addidit: eū
v salutarem s; suū salutarem no
minauit. Omps cū deus pteritate
quā creatine, similē sue dnāt: dns omnium
est: g; pietate qz quosdam tm et
non omīs ad uitam repit. salutare
omnū non est. Iam dnātō eius ad
omīs equalitē respicit: uoluit v ast
dam tm ad salutōnem discrim. et
iccirco dīnum ad ullm spāliē dilectē
de salutōne. q que ab ipo e. electi
tm qi de qbo dono multo singlarit et
glam. Hoc z qd in sacra scptura
quozūdam spāliē dm se appellari
noluit: quia qui emeritis ut ecclē
bunt. uoluit tm ut bi ee uenc semet ipm
t premiū dedit. Ego sum deus
habraham. deus ysaac. deus iacob:
qui, cum ceteri ut sint tm heant a
me. ih per gram electi ut beate sit
qz sūt hūt a quo ee habent. hoc est
me. O) e ipsum mul dedi. et pp ea ip
sorum deus appellari uolo: quia ipz
sum qz accepimus, per gram. qz non
pro precipimus
tuerunt per naturam. nec meru
erunt per culpam. Hinc autem pa
lideno mei: et ecce ego hereditas illi
oz sum. deus noster et saluator. deus
habraham. deus ysaac. & iacob. O) e
erto g beata virgo que se singlarius
electam uidebat. quia singlaris gr
acceptat qz priuilegio quodam electōis
dine confirmata fiducialiē ipm qm p
salute mundi filiū concepit: sinum
ceam cum letitia et exultatōe salua
torem uocat. Quia respexit humilita
tem ancille sue. Hec est causa exul
tatōnis: quia respexit humilitatem an
cille sue. Ac si dicat. O) erito in ipo
exulto: quia ab ipo elb unde exulto.
Quia de eius gra exulto. nō ab ipo e
quod exulto: et quia eius dona ip
sum diligo. ideo in ipo exulto. Vtrūq
namq hec duo. Quidam nec a dō
exultant: neq; in deo. Iam qui
in carnis uoluptate exultant. aut
qui sm salomonem letant cum ma
le fecerint: et exultant in rebus pe
simis: nec a dō nec in dō exultāt.
Iam qua malum elb unde exultēt
patet. Profecto qz a dō nō e unde exultet.
et rursum de malo ad malū exultet
et suum gaudiū in malignitate co
gitauit: ideo minime in deo exultat.
Sunt alii qui accepta dei gra de
tūe: et ea sm pp salutē aīe data sunt
ad carnis usum et glam seh conuertunt.
Accepta dei dona letant: et gaudēt
se hze quod deus contulit. non ut per
hec adiumenta ad ipm pueniāt: sed ut
alios in gre perceptōe monstrent
ante hre. Sic et si hze a dō unde
unde gaudent. neq; tam in dō gau
dent: quia si in dō nec pp dm diligūt
quod a dō precipiunt. Qui autem gra
precepta. ad amorem dei ipm conue
nunt quod ab ipo acceperunt: sic pro
fecto et a dō et in dō exultare poterunt.
Quapp sollicite uobis considerādū
est: dum intem mam alis forte sen
a tangi sentimus. ne id ipm quod in
tem per gaudium subsecut. aut a
malo ouate. aut a bono ostum. ad ma
lum pueniat intentōnem animi impellat.
Maria g ut suum gaudium solidū
ee demonstraret. illud neq; a tali
tate exortum. neq; ad quietē con

dret. nō simplr salua
torem

uerbum ostendit: si; dei ecce ancilla in dñm
dilige ppo respectu grē qua prevenit
et erat. in filio se salutari exultare p
hibuit dicens. Exultauit spūs meus
in deo salutari meo. Quia respexit
humilitatem ancille sue. Hanc respi
cit deus in sacra scripta ebul modis
accipi solet: videlicet. sm cognitōm.
sm grām. sm iudicium. De respectu
cognitionis dicit apls. Omnia nuda
et aperta sunt oculis eius. Ergo p cog
nitionem deus omnia respicit: si; per
grām non omnis respicit. Jam de
respectu grē dictum est. Oculi dñi
super iustos: et aures eius in preces
eōrū. Quem iudicet respectum
illi non habent. Unde: in fine dicit.
Jesceto uos. De respectu iudicii dic
tum est. Oculi dñi contemplantur
bonos et malos. Et iterum. Oculi eius
super vias filiorū hominū: et omnes
gressus eorū considerat. Non sunt
tenebre. et non est umbra mortis
ut ibi abscondant se qui operantur ini
quitatem. Ergo videre deo per cognitio
nem est: vel eos que sunt ignorare
videre per gratiam: dona misericordie
videre per iudicium: unumquemq; sm o
pa sua. vel ad penam. vel ad gl'am
destinare. Sz quia de respectu grē
in hoc loco agitur: diligenter ad
hoc qualiter per gratiam dei homi
respiciat considerandum. Jam ipm
vocabulum respectus. quidam exposi
tionem notat: nota ut plus aliquid
sit indicat. respicere quam videre. Qui
enim respicit est: qui plus abiectos et
derelictos miseratur. sJam qui auerti
ab hoc tuc deus dicit eum per di
stinctionem iudicii gre sue dona sub
trahit. Cum vo placatus per miam ab
tracta restituit: rursum per respi
cit gre ad eum se convertit. bene
ergo maria solam in se humilitatem
dñi respexisse testatur: quia dum eius
precationem spūs humana natura in
primis parentibus per superbiam perdidit.
in maria per humilitatem recupa
uit. Jam quia in ea uerbum pa
ris carnis substantiam qm sibi unit
per assumptionem: et ad eam qm prius ab
iecerat naturam sublimandam per
miam respexit. Respexit ergo humili
tatem marie deus. cum pp humilita
tis meritum dedit. ut filium suum
in carne sua conciperet: et de sua car
ne vm dñm et hominem omnium hom
inum futurum in ipso esset saluatorem ge
neraret. Cui humilitatis virtutem
mox decumbant subiungit: ancille sue. Jam quia se humiliat ad
erat ancillam cognouit: id quod
no erat sublimis mater dei meruit.
Sz quia in eo quod se ancillam no
minauit. uirtutem humilitatis
exprimi diximus: ut appareat qua
liter hoc dictum humilitatem hom
deo. seruitutis genera distinguere
debemus. Seruitus enim. uni. modis
uariatur. sm conditionem. sm ne
cessitatem. sm timorem. sm dilec
tionem. sm conditionem omnia diu
ne seruituti debent esse obnoxia: q
opus suum suo hoc ex conditione su
a debet. ut eius dispositioni obtemp
erent. et iussionem sequatur. ut sic
ab ipso factum est. ita non a sub ipo
et sm ipm moderat. sm necessitatem autem deo seruire dicimur prave
uoluntates. que cum eius iussioni
bus concurrere nituntur. per ineffabilem
eius dispositionem arcantur: ut nil
sine ipius nutu ad effectum pduci
queant. Seruiunt uolentes eius
dispositioni qui uolentes subiecti sunt
ipius precepti. Sequitur
casta seruitus que fit timore: qui
dum precepta non implet dilectione im
plemus: si ex formidine. Casta autem
seruitus est qui uoluntarie uni
omnibus illius obtemperamus: quia
ipm qui uidet diligimus: nec ali
quid in ista seruitute extra ipsum
commodum querimus. sed ut sim eius am
bulantes ad ipm pruenire valeamus.
Hoc est enim pp ipm facere quod ipe

Sunt. iiii. modi seruitutis

Dispsr humilitas.

uibet: ꝑ ꝙm facere ad ipsciendū quod
uibet. Sz ex hiſ .iii. ſtuteib; illā in
precipue in hoc loco cōmendari inde q
eſt ſin cōditionem: hanc li quidem pa
rentes nri in paradiſo conditoꝛ ex hi
bere noluerunt: quando in ſuperbiam e
lati deſpexerunt eē ſub illo quod fue
rant condit: et noluerunt ꝑ ſe eum
illo eē in maieſtate cōſimiles: qui nō
erant in natura equales: Cōmenſu
ē g̃ gr̃a eaꝛe reſpondit. Ecce ancilla dei
ꝓpriam creaſtām dei ſe eē: et opus dei
non conſiderauſ deo parificari nolu
it: maria aūt ſuo facto humilit
ſe ſubdens: ancillam ſe nōiauit. Et
ideo illa abiecta: et iſta electa;.
Superbam deſpexit: et humilem reſ
pexit: et quod ſuperba perdidit. humi
lis recepit. Ideo ait reſpexit humili
tatem ancille ſue. Reſpexit humilita
tem: reſpexit humiliatōnem. Humi
litatem reſpexit. humilem remune
rauit: humiliatōnem reſpexit. hu
miliatam exaltauit. Duo ſunt: hu
militaſ et humiliatio. Humilitaſ
eſt intuſ in uirtute mentis. Humi
liatō foꝛis ē in abiectōne humane
opinionis. Sz ſeruꝰ dei aliq̃n cum
humilitate ꝙ humiliatōnem hūt
aliq̃n humilitatē habent: humilia
tōnem non habent. Hmōi ꝙ hum
liatōm ſine humilitate habent.
Humilitatem cum humiliatōne ha
bent. qui et coram deo humiles ſūt:
et coram hōib; deſpicabiles. Humili
tatem ſine humiliatōne habent. qui
licet coram hōib; foꝛis deſpicabiles ñ
appareant: intuſ tamē humilitatis
meritum coram dō immolatum con
ſeruant. Chriſtuſ mūduſ crucifixuſ eſt
et ipſi mundo: quia per humilitatē
mundum contempſit. et ꝙ hum
liatōnem a mundo contempti;
Chriſtuſ ꝙ mūduſ quidē crucifixuſ nonē.
ipſi tamē mundo ſunt crucifixi: q
gl̃am hūanam q̃a foꝛis non affec
tant mentis per uirtutem hūi
litatis oblatam contempſerunt. Ego
maria que apud dm̃ humilis erat
et apud hoīes ꝙ dm̃ abiecta. in uer
ꝙ ſe a deo reſpectam eē teſtatur: q
et eius humilitaſ apud dm̃ accepta
uilis facta eſt. et eius humiliatō apud
hoīes in gl̃am cōmutata. dm̃ ſcā.
Ecce enim ex hoc beatam me dicent
oēs gr̃ationes. Reſp. ad illud natus
apud hoīes obprobriū ſterilitatis
portauerat: quia integritatem uirg
nitatis thoꝛo maritali ꝓtulerat. Sed
unde in poꝛi gr̃atōne carnali. quaſi
maledictōnis ſubiam ſuſtinuit. inde
nunc ab oī gr̃atone meritā bene
dictōne collaudat: et cum hoc inē oīs
feminaſ ſoli concilium eſt. ut ex fe
cunditatis habere. et inte
gritatem uirginitatis non amittere.
Reſpexit enim humilitatem eius deus.
et abſtulit humiliatōnem ei: et ideo
inquit ex hoc beatam me dicent
oēs gr̃ationes. Quaſ generationes ꝙ
amiſſam beatitudinē ꝓ fructum ui
teri mei recuꝑabunt. qua per fruc
tum uentris ſui ꝓprie ſunt. oēs
beatam me dicent: ut patrum ultimi
ſit in precepta gr̃atōne ſuſtinuiſſe
ſterilitatis obprobriū que ab oī gra
tōne futura. ꝓ fructu fecunditat
tis mee beata uocabor. Ex hoc mgr.
Ac ſi diceret eliſabeth. Ex quo per
ſi tuū ſua magnalia que in me operat
eſt apparet: et ex hoc eadem in oēs gr̃a
tōnes manifeſtando magnificabit. et
fecit in magna qui potens eſt: et
ſanctum nomen eius. Magnū ſunt: ut uirgo
ſine uiri ſemine filium conceperit. Ma
gnum ſunt: ut dei patris filium ca
ne ſua induitum utero geſtauerit. Ma
gnū ſunt: ut dum ſe ancillam confi
ſa eſt. mater fieri ſine plaſmatoris.
Sz hec oīa ſi magna ſunt impoſſibi
lia tamē non ſunt ei a quo fāa ſunt
qua potens eſt. Et ideo fecit magna
qui potens ē: et ſingularie magna. qua
ſingularie potens. Propterea non ait ꝙ
nec hoc potuit. ſz potens maior eſt: ut
omnipotentē intelligat. qui abſolute ꝓ

rent dicitur: qua oīa ptest. Potentem g̃ confessa est: nec amplius dicit. Quā credi ptest eum: potentia qua est: si; quāta sit aut qualis q̃ prehendi non pōt. Secundo solum cōfessā; potentiam discutere non p̃ simplicē: quia scire non ptest qm̃ ta est. de qua uerissime scitur q̃ immensa est. Cum g̃ mine eo de sua o sensu gentē qui eā domui ozōne se putant discutere: et eum potentiam sub mensura coartare. Cum eī dicunt hanc usq; ptest & non amplius quod hoc ē aliud q̃m eum potentiam que infinita est concludere et restringere ad mensuram: Aliud enim ē ptest deus aliud facere q̃m facit: & melius facere q̃m facit. Si em aliud ptest facere q̃ facit: ptest facere quod non prenudict. Et si ptest face quod non prenudit. ptest sine prudencia oītis dei: qua oīe quod p̃ nudit se facturum facit. nec facit aliquid quod non prenudit. Si g̃ nō ptest prouidencia eius aut mutari. ut aliud fiat q̃m prouisum est. aut cassari ut hoc non fiat quod prouisum est: necesse ē totum fi quod prouisum est. et melius fieri quod prouisum non ē. Porro quod q̃ sit. prouisum ee constat: et q̃ quod prisum ē fieri dubium non ē. Quod si pret prouidenciam fieri aliquid impossibile est. oīe autem quod prouisum est ee fieri necesse est: aliud fieri q̃m fit. nulla ōne possibile est. Amplius. Quicq̃ facit deus si melius ptest facere tm̃ facit: tm̃ hoc ipsi non bñ facit. quod pticine quidē non facit quod facit q̃ eius eum facere: si quod facit. melius faceret. Facere quippe et nolle melius facere: eciam bonum facientis male est facere. Si; hoc pua mens in deum dici non sustinet. Et ob hoc proximum inde ē et consequens. quia melius facere non ptest q̃m facit: qm̃ sic facit. ut non fa ciat male in eo quod sic facit. Si modi caulis ac tōmbi quidam inueniūt. ut dicant dm̃ suoz̃ opus mensura ac lege uta altrectum aut q; alligatum: ut prec̃ q̃m facit q̃c q̃m. nec aliud facere possit nec melius. Ne per hoc plane infinitā illam atq; inmēsam diuinitatis potentiam sub crmino a mēsura alligare conuincunt: qui usq; ad aliq̃d quod nere finem ipm habet. eam extendūt. et ultra negant procedere. certum est eum quia oīe quod fīm ē m̃ numero et pndere. et mensura negatiuā terminum et finem suū habet. et ideo si ad opus mensurā creatoris potentia modū q; compatē ipsa procul dubio et fine et mensura terminari declaratē. Quapē ne uel hys que uidem rōnel sine causa assensū negare uideamur: uel omīo credulitate sine consideratōne falsum pro ve recipere: oportet pro compendio p̃senti breuitē ad ea que dicta sūt respondere. Primū considādum est: si deus ulla rōne neq; mutata neq; cassata sua prouidencia. aliud facere possit q̃ facit. Constat em quicq̃ oīe quod fit ab eterno p̃uisum est futurū ee. quia ab eterno futurū ē. q̃d ipm eum ab eterno non est: et dicim quia possibile ē non fieri quod futurū est. Et si non fieret quod fiet. et non fieri possibile est. nūq̃m futurū fuisset. nec prouisum. Quod quia fiet: et futurū semp est. et prouisum ē. Nulla g̃ mutatō hic aut cassatio prouidencie apparet: q̃ si aut prouisum est et fiet. sic si prouisum non ee: non fieret. Si iam nichil p̃uisum est. bene. Prouisum est: quia futurū est. Et dicunt. Si prouidencia nec mutari ptest nec cassari: euentus autem impediri potest ut non fiat quod futurū ē. Si autem impediret eue tus rei. quod fieri ptest mutaret ut cassaret. prouidencia: q̃d fieri

omnīo non ꝓtelt. ⁊ nos ad hec rꝛ-
ꝓndemus. quia si mutaret ut ene
cul quod fieri ꝓtelt. nec muta
ret. nec cassaret ꝑuidencia. qꝛ
hoc omino fieri non ꝓtelt. ⁊ ꝑ
cul unūqm fuisset ꝓmium. q
nunqm fuerat futurū. et cōsilia
vel ꝓuidencia ī eo ut non fi
eret. sicut modo ī eo constitit
ut fieret. non mutata ut ꝑtin
aliam alia eēt. ⁊ ut nūqm alia
eēt. Ergo deus aliud ꝑt facere
qm facit. sic tamē ut ipse aliud
faciendo aliud non sit. ⁊ si sine id
sine aliud fiat. ipse tamē semꝑ
idem sit. Hinc illud restat ut
discutiamus. utrū ne minus ad
hoc ꝓssit qm facit deus. Hic il
li nīi scrutatores. qui deficerunt
scrutantes. scrutatores. nouū aliq
et uere nouū. nec eam uerum qm
nouū. afferre se dicunt. Et dicūt
singlaꝛ ꝛcm creaturaꝛ quide ꝑ
se consideratas. a perfecto minus
habere. et minūsitatem autem rer
omnium ī tanta consūmatōne ẅi
exprellam. uc nō ꝓssit eē mel
or qm eē. Vbi ī ꝓmū respondeꝛi
exposulo. cum dicunt minūsita
tem verū omnium non posse melio
rem eē qm est. et qualit̄ id accipi
dum sit qd dicunt eam meliorē
eē non posse. Hinc idō non ꝓtelt
eē melior. quia sīme una est. ī
ut nulla omnīo unū ꝓfecto ei de
sit. et sine ideo nō ꝑt eē melior. q
minus unū quod ei deest capere
ipsa non ꝓtelt. ⁊ si ita sumine
una dicit. ut nulla ei una ꝓfecto
desit. iam opus sūm plane creatoꝛ
equat. et nel extra metam exten
dit. quod infra e. nel intra īfi
tatem coartat. quod sūmū z. qd
utrūq; pari ī cōmensuꝛabilia impo
ssibile est. Si vo idō nō ꝑt melior
eē. q. unū amplius quod ei deest.
capere ipsa non ꝑt. iam hoc ipsum
non posse defectōm est non cōsū
mātōm. et ꝓtelt melior eē si fiat
capax maioꝛ unū. quia et hoc ꝑt
qm facit ꝓtelt. Ergo ipe non ꝑt
m dō ꝑt. quia ipa non ꝑt. si deꝛ
ꝓtelt. et quātum ipe ꝑt. dici nō
ꝑt. si quod facit omne melius ē
ꝑt. si tamē ipe nolueꝛit qm ꝑt
et ipe quod facit melius facere ꝑt.
non tamē corrigens malefactum. ⁊
vitiatum promouens ī melius.
non ut ipe quātum ad se melius fi
at. ⁊ ut quod facit ipe idemtid
ẽ ante et ī eodem perseuerante
melius fiat. Ergo sūme ꝓssit est.
qm ꝑt omne quod possibile ē. nec
ideo minus ꝑt quia ī impossibilia
non ꝑt qꝛ impossibilia posse non
⁊ ī ꝓssit posse. Propter inquit mani-
festa. Quia fecit ī magna qm ꝓtens est
et scīm nomē eius. Non ait ꝓme
ait ī me fecit magna. ⁊ ī ipe
fecit. Quod cū ī ea ad omnīa satis
tem factum est. hoc ꝓnulegio ele
ctionis ad eius gl̄am singlariē adꝛ
natum ē. Et ideo dixit magna. ⁊
addidit qualia. quia cū omnia de
opa hūani sensus capacitatem ex
cipiunt ꝓcepue sacraīntū redem
ptōis et ī carnatōis uerbi multitudi
nis omnia ī effabile eē constat.
Dicit enī unūqm magis mirum fac
tum est. q. ut deus homo fieret.
et natā ī comꝓhensibilis corꝓis
substantiam ita sibi unīret. ut ī
minus in ea eēt. quia ī se erat ī
nīta. nec minoꝛ ī se ꝛcsset. q.
ī illa fuerat tota. Hec ergo sūt
magna et ineffabiliē magna. que
in materia fca sunt ad omnium salutē
et marie fca sunt ad gl̄am singlā
rem. Propter hec ait. Quia fecit mi-
chi magna qui ꝓtens est. et sanc
tum nomen eius. Fecit ⁊ in se. et ī nobis
sanctificat nomen eius. dū nos sanctifica
mus in noīe eius. Quod est nomen eius. sa-
ma eius nomen est. Hoc nomen cū sanc
tum est. quia glorificat a sanctis et bene
dicit. a pijs et blatphemat. Et nomen

meum per vos blasphemat̃ in gentib;. Ego qua magna fecit. ℓificatum est. nom eius: qua dñs ubq; in carne mra bilit̃ nascet̃. glia dei per verbū ī hoīb; declarat̃. pat̃ inquit manifestaui no men tuū hoīb;: et ego te clarificaui sp̃ cum. Et ideo fecit magna qm potens ē: et scm nom ei. Et mia eius in progem es et progiem timentib; eum: Quicq inquit fecit non tm sol; singlariť. sz vi ni excellenť. Redemptū mia eius in progiem et progiem timentibus eum. Hemo a gra excludit̃. sz in om gente qui timet dm et operat̃ iusticiā: acceptus est illi. In progiem et pro gieml; hoc ē in omi progiem. In hac gra nichil discernit̃ hominē mli timor dei. Grecus sit. barbarus sit. scl ta sit. masculus sit. femina sit liber sit. seruus sit. timor̃ dei habeat: et saluus erit. Osia eius in progiem et progies timētib; eum. Et hic rursū precepta non debemus. que de timore dicenda sunt. Quatuor timores sacra scriptura discernit. Gerusalem mundā mictalem. Gerusalem timor est. pro euitanda pena abstinere a malo ve tenta voluntate mala. Qmundamus timor est. pro euitanda pena abstinere a bona ventia voluntate bona. Initialis timor ē pro euitanda pena. cum per vsū ope ratiam prauas cogitatones relegare. fili alis timor est bono firmit̃ adherere: qua illud amittere nolit. Ex his q̃ tuor timoribz. duo mali sunt. id ē ser uilis et mundanus: duo vo boni. id est mictalis et filialis. Gerusalem timor. pe nam que ab hominib; inferet̃ metuit. et tanto ei sufficit cessare a malo o pere. qua ad oculū flammulas: et ve ritatem conscie non metuit. hominib; pla cere volens. Qmundanus vo timor hoīb placet non q̃ens. tam displicere me tuens. et pe fingit quod non est. ta mendax in negenda veritate. q̃m fall ax alt̃ī falsitate tegenda: et utq; ī veritate offendit. alt̃ qua timide ne gat quod est. alt̃ qua puerile simu lat quod non est. Initialis vo timor. qua cum q̃m hz deus cominat̃ penā declinare satagit. neq; sibi sufficē re videt ut abstineat se operatone omi nem: qua ei qm cor intuetur non est satis ad probat̃onem. si innocens sine dolo. mli etiam ipsa ordis cogi tatonē. ante eius oculos singula atq; im polluta appareat. Quia g̃ illi displicē metuit qui videt totum. ad perfec tam innocentiam cor eo necesse ē consideret ut videt totum: et ideo iste timor initialis dr. qua sub hoc per bonam voluntatem et ut cui initium capit. et meū finem. Hec dū tam pfecta est. qua dū aliud agi t et aliud intendit: ipsum adhuc ip se bonum non amat̃ cum accedit ca ritati et intrat per timorem istum: qm dū monstrat. quod fugere debea mus. ignem quodam nō appetē. et de liberare facit pfectum. Conuertit g̃ cor ad dm. ut quodam mō de ipso fugi at ad ipsum: hoc est dum caret ha bere tractum. studeat habere ppriū. Hunc sequit̃ timor filialis qui ex fine cedente caritate nascit̃: ut ipsum ti mere nichil aliud sit. q̃m degustatā in caritate bonum tam nolle amittere. Et hic quidem timor aliq̃d pene ad tū ctum hz dū in incerto ambulamus: et pterit in utramq; adhuc partem. declinare statum iuste mutabilis. sed cū mutabilitas nulla erit. tunc nulla ex incerto iusticie pena in erit: et tunc timor quodā mō sine timore erit. ubi de stabilitate certi erim̃. et tamen reuerentiam creatori exhibere non de sistemus: Ergo mia eius in pgeniem et pgeniem timētib; eum. Hec solū timētib; eum. perfecta caritate sz etiā timere incipientib; et per inchoantē sapiam se cōtinentib;: mia eius in pgenies et progieml timētib; eum. Et incipio deinde miam istam q̃ dm timētib; prestat̃. Ia eius explicare: et ipm redemptoris hūane ordinem mo dum q; manifesta mīratone retexere

dicens: Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Hec est illa mira quam temptabat se operaturus deus. et quia uerbum suum per assumptam carnem in hunc mundum misit. ut per ipsum aeriales potestates potenti uirtute debellaret. et gemitus humanum ab earum potestate redimeret. Ipsi enim superbi sunt. et dispersit electos eos. separat a cordibus horum. atque spolia eorum diripiens. illam quam pius in hominibus principabatur uirtutem dissipauit. Fecit inquit potentiam in brachio suo. quia per humilitatem filii sui diabolum uicit. Ideo fecit potentiam in brachio suo. brachium eius filium eius. Potentiam in brachio fecit. quia per id quod factum est in ipso. redemptum est. quod factum est ab ipso. Fecit potentiam. fecit uirtutem mutatem. et ipsum inferni potentia fugit. Quia per illam inuitus est diabolus. et homo de eius potestate erectus. Fecit potentiam in brachio suo. et dispersit superbos mente cordis sui. Quando est mente cordis sui? Mente cordis sui dispersit eos. profundum erat consilium. ne pro homine deus homo fieret. et pateret innocens ut redimeretur nocens. et in his omnibus profundum erat consilium. nec poterat aliud diabolus putare. si captus et hamo lenitatem. et potentia dei peruersit templis. facti sub dominatu. quod nemo principum huius seculi nouit. quia si agnouissent. nunquam dominum glorie crucifixissent. hoc et mente cordis sui. hoc in corde suo deus uoluebat. imo non uoluebat si habebat. et diabolus nesciebat. Stulti principes thanios. sapientes consiliarii pharao dederunt consilium insipiens. Vbi sunt nunc sapientes tui. annuncient tibi quod et dicent. quid cogitauit dominus celestium super egyptum. Stulti facti sunt principes thanios. ceciderunt principes memphios. deceperunt egyptum

angulum principium. Vnus unusquisque in me dio eius spinum integrum. et ibi dispersit eos inter cordis sui. Et fecit potentiam in brachio suo. quia per incarnationem filii sui. et potenter demones deiecit. et prudenter subplantauit. Fecit potentiam in brachio suo. dispersit superbos mente cordis sui. Possum et non intendere superbos uideos intelligere. quam glabantur se esse de genere habraham. et in sua iustitia presumebant. et ipsa iustitia non erant subiecti. Illos autem superbos facit potentia in brachio suo dispersit deus mente cordis sui. quia per filium summum in celum uenientem et apostolos legem nemini iustitiam posse dicunt. si per fidem quis et hoc est. uideos aut quia opa legis contra dei iustitiam defendere conati sunt et humilem christum aduentum superbe contempserunt. agnum sua in qua stare uidebant abiecit. et gentes humiliter pena sua gementes de iustitiam preferentes alienum. unde gementes adiungit. deposuit potentes de sede. deposuit. quia uideos qui filium dei uidebant abiecit. et humiles. et humiles exaltauit. quia gentes que abiecte erant per humilem obedientiam in gloriam regni. atque in filiorum adoptionem assumpsit. Vt sum scripturam explicemus potentes de sede deposuit. quia malignos spiritus a cordibus hominum eiecit. et humiles exaltauit. ipsos uidelicet hominis et per primum per superbiam abiecerat humiliatos reparauit. et fecit potentiam in brachio suo. dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede. et exaltauit humiles. quod uideo adhuc aliquid esse. quod addere possumus. huius que de superbis dispersione dicta sunt. Iam quod aut mente cordis sui. si sum potem finem exponamus. quia alto et in intelligibili consilio dei factum est ut inde qui primum electi fuerunt postmodum reprobentur. et gentiles qui prius erant reprobi. saluarentur. Hoc itaque profundum est. altissimum. Hoc est altum. ut omnia subpeditata christo crucifixo deo. ut omnium misereatur. Et ideo apostolus in consideratione huius profun

superbis. quia mater apostasie eternis te

dicaris ophtuplescens. exclamauit. O-
stando dimittat sapiē & scīe dei. qm
ipsibilia sūt iudicia ei & inuestig
abiles vie ei. Hoc g̃ cōsiderare possu
mus in eo quod dictum ē mīte cordis
sim et si ad alam ad hnc exp̃nē idem
accōmodare nelimus erit non contemp
nenda sīa. Mens ei cū cordis dei est
unitas ma & permanens dilp̃o me ne oc
cas; predestinatōis. Hic ē liber vite in q̃
scpti sūt nr̃i cogñi qui salui fiunt. et
scpti i unitate i verbo. Idem g̃ mens ē quod
hic. et q̃ in libro primauisti mihi. quod
ē mīte p memoriam retentū n deles. Ut
nag; in ꝑ loco dictū ē. dilpsit simplicit in
cordis sui. hoc idem psalmista aliis v
bis expssit dicens. deleant de libro viuen
cū. g; qua psciencia p̃destinatōnis di
ne non mutat̃ et inde deleri ut dispi
ci non ē ibi ee delinere s; nūq̃n fuisse
recte adūnpto dicens. et cū nullis nō
sūt. Sciendū tū est q̃ ebz no
mē in libro vite aliquis scribi phibē.
sm psciam sm causam. et sm opinio
nem. sm psciam scpti sūt in libro
vite qui p̃destinati sunt ad vitam.
Qui non delent̃ unq̃. qua q̃ his q̃n
si fuisse ad salutem nemo nemo pire
sisset. Nec ad compō q̃ pitus a via
veritis errare permittat̃. sm causā
scpti sūt in libro vite qui ad tempus
in ecclia ambulant. & talis aliq̃n so
qui dignū salutē cōsiterent si talis
usq; i finem p̃maneret. Ish autē
delent̃ cum ecclia cepta deserunt
et a ma viatis per q̃m incepe cepant
ad erroꝛ declinando recedunt. sm o
pationem autē p̃cul sm humanam q̃
destinationem scpti dicunt̃ in libro
vite. quoꝝ opa sm hūanū iudiciū
talia apparent. p̃ quę digni iudicē
scbi in libro vite. Qui rursū eū ea
que age bona iudebant̃ deserunt. q̃
a libro vite deleri iudicant̃. Qui g̃
sic a libro vite delent̃. ut rursū in
eo non mereant̃ alcribi. et si ad tp̃e
uel secm causam ecclie. uel sm iu
dicū cōstinationis hūane scpti-
ui sunt. nunq̃ tū sm p̃sciam fu
erunt. Quia g̃ datum ē omnib; i ang
elis et hoīb; ad tuitionem electis pa
ce et hereditatis supne. in libro vite p
conditōnē aspti fiat. s; per elatōm
qua se in utraq; suo conditori p̃fe
ppare uolunt. abiecti ē & honore
suo p̃uata iam tūc quidē a mente re
ctis sūi suppli displicit. qui est qui con
tē se cumuerē ab inēna stabilitate p
ricens. foꝛas perditōis ēterna fluctua
re p̃mittit. Unde dicit. s. m. c. s. Vere
sunt potentes. d. s. et e. h. pus ang
elum de celo et hoīem p̃cipitio sinistren
tem proiecit. postea hoīem p̃ p̃iam
humiliatū. ad p̃stinam gl̃am reparauit
g; et eodem supplicio quoq; subtrahen
do gr̃am suā. deposuit et humiliato
et postea eosdem hūiliatos gr̃am po
tem restauraui. exaltauit. de quo ecia
illud est quod sequit. Et increentes
impleuit bonis. et diuites dimisit
inanes. Celipotentes uocat eos q̃ se
& homo indigē cognoscunt. Unite
intelligi unit eos. qui supbi sunt et
elati. et se pre alijs in dono gr̃arum
habundare gestiunt. Ergo sicut
humiles modica de se sencundo. ma
iorem gr̃am merent̃ accipe. ita su
pbi et elati de se p̃sumūdo eciam ea
q̃ accepisse amittunt. Suscepit israel
puerū suū. Suscepit hic medicinā
grum israel puerum suū. p̃ hūm unde
et suū. israel puerum. ad ē humilem
et innocentem suscepit ut sanaret
infirmum. ut redimeret captiuū.
ut iustificaret impiū. ut saluaret
iustum. Suscepit israel nō q̃ inuenit
israel. s; ut faceret israel. Suscepit
israel puerū suū. recordat̃ misē sue. Q̃
olim promiserat. s; dū distulerit. et
tandem iam time exhibebat. Sic loqu
tus patribus nr̃is. habraham et semi
ni ei in secla. Misericors in promiten
do. uerax in exhibendo. quia sine de
bito promisit. et sine dolo exhibuit.
Sicut locut̃ ē p̃bis nr̃is. habraham
et semini eius in secula.

q

Quia largiente dño de
mana cognitõne hui⁹
sci p̃decessorum scõm ynli estis
et ad ip̃m qui fecit nos tota mentis
intentõne ac voto redire disponitis:
o; nos mse ip̃am mã discere per qm
possitis ad illu q̃ q̃ritis p̃uenire. Ip̃
se ẽ n. vera t sempiterna vita ex q̃
sic nemo felicit̃ valere p̃t: vita q̃
q; i ip̃o et cum ip̃o vivunt beati sunt.
Si g⁹ dñm q̃ritis: nimo quia q̃ritis
veram p̃fecto ac p̃petuam vitudinẽ
habe deliberatis. Ad beatitudinẽ aũt
nemo venire p̃sterit: n per vtutẽ.
Et vtutis non alio m̃ venit⁹ appe
hendit: n disciplina vtutis nõ nec
diligenter custodiat. Vtutis em̃ disci
pline ad vtutẽ aĩm dirigit vtutis a
ad beatitudinẽ p̃duxit: ac per hoc
exercitium discipline ẽ debet vita
in hac actõe virtutis perfectõ. P̃mium
vtutis ẽ vita beatitudo. Hec ẽ q̃
tis via. et ista est pta: per qm
curramus et ad qm̃ p̃venire desidam⁹.
Hanc viam: et hanc pacem psalm
ista ut̃erat cum dicebat. Beati imma
culati in via: qui ambulant in lege
dñi. Hanc viam t hanc pacem ut̃
erat cum dicebat. Disciplina tua
correxit me. Disciplina namq; dei
in finem corrigit: qua plene t
perfecte hoiem reformans: per vtu
tem ad vitudinẽ p̃ducit. Hanc
viam t hanc pacem tũc t ut̃
rat: cum dicebat. Bonitatem et
disciplinam et scientiam doce me.
Consideremus namq; quod per bonita
tem venire ad beatitudinem: et
q; ideo bonitatem doceri se p̃cat:
qua per hanc ad illam pertingere
concupiuit. Et; qua rursum vi
dit. quod ad bonitatem operandam
disciplina necessaria ẽt: adiun
xit et dixit. Disciplinã doce me.
paratus em̃ erat disciplinam sua
re. et non solum ad illam suscipiã
spontaneum se optulit: sz ut illã
quoq; acceptare mereret̃ simplici

in fine

vitate. Postremo quia videt nemine
seruare posse disciplinam boni operis
qui non habeat scientiam vere dei
cultus: hanc q̃ sibi dari q̃ quotidi
fundamẽtũ et p̃ceptum sc̃e conver
sationis postulauit. Bonitatem inge
et disciplinã et sciam doce me. Et
ut se ydoneum ad hec discenda ap
tiorem: quia mandatis tuis credidi. Ac si
diceret deo. Ideo doceri me debes:
qualiẽ te seruire debeã. q. p̃cepis
tuis iam per contumaciam non re
sisto. Credo unum ee quod p̃cepisti
credo uerũ ẽ quod promisisti. Ad
q̃m iam ip̃e te mea relinquere: et
ad te ipso ut p̃ te mereat̃ tua bo
optinere. quia mandatis tuis credi
di. Sic et nos g̃ia xpi dei iam credi
distis mandatis et. reliquistis ut
ip̃m. q̃rite mũc tua ab ip̃o ut
mereamini per sua venire ad ip̃m.
Credidistis mandatis et dicentis ei
nus p̃fectus ẽ uade et vende que
habes t dem̃ pauperibus: et habebis
thesaurũ in celo. Fecistis quod
p̃cepit. Ipse quod promisit: p̃
te nunc ab ip̃o quod ad id operien
dum exp̃dit. Stimulus iam carnalis
affectus a p̃pienda gr̃a ei nos t
pedit: reliquistis p̃trem et m. fr̃es
et sorores. cognatos et affines et
p̃entes: nos ad currendã nã ei.
Nichil iam amore illi⁹ p̃ponis illi
soli q̃ritis: pro q̃ lucrifaciendo omne
hui⁹ mũdi blandimẽta quasi abstinen
tium amara. et omnem glam despi
cientem quasi sordida reputatis.
Intrate viam et currite ad ip̃m:
tanto citius tenebis habitis quanto
citius pervenietis. Via ad ip̃m ch
scia. disciplina. bonitas. Per scien
tiam ite ad disciplinam. per disciplinam
viam ite ad bonitatem: per bonita
tem ite ad beatitudinem. Hoc ip̃e
quod nobis cũ loqui exp̃mit: ut
q̃ntum dns decreuit de hac via q
ad ip̃m ite nos mittamus.

Primum g̃ scire de
obiect̃ quod hanc scĩam
que ad mistrationem recte ⁊
honeste ministrando pmeo mihi
modꝰ habeam colligere et compa
re sibi oportet: partim rõne. par
tim doctrina. partim exemplo.
partim meditatõne scarum scp
turarũ. partim assidua in studio
ne ipsum. ac morum suorum.

Rationem quidem hoc
nim. Debet siquidem di
ligent̃ considare: et qñ tũ
natet per semetipm discernere qd
liceat et quid non liceat: et qd
non deceat. in oĩ actu. in oĩ
loco. in oĩ tempore erga oĩem
psonam.

In oĩ actu hoc est qñt sacra ⁊
diuina misteria implere oporteat
multe humana officia et que ad
istum pertinent corporis exercere
commendat: qñ trimoratum. qñ
solliciatum. qñ deuotum ac reli
giosum in dei seruitio homo se
exhibere debeat. Quam hylarem
cum. qñ hylarem. et qñ paratũ
offerre in subleuandis necessitati
bus primorũ: qñ parcũ qñ mo
destum. et qñ nihil importunum
in his que ad se primum querẽ
dis. ac perficiendis prestare. ut
semper et sibi sit pauens: et
proxima impetat: et deo deuote
famulẽ assistat. suam in oĩbus
uoluntatem frangẽs: et ea alienis
seu uoluntatibus aptum fat: et deo
ẽ consideret. per oĩa discat
memnare. Qualis sedens. qualis
incedens. qualis stans. qualis am
bulans. qualis loquens. qualis
tacens. qualis comedens. qualis
ieiunans. qualis denq; aliquid
agens. et qualis uacans esse
debeat.

Non solum autem quid agat:
sed etiam in quo loco quid age
re deceat. considare necesse ẽ. Alius
est modus habendi in eo loco ꝗ
deus adoratur. alius in eo ubi cor
pus reficitur. alius in eo qui locus
oni deputatus est. alius in eo
ubi silencium custoditur. alius de
nq; incus: alius foris. alius in
secreto. et alius in publico. Et
qñ in nullo loco disciplinam
homo deserere debeat. diligen
ens tamen eo magis sollicite ibi q
seruanda est: ubi uel neglecta.
pluribus generato scandalum uel ci
stodita bone imitationis exemplum.
Discernendum est igit̃ que sint
illa que in custodienda discipli
na nusqm mutari possint: et
que rursum illa sint que p loca
et tempora nunc mutari. nunc ex
cerni uolunt. Sepe tamen etiam
illa que in publico necessaria se
quedam pus in secreto exercui
nimis utilem experiamur: quod si
ea prelatus in occulto neglexerim
utri post modum est dum opus
in publico non ualemus: Et tunc
aut prelatus a disciplina deficien
tes incurrentibus scandalum faci
mus: aut in ipte id quod in no
bis non est simulare cuantes ir
risionem excitamus.

Multe quoq; tem
pora agendi sunt. Alius
est modus uiuendi in nocte. Alius
in die. Hoc tempus silencii
et quietis: dies tempus laboris ⁊
motionis. et operis. In nocte secum
debent esse hories. et aut scripturis
uel sompno reficere: aut orationibus
uel meditationibus scis in silencio
animum exercere. In die uero dese
creto suo cum deum coram: et ad in
uicem rursum uidendo se et imi
tando ostendunt. Tunc exempla
bonorum operum: tunc exhortationes
sanctarum uerborum dare et accipere alter
utrum licet. Tunc qui alienos actus
sentat imprudens iure dicitur. nunc q
alienos actus quantum expedit iuuata

sui

discernenda

ꝑdicti ꝯ ꝑpe
dñi

ꝑdicti ꝯ loco agendi.

dissimulate. corpis ei immitis meri
to notat. Q; nec eadem ee debet
facies nra postq̃m refecti simul.
que sint pul q̃m cibum sumpsi
mus. Ante sumptu cibum magis
hylarel nos ee conuenit. ne ipa no
stra abstinencia grus et molesta vi
deat. post v magis molestos et ciei
cos. ne per gule uicium crapula nos
inflammasse putet. Ante sumptu
cibum dcr ne et ozois tempus e.
post. si operis. qua ei time exercendus
est aiam dum adhuc studium spiale
leuis e. et time reprimenda e cito. q̃n
calor meneciui eius per cibum amp
lius excitatus est. Sic et festi dies
aliud studium et alium conuiuiorum
modum exigunt. atq; alium hi in
quib; opari licet exposcunt. In illis
nos oz ad ecclam studiosius. a lacius
conuenire. et ad celebranda dina mia
steria deuocius intendere. atq; in ozatõ
ne diucius perseuerare. habitu. in
cessu. et actu. maiorem deuocõnem erga
cultu dinum demonstrare. nichil
non scim. nichil non diuinum nich
non ordinatum agere. Imgam a
uanilogo colybere. pcessi ab excursu
et discursu stringere. mente erige
omnem demq; actum et omnem mo
tum cordis pariter et corporis. mis
terio diuino manecipare. atq; ut
ita dicam. quadam conuiuationis no
uitate festos dies honorare. In cete
ris u diebus quib; opari licet. nul
lus omino ociosus appareat. sumus
atq; in eo quod sibi in unctu fu
erit. non quod ipe elegerit ope. q̃n
tum scire et utrum suarum possibi
litat suppetit. scisse debeat exerce
re. Quantum enim deorsus addit dieb;
festis quies vacatonis cum ornamẽ
to conferto ceteris diebus studiu lo
ui opis. ita ut et in illis quisq; s
noluerit ee quiet. inde sit uani
tatis siue. et in istis qui non fuerit
studiosius. tedii pigricie. carnalis
si quidem mentis ne ut in illis diebus

quiescant uanitatis exagitat. ne ut
in istis in loco ope se exercentes. pi
gricia ligat. Quapp non negligende
quide habenda e discretio temporum
qua sicut malum op nullo tp laudis
vile est. ita bonum opus quodam m
prehensione digni indicat. si tem
re optimo fiem non e.

Discretio psonaꝝ q̃ntũ qui
dem pmet ad dilectionem
sm meritum. q̃ntum v ad venera
tionem. sm etatem et offm habenda
e. Meliores diligere. superiores honorare
debemus. qua par continencia e. si
ue in eo qui pp inferiorem gdum t
hoie ututem despicit. sine in eo q pp
utatem inferiorem. gdum superiorem con
temnit. Istis g honor. illis amor t
pendat. sic cũ ut et honor istorum
sit uoluntatius. et illorum amor re
neranduis. Reuerencia enim sine amore
magis fiulis est. et amor sine reue
rencia puerilis iudicari debet. Cum
tanta g humilitate et reuerencia
melioribus exhibendum est. ut fi
delectois. ut illis quasi ex debita
te indeamur ee subiecti. et cũ ma
to affectu atq; hylaritate. superio
ribus uendum e obsequium subiectois. ut
solo pceat dilectois debito illis credi
mur adstricti. Istis sic reddam fidu
ciam impendemus. illis sic exhibeam
mia quasi sua redderemus. Sed emq;
modis discretionem psonaꝝ habea
dam ex his colligimus. cribus sm
dignitatem. et eb. sm consuetudinem.
Alii namq; sm dignitatem superiores
sunt. alii equales. alii inferiores. Sup
rioribus obediam. timorem. obsequium.
et uenerationem debemus exhibere.
Cum equalibus placem concordiam ex
hibere. unitatem obsequio. beneficio.
et honore preuenire. in omi dilõe
et uerbo superiorem est loeum ebnere.
et si quando fortallis in alq negocio eos
pcire cogam. cum omi humilitate et
reuerencia que faciendi sunt non pe
cipe si demonstrate. et si eos precedere

oculos compimere. uultũ
inclinare

concigerit. cum alacritate et deuo
cõne quali ex necessitate subiecti
obedire. Inferiorib; semper bñfici
um et auxilium impendere. nũcñ
impgare. sine contumelia corripere.
sine sinistra grubare. sine crudelita
te castigare. cum pietate fouere. ne
nemonem non exigere. sed societatem
atq; equalitatem amare. Maiorib; p
timorẽ subdi. equalib; per caritatem
obsequi. minorib; per humilitatem
sequari. precientib; parati. obediẽ
tib; modesti. maledicentib; tacieti la
udantib; uerecundi. Item xñi comũ
cationem. alios nobis quali superiores.
alios qñ equales. alios quali inferiores
debemus attendere. Illorum comũsatõ
inferior ẽ nobis. quorũ fẽa et si com
dempnare non presumimus. imitari
ri tamẽ non debemus. Illorum comũ
satõ par nobis est. que sic nre infir
mitati contempata est. ut et utili
tatis exemplum prebeat. et corpo
ris facilitate in consideratõ nos sine
excessibus admittat. Illorum comũ
satõ superior nos est. qñ uenerari de
et amirari possumus. imitari ã
non ualemus. Illorum comũsatõ su
perior nobis est. qui p longum disci
pline exercitiũ in tantum profecerũt.
ut uirtutem illorũ nra infirmitas
qñmus metiat. per amorem appete
re. per imitatõnem tamen non uale
at equare. Illorum comũsatõ qñ
par nobis est. quorũ opa uta nris
utilib; contemptanda. ut in eis me
lius quod possibilitatem nram excedat.
et tamen deuotõ nra satis in eis q
imitari possit inueniat. Illorum
comũsatõ quali inferior nobis est.
qm uel tanta nequeumus. qñta nos
facere possumus ut talia faciunt
qualia nos imitari non debemus.
Proinde in hijs talis ẽ habenda dis
cretõ. ut superiorib; quidẽ in omñ lo
co. et in omñ ope. ut sermone exhi
bere studeamus reuerentiam. et que
quid egerimus. aut ubicumq; fuerit
non presumam imprudenter nos
quali coequando regere. Sic namq;
debemus in ei modi utrutis exemplũ.
quod imitemur quodammõ tacite. et
quali delonge considere. ut tamẽ
consortium coparidi nñq; presumma
mus expetere. quatenus dñi eis ubiq;
cedimus. facile ex nñi modestia clare
at qñ humilia de nobis. et qñ sub
limia de illis sentiamus. Negligẽ
tes uero et maxime eos quorũ opa
ut studia reprehensione digna appa
rent. tali nos cautela declinare opor
tet. ut et fugiamus quod faciunt.
et tamẽ iudicare non presumamus qd
sunt. Cogitemus in ei modi nobis
neq; dari exemplũ. neq; prohiti iudi
cij. quia hoc in eis fortassis ignorã
cia sine infirmitate excusat. quod si
a nobis fieret. excusatõnem non
haberet. Itaq; negãe ẽ. ut sicut prior
societatem. pp reuerentiam appetere
non plimumus. ita qñ illorũ consor
cium pp cautelam fugiamus. illos
honorando. quia talib; sociari digni
non sumus. illos cauendo. quia tali
b; sociari facile corrupi possumus.
Propterea sicut is qui superiorib; sem
per sociari appetit. se elatum ẽ in
dicat. ita qui cum pioribus assidue
conuersari contempserit. depñatum se
ee demonstrat. Et ideo cum malorũ
consortium appetere nolumus. dnõ
nobis utilitatis fructũ pruenit. qz
et culpã fugimus. et innocentie
nre testimoniũ phibemus. Societa
ta g et societ conuersatõ nra cum
mediis et equalibus nobis ee deb;.
ita ut ñre eos etiam quoq; i bono
ope superemus. Seruorũ societatem atq; familiaritatem audi
us appetimus. Cum hijs u tanta no
bis pacis et concordie seruande di
ligentia sit. ut in nllo umqñ ne
gocio qñtum in nobis est. frena di
lectio perturbet. Studeamus eis i
nuriam numqñ aut molestiam in
ferre. Ullatam u pp amorem fr̃e

carnalis: equo animo sustinere: meq;
contentõse aut arroganter erga eos
agere: q; parati semp in oñi qte &
ptinaciter insistentib; cedere: & la
borantib: libenter subuenire. Et q
inter patres nõnullos perusa queda
uirtutis emulatõ esse solet. ne ite
reor sibi inuicem de successu inuide
ant. et ob hoc in exercendo bono
ope tamen ne inferiores videant. Ale
utrũ sese ꝓuenire contendamo. tan
to discretiores nos modamine contin
ere necesse est: ne operam nram sicut
dictum est neq; negantibus nolen
tibus: neq; petentib; subtrahamus:
qua in utroq; minoris virtutis esse
potest. Si quido autem in aliq forte
negocio laborantib; opem ferre cupi
mus: tanta hoc humilitate et man
suetudine faciendũ est. ut hisdem
ipis manifestum sit q; nõ excellen
tiam opis: & consolationem fratrũ la
boris: ceterum quitum ꝓmet ad
nos sũmoꝑe intendum est. neq; ad
ul malitie minus patientes: nel
in obedia ꝓceptorũ minus a labore:
ul in caritatis opib; exercendis minꝰ
industrios ferentes: quatinꝰ bona
comunicatõ mea eisdem ꝓficere merita
nrum uirtutis a quib; formam
et exemplũ sumpsit bonis opis: Ista
fiet si assidue uolueritis cogitare:
sciatis cito et intelligatis que sit
uia discipline que nos per exercitiũ
boni opis ducat ad consummatõnẽ
beatitudinis: & ut si forte ad hec in ne
gligenda. atq; discernenda quitum
expedio ꝓ nos minus sufficietis: ha
bebitis dño adiuuante doctrinam.
et exempla bonorũ. ubi et facien
da audietis. et fugienda uidebitis. Et
ne in hac etiam parte nobis in
misterio nre exhortatõis desit: o
stendam breuiter nunc qualem nos
uel ad perpetiendam doctrinam. ul
ad imitanda exempla bonorum
q; ꝑ ads exhibe debeatis.

Scolam uirtutũ erudiẽdi

accedetis. scire debetis contendere bo
rũ miles in domino ad nos ꝓficere
qua spualis doctrine studiũ non la
bantes: & auscultãtes reuerenter
per mosen ꝑphetam in lege dñi cren
endo dr. Audi israel et tace. Et
sicut iacobus apostolus admonet
dicens: Sit autem omis homo ve
lox ad audiendum. tardus autem
ad loquendum: et tardus ad iram.
Et intere quã commenent postq;
multiloquiũ phybunt. certam de cu
iusda uia ꝓceptum subiungit di
cens. tardus ad loquendum. et tardus
ad iram: ut patenter ostenderet.
quia qui linguam suam a multilo
quio non multo tempore. non pre
uio diu animũ suum a furore ma
die illectum custodire. Multiloquium
enim contentiones generat. contu
melias ad iurgia et maledicta li
guam excitant: maledicta autem
ad macndiam. et quod ad hec gra
uius est ad fraternum odium animũ inflã
mant. Propterea scriptura dicit. In
multiloquio peccatum non deerit. Et
multiloquio pcorum non effugies. Et
iacobus apostolus omne genus bestia
rũ domari posse asserit. linguam
pestem esse indomabilem que inui
sam totam naturalitatis nre inflam
mat. et ob hoc pfectum esse uirum qui
in lingua non offendit. Quam ex
rixe et contentiones ulcerũ depesti
fera semp radice oriantur dubiũ no e
quitum ut cor pulsu intrinseco per clau
sum non tumescat. necessitas linguam
forsitan a custodia humilitatis siue in con
tumeliam ulcerũ se relaxare. Si dũ
supbe pre aliis sapientes uideri uo
lumus: erubescamus ul nram igno
rantiam ab aliis arguti ul aliorũ su
piam quasi ad nram depressionem ap
probari. Sicq; unusquisq; contumeliam
etiam nram. ul nrum errorem impu
denter defendimus: uel alienum uere
tatem malitiose impugnamus. Exce
ptatem est sapia huius mundi q; deum uidet

apis carnalem noscit⁹ et diabolicam· que uersuta est ad maligna illa sol bum ꝯ alterius mala exquirens· qu bus possit et suū errorem tegere· et alienam ueritatem ꝯmutare manifestam· in opinione stultoꝝ et nullius eorum hominū depꝫnare· ꝙ: nō tā uis est sapīa que de sursum uenit· que nec tas eciam senectutem cont ueritatem dilige· semp parata nec bonum quod ipe non hñentib; humi ter impendē· nec bonum quod non habet ab habentib; libenter petere nec malum quod sustinet cum alius et eciam alius necesse accusare· pro pter quod de ipa idē iacob apostolus ait· Sapīa autem que de sursum est primum quidem pudica est· deinde pacifica· modesta· suadibilis· bonis consentiens· plena mīa et fructib⁹ bonis· iudicans sine simulatōne· Pro inde fili mi· custodi linguam tuam a lipsitate· non solum manuū ulcerū reprehensibilē· ꝙ in ipis· eciam que recta sunt· mīsuram et modum tene re· et in collatōne scōrū magistroꝝ dictoresq; ee eligite· Os clausum et aures aptas habete· et quātum ecclē ad locūndum mode stoꝝ· tamen estote ad intelligen dum sagaces· Sufficiat nobis si forte nec sic exigat· quod sapientes pe tentib; humilit insinuare· contra resistentes autem unusquisq; pluma est premat· dicta nra defendere· et quicquam nobis predicamus multa rum molestiarū causas ingrua mi serimus· et nos ut lingua indisci te ad multiloquium resoluti· ad dis turbandam pacem cordis nri quā ma hosti aptē· Restat ꝙ fratres· ut si uere discipli ueritatis ee cupi mus· tales nos studeamus exhibere· quib; ueritas facile persuaderi possit· qua et ipa docibilis· tales a doctoresq; amat· qui ea et a sapien tib; exhibita humilit susceptiōe· a simplicioribus ꝙ: animaduertā· aro gantes non contemptum· qui in scientia dei· hoc est in pcia bñ agendi eiusdē sapientiores· ac sapientiores se esse existimant· nec erubescunt magistros habere omnes a quib; discere possint· quod ignorant· qui bñ dicta omnium libenter approbant· errores uo alienos quātū ad se pmere cognoscunt· p tempore studeant ut modeste corrigere· ut pru denter dissimulare· Quam deniq; stu dium scīe morum disciplina exigant· et mansuetudinem ac modestiam mentis habe· non solum in cu stodia oris· sed eciam in habitu et gestu corporis sui demonstrent· ꝙ: et de bonorū exemplis· que impsenti no bis dicenda existimo· pauca nunc si potero nobis demonstrabo·

Quare putatis fris·

Putam et consolatōem

nem bonorū imitari pos

simus· ut ut pcorū imitatōnē·

ad nouā uite similitudinē reformēmur·

In ipis siquidem similitudinis dei forma expressa est· et uerbo cum ois p imitatōnem nr̄m ad eius dem similitudinis ymaginem nos quoq; figuramur· ꝙ: sciendum est quia sicut cera nisi pius emollita fuerit· formam non recipit· sic et homo quidem per manum actōis alienē· ad formam ūtutis nō flectit· nisi pius per humilitatem ab omni elationis et contradictōnis rigore mollitus· Hinc ergo p exemplum alterius· aliqñ in melius reformari potest· qui adhuc per elatōnis uicium et bona aliena oppugnat· et sua mala defendit·

Hinc est g· ut si uerace bonos imitari uolumus· pius per ueram humilitatem ad obedientiam cordi nra tempemus· quatinus uita nra tanto cicius ad nouitatem redeat· quanto promptius in omnē quē unusquisq; fratrum per uoluntariam o bedientiam se inclinat· et tanto alacr

q

q p exēplū bonū fuerit sequi hec·

ei uelligium aliene uoluntatis ineipiat inhærere. quinto ariuis studet una aliorum uitare premis simul capere. Iliam nobis adhuc non contemptibilem considerationē ad presens negocium forma sigilli exhibet. Figura namq; que in sigillo fortis eminet: in impressione cere in tortum figurata appareat: et que in sigillo mentitis sculpta ostendit. in cera exteriori figurata demonstrat. Quid ge aliud in isto nobis innuit. nisi qua nos qui per exemplum uoluptatis quasi per quedam exemplū optime exculti informari cupimus. quedam in eis sublimia et quasi eminencia. quasi abiecta et quasi depressa optime uelligia inuenimus? Bona quippe opa que quidē ad reputationem hominū. nō ad dignitatem sed ad utilitatem pertinent. illa in quibusdam illoz quasi deorsum pressa iacent. sine talia opa. que humanis mentibus in admirationem sui peralios qui quasdam in se eminentes seu spiritual ostendunt. Quod ge in illis eminet. in nobis in tortum reconditi debet. et quod in illis depressum esse. in nobis e erigendū: quia nos cum facta illoz ad imitationem attrahimus? sublimia quidem in absconditis. et abiecta in manifestis facere debemus: ne uel illa si ostendantur. per amorem accepti fauoris mani gle seruitie meipiant. uel ista si absconduntur. per timorem utilitatis primū retributionis amittant. Hesciō qd homo dum copti habeat exercitationem ignorantie cui tot iam uie demonstrantur. quibus possit ad scientiam ueritatis peruenire. Cette post distinctionem uoluptatis per quā diuine. post doctrinam sapientie per quā erudiē. post exempla bonoz quibus instruitur. addimus cetera precepta sequentia. quibus ad omnem

uuendi rationem informatis. post remo adiungimus temptationes quibus exercitatus post cotidianam exercitationem de ueritate preceptoz efficietur.

Qui autem fideles qui solam disciplinam uite mentalis. in lectione diuina puto debere quereq; ex morel mōe ad uirtutem instituq; quod sensum acuitat. ad salubritatem: magisq; uelle uiforma ri preceptis sequentibus. quā quibusdā uis impediri. Cum ge spiritual diuinis legitis. solere ppendere. quid uel quis sit ad exercendum in nobis amorē dei. quid ad contemptum seculi. quid ad cauendas insidias inimici. quid ad bonos affectus nutriendos. et ppua uitia extinguenda uideat. et quid eicul oz per compunctionis ardorem accendat. quid disciplinam in ope. quid humilitatem in cogitatione. quid obediam in preceptis. quid patiam in aduersis habere debeat: quid denicq; ad agenda bona sedulum. et ad mala cauenda doctū esse ecclesiasticum. Hoc in lectione peruia intelligentiam confert uitam rectam: et hanc ipam sapiam quā p uirtute libenter desiderat. melius post modum per uirtutem inuenit.

Relatu hoc nouissimū Et maxime fortassis per ceteris necessarium. ut sic seruet homo in omnibus operibus suis consilium et prouidentiam. et cotidiana discussione cogitationes. locutiones. pauset et facta sua apud semetipm examinet. Sapientes quippe semper agendo discernunt. et per exercitium bonoz quotidianis profectibus in maiorem uirtutis agnitionem et excessum. per experientiam namq; eorū q̄ facimus. ad ea que agenda post modū fuerint cautiores fiunt. Videmus enim qua sepe opus quod bona intentione inchoari credimus tanto citius hominem in decipiens

laqueum precipitat: quãto de mi
centionis siue precipio recursu. Et
nem actum non obseruat nisi ꝑ
mpudens qualibet plana ad fo
ens currit: quã uidet quid faci
at: si quid factum fuerit. secũ de
beat non attendit. Item consi
rans quod ũmquẽ cuenire solet.
ut affectus animi tam ambiguus
sit ut nihil ex hinc opis discerne
non possit homo qualitatem sue
intentionis. Si uero diligenter consi
deret ad ꝙ finem tendat ũcta af
fectio. tunc tam plane uitium ẽ
agnoscit: in quo sibi ꝓfuit animus
fallo de uirtute blandiebat. Et ui
tium inuenitur aliud adhuc esse
ꝓ ꝙ conspectu hominũ ubiq;
necessaria est. quã ad id etiam qd
bonum est agendum. tanto magis
homo ꝓtus efficit. quãto diligen
cius facta sua circumspicit. sepiũ
contingit in ꝓficiendo lapsare cona
tum sollicite attendit quid agat. ꝙ
agere debeat: si id quod faciendũ
faciat. si quãtum ex qualibet faciendo
ẽ faciat. si bono opi malum aliqd
non admisceat: si bonum qd agit
quãto oporteat deuotione impleat:
si alteri ut suum bonum diligat:
si suũ ut alteri malum reprehẽdat.
Per singulos dies uitam suam
ad iudicium uocat. mane quã surgere
debet. considerat quid egerit per
noctem in uespa quã cubitum uadit.
considerat quid egerit per diem:
quãtum ad bona agenda solito a la
cior: quãtum ad mala uitanda so
lito constantior: si quid ex his que
agenda erant neglexerit. aut si
quid ex his que agenda non erant
ꝓsumpserit: si in aliquo ope suo ꝛ
sidis numeri supplantatus sit: qua
tẽnus deinceps per iudicium transeat
decepti. futuram ultri frandem
euitare ꝓsiliat. quatenus eum nec
supueniens temptatio improuidũ
ad malum opus deiciat. neq; indis
cretum in bono opere ꝓsentis negli
gencia fallat. Quisq; eorum in hi
studio exercet. certissimo quod cito ad
illam bonam et solidam scientiam per
ueniat: quãuis sicut supdiximus ad
seruandam disciplinam et bonitatem
psalmista dari sibi postulabat. Restat ꝑ nunc ut ea quoq; q
de disciplina nobis demonstranda
sunt: proferamus. Videbimus ꝑ uos
primum quid sit disciplina. deinde ꝙ
ualeat: postremo quomodo obseruari
debeat.

Disciplina ẽ conuersatio bona et hon
esta. cum parsimonia malum non fa
cere: si forsitan etiam in his que bñ
agit per omnia se reprehensibilis
apparere. Item. Disciplina est mem
brorum omnium motus ordinatus: et
disciplinatus decens in omni habitu et ac
tione. Audistis quid sit disciplina:
nunc attendite quãm utilis et quãm
necessaria sit. Disciplina est cõpes
cupiditatis: malorum desideriorum
carcer: premium salutis. claustrum iu
gum. uinculum uitiorum. que dom
at in temperantiam. lenitatem ligat
et omnes inordinatos motus nimis ar
ctos illicitos appetitus suffocat. Hinc
enim de monstruosa mentis nascitur
in ordinata motio corporis: uti ꝙ
dum corpus ꝓ disciplinam stringitur.
animus ad constantiam solidatur.
Et paulatim inconsideratus mentis ad
quietem componitur: cum per disci
plinę custodiam mali motus eius fo
ras fluere non sinuntur. Integritas
gratuitus est: quando per mentem
nimis custodiam ordinate regunt
nimia corporis. Interiora namq; cu
stodia: que ordinata seruat exte
riusq; corporis nimia. Si quis facium
nimis ꝓdit. subsequitur foras in im
constantiam motionis defluit: ad
q; exteriori mobilitate iudicat quod
nulla interius radice subsistat. Vñ
per salomonem dr. Homo apostata
ex. uir inutilis. graditur ore prauo.

137

animo oculis. terit pede. digito loqꝫ
prauo corde machinat malum. et in
omni tempore uirgia seminat. Propt
ea eum hunc talem qui de indisciplina
et discordia parie notare uoluit.
pri apostatam nominauit. quia nisi
pri metus a conspectu conditoris aliq
one mentis caderet. forsit postmo
dum ad iniquitatem et seminanda
uirgia non ueniret. Ligandas
simo g forsit per disciplinam iubra
corporis ut inebriosi solidet stabi
nitis. quatinus dñi undiq exteri
custodia interiori mobilitati oberen
de opponet. tandem mens ad pacem
stabilem in semet ipa colligat. Om
nium namq uitiorum motus disciplina
coercet. et qui mala desidia foris
coercendo compescit. tanti per
eam ipsum desiderii interius comua
lescit. paulatimq eadem uitiorum
forma per continuetudinem mitigat
mit. que forsit per disciplinam in
habitu corporis conseruat. Ecce
iudim qm cum haleat disciplina.
nisi quale custodiri consideremus.
Quatinus sint pcepte in quib cō
seruanda est disciplina. in habitu. i
gestu. in locutione. i mensa. de
comestione.

In habitu quoq modis disciplina cu
stodiet. in genere et qualitate. i
colore et formatione. et coaptatione
uestimentorum. In genere scilicet. ne
sint uestimenta nia nimis preciosa.
ut mollia. In colore. In qualitate.
ne nimis sint subtilia. ut mollia. In
colore. ne nimis sint uitrea. sine qlz
alio in sup qm disciplina. et ypocrite
religiose comptionis expetat indicia.
In formatione. ut sint decenter et re
ligiose compta. et humilitatis sig
num. habeneia. i. non nimis mag.
aut dependencia. aut flexa. in ni
mis sceta. sive habeo alio in sedm
scm uanitatem detorta. Coaptatio
admodum pertendi pertinet. Hi
sunt quidam stulti. qui stulti pla

cere cupientes. quodam artificio
uestimenta sua ecca se compungunt. Alii
p manicas scurrilitate ridiculose ext
uertunt. Alii autem ut pompam de
se faciant ephemeri ea. et ostentum p
sunt lacinias distendunt. Alii tenue
corrugata in unum colligunt. Alii
contorquentes et complectentes unu
nunt. Alii toto conamine sugentes
et fundentes ea. et omnia corpus suu
nimia in uerecundissima quadam
temptitudine aspicientibus numerum
da exponunt. Alii iactando et uenti
lando pannos suos. Uentatem uestis
sue ex ipa habitus sui mobilitate ostem
dunt. Alii mendentes simosis sirma
te eram utuntur. et humbis dependentib
simo retro consequentibus crudis in cli
uidmem multum. neglegia sua ob
ducunt. dñi profecto. ut postquam per
ensierunt quam memoria eorum. ne sic
amplius in recordatione in eis uiuen
ciam. et qui ut ostendant de nio gloriā
se ee de quibus psalmista dicit. non se
impii non lic. ꝫ tanquam. p. q. p. u.
a. s. t. quasi. preterint. quasi cum
tempestatis pulueream negotiatores
sum tenebraz illud lumen foris oculis
hominum subducunt. quod mitius q
cata mente perdiderunt. Est eam
in quo de eis in presentia mei uindex
tam capiamus. et qua hisdem suis pan
nis nebulam pulueris immundis mus
iuncunt. ad complanandam uiam pe
dibus nitentis lutum platearum abstergunt. Et
amplius dicam. Uidet me omnia uanita
tis occilla numerare. in quibus stulti
uecordes mulieribus. summo mercedis
studia sua auferunt. et ex tanto dedi
core quanta superstitione eum habitu pe
ne sexum mutauerint. Alii simi
mille modis. quibus honesta uanissimi
et turpissimi spectaculum de se in
cuentibus pbere conentur. Qui
omnia seruus dei. magna debet cons
tantia despicere. cum uideat nullos
nisi stultos et irrisione dignissimos
studiis talibus deseruire. Hec ei om

uere religiosi conteratis simo & ex oms
qui curam et studium hic adhibent.
ppcum a religione alieni sint paten
e ostendunt. Q; gm dei omis qui in
ni religione constituti talib; studet
et per hec hominib; placere emptio.
omib; hoib; magis inlec et contemp
tibiles fiunt. Et comuniter qui hec
pp dm despiciunt & non solum coram
do. sz etiam coram hominib; carioe
et honorabiliores existimo. Et mt
nunc miseri et stulti. ac omis hon
estatis ignari. cauo & comanto pa
nos sinos. qui non intelligunt. qm
iuste in uarie religiosam uitam pro
fessis. cultus preciosarum uestium
reprehendit. qui per aplm precipit
etiam feminis prohibet. Non in
ueste inquit preciosa. Videamus g.
ista non dico reprehensione. sz co
fusione. minus pce qnta damptio
e digni sint qui in pposito religiois
ultra preciosaz uestm studeant. q
dines ille qui in evo ppura et bysso
induit. postea in tormtis inferni et
nalie cruciandus. et qnd in bysso &
mollicies reprehendit. Cum g car
nis sue et in purpura deorem. et i
bysso mollicies abhibuisse dr. pcul
dubio simil superbie et luxurie fin
se comprobat. Qm g corpori sno
pus illecebe homies untoz exhibuit
ure post modm hinc cruciandum
aiam tormtoz acceperit. Et tam
dines iste mundi ppter reb; alienas
clamerat. sz qua in his que possid
ebat temperantia seruare noluit.
post illecebrum usum temporalium ad
quam sempiternam perueniat. Si
g ille qua ppter abusus est tanta
dampnationem meruit. quid puta
mus nos facturos. qui ppa non ha
bentes. alienam elemosinam cultu
sue elationis impendere non pertime
scimus. Ve eis qua ipi sicut pphaz
dicit pcul ppter comedent. et uelut
ad profundum declinant. q; quod
alii p redemptione aiaz suaz offe
runt. hoc ipi accipientes. per illec
tum usum ad dampnationem aiaz
suaz conuertunt. Ve corone superbie
ephraim. et flori decidi. qua omnis
caro fenum. et omis gla eius ut flos
feni. Et siccatum e cum fenum. et ce
cidit flos. qua spes iracundie dm
exhilarauit in illud. Et siccatum est
fenum. et cecidit flos. verbum aute
dm manet in eternum. Quid g superbis
cinis et pulis. humus enarescens. et
uapor ad modicum pareus. Quid e
homo putredo. et filius hois uermis.
Vermis igne et uermis hereditas eius.
hereditabit enim homo uermes. bestias
serpentes. Quantum ei; exosi
et ornes. quid e aliud caro q caro.
Quid g ppest i hitu q fetor ad tpus
adheret gstum querere. et corruptois
putredinem q in nobis est. et semp
pmanet non considerare. Propter ea debet
amatores religionis ope demonstrare
quantum ipsi frena despiciant. n car
nem que morituram e cultu luxurie to
to exolere. sz prompte mundiciorem mor
ornamenti anteferre. uestimenta plus
nulla q preciosa. plus grossa q sub
tilia. plus aspa q molla. plus fusca
q nitida. plus negligere q de
cenate composita uel aptata amare.
quatenus si non possimus in uestim
tis simul per omia cogitationem abs
cidere. nunq tam presumamus eis
uti ad ostentationem. Preterea hec
fortassis vn uolentib; ad eruditionem
modestie et humilitatis sufficere. Q;
scio duros et rebelles animos. nisi
adhuc moderatoribus lupatis frena
ei fuerint. non facile a ma pstitu
erroris declinare. Quos quidem optarz
m ceteris observantius. usq; ad ung
uem stringere. et uice nulli; deuiandi lo
cus egritudinis relinquat. ad sing
ula nostrigra decimatis precepto mb
obligare.

Talis est modus et figuratio
membroz corporis. ad omnem a
gendi et habendi modum.

Hec sex modis repre
hensibilis inuenitur:
scil' si est aut mollis aut
dissolutus. aut tardus. aut ceca
tus. aut procax. aut turbidus. Mo
llis ligo lasciuiam. dissolutus ne
gligentiam. tardus pigritiam. ceca
tus inconstantiam. procax superbiam.
turbidus iracundiam. Iam quod
inordinati motus corporis corrup
tionem et dissolutionem indicent
mentis: superius iam demonstratum
est: ubi salomonis testimonio vi
rum apostatam extorris indicis ani
mionem animi sui promptem ostendi
mus. Sub eiusmodi homo apostata. uir
inutilis gradiet ore prauo. annuit
oculis. terit pede. digito loquit:
quia indecens cum mens interius
a custodia sua solutis membra fo
ris ad omnem actum inordinate co
mouens. et uelud corpus paralh
tici motum quidem habet. sz ob
ficia membrorum in suis actionibus
seruare non ualet. sic ille im
patientia quidem et fluctuatione
inutilis ad quelibz precepti impletio.
sz in omnibz que agit nullo modo
modamine gubernat. Sz sciend
quod in his uitiosis gestibz quedā
ad inuicem similes quodā in esse
uidentur. et secundum uicia de quibz
nascuntur inuicem se multum non dis
crepant: ita ut ipsi motus exterio
res ipsam ad inuicem concordiam
perfectionis obseruent. sicut sibi
sunt gestus. mollis et procax. disso
lutus et tardus. ceca tus et turbid.
quia et uicia ipsa inuicem se similia sunt.
sicut est lasciuia et inconstantia. negli
gentia et pigritia. inquietudo et
impatientia. propterea omnis ille inordi
natus gestus. qui de uitiosis animis pro
dire solet corruptibz. in multis scrip
turarum locis facile inuenire et repre
hendi inuenimus. que et si per sing
ula enumerare non possumus. ne
tamen pro uitiosum rem tantum exag
gerare uideamur quedam de his ex
empli causa reuoluemus. De mollis
et procaci gestu lasciuiam et arro
gantem animum dominus per ysaiam pro
am arguit: dicens: Descende. sede
impulsere. virgo filia babylonis.
sede in terra. non est solium filie cal
deorum: quia ultra non uocabis mol
lis et tenera. tolle molam et mole
farinam. denuda turpitudinem tuam.
discoopri humerum. reuela crura. tran
si flumina. et post pauca. sede. ta
ce. intra in tenebras filia chaldeorum.
quia non uocabis ultra domina regn
orum. Que ge descendere precipitur:
de procaci gestu. et ipso arrogan
tie uicio capit. Unde et dñs subiung
it. Non est solum filie chaldeorum: ip
se pene homo apud alios tantomagis
despectus habet. quanto magis apud
semetipsum per timorem arrogantie
extollit. uel implet illa sententia
ueritatis qua dicit. Omnis qui se ex
altat. et omnis qui se humiliat. Ne quod
hinc subintexitur. cum dicit. Sede.
ce. intra in tenebras filia chaldeorum
quia non uocabis ultra domina regi
narum. Magna et cum tue hominem
confusio sequitur: qui se ab aliis des
pici inde etiam pro eo in quo ipse
gloriatur. Sz quia lasciuia et mollicies
amica est procacibz et superbis: merito
ista arrogantia lasciuiam etiam in
gressu eius subsungit. Tolle molam.
mole farinam. denuda turpitudinem
discoopri humerum. reuela crura. tran
si flumina: quia ultra non uocabis
mollis et tenera. Cum sit godolias
apud dñm lasciuia et procacitas ex
hoc patenter ostenditur: quod septua
tam discreta animadiuisione. et duce
tionem arrogantibz. et altitatem
mollibz scripturarum dominus.
Hinc est rursum quod per eundem
ysaiam contra lasciuos et procaces dr.
Et dicit dñs. Pro eo quod eleuate
sunt filie sion. et ambulauerunt
extento collo. et nutibz oculorum

et plaudebant. ambulabant. et ī
pedib; suis. complito gradu incede
bant. decalvabit dñs uerticem fi
liarū syon. Ambulabant et tento
collo et nutib; oculoz. Hic notat
arrogantia. Stabant et plaudebant.
ambulabant. et impedib; complito
gradu incedebant. Hic notat lasc
uia. Sequit. Decalvabit dñs ui
ces filiarū syon. Hec pena arroga
ntiū. Et dñs crinem earū mutabit.
Hec est pena lasciuoz. Et quia ui
ta iuuenū preciosaz uestiū sequi
solet. pena ḡq; et subinfert. cū dr.
In die illa auferet dñs ornatum cal
ciamentoz. et lunulas. et torques.
et monilia. et armillas. et mitras.
et discriminalia. et pchelidas. et mu
renulas. et olfactoria. et maurel
et amulos. et gemmas in fronte pen
dentes. et mutatoria. et pallia. et
linteamina. et acus. et speculā. et
sindones. et uestes. et theristrum. Et
erit pro suauī odore fetor. et p zo
na funiculus. et pro crispante crine
calui. et pro fascia pectorali ci
licium. Ecce qm diligenter omnia ua
nitatis in ligna eminent. ut hec
in quib; homines nullam uel admod
dum culpam ee putant. qm dis
crete a nō pensentes ostendat. Visso
lucium et tardū salomon arguto di
cens. Per agrum hōis pigri transi
ui. et per uineam uiri stulti. et ec
ce totum repleuerant urtice operu
isq; superficiem eius spine. et mace
ria lapidum destructa erat. Quod
cum uidissem posui in corde meo.
et exemplo didici disciplinā. Usq;
piger dormis. Usq; quo de somno
consurgis. Paululum dormies. mo
dicum dormitabis. et pusillum ma
nus conseres ut quiescas. et ueniet
quasi cursor egestas tua. et mendi
citas tua qsi uir armatus. Vade ad
formicam o piger. et considera uias
eius et discе prudentiam. que
cum non habeat ducem nec precep
torem nec principem. parat estate ci
bum sibi. et congregat quod comedat
in hyeme. Item de pigro. Sicut
acetum dentib; et fumus oculis. sic
piger his qui miserunt illum. Et
de dissoluto. Manus fortū dñabitur.
que autem remissa est. tributis ser
uiet. Et item de pigro. Vult et nō
vult piger. anima autem operantium
impinguabit. Item de dissolu
to. Qui mollis et dissolutus est in
opre suo. frr est opa sua dissipan
tis. Item de pigro. Abscondit pi
ger manum suam sub ascella. et
laborat si ad os suū applicauerit
eam. Item. Desideria occidunt pi
grum. noluerunt enī operari manꝰ
eius quicquā. Et item. Dicit piger.
Leo ē in via. in medio plateaꝝ
occidendus sum. Item. Sicut ostiū
in cardine suo. sic piger uersat
in lecto. Et in libro ecclastico de
pigro et tardo et dissoluto dr. In
lapide luteo lapidabit piger. et
omnis homo sibi assimilationem illi.
Ve stulto bouem lapidabit piger.
et omnis qui tetigerit eum exercebat
manus suas. Multa sunt alia si eum
mereare nolim. que ad increpationē
uel ad irrisionem horum in scripsi
dicunt. de quib; hec ad exhortatō
nem presentem uobis dicta sufficere
possunt. Etatē uel in quietus
simul et turbidus gestus. p salom
onem iterum reprehenditur. Vi
sū iam in supiori exemplo demō
strauimus. de uiro apostata dr. Ho
mo apostata uir inutilis graditur
re peruerso. annuit oculis. terit
pede. digito loquit. prauo corde
machinatur malum. et omni tem
pore iurgia seminat. Huic exem
plo uenit pdicto sua. nec habet
ultra medicinā. Qm sit enim p
dictum proximus. ipā sua actione
satis demonstrat. qui p inquietu
dinem uicium in semet ipo pacem
pdit. etiam pulsum foris obsistēte

inueniat. Et quo precipitandus sit
patet. si occasionem furoris inuene
rit: quem nullo turbante exterius.
sua mens leuitas et impacientia
ad furorem precipitem rapiet. Vn
de postrum bñ in constantie et leui
tatis signa enumerat dicens. Animi
vt oculis digito loquitur. tertio pede
nouissime iudicium furoris explicat di
cens. si ppe ungua semitat. q sicut
dictum e. primum leuitatis motum. et im
petuosum. pax mentis tranquillitatis dissol
uit. ac si deinde agitata mens in fou
eam furoris precipitat. quod idem
ipm q dixit graditur ore prauo. animi
vt oculis. tertio pede. digito loquitur.
tam furoris qm impetuosi signum
sit. g: tam hic solet et ordo dispo
nus. ut primum ho p instrumenta co
stancia grauitatis deserat: ac lic
entem usq ad impatiam furoris
erumpat. Habet eam hic gestus
q. exitus. sui motores. cum mobi et proca
ci affirmitate: q leuitas aliqm lasci
uiam. aliqm ipatiam designat. Im
pudens gestus lasciuo et procaci conue
dat: sicut p salomonem dr. Defene
stra domus mee p cancellos prospexi
et inter pumulos: considerui uecordem
iuuenem. qui transit p plateam iuxta
angulum. et pp viam domus illius
graditur in obscuro ad uesperascente
die in noctis tenebris et caligine. et
ecce mulier occurrit illi ornatu me
retricio parata ad capiendas animas. garru
la et vaga. quietis impatiens. nec valens
in domo consistere in domibus pedibus
suis. nunc foris. nunc in plateis.
nunc iuxta angulos insidians. applicatu
q desolatum iuuenem. et procaci ul
tu blandiens. fortiter eum sequens. qm
vos ducit ad uetrinum. et qm agnus
lasciuiens et ignorans. et nescit
quo ad uincula ducatur donec
transigat sagitta iecur eius. ve
lut si auis festinet ad laqueum: et
nescit quod de periculo anime illius agitur.
Vnde subiungit dominus eius: penetrauit

tela infernorum medullas. Vbi notandum q de
incepit putet parum delinquere si
qm q disciplinam ad tempus mouet.
et in ordinata gesticulatione mentis
sua inflectum: quia nunq superet si
nere vitos exteriores erumpere
cum in nobis reprehenderet. in ordi
natos motus exteriores. hoc i honesta figura
et modo indecens. ab interiori mo
tu repressos. Propter
mittendum uel; disciplina ad exercendos
suos mores sit: quatenus mala desi
deria dum per custodiam discipline sup
primuntur. ne foras effluant. tandem
aliquando ea moderatius fungere. ac mode
ratio domino deseruiamus. Quia et uerus ge
sticulationum disciplinam: ordo exigit.
ut nec quis sit modus discipline in
omni gestu diffiniam: quod et si
fortasse per singula facere non possumus
magis tamen expedit ad finem ad exem
plationem dicere qm non silere. Primum
quidem diligenter obseruandum: ut sin
gula membra sua teneamus officium. ne
que ut alterum alienum: deinde ut
unumquodque suum opus tam decenter ac
deste impleat quatenus per indisciplina
nam. aspectum oculos non offendat.
Nam inquolibet horum precedentium digni
reprehensione est. siue sermonem ad re
cte actus suos confundamur. siue
ad quos iuste agere debemus. recte non re
prehendamur. Discretio actionum in nullis
consultanda est ut scire id agere unum
quodque rubrum ad quos ferm: ut neque lasciue
manus. neque os audiat. neque oculus
lingue officium assumat. Sunt enim
quidam. qui in buccis parentibus: aut
cultare nescium: et qui per os sepe
ad cor instruere debeat palatum ad
uba loquentis aperiunt. Alii quoque quod
ad huc peius est in gestu ipo audien
do qui tamen licenter linguam protendunt
et ad singulas actiones nequa-
molam. labia contorquendo deducunt.
Alii loquentes digitum protendunt. superci
lia erigunt: et oculos in orbem rotant
tes. aut phrenda quadam consideratione

deligẽtes cuidam mẽnsecul mag
ficencie cõatul ostendunt. Alii
apud iacẽtes. comam excrescunt
nesciũtes ad aptandũ cõpununt:
et latera cubicando. pdesq; exten
dunt. ridiculam sarcil ostentatõil
sarmam fingunt. Alii qi aurbe au
rel ad audiendũ sõe non sunt. alẽ
tes cũ collo detorto. uoci ueñi
oppunut. Alii cppum nescio qm
figãtes. odiu mẽ uidendũ alium
claudunt. aliũ apiunt. aliũ mano
et ridiculo cum medicate ozil loq
uiẽ. Sunt pẽtea mille larue.
mille subsannatiõnes. et corrugatõ
nes nariũ. mille ualgia et contor
tiones labioꝝ: que pulẽtudinem
faciei et decorem discipline deformãt.
Ille enim facies: speculũ disciplineẽ
tanto maior custodia adhibenda z:
tanto minus liquid in ea pcm fu
erit. celãri põt. tempanda ẽ gr fa
cies et modificanda in gestu suo.
ita uo nec pẽtue qualpes ri mollis
dissoluaẽ: si: semp hẽat et rigidã
dulcedinẽ. et dulcem rigorem. Ali
i naugant brachiis incedentes.
et duplici quodam monstro. uno ede
ꝑ cpis pedibꝫ decliuium in ẽra ambu
lant: et lacertis sursum in dere vo
lant. Quod ẽ queso monstrũ hoc.
qs simil in se fingit. et hoiis mons
trum. et nauis remigiũ. et duis
uolatũ: Libet in hoc pretice il
lius sublãnatõis elogio proclam
are. Humano capiti cervicem
pictor eqnam. Jungẽ si uelit. et
undiq; colli
bus mbris. uti turpiter atrum. Ue
luti in pspicuum. multis form
a desit supne. fierce tale in undeẽ ꝺ
pinnipotentiore figãtis simia. cuius
uelut egri somnia. uane fingũ
ẽ spes: ut nec pes nec caput u
ni reddat formę. ꝺz ne forte sa
tyram pcul. qm doctum decet
undam. cũ prima adhuc emuncan
da supsimo. modestie hic qz oblium
sci non debemus: et eciam sic fortassis
negligentibꝫ et indisplinatis qm
cum ipi in sui ruborẽ debeamꝰ.
melius silendo ostendimus. Gerere
tam debent unũ ẽ uicii. quod
pius mẽnsecul stratum mentis dis
ciplinę. ac postmodũ ecclesiecul in
mbris ordinem actionis pẽbuꝰ sic
am sepul memorato salomonis
testimonio cũpbatum ẽ. v. Apposita
ta hoiẽ pius mẽtis auxilio. atq; deflu
xio pcessisse dicit. ac postmodum
confusio atq; pturbatio actionis subse
cuta memorat. In eo eñ quod de
gradiẽ apostãti. uir inutilis: notat
defluxio mentis. In eo aũ qs de
gradiẽ ore prauo. terio pede. annu
it oculis. digito loqꝫ: demonstratur
confusio actionis. Hinc ẽ illud qd
de in libro ecclastico. et usu suo eo
gnoscit uir: et ab occursu faciei
cognoscit sensatus. amictus corpis
et risus dentiũ. et ingressus hoiis
enunciant de illo: quia uidebit
pid qd forte siue bñ siue male agi
t. melior ñ qualitas. inteneneũ oculis
patenti indicat. Et iccirco oz ut ad
hanc pẽbationem sedandam. custo
dia discipline opponat. que unum
qq; mbrum ad suum officiũ restri
gat: quatinus dñi alẽm mbrum
apat. alẽm ano omino quietũ ma
neat. ano si forte ei opa illi necta
ẽ cognoscit. suo motu ad ocpi
dñi illi decenter et ordinate moueat
uel ut ñl confuse. ñl ꝓpositi in
mbris corporis agat. si: ut sciat
unusquisq; quo alteri debeat sincere
ve et in quo dñi aliud mouere. se
debeat quietum custodire. Et eñ
qi quidam rei publici corpis hñant:
in quo singuli mbris sua officia di
stributa sunt. Unde qd unu mbrũ
sunt alẽ mbri officiũ inordina
te sibi uendicat. qd aliud qd comor
dium unitatis pẽbat: Unusq;
aliud suo motu. alterius motum
impedit: certe illi qui in modestie

dispõni conceditur. Prima g̃
est custodia disciplinæ in gestu-
ut unumquodq; m̃brorum in eo adq̃
creatũ est officio se contineat. neq;
alterum m̃brũ multũ suã ãmixti
one confundat. id ẽ ut oculi vide
ant. aures audiant. nares olfaciãt
os loquẽ. manus operẽ. pedes ambu
lent. quatenus neq; ĩsimulentur
officia m̃brorũ neq; inordinate p̃
misceantur. Sã ẽ custodia disciplinæ
ĩ gestu. ut unumq̃q; m̃brũ id qđ
facit. eo m̃o atq; m̃sura faciat. quo
faciendũ ẽ. id ẽ nec plus nec min9
nec aliẽ q̃ oz faciat: quatenus in
actu suo. sic eo dirigatur et mone
atur. ut in nulla unq̃m p̃te tempan
cie ĩmittem aut formam honestã
tis excedat. hoc ẽ ut in pauci exẽ
plificemus. videre sine ap̃iatione den
tiũ. audire sine detractione oculorum.
loqui sine extensione manuũ. et
intentatione digitorũ. sine contor
tione labiorũ. sine iactatione capitis.
sine elevatione supercilioꝝ incedere
sine modulatione gressuũ. sine ne
gligẽtia brachioꝝ. sine gesticula
tione scapulaꝝ. sedere sine diuari
catione crurũ. sine alterius supie
ctione pedum. sine extensione aut
agitatione cibariũ. sine alterna ac
cubitatione lateriũ. iacere sine dis
rectione m̃brorũ. Et ut tantum-
de hac p̃te sine loquendi faciam9:
gestus honestus in oi actu esse d̃z. et
gestus sine mollicie. quietus
sine dissolutione. grauis sine tar
ditate. alacer sine inquietudine
maturus sine p̃cipitia. et sine tur
bulencia seueritus. Mollem gestũ
tempat turbidus et turbidũ mol
lis. dissolutũ procax. pacem dis
solutus. celat tardum. et turdus ce
lerem: q̃ sine uecia contraria me
dius uimel uterus ẽ. Hec de ge
stu ad p̃sentem defectum dicta
sufficiant. Si qui v̄ tam duri ce
rebri fuerint. ut hijs ãmonitionibus in-

formari nequeant: illos quidẽ decre
rib; stimulis urgeri oz. ut quod-
honeste facere nolunt. faciant ut
inuiti. Deus ei q̃ difficile sibi ex
malicia induratũ. ad formam disci
pline et spem honestatis meli
orare. grauiores penas ecclesie
cum facile ad finem ꝑ sectam et
acriores flamme incendium et mal
lei grauioris consilio adhibeatur.

In locutione quoq; vel
sum observande: hoc ẽ
quod dicatur. cum dicatur. qñ dicatur.
vbi dicatur. quem dicatur. quid dicen
dum sit. hec p̃mum grauis distractionis
discretio. ut videlicet nullus in ser
monibus disciplinaribus ociosa adhibe
atur. Ociosa autem sunt ois: que
sunt aut nociua. aut inhonesta.
aut inutilia. Inutilia aũt sunt:
que nec loquentibus. nec audientibus
p̃sunt. Inhonesta sunt. que nec
illi qui loquitur. nec illum cui loquitur.
nec illum de quo loquitur. dignitati non
sunt. Nociua sunt: que sunt in
aliorum; aut auditorum. siue ad eo
rum siue ad p̃priam tendentia
ad ẽ nociua. inhonesta. inutilia du
obus; modis discerni p̃sunt: id est
sum qualitatem rerum. de quibus loqui
tur. et sum qualitatem p̃sonarum.
per quas vel ad quas vel de quibus lo
quitur. Qualitas p̃sonarum. ois. mo
dis contingit: id ẽ sum etatem sum
scientiam. sum officium. sum conditionem.
Sum etatem q̃ aliud conuenit
locutionibus; senum. aliud locutionibus
iuuenum. Sum scientiam: q̃ aliud de
locutionibus; sapientum. Sum officium:
quia aliud conuenit loquentibus: eorum
qui negocia exteriora tractant. aliud
locutionibus; eorum qui secretiori uite
quieti. et studio contemplationis in
gredi amant. Sum conditionem: quia
aliud conuenit locutionibus; eorum qui
sunt plebei. aliud locutionibus; eorum qui
sunt nobiles. Generaliter loqui debemus
de discretione bonorum consiliorum fruentes

de iustitia bñ faciendi ⁊ sapientes de iniquis scpturum · simplices de exemplis bonoꝝ cptum · hi qui ex diuina tractant negocia · de sollicitudine acquirendi · hi qui quietam vitam diligunt de disciplina vincendi ⁊ prelationi de pulsione rerum · subiecti de obediencia p̄ceptor · Et unusquisq; qui loq̃ sibi qualitatem p̄sone huic ⁊ qualitatē materie inquirit congruam de q̃ loq̃tur · ut possim eligere hō ad dicendū · et cū dicit diligenter attendat · ne quid sit aut quidam sapientū · qui auribus verum non audientes ⁊ quasi qui excitato dormientē de graui somno · Et idem · Cum stulto non multum ñ loq̃ris · et cum insensato ne abieris · Et salomon dicit · Qui arguit impiū ⁊ genera maculam sibi · Noli arguere derisorem · ne oderit te · Argue sapientem ⁊ diliget te · Da sapienti occasionem ⁊ addet ei doctrinā · Voce iustum ⁊ festinabit recipere · Item in libro ecclastico de discretione loq̃ndi dicit ⁊ · Cum viro religioso tracta de sanctitate et cum iusto de iustitia · cum muliere de his que mulier cum timido de bello · cū negociatore de commutatione · cum emptore de uenditione cum viro invido de gratia agendi · cum impio de pietate cum inhonesto de honestate · cum extero agresti de omni re · cū artifice inutili de consummatione operis · cum seruo pigro de multa operatione · Ubi meminisse debet quilibet prudentum · colloquia aliqñ appetere aliquando uitare debeant · Appetere debent uiri prudentes colloquia quibus et sua exhortatione illos-quos possit corrigi ⁊ et cum de sua stabilitate confidunt · ne non timeant ex illorum suggestione corrumpi · Quibus et illorum diuitias et suam infirmitatem considerare expedit · ne si quando ⁊ ne dum illos non valent amonitionibus · sibi corrigere · paulatim incipiant ipsi ad prauitatem illorum declinare · Cum & ipse nram edificatio nem loquum · cum illis loquimur · quos doctrina possimus ad utilitatem instruere · Cum autem ipse edificationem proximi loq̃mur · cum illis loq̃mur · qs spiritus p nram exhortationē a prauitate sua posse emendari · Aliquando et sapientes nel se docere suppina est · et obstinatos corripere in sapientia ⁊ q et iniuriosus proximo ē qui meliori non exhibet reuerentiam · et iniuriosus sibi est q non emendat · si prouocat ergā se in sapientia uelamina · Ergo qui cum alio loquit̃ primū consideret ⁊ utrum ipse se an ipse illum loq̃t̃ · Si ipse sua utilitatem loquit̃ · uideat ut ille talis sit · de cui collocatio utilitas ei prouenire possit · Si ipse illum loquit̃ · caueat ne talis sit ille · qui ut sua exortatione non indigeat · ut ita in malo obstinatus · ut exhortatione alicui correpti se non p̃mittat · Si & sic est minuit in uel ad nram · ut ad aliorum eruditionem loqui debemus ⁊ ipa nra locutione talem discretionem seruare · ut semp studeamus et a sapientibus discere et minus doctos ita dum tra ad si se docere paciunt̃ · studeamus erudire · Et sicut interrogando de illo potissimū · quod nos magis urget ubi facimus · sic docendo illud quod magis ptone auditoris congruo · proferre debemus ⁊ ut contra uicia quod in eo sanare cupimus · competens nri seruatis remedium opponamus · qdammodo simpliciū ⁊ · cum irreligioso de sanctitate cum iniusto de iustitia · cū pigro de multa operatione loq̃ndum est · Facile & cui sic loq̃ndum agnoscimus · sic de q̃ dz · quale sit diligenter consideremus · quia id profecto unicuiq; magis dici conuenit · quod ad illud in quo ipse plus laborat malum sanandum consilio cōmodius occurrit · Vbi & · Quā constantiam laudare nolumus ad pusillanimes non ad simplices seruatis nrīs dirigere debemus ⁊ quia cum uicium sibi sub preceptis ⁊ stantie nimiū se conegat · si quis

supbis laudare constanciam. dum-
cos ad ueterem hortari credimus. am
plius in suo uicio confirmamus. Et
hortemur go ad constanciam timidos
ad timorem supbos. ad frugalitatem
prodigos. ad humanitatem agrestes. ad
hūanitatem parcos. ad parcitatem
gulosos. ad consilium temeurios. ad se
uorem zeli tepidos. ad silencium ui
losos. ad uerbum exhortacōnis nimis
tacitos. ad alacritatem segnes. ad mā
suetudinem impacientes. ad ultricem
am negligentes. ad indulgenciam
crudeles. ad uerecundiam procaces.
ad quietem petulcos. ad prudenciam
incautos. ad sollicitudinem oblīuio
sos. et ad modestiam inuerecundos.
Et oīno quicqd dice uolumus. et
dicendum sit. et tpūs pul nr̄i ser
monis qualitate colligamus. sequēs
cura discretō loqndi. ut cum aliqd
dicere uolumus. pul ubi illud dici
queniat consideremus. Jam quedam
sunt loca. in quib; precium silē
cium seruandum est. Quedam uo
ī quib; sermones hūanos. i. etiam
fabulacōnes ad alcercutum edere
non licet. exceptis his uerbis dō;
hō cum dō et ad dm̄ loquēs. qm̄
ul in oīonib; ul in lectōnib; siue
in hymnis et cantibus manifeste ul
occulte placet dō famulāt. unde
et bs aug. in oratorio ul agendū
ee dicit. pe id ad quod fm̄ z. Et
item alia loca. in quib; pro disci
plina. et instructōne morū uerba ha
benda sunt. quedam item in quib;
de intelligencia et exp̄one scripturar
collacōnes cum disciplina tam̄ et
reuerencia. Hoc est sine contencōe
et clamore qualibet turpitudine
uocū hāt possimus. postremo sint
alia loca. in quib; magis loqndi li
cencia laxate. nec uti non solum de
spūalib; rebus sz etiam de mūdanor
dispositōe et prudencia sermones
admittantur. loca in quib; uana et
supflua dici debeant. inuenire ñ
possum. Nec ei ī dīuis et sce
tis locis collaciones indicē. nec
in ullis locis ubi de disciplina agē
dum ē. questiones aut contencones
uocū uenustate negz. in ullis ubi de
intelligencia diuinar scripturar
tractandū est. exercitia negocia tra
nsire debemus. nec ea que sunt
pluribus dicenda in occulto dicere. nec
ea que sunt paucis reuelanda i mul
titudo palam. Quarta loqndi dis
cretō ē qñ qd dicendū sit attende.
Est tempus qñ nil. et est tempus qñ
aliquid dicendum. Multū ē tempus
z. qñ dicenda huic oīa. Est tempus
qñ nil dicendum est. quia tempus
tacendi. et tempus qñ ad. quia tempus
loqndi. Est tempus ubi oīa nil qñ
qz sicut idem salomon ait mala aure
a in lectis argenteis qui loquit ver
bum in tpōe suo. hoc est oīe uerbū
temptē suū. qñ proferri debeat. et
tempe qñ tacere. Qñ aūt loqndi
sit melius ostendimus. si pul qñ
tacendū sit demonstremus. Tempus
est tacendi. tempus loqndi deb; pcede
re pul p silencium tpōe discendi disci
plē. qs postea p uerbum. tpōe loqndi
proferē. Propter quod non ait salomon tpus
loqndi. et tempus tacendi. Si tempus
tacendi et tempus loqndi. qz pul sic
dem est in silencio forma lasciuie
mis que postmodū tpōe loqndi i uo
ce teneat. Aliqñ tacere debemus
ppter qs ale poss loqui equit. ne
forte si simonem et uocē uitare
uolumus. et eū qui loqr̄
et eos qui audiunt. pariet offendat
mus. Aliquando tacendū est ppter qz
ad id qs dicere uolumus. nos audito
rum paratos adhuc non ee consida
mus. Aliquando tacendū ē pp multiplo
cium utrandum. ut etiam ppter qs
upī qui locuturi sumus. modum quo
nosmet ipos congruam loqndi seriem
inueniamus. quia profecto animi audi
toz magis offendunt. si sermo qui
edificare debet. confusus et inordi

proferat. Aliquando tacendum ē. ppt
ei quod hi qui ptentes habent. ne
quaqm tales sint. ad quos vbum
debeamus facere. Quod duob; mo
dis fieri pō. sc̄m dū uel reuerencia di
gnitati ptone impendit. uel malici
a m corrigibilis. atq; ideo indigna-
cōmotōne extimat. Singla hec
exemplis sc̄pturaꝝ probare possu-
mus. qua non uno sz multis sing-
ula quoq; confirmari sc̄pturaꝝ testi-
mis inuenimus. Quod simonem eqz
qui potest nobis loqui cepim. non
debeamus interrumpe si semp loquto
alios. et pcipue eos. qui utilia et
recta loquunt. pp custodiam disci-
pline retinet. sustinē. atq; expecta
re. sēs iob nobis ostendit. qui eū
de sua disciplina et de aliox erga
se reuerencia loquentē. inter ceteria
sic ait. Qui me audiebant expecta
bant sniam meam. et intenti taceb
ant ad consilium meum. Verbis me
is addere nil audebant. et sup illos
stillabat eloquium meum. Item sepe
pp infirmitatem auditoꝝ. tacendum
est dūm sine exemplo docet. qm cum
apostolos adhuc in infirmitate et ad sum
mum deū ne eruditionem impune
aspicerent. ait. Adhuc multa habeo
vobis dicere. sz non potestis portare
nc modo. Item aliqn tacendum esse
pp perpetrationem loquendi utendam.
Salomon in pūbl ostendit dicens.
In multiloquio pccm non deerit. qui
autem moderatus labia sua. pruden
tissimus est. Item labia iusti considera
nt placita. et os impioꝝ prauitates.
Item. Qui prius respondet qm audiat.
stultum se esse demonstrat. et confu
sione dignum. Item in libro ecclastico
Ne uentiles te in omnem uentum.
et non eas in omnem uiam. sic enim pec
cator probat in duplici lingua. esto au-
tem festinus ad audiendum verbum dei
ut intelligas. et cum omni sapia pro
positi responsum verbum. si est tibi intellec
tus respondeat proximo. sin autem sit
manus tua sup os tuum. ne capiaris
in verbo indisciplinato. Item sepe pp
reuerentiam ptone tacendum esse in
eodem demonstrat cum dē. Pulsum
me rogas. ne intuppas quēqm. et cū
increpuit te. pruinas amandas. ne respondeas verbum. et in
medio seniorum ne ordiaris loqui.
Item sepe pp malitiam auditoꝝ ta
cendum esse salomon docet. dicens.
In auribus insipientium ne loquaris. ne
forte detestetur eloquium tuum. Item.
Ne contendas cum potentibus. et ne
emuleris impios. Item uir sapiens
si cum stulto contenderit siue irascat
ur. siue rideat. non inueniet requiem.
Quibus hec impedimenta loquendi caute
uoluerit. facile fortassis et sine dif-
ficultate qui sit sibi loquendum aduer-
tet. si tam hoc attenderit. quia aliud
tempus est qui uoluerit loqui
concedit. aliud est tempus. quando
uoluerit loqui pro culpa reputatur.
Sapiens autem eque cauet. ne uel
eo tempore qui loqui debet negligen
tiam fateat. uel ne omni tpe qui lo
qui licet. per licentiam concessam in
multiloquium cadat. Recte ergo temp
loquendi discernit. si homo ne quidem
qui loqui debet fateat nec semp quando
licet loquatur. Restat nūc ut pstis
ostendamus quid. uel cui. uel ubi.
et quando loquendum sit. et qualiter
loquendum sit demonstremus. Quali
tas. i. modus loquendi in ebz consistat.
id est quo gestu quo sono. qua figura
ne quid dicatur. Disciplina ubique. ut
loquentis sit gestus modestus et hu
milis. sonus demissus et suauis. fi
guratus uerax et dulcis. Non modestum debet
habere gestus loquentis. ut nec in
ordinate. nec impudice. nec turbu
lente nec loquendum rubra moueat.
nec oculos motibus. aut aliquid inde
centi conformatione. sine tristitie
actione uultus. placidum sit. sine remissi
one nimia. Humilis debet esse gestus
loquentis. ut apud auditores gratiam

sermo eius inueniat. Gonus loquentis
ee debet demissus: ne strepitu et im
moderata clamositate. auditores suos
aut inuste tristet. aut iuste offendat
Suauis dr ee ne prolationis asperitate
tristo fiat animus audientiu onerosus:
quito ad aures durior uenit ee iocun
dior. Significato. i. finis sermonis.
ideo dr ee uera. quia fallax uerbum
etiam si facunde et compposite dicit.
nichilominus tam ab auditore aut
uorium. aut ociosum si fuerit in
tellectum reputat. g: et cum ueri
tate necc ee. ut sermo loquentis dul
edinem habeat: quia sepe etiam
ueritas auditori amara efficit. si aut
sine bone. aut sine dilectone. Hoc
: uel impetume. uel impie contra
eum pferat. Singla hec sepe ee
testimonia comprobemus. Quod ha
bitus indisciplinatus simonem con
temptibilem faciat: salomon osten
dit dicens. Non decent stultu uba
compposita. Et item. Sion e speciosa i
ore stulti parabola. Et item. Sonis
mite eruditio possidentis: doctrina stul
torum factuntas. Et item. Doctrina
sua nosce uir: qui autem uanus
et grosor patebit contempui. Item
quo in pulchras frustra hr claudus
tibias: sic indecens e in ore stultor
parabola. Quod & typus elationis ser
monem hois ingratum auditoribz
reddat: salomon item testat. dicens:
Excelsa stulto lpia: impetta non
apiet ol suum. Et item dicat. Cum
obsecrationibz loquet pauper: et diues
effabiter rigide. Quitum aut sermo
clamosus a disciplinatis cauendus sit:
ipe auctor disciplme ostendit. de q
p ps̄luam sepetum e. Non clamabit
neq; audiet ps̄onam: neq; audie
t foris uox eius: Verbum aute alie
um t tristosum omino a sermonibz
disciplinatis secludendum ee: per
eundem probat cum dr. Labia stul
ti immiscent se rixis: et os ei iur
gia puocat. Ve uerbo t indolo p

sic cauendum: idem ipse insinuat
dicens. Testis falsus non erit impu
nitus: et qui mendacia loquit no ef
fugiet. g: et uerbum dulce ornet
nalleat in sermone: liber ecclesiast
patenter demonstrat. ubi dicit. Ver
bum dulce amicos multiplicat et re
micos mitigat: et lingua eucarist. i. gr
ciosa in homo uiro habundat. Ju ni
si est duplex custodia discipline. s.
bi ei dr ho seruare disciplinam in
hsteu suo: et disciplinā i ceu suo. s.
epliam, ebr modis: m disciplina ca
endi. m disciplina udendi. m disci
plina contemnendi sese. Faciunt eas
autem me epulas necia. uerbo qm
magna que omn tpe pna ad pcu
labie: piculosius: cum p ebrietate
inflamata fuerit. ad loquendum relaxat.
Propea et diues qua me epulas
loquacitati seruierat: post in infer
no polleus uehemens in lingua cade
bat. Custodia oculoz me epulas pe
ea necia e. quia non decet sibi pe
cipue uo uagos ho habeat oculos.
neq; curiose. et uo amplius ad dici.
imprudentie ea que apud alios agunt
eum ulstrando prospiciat. si uo pe
prudice humilitis iumentis ea tm que si
bi ancplita sunt attendat. Custodia
quoq; continendi sese ubi negligen
da non est: quatenus ridiculo u
i hsteu. neq; in gestu. indecens ad
aut inhonestum agat. Heb cum
strepitu aut tumultu fiat: si oia m
bra cum modestia et humilitate indis
ciplina contineant. Non sic quidam
faciunt. qui cum ad edendum assederit:
tacta quadam agitatione et confusione
membroz. intemperantiam animi sui de
signant. Caput deuertunt. brachia et
cubitos. manus in altum expandunt.
et non sine magna ebrietudine os cum
epulum simul sumt absorbere inge
re gladium conat et gestus saepe ridi
culos ostendunt: hanelant et suspirat
p angustia. ita ut eructuanes os abun
danti angustia patentiorem aditu

querere. ꝯ̃ angustia ſtuciũ non poſ
ſit ſuſtinere ſtomacho ſatis ſufficien
tem habundanciã mꝫ̃ſtrare. In uno
q̃ loco ſedentes oculis oꝝ manibꝫ que
q̃ ꝑ. que longe oĩa cõmẽſurat. ſi
mul panes cõminuunt. uina in calices
et pateras effundunt diſcos in gy
rum cõducunt. Et uelut rex ſu
eſſam ciuitatem aſſultũ facturus.
dubitant ubi ꝑmũ expugnacõnem
aggrediãt. dñi ſimul in oĩ parte
irrupcõnem facẽ concupiſcunt. P
hꝫ uſto fortaſſis ultu dicentes. ne
recondie oblita ſimul. ſi neſcit
aliq̃s impudencia erubeſcẽ. in ſuo
manifeſte confuſa. Hiſ g̃ tribꝫ
modis dꝫ quisq̃ ſue epulas conſer
uare diſciplinam in ſemetipſo. in
delicijs ut et linguam ſuam a loq̃
citate reſtrugat. et oculos ſuos a cir
cumſpcõne cohibeat. et ut cetera mẽ
bra oĩa cum modeſtia et quiete
contineat. Sequit̃ eciam ẽplex
obſeruancia diſcipline in cibo. ob
ſeruancia in eo quid ſumat. obſer
uancia in eo q̃nt̃ ſumat. obſer
uancia in eo quo modo ſumat. Obſ
uancia in eo quid ſumat. id ẽ ut
noſ̃ mꝫ̃ſ preciosa et delicata expe
to. nec mꝫ̃ſ rara et inſolita re
quiro. nec mꝫ̃ſ accurate et laute
ꝑparata concupiſcat. In ꝑmo cum
ſtrenue arguit̃. in ſecõ curioſitat. in
tcio ſuꝑſticio notat̃. Sunt namq
quidam quoꝝ ſtomacꝫ ſatis tridetã
infirmitate egrotant. que in ꝑmis
guꝫ et delicata deglutire non po
ſſunt. Et ſi q̃n eis ꝑtes ac frugi
les cibi oblati fuerint. tam diges
tionem ſtomachi. ac pectoris ſuccurta
re. aut obſtipacõnem capitis. aut
ſi qua ſunt talia ad excuſandas ex
cuſacõnes ꝑtendunt. Alii delicias
et luxum ciboꝝ magna conſtancia
aſſuant̃. ſi ab eis ꝥ̃ non nunci
gre tolerabilem ꝑtulancia. cõmu
nium ciboꝝ uſus oĩno reſpuit̃.
nouã q̃dam et inſolita ciboꝝ gra
cq̃uirunt. ita ut ſepe ꝑ unum nẽ
trem hõis. per oĩs ꝯ pagos turba
famulorum diſcurrat. et uix tandem
uel ignotas et de deſertis ꝑtes mon
tibꝫ, radicitus eruendo. uel panculos de ſenis
grugnitibꝫ profunda ſcrutacõne piſ
ciculos trahendo. ſiue in tempeſtuia
de arentibꝫ rubetis arbuta colligen
do. unus appetitus ꝑtulanciam com
peſcere queat. Et ſane nõ non ſa
tis putere ꝑt̃. quod meritũ iſtos ex
agitet. mihi forte quia ꝑ q̃ndam aĩ
in ſolenciam multos obiit in ſuo ob
ſequio occupari gaudent. ſiue quia
ꝑ timorẽ elatõis ceteris oĩb; q̃ũtũ ci
to diſſimiles ſunt. tũ merito diſſi
miles uideri uolunt. Alii ſuꝑſticio
ſium mꝫ̃ſ in ꝑparandis cibis ſtudiũ
adhibent infinita decoctõnum. et
frecuratũ. et condimẽtoꝝ gria qua
giterunt. in mollia. in dura. modo
frigida. in calida. in acta. in aſſa.
in ꝓꝑ. in allio. in cumino. modo
ſale condita. ſim q̃ſuetudinem pre
gnanciũ mulierũ deſiderantes. hi ꝑ
fecto non ſolum arguendi. ſi ꝥ
deridendi ſunt. qui q̃n ſe ꝯponẽt
ad oĩem eleplidam. eliciendi gu
ſtus gũ palatum. extendunt. Igit̃
contra hec uicia ſananda neceſſarie
ẽ. rigor diſpline. qui uitas gule ꝑ
ſcindat. uſum ẽtum limitem coh;
beat. quatinꝫ ſe neq; ad immode
ratas diuicias. neq; ad nouitates.
neq; ad ſuꝑſticioſas ꝑparacõnes ci
borum appetendas diffundat. Vem
de ſequit̃. cuſtodia diſcipline. in eo
q̃ſ̃ quis finẽ debeat. Cui mãifeſtum
hec in ẽ unde. ut neq; contra
honeſtatem neq; ſuꝑ neceſſitatem.
Non q̃n oĩs uenit̃ idem ſapit.
Aliud ſic. aliud ũ ſic. Cui mꝫ̃ſ
ſufficit. iſte ꝓfũ ad eruditionem
edificatis ꝓficiat. inſipien
tiam offendit. Cui multum op
ꝫ. in eo ſepe honeſtas ꝯfundi ſe
dis. eciam ꝓfectũ ad ſuꝑfluitatem
nenat̃. Ergo ne ẽ parũ ſatis ẽ.

magis superfluitatem caueat. Ille
uero cui mutatum opus est, magis ad ho
nestatem attendat: quia neque ille
nisi temperancie metas transierit, ad
turpitudinem perueniet neque iste nisi
prius honestatis oblitus fuerit, in super
fluitatem impinget. Postremo est
obseruancia in cibo, quomodo quis cibum
sumere debeat: hoc est quantum mende
et quam temperate. De immundicia comeden
di pauca exempla proferre sufficiat:
ut dum in quibusdam suis partibus ceruitur
facile per similitudinem ubique caueatur.
Quidam inter comedendum scutellas
exhonerare uolunt, quadrata ferculorum
frustra adipem sine saginam super
rotatam distillancia mensalibus inuol
uunt, aut supermiciunt, donec iterum
euisceratis interioribus eaque remanserant
in pristinum locum reponent. Alii bibentes
digitos mediocrius poculis immer
gunt. Alii unctas manus ad uestimen
ta sua detergentes: rursus ad cibari
a tractanda redeunt. Alii nudis ar
ticulis coclearis uice olera sua pis
cantur, ita ut in eodem uire et manus
ablutionem et uenter refectionem que
rere uideatur. Alii semicorrosas custas
et premorsas colliridas cibariis iteran
do infigunt: et reliquias dencium suorum
offas facturi in poculis demergunt.
Hec sicut supra diximus dicentibus
erubescenda fuerant, si a facientibus
presumpta non fuissent. Hunc autem
sustineat in audiendo uerecundiam:
qui noluit in faciendo habere disciplinam.
Verumptamen hec de immundicia
in disciplinate manducancium ad exem
plum. Temperanciam manducandi
intelligimus in eo si homo tracti
et non cum nimia festinatione co
medat, ubi nos quidem quantum
fieri potest modum et mensuram
omnes tenere suademus. legem tamen
nullam dare presumimus: quia
sicut iam supra diximus, alius sic
et alius sic. Hec uobis fratres de sci
encia et disciplina interim nos

supra diximus. Bonitatem vero
orate ut uobis det deus. Amen.

dicta sufficiant

De multice sompnio nabugodonosor re-
gis et que sit summa intentionis C. j. c.

Quo modo contemplationis grā quibusdā
modo datur modo subtrahit iterumq; a-
missa reparatur. C. ij. c.

Quod medē qd agimus intentionis tone stu-
dere et grē multi sic studeamus. C. iij.

Quom sin uarios studiorum suorū sincer-
sus quidam se ut enerue deficiunt. iij.

Quam multis modis animus se ipm dec-
pit et suū sibi nocium nō sine ablsydio. v.

Quam temere ut frustra et humana industria
ptimum ad q augtica solum seu dīna re-
uelatione expectare debem. vi.

Quom posth polara studiorū suorū in sig-
nā mentis cum sclarū qm spualium dect-
nam curam negot deponit et se totam ad
sola exteriora negocia exponit. vij.

Quom in ci ppōito ut instituto debeamus
equitatis regulam consulere et in prudē sa-
cra ad amorem simam reuocare. viij.

Quod quisq dei nos accidē solet dispen-
sante do libero nūcis arbitrio uicta meritor
cruentem p̄det. ix.

Quibus consideratōnibz penssanda sunt q
circa nos accidunt. x. explin

Quom perturbationis nūe debeamus ador
tionis remedia fugere et hīs sufragiū
in usum adducere. xi.

Quibz meditationibz optet animū ad de-
uotom inflammare ut quom optet
studiorū suorū ilustrancia reforre. xij.

Quom sp ad innouationem intelligencie
debeamus nīa nam industriam et dīn mu-
nificenciam magnificare. xiij.

Quid ēplet si vere deuotionis offm. xiiij.

Quom debeamus equitatis regulam circum
consulere et maxīe tpe quo oī sublimis
officium explere. xv.

Quibz gradibz multiorū cognitō pfi-
cit et ad q̄dam scie pfectionem animus
sepe mira deuotionis ascendit. xvj.

Quod me summū deuotionis cultum atti-
git qm q̄dq sibi molestie etiam p̄ter nīam
accidit sunt multi alebit. xvij.

Quod de utute deuotionis sepe minus pre-
sumim q̄ debeamus et quod aliud ē unū
multice intelligencie et aliud est mīū
multice doctrine. xviij.

Quod amissam contemplationis gram-
melius deuotōne q̄m meditatōne recu-
peramus et quod id q̄ nō optimus quod
multo deuotionis adquirimus. xx.

Compendiosa rēpicuitas predecessū cum
similitudinis attestatōne. xxi.

Quom oporteat unumquemq; a presump-
tionis sue altitudine descendere q̄ cup
in uera stabilitate q̄s fuerit manē. xxij.

De m qdam ut corruptibilitatis humane
quod magnis utentium culmine oporteat m
orū ruinam timere. xxiij.

Quod de magno sepe utentium culmine
soleat mens humana gdatim in una cor
ruere. xxiv.

Quom ut quibz corruptionis gradibz de li-
mus in ima corruat sepe anim humam. xxv.

De pdecessū differencia graduū et qua
litate singulorum. xxvij.

Dem q quom deficiat homo sepe de bo-
no in malū nūe dr q̄m corruat sepe de
malo in malum z vicio i vicium. xxviij.

Quibz reparationibz gradibz mens sepe ce
dina aptōne resurgit que de magnis
in vana cadit. xxix.

Quibz promotionis gradibz sepe dīnitus rep
arē mens que de magno malo in deteriora
labitur. xx.

Quom ut ad q̄m pfectionem sepe ho
post multiplicem lapsū et dīna opatōe
resurgat. xxi.

Qualem natalē habeatem hemus ecc q̄
iem pfectatem et gram acceptimus et qd
sit habeatis ut quid pfectatis. xxij.

De duplici corruptionis gradibz eorumq;
pcipuis descendencium de uno i malū. xxiij.

De duplici corruptionis gradibz eorū q; pp
etatibz descendencium de malo i malū. xxiiij.

Quom mens in semet ipam semdiu labsa
et cum ad corruptionis extrema puenit. xxv.

Quom dīnitus promouet ho quis de pro
fundo miserie ad summū fastigiū cum. xxvi.

Que sit diuina sera ut que sit utilis et
certa prouidencia. xxvij.

Quod humilitas instabilis et indiscreta sit
quidem reprehensione digna. xxviij.

Quod nulla nīa utute debeam ostide uel

gloziari velle. xxxviij

Quam multi sint utentes scam mozũq; doctrinam ad ostentationẽ ñ ad utilitatẽ. xxxix

Quod sepe delidium corrupto mẽ intelligẽcia illuminatur. xl.

Quia alia est diuina reuelatione cognoscim alia ex ratione colligimus. xli.

Quod optimũ sit deuotionem nram eo-rumq; pricẽ qua nulla occupatio possit eius officiũ mẽ rumpere. xlii.

Quod ecclam in negociatis mẽ ubiq; nech impune nech meritorie agere debemus. xliij.

Quod deinde animũ p cogitationem pnis sit mentis deuotionẽ exercitare debeat. xliiij

Capitula sequentis operis. pmi. ci.

De glie scitate uel pfectu inquisitione.

De intellectualis siue illuminatione ut qui contemplonis spectacula menti solemus ve-rum timorem incutere. i.

Quod alia sit gra per qm cognoscim iudicia dina. alia per qm discrimina mi-ta ppa. iij.

Quom oporteat scientia custodia deputẽ ee ad spualium intelligatione grẽ. iij.

Quom insipiẽs oporteat qm ad diuoz ẽ-thoz enodationem anelat. v.

Quã sit nunc multoz enodationẽ nech plenda sine magistrio spi scẽ. vi.

Quod ad multoz enodationẽ mentis pfici-mus deuotione qm in meditatione. ee quod uere deuotionis sit oia discutere ut possit omnia diiudicare. vij.

Quibus deuotionis studijs intendere debeat qui occultoz reuelationem diuinitus exptat. viij.

Quanta uis sit uere deuotionis sit q filium-dei facit que animũ humanũ ds inhabitat. ix.

Quod maxime sit spi orandi qbda sol-licitudo sit aperiri dñi scientiae debeamus spualibus studijs subseruire ee uere de-uotionis mentis militare. x.

Quam sit utile summe deuotionis humanam curam impendere. xi.

De contemplandi mõ ut qualitate ee q aliquid ordinate uel in suos ẽ actus aliquid in sola mẽte ut summa uitate. xij.

De magnitudine grẽ utilis postmodum calcine ee in tanta plenitudine grẽ quod solet esse emula rumine. xiij.

De auctoritatis magnitudine mentes postmodum ruminare. xiiij.

De multitudine scientie mentis ruminet in tanta scientie plenitudine dñi scẽ solet ee causa rumine. xv.

De rigore discipline dum solet intuen-tis sepe extra alios ẽcere. xvi.

De rigore discipline dum solz nuturi mis sepe apud seipsum ẽcere. xvij.

Quod in quolibz utentiũ culmine optent optent semp morũ ruinã timere. xviij.

Quod deinde ecclam nos agnis dei disposite ecclica administratione dispensate. xix.

Quod nech in nos possumus ispe malignus nisi per millione dei. xx.

Quom ut quo ordine ad subtilitatem grẽ solent mentis humana corruere. xxi.

Quom mentis p sedam detectom sui solent post modũ ee ab alijs occupati ee in semet ipa reboluti. xxij.

Quod turpiter lapsos ee a sublimi dilecte dina miseratio sepe ee ad priam vesti-nat ee ad correctionem expectat. xxiij.

Ad quam puritatẽ mentis qui obdurate ee cui diuine ad meniam reseruat. xxiiij.

Quom mentis que mozibz deputat primo ad errorem ut fraudem imbuit. xxv.

Quom mentis ad omne crudelitatem qui effe-rat. cum cui diuine ad primum reseruet. xxvi.

Quo ũ malum grassat in huius quisq; indies deteriora labuntur. xxvij.

Quod sepe contingat ruinem omnis corrupti qm cui consulat ad priam ee di-na miseratione reseruari. xxviij.

Quom soleat multoz utilitati deseruire qd qlda contingat de sublimi corde. xxix.

Quom quida expositoria ee alieno casu addi-cunt q ut sint uiris actibie debeant. xxx.

Quod ee ũ humilitatis pendet mentis ma-gnitudinis. xxxi.

Quod aliud sit diuina iudicia p contempti-ones cernere aliud eoz idem pdere. xxxij.

Quod eoz noticiam sepe multo deuotionis ad qrum q nulla nra sagacitate nullo stu-dio penetrare ualemus. xxxiij.

Quod dimus dñi ex multa consideratione in firmitatis siue humilitatis sepe ad sublimem intellectum diuinitus illuminat. xxxiiij.

De vera mentis deuotõne q̃m debeat semetipm dilentere. ... xxv.

Quom̃ deuotõ totum meliorit hominis statum deprehendat et tam presentem p futurum q̃m futurũ p presentem. ... xxvi.

Quom̃ imminenti periclo repugnare oporte ac ut q̃cunq elemosina ualeat si simplici intentione fiat? ... xxvii.

Quam placent deo misericordie corruptõm nrm dei longanimitas expectat ut quo in pristina mentis ei placita abuti soleat. ... xxviii.

De cipo arrogantis alie ut q̃m soleat se mee ipsa magnificare. ... xxix.

Quam lubrice sepe et q̃m profunde labũt qui prudentia dei abutunt. ... xxx.

Quod una eadem q̃ sinia p contemplatõnẽ proficit et comozem inexpertis per delectationem confirmatur. ... xxxi.

Quod sine dña protectõne nullus ualeat suis passionibz ut maligni spiritus suggestionibz resistere. ... xxxii.

De q̃to culmine uirtutum gradu in via uitiorum corruere. ... xxxiii.

Quom̃ unus et ad maiorem gl̃iam q̃m resurgit qui p sui de lubrico cecidit. ... xxxiiii.

Quo m̃ solum dñs glificat qui se ipm p ut eam imprudenter magnificabat. ... xxxv.

Quid agat superba gl̃ia et quid efficiat deuota glificatio. ... xxxvi.

Quom̃ per discretõem iudicijm ut circonspectõm sui soleo morum disciplina reformari. ... xxxvii.

Quom̃ debeat dilecta esse mens semetipsam discutere et ad pristinũ studiũ remonere. ... xxxviii.

Quom̃ de uirtute humilitatis cumulum in uno uoraces et ad uerã plenitudinẽ solidet. ... xxxix.

Quom̃ ut quia utilitate oporteat deũ laudare. ... xl.

Incipiunt capitula de uisione dei

De cplici uitio mutabilitatis et inconstancia mentis. ... p̃m. c.

Quibus uel q̃ntis conflictõ temptatõm iungat et q̃ in constancia mentis. ... i.

Quod bestiale uiuendi modus sit quia deprehendit. ... ii.

Quibz corruptõm nr gradibz ad cernere solz sepe animus hũanus. ... iii.

Quom̃ et uitio in solentie cadat et ui

cium sui uidentie agnoscere. ... iv.

De uitio sui uidentie. ... v.

De malo immundicie quibz solẽt gõibus.

Quom̃ ex uitio immundicie mens cadat immanẽ fraudulentie. ... vii.

De uitio fraudulentie. ... viii.

De malo fraudulentie q̃m sit multi forme in opere. ... ix.

Quom̃ ex uitio fraudulentie mens cadat immanẽ imprudicie. ... x.

De uitio imprudicie. ... xi.

Quo m̃ mens obdurat p imprudentie uitium. et primo ad deum. ... xii.

Quom̃ per imprudentie uitiũ mens obdurescit apud semetipm. ... xiii.

Quom̃ per imprudentie uitiũ mens obdurescit erga proximũ. ... xiiii.

Quom̃ mens cum in profundũ malor sepe et in desperatõnem cadit. ... xv.

De mistico sompnio nabugodonosor regis et que sit summa in

Quod illud nabu[chodonosor] centesimũ. godonosor sompnium exposita lucrum designet nouissima si a danielis exposito docet. si disputẽ non debet si tropologica discussio eorundem mysteria elicere quod ad utilitatis scientiam ut morũ disciplinam lectorem edificet. Ego q̃ incertitudinis eius summam paucis perstringam. iudicẽ prophetica uoce loco ex mistica uisione designare. Quom̃ uirtutes utentium contemnat paulatim deserere. et quibzdam detrimentosis gradibus in una corruere. et pusillanimitatem gr̃am q̃m ad perfectum uel potius perfectorem animi statum refugere. et quotidianis temptatõnis corruptela ut reparatõnis medela accidere utriq; soleat inuestigare uita tam actiua, videlicet, q̃m contemplatiua. Veritatis inuallor in hac una uisione expositor primũ si recte pensem. Quod enim nabugodonosor multicam uisionem q̃m accepit amisit. et post modum iterum eiusdem accepit agnouit. nam ipsum eum ipsius mysterii sententiam adulterinum recepisse memoro. quod inquam in hys omnibz nobis immineat. in q̃ contemplatõnis gradibz q̃m dimittat datur subtilius. tandemq; ut

tiplicius reparat. Actiue aũ unte de
ẽmenta delignat in statua · que in
ghoata et auro delint ñ testa · in lũ
mo aurea · in medio argentea ut q et
ea · In uno bertea ut testa · Ecce ut unde
q̃to inferior tanto semp ñmemẽ se
ppa decior · In uaria ptmutatõe metal
lorũ signat uaria detũta regnorũ ·
eo in utrisq; multiplicis defectus mo
rũ ut nitorũ · Sz ecce polt multiplicẽ
regnorũ defectum regnũ illud lulcita
tur · quod non dilliplabit in ẽuũ · Sic
sepe mens hũana polt multiplicem rui
nam diua ñ spiratõe compunct ad
uilionem redit et et ipũ luo exilu erudi
ta et humiliata q̃nto erudicior · q̃nto
hũilior tanto eo forcior relurgit · Illd
q; notand quod q templatiue uite g̃
q̃m actiue uite facilius elabit · li mi
o difficilius reputat · Hinc ẽ quod na
bugodnolor lompnũ uisionem q̃m ꝯ
facile amisit cum tanta difficultate
recuperat · Hinc est quod regnorum
detũtum sacrus delcriptor eo gradibz
distinguit · eo in ꝑeuntibilis regni
sui introductõ pauca ꝑstringit et sub
uo quidem et sine ulla degradatõe
subintert · Eo forte q̃d de qualibet
gemine uite gñ dr de utraq; intelligi
dat · Nam sepe tuta sacra sepe unum di
cit eo aliud ñnunt · Solet itaq; uates
sim utriusq; genꝰ eo hoiem uidere
in actiua ꝓfectum subito et mopi
nate cade eo item a contemplatiua de
rectum ꝓ ulitatem grãm miranda facil
litate relurge · li congrue satis hoc lo
co ubi de utriusq; uite lapsu ut repa
rõe agit congrue mõm utriusq; ꝓfe
tatem expressit eo qua sibi ꝓuisione re
deant ostendit · nam a contemplatiua
facilius decidim · eo ad actiuam facilius ·

Hec autem regis nabug · uisio sicut
eo cecã ipius satis euidẽt ostendit
q̃ apte tale nom accepit · Nam somp
nium proculdubio quod uidit futuroz
prelagium fuit et illud mchõ q̃d ꝑ
plagium futum ꝓcudit · ceu aliaz
signũ fuit nam morũ accidencia q̃ꝑ

slio · Vide g̃ q̃m recte tale nom sortit
nabug · quippe ꝑsans ritui modi signi
ñeprecit · nõne nabug · ꝑ unisonum vi
sionem ꝑsabat uñ et cuius uisio ꝑsa
erat · que uarios regnorũ defectus pa
tendebat · Quis aũ neciat quia ciuã
ñ sigã contingebant uisiones · Illa ꝑ
norũ ꝓmuncio sigã fuit quia aliud q̃
per misticum sigificauit eo ceu ipsa
rium signũ fuit · Signũ itaq; ꝑsabat
qui ñ futurorũ prelagio ceu ipsa sui
sigã ꝓtendebat · li quale signũ sit signi
ritui modi hoc z signũ tale quod qua
le · ut q̃m ulu sito põ exꝑimẽto ꝑbari
eo q̃ ad oculum ostendi · Vt signũ ille
modi q̃ cuius rei ꝓb q̃ digito ostendi.
Si enim in decẽto regnorũ morũ de
ẽmentũ debeo intelligi · quo queso in
loco ut q̃ hoc non ꝓtlit ostendi hoc
non ꝓtlit uideri · Eo hoc quidẽ illu
nosit ñeprecio satis congruo sin q
ei accidit · nam ẽ eo alia uam minus
congrua sin q̃d focat · Inepreciõ nam
q; nabug · stellio in agnitõe angustie
quid ẽ sedere mihi semeo ipm hũi
are · Attende aũ q̃ntum rex ille sepi
hũiliauit qui danielem seruũ sun eo
captiuitate addcm adorauit · Que re
gni sui dilectionem q̃m sine angustia
nosse non ꝓcat ipe experiendo angu
stie · In agnitõne itaq; angustie sedet
qui audito ñmenti ꝓcalo ad ꝓbandi
se pedes hũili se prostrauit · Hec anã
que dicta sunt de nosi ñeprecitõne
uidendi hystorie alludit · Sz nichomin
eo illud ꝟisimile ẽ quo ualeam mi
stio congruere · Quid enim aliud de
grauat hoc tanta ꝓdua que ꝓ uñ ẽ
rege acq; ꝑsa nisi aũm gemma pdam
gñ eo plene ꝑfectum cum uitiis de
cina q̃m contemplatiua · nõne cum ui
ciosum hũanq; in se regnum quodam
uñ ꝓbrium · grauare cum experis affecti
bz eo passionibz tam ꝑ libi actiui ui
te cum ꝑ gñe collatõe focati ꝓlidere
eo cum auctoritate imparc · eo illud q̃
metu nosi est regnum celeũ uiriliter
uendicare · nõne cibi inde dono q̃dam

·Ho·

·Ho·

·Ho·

quasi ꝓphīe posse. cum iam ex pruden
cie munere accepto imminencia pcula po
sse previde atq; predicē. Ostenime autē
cum iam cepisset per contemplatōnē gīm
multitudīs profunda rimari eo pertīnīt
excellīm eo uelud ꝓ sompniū dīnozum
iudīcīū archana mirari. Recte aīa ei
nabugō dē qui prudencie dono donat.
ei cuius uerecie qui ēst modi est ligū
ꝓphē cum ex caulis precedencibz mozū
dctīnet prevideat. Iam sepe dcē tūta
uiderūt delignare dcē tūti ꝓmozū. abl
q; dubio namq; quotum dcēhīt mūto
cutū sepe detrahīt ei premiū. ꝓphē
g; lignū modi ulcūl ei lignū qui cuius
modi signū uy ei rei lignū predicit. q
qualia sint pollimt quodam in digito
oberdi ei exprmāto probari. Sepe aīa
defectul bonozū desideriozū prelignat de
fectum bonozū opum. Iam torpente uo
luntate nēdē ē aīm pbi modū à bono
studio repelere. solet aīa ei ea ingere.
cui ub datum est imminencia pcula ei
mala ad hunc futura pelle prude. si cu
ius ei catagio cum dolore et animi an
gustia illa in confidatōnem adducere
ei semet ipm in eozū expectatōne hīt
ure. pō ei idem nom. sīn aliam inepre
tōem congruere. Iam ut nabug. ut
dem ; inepretat sedilio in agnitōne an
gustie. nemo aīa mireē qd ꝓ regem
iniquum animul uirilis ei uir uirtutū
intelligi dē. quul enī nesciat mli sāē
um luctuum tumultul. qm sepe in scp
turis lig sicet xp̄m. serpens animal
uenenolum ut leo ab feroeillimum.
et si expnenti ds. gg. credimul in da
uid adulto ꝓ mīst'rium utelligiē xp̄e.
et in innocente uria intelligiē ꝓfectul
alle undeoul pphis. Quand g; mirū si p
regem iniquum qm improbamul intelli
gimul rem ullam qm approbami ei qd
in rege in usto qmuul tūt uoluntas
inordinata erat tū ei ordinata potestas.
non ē enim potestas mli à dō ē. que
aīa à dō sunt teste apl̄o ordinata sunt.
Recte itaq; satis regia potestas ut uis
animū designat qui regnum illud int
mum morib; sibi uendicat siue libum
arbitrium ꝓ quod ex corrupte gīa affect
nib; et passionib; sunt animi imperat.

Quo modo contemplatōnis gīa q̄bdā in datur modo subtrahit et rursus ammissa reparatur.

Ql

Sl animo sed regis nabug. uidit nab
ug. sompnium et conterrit est spūs ei.
et sompnū ei fugit ab eo. Dīnū studi
um uirilis animi ee debet ut possit dīna
et affectōnib; . Qm ut possit impare cogi
tatōnib; . Qm g; animi spūalis queq; eo ue
ciozū suozū ufficiā aīa in regno suo ex tūc
iam incepit hre qū excellib; sunt eoru
tul iam ꝓualet. non solum affectōnib; .
et cogitatōnib; cogitare impare. ut utrū
q; possit et uitat ab illicita epiphiscencia.
et uitat ab inepta euagatōne refrenge. Qd
ē aūt sompniū unde et fucozū predagia
seu occultozū mist'ria ꝓuide. mli gīam ei
platōis diuine acepe et ꝓ mentis excell
um uidicozū diuinozū cognitōnem ex di
uina reuelatōne pcipere. Recte aūt animo
sedo rex ille sompniū uidit. quia spūalis
quisq; post edomitam concupiscenciam cog
itatōnū q; disciplinam tandem aliqū cont
platōis studio uacare prevalet. atq; assi
milis est. Sepe aūt fit ut dū hūanul animus
ad diuinozū uidicozū lucidiatē seu certā
discretōnem contemplandam ducit. ex ei
pā diuine dilectionis confidatōne qm
pcipit subito timore medullitul concuti
t. Dum enī mentul rudis et ei est hb; disciph
nis minul erudita de pā magis medullā qm
de gīa dīna ad ꝙ omia ꝓsumit facile in hūc
timorem ex diuine ceuitatis contempla
tōne equitatisq; illius confidatōne cadit.
ꝓsumptiosa namq; mens dī miranda lub
ilitate conspicit qm sit sup hūanam vir
tutem dīnul būficiul rdere. et dīna seuī
tal pro equitatis ure qm ualeat ut debe
at ergā nos dilecte agere sepe in īmē
sam formidinem imo pene ultq; indespatō
nem solet sepius pcipitare. Qz dū trep
idul animul hūs panore conturbatus ut tace
am qm ulte absq; ulla dubitatōne tam
misericordie qm utilis sub ꝙ necessitatis
arcticio contemplatōnis gīa subtrahit. ne

ab subiectarij sine numerate indeprationis
foueam vocis precipitet. Sompnū itaq; qui
ab eo fugit dum illam q̄m p mentis excel
sum inde consuetudo contemplationis hinc
amittit. Precepto autem rex ut omnes
carent hariolis et magis et maleficis et cete
ris indicatum regi sompnia sua. Regū
profecto animi gerit qui desiderijs suis im
pare et studia et exercicia sua pro deliberatois
arbitrio disponere consueuit. cuius modi itaq;
regius animus omnes sapientes babilonis in
unum queunte facit et diuisas adam in sec
tas in vnum per scrutiniū cogit. q̄s omnes
sollicitudinem et indignationem quas per
varia studia et exercicia dispersa consueuit
uni et soli celestis doctrine negocio impen
dit. ab eiusmodi aūt sapientibus et qui in vn
um conuenit q̄s sompnia uana amissa req
rimus. q̄s subtracta contemplationis mole fa
cilius p multiplicem et infatigabilem
studiorū nostrorū instantiam requie satagim⁹.
qui cum uenissent steterunt coram rege
ecce quod dz. ecce quasi conuocato coram re
ge stare phibet regum animi nec diu delec
tari. Si subtilissima illa cogitationum
tuarū acumina minuis p nocte colligere et pro
abiecti libentie cuius intentois studio tuo
uilescere nec diu valet. et dicit ad eos
rex. Video sompnium et mente horribile ignoro
quid uderim. Sapientum nostrorum quoniam
nem alloquium q̄s per scrutationū nostrarum
cuagationem in unum simul recipiamus. uel
ad sublimium investigationem inflammam⁹.
Studeamus aūt unde hui⁹ similitudinem
pfectui nostri dapna non negligere. q̄n
precium studia nra ad eorū reputationem incli
nare. illud sane notandū q̄d sippi dicat se
et exercitum. hinc aūt mente confusum.
Si sciendū q. mens humana dū ad diuine cog
nois ardua limpidi contemplanda subleua
t. et infirmitatis sue reuibatione sub uno
eod⁹q; tempore unde terret. inde grauidet. nā
procul dubio indigne ultricis gloriatione t
nalitudinis q; humane compassione homo t
firmitatem suam horrescit pariter et exu
berescit. Respondit q; calde regi syrace. Rex
insempiternū viue. Nec sompnium seruis
tuis et interpretationem eius indicabimus. Primo
loco gloriandū est q̄m uiderunt. deinde cali
dano regi syracen. qd quod idem est sic tend
sippi hinc eundem locum diffinunt. qd ehq
dance. quod itaq; regi ignota lingua videre
h exposse et manifeste quod secreti ois inti
mare. Cum enim cuilibz aliqd in aliena t
ignota lingua dz trepidus quidem uocē
ad aures. t sensus eius usq; ad animum non ma
die. Quasi g̃ in ppa et nota lingua ipm
dē q̄m id q̄ optimeat exigit conuenient
menta. qd si ad nostre imperationis veritat
in eandē periculum simam reducim. Sed
a nam⁹ nūpē sublimis. quid itaq; erit q
dece syrace h sublimie. Videt ge et sup
ficiente. mch aūt melch. michi tertii. melch
sublimis animus agnoscit. q̄m qd exprimi
dicit. et forte hinc est q̄ pet⁹ et petrus et
omnis sublimissimi humane aīe descendi mo
dus. q̄n aliqd q̄ro exprimo q̄ uanus. sine
tue cogitationes seu occupationes tam q̄
q̄m apte rident. et satis sublimib⁹ adhuc
tem eruditus q̄n q̄ q̄ro defectu docere
q̄t p experientiam locume q̄m frustr ut
mere aliqd sup humanū modū de q
dus a presumit. totu sane istorū ri
is marie unde et hinc. illud undeuo q
rex uolens exigebat animo non pse
hi eiusmodi g̃ sapientes q̄les e sippus osc
endum. is erit ut optimos eos rudere sui
impossibilitate q̄ro exprimo docere sig
nula aīe venientis eorū p̄cedemus exp
mū de primo videamus. Quod inq
gnimus intentōm tone studē eos
dimne minuere debeamus.

Rex inquiunt insempiternū viue ut
itaq; ad iuuenem conferamus exem
plū cum uictoribz corpalia cum spūalib⁹
uictoriam uictam illam simulatam cum de
ceptam hostium. q̄m disciplinatam illā
exercitem agnouimus. eruditum⁹ ad prin
cipem suo regi videant. et forte h̄ ipm
eos q̄ docuerit. docuerunt et uictam in
omnibus videret. uno contumelie filia rede
Rex in sempiternū viue. quid cū h̄ erit q
so exemplo an dominū ut in hoc ipm
omne studium impendat. que est autē
uita illius uictum principis et uictus illius
familie dignatio. q̄ magni est illius principis

ñ aĩe hũane mdeheet· mentis unta mli
mcentõ bona ꝗ quid homo agat eciam si
bonũ sit ñ vole cũ erit mli bona inten
cõne fiat cũme aũ mentis hoĩe ꝫ tñ bona
apa mozẽ· qũ intentio deprauat̃ utilis ac
celsacõnem quia si oculus eius nequã fuit
ueritis corpus tuũ tenebrosum erit. Quid g
erit in empiternum unde· ñ in oĩ aĩe bo
no intentionem bonam hñe· Veniam ad om
nẽ conatũ nrm ad oĩne inceptũ bonũ· hec
nob ꝛpio ꝓmo occurrat· in hoc oĩis uita
agentes subpiret· eo satigat ut in eternũ
studeamus· qd eine quid fiet si mch· ut
si bonũ et sine bona intentõne agamus
ut eñ de ceteris faceamus quocienscũq
uidetur non ꝓ utilitate sz pro uanitate q̃
rimus· et inuentam ꝗ utilitatẽ nõ in u
tile sz in uanitatem diligimus· eo quod
miserrimi esse in ubi utile ad mortis
tuam negociam ut ete inferioris hoĩis
ultimum recte intelligam gratiam dinam· si
aut eñ inimicus mch pot sine ulcis iuria·
ne sine alia iuria sic melior homo nẽ michi
bonũ pot sine gra dna· gratia dei inquit
ipse sum id quod sum· et utilis ipa de se
sine me nichil poetis facẽ· quid g ẽ dicẽ i sc
ptm unde in adiumẽt gre adhere·
ipsa dispnat non de sua industria sz de
ia diuina ꝓuisa· deinde pagas· Mi nõ
e alebat· hoc utiq regi illi et eo maxi
me tempe dicendi erat quo illud qd dñs
mi a cepat humanus querebat et ad ꝙ
ꝙ ipsabat hũane ꝓuidẽt indulgẽt qm dñs
e gre immutebat· gz illud valde z mir
imo sup omnem hũanum modũ stupen
dũ qd sepe cum hec apud nosmet ipos
tecte loquim et mecume sentim· ulom
si tñ et sub eodem tempe ꝙpe indulgẽt
inuitum ac dñi cooperantem gram penit ig
norem sciere, dne gre cõmendatõne tibi
lẽ aliqd apud proximos loquim de ute lo
cõnis subtilitate ap nos nec ipos gliam·
infinita hoĩs stulticia· et recte quidẽ di
cit hoĩem nil posse sine gra si si utilitatẽ
loquerit uel gloriis· Vocem̃ itaq occult
os ꝓcuratores subtilissimos illos utiles
uel cogitationes ut in oĩ nro studio
in oĩ negocio ꝛ ꝓmũ ꝛ ꝓcipue sectemur
ante hanc nob ꝓmo sollicitudinẽ ingeniũ
ut studeamus totum quod ꝓponim̃ de gra
plenie· totum qd efficiem gre dne atteñe·
et hoc ꝓmere ad sempiternum unde. Quo
modo sm uarios studiorũ suorũ situs
quidem se ut eneruet deficiũt
nec inquiunt sop uel inanie extollũt.

Omnium seruis tuis et interpretationem
eius iudicabim̃· Attende quid dicant· uã
quidem et aliud ꝓnuntiant· exigimus a re
gione ut ei eius politicen̄ interpretẽ
tionem et tñ qm uane exigimus tam falsã
ꝓnuntiant· unũ aũ eius qd nescit dicere
possent· ua li confiteri uoluisset ut ignorã
tiã mchi conferret· minime nosse· nec pse seue po
tuisse· qui g falsã ꝓficen̄· cur saltem ua
non ꝓficen̄· communis prudentia gñalis t
prudentia· communis pri· impossibilitatem
suam celare· gñalis imprudentia ultra po
ssibilitatem ꝓfitẽ· Et quidem rex ait ei
deus· Sermo recessit a me· ut indicarit in
comptum et consecutum ei ꝓbitas uos
et domus ute publicabunt̃· Si aũ comp
tum et rectã eius narrationem ꝓmia
et dona et honorem multũ ame accepi
et· quis quesso regem nabugh· hibere ñ
reprehendat· quod sapientes suos pro ti
li causa ꝓditionem addicat· cum forte z
ipse similia ut peiora faciat· Quod enim
et sapientes suos ultro ꝓdẽ· nisi sapie stu
dia penitus omittẽ et subtilissima illa
ingenii sui acumina in doctrinã aliena
in negligentiam ut doctrinã recipere iam nol
le· Quid aũ et sapientum domos publi
care· ut ad eorum omnium ultimum redigere·
domos aũ nõ ultra hospitationis ute locum
dicẽ contineamus· ad qm semp ꝓ mul
tiplices salutes atq atq discursus qui
escendi gra recipere solemus quid g ꝑ
pinentiã domos rectius dabit intelligere
qm ꝓuata illa atq secreta quietis line
amena quibus solent studiosi ac doctrine
studiis uacare· sapientiã g et mirorũ do
minus quodã in publicum· qui studiosa
illa quietis ute otia ad oĩnem dissolu
tionis et negotiorum exponim̃ doctrine se
creta penetralia ad oĩnem curam ut ex
nostratem ꝓstituim̃· qm multos iudem

post preclara studiorum suorū insignia scīe q3 magnalia cum forte ad quale cunq3 honoris gradum promoti fuerint ut forte ad ministrationis cuiusq3 curam suscepint oēm statim doctrinarū suarū disciplinam deserūt. scīarūq3 negociis solum semp3q3 uacare. cum etiā sapīe cuiuscūq3 liuor uno die plē eorū3q3 abdita secreta publicare. Quid illi facient si nabugodonosor regnū acceperit qm̄ multos indemnes demum post multam spiritalium ecclesiarū substanciam. post acceptam denique contemplationis gratiam cum forte ab vllo sublimitatis siue statu aliq3 competitione ut quandoq3 subrogatione deiecti fuerint ecclesiam ad illam celsitudinis siue statum sine aliq3 ut forte sine magno labore redire nō posse pfitebunt omnem primi spiritalium studiorū industriam deponere ut dēponere sed se ipsos sub omni hora ad omnium uagos uanos q3 discursus exponere. vide ergo vtrum non solum illa contemplationis siue otia nō repetere. vim z omnem meditationis seu lectionis substanciam penitus omittere. quid aliud isti qm̄ sapientes sibi occurrunt. qui omnia spūaliter intellecta in semetipsis nichil uarijs deliriorū suorū fluctuationibus obducunt. Ecce audiuimus de nimis audaciis depromissio. Si quis sompnium viderit et narrauerit primū et donum et honorem multū acceperit a me. primū est qm̄ illud accipimus quod meruimus. donum qm̄ illud accipimus quod ei dñs meruimus. honor aūt qm̄ z illud optimum ad quod promerendū nimis studiosi sumus primū utiq3 ē qd meritis redditū. donū qd gratis impenditū. honor qd ex solidigratione confertū. primū viderit et donum et honorē multum accipietis a me. nichil ergo nisi uerum qm̄ libenter sapientibus nisi stipendia nitorum impendimus ex gremio eis honorem debitum ut gratuitum conferimus. et inde quod sentiam plenius absolutam. nichil certi expecto. nichil amplius timeo qm̄ ut minimum honorē et maiorem reuerentiam qm̄ optent etiam sapientibus impendi quisq3 litigat. cum forte sibi deliberat satisfacere uult et uocat sibi pro uoto reddituri quid sibi studiosi et discipuli non dum plene alebat qm̄ ipsa uitali dictat quisq3 ab optimonem scīe et sapīe siue nō habitum uite equitatis modum. si et pretium sub equitatis debitum nolit certe de quocunq3 utiq3 animi studiosi sibi fuerit et utilitatis et inde sibi fame et gratie dilationem promittit. loquitur quodam nō sapientibus sibi et primā et donā et honorem multum accipietis. Qm̄ multis modis animus se ipm deceptio et sibi nocium non inuitus abstruit.

Propositio primo structum respondet. sublungit. et dicat. sompnii et interpretationem eius. indicate mihi. deus ergo sompnii et interpretationem est. aliud est diuinorum iudiciorum archana et diuina reuelatione cognoscere et aliud est eorum rationem prudenter uel penetrate posse. Ita ad sompnii cognitionem illud pertinet ad eius interpretationem. qm̄ multa diuinorum iudiciorum cognoscimus quorum rationem nulla nra discussione penetramus. Iudicium ergo atq3 decretum. Nec sompnii certus eius dicat interpretationi ei indissolubilis. Quid ergo rem redire. ut impossibilitatem studium beati conamini sibi defectu plene profecti qui q3 docte. O qm̄ difficile humana prudentia a sua presumptione reprimitur et post plura experimenta ad huc multa ignorantie. ad huc impossibilia putamus. Si uidemus quid sequitur uidere et uno. certe nouit q3 tempus reddituri scientie qd recesserit a me sermo. si quis non sompnium non iudicauerit. ut una est de nobis sua qd interpretationem q3 fallaciam et doctrinam plenam compleuerit ut loquitur ut donec tempus perficiat. Sompnii uel dicite mihi ut sciam qd interpretationem ei eius ueram loquimur. Ecce ex sua substancia ego non nichil protacio qui tandem aliquid certi duplicitatem deprehendit. et te quod nō putes parum profecisse cum credit tam duplicitate potentie ad liquid deprehendere. qm̄ multi sepe simulant qm̄ multa sepe dissimulant infirma nra dissimulant libenter.

Dra mihi primū donum et honorē.

de illa que oīo non ꝓssumus ꝓsse ut hẽc
nos tota simulamus. eo miꝰ ualde quod
habent animus se ꝑsu decipio eo suum si
ꝑ uicium non nouerit abscondit. Ecce u
ꝑ uicium non nouerit abscondit sum
tatōnis eo dissimulatōnis. Rex in suis
subiectis deꝓhendit. eo dissimulatōnis
quidem in eo qđ dicit. certe nouit qua te
ꝓsus redimicat simulatōnis in eo qđ ꝓsb
mutet adungit una ē de uobis ciuitatibus. qđ
interpretatōm q; fallacem compositricem igno
rantiam suam dissimulabant eo apte fa
cere nolebamus eo in hoc tempus redimeb
amus. eo cū de scripturis interpretatōne falsa
ꝓmittebamus. g; ecce dissimulatōnis malū
in eis expendo rex ꝓbauit. Simulatōnis
ido malum ex rōne cognouit dū unū ui
dim ex alio collegit. Si enī ido illud ꝓ
cipit qđ minus erat quō illud ꝓcul dubio
qđ maius erat. ꝑpendis ex hui⁹ ex oppido
ro animadueris qđ alia in nobis exp̄imo
ꝑsumit eo alia utiq; ex rōne colligimus.
Videamus g; caldei coram rege eo dicunt
non ē homo sup̄ terram qui sermonem tuum
implere ꝓsit. Ecce iam ceco ꝑdent. eo
ni aliqđ defectum suū manifeste doceant
ex ut rec illatā responsionis uicissitudines
pendit; distinguam⁹ inde ne forte illa ꝓ
na responsio sic dubitatōis. Ita enim is ē
qđ despatōnis. Eo ad primū quid conatum
qđ aliquid incepim⁹. nec cū ꝓficimus. inci
pimus sepe de inceptis nīis cōsummatōne
dubitare. Ad sm autem ampliꝰ formi
are. Ad ecclam autē conatū cum ullius
ꝑfectionis effectum solemus penitus des
pare. Et nō qđ dubitatō eo formido hui⁹
modi uocem ambiguam despatō aū hꝫ ꝫli
quem manifestam. sic utiq; ubi primo eo
ro ignorantiā suam magis ꝑsumit ꝙ
loquit. Ad ecclam aū uocem tam palam
ꝓficiē audiamus cū ait falsū ꝙ loqū
tur. non est inquisitor homo sup̄ terram.
qui sermonem tuū ꝓsit implere non
dicamo sumꝑ non ꝓssumus qđ utiq;
iam erat. si non ē homo sup̄ terram qui ꝓ
sit qđ ablatū diuino fallitur erat. Adam eo
demel homo erat eo sup̄ terram erat. ā hoc
ꝑcepto licuit ꝓsecto rei ꝑpetuꝰ ꝓbaute
ꝑcepto tū non ex ꝑpa indulta si gñā di
na. quis enim dicat non ꝓsse qđ orando
ꝑcepto optemꝑ. Vide quoꝫ modis eo qñ se
pe se ipm animus hūanus decipiat. g;
quis ꝫ plene explicare sufficiat. qñ
multa sepe non ꝓsse ꝑsumim⁹ que tū
omīo non ꝓssumus eo qñ multa ꝙ oīo
non ꝓssumus nemīnem ꝓsse putemus.
Quid qđ ille est qđ animus hūanus fin to
tū qđ in se ꝓbat alios omīo non ꝓbat.
eo tū fm malum qđ in se ipo inuenit a
lios addicit. Ecce sapientes ish qđ de
scripturis interpretatōne ꝑsumebant. non
tū eo eque omīb; in communi attenduntur
impū qđ de scripturis recuperatōne nō pe
ant neminem ꝓsse confirmant si; ut
totum hoc fm unum eund q; animū co
sidemus mch sane in uobis debem⁹ ut re
mere ꝑsume. ut temere desperare. Iam sepe
qđ uno in non ꝓssumus alio in facile ex
plicamus. qñ multa sepe que non ꝓssu
mus actitando ꝓficimus orando. Qñ
temere ut frustra ex hūana indus
a ꝑsumimus qđ ex anglica solum
seu diuina reuelatōne exꝑtare de

VI

Videamus tū quid ish ad
bemus.
Huc adduno subtiliꝰ discutientes
quid uiciose ut quid forte uerius dicāt
nam eo mente prolata ad nīam emendan
dam eo recte ꝓlata ad imitatōnis studi
um informare hui⁹. g; neq; regum qui
qñ inquinio magnus eo potens ubiq;
huiscemodi scelestatis. ab oīo ariolo eo ma
go eo caldeo. Rex recte dr. qui ad regnū
sublimat. g; quid aut rex. nisi uere rex re
gum eo dñs dñancium. Regnū celorum
inquit uitia nos ē. ad hoc sane regnum
sublimari ꝓssumus. si ꝓfecto id uolumus
hoc sane ꝙ regnū mentes nos exilient in
colas multos eo hilarores infundit. qñ
to aūt quisq; eiusmodi regnum ampliꝰ
dilatat fideliꝰ dispensat. dilectius re
gio prudenci⁹ dispuit. tanto potentior
efficit tanto maior iudicat. Ad ꝙ autē
regnū magis ꝓficit atq; conducit pau
pertas sp̄ cum capta consulit. Beati enim
pauperes sp̄u qñ ipsorū ; regnū celorum.
qui eiusmodi regnū accipit fiducialiꝰ

psallit cum dicit. ego autem constitutus sum rex ab eo. Vñ autem de hijs regibus dicit; nec nec; regum quilibet magnus et potens iubum huiscemodi sinistre ab hoc ariolo et mago et caldeo in hoc auxilio dei regis magni sunt et suam sibi potentiam defendunt. Quod mich de ppa uerite plumunt. quito minus ei que supra hoiez sunt. certe illud uerbum rex diminue accepit et omnino tale erat quod in credi uelatione seri non potuit. qs g seri non potuit nisi a do. qua temeritate plumuntur ab hoie ariolo mago uel caldeo: quid g de huiscemodi iubum ab eimodi quo uis sapiente scisitari nolle nec debere. nisi ea que supra hoiem sunt et nulla huana industria uel arte debere plumere: hic dicit quod addit cum dr. Nimo enim qm tu rex queris g sit est nec reperiet quisquam qui audiet illum inspectu regis extra pter duos quozu no dicit cum hoib; in latio. certe qd supra hoiem erat rex ab hoie exigere non debebat. quod autem g sunt quod uoluerit qm hoiem ab hoie hoi impossibilia exigere. et que supra huanum modum sunt ab huana possibilitate exquirere uelle. Et que impossibilia sunt apud hoies. apud dm possibilia sunt. excepto in quo dicit quozu non est cum hoib; conuiuatio. Recte hoc loco satis pdos scis intelligimus anglos. si enim pp magnus sen et simultudis precipationem hoies dicti sunt du. qnto rectius anglos: ego dixi du esse. et filii ecclie omnes. Et anglii quidem omni hora. imo omni pene momento mee hoies usantur. et cum non cum hoib; hiantes. q et cue quidem cum mee hoies simo non huia uicem sed ecclie et ue diminue degimus. quis negat ut nesciat anglos hoibus multa que supra hoies sunt revelare potuisse et revelare solere. Et quod adhuc de excelsis: ad ultima usq sibilitudinem trahamur. hic sepe que ulla usa inuestigatione penetramus ex dim revelatoib; et in spiritatoib; agnoscam. si aut pdos quos intelligi uelit non anglos sed hoies dicimus aspiratos quozu con uiuatio non sit cum hoib; hoc de huiusq sapientibus eo quod iam uidet dicere possimus. nra conuiuatio non sit cum hoib; in celis est. mich uerbi dicit pter. ubi est enim ex dna inspiratione agnoscimus que humana intelligatione excedunt si qua illa superior adhuc sentim accommodet mich in ea rectum sonare uides ut dr. non est homo sup terram qui sermonem rex possit implere. qui dicat nemo eorum qui sup terram sumus. ut illi cum qui celesti conuiuatione eclos ascendunt.

Quoniam post pclara studiorum suorum signa mens tam secularium quam diuinarum alium doctrinam curam deponit et se totam ad sola excelsa negocia ppo

VI

Quo audito rex inclinare eo ut nisi ira magna precipio ne pertemptet omnes sapientes babylonis et egressa sina sapientes interficiendam. Ecce qd supra iam ploquti timui. postquam ppe de compti tui recuperatione desperuit in furore eo ut omnes sapientes suos pre decreuit. Veriam dicam si est sapientes suos ptere. p acutos illos atq; subtiles scie et sapie intellectus sm pstinam consuetudinem et assuetum exercitationem ex illi non recte et q; doctrine studii nullam penitus quam dare uel curam impende. et sompnii uisum amittit. qui illa per qm ad subleuandam mens frequenter subleuabatur. cum contemplationis subtilitate. et cum quidem uehemente de eius recuperatione desperauit. qui diu multum q laborantes uel q; proficientes spiritalium illam spectaculorum uocum dilectem ullus nos recuperare posse diffidimus. Et; hic sepe ut dm illam qm amare consueuit. diuinaq; reuelationum speculationem amittit. diuina fatigatione iam fractus non solum ex in eius reparatione desperat. et quozu; subditorum curam deponat. et omnes sapientes suos quodammodo ptere disponat. In furore inquit eo ira magna. timor est pertubatio mentis mentis exps rotunde. ira uero est pturbatio magna et a tione no pmanens. qui ex furore agitatur et decretum

ꝗ siue reliqu̅ mul̅ in id qđ ht non opꝛt
nos ipi pcipites damul. una ꝙe ymoꝛi i
uelligimul quid faciend sit cum ꝝ uelle
uiri non pollit si magna sint. In pmo i
ꝙ pcuriu̅mul nr̅e impeꝛu sepe non sal
cem ad finem ꝛeplemul. postmod aute
rinem quid udemul. ht sequi non poss
mul. eundem vo intueri eo sequiꝰ. Ne
cio g̅ pul sum. et postea una pmit. Illud
sine qđ sapientes babylonis dr̅ qui ht
loo pne pcipuꝰ. puto aliol ee sapien
es babylonioꝝ. et aliol ee sapientes
udeoꝝ. illi sane occupant curaꝝ trena.
ili aut dna. illi sane sectant sapiam
mđi que stultitia e apud dm. Ista scꝛi
tur etiam pfunda dr. ut pote spiti
es et spualib; spualia comparantes. quod
ꝙ per sapientes babylonioꝝ in scias. et
quid ꝙ sapientes udeoꝝ intelligimul
i doctrinal spiteales. qui g̅ sapientes ba
bylonis amputatiom addiscimul qui scia
rel disciplinal. a neil studiul amputant.
quaꝝ amputatiom oscia nia facili acquir
et voluntati earu̅ abiectiom consentiet. quo
est q̅mul. ad ad utiles huane saluti mi
nime necessarias attendit. pmo g̅ sap
entes babylonis cruciabant vii ht qđ de e
o. Eo egressa sua sapientes mechie eba
ꝙ sua egredi qui id qđ quisq; mente de
liberat atq; statuerit tamd alqui ex eo
manifestat. qui adhuc mentiecul tes qđ adhuc
latet et latere in ute et uelud iam iuꝝ
cul ee incipit. qui iam apparet in ope
sequi qrebat. qz daniel et socii ei ue
piebat. Ecce quo in malum grassat au
ditum supꝝ quom sapientes babylonis
mechiebant. ecce iam sapientes udeoꝝ
querunt ut mechiant. Ecce quib; gra
dib; studiosa mens sepe a sua unitate
et sagacitate redlut et a cumul paula
tim ad deciora relabit. pul clarum pea
spiritui doctrinarum curam deponit. et
de tem ad sola exteꝛioꝛa negocia exponib;
et in se qui omul scie et sapie cultoꝛes inc
hoc dum ꝙ humanaꝝ artium despectu
contemplatiom meditatiom lectionis.
et oratiom instantia penetul deserit. Ad
ht qđ de sapientibus udeoꝝ dr. qz ad per

dictionem querebant. quid queso e locum
u emodi sapientes ad pdictionem inuenti
nasceꝛe querit u occasionem seu ꝙ exer
sationis alicui opportunitatem capeꝛe. q
menul atq; libertul et cum securioꝛi co
scia sacre etiam eruditiom studia disso
luta mens pollit abire. Sepe enim tus
mitatem corpis pretendimul cum spualia
exercicia abiecim. sepe enitatem ht ꝙ fugi
mul qđ contemplatiuam uitam deseren
tes exercitiis negociis nos rpi fundituꝰ
exponim. In hui modu occo et qui loci o
portunitas queriꝝ u daniel cum ceis sa
pientib; uideꝝ ad inchoandu imemet
qui hui daniel fca consulimul. quid ree
tul qm cordis devotionem in rpo figere
imemem. Vide quo in sub oim adulitate
et qualicumq; necitate semp ad dim
recurrit et consulit. auxilium diuinum
implorat et accepit. quis aut nesciat ve
devotiom ee sub oim necessitatis articlo
ad dna pfidia confugere et cum mandig
mul qm adulis. hinc consilium: illinc au
xilium huiusmodi petere. efficacit impetꝛe. sci
mul aut quia intime et devote nusqm mis
orat que se ad devotiom studiosis pmodi
tationib; pul non exercitat. hui sunt enim
ue devotiom loci in sepulchris ceis spectc
discrete et prude cogitationes sii hi enim
locis et scriptoꝛib; quelib; una devotio u
nouit ut uelles orare quom oportet. Qo
modo in oim xpiano mistrio debemus
equitatis regulam consilere et impro
uide statuta ad sanioꝛem sinam reno

VIII

Tunc daniel requisiuit de le care.
ge atq; sua ad arioch precipe mihi
e regis qm egressus fuit ad inchoand
os sapientes babylonis et increpauit
eum qui a rege accepit potestatem qm
ob eam tam crudelis sua a facie regis ceo
egressa. cum g̅ rem iudicasset arioch dam
eli daniel ingressus rogauit regem ut
tempus daret sibi ad solutiom indican
dam regi. Sicut in daniele intelligitur. ser
uus devotiom sic. p precepm multicie reg
is recte ut arbitror intelligimul relum
rectiendum et rigorem disscrete seueritatis.
Scire sine rigore iuste seueritatis. u illud

quod regni licet in pace ut securitate possidere. in quo solent hostes hostibus impedire et in quo solent hostes possidentium pacem perturbare. Quis impetum inimici pacem diuinam sibi ut lectori preuenit. quis eis adiutaris cum prouisum et oportuit districte iudicare. et fortiter ferire uoluit? quanto magis aut in illo utriusque regno in quo non est nobis colluctatio aduersus carnem. et sanguinem. sed aduersus principatus potestates aduersus mundi rectores tenebrarum harum. quanto magis in eiusmodi regno oportet nos fortiter agere et omnes perstrepentium cogitationum ut affectionum tumultus. et quoslibet inimicos pacis perturbatores districta animadversione ferire. Bonus sane iste princeps milicie regere uidetur. et seruitus militie cui legibus ut disciplinis quilibet non obtemperat abiecte celestis milicie societate se alienat. Recte autem ut arbitror iste princeps milicie appellatur. nam ariocy ad sobrietatem redigens interpretatur. Scimus quod regnum celorum intra nos est. Uobis itaque iste princeps militie quodque regnum uel regionem uidetur esse regnum expugnare. ut rebellare. et eius regibus non obtemperare. fortiter in pugnatione exterere et ad sempiternam solitudinem predicare. et si fieri potest in eternum delere. si per danielem denotionem. per ariocy zelum rectitudinis debemus intelligere. ad eum danielem ab ariocy de lege et iustitia regis querere. in comprimendum autem equitatis iudicium gliscere. et ex magna denotione uehementer discere an forte iustum uel iniustum sit quod memoratus se pulsu per hoc sui impetum stratuisse. et quieta eius compressionis et cognitionis mens gaudio mala et iniusta esse minuendo que pulsu exanimum impetu et quasi perpetrande deminuit. quia tum iniusta esse tunc templi non adiutat. Et multa sepe ex eodem site sui impetu hostes et gliscam suam dictat. et tum alimodem ad sui perpetrationem promodum subtrahit denotionis sue tempestate et ad sanioremque sinam reformat. Uobis emulis utique ea que prius precamur magis quam perdere stratumque mala esse permetimus. promodum diligenter discutere et utrum iusta an iniusta utilia an inutilia sine sagaci retractatione per quam rere et in huius modum qui per danielis ostium ariocy de lege ut sibi data requirit diuina de quolibet minus gliscat mentis appetitu ex magna denotione timor aliquem ne equitatis et sine misericordie regula consilium ad aut nec faciendos sapientes egredi et suppositis facile possit prepedi. Sciendum autem quod in consilium sine distinctione ut qualitate sepe tunc faciliusque deprehendimus. amplius et formidamus cum iam qualis sit quisque ex qui exquisitum probamus hunc esse qui ariocy et loco tunc primum de sine datione consilium cum ad eius executionem iam iamque egredereris. Quod quidem ecclesia nos accidere solet dispunctione deo libero mentis arbitrio uxta uitiorum qualitatem

Sed si per ariocy districtionem equitatis recte intelligi mirum fortassis nec in uitio alicui uidebitur quorum eiusmodi sine executio ad ariocy officium spectare dicitur. cum eadem utriusque finem nec uxta historiam uxta misticam intelligentiam uitii iudicem. an forte ipse uxta historie turbulentus uitium esse credidit. qui nec eius uitium non finit. eo quod uidelicet eius spiritus turbatus est a furore oculus mentis. Hic sane quod uxor uiri sibi tudinis typum zelum quidem rectitudinis gentes si scilicet non hostes rectum credunt esse uel gerunt quod sapientes suos occidunt minus sibi nutorum hic sapientes ut prudentes ex corporalibus exercitus ad rere quem ex spiritualibus quidem in quibus mens non possunt cum ut quem leuius uolunt prosterere. Si ad hos prudentes supplicium et ad diuina iudicia recurramus stratum uidebimus quia misericordie que hos iuuisse dispouit ut agit. Deus non iuuisse fi permittit. cur ex ecclesia non diuinum ad ariocy officium petite que uxor hanc gliscationem ex diuine districtionis equitate utilis probanti mentis rudere. Et interrogatum inquit eum qui a rege accepit prestitum attende ex quo ariocy iste a rege prestitum accepit. quia quidem ecclesia nos utique seu ut utilius accidit ex sibi arbitrii nuto ut mutet descendit. accepit autem ariocy exercende modo utilius an inutilius sine prestatum a rege

aliqñ a scente et nolente. qñ a nescente
et nolente. qñ admodñ eñ dñm ; qd cuiq;
accidẽ soleat dispensante deo subtrahi arbi
trio uñ meritoꝝ qualitatem ꝛ videat. quid
ꝑ ẽa nos agim̃ pro unito retributõne equi
tatis q̃ ure nullo dei iudicio modate. Si
quidñ ille animꝰ obtineat sepe sub magne
ꝑturbatõnis sue impetu omnipotentis dñi
placatum seu iudicium agnoscat et adq;
etiã aliqñ nequeat. qñ; aũ sic affectus
ello ut uoluntatem dei sola ẽa se fi con
cupiscat. qñmus eam inẽm ad plenũ nõ
intelligat modo sic affectꝰ uoluntati di
uine adq;scẽ non ꝓsset ꝛ si illam qñ
tinus scire non ꝓt ad plenũ scire pos
set. Si; quid mirũ si hmõi animus ñ
ꝓt semp adq;scẽ etiam cognite dñe uo
luntati qñ quidem sepe ñ sine ꝓt adqui
scẽ utilitati. Sepe eñ per impatiã
tiam dictat. qñ sine utilitati ee eterñ
penitus non ignorat. non g tunc tñ
dñs ille ꝓcepꝰ mutare a suo rege ꝙdẽ
de sine ꝓbatem accepit. qñ eiusmodi rex ad
miste et utiliter disponit. Si; eo tunc qu
dẽ qñ ds ꝑ impatientiã seu ꝙ per impa
tiam ordinat. qd dei dispõne ꝓcedentib
ꝰ mitel equitatis recbutõe videat. imo
ee tunc qñ aliquid agit uñ odiosam qñ
ad ultimam sinam incurrit. Quibus q
dagõmbz pensanda sint que circa
Videamus dicte ad nos accidunt. u
Q quid aliud sit qd daniel ab ariocꝫ
petit inquirit. qñ ob eam tam crudelis
sine a facie ee regis egressã. odo congru
us et diligenter observandus. ꝑ pus mereꝝ
ri de lege et sina posset de eiusdem sine
cauta ꝓdubio diligenter inquirendi et
vehemẽter discutiendi tñ rebz utiq; dubi
is et maxime periculosis ꝑ pus de qualitate ac
tionis et consequẽ quidem de qualitate
intentõnis. nequit tenuari. qd tñ inqui
rõ nam sepe culpa que ex actõne ꝑ hi
ꝛ qualitate intentõnis ñ nil tenuatur.
Qd tñ meritꝰ de ea sine ad duo ut arbi
tror possim̃ imo et debemus referre q
uidecet. Intentõne siat ut qua dñi dis
pone fi contingat. Et ẽa actõnem q
ee. utrũ an sit gmoda an ingmoda ut
sta ut inmulta. ẽa intentõnem uo am
plete sit pia ut impia. discreta ut indi
creta. Circa dei aũ dispõnem id maxime
quisq; indiget ut dicte sine intelligẽe
ꝑquirat. utrum ad utilitatem an ad
ultiõem nos feriat. Iam sane. cum nos
petit ut feriet punitio modo ad utilem
eruditõem ñ ad inutilem correctõem. nõ
ad correptõem ñ ad dampnatõem uel
alio ad q̃ quolibz ñ id agit. hec omnia di
ligenter inquirenda et subtiliter discer
enda. hec omnia utilem timorem meꝝ
cum et mentẽ in oõne compungũt.
hec omnia mentẽ humiliant et utilem de
uotõem ꝙcitant. et ad suppetitõnem
inflammant. Videl certe qñ recte qñ dis
crete. hec omnia daniel inquirit. aũ qñ
ꝑbz insistat ut supplicatõni inõndat.
hinc ẽ qd dicẽ cum subdiẽ. cum g ce
sar iudicasset ariocꝫ danielꝫ daniel ingre
ssus rogauit regem. quid ẽ aũ ꝑdẽa
illa danielem ab ariocꝫ dilẽ ñ. diligẽ
ter et deuote consulta dilecte equi
tatis regula tenuit aliqñ ꝑ pus multam
discussionem q̃litatem sine et causle q
litatem deuota mente plenius agnoscere.
Quo in ꝑbatõnis mee tpr debeam
ad oõnis remedia confugere. et cum
suffragium in vsum adducere. u
Restat modo aliud querẽ quid sit
daniel ad regem intime. Recte
Zoztallic ꝑ regem qui omnibz ꝑsidet q
impie intelligunt. ꝙ loco uehemẽte
ai mocam et ualidum ubẽ uoluntati
impetum cui facile quelibz alia affectio
cedat ut obediat. et qñ multi. qñ cñ
sint uehemẽte affecti uel derelicti q̃moti
onis non occurrit rõnem ut discretõ
nem ꝙbitere q̃to minꝰ ad oõnem con
fugẽ ut ullam deuotõnem admittẽ.
Si; quid aliud ꝙ dicim̃ ee qñ sapien
tem uenientem coram rege audere app
arere. Sepe eñ qui eiusmodi, post se di
cum animi impetũ cum ad semetipsos
redeunt ad discretõnis iudicii et deno
tõnis offñ recurrunt. Increpentes corrige
nt quibz ꝑbatõnis tempe excellerunt.
Si; li ẽa ordis disciplinam studioli sint

qmadmodū ee debemus. Vocemusl ecclā
uelcam aiam ūram sub quo usl impetu
eo p turbacōnl tempe ad dilectōnl eius
ulta confuge. eo hoc est sapienter ante
gspectum regis admitte. Et quia sepe ge
gio uo nulla cōnl attestacōne pspicam
p turbacōnl siue impetum semper possit
deber meul sub cuiusdi necessitatis articlo
ad deuocōnl auxilia recurre eo ad pgan
dam p turbacōnl siue violenciam dine
mulacōnl suffragia impetrare. eo cuius
di deuocōnl remedium optatū ūr usum
adducē. eo hz daniclem ad regem intre.
qui cū ad regem daniel ingredi qū adp
eundum aī impetum sub ipō z pspicuā
uil impulsu deuoō suffragiū sotiandū
anē qd sapiul dr introductul hunc vo
simplicis puidē qd sic ingressul. pu
to aū quod aliud eo aliud sit ab alio in
troduci ul p semeo ipius ingredi. sicut
qr supioribz patet. sub oiū nchemencia
aī impetu deuote ozōnl suffragium p
sto hze. hoc t daniclem in psencia furen
tis regis non decē. Et ut oīnl hē nouis
mus alia ūra sagacitate eo sollicitudine
efficimus. alia ozando eo dō supplicando
pcibz obtinemus. qū g hūana sagacita
te et exercitacōne deuocōnl pfidū ad-
sedandū aī impetum alliciē. me uī
daniel quodā aū pdei regis pscienciam
alieno offō introduciē. qū aū hz ud tam
meditando qm ozando efficaē daniel pro
eul dubio ad regem p semeo ipius ingre
diē. Debemusl itaq studiose et sagaci p
meditacōne mentem ūram ad deuocōm
exercitare. eo hz erit danielem alieno offō
introduce. Item qr sepe t cum necessi
tas exigit et urget deuote ozare non
possimus sine vilitacōnl eo ūre oppue
nōnl cpz oremusl ut necessitatis cpz ora
re possimus. Si itaq ozandi facultas oīo
ne optinēē. daniel pro certo p semeo p
sum ingrediē. Et nec illud quidā negli
gent pcauendū qd sub tempe regie p
turbacōnl et furoz legis ingressus.
nam introductōnl tempe ullū pfecto
regie p turbacōnl ul iudicium accipun
non eū credē oportet hunc regem sep
ee tractum. atq aliq furore turbatū. sh
uo ē aī impetum ee uehementem. Aliud
ee pspicuum. Aliud ingm ee nabdum
atq inuictum. atq aliud ē ira et furor
a plenum. Aliud inmutabilem et pene
immutabilem. Aliud ud intollabilem et
plane irrōnabilem. Et quod dō daniel
sub regi furoz cpz plurimo ul audeo
aī regem adducere. Cuius hūanam in
dustriam et ututem ee iudico. tante et
tam immane p turbacōnl ozōm tempe t
ombere cum uix ul nullo pcurl ū cune
tempul optingat. et talem mentiusse.
oportet g eo qd sup dixim ū danielem
p semeo ipm coram rege furiato incurre
ti multo sub tante necessitatis articlo pclo
repugnare mentl utaq studiosa et cau
salue sue sollicita que ad hz cum sue
p turbata p turbacōnl siue ozando repu
gnare non nouit. eo hī usum ul gm
ū dō opimus orem. et impetrer tempe
tius sustinendi diuturnl sibi dari gm ora
di sub cpz p turbacōnl in hz modum
sorlitan dabiē danicli qui ad regem
semeo ipm intrare et ad hunc ipō fure
re. et tunc forte pcit nō semeo cū ei
sepe et assidue male sine deferende in
ducal pce et obtinue. ad hz ut eam possit
post modū penitus delere. qū mentem
p turbacōnl siue tempe deuota mentl
hūiē pcit et supplent ne sub genti
furoz impetu dīna ei pcul aliquo
per impaciam age permittat. Vū pos
modum penitē optineat. si impetum qd
optat quod aliud deuocōnl mē daniel
udeē tibi fiade qm furentis regis mi
niam mitigare. cum aī ad quid per
petual affectionl siue nchemencia trahi se
sentit qd intim sub tante p turbacōnl
siue mole ul curbine uerū ne rectum
sic agnoscē ad plenum nō possit. si in
tim paciam sibi pcit donec quid facie
dum sit tranquillitatis siue tempe rectō
possit discretie accipiendo qd pcit. qd
aliud ē udeē efficē qm iudicial pce
eo accipe. daniel inquit ingressul regi
ure regem. ut tempe darem sibi ad sollne
iudicandam regi. Videsne qr deuocio

pre et utilitē de dñi pietate sepe plu-
mis que ulla sagacitate sua humana in-
dustria efficere potuit. et qui uiste de d̄o
pietate magna presumimus si magnam
uicissitudinem uicem pro ei amore eius eius
adinuicē uicissimus. Quibus meditā-
tionibus ad deuotionem inflam-
mare ut quē oportet studiorū nrōrū
instantiam reformare.

Sed uideamus quid ptib; hec daniel-
fecit ut quid de eo scriptum sit. Et
ingressus est domū suam in domicilio su-
dei et azarie sociis suis mediocriter neg-
otium ut quererent uiam a facie dī
eli sup sacramento ulto et non prirent.
Daniel et ideus ei cum ceteris sapientib;
babylonis. per trel ulos daniel sociosq;
eius et comites suos pabuel cum
spōm discretionem deliberationem intelligi
entis. in quibus nre deuotionis officium ullo mō
posse explere cotidiano exercitio p̄uid.
et nām uicissim et deuote orare uolumus.
primū et ut quitam unum cum spiritualem
videamus quibus studiis ut exercitiis oc
cupari conueniam ut quibus ad hoc occu
pari simus ut ille ppositum in hijs de
uicio ysemus. et quid ista unusquisq; in con
templatione adducē in eadem sollicitudine
integram singula quoq; forci examinatō
ne discernē et bono a malis ingenii sagaci
ate secernē uel scianus p quibus debea
mus dño supplicare seu et gīas agere. cog
nes autem seu bonis seu malis nihil restat
obscurū quin de liberatione pfecte occupatō
ne ut sollicitudine pollimur et p pacis ma
lis satisfacē et de pleniter explicare et
de futuris cautelam curiosius exhibere. pūm
et explorationis. Sin et discretionis. Cum est
deliberationis cum spiritualis et morū mōrū
modum in consideratione adducē. dis-
cretionis et in hijs officijs iudicium fa
cere. deliberationis aut consilium querere
et inuenire. exploratio dicit. Ydoneo
facio. feci recipiuam dño pro omnib;
que recepimus in. ad cognitionis studi
um reuocatis eu dē. lena in cognitu oculos
nos et uide ne non prostrata sit mea. ad
discretionis examen dare nos uoluit q̄

dicio. si nos ipsi diiudicaremus nō vtiq;
iudicaremus. deliberationis officium percipio seu et
commendatis cum p sapientem dr. omnia
fac cum consilio et ne cum non penite
bis. Quis dixit non uideat horum officia ut
utiq; deuotionis quin sint necessaria. Quis em
magnum metuit deuote orare potuit. si
metum suum cognoscit discutit. disponit
soluit. quo sciens et necessaria urget deuote
orationis uel omnem incumbit oportet nos ad cog
nitionis et discretionis seu etiam deliberationis
officia recurrere et eiusmodi studiosis negoti
is quibusq; meditationibus. animum nrum ad deuo
tionem inflammare et hoc est daniel
sociorum ps suorum suffragia in orationis sue
ultium adiscere. Daniel utiq; qui ad dñm
sue penetralia rogabit. et ad orationis sue ne
gocia proficiat explenda uelud cooperatore
querit qui instantie iam orationis tempore seu
et urgente necessitatis articulo deuotas nre
cis solicitam et ut ad officium necessarium quotis
sue aptetunitate reperio et prudens dis-
dam in eiusmodi ullam daniel meditatio
nibus deuotionem suam animare seu ex
am inflammare contendit. sociis suis hac
iudicamus negotium. qui a damide damichi
negocium iudicabit qui ex deuotione agi
et ut numineus negocium in consida
tionem examinationem consilationem addu
cat. mea autem impetenda pmne. si com
puncta mens in eo quod deuote orabit
non suis meritis et diuinis institutionibus imm
ritet notandum sane ujeta hystoriam qd da
niel pphā negocium illud sacramentum
uocet. vñ in eo misteria rerum intelli
genciam latere quis dubitet. et nō ju
rent inquit daniel et socii eius cum ce
cis sapientibus babylonis. ujde huius rei
exemplum cum uiderint finem pti
scilicet secretum ad spiritualia ecclam
exercitia tendere et paulatim deficere et sapi
entum mōrum periculum imminere. debemus et
nos modis omnibus illud a dño petere. vñ
possimus consuetam studiorum nrōrum in
stantiam repare ut consistentiore esse. aut
ne pre nonnullam tam tui studio erandi qui
meditandi labor pgrandis et mentis
magis et inquietis pene intolerabilis. In

Recogitabo et omnes annos meos tuam. Distretio facies. Feci iudicium
iustitiam. Deliberatio loquitur. Quid ret-

contemplatõne uõ iocundius inuenabilis
et pene singularis. Qñ g̃ ꝙ contemplatõis
gr̃a studiosis mentibꝫ ꝙferet. labor ille
ceteroꝝ studioꝝ et eius dulcedine in
q̃tum dulcorat̃ in tantũ leuigat̃ ten
tempat̃. Si g̃ eiusmodi gr̃am nõ diu ac
cepimus ut libertatem doleamus debem⁹
illam ad studiaꝝ nr̃oꝝ ꝙfirmatõnem
ut reformatõnem a dño ꝙpere. cum
g̃ hꝫ agimus qd aliud q̃ doctile undiq̃
q̃m diuinaꝝ reuelatõnũ scientia q̃rere
ut hõiem uñ possimus nisi illaꝫ lippꝫ
deligratos sapientes in sua integritate
ꝙseruare. Tunc daniel ꝓuisionem noc
te multerium reuelatum est. qñ illi re
uelatõ q̃ nocte peꝑpit̃ q̃ ut̃ecta illu
stratõ tenuit̃ q̃ et ꝙ ꝙpe et uelud ad
lume lumen uidet̃. ei illi reuelatõem q̃
nocte peꝑpimus q̃n de aliquo dubitet
tur archano quid sentiendũ sit ipi quide
intelligim⁹ q̃ rõnem qua illud et alios
ꝙbare possimus ꝯcipimꝰ ꝑ diuinũ hõiem
reuelatõnis lumen q̃ in nocte et ue
lud in medio tenebꝝ appꝝet. q̃n q̃q
mysteriũ declaratõem q̃ per intelligeneiã
inde. sermone ꝙplicare et q̃ in
apertam lucem ꝙferre non ualeo. Hoc
ꝑ diuinam reuelatõnem post modũ agi
mus ut accepta ueritatis intelligencia
q̃n ipi ꝓpius uix ut tenuit unde ꝓcuiũ
ꝙspicua demonstratõne alios etiam de
clarare possimus. quid aliud q̃m q̃d nocte
peꝑpimus sub die lucem ꝙfermus. Nec tẽ
multa post modũ sic nõ nocte ubi da
niel quod ꝓpius nocte acceperit tandem a
hoc palam loquit̃ in ꝓsencia regis.
Quod in semp ad inuocatõnem intell
igencie debeamus non nr̃am indu
stram sed dñi munificentiam magn
Sed accepta reuelatõne ut ficare
deamus adhuc quid daniel agat
uel dicat. Et daniel benedicto deo et
ei et eo locutus ait. Sit nomen dñi bẽdictũ
a sec̃lo et usq; in sec̃lm q. sapia et fortitu
do ei sunt et ipe mutat tempa et et
tates trãsfert regna atq; instituit. qđ
pro discimus quid ipi debeamus face
cum reuelatis gr̃e lumẽ acceperim⁹. Gratia
rum actiõ daniel ꝙcepturum
ui gr̃am et honorem et gr̃as debitas
referre a quo hoc sapie et intelligere
et quasd uisi nos constat habere.
Qui multi sunt qui cum lumen ueri
tatis acceperint. statim si sint misti uel
studiis alienis se ꝓtinus magnificant
et extollunt ceteris omnibus sui ipsius ꝙ
piciũt. loquit̃ apud se ana eiusmodi
sup omnes docentes me intelligere. Iuxta
illud salomonicum ad se cum impudẽ
ter q̃m manu tractare procedit sapia
omnes qui sunt ante me. cone nos deꝰ
illi gr̃am a quo accepim⁹ intelligere
ciam. studeamus semp sanctum in ipo
ex ore reuelantis gr̃e in ipa in nova
tõne illuminate intelligencie digna
deo laudum ꝓmia referre. buccinate
in neomenia tuba in insigni die solle
pnitatis uõe. Neomenia nouã luna nouã
intelligencia renouatis et diuinatis
aspirati. Dicimus q. luna lumẽ a sole
nõ habet si a sole accipit ut lucere pos
sit. Sic sane humana intelligencia
minime accipit ut ueri luminis ra
is remote possit. quocirca si q. nouã
diuine illustratõnis radios acceperimus
et aliqd quod humanam intelligenciam
excedit ex diuina reuelatõne cognosci
mus. debemus sanctum in gaudio adhe
rere et magnificencie tuba inso
ne tonitrui ꝓclamia uibrare. Magni
ficate mecum dñm meum et exalte
mus nomen ei in id ipm. exce quoti
diana ꝓclamat. exce q̃m ad clangoꝝ
rem bucine decum et alios animan
mat. eiusmodi bucine clangore in nouã
luna si uolunt. ut feriarum ꝙpendio
cum dicit. Benedicam dñm qui tribu
it mi intellectum. Sic daniel cum
reuelantis gr̃e lumen accepit. qđ ad
nouelune exercitum magnificencie
tuba ꝓclamit cum ait. Sit nomen dñi
benedictum a sec̃lo et usq; in sec̃lm quia
sapia et fortitudo eius sunt. Quod
Tandem sa- ꝙplere sit uere deuo
ne qđ ꝙplere sit o- tionis offi-
ficium uere et ꝓpie deuotionis. ꝓmum-

ēt confessio ēminis · Sīm postulatio-
nis ēt: Scum glificatō miserā-
tionis: Scum magnificatō mise-
ratis · primū accusatō culpe · Sīm supplī-
cis uenie · Scum magnificatō diuine
munificentie · hec oīa iste nr̄ dau-
el magnifice exequit̄ sicut ex eius uer-
bis agnoscit̄ · confessio ex accusatō ē
culpe ā alio loco dño loquit̄ in ozone p̄-
cuimus iniquitatem fecimus impie e
gimus ex recessimus ex declinauim⁹ a mā-
datis ac iudicijs · Supplicatō ex implo-
ratō ēt uenie · ā legis eodem ip̄o dicen
te audi dñe · placare dñe attende ex
fac · glorificatō ex magnificatō sūt ēt
nis sibi ex misericordie ē p culpis qd in
loco legis sic nom̄ dñi vīdem ā scelo ex
ipsa in scām ex sapiā ex fortitudo ei⁹ sc̄ō
ex ip̄e mutat tempa ex etates, transfert
regna atq; constituit · Sapiā 7 fortitu
do sūt acceptiones quidē dona sc̄i; p cul
pis largientis dona dei sunt · ex ex
utraq; manu accipimus quis; sapie
tiam ex fortitudinem hr̄e · quis; sapi
ens ex fortis agere poterit · quid enim
fit aliquid aplis qd non acceperit? hr̄e
aliquid mutat tempa ex etates · Scum
ex omnia tempus hr̄t ex sunt spacijs
conseruat unusq; sub celo · tempus plā
tandi ex tempus euellendi qd planta-
tum est · Juxta hūc modum ex in alijs
rebus considari pōt · Ex oēs itaq; tem
pus oportunitatem acceperimus ut in h.
in illa uelimus ut expedient agere ualeam⁹.
Sūt itaq; ut ibus temporā mutata quā do
nec hec nunc illaq; utentium exercēs
oportunitatem accōmodat · Si quid qs
mutat exterendorum accepisse oportuni
tatem ut ex eisdem largitoris munere
accipiamus ex exequendi facultatem: Pe
timus aūt ut etates diuise alius ex alius ex
fectis; simus magis apte · Terre que in
nascēta dilexim⁹ profundi recinemus ex
expedient pferimus In iuuenili etate
et uires corpis robustior ex animus au
dacior ex ideo ea etas ad exercitationes
ustum efficatior est ubi; ad prudentiorē
etatem cum multiplex doctrina cum mul
ta uerū experientia cotidianis proueniēs

scām augeri ex ideo ea etas precipis
omnib⁹ · sicut iugo · prudentia pollen
ma itaq; detrū exercitium ad discendum · Ba
ad exercitandum · Scia aūt pualeo ad dis
cernendū · ip̄e stabilitudinem annoꝝ · ex
mutoꝝ ut sic dicam etatis ostendamus ·
sin diuersoꝝ precedentium differam diuersum
utentium efficaciam nos hr̄e cognoscim⁹ ·
differentes itaq; efficacie facultates diu
se quodam in simul aūoꝝ etates · temp⁹
um g ex etatum modos mutoꝝ ille qui
cumq; modator alternat · qui nunc habū
nunc illaū utentium tam facultatem q
experimentum pietatis siue dispensatō
ne administrat · transfert regna atq; o
stituit qui culpa vitioꝝ tirannide uicis
situdes regnare facit · De hui⁹ uitioꝝ utentiū
ne ppli ex tam ꝑniciosi de hoꝝ destructōe
qm̄ magnā exaltatōne iustic̄ scribit̄ ministrice
cum p̄phām dicit̄ · Vineam de egypto
transtulisti · ejecisti gentes ex plantasti eā ·
Vinea plantatiōis qui bonū ꝑpositum in bona
intentōne figit̄ · Gentes eiecimus quidē
ostionis edicto ꝓfessionis nostre mutu-
natē pacis uocis ab remūciatē · in eamdem
sinam currim⁹ · quod aliis idem aplis de
uicioꝝ exterminatōne ut utentium planta
tōne dicit · Ejecisti gentes ex plantasti
ti eos · afflixisti pplos ex expulisti eos · o
diosius ille inimicoꝝ pplis afflictionis mag
tudine expellit̄ cum tamē aliqui tam o
dētōne corporis qm̄ opinatōne cordis a
eternalium delitiarū dñatōne aīa dñi mi
tum q; oppressa habet̄ · In hunc itaq; mod
salutis nr̄e auctor ex procurator dū nos
in nobis dñium destruim⁹ · utentes uo ī ex
locum restituim⁹ · transfert regna atq; co
stituit · Ex vede quid qua dñi ē regnū
ex ip̄e dñatē gentium · Qui mihi sapiam
sapientibus 7 scām intelligentibus disci
plinam · ip̄e revelat profunda ex abscondi
ta ex nobis nondū in tenebris ostricum
ex lux cum eo est · nemo g de suo in ge
nio plumat · nemo meliorē ut ꝑfectiorē sci
entiam sibi studio ut meritis asscribat ·
ip̄e est enim qui dat sapientibus sapientiā ·
ip̄e eque qui dat scām intelligentibus di-
sciplinam · In eundē ꝑsul dubio sinam ꝑgit

qui dicit. Omnis sapia a dño deꝰ est
cum eo fuit semp. et ãi spm veritꝫ g
sentit qui ait. Omne datum optimum
et omne donum pfectum desursum est de
scendens a pre luminũ. ipe revelat profun
da et abscondita et novit intenebrat cõ
stituta. pro illis que vere profunda sunt
et humane intelligentie modũ excedunt
apls exclamat cum dicit. O altitudo sa
pie et scie dei. quã incomprehensibilia sũt
ia eius. et investigabiles vie ei. De
hijs ergo ipse scripturis et profundis re
velat utrũq; p spm suũ sanctum scivit qd
tot ut expedit nobis. Revelat g profun
da et archana secreti sui nec hoc cum sit
occulta consilii alieni que nobis aliena
malignitas abscondit ut faciamus nos de
ea posse. audisti quid de eius revelatõ
ne aptare ut sperare debeamus. audi adhuc
qd de eius scia teneamus. Novit in tene
bris obstricta. novit sane intima ea
rũ cordis nã occulta nec solum illa q
soli ipi de nobis scimus et alios latere
volumus. sed ea et cum scie nre latebris
ipi penetrare non sufficimus. Revelat g
sua. revelat aliena novit nta. Revelat
archana sua. revelat fraudulenta sua no
uit occulta nra. revelat profunda dispensa
tionis sue. revelat absondita tenebris dñi
nostri. novit tenebrosa scie humane. re
velat profunda sua ut sciamus quid de
illo credere quid ab illo sperare debeamus.
Revelat absondita aliena ut sciamꝰ qd
time quid amie debeamus. novit tene
brosa nã ne illum aliqd latere posse
credamus et nos ipe vana decipiamur.
Revelat profunda et absondita et no
uit in tenebris obstricta. Intercet et oc
culta sapie tue manifestabit nr. cede re
velatõ profundaꝝ et aliter erat in ipsum. Revela oculos meos et considerabo mi
rabilia de lege tua. De absondito aliter
nisi timebat qui dicebat. Ecclesiastes me de
lato hoc quia absconderunt ei. ad ipm
respicio qd aliqs psallit linguis suis do
lose agebant. Venenũ aspidũ sub labijs
eorũ. nõne absconde nolebant venenũ
qd sub lingua portabant. Latebrosa sua
nã cum latere non posse credebat qui
dicebat. Omnia aũt nuda et apert
a oculis dei. salomonis sua est qd sup
ipe scrat omnia corda filiorũ hominũ.
cui sine ocultis qui dicit. scrutans cordꝫ
et renes deus. Sz quid libri volunt qd di
cit. et lux cum eo est absz dubio deus
lux est et in eo tenebre non sunt ille
cur g non dicat qd videt. dicit potuit
qz deus lux z lx aut et cum eo lux sit an
forte hoc decere nos nolunt. qz ut ipe pi
entem gram manifestet necessarie
cognitionis unũ deũ non possit. nã lu
mẽ idem qd ipe et quo ipm z. nr hac utiq;
vita nisi in re non possumus sz lumen
qd cum ipo z. non solum ad solacium sz
etiam ad sustentaculum accipere. sineamus.
Quale aũ hoc lumẽ et dicamꝰ p quod quid
agẽ. quid intare. quid diligẽ. quid odio
hre. qd credere ut sperare debeamus agnoscam.
qualis qlo est lux illa que novit profunda
et absondita ipo utiq; revelante ipo de
mq; inspirante cui dat sapientie spi
rituã et scam intelligentie disciplinã
hyeuliq; daniel glificauit dñm pro cõ
no. nãe autẽ p spm sanctũ vnctio sibi docilis
sinus spiritue impenso. et ubi nãq; deus pie
morũ confitebor teq; laudo qz spm
et fortitudinem in dedisti. et ne ostendi
sti in que rogamus te. quia sermone re
gis apposuisti nobis. Quippe dicit. duc
pueros sapiam. h aũ dicit. quia sapia
et fortitudinẽ dedisti mi. et ne qz sermo
nem regis apposuisti nobis. Peccatus ad
caritatis. una communia pferre puerilis
artis est. cui non queunt que tua sunt qui que
alioꝝ. Cum g qa una caritatis illustre
tu. pris aũ plurimi. qd mirũ si pul hosti
am laudis obtulit pro illis que plus di
lexit. Laudo aũt qd ea illa que daniel sa
cerdos impius allignauit in h ipsũ uno
pte notare potuimus. nota nocem ostesi
onis glificatõis in eo qd legis et ubi deus
pfin me coꝝ confitebor te qz laudo. Sup
plicatõis aũ pcul se obtulisse ostendit
in eo qd dicit. et ne ostenderis nobis
que rogamus te. In his aũt ubi nihil
loz uere denotat nis ostia et time uel

cpleant. Quo in debeamus equitatis
regulam arctius custodire eo maxime
compie quo apparet sublimitatis of
ficium explere.

Post hec daniel fugit babylonis ne pdas
tur ad ariocb qm constituerat rex ut
doceret sapientes babylonis sic ei locu
ens sapientes babylonis ne pdas. Intro
duc me in conspectu regis zoroboabel rege
mus. Si pdanielem recte feruor deus
sonis pariocb intelligis districto equitatis
quod ego aliud ad ariocb uelle intrare.
in secretioa equitatis archana pfundi que
rere ego quod dilecta ultricia erigat inci
ma pscrutatione ppicere uelle. Ih autem neg
otium danielis time recte asserebat qui mes
sima in ipm ex magna animi deuo
tione urgeb. Daniel igit ad ariocb intrat
si equitatis consultu deuoto quereretq; esset
aliud adhuc intrandi ad eum ea ne forte
minus recta. qui et medullitus infunde
bamus qd ex diuina reuelatione in ei
sensibz corrigendis agnouim. ibi ad eum
intrauim. uno ex multis in uestigatione
ultricis ex examinatione qd rectum sit
agnoscamus. Hinc ad illum ingredimur
ut rectum diuine equitatis rectitudi
nis telo aliquis ipugnari. Ibi igit intra
re ea discendi. hinc ea discendi. ut illic
in erudi. hinc ea psuadendi. Ex ingressio
nis eius ad ea intrauimus si quid dicat
audiamus. Sapientes babylonis ne pdas
sent qd rex turbat si precepit. Daniel di
uinis illuminat si prohibuit. Ego sic
ne ut quod turbati ex impetum ani ne
sed rectum discernum ex qui ariocb obti
nere si posse ut debe ppluminu. pslimodi
ad pfectu omnis quisq; ex tue equitatis
nostre lacemat diuine illuminati in
strum ee inuenim qd pul rectum pu
tabim sic deuoto ipse lege unusquisq; ee in
uenit siqz defendit qd uiolentus animi
impetus qui sub regio fulgore decernit si.
Sapientes inquit babylonis ne pdas
et addit. tu ergo duc me in conspectu re
gis et zoroboabel regi narrabo. qd quo ih
loco ab alio se introduci petit qui iam
impius ante regis aspectu presentem ipm i
tendit. Hinc ipius intrauit ne regi in
pbibent. hinc ne ergo regem docet aliud
sint humilitatis. aliud magne sublimi
tatis. Magne mentis sublimitatis sunt
regem docere qd ab alio nemine potat
dedicisse. ad humilitatis go obsequia uben
se ipm ingessit ad celsitudinis officia
impudent se ingere dedignant exemplo
discam qnd in eiusmodi facie debeamus
cum locum magistri sui excepto. time
ergo offo suscepte operetur pius mentis ad ari
ocb introdeat ultricie solicita requirat
et ne uanu opus bn et iuste exequat
sollicita examinatione prudeat. Hoc in
eo bn uanu. uanu bn sic qui opus bn
et bona intentione surgit et modo con
grue procedit. facile est ambitio uel
eenodoxia ad splendu et celarum nos
opus impellat. facile e ut ferruginu fur
ris eoru totum uanu opus nra massam
corrumpat. ullo in ab ariocb introdu
citur qui ad opus uanu sinistra intentione
impellim. Quocienscq docendi locum sui
cepim prudeamus qm iuste qm ordina
te suscepti officiu explemus. Videam
ne ad fastum uel fermolu ne ad inepciu
uel in ordinatu dicamus. hanc in fallo
discendi uel docendi regulam custodit et
aliud plusmuste queunte peruit. Iocund
homo qui misereb eo quodat dispuit
sermonel sinol in iudicio. et forte h
erit ariocb et nul splendere ee sermoi
ut opus uicia nol pbi rectitudinis conti
nui pmunire. tunc au qui inensecul con
silie qui de meliozibz ipie et ee cogita
tionum ul affectionum corruptelam. in
stricie instructis aia pmunie. Maxime
eo tpe debemus ad ariocb intrare et ei
manuductionem querere et mech sine
ultricie pmeditatione ul munitione a
gere maxime in qm eo tpe ubi debemus
celsitudinis loco apparere ut sublimi
tatis officiu explere. Introduc me inquit
in spectu regis et zoroboabel regi narra
bo. tunc au daniel ne uentie dei ari
ocb manuductione uerie qui ex reuela
tione diuine districtionis uestigia ultricie co
gitatione animus compungie et tunc
qui au regiam presentiam ab eiusmodi duce

introducēs qñ liū quo uls aīmi impetu
eo ſi liū rege potestatis plenecia pdisse
ti examinus respectum cor hoīs ad deuo-
cōnem facile inflāmat. Quib; gradib;
mistiozum cognitō pficit et ad ēndam
scie pfectōnem aīmus sepe uir
deuocionis ascendit.

XVI

Ē solutōnem inquit regi narrato.
que ē ista mistice uisionis solutō n
sacraīntoz mistiozū q; dūmoz faciles-
enodatio et ꝓuita explicatō. Si autem
per regem recte libi arbitri potestatē
oportet intelligē qmd aliud erit eius
modi solonem ad regiam noticiam per
uenire qñ mistiozū dīnoz cōnem pa-
lam et ī promptu hz. Si g liberum
et ꝓmptum et in potestate uīa hem
occultorum enodatōnem in hīe pferre
cum uolumus iam mistiorum dīnoz
scīam et enodatōnem in uīo arbitrio ee
et qđ ad regiam potestatem iam per-
uenisse non dubitamus: hec aūt tam
ti scīe uel doctrine dilatatio damelis tūc
recte asseris qñ eīmodi gīa mīto deuo-
tōnis adquirīs et possidēs. Videamus
g quib; ꝓmotionis gradib; dīnoz.
cognitio dilatat. ꝓmo omīum damel
mistice uisionis noticiam et dīna
reuelatōne accepit. postea eciam ei-
usdē loci rel eadem ī nocte tandem
aīi cuidē rei scīa uisis ad regis notici
am ꝓuenit. De ꝓmo dē. cum damelis
ꝓ uisionem nocte mistīum reuelatū
est. ꝓmodū aīi tam ꝓ se qñ ꝓ loci
sui daniel ꝓfitet. qz sermonē inquit
regis ꝓpositi nobis et mīe de ꝓphanda
regi eidem rei noticia idem ipe potuit
ē. Introduc me in conspectu regis et
solonem regi narrato et ut hz absolu
am quid sup hīs sentiam aliī in sua
ozōne. Alii in sua meditatōne. alii aīi
in ipīa sua sepe locutōne reuelatōnem
dīnam accipiunt et sublimia quelib;
acq; pfunda et dīna in spīratōne cog
noscunt. Vīmptū nō solum illud qđ ozā
do li illud et qđ meditando ut loqndo
subtilie penetrant. cum et recte dani
el attribuit qñ hoz quodlib; mīto
deuotōnis adquirunt. quidam teneb-
simo qui unūqñ ā ꝓ intimum compūc
tōnem et quasi pleb cordis exīdatōnem
ad sublimia contemplanda uel penetra
da ascendē possunt. qualium ꝓphanta
ipīus in scīpo expressit cum dicit. aīa
comedam suspiria et tanqm mundac
tas aque sic rugitus meus aīa mea
dat suspirare hz necse qui ā ꝓpinquis
mis gīam et pleb lacrimaz effusionem
ad mētinam aīe refectionem utilitatis pa
bula ullo ī pō peruīgē. alii ī sue medi
tatōnibz diuinis reuelatōnibz copiose af
fluunt. et forte ad huc tales sunt qui ī
ne ꝓmeditatōne ut subtilia penetrare p
sint tūc ī dulcedie omīo non possunt pote
rit; illi sui ozōnibz. illi aīi suis medi
tatōnibz ignem sibi dīne reuelatōnis
accendunt. et ī meditatōne mea erit
desert ignis aut psalmista. ignis i me
ditatōne exardescet qñ aīmus exer
cet ī uestigatōnibz ad dīne reuelatōis
lucem archanoz qz manifestatōnem
ꝓficit. ī meditatōne exardescit. qñ ꝓ sensi
ꝓa ī confessione ad utilitatis cognitōnem
et amorem animus incandescit. quodi
aīi conflat ad tantam erudītōnem pa
facille. ut possint omīa hoza de subtili
tatib; quibz; subtilie disserere et ad q
libz interrogata sine ꝓmeditatōne aliqua
pene semp sufficienter respondē. puta
semp quadmodū sepetum est ad satisfa
tionem omīum postea ti tōnem de ea que
nobis ē fide et spe. quidam aīi ex eis qui
eīmodi simt dīne reuelatōnis lucem ci
familiarem hīnt ut multi eis eciam in
tloqndū reuelent qz illis que ipi pus
ignorabant. cum deus g ꝓ solam oratis
compunctionem dīnam reuelatōnem
animus apperuit. qī ibus daniel usq;
adhuc mistiozū noticiam habet. qñ
aīi meditatōnibz et nīs dīna reuelatō
occurrit. iam mistice uisionis agnitio
usq; ad danielis socios ꝓuenit. cum
aīi iam capto nīs illustratōnem gīe
tam familiarem et qī ad manum hz
ut pro arbitrio et uoluntate possit eā
placenter ad quelib; discutienda aspec

endi. defendenda lib oīm pene hora suf-
fice um occultoꝝ enodatō inerpio se ul
ri ad regiam noticiam dilatare nōne
regio quodam iure eo facultate pfundi
ocū sēū uel crudicio posside. qū pud
iuncteis arbitō de quibꝫ libꝫ multeis eo
gfundi facile eo ablatꝫ nulla difficulta
te dilectō. ēre ad qntam scīe pfectō
spe animul mito deuotōnul pduciō. ee
ce qualil fructul spe uertam deuotōne
loquis hunc deuotōnul siue fructum p
uida menl añam obmeat spe eo pudē
gfudeo eo tidenē exspectat. uñ hic ma
xime ut deuotōnul studiul uehemenul i
cumbat solutōnem inquit regi narra
to eo addic. tūc arioch felliū inducit
amielem ad regem eo dicto ei. Inuenī
mo hoiem de filiil cūlingratōnul unde qui so
lutōnem regi annūciet. ecce ut audic
accepta pusillone colonul unul qm spe
multum delidauit. Danielem arioch ad
regem introducit. Vo iuppul deū el
amiel ab arioch manuducit qū ex con
fortu equitatul dilecte fernor deuotō
nul inflamat. Oīultel añō modul aqꝫ
reperibꝫ humanū exprugit animū. op
timul añ pene modul compunctōnis
in lingit ex conlidatōne dilecti exaī
nul daniel itaqꝫ non aquo nul li qī ab a
rioch tunc introducit. qū ex conlidatō
ne uere ultricie tumul letrate animū
uehime comprugit ad regem introdu
cī eo qī regie potestati aliistis qū uā
denō ex ūtute possidet eo ea animū
quo arbitō utiō felline introducit qū
scīe eo ablatꝫ moza cum operuerit
ad cordil exōnem animul emollit. stu
dio exūlmodi facultatem seu facilita
tem compunctōnil eo deuotōnul hīe qm
ad eam qm iuppul allignauimꝰ scīe dila
tationem cupio attingere. pul ē eni ut
amiel p arioch eo cum festinatōne in
troeat qm regi sermo delidatul immo
dicat. Quod ut me finium deuotōnul
ultimum attingat qui quicqd sibi mo
dolle eciam preter uoluntatem accidit
Inuenī inquit a filiil uanitatis alienus
rioch hoiem de filiis cūlingratōnis
nec qui solutōnem regi annūciet ab
arioch inuenio qd equitatil iudicio ulli
eo rectum ee deputādo inuenio itaqꝫ a
rioch danielem idoneum eo dignū qm
tantam gīam accepto qui multorū re
uelatōnem diuinitul percepit qui solutō
nem regi annūciare eo forte qd de fi
liis cūlingratōnul unde finis qd longi
capticuitatem patiente pacienō sustinu
it danielis uultum in dipm admirat
eo cum ad tante gīe sue exceptōnem apti
orem exibuit. Iste daniel utiqꝫ de ierlm
in babylonem capticuatul fuit eo forta
sse nichil tale quod sperabat. uñ eiuī capti
uitatem incurrēt. utsi eum cōmunis
casul inuoluerit eo aliena malicia in
iuste oppressit. uerumtū tū multis sinis ac
cribebat capticuitatem qm sū culpa si
ue neglegentul inquisitor iniquitatem
fecimul impie egmꝰ eo recessimꝰ eo de
clinauimꝰ a mandatis tuis ac iudicijs.
recte gꝝ de filiis cūlingratōnul unde
dr. qui z hīc flagella multa oppressionis
dño humiliē confitebat. Iam eo iudaī con
fitentes uēpi. vide gr qm recte dimittis
glari meruit qui dnam glam nō ppe
ans in tanta eo talī afflictōne uniuersa
eo confitendo queliuit qm multi nō tam
ppa culpa qm aliena malicia uocati
suspitōnul inermis eo qī de ierlm ad
babylonem eo uelut de loco pacis eo
quietis ad locum confusionis eo captiuita
tis transeunt. Ierlm namqꝫ ultio pacis
babylon confusio interpr. Quid itaqꝫ elb
de ierlm in babylonem inuisite captiū
atum transire. ut siue simulatra si tamē
falsa suspitōne laborare. prior ē spūs tem
porū uitam lacerare eo eum nā nō possimus
falsa cū cōmotōne impetere. eo eum ad
opum infamatōnem deficimus. simplicē
illū intentōnil eoꝝ oculū sic si possimus
simultre suspitōnul abducimus. Velud gr
in modū danielis mentis ultra siue iustā
capticuitate apud babylonē teneō. qm
falsa suspitōne laborans inuisite confessi
onis opprobrio tam impudenō qm irreue
renō affligis. nōne sub babylonica uo
ce dicam afflictōne gemebat q dicebat

vota die uerecundia mea ꝺe me ꝛ eo q̄
fusio faciei mee cooperuit me. Cogita
ui iam confusionis hue capemitatem
q̄m tunc sustinuit q̄m sine culpa tue
ep̄le precamur qui secuta conscia dē pe
runt. hec omnia uenerunt sup nos nec
obliuiscimur te ⁊ iniq̄ne nō egimꝰ in cel
tamine tuo sz ea tm substancia flagella p̄
sentem in nobis culpam minime deprę
hendimꝰ ⁊ tunc quidē securi ea debem.
Ad hꝝ nos tuo exemplo erudiunt qui aut
ul in gleui cum sz in mꝝ multificatul
sum. sepe ei pro p̄cedenti spe q̄ p̄senti
sz latenti culpa penitui eo q̄ illi idem
q̄m omnio nullam ul forte satisfactione
delectam credebam. Eo quidem q̄ omnio
fatendū ē nō semp ad correptionem sz ad
purgationem penitui. sz in ad eruditionem
ui ad probationem seu alio quolibz modo
flagellam. sz ue eo p̄ce deuotionis est
penam q̄m patiē sinis temp mihi al
eribe eo culpam q̄m in se minime de
prehendo. ego ecclesie time ille itaq; de
uotionis seruor. q̄ illum pfectionis emu
lam attingo qui q̄libz minimū offen
sionis opprobrium ego q̄d ꝑ ꝑce mihi tū libi
accidit sinis mihi alcribito. Cum in omn
afflictione sua dñm glificat. et letanter
q̄m in offensibz sui tribulatione accusat. q̄m
rede ille deuotionis seruor qui ē tibi sol
citus imaginationis qui deputat. q̄ inde que
libz minime exprobrationis ignominiosa
temp dño hostie offerē. Sepe autem
qui ei modi sunt q̄ dignam p̄ceptis gram
q̄runt qui sepe ingressi uident. ꝑ un
deri nō refugiunt sup ceteros gram di
uitis ꝑcipiunt. Inuenit itaq; hoiez
de filiis tribulationis qui solutionem
regi annueret. Quid de iuuene de
uotionis sepe mihi plurimi q̄m de
beamus ego q̄d aliud ē mihi minime
intelligencie et aliud ē mihi minis

XVIII Respondit rex et dixit. Ecce doctrine.
Erat daniel cui nomen erat baltha
sar. putasne uere potest indicare mihi sop
nium q̄d uidi et interpretationem eius.
regem daniel ꝛdere sibi q̄ diffi
cilem ostendere mihi aliud est q̄m ei mi

animi uitium Vam deuotionem nō
possit latere. sepe enim uicia quedam
que alio tempe non possimus compun
imur uide hora et inde deuotionis mee
malum sicut de phisicis fieri
dem deuotio omnia discutit. omnia diu
dicat. q̄nam enim diiudicat omnia et
ipse a nemine iudicatꝰ. secundꝰ sanctꝰ
daniel dñi profunda et iustica requi
cum sublimia et subtilia pollicet. balth
asar appellatꝰ q̄d capillus capitis inde
est aut capillus capitis ut nostis lon
gus ad modū atq; subtilis. q̄d itaq; cap
illus capitis ꝛ subtilis profundit et pro
funda subtilitis mentis. et p̄cepta deuotio
p̄fecto mentem eo ad profunditatem mittit
et ad omnem subtilitatem exercuit. est
capillus capitis ornatus. Et mens itaq;
hoiis ex uera deuotione nō minutum a uicio
p̄gat sz in q̄ctum ad unitatem illuminat
et in q̄ctum ad utilitatem inflammat ꝛ
cum p̄cul dubio decorat et ornat. nam
q̄d ex me de balthasar p̄missione di
dici qui ex tale nomen impositus. fuit
a rege utiq; et hoc nomen accepit q̄ fidis
uo mentis ad minimam subtilitatem q̄rit
ta deuotione exercuit se sentiat atq; in
telligat et cum sibi tempe necessitatis
minime q̄m ualeat ut debeat de utilitate
deuotionis p̄limare. putasne ne uere
potest indicare mihi somnium q̄d uidi
me precationem ei. et daniel respon
dit me in aspectu regis et somnium
gis narrabo. ecce mihi p̄limum daniel fi
dem q̄ p̄hibet. Regia sollicitudo disti
dit tecum hi sepe apud me eandē q̄ mihi
mihi agit et pene q̄d affectionibz tangi
et tot cladibz variat. quam eam dispi
cere mihi speraui mihi desperato et sin ua
riis affectibz linie respicit sinas siue
extrimationis alleuat. sz illa alleuatum
meis licet diuinum fluctuacio tinis uehi
mentu opprimo q̄ hinc oriundi. cui q̄d de
hiuana industria desperate tandem diuini
deuotionis magistro totū de gremio diui
plumbi quod cum ei relio danielis in
magistrum uie deuotionis. Eo videl
daniel coram rege aut. omnium q̄ rex

ꝛ̄ogauit sapientes magi et ariolꝰ et
aruspices nequiuit indicare regi. Et est
deus in celis revelans mysteria. Qui uidi
cauit e nabugodonosor. que uentura
sint nouissimis temporibꝫ. Et quia da
niel mysteriam iam visionem agnouit
ac qm ad hꝰ regina sollicitudo querebat
capto libri quis fortassis apud eos olim
do. quo in una eademq; re ab eodem
alio possit uxe aliqd scire. et uxe alij
nescire. Et aliud e visiorꝫ ꝓfunda ꝑ
solam intelligentiam cape. aliud est
ad quoscens uoluisse facile explicare
et explanare posse. Vide qm uiri sꝰ
qui mysteria scripturaꝝ sꝫ aliena ope ꝛ
expone penetrare ualeant. Multo cꝫ
pliozes qui eaꝫ explanationem ver
bi ut scripto ad aliozꝫ noticiam ꝓpala
re quant. ꝓpris & uicarbitror quia ali
quo e minꝰ mihe intelligencie atq; aliꝰ
minus mysterie doctꝰ ne. alii in uno alii
in alio ꝓsolent. alii aut uetoꝝ euiden
ti sup hꝰ moysi dicta q filiumus ipm sa
pia fiem q; ei eloquencia ꝑmne cognos
cꝰ si ad aliud respiem in uno utriusq;
inuente ꝓmisi. Ju certa et occulta sa
pie tue manifestati in. ecce de uno q; ꝑ
ho. aptam impatiens os meu. loar ꝓpo
sal abiuico. quidam aut iam ꝑmu precep
tuꝝ eo de secto quidem pene ut pleriq;
diffidunt. Ostricam iam visionem uere
mal cognoscat q sup hꝰ ipm in erogat
decbat. virgam uigilantem unde eo
dem et a facie aquilonis ecce iam
iudis de uno munde ꝓfitentem. Audi
uimꝰ de alio adhuc diffidentem. a. a. a.
dne nescio loqui. et uni tame diffidencia
ꝓmitt cum cognoscenti visionem ia
dꝰ. Quasi ne ut possit iudicare in somp
nium qd uidi. causa diffidencia redargui
tꝰ et cui in gia despari ut spiri dare
ostendit cum dicit. Postium qd ipe
erogat sapientes magi et ariolꝰ et
aruspices nequiuit indicare regi. Et ꝛ
qd in celis revelans mysteria. docet ita q;
nos in hoc libꝰ daniel nr et q sup ho
mines sunt et humanum sensum excedut
de humana industria penit desperare. et de
sola dn revelatione expectare. qd ante
die. ostensa sibi que futa sunt nouissi
mis temporibꝫ ad mud pene dubio velut
ce uidet. qd infine visionis post cetꝛa
adiungit. Lapis aut qui pcusserat sta
tuam factus e magnus et implens uni
uersam eram qm sunt magna qm ne ꝓpo
da et digna revelatione digna ea que visio
ista uxi allegoricu imo pene uxi hys
toricu sensum loquit. Nemo scripturaꝝ
scruꝝ pit ignorare prudꝰ si sic ista ad
rem seu aliozꝫ edificationem uxi moraliꝰ
sublimis discutimus nr de tanti mysterii aue
ritate uxi sacratiozem intelligenciam
mihi minuere ut attemptare ꝓsumamus
illud itaq; studend et multa admonitꝰ
dignu occurrit. q nr contemplationis oculus
tam late pateat. qm dine revelationis
cognitione se usꝫ ad ea que in nouissi
mo sunt ꝓlustranda dilatat qui uidi
quid nunc e que uentura sunt nouis
simis temporibꝫ. Et aut que uenti sunt
e si que uenta sunt nouissimis temporib.
Credit itaq; e ne forte ad in hoc ub late
at qd no uni alicui. cui. si. plibꝫ seu eciã
pfectis pene omnibꝫ uxi ad gre fiat. nec e
alibi qm apud electos regnu celoꝝ sit
eternꝰ. Regnum qd sim daniel simam i
ce nu no dilignt. Regnu qd intra nos
ce dr. Regnu inquit dns celoꝝ intra
nos e. Et pfecto regnu in electis suis do
in nouissimis coꝛ suscitat. Quicunq; no
cos in ꝓmozdis suis ꝓ uaria tempta
ca fluctuare ꝓspicat. Quod amissam q
contemplationis gram melius deuotione qꝫ
in negligentia recuperamus et qd ad q;
experiemur qd multo deuotiꝰ admi
ramur.

XIX

Sed ecce iam daniel ad visio
nis narrationem ut exposicionem accedꝰ
cum admonitione. Somnium cui et visi
ones capitis cui membris tui hys sunt q
ꝓ somnium sopis sensus coprecus. Necde
ꝓ illum nutꝰ excellit intelligm et per
somnium ea que ꝓ nutꝰ excellitiꝫ unde
mꝰ. Caput ei hys simum et ꝓcipuum mbꝝ
corpis et mens e ꝓcipale hoꝰ inferioris.
visiones itaq; capitis sunt contemplatiues
nutus. membꝝ aut que ee continuus

eo ideo in ipo qui inchoat ecclm ocium rec
te intelligimus in hoc cubiculi qd ad dilcõe
dum mentem homo nr locatõ qũ animꝰ
ad sũmam tranquillitatem componitur.
In hoc cubiculi time quodam in tempꝰ
um uidet. qũ nec intime quietis sue
sume q; tm quillitatis ocia mens ad
sublimia & contemplanda subleuat. Sap
mum itaq; tuũ & uisiones capitis
tui hui⁹ sunt. nil aliud est danielem no
strum ista dice. annilum q; tempꝰ
retractare regemq; doce. qm deuocam
ntem sepe post annilum & contemplatõis
gram qualis in ea aliqñ fuit ad memo
riam reuocare. & p multam oꝝcionis
instanciam rem eam reparare. firmitꝰ
q; tandem atq; perfectius possidere. firmitꝰ
namq; atq; perfectius rex p danielis of
ficiũ uisionem suam cognouit qm p
uisionem semetipm accepit. adh namq; sepe
cimodi gra quib; dam in sinu p mordicꝰ da
tur atq; subtrahit. ut p experientiam ag
scant quid eis cũta audire expedit de
beant. adh item ñ cũ sub magno dat
recuperari ut ex eo melius innotescat.
qm scire oporteat custodiri. si ut ad se
ciendã transeant. Ecce daniel annũ uisio
nem explicat. duo quid primũ studet.
quorũ uidelicet. eam rex prius optime
ri uel ad eam postmodũ qd daniel
recuperare possit. et de primo quidem cui ex
mẽ cogitare coepisti in lectu tuo quid
esset futurũ post te. et qui revelato mis
terii ostendit se que uentura sint ac
si a pte dicat. quia de futuris studiose q
sisti futurorũ revelatõnem accipe me
ministi. De scio q; audiui. & q; non
in sapia que est in me plusq̃m in cunc
tis uiuentib; sacramentum h revelatum
est. si ut mepetã regi manifesta fierent
et cogitatones tuis tue scirent. ac si regi
aperte dicat. & q; ipm est revelatum. non
p sensum ppm non ob meritum meum
si ad profectum tuũ. plam autem omib;
puto hoc ipm qñcunq; mihi hystoriam
placeat. qd illud quid qd pelix optime
rex indulsit ut mihi sinus ullo in aperi
tur. cum rex ant cogitare coepisti et tu
cogita et cogita si valeas quantum fuerit
cognitũ apud deum valeat que futurorꝝ
revelatõne diuina retinuari soleat. cuius
hoiem de futuris sollicitum et in cunctis ac
gitatõnib; uehementer occupatum. nũq
meditũ proiciet deus et ut approbat ut
complaceat sit adhuc. aut in finem mũdi
suam absedere a gratie in gratiarem. au
di eiusde de cimodi edoctum. et de hiis q
licet p semetipm illuminatum. obsecro &
misereris dñe longanimis et multum
misericors. non impetui tuo tradas ñ fu
ge. forte tunc futurorꝝ revelatõne amise
rit et amisse doleat cum dico. sanctã
et pha et nos. nõ cognouit. et tuam
et lumen oculorũ meorũ et ipm nõ est
mecum ad presentiam ut talem gram aspici
tuo qui dicebat. quis mihi det ut sim uti
diei primos. tantam multiformi revelatõne
repetebat qui a dño postulabat. Reve
la oculos meos. et posui mirabilia de le. tua. tu
as qui hi audiri ut legi si ab cimodi gra
cedisse te sentis attende diligenter qua
tecum tacitus agis. cogita quib; cogita
tõnib; uehementius occuparis si sola ut
na sola mistanciã meditaris quid mihi
si pro singulorũ si universorũ revelatõne fuit
datis? Innumera quidem tue qui sola
cetera sola sapientia et sciẽa cogitasti. qui
ad sola sublimia tui spectasti. quid mihi
si tm delidium tuũ & solari meruisti.
Desiderium pavimus grandinis dñi des
ideri iam ad presens dñi sedere et quiescere
ad sibilandum mane. curbaris ama
gram. prima ad sibilandum marthe. que
nunc gr vñ gradiris et age primam et
pora opi hac. Si primã illam gram
cupis reformare. Si visionis capitis tui
in cubiculo tuo quaeris recuperare. Reuer
re ad danielem. Renoua devotionem
ad cordis tui sanctã renouatõm. ad ami
citie gre reformationem melius proficies
cius primordia. Inchoa denuõ qm pro
funda in meditatõne ut forte in medi
tatõ tua sit dei dilectio tua. dilectio
tui qz remedia. Coniunxit in his uba
daniel illa tua. & q; non in capia q
est in me plusq̃m in cunctis universis; ca

cũnctum hoc reuelacum est. Certe-
omẽ uerbum sapiẽ et intellectus scis-
cramẽ rex decipium sup omẽs aruolos.
et magos. in daniele inuenit. Vnptũ
ñ negligacõne qñ pce qd quelibet
exercuit. Nemo g̃ queras p humanam
sapiam et que sunt sup humanam intelli-
genciam. ad pfundiora fortalis intelli-
genciam uol uocat quod nec illud sibi
daniel asciuat quod mito deuocõnis o
premiat. si uo interpretatõ inquo regi
manifesta fierent forte et illud gratis
optinet. qd mito deuocõnis adquirit.
Nam cotpan deuocõnem quid nõ aub
habem. si g̃ munie largientis accepim
quid cũ sit inquo aplis quod non acce
pisti: Ergo et deuocõnem et gratis
data. Gratis inquo accepistis gratis
date. Si g̃ deuocõnem gratis accipim.
gratiã ẽ et id qd ei mito optinem
qñ gra p gra impendit. licut punit
et sm merita gratis optinet. non g̃
dna dei peccatis q̃ meritis. si uo
q̃ eis p facere uel pdelle possimus et
utamur quib intelligenciam accipim
ad pfectum nrm uocatis aũ doctrinã
ad profectum aliozũ q̃ utraq; aũ libm
arbitrium ad bonũ admuale. et ad bom
operatõem utraq; illi diuine impen
dit p regem ũ uo dicimus arbitrii li
bertatem accipimus. Daniel si pplexoz
meritatõ diuinozũ q̃ uidetoz nõ affi
ad hoc datur uo regi manifestet qñ
ad hoc deuotõ ad uitatem illuminat
ut libm ab arbitrium hãt et agnoscat.
in quo se credere. quid enie. quid eligẽ
debeat. Compendiosa recapitulatõ
precedẽtiũ cum similitudine attesta
tõne.

Inuat hoc loco in conlidatõne tõne.
Addere quoñ ista lectõ et euãgelica
in dicamus libi mistica locutõne conci
nie. Refero me ad euãgelia quoñ uo
luit dns in quattuoz discipul plenci
am suam intelligentia sibi scribere et post
modũ subiungere. si cum uoluntatiz ma-
nere ad compellentes imitare et tan
dem aliqñ inebriat ipsem qñ uoluit
noscendo ostendẽ. quid utiq; ẽ ipm ñ esse

dei sapiam in pegrina sibi plentem hãe
ñ uitatem non in sua simplicitate si
p speculum in enigmate uidere. et dom
aũ et qñ inuicibile ñ uisio ostendit qñ
sublimiũ et templatõ priñcipat excellũ
et uelud intransiens uidet. qñ dno sõ
qui exercitat et ambulantes eiusmodi
conspectũ. qñ tñ et intelligencia hu
manũ modũ excedentes furtim quis
et rapim ex sublimiũ spectacula per
currunt. cunc aũ dns longanimis se ne si
gat. si cũ penitat recedit qñ in exem
plaribus gram qñ minsurdit impedire
conticuit non minus utiliter ad temp
subtrahit uo melius p experientiam do
cat cum sancti audicate regi uel eccl
in debeat. Manere aũ et ad eos inca
re compellit. qñ multa peccm mittan
tia amissã gra repit uo ultionem et
ciul oblatum meritum trahat et p
excellum uisa animi ad se ipm reuisi
memorie vertim eat et contemplatõis
gram de ceto hauriat. possideat. Sitos
qualet dns amat et delectari solet ap
primi qñ cum pro recuperatõne uel acu
mulatõne gre innocue gratulatõnis et
confessionis laudam. honorabim. mag
nificamus. In uoce inquo exultatõis
et confessionis sonus epulantis. Inter
hos sepe exultatõnis et confessionis iste
hymnos simul mitis dilatat. sensibus acu
ti et ad mistica penetranda et ubz ad
diuinitatis archana sepe rimanda in
telligencia illuminat. Lectionũ inquo
laudis honorificabo me et illi uere
qd illi salutare deo. panis coram nobis
pcul dubio a dño stanguis qñdo mihi
ozñ pfundat mistica interpretatõne
aperit. ipsoz reuelante cognoscit. Et hac
panis fractõne mistiozũ q; reuelatõne
agit. uo dns in pria sibi recognoscat
et ipa uitat ut pote figat melamine
amoto in sua simplicitate phyciat dñs
plenciã et gre ipius infusione appenda
t. Dns tñ qui et dei sapiã ab oculis
meritentium euanescit qñ et contem
platõne et admiratõne diuine sapie
contemplantis et admirantis ait mo

reseit q̃tum ei⁹ in comp̃hẽsibilitas-
onem hũanam intelligenciam exce-
dit. O altitudo inquit diuinaz̃ sapie
et scie dei q̃m incomp̃hẽsibilia sunt
iudicia ei⁹ et inuestigabiles vie eius.
hũana⁹ li quid animus q̃to subtilius
ad dei sapiam et contemplandam mu-
nitas. tanto ualidi⁹ in semet ipm in
mini illud immensitate reuiat q̃d
ẽ ab incuentis oculis euanescẽ et se
ipam q̃si ostendendo subducẽ. Et hinc
itaq; hec ꝑpendẽ q̃nta simulitudinis
ꝓpõne hec gemma lectõ videatõ sibi
respondẽ qd ei⁹ dñs se in ꝓgna sue
ostendit. hec ẽ qd nabugodonosor uita
tali reuelatõnem sibi multo reuelami-
ne accepit. qd dñs sibi longe ante se fu-
turo. hoc ẽ qd ulio regi ostensa ad mo
dicum se ab ei⁹ memoria elongauit q
ibi qui apparuit remanẽ et intrare
compellit. hoc ẽ qd hic elongata ui
o multa multancia q̃ritẽ et cunctis dam
cinis sollicitudine multo ꝑfundius ins
to ꝑfectius ꝑficiẽ ut ueriuẽ. qd ille
qui ulic appariuit tandem aliq̃n ma
nifesta uisione cognoscit. hoc ẽ qd ꝑ
in loco oblate ulionis obnubilata ui-
tali ꝓlixa demum inspectõne manife
stat. in hui⁹ et alius quibusdam hanc gẽ
mam lectoris sibi imitem conuenie-
uidebit. si quis ẽ qui ꝑ aliud ꝓfec
tari uelit. hõ tñ illa lectõ sua quedã
ꝑa sicut et usta. de quibus nõ ẽ modo
dicendũ. ꝓ singla. hui⁹ itaq; ꝓcer-
simu exercitis et ꝓ simulitudinis ac
celatõne collatis ad ulionis explicatõ-
nem uideamus. Quomodo oporteat
quemq; a ꝓsumptõnis sue de-
citudine decumescẽ qui cupit in ue
ra stabilitate q̃ri; fixus manere.

Ide uidebat et ecce q̃t statua-
una grandis. statua illa magna
et statua sublimis stabat ẽ te et in
tuitus eius erat terribilis. hui⁹ statue
caput ex auro optimo erat pectus aũ
et ḡa brachia de argento. uenter
et femora ex ere tibie autem ferree.
pedum quedam pars erat ferrea. quam
fictilis videbat. itaq; donec abscisus est
lapis sine manibus et percussit statuam
in pedibus eius ferreis et fictilibus et con-
minuit eos. tunc confracta sunt pari
ferrum testa et argentum et aurum
et redacta q̃si in aream estiue aree et
rapta sunt uento. nullusq; locus inuentus
est eis. lapis aũ qui percusserat statuam
factus est mons magnus et implens oẽm
terram hoc ẽ somnium. Ecce uir unde potes
imago illa que ꝓsionem cernẽ ua-
ria ꝓ mutatõne semp in deteriora ducẽ
et que in summo a ꝓciosissima materia
incipit ꝓ multiplicia decẽtia deuenit
tandem in uilissimã materiam desinit.
qd ei inchoas et aureo ad ultimũ ostẽ
mat in luto. Ne g̃ dicenti ꝓ stringam
quid sibi hui⁹ uir gñalem q̃dam con
sideratõem seneciam. unusquisq; operis pu
ti uir ꝓpositum ostendit ulionis forma
ulam apud semet ipm ꝓpa estimatõne
decrescere et a sui confidencia magis ma
gisq; deficiẽ. ꝓ simptõnem si regnũ et
lozũ inter apud semetipm operat ostẽ
tare et illud utiq; regnũ qd nũq; ꝓ
sito finiri. Omnis homo naturaliter ipm
amat et approbat. et sane in quantum di
gnior in eis et magis pendio. semper
aũ et magnitudine dilectionis pondus
sibi estimatõnis et q. modus dilectõ
nis ẽ sine ꝑ sine sibi ẽ estimatõis
sue magnitudo. Q̃m rarum ut homo
inueniri ꝓsit. qui ẽ apostolus sibi dam-
non se putet ad ẽ cum nil sit. q; nisi
saltem ad paruũ. Immo ne magnũ
et nisi de magnum et magnũ supra
modũ et ut figãte loqr pene ꝓsus nichil
ẽ ueraciter sibi ne sibi lutum ut quid superbis
terra et cinis. si exaltatus fuis ne aqla
et si inter sidera celi ꝓsibi nidum tuũ
ponas inde detrahã te dicit dñs. q; ei
qui adhuc apud se imimusum. cuncta
ab enormi illa estimatõne ꝓpe alienu
dine decumescẽ et ad ne humilitatis
atõnis una gradatim descende et eandẽ
sibi q̃n semp melius et minus
reputare. nichil nisi bonũ despiciendo
calcare et q̃si familiam et cunctam om-

hoīa aſpice. ſi illud ee ne ſtabilitatis
regnū cupio in ſe ip̄o ſlingē ee nimio
in hanc liīam cui non erat ſimilis—
lup̄ etiam qpatul ſum luto ee aſſimi
tatis ſum fauille ee cinī. Veiſ aūt
adhuc apeul audire q̄m onīo ab oīm
offendeā ſin detectul fuo ille qui in
ee oīul orientalel magnul apuo:
deſpam inquit neſq̄m uitrā iam vi
uam. deſpaſſe te dicit. ſi dubitaſ forte
de quo de dīo. an de ſeip̄o audi g̃ q̄d ad
dicat. agnoſce q̄m fortē in dīm confide
ras ſpem manebat ſ ſi occidio me in ip
o ſpito. ſpbat utiq; ſi de dīo deſperat
alioquil ſi de ſeip̄o. o q̄nta p̄ſumptio de ſe
ip̄o ſlumle ee de dīm pietate deſpare ſi
militum de tua ītute confidil ibi te in
ſtatuam erigil ee q̄ ad inſtar montil in
nemeſis. ū te ſubmittere ee uelud nul
lem fidē debuiſſes. uomū ; g̃ dicē hunc
monti tollere ee mittē ī mare p̄ hui
modi montel conturbat ē ee ēciſſe
mē montel in cor maris. eſ ſi de dīm
potestōne diffidil ibi p̄cul dubio facil
hīc atq; puerile uallem effici ubi colle
mo montem ee montem erectum ual
de humile hīc debuāt uc g̃ limo p̄ua t
necessa ee aſpa in uā planas. euiſmo
di oīul uallil impleb̄ ee oīul mons
ee colliſ humiliabit̄ ee cum compleſſet
iubio mons dominus dīm ſup ūtutem—
montium. o q̄nta mēſ altitudo. o q̄nta
fiducia uc firmitas in ſola dīm pieta
te confidē ee in eīmodi confidentia ſpe
rum manē. hinc eſt ille mons qui poſt
ſtatue deiectionem p̄pe q. confidentie ee
remissionem ul exterminationem ee mo
dicū ee ex mentium erectū uc in ee nū
mero non poſſit qui confidunt in
quit in dīo ſicut mons ſyon non mo
uebit. qui hā. m. uerūm hinc eſt mons
ſm apoſtol unuſquiſq; ē ee ſuppliciem
implere ita ne ūl audeat homo de ſua
indulta ūl omīo ū de dīm ītute p̄ſum
ere. puto q. non p̄t abſcondi ciuitas
ſup hunc montem ſita. ſi nī credil e
difficabil ei in hoc monte ſtructu
ram illam que edificaē uc ciuitatel eni

participatio ee in id ipm uc ſic firma
nīt ū in ē in ſpīmul monenū. In hoc
ſane eminenti metropolim ee ſedem
mundi hīe debet regnū carnalis. ee
regni eiuſ non erit finis. Regnū ſi
quidem carnalis infallor ē illud regn
q̄d ſin danielis liīam metallum, diſſipa
bit̄. ecce quid ei ſtatue hui erectio
ul deiectō p̄nat. ecce q̄d uc q̄nta ei
bi p ſibitudinem repſentat. Ve modo q
dīm ul corruptibilitatis hūane q̄d
nequibz ūtutum culmine optenta
motum unquam timere.

VII

Quid eſt ſtatua mihi effigiel hūana:
quid utiq; eſt ſtatuam hoc ē ſimili
tudinem hūanam p̄ viſionem cerne
re in hūane uite modum uc ordinem q̄
p ſpeculum ee in enigmate oculo q
templatōnil aſpice. tunc rex nquit
undeual ee ecce q̄ ſtatua una grandis
ſi modum ul qualitatem hūane uite
p̄ſcrutari uelis. ſi ad dignitatem con
ditōnil. ſi ad facilitatem corruptōnil.
ſi ad difficultatem repatōnil. ad quod
libz horum te uertis. undeuis te in ſing
ulis deficere ee mich horū adplenū po
ſſe complēndere. Vide g̃ in mentel
oculil q̄m grande eſt q̄d ab ipſius aſpe
ctu omīo comprehendi non p̄t. ſtatua
nanque illa magna ee ſtatura ſublimis
ſtabat ē te. ee intuitul ei erat ēribi
lis. bñ aūt poſtq̄ magnam dixit ee
ſublimem fore adiungit. ſi quid aliud
ē ē magnū ee aliud ē ē altum. nam
ee ager magnus dr qui tñ nulla altitudi
ne ātollit̄. ſic ſane quedam pene inō
pīhibilia ſunt que tñ multa in meſh
gatōne uſp āmiratōne digna non ſunt
ſi q̄ hanc ſtatuam grandem ſublimem
ēribilem audiuim ad ēplicem conſida
tōnem recte acō modare poſſimus. hūa
ne ſi quidem uice condō que in hac
ſtatua figuraē q̄nuſ unū q̄q; ſin ād
in ſingulis mentis ſpecialiſ tū et ex
preſſius ex uno gūdis ex alio ſublimis.
et ex alio mentis ēribilis. una utiq;
hūane conditōnil conſidatō ee manus
eſt ex ea pte qua ſubiacet corruptōni.

eo sublimis est ex ea pte qua reseru
at̃ reprobõm. eo ẽ tribilis ex ea parte q̃
paceo ꝓtõm. vultis audire q̃ta ĩma
nitas corruptõis: cui equalo
simulalo te filia verbi. cui equalo
te et conlolabor te ugo filia syon. magn
na uelud mare ꝺ̃ cua. quis medebi
tur: vultis agnoscẽ q̃ta sit sublimita
reprobõis: nam quos ꝓlenius eo ꝓde
stinauit conformes fi ymagini fi
lii ei ut sit ipe ꝓmogenit ĩ multis
fribꝫ: quos ꝓdestinauit hos et uocauit
et quos uocauit hos iustificauit. quos
aũ iustificauit illos et magnificauit
uultis et aliud nosse quatũ sit ẽtor
dinate ꝓcessionis. quis inquit nouit
ꝓsta proiectatem ire tue. et ꝓ timore
tuo iram tuam dimittere. reuelabit eam
ira ds de celo sup omnem impietatem et
iniustitiam hominũ eoꝝ qui ueritatem
dei in iniustitia detinent. attende q̃
magnitudinẽ statue ipe in confidatõ
ne culpe. altitudinem in confidatõne
gre. latorem in confidatõm pene. o ve
culpe magnitudinẽ et sin culpam ac
tualem. et sin culpam originalem. et
ꝓ culpa originali audi quid. de hoie
ds hõi homo cum in honore esset non
intellexit. equalis est iumentis insipi
entibꝫ et similis factus est illis et de culpa
actuali accepe uocem inppetri in omni
tolle sublimia et sub omni ligno frondo
so et ꝓstrauerisi uacue. o ue et gre altitu
dinem q̃m sin gram iustificantẽ q̃m et
gram confirmantem tam sin gram gli
ficantem. o utinam si nalet sublimitatis
celsitudinem sin gram iustificantem. nã
q̃ntum distat oriens ab occidente longe
fecit a nobis iniquitates nras suscepe
et eminentie altitudinem sin gram
ofirmantem quã sin altitudinem celi
a terra corroborauit miam suam sup ti
mentes se. est una si ꝓtes dignitatis
sublimitatem sin gram glificantẽ. cui
enim cũ spũ dei agunt hi filii sunt
dei si aũt filii et heredes quidem dei et
hered aũ xpi. o statue nre aspectu ve
tribilem sin pene addictionem. tribi
lem sin iudicium corruptõis. tribi
lem sin iudicium reprobatõis. tribi
lem sin iudicium damnatõis. o aspe
ctum tremul sin iudicium corruptõ
nis. quã egedierunt me mala quor
um est numerus ophenderunt me mi
quitates mee et non ꝓ. ut uiderem
multiplicate sunt sup capillos capi
tis mei. o aspectum plenum horroris sin
iudicium reprobatõis et sicut non
ꝓbauerunt inquit apli dñi hre in no
tia tradidit illos ds in reprobum
sensum ut faciant que non conue
niunt repletos omni iniquitate. malicia. for
nicatõe. auaricia. nequicia. o aspectu
plenu tremoris. plenum horroris sin iu
dicium damnatõis tribilis est sin e
undẽ apli quam expectatõ iudicii et
ignis emulatõ que consumpturus est
aduersarios. ignis enim eorũ non extingu
etur et ymis eorũ non morietur. eorũ
uermis qui ducunt in uno die sios in
imum puncto ad inferna descendunt et
hos omnibꝫ uo arbitror ꝓpendis dñe
sit horrendum incidere in manus do
mentis. quid hos tribulus dicit. quid
hos horribilius ꝓt excogitari. et cõ
tantis mal et tam tribilis q̃ dñe
de statua ds stabat ante te. non multa e
get exponi. tunc ꝓcidubio et omnẽ
similibꝫ hi statua erigit q̃n spectamus
animum fodiat infirmitas calamitas. o
civilis et ingenio et qualis sit uisus
adhuc ee possit ei p reuelatõm uo
tum insipientia. superbia duricia et
fundat humiliet operat arguante
unquam et statuam ee faciem tuam.
dimittat arguit q̃ divina in spiri
tone iam tactus animus consilio ꝓ
actatõne ofundit et qui ee faciem
ꝓpiam puniat. ama statuit q̃ inse
dicatis hic consideratõ ee semet ipm
p intercapationem seruire videt. et spe
cialis iam statua quodam ni
statuit q̃ ad sui ostentationem et hum
nationem quodam domino mittit hic et
corruptibilitatis ymago ꝓmittit. unde
utique o hõ discere ostendit cum si subito

unde q̃ quod aut dicit
terra in circuitu oculos
tuos et unde ubi non
prostrata sit uidere.

ꝛ semel non ꝓcos gradatim saltem ꝛ
ꝑ ꝯm̃ nẽ nalla deponie · stude sateage de
re ymilioꝛ semp magis magisq; sen
tire · ut ad ueram ꝓfectam q; ꝑfectis ut se
ro ꝑmitꝫ hec lima ꝙlimate caritatis in
concussa fundamenta hec lima cẽne securita
tis regnantis aie firma munimenta · depone
arrogantiam depne superbiam gẽe ꝓsumꝫ
sum de tua uirtute fiducia · iacta i dño
curam tuã · omnem uirtutem omnem forti
tudinem omnem industriam tuam reputa
ueris omnia tanquam stercora · quid aliud non
sunt omnia ꝙ omnia turbida · imo ad q̃libz ce
de ut tenuem flatum dissilire quietis q;
sue locum deserere ꝙgrua facis corrupte
le uẽ forma · et ymago genẽ capti in
nie et similia · Vide g̃ quisq; es ne for
e exoriat uelis nolis q̃z mẽtis ut ex
ius talem fore mẽtem apud te in tua
estimatione ut exeat ꝛ coram alijs in
ua actione · Jnẽtis m̃q̃m ex ꝓposito et
studio uoluntatis ut exeat ex defectu ꝛ
fragu humane corruptibilitatis · eo q̃m nil
e sumꝰ qui nullo m̃ ab altitudine ꝙpe eth
nicoꝝ descendimꝰ · in time primũ cum
exeat in actione turpiter cadimꝰ · ad hoc
unusq; peril dubio nõ nulli ꝓnũciam̃ in
tione deformẽ · cade et aurum situm
in argentum · argentũ in es · es in fer
rum ferrum in testam mutare ut ex ꝓ
o defectu · eo q; ꝑ exquisitum discant ad
ꝓpa uirtute eo fortitudine sentire deb
emꝰ · videamus g̃ q̃m quoddam ymaginis
ꝓ ostense ymaginis forma q; de limus
terre pene usq; in exterminium mala ꝓuari
os corruptionum defectus exuere ꝛ ue
lud aureũ caput in testeos ꝓdeat · imi
tare · ut discamus in q̃libz uirtutũ culmi
ne nos ruinam time · ut satagamus
semp et ubiq; ue ꝛ ꝑfẽe humilitatis for
ma modũ q; tenere. Quod de mag
no sepe uirtutum culmine solent mi
humana gradatim in una exuere.

Qui stat aut apls uideat ne cadat.
De similibz cello facile pot
una uia carum ut in profundũ demergi · ꝛ
no peril dubio q̃to gradus alteri⁹ tanto
altius decior · dz nos semp istud nabugo
donosor sompniũ et cunctos reddere · ꝛ
sollicitos effice · Vide obsecro iulionis em
statuam unde in q̃m a q̃nta sublimitate
incipiẽ et in qualem tandem finem de
ducie · hec sane caput aureũ ꝛ finẽ testa
um · quid auro caritas · quid testa uitiu
attende et illud quoniã gradatim ad dete
ora ugio et q̃z in fedissimo fine finem
facit · ꝑma pars aurea · ꝟa argentea · ꝛ
cia erea · q̃rta ferrea · ꝛ q̃nta · desinitur
testa · in auro intelligit caritas · in ar
gento uitalis · in ere simultas · in ferro
crudelitas · in testea fictilis fragilitas · testa
ea cũ facile frangit et ꝓ cum recte ꝛ
pacientie fragilitas figatur · ferrũ qd
omnia metalla crea gnumio et domat ·
exterret quidem crudelitatis uiolentiam
designat · que resistentia cuncta ꝓtinꝰ
ut oppugnat · et aũr argentũ nunciat in
sono si; multũ dissonat in ꝓelio · sic lic
simulatio suauem adulationis cinisim
hec in sermone ꝛ suauis relevat ꝛ dulcor
relinquat in ope · si; q̃ntũ ꝓ ubium et ꝙ
cietum demulcet q̃ntescit cũ ꝑ ysilium
et desidium pariet mentis acutus · argẽ
tũ q; q̃ frequentior usu attritũ et utrinq;
rubrũ reddit · sic uitalis uehemẽtis discutit
ano magis et melius emendat · sic uitalis
ysilia experientie usu quo exteriora et cla
riora reddunt · caritatis claritate aurei
fulgor exprimit que celestis desiderii igne
flammatibz et sic aureũ cetis metallis
ꝓferit · sic caritas cetas uitutes superge
o q̃ntum ꝛ nẽ arum et testam mẽ sta
tue finem et statue ꝓncipiũ · statua q̃
ex auro incipit in testam desinit · ꝓuto
q; neuro repente sic turpissimus · si qu
mumma negligit paulatim deficit · sic
quibusdam ꝓfectuũ gradib; ad alta ascendi
sic rursum gradatim ad ima descendit ·
attende quomodo in hac statua ꝓmittit
ꝓtestea argentum · postea mediante
ere sequit et ferrum · o q̃nta differẽ aurei
et ferri · O q̃ntum inẽ sit differunt caritas
et crudelitas · quid ei de hac aut illa
habundabit q̃nto iuuabit et refrigerabit
caritas multos · Vide queso ne quo ꝓ
uenit · De habundantia caritatis ad hi

bundancia unquetatis · carnalis ad aurum unquetalis primo ad ferrum · o mirabilem ymutacionem de caritate ad immundiciam · si auaricia se inquinat ydolatris a nulla ecclesia tua eo fedior inuenitur omni sordicie et ait scriptura non recordabimur opus detestabile eo dignum cognitione qui inchoatis ere auro et gemmis in testa et ferro · sic uanitas describit predium partis ferree et quedam testea · o fragilibus operibus qui in initio creationis sue opus suum inchoans ere auro et tandem gemmam in fine seruas · sepe cum immundis spiritibus exterior ab hominibus quietem et in inuentis assiduitatis · uanitatibus negotiis se retinet in domum suam et magistrum uacua ubi eo tumore nostra hostis illuc preoccupat postea · quam nos existimamus in initio quietis sue spiritus seruientes in tribulationibus patientes · solutos in opere studiosos in lectione deuotos in oratione quod ibi inuenies tibi ut in auro operari et in caritate mercari · caritas enim non cogitat malum · patiens est benigna · omnia sustinet · omnia credit · omnia speraut omnia sustinet · nonne operari debet tibi in auro · cum dicam · adhuc · nouo pro tua et caritatem et fidem · et ministrium et patientiam tuam · si sunt multi qui ad tempus credunt et in tempore tentationis recedunt · ut tu qui hic times stare te in infima denigres · si prius de bono in minus · de hinc de minus bono in malum et demum de malo indecens extremum · quod cum paulatim deficis et ecclesiam alium one gemmes · si quis qui eiusmodi paulatim metipsum a primo delicto repelle et a pace feruore magis magisque delicte.

Quorum ut quibus corruptionis gradibus deficiunt ut una corruat sepe animus

Ergo statim cum inchoata humanus deseruit · si agnoscat hanc bona que possumus · refrigescente namque caritate opus hoc bona et delibatione quod primum cum hoc est hic · pozem illum statuum et hic alium · sin · multum ponens modum aliud est bonum sequi et delicto atque aliud ex solo gaudio · aliud magnum est bonum optari cum magna delectatione atque aliud ex sola deliberatione · illud bonum si primum illud ad argentum · illud primum ad aurum periculum eadem necessitas inargento hoc longe ultius sit auro studet · in argento operari cum fauore est opus auri · si non potest bona gaude et dilectione age cum altem et caritate et in tali habebit te · velut asino nosse opus quod sit et eiusmodi argento quod in meam placet et possessorem sua studium ut securum reddat · omnis magnus qui facit incautum uenit ad lucrum et manifestum opus et bona suum bonum et argento hi habundare si in multum aurum suum in argentum mutare · omnis ei ho intendit manum suam ad aratrum et respicienti retro non · aperit regno dei · multis cum nosse quo drum est sermo per metaphoram feriat qui autem opus in argentum quantacumque pro tua et laborem et patientiam tuam · ecce opus bonum ecce brachium · ecce pectus argenteum · si videam quid sequitur cum modum sub inferet · si habeo magnum aduersum te quod caritatem tuam primam reliquisti · argumentum · quia nunc agit penitentiam primam reliquit · et amens quod inspectus argenteum deficit · quod hic te esse putabit memor esto unde excidisti · age primam et prima opera fac · ad hoc nec illud quod sequitur quod minime reluctetur dominus sermo minatur · si nam mouebo candelabrum tuum de loco suo nisi primam egeris · tunc gradum ad pacem bona electus redeat · ne adhuc in deliciis et dasi · eligere quid malit a bonde sui descendere non est potestas in eodem statu fugit est uelut umbra et nunquam in eodem statu primum memoriter te unde excidisti · nisi poenitentiam · nec quis ad primam caritatem non reuertitur · cum dicam candelabrum de loco suo esse et ego et candelabrum de loco suo esse · quod per candelabrum gestatorium lucis in opus bonum opus ministrat hic candelabrum stare in loco suo qui bonum opus fugiens et proximo bono · si hic candelabrum de loco suo esse cum bona boni operis intentio in malam mutatur · sic opus argentarium transit in aerum · et est pene proprium hoc

malum tuū filiōꝰ hominū. sepe ei qđ
ꝑul ꝙꝭ agebat et ut̄itate ad laudem ho
minū reſoluꝫ ꝑ ſolū modū actitat ꝑ hu
mano ſtuore ꝑſ̄ mag̃ meuſ qm beatū
te dicunt ꝓꝑi te despuunt et uiā gręſ
ſuū tuoꝝ dilipant qm g̃ blandū ſępe hi
bet in ſermone benignū in ope. pa
tum aū actꝰ ꝓſilium in cogitatōne et
uoluntate ille ꝓfecto abiecto arrogēto
iam opꝰ in ere. Erit eñ more ſuauꝭ
cunctꝰ cręſcenſ ſz uoluntatiſ de pa
tatōne ꝓſilęſcet mēſkē. nūqđ nam ē
nō tale unde opuſ illoꝝ q̄ locuꝫ ꝑacem
cum primo ſuo mala aū in cordibꝫ eoꝝ.
In hiſ ope uo arbitror de ſidabat qm
ꝓſ̄ in crepando h. argmo cum dicꝰ ar
ſcio opa tua q. nom̄ hꝫ qđ unuaſ eo mortuꝰ
ſit ſz qualiſ hꝫ et ū te qriſtinuel diu ꝓ
ſto latere ſz ſi exaltatuſ fuiſ uo aq̄la et
inē ſidera ꝓſuiſ nidū tuū nū deiciā
te dicit dñs qū; oportet te illam ꝓphicā
timo dñi eam uocem audire. demda tur
pitudinē tuam reuela crura tua ſup
ra et cū reuelabiē ignoꝛanciā tua ⁊
uidēt opprobiū tuū demudatꝰ aū ēpi
uōie tua cum iam cepiuꝰ uenē et
mora erea appare. incipiet mox lau
atoꝛibꝫ; immo iam derideꝛibꝫ cuiſ ſoꝛ
dibꝫ deſcere. ⁊ de die in diem magiſ
magiſq; uileſce iam cunc illiſ incip
iſ uidi. indignari. illoſ deteſtari et
crudeliē ꝓſequi. aūa multū placē ſtu
dui tam eriſ poſt modū alter et dur
ic et cuū mutabiē miſerū diceꝫ q. ē
quo ꝙſa et ū amaritudinē uitiſ alie
na. hanc dilui ⁊ opuſ ereum mutaſ
te in ferrū. leuitatē in ſeuicatem. ꝙꝛ
oſ maledōne et amaritudine plenū
ꝙ qui ꝓſ imḡſ ſiuſ doloſe agebāt
ue. aſ. ſub la. coꝝ q. ꝓſ noſ tam blan
doſ eam benignoſ ereduliſ uū iam le
la et liteſ in uobiſ iam zelum amaꝛ
habetiſ ⁊ ꝙtentōneſ in uobiſ. Occidiſti
et relatis. litigatiſ et bellgatiſ. uū hec
ā ſeua crudelitas et ferri duricia ⁊ no
bis. quid putas ea ē qđ timo tam ue
hemēt et pedeſ eoꝝ ad effundendū ſangꝰ
nem. ū qđ tibiāl et plantaſ ferreaſ hꝫ
qui ſeruanē eam male egiſſe et exaltāt
in reb; pellimuſ. ſi hꝫ ē in illiſ ꝑ oīmb;
immabile ūmo ſup oīa miſerabile qđ
ſicut ſunt ꝓuiſi et audaceſ ad mala
infenda ſic ſunt puſillanimeſ et ſup
modū impatenteſ ad tollerenda illata
uo recte minari poſſiſ quōmodū que
nire poſſit ferrum cum teſta tanta
crudelitaſ cum tanta ⁊ pięa. eare ſtatu
a nū in qualem finem delinꝰ q̄ ꝑ ea
puo aureū fictileſ plantaſ accepiuo. fi
liū ſyon inclusi et amicti auro ꝑmo q̄
ū reputati ſūt in uaſa teſtea. opuſ
manuū figuli. quid auro ꝑeioſius ꝙ
teſta uili? quo ū g̃ obſcuratū ē aurū.
mutatuſ ē color optimꝰ. quid auro tuc
tabiliuſ quid teſta fragiliuſ. quoꝝ ea
reaſ ſe attractare. q̄ū attemare ꝓ
tuo que oīa fulſiſti oīa credio. oīa
ſperaſti. oīa ſuſtinuiſti. quid aūt uolup
tate ꝙcupiſcibiliuſ quid delicata mīte de
rectiuſ q̄ ſp et mp ꝓſpiſ ꝑ concupiſce
cia reſolutē et in adultaſ ꝑ impudicen
ciam frangiē. ue illiſ aut ſępē qui
ꝓdidiſti ſuſtinuiſti qui delinq̄ſti
uiaſ rectaſ et dūtaxat in uiaſ ꝑ
uiaſ. ꝙtō eāt in felicias ū uiſ coꝝ
ꝙtō ꝑ teſta corruptibilitatē. et nō
ſiſtaſ ꝑ ferri rigorē. eo qđ ꝓdium ꝑ
quedam ſit teſta ꝑſ uo quedam ſit
ferrea. quid aū ē qđ hi uoluiſ ad ſua
uū delidia ꝙtuuē. qđ poſt opa eriſ
et ferri ad opuſ figli traſyme ū qđ
uiſ ꝑ q̄ū inconcipiſceaſ ſiuſ ubi
delectauē eo qđ ꝑ ſingulatōem ꝓuſ ꝑ
didiſti gaudiū bone oſcie et ꝑ modū
ꝑ erudeliſtem glām fame. uo aū ſi q̄
diffiſtaſ iam dixiſti ad ꝙpendiū reno
emuſ. In capite coꝝ aureo intelligiſ
deuotō. in uaſe argenteo ſiſtetō. in
ereo ſimulatō. in ferreo indignatō. in te
ſtaſ diſſolutō. De ꝑdōnē diffiā gra

XXV

Dotendum dnm et qualiter ſi
ſane quid de quib; meū gulotū.
uel dē eo qualia q̄; deſcribē. Deſcri
bē aūt capuo aureum. pectuſ argē
teum. brachia aūt argentea. uenē ⁊
femoꝛa erea tibie ferree pedeſ ferrei

uel tectu pro parte. capite totum re
gñs. uñ p ipm recte intentō designat
qr p ipam oñe actōnis nīe corpus si
ue in bonum siue in malū finem ordi
cñs. ḡlium ad cor pmeto et cor sub-
pectore latet brachiis opa nīa exphica
mus cum ad a nobis fi uolumus uenire
tenerior pars corpis et uelata femoris o
bsequium prendit opallionis. femīa pude
dis subiecte et pcam uideri se mul
hymilitas que ad ulla ei indigna in
clinatō. et uie ecclis rūbalis ossa longiora
et robustiora portant. uñ et recte seūm
tatis rigorem designant pedes et tam
tanguis. et cum erecti stamus et quicū
eūq; meis se ad celestia extenta sine
hyi uite uite subsidiis necessitatem-
sustinam non sustentato pcapite itaq; ut
deūm. et intelligō intentō p pectus de
uotō p brachiū exercitatō. p uentrem
opallio. p femur hymilitas. p cruā
seuitas. p pedem nōcitas p caput desi
derium intentō. p pectus studium deuo
tōnis. p brachiū exercitū actōnis. per
uentrem obsequium precatis. p femur
seruitū subiectōis. p cruram flagellū
seuitatis. p pedem subsidiū necessitatis
si ḡ caput intentō. et aurum deuotō q
aliud. et aureū apud nī denota intentio.
si pectus deuotō. brachiū actō. argen
tum uō discretō quid aliud erit pectus
et brachia argentea q̄ consilia et opa
discreta. inuentre opallio. in femore
subiectō. et mere simulatō. quid itaq;
aliud. et uentr et femora erea nī pecto
et humilitas picta. si p cruram seuitas
si p ferrum crudelitas q̄d aliud intelli
gñs in tibus ferreis nī seuitas crudelis
pter necessitatem. picta uoluptatē. plā
tas ḡ pictas designat uoluptuosā sup
fluitatem pter aīa ex pte ferreus et ex
pte pictus describit. q. delicata mens
nūc in eozū odiis obdurat p quos fo
te a suis deuiat. pictingñs nūc ab eis
ocupata suppetunt in eozū usu resol
uit. Quid itaq; et fulgor capitis aurei.
nī fortor celestis deuotiō claritas pecto
ris argentei et brachiū argentei. certi
tudo recti consilii et rectitudo opis
certi sonoritas cum uentris et femo
ris blandi mitem fallere precatis et fle
re humilitatis. uolunt ferree tibie rigor
immodice discipline. flagellatis pictu-
redis efficiatō supfluitatis. caput q
aureū sēa deuotiā fortitudo pectus et
brachiū argenteū ḡlia et opa recta
uentrem et femīa ereū obsequia et ser
uicia picta tibias ferreas flagella seua
plantam pictam subsidia delicata. u
deūm et quoñ de Anat ḡo sepe de
bono in malum nūc de quoñ corru
ar sepe de malo in malum et unō
quisq; aūt totum qd in uicium.

Sde statua dī uelit accipe in ma
lo cuius allegōm ablis dubio facile re
do ls si eā sensum suū q̄ etiamsi ab hu
deat approbare uo pdēm minime audeo
ḡdemnare et qd ipe soleat sepe in
unū qd loquē plura designare nam
sic aliqd et in hac descriptōne qd facili
accōmodatē ad lectōnem illam sic cōsō
nucē in eadem qd leni applicatō
ad istam. nam aureū sane hui statue
eū optimū legat accōmodanē mi me
uozem accepi posse inde si sic hoc
sim pdēm lectōnem recte accipiē uti
rei ueritatem sic in hac lectōne quide
ḡnē latis referri pō ad suum dese
ruptionis aīe estimatōnem sic qd
statua nō al describē. si qd p uerita
tem cernit huic recte lectōm aliquis
accredo in totum qd dī in malam p
tem accipe placeo quid enī aliud
tua in humana figa siue humana mate
et quid aliud et humana figura sine cō
nabilu aīa in actō congrua sine inte
tōne recta et tociens itaq; nō dicam
al mutē si statua uti humanam effigi
em fabricat quocienl ho in ordine q
ulatōnem suam sim earum prudentiam
que minuta ē cō modatē. videamus
itaq; hui statue qualia queq; rubra di
uinus sino describat cum dicat si sta
tue caput ex auro optimo erat et cē
tue caput ex auro optimo qua totum
sim hanc itaq; acceptōm qua totum
referrem in malam ptem p aurū pō

intelligi arrogancia · p argenteum
lactanciā per eſ pmiēciā · p ferrū
ſeueritā · p teſtam impacienciā · aurū
ſi quidē metalla oīa p̄ter lin digni
ore p̄dicto · et ſtupha mentis cecol oīm
in lin opinōne deſpicit argenteū ſua
nem et ad modum dulcem ſonum hꝫ
et lactanciā in lin laudis p̄conia vl
andam vocandam q̄ ſcribet ſe · eſ eo q̄
valde durabile ſpiritū recte lactāt pe
nēciam ligāt que a ſuo oſilio vl ꝓpo
ſito ne vl nūq̄m deflecti ḡat · ferrum
quidē ea ſolent metalla domare et
quemēnē lactāt ſeueritatē deſignat q̄
ſolet cecol p̄mere · p teſtam aīe que
facile frangit recte lactāt impacīa de
ſignat · aureū vtaq̄ ſibi capud fabri
at · qui ſibi ſcītatem arrogat · pectus
argenteū et brachia argentea cum
ferre inde qui de oſilio et opīl ſui re
cedine glat q̄ neutrum eo ſono
ra quodam ſn ecclia hō qui in hmōi ec
ia primar pmanet que pp̄ vilitatē
deſpicē vl pp̄ in honeſtatem erubeſ
ē deberet ebrial ferreal hꝫe ſe oſten
dit qui et ē ſuperbe ſe p audaciam
tragice et inflexibl pſeueranciam p̄mit
ebrial plantat vicie qui ē tenorū am
ea immodicul incumbens ad impacī
enciam effrenat̄ · Locund · q̄ quibꝫ ſa
ne corruptōnis gradibꝫ defectus nīi
malum meteñtum ꝑcipiat q̄n gra
datim ad deteriora deſcendens vltaq̄ in una
deſcendit · vide q̄modo arrogancia in
ſeq̄nē lactanciā · lactanciam p̄miēnci
a · p̄miēnciam ſeueritā · ſeueritatem ī̄pacī
enciā · lactanciam ſine arrogancia p̄
dicit · q · ū p̄ſul elata mens de ſe alta
ſentiret nūq̄m tam impudenter de ſcīa
vl ſcītate lactaret · cum aīe q̄d in ſem
ipā de ſua ſcīa vl ſcītate ſentit aliud q̄
p̄ſulē ē credit · quid tam mirū ſi a
ſuo oſilio vl ꝓpoſito primar p̄ſtitit · v
ro in ſuo oſilio vl ꝓpoſito p̄ſul prima
ē p̄ſtitit nūq̄m p eorū defenſionē
aliosq̄ tam improbe ſentiret · ſeueta
impacīam g̃rat · q · quo q̄ſq̄ p̄mium
ſcīe minus amat eo vtaq̄ ei inferius

molestius tolerat · Secundus aūt q̄ amo
ris alicui q̄ · ergā amplā p̄mium ob
ſtruē ex̄ inſecuī eo alteri ergā ſem;
ipm intumescit · inē inſecuī · eo q̄ quis
q; miserabilius p̄ p̄uatū amorem ī ſe
meo ip̄o languet tanto vtaq; molesti
al ſiue molestius ſuſtinet · tantoq; di
ſciplinā deliqa ſua cohibet · hinc ē q̄d
ī alios ſeuerius et in ſemet ipō relaxa
tius dū nū in alios furit nō in ſemet
ip̄o torqſcit · pdibꝫ ex parte ferreis
eo ex parte teſtaceis medio eo quidem
ſepe quidē ad eo ex magnis conatibꝫ
quos in p̄cepto q̄erimoniis audacter
p̄ſumpſerunt cū maxīe manſerunt
nec in tanta dissolutōne qua tandē cum
enerunt vitiorum ſuorum cernē quid non de
am cohibitōnis ſz ſuē correctōnis · imo
blande admonitōnis vbium pacienter
audire poſſunt · Ve miſeris quid queſo
iam de hmōi p̄cio ſi vel que iam ſpes
vlcīnis hīi qui p̄ arrogancia nullo modo
poſſunt a ſuo tumore deici · nec p̄ pe
nēciam de ſuo errore emendari nec p̄
ferri duriciam a ſuo rigore deflecti
nec p̄ teſtam fragilitatem de ſuo er
rore redargui · Quibꝫ reprobōnis gra
dibꝫ mens ſepe ex diuina operatōne re
ſurgit que de magnis in vana cadit.

XVII

Sed nec horum cū ferream ſeu la
pideam duriciam debent deſpice
re potens eſt ex̄ dñs de lapidibꝫ iſtis
ſuſcitare filios habrae que ei impoſſi
bilia ſunt ap̄ hoīes apud deū poſſibilia
ſunt · Vide ex̄ q̄d ſequit̄ videbis nūq
uta · donec ablatilis ē lapis ſine manu
bꝫ · et peuſſit ſtatuam in pedibꝫ ei⁹
ferreis et teſtaceis et omnium eor · cete
lapis ſn manibꝫ ablatit̄ · vñ ferre
duricia q̄ritē · et quidē recte que ei
manus talem lapidem meritē · ſen ſad
ſcide poſſet · qui ferrū q̄rere vl animū
ere valeret · ſz q̄d nō tot hmōi
pa vl quelibꝫ hūana indulta fit in
ſola noīatiue dīna · Solus itaq; vtiq
deus ē qui ſine aliquo conatu ſine al
quo ſui motu quocienſ et q̄s voluit
pt̄ optet ſtabilisq; manens dat cūcta

moū·ꝫ quid quesso est qui ꝫ ꝑcium
eo uolum facē manibꝫ minime uolumꝫ
ꝫ ꝑfice·an forte in hꝭ ferreis eo oldu
ratis mētibꝫ melius opatꝰ in spiratōne
q̄m pcussione·corrigit·q; sepe mēna
illustratōne q̄m non pcussus flagella
corrigē pcussi mḡo filios nros eo ñ dolu
erunt·remerunt recipe disciplinam·sꝫ
cum multo sit leuius apud nos dicere
q̄m facē sepe cū in hys ꝫ mentibꝫ ī ꝫ
bꝫ uidē ꝑcutientis manus opa defec
isse opatē quīe mitto eo incomphensibi
li ñ mēno sino uīo uī sibilo uerbum
mḡi qđ egredie de ore meo nō redibit
ad me uacuum·sꝫ faciet·q̄q; uolu eo
ꝑficiē in hys ad que mīi illud·sic ꝫ
sepe scīt ī multo spiritꝰ blo cū dñi ecc
firmati sunt eo sp̄e·o·e·o·u·eoz lapi
ideꝫ sine manibꝫ abscisit timor dñi di
uinus ī spiritū in cetu hui lapidis sta
tuā deiecit eo monstruosum qđ destru
ie sic ꝑ timorem mentis dicit a ꝑpō
to uono sic ꝑ timorem sane cruciē a ꝑ
pō malo sicut cū mentū omīs pec
cati superbia sic mentū sapīe timor dñi
in hys utaq; lapide statua cuiuscūq; uo
luntatis mentis q̄fundat eo humiliet
quid ē hys pcussio ī mēna q̄nuncio·qđ
aūt ꝫ pcussē statue q̄nuncio ī ꝑfi
cti cordis q̄cō ꝫ humiliatō·sꝫ semp
q; eoz ḡtum eo hu·d·ñ despicit me
mis utaq; sane ḡtari in hoc lapide q̄m e
rectum stare eo superbum sepe pcussit
unque statuam in pedibꝫ eius ferreis
eo fictilibꝫ eo q̄mino eos in mixtoꝝ
bꝫ eo decoribꝫ sunt utaq; statua ḡtis
ē q̄m mentis elata atq; pūla ꝑpm cru
cis dñi ad humilitatis eo infirmitatis sue
glīationem reuocat·ꝫ pia dñi pcussio
tam misericorditer intemperatē q̄m utilit in
hac uita in nobis complet cum dr arg
uam te eo statuam tē faciem tuam·in
hunc utaq; modū redarguit eos in mi
ma sin pce pcussit fiat eo ꝑ cīmodi
pcussionem se ipm tē se ipm erigat eo
qui dicebat·cū infirmatem·m·e·eoz·
eo ꝑ·m·tē me ē semp·sꝫ pcussꝰ ferrum
cum testa ḡtim ꝫ certa ḡtim·cunc
ḡtia simo mḡo pcē ferrum·testa·ḡ
argentum eo aurum·midlīi supiat qđ
gradibꝫ humilitatis defecit eo uic
vide nūc q̄m gradatim ꝑficiat eo cui
humilitatis fundamentum humilitas ꝑcu
tientis·vā mala ꝑcia sicut unda·nouissi
me ꝫ vā unda cum sint in ꝑcia eo in tē
timatu sic sane ꝑmū ḡtim ferrum ꝫ
testa deinde mixta ceta nouissime argen
tea eo aurea·in malis facilius cruciat
cimur mḡtam tem q̄m infirmitatem
in unis aūt cicuit cruciabilem impfec
tionem q̄m mēmissionem hymē ē quo
in mixtis mīdis ꝑcutientis ferrū q̄m
testa·supiat aūt cicuit q̄minuīē argē
tea q̄m aurea mixta·ꝑmo utaq; in ferre
ḡtione dimpnamur mala que p mḡ
tatem q̄mittim·in testa ā ḡtione ea q̄
p infirmitatē ḡtimur·Cruciat aūt ḡtio q̄
aliud ē q̄m simulatis uoluptatib·in ar
gentea mixtis ꝫ qđ nobis mīs pla
cet eo qđ minime placē debet nō q̄si sint bona
ꝫq non sint optima in aureo cū cupe ꝫ solū
sane reprehensibile cernit qđ optimum q̄
melioratō usq; ad digitū ut debuit limatū
nō ꝑpetrē·in argentea ḡtione de
ut opis imperfectō·in aurea aūt ḡtione de
finē optimi opis mentis·hoc mīe
de hui statue ḡtione iam dictis sin cō
lectōnem q̄m ꝑmo ꝓpositimus ī pcia
in uono pcium in malo acceptim. Quibus
ꝑmotionis gradibꝫ sepe dictum ꝓpha
tē mentis q̄ de magno malo mdē XVII
Nunc aūt sin eam- oia labiē.
lectōnem que sō loco p̄ aliqđ lapsū.
sicut ut facim cruciabilem q̄m malitiam
sic mch difficilē cognoscim ut cruciabi
ut q̄m arrogantiā. arrogantia cū occu
mentis obnubilat ut excecat ut ñ se ip
sum agnoscē ualeat·q̄lem cū se ipm
mentis elata p estimatōnē fugit talem
peri dubio uerisimile cē credit. vide q̄m
difficile sit illa nos in nobis repbendere
eo arguere eo ꝑ increpationem eo repro
bationem ḡtiare mḡtū; dudū credim nos
ita scire debere eo adhuc placē si q̄m uerā
ea dñi gl̄iam suam forte dilatare iudex
ueritis falsa ꝑmittat eo nō solum ea q̄

ſe uera. Vñ etiam ea que nouit ſibi
aliuſ de ſui eſtimatõne placeat ibi p
cul dubio facilius in confeſſionem de-
ſcẽ. ubi de falſa oſtentatõne conſcie ⁊
ꝑo teſtimonio quiescẽ. Vnde uetꝰ eſt
qđ uectancie argentũ ſñm aurũ arrogã
cie quo facilius eo ꝙ ceteris attenẽ. ſ;
ſicut multo difficilius arrogancia ſñm
uectanciam. ſic multo laboriosius erubeſ
cimuſ uectanciam ꝙꝑ ꝓtinaciam. Et ſa
ltanciꝰ ſi quidẽ tantam uim habet ꝙ
ſe. ſ; aũ exꝓtinacia deceruiſſe non du
bitem⁹. iam ñ aliud ꝓtinacium dicim⁹
ñ eum in ñra ſiña cẽ aliorũ oſtilia im
udenẽ ꝓſiſtim⁹. quid aũ illud malum
facilius non erubeſcat in quo ꝙ aliꝙ
ſe multum diſpliciſſe minime ignoꝛ
at. Recte g̃ pul eſt ſñm argentũ ge
nus cẽ deſcẽdiẽ quia facilius uꝝ dem
ẽ mens ꝺ ꝓtinacia ſñm dearrogancia q
ſimdiẽ ꝓtinet aũ ad gẽrõnem teſte q
ſulio de ꝙꝑe infirmitatiſ ꝙ impacie
ntiãtõne. cum aũ ꝓſta mens ad tan
tam infirmitatem ad impaciam ꝓueñ
uꝝ paſſionũ; ſiuſ ⁊ cum uolũt omño
reſiſtere non ꝓſtit quiſ non uideat ſñm
hoc eſſe in hac fragilitate ſiue conſidõ
ne erubeſcat facilius aũ uꝝ ſuperuſ-
dem ⁊ illa ceteris quę ꝓ infirmita
tem grauius ſñm quę ꝙ ſola malicia
quattuor. Vñ ꝙ illa ceteris erubeſcim⁹.
Recte g̃ uꝝ legit ꝓpul quamuis ſer
uum ſñm teſta. ſic ꝙ ꝓpter illa eſt. arg
enti ꝙ auri. Recte deſcẽdiẽ ſimi
lita. hꝫ g̃ gẽrõnis ordo deſcẽdiẽ cum
dr. tunc gẽra ſimꝰ pręferrũ teſta ⁊
argentum ⁊ aurum. ubi ꝙ addit ꝙ
dacia ſñm in ſamillam eſtime are quę
capta ſimꝰ uento uſq; loci inuentꝰ
eſt in eis. Quo ñ ut ad ſñtiam ꝓcedã
nem ſepe hõ ꝓ multiplicem lapſum
ꝙ diuina operatõne reſurgat.

Quid ꝓ eſtiuũ tempus ñ feruoꝛẽ
ſpꝰ ꝙ quid ꝓ aream ñ prudenciam
ſpꝰ intelligamuſ. Quid itaq; eſt eſti
ua area ñ ſpiritalis intelligencia in
hac area ũtentis gręna ⁊ figuraũ pa
leis uehemẽtis diſcuſſionis ⁊ematõne ꝙ
cuelumẽ. in hac area ũtentis ⁊ nona a
nicioꝝ ariſtis diſcrete examinatõnis
uencilatõe ſeꝑãꝫ. in hui⁹ aree ⁊ema la
ꝛgamuſ ꝙ ꝙ gręna ⁊ paleis ſeparamuſ
ſcicet uera ꝙ ⁊ema bona a falſis ꝙ
⁊ a tranſitoriis ſeꝑnis. ñ nobis ſufficiat
paleas ⁊ere. ſ; ſtudeam⁹ etiam etiã
emundi igne ſiluꝛõ in ſamillam ũte
re ꝙ ẽinſemeñ nitoꝛẽ in ingredinem
uincere ꝙ affectũ uẽin in eoꝛ contẽp
tum uꝝ odiũ tranſformare in hac area
deliciat. quiſq; ſpualis ẽ deliciat. ſpua-
lis em iudicat oña ꝙ ꝓ a nemine
iudicat. audi ꝙdam ſpualem in hac q
rea ⁊ laboꝛantem. ꝙ ſcꝛi nequit in eoꝛ
de meo ẽrere ꝙ intelligere ſapient⁹
de oñib; que fiunt ſub ſole. eccę area
ecce ⁊ema ꝙ in ẽ paleę ⁊ z ⁊ ⁊ ⁊

supplicabat cum dño in oꝛone procla
mare in te spaui nõ ofundaꝫ in eꝛnũ
nõne ingre ulle ofusionũ faville uento
rapte atq; sublate fuant cum pueme
plumptõm culpaꝝ suaꝝ maculis eaꝝ
daeuis in laudis ofessionem eruupet
dicens. vidie aïa mea t no. ob. o. ne
e. Qui pcaꝫ omũb; inq. cuis inde
g. qua coꝛruptõnis opus in fauilla
redigiẽ eo postmod uento rapteꝫ
et tolliẽ q nulli puaricieꝫ aïaꝫ pul
ofusionel sual cognoscat et erubes
at. eo digno pñie dolore ꝛeuiat et ab
luat. ofcẽ sine aream a culpaꝝ suaꝝ
maculis non emũdat ee ad plenam ue
nie securitatem nũqm se sublecuat. rap
tus aũt uento ullo loeus est inueniẽ.
q. posb dñs aliqua inq; imprecatam
uenlam et simles tempestõnes mens
non solum caueoz sz eo robustioz eff
ciẽ. imo ee simulũ coꝛruptõnũ detri
mẽta in lupabilis reddiẽ. nllo sane loco
est põ inuenire cum ad simlẽ coꝛrup
telam nec sensus decipi. n affectus
põt coꝛrupi. sz quod illud unlt sibi qd
ille in quo stacula lapis pcutiẽ pcussa
q; gumnuiẽ. id mqm ẽ qd lapis nõ ee
scens in ruinam sz mutat in montẽ in
lapis in lapidem grandem sz pcuss
et ingressus in montem magnũ et e
minentem. sz sem q pfecta caritas
foꝛas mittit timoꝛẽ nescit enim pfecto
caritatis augere fomitem. sz mutat et
magnificat inconfidencie montem.
Qui confidunt in dño sicut mons syõ
nõ cõmo. q. h. in ie. videl ne queso
q in ꝑcrum sibi pplie sine q in ꝑcrad;
ds cum danielem dicat cum figa pplie
sua cum ulione pplica. lapis aũ au
qui pcussit statuam fcm est mons magnus
et implens uniuersam ẽram. quam
magnũ qd mons cum implens unuer
sam ẽram qui non ꝑmouebis in ceñ.
vulteꝫ audire qm magnus. qm firmus.
qm grauis. qm immobilis. audi alium
hunc ofidencie montem tenentẽ t de
ei magnitudine seu immobilitate pron
cians. certus sum inquit q in mons
ni uirtꝫ. ni angsꝫ. ni pncipatusꝫ ni po
testatesꝫ ni ututesꝫ ni instancia. ni fu
tꝫ. ni fortitudo. ni altitudo. ni pfund
ni ẽatꝫ alia pot nos separare a caritꝫ
te dei que ẽ in xpo ihu dño nro. Qualẽ
libertatem naturaliẽ hõnis et qualẽ
pfectatem ex gra acceptus et quis
sit libertatis usꝰ quid pfectatis.

Licet sompnii audiuim. sz nũqd adhuc
impetatõne indigem liẽ supius ia
dixi aliud t diuinoꝝ udicoꝝ archana
et dina reuelatõne cognoscẽ t aliud ẽ
eoꝝdẽ rõnem ꝑcipiẽ usꝰ penetrare p
tusse aliud ẽ mqm p spiciã exemplã
tõne uide quid in rerũ umilitate sole
at usꝰ oꝛteat accidẽ atq; aliud ẽ quid
eum plone quasi deaulã. qua ne illuc eu
accidat utilitate debeat otinge. uñ qd
ad sompnii ulionem. aliud ꝑtinet ad
sompnii impetatõem. et quiẽ regi
nalbug. datum ẽ ex dina reuelatõne per
sibtudinem uite et quito sublimitatis
fastigio ꝛeuiguat hoiem in una coꝛde
et ꝛim ad integritatis statum ꝑcurrisse
culmen relinge. sz non eque accepit qu
litatem pplone agnoscẽ. eu debeat ele
aliquid accidẽ. sz qd ꝑtinet ipm uide
non totum. ab alio accepit. eu pdane
lem audio. tu es caput aureũ et pstre
ofurgeo. r. a. m. ce. alia ẽ ueaq; gñ pe
qm cognoscim udicia dina atq; ẽ illa p alia
qm diudicamus uita ꝑsõ uel alicuius
est oꝛemplatõnis illud ẽ medicamẽ.
seu ꝑcus deuotõis nam illa sane medi
catõ deuotõi recte alebiẽ p qm uite nre
modus mitoꝝ q; qualitat diudicatẽ et
quidem infirmitatis nre coꝛruptelam
mqm melius cognoscim. nũqm plen
deꝑhendim qm eu me oppinetõnis lae
mas totũ cor nrm dño effundim. sig p
danielem deuoco recte intelligiẽ uitio illi
gñ illa alebiẽ p qm uite nre statui
ne coꝛruptelam ꝑhendẽ oꝛtigio aïe de
pe unũ in una illaꝝ qual dixi et aliũ
in alia gra pfectum ẽ et qd quisq; p
semet ipm non pot ab alterutro discer
qm; unus idemq; homo utriq; gre ple
nitudinẽ accipio et eu i uno eodem

ſio q̄ unus alium ꝑſuit q̄ illud qđ
p̄ unū mentis ſtatum non ꝓcul p̄
alium addiſcio nam multa que ex cō
templatōnis gr̄a non ꝓſſumꝰ nūto de
uotōnis optinemus. hoc ꝫ qđ daniel
a rege conſulit hoc ē qđ rex p̄ dānie
lem erudiē. hoc elꝺ compūctum inquie
tēpatōnem et diceꝰ cozam te rex. fe
ciſ cui eo ad huc tempe unſio hec oſten
dit ē. ſ. tēpatio reuelat ē. dum adhuc
rex ē paſſionibz qz ſunt dānam p̄t tu in
quo rex regum et. ſeruus q. motu cor
poris p̄ſidet cogitatiōnis ſenſibz ſenſuq; ap
petitus. appetitu affectus et hiſ oīb;
ꝺuabz ꝺſenſib; ſin qđ ſeptum ē q. ex
cello aliud ecclioz ē. et ſuꝑbꝰ q̄z e
minentioz eſſe ſuum alii. philipp et unuſ
ere. rex unxit ſeruientꝫ. rex utaq; regū
qui ꝫ ꝺonabꝰ conſenſibz qui oīb; ordi
nabil q; motib; p̄ſidet et intradōnil
ſue una acepta cū diuinis ꝓteſtate
cohereat. audi eūm qđ dr. et q̄ eſt et de
ceb regnum et fortitudinē et unxit eū
et gr̄am dedit ei. libm arbitriū hoīl in
o regnū acepit et hō. qđ alibi oīb;
que in hoīe ſunt p̄ſidere debet. fortitu
dinem acepit ſ. ſpē qui cū deo paſſionibz
ſuis fortiē reſiſtere ualet. unxit ac
epit et hō ſpē cū deo affectōnes et uolū
tates cogitatiōnes q; i bono q̄rere et q̄re
re ualet. gr̄am acepit q; hō q̄n deo ad
hec de una ecc̄a gaudet. ecc̄a inquio
nē hec ē teſtimoniū ecc̄e nr̄e. ſeruus
quil dicat ſine me mihi ꝓteſtis facē
re cū g̃ poſſimꝰ q̄ntum acepim poſſo. q̄
cū habet qđ non acepiſſe mihi aliud
ſ. hō. ꝓteſtatem et fortitudinem
q. hāc gr̄am cooperantem. ꝓteſtas tua
coquiēt gr̄a. q̄ntum hō gr̄e tue habet
et ꝓuenie. et q̄ntum gr̄a acepta ē
et tue et ꝓuenia tua proficit et q̄n
tum gr̄a minuit tue et ꝓuenie tue
deficit ē. et ſi qđ ſubtrahit gr̄a ſimul
cū et ꝓuenia. patet utaq; ex hiſ q.
aliud elꝺ arbitrii ꝓteſtas aliq; aliud ē
arbitrii libtas aliud ē cū magna poſſe
aliq; aliud ē hōm ēe et uū et infirmꝰ
ē ꝓteſ. ſicut et econtrio et ſanus
et ſeruus ē ꝓteſ. ſi ſanus et robuſtꝰ
et multa et magna facē poſſet uin
cū ſi liber es ad mich cogi poſſet ut deſi
et ſi amittat ſanitatem amittit ꝓtem
ꝓteſtatem nō tū et libertatem. ꝓteſtas
utaq; ē quod unum facē poſſumꝰ q̄n du
id facē ualemus. libtas aū qđ ad utrū
ſeu unū ſeu malū unumꝰ cogi poſſumus.
q̄n multi in diſſinitōne libi arbitrii erra
uerūt. q. inē ꝓteſtatem et libertatem diſ
tinguere ignorauerūt. nr̄ diſſimulauit. vide
tū quid inē ſit cum ꝓteſtatem homo
ſepe amittat libertatem uō nūq̄m amit
tere poſſit. item nemo ad oīa una
acepit ꝓteſtatem. ſ. oīs homo ad oīa
una uel mala acepit libertatem. nam u
nam dem ꝫ ad unū uel malū in
uitus cogi p̄t. q; cum ſit liber oīm
ñ tū oīum ꝓteſtatem hō alioqn oīa
ꝓtens ēet. q̄ultum ē aū p̄ oīem mo
dum eum ad illa acepit ꝓteſtatem q̄
ſibi ſufficiunt ad ſalutem quid aūt eū
et illa ſuppetunt. que ſufficiunt ad ꝓfe
ctōnem q̄dmodū hic dem ē et oīa
in quib; ſitant filii hominū et beſtias
agri uolucres q; ceb dedit i mānu tua ꝫ
ſubdiōne tua oīa poſuiſti. oīa in q̄
bz ſitant filii hominū q̄ in mānu ſua
tenet. cum ad illa gr̄am cooperantem hō
que ex eius admixto hūanis conſiliis ꝫ
ſtudiis ſubiacē ſolent. beſtias agri in
tra ꝓteſtatis ſue una poſſidet eum ſe
cularib; deliciis impedit intra eā tra
hit et inmiſſos fortiē coherere ualet. volu
ntas q̄z celi ꝓtenē impiat qui cogitatiōnes
ſuas quocienſ uolunt mali meditatiōn
bz ſpūalib; q; theologis occupat. in hūc
utaq; modum ſubdiōne ſua humilia q
ſtrictu meruit qui ad ſingula horū que
diximus gr̄am diuinitus acepit. Ve
duplis corruptōnis gradibus corru
ptis. peccatis deſcendentium de lo
co quetam quid illud no ī mali.
ſibi unde qđ ad iſta ſubiungit eu
ꝫ g̃ inquit caput autem et poſ te
conſurgere regni aliud minus te. atte
de q̄ſo quid dicat. quid ſibi noſ inē
tatōne docē ꝓponat. tu et inquit capd

aureum · uel eñ de ceris ceream hoc-
uel solum puto in quo inepte opus ha-
bemus ee utinam inepciam intelli-
ge ee hoc uel p inepciam nosse possi-
mus · nõne statua una unius hominis
plonam repsentat ee illa uel potius
cui ubee de simul in una cuentis pre-
uaricatõnem deliguat · si unus ẽ qui h
eimodi est hñs caput aureum · pectus
argenteum · ceta aũe ñibra erea uel fer-
rea cur quelo si ipe eu hoc dr est cap
aureum · cur non idem ipe sic pectus
argenteum ee ceta in hũc modũ · au-
fortte in ea parte in qua aureus est ipe
ee ee ipe non est in ea pte qua aureus
non est · quisquis g ee eum posse capt
aureum iam cepit pectus argenteũ
hze inde glo · ee diligẽr attende ne
forte ipe iam non sic ipe si posse uitare
caritatem magnã que aũ deuotõnem
delicies ee deuotus destrictq; ee aureus
nũquid ipe erit qui pul homo inquo
eum in honore ẽo non intelligens ·
comparatus est uentis insipientibz ee
similis factus ẽ illis · Similem ee dr mũa
bile dedecus g aiul ee aiul similis dr
ee similis pcatoribz · homo unus fãs
est ad unitatem creatus ẽ · solum hñs
ihi hoc inuenit inquo ecclas quia bea
tus deus hoẽm rectũ z ipe inuoluens se
in infinitas qõnbz si g caritate feruet
ee in unũ dilectõne primus aureum
caput habet ee eu ipe ee id qd ee ad
qd factus est ee qd ee debes si caritate
nõ refrigescente cum iam cepit a
pstino feruore deficere nũquid adhuc
erit ipe · ee non potius aliud minoze
tu es inquo caput aureum ee post-
te glurgens regnũ aliud minus te · ñ
quid non est iam minor te ipe cum ee
pul facẽ ee solo glio qd pul actual
al ee magno glio · ee multo deliio
ee post te inquo glurgit regnũ aliud
minus te · nõne aliud regnũ ẽ cum nil
regnẽ solo glio eñ cum agrita ceam
unũ desiderio solum consiliuum ñ eñ
prudenti consilio feruens deliium · nõ
ne minus z unũ facẽ ee sola delectõne
ñm ceam ee magna dilectõne seu de-
lectatõne · necte g dr ee potius te glur-
gens regnũ aliud minus te · ee postea
de ceio regno sub ñ ferio cum dr · ee
regnũ ceũ aliud ecclm qd impabile
unũsle ẽre sicut ad aureum pertinet
qd fit ee dilectõne ee sicut ad argen-
tum qd fit ee sola deliatõne sic ad-
ei pertinet unũ qd fit ee simulatõne
ñ pmo regnat caritas · in so uitas · in
ceio regnat simultas · vide g ista ñm
recte uidẽ hunc ceio regno ire qd
impare desiderio unũsle ẽre neq; eñ-
ipe hui regni impator fortem in regno
celozũ cum in bono ee ẽret corpus lui
si negligio in una uolumtate mẽre ee
sui · Regnũ inquit celozũ inter nos est
uitus sane · uitus in corde regnat cari-
tas inuis regnat uitas · ñ hui rõ sim-
bz ostente populũ unũ crumpunt foas
vide g ne forte illa pdca regna pene
ant ad regnũ celozũ si omnio regnum
celozũ intra nos est ee qd utrisq; illoz
inter nos inuenire põt · si ille ceũ eg
m rex ee impator non hñs pcm in
regno celozũ de summo depulsus erit
tas ecclas quia in celo nõ pot regnũ
sibi uendicare in ẽra · pcm ee inimi
cus in inimica sua · ee non pot dici nisi eo
ulãte in celis ẽ · quito magis g dilato in
celis ee nõ pot · nupsit ẽm mulẽ ẽre
ecclas carnẽ in bono eque meritõ relin
quis uacuam una intencõne ee ceteris
regnũ inquit erit uelud ferrum · eius
ñ ferrum quimuit ee domat omnia
sic quimuit h omnia ee ostendit · quid
qd dicat hec omnia ñ qd hoc regnũ con
erit ceta regna pdca quippe ceteris ne-
cessaria quimie solet ferrum · et ut de
licet aurũ et argentum · sic in auro et
uitas · in argento uitas · in ere similitas
sicut supius dcm z in ferro figuratur
crudelitas quis aũe uelcatur quoñ regat
crudelitas dissipare et destruere sole
at sem deliduum qd pertinet ad duri
tiam gliium g pertinet ad opus ecclm ·
bene g dcm ẽ ee regnũ qrtum erit
uelud ferrũ.

simulem ee peccatum miserabile dedecus.

nõne unũ regnũ sine desiderio

qd pertinet ad argentũ pũ z similitudẽ ee sequium.

De diuisis corruptionis gradibz; eorũ speciebz; descendencũ de malo in malũ.

Sed oportet nos iterum paulisper ad superiora redire. et quo in ipsum ad superbiam alue lectionem etiam hanc hic inseratis alie lectionem primitus hic ponende, sin aũ eam lectionem primitus ponendo, sin ẽ arrogancie, sin ẽ iactancie. regnũ ẽ arrogancie, sin ẽ iactancie. regnũ ẽ pertinencie ad capud aureum iactancia ad capud argenteum. pertinencia ad capud ereum. sciencia ad capud ferreum. videamus quid intersit nũ de aureo capite dicat quid ne sciencia uel quod illud ei dat. cum inquit rex rex regum et deus celi regnũ et fortitudinem et imperiũ et gloriam dedit tibi. et omnia in quibz habitant filii hominũ. ne bestias agri uoluerit et celi dedit in manu tua et subditione tua nunc ostendit sepe enim talem tentamus gratiam accipimus quem hic describam ut supra exposicam. audiamus quid nobis ut nũ ẽ deum superbiam. nũ denotet uel ut magis obnoxii dõ ẽ debitum. si illud quo prius ostea ne esset admonitione dignũ quod cum cunctis nobis ẽ dñi superbire. nõ statim nos destricta animadvertit si gratiam suam alicui subtrahit. si prius nos pia admonitione eo nomine modo intimat. vel occulat. interdum reuelationem occultat per hanc reuelationem occultat. interdum per meliorem afflictionem. occultat per hanc tonitruum hic prius in occulto perpetrauit postea in manifesto per verbum. cui in quo rex regum est. quia fortibz fortiorib; et fortiorũ fortissimis dñari potest. quia adhuc gratiam adiutricem habet. primam agere dum dñ potest dum gratiam adhuc operantem habet. adhuc rex regum et ceteris principalibz eam uenit adhuc principari. passionibz quia tunc adhuc dominari potest quia gratiam hanc deserens nõ dum ab illa desertus est. noli magis superbire. noli altum sapere. cordi tuo arrogantiam cicius depone et quod dedit munus potest noli tibi asscribere. deus enim celi regnũ et fortitudinem et imperium et gloriam dedit tibi. adhuc in cordis uel corpus tui motiu; habet regnũ quia tuos disponit habet fortitudinem. quia male relisse impium. quia negligentes urget gloriam quia potest rebelles reuincere non ẽ tui unde superbias. non ẽ quod tibi ascribas. deo enim celi dedit omnia ista tibi et omnia in quibz habitant filii hominũ et bestias agri uoluerit quia celi preuidet quod appetitibz earum quod cogitationibz mentis dñari potest quod bona optari quod utilia medicari nouit. non de tua iacutie sit. de diuino munere habet. omnia enim in quibz habitant filii hominũ et que rerum rectus quo filius obtemperamo et cum munere suo et operatione in actum producimus hũ prius quia succedimus quod quo utilitatem potest et ipso. et per ipsum potest. qui nil nõ potest. quia omnia potest omnis creatura possibilitatis tua et cum munere nostro qui sub dictione tua omnia hec obstruxerit quin adhuc commutante gratia et malicia coercente et bona operante potest. prius quo gloriam superbiam ne pedis et gratiam deus superbis resistit. humilibz autem dat gratiam. semper autem quia maiestatem omnis peccati superbia qui autem facit peccatum simile est peccati quod quo. nam nam non erit aliud regnum cum iam ceperit. dñari primum et tu operare famulatum quem tuo creat cum tu possis primum timere ne iterum regnaret in tuo motu in corpore. puto quo cum iam cepit gratiam per superbiam auferre et te ipsum perdere. sine qua nil possis facere. puto inquam quia oriretur aliud regnum minus te sin quod septimum ẽ. tu inquit capud aureum. et post te oriretur regnum aliud minus te. si quia arrogans quisque gloriatur in se ipso iactancia aũ in fauore alicuius recte sin aliquid de auctore ea prius hoc ẽ de arrogante dici potest. quia adhuc ipse esset eo quod se ipso non diuinum seruit qui gloriam suam in se ipso gloriatur. recedit autem a se ipso cum gloriam proprio in alio. cogita aũ quo nunc sit

Tu quo incipit caput aureum est

glari in sibilo alienigenis et laudibus falsis. qm in ppls domus et sepe uerus ab alio acceptus. recte g dr. in capite aureum el eo pbr te ylinger regnū aliud minus te eo addis et regnum aliud ferreum. ereū. qs impabio mmse ere. el eo qs valde durabile crubat re ere. uc liquus dicimus pcmaciam de signat. uentrem itaq et femora que pudendis adiacent qū erea qui ame hō qū hyl eciam qū hyl eciam ptm alcē inhereo. que f crubelē deberet vide g qm apte indeis hmc regno gruere. quod dicis imperare. mmse ere non impat qd ull, ignominiosa impanda cūmde sua dilatat et qm quinq regnum erit mque regnum erit uelud ferrum. qno ferrum gminuit et domat oīa sic. gm nuec oīa h et gterec. si in ferro se uciam debem intelligē. quo in que sto huiusmodi regnū regna ecca qui gminuere atq gere. absq dubio. qm mens imprudens sic glam cū qm in se ipa p arrogantiam ul in alco peracmeā habe et yluent onīo ū nūe pturbat atq ylundit. qui em nē tot seniere sue tam aptal irlamal ul lām se acdat ul ab alio h pse erdi ydiu regnū aū ptmacie a dō solent molen ta illa seniere una gtere atq ylunde uc in ullo pprio qmuis recto qmuis honesto furent sin tempe mens pollit plenare. si qd tranqllcatis tempe mens de pace seu pacā ecam cū uco ul sacrmto debit atq disponi. ptur batonis sue tempe furor sipnensis dissipat atq dissolut ea que diuisoīs hui exponē. hyiq iam dicmi sm du pplicem ydatonem uē intelligencie nē modū. p tractatum. ecca aūt que secumo qr si utrumq lectonem in em dem simam gcauo gemmam exponē uc ea que pmissa sunt ñ reqrunt. qr ei seniem ū erudelitat sic eo nupacta quid aliud qm miserandu fragilitas. sic sub diuisl noīs idem sub intelligere debemus. Quomodo mens in se

Quom g unusquisq

mec ipam sendit mr. la dāc. cum de correptōnis extrema pueniat.

Nunc g sequencia consideremus. pro in quit quia audistis pdum et digitos patrem tolle figuli et pcellem ferre am regnū dunsma ere. qd cū deplan tario ferri ecce. li si p pdem necessl p ferrū intelligie endi. quid sibi uult q pdes quam ferrea ee declarē. nūqd ul quisq ergo ppal necessl dum et imi cil seu eciam inscriptibil inuenīt. Sem qr auarus nō implebit pecuniā. qui q may dilexit pecuniā. non capiet ex eis et cū labore non cessat. nec sacri amē ocul dilexit nec reo gratū dicit. cui labore et fraudo aiam meam lucr nōne ē inde merede ferrea planta q cimeteris diebz inte sue comedio in re nebris et in carcere inutilis. et in cruci pna atq in ēternā. vere ut septem ē auaro ul ē scelestul qui nec primo ppatie. nec sin misere. quid iam mi rari. eiusmodi hoīem hec cibal ferreal cum iam hō ferreas plantas. qui iam ygrum inimicis ē ergo primos qui i obdurat. z unde ulul ppos qui sibi uis ē cui bonus esse. erit. solatare cū q cuius modi ppal in cibis ferreis obdurat et gra primū sim pōt modū eciam in fer reis pdis obdurat ergo semel qm inde g quisquis hoc legis ne fiore pbi amorem secundum q sapie reducas ad amorem lucrum q pecunie h ē aure um caput infernos pedes deflectere. vitrea auari euadere pone mice an oculos tuos. q ida quos libz auaros in de quelo qm sunt solliciti. qm laboro si. qm pereg. qm austeri sibi. quid cū sepe idem facere ylueneris ut adis quoq feari sunt si ab alio fiat mdam ē. nec struē. pteganē. videbis utiq e os molliē nesciri nelle. capilli et e barbe madere. sompno et ocio torpe ri ira et indignari cum sibi inderim ad de sinceris dece. nūquid nam tibi nō inde eiusmodi pdis ex parte ferrei et ex parte cellis incedere cum inde

uni eiusd q ī sint cum pcī

cum ꝓdigum ee ñ austeritatei ñ hu
mi deferunt. ꝑro maiꝰ qd̃ undili
ꝓdam ee digitoꝝ parꝫ telle figuꝛ
ee ꝓtem ferream regnũ dumlim erit
erit qd̃ eũ de plantario ferri orieb. qꝫ
in .v. digitos diuidit ee necessariꝰ
ordinẽ. ꝓcul dubio quinq; ꝓtes. cum ad
oĩs corꝓis sensus dilatee. g: cum
sensuũ oblectamẽta studiose queriñ
ut dctũ caute dctiam. qd aliud
ẽ ñ duoꝝ ꝓdiꝝ hunc inde a deceꝑ
ee a limitꝛis nutriñ. ⁊ ne ꝓspa ee
adula ꝓ delicioꝝ nroꝝ ie gradũ
ꝙ sepe indeat. hoc ñ. illos aio sen
sui ueheẽcius indulgee. ⁊ ꝓp unus
alicui sensus delicas alioꝝ sensuũ
molestas libenꝰ sustinie. Qui mlti
multo ꝙꝛ magno qꝫ labore adquirũt
qꝫ sub uni diei ut hore crapula uel
ebrietate expendimꝰ qo timoꝛes
ꝙnoc hoꝛoꝛes. quoc algoꝛes. hostis
nocis ee frigoris adulteri ꝙnte
ꝓterimꝰ ut admonẽtamea lege uo
luptatis blandimẽta ꝓcingimꝰ. non
ne hꝫ oĩs ꝓdum ut digitoꝝ ꝓtem
tellem ꝓtem ferream hñt qui ĩ uno
um pacientes ee pene insensibiles. ñ
ilo tam̃ pacientes qrisumꝰ. ꝑro qꝛ
undisti ñquid ꝓdum ee digitoꝝ ꝓ
tem telle figuli ⁊ ꝓtem ferream regi
nam dumlim erit. ee ue dumlũ erit
qꝫ hꝫ hñt nam uo aliqd unũ ex pli
bꝰ exemplꝫ causa ponam. cum unus ne
qꝫ sepe sic angꝰ ee gulosus. qñti qlo
rem ut grecis sic ꝙsumẽ in orde ꝓ
sus cum unũ cibuꝫ qꝫ ĩ unũ sepe gu
la expendere auaricia uolet reseru
are. in hmõ itaqꝫ modũ insatiabilis
ieiu ee cam̃la regnũ in se ipm diuise.
perturbẽ atqꝫ confundẽ donec fundi
ꝰ desolee omne eũ regnũ in se ipm
dumlim desolabꝫ. ee dom̃ sup̃ domũ
cadet. Notandũ sane qd de hoc regi
no dr qd eũ inquit de plantario ferri
orie. cum eũ ꝓnaricee mens ꝓ
mo ad sedaria delicia reflexe ad tolle
ndas mundi labores animi obdu
ee ee cunc tempꝰ sin sinũ non ob
ee sub sentibꝫ delicias oppuatꝰ dñi
ad delicioꝝ suoꝝ finem auulsꝰ ñ
pmgat. o qñ repent ẽnt li ea que
sustinent ꝓ amoꝛe pcmie ut alie
ad ispicende sedaris pmpte ut glie
pacient sustinerent ꝓ amoꝛe mise
rie. sꝫ qm tot molestias tot iniuria
tot grumelias sepe tam pacient tol
lerant ꝓ lucro cupiditatis nec unum
ut bene corrector ubum equanimi
ter audiunt ꝓ amoꝛe uirtutis. hoc ee
punto qd sequi cum structum sub inse
re. Sin quod undisti ferrũ mixtum ee
ste ex luto ee digitos ex parte ferre
os ee ex parte fictiles. ex pte erit
ferrum. fortes eñ ee pacientes ut di
ctũ e. ee modi hoies sunt in ea pte
qua eoꝝ labor militat cupiditati.
in beciles ee impacientes in ea pte
qua eoꝝ labor posset militare uir
ti qd aũ dicit testa ex luto quid ali
ud elt hꝫ testa ñ fides gluti. qñ
eũ lucrum in testam durat. qñ fides
actꝰ in gluttudinem ducit. sꝫ ex fe
de gluttudinis obdurationẽ homo ad
impietatem ducit. ee teste more
uñe ꝓ tragediam semigis nunc in
cupiscentiam resolui. sꝫ sic de ana
tis ostendi uidenꝰ miseri sunt uol
uptatibꝫ libenꝰ cunc sacrificee cum
qꝫ possimꝰ sine dispendio ꝓcuie.
cum aũ sine lucri dampno nõ possit
uel heẽ ee ire. nunc tibi uidenꝰ ali
ferrũ ee testam ut luto pie gmisce.
qua aũt undisti inquid ferrũ mixtũ
teste ex luto gmisceri. quide hmõi
semine sꝫ nõ adherebunt sibi sicut
ferrũ non pot misceri teste q sunt hu
mana semina a carnalis ꝓdencie glu
a i docet nos ꝓdencia carnis ꝓp ulun
necia ꝓcumlam qre. docet nos eadem
multa de ute necessaria corporale. ee
ꝓcuie parce. ne uideaꝰ in necessario
ului deficere. Ecce quom adhee hmõi
no semine cum uideaꝰ unũ sit ex glibo
alium reqre nõ ee ꝓmiscenꝰ. qꝛ unum
alei uidenꝰ sepe ee dice. aliud impat a
mor dicitꝫ atqꝫ aliud amor delicatus.

alud estul uoluptatis. alud ql̃tul ẽ. pditatis. ꝛ cum mhyme modũ diuĩa
uena hoĩem ꝑ diuĩa rapiunt ul ad ẽ
rũ impellunt: miserabilit affligunt.
nec die nec nocte quiescere sinunt eo
ñ miabili atq; miserabili qui ẽt modi
sinut dampnatõis siue tempꝛa ꝑueniũt
dũ mẽna aĩ auiritate ul ꝯeriozi affi
tatõne erga semet ꝓx descuiunt et ñ
supna eoꝝ clemẽa respicat ꝑ tempꝛa
a tormẽta ad ẽna nadant. Quo ñ di
uina misericordia uniũ ꝑmoneẽ
scepe utit ꝛ aduertit hoc qñ; de ꝑ
salutis qd qñ ẽ in ꝓpl est. Primo ꝛ qta
cumulus ẽ dampnatõis sin ꝛ ad sin
qd scꝛpt ẽ ꝛ ubi habũ dant mũ fastigiũ
mãtal ubi sup habũ dant caritatis.
et gra nã scepe supna gũ dũ hi hoiel in
ẽ calamitatũ suaꝝ angustiaꝝ inhitat
hanc eandem ãfectiuitatis siue inmanita
tem eoꝝ oclis obiect et in ei ostãone ad
pme lamenta ꝙungit. et educat de lac
u misere et de luto fecis. quibꝫdam ꝑ
fectũ gradibꝫ de ꝑfundo miãtis ꝑue
hit ad sũmũ fastigiũ caritatis. nõne
hoc ẽ qd scꝛptura loquẽs ubi ꝙsequẽt
adiungit. in diebꝫ regnoꝝ illoꝝ suscita
bit deus ecclm regnũ ꝙ ẽternũ nõ dissi
pabit. et regnũ et ꝓpls alt nõ dabit.
ꝙmunet et ꝙsumet unũsa regna hec.
et ipm stabit in ẽternũ. Sin qd undi
qd de monte abscisus ẽ lapis sine mã
ꝛ et ꝙmunit testam et ferrũ ꝛ cl. et
argentũ et aurũ. in diebꝫ utiq; regnoꝝ
illoꝝ sub tpe tante mãtie et tante mi
serie dat habundantia gre regnũ cari
tatis ꝙ nũqm pot ꝑire qui ei manet
in dilectõne manebit in ẽternũ. utiq; ꝙ
regnũ in ẽternũ non dissipabit. caritas
eñ omia sustinet omia credit omia spꝛ
omia sustinet. et regnũ ei ꝓpls alt nõ
dabit. hic ẽ enim sensus ut aut aug. de quo
nõ ãgat alienus. ꝙmunet mãt et ꝙsu
met unũsa regna hec. Videt aũt nos
se quom caritat unũsa regna hec ꝙmu
nit et ꝙsumit: caritat aut apostolus
patiens ẽ benigna ẽ caritas ñ emulat
nõ agit ꝑam non inflatur nõ ꝛ ambi
tiosa. nõ irritat nõ cogitat malum non
gaudet sup iniq̃tate. ei gaudet aũ ue
tati adhuc addit de ꝙ regno q. ipm sta
bit in ẽternũ et caritas aut apls nũqm
excidit. Sin qd undisti nequit qd de nõ
te a. ẽ. l. g. qi. 7 aũ. c. 7 b. 7 el. 7 dr. 7
aut. Semul q regnũ dei a timore incho
at ꝛ in caritate ꝙsummat regnũ caritat
tis. ꝛ lapis iste manibꝫ abscisus ꝑ qꝫ cari
tatis regnũ fundat timoris cum mercede. ꝛ fundat
caritatis q inspiratõ sic in spũ scõ ñ eq ipius cor
hũano caritis nequit dei dilectõ ẽ in. fulgentis
nũsi ꝑ ipm scm qui datus ẽ nobis qui
muet nequit atq; ꝙsumit unũsa regna
hec. Sin qd undisti q. l. a. c. g. iy. 7 g. c.
7 b. et el. 7 a. 7 au. destructo adulterino
regnoꝝ inceptiõ a timore ꝓficit in ca
ritate. ꝑ timorem enadicat a ꝙscientia.
ꝑ caritatem euellunt ab affectu quam
uis q̃ tesseam fragilitatem caritas
que patiens est. quamuis ferreũ rigore
caritas que benigna est. quod ipso elisi
in quo simulatõnis est quamuis in cari
tas nõ emulat. quod uõ ẽ qd quamuis
eream ꝓtinaciam in caritas que in agit
ꝑuersum: Sin in argento iactanciam in ad
uo intelligit arrogantiam. quod est
ẽternũ q caritas que nõ inflat in ẽ am
bitiosa nec ãgit que sua sunt. si aut
in argento illud opus intelligit q fit
ex sola delectõne nõ aũt ex dilectõne
fit tam ex dilectõne qm ex uitate quod
tam ꝙscientanea caritati q grandes uica
ri si aut capite optimum opus defectus re
plendi eo qd ãdebuit simul telum nõ
ꝓduxit. quod melius hoc opus arguit ut
corrigit. qm ꝓfecta caritas que nũqm
excidit. o felix caritas regnũ qd manet
in ẽternũ. o felix regnũ q nũqm dissipabit
qd ꝓpls alt inceptiõ non dabit. felix
regnum in quo pacia datur benigni
tas plaudit. felix regnũ in quo nemo
emulat. felix utiq; in q non agit ꝑ
ram nemo inflat. felix ue in quo nõ
ambitiosi querit que sua sunt. nemo
irritat fortes in hoc nobis aliqd immuto
ex eum sapiens in enumeratõne conten
nit ꝙsul ferrum ꝑ testam ꝙsumit.

hoc in loco sane pul' tellam postea aũt
terram pmte. ꝫ semnul q. in alũl eimor
in alũl aũt pncipaꝫ pndor. Nam alũ ſ̃
magſ timorati q̃m uerendi. Alũ nõ ma
gſ uerendi q̃m timorati. qui g̃ timidiore
limo fugiunt̃ ex obſidatõne q̃ꝫ
e crudelitatil q̃m uoluptatil. qui nõ
uerimidiore ſ̃ famuliarnul ad pnam emo
lumẽ ex recordatõne fide uoluptatil q̃m
iniquitatil. ſi g̃ q̃ ꝑ ſeruũ crudelitatil per
tellam recte uoluptal intelligẽ. q̃d in
rũ ſi alual ex alual alio ex alio ordine fer
rum ex tella quãmta legumẽ eum pro
qualitate aialiorũ ul' morũ in alũl ex
alũl iuxime cõpunctõil ex ve ꝑfectõnul
ordo ul' ocalio uariet̃. Que ſit nunc
Prosequnt̃ adhuc da ſcia. ul' q̃ ſit uel'
mel ex addio. Deul' ex eta prouidẽ
tiaꝫ magnul' ostendit regi que-
ſuerã fuit postea. Deul' inquit magn'
forte in el' cognitõne ex dilectõne exerce
re qui timent̃ nullioꝝ ꝓfunditatem
reuelaiat ul' el' magnitudinẽ non in
mito pcril' magnificare debeat. Deul'
magnul' ostendit regi. nõ enĩ hõi
ſi regi ulli dñl' ostendit ut regia ul'tate
ꝙ audoritate illud sini regnũ regen
dũ atq; dispnendũ agnoscat. qui aliud
futurorũ ꝓſciam ex eimodi gẽm arelat.
Deul' magnul' ostendit regi que fuerã
fiunt postea. o q̃nta dei pietate agit̃ ut
cũ adhuc fuerã ẽ dñs adhuc pẽ pcuere
sua hõi ruina reuelaꝫ ut eiusta sollici
tudine pndeat ex agnoscat quid timẽ
quid cauere cui ꝓcilo repugnare debe
at. Ianda quidẽ ex utinul' sera prudenci
a est cum iam imminenl' ꝓcilũ mutari
ũ pẽ. Deul' magn' ostendit regi que
fuerã fiunt postea. Scire ille qui iminentẽ
ruinam ꝓuidẽ pẽ dñs adhuc rex est.
ex pssionib; suas dñam ex mistranl ad
huc ꝓcilũ declinare pẽ. Videamul
aũt qui ꝑsl' hec oĩa subiungiꝫ cũ
dẽ. ex ũm ẽ compunium ex fidel' mẽp
tiõ. Multa sepe dñoꝝ utilioꝝ pro
funda utilite nob' rõnl' imanitate pn
ẽimus. ex nõ ulla de fuerã ꝓuidẽcie o
culo aũt̃ ueniant cauta sollicitudine
prudenl'. ſ; in hul' sepe gltameta ticubat.
ex quid pcertitudinul' securitatem ex
tuconcussẽ teneat hand plene ꝙphndit
cogitatõnel' mortaliũ timide ex inẽte
prudencie utẽ cognoscenl'. tanta certi
tudinul' fiducia teneũ ut ullo ſiqꝫ
ambiguitatil' anepita pulsari possinul'.
Hoc ; q̃d psalmista figural' exprimit
cum dicit. ꝓfulgore in conſpectu eius
nubes ẽnsierunt. deus respice ẽ illuare
eum eũ sit lux uera more utiq; solis
eo ipo quo respicit ex illustrat accendit.
ex illuat ad dinũ utiq; respectũ tanto se
pe diuinum luminul' splendore repleũ. ut
in eo q̃d dicunt reuelaꝫ omnil' mor am
biguitatil' ul' helitatõnis ul' obnubilatõ
ne medio tollaꝫ nubes utiq; ẽnsemto
cũ ille que animũ obnubilare soluerat
amo. dubitatõnes recedunt. nubes tran
sire ẽ utcatil' ꝓphetiam ex intelligẽ
cie serenũ sine ulla ꝓmeditatõne tenẽ
eimodi certitudinẽ ẽtitudinul' q; secu
ritatẽ in sine sue assertõne hre se deu
to qui fiducialiẽ asserunt ex vim ẽ sp̃
uum ex fidel' mẽptatõ ei. ſ; quid
ad hec rex sacio sẽptã subiungit. Qd
hũiliatõ mutabilis ex indiscreta sit
quidem reprehensione digna.

XXVI

Tunc rex nabug. cecidit in faciem
suam ex danielem adorauit ex
hostiat ex incensum ꝓcepit ut sacrifica
rent ei. mulcenn nec mirũ se ꝑm hu
miliauit. ex uiro humiliari debuit ꝙ
q̃m tantũ tale q; sibi ꝓcilum timide
cognouit ſ; tu ; enim quis ure non
reprehendat qd ullum qm sibi dẽ debeat
honorem hominl' mortali exhibeat. ſ;
forte illum q. ue dei templũ ẽ depre
hendit tali honore dignũ iudicauit.
ſ; ad edificatõnem nram oportet nos
ulta diligenter discutere ut quid tu nobis
uel' hoiũ simultudinẽ acciari soleat
subtilit' inquirere. cecidit inquit ꝰ fa
ciem suam. ꝓ faciem suam hõ cognos
cẽ ex ea parl' in hõe cecil' decencioꝝ
ul' dignioꝝ habeẽ. quid utiq; aliud est
in faciem cadẽ q̃m illud ꝙ q; in se ꝓpri
um ul' optimũ ; alta ꝙdatẽ despicẽ

hec contra aũ q̃d
lumine dei enim
quod ex eius reuelatõne

et illud utiq; nñ alis innotescē et
uelud uenerandus appare glinendo tan
q̃m mirabilē et pene ut penitus inch
ilū reputare attende quo in in facie
suam ceciderit quo in se ipm hūiliauit
ut hūiliari nos uolunt qui omīs utili
tatis ntāl primo mulieris ee mentem
ate oppugnāt. Et si magnū valde ñ ad-
modū mirū si eo nos tempe alicui
quo pricli nīm iam cernim. cuncta
quib; ceciderit in faciem suam. tūc
ceciderit cum daniele docente pricli
sui agnouit. Si sciendū qd illa hūili
atō que sine pleumelia ē immunētī
pricō repugnare nō pōt illud q; nos
qd sepe quo se quis inconsulcius et i
modestius alicui. eo ad misericordē et e
normiorem postmodū sūplicium erit
pr. attende in rege hūiliatōnē insti
tuere et misereretur. et postmodum
supplicium plusq; hūanū nam qui pus
danielem adorauit idem tpe pmodo
statuam suam adorari precepit Qd

In nulla rerum utente debemus hi

storiat inquit dere ut glarie uelle.

Decretum precepit no sacrifica
rent et aiāha pro daniele occidē ut i
ensium crematē eo ei modi aliis in ei
usus ut utilitatem expendē oīo nō ee
culpabile culpabile aīi hec illi sacrifica
re eo hoi mortali dinū honorem ip̃i
de. i hostie immolatōne brutorū et ir-
rationabiliū caro mactatē in incensi odo
ratione singuis odor iacens spargiē q̃
g̃ unqa si bruti caro mactatē qñ quibz;
irrōnabil appetitus ut affectus in ūb ē-
nis q̃ctōne mortificatē. et tūc uelud
incensi odorē iacens spargim. qñ cui
q; utilis opinē digmis laudū p̃conijs
dilatamus. et hijs utiq; que in nīl ap
petentibz ut affectibz; adhuc bestialit
uiuūt p daniele nīo mactare eo ei
mortificatōm in deuotōnis nre usum
et utilitatem exercere absq; ulla ēdō
ne nō erit in utile eū aīi danielis ob
ficiū multiplici laude gñdam et de ut
tute deuotōis une opinis magnan
tiam simonis nīi gñdatōne ee q̃z-

distinguimus. Unū opus quidem facē
mus. Si in hijs oīmbz danielis nīi ē tam
gram q̃m utilitatē q̃rimus. et ut appetitus
dicam ad senectam bonū ē utiq; ob deuo
tōnis gram et oīonis mistaneā utilita
tem rellegere. Unū ē intuitu oīonis
gñdare laudibz; efferre. si tū ad hoc hi
ac uti una deuotō i meli excrescit et ser
uentior erurgat nō ut gliosior appa
reat. q̃m mihi sint qui eum p oīonis
mistaneam aliq̃m se optimisse gram
credunt multū iam de sua deuotōne p
scitate plumtel magni et ab aliis de
ei estimari uolunt. hoc ē qd nabugo.
posth p danielem ad noti sui delidium
puerut cum ñ opto sp nano eū hono
re cumulauit. Sp aūt qd ēt hanc de q
loq̃m utente rep hūanū in aliis utilez
ut gram cauere debem. audi apte. diligē
ē adute memorie retine si alia gra.
in alia indulta. si ñ alia utente confi
dis. plumis gl'aris. dinū quidē et laeti
tiple honorem ei impendis. ñ dicam
dñm tibi facis. Qui gl'ab in dño gl'ab
maledix hs qui confidit in hoie g; q
gloriat in se ut alia sua utente gram m
em inquit alei nō dato ñ laudem mea
scalpellū. Quñ multi q̃runt utentum
scām mozū q; doctrinam ad ostenta
tionem non ad utilitatem

Quam multi gliane ee gliosi in ecc
hoīm ee uolunt nō dicam de eo qd
intuitu ut scitatem habet si qd de mu
tabz quid p̃dene disserere et discere
disputare sciant. o q̃nto facilius. o q̃nto
utilius tibi ēet aurū scē. argentū e
loquente non hre. q̃m ñ ē ydolum fac
limulacē greciū argenteū et aurū. o. m.
ho. utentū modū et formam solam per
intelligentiam et doctrinam depingē
et memoria retinē. eaq; aūt effectu cum
re. qd aliud ē q̃m q̃dam simulacē corde
gestare. scia scitatis sine intentōe u
na quid aliud ē q̃m ymago sine uita
scia sola sine scitatis effectu ut uoluis
affectu qd aliud ē q̃m simulacrū nullū
sine motu et sensu. ol inquit hūo et
nō loquē. o. lya. tñ ut. au. hūo et ñ au.

na·ha. ec nō odrabunc·oya·h·et nō·
pū·p·h·ec ñ am·ñ e·m g·liu·ol ut
ois nouiū mstruūtū ꝫ loq̄ndi·och
mstruūtū videndi. aurel tactū au
diendi ec m hmōi modū dr ec de alīs
cellgi·qd tang ell ol· oculol aurel· ut
talū ghb; hz ec ea m ullol· ulul gr
cere·ā officiorū mstruūtel hz ec m
strūtor· officiel entere legit qr orde
credē· ad tactū oze añ gfessio fit ad
ſlatum ad ol tang pmet gfessio·ad o
elol·cūtpcto ad aurel·obaudiēdū·ad na
rel discretō·ad manul·oplō·ad pedes
pmotō·ad guttur supplicatō·ecce ista
ſcia ſua manil opemur fortassis nouit
q sit ut·ul gfessionil notit qr oīa ī
gfessione unāmō nouit fortassis quo in
officio debeat·nec tū gfitet ol g hz
ec nō logr· sicut fortassis quoīm uitā
ſuam exspicē dissimulat·uidēdi quodā
m multū habel ſz undendi offitō ent
el· nosth forte q sit ut·ul obedīe ꝫ gl
debeat ee ñ tū unl obedire·hoc ell
aurel hz ec nō audire·p ſciam dis
cernendi multū fortassis habel sp̄ital
odrauīcl·g: dū minorib; decernendis
illm studiū impendit de mutuo mul
tō manē g·ſatis·ſcit quō te oportear
m uno ope q̄rere nec tū unl fructū
uni equs p experientiam agre h; ꝫ man
hz ec nō palpare quid cū ell ma
nib; palpare ñ hañt fructul experi
do pbare p fectū· pedel p ſciam acce
pisti: ſi quoīm m anteriora te extende
oportear dicitur·ſi hul minime nec
dit ſi ad pfectū nō tendit supplicandi
defuam accepisti ec nō unl supplica
re h; guttur hz ec ille clamare.

Quod in cuiꝰ utilis execōne
ordi· ista oporteat obseruare.

Q añ diligenē attendū·vii· ista
in cuiꝰ utilis execōne obseru
are debemus· p̄m ē illud qd ad ol pti
net antecedit mala dampnare·ſacra
re·ſm qd ad ocl·ol pmet q̄d agend
sit diligenē inuestigare·ec p̄muel
tigatōnem cognoscē·ē ceū qd ad obau
diēdum pmet m uento gsilio gle
ciendo adquiescē et obtempare uelle.
Q ceū qd q̄ naturm sit agendo uno
rum idiotarum mala emere depbēde·ec
prudenē discernere. Quantum qd ecia q̄ ad man spectat deliberā
nuda pmotōne tedū ex uno q̄ expo uni ope explē·ꝫ ceū
sp ad meliora tendē·si qr ad ultm hoz quali
p nolimet sp̄l sufficientel limū ad oīa
hec dnī auxiliū implorare debemus
si añ hec nouim nec tū ope q̄remus
quid aliud m adquirendis ec q̄serendis
dis ociosis ec inutilibz ſm uana et
mania similacra facimus ut solumus
dū sola uentū nocteā q̄rentes limū: vi
de q̄m sic p̄ſilium atq; dampnabile
spiritalem doctrinam ad solam ostenta
tōnem ñ añ ad edificatōm q̄rere car
nis prudenea t ista p̄fecto ec que p
sus minuta sit deo· quid queso p̄desse
timo q̄ntū obesse cum magno labore
ec summo studio q̄rere ec inuestigare
ec aptare certe uelle que nullo th uelit
ope exercere·nam hec clamat conscia,
qr. suul scient uoluntatem dñi sui ec
nō facient q̄n p̄cul agent digna pla
gis napulabit multis· O quale ec dñm
utile gsiliū consilia uite ad hoc solum q̄re
re habeat quo possit cecit sapientior ap
pare ec magis nouū optime· q̄m acuta
prudencia· q̄m altuta prudencia unl q
silul exquirendis uehemē insistē· q̄z
ad exercit nullo m uelit adhibē· sepe
añ hui modi mentib; uisto dei iudi
cō accidē indeam·ut qualel p̄ſul sin
spiritalel prudencia ad spiritalia tractel
post modū fiant carnalel prudencie
ad carnalia qualia nūc spiritalia cō
sima p̄ſul existant ad celestia ec dī
na·talia p̄ſb modicū carnalia cōsi
lia inueniāt ad secularia ec humana q̄
admodū ei m spiritalib; ec añ lucer
p̄ſul uident q̄ salubē face possint
ec tū face nolint sic p̄ſb modum
i carnalib; quodāl ec temporalib; in
ceril uideant que utile facienda sit
ec tū m exercitia uidi ut secordia
deuincti omīno face nō possint·solet
añ hoc spūs quib;dam ecia utilē
accidē ita ut ex eo ipō iam ītrpiant

XIIII

uncia sua de restaurari. et ad horrere. t
sic hoc ipo dnō auxiliū implorare cū
uideant nec sue sūma pie sepl̄s po
sse a suis excellibz temperare. vñ z illa-
phica t pcō seu postulatō. Simulet
illi fiant qui facunt ea et o. q. cūsi.
in eis. si: ut ad id redeamus uñ dign
li simul hinc saltem colligam⁹ qm in
ceptum sit et vname de solis uanis
uentū scientiis et quibzdam aī ipaz si
mulaēr glari nelle cum apud dm de
restabile sit hoīem de alīq sua ūtute
plumere. Ecce nabuz. respōdm. et
mito respōdere debemus qd daniēl dm
uit hoīem fidelem dño honore donari
pcepisset qnto magis si ei ymagīm
ad ipm erigere noluisset. Quod sepe
ed uideamus delidiū corrūpit
Sine hoc qm uia dei intelligenci
eo sentiendi ut dicit a illuminā
cum uania si uolum⁹. loquent⁹ g tpe
nto danieh. vere deus ut de deorsum
est. et regnū dūl reuelauit multa qm
pcruisti aperte sacratūtū hoc. ecce qm
same eo de diuinis sentio et cū ydolatre
sile qd popul ceruo. t sic ge uno eo
dem qz tempe et moysen i monte ad
sūma et dīna gcemplandi sublimat
et plebs sibi gumsla ad ydolatre sacrū
et uitulū aurēam in valle deuciē et sic
utiqz sepe in uno eodem qz āio in uma
bili atqz miserando uo unde i simul in
telligencia hūana ad dīna illuiat unde
in simul delidioz turba corrūpit. qui
cū uelcia quoī magnitudo uela
tōnū mentem in cautam i suppbiam
eleuat cum apls nre de se pō dicat
ne magnitudo reuelatōnū extollat
me datus est in stimulus carnis mee
angls satane qui me colaphizet.
sepe ego cū quidam adhuc mē ipa di
uinar reuelatōnūm spectacula con
stituti apud semet ipos tacita mente
suppsimo iam magna de se estimari
tes magna ego alios estimari dignū
ducant iam quīo ego alios ignorare
uideant lagaci sollicitudine pscrutat
iam manus tenuis aranam capiant et
mam qm apud dm hec gluenant e-
glam ueram in uanam gmutant de-
quabz; psalmista et mutauit glam
suam in sitūdinem uituli ei. h. cum
cū septem sit. omīs caro fenū et oīs
gla eius qī flos fenī. quid aliud est
uitulus fenū comedens i hūanam fa
uoris appetitus carnalem et tpalem
glam ambiens. quid g aliud erit uitulū
aūl pcuss et bzutū colere qm in gle-
tempalis ambitōne irōnabilis appetus
deseruire et in tempalī et uana gla
glam suam ostituere. Et nabuz. qdē
qm cū ille respōdm tolle ra uitulū
ad sensū qui hoīem utiqz animal inde
lecet rōnale dño honore donato. nā
qs dubio irōnabilius erit irōnabile
qm rōnabile ai colere. alii consideme
et glam in ppa utente. alii aūt de so
la ūtutis estimatōne. illi de eo qd
hīc ut se credunt hre. illi de eo qd
estimet ab alio et illi de testimōio
oīe nō qī apd dm. illi de testimōio
fame qī apud gentīm tantū illud ici
qz est uelud ai irōnabile illud ne
lud ai rōnabile colere. felix qui glam
de glie testimōio sic cū qī in dño di
osn in gratū ualde gliari de munere.
si nō i mundi auctore qnto melius qui
eo rectius deūl rex deum qui daniēl
adorauit et sanctificauit qui eum qd
nūnul danielis officio docuerit qd
querebat. Quia alia ex diuina rene
ed qua re latōne cognoscim⁹ ali-
plūdenda a ex rone colligim⁹. XIII
no iam dicim⁹ fecit uidemus qm
recta de ds sentiri in eo qd dicit. ve
deus ut de deorū est et dūl regnū.
cum pteritus regia sit pncipalis et
sūma. quid ē regem hec dicere n ex
metimo aie sensu hoc fortē nunnobi
ne qz tenere. quid ē hoc danielem a
rege audire n metimo aie sensum
meū uerum aī deuotōne nō debe nec
posse latere. ut in eo fortasse qd alia
daniel a ds dicat. alia t a rege au
dit. facta sepe multoe simul quia
in deuotōnis ure ulum alia sunt que
ex diuina reuelatione distant. alia que

ex ulica nobis rōnis unacitate ꝑpē
dimus. qđ aūt ds loqnr nr nō ur di
cio. relpectu gr̄e nō ydiotē natē at
tendit. ſpāli eūm quodam n illoz ex
ſtudio ſciencie aulum optimiauit ex abſq;
dubio deuotū ē que deum ex ꝑpū redd
he ex familiarem effecit. deus iudex
deoz ex dns regum. nam ex li ſimo q
dicit dū. siue in celo siue ī ter̄a. ſm
illud. ſiue dii dii eſtis nūcupatiue
quidem sic dici ꝓſimt nam qđ deus
naturalr̄ z ſubſtancialr̄ oio ē nō ꝓſ
ſimt. eſt gr deus deoz ex dns regum
qz teſtante apl̄o. nō ꝓtestat̄ n a deo
ſtam gz alii alios ꝓſimt qđ uiri ut̄utū
ueſtis ex paſſionibz ſimt dñari ꝓſimt
ex ſimi regis ſane mnte accipiūt au
gr. Vere deus ur deus deoz ē ex dns
regum reuelauit miſtia. Vñ aūt hec
colligit ex enūciat ſtatim adnectit
eum dicit. qz ꝓtenuiſti apte ſacrāmē
tum hoc ex ex eo qđ ſibi ſecreta ord
is ſui ex ex eo rem qđ ſibi arcħana con
ſilii diuini unū de ꝑcto alēm de fi
dē ſub uno eodem tempe reuelauit
mira ingenii unacitate ſime dnā
nitatis reuelatōnē ꝓtrudic. ex ex eo aūt
qz de ſui cordis ſecreto audiuit ex Vm
ꝓbauit. Vm ex illud ēe collegit qđ
de diuinitatis conſilio ut ꝓpoſito mēm
ꝑ ꝓpriam ꝓbare nō ꝓtuit prud
enē gr aīadūtio ſuā nam ſapiam ēe
que danieli ꝓtuit in tam tenebroſo
hūam cordis abyſſo alicne oſcēe ſecre
ta apte. nam ſm ſalomōnē ſimam ſa
pia deus eſt qui nouit ex omīum ſi
norū hoiū. ſagacit̄ nlomin dep̄hē
dit ſuam ꝓteſtatem ēe que dani
eli ꝓtuit futuroz atq; gerendarum
ordinem ex diſpenſatōnē ꝑ hūpla
to reuelare. Quis enī aliis q̄m deus
dnā oſilia ei manifeſtare ꝓtuit.
ut̄ illud qđ ꝓphal dicit. quis noū
ſenſum dñi aut quis conſiliarius eius
fuit. teſte namq; apl̄o ſicut nēo
nouit que sunt hoīs n ſpū hoīs qui
ī ipo ē ī eo q dei sunt nemo cogno
uit n ſpū dei. Recte gr dr. ve deus ur
deus deoz ē. ex dns regum. reuelās
multia q ꝓtenuiſti apte ſacrāmēntum
hoc. Quod optimū ſit deuotōnem
nram ex usq; ꝓfitere qđ nulla oc
cupatō poſſit eius offm impedire.

XIII

Cum rex danielem in ſublime ex
altauit ex munia magna ex multa
dedit ei. ſi ꝑ danielem deuotōnē re
ce intelligim. quid aliud erit danie
lem in ſublime attollere q̄m deuotō
nis offm fuē certa quibz officia
principale ex ꝑcipuum reputare ex
ꝙ ſummo loco habere. Fieri aūt ſolet
poſtſm mens q̄ndā ſit ut̄ut uere de
uotionis ꝑ experientiam ꝓbat ut eius
ſtudiis uehementius intendat ex eius
ꝓfectib; diligent̄ inſiſtat uehemēs
ando querat q̄rendo inueniat. uñ in
id ipm ad meliora ꝓficiat quid gr a
liud cūm multa magna ex multa de
uotionis nr̄e daniel acceperit. q̄n ex
alacri impenſo ſtudio q̄ ꝙdam in
telligencie talenta ex prudencie lu
cra facile inuenit. uñ ad maiora ex
ce ex ad plurima dilatare poſſit. z
ſtatuit eum unq̄ principem ſup
omīs ꝓuincias babylonis ex ꝓfectū
magiſtratuū ſup cunctos ſapientes
babylonis. o utinam deuotō nr̄a ex
usq; ꝓficiat quo cunctis principib;
babylonis ſuperior cunctis prudenti
b; babylonie ſapientior appareat
ex omīi eo qđ in mūdo placere ut ꝑ
ceſſum uidē ex mentis nr̄e uidiō
ꝑceſſor emūneat ex arbitriū decreto
ſuperiorem locum optineat. hoc erit ut
arbitror danielem a rege ꝓncipatus
ex magiſtrū artem accipe ut iuniam ve
ſtram ſtrugat tandem aliqñ nr̄m de
uotionem ad ꝓfectōnis ardingē qđ nu
llam ſcientiis uehemens affectō. nulla o
cupatō nulla ſollicitudo. nulla ſuggeſ
tio ut ſpecialio poſſit ei ſtudiū nō di
cam diſſipare. z nec quidē meritū pere
ex illud in nobis aphei impleat ſine
me miſſione orate. veniam creā que
ribz officia ita diſponat ut ordinē
ut deuotionis nr̄e ulibz ex utilitatib;

XLIII

ministrare seu etiam subseruare probẽt. Quod etiam in necessitatibꝫ nrẽ ubicunq; mihi imprudenti mihi in consultę Daniel autẽ postea agere debeamus.

Placuit a rege et constitutum super opa prouincie babylonis sidrach. misach. et abdenago petenti danielꝫ rex ablatꝫ dubio assentit qui mentis arbitrium facile acceptat et recepit quod ei assentatus spe mercede deuotionis suggerit. et q̃ questo ē dea illa babylonis prouincia ut que aliis prouincie opi ętate ceteram adiacentem babylonis prouinciam deus fecit nam muros utiq; et edificia hyliana industria impleuit si g babylon recte confusio interpretat. si ei qui confusio in subiacẽ iudeę quo tm ḡsso ad babylonem pmde ut gressioni subesse poterit qd deus fecit et instituit. Scimus autẽ qz hostem deus multiplici necessitati subiecit. Nam comedendi. bibendi. et quozũlibꝫ ęmodi necessitatem et ipse conditionis sue iure acceptꝫ et si in primo illo gditionis sue statu plenissꝫ ista ho nulla in eum cecidere. quia sine omni pcco ęcere potuisset nunc autem eadem ipa necessitatis officia multe erubescimus qz corruptionis nre vicio deinceps sine culpa ęcere nõ valemꝰ. Recte gꝫ babylonice possessionis deputatꝫ. lata illa et ve multũ dilatata infirmitatis nre corruptela. que confusioni subiacẽ non dubitaꝫ est. in hꝫ itaq; prouincia ad necessitatis nre opa ut officia erit omnino punctale pdecessores nros illos pfecisse et sub eoz dispone omnia redegisse sicut supius iam dixim illos inquit seu mysticorum discretionem deliberationem intelligere debem. Debemus itaq; in solũ in studiis et ęternis spiritalibꝫ uerũ et in negociis secularibꝫ et necessitatibꝫ ulibꝫ mihi in despecte mihi indiscrete mihi imprude facere et hoc erit sidrach. misach. et abdenago. sup opa prouincie babylonis constituisse. itaq; in hac et in quibꝫ humane necessitati obsequium ut omnium infirmitati deseruim. mihi sine modestia deseruim. mihi sine rubigine. mihi sine intentione vana. mihi sine ordine. mihi pręter rationem agam et quale daniel magistrum in babylonici principia mihi hẽ nos uoluit operiem. demꝫ sin sapientis animam. omnia hec cum ysaiho tale magistrum habet quale tibi ppa deligna et mistio. omnino namꝫ equus est cum mysticis discretione deliberatione studiumus nil in consultę agere. Quod ad quid animũ p cogitationem pulsat mentis deuotionem ęcere debeat.

XLIIII

Pulsum in conclusione sermonis fuisse. ipse autẽ daniel erat in foribus regis. Cum autẽ qz p fores aditus ad mentem patet. Daniel itaq; qui in foribus regis obseruat qui deuotionis nre ęci quasdam malignis ymaginationes in ipso ceptationis aditu ozone repugnat ne in cautam mentem ulla infestatio ut uolencia oppugnat ut fraude ęquinoctiat solę animi statum et omni studio expectandus qui omne qd animum p cogitationum pulsat statum et absq; ulla mora mentis deuotionem ęcitat. debꝫ itaq; deus ei utilis omnem arbitrii ylenium studiose fruere et ozone munire et hoc erit danielem regis foribus psidere. ad omnem suggestionem ad omnem eingentem cogitationem petamus a dño ne nos inducat in temptationem et hemus danielem eunuchis nre foribus psidentẽ. Audi quid sin hec sapientis ammoneat cum dicat. omni tpe benedic dñm et pete ab eo ut uias tuas dirigat. ad uerum autem uitam uias tuas dirigat. qui sine sine minus et regnat. Capitula sequẽ

De ęstate seeunitate ut p tis operis fectum immutatione. primũ capitulũ.

De intellectualis sensus illuminatione ut quorũ ytemplationis spectacula nici soleant utilem emittere mentẽ. iij.

Quod alia sit gra p quã cognoscentis ut dicta dna alia p quã discernimus me rita ppria. iiij.

Quo in operetur seruatia custodia deprẽ et ad spualiũ in uestigationem gẽte. iij.

Quo in in silẽtio operetur qm ad diuinor

mūl'tiorum enodatōnē anelat. v.
Quam sic mane mūl'tiorū p'fundi rima
ri sine magistio sp̄e sci. vi.
Quod ad mūl'tiorū enodatōnem melius
p'ficiat deuotōne q̄m īuestigatōne t
q̄d ve deuotōis sit oīa discute uo
possit oīa diūdicare. vii.
Unde deuotōnis studiū nūsq̄ debe
at qui occultorū reuelatōem dīuinā
expectat. viii.
Quanta utilitas ve deuotōnis sit que fi
lium dei facit que aīam hūmanum dō
mino iungit. ix.
Quod maxime sub tempore orandi q̄n
dam solet intellectus sensus appre
dū sc̄ari sc̄e debeant sp̄ualiq̄ stu
dio sublcruire ex uere deuotōnis u
eris militare. x.
Quam sit utile summe deuotōis sum
mam curam īpendere. xi.
De exemplandi nō ut qualitate ex q̄d
alie uidene vel in suo ee atq̄ alter
i sola rone ut sūma uitate. xii.
De magnitudie gr̄e nūsq̄ postmod cas
ure ex in tanta plenitudine gr̄e quid
soleat ee causa ruine. xiii.
De anchoritatis magnitudine men
tis p'modum ruituare. xiiii.
De mulcitudine sc̄e mentis ruituare
ex in tanta sc̄e plenitudine quid ēex
soleat causa ruine. xv.
De rigore disciplie q̄m solet ruitā
nūl sepe erga alios ex cere. xvi.
De rigore disciplie q̄m solet ruitā
mēl sepe ap̄ ex̄m exercere. xvii.
Quod īq̄bz iuuetū culmine oporteat
sp̄ mezū ruinam timere. xviii.
Quod q̄dq̄ ēra nos agim̄ si dispone ex
anglica admūlratōe discedē. xix.
Quod nil in nob̄ possimus sp̄e malign
in p̄missione dei. xx.
Quom̄ ut q̄ ordine ad substructōnē gr̄e
soleat mens hūana exruere. xxi.
Quom̄ mens post sedam deiectōnem
sui soleat postmod ex ab alis exemp
ni ex in semet ipa relabi. xxii.
Quod turpit̄ lapsos et a sublimi deiec
tos dīna miseratō sepe ex ad p̄stinam
reformat ex ad correctōm exp̄ectat. xxiii.
Ad quā tm̄ p̄fectam mēl q̄n: obdurat̄
que tū dīne ad uenia reformat̄. xxiiii.
Quom̄ mens q̄ moribz depinat̄ p'mod
ad exterel ut frandet ihūm. xxv.
Quom̄ mens ad oīm crudelitatem q̄n;
efficiat̄ cum tū dīne ad p̄stinam re
formetur. xxvi.
Quom̄ malum gratiat̄ in hūc qui sp̄
indefessa laborū. xxvii.
Quod sepe exemplar mentem oīm fo
mite corrupti q̄n tū conflat ad p̄stinam
ex dīna miseratōne reformari. xxviii.
Quom̄ soleat multos utilitati deser
uire quod quosdam exemplat de sub
limi exruere. xxix.
Quom̄ quida ex ap̄o quidam ex alieno
casu addiscant q̄d mel sinis uiribus
attēuere debeant. xxx.
Quod ex m̄ humilitatis pendet mentis
magnitudinis. xxxi.
Quod aliud sit dīna iudicia p̄ contem
platōnem cernere atq̄ aliud eorū
rōnem perpendē. xxxii.
Quod eorū noticiam sepe multo deuo
tōnis ad quirim̄ que nulla nra sagaci
tate nllo studio penetrare ualem̄. xxxiii.
Quod aīm̄ dū ex multa ydiatōne mis
micitis siue humilitat̄ sepe ad sublimē intelligenciā dīne illuat̄. xxxiiii.
De uera mentis deuotōne quo ōm de
beat semetipam discute. xxxv.
Quom̄ demon totum inclitos hoīs
statum deplyndat ex tam plenter p
spiciat q̄ finem prudeat. xxxvi.
Quom̄ imminenti piculo repugnare
oporteat ut q̄dcū elemosina ualeat
si simplici intentōne fiat. xxxvii.
Quam patiente ex misericordie eorū
pōnem nram dei longanimitas exp̄ec
tat ut q̄n p̄stina mens ex patientia
aduti soleat. xxxviii.
De typo arrogantis aie ut quom̄ so
leat semet ipa magnificare. xxxix.
Quam subito sepe ex q̄n p̄funde la
bie qui pacta dī abrūpit. xl.
Quod una eadem q; sūma p̄ exemplā
tōnem p̄nosciat̄ p timore inceptat̄ p

despationem ofirmatõ. xli.

Quod sine dña pcessõne nllꝰ valeat sui pallionibꝫ uꝰ malignus suggestionibus resistere. xlij.

De ãno uentũ culmine getingat in una nitozũ corruere. xliij.

Quoñ um eciam ad maiorem gl̃am qñz relingio q̃ pus de sublimi ceciderit. xliij.

Quoñ solum deum glificat qui se pius pus tam impudẽs magnificabat. xlv.

Quid agat simplu gl̃ator uꝰ quid etiam deuota glificatõ. xlvj.

Quoñ p discretõem iudicii uꝰ eorum spectõnem sin soleat mozũ disciplina reformari. xlvij.

Quoñ debeat deiecta mens semper p sim diseuẽ ad pstinũ feruozẽ inuare. xlviij.

Quoñ de uentate hũiliatis animã in bono roborat̃ et ad bonũ pseuerenciam solidatur. xlix.

Quoñ uꝰ q̃ utilitate oporteat deum laudare. De ofeẽ secunditate uꝰ p go nabugo pfectum ammonitõne.

Edonoldz quies eram in domo mea et florens in palatio meo. quid p dñm intelligim̃ in ofeiam et quid p palatium ligẽ ofeie securitatem securitatisq̃ fiduciam r̃ fam et palatiũ dominũ ẽ. quibꝫ tñ dom̃ palatium dici nõ pot palaciũ namq; ẽ dom̃ quedam forens. sublimis. atq; regalis. ci p dñm ofeiẽ eiam debemus intelligẽ recte p palacium intelligẽ sciam ofeie. in domo ria; sua quietus sedeo q̃ sua ofeia nõ remordet quietam ofeiam facit p̃ cterozũ malozũ digna satisfactõ et mistanciũ malozũ causa pruda q; declinatõ. quietus ria; in domo mea; q̃m ofeia sua ñ de p̃terit ñ de psenti culpa remordet. qui et in domo erat qui ueraciẽ dicebat. nr; eñ reph̃ndz; me cor meũ in oim uita mea. quies in domo sua ecclie qui ueraciẽ dicebat pcul. mecũ eñ mei ofeiũ sim. quietus same cũe templi in domo erat et i palatio suo florebat cum dicebat. ofa mea hec ẽ testionũ ofeie nre. qz florẽ fructus spat̃ recte p florem certa fructuozũ bonozũ expectatõ figat̃. dña flos ẽ inchoatõne fructuũ fructuũ recte ñlomiñ p florem intelligiẽ inchoatõ p fectuũ. in floze g̃ figuraliẽ uꝰ eta primozũ expectatõ uꝰ uua mitozũ primocio. in palatio ita suo me neraciẽ florẽ qui sub bone ofeie fine testimõio coronam gl̃e securus expectat. audi in domo sua quiescentem et in palatio suo florentem. ego aut̃ in iustricia apparebo pmeo ad domum quietem q̃ dicit. sacialoz cum app gl̃a tua primo ad elloratõnem i palatio suo nõ florebat qui cum magne secta est ofeia dicebat. omñ etiam certaminum curium ofiumqui. fidem seruat. de cet̃o replicit ẽ in corona iustricie q̃ reddet in domiñ in illa die iustus iudex. sponse et ille ẽ in palatio suo florente uide. cui simile de dicto diem tenonat̃ in palatio suo sedeo et florebo qui me magna opa sua que habuit facit adhuc maiora et melioza in corde ppetuo.

De intellectualis sentie illuminatõe uꝰ quoñ contemplatõnis nre spectacula menti soleant. et utile ermone erudi.

Somnium uidi nõe qd pterit me et cogitatõnes mee in stratu meo et uisiones capitis mei gẽbauerunt me. pus demiñ q̃ somniñ uideam q̃ p somniñ corpis sensus corporeus sopit̃. recte p somniñ ñr̃ alienatõ intelligit̃. p q̃m exteriozũ omñm memoria fundit̃ excipit̃. somniñ aũ videre ẽ in dine contemplatõnis archanã mente cernere. demiñ itaq; et somniñ uideo qui p̃ñr̃ excessum in sublimium contemplatõnem ascendit. somniñ magne uidi qd pterit me hi. somniozũ alia decernit alia demulcet. alia obstruant. alia letificant. letificat same ñ mitũ contemplatõ eternũ gaudiozũ. quis eñ digne exprimere possit q̃m letum. q̃m iocundũ sua eñ visio siue reuelatõ fuerit. cum deus per spm sanũ reuelante qs oculus nõ vidit. nec auris audiuit. nec in cor hoñis ascendit. g; q̃ in eum est sua uolio

oſpm tuo
facta boz eñ
apparuit gl
tua et d t
iustricia app
relo

trec qui mentis subleuatõe ꝑ ontẽ
platõem uidet quo uno q̃m occulto
dei iudicio qd de carce cathemi qz me
dium quis egrediat ad regnũ et alius
natus in regno in opa q̃limitẽ. q̃m
q̃o dinoz iudicioz abyssus nõ treat ei
dino lumine tactus uel intelligencia
ꝓficiat nec uelocium ee cursum nec
fozcũ uellũ. n̄ sapiencũ pane n̄ de
tortũ dicat n̄ artificũ gram si tempꝰ
casumq; in oibz uideat utriq; ꝓpha
tę iudicia dñi abyssus multa et ꝑcu
rans eũ uisionel capitis sui cũ dicet
dño. a iudicia tua abyssus multa. soleo
cũ hi uisionel ꝑcrere. nõ tam eo tpe
quo ꝑ excessum mentis uidentẽ. q̃m time
tpis cum ꝓb excessum sompnium ad
memoriã reuocanẽ q̃n liceat examina
tõne secum tacita mente retractare.
hinc ẽ illud qd sequit cum dr. et cog
tationel mee in stratu meo et uisiones
capitis mei q̃turbauerunt me et duo
bz. si quidem se asserit q̃turbari. et cog
tationibz suis et uisionibz capitis sui
cum eũ mentis et dina reuelatõne
mutandũ timo et formidandũ ad con
sidat et ꝓb modũ ad se redeat se
mtq; retractans se ipam forti exa
minatõne diudicet ne forte digna
sit cui tale aliqd ingerat. et ꝓpter
numerũ cogitationibz secũ agit ut
sua eam uisio ꝑterat. cogitationel i q
mee in stratu meo. quid hic intellig
nõ ꝓ stratum n̄ mentis quietis ocũ.
uisio nõ capitis illusiõ sensus intel
lectual. et uisione mẽo capitis mei q
turbauerunt me. cogitationel siue utiq;
in stratu suo et uisionel capitis sui
unũ q̃mq; tunc ꝑtent et credo q;
q̃turbant cum et eo qd secũ ꝓb dum
ne reuelationis archanũ meditatõis
siue negocioso otio ꝓtractat ad sa
lubrem sollicitudinẽ utilemq; form
dinem erigitur. cum eũ quis ex di
na reuelatõne cognoscat quom sole
at aliis de bono in melius ꝓficere alios
de malo in deteriora uergere uit q̃ eũ
tingat alios de similibz homis in intima
mala corruere uel de in finis malis ad
ueritatem limina ascendere. quid quelo
mirum si sua eum uisio cogat foras
dare nescit uniq; homo finem sui
si sic piscis capiunẽ hamo et sicut
anel ꝑ hũdunẽ laqo sic capiũ hoies
tpe malo cum eis ex templo subtrahit.

Quod alia sit sctã ꝑ q̃m cognoscim
iudicia dñia alia ꝑ q̃m discernim

Vide aũ q̃m sit subtilis mentis
Vrendum q̃m ne formidand qd sepe
mentis dino lumine illuminata ꝓbantẽ
platõm uideat qd talis hõi qualis tpe
digne debeat contingere et cũ talem
se cime tempis ee nesciat cui talia in
dicia ex dina sua mira cõmbat. n̄
ne nabug. regi h̄ idem ingerit. qui
dinam sua de arboribz abscisione ex
dei reuelatõne cognouit. veriptũ os
tense arboris similitudinẽ ad se ipm ẽ
here ignorauit indic quid talis hõi ex
dina sua incumberet qui cimodi arbo
ris ymaginem ut sibi tandẽ in se ipo
gustaret et cũ qd talis ipe exciat q
ꝑ se ipm nõ ꝓtinus ꝑ alia cognouit.
vide g̃ quia aliud ẽ gra ꝓ q̃m cognos
cimus iudicia dina et alia illa ꝑ q̃m
discernim̃ mira ꝓphe. illa utiq; exem
plando illa mentem meditando. illud
utiq; posse accipimus ex gra exempla
tõis illud uo ex studio meditatõis
et gra discretõis. et sepe unus et idem
hõ utrumq; simul gram accipit q̃mus
sub uno eodemq; tpe simul utriq; ex
ee nõ potuit. q̃ uti; alius alii consulit
q̃ ex ꝑ unũ eundẽ qd stratũ plene ꝑ
ꝓtent ex alio stratu alioq; tpe discat
qd ad plenã sui cognitionẽ utilis suf
ficere possit. hinc ẽ qd nabug. ꝑ dani
elẽ erudiẽ de hui que ipe i sua visio
ne dubitare uidẽ. mirũ q; i modũ du
ret ꝓphe suam visionem narrat ig
norans docet aliũ qd ab eo discat. et
daniel ab inquirente et ignorante
diat qd discentem docere debeat. sic
utriq; sic sepe mentis prudentis visa de
ingitatõis lumine reprimat qd ꝑ
modũ ꝑ meditatõnem inueniat plenã

qz cognoscat. Accipit qz meditatõ dep cognica reuelatõnis lucẽ, vñ modi dñi tatõnis dissoluat lic supius iam dixi mus. p regem libm arbi. p deuotõm. intelligm. ad ei modi ictiqz regem illa g templatõ pmet que mtel arbrio sub iacet. qñ eam animꝰ iam ad manũ hõ z uelud ex pfectate exeet. Hic ex illa meditatõ ad danielem uidet pmere. qm ex deuotõnis studio religiosa mẽs ꝺca mozũ suoꝝ cõsuetõnem solet exe. Deligratus g rex apud danielem qli sompniozũ suoꝝ intpretatõem qrit et inuenit. qñ anim que mẽ libet g templatõnis hue uolatus pcipere posse mod meditando et ruminãdo in mozi bz suis legit alenis intelligit. gz u deamus in qm instanter nabugodono sor aliuis qd nescimus. Quo modo op oriteat scolaria studia deponẽ et ad spiritalium intelligentiam tonũ mẽ hec ait qd capitel uidet fere. et sub hac cogitatõnel gemebat. dicens. regis nabug. ex quo facere debeam. eo p me indo posituꝰ est decretum ne introducendo in ospectu meo eunctꝝ sapientel babylonis et ne sal̃onem sompniũ mei indicarem ñ. Ecce qm diligẽter. ecce qm instanter querit qd nescio. nec pus deliberabo donec sompniũ sui solutõem inueniat qm qrit. hinc est qd iob de semeo ppo dicit. cum qm nescieba diligẽter inue stigabam. Decretum ppone et aliqd firmiter statuere et qd omno no liceat reuocare. Vide g qm uehemẽter fieri uoluit sup quo decretum ppone ad sapientes babylonis pmet sapia huius mũdi que stultitia est apud dm ad sapientes babylonis pmet prudẽ cia carnis que inimica est dõ sapien tes ictiqz babylonis simul pacta seru cantia mũdane philosophe. sapientes babylonis sint pacuta et silia carnalis prudencie quod utiqz erit cũmodi sa pientes introducere et ad meliora re uocare ñ pacuta illa intelligatõis nre scrutinia que solebam scholis negocijs impendere. ad spualia studia gustare. qñ ea certus sit q sensu certo ri pcipi possimꝰ. illa añ uelud inꝰ se que in meliori sensu omno apphendi no possimꝰ. meus g spualia sozis capa cia. Sapientes itaqz babylonis introdu cunt qñ scientia ea melius exteriora stu dia ad spualem intelligenciam et spua lis intelligatõnis gustum. Sapientes babylonis introducẽ est exteriorũ curam pone et solus spualis exteriores studi um impendẽ sapientes suos in medi mis teneri qm dicebat. cogitaui dies antiquos et annos eternos in mente habui. Meditatus sum nocte cum corde meo et exercitabar et scopꝰ. g. m. spꝰ añ qd sapientes nisi modo me dii soluẽ simo et cũ in conspectu nro non sint. qñ in archiẽ nisi ospectu ha beẽ qd p intentõnem et ex deliba tone agẽ sepe añ ingerit et mꝫ ta studiozũ nrozũ ysiuendine aim ad modica scrutinia incidenter recur rere et añqm adutat quid intendat multum ibi mozam innectẽ. h ; sapi entes suos añ ospectum sui sistere faciat qui studia sua ab omni cuagatõ ne restringi. et ute deliberatõnis sue pposicum solus ueluꝫ et nectit im pendio sapientes suos mentis qñ in eõ ospectu suo teneo et obseruat qm e ei studiosas meditatõnes suas cu ta cura inmigrat. ut inuestigatõis sue fedem mulqm diligere ueat ñ quo eas ex deliberatõne dirigat in tu ute sagacitatis sue in dubiam uilla p scrutatõnũ suaꝝ cuagatõ ne ad modi cũ precingẽ queat. Quo ñ insiste oporteat quid ad diuinozũ inuesti gatum emolumentum aneliat. V Sed uidemus in eas sapientes suos in unũ cogatꝰ ut ad meliora cõpel lat ut solutõnem inquit sompniũ in dicarent ñ liceat in aliquꝰ ut sonuꝰ cpõue uim dicimus. aliud est diui na iudicia oculo intemplatõis eo qli p sompniũ cernẽ et aliud eoꝝdẽ to nem pprie et qua eqtate ut utilis

daniele

n hic q. m abstr dnb sapientes suos aim q tui sui

ꝓnemꝰ discretiõꝰ lue ꝙmodestie
diuidicare. aliud ad sompniũ iudicẽ.
istud ꝓmeo ad sompniũ mẽꝑcatõem.
sompniũ g̃ quodam nõ indemꝰ q̃do
occulta dei iudicia ꝯ contemplatõnẽ
et ad imitatõnem adducꝰ sompniũ nr̃i
mẽꝑcatõem q̃rimꝰ q̃ post negotiatõꝰ
lis nr̃e spectacula cor̃ que ꝓmẽ
cis subleuatõnem indꝰ rõem. modꝰ
et ordinem ministrandi nõne ad sap
pñi mansionem ꝓmeo stupenda illa q̃
in sẽꝑtẽ legimꝰ dñoꝝ iudicioꝝ
magnalia in ghidatõnẽ adducẽ. et ex
rũ admiratõi diuersꝰ et diligenciꝰ
in hereꝛe. nõne ad sompniũ mẽꝑca
tõnem ꝓmeo ministrum eoꝝ mẽ
tis diligenciam q̃rere et ꝑ ex̃põnem explã
nare posse. nõne ad hꝰ sompniũ a
nelabat qui in oõne dicebat illu
mina oculos meos et ne. m. de le.
tua. q̃m aũ ꝓ magno hꝰ et in ciuꝰ
modi sompniorũ mẽꝑcatõem diuin
itꝰ gr̃am accꝛe. procliuis ex illa ciuꝰ
similꝰ ꝓnde cum enim de dño ꝓmi
serit qui ãnũciat ꝛbum suũ iacob
iustitias et iudi. sua israꝫ. statim ad
nectit. non fe. t. oĩũ. n. et. i. c. in
ma. ait. veluꝫ sompniũm iam vi
derat qui ex contemplatõnꝰ lue
luce deplñderat qd̃ nimiꝫ equi
ctentiam multo. et impio. bono. in
alo. mundo. et immũdo. immolanti
victimas et sacrificia ꝙmpmenti.
Sompniũ mẽꝑcatõem que licerat
ꝛ. ii dñi inuenerat. cum alio loco di
cebat. Ecce hꝰ inuenꝰ. Dicit ecclesi
unũ et alẽm ex inuentorem rõem
q̃m adhuc q̃rit aĩa mea et non
inuenꝰ. oportet g̃ sapientes suos
in vnũ congregare et ad meliora re
uocare qui cupit ad ei̇modi que
iam determinatiꝰ sẽꝑtiorũ mẽꝑca
tiõem gr̃am optime time negre
diebanꝰ. arioli. magi. caldei. et au
spices. cum aliquo ingrediebanꝰ
quid ẽ cum ꝛ̃ posse decretũ posse de
libatõnꝰ ꝓpositũ. oculi ei̇ sepeꝰ
ti ꝓmanꝰ minime cũ faciunꝰ

qz q̃m facile aliquid statuunꝰ cũ hꝰ
cile retrorsum statuta reuocamꝰ. ꝓmo ꝛ
obseruandum est nobis ex utilia sta
tuamꝰ. Ꝙ aũt ex utilitate statuta firmꝰ
et teneamꝰ attende q̃m firmitate sta
tuo qd̃ optimꝰ ille libator optimꝰ
ee ꝓpendit. Iuramꝰ aliquo et sta. call.
ni. nulli. tue. audiui de uoci nullatꝰ
tõne audi et de uoci executõne noti
mea re. ni. ẽ. o. p. cum tue ingredie
bane arioli. magi. chaldei. et aruspi
ces. Supꝰ q̃alitate de babylonis sa
pientibꝰ ꝓpositꝰ. hic quosdam spiritꝰ
ꝙpositꝰ. arioli aliquo. magi. chaldei.
et aruspices. Ꝙ qua ratione gestat hꝰ
sapientes nõ ve sapientes ee multũ
pene sẽꝑtã sane dicat eos sapientes
n cum detractõne. ꝛ. in babylonis in
dicat eos rex sapientes regni sui ꝓ
aliqd hꝰ. li. g̃ ꝓ arioles. magos. chal
deos et aruspices studia ꝑua. studia
frmola mepta et uana intelligimꝰ
vide q̃m utilite. vide q̃m salubre ei
modi studia ad spualia exercicia q̃ctimꝰ.
Sapientes itaq; babylonis ad melioꝛa
compellimꝰ cum curam et sollicitu
dinem q̃m tibꝛ supplicatꝰ impende
solebamꝰ sol spualibꝰ impendimꝰ.
Sapientes babylonis uelud ꝛ sẽpiorꝝ
mẽꝑcatõne occupamꝰ q̃ studiꝰ
diꝰ supplicatꝰ omnio se ꝓbitꝰ in
dinoꝝ militiꝝ seu iudicioꝝ exo
dacõne suggestiue inclistimꝰ. Q̃m sit
inane militiꝝ profunda mina
ꝛ sine magistro. S. sẽ.

Sed sapientibꝰ introductis adhuc VI
rege addit et dicat et sompni
um narraui in conspectu tuo cor̃
eo solutõnem ei nõ indicauiꝰ
rñi. quid queso ẽ sompnia nisi in
ꝙspectu sapientum nimiꝝ narrare
ꝛ̃ posse ꝙtemplatõnꝰ nr̃e spectacla
ad memoriam reuocare. sagaci.
meditatõne retractare. studiosis
cogitatõnibꝰ discutere et ex earum
rerum collatõne qualitatꝰ q̃ꝰ
nũ nisi q̃ꝰ modꝰ spualiꝝ nodoꝰ dis
soluere. et nr̃e assistentiam ꝑ ꝑtatõnꝰ

mnarū modū spūalū rē inuestigatō
nē uelle formare nōne magnificū sa
pientū nrōz cōmenta nra narratiā &
solutōnem quāmō qñ ea que de hūanis
semō ee ea que de diuinis scire cupi
mus mutua collatōne gtemur qñ ui
ē doctū traditarū disciplinarū modū
ee ordinem dnoz̄ misthoz̄ ut undi
coz̄ ppleq; discute. eo penetrare pne
summus. Si quāō in diuis secretis
de hūana mdiā plumē. frustra
attentē. ee qñ diu in hunc modū q
rē in manū salvoz̄ nr̄ō qđ de hoc
compmō legī. Eo solōnem earū in
dicauim. Nr̄ō. compmoz̄ sane dnō
ostensoz̄ solōnē sapientes nr̄i mi
nime inuenimus. q. scias nra. dilec
pline ut q̄dā tradōnes hūane ad
dnoz̄ secretoz̄ discussionē eo nme
strigatōnem sufficē nō possunt. Quis
enī alterutrā illam q̄stiō dīm de duo
bus seculis vnum p̄sumat. cū dīa ppha
clamante ee reclamante audiat quis
cognouit sensum dī aut quis consiliā
eius fuit. Quis p̄fundentem illā
misthoz̄ ee sēpernaz dnaz de sua pe
netrare sagacitate confidat cū petrū
apl̄m legat. quoīm omīs quē ab ēmodi p
sumptōne oppleat. hoc mō p̄mū intel
ligentes q. ppha sēpenne ppa inēpte
tatōne nō fit. absq; dubio nūq̄ recte
nūcq̄ ppe sēpenna sacra. q̄ fit. absq;
dubio nūq̄ inēpteō fit sī ei magi
stio. qui eas inspirauit. Quod ad mihi
ozī emolumōnem meū p̄ficuū deuōcō
ne qñ in inuestigatōne ee qđ uere de
nob̄ sit omīa discute ut possit
ueraq; ad misteria omīa dīudicare.
Sōnmaz sēpeaz intelligentiā si ad
dnoz̄ iudicioz̄ scias erudiri nolu
mus melius in hoc p̄m orando qñ in
inuestigando p̄ficuū aliqui deuota com
punctōne dīm p̄sunda p̄scrutatōne il
luminari. Vñ est qđ ad ea que p̄sumus
tractare subiectē. dom collega mgr̄ius
& in q̄stem meo daniel cui nom̄ balt
hasar. qui nom̄ dei mei qui hic spūs de
oz̄ scioz̄ in se nr̄o. Ecce spūs deoz̄ scoz

hic dr. qui ad scrupuli mēpetatem studuit
inuenire. In eo sane qđ dū ulti dū sci dīm
ulti p̄fecto excludimur de quib; in psalmo
cantat. Quis dū generū demonia si; p̄fec
to qui hi loco designant spūs scūs hic e
dicit. q. si spūs scūs nō hieno dū sci
nō esset de hoc uno deoz̄ ee dep̄hūdit
ad qm uoce magna dīca dr. Ecce osti
cui te dū phanaonis. et modi utiq; deos
psalmista expellit eū alio loco dicit. Ego
dixi dū estis. et filii excelsi omīs et modi
deoz̄ spūs omīs scūs accipit ut sci ee
possit. Quis ei nra institutio absq; ulla dubitatione est a spū sco. sine hoc spū
nescimus quid ecclesia quo in exponet spūs
eius ee docente apl̄o didicim̄ qui mēp
essat p̄ nobis gemitib; inenarrabilib;
ut g̃ deuotō nra possit uera ee exposit
hunc spūm hic si g̃ p̄daniele uera de
uotō intelligi. Verte de eo p̄ nabug. dr.
Qui hr spūm scoz in semet ipō. si cui spūs
exposuerit quoddam sapientes et quales
uidet esse sapientes nō ee. unus
quo dicat daniel hoc loco cor collega ee.
alius quo dicat eum esse ad esse scdar
neseio quo collega eoz̄ existat. illud aū
scio qđ spūs ille q̃ daniel fuit sēpe tesi
monia acceptat spūales effecit. spūalis
autō dīudicat omīa et ipe a nemine udi
cat. Spūs ei solet omīa scrutari. eo q̃ plum
da dr. Si spūalis dīudicat omīa si spūs
scrutat omīa g̃ eadem ipa q̃ mūdana
philosophia. g̃ eadem ipa que eternā pu
denciā si omīa g̃ ipa q̃ quelib; p̄tā doc
na solet namq; qui spūalis est omīa dis
cute ut possit omīa iudicare. Audi dem
q; quo spūalis ille omīa i sapiā sua tem
ptauit ut omīa dīudicare possit. Vedi
mō cor meū ut scirem prudentiam
atq; doctrinam erroresq; stultitiam atq;
dementiā. Vide quo iste uenat. quo scruta
t. nō solū bonos morest. uim q̃ errores nō
solum prudentiam uim q̃ stultitiā. Vere ii
deuotissimi ee tam bona q̃m mala in omne
platōem adducē omīa inuestigare oīa
discute ut sēpne et possit omīa dīudi
care. hoc utiq; ut deuotō et inuestigatōe
et p̄scrutatōne cum babylonis sapientib;

aliqd eōe nr mlto dicat ex eo eoz collega
ee. differunt tñ ex intentōe. Nam vā
denoō do etnal uanal acq; pñal non
ad h; mueligar nr el inhereat ul i ei
ullam fiduciam ponat. sz ut eal diudi
cando quincat. ysinter acq; odemptet.
Daniel itaq; nr eo mūdi sapientel per
mueligatōnē eadem uia curruō. ām
ul p intentōnem ad eandē ertum non
pngimus. Recte vo daniel eoz collega
dr. quib; in studioz suoz discursib; nō
ulla ex pce ouunicare uidet. Quibus
denotōnis studijs mlisse debeat qui
occultoz reuelatōnem dīne ep

VIII Donec collega ingressus est i eccl.
ospectu meo daniel pndat ex hijs
nr arbitroz qō daniel iste modo ingre
die de ereoz ad ereora. ereuit ē
qñ denotō nra meditando diudicando
orando. sollicita ē de reb; ereoz. Ineri
ul qñ eisdem ereeuit nr studijs occu
pata est eo sollicita p rebus meioz.
recte cū hz prude uxa coram dō eo
ram hoib; in sermone eo ope. coā dō
in cogitatōne eo uolumtate. sēl itaq;
ex data nra ad udicū reuocare eo pro
hijs dño supplicare h; z danielem ereūs
ex. cogitatōnes uolumtates affectōnes.
intentōnes alta plerutatōne rimari. z
p hi in ozone oppugnat h; ē danielem in
tus mozari ut h; z danielem ereuit ēe
tam melioza q; ereora una sm hūanum
udicū pnsare eo h; z danielem mentis ēe
tam iusta qñ ulla. sm udicū dīnū esti
mare. qñ inē una q; opa que agimus
qñ mē uelia diem q; subeat ereminā
tōne pensam quid de nobis hoies sen
ciendo qō sentire debeant. si utāl intē
tōnes. si sodalis cogitatōnes si pua
affectōnes uidem qñ magn h; agimus
qñ danielem ereuit tenem qñ aū stu
diosa discussione ereē qualē opa ur
dā nra in ospectu dei udicendē. q euē
sm udicū hūanū una uidendē qñ hi
studio cū magna denotōne mlisse da
niel ur mentis inuentē. quid itaq; est
danielem ad melioza inuitare ut in eadem
denotōne in hijs que discernenda sūt

ur q̄renda cum de ereoz: qñ de mei
oz ad dīnum udicū recurrere. Ec
hic sepe dū sapientes nri in compmoz
inceptatōne deficiunt dū studiose me
ditatōnes dū intime plerutatōnes
dinoz udicōz archana dinoz mlioz
plunda penetrare plimmur ut possimus
hic magn sepe no mentis p hi defectū
ex qō tuo defectu admonita adsenet
ipm redeat in firmitatē suam diligen
cius attendat. ec sū di aduocatio sm hi
possit plenī agnoscat. Incepto cūo ex
infirmitatis sue ostātōne gemēs sus
pirare. plumpōes suas arguere et de
pbis studijs pius in amē plumpta. nā
de sola dīna reuelatōne spīne ec denotō
nis studio penitus mlisse ec h; ē da
nielem posse sapientes uitare. Quia
uirtus uere denotōnis sic que situm
dei facit que animum hūanū deo

IX Donec collega ingnit coniungit.
ingressus est in ospectu meo da
niel cui nomen balthasar. balthasar
capillus capitis inceptatē recte g̃ da
niel balthasar dr. quia mentis nra ex
uera denotōne adornatē. ex uera de
notōne ad oīem pfunditatem sub
tiliatē. si in hoc loco cum daniel bal
thasar dr aliqd ad hoc ostendere adum
gitē. uti ur arbitroz ad pfundioz est
intelligenciam puocauit. Daniel mgr
cui nom balthasar sm nom dei mei
illud aūt hoc loco pmone iam nolum
ex multa sepeāx loca inceptum aliq
ur pbrium sonant uxe hystoriam que
cū mistice discussa rectum ad locū
et uxe spiritalē intelligenciam. nil
qō daniel a rege sm nom dei sui bal
thasar dr. quid aliud ex ydolatriam
uxe luctam sonare uidet. si sic. hy. gg.
dicto. sepe rel quelib; p hystoriam u
cul ē p ligatōnem culpa sic aliqñ rel
gesta in seo causa damnatōis ē in
septo aū pphia futuris. nam cū de re
gis dauid culpa dū de uxie innocentei
a exactatoo dū p adulterium dauid
xpm p uriam innocentem pfin u
dicium inceptam uoluisse. quid itaq

p̄ esse ñ ist̄um dam̄s celestinus quā-
uis a mūdis dici p̄ōt. si uerbis p̄ter
mistrum quā dam̄s sacerdos quā
uis infidelis inuenē. q̄ñ & ille p̄
unte culpam p̄sone signat innocen
tiam ex ore ille p̄ unte innocentiam in p̄
sona exp̄mit culpam. utile namq;
sacri eloquii lectionis translatas narrat
ue uentura q̄ p̄mat sic in tō rem q̄
probat ut ei in mistrio cōueniat. sic ge
sta damnat ut hoc mistice gerenda p̄cludeat. sic & hoc loco sane q̄d
uis hystoriam ꝛ replyñibile uis mi
strū p̄ōt gñdabile ad exp̄nie. cui no
ñ inquit balthasar ḡ nom̄ dei mei
& p̄ regnum p̄sonam regis uere cō
telligimus animū q̄ ālo dicat dñm
suū u xp̄m. nam q̄uis p̄r ex ore filius &
s. s. ueraciē sic ut id q̄ deus p̄ filium cū
sin q̄dam dicendi modū recte religio
sus q̄libz suū ee dicat. cui nosse in
gruum cui gr̄a p̄uentū se meminit
cui deniq; p̄sone se agnoscat familia
ri inhere. p̄ in carnatōis mistrium ex
communione nate si uo balthasar caph
nul capitis inep̄tate uideam̄ ni q̄ mō
& nom̄ xp̄o congrue uideat̄ ut q̄ mō
sim dei sui nom̄ mistice daniel uito
nō cupiē. genus aū q̄ exp̄nd unri ꝛ
apud uo xp̄i deus semi ablz dubio
q̄d ēuitat deus p̄ceptū ē omnū creatu
rū semi nouum q̄ p̄sona p̄cil p̄ceptum
ē abaz in ēuitate p̄sonat. ex q̄ nul
sin alū ex alū modū dicat̄ p̄n
cipū hinc ex ubi utrobiq; tū tam ō
gruenē q̄ uitat̄ p̄ōt p̄ncipū dici. q̄
ḡ p̄sona p̄cil p̄ncipū omnū ꝛ unte ex
capite delignari p̄ōt. sic ḡ dei dignus
p̄ filiendinē dr̄ xp̄s. s. cur p̄ filiendinē
filiꝰ ē nō dicat̄ hui capitis capillus.
capillus de capite oriē ex xp̄o de p̄re
gñat̄. p̄ūs d. ad. m. b. m. e. t. c. h. ge
mm te caput capillo ornat̄ ex p̄re p̄ xp̄m
clarificat̄ pat̄ mat̄ clarifica filium
tuū ut filius tuus clarificet te. uidel
ete q̄m uultis xp̄r balthasar hoc ē cap
illus capitis dr̄ q̄m ūm dei pat̄ filiū
catholica fides uat̄ confitet̄. nōne
ex nos sm̄ hi si nom̄ accipim̄ q̄n a ꝗ
ex p̄ xp̄m optinem̄ ut mito filii dei
dici debeam̄ fidel aut nos apl̄s filii
dei sim̄ ex nō dū apparet quid erim̄
hinc ē p ex qui nolunt carne gerere no
uito uerit hic in cotidiana cōne di
cim̄. p̄r. n̄r. q. e. in celis si g̃ xp̄o gen
ē facit balthasar dicit p̄ōt q. cum pa
ter filius ē aut nō & uere xp̄ianus fi
dem nos nomen balthasar dicit ꝗ
sin ad optim̄ gr̄am hinc eidem dei pa
tris filios adoptiōis nō cū omnes aut
hoc nosse ē ut honore dignus sola
deuotō ē que eos dilect. sola deuotō
filios dei facit hic itaq; deuotō mdm
ele intelligē. vide q̄n recte balthasar
p̄ esse dr̄ p q̄m quibz in filiorū
libertatem ad optetur. quid aū aliud elb
deuotō i feruida mentis in dñm dilec
tatō dilectō. caritas aūo dei diffusa
ꝛ in cordibz uris p̄ sp̄m scm qui datꝰ
ē nobis. recte g̃ deuotō capillus capi
tis dr̄. q. q̄ de sūmo omnium capite
p̄fluere uidet̄. dū de sūmi p̄cil i sp̄
ratione p̄catur. recte balthasar dr̄
qui i modū capilli sūmo omnium ca
piti inhere uidet̄ p̄uidit ut arbitror
ex his q̄ita sic utile uere deuotōis
que filiū dei facit que dum hūanum
do cōiungit eo cū eo q̄ unus sp̄s
est. Quod maxime sub exp̄r orandi
tempore solet intellectualis sen

Israelis daniele sub aperi-
tore oram p̄ compunctū loquit sic
ubi sibilla futuris ostendit. q. compunctum inquit coram p̄ loquit sic
modi coram daniele loqui
e multorū que diuine eruditi capiunt
sub exp̄r orandi maxime solent. illuminari gr̄e lumē accipe ex ex ē in spū
one multorū p̄fundā penetrare ex
tentia mentis compunctōne animi le
uat. mūdat. et peudubio quāto purior
redit tanto facilius tanto p̄fundi
illūat. hinc ꝛ q̄d balaam deserit
p̄ bellat. dicit auditor sermonis di
qui uisionem omnipotentis intuitus ꝛ

qm cadat et sic aptime oculi ei ad;
qd dr qd cadendo oculi aptime. i qr
mte ozandi sepe intellectualis sensus
apie. Solemus nos sane in tam to
to orpe sepe prostnere cum volumus
attendere orare qntu ḡ ad exponem h
the spectare unde oculi ei ad cadendo
aptie qm unu revelantis gre accep
dum se in ozonem plime. Si aut ea
dem tua multice delecte in eandē
sinam gerrere unde. quid em cadere
i terre nec ipm et pozu tuoz recordatō
ne humiliare et ex ea electione ordi
nem deprie si animꝰ sepe du semet
ipm i hunc modu deicit in maoz
gu relurgit. qz unu oculoz tuoz ei
dendo recepit. quos male erecti cla
ubat tenebat. possimꝰ tu dice qd hoc
sit absq; dubio eade blandienti culpe
sentire. Sedm aut qz no mi tuu qm
et multitudine revelatoꝝ tuaꝝ se
attollunt promittunt aut qm ei modi
simile et dignu dei iudicio cadere ut
deignant sipbne du ḡ i culpam la
bume stundie. augumte. ignoci pe
grime pgrati illuiate. ti illuiati iem
sipbime sipbiendo unu qd recepant
amittunt. Illuiati itaq; et elati iem
decunt. lapsi et humiliati iem et
iem illuiant. hanc eadendi relurgē
di qz uicissitudine sepe alternat. et hꝰ
alternandi modos multitudini mistum
qz frequentat. omnes aut hanc alternandi
glie cudine pellimo tandem time dei
dumo de quib; ostat qd spitaliu ha
rmatum gtum no tam ad suam qm
ad aliox utilitatem acceperunt. horum
absq; dubio balaam typum et sinl
opib; gellit. hoz ppetatem in suis
ubi explicit cum dicat. Dicit audito
sermonu dei qui ulionem omipotē
tis udet. qui cadit et sic aptime ocli
ejus. Quod scire scie debeant spi
alib; studiis sub seruire et deuo
tionis vere lucris militare.

Ad uc ad id redeam unu deg li simꝰ
illud p certo tenem quod multi
sepe sub ozdine tpe unu revelan
tis gre suscipiunt et qd ad eimodi
gnum multi et utice deuotionis pfici
unt. hinc e qd et a daniele sompt
uu sui mepcium cum omi fiducia
exigit cum die. balthasar precepi ali
ozi qm ego scio qd spm deoz sanu
habet mte et omne sacramtu non est
impossibile tibi ullo nec sompnioz
meoz qua vidi et solutionem eoz
narra. In quib; ubi illud. primo nod
qd dr hi loco precepi ariolozu et sipp
tis deitis et collegis eoz nec eoz tm
si aliozu babylonie sapientum. me
celaret utiq; scia aliqua sem utilis
et sin necia. aliqua no sic ars ariu
landi est omno publica. si g hac que
absq; dubio time pbile pot va deuo
to ad aliqm uicis ulum qde et in
eis quadam spialis milicie precipuum
exercere qm ad modu hinc et arte ario
landi possimꝰ colligere quid time de his
facendo e que possimo ee utiles et bone
nam uc ecia timeam rone time dam
ei precipue no quelib; pbila scia deuo
tu seruire cogit qn ex ei solidatione
huanis erroz plenu agnoscit. gn ex qn
ei retractatione animꝰ humiliat et mundie
et mingit et ad deuotionis studia mili
gat. time pbila quelib; scia deuotionis
sub seruit an a semet ipo tempta exi
git que in hi studiis in epcis pdere
et lucrari quin ex equatione colligit qntu
spitalib; studiis insudare debeat.
qui tantis in epcis qn; se inundasse re
tractat. sic itaq; daniel deoz sapien
tum collega intelligat uc in eis quadam
spialis milicie precipatu eqestris u
re tenere credat. debent g quelib;
scientes scie spualib; studiis sub ser
uire et nisi ad uere deuotionis lucris
non multum in sint exercitii pfunde.
qui g scientib; scis imprimis militi
nis qui studioz nroz impetuositate
deuotionis ure exercita uehementi cu
pfecto qui precipuu doctorem daniele
deiecit sutie et pellimi. ti attendendu
qm sit malum bonis et scis abuti. et
eas abusione meliora studia pduci-

172

qñ ex deuotõnl offõ pñs quelibet
scia deb; eo solet in vnl usul deflec
ti. Qñ sit utile sñme deuotõm sñ
mam curam impendere. xvii

XII

Iure deuotõ vnl studiõs añtendit
iure ùo malis pnepaẽ. iure dame
in mẽ oñl sapientes babylonl pa
mãẽ gradiẽ. si ualeãt gstare qd p nab
ugẽ dr. scio qd spñs deus sõãi habeãt
mte et oñe scam tum nõ ; impẽ
é. nõne hñe sñe concordare undẽ
si recte pensẽ qd ex ore ũtatis au
diẽ. Añ dico nobis quãdo exurget pe
tis credite ex acceptatis et fiet uo
bis. uem añ et plena deuotõ nõ ; q
attestatõm ũtatis credẽ nõ põt si añ
põt credẽ põt pretendo et credendo op
time fiat tes sñme deuotõm nllm sa
cram tum impẽ si opteñ põt exhide.
Recte g añ arbitrium ex ũtate deuotõ
nis optime uitẽ qd ei impẽ nõ esse
ũtatis testimonio comprobat. vilionis
inquit sompniorũ meorũ ql uidi et
solomõis ea; narra. optem g studiõ.
genus t sñme deuotõm sñmam cum
impendẽ et qd nllm sacram tum exhi
demonstratam vonem sit ei impẽ
uxta regis uaq; nabug. exemplum
danielem ut in quibus; sapientibus
nihil pretermi oña studia oña exerci
a nñ uere deuotõnis lucris subser
uire cogam. et sñe pcul dubio non
frustra attendum q quod de dñi mi
sñi cum dei adiutorio ex ei officio
utilẽ plurimũ. ; nunc uisionis ordi
nem prequam spñalis; intelligentiam
sensum saltem sm mozalẽ edificatõem
maioribus ingenii maiora relinquentes
pertentẽ. De exemplandi in ny qui
te et qd sñe undẽ res in suo ẽ
atq; alia in sola rõne ut sñma ũtate.

XIII

Visio inquit capitis mei in cubili m
eo undebam et ecce arbor in medio
terre et altitudo ei nimia magna ar
bor et fortis et pertingens
celũ aspectus illius erat usq; ad ẽm
nos uniuse terre. Folia ei pulchrima
et fructus ei nimi. et esca uniuso
mnia subẽ eam habitabant. alia et
bestie. et in ramis ejus habitabãt uo
lucres celi et ex ea uescebat oñis caro
us a filiozibus patet. Visio capitis ;
intelligentia mentis ẽ. cubile añ ra
tionis ordis occũ qs studiose quietis
visio capitis in cubili dñi exponẽ
qñ sñe studii sui seruet ocia adiuten
tis exemplationem mentis humane di
uina sue exhpreatõne sublimat. undebam
indo et ecce arbor in medio terre. aliud
ẽ undere vel hñal in suo ẽ atq; aliud
ẽ undere hñal t sola rõne ut sñma ui
tate. Aliud ẽ eal unde cui qs impa ẽ
ria et longe aliud unde eal in sola ra
tionali. aliud ; unde verum sublat in sui
gnibus et exhibẽ atq; aliud unde singlas
in sui in dundul. istud ẽ sensus seu
imaginatõis illud ub pmũ ; tionis et
contemplatõis cum ueraq; inde adunti
tem quandam veri cõsideratõnem exhi
bẽ. et ad mutabilitatis pulchritudinem
speculandam dñi sublimat et ei
modi exemplationem exemplatis qz
dulcedine delectabiliter rigat muta
bilẽq; reficiẽ. undeo sepe in dñi sñi
nine quoc ut cui modi rẽ gñã operat
ur ẽ. inconcussum qz teneo ñl hoiũ
omnium que sñme discipulis ordo unani
mitatis qz pulchritudo exigit pene pos
se deẽ. v. g. undẽ exhibẽ ẽ homi
similiẽ et malos. et in homi alios alios
meliores. alios optimos sic et in malis
alios alios peiores. alios pessimos. vi
deo nllo qr ex alios malos ẽ. et ma
los pleniare alios malos ẽ et malicia
am in pfectũ desiderẽ. Alios añ ad tem
pus desiderẽ. et iterum ad malitiam redire.
Sic edificatõ undeo alios homos ẽ et ho
nos plenãre alios in reemptabiliter
cadẽ. alios post lapsum ad homitatẽ
redire. De hac. vi. rẽ grãe ẽ undẽ
sp nabug. in dei lumine exemplatis.
qui ei p similitudinem ostendiẽ. ht
postqm ad se ipm redire seu mutabi
lem et miserabiliẽ undebat mutabilitatis
pulchritudinem talem exigẽ talem oño
de ẽ, qui esse ei et nescium se ipm

le ꝑm talem ee. uy ellul hoīl ꝑmagi
nem in se ipo gestare qui de tanta
sublimitate subito caderet et in imi
du uenret eundem eū ad ꝑstinū sta
tum redret. hoc ē qđ arbr magna
ꝑtat in altum egđ erigīe postmod
ablendīe. et cū radicel ei in ẽm vele
mane. eū ẽm reparee. videam g7
ee nol7 dilemul ab ipo qlis sit arbr
ista ipe udic. uy quo in ecclio uy po
tuo ee. que tanta uy talis sint. De
magnitudine gre mentis post mo
dum ellune et in tanta plenitudie
gre qđ soleat ee caul ruine.

Videbam inquit et ecce arbr magna
in medio ẽre et altitudo ei nimia.
qđ intelligim ꝑ magnitudinē ar
bris in imensum robur uirtutis. nōne
et magna illa arbr que plenitudi
nem gre. et fortitudinis accepio se
phamul inquit plenul gra et forti
tudine. Ecce arbr magna sunt. alti
sunt. et in medio ẽre sunt. ad multit7
magna se dilatabat ꝑ altitudem. ad alta
se erigebat ꝑ sublimitatem et in su
mul stabat ꝑ intentionem. ad for
titudinem se extendebat ad sūma se erige
bat. et in metipsis fixa manebat.
In magnis sunt ꝑ excelsū. t sūmis
ꝑstudū. in metipsis ꝑ deliciū. qz
g fortia agebat magna arbr erat.
qz ultima uma deliciabat in medio
ẽre erat quia de sublimibz sibi uide
bat altitudo ei magna erat.
magna inquit arbr et fortis et ex
cellens ei gemens celum. Ecce arbr
magna. arbr robusta. arbr ꝑcera.
q magna ad uma agenda. fortis ad ma
la colletanda. ꝑcera ad sublimia co
templanda. magna in actibz. for
tis in collatiōnibz. sublimis in uolu
tatibz. attende qm altitudo eius
ꝑcellat ꝑ celum tangebat. ꝑcellat
ei celū tangebat qz uirtus magnitudīs
ei. et sublimitas celestia celestia pe
netrabat. ꝑcellat terras et alta su
is et altitudo ei ꝑcera sunt. vere
magna altitudo sunt que se sūmis
et celestib; imersit. eligit terras in
hui ꝙfirmatōne arboris quid amplius
inuenis magnitudinem fortitudinem
seu ꝑcellitatem. q magna inquit arbr
et fortis et ꝑcellat ei ꝙtingens ee
um magna arbr sunt que uertisse
dicit ꝑcellit et in omib; inquit mistruc
cul sum. scio hūiliari. scio et habun
dare et penuriam pati. omia possū
in eo qui me ꝙfortat. fortis arbr fu
it. que fuisse dicit ꝑcellit. nō timebo
quid faciat mihi homo. si consistant
adūsum me castra non timebit cor
meū. Si ꝯsurgat adūsum me plium
in hoc ego sperabo ꝑcellis arboribz ꝑcera
sunt que dicit deisse non dubitauit. et
ꝑcelli sapiā omis qui sunt ante me
in uerbis. et mens mea contempla
ta ē multa sapiente et didicit. ꝑ
cellat ei celum tangebat que uis
cie dicit ꝑfecit sapiam loquntur inter
pres. sapiam uo ē hui sēli inquit
pnci pū hui sēli qui destruunt. Si loq
ū dei sapiam in multis q ablandi
ti ē qui ꝑdestinauit ante sēla in gla
nā. qui nemo ꝑncipium hui sēli
cognouit. si unde quisq hoc audi
it uel legit si forte altitudo tua est
magna unde inquim et diligenter
attende ne forte sit nimia. hoc fort
in hac delectata arbore reprehensibile
sunt. hoc fortassis sic euenit q exercitio
qđ eius altitudo nimia sunt. et alti
tudo inquit eius nimia sunt fort
te nabug. qui ambulabat in magnis
et mirabilibz sup se. et hoc
ei fortassis exercitio et causa ruine.
fortassis nabug. altia sapiebat7
recto altitudo ei nimia erat no
li inquit apls altū sapere si time
sicuo cui quo mel inuenim come
dis nō si ei tonū. sic qui scrutator
ē magestatis opprimet a gla. al
ciora gl te ne quesieris ne forte
ꝑcellat tua sit altis nimis. Scru
tator maiestatis ꝑfinit altitudinē
uenti opprimet a gla et sūam lue
cationis merebit arbr cui altitudo

nimia. nonne eiusmodi arbores alte fuerunt et iuste succidi meruerunt qui cum cognouissent dominum non sicut dominum glorificauerunt aut gratias egerunt sed euanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est cor eorum. De auctoritatis magnitudine mentis postmodum ruiture.

XV

Sed audiamus quid te hac arbore dicitur in eo quod sequitur aspectus illius erat usque ad terminos uniuerse terre aspectus huiusmodi arboris usque ad terminos uniuerse terre porrigitur. quando nominis eius dignitatem qui eiusmodi morum est similitudine propinqui. et morum dissimilitudine longinqui pariter uerentur. auctoritas quoque eius tam a bonis diligitur quam a malis timetur. nonne illius aspectus usque ad terminos uniuerse terre prominebat de quo illius sine ueritas constabat. xpi bonus odor sumus deo in his qui salui fuerunt et in his qui pereunt. aliis quidem odor mortis in mortem. aliis autem odor uite in uitam. nunc et illarum arborum aspectus usque ad terminos uniuerse terre dilatabatur. de quibus uerasciter dicitur. In omnem terram exiuit so. e. et in. t. or. t. u. eorum. Sed et sin alium quendam sensum arboris nostre aspectus in nobismet ipsis usque ad terminos uniuerse terre patet. cum iam unumquemque nostrum proprie uirtutis experientia nec in magnis nec in minimis latet. Si enim per arborem uirtutem. per aspectum arboris noticiam uirtutis accipimus. cum iam in singulis rebus quid possumus. multo studio. multo exercicio didicerimus quid aliud quam arboris nostri aspectum. usque ad terminos uniuerse terre propalauimus nonne arboris sue aspectum usque ad terminos uniuerse terre propalauerat. et uirtutis sue experientiam per omnia iam ceperat que de se ipsa illud quod et superius iam posuimus uerasciter asseuerat. ego enim didici in quibus sufficiens sum scio humiliari. scio et habundare. ubique et in omnibus instructus sum.

XV

Adhuc addit. De multitudine scientie mentis ruiture et in tanta scientie plenitudine quid esse soleat cum ruit.

De hac arbore. folia eius pulcherrima. et fructus eius nimius et esca uniuersorum in ea. In foliis uerba ne. In fructu scientia. In esca doctrina. os enim sapientis ornat scientiam fructus hominis sapit. et pascit. et scientia spiritalis spiritalem. esuriem per sacram admonitionem suauiter refecit. folia itaque pulcherrima sunt. uerba diserta. fructus copiosus. sensus eruditus. multiplex intellectus. esca uniuersorum est plena erudicio omnium. discreta admonitio singulorum. folia uerborum pulcra ut arbitror illa arbor habebat. et bonorum sensuum utiliorumque consiliorum fructibus habundabat. que uerasciter dicere potuit. qui me audiebant expectabant sententiam et intenti tacebant ad consilium meum. uerbis meis addere nil audebant. et super illos stillabat eloquium meum. fructum copiosum illa arbor habuit que in ueritate dicere potuit. mihi autem dedit deus dicere ex sententia. ipse enim mihi dedit horum que sunt scientiam ueram. ut dispositionem orbis terrarum scientiam et uirtutes elementorum initium et consummationem. et medietatem temporum ac uicissitudinum permutationes et consummationes temporum. morum mutationes et diuisiones temporum. anni cursus et stellarum dispositiones. naturas animalium. et iras bestiarum. uim uentorum. et cogitationes hominum. differencias arborum. et uirtutes radicum et que sunt abscondita et in prouisa didici esca uniuersorum nonne in illa fuit. que in hoc ipsum se debitorem cognouit. cum dixit. grecis ac barbaris sapientibus et insipientibus debitor sum. nonne esca uniuersorum in ipso est qui doctrina sua omnes edificare potest. nonne escam uniuersorum in se ipso habet qui per spiritum consilii. qui menti eius presidet. et per gratiam discretionis qua pollet quacumque temptatione circumuentos. quacumque tribulatione oppressos salubri consilios instruere et blanda admonitione erigere sufficienter ualet. nonne similiter et ille quantum ad semetipsum attinet omnium escam in se ipso inuenit que quelibet sancta desideria nutrire. et ad quelibet bona opera animum suum inflammare propriis meditationibus et spiritalibus theoriis nouit quociens et quantum uoluit. Sed sicut superius innuimus de arboris altitudine. uideamus ne forte et hoc in ea sit reprehensibile quod dicitur fructum nimium habere. non enim dicitur qui fructus eius multus uel fructus eius copiosus. sed fructus

foliis fructus uestitur.
et uerbis compositis sententia ornatur.

cuiſ mq̃ nimiuſ ſeruꝰ nimiũ ar
gmo qui dicto ñ rebuſ ſuppuacuiſ noh
ſeruare multiplicꝫ. aliud ē impetime q̃
rere impſſibilia q̃muſ forte ſint utilia.
aliq; aliud curioſe inuelligere inutilia. q̃
uiſ ee ꝑa ſint ꝓſſibilia aliud ꝑtinet ad
alicuius nimietatem. aliud ꝑtinet ad
ſeruꝰ ſuppfluitatem. ꝑſumptio in q
phendibilium ꝓhibꝫ cum dr altiora te
ne quaſieris ee fortiora a te ne ſcrutabis
q; que ꝓcepto eſt deuſ illa cogita ſẽp.
ſi; curioſitaſ ſuppuacuiſ reꝑ rephendiſ
in eo qd dr. In rebꝰ ſuppuacuiſ noli ſeru
ari multiplicꝫ ee in plꝰ optꝰ cuiſ
ne ſint curioſi. Vulgariſ audire de arbori
bꝰ que eiusmodi ſunt que ꝑſumptuoſ ee
curioſitatiſ audaciam tempare uolunt
q̃ in ſepe ſimiam ſuccidiſſe memorant. mul
oſ rũ nimio ſuppluentio ſuſpecto illoꝝ
ee inuidentie detruncꝫ ſeruum illorum.

**De rigore diſcipline quem ſolet rus
tica mens ſepe erga alios exercere.**

Audiuimuſ ꝙ ꝓcedentibꝰ cuiꝰ finis
ſcẽ qui deſignatꝰ ꝙ hac arbore
audiam⁹ adhuc ꝙcꝫtibꝰ cuiꝰ fructꝰ diſ
cipline. audiuimuſ quo ñ ꝑ defectum
ꝑcutꝰ ut in doctoſ inſtruere ut in con
ſuloſ erudire. audiamuſ quo ñ ꝑ diſci
plinam ſoluat ee carnaleſ ꝑmere. ee
ſpiritaleſ ſublimare. ſubꝫ eam ſitientes
aialia ee beſtie. ee in ramiſ eiꝰ gulabam⁹
uolucreſ celi ee ꝙ ea uelcebatur
omuſ caro. ꝑ aialia ee beſtias intelle
hoĩeſ aialeſ mentes carnaleſ ee ſcla
reſ ꝑ uolucreſ accipe ſpiritaleſ honoꝝ
ſtudioꝝ ee ſeꝝ deſideriꝝ alteſ ad ce
leſta uolantes. duo añ genꝰ carnalium
ſolem⁹ rudere. unũ quod qd ſecimꝰ con
cupiſcentie. alterum qd ꝙdo uacuidie
ꝑ aialia uelꝙ intelligimuſ mentes no
ſtras ꝓtinus dedicare ꝑ beſtiaſ mentes irra
tionaliſ. ſi ꝑ beſtiaſ nõ ut ſeras aialia ogrue
intelligẽ poſſim⁹ rationabiliter ut in hoĩe
aialiũ ſola hyene manſuetas intelligẽ dele
ctamuſ recte gꝰ uoluptuoſe mentes de
ſignant ꝑ aialia que ſolo uentri deſer
uiunt. recte ſuſ mentes incunde deſi
gnant ꝑ beſtiaſ que dente ee ungue

deſeruiunt. De talibꝰ gr recte dr. ſubꝫ
eam ſitiebant aialia et beſtie eo qd hꝰ
mentes ꝑ concupiſcentiam ut uacuidiam
diſſolute uiſte quaſ ꝓſtm debeant rigo
re diſcipline. Recte in ramiſ et q̃ ſubli
miozꝰ gulabant uolucreſ celi eo qd
ſpiritaleſ uiri et celeſtiꝰ deſideriſ accen
ſi muto debeant et in auctoritatem e
rigi et digno honore ſublimari. Subꝫ
eam inquit ſitiebant aialia et beſtie
in ramiſ eiꝰ gulabam⁹ uolucreſ celi. gꝰ
beſtialeſ in unuſ eo hereebat. gꝰ ſpiritaleſ
nõ in alta ſublenabat. diſcamꝰ plati uiri
diſcamꝰ hinc quid facẽ debeamꝰ. diſcamꝰ
in q̃m in diſciplinatoſ mꝰmoreſ ꝓmere.
bonoſ attollere et honorare. Quod q̃d
hoc genuſ monſtri eſt qd nũ tempo
riſ arboreſ. urſoſ et leoneſ ut alias hꝰ
qualeſ beſtialeſ mentes portant in ramiſ.
uolucreſ nõ celi et eo quelibꝰ nolatilia pen
nata ee conditionuſ ſua creatoriſ qꝫ inſti
tuit ꝓmuſ in unuſ quociens ipſe ego
uidi uidensq; ingemui impiũ ſuppꝫ
altatum et elenatum ſuppꝫ cedroſ libani.
quid queſo ẽ qd faciatiſ qui eiusmodi ꝺꝛu
ta beſtialia corda in ſublime attolliſ
et uelud in dere ſuſpendiſ. ſi ule eoſ
diligiſ cur eiſ nõ pareiſ. quid aliꝰ
eiſ aliud q̃m ruinã ꝓtiſ dũ eoſ ad al
ta ſuſpendiſ et q̃ in ramiſ portatis.
quid aliud quiſq; ſuo ſublimatoꝝ ulꝝ
eiuſ ſubiuſoꝝ deſumuſ ẽ niſi ut in ipſo
confeſtim ruine ſui qz elenauſ alteriſ
mine. q̃lenꝰ uolucreſ celi in ramiſ
locum q; teneant in ſummiſ q̃ſ ſubla
uare pena ſuaderiſ. beſtie ſub ramiſ lo
cum teneant in unuſ et qui ꝓnoſ uni
cuiſ hinc ꝑ appetitum eternuſ diſpenſã
nem ſeruiant pie ſeruitutiſ et mire
ſyuuatõiſ. ſubꝫ eam ſitiebant aialia et
beſtie. et in ramiſ eiꝰ gulabam⁹ uolucꝰ
celi. et q̃ ea uelcebam⁹ omuſ caro. q̃
illa tame omuſ caro uelciſ cuiꝰ utuꝫ
q̃emplu⁹ omuſ edificam⁹. cuiꝰ conſolatõ
nibꝰ omuſ ſonem⁹ cuiꝰ buſicieſ omuſ rete
am⁹. cuiꝰ conſiliiſ omuſ roboram⁹ et doc
ti ꝓficiam⁹. O quaſiſ arbor. o q̃nte ſub
limitatiſ qui ſuorum tante ꝓtonũ laudi.

XVIII

Quod ec hoc ipm De rigore disciplh
quod de hac arbore ne q̄ soleat nīl rn
dē in nobis ip̄il imple rcurra apud se
ui si carnales affectōnes- ip̄am ecce
sub rigore disciplne restringa ecce.
mus ec ogitatōnes nr̄as in mozū ēcū
spectōne occupamus ec p̄ spīales me
ditatōnes oīs sensus nr̄os in tom deli
deriis nuēmus. quod cū p̄ nolatia in
alligm̄ in subtiles ogitatōnes ec quod
p quadrupedia ec ēreptia in carnales affe
ctōnes. p̄ animalia illa delicta que singūo
peccr tōnem. p bestiaf illa que meum
& dē tōnem p̄ tōnem uana ec frīuo
la. & tōnem p̄ncia ec noxia p arborem
uc dem & accipim̄ robur fortitudīs. &
recte p ramos arborū qa intelligimus
ec ecclesia uenerīs & hī ramī mūtorū in
mozū fructus tp̄e sno colligim̄. sm qd
p ppham audiuim̄. Laborēs manibus. &
in. b. es. ec bñ & erit. ec hī ramī sa
lubriū consiliozū subtilium q̄ intellec-
tum fructus p̄dcunt eum p multa ec
punita uentū ecclesia hoīem ad discretō
nis ec scīe p̄fectōnem erudiunt. mul
ta ēm que p mūtabilitatēm ē possum
p experientiam plem ec certi addiscim̄
hinc illud psalmiste. A mandatis tuis
intellexi. a mandatis intelliḡ qm ec eo
qd agit ad maiorem intelligentiam p-
ficit. hinc & qd alibi p̄ scribit. in ī
tellectibz manuū suaz adduxit eos. in ī
tellectibz manuū suaz aliū deduxit ec
qm ad mām ūtatis sm p optm experīa
didicit. certi p̄fectū gradibz diuīg.
p̄na ec parum ēta est illa scīa qm nō
adimat ec confirmat rē experientia ..
hinc & qd p sapientem dr̄ qm nō est
expert pauca recognoscit. nō solum-
aū ec bona que agim̄ uia & ecclia
que sustinem̄. ad discretōem erudiūt
ec ec ip̄is temptatōibz prudenciores
efficiū hoc nos illa nox sapientis ad
monet que dicit qui nō ; temperat
quid scit? uir in multis expert cogita
uit multa ec qui multa didicit enar-
rabit intellectum. ec rami itaq; ar
boris fructus colligit. q ec multo ꝑ

tectum ecclesie scīa multiplicat. ec
quamq; p̄fectōr atq; p̄batōr ec ubiore
fructus gignit. delectabilitat q; pfi
cit p̄fector. aud auc apls est sobrius
ebz. ecce qm p cōsuetudine exercitat
hūc sensus ad discretōnem bom & ma
li. bom sine ec bone arboris rami qu
talem fructum ferunt. ebrietas diuīg
gignunt qm nolatilia esu suscipiunt
ec sublimes cogitatus ad alta suspendūt
qm bestiaf pregrue ec carnis impetus
deorsum p̄munt. puto q ec apls sub
hīs ramis aialia deorsum p̄mebat cum
dicēs. castigo corpus meū ec in seruitu
tem redigo. Qui aū nolūt nolueri ec
hī hīs arboris ramis affricāre sic in lege
dīm nolunt ei ec in .l. e. me. d. ac
n. cognouim̄ g̣ quandam animi mo
rem. Nobis in era hac. prudens q; nos
cueri scīarib; carnis q; desiderīs affidu
aeū impetuositate ogitatōnū inhere
que sursum sunt ntē apls sapite nō
q̄ sup̄ eam debemo itaq; cuncti ntē pa
tē ad ecclesia elevari ec mēnorū con
templatōne sustendi ec rem p̄sb sub
limes nolatus ad arboris sue ramos re
uti. ubi q; amorari timo ec cōmūtari. qd
enim aliud & nolunt ecclia ad ramos-
sine arboris semp redire ec ubi in hi-
tare in ogitatōnes cordis sui ad mag
opimq; fructū ēlidatōnem frequēt reno
uare. ec eorū deum spectōr cultorē in
sistere ec uehemēnis mentis. hinc
qd p salomonē dr̄. oritur sol et occidit
et ad locū suū renitur. intelligencie
enim sol post ortum suū et sub umbra
templatōnis alacrius. rem ad locum
suū renitur ec ad sui deum spectōnem
oculus cordis renocat. ut rem ad alia
ora subleuet. cor enim qd ad sui cōsidā
tōnem obdormit. cito ocemplatōis gr̄a
qm accepto amittit. Recte g̣ de hac ar
bore dr̄. ec in ramis ei quiescamus uolu
cres. ecclia ec qd deum spectōnes mentis pcep
ne immigrare debemus. ecclia custodiam
sui. Ecce iam audiuim̄ quid de hīs ar
boris sentire debeam̄. nemo enim putet
me credere nabug. regem tale fuisse.

qualem me audiat & mistica figura
debeat. ut cum in sua persona talis sit
si & sua persona talem utrū p̄figam⁹
& in ulla arbore talem designam⁹. si
mysticam meam despōnem p̄sequim⁹
& inventum fortassis in ea qd̄ iuste mi
remur nec solum qd̄ admirari debea
mus nec vnde timere debeamus.
Quod in quolibet iustum sit semper metū ruinam time.

Audiamus adhuc quid de hac arbore
dicat. & quid alias timē debeat dis
cat & ingemiscat. videbam in visione
capitis mei sup̄ stratum meū & ecce
angel⁹ dei descendit & clamabat
fortiter & ait sic. Succidite arbo
rem & p̄cidite ramos eius & excutite fo
lia eius & dispgite fructum eius. fugiant
bestie que subtus eam sunt & volucres
de ramis eius. Ve filiis ade. Ve condēnā
tionē qui quidē quātūcūq; p̄fecit. quātū
cunq; ascendit de reliquo potēs secu
rus erit. Si timeat ne cadat p̄fectus &
in sub uno horę momento premat de
tanta sublimitate casus. Recolam⁹ & alias
supius ex mystica arbore deserui qui
peccati nubes. & cur me⁹ agnoscimus
in qualibet cuiusq; licentie fastigio constitu
tis ruinā quātūlibet timere. In mi
gruentibus arboris mutatū modū fo
ciendus in ea altitudine profundita
tem subtilitatis. in aspectus dilatatōe
magnitudinē. ancborū fructus. in pulchri
tudine filiorū. facundiam sermonis.
In electi ministrorū dei in edificatōe.
In subiectōne bestiarū regorem sen
sus. in collocatōne voluerit prudentiā
discretionis. quid ḡ in talibus in
tuto mutabilitatis anchoritā sibi secu
ritatem p̄mittit si nec aliquātūlus timo
rem p̄bet succidit nec ut sepe
dictū. Vbi homo qui semper pauidus nec
ad eum quid futura parat dies. Quod
quid ecclā nos agrie dei dispensatōe
& anglica administratōne discer
nemo tm̄ christianus deum hui⁹ scripture
mādata nō curare nemo audeat de
nec ei iudicia reprehendere cum videat nul

audiat aliquid p̄ter christiane nē ut
de tonem ut sibi videat accidisse. ecce
de celo descendisse & stetisse dr. a
quo successionis series dispensa
tē. Ecce inquit vigil & sanctus de celo des
cendit. cum ḡ audiat hui⁹ spūs minis
trum de celo venire intelligē dei dispō
ne id agi & cum certū legat credē eū
qd̄ multū elaborasse exequi. Ecce vigil
& sanctus de celo descendit & ea homīum cu
ram tam boni angeli cum mali pretiam
sollicitudinem impendunt & nec no
cte h̄ die ab hac sollicitudine se ut ad mo
dicum subtrahunt. & mali ad p̄ficiendū
boni ad p̄gendū inungulant. ita utru
q; recte facit angelus dicit quātō si qd̄
bonus angelus sic qui hui⁹ similem ut de
celo cognouit ut in eis disponit. si
ut ostendit ex eo qd̄ stetit & de celo
descendisse phibet. Quin recte h̄ nom
bonus angelus conuenit quibus sompnus
errorū ut oblitionis ecclā nē salutis ne
gocia nūciū curiose. o solicitudo angeli
& pietatis qui securi simus de se p̄ius
ad hanc sollicitudinē gressus p nob. de
hac angelorū ecclā nām salutem angelus
angelusq; custodia est illa applica simā.
Sone omnes administratorii sunt in mi
nistrum missi p̄ eos qui hereditatē capi
unt salutis. quid itaq; aliud ē ei⁹mo
di angelus de celo descendē ut salutis nē
nūstros curā curare & sin qd̄ in sim
mus dominus discernit ut nunc humana dis
ponit. Recte ḡ dr. Ecce angel⁹ & stetit de
celo descendit & clamabat fortiter
& ait sic. P̄cidite arborem. alia itaq;
sunt que boni angeli p se p̄pter faciūt.
alia que h̄ p̄tinent. nulli oīo sii eorū
dilectōne usquam sunt. bona uel sunt
eorū cooperatōne. mala aūt eorū p̄missi
one. bona ḡ p bonos angelos. mala ad
ministrante p malos. Cum ḡ rectitudis
statum subiecte malū ee cognouit bo
nus angelus arborē p̄cidē noluit. Sup
ēi qr h̄ mag⁹ meritum ut humilitatis bo
nū exigē cognouit nō p̄misit. qd̄ ei
dicat p̄cidite arborem p̄missionē sine
lignee. nō aūt p̄ceptōem nos ei ī h̄ t

spūcib; maligni⁹ obedīa īmuneta. sed
licencia indulta. hī liquidem eos tandē
aliq̄n facē pmittit. qđ eos diu multum
q; delidalle nō ignorauit. hinc ē quod
a dño inde eradicari dr. qđ facil facere
cuiꝰ. nō cū ei in hī perpetū inimicie hī
agendi facultaꝰ occidiē. nocū aū esb-
oīnibz q; magne uocis clamore uti sole
mus. quocienꝰ longe pītꝰ ad mmoē
cere uolumꝰ quid aū ab inimicum dist
ad longiuꝰ qm ipe anglicuꝰ ipe q; ma
ligniuꝰ non tam loci longinq̄tate qm
uoluntatiꝰ dūlitate. hinc ē qđ pdigđ
ille pituꝰ qui oīem lubam suam viuē
do luxiose cum mecetib; dilipalle legi
ē in regionem longinq̄m abuisse in-
elū phībeē eo qđ a pīl liīm bīpla
cito uoluntatiꝰ depīatōne elongatiꝰ
alienaē. sin hinc utiq; modū multum
utiq; simo inē le longinq̄ eam uarueē
ēna sorte distincti atq; distincti an
glī confirmaē in uno. eo anglī ōfir
matiꝰ in malo. anglī deputatiꝰ gle.
eo anglī addieđ gelquine. hecte g; u
gil ale eo scūl sorcie clamasse pībeē
uo q; eo apte dicē intelligi cui mo
di angli et a uno anglo sin remoti ee
uidenteē quib; ugilū sīna edie dicta
ti nō sine forti clamore intimaē. esb
ti cū eo inē uoces quoldam anglos mag
na distancia nō ēre uolumꝰ sed
sic eminenciꝰ dignitatiꝰ dimē decenē
ordinata distīa. vñ i in congruum-
uideē si inē eos aliq̄s clamor celebrē
p̄in dignitatiꝰ eox distīa deuteē. u
ecte g; anglī qui hic maligniꝰ spūcib
temptandi licenciam occasione inerdu
cie nō solum clamasse. sed eo forcie cla
masse phībeē. Ecce inquit ugil eo
scūl de celo descendit eo clamauit for
cit eo sic ait. succidite arborem. Qđ
nil in nos possimuꝰ spūs maligni
nisi per missionē dei.

Duo sunt que impsenti possimꝰ pa
cie colligē. primū ē qđ nō pōssit
nos maligni spūs nisi q̄ncū permittit
temptare sin q; si uirtꝰ omīem uirtutē
suam ad nīm impugnatōem relaxa
rent nemo posset eoꝝ impetum tolle
rare. Cui cū arborem succidē possint
et nolunt. et cū nō in permissi succidāt
p; p̄fecto. q; sii dei permissione nil in nō
in sectatōne plumbi. sed quid in hoī
bz plumbi sii dī permissione qui ante
stante eo. in gregem porcoꝝ sino di
na licencia mitti sinit ī cadere. cū ij
in electoꝝ impugnatōne etiā licencie
relaxē. quātum utilitatiꝰ eoꝝ erigit et
ultricia mēt. que cū humana uirtꝰ e
oꝝ impetū posset sustinere. si tollem ei
arborē accepta diuīa licencia-
statim pcurrunt cōtere. sic solāē nos
in hī apli pauli fidelis unquā ē dūs qui
nō sinit nos temptari ultra qđ pōss
sis. sed faciet cum temptatōne pue
cum uū possitis sustinē. sicut g; arbo
rista nūq; finisset aliq̄. eo de sua uirtu
te nūcumescēte nūquid plumbeo sīna
succisionis diuīa nō accepto. attende
in grandem arborem eo de fortitudīs
sue habundancia nimis plumbeum. Ego
dixi unquā in habundancia mea non
mouebor in eternū. sed statim ex subtrac
tōne gre supuenientis q; temptatōne
didicit quid ul' quātum de se ipo pōss
adūtilis unquā faciem tuam a me eo
scūl sum perturbatiꝰ. arbor utiq; succi
die. qui ipsancie uirtꝰ temptatōnib;
paulatim attenuaē. tandemq; funditꝰ
tollieē. nōne arboris illius robur suc
cisum sunt que dicit. Derelinq̄t me v.
m. vi. o. ep. eo ipm non est mecum
sine uirtꝰ ei subtracta arborq; succisa
ad una trunco. qui ad uni perfectionis
respectum in adulteū et de adultēo
in hominem occidit. Quoniā uīq;
succisa arbor ordine ad sanctōnem
recta ramis pei ꝑre soleat mens
dimē quia utente aīo. humana carne
deficiente bona opa paulatim sub re-
trahunt. arbor succidit. et ramꝰ pedi
t qui uirtꝰ in occulto et utilis opus
deficit in apto. p; g; subtractis uirtꝰ ai
postmodū et tollit facultaꝰ et occasio bñ
agendi. et succiso robore arboris. ramꝰ
q; pedis folia exarescunt. fructusq; de

dilpgie q̃ma defciente ũtutũ ꝓpito
ũcutum q; ꝯcepio ꝑuꝫ gra vñ loq̃ndi
wlle. end ꝫ gra vſꝫ recte intelligen
di ſubtilie. recte quide ꝓfectũ defi
cio ſtudiũ lone equꝯ ſubtilie ti
ndia ſermonis. qz ſtendalizare magis
q̃m edificare audientes ꝑpo omes calh
gio ut ꝯcepio deꝓuati ꝑdicatoris eũ
ei loquti ſimul tacite videat. cur g
hoc ipe nõ facit. pcipi aũ dñs deus
ipe tu enarras iuſticias meas et aſſumis
teſtamentum meum p os tuũ foliciũ g
exercit aũ ex inkmi ſuſpitione ꝓhi
bici loq̃ndi fiducia ut auctoritas ad
mittit. fructus dilpgie mã ei doctrã
contemptus. que q̃muꝫ ꝑ ſenſum ſen
ſibũ utilis forte uideat. ꝑ ꝓximum
ute exemplũ facile contemnit. fructꝰ
dilpgie q̃ impetrata uiriditũ ꝯcupi
ſcentiarũ m curſione ſtudiũ medita
tõis dilipat. et ſubtilitas inuestiga
dis facultas cogitationũ euagatione q
fundit. hec q̃m facile. ecce quo ordi
ne ab alto deuit que unitas exigen
tibus a gra dña deſcrit. que malignus
exactoribus et dña pmittione exponit
recte g de hac arbore dicit exercite
folia eius. et dilpgite fructum eius.
Quo ũ mens ꝓfb ſedam deſcendat
ſimꝫ ſoleat ꝓfectus et ab alijs con
temptus et in ſemet ipam reſoluat.
Sed cum repit homo ũtutũ utilis co
ſilii qz fructum ſumere et tam vi
te honeſtatem q̃m doctrine auctoritas
tam omino nõ hẽ que ſibi iam ei ut ca
thalum obedire ut ſpualiũ ꝑ familia
ritate dignet miſcere. recte g adhũ
ſtit qd adhuc de hac arbore dr. fugi
am beſtie que ſibi eam ſuo et no
uerit de ramis ei. beſtie ſi quid que ꝑ
ut ſibi eam eunt diſfugiunt. q̃m ſub
tecti ipius detrectant et carnales q;
magiſtrum et ꝯtemptum. volucres
celi de ramis ei fuge celi ſpuales aſq;
utilis ute illius in ſanctam hoꝛtã con
ſortiaꝫ declinare. ſtone illius magne
arboris cui ſimilis videtur fuisse magn
ſine omi ortentali et ne ꝓcipuos

ꝑmi. none mq̃n magne illi arboꝛis
umbracula ſimulatꝫ abominabant et
iam ſibi eam ee ſolite dedignabant.
cum de ſe neralitꝫ ꝓfectat. nec adhũ
deridentꝫ me ſimulatꝫ tempe quoꝛũ ũ
dignabar patres ꝓnie cum cantibus
gregis mei. quoꝛũ lucus mamuũ erat
in pro modulo et uita ipa putabant
indignũ. quid q̃ illo maioꝛes faciebant
ſi ſimulatꝫ et cum ullꝫ eũ deridebãt
eo qd arbor tanta eſſet ex ꝓmiſſi
one ſiccula. et a planta ꝓdicꝰ uſq;
ad uerticem ulcere peſſimo ꝓcuſſa q̃m
magna et illa arbor erat cui dñs te
ſtimoniũ phibebat qd hoiem ſim cor
ſuũ imitaꝫ. ſtone ꝓfabant in ramis
eius uolucres celeſtis neralitꝫ de ſe pro
fectas qz innocentes et recti adhe
rent ih. ſtone et tũc temporis de ra
mis ei affugiant cum iam in oꝛone
ꝓclamabat. longe feciſti notos meos
a me ꝓfecerunt ure abhominationem
ſibi et iam. elongaſti a me amicos q
ꝓximũ et notos meos a miſeria. ſi te
apud ſimilis; utentes utrum impleto
ad ſcbie de hac arbore et ligni uo
re ſiccioꝛ fugiant ſibi ihitantes be
ſtie cum ungore aũ fructo. temptationis
q; exhauſto iam non ualet meus car
nalis impetus cohibe ut q̃ſi; irrõna
bilia deſiderii ſub tonſi magiſtrio cohi
bere. animi celi cohitationem a mentem ei
ſublimati inuestigationi uacanti ſpec
tacula tot fantaſmatũ occaſione cur
bati ꝯcepere nõ ualemus. iamꝫ ſimꝫ i
hitantes uoluerem arbor amittit. cum
meditationes ſuas celi aſſuetam mox
fructũ ꝯmutatione ꝯcepere iam necto
q̃ubnia taliũ uoluerũ nos amiſiſſe
ſepe dolemus cum cogitationes nras
ab incepta euagatione reſtringere nõ ua
lemus ita ut unuſq;ſq; uim illud
bi iob recte apud ſe dicit cum fugar
nõ ſuo ſine dolore euolaſſe iam ui
det cogitationes mee diſſipate ſunt
tor. cor meum. Qz ẽ ne lapſi et ab
ſublimi directo dña miſeratõ ſepe ad
primam reſtituit. et ad correctionem exp
ſtat.

ea q̃ ue eſt un magn.

Illud aũo q̃m ꝓuum et q̃ti admi
tõne dignũ qđ dña miſeraõnee q
ſet hoĩeſ ſepe fiducie deſerit. ñ poſſ
talem lapſum tantam q; ruinam pen
tus deſtruc. ſ; adhuc eſſet ſepe ad cor
rectõnem expectat et ad pñam reſer
uat ue ẽ quiſq; talem te ẽe deplũdis
ſi dicat lõtacie et ꝙ pcẽe et longa
nimitatis ꝯtemptus an ignoral q̃ be
nignitat dei ad pñam te adducet qm
ſpei tue radicel mũdũ ꝓdit. ſ; in di
ciõũ ſubzũ archano et q̃ in ſinu ẽre
abſcondit t audiam ꝙ quo in illa dine
pietatis altitudo ſcientatis fine finem
capiat cum poſſ tante diſſipatõis
uaſtitatem ad uñam conſolatõne ad
ad hẽ de hac arbore adiungat. Vinpẽ
unum gerũ radicẽ ei in ẽra finite hoc
ẽ qđ fine dine benignitatis admiratõe
ſi poſſimus ſi debem trahim. qui uber
gerũ radicẽ ei in ẽra finite. uñ poſſit
ut in reparo et ad plenam plenitudi
nem reformari. Vinpẽ mãt ꝯmen
radicum ei in ẽra finite. time arbor
q̃ radicel anellit q̃ poſſ ꝓpetra
ta mala t in deſpatõne ꝓpetrat. alii
ei radicel final arbor amittit q̃ oĩe
corruptõm ſpe ſpdat. et in deſpatõe
cadit. arbor illa radicẽ amiſſa erit
et ſine repatõm ꝯmune corruendo re
manſerat. que ad dñm loq̃t et de uei
a deſpant dicebat. ymmo ẽ miqui. m. q̃
uos ue. mereat. qđ ei aliud ſunt ꝯmẽ
ubi radix hẽ arboris in ꝓpitũ correcõ
nis. oĩe ei opus bonũ et bono ꝓpoſito
ꝯminat. ut in effectũ erumpat. et ad
bone conſuetudinis robur qualeſcat t
firmitat. Vtrius arbor ad alta mitis que i
ſpe dine ꝓpitiatõm nõ radicat. nõ enim
uolentis nz currentis ſ; miſerentis eſt
dei. qđ utiq; ẽ aliud hẽ arbor ꝯmẽ radicũ
ꝑ ruinam remanẽ. in quibz poſſ pcẽi
lapſum pñe ꝓpitiũ hẽ et pñe fruc
tum de dña pietate ſpare. ut cũ uo ſẽ
ciens de dño in pietate audeat et dicat
nõ in ẽnũ ualeat. neq; in ẽnũ gmã
bie. cum eam utatis finem mee recordabi
q̃ multos cotidie undam qui me flagi
cia que aſſidue gmittim ſpem et ꝓpi
tiũ reſipiſcendi nõ abſtinuit et nõ ſolum
pcẽa dimitte uno ſ; omnia que mũdi ſunt
relinq̃re. et ad ordinem et religionẽ uer
te ꝓpũt. Quid aliud ibi q̃ bonũ ꝯmune
radicel retinent. uñ cum tanꝑ miſeri
ꝑ dño bñplacito aduenie ad bonũ ſtudi
um pullulant. alii aũo cum de ꝓximo
admonent mutuũ ſe ad ordinẽ uite religi
onem uenire q̃ ei unanimo aſſirmant
eo cum de pcẽis corruptũ ſe a ſuis uo
luptatibz nõ poſſe ꝓhibe cum ſacerdõtio
pleuant. qui ꝙ ei modi ſunt qui correcõ
nis ſpem ꝓpitiam q; pdidunt. ſine cum
ueteri arbore etiam radicum ꝯmen a
miſerunt. Quo ẽ dr hinc de hac arbore.
Vinptam radicum ei in ẽra finite. Ad ꝯmen
ſtandam ꝓpitiatem mentis q̃z obdurat
que tam diuine aduentum reſernat.

Verum ſane quo uñ ad unũ ſtatum ſta
gricũ miſeri ſepe in deſpatõnem cadũt.
Alii ñ poſſ multa et maxima et diuerſa
mala ſpem uite ꝓpitiam reſpiciendi am
mittunt. de quo et aliud recte intelligi
qđ hinc de hac ad hinc arbore ſubinfert.
et alligem vinculo ferreo et eneo ſũ her
bis que foris ſunt et uere colli cingat
cum ferus pars ei in herba ẽre. cor ei ab
humano ymittes. et cor fere deus et. et hinc
certe ut arbor ꝓpendit q̃uis mala ſ; au arbore
di adhuc q̃m finis diuinus et ſeptẽ mille
tempora mittes ſuper eum qđ ad uñ intelligi
recte ſũ vinculo ferreo et eneo ꝙ pfi
cuus indomabilis ſ; inuictus ſ; in ferro au
dacia. ſũ ere pmanencia. In hiis ẽ eccliã
infima. una ẽrena. quod etiã ñ qdã hiis
ẽre finis una illa ẽrena q̃ unus finis cum
beſtiis cõmunicat. De hiis recte dr. q̃ foris
ſunt. et ei ꝓ foris ꝙrentur. q̃ cõtra
carnalia nõ ad ſpualia ſunt inuena nam
q; una ſunt ſpualia. ẽrena aũ ſunt cõ
na. illa pmanent ad hoĩem inferiorem. illa
ad hoĩem ẽrenorem illa utiq; inuiſibilia.
illa aũ uiſibilia. illa ẽna. illa temporalia.
que ei uidentes aut aſſp. temporalia ſunt
que dũ nõ uidentes ẽna. illa aũ ad finem
illa nõ pmanent ad carnem. ꝙ omnis caro
fenũ et omnis gla ei q̃ flos feni. ei g

deſpuati mentis cepit ad hi̇ infima uoluptatis delinare et qui in herba ire eam nulla deliria licere et eiusmodi obiectamenta in usum duxe. ꝑua consuetudine paulatim in ualescente fit tandem sepe uel in appetitum suu ab eoꝝ amore ut uix nō possit compare. qui g̃ uinculo ferreo mlt̃is ire mentis deꝑuate alligate. qui i carnalib⁹ uoluptatib⁹ amore et ꝑua solicitudie obdurate. et ferrum ceca omnia metalla domare. nec ut deꝰ z audaciam deligna que neminem uereꝰ. neminē horum dat. et qui eis cecis omnib⁹ ē durabilis ire et ꝑpetuam ꝑpetuaciam deligna. iam dixi mus. qui g̃ inferni ignis z ire rigore ꝑpetuo ꝑpetuo obdurescit. qui deꝑuata mis cum ꝑpetuacie. et audacie assuetis delitiis. uitiis. nūne ferreo et ereo uinculo alligat. que q nullius unq̃m ire mille admonitione ab assuetis reprehensionis uitiis. nōne uincla ferrea uel erea iam sentit que nō minus ocius nec ofilius adhibet. et tot g̃ hoc mentis oīo exigi nō possit. nisi ab eo uel aliq̃ ꝑlate qui quoties uolu it hoc genus ꝑpetuū ereum et necessitatis ferreos contingit. ꝑtis sane ꝓcedentiū ẽ utilitas obstinatis. necessitas aut ipsam clausam mentis aditum obfirmans. ad hoc ꝑ ꝑtem accepit in ydolatriam. et ad ꝑ ecclesiam in rebellionem. et semꝰ quid q nō sufficit quibus dā ꝑtium suoꝝ monitis uel mandatis obedire. si eam nō possimus coꝝ mitigata deinde rebellare uel omnino mitigē. z facile obedire. et epis rebellare et ad obedientiā ꝑtis rebellionis necessitas munire. si g̃ uis simul iam deum z ꝑ eius ꝑpetuacia. ꝑ seruū recte intelligie audacia. ad aliud erit ꝑtis ereus in obediendo ꝑtinaciter et ad necessitatis ferreus in rebellio audax. ad hoc ē aliꝰ ꝑtis ereus et necessitatis ferreus offeringe ꝑpetuacie obedientiam et audaciam rebellionem mentis aspiratione et ordinis opportune ire solius utriq; dei ē uir deum z hanc animam ordinis duriciam cōterere et ad humilitatem et ad humiliationem emollire. cum g̃ aliāl uix ꝑdeum modū uinculo ferreo et ereo in herbis q fortis sunt alligate tante obduratois et obligatois resoluto

de sola dei nia expectetur. Quo modo ed adhuc ad aures mentis q̃ mortis depra gnatis. malis ad uarietates postmodum ad diuersa. ad adungi et rore erroris uir fran celli iungatur. quid intelligi deus inbuit. nisi ꝑ rorem celi in subtilis et uix intelligibilis suggestionis diabli. qui eum per eterna latitis generis deligna. atq; eum nō ea ꝑ celum recte deligneꝰ spe. et corpus uiri compatione spiritalis ille in demonibus habe celi dici possimus et in eis nos uolueris celi dei limus. nō ꝑ misericordiam nō ꝑ gliam sed ꝑ anglicam. spiritalem q; naturam. Rore utiq; celi mens deꝑuata intelligie qui per suggestionis diabli diuisis erroribus imbuit. et ignorantiam sui status. qualitatem tantam sepe incurrit caligine errorum ne discat malum bonum et bonum malum ꝑtes tenebras lucem et lucem tenebras ꝑtes amarum in dulce et dulce in amare. q̃ g̃ i herbis ire sonis alligate. o; nō rore irrigate. nam ꝑ deꝑuationem mortis z sensus deꝑuate et multis erroribus facile implicate. hinc ē qd in exitione uersus ver ꝑtis filios ꝑtestea occidit auxilio spiritalis utiq; filios ꝑdio qui uicinis idolorum quos diu mierat amittit. sed filius amissis lumen oculoꝝ erue. et sepe et deꝑuatione uoluntatum acumen intelligentie obducit et obnubilate. qui celestia utiq; delitia amittit. qui ereis se amore inuolut et qui in herbarum pulsu uinclis expeditis alligatis. necte z qui errorum caligine incurrit et stillantibus uelud celi imbribus ꝑdā se seductionis rore inficit. nōne et ille ē rore celi mentis inde qui spiritu maligno suggestione ad omnem fraudem mittit ut ad oculoꝝ splendidiē habenē uelit et facile possit ꝓximos suos decipe et fraudibus circumuenire. absq; dubio eis nimis amor eternoꝝ cum regnare incipit paulatim quid fraudulentiam induit et ad ire mis aut ad uiolentia et rapina impellit. deus ē qd subiungit. et cum ferit parce ei in herba ire. Quo in mens ad omnem — mirū quidē eternitatē qui; offre in eis mundi ima qd nate deus cum dimittat ad quoldam dina dilpō ad ꝑnam reseruate.

summam crudelitatē effrenari p̄mittat. q̄l cū ad p̄nām reseruare disp̄sinat ut
pte q̄l ad uitam ēnam p̄ordinauit. Vi
cies g̃ delp̃i hoīe et cum ferīs parl el
in hba ēre. p ferāl que dente et ungue
seuiunt. vñ et a feritate ferocel dr̃i ls
recte latīl crudelel quis meliꝰ possit
de qualib; ps̄almista filii hoīm inquit
dentel eoꝝ arma et sagitte et lingua e
oꝝ gladiul acutel p verbum ēre intel
liguntul oblectamēta carnil mortiferē
et gham ēternal inte. Quil si quid
etiā ferāl et oīl ḡha ei q̄ flol fem p
tem g̃ cum crudelib; et q̄l cum ferīs i
heba ēre hīe videne. qui p̄ auaritiam
et ambitionem ad rapinam et fraudē et ad
oīem crudelitatem effrenante quid ei
t cum crudelitatil millib; talib; q; ferāl
poem hīe in cum talib; locul lic in mor
talitatīme lic et in retributionē debito sor
tem accepe ds aū ap̄ha talīl globosa
hīe ut cum eāl poem accepe limo ope
declinabat cum dicebat. odiui ecclām
magn. et cum impūl. ū se. vñ et alial.
Non adhelit in cor p̄imum. cor ei ab hu
mano ḡmittat. q̄n tocul humanitatil et
pietatil affectul omino amittit. q̄n ce
p̄alū amore et ex auaricie uicio ad opa
nīe medulle ōbdurat. q̄n illud. vic
cera auari crudelia. p̄ se tot aū corru
ptionul gradul adhuc in augmentū ma
li et illud addit. qd sub interd. et cor
fere dr̃s ei. cor fere dr̃s et accepit q̄d
p̄imum. p̄imū suū cū alio quodl rel
cu solo maligmatil in ictu cum ina
nit. q̄n crudelit p̄sequit. Audi quid se
quat de talib; ps̄ha xviii. Sanguis inquit
et dolosum abhominabit dñs. Quorū

Attende quorū ob malū gratiam
secto malū gratia thus q̄ sp in de
fect. p̄ul autem twna post ciora labun
ea gutturis et malla in excussio tur
ne sonoꝝ et dispsione structuꝝ intel
lige defectu twnoꝝ. in alligatione m
verbil et obdurationē cordil intellige
meretricā malorū illud aū notandū q̄b;
gradib; accrescat accumulatio uicioꝝ
p̄ul in auariciam deuit. tandē aū p mul
tiplicel corruptionul g̃dus ad omnem
crudelitatē effrenē. primo ex vinculo fer
ro et ceco p̄uaricatis aīa ligat q̄n ei for
ti labore et p̄maci sollicitudīe dei ēren
oꝝ adq̄sitionem ut fatigabilit occupat
roze ceu tangit q̄n magna suggestione
ad fraudem tribuit ut auaricie insidia
tionem qd non pot p industriam adquirere
frendulenciam. sic aū tandē cum ferīs
parl ei in herbis ēre. q̄n id qd non pot
p industriam ut p fraudem adquirere cup.
ac fatigat p violenciam et debitū opti
ne. ecce enim morbi auaricie crescut.
malū crudelitatil induit. est aūt p̄imi
gradul sentie q̄n p aliq̄ sin gmoditate
p̄timit ut iustum. non ei sine offēe re
mordatione in p̄imū suum sentit cor ab
humano gmutat. q̄n ulla oppatione mo
uet ulla humanitate mollit. q̄n in exten
dit rapinil ullo dāmi timoril respectu
nulla pene ut nulla pene offēe sibi tione
mordet. cor fere accepit qui g̃ eil etiam
sentia qui sine ei aliq̄ ad appetam mali
ciam erumpit. p̄mi ergo gradul malicie
t q̄n non sit ei odio erga p̄imū suū od
diuit. Secūs aū q̄n in miserit p̄imi
nulla oppatione tangit. Tertiul et postu
mul q̄n iam in ei malū placet et de
lectatur. Ad cuius euidentiam sciendum est
formā corruptā q̄n ei gbat ad
p̄nām et diuina misericordiā reflec

Quum aū adhuc ea uelut uasa
Ultimo loco addit. in quo sentia
til ruina consummari uidet. et vi. ipse
tempa mutent sic ei q̄ tempa mutā
t sup ei q̄n naturil corruptionul gradi
b; misericordia nre q̄ritat naturā dū
semp in deteriora ruere. nonne time aliud
tempus et uelut p̄oz diuinū meritum
q̄n uicio ei p̄ul resistere potuim iam
omino non posse p̄ualere incipim. cui
cuiq; ecclē q̄libz; multiplicit minatur q̄n
corruptionul ei modū multiformē va
riat. vicioꝝ si quis diuinā animā pulsā
tem emollit et semp magis magisq;
debilem reddit et gradatim ad deteriora
impellit. Septem aūt diebz ut in ge
nesim tocum tempus euoluit. tacito

ecclie p̄ceptis et in
ima ruentis ab hu
mano ḡmittat.

sepe ꝑ septimanas unus ebdomadas figat.
Jdē capitula necnō septem ēe legimus.
hinc ē qđ in eccl̄s legim⁹ in nouēdiū spūs
.vij. dōr̄ secum introducē & domū suā
cū ad tempꝰ relinquit nihīl certe quā ui
nū qđlibꝫ; ueriū sepe cum iam dūdū ce
ꝑe solet totum illud de celestibꝰ uitō
rū ostiū ꝓde tempꝰ sub introducē.
hinc cōmō mulier ꝓcacē .vii. demo
nū ꝑgrauā describē quē ab omni uitōr
tirannide ꝑ septiformem grām liberā.
septenaria uta; mutato tpe cum mꝰ
tiplicē uno unitatis meritō deputā.
ut cū septem simꝰ cū tempꝰ mutinē.
qui omnifarie corrumpē. eo ad omnem
uitiorū fontem extinguendū timor adqui enerue
mentū. si nōde in quo sit humilitē qđ
dīna miseratio solet quē; hō. & hominem ad
primam reformare. Quo nō solent mꝰ
torum utilitati deseruire qđ quos
dam contingat de sublimi cadere

Illima uigilium decretum est. & re.
sermo sanctorū et ꝓphetā donec cognos
cant uniuersi qđ dīnatꝰ excelsius in
regno hominū et cui; uoluerit dabit
illud et humillimū hominem constituet
sup eo ut supra iam dixim⁹: ꝑ uigiles
s. loca sanctor̄ angelos intelligimus aplō
rūm docente didicim⁹ qz omnes admini
stratorii spūs missi sunt. ꝓ eos qui hē
reditatem capiunt salutis. salutis itaq;
uite cooperatores angeli et dīne ordina
tionis ministri humana disponunt ꝓut
omnium hominū utilitati ꝛgruere dō re
uelante cognoscant. solet aūt sepe
multorū utilitati militare qđ quosdā
grauiter et magno sublimitatis culmi
ne cadere ut discant ceteri nō altū
sapere sed semper ipsis semp humilia sē
tire et in quolibꝫ; uitiorū culmine mor
tuam timere et neglectē agnoscat qz
solus dīns est qui opatē in nobis. uelle
et ꝑficere ꝓ bona uoluntate. hanc enim
mine utilitatem ꝓficere sino minuit
dicens. donec cognoscant uniuersi qđ
dīnatꝰ excelsius in regno hominū. dīna itaq;
dispensatione cum cōis utilitas hoc exi
gio magne auctoritatis uiri ꝓmittit

et cadere eo dū tempꝰ quo inuenit
me de sua magnitudine superbire. fu
turaq; ecclesiam ꝓsonā unū utemq;
iudicium tam iustū et ꝓnū quicquam ad
ꝑfectum quod iustum. primum uo mentū
ꝓficiat ad cautelam aliorū. iustum nāq;
ualde z ut qui ex diuisis muribꝫ insolē
tem uentum eleuat: ex appa ruina dis
cat. cum nil lucri et ꝓsternet ipsum cum
nil ꝓsit. sermo aūt sanctorū ide decre
tum ratum esse dr̄ qz qđ in lumine di
uinū a quibꝫdam ꝓnde in obscuro
fiere. certo uo sanctū est qz nō solum
fieri uoluit. Vnū z cum desidio expectio
ꝓficit multis utile et dīne gr̄e militare
ꝓnoscunt. erit uta; cuiusmodi iudicium
sanctorū decretū: qua misericordie iustū.
sermo sanctorū. qua ueritatis futurum. pe
titio. qua iuste ꝓtum. Quo nō quidam

Donec cognoscant ꝓ ꝓpo quidam ex alieno
noscant ut cum addiscant qđ nil in
uenitur qđ dīnetur nisi uiribꝫ aliunde
excelsius in regno hominū. re debeant.
Este utilitatis ut cognoscant utentes.
affectus in nobis sane sum dīn uiuimus
dum in uno fortes simꝰ et ad utentū
opa cōualescimus dū gr̄am cooperante
huic et iustitiis spūalibꝫ se ꝛgere ua
lent. tunc ꝓculdubio mortuis cum est
grā cooperante subtrahit. subtrahit autē
cum de sui cordis dīnis qz cordis mens
ipsa linquit et sua sibi mūta alienat
subtracta grā affectus boni deficiunt
et ad omne bonū languescunt et sic
de uiuentib⁹ mortui fiunt qđ cū alie
ud est utentū defectū quin qui quida uiuat
mentis qui ꝛ infirmitatem suam gry
qz dīnam tunc ꝓnū attendunt. cum
iam in bono deficiunt ipsi poti mortē
et qui ꝓ mortem dīne dōnis et no
dationis magistrum ut beneficium dis
cunt et agnoscunt. qđ ꝛ est linquere ma
lentis dīnum et ꝓspatū in regno
hominis uiuentes agnoscē in miserꝫ et
z tempe dū adhuc in bonis operibꝫ ui
uit infirmitatem suam attende z nil si
bi nil sui mentis alienē et mē quibꝫ
dentium ecclesia humilitatis custodiam

nō deserere. ſ; uerſeuē et absq; ſibi dō
ne q̄cq̄d mali sibi ꝑ̄ q̄cq̄d boni dñe
gīe ascribe. et solet quidā pietas
ſuꝑna mōſ ⁊ uicium in quib; dam hu
militate et grām sub tribe. dñi discant
me q̄lib; meꝝ mīligniā ul alcui tāpe ul
de ꝓpa utente ꝓmūe. Ecclesi qui alicui
cui ꝓcul q̄m ꝓpo hūane fragilitati
ñfirma addiscant et ad hūilitatem
grām ꝓficiant. ⁊; et cum cui quidem
bñ agīe qui ex ꝓpa ruīna ad hūilitatē
custodiam erigīant. cum tand aliq̄n
pōſ infirmitatis siue lapsum forcioꝛes
relingīmt. Verumq; rei t̄q̄ in regil
nabug; ruīna ul reparōne exp̄mit. q̄
et idem ꝑ̄ post ruīnam ad maiorem
gl̄am reparē et multi ꝓ ei ruīnam ad
ecām ꝓfectōm cautelam eruditē. dñi
cognoscant mēt uiuentes q̄d dñaē ex
celsus in regno hoīm viuentes iq; ē
eīmodi cognitōnem hīe ulti q̄lib;
et ecclesiem uitam ducentem in bono
studio ꝓseuare et ul sibi de sius bonis
attribuere. viuentes utiq; eīmodi cogni
tōnem hñt q̄i et in bona intentōne ꝓ
duant ⁊ ul de sua utente ꝓsumunt
si; to tū ad uerū possimo dño ascrib
unt. eo q̄d ꝑ̄ sit qui solus dñaē in reg
no hoīm q̄m dñs ē. reg. t ꝑ̄ dñabit ē
tū. sane et illud regnū exp̄mit quo ho
mines hoīb; ꝓē solent. ⁊ illud rō in
tus quo uicis et pallionib; sius ꝓuo
pari debent ab ꝑ̄ dispone et dispen
sāe et utriq; qr ei mutue possidē. si
et aliud utiq; uitare et fuge omīno
oꝑtet. sic magistra uitat ꝑ̄ exem
plo nos docet. illud aū debem desidare
et q̄rere et cum sūmo desidio postula
re et cum ꝑsa supplicare. da mihi nun
pūo tuo. q̄d iam q̄to aīam ꝑ̄ salem
caute ambitōnis credē oꝑtet. ut reg
num istic cum a dño ꝓpet et ab eī
modi eū ꝓcōne ñ saltem pudet eo
hiberet. ⁊; si nō ꝓcul eo hibe ingēy
ne hec ꝓteret. cui nō saltem ꝓhibui
manū ne tale aliq̄d scriberet. si ab sio
de aīa tam sca ⁊ aīa ꝑ̄ sali tale aliq̄d
suspicari. ⁊; talī utiq; regnū ul ꝑ̄ sū

de dñi pietate postulabat. vñ salubri
sine ꝓuentum ul ꝓuectū sperabat. Da ei
ꝓsum mēt pūo tuo ⁊ salutē fac filiuꝫ
ancille tue. pete g̃ et tu tale impium
ul regnū a dño de tuo ut ꝑ hoc pre
ꝓsallere possis. Ego autē gstitue sum
mor ab eo uera namq; sacra scīa euāg;
liorū dabit illud nō ē eī nolenti neq;
currenti si; miserenti dei. si ē ul hec
q̄ nō accepisti q̄to magis regnū. Qs

Et humillimū in quemodo hūilitatis
quanto hoīem oīs hi tendet in sura
tuo sup eo. supbi nāq; magnendis.
relistit. hūilib; aū dat grām et dat hu
mil hūilib; ; tam eo sublimiorē. absq;
dubio si illud mentis regnū cognitem
ecclesiā in hoc regno q̄sto hūiliores tuto sb
limiores. et tanto sine ambiguitate ma
iores q̄sto in ecclesia cui sui minores. cu
nam dubiū est q̄ac qd in illo excelsi
regno nullo alie seu egrio ꝑ̄ sepe ge
gat in illo aūt meliori regno semp
ex mensura hūilitatis pendet mensura
magnitudinis q̄. hūilem in eo et hu
millimū gstituet sup eo. hūilis ē qui
se ipm apud semet ipm uerisse ꝯ
temptib hūilior aū qui se q̄tempni ⁊
ab alio nō refugit hūiliari. vo qui ꝯ
temptū sui nō solum q̄tempnit sed
ad modū q̄ripiat. quid i; q̄lo mille
superbia pollet. cum deiectus sim⁹ i dei
pectum neuīs cum g̃ attollente se
pēa mecū sic omnis pēa superbia q̄d q̄lo
ē illum possit pēm cui q̄ uicinior sit
via longe ē omnis pēa mecū. q̄ g̃ et
modi ē inde q̄m fortis et potens mille
regno inueniē. q̄ ē pēm ē stantē
q̄d a solo pāo. destruis ut dilapsē. ē
cc iam q̄ sine milionis manifeste ol
ligīnē q̄ longe superni ploceri simul
q̄. ōe bonū et mūsitatis utilitatis q̄
gebat talem hoīem fore qualis deli
nauē in arbore. talem unūq̄m hoīem q̄
uisse similitudinē arboris de sublimi quo
dam statu cadet et idem relinqet ut
q̄ sui ruīna stantib; meꝝ cadendi
cautelam et q̄ sui reparōne ad ꝑ
centes ad ꝑ̄m relingendi roborem.

Quod aliud ē dīna iudicia p̄ cōtē
platōem cernē atq; aliud eoz
ōnem pendere.

Ecce sompnium qđ nabug. iudic. ſ;
adhuc eius ī̄pretatōem requirit
ūl̄ ꝙ dicit. ℔ sompnium iudi ego rex
nabug. tu ḡ balthasar ī̄pretatōnem
narra festinus quia oēs sapientes re
gni mei nequiū solutōem edere ūl. tu
aūt potes q. spūs deoz sōz ī te ē.
ſē ī suppriozib; iam dixi. Aliud ē iudicia
dīna p̄ spiciacie ut p̄udencie oculo cer
nere atq; aliud ē eoz ōnem discer
ere iudiō eo intelligencie oculo
penetrare atq; cognoscē. Illud ad
sompnii ulsionem p̄tinet qz dīna reue
latōne cognoscē. Quid igit oporteat
ad ī̄pretatōem aū sompnii p̄tinet in
telligē qualitatem p̄ eius hoc accide
debeat. cū videret ꝓpe q̄ ad eius
ūsum qualem oz p̄ius impellere soleat.
℔ qđ daniel inuestigando inuenit. z
regi ī̄pretando aperit cum dicit eius
arbor illa quā uidisti. quod eius ē dīze eu
ſ. ī eisdem te ē ꝓpe. eisdem ut
cū inuenio. nī tale ād ē accidē debe
ī dubio. uel aū adhuc apertius nolle
quoū potius ostensam dīne ulsionem
sicuti imo eo debemus ei ī̄pretatō
nem ḡere. Ecce forte quis p ḡtempla
ōnis lucem uidet. q̄ in quacūdam ſb
timi uirozū lapsum eo reprōem oēs
uehicas requirit. uidet quo in hoc p
cum gām dei q̄ndat. quoū ℔ ꝓpius stā
ret ad huc ad cancellam informatū. quo
in lapsos ad spem reparat eo humilitatis
pulcritudz mirabilioz appareat. z ētiā
ho quia ℔ oporteat eo qđ omīpe dom
ūs cōe bonū impedire nolit nec debe
at. ſ; ecce rem mirari incipio quoū
pulcō iustum ē ut ut ꝓp humilitatis
uelustatem p̄mittam ad aliq; eade. nā
sicut humilitatis debitor est qui oīa
bene. sic eo singulozū debitor ē q̄ sing
ula fideliter eo sicuti p̄ium ē cōe bo
nū non impedire sic eo equū ē singu
los nō decē ut ḡ simul pulcō p̄ium
eo iustum ē oz semp aliq̄n etiam lap
sum in ē ꝓp q̄m minus debeat timere
et placē rursus qm ḡ eiusmodi etiam nos
se q̄pisceū eo dīnoz iudiciū uoem
sui eque queritis. quid aliud q̄m ostensi
uisionis ī̄pretatōem inquirit. etsi
eiusmodi ī̄pretatōem q̄ a daniele exqui
rit q̄m qđ p̄ intelligatōem nō pōt pe
ti eo sume deuotōnis studio a dīno ex
orquere non desistit. hoc sompnium
inquo iudi ego nabug. tu ḡ balthasar i
ēpretatōem eius narra festinus p̄tendit ut
arbitror q. alia rex p̄ se ipm iudex eo
alia a daniele exorquet q. alia sibi q
alio libe eo ex facili occurrunt. alia
que sine magno labore eo augenti sol
licitudine scire nō possimus in unū a
nimus quocūq; ut ad manoz allungat
in illis exercē eo humilitas ne plumat.
Iumilē aū qđ in his que rex iudex
sine timore nō fidit aut ī̄pretatōem
cum festinatōne requirit. ad monendū
aū ī nos ei rei absolutōem cum oīa
festinatōne exere n̄ pigeat suspicio p
meū meritū meritere. Quod eoz noticiam
sepe mīto deuotōnis ad gr̄imus que
milla mā sagacitate nullo nō stu
dio penetrare valemus.

Notandū sine qđ daniel balthasar
℔ ꝫ capillus capitis nocē ubi ad
subtilem eo subtilium absolutōem i
uitat. In hūanis eo cū mūbat ad ca
pite sublimū quid capillo subtilius.
Recte ḡ capillus capitis dē a quo sub
tilitatis sublimis intelligencie egregie
eo uera mentis deuotō ab effectu recte
nūcupat. capillus capitis dē: quia pre
ciam absq; dubio ad oīem subtilita
tem acutē. p effectū utiq; ipa ē capillo
capitis ipa subtilitas mentis audiamus
adhuc quid ad hec subiungat quia
oēs sapientes regni mei nequiū so
lutōnem edere ūl. qui simul qđ sapi
entes illius medici regni ī acerrima
acumina. eo pacati sensus exordi hūa
ni. attende ḡ que sit utilis deuotōnis
qm recte dicat capillus capitis. si pre
ciam mīs p̄to qđ p omīs regni sui ī p.
eum ḡ mīs qđ sup sciam intelligenciam

multeb3 mē querit ꝺ recꝺo mīsliꝰ
mīlistendo deficiꝰ deficiendo diffidiꝰ
quid aliud ālo iam apud se tacita p
diffidenciam loꝺē ī hoc qꝺ nabugo-
3e pallam ꝓficē. q3 oīm sapienciel
3egni mei negūio solutōem edice īt
si cum mīcal dicat aīt dico nob ꝺ scīd
oīanteſ peritis credite q3 deceptus
eo fuit nobil. Si g3 mīc credio qꝺ au
dio si se ad oīonem gūtiꝰ eo ꝓ ue-
ram ꝓ meliman deuocōem se pos
se optinie nō diffidit qꝺ ꝓ mueliga
cōnem nō ꝓtenꝫ quid aliud ālo ꝓ
ſpei fiducia fidei q3 ostancia in apud
semet ipm asserit mīs idem ipm q
rer ad danielem cu aīt potel mquit
t ām quoq3 adiungit. q3 tpe sōz
dozū in te elt. Semul q3 in sep est
scīs hoīes sā dēi dū. t pbē eadem tō
ne t hī de anglis dicī. Quis g3 ē ist3
dozū spē. i spe seūs ipe ꝓfecto ē qui
inēpellat ꝓcō nobil gemitib3 in enar
rabilibz spē t qui suggrit quid ozem.
spē qui docet quom ozare debem. sine
isto spū deuotō mīa vā ee nō pōt qꝺ
cum ee ꝓ ipm attemptauit incallum
viri nō pōt cu aīt mquit potel q3 spe-
dozū seōz in te ē. Secund aīt qꝺ ter
nabug nō inuelia eo lingua ꝓ da-
nielis ostiū ꝺclusit. si que ad declinan
di ꝓcul cautelam scīm oportuno. dab
ē t nob qꝺ petim si uīē illius exem-
plum cum fide eo ex va deuotōe que
rimus qꝺ sine ꝓculo ignorare nō pos
sumus. Quod animus dum ex mul-
ta consideratōe infirmitatis sue hu
militaē. sepe ad sublīm intelligenci
am diuinius illuminatur.

Time daniel cui nom balthasar cep
it intra semet ipm tacitus cogitare qꝺ
hora una t cogitatōnel ei⁹ conebabāt
cum quo quia ad danielem ꝓtinet
et q3 ne deuotōnis ostiū ocilsac ad se
met ipm redire exterioꝝ oblimiscī t in
tiora cogitare eo maxime tpe cum deb3
ꝓpe ut alienc salutī ꝺclinare aliud est
tempus timendi que sunt sup se
aliꝫ aliud ē tempus diligendi que sūt

mūdi se. omīa eiū tempus hītꝫ. tempus
ridendi et plandi magnalia dīna et
ē tempus consideandi mīa mū. aliud
ē tempus flendi. Illud ē tempus videndi
iam et ad uelperum. d. f. t ad. vi. lectā
ciā. cur nō sit tempus videndi in tuen
tino dine reuelatōnis et contemplatōnis
ei⁹ luminis. cur non sit tempus vide
di flendi in uelperino horrende visionis
in ydolādis aīe hūane ydole tenebris.
Velperinū tempus est qū hec ydempla
tōnis deficit. et animis ad semet ipm
et ad sui ydolatōnem redit. Matutinū
tempꝰ ē aīe in contemplatōnis oculos lu
mīs reuelantis gre eiusdē. et in sui ad mi
ratōne ydolī. et sepe ee semet ipm p
mīs excellīm rapit. exterius inquit ma
tutinū et uelpe delectabit. Qui sunt is
ti matutinū exterius nisi ad uerū solis in
radiatōnem hūane mentis excellus. di
cit q3 qz delectant exterius matutinū cur
nō t uelpa ut meridiani uelperini? nā
mane solemus ab melioribz ad exteriora ex
re. et uelpe ab exterioribz ad melioza red
re qui aīt dignitatē qui sit dulce qui mire
ue delectabile feruente iam caritate et
qui sibi ultimo tempe ad matutinā lucē
d. radiantis diuinitatis se ad tempus ex
cute et exte hūane mentis angustias in
aurem libertatis erumpe et in laetū illi
dinoz spectaculoz empū mentis alie
natōne ēmire. delectent itaq3 exteriꝰ m
acutum cōlibens aīt meridiani uelperū
et pene dubio tempe con aīm reūtie ad
ydolatorem sue. ne ipm inquit anima
mea ydolatra ē si t horroze visionis noctur
ne in ydolatōne horride ydole inuī est
et inū leuans aīe memoria undecies de
sim et hī ē qꝺ addit sibi ad me ipm aīa
mea ydolatra est ꝓpe ea memoz et cui hī
z qꝺ aliud dz memoz sui dei et delectatis
sim et hī in loco exterius matutinū et qꝺ
pe delectabil et inquit delectabil nō ipa
hora nō ipa meridiani uelperini tempus nā
qz quelꝺ potest ee delectatō in consideratō
tenebrosa illa hūani ozdis abissus. pusil-
li quidem ē oz hōis et in seruitute z ig
norantie cognoscere illud hī ē qꝺ daniel deū cogitat

apud semet ipm. cogitatões siue
conturbabant eum. ꝫ: qui infir-
ma sua libenè considerat. diligen
ter rectractat. eo se in eorũ consid'a
tõne humiliat dum aliud studiosè
discernit qd in se ipo ꝑ semet ipm de
ꝑhibere ꝓtuit. ꝫ sepe et ad dñm
cus illuminatè qd ꝑ se ipm scire non
potuit. hoc ẽ qd daniel qd apud se
dñi esset meditatè ad ꝓnoscendam
regie ꝓcellatis ruinam eiq; ruine
causam dñitus erudiè. Ve uera ñtis
Debeo aũt mediocèr deuotõe q̃m
eo si in translitu melioza debeat scire
sua meditari. qm multo ad pro ipam dis
simdam et plenam sui cognitionem
erudiri qui sine vr alienè salutis nece
ssaria optat sibi revelari. sic daniel
qñ hozis una apud semet ipm cogi
tauit et cum qñ quesiuit optimum.
ut vestigatõnis hoza tunc demũ de
bito fine concludè qñ iam inuenit
qd queriè et nos itaq; articlo necessita
tis urgente studeam ozare quereve ꝓ
ualare q̃tum necessitas cogit ut optem
perat sine et studii mei estimatõ insta
tem hozam opleant. ꝫ si ꝑ danielem
deuotõem oportet intelligẽ forte hoc
erat danielem mẽ semet ipm cogita
re. deuotõnem nr̃am semet ipam dis
cutere semet ipam examinare q̃m fer
uens. q̃m frequens q̃m supplex q̃m simp
lex sit apud semet ipam inquirere. A
pud semet ipm cogitat cum studii
et electi sui qualitatẽ modũ et intẽ
tõnem pensat. cogitat. apud semet
ipm dñi diligenè inquirit si hẽ ipm qd
bñ intendit non de sui muneribus sed de
sola dñi pietate ꝓsumit. deuotõ itaq;
mẽ sepe cũ hẽ secũ agit arrogancie
vicium qd in se ꝓsus latebat deꝑhendit
si: ablq; dubio vicium arrogancie cum
cepit mentis ꝓualere semp solet ee causa
ruine cum gr̃a ꝑ micum ad eam emoz
tradem deuotõ excrescisse minuere stu
deam animum ruinam minuere colligit
et ꝓnoscit. Scit em qd aũ ruinam
qualitatiè ozat et qua dei supbis resistit

Quo mẽ deuotõ q̃s eorum intioris ho
minis statũ deꝑhendat et eam ꝓsentẽ
ꝓspiciat q̃m futurum prouideat.

XVII

Respondens rex ait balthasar lomp
nium et inceptationes eius non cõ
turbent te qd danielem rex turbari
physicis quid aliud est ni qd mens se
ipam deludit et ipe manu sepe utilẽ
timorẽ tollit. si; ecce daniel facit quod
inuenti pietà a nobis si noluit et q
uere deuotõnis est se ad oõnem q̃stio
nẽ regis balthasar et dixit. Vñe tm lomp
nium his qui te odiunt et inceptatõ eius
hostibz; eius sit. maligni sũt isti timor qui
odio in exterminium in nos exarserũt
vicia ut ipe aie nere hostes sunt. que e
am ad cẽnũ inceptum impellunt. horũ
ruinam inceptari docẽs in eo qd dr. od
piũ his qui te odiunt et inceptatõ eius
hostibz; eius sit. cũ gr̃a mis ipe supbie et
cõmodi inimicis intentoribz; impugnatõ.
cum arrogancia et inania gla appetit de
bet ad oõnem confugere et uie dañe
sic exemplum eorũ ruinã. expostulare.
si cũ animi deuotõ hanc arrogantiam et va
nam gl̃am ꝑ oõnẽ ꝓualere nõ ꝓsit
sepe et eo ipo alienus intelligit exercui
qz colligit qz aĩ timor nisi ꝑ fedam
et erubescendam ipius detectõnem sana
ri nequeat. et ꝑ ꝫ. qd daniel ꝑ mysti
um loquit cũ dicit. Scient te ab ho
minibz; et cũ bestiis feris qz erit habitatõ
tua. Audiamꝰ mẽ quid dicat et ex eo o
stendamus quo in toto sepe meliozis ho
minis statum deuotõ deꝑhendat et eam
ꝓsentem detestat cum fructum ꝓuideat.
Dicat gr̃a iam minuente ruina quid aĩ
mis inimicum sit ꝑ gr̃am qualis fructus
sit ꝑ culpam nouissime autẽ addat ru
inae ipius ut reparatõis sue causam hinc
ui fallor ordinem in vitis danielis ad
regem nabuchodonosor. ar
borem magnã cum videris sublimẽ alti;
robustam. cuius altitudo ꝓtingit ad ce
lum et aspectus illius in omnem terram.
et rami eius pulchrimi et fructus eius nimi
us et esca omnium in ea. subter eam habi
tantes bestie agri et in ramis eius com

mozantes auel celi tu es rex qui ma
gnificat es et mirabilis et magnitu
do tua erunt. et precor usq; ad celum
et protestat tua fine c̃mmoi umilis ẽ
re. q̃m in his desẽb⁹ quidam mag
ne pfectꝰ ml statuꝰ fuꝑuꝰ iam dixꝝ
et hic replicare debemus. nota aũc q̃
dr. arborem q̃ vidisti tu es ꝓ cui
odi arborem magnũ q̃dam admiran
de futuris robur oꝑtet intelligi ꝓ
visionem diuinus ostensam contemp
lationi revelationem debemus accipe.
quid q̃lo erit dicẽ. tu es arbor q̃m vi
disti nisi q talem gr̃am acceperis q̃les
pul ꝓ contemplationem vidisti. et mag
ne pfectꝰ ml unũ qualem ee oꝑtere
ꝓ contemplationi gr̃am intelligibilis cap
et tantus q dño nunie ee meruisti.
In arbore g̃ milicie delẽbꝝ gr̃a dña
accepta. sequitꝝ aũc ibi ml erimꝰ aut
ogantes aũe supuenient ruina. q̃d aũc
mãe vidit rex vigilem et scũm descen
dẽ de celo ⁊ dicẽ succidite arborem et
dissipate illam attamẽ germen radicum
ei in ẽra dimittite et vinciã ferro ⁊
ere in herbis agri. ⁊ rore celi conspga
bit et cum feris sit pabulũ ei dos. vij.
tempa cõmutent sup eum. h ẽ mirabile
tuũ sine altissim que pcedit sr̃e dñm
meũ regem. eicient te ab hoĩb⁹ que
pcedit et cũ bestiis feris q̃ erit hĩta
tio tua. et fenũ ut bos comedes. ⁊ rore
celi inficiet. et tempa mu
tabunt sup te. q̃m in his ibi aũe de
sublimi quodam statu in vita mentis
et ꝓpul et primũ in ipperio hoĩe. Hoc
q̃d hic quoq; q̃dmodũ fuꝑuꝰ ꝓpul sit
dñicꝰ ꝓ contemplationem ostensum
postea aũ ope explendum q̃d aũc vidit
rex hoc primo ad ꝓcemplationem q̃d ẽ
sequitꝝ addis eicient te ab hoĩb⁹ ⁊
primo ad visionis executionem ac si di
cat. sin ⁊ q̃d ꝓ contemplationem vidi
sti talem ruinam de tam sublimi sta
tu posse ⁊ solere ostingi sibi periculum
tibi inde imminere quia in te inuenio
am ruinã. Ruine aũt ei imminẽ in eo
q̃d nonnullis misereꝝ. dñs sequitꝝ q̃d dñe
ẽ excelsus sr̃e regnũ hoĩm et cui q;
voluit dat illud. q̃d dicit donec sciat
noverit q̃d ⁊ ipm. ꝓ ut oportuno ẽ dum
agnoscat sequitꝝ aũ ubis exprimẽ q
his tandem aliq̃n futuꝝ sit ꝓ gr̃am ⁊
cur ut q̃m repandus sit ꝓ ruinam q̃d
aũc precipio mãe ut reminiscꝝ germe
radicum ei. i. arboris regni tui tibi ma
nebit ꝓ q̃m cognoscꝝ potestatem ee ce
lestem. hec aũc omia ꝓ danielem audi
re ẽ ꝓ devotionis nre studium arrogan
cie nre enormitatẽ deplãde. que sꝝ
solet ee causa ruine et causa ruine in
uenta atq; ꝓfecta nolentissimũ eiden
di mecum meuꝝ. sperem aũc firmissim
am ee relinquendi in concussa rectine. q̃
m vo hec omia debeamꝰ plenꝰ intelligi
et ipperio exprime facile pot agnosci.

Quo modo imminenti periculo oporteat p
nitẽ elemosina valeat si supplicii in

Imminenti periculo nã cõcessione fiat. XXVIII
cognito et i medium plato nonnullis
danihel admungat quid sub tanta nec
cessitatis articulo si ul q̃n ultanti pcla
repugnare oporteat q̃bozem nuquid
rex consiliũ meũ placeo ẽ. et pcãi tu
elemosinis redime et miãtes tuas mi
sericordijs pauꝑũ forsitan ignoscet de
ndis tuis. quid q̃lo q̃sulent quid re cõ
modus q̃m imminente periculo ad dñam ꝓ
tectionem confugie et q;z ꝓcationem q
vere cui ul ẽ impoꝑ sitũ ⁊ aũc valde vo
qui in sua necessitate suffragiũ a suo ꝙ
petit supplicio optem q̃m valeo et oportet
suo gerebat fidelitatis vinculo qui sibi misereri
delidat miãm libenter impendat ut fiat
q̃d septem ẽ. beati misericordes q̃m ipsi
miãm consequẽ. Recte g̃ pcãi tua elee
mosinis redime et miãtes tuas misericordijs
pauꝑũ forsitan hac gemina clausula ẽ
repetita sua ut ordem sit redime tuas pe
tes atq; pcãi tuas. illum tũ in pcãis intel
lige fragilitatis et opis. miãtes; vo ꝓ
mitates voluntatis. ignoro namq; illud
nos plãlum aliq̃n in his distinctionem de
vere ut posse sr̃e. tu remisisti miãs ipse
tatem pcãi mei. in elemosinis illo recte
intelligit precepti actus. i misericordijs

pectus affectus eo unde q̄m recte q̄
pies opus q̄ ap̄e affectus q̄ affectōe
pēa cui⁹ q̄mq; elemosinul redime eo
q̄ quicūq; cuiꝰ misericordiꝫ pauꝑū pau
pꝫ facio indigencia tonozū q̄ creatum.
q̄ eūꝫ ē multo magꝫ aūo pauper
redio inopia tonozū q̄ creatozū pauper
eūꝫ ē qui discretōne caret. qui consiliū
nō hō qui ututē diuinū caret. ꝫ vbi
pauꝑal ē ibi ee pō elemosina 7 q̄n
to pauꝑ ior tanto 7 elemosina ma
ior. o magna elemosina huo elo refi
ce carnem q̄ mozituam. maioꝝ aūt
fin gul alitto lagimare aiam meā
uicinam. ela ē mudū ueltire. maioꝝ ā
mdisciplinacū mozū disciplinā curare
optimū elemosine genꝰ corripe indecoꝝ
solari pusillanimes pacientē ee ad
omul. o magna aliene afflictōm q̄ pati
maioꝝ aū q̄ alicuiꝰ crudelit; q̄pungi q̄
dam genꝰ mie debuq; dolere pem
cenib; indulge. aliena delicta q̄ si la
cul delere. Ju hil mie opib; nos q̄ere
re debem⁹ qm q̄ctozes dicat nō hem⁹
forsitan unquā ignoscat delicta cuiꝰ.
quid ē qd forsitan dicat. 7 q̄n sub dubi
tatōne ponat u qd in hoc nec in hil
mie opib; pōt animā plenam fiduciam
hāe qui simplice et manul gle cape corrup
tul nō q̄ hoc pua et simplici mēte
one credere. Quin pacientē ut misericoꝝ
diem correctōnem meam de longani
mitas expectat ut quom q̄dā mul ei
pacientia abuti soleat.

Quā h̄ uenerunt sup nabug. regem.
omia unquā uenerāt sup regē 7 regē
talem. omia uenerūt. omia uenire pos
sunt sup regū am et quālē regia plā
designat p̄ misticū p̄ finē mendū. ꝫ.
in aula babylonul deambulabat. respō
dit h̄ rex et ait. nōne hec ē babylon ma
gna q̄m ego edificaui in domū regni
in robore fortitudinul mee 7 in gla de
cul mei. quul q̄so dine pietatis vul
ra digne pensare sufficiat q̄ de tāp
tum sinū nō statim undicat. ꝫ correc
tōnul mie satisfactōem expectat et q̄
tatōnul sua tpa plongat. post finem

unquā unium. ꝫ. in duo denario seu
arnul duplicat eo in semetipo q̄ sin p
fectionem pfectū sigat. q̄ sic ē q̄ di
na moderatō in expectatōnul sue mera se
narū duplicat u qd ultonul sue dilatō
nem sin ultricē et mie sue plenitu
dinem dispensat. q̄ unusq; ei est ut
utilem correctōem expectet q̄ntū unusq;
ea exigit. u eo illud sup addat. qd nūa
requirit. ut expectatō sua sit tam iusta q̄
pia 7 tam estate pfecta q̄ pietate ple
na ꝫ multi dei benignitate abunde.
et un exigi debuerunt debitōnē. esse
nabug. dū sacrificia eius q̄ dimē acce
pit q̄nq; se corrige debuit alei memi
nit in aula babylonul deambulabat. forte
palatiū et sumptuosissimū hitectū hūanas
vā ciuitatū. ꝫ primet ad ierlim
hī hitectū. ierlim in q̄m que edificat ut
ciuitat ē. p. e. in ipin. ꝫ. sic ad ierlim
primet hūilitat nā sic ad babylonē hūili
tas recta. q̄d ei aliud recta hūilitat q̄m igno
minia pal. q̄d aliud q̄ confusionē expec
tat. aula q̄ babylonica hūilitat recta
aula babylonul. sine hūilitate discipli
na hūiliatōnul. Ju aula babylonul nō
sedet nō iacet nō deambulat q̄m sua q
sicia dū remozdet inquietat. in aula ba
bylonica deambulat q̄ de recta hūilita
te sua ostēdi acēndo tactigat. ē aūt de
ambulare nō in una ptem rec. ꝫ pal
sim huc illuc q; uagari. ille q̄ deambu
lat q̄n ostēe stimulul ūdiq; cōtigit.

Respondit q̄ — De typo arrogantis — XII

Rex et ait. que aīe ut q̄ nō soleat
quelō ꝫ ista responsio semet q̄m ma
la nulla pcedio mie rogatio. significare
an forte aliene cogitatōni rendeat 7
forsitan cogitatōni que nulla erat sed
ē credebat. forte eoꝝ cogitatōni re
debat quol suam magnitudinē 7 an
cloriatē adminui estimabat. hō aūt
hoc q̄dam arrogans animū ut celsitu
dinem suam omul adminui credit q̄
ipē omū hoza apud semet q̄n magn
ficat. vū sic ut et apud alios in vba ia
dancie fiducialit p̄sumat et ide qd ma
lug. q̄nul alūd ubul exprimat ostendit in

qm alte intuimur qui in ea que supi
plumꝰ verba prupitꝰ nonne hꝫ est babylo
magna qm ego edificaui. ecce edificaui
eꝫ in domꝰ regni. ecce ambitio in ho
nore fortitudinis mee. ecce arrogantia
a et in gla decoris mei. ecce una gla
hꝫ ꝫ babylon magna qm ego edificaui
de dicimus conare babilonem qꝺ cōtu
lionē aīe suppbientis et dupli ingredien
tis. ꝫ babylon edificare ad eam se humili
tem inclinare et qꝫ p religionis obtē
tu ad omnem se mitatem et abiectionem
exponē. et ad quelib; in quib; solent ho
mines erubescē. qualis ē nullꝰ histrionꝰ hu
milis gestus. tenuis etꝫ. voluntarij, seruꝰ
tus dicat gꝺ hec ē babylon magna. hꝫ
humilitas profunda. hec ē detectio volun
tatis. h ē offilio mortua qm ego edi
ficaui. qm obseruare decuit. si quo fine
qua utilitate. in domꝰ unquis regni u
ne ē edificare uidē qui in domꝰ regni qui agit qꝺ agit ad obtinendā ame
nitatem et aurem magistri ut talis
tantus qꝫ omnib; appareat qui digne
debeat promoui. altiusqꝫ preferri et dig
tate seu et potestate sublimari. in uo
re unquis fortitudinis mee. ecce qnta
arrogantia libi qui attribuere qꝺ totum
pendet ex gra dna nō dicit immime
miserationis mis dne. si in uolore fortitu
dinis mee o qm alie uitat ipa et sen
sim eo dicunt cum dicit sine me nichil pos
sit facere si. qꝺ se nis supba efficiē esti
mat p fortitudine suam gloriet re
trahō ad gliam ppam in uolore unquis
fortitudinis mee et in gla decoris mei.
et in gla. O qm alie et modi glatoꝝ a
gio qm apls precipio. qꝺ alie qm magna
uitat existimat. cum gle aut in dno
gle et illa. sic luceat lux ura coram
hoib; ut uideant opa ura bona et glo
rificent pr ura qui in celis ē. si alie gla
unquis decoris mei. Qm subito sepe ꝫ

XLI

Cum eo adhs ser qm p plinde labii
mo in ore regis uoc cui a puera di
de celo ruit. ē dr nabug. rex babilonis.
regnum tuum abiit a te. vox ruit cum adhs
sermo eo in ore illius qui uidelicet.
adhs gl'andi tempe sepe unusq; iprudens
animus dū gla ē in tumultum mē ipm
gl'andū remordente. sicta ludus ostēta
ē ꝫ dno quam unus iudicandus honore
et cutis eo eadem metu in euadendi
desperatione precipitat. vox de celo ruit
qui qꝺ ante cordis precipio ab omnib;
aīe sensib; uenit uelud extra audito
ad hoc p sensum corporeum hauriri de ce
lo uenit qꝺ p ipm agnoscit. ē celo de
celo qꝺ intellectualiē qꝺ hūdo ē dr na
bug. ē cum manif suppbiens. ē cum
manif gl'ians. regnum translatū a te. ꝫ
ab hoib; te eiciens et cum bestiis agri
ferisq; erit habitatio tua. regnum ab mo
nolib; tullio qui gram dicens libi
collatam amittit. p qm deliqs ꝫ pu
nitionib; sinit duari quiescit ab hoib;
te eiciens. qm cū te supbe hoiesq; erudisti
p arrogantiam tm mitra hoiesq; deuite
ris p cultum et cū bestiis ꝫ ferisq; et
habitatio tua. ab hoib; eiectus ad bestias
ꝫ feras descendis et fenū tanqꝺ
bos comedes. et rore celi corpus tuum
madebit donec scias quia dominat
excelsus in regno hoim et cui uult dat illud.
Illud iam supi expositum et eadem nō
replicare nō debeo. illud sine mora dū
qꝺ unū atq; idē sepi repetit et una

XLII

ad hoc gl'andi tempe sepe unusq; iprudens
animus dū gla ē in tumultum mē ipm
gl'andū remordente. sicta ludus ostēta
ē ꝫ dno quam unus iudicandus honore
et cutis eo eadem metu in euadendi
desperatione precipitat. vox de celo ruit
qui qꝺ ante cordis precipio ab omnib;
aīe sensib; uenit uelud extra audito
ad hoc p sensum corporeum hauriri de ce
lo uenit qꝺ p ipm agnoscit. ē celo de
celo qꝺ intellectualiē qꝺ hūdo ē dr na
bug. ē cum manif suppbiens. ē cum
manif gl'ians. regnum translatū a te. ꝫ
ab hoib; te eiciens et cum bestiis agri
ferisq; erit habitatio tua. regnum ab mo
nolib; tullio qui gram dicens libi
collatam amittit. p qm deliqs ꝫ pu
nitionib; sinit duari quiescit ab hoib;
te eiciens. qm cū te supbe hoiesq; erudisti
p arrogantiam tm mitra hoiesq; deuite
ris p cultum et cū bestiis ꝫ ferisq; et
habitatio tua. ab hoib; eiectus ad bestias
ꝫ feras descendis et fenū tanqꝺ
bos comedes. et rore celi corpus tuum
madebit donec scias quia dominat
excelsus in regno hoim et cui uult dat illud.
Illud iam supi expositum et eadem nō
replicare nō debeo. illud sine mora dū
qꝺ unū atq; idē sepi repetit et una

XLIII

Ex tempe tempa mutabunt supp
te donec scias qꝺ dnabit excelsus in
regno hoim et cui uult dat illud.

eo eadem dñe sententie sñia cetu rep
hate. eo uo & ap̃l⁹ dilectiss dilingam-
9 animā p contemplationem 7 qñ p mul
onem agnoscat. eo quid eueniat loleat
do p dnoīm nem 7 qñ p damnet ollm in
nente. qd de hō timere iam debeat no
llime ad liberationem gre despatione
um fratrū manifeste deph̃endit. qd ui
euente nō ualeat. Vna ḡ ex tadet sñia
p contemplationem p̃noiet p timorem
intentat p despationē gr̃m mal⁹. Quod
sine dña p̃tione nulls ualeat simi
pallionib; ut maligni spūs suggestionib
Eadem hora sermo completus resistere.
Celb sñp nabng. qr hoīb; abiectus
t. quid t eadem hora uili statum ad
liberationem gre temptationib; cedere
eo temperantib; maligni spūs; non
polle resistere. eadē hora nō qd ocepta ne
quem statim in actum p̃duc. eū pec
candi occasionem nō statim ad magnum
ueat si; nūl deiecte eo cadere. qr quo pec
cato ossentio deciss eo cadit qr quo occa
nem qrit qr h̃ loco uo arbitrat pollu
mul patenē colligē qd nulls sine dña
ptectione posset ut pallionib; simi ut
suggestionib; maligni ut ad modicū
resiste. eadē uel; hora ab hoīb; abiect
t occasiū ut bos comedit. 7 rore celi
orp⁹ ei infectū t. hec oīa iam supi
exposuim⁹. si addit. adhec qm supiora
; nō legimus donec capilli ei in sili
cudinem aglacū erelcent eo ungues
qñ unguel animum. De quo ututum
mo aūo capilli - culmē gemgat i
subtiles eo longi 7 and uicorū ar
tere ñ ei ph̃unda eo pecu uere. u
a consilia pollimo uteligi corp⁹ vo a
glax multa regiss denticate plumariū
solent aūo eo aqle cecis cunctis animā
; nde p spūalem eo uolare subdimū.
capillos reaz qñ in silicudinem aglacū
hs qm multa p̃dencia qm pluma altu
na calleo. qm frandib; inueniendis q
modis nectendis ullam iam segnoz.
nlo inuenit subtiorē. rapacel aūo a
uel uo oīs nouim unguib; deleuit
oīs vo anel 7 gemme lacerauit 7 ledit

qd unguib; applyndum. qd utiq; t un
guel uchd hz̃e animū. q qlz; lede quib;
possit qualere. si ti sub unguis tpo d
dentalis ostiū recte intelligis nō ne id
ipm simul sub alia figa exprimit d dr
eo cum ferul erit hiemis tua si, here au
el nō anticipant nec hūo oīo qd anib;
faciant qd g̃ lederet eo carnales aliq; 7
qñ here inebriant uel libenē oppnit quid
aliud qm ferum more in alia deseui
unt sine recte alia dicendi lio q sol
nemo desinimus quoz deus uenē el
eo gla in ostensione qui aūo spūalis su
rol plecum quid aliud qm animi more
animib; nlidiant eo uelud unguib; de
bachant. sine & anel celi uidenes eo
qui uidere possimo dr̃e uita ut quidā
incelis. sine anel dicendi timo qui
se in alta ocemplationis pēna suspendūt
impoz g̃ sñia hemul qmodo infesti
sinue carnalib;. in hac aūo hem. qm
tand aliqm temel nō pemo ut spūa
libus. Dicat g̃ de ei modi hoīe dicat
donec capilli ei in silicudinem aqualz
erelcent eo unguel qñ unguel animum
ut sit tam p̃pue ad deūuenendū
7 recūspectos qm absq; dubio ; pūn.
ad oppugnandū uros 7 intuebe ostentios. hic
efficax ad fallendū. hic pene eo impudēs
adplorand. ol cum multo plalmilta habū
annio malicia 7 l. t. qa. dolos. eece q
in fallacem arguit audi eo qm pcat
ostendit. sapcalumo i adam nulli. 7 s.
in. condemnabimo. nōne in celi uos
aeria eo uelud unguib; deseuimo qui
nulli animam captant eo innocentē odē
pnando ut p anel demonel pollime mel
ligi sic hemul qr lectōe est. qd g̃ erit
unguel. ad eiusmodi animi silicudinē hic
in uenos quosliz; solo malignitatis i stic
eu infestare. ecce iam hem de qm alto
pfectionis culmine gemgat unū utu
cum in una uicoz cognouere ut discat
ho in qualiz; tentatis celi situdine moz
ruinam euite. recole qm̃ stem simul ut ex
multica arbore decepto simul eo atten
de ad qm̃ certū euite aliqm uenit et de
arbore qnde legis qm in ramis ei qñdā

nolucrel ceh eo qr ea uescebaꝫ oīm̄l ca
ro · eam utaq; tonsl ad ptectōnem oīm̄
aīā ad glolatōem · qr nolnāel ceh qui sa
uantē in ea et oīm̄l caro uescebaꝫ qr ea
ecce id ipē post oīa dente eo ungnem
oīm̄l lenio · qr eo pl ei cū ferul ercuciꝫ
ungnel uc aīm̄ accepit · Quo m̄ uēm
ad maiorem glām qm̄ relingio qui
que de lubrīm ecclie ·

XLV

Ecclicat ualde qd sequē cū pma ulq; lb
ungnē g̃ post finem dicr ego nabu
god · oculol meol ad celum leuau et se
rul mē reddidi ꝫ m̄ et alcenda vūdpi eo
uimentē in sempiternū laudam · et glifi
cam qr pcestal sempiena et regnū in
gnatōne et gnatōem eo oīm̄l hītatores
ecce apud eū in michilū reputati sunt
ecce ifm relingio · Ecce ad pozem finio
ad pcozem pcerul glām redio qui de
tam sublimi in tam pfundū ruio · al in
mereē · qui nō obstupescat · ad dīne
pcetul uisceā digne pensare sufficiat
qui qd q̃mlibz pcēr de dīna mlatōne
in plimat et ad ipam uemē nō reni
uiscat post finē unquio dicrū leuau
oculol meol ad celū finl dicr qplcō
dīnozū udicōꝝ li unū esl udicū hīna
na ul milicia cui nō multo magr in
dicia dīna · et educo tuāp q̃ unū mili
ciam tuam et udicū tuū tanq̃m me
diem · si dicl finio m̄diel pōt ee udi
cū tuū q̃nto magis udicū dīm̄ · Iu
sticia dei diel sinio qr in lumie uita
tis · qr in luce recipiendi finio · gr q̃dē
dīm̄ uā milti · in semen ipa · et modi dicr
numer q̃ hīs afflictū finō · qm̄ di
nozr udicōꝝ sentiat in ei pcussione
qplcō · talū dicū finl complcō · qm̄
dīne sentiatis aīadūlio in mīam cō
mutaō hozū dicū finem in finā na
bug · attōne accepit · qm̄ cū iam di
na miscrcō relpēr nam si nō relpi
cco in ipē quidem oculol suol ad celū le
uaret · oculol ad celū leuare et celesti
a eo cēna cogitare et cura eo sollici
tudine sel'arū se motu p̄ oculi hīe
celū relpicē et regionē luis p̄ oculi
hīe et in illud cēnitatis lumē intelligē
cie oculol uel intendē figē illic oculoꝝ
iam fixerat qui diebaꝫ cogitatui diei
anteiquol ꝫ an · ecce m · q · habui · si; ecce
qui oculol in celum leuauit sentiꝫ q̃ a
miscrio receptio · attende q̃ p̄ sit uerie
oculol in hīc modū ad celū leuare · et
go in quo nabug · oculol meol ad celū
leuani et sensus meus reddit ꝫ m̄ · sen
sus utriq; earum simul ē mālus sensus q̃
mēl simul ē hōis · sensus mālus quo pre
pio candidū ꝫ nigr sensus vō simul est
hōis quo discernit mē bonū et malū
vim ꝫ sīm · hīc sensū ei nabug · pdide
runt ut unūq̃m habuno · q̃ dīno bonū ma
lum et malum bonū · ponentes amarū i
dulce et dulce ī amarū · ponentes tene
bras lucem ꝫ lucem tenebras hīc se
cum qr magna pte recipimus qui u
dicant mē diem ꝫ die plen aī qui u
dicant omnem diem · alius unquit q̃
udicato mē diem et die · alq; aīā udicat
omnem diem suū utriq; sensū recipit q̃
ad discretōnl udicium qui; euigilat
nō aīā dr sensus simul datus ꝫ reddi
tus · vū et constat qd p̄ sit hīc sus ꝫ
annullus sensus utriq; annullus enim; eius
reddit q̃n illa q̃m hīc glificato discre
tōnl in eo gra requit · Sensum aīā re
cipio dū oculol leuato · qr animā dū cele
stia et cēna cogitato ad discretōnl udici
um euigilato · dū ei celestibz uehemēt
intendit uidet q̃m p̄ sit q̃d et eum
et ēulitozū amantē qui gr ad gram
discretōnis angelato celestibz intendat
ut lucem oculoꝝ sui recipiat et ei
recepto dīno suo pclamet et dicato q̃d
ei nā ē in celo et a te · q · v · sup tram
sentium aīā suā nabug q̃n immanem
accepit sublequenter ubi ostendit
et altissimo in q̃ Quo m̄ solū dīm̄ gli

XLVI

ficat q̃ se ipm̄ p̄
se ipm̄ siquidē tam ip̄m ut tam ip̄m
dene magr ficabat in ei sc dene magr
um glificat qui sim q̃ aplis aī ficat ·
ē tē omia vūdent in scla · et uiuentem
in sempiternū laudam et glificam · viuēte
in sempiternū · Vita utriq; q̃ ip̄e ē in ꝫa ee
q̃ unie in unie q̃ ee qr pcestal et pcās

semp̃ tñ · q. qđ semel p̃ō semp̃ p̃ō · q̃
omnp̃ē ē eo regnū ei in gr̃iatōne eo
gr̃iatōem · q. ei q. tp̃e mch accidit · ul
vendo ap̃ p̃ z ēt limitatō · ti meillig
dnis obūbratō eo oīl hītōr el ēte
ap̃ eū in illum reputari limo hīcatē
ēte amatorē ēt enozū · intelligē qm nē
animo q̃ sur̃ū suū q̃ree nq̃ pollimo eū
apl̃o dēe mīa aū gr̃iatō in celis ē vere
aūe in melū reputanē qm qđ dno
vm ē · q̃ z pfecto melī ēt oīo uō ēt
q̃ sic ē · u q̃l putet melī ēt semp mu
tarī ēt q̃ oīo uō ēt · Jnē uolūtatē ei
suam facto tam in utilibz qđ q̃m ī hī
mōdi ēte eo uō z qm reluctat man
ui el eo dicat ei q̃re fecisti eidem sine
ōgruo qđ psalmista dicēs · omīa q. uo ſ.
in ce · t in ē · in mari · eo in oīnibz ad ſ
sus eū in sequelibz id nabug · m deū la
udem dicat · q. omīa opa ei vā · t me ei
mdicā · qđ ē qđ ſ eū dicat oīa agē p
uolūtate sua : ēte si oīa opa ei vā
sūt · oīa sunt in vitate · ēte si oīl
me el mdicā sūt oīa sunt in equi
tate quo m̃ g̃ p uolūtate : an forte si
sin equitatē ē si sin uolūtatē el · eo eo
p̃ō quo fit in eq̃tate eo p̃ō m̃q̃m fit p
eius uolūtate · g̃ ; si idē ē oīo si sin e
quitatem eo si sin el uolūtatē · g̃ idē
z el uolūtal qđ equital eo eq̃tal qđ uo
lunt al · t ū z qui relistat · t manui el ·
dicat q̃re fecisti · q̃l ei relistat · q̃l ei q̃
dicat · eū oīa tam potenē q̃ sapienē
agat · eū nemo sit q̃ possit uel oīpētei
am colybe ut sūmā sapiam arguere.

Quid agat sapia gl̃iacio ul qđ effi
cax denota gl̃ificatio.

Il ip̃ō tp̃e sensus mīl reūlus ē ad me
eo ad honorē regnū mei decorēq̃ p
nem · t figā mea reūsa est ad me · ī ip̃ō
mō tp̃e ī ip̃ō q̃ dīm vñdpi · ut ip̃ō quo
laudāni acq̃ gl̃ificam · ēte si dēa sapi
ēt uolūm ibi occidio eū sapbe satis
magl̃icatē se ip̃m · ecce id tp̃e relingt
ē denote gl̃ificat dīm eo dīm suū · ēte
unde qđ agat sapia gl̃iacio · ēte unde
qđ efficax denota gl̃ificatio · sapia gl̃iacio
nisi decorem denota gl̃ificatio q̃ alta

wem · ecce eū nam n̄ in semeo ip̃ō ſ ; t
dño gl̃iē · sensus ē ad semeo ip̃m reūti
t̄ qđ sapia dpit sensū sibi reddit hoc
m̄ dicē sensū ad se reūsum · ut forte si
sus cuiq̃ ad semeo ip̃m reūtē q̃ discre
tōnē oclus ad sin gl̃idatōem vocat ·
sensus ad se reūtē q̃ ad mūtoz suoz
gl̃idatōem eo ogruōem dnīe illūiatē ·
dū g̃ aīm hūan dū suū gl̃ificat ſ
el ad sem ip̃m vdit · q. dū ad dnīcati
lunū oclos apte t uehemēt intendit ī
firmitatē sue tenebraz plenā agnoscat.
Accedite ad eū inquo eo illūiamīn qđ mi
ri ſ accedendo ad lumē illūiatē · qđ mīe
ſ ex lumīe lumē accendit · t luīe ī q̃d
tuo · v. lunū lumē undē in lumīe q̃ ex
ogruōne eo q̃tōne claritatis · dīne ple
nā illūiatē aīm ad ogruōem infirmi
hūane · solet eū ſ gemma ogruō al
ena ē mercēnta mīlīe t utiq̃ pfecto
ex alēnta ēcte · uā t ogruōe dei pro
ficio aīm ad ogr̃ōnē suū eo eod utiq̃
m̄ ex multa ogruōne suū crescit ad
ogruōnē dei · g̃ ; ecce dū sensus q̃ ami
sus fūat redit · regnū suū qui p̃dat
recepto · pensa dubio n discretōis grā ī eo
repē · nq̃m ad plenā utilē integr̃atē
animē p̃ducit. Quoīn p discretōm indi
cii ul integr̃atem, p̃cēdnem sin solz
moz̄ disciplina reformari.

XLVII

Ap honorē suū dño regnū mei decorem
q̃ p̃nem · consulat pfecto nlm hōil
arbr̄ium regnū dnīe accipe acq̃ te
nē · qui nam p̃ō malos ordīs mos a ma
lo colybe · hoc aūe regnū tuū efficitur
honorabile qui ex dei munīe nā p̃ō bonos
ordīs mos in bonos ēcere · Jdē aū ip̃m
eū digno decore suppone · qui in eo q̃dp
boni agrē eū sūmo modamīe eo magna
discretōe dispnē · regnū n̄ accepto t
optimeo q̃ rebelles aī mos fortē domat
utilitē q. obsecro · t tuc tp̃is q̃ ei modi ē
udicabio in na · nn · ruinas · con · ca · in ē
m · hō aūe t honorabile tunc regnū qui
nam efficiē dīs excelsū in tanta mī
citudine tam t munīabilū ututū t hōīs
sūt se mīcel dicat hinc uade t uadit
et alio uem eo uenit · t suo suo facit t

a

facio · decorat̃ ꝯ regnū unde ut mp̃ie-
cū modeste se agens modeste oīa cū
mansuetudine et cū̃silitate · sūt inquit
ī mansuetudīe fac opa tua et sic hoīm
gl̃am diligis · a regni itaq; honor facit
potenter regni decor facit sapienter · ī uo
in illo regno suo qui possessor ē regni ·
attingat a fine usq; ad finē fortiter & dis-
ponit oīa suauiter · et lex mea regula ;
ad me · lex ā ꝯ̃ilium exercitia exercitor un
dehinc corpis forma ordinat ā disciplina p
tinz ad ꝯ̃ilitatem exercitia sic quo mens
ad ꝯ̃ilitatē exercitia · In figura g̃ q̃ dictat
in ordine; sine mentis recte intelligit dis-
ciplina corpis forma religionis · hinc &
quo exercitia hoīs · lex ā ꝯ̃ilium relicta
nuper pristina solicitudine annulla ad temp̃
religionis forma reformatio · sensim retro-
lapsa relinquit q; p discretionem iudicii &
cōsuetudinem sui moris disciplina ut no-
ua statuit ut antiq; renouat. Quom de
ipsius nabug· audierit mīs electa se
cū dicit · et optimates et pam discute
atel mei et magnates me et adpstinū fer
i reducitur me et in regnorem immo-
no meo relinquit · et mag̃ficentiare-
cia ãplior addita ē in · ecce a ꝑb; q̃ris et
ī regnū restituet · et optimatel mei et
magnates mei ꝺo ; optimi ī hoīe in uten-
sonel uone · qui uo debent magistrū ex-
ere ut illud melius regnū disponit in deli-
berationel discrete · In optimatib; g̃ sūt
intentionel ī magistratib; ū intelligunt me
tel deliberationel · ad uo ; hinc optimatel et ma
gistratus amittit regni capud q̃re et in
sui locum restituet · ū ei sūma meditatione
et deliberatione inuestigare · q̃n posit ruina
ut sero possit amittim ai ingore ad pri-
ma integritatē reformare dz aūo hinc ai
diligenter q̃re aliq̃ finis q̃ instituet
ergo qui pfectionis obtinuerit dz et instituere
et deliberare q̃n in statu pristino restituet pos-
sit · et hinc erit ut arbitror regnum illam
ai dignitatē p intentionem q̃rere et in
sui gaudii restituere nolle hanc regia
dignitatē in alieno corde q̃rebant et in
sui locū restitui cupiebant · q; delectam
putabant q̃ diebant · ū ē timor tuus et
fortitudo tua pacia tua · et pfectio vi
as tuas ? nō solū aūo illi qui ī malum
ruerunt · sin et illi qui a bono deficiunt ·
debent semet ipsos discutere et pristinū illū
religionis fervorē in semet ipsis renouare · hinc ꝯ qd ad angelum ephesi in apocalip-
sim habet adduci re ad qd prima caritatē
relinquis · et cito ut excidat et age primam
et prima opa fac · notand tm hinc qd ꝑ ille
a sinu dr relinquere · nō aūo ab eis restitu-
tus · si quis qd eum restituit ut ad ipm oculos
leuauit · blande · gratanter · nam et si for-
te in mea iam patre sic mens ut
aliq̃d in sit ut aliqui fidis p deliberationem q̃
rere ut cū eo et in nihil potestate ē utrū
ne decreta pro arbitrio repare · si si stu-
diose exquisit ad iam posse et dño mane
acceptum · fortes et ulno ipse addes quidam
petimus et in regno meo in quo restituet
sui · et mag̃ficentia ãplior addita ē in.

Magnificentia Quom ex iustitia humilitatis
ea ampliora animi in bono roborat et
p ruinam adplen ad boni placentiam so-
am reparationem addit qr ex ipo laudat ·
lapsu suo hō sepe ad iam humilitatē ere
dit · et time nascit magnificentia ampliat ·
qui me ut utilitatis magnalia ait et humilita-
tis immobile custodit · ex iustitia uo hu-
militatel ai pfectio et in bono roborat et ad
boni placentiam solidat · sitat ut; mag-
nificentiam time nascit ampliari · qui ad
illuminationem boni dat et gra placendi
ampliatio ; magnificentie ē in pl̃ placen-
tie · ampliatio magnitudis ex iustitia humi-
litatis adiuncta dinit gia confirmatio hac
magnificentie ampliationem ꝓpha postula-
vit cui psallendo orabat · reddit in .i.g.
v. 7 g. p. ostende me · hinc ostendit ampli-
cationem petimus cui dicimus · confirma deus
quod operatus es in nobis prendit ex hinc ut arbitror
qr multi ad hoc dono dispensante cadunt ut
fortiores resurgant · et q̃ prius ai lapsu
habuerunt solū in gemitum ad iuuatē post
ruinae reparationem acceptum sunt ergo
confirmatio · ve sin qd scptū est dns mon-
tificat et vivificat · deducit ad inferos
et reducit · ve ipe est q̃ humiliat et sublevat
ac ipe qui penitet ut sanet ·

Nunc igr ego nabu quo in uq q uti
god. laudo et mag nificate eptce
fio et glorifico regem celi — ar dñm lan
qz oña opa ei uia · et vie ei u dare.
dicia eo gradientes in superbia pt hu
mare. superuit uoluntas audientium bñdicit.
laudauit · acq magnificauit. Item laud
auit magnificau acq glorificau. superuit lau
dauit eu sensu acceptu eo qz bñficiu sa
dñe tugrat no fuit ad manora pueh
meruit na regnu amissu cu magnificē
amplificatōe accep. accepto aut regno
iem laudat · item magnificat un & iem
e me item gemuchose amittat qd et hu
uat recepit. et iam cum deuotōne pe
sedit accepto bñficio lauda & cu uo me
retur ad manora pfice. primo ad hu
milioza ulo lauda uo uelit in ipis p
sentare. si me illiteudine nabug. sensum
cuu recepisti. si q agenda liu intelligē
pcuisti lauda · glifica uo qd accepisti
et reuelante gu posse intelligē dē et
aspirante gu posse implere. si uz ede
nabug. illiteudine regnu cuu recepisti
si pssionib; cuis dnari potuisti. si uoluo
affectus in uobis posse ee accepisti
lauda · magnifica glorifica · uo q accepisti
gram pficiendi. accipias pie et gratu p
sequendi. libenē gr lauda sume uoluu · glori
a sume baru. magnifica maiestate uiuiu
cēmitate influtu qz oña opa ei va et
vie ei udicia · opa ei ure time; cuis vie i qu
quas ad nos uenit · vie p qs ure se in
telligentie ingerit et innotescere fac
et oib; nanq ipius ad ei cognitōem
pficiu oña gr opa ei qz oīs ure cuis
udicia · et oña udicia ei va qz in vita
te sci · nos sepe in udicio uiuis erauu.
uu fit sepe ut & nocentes absoluamur
et innocentes ydemnem · si absq du
bio q latere · uel pōt · in filio udicio et
tare no pōt · si enim sepeu sit uuule vi
e dñi mia et uitas ndo et illa q sit iu
dicia que ab ipo misericordie fiunt · si
absq editōne ulla pietas illa dina in oi
b; que misericordie impendit · ei tas meas
no deficit · nos sepe eu pietate moneam.
et tas timentes dñm et in eo sepe p
mam ipendē in credulitate iustica acti
tum · si supna pietas sic mee siue opa dis
ponat ut in hac omib; uel q iustica agat
uel uiqu gratet · vie z ei udicia time qz
ab etatis tenore et iustice rectitudie eu
recedit et gradientes in superbia pt humi
are ad qlo solum q eu posse dicit de quo
uaciet glorat qz oña possit · si qz cepto ere
dendi & fore uana ipius cupidie uolutas ad
ceteri in se ipo ppo expugnato pleant. an
fore pt p omib; uolute sensib; uitil ap
me · ad matie expedio memorie recue.
sem aut qz inuenit oīs pcti superbia sci
mus quia aut ruina exaltabit az. Quia
morti ruina timeo pt omib; q superbiam
ungulare dz · nulz a matie ad q ceteredam
superbiam et ad ue humilitatis custodia sp
ato recue qz ille qui solet sup resiste p
eu uolutu gradientes in superbia humilia
re. q nos nabug & xto · q nos deuo exem
plo ad q un uolutu gradientes in sup
bia humiare possit. Incipit capitula
de uisione danielis. primu capm.

De explici uicio mutabilitatis et inco
stancia mentis. ..... ii. c.

Qualis uir quanta officio temptatois sit
gat et inconstancia uitis. ..... iii.

Quod bestialiter uiuendi modus sit
quadruplicitus. ..... iiii.

Omnis corruptois gradib; ozrie solet se
pe animus humanus. v. De uicio insolēcie.

Quom ex uicio insolencie cadat ho in vi.
vicium inuidencie. ..... vi.

Quibz insolencie gradib; pulatu cozu q.
prie animi humanus. ..... viii.

De uicio inuidencie. ..... ix.

De malo inuidencie quibz soleat gra
dib; accrescere. ..... x.

Quom ex uicio inuidencie mens cadat
in uicia fraudulencie. ..... xi.

De uicio fraudulencie ..... xii.

De malo fraudulencie qm sit multifor
me in opere. ..... xiii.

De malo fraudulencie qm sit multi
plex in intentōne. ..... xiii.

Quom ex uicio fraudulencie mens ca
dat in vicia imprudencie. ..... xv.

De uicio imprudencie. ..... xvi.

Quo ñ mens obdurat p̃ impudenci
e uiciū eo p̃mo dr̃ dñs. xlvi.
Quo ñ p̃ impudencie uiciū mens ob
dulcescit apud semꝫ ipm. xlviii.
Quo ñ p̃ impudencie uiciū nūl obdurc
scat erga proximū. xlix.
Quom̃ mens eī implendū malorū ue
nit sepe ꝫ in desp̃acionem cadit.

De trophei mtio mutabilitatis ec̃ī
constancia meritis.

Q Debam in uisione mea nocte ꝫ ecce
um. uenti ceh pugnabant i mari
magno. ꝫ uñi. bestie gñdes ascendeb
ant de mari, mic se. p̃ma qi leena. ec
alal hebat aqle aspectum dñi emulse
lius ale eī. eo sublata ē de cel. ꝫ sic ped
es qi hō stetit. eo cor eī datū ē ei. vide
aut ne ad hoc ly mare magnū in q̃ ap̃hā
daniel uidit hanc q̃s sit pugnā uento
rū qs aū nesciat mare q̃m sit instabile
eo mcto. q̃ sp̃ mouet ad oem flatū
p̃uliū q̃s uentorū. recte ꝫ i eo nō illos
ordis mutabilitat ec̃ī constancia figit̃ur
eo q̃ ve sit sibi structu maris q̃ a uen
to mouet eo ecū terre. ē aūt ly malum
exp̃ler. ē ei mutabilitat p̃prie ꝫ ē mu
tabilitat p̃mis ꝫ item mutabilitat uo
ti. p̃prie ꝫ q̃ dq̃s statuit ap̃ semꝫ ipm.
p̃mis ꝫ qd̃ q̃s statuit ap̃ p̃mū. vo
tū ꝫ qd̃ quis statuit si qs ap̃ dñm. De
mutabilitate p̃prie ē illud. multi ꝫ ñ multe
pḡ. audi eo quom̃ mutabilitat p̃mis
arguit̃ in eo qd̃ dr̃. nubes ꝫ uentus
eo pluuie ñ sequit̃ur. q̃ gloriat̃ ꝫ p̃mis
sa ñ exple. nota mutabilitate p̃ caue
re. nos nolumꝰ qui dicit. si qd nomis
dō ne moreris reddē dilpheris ei deo
infideli. eo stulta p̃mittio. stulta p̃mi
tio ē q̃ fit de eo qd̃ fit nō necesse ut qd̃ dr̃
fiat̃ phibet stulta p̃mittio ē de eo qd̃ fit
ñ expedit i eo qd̃ dr̃ ut modestie ꝫ ñ cess
exceditur ad ñ obediam p̃mittit. de ta
libi uocat dies sepe. q̃ nota stultoꝝ
stringenda sūt. ñ cū q̃ talis se noto obliga
uit̃ p̃libitu eīmodi uinculis abrūpere
debent. si ad eoꝝ actiones abstinendi
sunt. q̃ p̃tem ligandi atq; soluendi ac
cepimꝰ ꝫ hic. stulta p̃mittio ē q̃m p̃ma
lege ut ordis duplicat̃ committit̃ bo
nū ñ. ē bona ec bū uoluit ne fiat p̃mit
tio stulta. bonū ē ec bū p̃mitta plene
et solue ne fiat p̃mittio infida. vouē
te mḡo ec reddite dño vō. v. q. i. c. q.
vi. alioqn melꝰ ē q̃ nō uouē q̃ uotū
reddē. In mutabilitate p̃prie notat̃ur
mens in constanter. ad immutabilita
te p̃mittis scandalū p̃tim. In mutabi
uoti gr̃ep̃ ec murmuria dei. mala ñ mu
tabilitat p̃. si p̃ior sta. bona aū oīm pe
ssima. o q̃ amara hoc uitiū q̃ cecus ma
li: q̃ timida: q̃ turbida redit hūana
glām. ꝫ ē p̃cellosa illa maris aq̃ ꝫ p̃
timidite mḡcta ec p̃ amaritudinem sal
sa. ꝫ i q̃ q̃ ḡnū mare magnū in eui
q̃tate nō reputaē q̃bus ecorū. venen
mare restat nec de uentis uentorū q̃ pu
gna mḡtere. q̃ ꝫ aūt ista pugna uento
ñ forte ī pulsus ec uehemēcia rep̃cussionis
rep̃cussio ꝫ uita hūana sic tum. vñ ꝫ rec
te p̃cipit̃ ut admonet̃ filij accedē ad sa
pientem di. sta ꝫ ppara aīam tuā ad tēp
tacōem. Pulsat uō uentorū ech ḡnā
affectus sūt aī. alie ei spirat q̃ cupiscā
ec alie flat tragedia. alie aū ꝫ alie q̃fi
dencia uel diffidencia. qs aū p̃ expien
cia nō agnoscat q̃ in q̃cupiscēcia spiritus
ec amelat q̃ uehemēt aīm q̃cutat q̃m
forte melius ec in q̃ affectat unusq;
q; ei tempest̃ a q̃cupiscēcia sua abstrah
et ad rectus. si sepe mē forte q̃cupiscē
ei uolentes q; impulsus aīm ad sem
ipm redit. atq; redarguit. accepto replū
dio sibi malesit̃ sibi indignat̃ ec q̃cupis
cie flatibus tragedia ex adūso flando forti
ꝫ reluctat̃. ꝫ reluctat̃ ꝫ ol tragedie flatus
atq; reluctus si uolebat qui dicebat.
Iratemini ꝫ nolite p̃care in hac tragedia no
dū q̃cupiscē ec tragedie flatus sepe ī
uice q̃fugunt ec in ale uentū q̃surgūt
hi ale mancū flatui q̃flictū unusq; nūq
exp̃ssi solus ꝫ tutissime or. q̃m deus cum cō
cupiscit aduersus sp̃m ꝫ sic aduersus car
nē. nā q̃ p̃ut uideat q̃cupiscēcia q̃ ut
ad modū q̃dā incipit rem ꝫ rem re
surgere. ec uehemēcia impugnare. si
uitio mquit sepe. ecta uida diebus p̃ueti

licet eo ꝙ uxa uida uxor ꝓpr̃ ꝓuincie dicebꝫ
filiꝫ. ꝙm̃o magꝭ mare. ꝺo namq; ꝓpria
re ꝑ ea mutabile eo ꝺo ꝙ ꝑ etatem elementū
sc. solidū ee corꝑ immobile recte intelligim⁹
ꝙ ea stremū eo stabile. si g̃ stabile ea ꝓ
uo reflectio eo diebꝫ ꝓuincie ꝺo mutū si ea
mgcm̃ ee mbeū eo ale demq; designat̃
ꝙ mare magnū ꝺo mꝺo mutū si uno filꝫ.
ee uxor ꝓuincie monstil uenet̃ iꝫ ille uehe
mẽ uenit occupsera undecuq; spiranꝭ
et feruent ꝺo montaneꝭ sepe ꝺece uiol
enciorꝫ lingno eo soluto ualidꝭ ꝓcellit. ꝙ
uncil stateꝫ pene euertit in tm̃ uo incipiat
ꝙ aiam la ꝺere eo pene deficẽ eo ꝺe ple
nitudine ꝺeuote eo indiuidua cade. flam
meiꝫ diffidencie uento mutabili sepe ai
mꝰ ꝓuehi ad ꝺesperandū ꝺeingit. qm̃ ull⁹ excipit
cie impulsibꝫ ꝓcellit. cuncta ē namq;
ualde ne uenet̃ alie uehemencie repente
irruat et regione deleret et grauiet̃ ofẽ
dat̃ totū mutil⁹ statū ciuitat. a facie ei
frigoꝛis. e. q. s. ꝙ forte ꝺo ꝑ solet alpi
nitate ꝺ ꝛeꝺundo ꝺrm̃ statut̃ ꝛepugnanc.
hoc nanq; sepe uo ꝓ multa diffidencie ere
pidatoem mentis ꝙ fatigatoem animꝰ can
ꝺe aliqm̃ redeat ad ofidem ueꝛo ad ꝺiuā
mam̃ jacteꝫ in ꝺño cam̃ suam repeo
ofitemeam eo uxe sero relinqt̃ fiducia
am. et ee incipio ofidencia eo diffide
cia multo rebellare forte ꝙ ꝛepugnare
et aduꝛsꝰ statuꝫ ꝛpelle eo alecul uelꝫ
ꝑ hec. m̃ illa supꝛioꝛe manū hꝫe hec
illa uentoꝛ pugna mfallor. qm̃ ꝓ ha
damel midio multico ꝙ sermone delep
sio ꝺ forsitan ꝙl sit ꝑ ullꝰ mem ꝑa
experiencia docuit. eo utinā nossem ꝛ
possem eam ea utile ꝺelebe qm̃
uenerit constat me cuiusmodi sit ꝓ experi
encia ꝙ basse. ꝛ uideam ꝺo hanc uentoꝛ
pugnā ꝑ mitigm̃ sed soleat uideam aliā
illud ꝙ supꝛ locuti sum̃ mare magnū
monstra grignere geingat. Qualis uel

Quatuoꝛ mꝺo del ꝙnci ofitis ꝛepen
tie grādes ascende cōmꝰ singulo ꝙ ꝛ
dant de mari duisse me consurgendi me
se. ꝺo aīa ē bestiale ꝓb uentoꝛ ꝑ pu
gnam de mari ascende ꝑ bestiales mo
tus eo irrōnabiles impetꝰ ꝓ ꝛepentino mu

violenciā de cordis mistabilis ꝛepugne
eo in appetū. principe. qm̃ bestiale ē forma
libi mduo q̃ bestiale unito. nā pene
dubio qm̃ irrōnabilis eo bestiale degne
ꝛatꝰ irrōnabile bestiale. ꝺo ē ꝺam̃ bestie sunt aīalia; mea. ꝺo ꝙ bestie se
aliaꝫ ꝓna delicia. et mꝺi bestie mozes
lacamo. ut cet singulant. aīal suffocat
et mꝺi bestiaꝫ in curlis psalmista me
tuebat eū psallendo ozabat eo ozando
psallebat. ne tradat bestiis aīal ofitentes
ꝙ sunt bestie q̃ corꝑ occidūt. aīe ā
ñ hūt ꝺo faciamo. Nempe ull scis que
et mꝺi sint ñ sint ualde mercende et
p̃ sertim qui spontaneo mutu mortifi
cant̃ tota die. ne applicet illud in appin
illud uideant̃ mente. illic trepidabāt
timoꝛe. ñ ubi. timoꝛ. non tradat aio be
stiis aīal ofitentes ꝙ nō die corꝑ ofitē
tiū ē nō die carnes ofitentiū ē. si ne
tradat bestiis aīal ofi. ē. ille utiq; be
stie ve cuncte sunt ꝙ aīal occide possūt.
talia bestiaꝫ occisio eito mentiū ei qui
gentibꝫ mutil⁹ sine illustratoꝛ sunt̃
animꝰ. ꝓtinus mḥo tenebras et ea ē
noꝛ in qua ꝓtenebuntur omnes bestie silue.
talia bestiaꝫ mentium ꝺelemeto ꝙpri
ꝓpositibꝫ eo de sint mutil⁹ gratiabꝫ ꝺo
minabꝰ. cum mdentere nomia cantico
ꝑ apham loquent̃. dentes bestiaꝫ timittam
ꝙ ei restat aut̃ mne illud ferre ei. mis.
tm̃ dicamꝰ hec bestie ut ꝙ m̃ duisse me ꝛe.

Ut breuiꝰ dicam ꝙ ꝺo bestiales mo
dimam omnes bestiales uendi mꝺ sit
ter mouendi modus uideꝰ ꝺescripturus.
ee m̃ ꝺ ꝺescripte. alia uidens bona ꝛcere.
si sine m̃ atq; mlum et ablatꝫ omm̃ disce
ꝛne. eo qm̃ul m̃ ei forsitassis sit bona
intentio. si m̃ ei bestiale ē ꝺo uiuꝰ si
ne m̃ eo seruꝰ ꝑceptei sit ꝛmꝰ uidi
cet eo ablatꝫ ofilio. eo ꝙul forte relinq
rectitudis hāt. si sim scam̃ ñ hūt. alia
aīa mala ꝛcent si cmnde ꝺe eo ideo
occulte eo ideo sim uoce psalmus be
hꝫ eabunt et abscondent eo ꝺo augui et
meant ut deplinde erubescant. alia uero
bona ꝛcent in ore. si ꝑ sꝑ sim quid
eo sit omꝰ bona intentione ut pote amātes

ꝺ bestiales

ꝺo bestiales mꝺi sit

ꝺo ꝙ bestiales mendi ꝺ scripti et mꝺus ꝺ primus

ꝺ bestiales mꝺi

p̄mos recubitꝰ ī cenis ⁊ p̄mas qua
thedras ī synaggogis ⁊ salutac̄oes
ī foro ⁊ nacci ab hoīb⁹ rabi. alii uero
mala cogent pessim pessam ⁊ hec ⁊ ab
his ulla timore ⁊ pudore dei uel uideāt
ee cū fronte ⁊ q̄ fronꝫ me ecclie tota lic
ullis ⁊ nescauo erubescē. videl ḡ qm
simo me se duili hō apparu. p̄m ⁊ ceci.
cogent se ī tonsi. rabi ⁊ p̄mi mdicare
te. ceci simulate. ⁊ o ipo duili me se. ī
malū se cogent cum scis qm q̄ci. si illu
latent⁹ ubi cum putent⁹. q̄m imprudent⁹
⁊ recto ip̄m me se ipos duili. p̄mi sūt
q̄ ambulant ī magnis ⁊ mirabilibz
tic se. scis sūt qui sedent ī mlidiis ē
d. i. o. v. i. ceci simo qui oīa opa sua
facium ne uideant⁹ ab hoīb⁹. q̄ci vo
qui ī dñm cimenty ī hoiem uenē. ī p̄
mis iq̄s ē religio ī dilectis. ī hic p̄uari
catō occulta ī ceci religio ficta. ī
q̄ci p̄uaricatō manifesta. hū sunt
.ui. status eoꝝ qui tribulabil⁹ ⁊ be
stialit⁹ uiuunt. si tū status ⁊ nō po
t⁹ casus dicendi tō q̄ ip̄ hoīem de ma
lo impet⁹. impetus ⁊ no⁹ q̄ ī hūl. q̄
cuor corruptōnū g̃ oīb⁹ q̄ scis ⁊ peior
ip̄ p̄mo. ceci q̄ scis q̄ci aū oīm est
pessim⁹. ⁊ fortē q̄ dubitet de ceco
q̄ ñ sit peior so. si ī ceco statu quod
aliud ē q̄ simulata ecclia. nō ē equita
si duplex mictis. Quinq; corruptōis
¶ p̄mo itaq; statu g̃ oīb⁹ corrie sol
ē multicia ficta. ī sepe anim⁹ hūa
ceco multicia ficta. ī scis mali- mus.
cia infrenata. ī q̄rto malicia effre
nata. ī p̄mo regnat singlaritas. ī
so ip̄ietas. ī ceco calliditas. ī q̄rto
crudelitas. ī p̄mo mq̄m regnat singla
ritas ⁊ dr̄ de eo. ve soli q. cum ceciderit
ī hoc sublenantē. ve mq̄m soli q̄ est
de se solo ⁊ suo ḡsilio p̄sumēti ⁊ sol
citia q̄dam p̄lūptōe uinenti. ī so re
gnat impietas ⁊ de eo dr̄. ve ip̄o ī
malū. ī ceco regnat callid⁹ tas. callidi
tas ā prouerbio uetꝰ dei ⁊ dr̄ de eis. ve
duplici corde ⁊ cum ingredient⁹ duas
uias. ī q̄rto regnat crudelitas ⁊
crudelibz dr̄. ve ā p̄dam ūne p̄dabis.
crudelitas ē. rapina ē qñ dr̄ tollit re
alienas. q̄d ē inde⁹ de eo q̄ seminat ī
fidē discordiam. impie q̄dē rectū agit.
q̄ ē auferē pecuniam tuam. q̄d me qui
ē auferē pacem tuam. ē nūq̄d crudeliter
agit q̄ ē auferē uestem ⁊ ū ī multo ma
gis. qui ē auferē caritatē. si ū crudele
ē tollere hoī bona exteriora bona priua
multo magis crudele erit tollere hoī
bona interiora. bona mentis maxima.
q̄m caritas ē que ītq̄m excedit absq;
dubio qui hoī caritatē tollit. ⁊ dñm ol
lit q. deus caritas ē. ve q̄ p̄dam ūne
p̄dabit: q̄ntū tollit ⁊m p̄dā. dñm tollit
⁊ dñm p̄dā celū tollit. celū autē. q̄
hec ip̄ietas crudelis. quid ꝫ crudelita
te uelam⁹. ecce vñ quo pruenit ecce nō
⁊ q̄ defendit⁹ vñ mal⁹ ⁊ quo de summa
singlaritate ad summā crudelitatē. ꝫ q̄
mal⁹ ⁊ q ūs. ꝫ impietatē ⁊ duplicitatē.
a p̄mo si quidē gradu descendit⁹ ad sm.
de so ad ceū. de ceo ad q̄rtū. nam
absq; dubio p̄lūptō dilecta solet ūdu
ci ad emulatōnē. emulatō despecta sila
tōnem. silatō detecta nūtis efferena
tōnem. ad p̄mū namq; statū pertinet
p̄lūptō ad sm emulatō. ad ceū silatio
ad q̄rtū īmitis retinatō. ad p̄mū in
solencia. ad sm imprudencia. ad ceū
fraudulencia. ad q̄rtū impudencia
⁊ fortassis ille sunt bestie quas o
portuit q̄rere. De uicio in solēcie.
¶ discretōne ḡ p̄me intelligim⁹
uicium in solencie in solutū q̄ nō so
lenem ut ꝯ solutum dicim⁹ ⁊ unde so
lencia dām putam⁹ recte ḡ insolenci
a dē q̄ pessim⁹ ⁊ demere p̄ solutum
p̄simē. In solencie. itaq; ē uicium pre
cepti ⁊ temeraria p̄lūptō sine p̄cepti
⁊ p̄lūptuosa temitas p̄ solutū cum
multeplex hoc malū. in solencia si ds
ñ se erigit sup̄ solutū ñ cohibet
infra solutū. in se oppnit ꝯ solutū
si videam⁹ nē de p̄ma bestia ⁊lem
eam spēm facta delabi ut q̄m ḡne
ī solencie ꝑpetratem exp̄mat. p̄ma ī
quit q̄ leena ⁊ alat hebat aquile.
dr̄ leo tante feritatis ē ut p̄uocat

gen⁹ ⁊ q̄ti ī mal. p̄
m ⁊ ceci agunt bona
nō bene. nā

¶ hec ste augo dms q⁹
sila ⁊ ecclia

ñ morte cimeat in cim ut ñ p pcipm̃ oz
ra fauozit sin impetu se cohibeat. leo i
quo fortissim̃ bestiaꝝ ad nullꝰ pue
bo ocurrim. videl in leone q̃m stul
ti audacia ec ꝙ audaꝯ stultecia. ñne
leonine indeꝫ audacie ad faciend sibi
nom̃ ambire i magnis ec mirabilibus
se se. omia vlꝫ unel plimie. spreto q
sibo doctoꝝ gemptu p̃cepto maioꝝ
reuma ingilat ec ei modi obseruãci
as vlꝫ modu exercende ec ñ saluti coz
pis parce ñ aie morte indebite obedi
gemptu here. nõ qd nõ leoni. si lee
ne assimilaꝫ. qꝫ h̃ sepe i impetuis sin ve
hemcia pcinoz ec pcinatoꝝ imanie.
unde g̃ ꝙ irronabile ec bestiale. Ve
leoniu sise. nulli q sibo. nullus p̃cepto
addere. si intemperatus sue audacia pe
nacie ꝓmare. unlis. Vñ hz qd seneca
am de eiusmodi bestie alas unde in vna
ce pcipientis alea plusquis. ecce ale
due ec ambe aqline. qꝫ h de aqla nec
cat qd cecis pene oibz ambz celeri
us cuncta soleat uolare. pcipitatoe ar
rende uolatus celeritate. In plusqone
pende uolatꝰ sublimitate. iam sispuis
deꝫ e qd in solencia sit p̃cepts. plusqua
tuosa temptat p̃e solutu. u g dissolutus
dei q̃ndiosa breuitate sua cingam ag
nosce leoniu sise in singlaribꝰ cuncta
re adiute in aqlinis alis uncu plusquo
nis. ec uncu pcipitatois. Vt aqla rere a
nium. ec leo bestiaꝝ. ñqd g ñ ille unde
ad hze leene. ad aqle. qui plumis ca
ri actiua q̃m in q̃templatiua uita cuctos
pcede ec in utraq; uita singlare ec su
mu locu tenere. in tra leena. in celo est
aqla. q se plumis cecis omibz uncede fo
rtius uolare sublimi. In cede p acdem
uolare p q̃templatoem. Quibz in so
co undeamus nc leonis gõibz yaula
qd salomon debz trim corrupte am
bne sencias q omia pci mus hyanus.
picant ec p plusquosde actibus. q in co
uarijs siuls. si modu u modestiam ser
uay. q festinus e inquit pdibz offen
dic. hinc e qd alibi dicit. hedital ad q̃
festinaꝫ in pcepto in fine bñdicone
carebit. eid sine ostonare undeꝫ qd de aũ
dã bestia aduñgit. alpriebã dñi eu
use sint ale ei ec sublata e de tra. q
sit predes qi hõ stetit. ec coz ei datu est
ei. Scire qui de semet ipis ulꝫ modu
plumꝰ q in ḡdibus amittit uñ i tu
mescunt cecidisse q̃ cepnũt. pus ale eu
ellunt pea ec ipi bestie corp de tra le
uant. pus q̃templatiue pmodu actiue
q mte gra amittit qd z cũ alas sinas p
de ñ sublimes ullos q̃templandi uolatus
amittit. cũ ei pleb mistol reumoz q ugi
liaꝝ excellus capio corp trahere. capiut
dolere. ut oporteat alas deponere ad terra
redire ec carnis cibꝰ age. ec melius est
ut sponte deponant q̃ multo anellante
qd z alas auelli ñ amitte cũ dolore ingen
ti ec sine ulla spe recuperandi ale euellũ
qñ pcipitatois q plusquois audacia urg
ente ñtirmitate cogente necticate pedꝫ
unc cuiꝰ alaꝝ euulsionẽ dñi minaꝫ e
p pphetam locꝰ si q̃ltas sint ut aqla ec
me videa ceh pulli. mdu tuu mde dcit
ham te dic dñs. pleb alaꝝ euulsionẽ de
tra sublevaꝫ p inuisibilis g elevatoem q p
uisibilis elatoem de tra q̃rentis q uideo ut
credo eo qd p sispiriam mflando. crepando.
trahescendo. putrescendo. tandẽ aliq̃n franco
tanq̃ pulmꝰ q̃ p nec uenis a facie tre. sic
utq; pleb alaꝝ annullionẽ q tre i hñtatõ
anneis. qz p subtractam q̃templatois gẽm
ut dcm z q bñ operandi gratiam sispiciens
aie subtrahis. ec qm pus plumis omiũ
fortiꝰ pcede iam incepit pre omiũ legen
ec tandẽ remanet. Ec qm pus p solencia
am se extendit ulꝫ solutu p modu remã
nec eiꝫ solutu q sic iam de primo solen
cie gdu decidit in sim. fuem tandẽ ad
timeo ut ho recidat i tra. si u qsto de
ceto erit dca iam bestia de celo annullis
alis de recta ec de tra sublevata. an forte
illuc redis uñ uenit q in mare des
cendet q de mari ascendit. sic utiq; sic
sepe qd ex cordis levitate plumis post
multam inutilis fluctuatoem in amaritudie
animaꝫ ec q forte e tram pde. omem
appetit sui stabilitatem amittit ec deiecti
onem sua indigne ferendo animam cordis

amaritudinem incurrere. sic de terra in mare transit sic montes in cor maris transferuntur. quod enim est montes in cor maris transire nisi de magne conaminis culmine in intimam cordis maliciam cadere. nam iuxta veritatis testimonium habundante iniquitate refrigescet caritas multorum. nemo ergo in quantalibus virtutum celsitudine debet quicquam de suis viribus sed totum de domino presumere. et cum psalmista cantare. propterea non timebimus dum turbabitur terra. et transferentur montes in cor maris. tunc sane montes transferuntur quando id iohannis impletur. exierunt a nobis sed non erant ex nobis.

VII

Sed si nullus iam locus remanet. huic bestie preter mare nam et celum et terram videtur amisisse. Quo modo ex vicio insolencie cadat homo in vicium invidencie.

mirum quomodo dicatur super pedes stetisse. an forte super cautem et rupem aliquam stetisse creditur vel et mari undique cingeretur et fluctibus maris indesinenter cunderetur. o quam dura pena sed presumptuose singularitati condigna. ecce qui prius omnes precurrere presumebat et ex sua presumptione fatigabat. iam non hec quo eat nec invenit quo modo requiescat et super pedes inquit. quasi homo stetit et utinam vel sero desinat se angelum credere et tandem aliquando desistat super hominem presumere. ecce iam angelum exuens non iam volat in summis sed ambulat in imis immo iam non ambulat sed stat qui amorem et spem proficiendi amisit non autem iacet sed stat ut nunquam requiescat assidue ergo stat quia sine intermissione laborat. pedes sine incessu fatigat sine fructu laborat stat igitur sed quomodo super pedes ut homo. grande spectaculum sed fedum miraculum videre quadrupedem bestiam. leoninam denique formam se super duos pedes contra celum erigere et contra naturam erectam stare. que est ista erectio monstruosa nisi enormis quedam et nimis detestanda superbia. contra celum se erigit. qui contra super celestem maiestatem intumescit. nunc contra deum intumescit. qui eius iudicia reprehendit. quis autem nesciat quomodo presumptuose mentes soleant contra divina flagella murmurare aliorum profectibus invidere. et gloriose sue detrimenta impacienter ferre. murmurant autem non solum contra iusticiam dei verum et contra bonitatem dei contra iusticiam dei in malis suis. contra bonitatem dei in bonis alienis. insolens namque animus et proprie excellencie cupidus cum per nimiam superbiam cadit in invidiam. pene molestius fero aliorum profectum quam proprium defectum. o presumptionem monstruosam que inde murmurat contra maiestatem divinam. quod dicitur superbis resistat. humilibus autem det gratiam an oculus tuus inquit nequam est quia bonus sum ego. solent autem qui eiusmodi sunt querelas quasdam quasi rationabiles texere et murmurationis sue causas cum vere sint irrationabiles quasi iustas ostendere et hec est forte bestie vinam formam ad hominis se similitudinem reerigere. In irrationabili murmuratione contra deum velud rationes quasdam velle pretendere. huic sine concordare videtur quod ad hec de hac bestia dicitur. cum enim premissum esset super pedes stetit quasi homo statim adiungitur et cor eius datum est ei. cuius eius aut cor hominis aut cor leene. sed cur dicatur leena cor suum accepisse quod non dicitur amisisse. accepit cor hominis et carnaliter sapientis cum permittente deo incidit in prudenciam carnis. vel tunc vacat cor hominis accipit quando per multam experienciam errorem suum intelligit. et tam suum defectum quam aliorum profectum plenius agnoscit. sed quod homini divinitus conceditur ad bonum suum. ipse homo sepe abutitur ad malum suum et cognitis suis vel aliorum meritis disparibus unum deberet compungi ad penitenciam non excrescit ad maiorem invidiam. ecce enim postquam descripta leena cor hominis accepit ei non agnus sed ursus succedit. nam sepe cor gloriose cupidum et invidum aliorum inspectagloria propria quia ignominia in invidiam cedit. sic vicium vicio succedit. insolencia precedit et invidencia succedit. et quod adhuc peius est insolencia non recedit.

VIII

De vicio invidencie.

Plus quid sonare videtur in videncia quam invidia sicut legens non recte dicitur nisi tunc temporis quando legendo occupatur. sic et invidens tunc quidem recte dicitur quando livore uritur. ab eo autem quod est invidens invidencia dicitur. invidia igitur invidenciam tunc vacat excrescit quando animum eo usque exagitat ut eum nullo pene iam tempore quiescere sinat. invidencia igitur est invidia frequens et animum quiescere non sinens. in ea autem bestia

diff. invidencie

cede uisalloz meelligiꝫ mundencia. ſ;
uo melius dareſcat audiam quom eam
ſermo ꝓhibeat delebat beſtia alia libi
urid ī pace ſtetit ec cael ordines eranꝺ ī
ore eoꝝ. ec indentibz eoꝝ. ⁊ ſic dicebant q.
ſiuge comede carnes plinali. ē aũ urꝺ
uo omiſ nomiꝺ alr deſonne. ⁊ qꝺ in locis
remotis ec abditis ſolent hiare ⁊ in h
ꝓ formam gie mundie nã ⁊ ipa ꝺeny
uo pte fedritate ſuam erubescens ſp ſtu
der lacere. urſul; alr mancolli ⁊ ſenũ ec
forte eimodi ē mundie uicin. ⁊ mundia
ē odiũ fetentis alcene ec qꝺ magr ma
liciosum. qꝺ ꝝ aliud ē mundia qm lucer
uga ec lacebrosa malicia. ⁊ in uidia aũ
ē malicia feruens ec in occulto ſeniẽs
ē aũ urꝺ alr inuidi uelde ī uo ad ſhp
ē ligat ꝰ ſuſm pene delinat ur ī ecnicũ
ꝑce ur ꝓdiz finis cap nec in hanc. nec
ī illam ꝑtem uertere ec in h ho formã ñ
ñ mundie ꝝ mundencie q. aũ mſo pe
ne moũto timo reſelee. q. dr aũ de h
beſtia qꝺ m ꝑte ſtetit. ñdũ g ho ī h
ſtatu fundꝰ bona deſeruio ũ tñ uo in
ſuperiori ad onia ſe extendit. ſtat g ī p
te q. m qbꝺam ad ſ uml undec ꝓdu
ute nemo ei repente fit curpiſſimus
hec e regione nemo repente fit ſum
mꝰ qi ad ſ m ꝑte oſiſtio qñ ad aliq bo
na agenda anteq ad h hoiem oſiuem
do trahit. ecce qꝺ in h ſtatu animꝰ
fidũ ad appetm malicia eſtrenat in q
tũ ub eimoze reſtringit ur prudze co
hibeꝫ. De malo mundencie qbz ſole
nt cael ordines ac gnbz accidere.
Mat exmo in oze ei q. indentibz
eius tpũ ſpeꝯ determinat q. in cael ordi
nes ceno in ore ei. v. ī dentibz ei. qꝺ aũ
in dentibz recti intelligim. qm malicie
ec mundencie morſus ⁊ qſ aũ neſciat
ꝯ familiare ⁊ domeſticum ⁊ nichil ꝓ
ꝓm ſit mundie. alienam uitã rode
re morſibz obtrectationũ lacerare ſolet
aũ h malũ qbꝺã gnbz accidere. nã ſe
hoibz qꝺ qꝺã manifeſte mala. qꝺam
manifeſte bona. qꝺam aũ dubia ut ue
ſ in dubiz ambiguũ uenire ꝓfitet ut
ſint bona an mala. ſolet aũ ſenda mel
ſp manifeſta mala multiplicet exaggera
re dubia q. indeciorem ꝑtem inde apte
aũ bona q. negare ñ ꝓt. arte qua ꝓ
obfuſcare ec de cael ut ad minuere. ꝓhi
bitiones. gm derogationes. tenũ decre
tones. obloquio ē qñ mordax ec reꝓhẽ
ſoria locutio inſtat deri ut ſit ꝓ ho ma
lo. qꝺ ve in hoie ē qꝺ ſcio. qꝺ ſit negare
et oppoito ꝓt agnoſce qꝺ ſit derogati
re. cũ ſic libi ꝓ grũ reſpeam. qm ad- respondeant
modũ ſuade ec diſſuade. ſine ē derogati
o unde cũ eſtimatione de alio aliq bo
nam hñti dr. noli ſic credere noli quilibꝫ
re falleris decipi longe alr ē qm ſen
cis venerat lucr credis. ⁊ amazũ ī dulce
ꝓnis. hec utriq; in apti uml locũ nõ
hñ qz q manifeſta tñ in aliam ꝑtem
inflectere nõ ualeo. dr here aũ ⁊ de ap
cis uml ut ad uelle minuere cũ ñ poſſis
penit euacuare. detrahio ei qui ad ñ
oblatrando uerubi. vñ hoil fama glo
riose credit. obloquiũ ñ; ē male opinio
nis determinatio. derogatio bone opiõis
euacuatio. detractio bone opinionis atte
natio. lingua obloquit ē imedat psalmꝰ
ſta cũ deo. tota die meditatio mea ẏ me
⁊ ⁊c. f. o. e. m. a facie eop inimici ⁊ ob
loquentis. derogatoris tangit q aliꝰ dr.
capitalit ī aiam uulti. ⁊ſ. 1. c. detractio
uel exprimio ei dr. qui recipit mala
p bonis de. o. q. 8. bonitatem. ecce habe
tes ordines deneti in multiplicitate de
tractionũ derogationũ. obloquiorũ. Quo
niam ē facile ñ exercitio mundencie X
dere qñ nec mel edat in meum
te quenatio huic beſtie fraudulencie.
qꝺ loco nouiſſimo ꝓmiſ ei dr. ſiuge
comede carnes plinales. qꝺ eſt ei carnes
odere ñ aliena infirma dente maledico
lacerare. q ei aliena uitam uirente roditꝰ
q derogationibz ſtudioſe deſeruiunt qui
primoz ſũ infirmitates delectabiliter cor
punt. qꝺ aliud ẏ carnes odere nouo ei
carnũ corroſores ꝓha ui ꝓ experientiam
nouit qñ diebus appetitus ſe me nece
tes ut edam carnes meas. ſi qꝺ dr ſiuge
comede qꝺ alio exitu ꝓcepto an ꝓmiſſio.
ſuggeſtio. an ſuſpicatio. ſi ſi a uml anglis

dem putam⁹ confessim⁹ ex⁹ eor⁹ vbi⁹
solam ꝓmissionē fem̄ intelligim⁹ esse ē
ꝑ qđ ad nudam dz. qđ fieri hic etiam⁹
si aūt ostat a multis anglis deū fuisse ꝓ
lium⁹ in eum vbi⁹ cum suggestione ꝗ
nisi gatōem intelligē. solent⁹ eū semp
mali ꝙ malignus nūcup⁹ maligna sug
gere. ex ad oīem malicā nisi gare. ꝗ
lic malicolum. ꝗ ve ꝓmissū decretū
determe. ī ꝫ unūqđq; meo suo sitis
fiāt ex illa potest⁹ dīoīs sua adūtere.
si mordat⁹ serpens in silencio ūl ex⁹ in
uni ꝙ occulte decipiat⁹ sine hunc ſ
tencie ejus⁹ qđ plūs multa de eius die.
Sepulcrū patent⁹ ē. b. e. l. s. d. a. v. a.
s. l. eor⁹. Malū execrabile ex⁹ cū loqui
ꝗ audiendi execuase. singe mḡo comede
eternes plumas. ex ꝺo a⁹ urs. ꝺo a⁹ hec ꝙ
una belua nomi⁹ ꝗ ut sual plantas
sugere ut alienas carnes lacerare. ꝺo
in qm̄ mundicie monstrū aliud offici
gerit ꝗ suas molestas plange ut alie
nas ut firma carpe. Sz utinā solas car
nes lacerent utinā ut ossibz pcent. nūc
aūt oīa lanians oīa lacerat. Vñ hic
ut crudē aliqñ odiosi fiam⁹ ꝙ ei
locis miq nō pōt lacē. ꝫ cū incipim⁹ ꝓ
gredi ꝓ odio hz. ꝫ munda mūs atq;
simplā qñto pt⁹ dolore urē qñto li
uore trahē cum alios videat⁹ de die ī diē
ad meliora ꝓficē. se ipm⁹ cotidie ī oīm
opione decrescere. ꝫ magis magisq; ut esse
vñ hic sepe nos se ad callida argumenta cō
tulat⁹. dū simo cū studio ꝫ sollicitudie
gritat⁹. qñ ut suam gram dilatare ut a
liena obnubilare qđ. incipiz ex⁹ ic
sitatē silere ex ꝓ ꝑsim paulati se ad
oīem fraudulenciā erūpe. sic pard⁹ usq
ad modū. dū mel habeat de vicio in vici
um deflue ex⁹ ꝓ munditie malū ꝫ fra
dulenciam cadit⁹. De malo fraudulē

VI Q Uinc peul dubio fiat⁹ in fraudulenciā exc.
dulenciā execrat⁹ qñ ex⁹ ut ea ma
licia mici accidit⁹ ut libeat⁹ omīo dei
pere velit⁹ cū possit⁹ ꝫ posit⁹ multū usū
ex⁹ exercitū ūlo ꝓ multā iam assuetam
simplicit⁹ ut decipe sicile possit⁹ cū ve
ro ꝗ ē aliud ei fraudulentia ꝗ assueta
malicia ad oīem fraudem tam pua
ꝗ ꝓmpta recte ꝙ ꝓpe⁹ fraudulenciā i
pardo figūē. q ꝓ totū corp⁹ malis qđ dī
repgnē. nā ꝙ ꝓpe⁹ qđē sēcatem ape pe
rendum⁹ ꝫ ꝓbūm ē qđ diligim⁹ ꝫ qđ in
d⁹ viuit⁹ ꝫ affectōne necē ē qñ; ut ex⁹
pit⁹ ex⁹ appareat⁹ in ope. agunt⁹ ꝫ. q eius
mi simt⁹ una ī manifesto ꝫ malla ut ex⁹
to q ꝗ ad dissolutōis opa furtue erūpit⁹
ut q̄enter; execrabiliē ad posse⁹. qđ ad
ꝗ actōis sic corp⁹ qui qđ maius repgnē
videam⁹ ꝫ. q̄ dicat⁹ belua h q ꝺco
loco delebris. ꝓ h indo aspiciebam⁹. ꝫ
ecce alea ꝺi pardus ꝫ alas hebat aurī
mis. ꝺe se ꝫ mis. capita erant ei⁹ bestiar⁹
ex ꝓas data ē ei. attende qñ recte alas
hze dicam⁹ qui ī hac bestia delignāt
ete cū volucres volant⁹ se ꝓas sup⁹ se
met ꝓas leuant. ete cū volare volunt⁹
se ꝙ ꝓas sup⁹ sem; ꝓas arcessiūt⁹ ꝫ per
mane suspendūt⁹. ei ꝙ ambitōem ꝫ ma
nem glam dare dilectōis observancias
pene ulē hūane possibilitatis ī sinem
ꝙrendunt⁹. utunt⁹ ei studia ꝙrere ꝫ uti
cū unca ul ꝓmia nō curare ī ꝙrere ꝺo q
ē ꝺe se ꝙ mane ī alta suspendē. ex ꝺo alī
ud ꝫ mlti capita hze ꝗ nil simplī agē.
nam sic in alis occupatōem ex ꝙritatō
nem sic incipit⁹ intelligim⁹ intentōm
nā capud totū corp⁹ regit⁹ ex⁹ intentō
oīs una actō subsequit⁹. De malo fr

VII Aultis adhuc ple audulēcie ꝗ sit mis. XII
mi nosse qđ ales alas ei forme in ape.
soleat fraudulencia hze ne ꝗ hz ex⁹
mam ꝺo sencia una dicat⁹ silētōis. alia
dissimulatōis. tēcia ostentatōis. qđ ea ꝙrens
tōnis. solent namq; simulatores mēcs ꝫ hyp
ēti delerunt⁹. solent⁹ tm̄ nō solū
mentire ꝗ hūt. vñ ꝫ silere se hze ne
na que ōio nō hūt. solent⁹ ēo mani fe
sti mala callide execrare occulti aūt ma
la ac si ōio nō hant⁹ astute dissimulare.
simulatio ex⁹ dissimulatio ē de occult⁹ ꝫ simulatio
nis de occultis tm̄. dissimulatio de occ
tis malis ꝗ aū ostentatio ex⁹ execratio so
let⁹ ee de manifestis. ꝫ illa de manifestis
tm̄. ista de manifestis malis. nam ī

hmſ vmſ que manifesta ſūt & nega
re nō ꝑsumt locū hꝫ obstentiōi ſicut
in ſolis manifestis malis ꝙrie exercitiū
similiter nīa ꝙ dꝛcm i medio rarꝰ pro
ferē & in eo ipō rarꝰ inde. recte g ꝑ
similia occultiora & recte ꝑ dꝛcam in
telligimus manifestiora videnē itaq;
alle filatiōis & dissimulatiōis ꝓne ad si
nistram ſmadmodū & ale ostentatiōis
ex exercitatiōis ad dꝛcam. habet g in o
stentatiōne & silatiōe par alacꝝ ꝓmū.
habet ex eque in exercitatōe & dissila-
tōne par alacꝝ. sin. nam ostentatō ex
silatō ꝛ de solis vmſ. ſi illa de veris &
manifestis ꝙ ala a dꝛcta illa de fictis
ꝙ ala a sinistra. in hys duab; alis volāt
& se ꝓmunt q̄ndanter opīonē suam
ꝓfitent gl̄am suam exercitatō aū ex
silatō aū ex dissilatō ē de solis malis.
ſi illa de manifestis ꝙ ala una a dꝛcta.
alia de occultis ꝙ alia ala a sinistris.
sic in ſuppositis duob; ut deū ꝛ volāt
sic in aliis possitiuis corpus suū velant.
flam absq; dubio silatores & ypocrite so
lent hmōi in suis exercitatiōis & dissila-
tiōis obductiōne possitiua sua ex in hon
estiora uolare. De malo fraudulencie
ex de mundo - quā sit multiplex & unde
Alacꝝ videam de pluritate ſpōne.
capitū. scimus aū qz ypocritaꝝ fraudu
lencia in oīm eo qd actitat ad honoris
sui ꝓmotionem anelat. Dūne cū qd ag
it vt agendo intendit ambitiōm delec
tet. vl aū aliud ē ambitio quā hypocrite
affectatio. ꝓma ā ſpēc hui malꝰ ē affec
tatio. hypocrite. 2da affectatio dignitatis.
3cia affectatio auctoritatis. 4ta affecta
tio ꝓfitis. ecce q̄m ambitio .i. vnus. se capita
dundo. cū oīm ut deū ypocrita ad
sublimia. hypocrite affectatio ē quā ā qs
subdē fugitat aliis subdē. Dignitatis
affectatio ē superiora ambiendo ꝑ de
us in gdū anelare. auctoritatis affec
tatio ē cū iam ambit qs uir magn cō
silii & sciētie oīm; appetit & studuen
da ipse ut diffinienda ad ei⁹ consiliū vl ar
bitriū pendē. potestatis affectatio ē cū
iam ambit aliis ꝑē. videmus sepe
illos qui ecīa nolunt aīa obedīam ꝓfe
ssi sunt q̄m habent q̄m delidant molest-
ari sacris ex honestis occupatōes suis
cupiunt. ut ex eundi. loq̄di. agendi
manuscula hypocrite ex administratōis
hac occōne optime. dū agit ꝙ qd ut hy
pocrite ambitio. videmus alios uti ꝑ
de gradu in gradū ex q̄ inferiores gēnis
sui alpicare ad subdiaconatū. subdiac
nos ad diaconatū. diaconos ad ꝓsbite
ratū & eū ul ex eo fortassis maiores
hypocrite ul ꝓfecti adq̄erūt ꝙ ul tū ac
biterani tenere poterit hic supiorem
locum. ſ; unū hꝫ q̄m eis ꝙ ex ambitiōne
dignitatis. Vocēt nos ille ul⁹ archito-
fel. iaq̄s dū inq̄rēdā possit ambitiō au
ctoritatis. dicet nos ꝓditor & patri
cida absalon dū valeat ambitio ꝓfec.

Decimū aūtē Quom̄ ex vicio fra
dū de hac vestra dulencie nūc erdat
de qz ꝓfecta data est ei. in vicū impu
ex absq; dubio vnus deus & de dencie.
culto iudicio maiora sunt pene q̄ ypocrite
facē possimt ex facinora ex differētie
inter obseruancias eiusdē: q̄m hy
& se ꝓ deū affligunt & eū ꝙsecē quia
omnis error ex omnis gla ex q̄ flos
femi plus nū laborant sepe sectatores
namtacit ꝓ gla vana ex ēfusiora q̄m
veri emulatores ꝓ gla vera & ecīa.
ſ; valde ē difficile imo pene impossile
hmōi hoīes deū posse latere. audi hy
hme salomon sentenciā cū dicat. q̄ ambu
bulat simp ambulat confidenē & aū
deprauato mal⁹ iuxta manifestus erit. o;
g duplex ex fraudulent ambulantes &
suarū suarū deprauatores manifestos ꝙ
ex illud in eis apīcū impleri. Reuelā
turpitudinē tuā discoopiā humeriū. re
uelā crura. ēfli fluminū. reuelabitur
ignominia tua ex unde obprbiū tuū
ēfundā hoīes sepe cū nūq̄ fraudulencie
statu deprauati fuisse. adhuc indecēora
fuisse. nā cū ul⁹ mal⁹ in sui ꝓuitatibus
posse latere diffidimus. time unicū &
gratos sue gaudiū sine ulla spe re
cuperandi amittit. statim ad aperta ꝛ
pudencia erūpunt. Ecce q̄m ꝑ fraudu

XV

ꝑpetrat⁹ homo ī impudenciā. De ut-
Attende obsecro dñe si⁹ cio impudē
bestiar⁹ ⁊ plusq̄m util⁹ reiecto cic.
humano pudore eo ꝯspectū dñi ul⁹ ul
lus hom⁹ n̄ in erubescendis erubescē.
et tand⁹ aliq̄n ad oīem se maliciā effre
nare. quid em̄ aliud ē impudencia q̄
ꝑceps ⁊ effrenata malicia. audiam⁹ mic
iz qd de hac ultima bestia dicat⁹. ꝑ hec
aspiciebam mḡo ī uisione noctis ⁊ ecce
bestia ferā terribilē atq; mirabilē ⁊ fo
tē nimis dentes ferreos habentē mag
nos edentes atq; ⁊ gnimentes ⁊ reliq̄ ꝑ
dib⁹ suis ē conculcans. dissimilis aūo erat ce
tēr bestiis q̄s ante eam ⁊ habebat
cornua .x. ecce bestiam dico ⁊ ē q̄ be
stia sit ul⁹ de bestie filiis sic ī impudēb⁹
ī die. vide g⁹ qd gemit monstrū via
rū sit qd ū multitudē delebit⁹ eni nulla ī
tot bestiaꝝ monstr⁹ q̄ppibil⁹ immēt⁹.
Sem⁹ aūt q̄ nīs q̄ inuidia eo ī pudencia
corrupta fuit de ceto ullū oīno q̄ nec
sibi n̄ alis ꝓfuit. sam inuidia quidē
tollit hoīi amorē eo q̄ passionem ꝓximi.
impudencia v̄ modanciā ⁊ cēt⁹ spectū ē
sūt eo sepe qui ei⁹modi sunt multos la
borest multos dolores patient⁹ imo ⁊ li
benter tollerunt ut alios affligamo eo
maluit ipi miseriam sustinere q̄m alis ī
ferre. vide g⁹ q̄m sit mirabile q̄m ne
horribile hoīem humanitatis oblitū ho
minē eruere ⁊ ex belluinum imo plus
q̄ belluinum reduere. ecce inquit bestia
ferā terribilē atq; mirabilē ⁊ fortē nī
mis ūde no ē fortē ⁊ fortis nimis q̄ ob
mala ꝓximis inferenda tam patient⁹
ē ad mala tollenda. dentes aūt ⁊ ung
ues ferreos hꝫ dr̄ qui ad oīem crude
litatē effrenatē. ferrū em̄ q̄s oīa ec
ca metilla domat rede facit crudeli⁹
deligat. ferreos g⁹ dentes ⁊ ungues
accipio qui ubis ⁊ opib⁹ ī ꝓximos seu.
De alia bestia dein ē qd carnes phimas
edebat. de hac aūt dr̄ qd oīa ꝯminat
q̄ g⁹ oīa ꝯminuit no solū aliox⁹ iniq
ma li⁹ ⁊ fortia ecclie dñi nat⁹ edmch
lat. oīa iz ꝑ diffamatōem uocat⁹ z
qd infamare no ꝑo ꝑ delict⁹ calcat.
ut aūt cetera taceam in hoc maxīe nudet
hec bestia eccl dr̄i dissimilis ē qd in
ꝑ nouissimo statu nescit nīl impia ex
ecrabilē. dissimilis erat mḡo eccl bestie
q̄s undam aūt eam eo q̄ habuit cornua de
cem. Quo in nīs obdurat⁹ ꝑ ipudēcia

XVI

Cruenta bestia q̄ ecce micū ⁊ primo
dec ꝑ delict⁹ q̄ culcat q̄s q̄ dñs. ut supiores
eo rebellionis cornib⁹ oppugnat supio
res. luctinā de hī cornib⁹ implet⁹ qd uti
hē minat⁹ qui in psalmo loq̄t⁹ eo omnia
ꝑnoz cornua q̄ frangā eo ecce. e. q. q̄m
g⁹ diligenciat alia cornua ipudencia
hāt. in quib⁹ impugnare ul⁹ repugna
re soleat. aliud aūt nomin⁹ q⁹ cornua
a cirne ꝯcrescunt eo sup⁹ carnis sen
sibilitatem obdurescunt dr̄e aūt modis
uo in undes aīa impudenc⁹ obdurescit.
eo illam q̄m hꝫe dicit cordis sensibili
tatē amittit. ēbz namq; modis nīs ob-
durescit ergo dñs. ēbz ap̄s semz ipm q̄
tuce aūt modis ō ꝓmiss. ergo dñs ꝓar
roganciam. ꝓ extollenciam. ꝓ ceteris
cia. arrogancia ē q̄n qd dimes accep
sibi asscribit. extollencia ē q̄n semet ipm
ꝑ id qd accepit attollit. ꝓ arrogancia
q̄n se gl̄iat de eo qd hīt ꝓ extollenciam
de eo ⁊ qd nō hīt ꝓ arrogancia et
extollenciam agrē uo gra dīna multo
subtrahat. eo ad ꝯcupiscenciam obdurat⁹
deserit⁹ aūt ꝓuaricator efficit⁹. nīsi q̄m
q̄s ē sponte ꝓuaricatō ꝓcepti sui
ꝯcupiscit dei. ꝯcupiscit q̄ itaq; ē q̄n dñs
ꝑpetrem delicte et mirabile ꝯcupis
cib⁹. arrogancia ꝑpugnat⁹ timet⁹
dei. ꝑ certo sem⁹ ec ablq; ulla helita
tōne q⁹ deus ē qui ex⁹ oīa in oīb⁹
ꝑ bona uolunte. ex sola itaq; dei bo
nitate ē q̄s in nobis bon⁹ ē nr̄ ec⁹.
qui g⁹ sibi arrogat unū dm̄ glificare
debuerit ad aliud ꝑ dei bonitatē sua
gl̄ia sphiat qui se attollit sup⁹ id qd
unusq̄sq; fallit credi qd vm ē ⁊ vm qd
fallit ī. q. v. falsitatem unusq̄sq; ueritati
dei timeri q̄uis. ad dīne aūt poten
ꝯcupiscentiam maxīe spectat q̄nto ī
pba mēs ꝑ ꝯcupiscentiā plumb⁹. Quo
nīs ꝑ ipudēcie micū nīs obdurescit ap
semz ipm.

ꝑ extolle
tōnē ut cet
dī. ꝑ arro
cēm pote
stat dei

XVIII

XIX

Quo modo per impudencie uicium mens obdurescit erga proximum.

Quatuor aũt restant de corrumpũt corrumpi dicit corrumpi obiectõis. corrumpi deiectõis. corrumpi subiectõnis. hui⁹ q̃tuor gd̃ib⁹ nil ip̃a obdurat ad ult̃m p̃ximũ niũ eo q̃d p̃d⁹ ⁊ adiect⁹ eos quib⁹ dr hũilem famulatũ uam sic̃ infert⁹ ungub⁹ gemeat infloz. sic. iñ. hui rebellionis corrumpi armat⁹ ⁊ supioz. impudens si quidem aĩa q̃ ungũ timoz⁹ semel ꝯcussit ip̃a uã tenuita te ⁊ magnitudĩ suã relinqit. corrumpi ĩ⁹ obiectõnis rebellat q̃ uam dedignat⁹ obedire. corrumpi obiectõnis q̃ p̃latoz⁹ suoz conatib⁹ conat⁹ sp̃ eo ũq; fortiꝰ resistẽ. corrumpi deiectõnis q̃ p̃lat⁹ suos uicꝰ deiciẽ. corrumpi subiectõis q̃ uam uicꝰ ⁊ sibi subiciẽ. ecce q̃ ñ malũ grauiat⁹. ecce quib⁹ gradib⁹ p̃ua aĩa ad sũmã ip̃udencia̅ obduriẽ. ecce q̃hẽ hõ ñ ꝺ ulq; p̃duciẽ ut nec deũ timeat. ñ hoĩem uereat⁹. Quo ñ mĩs cũ improbitudĩ

Sed de p̃ malozũ uenit sepe in desuata aĩa p̃cationem cadit.

sepe cũ improbitudĩ malozũ uenit p⁹b aĩa mala ip̃a ⁊ reliquiendi amittit eo in desp̃acõem cadit. hĩ ⁊ illud corrumpi nouissimũ desp̃acõnis uidelicet malum corrumpi ipsũ ⁊ p̃ diffidenciam p̃ulsum eo p̃ceps ꝺ diffidencie p̃cipiciam duru. q̃ si dabam mãꝰ corrumpi ⁊ ecce corrumpi aliud p̃uulũ ocꝰ ẽ de medio eoz ⁊ dr de corrumpi p̃uul⁹ euulsa sunt a facie ei⁹. Ecce ecce oculi q̃ oculi hoĩs erant ĩ corrumpi isto ⁊ os loq̃ns ingencia. ⁊ corrumpi de medio aliozũ oriẽ qz cordis obligatõne cordis obduratõne ⁊ effrenatõne. ad desp̃acõem ñs maxie p̃cipitẽ cũ eũ ex hui⁹ ẽ bi⁹ cepto hõ sin p̃cipitem amittẽ. in cipit ⁊ pie panlacem de salute desp̃are malũ aũt desp̃acõnis aĩm nõ tam corrumpi dñi q̃ corrumpi rodit ⁊ in eo ip̃o gemmacie corrumpi deicit. q̃ alũ desp̃atõis aĩm sollecꝰ nõ tam attollere q̃m deiciẽ ⁊ nec eo ꝯtollencie corrumpi nõ p̃ aĩ facie ei⁹ sublimẽ. q̃ alũ desp̃atõis aĩm facit sinis uiribus magis detrahentem q̃m arrogãtẽ

Deb⁹ nilꝺ p̃cipitacõis gd̃ib⁹ soleo ai mus hũan⁹ ap̃ lem⁹ ip̃m obrigescere. mis obligatõe. mis obduratõe. mis effrenatõne. ois obligatõ ⁊ q̃ assuetu dine delectõ ⁊ in salubriẽ implicat⁹ se a pa̅ q̃ luentudine expleare ⁊ eũ uel to nõ ualeat⁹. eũ iam ois p̃care nõ deli bo ĩ q̃ueũ eam ip̃ius ciuit⁹. Ecce q̃ arrogancia spoliat⁹ ꝯtollencia enerua⁹. gemmacia p̃cipitat⁹ ⁊ gemmacia ad p̃ci dii p̃cipitat⁹ p̃cauꝺi q̃luentudo p̃modũ pulacim ingat⁹. tali aĩe tale q; ingate clamat uox illa q̃ dhe. Solue uincla co ii⁹ cui captiua filia ly⁹on talib⁹ uincli⁹ soluta ⁊ liba anie p̃ eũ p̃salmista. di rupisti uincla mea. ĉ. ca. y. l. cordis aũ obduratõ ẽ q̃ ullius iã pene timoze ulla unꝺe seuitate a ciuis ꝯtuelib⁹ co hereti p̃ quo etiã est. ⁊ uc apti⁹ utam exemplis seuio flagicios⁹ q̃lem dãpnato nem in ciuis flagicii deplnti ciuis meac ut ciuis debeam⁹ ⁊ eũ a flagitio q̃ ecabe ñ se obliuie ualem⁹. aliud ⁊ deli dũ suũ obliuie nõ posse eũ impunita blandie. atq; aliud ẽ illud ⁊ anie nõ posse qd sine ciuio p̃cio nõ q̃ficiẽ. in supioz⁹ g̃ gradu aĩe insolubiliẽ liga ẽ ad culpam in isto uelud intensibiliẽ obduratõ ad penam. ñ illo pudoz. ⁊ illo cticatõ eo timoz. andi q̃ de hui dicat⁹ q̃ in h gd̃u ad penam obduratõ p̃cussi sio eos ⁊ nõ deluerunt. mis effrena õ ẽ q̃ abꝫ ulla uelicatõe ul uerecꝺo ne aĩe se ad oĩem p̃uaricatõem eque mo eo pudoz⁹ chamo freno q; timoz⁹ ꝯcussio p̃cepsi ñ oĩa ruit. ⁊ fit de re hi sic equs eo mulus. q. nõ ⁊ intellec tus. in duob⁹ supioz⁹ animi a ciuis de sidis ⁊ eũ reluctat⁹ uincie. in isto aũ gradu penie nõ reluctat⁹ hi q̃ uis cep tionis uento flante quaq; uolũ impetat. sin q̃d q̃hi impetat. ueus me tene nlo no. r. ⁊ sic. c. a. p. uentu sic aũt i ch̃ p̃uis corrumpi dñm ip̃ugnat⁹ sic i ch̃ se suis deo repugnat⁹ nã obligatõe. ob duratõe effrenatõe sin mis male mutua forte relictio ne ullus dñi timoz⁹ ⁊ pulsus facile eã hũiliare pollit.

quā plus semp cogit timere q̄m optet. vñ ē qđ arrogancie comu aũ eius ꝓsenciam subsistere nō ualz. ap̄ aũa de sua semel salute desperata et a gr̄a dñi pei tus destructa eũ sentit se in ũitate oĩ succedim nō posse resistere et a sua se p̄ ũitate nō posse cohibe. soleo sepe se quam erensabilem ostende eo culpam sua in creatorē retinde et hꝫ; delyrōs comu oculos q̄ hoīs et os loqnt i genecia hẽ solus homo ine cecā aīa mancia rone polleo 7 prudencia callet eũ g̃ posit desperōs malũ capio q̄s; ad erensatōs siue arguneū q̄ rōnabiles eis astute crere. argute p̄tende undes oculos q̄ hoīs hẽ os; mquit ē q̄ m p̄ destinatũ ē quis si uolunt aci. quis eius ordinatōi resistere pot. q̄ nō uolunt talem nos fecit omia eũ q̄; uolunt fecit in celo et ine. in. oy. et in oīmbus abyssis. qđ g̃ nos possimꝰ qđ nos simꝰ. ñq̄ multa nra nobis creare possimꝰ nō ē utriq; nolentis neq; currentis si miserentis dei cui g̃ nō miserē. cui in nobis qđ sibi placet nō opte. q̄ optatur oīa in oībus; quis unq. os loqnt in genecia 7 tam uelata q̄m manū et de erensel dñi a celsel ut te ulciscel dñi blasphemel. ñne hꝫ ē unde qđ in sequeti bus legit 7 sermonel q̄ altissimū loqt. Exte quib; g̃ dnis; ad ima descendit. et e uñ. quo. q̄m puenit. de ima aĩ le uitate ad ꝑpudentem aĩ effrenatōem de mlta cordis plumptōne ad ultimā desp̄atōnem.

XX Audiuim qm̄ mls de malo semp in pm̄ cozruenl in plurdū tande malozū de ducit. audiam quo in ut mi cade ipa q̄; post multa 7 ultima mala ad rectu dis integritatē reformat. Si enī p̄cedencia 7 subsequencia hui visionis recte p̄ leri. puto q. in hac multica delectōne et cognoleri qđ in apl̄o legim. Quis hꝫ bundanti misereat habundanti 7 gr̄a 7 hꝫ sepe loco facile adtere. q̄m nulla mia malicia dinam miam ut ne p̄hib. qđ ei ē q̄ post succedenel sibi bestial potio clyrono auctal dicit sedic. ti qđ post mul ta sepe uicioz̄ dcm̄ta ille qui est aũ oīa tempa ecmul p̄ uisicantem gr̄am cozlubeam in firma ꝓpositi stabilitate figit. 7 sibi mansionem constituit. et qđ ē qđ bestiaz potestat auferē ti qđ pli citantem gr̄am uicioz̄ cũ mide sapiet regnū pcī destruatur.

Scriptam sacm recte cũ legit intelligit. q̄ modis locuõ nũ ei obseruare ti negligit. hyas ante considerare ũ sufficit. ti qui eam me ditatõe ocima frequentat. flam sic hoī cubz frequel colloqnd paulati cui sic ghtatis admim. uta eo more sepe sacre scripul eam retractando cognoscim. ipa ei sic patrū magistro edocem. ti ñq̄m p̄ hꝫ qđ utcunq̄ uic hystoriam gestū narrat. ututem laude dignam uic mi sticū intellectū sigficat. sic ergo ple rūq; uicū sigficatōem minuit p̄ hꝫ qđ uic hystoriam nec sint. hoc dño in eo nr̄ maxie claret. qđ de dauid 7 uria. si cut hystoriam gestum refert. ē 7 urie innocentis deuocio. uidetis. fidelitatē designant. 7 p̄cm dauid. sacm̄tū magnū xp̄i et ecc figurant. Sicut ergo in hys q̄ hystoriales acta referunt. ageneū ē p̄ sigōnē nō mutant. ita uri ullo do de ulcia sua minuat. 7 si p̄ hꝫ qđ ab eo laudabiliter gestū ē. malum aliq̄d designet. ñ in ullo ulcie mi tū offert 7 si p̄ hꝫ qđ improbabiliter gestū aliq̄ bonū figurare. neq; ei p̄cm dauid. Ido p̄cm nō sint. q. bonū i d maxmū figant. aũ urie innocencia malū sint. q. infidelis p̄ hi duriciam designauit. si ideo p̄ualuit ne inutil aplicis deuocatōe ab aliq̄ iudicem. cum p ea q̄ de illis i hodierna lectōne narrant ad qđ sa cti eoz̄ nō grauat. sigre discernim. hodie namq; nobis de mare ecc. aplor actuũ lectō recitat. i qua iohis uolus gladio narrat occisus. apls q; petrus 7 ap̄hūlus legit. 7 crepa. uigna p̄ linis fide hystoria ē 7 uic ñm nenā utilit amplectenda. Vmptū q. i spūali

libro eãe ꝯmeč: et ꝙ illa ꝺam ꝓꝛe
ꝺicit̃ i relectis legim̃: ꝙ ñ nč
in ordinẽ. si hystorie veritate seruata
quo ꝓmittit̃ modo ꝓssit intelligi de
monstrom̃ si iam audiam̃ ꝙ ordinẽ.

Mortuo herodes rex
magnus ut affligee
quoꝺam de ecta. ꝗm sub Hodie voca
bulo accipe debeamus ligẽ: et nõ
ei applicãe 7 opis crudelitate doceamur.
Hodes ãpe: pellici ñcepcis quo nõe
rede antiqus hostis gñis aduersarius
designat̃: cui suasionibz dñ ꝓm hoies
credidim̃: sola ĩmortalis ꝓdita: pel
licat tunicat mortalis indicio acque
rim̃. Jam ꝙ pelles mortuis animalibz so
lemo dr̃: ñ in ggrue ꝓ pellicat tu
nicat dr̃ mortalitat figãt. Qual ꝺem
tunicat dr̃ fecisse 7 hõel ĩduisse le
gis. ñ quo ipe eos mortalel ereanisse
de quo lẽpta uerax. uacue ꝓclamatur.
ꝙ deus mortẽ nõ fecit: si ꝙ eos ad
uitam eternã si mandatũ seruarent ꝺidit.
ꝑ ꝙ ꝓuaricatõem mor tẽ eos. ipa uelut
ꝗtate monstrant. ꝙ; hõ ĩmissa ipe
ꝓpe hoiẽ; dctor ꝓcitio. qui eis culpaz
ꝙ illud merent ꝓ millione seductoꝛa
ꝓsulit. Jure ꝙ ipe pellici noiat̃ cui
mistura hũana nata pellici tunicat
morte ligatibz amicic. Ꝙ aũt Hodes
sibe uocat̃: ꝙ ipm ee regẽ sr̃ oĩs sin
os supbie lẽpta testat̃: qui 7 oĩbz re
gnim suo subiectis ad mortẽ ꝓpetua
ꝓnapat̃. Cui Hodie mal̃ filiũ ut malig
nit̃. qui illi ad deceptõem fideliũ ob
scenit̃. ut ete pili hoiel ĩ quibz unꝭ
pauli uoce ĩfantie militiũ ocat̃. hosti
ãpe hũane ꝓditõis ĩsaciabilit̃ arduit.
cum ei ad uotũ sua solũ nequa nõ ple
narie sat̃ faciat: ad ꝓfanda famen
sue malicie. socios sibi ut malignos sr̃
ut hoiel ꝓpos adiungit qui minorum
ad lesionẽ ꝛomoꝛũ tociel manu mittit.
ꝺicens ordi eoꝛũ ut ꝓ subiectos sr̃ ĩ mã
da celidia mittat: ut ꝓ hũanã sentenciã
hos eos in erroꝛem a crebitate crudelitat. ꝙ
si ꝙ capuo nrm semel egit: hõ etiam
ꝙ nos mãda ei indesinẽt age ñ omit

tit. Jam ꝙ mitem ei temptando pene
trare nõ ꝓsunt ad ꝓmẽdã carnẽ ipius
manu sua ut decet ut deos: 7 mutuel ar
matos romanos armauit. Sic ꝙ 7 nẽ
ꝺeiens a orde repellit electoꝛ: ut eos
saltem ĩ eqe redimat ĩuidia ardet ete
lucendi. ad ꝺ aũt tanto ope seuici
at: apl cum subdit. ne affligee ꝗsdã Act. 17.
de ecta ei cui ꝗm ꝓmũ intento illum
ad ꝙtemplandã electoꝛũ innocentiã ꝺei
tat: ut ut eos in culpam ꝓsua suaden
do ꝺeiciat: ut ete dñi ei ꝑ suasionibus
resistunt eos reꝺigere ñ ꝓmittat. Just
oꝛũ ẽ mel. ꝙ in supna ꝙtemplatõe re
quiescẽ appetit. ꝗ ipe uehemẽt affligit. · apl̃s mat ꝙ sacro in
qd occulto mlidiatoꝛi ꝙtima ꝙtrarie ocat
repugnare ꝛõpellit. Cumb; 7 li mi
litat cũ phoꝛ coꝛonã uictoꝛie regnãtis.
ꝗ ipm tñ qd crebro dimicare cogunt
eos uehemẽt affligit scientes namq;
hũanam fragilitatẽ ad culpam ee ꝓ
pitem: valde suspi filiũ ne hostis qui
eos ad etnã fraudẽ ꝓuocat. remissiꝰ
decertantes: quiꝫ deficiat. Quod mẽca.
qd nõ ꝺr̃ ut affligee ecclam si; ꝗsdã
de ecta: ꝙ eo li fideles omis odio gñã
li pleasẽ adhitatem tñ illi. illi gñus
seruiunt: qui seruis desidiis et ma
tura gñitate resistũ. Quos ut ꝺeiciat
tanto atroci ĩpugnant: quãto eos li
bi fozcius repugnantes ꝙsidat. uel
ete missis manibz qsdã sp̃aliẽ Hodes
affligit. cui tempamẽta mal̃ aliũ ena
dentibz alios ad uitioꝛũ ꝓcipicia ẽhic.
Sequẽs. occidit ã iacobũ fr̃em ei iohis.
gladio. hanc ꝺem bi iacobi passionẽ
oĩm uerilatõe suscipim̃ credentes 7 il
lum ꝙ cũpho mereri ĩcte coꝛona do
natũ: et Hostem ipius ꝙ sua celi
morte eterna multatũ. ꝙ; qd unꝰ hyst
oꝛiam semp fr̃m audiuim̃: nõ frustꝰ
q in otidie fiat mistice ꝙsecutaꝛ. qꝛ
g iacob luctatoꝛ et supplantatoꝛ me
ꝙtat̃. 7 iohes gr̃a dei postmit ꝙhece
duo uocabula. Duo in ecta ordies figu
rari. unus s. ꝛepientiũ q adhuc in lucta
tione ꝺi diabolũ certat. alius aũt eoꝛũ
qm ꝙ gr̃am dñi frato adulterio nulla ut

ñctis ñstabilitate. ſc aũc ꝙ luctat.
ñ ſup. ñ ñfia ñſpicit. Ita ecqui ſi
dñ ꝓtecte oſſilit carnſ motib; ꝙ dya
bolũ luctane. ſic illũ medũ libi ſubi
cientes ſupplantab. ut ab illo ꝙ alijs
enſ ſalte delectatõe noxia ſupplantent.
Que undecũq; noxia delectatio. ſi nõ eno
ꝓpleat. ꝓpter aũa utalis ſtatu ſecte
ꝓdito. ꝙlenſ gladio trucidat. Recte
g. ꝙlenſ delectatõ ſuccedens. gladꝰ appel
lat: qr ſic macialis gladꝰ a corpe aiam
ꝙ vicit et ẽ ſequit: ita ille mollicies ualis
gladꝰ. aiam uicti ſua que de ẽ ꝓuat. Nec
ſane mirand. ſi ꝛſ ꝙ talia occidit. cũ do
ctiſſ aſſerit. qr mẽ ſcam eẽm illi ꝙq;
quã bladñtes dyabꝰ enecat. ſuccũbũt.
eũ illis ꝙ ꝓ gñm dñi ſ̃tute ꝓfec ſunt.
uno ubi ſermõe ꝙcepit. Duo ſũt mũi
eõe uno ſint tenaci: sicq; mos mũtoꝝ
diſſidiis ſepat. ut gliẽ ñtoꝝ cõmunio.
ꝙdam ut ita dicã fidei ꝙiunctõe cõiun
gat. Nec nouũ ſane. ſi ſeũ ubi dr. qr
et paulus. eũ ide ubi ſt corda ardentẽ
ſui ſpiritꝰ ab eisdem ſemiñ ubi uocat
z. Si ã apyane apli uocem. ſi mozſ ꝓ
cati. ſ; carnſ accipi. Ideꝰ z qr crudelis
ad ſtulti lectionẽ uoꝝ ſp clamient. eũ
ut ſup dcm z ad ſtendam mozẽ ſcio
rẽ ſe ꝓualere ñ poſſe cõfidãt. eũ ꝙ libi
relinqt ꝑtem ꝛſtie crucidare feſtinat.
ſ; ꝙibz ñ electſ uocat. et ſenſa illis
magie placeo. ꝙb; ꝓ ſua innocentiã vi
ci fideliũ diſplicet. eũ et ſcis. videnſ ã
qr placeo ñdeſ. applaudẽ applicãt. ꝓce
Iudex nãq; ꝙ ſtientes ſuꝑstanẽ. qſ alios
ꝑ in loco deſignant. et h eos ꝙ ute aplm
ſtitenter ſe nolle dñm. feiſſ aũt negare:
qr et ipi i eũ dñi de obſeſſis corpib; ꝓlen
ẽ. ꝙm inuiti. ꝑ dñi unũ filiũ fatebant
ẽ. ſ; hinc ꝓiſi ſunt ſen i mẽbꝛ ſp. ut
decꝝ uocabulo ſalignatꝰ accipiamus.
ſtat ꝓfecto. qr de uoꝝ afflictõe utq;
uoto nõ diſpi ꝛtulanẽ. vñ et ide ait
quoq; ad ꝓſectꝰ uoꝝ tanto expedi
accingio ſe: ꝙnto ſe ꝓ ꝝ uocis ſuoq; am
plꝰ ſatisfacẽ ſentio. ſ; iuſto morte cor
ꝓmpto. parꝰ iuꝝ ꝛtulatꝰ qr inde lic;
me emedio ſubtectꝰ ẽ ꝙ ſub umbra ſue

ꝓtectois mulcꝰ ab eſtu malicie defende
bat. Iuſto ũ in pcũ mozẽ de lapſo. tan
to ampli lectoꝝ ꝙſitor angeꝰ. qñto ſe
ꝙ lapſus ẽ ꝓ ute mitẽ ſtare alcꝰ uidebit.
¶ ſ; ſic ſup ſi iacobi patriarꝛ uꝛe hyſto
riam uenabiliter amplexantes. ꝙ ñ uera
mẽnam intelligẽtia accipi poſſit oſten
dim. ſic ne ꝛſ ſtuato textu hyſtorie ꝙm
uꝛe eũde ſenſũ. h ſi ꝑ ꝙphetio intelli
gi ualeat oſtendam. ad ſuelligendũ ſane
militũ ꝙphetiam. uam nobis aptio
ipa ex qua ꝙphetat ẽ applatio nõis. Si
cut ei ſere oẽſ nouim. a petro petrꝰ ꝛſ
accepit. ꝙ nam ge ſi nõe delignat. ñ ꝙ
ꝑ mitꝛ ſtantia fortẽ ſtare i ute ſo
liditate uidet. ſ; ꝙ minuꝝ hoſtis ei
to aeri pugnat. ꝙnto ꝑ alios ꝙ alios in
ute roborari doleat penſat. quia fortẽ
illi ſoliditatẽ mitꝛ eoꝝ. ꝑ no ipetu cep
tatiõſ labefactare ñ ſufficit. more aque
crebro ſup uenies dura eoꝝ ſtantia tũ
pit. Nam ſic ꝙdã arc. limpha cauat lapi
dẽ. ñ ui. ſ; ſepe cadendo. qs ꝙ dura ſep
ta tellat. Lapides ꝛemanꝰ aq. ꝙ allu
one paulati ꝛta ſtumit. Cũ utiq; dya
fortẽ uiꝝ i laqum pcũ inducat. qi ad cõ
phendendũ pectũ manꝰ modeſt applicuit. ꝛ
ipa ꝙq; ſalutis ꝓpetat ẽ. nos magnope
ꝓpenda. ſa qui ſup uc ꝙdam de eã
affligẽ manꝰ milit. ñe ut pectũ ꝙphendat
applicuit. Sed utiq; qr tanto ſe immiſc;
a dya mundi elongat. ꝙto ad ꝙphendendũ
culmẽ ꝓfectꝰ mundi appropiat. vñ ei aliq;
qr talis; ad culpã dyabꝰ rapit. qi ute ſe ma
li mittit qr ad ſe ei ꝙ nõ longe diſſele
ctat recliuo. Cũ ẽ fortẽ ꝙq; atq; i ute
ꝓfectũ decipe uicẽ. et ñ ꝛſ. qi ad ꝙphẽ
dendũ pectũ. manꝰ ut ita dicerꝰ curatꝰ
hꝛc. vñ manꝰ ute pectũ ꝙphẽdat appo
nit. qr ut roburẽ ꝙq; decipat. mitꝛ
uicꝰ deceptoꝝ laqꝰ uocat. Nulla aũt
cauẽdi cõpetoꝝ ſ; arce tam cito ute robu
ſti ꝓuꝰ infirmat. qi ei roburis ſui vi
res ſibi arrogans. ꝓuata ab ſe ꝛtutẽ
lectẽ. Nam mox a ſino ꝓtectore deſerꝰ
i ututũ culmẽ dñi numine ꝓſenat. qr
ei ꝛtude uenꝰ elationis. pebat. ab alio
uo corruentẽ. adulari ꝛcipit. ei ſino

ſpoen

ſa. chi. 7.

ſ. ꝑſt. ꝙ uideor. uoce
ſ. inuidi ſpiritꝰ accipi

vt. g.

auxilio defluentiū p̄ quibꝫ ultoꝝ p̄cipitia
ẽuic q̄ ḡ appositis manibꝫ petrū hode
appũdit: cum illum à p̄cẽ ũtentū gau
deri p̄cul a se dilcensent. ⁊ p̄censis
simodũ lagit ictetū irreuno. ad q̄ si ad
struend ei exemplū q̄rit. ũ ⁊ opus uo
longius exagerũ. q. is q̄ petrus. cui hȳ
stroꝛũ figata ineꝑtabe discutiũ. ⁊ in
senet p̄ p̄ẽ ẽ exp̄cul q̄d discuꝫ. slam
cui carnẽ hodet hystoꝛicul apphũdit:
spi aiam iam p̄dem hodet exp̄icul cꝛi
ne negatois lagõ q̄ time toꝛto alliga
uit ẽpluciẽ ⁊ ẽte de sue timiitatis rob
oꝛe milia iã exp̄ũta tenebat iam xp̄m
dei uiui filiũ ogfessul. ⁊ iam beatũ se oꝛe
uitetis audierat. ⁊ iã à solidtate īmola
bilis petꝛe. p̄ce cognoũ tuperat: ⁊ iã
clanet regni celestis accepat. ⁊ tũ p̄
uo ⁊ tuta dñe largitatis munꝛa eũ ad
uocam dñice pallionis uenetũ ẽ. q. pau
lo ampli de tua firmitate p̄ supplit. ⁊
sibimꝫ relictus. petꝛũ ꝗl nã ẽtto inueit.
Cau ẽte inẽnũ quet. ũ ulũ bemgnũ
hȳe ītuitu sue bemgnitatis respiẽet
⁊ respiciens emolluet. ⁊ emolliens:
ad amaraꝫ laẽmal gmouẽo gmouendo
ad laẽmal ẽm q̄d gmiserato indulgeto.
Quo nimirũ exemplo. nos infirmi ad
cauele vigilancia enidenẽ istruimur:
ut nil nisi ⁊ simil ituitibꝫ p̄dicta. sp se
⁊ humilitate deprimat. ⁊ sp ũ se ẽe q̄d ẽ
trepida recognoscat: ne forte dñi ulti
se. p̄ supbie aura rapiaẽ. ec q̄nto se al
ius exaltat tanto gꝛauius cadat. Sequẽ.
Exemꝫ ã diei animoꝝ uyẽ iam patet
sens. q̄d. s. apls. mstin mdance paschye se
primanã fit ab hode ophũlus. diei q̄pe
animoꝝ illi sepẽ p̄pe nocebanẽ. q̄ q̄
ũ demũ diẽ p̄mi mtilis. q̄ agnũ īmolaba
ẽ ad uesp̄am exordine seq̄bame. Euan
ghlizꝫ tũ anctoꝛitat⁊ paschal p animul
⁊ anima p paschal pone gliouit. sic
facile ẽ ei agnoscẽ. qui eoꝝ uolumina
studuerit recensere. Sꝫ nos ꝫ pauca in
hac hystoꝛia dixim. nõ meꝛitoꝛẽ sensum
huius sentẽcie uideam. aut g. exemꝫ ã
diei animoꝝ. diei animoꝝ. omne ꝫ tpe
decepmũ. q̄d ab aduentu mi saluatoꝛis.
usq; ad finẽ mũdi euoluẽ. In q̄ mmi
ꝛũ tpe. uẽ ille agnꝰ ã tollẽ pcta mũdi
īmolaẽ. p eum sing̃ne apti duo fidelis
pls hbaẽ. vñ ⁊ paulus die. pascha-
nr̃m īmolat̃ xp̄s. Itaq; epulemũ. ñ in-
ue. nz. ī fer. malicie ⁊ nequicie. Sꝫ ī ani
mis sinceritatis. plo g. occiose aphũ
lionẽ appli. p q̄m fuerit uiri calus delig
nat̃. in dieb; animoꝝ gemgille sepẽ
asserit: sꝫ nimirũ sigficans q. cum
ab ipo hũane ondois pmeꝛdia. adulus
hostis īudia diu ⁊ arlit. à tpe q̄ car
nat̃is dñice tanto acerbius sentꝛ. q̄n
to seniciꝛe sue finẽ iã iamq; īminẽ plec
tit. vñ sepẽ ꝫ. ve ẽte ⁊ mart. q. desce
dit ad nos diu hȳl ira magnã. sciens
q. modicũ temp hꝫ. ẽte appe ⁊ martꝛ
nois. carnalis q̄q; sigñt. q. ⁊ ẽtenis
solit ītendunt ⁊ undaq; moꝛe uetustim
se saleu supbie suppmũt. ad q̄s diabls
hȳl nam magnã descendit. q. electoꝝ
oꝛda dilexeꝛit ī replorũ oꝛdib; rejec
tis. q̄ q. iam ad beatudiem se nõ posse
uedire gndit. q̄ in solacẽ sue p̄dicõ
nis socios sibi. eũ q̄bz ne ī ẽnũ hꝫat.
coaceruat. Sequẽ. Cum eũ appũdilli
mitto ī carcẽm. Cũphũlũ petꝛũ hodes
ī carcẽm tuito eũ antiq̄ hostis ustum
lectis ẽtime eptuatũ ī latebꝛis oscie
pectoꝛis abscondit. tuecte à p̄cẽte oscũa
applãt carẽ ⁊ q. ubi hꝫ meioꝝ ⁊ utilis
pctoꝝ allegiẽ. ⁊ nocte mtua tecta vi
de solem ustucie phybeꝝ. Sequẽ. tradẽs
q;. ñi. q̄ẽnionibꝫ mitꝛũ custodiendũ.
Inẽ oim hȳ lectois sinal ista ẽ ad pene
ẽndũ obstructioꝛ: q ⁊ ds fortallis tam g̃
uis ad mtelligendũ vr. q. p illã g̃
ne ad signaẽ. Etiam utaq; sua nobis
dñs submstrare digneẽ. q̄tũ sic de
illa loq̄ pollim. ut ti à se mẽ nos. qui
adhuc uincl imuitei teneat ad stre
de ustis q̄ẽnionibꝫ q̄ueũ expedit au
diat. ⁊ audiens mtelligat. ⁊ intelli
gens doleat. ⁊ dolens ingemiscat. ec
ingemiscens talib; se exemtoꝛibz tradi
eũ phoꝛtelat. phoꝛtelãs à deo epam
ut euadat. q. utiq; unusq̄sq; q̄ẽnio. uig.
ilans se mulutel hȳe. uig. q̄ẽnionel. eũ sibi

p. corp. q.

tũ

Apo. 17.

Gen. 4. Genus peccat. 5. 2.

sub rectis militib; simil. qz. militel sō
qui mil qz eq̄nario. 7 denario. q fiebā
nam 7 āter qui. 7 vis dem. vingti sē
pōt p̄ illū unūsq; meior mltiplicatā
delignari. ā ꝺ de allogi p̄cepti. p q̄nq;
corpl sensibl p̄ceptē. ꝺ: fortasse q̄ri
gie a nobis uc eodem q̄ remonel 7 qui
sub eis militant sc̄dlitel. spāle distin
guam. ē idem ꝺ aliquētenū opolim. si
7 ꝺ duce rōne indagare conabim. De
quib; nūmirū q̄emonib; uc sin sūcā
intelligenciā loqui apcuī valemus
et p̄mū oz nob scōrsum ostruere. ac
deinde singlis suos militel. p ut rō di
tauit. adsignare. Ponam itaq; alq̄
a dīa ita oīa p̄sul ummne rōil p̄ua
tū. uc posslt dicē ipiens in corde su
o. nō ē deus. De quo plane q̄nūciare po
ssumus qz p ipienciā suam infidel
tatis ē carce mancipat. Cui nūmirū
qz alcūl bona uite. ut malla ee aliqua
omō si credit 7 aduce p̄sentis bona
appetenda 7 mala euenda. cura suam
ee toto inflectit. vñ fit ut aīe illius
iā i infidelitatis carce retruse. nīl. mo
dol p̄batōnū dīa subponat. qui eam
sub sena custodia clausam teneant. ne
euadat. Que nūmirū p̄batonel 7 i aīa
sapientis uel sibi p cautelā naturalē
succedo si in aīa insipientis p̄batōes
sint. qz p eas insipiens p̄bat. 7 i aīa
sapientis nō tam p̄batōes q̄m affectō
nes uocant. qz ne p̄bent. rōne sapie
modamur p̄mā itaq; p̄batōnū mod cape
et sens mecuere. eo cel dolere. q̄ cul gau
de. flec moueat qd illos p̄batōnū mo
dos nō eo ordine p̄tulim. q illos scōaris
p̄cta loquit. 7 qz sēpē nīe auctem
iudicium p̄cioz. in q̄ legim iudic
omnū malozū cupiditatis. ꝺ: si ipi qui
nūc sch sapientes hīc eodem illos
ordine in libris suis p̄sueruit. aut
eisdē nob; nūcupauerit. Ecce eremī
uī eozū eū de aīab; corpe exeuntis sp
suam opōnē agēt. ato hinc meeuīt
cupiuntq; dolent. gaudentq; alī aūt.
qui 7 i scōis scōaris legim ita p̄sunt.
Gaudia pelle. pelle timorel spemq; fu
gato. si dolor adhit. Ecce qd ille ulcīnū
ille p̄sunt p̄mū. 7 qd ille p̄mū ille q.
qd ille sim. ille mutato loco 7 noīe p
sunt ceū. dolor aūt q h q̄to loco 7 p
sitel ubi in ceio p̄mūe. iam aūt uim cō
stat qd hīc. nīl. p̄batōib; q̄. nīl. q̄ul
omib; insipiens in infidelitatis carcere
custodiae meluīl uc poeta i eode loco
ipsul q; carcerl sedit nūtōm. aut enim
hinc meeuīt cupiuntq; dolent. gaudēt
q; neq; aural respicium clause tenebr
et carce ceo. auctē itaq; sēpē nīe. p
mū modū p̄batōil. q̄ p̄mū q̄emonē.
p̄mūi cupiditatē. 7 sch loco mecum.
et ceio dolorē. 7 q̄to gaudū: qd cur
mē ebatōnel ai nūmeō inserui obten
dennul. ish sunt ecce. nūi. q̄emonel ab;
captiuū suum dīa custodiend q̄nt
tic. q p̄sul in infidelitatis carcere per
insipiente ostiū inēdurio. Cui no p
fiat simil. qz p̄cor h qd corpel oculis
uidet. mch aliud credit. 7 omīs mei
oīb; naturl totul in q̄ctioza p̄labit.
sec primo idem nallat cum cupiditas ut
beat. eo sō mee. ne amittat. et ceio dol
ez. si amserit: q̄to gaudū. si recupi
uīt. hinc ā 7 ish q̄emonel ad q̄audū
capciuū dīa. singli sub se multel si
os. Vicia ceium q de una q; p ebatōne
q̄ originaliē nascunē. ipi sunt multes
qui unicq; q̄emini q̄ p aduentoio ad
p̄cauī custodiam deputauē. Sub p
mo itaq; q̄emone q cupiditatē noī
naūmū. p̄mū multel ē tenacia. 7 sch
mltiplicatō. et ceiul i affectō: q̄ceul
uoluptatl. Necio liqde ordine cupidi
tē tenacia sequē. qz tanto q̄sq; studet
strictius qd ad q̄sitū ē retinē. q̄nto se
meminīt i adquirendo grū laborasse.
tenacie uo multiplicatō sub notatur.
et qua dū longa sibi uite spacia pol
liceō imitat magnope. uc q; iam pau
simt cotidiano senore cumulent. eo
eū aduotū mltiplicari contigerit. et
rel q̄dam ceioz dilatatē. si ipe inēta
angustiatē. vñ 7 ceio loco. i affectō ib
inserē. qz tanto crudel q̄ indignū iam
proximū i durat. 7 q̄nto sibi sch credit.

uir posse sufficere que hinc. Sz mens
egritat. quia frustra in congregandi.
tantope desudauit. si sic ab eorū cō
munione indigentem premuū subleu
are uir qse qz ab eorū usu alienū existat.
uū quia p̄ hoc tocū se ī lasciuiā uolup
tatis dereciit. ī cōmilitonū agmine.
circa gōn uoluptat incedit. p̄ qd. s. ī
illecebris carnis sue resoluit. ut ei illa
uoluptualiaz sua nuto coapteat. qđ
ducemus ex uisum: erat enī mozigerū.
Ex oronemus nos tolis aūsm masce
sceat. ⁊ vq; qramus signa leticie. ⁊
nisi p̄cum sit. quo p̄tinseat luxuria
nia: Sz dū infelix aīa. talis in sua
uoluptate resoluit: incipit uehemē
ter metuere. ne. s. id qd eam tanto
ze delectat. ab ea subito auferat. uū
uū loco sedi qz monit mee cum suis
satellitiz subrogat: quozū p̄mus est
solicitudo: Sed ingstancia: ceruus sic
cō. Cerui irronabilitat. quos indelicet
frustra sic ordinauim: si nō tonē qz ē
talis sint ordinati nedum. Solicitudo
namq; metui p̄mo gdm sub se⁹ ⁊ cū
qđ qz metuentis aīm dū ad qđ ve
hemēr amplectit amice. trepidat. ⁊ in
nulla illū suspicionū uarietat erubat: q
nisi trepide dū dapna uenēa p̄uent.
⁊ oīa illi p cogitatōm irrogat q posse
irrogari confingit. Solicitudinē auc
ī constancia comitat. ⁊ qz dū ea q ⁊a
ei metuit ī tolerabilia sorte p̄ueniat.
effeminat pigraniā illi se tolerācie
utute confortat. Cōm v se ad tanti di
cumna p̄fundo utilis rolore ū posse
subsilire: temptat magnopz. si ea tal
em p̄fectōem ualeat deuitare. ac p
inde p in ingstancia fiet mutat. qua
metu concussus aīm de campo ofiden
cie fugiens. ⁊duplicitatis angulo
occultat. p̄ fictōnem irronabilitat sub
rogat. ⁊ qua ideo qia tam densa p̄ba
cōnū nebula cofundit: eo qđ amissio
hiamitis osilio. Nulla se cōis moda
mine opponit. hinc ia dolor q̄ ecce
ione dicim: cū suo agmine ad captum
custodia subrogat. Est ā satellitū ei p

mus luor. Sed amaritudo. Sed clamor.
Cerui crudelitat. dolorē q̄ p̄mi luor
p̄cēd. qz eū alr adipiscit qđ ante amisit.
⁊ amittēs ī adipiscendo luore inundie si
cendis. luori ā amaritudo succedit. ⁊
qz inidentis aīm tanto ad oīs amarel
cit. cerebrul. q̄nto crescente inidia radice
ei intimat sucrat alio dulcedis ñ ī fim
dit. p̄ amaritudinē qz clamor ū ī ongle
ñ numaē: qz amaricat aīm. cū ia fla
mat sua ap̄ sepe tolerare nō sufficit.
⁊ cerebrul eat cū clamozis nocitatōe p
fundit. tantoqz eat alci iacula. q̄nto
ad qđ amissū ⁊ carnul amatat. qz ī hoc
agmine satellitū crudelitat noīat. ⁊ qz
exalpat p dolorē aīm. q luorē suū sub
luoziz regmine ducis enutrit. cū hinc
clamozes efferendo plene nō sanat. stu
det inhiare. ut uerb; crudelib; opa cru
delitatis adiungat. Que numerū crudeli
tat eo usq; dolozis inūsitate se dilatat.
ut in eūdē ipm qui dolet dolozis pena
retorqat plerisq; etenim accidit. ut ut
rerū ut pignoraū amissione ebetati. ⁊ dū
dolozis sui multi leuire cōmis medicamīe
neglexerūt. meos p̄batōnū fructi mei
dent uo ut sensū cōmunē amittent. ut i
se ipos crudelitat manus inicient. Ecce q
usq; p satellites suos dolor fretus semet
ut qđ parū sit ei detem aīe p̄dare. ⁊
studet illam ⁊ de ipo hitacio corpis effu
gare. Restat q̄rendū qđ mō. q̄ uidel gau
diū noīauerimo. p̄ dolorem congrue co
llocaū quia sic dolor degrūat ad cēpta.
⁊ ita ⁊ gaudiū de re grūat ad cepta. Sz
cur iudend maiozū auctozitat me eat p
ebatōnes que statū mutil solent euitare
gaudiū nuncupo: cum ⁊ me fructus
ustricie sic paulus apls opponat. dicēs.
fructus aūo hic ē gaudiū pax ⁊c. Vnde
nomiū gaudiū si qñ in mala sigōne po
nit. nō ppe est abusiue noīari. Vū ⁊ ap
ysma v mūa cōsiaō hic nō ē pax ipūs di
cio ds. Crimen apls cū de caritate loq̄tur.
⁊ vbū abusiue p̄ponit dicens. Non gaudz
sup iniquitatem: cū ēte dz sic ī iniquitate le
tari nō gaudē. Sz pce gestrie dicend est.
Gaudē etenim: tantūm uozū ē. Gestrie ā.

obo

gratq.

Ro

ysme-loy.

alia tustacio hic nō est
gaude impiss dicit dd
p̄ coop 13.

nō solū hoīm. vīm ⁊ irrōnabilium aīaliū
ē. vñ ex eccl̄ie gestis dicim̄ eum
mēnam alacritatē gestu cundi alior̄ū
ñbror̄ ostentare undiq; h̄ntem loc̄ō
gaudiū inē pēbatōes ai numiē. ⁊ ñ ppe
gaudiū. g; pcl̄ gestus q̄da irrōnabilis
ē accipiendus. qm ex mōtem. p̄ modicam
lecticā a gr̄antib; ponē longaev. ex hac
candē lentatem p signa exteriora demon
strat. vñ q; p dissolutionem exteriorē dom̄o
strata lentas ceca detegit. ñ mgr̄e
ipa dissolutio. hinc q̄rto q̄rtionem p̄ p̄mo
militē deputāt. Cū enim nīl accepti inē
lecticā grauitatis freno rectine nō curat.
q̄d apud se mētes latear mor̄s exterius
manifestat. q; s. ⁊ manifestatione. non
minimū illi dispendiū irrogat. q; eū
motus exteriores ab inēne stabilitatis fon
tib; haurit. q̄d in exteriis obtentibus
fortis manat. tanto iam nīl ultior ab oīb
estimat. q̄nto mēno ei gratophilatio p̄ci
um gr̄antib; nō i ee deprēndit. Sed s in
hac extrema acie militis tactantia notā
t. q; ministrū eū mēbra p mor̄s mandatū
dissoluunt. lingua q; raptis habenis silen
cū p verba iactantie differnāt. pro certo
adhuc militē mdaciū reputāt. q; q; mlta
de se iactanter eloq̄t. Si ū p̄v. ut nō ⁊
q̄dam mēsurat. vñ mentit. ondatō ā sup
bia subrogat. ⁊ q; ⁊ sup dēl omīb; ma
ctam subministrat. ⁊ ultia sēat. Iam
sic scīpm ⁊ utrq; oīm malor̄ū cupidit.
uti g; scīpm legit. Inter oīa p̄ci sup
bia. Que utriq; time valde ab inēte dise
parem. ⁊ alia in unū cent. g; q; una
sp alia gr̄a i diuidua comitat. recte ⁊
utrq; malor̄ū cupidit. ⁊ hinc oīs pec
cati fibra p̄hib. q; ⁊ cupidus p sup
biā intumescēs nēssīm dicat copia ex
cede ceteros feliciter. ⁊ ñ superbus cu
piditatis stimulis urgēs. nō utriq; ad
apice singularis potentie tantope rape
t. g; q; h q̄ ap̄s oppugnās ⁊ dēmon
bz tradit de unoīn ecclam. libet hoc
ipm sub alia figr̄one exprie. ex ei ui
dēo qm hec fortalis lege dignabit v
tamq; expolitionem relinqre. Iam q
iam p dīnam gr̄am ultimati sum. nō
nob utriq; iam gestum. q̄d dic̄ scīpm
ens in corde suo ñ e dt. ex q; sedu se
ipēsens. iam fortalis nō nos capidi
tas hūdi inflammat. ex ñ mee admodi
lentat. ⁊ ñ dolor amissi addit. nō
gaudiū recuperati extollit. g; ñ a alia
vicia q̄ nos ⁊ fugientes de scelo p̄cipitat
t. q; nobis tanto optatiū ē stabilitas.
q̄nto in nobis ipis maciam ⁊ pcm⁹ is
mentium. ex his utriq; unū assimam
⁊ sin ei sigr̄onem de stabilitate mōbus.
ponam. utriq; aliq̄ ⁊ p delectatōis sue
mollicies in mentē ingr̄e cedit. hinc si
dubio dic̄a applicando. q; ei ubertate casti
tatis ablata i substantē libidis capedinē.
g; applicat p̄cor carceri maciat. si
p̄ p̄ p̄ceptōem animal in sue specie late
bris occultat. ñ ei sufficit crudeli adi
tario q̄d captiuū suū tenebris carcalib;
dampnat. milē ⁊ custodes illi adhibet ne
evadat. Iam p̄cor q̄m admissi facinō
dia captiuando in nūq̄m de ei capacione
p confessionis fortan exire disponit. g;
custodes adhibiti uolentē exire recedāt
q; difficultatē obstacula q̄ subponit
nū ne ei⁹ possit exire retardant.
Salua utriq; utitate hystorie q̄dam
quib; clausis carcer custodib; ipa sub
difficultatū obstacla q̄b; p̄cor q̄dam
delibans a confessione p̄dic̄. Quod nu
mini q̄dam ostendens ut evidentius ostem
dam necesse e eos notati expnie. ⁊ eis si
gr̄os. Quod militem allegre. g; ut de alis
sic ordo p̄cedens videm⁹ ne retinat. p̄m⁹
quo cruciat noīe. ⁊ quo stipēdia agmie
udam⁹. sic utriq; p̄m⁹ dēmo. affect p̄can
di. ⁊ hinc sub se milites suos. quor p
nocēs recordatio p̄cte uoluptatis. deis
crucīatio fragilitatis. cecus mutatio pu
tatis. surdus uocatio condītōis. Recte ā
ordie in dēmonū numio p̄m⁹ omīum
affectus p̄candi locat. q; ministrū ei q̄
in carcē e. luxie recusat exire. ñ p̄ga
di feliciter. ñ eū p̄care item delec
tatur. g; q; adhuc p̄care affectat. ñ p
fitendo p̄cm expugnare q̄d amat. sub
h ā p̄mo dēmone p̄mus milex e. uo di
cim⁹ recordatio p̄cte uoluptatis. q dēmon

sino fede copulab: uo 7 eū illo ad pca
uas custodiā ꝙtribuet: et ide ītm pcā
di maciam subministret. Que nimirū re
cordab cauto paūem uo ītm peccet vi
olenc ogie: ait illo exp̄lunt replenta
uoluptat̄ sual: qual exp̄tus ē dū pcau.
Si ꝙ recordabon p̄ēte uoluptat̄ pca
uo ad repetendū pēm ungeb. cur non
ipa ī ꝙ agnīe affectu pcandi ꝓmuīt?
Si eī illa illi maciam exhibendi tīe ꝓmu
simꝰ subministrat: plus utiq; uīt ee qm
ipe. Si scieno nob z. plus ē aliud pcan
di hīe affectum. qm pcandi hīe recorda
bon. Ille enim si ē mentī uo ubi esse
oio ū possit. 7 ꝙ aūt sic nūc mēs mea
mutab. uo ū nūqm 7 ū utuctū mūo q
yuceb. flamq; pānē pcare nolentē ad
moneo uo ītm pcco. ipa pcatorē pcan
se dolentem admoneo uo amplī placet.
ut ee ido affectu pcandi ꝙ ꝓmb recor
dab p̄ēte uoluptat̄? q. recordari eoꝝ
pe dicim̄ q pcam aliq; in exp̄ctu simꝰ
affectare. ea 7 pollimꝰ. de quibz nīl in
adhuc exp̄mēt tenem. vñ recordab eoꝝ
nob mūe pcatoꝝ delectatōes repsen
tuo q fcem? affectus ā pcandi ad il
la 7 nos p̄hibo q ꝙ sentiū exp̄ientie ig
norau. Quī gꝰ plus ualere cognoscī
ō: dignū fuīt uo ꝓmꝰ in ꝙ agnīe
puicēb. Sub quo nimirū loco sedi mi
lit̄s militat exercitatio fragilitat̄? q
ū nūqm dū ꝙ pecco scelere pānē ipe
q; sub iudicio addicēb 7 ꝙ repente
mēuenient qī blando eū alloq̄o con
solab. suggīo eī nīl nō ee mirū si
pāo ꝙ sentio: q̄ppe qm ipa carnis fragi
litas ad pēm impellit. Terci miles i
militāo ꝓuincie uocab q. plūa nīl que
ꝓ culpam sua tegē uelāmto fragi
litat̄ q̄ppe meret. hanc 7 alīa exempl
exemplo alterne ītēcionis cueri conat 7
dampnāda agens. inde se qī minī dāp
nabilē credit. q. plēs sociosꝰ ītēcionis in
uenit. Qī co gdm miles. qī cū ingredī
ꝙ ꝛdemnatōis condītōis uocab. ꝓ qm inde
loco ꝛdemnatōem nīl regula mea pleriū
q. publicatē ꝓ filiū uo retcū sūū ꝛdemā
do defendo affirmāt. s. q. si dī miles

ri seruū uereūq; noluīt: ī mb rpi hinc
opi apta. ī hūano corpe ī locat̄? Quid
gꝰ h̄ q̄rto sch̄olice p̄ponit. ꝓ qb pōr sic
intenebꝫ ītēcionib; colrcab. uo tocī inst
icie auctore sine ī iustīcie stipendio hūe
ꝓmū dēmonē sch̄e ait. qui pudor q fessi
oni uocab: ordine nō erubescīe sedꝫ.
ut qd ei ī latebꝫ q scīe. se pāre ab
dic. ī qꝰ pudeo eū q fuī qd fecī? Sub
h̄ so dēmone ꝓmo loco lenga mi
nitat culpe. 7 so longitūtat̄ mite. ter
cio ꝓcupo uenie q̄rto torpe negli
gencie. ꝓmal ei exhibīt ī h̄ agnīe
lenga culpe. obseruat ā dīm ā nl aū
parū ee qd ꝓ pecratū ē ꝓsuadet. nūc
q iam tabuē gelatī exp̄to manu
nozie q solatōis demulcet: sic q; dū
aptuo ei estimatōem pnd pēi lem
gat: agit ut eam ꝓnd iudicī q̄m;
ītolerabiliē ꝓmat loco ā sedi militī lō
gīnīt̄ mite exhibeb? q. nīmirū dum
mīt̄ longa sibi mite ꝓtenta pollicet. seri
nīs q̄m o; de pēi sin carne. ꝓ holtū q
fessionis egredīet. Q̄m 7 ad confessionis
dilatōm ei ī mūqm cogitatio mīt q.
q̄o; q̄tat̄ uenīam sibi cōdonari ꝓsu
mit: sic sepeū ē. In q; die pānē con
fessus fuīt et ingemuerit: salutis est.
q. gꝰ ꝓ h̄ qd sibi de dīna mīa plus iusto
blandīt̄ uenīam se mereī. q̄o; redeat
repudiat: nō ī mito ipa ꝓsumpō uenie
ꝓ q̄m q fessio differt. loco ecī militis
munit. Qīre q; miles corpe negligen
cie. q. dū pānē puderi sino carnalē ꝓs
picuus. ofīci dissimilat. dū sibi noxie blā
dit̄? pndus sibi sin pēi lengat:
dū se dīna longanimitate ꝓmittī q
uīt detrectat. repente in corpe negli
gencie resolutū. dies extrema sub
plantat. Q; ut qd se h̄o in culpa tī mol
liē pulpat: ut qd eam toc uelamīnib;
opto. ī q. amore ꝓpato se diligēt eā
tanq̄ reglam ut se diligat. ī allu
mīt̄. vñ 7 tpe amor ꝓpat̄. ꝓ q̄ h̄o
ab intuitu rectitudīs abiect. h̄ in loco
mite q̄monīt ecī exhibeb. In cui q̄m
tatu ꝓmꝰ miles est appetit fame. sed
mitor abiectōis: ecī ergo pānē. q̄re

mercul pleiancie. In istius itaq; ẽmonis gestu aeie. pm̃ multar appet fame. qm̃ minerũ sic suo pmisserio ad adiutoriũ explãt. ut de illo t̃ gñetur. Iam dictis priato amore se amat. ad h magnope mitiẽ ut p fame landabilẽ. nam sue opionis extendat. Que utdeliceo opionis exercitio. multũ offensionis pcedit. q difficile imo impossibile ut culpas suas posito ostentando dure de tegẽ. dictis adhuc aptio aliorũ existatione. gloriosus appetio appare. vñ de q; mutare pcurat. simul. d pudor abiectois ut cio. q. tanto se dignũ in offensione turpius de gmissis humiliat. ẽmto illũ amplius. q loci. aũ ordinis altitudo delectat. t dñ abiectus videri exercus exubelcio imẽm iudicis obtectis exubelcendo hẽt mercis. magisq; nocẽ ne mẽ gloriosi deiectus appareat. qm̃ ne eũ equus arbitrẽ ẽe gloziosũ humilitũ imitat. Quo g. exemplo suo psalmista nos instruit dicens. Elegi abiectus ẽe in domo di mei. ps. ha. in te. pdor. Gz mẽ h scies. q. plerũq; q pauce ñ appetũ time. nec rubor abiectois a offensione recthu. sed rigor prime. t mercul pleiancie. vñ t h dns p duos; d restant milicis; opportune. q. t qm̃ maxie pp eduit. ne ni d capet; exuat. Quoz unũ nascit ex amore carnis. aliud ex imissione adulatoris rigor exercitus prime d pdore a offensione decret. t carnis amore nascit q. dñ apud se tacit pendit. qm̃ta sibi ni offensus sum p sue fone cumul iungens. t carnis sue teneritudi pces. a gsone retardat. gied mitis pleiancie exercitio adulatoris gnat. qui iccirco pdore de pleiancia reddit suspẽ ut p illũ teneat in tate reclusum ut. s. nusq; uolũ audeat inchoare dñ mercit ne nõ possit in eo qd cepit p durare. qm̃ cul qemo d p fundo malorũ dz. ultimo omnia exercitat. ut omnis sibi sibi de profundo malicie improfundi pene pbeat. hoc ei t ipse intellectus ad capitis custodia deputatos. q. p. in exemplo. Gedes obdurato cordis. cetus impia. Quicul exercitus mitis. De profundo ei malorũ. aũ illos p. nepes exercitus q. sic sepeis; pdor ei uenio. profundi malorũ exemptus. obdurato q; cordis. p illo milite unitate. q. ei consolatori malorũ sinorũ enormitate. uenia se ut nõ posse mereri confingit. t peccatis exercus malicie mitis obdurata discretio. obdato nẽ q; cordis in pria sede. p. qm̃ pdor diuicul dine longanimitatis exaspnẽt dñ pcta pcis accumulat. ira sibi in die ire. aplm thesaurizat. loco auis quia militis. exercitat mitis accipit. q. ad nostram dine rectitudis primi. ut pdoru q sepe in culpa videndo et reprehendo pietatis. mei aũ; t nõ indens in magis. t q pdor impenitẽs aucta pdicit vñ ire. post modũ p. dine exercitus. p dat t bñ scire. Ecce ingressum seum custodiam se retrudit. qui holis p fluxionis sentiens delectatõ noxie molit adhec etc. Ecce qm̃ ñ sine pretextatis se efficit. qui sathane facti peando se edit. Ecce qm̃ cul t qm̃ seculi custodiis delegatis. dissimulas in sue sate latebis occultat. Cauendũ itaq; limine nobis. ne unusq; delectatõ pua in sensibus exulcet. t ut; ad affectũ pcandi pgredies sathane nos laqis iam capti nos adstringat. Si a p uitam molitis iam capti teneri. cauendũ omodis ne in carcere retrudam. si; emitis ardore prime sucis. si. eos qui nos ad strigũt. sathane laqueos exuam ne forte si tandiu differim. tanto difficilior iam ad pgrediendũ. aditus pateat. qm̃to nos multiplicis in todia undiq; circumdat. Gz petro retruso in carcere in septenionibus deputato. videamus qd sequit. volens pasch pducat eum populo. Ecce ad qd capitium simis diabolus. Ecce cum eo carcerem manciplat. ecce cum eo t tamen appareat; eo delegat ut. s. eo populo ad spectacla pasch producat. q. cum pascha ẽnsis dz. nõ in ogdo populus ẽnsis unusquisq; de hac uita sigẽt. omnis appe moriendo ẽnsim. Gz inde ire pmorte ad morte. ẽnseam ad

uitā p mortē eīm ad mortē trīnseūt.
Alii p mortē carnis: restat ce mul ītri
q uitā. ad uitā vo p mortē trīnseunt.
Alii pfb relōnem corpis gaudia e
ēna succedūe. Ad q uitaq aptinuum
suū tam diligent studt. ut eū pplo ad
spectaclm pe palestrā pducat: q ad hoc
pāōrē usq; ad mortē in pēo retentū.
ut illū de hac uita trīseunte de carcere
in carcerem mittat. de carcere. s. tenebrose
sclīe i carcerem penalis rehēne. Si aūt
captōem istam. ad eū q p suscepti re
ligionis habitū in eīm secte corruit. ppe
refeūt. q ad aīe pduce eū pplo ū oc
si addicū adūtemus. cercere ei ad illud q
ēmū iudicū ū solū hōiel. li. q uoū q
mah angli dedūcnē. Eū g illi cetre
mo iudicō q hōiel q anglol uoluol q
malol alīuol nouūt. q eum rehgiosū
i pcto ēmune uli ad finē pduxisse lo
li pplo pduci ad spectaclm plebē. videl
uidq; ad ignominiā uram q sclo remūe
randū addicū ee q de pduce eū pplo.
Sciam q a populando pplo de. pplari a
uastare dr dicū: nobis q rehgiosi in
dom magni pfecto ignomīa erit si pl
trīsitū inde hui. illuc q ad spectaclm de
risionis pducnū. q platā uoluptatū
ciuera discurrentel. uitā suam ori
die poplanē. Sedē. eo petrus q de sua
ne in carcere. ozo aūt fiebat sine ine
rmissione ab ecīa ad dīm p dō eo. cū hui
qui i captōem dra detinēb. pse eīm
cetre. aū ñ uolet. aū ñ vr; ad pietatis
sed meis eāe pūz sinū ut ei a dño
egdiendi implorēo affectū. Vtrūq; ei
q dño necio postulabē. q pāōr i carcere
pcū recluūt. tanta alacritas insensibi
litate obdurescit tanta tenebrl obdu
uitē. ut ñ sensorē sin carceris senciat.
q ñ umbra qlr: alligat; q uideat. Vnde
ssēto mīo calamitatē q pūnē sentit.
tanto mīo ab ea delidat liberari. sclo mi
sm p q multā suam undet. q erui
ab illa exoptat: si; cetre ñ pualet. q
illa eū multiplex qmonū custodia
ecūuallat. g; siue uolens teneat in
carcere. q dignū ē ut mal ecīa sinū
q gemuit recognoscat. q ei maēne
pietatis misecta p eo ozando ipendat. q
qua tirannia sit agend. sīna mepōta
manifestat. Iam eū dicē ozo ā fie
bat: mepōtū ē sū mēmissione: q rm
miā tuc qd petim impetrauit. eū nulla
petendi difficultate ad ozone laxatū.
vii q uxe vram q eū ozonel ho petro p
fuerūt aperiē. eū subdiē. cūq; pdictu
rus eet eū hodie: in ipa nocte erat
petrus dormiens inē. d. m. uinctus
catheuis duabz. li uxe vram ipm ordine
aplice uocatōis. paulo diligencī intue
mur. uxe meliorē sensū quātū pāōr
dine mīe debeat euidenē instruim.
Quod ei innuit. qd aplis tuc refert
ceruē de carcere eū iā eet pplo ad spec
clm pducendus: ū qd dīna pietas ple
rūq; tuc q pāōrē de sua captiuitate li
bat eū iam qrimū ē ut eū dra educ
eū de corpe ad ecīa irrisionē pduceat.
In ipa nocte inquit erat petrus de
uinctus. cōmplīnius petrus in nocte
dormit. qū uir fortis in pcm p lap
sus a cogtōne reatū sin mētis oculos
claudit. sopor ei in qua dormit ignoīa
ea est. ū eīm se ipm ec q eca eū agnē
ignorauerit. In sin utriq; consideatōem
oculos aperuit. aperiens precm sinū unde
undens sentiret: sentiens doleret: do
lens ingemiscer: i gemitu a. euadere
festinaret. Si aplis petrus dormit
qz qd sibi imminear nō attendit. Dor
mit aūt inē duos milites: uinctus catche
nis duabz. Se cogtōis imaginē figurate qui
nā sunt isti duo milites. q dormientes
pe latus utriq; ambulāt ut q sint
catheue q manus illaq; alterutrum ne.
Sup annum qd aplis missus i carcerem
fuit. q genionibz sit ad custodia delega
tus: qd nos qz q in spālē intelligi pos
sit ostendim. Si; eū dr qd inē duos mi
lites dormiebat. intelligē qd ei a dre
eo sinistro latere milites obseruantes
su ā cotidiane locutōis. p dextro nos
tre q qd admirat. p sinistro q qd ad
uersa. Quo utraq; miles qui dextro late
re alligatus. p liptō uenie. cum pceptō

militie sub ꝺo q̃monione sup̃ positum
que minutꝰ dñ pat̃ qñ; redeat
uenam̃ reputatꝰ: secutꝰ mñ ut̃ se
dormire facit. quia ꝯ iste decretꝰ
lacul dormientis obseruat ad mud. t.
pollicet. qꝺ pat̃ sompno negligẽ
cie resolutꝰ aduenie ꝓsup̃cem ad
uuare uideꝫ. Sic q̃ milex simultro
lateri assistens rubꝰ abbatul ꝓ sed
militie sicul q̃monij ecclo deputat ꝓ
ꝑ uideꝫ rubꝰ abbatul dñ pat̃ ad
uli ad se ꝓpi oppnat̃ angio pcul
me aput se alicuq; dere dedẽ: qm
sozal ꝙcundo abiectiõl uegdam sust
nile. Due à cathene q̃bꝫ dormiens vin
ciꝫ sut ꝙcundo q̃ desp̃at̃: q̃bꝫ ne
tonũ aliꝗ facias ꝓdic̃. Cathena ei
male ꝙtecudit pat̃ul manꝰ manꝰ ob
liganꝫ. qꝛ plerũq; dñ ad tonũ opꝰ
se ornat̃ ꝙcunde. q̃ abeldẽ pat̃il q̃ ꝙ
sicut facẽ recumbẽ. Cathena q̃; des
pat̃il manꝰ ei astringit: qꝛ tanto
pigriꝰ ad omne opꝰ tonũ efficit̃ qñ
to ui sibi nõ posse ꝓdesse dño tonũ se
ad sulpiciat̃. Dere. eo custodes aute
ostiũ: custodiunt carcẽm. Si ostiũ
carceris adiectũ ꝙsonul accipiꝰ: custo
des qui dñi ostiũ ꝙcundano simꝰ illa
difficultatũ obstacla q̃ iam sup̃ notã
tim q̃ desp̃acõne fed; q̃monis exp̃sim.
Si; licet hic parũ ꝓsilire: q̃ capcium ꝙ
miseriaꝫ exp̃me. Ecce ecciã qꝛ hosiã
blandiencia ꝙsencia ab ecclẽ q̃ auocat
app̃hensus: ecce qꝛ ꝙsicia distulit q̃ere
re q̃ reuelus: ecce illa iam recusso mꝫ
tiplex q̃monũ custodia ꝙcunꝫ ad
hibet: ecce mẽ ipin q̃; carcẽm cathe
nis altricꝫ. a militibꝫ obstinat̃. Cũq;
ꝙ enadio q̃ mne eo exercitum misericordia
ecciuallat: Si; à hñana manꝰ misia
ubi plerũq; manꝰ claues dñia mia
slam tenẽ eo ecce anglꝫ dñi altricis q̃
lum refulsit q̃ stricabꝫ. sloꝺ magno
pe undeo: qꝺ dr̃ q̃ ecce. Ecce eo cum
dice solemus: cũ aliꝗꝺ p̃ ꝙsens subi
to ꝙtingisse. monstramꝰ. vñ ꝓ ꝙ qꝺ ꝺ
eo ecce repentina q̃ ꝙsens dñia sub
uentõ mutuõ: q̃ plerũq; cãe q̃ capci
uñ de tua capcm̃ cate habat qñ ut̃
q̃; tanu se posse habari desp̃at. Si; tam
undeam̃ q̃ nã sic ille anglꝫ ꝓ qm
de carcere suo pat̃ edocet. ꝓt̃ q̃ utiq;:
de quo ꝓ ꝓphãm dr̃. labia sacerdot
custodiunt sciam. q̃ legem requi
eo ore ei: quia anglꝫ dñi ꝙcunꝫ est.
sciam qꝛ ꝙcte anglꝫ. latine dr̃ nũcius.
recte ic qm legem annũciat. anglꝫ a
ꝓphãe sacerdocis q̃ labia sciam custodi
unt: qꝛ nimirũ ille sacrũ ducatũ ꝓfi
tendo ostendit: qm qꝺ nouit sciendo
q̃ uidendo custodit. Ex eni ore legẽ
requirunt: qꝛ placitũ sibi sibꝺiet tanto
ueniencius audit. q̃uto ei intelligit. ñ
depsup̃cil opione. si de scie excelcu
die ꝙ sene qꝺ dicit. Cum vñ anglꝫ dñi
dr̃. qꝛ ꝓ ꝙ qꝺ legem dñi nũciat: ad
eꝺem dñi lucra nõ ad suos famoscit an
helat nam ñ iã ꝙpe dñi si; sunt anglꝫ
si nõ loqr̃ uꝰ ꝓ uocem ei ꝙcunꝺ dñi
nõ ecclcio. si; uꝰ q̃ ꝙ eo doctus eo
sapiens apparet: qꝛ ñ ꝓ omne qꝺ dicit
ad ꝙ ꝓnecpulꝺ mendic. uꝰ sui dñi
excelcul angelꝫ. anglꝫ dñi excelcum
notãꝫ. Ve q̃ nimirũ anglo magnope
nocꝺ: qꝛ ñ ꝙpe sterisse si; ad stricisse
referẽ ad statu ecclm ꝙpe q̃ uꝰ sta
re dicunt. ꝓdicatoꝛ à legem dñi nũciãs
auditoꝛi suo stat eꝺem si; negociũ ad stat
q̃ uꝰ qꝺ recte uꝰ regẽ fidei ex
ortaꝫ: Si; auditoꝛ ad qꝺ audit nllo a
moꝛi brachio ꝙplexat. valde utiq; pre
dicatoꝛ: ab eo cui ꝓdicat remouet ꝺ.
q̃ ad oꝛ ꝙpul ꝓdicandu ꝙpinq̃re nõ
valeo. vñ 7 histaclm tanꝺ carceris an
glꝫ illustrat. qꝛ dñ pat̃ nõ curat o
bedienꝺ audire qꝺ audit: tum sed ꝓ
dicatoꝛis cemetral illud q̃ste nõ exple
re. cũ ñ anglꝫ altat histaclm carceris
illustrat. qꝛ cũ ꝓdicato sed à ordẽ obe
dienti exercitiũ. tanto magis illud reddit
ꝓ tpicuũ. q̃uo ampli ꝓ obediam sibi se
cto ꝙpinquũ. time anglꝫ nõ solũ stat.
Si; 7 altat qꝛ nor ꝓdicatoꝛis nõ tbiũ
exercul ꝓ strepitꝰ: si; 7 meul ut̃ ca
ꝓnedum attristet. ꝓo cũ ñ qꝺ anglꝫ
t carcẽ attristet dr̃: ad hoc aliud figura-

custodia

ſlam qz ſtare lalwzantiſ ẽ uz pugnciꝰ:
ꝺ ꝓſtancẽ angl̃u· ñ lalwz pñe ſignaꝰ.
angſ· tacꝫ ꝓcerũ de carce educt mꝰ· int
eũ aſtat· qz nunciꝰ ꝓdicatoꝝ pacoꝝ ad
magnũ ẽmũ ꝓuocat· eũ eũ ad angl̃ũ
dſcbl· ꝓ pñe lalwem tuitat· In quo m
nciꝰ ogrellu ꝙ ꝯ ſcemz ꝙm pugnare cõ
pllẽ· cm ꝯ delectatõnel pacoꝝ q ſe gelli
ſſe meminit reluctat· li q nllꝰ ī ſtatu
pñe lalwz eco pſalmiſta ꝛcꝫ ũ dicilli·
lalwaui ī gemitu meo· In gemitu eñ
lio pacoꝝ lalwat· qũ de mant q ꝓ pcẽtiꝰ
pñe ſe doloze caſtigat· qz ad hñ lalwa
riſ ogrellum tũc ſoꝛemſ lalwat· qũ ei
ꝓdicatõil uocem· pallio redeptoꝛiſ ad
memoziã reducẽ· vũ bñ de anglo tꝑpũ
ꝓdicatõil tenente· ſubiugiꝫ· pcuſſo qz
qz lacẽ pcẽ exercitauit eũ dicenſ· Surge
uelociꝰ· z ceꝺimuꝰ catheme de mambz
eiꝰ· Si e iam z añ nol deſm ẽ ꝓcuſſio lace
riſ ogmemoziꝰ deſignatꝰ dñice paſſi
onis· ſlam qz apto lacẽ redeptoꝛiſ ſang
uiſ z aq manauit qz nũ ad pcuſ alud
ũ ad lauacrũ· recte ḣ uerꝫ· pacoꝝ qulo
ad memoziam reuocanꝫ· uz z dignꝫ ate
ſiñ pcuſ ꝓpendeñ pcare ulcꝰ dedig
nee· eo magnatꝰ ꝓſb lauacrũ pñe ſon
ubz· ſm baptiſmẽ· vel certe ꝺõ nec ẽ
uz penitenſ dſqz anguſtiaſ dñice paſſi
onis añ o eſol ñtiſ ſiue deſpingat· q ei
exemplo mr· ſuũ· qz añm ad tolerancã pa
ſſionũ accingat· vũ qz ipſe ḣ petrus no
admoneꝫ dicenſ· xp ꝙ paſſo ī carne z
nol eaꝺẽ cogitatõne armamũ· ac ſi apte
dicat· Vol qm pacoꝝ eſſe· tanto nec
eſſe ẽ uz uꝝ añm ad tollerancã ī for
meiſ· q̃nto ei q pñm nõ fecit tanta
paſſionũ aguoſceiſ· ꝙ ſ z q̃nta ī carne
uꝝ ꝓ nob ſit ꝓpſſiſ redeptoꝛ adten
dite· z ſi demũ nol ipſi ad eaꝺẽ pu
ñam ꝓ cogitatõem armate· qz petruſ
peuſſiſ ī lace exꝓgieꝫ· qz pacoꝝ ꝓ re
ordatõem dñice paſſionis a ſompno
ſue ĩercie exercitaꝫ· Exercitaꝫ añ ſurge
uelociꝰ ꝙmaꝫ· uo q catheme ꝓphaciſ
ĩebriaſ mẽtis iaceꝺat· hñc hñiat
ꝓgñam· mala q ꝓ pcẽtiꝰ relinq̃t· V nob
qz nõ ſolũ ſurge· ſ z z uelociꝰ ſurgere
uibeꝫ· qz ſimꝰ ñ nlli q z ꝓ illñatõem
gñe· tumũ qz ꝓ intellectũ undeꝫ pigꝛ
exemnõ· ſ uelociꝰ exurgenti catheme
de mambz eiꝺem· qz q tumũ qz aguoſ
eũ fernoze ipſe arripiꝰ· q qz eũ ꝓdire
poſſet tremſ euaneſcit· Cathena ei ſiñ
ee dirꝰ ꝓuam ꝙ ſuccedinem z deſpaõ
nem· Que utiq uelociꝰ exurgenti de
mambz eiꝺẽ· qz eũ audita ꝓdicatõe
de corpiſ ſiu ſecto· li mora ꝓſtoꝛ exurgeꝛ
ũ ꝓſendi ꝙ ſuccedo ualeꝫ· ubi ad pcẽm
recidẽ ñ deſpaõ abſtrahi· ī diligencia
decreuit· Sequit· dixit· ā angl̃ ad eũ· ꝓci
ge· et ca calcia te calligaſ tuaſ· hoc ē uꝝ
lem de uicio diſcẽtiſ ſtremũ· petruſ
ei uꝝ frẽ· nocti ſibi aliqñ tẽpl
reo uestrũ· q iudicabaꝫ ſoluto cingulo
ꝺei pedeſ dimittiꝰ· exemplũ nob ſtrum
ꝓbeꝫ eũ ul hñana ſencia affectũ uꝝ
corpiſ ī firmitate gñaꝫ· hoc nob ꝺ de
ꝓpoſiti rigoze laxare· uz dũ fragilitatẽ
corpiſ ī minutiſ conſolendiſ· utrel illi
mioꝛel ad exercendũ etiã fiꝺei reparent·
Iuxta ménam ḣ intelligenciã ꝓdicatoꝛ ꝓ
catoꝛẽ ꝓmgi ipſe· eũ illũ hoꝛtat uz
luxẽ ſtuꝝ ei gl̃o caſtitatiſ reſtringat·
hoc emgl̃o diſcipl̃oſ ſuoſ caſtitatiſ ma
gr ꝓmgebat· cum dicꝰ· Simo ſimõi
uñi ꝓmicti· Ve ḣ q; emgl̃o ī ipſe petruſ
noſ admoneꝫ dicenſ· Sucmicti ſimõi
uñiſ uñe· qz quia ꝓdicatoꝛ tũc ogrem
ei ꝓdicat eũ auditoꝛẽ ſuũ de aduerſũ
dicti ꝯ exemplũ iformat· recte ꝓ
angl̃ ñ ſolũ ꝓmgr ſ z z caligaſ calci
are ꝓcipit· Quod ei ꝓ caligaſ ꝺbz eru
ũ munũ· ñ pacẽ dicta exempla
ſignaꝰ· Que munꝰ nol· q auulnere
ꝓi cuſtodiam· ꝯ ad amoꝛẽ ꝺei nol ca
lefacientel accendim· caligaſ uocaꝫ
uñaſ calciam· ẽ ex dictiſ z exemplif
ſoꝛtũ· gllus uñoꝝ opũ q ſimilꝰ ꝓi de
ſendim· q ad ſupna ꝑdam coꝛ uniꝛ
ſoꝛem caleſti ardenti deſidio anhelamus·
Sic monetaꝫ qs ecc caligẽ uñe dicũ·
dicta ei q exempla ꝓm z ſua fuꝛ· qz
ꝓ eos exhibita· z mãa q nob ad imitand
relicta· Sed enim qz ḣ ī loco gre codex
ñ hꝫ caligaſ· ſ z ſandalia· q lacine dicꝰ

solee. Et aūt gemul calciamēta suā que ptem ppul ī ciuitatem et toto posse ꝑsecutionē ā ī ecclam ostendūt. Quo mirū gne calciamēti ⁊ apli usi sūt sic ī ꝓsenti monstrat ⁊ ep̄i hodie nō sine ꝯtā causa. Multū uerme. pars ꝑ ꝙ calciamēti q̄ ꝑ gram Elyne ꝓuidēcia figit ꝑ aliū. ꝑ q̄m subdie a plācis ꝯtenta subtidia ministrāt. Pl̄ā sūt q̄ ꝓdē in ecclā et ꝓte ostentat ē ꝙ plato ipe diuīs reuelatōibz paleis et hūi q̄ sibi ꝙmissi sūt ꝑpetuā almoniā ꝓpiet. Et scandala ꝓcerū angl̄ calciare ꝓcipio: et ⁊ dignū. valde ē. uel ad q̄ uadat dñs angl̄m sinū ñ tēt ad eam q̄s ꝑ fectōnē attingat uel ꝓmissi ad necessitatem uel ꝙtuis sufficiat. Si aūt q̄s dē ꝑcingē ⁊ calciga ce caligas tuas ad dextrā eas ꝑtialr referendo. q̄bz ⁊ dē. sint subtus nūi ꝑcincti. ⁊ calciati pedes ī ꝓparatōe euāg̃l̄ pacis: sic dūmodo ē. q̄s ꝑsul ꝑcingi ⁊ pōst modū calciari ꝓcipiet. et minutū rectū ordinē ī sua actōe nō seruat. q̄ ꝑsul pedes suos ad euangl̄ia sand calciat: q̄ renes suos balteo ei stricti roborīgat. Et ꝑsul ꝑcingat ⁊ pōst mod calciet: ⁊ ꝑsul in se luxurie fluxū. pudicicie ulgore roborīgat et ꝑ ea ī se ipō iā pacate ī ꝓparatōe euāg̃l̄ pacis calciatis pedibz ꝓgat. calciatos ā pedes hūe ꝓdicatores inuenē. uel ad ꝓdicand patri ip̄i ēe debe monstrēē. Nam q̄ discalciat ꝑdicator ē. q̄ nō ip̄i ē ad docend patē: q̄ cū subdie de alīq̄ necēsa ꝙne mē rogat. cūc ꝓnūtiet ꝙcte. cū debeat respōde. hoc ꝓdicatōis calciamēto magīos eāt pedes sul calciabat: et cū dīet. paratī ip̄s ad sat̄fcōnē oīmpotenti uos iōnē de ea q̄ ī nob ē hte. Et ad hanc ꝑfectōnē ille q̄s ꝓmptior q̄ eū ad tonū ī strumēē ish cutcul sui monitis reuocē ob audire. uū ꝑ ꝓceptū angl̄. obedīa ꝓcē subtī fert eū dē. et facit sic. ad uocem ei ꝓpientis angl̄. petrul sic facit: cū audiret ꝑdicatōm suo tanto deuotōne obtēpat: uel ⁊ ad pagend q̄s ei ī tūgi ē mozas nūlas ī nectat. sum ū andrē suū. ꝑdicator ea q̄ iam didicit studiose ipse. q̄ sidat magē magīq; ꝓuocat ut omīa illi q̄ ad ꝑfectōnē ꝓtinēt ꝓuelat. Vū ⁊ sēcē. dicit ā angl̄ ad eū ecūda ē uestrūtū tuū ⁊ sēcte me. q̄ uestrūtū ad corp̄ tegit: ⁊ ecclā facit. Iustitia q̄; ad aīa et ꝙ angl̄ malicie ꝙpellit: ⁊ q̄ mea ꝑ pām simt nenda dīno iudicio abscondut. Si ei malicia angl̄ nō ēet: appl̄a utiq; sibi iudee ip̄e de ill te reputa nō dixisset. Sic ꝙgida facit ecclīa aīe: sic ꝙgida ꝙcte malicia fugat. et rursū. Si iustitia uestrūtū nō ēet: psalmista utiq; ñ dixisset. Sacerdotes tui induant̄ iustitiā. sol̄ appe sacerdotes dñi sint. q̄ nūra sūmi sacerdotis ꝙstituus ꝑ mortificatōem carnis nost̄ ꝑpl hostiam uiuā deo īmolant. Cum minutū cūc uestimēti iustitia indut̄ eū nulla q̄ sunt facienda ꝑmittūt. uū hinc q̄; nod ī. q̄ angl̄s pecto necessm aut uestrūtū tuū. Et ecūda ē uestrūtū tuū. si ei pōt ī alīq̄ gne uestrūtū sic ꝙ una ꝑte tegant. ꝙ ꝑte alia tēcti indeant. Eū aut sic uestiū ut nulla ꝙ ꝑte nudi remane ant cūc ñ tanto uestrūto uestiti. Et ī ecūdati sint. Quā g̃ sic q̄dam bona agit ut alia negligat: ecce ꝙ ꝑte uestitus ē. ꝙ ꝑte nud q̄ ꝑtēn eam ꝑtem sua ī tectam relīq̄t. q̄ nelatūto iustitie ꝙ re negligit. pecto utiq; de carē educē do ꝓcipiē ut uestrūtū suū sibi ꝯdet. q̄ minutū neāt ē ut q̄ ꝑfecte de carē pecōrū ꝙcte desidat sic se indiq; uestrūto iustitie ecūtegat: ut nulla que ad eū ptinēt ꝑmittat. Et ecce carcer iam q̄ tenebat. astans angl̄s illustrū q̄ lux sce ꝑdicatōis ī oleia pcūsul emi cuit. ecce iam turnē. q̄ sanctū pēn. ī q̄ iacebat relīq̄t. ecce iam lūtos ꝑcinxit q̄ luxīe fluxi relīgit: ecce iam se calciat q̄ exemplē patrū g̃ssus sanctū ꝙm ꝙmunicauit: ecce iam uestrūtū suū sibi ꝯdedit q̄ nulla q̄ dicat ꝑmansit. Quid iam ꝑfect ēe ꝯtendut ē. tm tantū ꝑfecto s; hinc angl̄o adhuc nec ista sufficiūt. adhuc ī sanct ad hinc que

nomo sic ce ꝛculeat: uv cū ꝗm lib'and
suscepit aut obediente ꝓfce ꝛcepiat:
aut si obedire neglexit ad illi dāpnacō
ne se ꝛmunē reddat. vū cū dr'ssi ꝯcā
di ē nestrūtū cuī: ꝓcul ꝛcule dicens.
ēr sequ me. circundato ā pcto nestrō
to suo. petrus ꝓb' anglin uadit. cū cōi
sul' pcatoꝝ sic uestigiis scē ꝓdicatōis in
hoc uv ab ecclie unitate nullo diuicio
ēsultozie ꝛtentōis aberret. ꝓ eēdatiōe
ecclē uestrūtī suo. anglin minime se
qē. sqs ꝓo ad ꝓsecūdem uoluī opsl in se
ꝛnō in dño glaē longe ꝺppe ā conspēc
tu suo anglī deuiat. qui p uoluī qd ag.
aliud incendit. qm ē illud qd singlāri
ꝛ appetendū ex ore suo ꝓdicatoris audi
uit. oportune g' anglis petrū uv sequ
ē admonuit qr suo dñi ul. p qm de ōi
bꝰ ꝗmento ad uram salutem ꝛstruc
ꝛ qlē appetendā tamē gle ꝓtinus debeam ostudit
ꝫ: cū ea q petrū facē anglis monuit ad
unctam pfōnem ꝓtinuato. qrto forta
sse aliqs qm pōtz adhuc recuso ꝛcu
sē. hec cuncte pfōis ꝛsultata ꝗuis qd
uelle forsitan ꝗrere li nos nō ageremꝰ
de pōtze adhuc ī pōi suo cuncte dimit
ti: ꝛ nō de illo ꝓcul. cui iam carcer
anglis illustrauit. ꝗ iā dñs p oppressōnis
ipm exercuit. cui sce oīe q de pfide
sē cuncto uerī ꝙgruit. qnto ꝓsse se deuo
eius p apostolū glōsi accīgit petrus uti
q adhuc ī captōne positus ꝓcepti libe
ti accipio: qr pōtz cūc ꝛ p os pdicā
toꝝ ꝗꝝ sibi sinu agenda cognoscit. cū
adhuc p aliqm ꝛtū debilitatē ī sue ofie
latebat deuotoꝝ. li iam tandē oīem
nodū debilitatis abrupat: iam anglin
pdecessē seqē iam ꝓfectus ꝓcepta
nō se frustra audisse celat. Quid adh
ī cordē facat ad p uandū iam anglin
suū dñi milio? Seqē. eo ꝛcuit seqbat
eū ꝛ nesciebat qr nūm ē. q licebat p
anglin estimabat ā se nisi unde tan
ti fuat custodia ꝛcepē. uv usu se
vide estimaret. ꝛ cū cū ī ūtate ang
li uaret. Solet ei ī aō humano. ex
consideatōne pcte ebulom' helisei
gnari: qr cū ūmitate pleoꝝ p q cū
simo ꝛuniscet. qm pcuerit ende
apud se qm qī dubitando mūē. vū
ē ꝛ illa uox bone marturū. p plus
tam dicenciū. ꝛcrēte. pēn simo aīa. n.
sor. pēn. aīa unā aq' in collenbē. sō ei
do dicūt sorsitan. qī ve de sua uiatōe
dubitem? li bio hesitatōm ī ūsitatē
bulatōis. illi p q' ēsuli erimo ī simeō.
q' vū ꝛ mūlio ligēdi capacē. sīlā qr
m die clare uidem. cū nocte ē sub usu
dubio caligamus. Quid p uisionē diu
uam ū manifestā uidā: qd p noctuam
ꝛ dubia delignāt. Ju die itaq; ī mi
nuto iam ēe dicamē qui remota oīm
corruptōm caligine. claritatē uidis
tōmutabli contuens. sol qui adhuc
ī hui q'lū ecclie tectuam. sic ē q' pte
semi. eo q' pte apsam. sic ꝛ q' pte vi
dem? qr ꝛ si iam uidem p fidem nū
dū cū p spem. p qm videlicet fidei vi
sionē. sic iam ꝛ sqe de nra uiatōe gau
demus: uv cū de occulta li nos ī em
udicii distōne solicite uiatōem nūm
clare conspice nō possim. sciam uo scīp
cū ē omīa ī finem finanē ī certa: ꝛ ne
scio hō utrū amore an odio dignus sit.
petrus utiq; ꝛ ē anglin seqs usq; se
unde arbitrate qr pōtz quisq; ꝛ si iam
carcem erigunt. qr culpas sinas detegit.
ꝛ si iā anglin seqē. qr uoluā ā ꝓdicatōē
dedicat opē? oz cū uv oīm p fectuū
sinoꝝ gīad qī visionē noctuam ꝙsili
met. qr ꝛ si qē iam utiq; udicio ād agat.
utrū in hys cū pseudacus sic ul' ab inēto
udice qlē. ignoato seqs ēsudmodi ā
pmā ꝛ sīm custodiam uenerūt ad
portam ferreā q ducit ad ciuitatem
que ultro aperit ē eis. sinis legim qd qp
hūlis ē petrus ēdie suis. nūq. qē nom
bz. i. simē migrauit militibz. vū dat in
telligi qr ndē deū ā custodiend suscepit.
uv cū anci obseruatō ībmat se dñm
seruū custodiss. pē ilos ei: anos illi
custodes deputatos nō legim. qr g' ndē
qm ꝛ ī pmā ꝛ iam custodiam dilig ū
ē: nos q; uē sensū ī eiosē eadem ē
todiss dūdum g: ab hac dumsione
illos anos multos seqlē mus. inēqs cū

dorunte sup̃ ostendim⁹. ulus g⁹ duob⁹ ꝙceptis: qñ relq̃ t̃ pmã t̃ sam custodiam dnoꝝ uideam⁹ uideam⁹. pmũ ita q; ꝙnionẽ. q; affectũ pcandi noiam⁹: eũ suo agmine p pma custodia hoam⁹. Necte eoꝝ ꝙnionẽ t̃ multitudĩ sua p pma custodia deputand⁹: q sic t̃ sup̃ dcm; ideo pdor de carce suo exire detractat q eũ rem pecare delectat. pla q; custodia sua ꝙnionẽ a pudor cõsimul exh eũ suis militib⁹ deputeum⁹. exing eum⁹ a eo ipe p sta custodia collocat⁹. q t̃ pul nos i pcm peruerso affect⁹ pcandi: t subsequẽ pudor i pcm retentat. d; q anglm sequ⁹. a neue hanc custodia de reuel⁹. q a pdicatore uitatis obediẽe auscultav nec p pcandi affectũ pcm uitav: n p pudore ostimul ea q similit occultav. eũ g⁹ pul anglm uadit ueh q; custodiã sine lesione p̃sulit q pdicator suus ex sepe sepe ei arma alia ue subministrat q; se a pericla eoꝝ defendat. po ei mũ pcandi affect⁹ adtans pcm reh̃at: sna eũ de sepe p pdicatore admitat castigat. sum pcandi ne adiciat rem: si t̃ de pcto depcare uo & diuicane eo apls. nolũtarie pcanteb⁹ nob⁹. p acceptã noctem uitatis uam nõ relinq̃ p pcm hostia. quod ei e nolũtarie pcare: n pcandi uolũtate hic. & indeliceo pcandi. uolũtas p participiũ plentis tpis nocat⁹. d; ei q nolũtarie pcans e. n. & pcandi nolũtas sp in plenti e. p pcm ei medicina illa gratie. hoc ne p pudorem ostimul pcm sua pcm absondat: sinat illi ex sepe pdicator ap pmat sum ne ostundat⁹ ostici pcm sua alb ei ostulio adducens pcm t̃ eo stulio adducat⁹ glam. eo ice. quam ablandio scelera sua nõ dirigo. quam a ostellis sucro t̃ religato ea mutam oslego. eo psal musta. Ne uela dño uiam tuã. t spa in eũ. hinc iacob; apls. confitemin alt̃uꝝ pcm uram. t oratc p inuicem uo sanemini. eũ g⁹ h t hiermodi exortatiõa audito suo pdicator ad hibz qd illi n t affectum pcandi t ostimul reuelle admonereo. i. q ue p pmã t sam custodiam sinc de beat doct. S; hic forte opponet q⁹ de acem de iiij. ꝙnionib⁹; ecclam. nõ de duob⁹; cũ sum ecclam uideam⁹. uñ ieiun. q li subtilie inspicem⁹; in duob⁹ ultis dic: hoc dicemus duo q; alq̃ ꝙnionẽ ex q sepeam sicem ille ogruente exponib⁹ qui oib⁹; q lectorẽ possim⁹ monere prudẽ e occrio: ostendam⁹ q; possim⁹. qui i hac pma t sta custodia quin de primo t de 2o ꝙnione gliciem⁹. duo q; ꝙnionel alii ophendam⁹: ita uo duob⁹ illis sinistel duo q; iii sinistrane. Dcor ei pmũ ꝙnionẽ pcandi affectũ dicim⁹: eo eandẽ sum militib⁹ i pma custodia collocatum⁹. esh a ne pmum⁹ militũ ei pmũ recordatio pene uoluptatis. Deh extensa fragilitatis. Deinde mutatio pnitatis. Quẽ ira natio odiosis. qrtũ q; ꝙnione noiam⁹ pmum⁹ malorũ i q; mentis pcm exprim⁹: obdurate. tpuisse effectus exercitate. videam⁹ g⁹ q in g⁹ duo isti ꝙnionel t eoꝝ militel mee se meliim ordinate. ita ut um eũ sum. alq̃ eũ sum pene sup̃ dcm. Dcor ei q p affectũ pcandi pcm pm repetit. i pmum⁹ malorũ delectatio: q p recordationem pene uoluptatis in mentis uim i corde dulcescit de malorũ suorũ p fundo redire cõtemp⁹: q. cuius sint exercitationem fragilitatis obtendit. pulsi ei aditus inserta dine mee obdurescit: q. pnitationem pnitatis exempla alienę fragilitatis accendit. n curat p pene cozrectionem emendare q fecit. q reatũ suum ordinando tueri conat⁹. usio undeo romis ummie qd ad malũ in corde pnator. Dcor ei pmũ t qr tũ ꝙnionẽ uerorũ q; multel. i mee gentium ut alie in hanc pmã custodiã pue gant nõ stratem⁹ sue p hanc pmã custodiam alie duce anglo pcm dnsert. ostendam⁹. inq; dnsito pcandi affectu pmum⁹ malorũ dnsitel: q. placito pcã multiplicare uando n p. a pecandi uolũtate nõ hic. dnsitu recordatione pene uoluptatis. acepte q p e pnlie. q. dñ p laudabile obtinione dnsitel delectatio a sua mente obliterat. ad eũ a se dñ tolamic eici uidet pl positio acepte testimo. dnsitu exercitatione

confessionis

fragilitatis obduratõ q; ordis pie pñ
lie; q cũ iubducto circulatõis velamine
sem; ipm accusare incipio: q felix per
respcũ sine gñe ordis sin duricia ĩ lae
mis ũgtacio cũlica unctõne pñcatis.
ĩpñia q; pñlie: q necqm ad malum
alene nescie exemplo ĩformat. dñ dñi
gne q pñtencel maneane ĩcnet dñi in
mo ad pñam tanto celerius curro dñ
ro ne ĩ malis sins deplyñdat formidolo
sus pcimescio. Transita rõeinatõe odõ
nis certas q; uicis pie pñlie. q dñi
sinũ rõis ad culpe defensionem neqq
sorqm: illuat p gram. ad sch. ad ca
ne debeo uicdus uidet. Ecce duo ange
onel cũ sins militib; ĩ pma genteł qli
cũsanc ostendnt: ne duo alii qli mã
custodia dant ostendam. Sin utq; ange
onel q pudor q5 nis dz. eo ceu q amore
puatõ uoluntis cũ sins militib; pce o
ram: ł eol mam custodiã pnr do di
ctãne ordinem. S; q de ultorũ ange nor
agmine sibi ml duo milites ine q5 p si
gnem expetũ de nine sibi dicunt e
sins duob; pcemisit. de alis uideam. Ve
agmie utq; sedi ange nonis uno ire carcẽ
erubante. reliq exel sibi lengatõ cul
pe longi exitat ute. torpor negligencie.
ire de agmine ceu ange nonis. uno mis
re ĩcta carcẽm relicto: reli dui exel sibi pp
prie fame. rigor pñe. mee pleniẽ
cie. duo sq; ubi ange nonel: uta sibi gmit
pdo ruinaq; culpal final q fuci erubescic.
q puato amore se dirigio. pdo pcin si
um ercusacõib; lengato: ne apud eccl
õnem alioz reph̃ libros iuxta. ii. fa
me q appetit pdat. pdo rigorẽ pñe ib
ire refugio. q longa sibi unte spacia re
muneio. pdo eũ torpor negligencie absti
gio. q mee cũ ad frig pleniencie sulp
tũ reddio: eo idne gemgat abstinencie re
dire. cingit pcl sp ĩ pcõ corpe q5 homõ ali
q5 ipleiare negat ĩ corde: cũ debeo
de bona sua uoluntate ĩcipe. eo de dõ p
fectõem pleniencie sparo. S; iã q ultol pi
e geniti: uideamus ne q ih̃ do cũ sem
e cũlio utq; pudore q5nis. amor q; p
uad pie pñtio: q minuto sin ipi adu
sarius ecclie: dñ culpal final detegent la
bra odio illectab. cũlica uengatõe cul
pe appetit q; fame pie pñlie. q dñi
reatũ sinũ ipe sibi ad gnad dõ solu place
gelu de fama exitat. cũlio
rigore pñe longeuitatis. q; pmissio pie
pñlie. q dñi sinũ q offendio placẽ eci
gcipisco seductore dilatõis ĩducat nõ
admitto. Tamsito torpore negligẽcie
mee q; pleniencie pie pñlie. q dnm
ferueniẽ ihm ipe uoluntate ĩcipio: et dñi
no aductorio ł posse gsummare se pñmit
hoc uta q sinũ sibi duo ange nonel cũ sins
satellitib; ĩ flam custodiã redigunt ł
et ih̃ a pãore gnãlo duce angelo cũsentẽ.
S; q iam de carcere exiit. q pma ĩ flam
custodiã cũsitit ductore sinũ sequẽdo uide
nit q uenit. Veneno ĩtõ ad portam ferre
am q ducit ad euntẽ posuit de carcere tene
brose q sede pãor exiit. pot pma ĩ flam
cũsitit. q obstacula uicorũ q se dẽ pãor de
timebant euadit ad portam ferream ueni.
q sola pãor q5 ad salutẽ nõ sufficere si
nõ ĩ p ihm q pmisit placabilẽ dulcedi
se affligio videam dõ de carcere exeuntẽ
et ad portã ferreã ppetuitẽ duc. Imitẽtẽ
mea annũciato: eo cogitato p pãor meo.
Pcor eo eũ q unitatẽ sua q5endo ãnũ
ciat de carcere exiit: eũ uo cogitat q5 dõ
p uno q; pãor satisfaciat ad portã ferreã
rendio. ipi uta q5 satisfio. q dõ p pacis nũs
satisfacim portã ferreã nõ ĩgenẽ accepi
et hoi mollib; delibuit oli dedico valde
durũ ẽ. dñi quisq ad pñam cogit cadẽ
delidia uelinqre: carnẽ mactare: ĩge
misc. floze. reumare. nigulare: selo fun
dit renũciare. remoti uitã experie. ł de
incepł ad alenł arbitriũ uiue pãi gl sat
facio recte porta ferrea noiat. p̃sim ho
ne dñi sibi placatũ reddat. dolo misc car
nalit utrio: ferro dure pñe necat. unde
et iohel ait. scindite. pãorel ad se q5uentes.
ad portã ferreã iuitabat dicens. Genumina
uiparũ: q5 uob ostendit fuge auctora
ira facite gl fructũ dignos pñe. dignos
ẽi fructũ pñe facit ł ẽ. ad portã ferream.
pperare: ł ĩta plenariã dõ sat factionem offer
re. uo auctis ł debeat abstinie q se meminit

illecta pcessit. ad hanc itaq; portã ferreã petrũ inductũ de carcere anglꝰ ducit
qr. sino dñi. pcipiũ nos de carcere pcessi
ostiũ q̃dñi. excepto q̃ districta sacrificio
dñi nobis placare debeam ostendit. Cui
nimiũ pretia ferrea ducit ad ciuitatem.
qr sacrificii angustia ad latitudinẽ nos
trãe ciuitatis tuẽ mittit. ad cui nimiũ
ciuitatis gaudia cũ q̃libꝰ pcessi feruẽti
amore celebrat. gillus deuoti & q̃libꝰ por
te ferree distrctõ ñ recordat. vñ bñ por
ta ferrea dr. q̃ ultro aperta eis. Cui petrus
anglo pcutit ad portã uenit. cui ipm por
ta eade se ultro aperit. qr cui guilus pdr.
uelligia tẽ pdicatois cui alacritate pse
q̃. cuncta ulti finũ facilia. q̃ pul difficili
a uidebanẽ. et qr anã pdr grossitudie
dilatat. ñ ũ p ãpla uoluptatũ tedẽ po
tuit. nẽ extremas luna pñe q̃libꝰ an
gulus cui difficultate pẽnsit. Sꝫ qren
d uid. cur sit dñi aperta ei: et ñ pci
aperta ei. certe anglꝰ qui petrũ ducebat
ipe erat: et pinde et ñ aperta porta eade
p uoluntatẽ ipsius nate tuliere pcessi
sam carcer q̃ de quo petrũ extraxit.
clausus erat. et q̃ ei cui misset. nõ legi
alia uarna patefacta. Sꝫ ñ forte oppo
ne quia lie nõ legit ad aditus patefac
cui ad ei teraut: ita ñ cue q̃dñi ei
eodem exitus ac pinde uidem debere
qd illũ nõ relerato aditu eduxerit si
h opio ñ in recipienda uir: ñ alia cau
onis excepte tollionio firmes. Cimon
nei ã lepeam nẽ appello ei: q̃ i cimone
librorũ uecis ac noui testamẽti geminis.
In q̃ plane nusq̃ me legisse recordor
qr hõ q̃spiã mortali corpore uelit.
p aditũ alicui nõ appeti cui suo sibdo cor
pore tuliue pcessus excepto dño nro ih
ũ xpo: qr et cui nascendi ñ apto ostio
de uentre matris exiuit: et cui relinquẽ
cui eade suo i mortali. si cui p corpe cla
usis uenit ad discipulos ieraut. sla sicꝫ
illud opponit qd de eadẽ apls legit. qr.
ad regem q̃dã clausis uenit. ieraut.
exemplũ h me nõ teneo. ñ me ereo. qr ipm
q̃ scripta i qua h legit patrũ auctorite
tuẽ appta mundi pcessit. itaq; h credes
qd angls q̃ ad petrũ i carcere nõ apto
aditu p sibtilitatẽ angelice natẽ intrat.
de ipe nro ei educet p utute dñi ostẽ
tum carceris patefecit. Sꝫ q̃libꝰ in cuꝰ
educit uidit ille qui fecit: nos ad ppo
situm q̃nẽ redeamus q̃ebam ei cui de
porta pclause deum suo apta e eis: et ñ po
cius singularie apta e ei cui utiq; ñ an
glo qui ipe erat. si cui petro qui solido
corpe uestiebat necia ipa apcio inde
bat. Sꝫ ulta ipe difficultate ad ie natu
intelligẽtia nutrit: qui si paulo diligẽtius intueri. uidebim facti q̃ egru
entẽ ambobꝰ apta ee porta memoratis.
sicuo ei sup ia diximus. uir sortis pro
lapsus i pcessu p petrũ deligatẽ: p
anglm q̃libꝰ pdicatoꝝ demonstratus ui
tatis. Jam nẽ g̃ uelligeni q̃ in pdica
toꝝ cui guilo pdr ad portã ferreã ue
nãt. et q̃ in porta ipam e eade pcessatꝝ.
videam anglm: cui petro suo ad portã
ferreã pcedentẽ. et ꝺs uerꝫ dicens ei
anglꝰ: q̃ ille de q̃ lepeis. et ecce multo
anglm meũ amice. et ꝑambulet una cui.
Cui nimiũ cui dicet facies fruct dig
nos penitẽcie: q̃d aliud agebat ñ pe
suũ. et guilo pdr ei ad portã ferreã
ꝑparare mãebat. videam nẽ. si et ipe p
eandẽ portã tuli erit. et ꝺs meli illo. i
mo q̃s a dõ. sic ille q̃ in uid ñ pñe affi
ctõis pbil camelorũ corpꝰ suũ lunalat.
q̃ ẽligmũ mortalitẽ unde uoluptatis. do
nã pelliceã circa lũbos hebat. q̃ indecẽ
ciũ singlarꝫ abstinẽcie pene ocean.
locustas et mel siluestre edebat. q̃ et
remote gulatõis in hemo gustebat.
videam alũ anglm cui petro suo ad
portã ferreã pcedentẽ. et uis et eadẽ. ue
rior anglꝰ illo q̃ dixit: an expũnati ei
q̃ricis q̃ nẽ loqr ipe: ipe utiq; petro suo
gentibꝰ suis ꝺs de carcere tidelitatis e
duxit. cum aut. Sic currite ut ꝓphe
datis. Omnis ei q̃ i agone contendit: ab
omnib; se abstinet. cui g̃ eos sic erite
ut ꝓphendant. ãmonet: q̃d cum illis a
git ñ ad portã illã q̃ duce ad cuncta
cẽ ñ uanũ recepti tuo tẽde pluãs.
Cui ñ illos exemplo scripturis acriter ab oĩb;

que agone ꝓpediuntᵘ ꝓcepit abstinere
ꝺ eū illis agere nᵉ q̄m ꝓ ferrea ꝓtectione
debeant interim ostendit. Videamꝰ nūc
si ⁊ qđ agat. ad qđ agendū tuos se
hortat ⁊ fortificat ait. Ego sic curro. nō q̄si
incertū. sic pugno nō q̄si aerem ver-
berans. sed castigo corpꝰ meū. ⁊ in seruitutē
redigo. ne forte alijs ꝓdicans ipse reprobꝰ
efficiar. Cū itaq; ⁊ se ipm currere. pu-
gnare estimat. ad hoc se q; ad portam
ferreā ꝓparare demonstrat. Vñ ꝑ dei
pietatē rogat q̄ nitro aptꝰ ē eis. ne cū
aliis ꝑdicauerit nō q̄ nos de carcere pecūiā edu-
cūt. nobꝭ portā ferreā intrauimus. cum
ꝑ hoc nō nob ꝑ nr̄ām ꝓbacōē carnē
nr̄ā cū uitijs ⁊ duris affectionē calci-
tramꝰ. Scies. eo exeunte. ꝓcesserūt ui-
cū unū. ⁊ octauo discretiꝰ ab eo angl⁹
qđ ꝓ uicinū unū. nō mors carnis accepit
Quo indicat mors carnis q̄ vñ nō uicinū
sed q̄. si uno unus deficit. q; ꝓ ipam
una ꝛnūsalis carnis ē ruina exclusꝰ.
vñ ⁊ sēper mors eoꝝ una unius est
nocte. angl⁹ itaq; q̄ pecuniā de car-
cere eduxit. quo uisi uicinū unū ꝓdire
cū nō deserit. q; sūmo dñs q̄ nob ꝑ
ea ꝑdicanciū uiam egrediendi dēpca
re ostendit. tam dū nob ⁊ diuidua
quantitatē adhęret. quę morte carnis ꝑfi-
nita. cū nob ꝓpunserit resplendere. sta eo
usq; nesciā. nō nobꝭ ꝓsit. q; ⁊ gilli de car-
cere egressi errauerūt. nō ꝓfuit nob ire q̄ de
ꝝ egredi monstrauerē. Cū ā uicinū nr̄ū
pādimꝰ octauo angl⁹ a nob discessit. q;
cū ipm q̄ via ꝛitatis ⁊ uita ē indimus-
tā ducere nō sinit. nō egenꝰ. Scies. ⁊ pecu-
ad se reuisit. ad se ait. Sūc scio ve qm̄a
misit dñs angl̄m suū ⁊ eo eripuit. m. de
manu Herodis. eo de omni exꝑtatōe plebis
iudeorū. Iuxē ꝛeam ꝑ tenuit. q; pecuniā ab
illo nūcij egressu. ⁊ q̄ ꝓgaudio sic se rapi
tus fuit. ad h redijt qđ intellectu quo-
ni et ꝓfuit tuto. Sz si q̄ad mod accipim. ꝑ
ꝑ vbā ad terrena mechanicā referimꝰ ma-
gna ⁊ eis tute nūc erepcōis ymaginem
ꝓfundimꝰ magna ⁊ ipsenti tute exulta
cōis dulcedinē ꝓgustamꝰ. Sol⁹ exeūt cū
duo in hui⁹ exilii relegatōe detinentiū no
bei ee ꝓfē nō possimꝰ. q; ymaginem
illā ⁊ silitudinē ꝑ a cōditore accepimꝰ in
mente a ꝑcō fugare. sic audita ē nō vale
mꝰ. Iam deiecti ꝑ eam ⁊ nos timꝰ ⁊ nobꝭ
nō timꝰ q; ꝑ ꝑcm subē nos lapsi ab illi
similitudie. q̄ sic nos ē deformauit. Si cū illis
simul deis ꝓiecti⁹ ōibꝰ emulatis. ad eū q̄ nos
fecit. veneramꝰ. eic ⁊ ad nos ipse ꝓfecto re-
uertit q; ꝑcm nullā hūtet. aliter nos ꝛdidit.
talet timꝰ. time ia de nūa exceptione secu-
ri. ⁊ nocte ꝛcitatōis crūpent diceteꝰ sic
scio ꝙ q; m. d. a. s. ⁊ e. me. de. m. he. ⁊
de oī ex. ple. undoz. De manu Herodis. ⁊
de potestate dyā. tuc ⁊ nitate erepti⁹ quid
de loco exꝑtatōis allapti. et ⁊ sidia ulcus
ñ timem⁹ de oī q; exulcatōe plebis undoz
erepti⁹. q; sine magno tpe. sū ꝓsi hoīe
q̄ nonoz affectionē ⁊ hyanē exꝑtem⁹. nūs
calibꝰ ia dei exꝑl ñ ⁊ sileam⁹. Sic sine ne
gligentē ꝓcem⁹ uē. qđ ñ aio. de exꝑtatōe
si de oī exꝑtatōe adulabilis ei nūc noceꝰ
ad theatrū irridendi ꝓducē. q̄ dei est ri
sū. de nob ꝓfecto qbꝰ ē mine exibem⁹. q;
aliud ē spectaculū tragedie. aliud auditoꝝ
aliud gule. aliud hpie. aliud uane gle. aliud
scene. hostes ā q; nām irrisionē ⁊ hyanē
exꝑtem⁹. q̄uio nos ꝓfundi lapsus alpi
cuit. tanto sibimꝰ applaudentes ⁊ insulta
cōis crudelius nos alter exagitem⁹. Cūm deꝰ
ñ ⁊ hac uita q̄ tota tēptatō ē ostendat⁹.
et si q̄a irrisionis eoꝝ spectacla deuita-
mꝰ. difficile tū ē ut ñ ⁊ aliq̄d tendam⁹.
unū tū ꝓ dei gram ad pme remediū recte
tel⁹ coercite utamur. sū ꝙ ad illā secitatē
uenerim⁹. tūc de oī exꝑtatōe plebis unde
oz ꝓfecto eripi⁹. q; morte ⁊ uictoria ri-
uus absorta. ñ caro ulla ulli corrupti-
ꝑtinus sibi accubet. ñ ñitem nām deus
ulla ocupilēa excludit. Time plane ia
cito dicē ꝓcim⁹. sūc scio ve q; mi. d. a.
s. ⁊ eri. me. de. m. he. ⁊ de oī ex. ple. undoz.
Magnifice ei deꝰ ē. nec scio ve. nesq; vi
delicet ve se exercū ꝓlimat. q; ulq; ad
tam libtatē gle sanoz dī ꝓcedat. q; ⁊
si iam ꝓfidem nos libatos sentit. adhuc
cū ꝓsem. ve libatos nos nescit. donec
ipi nec libtatis auctoꝝ ecia societate
ungam⁹. ad q̄ ve exercitū scīam nos ꝓ-

ducere dignetur. ille magni consilii angelus:
qui nos et prius per se ipsum de tenebris et
umbra mortis eripuit. et cotidie per suos
angelos eripit. ihesus xpistus deus et dominus noster.
cui est cum patre. et spiritu sancto. honor et gloria
in secula seculorum. Amen.

Capitula pme partis.

De contemplatione eiq; commendatõe.
Quam sit utilis ut ꝯcta hec grã placeãt in ea
De contemplatõis ꝑfectõe ut in quo differat
a meditatõe ut cogitatione.
Diffinitõ singulor contemplationis meditationis cogitationis
Quod contemplationis mod multiformit agit
Quod sint ut que contemplationũ genera
Que sint quibus communia
Que sint singulor ꝓpria.
Qua sibi quisq; ꝓportione respondeant ut q
modo nimiũ pmulceri soleant
Quod unꝰ sol ꝑfectꝰ ad omia sex contem
plationũ genera ꝓficiat
Quom pma quatuor contemplationũ
genera multice describantur
Quom nouissima duo contẽplationũ gña
multice designentur. Capla tcia de parte.
Quod pmũ contemplationis genꝰ con
sistat in consideratione z admiratione
rerum uisibiliũ
Quam sit copiosa hui contemplationis ma
teria ut quom sc philosophi exercuerit tca.
De triplici distinctione pme speculatõis.
Quod pmꝰ gradꝰ hui speculatõis consideratur
in materia forma z natura.
Quod secundꝰ gradꝰ consistat in operatõe
nature z industrie.
Quod tertiꝰ hui speculationis gradꝰ consi
stit tam in humanis quam in diuinis in
Quod sedm contemplationis genꝰ ꝯstituãtur
constat in considranda z admiranda rerũ uisi
bilium ratione
Quam sit copiosa hui contemplatõis materia.
Quom philosophi se in hui contemplationis
materia exercuerint.
De distinctione sexte contemplatõis
De ꝑfectõe sexte contẽplatõis.
De tercio contemplatõis gñe
Quom in hoc contemplatõis gñe ꝯsistat
homo rõne spiritalis
De distinctõe eor que ad hanc speculatõm
Quod hoc contẽplatõis genꝰ recte ꝓtinet
in quinq; gradꝰ diuidit.
Quod illa que ad hanc speculatõm ꝓtinent
aliter adhuc distingui possunt.
Quod in hac speculatõe corporee similitudis
manuductõe utimur.
Quod hoc contẽplationis genꝰ consistat in
ratõe sedm ymaginationem.
Quom ad pmissionem ut operatõnẽ dei pti
neat. qdd radius contemplatõis illustrat.
Quom dei sapientia ãi sit simplex z una di
uisis considrationibz incontẽplatõm adducatur.
z in illa in ꝑticia. modo dispositio ut ꝑdestinatõ no
Quod diuina sapia sedm diuisos con ꝯmplatõis modos in quibusdã uideat minu
bilior in quibusdam iocundior.
In qua speculatione diuina ꝓuidentia ut scia
appareat mirabilior.
In qua speculatione diuina ꝑdestinatio appa
In qua rerũ speculatõe reat iocundior.
soleat diuina dispositio iocundior apparere.
Quod contemplationis uñe spectaculum semp
comitari debeat magna admiratio z ingens
Quod sedm mod admiratõis. exultatio
z exultatõis. uariat modus cõtẽplatõis.
Quod in omi rerũ mirabiliũ contẽplatione
necesse sit diuine sapie cõsideratõm inhererе.

De materia Capla tcie partis.

Quarte contẽplatõis eiq; proprietate
Quomodo differat ut quãtũ emineat hui con
templatõis genꝰ primo ut sedo.
Item quomodo differat ut superemineat sedo.
Quom differat ut quãtũ superemineat tcio.
Quantũ ualeat sonus inistere huic contẽ
plationi ut quom ad ipam ꝓficiat mens ex
multa consideratõe z cognitione sui.
Quom exspeculatõe siu spiritaliũ intelligen
tia comparatur. seu z simila reputẽ.
Quom exspeculatõe siu accepta intelligentia
ad omnia dilatatur.
De sensu tripla ꝑ qs discrete hr consideratio
De sensu intellectuali. quo solo possẽ siu
insensibilia uideri.
De intellectuali speculo eiq; supeminentia.
De triplici distinctione uñ speculatõis
De subdistinctõe pmi gradꝰ hui contẽplatõis
Quom in primo hui contẽplatõis gradu mens
exercere se debeat ut quãtũ ei nõi exercitatio
De signatio eor que in hoc ualeat.
speculatõis gradu comphendi ñ possunt.
Quod nec illa negligere debem que nõ in
ex parte comphendimus.
De subdistinctõe sedi gradus hui contẽpla
Quod qdã simiter in sedo hui contẽ coꝛ
plationis gradu sunt que cõphendi ñ possunt.
De pma z seda distinctõe hui contẽplois
Quod nullo sensu nisi comi dari q distinctõm
prehendi ualeat q ad tertiam distinctõm
Quom hoc contemplationis spectant
genꝰ possit in quinq; gradus diuidi z que pti
neant ad primũ gradum.
De consideratõe eor q ꝓtinet ad gradũ
De ꝑsideratione eor que sedm.
ꝓtinent ad gradũ tertium.
De consideratione eor que ꝓtinent ad
gradũ quartum.
De ꝑsidratõe eor q ꝓtinent ad gradũ quintũ.

De quinto & sexto · Capitula quarte partis contemplationū generiliz.

Quod rōem humanā excedant q̄ ad hāc nouissimā spectones spectant.

Quod supra ea que rōnem sunt gemina distribucione distingui possunt & que sui gñis

Quam sint aliena ab oīi ymagi sub sit nacionis q̄ patent ad hec contēplōnis gr̄a.

Que sit supeminencia hāc nouissimā

Quam sit arduū ut difficile contēplōnis.

Ne in hec nouissima contemplōnis gr̄a gr̄am

Quod viuus homo ad hos ch̄s ꝑ opare oculos excelsius nitat. à diuinis reuelacionib

Quod quinq̄ contēplōnis gradus cum gen̄ similitudinū rōnem admittat. septū uero tocā similitudis ꝓpectatem excedit.

Quoñ ꝑ hec duo contemplōnis gr̄a tē patur confirmatio & approbacio sit.

Cum quita anim̄ audituare debeant & soleant spiritalez unus hus nouissimus contemplationū generiliz inhiare

Quoñ ꝑ multa desideriz siu karitacōm alius soleant exquisitarie gr̄a sup̄ semetipō

Quod ea ꝑ excessū mentis so sleuarz lent uideri alia possūt alia oīno ñ possunt ad cōmunē intelligenciā inclinarz.

Quod oīa hora anima scā & contēplatiua ad susceptōm gr̄e deleat ē̄ parata.

Quam sit paucoz ad susceptōm gr̄e animā semp habere paratū.

Quam sit arduū ul difficile animi ꝓpr̄e anime se ipām ad semet ipām totam colligere & in solo diuinitatis desiderio requi

Quam sit pene impossibile animi sedere anime se ipam exr̄e semet ipām totam effundere. & sup̄ semet ipam ire.

De his q̄ spectant ad quīq̄ gen̄

De his q̄ spectant sexti contemplōnis. ad septū genus contemplōnis.

De mutua collacione duāz nouissimāz

De mutua collacione trīū spectacionū. nouissimarū spectacionū.

Quod frequentacōm trium nouissimarū spectacionū semp comitet frequēcia diuinarū reuelacionum.

Quod in oīi contēplōnis gr̄e contingat contēplatem mentē excedere

Quod excedendi modi. alius fortunatus hunc alius tam q̄si ex uirtute possident.

Quod tribz modis

In gracia contēplōnis ꝓficiat.

Quibz modis soleat oīis exemplo contingē mentis indeb dilatacōe. mentis sublevacōe mentis alienacione.

De mentis dilatacōe quibz modis soleat

De mentis sublevacōe quibz sacrescere. soleat gradibz assingere.

Quod ꝓpria ex causa fieri soleat huma

De p̄mo excedendi modo ne mentis excessus. fiungat & magnitudie deuocionis.

De p̄mo excedendi modo qui fiat ex sola fer uentis debitis exercitacōe.

Quod p̄mus excedendi modus qui fiat tam ex exercitatu deuocōe qm̄ ex adiuncta sibi diuina

De secundo excedendi modo fieri reuelacōe soleat ex magnitudie admiracōis.

De sexto excedendi modo qui a sola admiracōe incipit. infuentissimū deuocōis desiderio de

De secundo excedendi modo qui a sola sunt admiracōe inchoant. & eodem tenore pseuerant.

De tercio excedendi modo qui diuina reuelatio nis meditacōm occurrit.

De tercio excedendi modo qui diuina reuelō qui & mētem meditacōm ꝓuenit.

De quinto excedendi modo si soleat ex magnitudine iocunditatis.

De quibz mentis excessibz humane in diuine uel merito excedit.

De intencio maxīe excedendi modi. cui ex diuino pendet beneficio.

Qui adhunc cuilibet modi gr̄e gradum ꝓfectus. sibi ipsum adiuuari possit.

Quid maxīe soleat ualere ad innouacōnem eiusmodi gr̄e.

Quibz gradibz excrescat humane mentis excessus. De contemplōne eiusq commenda

Misticam illam moysi tione.

arcam libet si liceat ex inspiracōis illius munere qui hēt clauem scē lucubracionis cule nr̄e expositione. ut ad ad reserare. & si quid in hoc archanum diuinoz secretario adhē crentiarūq recondito repositū latet. qd a nr̄a exiguitate ad aliquoz utilitatē erui possit. nō nos pigebit in publicū exponere & incōmune ꝓferre. & ultra quāe debēt ma cia utilit̄ q̄m dicta sint. restant adhuc ul'

ta que de eadem adhuc uberius dicta possunt. Quid
iuxta allegoricum sensum hec archa mystice design-
net: uel quomodo ipsum significet: ab doctoribus ad hoc
nostros deum. et a plerisque patribus pertractatum est. Hec
autem tamen commentaris mutuam mutuo nos
suspicamur. si aliquid in eandem adhuc magis
mouebit loquimur. Veritatem uobis nobis mutuo
studiosa pertractatio amplius dulcescat. unumque deside-
rium ut eius admirationem uehementius exhaustet cognite
mus quid ille ypocrita eximius de ea sentiat. q eam
arcam sanctificationis uocat. Surge inquit domine in
requiem tuam tu et archa sanctificationis tue. Archa sanc-
tificationis. Quantum ad hoc nomen exprimit hec que
dicit archa sanctificationis? Diligenter attendendum et pro
funde rimandum quid hoc quodcunque sit. dicit archa sanc-
tificationis nobis quibus docet noster papie dicens. Sanc-
tificate uos et ego sanctificabo uos. Vos igitur qui sanctificamini ho-
die et crastina die tanta nolite negligenter agere
quod sanctificationis. Sed si moysi iuste credite. scimus quod quicunque tetigerit ea
sanctificabitur. Si omnino sic est nimirum omnis populus qui
ut ea tangere. si mutue sanctificationis esset ab ea
Si quis immundus mundabitur unus unus sine ille
de tabernaculum. quis induere uestimenta glorie
sancte decet sacerdotem dignus sit intro
ire in sancta sanctorum ut possit ibidem et sanctificatus
tangere hanc quidem dicit archa sanctificationis. et emun-
detur ab immundicia sua. Sed quid de illo di-
camus an forte data est clausa scientie ab eo
qui aperit et nemo claudit ut possit inde
quod intus habet hec archa sanctificatos? Puto
non. periculosum aliquid in hac archa reposuit. absit
uelle scire que sit hec archa ne possit sanctifica-
te accedentes ut mutuo dicat archa sanctifica-
tionis. De sapientia autem non dubito quin ipsa sit
que mundat malicia. Sicut nichominus quia qui
cunque sanati sunt ab inicio. per sapientiam sanati sunt
Et hoc sanctus confitetur neminem posse placere
deo. nisi fuerit sapientia cum eo. Quis dubitet ad
sanctificationem panere hominem mundum ab o-
mnimunditia sua. mundet cum ipsa purgari ab
omni malitia et nequitia. Hec non sunt que com-
quant hominem. purgat autem per sapientiam. qui
locus sequentes unitas malicia. ut po-
te attingens ad finem usque ad finem fortiter. et
disponens omnia suauiter. Et hoc ipsum sic
purgari est. ut arbitror sanctificari. Preceptum
uit dominus moysi de constructione tabernaculi
primogenitum ministrum est ei de archa fabricanda.
ut ex eo ipso innueret per illa cetera omnia esse
facienda. Preceptum et principale seruarum ar-
cham fuisse. puto nemo dubitat. ex omnibus
illis que tabernaculum fecerunt continebat. Quereret
igitur qua gratia sanctificare posset illud sacrum quod cetera
omnibus digna sunt. facile occurrit. non forte ideo
dubitet quod maria optima pars elegerit. Sed
quia est ista pars optima que maria elegit. non uacui
re et inde quia suauis est dominus. Ita archa
ut scriptura loquitur sollicitudine gerentem ma-
ria sedens secus pedes domini audiebat ubique illi
Summa itaque dei sapientia in carne sanctitate
qui occisi carnis unde non procedit audiendo in-
telligebat et intelligendo uidebat. et in hoc
modo sedendo et audiendo. summa uirtutis contem-
placio uacabat. hec et pars quia electus et prefectus
sapientie autem est. Hoc sane negotium quod nullo
fine finitur. Iam uirtutis contemplatio in
hac uita inchoatur. et in futura iugi perfruitur.
celebratur. Quia uirtutis sane contemplatione homo redi-
ditur ad iustitiam. et coronatur ad gloriam. Videns igitur
quis recte gratia contemplatis in eo sacrario intelli-
git. quod cetera omnibus in dei tabernaculo quod sin
dignitate preterit. Quia singularis gra-
o singularite preferenda propterea in primis sollici-
tam. Si igitur per archa sanctificationis recte intelligi
gratia contemplatis. nitro hic gratia expectat. per quam q
accipit in solum emundat. et et sanctificatur. Absit
dubio mihi sic cor ab omni mundano amore
emundat. mihi sic animum ad celestium amore
inflammat. Ipsa utique est q emundat. ipsa q
sanctificat. ut per assiduam uirtutis contemplationem
fiat mundus per gratiam mundi. et sit per dilectio-
nem dei. Quis sit uel ut gratia hec gratia pro
Sed eadem ipsa que [illegible] in ea
per datum dicit archa sanctificationis. per moysen nec
cur archa fecerit. Et cur archa fedus nec cui
cunque et dum? Iam aut quia paulo ait aut
argentea. et lapides paulo. ideant in archam
ponit. Si igitur sapientie et scientie thesaurus ea
gratia. quod sit illud eximium thesaurus reor
dicendum ad inuenium. Que est archa in
ad negotiandum nec. in humana intelligentia?
Hec aut archa diuino magisterio fabricat. et de-
nitat. qui humana intelligentia diuina inspi-
ratione et reuelatione ad contemplationis gratiam pro-
mouet. Et qui ad hanc gratiam ihesu uita pertinet.

quid aliud q̄m arras gl̄am fuisse illi plenitu
dinis accipim⁹ ut sēpīne contemplōis ꝑfectio
mlēbim⁹. Hanc itaq; grām accipim⁹ quasi ar
rā diuine pmissionis. quasi pignꝰ diuine dilec
cōis. Vel aliud q̄dā uinculū fidei & monimentum
mutue caritatis. Videsne q̄m recte archa fede
ris dñi dr. in qua ꝛ ꝑ quā tal' grā figurat. Cum
libenter debet se ad omēm laborē attingē. qui
se cupit ut credit tale ꝛ tante dilcōis pignꝰ
accipere. Non dubito q̄d quicūq; ē inter nos ser
uus hebre' quem libuit ꝑ hmōi grā seruare ser
uus. ut in sepō exeat lib' grās. ut deinceps
libere ꝑfrui uacare contēplōi ualeat. Si quis
ū inuenit ꝛ nob' q̄ iacob sit. ut' qui tali nōie
digne censeri possit. eo q̄d sit uir strenuꝰ ꝛ ꝑ
fectus in ꝑfectis. strenue luctator uicioꝝq; supꝑ
plantator. ut alia supꝑ fortitudie. alia supꝑ
plantet dilectōe. q̄ hmōi ē. ꝑfecto libenter
seruiet annis septē. ꝛ septem ꝑ tali grā in
tantū ut uideant ei dies pauci ꝑ amoris mag
nitudie dñm ꝑfecte ad amplexꝰ rachel ut' sero
quernine. Cui. multo ad ei⁹ amplexꝰ prangere
necte ē eā ꝑ ea annis septē ꝛ septē seruire ut
dulcat requiescē ū solū ab opib⁹ mal' ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ
gitatiōib⁹ supuacuis. & nulla liqdē ꝛ si tamē
nacare corpe minime tam ꝑfecte nacare
corde. nesciamus facē salt̄m ex salt̄o. ꝛ ecce
ū ualentes ꝑfecte qd legit in ꝑfatio. Vacate
ꝛ uidete q̄m ego sū deus. Vacamus liquidem
corpore ꝛ uagantes ūq; corde. nequaq; uidere
meremur. q̄m dulcis ē dominꝰ. q̄m bonꝰ ut'
deus his qui recto sūt corde. Ecce hīc est qd hostes
deuicte salūā cogit. Dū uero iacob laborare nō
cessat do ū ad desiderij finem ꝑuenat. Seruit
enī apud socerū laban uere decandidatū. quia
glificatū quē pater glificauit. apud semetipm
clarificare quā hūit ab mūdi constitutōe cōmi. &
optauit pati ꝛ ita intrare in gl̄am suā. ut ser
uili forme supducant candore gl̄e. ꝛ ecce ue
decandidat supꝑ mine deitate. gl̄a ꝛ honore
coronat. fierentq; formosius. ū solū ꝑ filios ho
minū. uerū ꝑ filios angelorū ꝛ tale ū q̄m deside
rent angli ꝑspicere. Videsne q̄nti sit hīc grā. ꝑ
q̄ tā longanimiter tam libenter laborat. q̄ tā
tanto labore adquirit. tā tanta uocabulatate
possidet. Debēt ne grā moyses filij suos
mīr suas locos sub figurata locutōe agut. Hīs
tā plenā mystica descriptōe distinguit. ꝛ eam
ꝑ grām diuidit. De contemplationis ꝑfectione ut
in quo differat a meditatione uel cogitatione.

Ut autem ea q̄ de
contemplone dicenda sūt. possim⁹ cōmo
dī capere rectiq; diuidicare debem⁹ ꝑius quid
ipa sit determinando ul' diffiniendo q̄rere. et
quom̄ differat a cogitatōe ul' meditatōe. Dicend⁹
ergo q̄d una eandē mātā aliter ꝑ cogitatōem
intuem. aliter ꝑ meditatōem rimam. atq; alt
ter ꝑ contemplōnē mirā. Multū a se in
uicem hīa tria differunt. q̄uis q̄dā in mātā
conueniunt. De una liquid eadē mātā aliter cogita
tō aliter meditatō. longeq; aliter agit contēplō. Cogi
tatō ꝑ rerū ap̄lensio pene sine respectu ꝑuenit
passim huc illuc q; uagat. Meditatō ꝑ ardua
sepe ꝛ aspa ad directōis finē cū magna animi in
dustria nitit. Contēplō libo uolatu quoq; cum
fert impedīa mira agilitate circūfert. Cogitatō
serpit meditatō incedit. ꝛ ut multū cūctat. Contē
plō aut omīa circūuolat ꝛ cū uoluerit se in sū
mā libt. Cogitatō ē sine labore ꝛ fructu. In me
ditatōe ē labor cū fructu. Contēplō ꝑmanz sine
labore cū fructu. In cogitatōe cuagatō. i meditā
tōe inuestigatō. i contēplōne ē. animō. Ex ymā
ginatōe cogitatō. ex rōne meditatō. ex intelligē
tia contemplō. Ecce ea ista ymaginatō. rō. intelli
gentia. Intelligētia oponet sup̄nū locū. ymagina
tō infimū. rō. medīū. Omīa q̄ subiacēt sensui
inferiori necesse ē ea certā subiacē sensui superiori.
& ū eis ea q̄ subiacent sensui superiori necesse est
ꝛ subiacē sensui inferiori. Vñ constat q̄a cuncta
q̄ cōphendunt ab ymaginatōe ea ꝛ alia q; mul
ta q̄ sup̄ ipam sūt cōphendi a rōne. Similit
ea que ymaginatō ul' rō cōprehēdit. subiūcti
gentia cadēt. ꝛ ea q̄ ille cōphendē ū possūt.
Vide q̄ cōtēplōis radi⁹ q̄m late se expandat. q
omīa luustrt. Co licet sepe ea eand rem ali⁹ per
cogitatōm ali⁹ ꝑ meditatōem. ali⁹ ꝑ cōtemplē
occupet. q̄muis ū disparī mira. disparī tñ mo
tu feruntur. Cogitatō semp uago motu de uno
ad aliud tūsit. meditatō circa unū aliqd pe
netrare intendit. cōtemplō sub uno uisionis
radio ad innumera se diffundit. Q̄ intelligētia
siqđ sibi ūtus in unū expandit. ꝛ contem
platus animū acies acuit. ut capax sit ad
multa comphendēda. ꝛ ꝑspicax ad subtiliate

ncia. Hugo n. contemplo pot ee. si q̃dam ui
tacare intelligentie. Dicit n. intelligentia est q̃
oculi mentis in incorpeis figuris. sic ex ee ui ee ostat
quod sub uno intuitu in rebz corpeis ad tam
infinita cōprehendenda dilatat. Denigz quo acēs
contēplantis animi dilatat. ad ima. quo acens
elevat ad sūma quo acens acuit ad insaturabilia.
quo acens agilitate miranda pene absq; mora
rapitur p immēsa. ex quadā intelligentie ui
hoc ee n dubia. Hec ppe illos dicta sunt qui
vita inflora sublimitatis aspectū ead ui ad
contemplōne usq; q̃ putare indignū duxit.
speculū ei z ipse contēplō dr que de sublimitz
beat. i animi pura intelligentia uat. Semp a
contēplō e in rebz ui p sui naturam manifestis.
ui p studiū familiaritē noti. ui ex diuina
reuelacōe ppicaui. Diffinitio singulorū ē
cōsideracōis. meditacionis. cogitacionis.

Uidetur tradi sic diffiniri posse. Contēplō
e liba mētis ppicacia in sapie spectacula.
cū admiracōe suspensa. Vel certe sic pcipuo
illi mētis cōsilio theologo placuit. qui ea in h̄ liba
diffiniuit. Contēplō e ppicax z liba animi
contuitus in rei ppicaēdas usq; q̃ diffusus.
Meditatio ū e studiosa mētis intentio. circa aliq̃d
intelligendū diligēter insistens. Vl sic. Medi
tatio est prud animi obtutus in uitandis inqsi
cōe uchemēter occupat. Cogitatio aut e impe
tus animi respectu ad euagacōem prone. Vide
tur tradi h̄z ee omune. z q̃si substantiale
q̃dā animi aspectū ee. Vbi. n. nil mīte con
spicat. nullū hoz recte dr. ui ee affirmat.
Comune e ā tam contēplōni q̃m meditacōi
circa utilia occupari. z in sapie ui scientie stu
diis maxie iuno assidue usari. Et in hoc si
ne solent maxie a cogitacōe differre. q̃ se
singulis pene momentis consiciunt ad inepta
z frīuola relabare. z sine ullo discretōis fre
no ad omnia se ingere. ui pcipue dare. Com
mune ū e contēplōi z cogitacōi. libero q̃dā
motu. z sedm spontaneū nutū huc illuc
transferri. z nullo difficultatis obstaculo. a dis
curriouis sue itū impediri. Differūt ā in eo
q̃ maxie a meditacōe cui studiū est sepe q̃
uis indulte labore. q̃libz animi difficultate
ardua q̃ apprehendē. obscura intrumpere oc
cūta penetre. sic ei sepe ut in cogitacōm nitat
euagacōe tale aliq̃d animū incurrat. q̃d
scire uehemēter ambiat. fortē q̃ insistat. Et
dū mens desidio suo satisfacere etusmodi inq
sitioni studiū impendit. ita cogitacōis modū co
gitando excedit. z cogitatio i meditacōm ui
sic. Solet sane simile aliq̃d circa meditacōm
accidere. nā interē quid diu q̃sierit tandem
q; inuenerit mens solet ei admirare insi
pere. mirari ei exultacōe. elq; admiracōi
diuci inhere. z hoc e iam meditacōm me
ditando excedere. z meditatio in contem
plōne trahere. Ppū tragz e contēplōni loca
ditatis sine spectaclo ei admiracōe inhere.
z in h̄ utriq; differre uidet. tam a meditacōe
q̃m a cogitacōe. Nam cogitatio uri ita defi
nit. est uagus incertus semp huc illuc; diuertit.
meditatio ū destinata p motione sepe inul
teriora tendit. Quod contēplōnis modū

Sed cum ppicax multiformiter agit.
Ille contemplōis radius semp ex āmira
tōis magnitudine cuius. aliq̃d suspendat. ū tñ
uno modo sepe. nec uniformiter id agit. Nam
nunc a sua illa intelligentie in contemplatus
animo mira agilitate nū ut atq; redit. nū se
q̃ in gyrū flectit. nū ā se q̃ ad unū colligit.
z uelut inmobilit figit. Hui sane rei forma
si recte ppendim in celi volatilibz cotidie
uidem. Videat alia nē se ad altiora attolle.
nē se in inferiora demergere. z eod ascensio
nis descensionis ue sue modos sepi repetere.
Videat alia nē ex aere sui. nē similitudinū diu
cere. z nē in hanc nē ū in illam partē tech
nando in anteriora paruū ul pene nichil sepe
mouere. z eadē discursuū suoz inaffectudi
nes. mira instantia multipliciter reiterare. Vi
deat alia sub magna celitudinis se i auri
ora extendē. z mox sub eadē celeritate in pio
ra reddire. z sepe idipm agere. eosdēq; cursus
sus atq; recursus diutina frequētia cōe co
tinua re atq; pficere. Videre hez alia q̃n
se in gyrū flectit. z quia subito ui q̃m se
pe coste ui similes nē aū paulo laciores nē
paulo contrariores inuenit repetit. z sempi
idipm redeunt. Videre hez alia quoū tre
mulis alis sepeq; reiteratis se i uno eodēq; lo
co diuci suspendit. z mobili se ā cogitacōe
q̃ in mobili figunt. z ab eod suspensionis

luo loco diu multūq; hereuria penit' ū recedit. ac si
opil' & instancie siue execūcōe pretulis uideant' exila
mare. z dicē. bonū est nos hic cē. ¶ Intra hoc tame pro
positū' similitudinū exemplar contemplois nre
uolat' multiformit' uariat'. z pro plonar' negociū
q; uarietate uario ū formar'. Hē de inferiorib; ad sū
ma. nē de supiorib; ad ima ascendit z descendit. z nē
de pre ad retā. nē retro ad prem consideacōis siue agili
tate discurrit. z ad id q; scire oportet nē a maiori nē
a minori argumētū ēhuit. ⁊ aūt in hanc modo op
positā partem diūtit. et contrioz noticiā extrue
riorē scientia elicit. & p uario oppositoz ū rōna
bilē siue execūcōm uariare consueuit. Aliquādo in
anteriora curritt. z subito in posteriora redit. dū nō
ex effectibz. nō ex causis z qualibzcunq; aūacenci
bz uel consequētibz cuilibz rei modū uel q̄litatē deprē
hendit. Cūz uero q̄si ingruū speculatō nīa ducat.
dū unicuiq; rei que sunt cum multis cōmunia
considant'. dū ad unā q̄libz rem dēminandam
nē a similibz nē a similit' debētibz seu cōmunit'
accidentibz rō ēhuit' z assignat'. Tūc aūt ī uno
eod'q; loco considacōis nre desiderio q̄si ūmobilis stabi
lit. q̄n in q̄libcūq; rei cē uel p̄uenire p̄positū aut
q; mirandū contemplantis intentio libent' ūmorat'.
Cūz uero nīa humanā philosophiā uideam' redo
lere uel a catholice doctīne plano siphonatisq; re
more discrē'. cōmodi' fortasse dicem'. q; ascendē
z descendē nre z redire. nē huc nunc illuc declinare
ū ūcaueū p̄gere. uel tantū in uno hērē. nichl
aliud sit. q̄n summa agilitate nē de ūmis ad sū
ma uel summis ad ima. nē de p̄mis ad nouissima
uel nouissimis ad p̄ma. nō de disparib; ad dispara
mūtoz uel p̄mioz gūa mente trālire. ū circū
stācia uel coherencia cuiq; rei curiosa plurīcōe
circūspicē uel tantē aliquā in alīc spectaculis nouī
tate nouitatisq; admiracōe. animū saciare.
Vnde certe q̄ supi' locuti sum' quo ū contē
plonis nre negociū semp nre aliquid suspendi
atq; p̄hibē. dū contēplatis animū ocādit catis
siue spectaclo libent' ūmorat'. dū sēp tuder uel
in idipm sepe redire. uel in eod diuā ūmobilē
p̄manere. Audi de illo contēplois ū q; dam
ū fieri solet dū. z retro. ¶ Ibant aīalia z redie
bant in similitudinē fulguris coruscantis. Acci
pe z de illo p̄ quē anim' in diuīa rapit'. z nē
in hanc p̄tem nē illā discurrendo mīra agi
tare in cōtēria agitat'. Fulgebāt usti z trāq;
scintille in arundineto discurrent. Illū qui
q̄si furiū z decelli stre. pauca spalmista ubi
explicit'. Ascendunt in cōt usq; celos z d. u. a. a.
Ad ullū cōtemplandi mod' qui uelud in gūli
ducat' p̄hetica illa uoce admonem' q̄ dr. Leua
in circuitu oculos tuos z uide. Tē aūt contēplō
nis radi' uelut' in uno loco ūmobilē figit'. q̄n ul
lud abacuc in semetipo quib; expit'. Dol z lu
na stetēr in habitac'. Acce iam quid sit cōcepīs
recūmando ut dilūciendo docum' supē ut
ea p̄ species diuīt'am'. z q̄d sit gūa contēplonū
consequāt' uidea'. Quod sūt ul' que con
templis gūa. VI
Cp aūt sunt contēplonū
gūa ase z inē se ōmo diuīsa. P'mū uid
est in ymaginacōe z sēdm solam ymaginacōem
sēdm ē in ymaginacōe sēdm rationē. Tertiū est
in ratōe sēdm ymaginatōem. q̄rtū est ī ratōe
z sēdm rōnē. q̄ntū est supi' rōnem. z non p̄
rōnem. Sextū supi' rōnem. z indecat' ē p̄ter
rōnem. Duo uidē sūt in ymaginatione. ū. ī
ratione. ū. in ūtelligencia. In ymaginacōe cō
templatio nīa tūc p̄cutitur. q̄si re
rū ulterius ūsibiliū forma. & ymago in con
sideracōe adducit'. cui obstupescentes. atte
dim' z attendentes obstupescim'. corpalia
ista. q̄ sensū corporeo haurim'. q̄n sint
multa. q̄n magna. q̄n dūsa. q̄n pulchra
ul' locūda. & in his omīb; creatricē illi sup
ēminē. potentiam. sapiām. munificentiā
mirando ueneram'. z ueneando miram'. Tūc
aūt contēplō nīa ī ymaginacōe ūsatur.
& sēdm solam ymaginacōem formar'. q̄n
mēb argumētando q̄rim'. ul' rōcinando in
uestigam'. ⁊ libere mens nīa huc illuc q;
discurrit. quo cā in hoc spectaculoz genere
admiratio rapit'. Sēdm aūt contēplois
gen' ē q̄d in ymaginacōe q̄d consultū. sēdm
rōnē cū formar' atq; p̄cedit. q̄d sit q̄n ad ea
q̄n ymaginacōe ūsam'. z que ad p̄mū con
templois gen' p̄tinere iā dixim'. rōnē que
rim' z inuenim'. mīmo inuentā z rocatam
in considacōe cum admiracōe adducim'. In
illo tāq; rei ūpāl. in isto eā' utiq; rōnem
ordinē. dispōcionē. z p̄uidam rei cautā.
mod'. z utilitatē rimar'. speculam'. mirām'.

Hec itaq; contemplo in ymaginatione hꝫ scdm rationē consultit. qa circa ea q̄ in ymaginatōe vigorē rōnando pcedit. Hc quidē cum aliquid ī rōne ī hac cōtēplo consulit̄ uidet. in q̄ uisibiliū rō q̄rit̄. recte cū in ymaginatōe consiliē dr. qa qc̄ dm ea rōnando q̄rim̄ uł inuenim̄. ad illa p̄ cuiusdā accōmodatiōē. q̄ in ymaginatōe usam̄. dū circa ea. z ꝑ hēa rōnatiōi insistim̄. Tertiū contēplis genꝰ ē dicim̄ qđ ī rōne scdm ymaginatōm formatꝫ. Hoc aūt contemplis genꝰ uera est cū uidē. qm̄ ꝑ rerū uisibiliū similitudinē in rez̄ inuisibiliū speculatiōē subleuam̄. Hec ū speculatio ī rōne consultit. quia hꝫ solis q̄ ymaginatiōnē excedē ꝑ intentiōnē z inuestigatiōnē insultit. quia solis in uisibilibꝫ intendit hꝫ solis maxime q̄ ꝑ rōnē cōphendit. hꝫ scdm ymaginatōm circo formari dr. qa ex rez̄ uisibiliū ymagine in hac speculatōe simulando rhꝫ. unde in rez̄ inuisibiliū intelligatiōnē animꝰ aduocē. Et recte quid hꝫ contēplo ī rōne quidē hꝫ scdm imaginatōm ee dr. qm̄ uocando pmouet. quia omnis ei uocatio z argumentatio ad ymaginatione fundamētū sumit. z sui materiā capit. z ab ymaginabiliū ꝑpetate inuestigatiōis z asserti onis sue rōnē trahit. Ternū genꝰ cōtemplōis ē qđ ī rōne z scdm rōnē formatꝫ. qđ utiq; fit. cū se mens oīm ymaginationis officio tol̄ ill̄ animꝰ intendit quo ymaginatio ū nouit. hꝫ que mens ex uocatione colligit ꝑ uł rōnē comprehendit. Cimodi speciem insistim̄ cū inuisibilia uera que ꝑ experientiā nouim̄ z ex intelligentia capim̄ in considatiōnē adducim̄ z ex eoꝝ consideratiōe in celestiū amore z sup mundanoꝝ intellectuū cōtemplatiōnē allurgim̄. Hec aūt cōtemplo in rōne consultit. quia sensibilibꝫ semotis solis intelligibilibꝫ intendit. Et hꝫ qđ contēplo ab ill̄ utiq; inuisibilibꝫ nīs utitur z initium sumere. z fundamentū capere q̄ humanū animū consulat. ꝑ experientiā nosse uł ꝑ cōmunē intelligentiam cōphendere. hꝫ ꝑ hc̄ tm̄ parte hꝫ cōtemplo. z in rōne recte consistere dr. qa hꝫ ipa inuisibilia nra a rōne comphendunt. z in eo ipo rōnatiōis modo minime suppeditāt. Circo scdm solā rōnē pcedit. qa z inuisibilia hꝫ ꝑ experientiā nouis alia. z alia rōcinando colligit. q̄ ꝑ experientiā non nouit. In hc̄ ꝑmū contēplone hūanꝰ animꝰ pura intelligentia utitur. z semo oī ymaginatiōis offō ipa intelligentia nra in hoc ꝑmū negocio se ipam ꝑ semet ipam ingerē uidet. Hā licet uł ꝑ cētū cōtēplationū gradꝫ utitat. ū de cē rēqm̄ tm̄ mē pene ū mediante rōne seu ymaginatōe. Illuc tm̄ instrumento utit̄. z uelut ꝑ speculū intuet̄. hinc ꝑ semet ipam oīat. z qm̄ ꝑ speculū contēplat̄. hinc ꝫ se tm̄ ad unū inclinat. ei omnio nō hꝫ. quo ꝑ semet ipam inferiꝰ descendat. Quartū cōtemplatiōis genꝰ ē dicim̄ qđ ē sup rōnē. nō tm̄ prēter rōnē. In hanc aūt cōtemplatiōis speculam mentis sublenatiōe ascendim̄ qm̄ ea ex diuina reuelatōe cognoscim̄. q̄ nulla humana rōne plene cōphendē. q̄ nulla nra rōnatiōe integre intelligare sufficiam̄. Talia sūt illa q̄ de diuinitatis ā. z illa simplici ccēntia credim̄. z scripturaꝝ diuinaꝝ auctoritate phibem̄. Contemplo ꝫ nra tāe ueritatis sup rōnem ascendit. quid animꝰ ꝑ mentis sublenatōm certū. qđ humane capacitatis metas trascendit. hꝫ sup rōnē nec tm̄ prēter rōnē censenda est. qm̄ ei qđ ꝑ intelligentiē acien cōtē. humana ratiō cōtingere nō poē. quin pot̄ facile adquiescat. z sua attestatōe alludit. Tertiū cōtēplōis genꝰ dictū ē qđ in hꝫ usitatur que sūt sup rōnem z uitentur ee prēter seu z cōtra rōnē. In hc̄ uitiq; sup̄ma oī uitiq; dignissima cōtemplōnū speculā. et animū ueritatē exultat atq; tripudiat. qm̄ illa ex diuini luminis irradiatōe cognoscit atq; contemplat. quibꝰ omnis humanꝰ rō reclamat. Talia sunt pene omnia q̄ de ꝑsonarū ē trinitate ecclesie rubem̄. re quibꝰ cū humana rō cōsulit. nichil aliud q̄m tenere uidet. Que quibus

Duo itaq; ex hꝫ in ymagina cōe consistūt. quia solis sensibilibꝫ intendit. Duo ī rōne consistunt. qa solꝫ intelligibilibꝫ insistit. Duo ū in intelligentia subsistūt. quia solis intellectibilibꝫ intendit. Sensibilia dico quecūq; uisibilia z sensu corporeo perceptibilia. Intelligibilia aūt dico inuisibilia. rōni tm̄ comphensibilia. Intellectibilia hoc loco dico inuisibilia. z humane rōni incomphensibilia. Ex hꝫ g̃ sex contēplationū gradꝫ. duo. usant inferiora maxime

summa VII

in rebz creatis duo ūo supma in rebz ⁊ creatis atq; di
uinis. Sc̄ē ecclie. nū. duo suprema usanē circa in
uisibilia duo uero ultima circa uisibilia atq; ce
pnen. Sultima nanq; duo pcudubio usanē i rebz
uisibilibz atq; creatis. duo aut supma maxie uer
sanē in rebz inuisibilibz ⁊ increatis. duo ū media
maxime in rebz inuisibilibz atq; creatis. Maxie
uero dyam qa circa inuisibilia atq; creata qda
sūt q; abhūana rōne nullaten⁹ comphendi pōsūt.
⁊ sc̄dm h in intellectibiliū nūm curruūt. ⁊ se sc̄dm
h ipm ad duo supma cōtēplōnū gña poti pmere
ostendūt. Simili circa suma illa ⁊ increata inter
qdam ēe hūane rōnis pua. ⁊ sc̄dm hoc quid int
intelligibilia deputanda. Ꝟ obh ipm medios ut
duob⁹ cōtemplōnū gñibz maxime accomodan
da. Duobz nanq; primis cōmunē h ēe inter qō intp
eoz circa uisibilia usat. Veruntam in h maxime
uident differre. qō pmū quid solet sine ullo rō
nis officio implente admiracōe huc illuc dis
curre. in sc̄do aūt ad ea q; p ymaginacōm i mente
usanē rō q̄rit. ⁊ assignatur. ut pius familiarib⁹
nota i admiracōne adducatur. Sc̄dm ⁊ c̄tiū h
hoc ymune. h p cetis singlare. qō in utroq;
parte sibi pare sibi cōmiscent uident. imagina
cō cū rōne. rō cū ymaginacōe. differūt aūt in eo qō
in sc̄do quid ad uisibilia rō ut dem ē querit. ⁊ ac
comodat. in c̄tio ū ad inuisibiliū intelligacōnē
rō ad inuisibilibz ēhūt. ⁊ i illo sepe ex uisibilibz
ad inuisibilia erudiūt. ex alia ex aliis conicit. in
isto ex uisibiliū inspectōe ad inuisibiliū cognōcē
pmouem. Tertio ⁊ q̄rto cōstat ēe cōmune inui
sibilibz ⁊ intelligibilibz intrinsē. h in eo utrq; dif
ferre. qō in c̄tio quidē misceē rō cū imaginacōe.
in q̄rto aūt intelligentia pura cū rōne. Ju q̄rto ⁊
q̄rto rō ⁊ intelligentia in unū conc̄runt. ⁊ inh
maxime cōuenīunt. h in q̄rto ex rōne intelligē
tia pmouet. Ju q̄rto ū rō ad intelligentiam
puenit. h subsequūt ut ut mutuū cōmutant.
nam qō ex diuina inspiracōe pius agnoūt. rōis
pmodō attestacōne firmat. Q̄nto ⁊ sexto cōmu
ne accidit. qō ut utrūq; eoz intellectibilibz assist.
h q̄rto quid humana rō uidetur satis cōsentanea.
Vi aūt omnis humana rō inter ēe ⁊ cētia. ⁊
sūmū fidei admiracōne subsulta. Q̄ sint singu

VIII Proprū est a pme contēplōne loci primi.
simplr. ⁊ sine ulla rōcinacōe uisibilium
admiracōi inhēre. Proprū ē sc̄dē uisibilium
rer rōnī rōcinando inhēre. Ppum ⁊ c̄tie p uisibilia
ad inuisibilia rōcinando ascendē. Ppū est q̄rte
ex inuisibilibz inuisibilia rōcinando colligē. et
p exterioū intelligentiā ad ignotoz notitiā pfi
cere. Ppum ⁊ q̄nte in intellectibiliū intelligen
tia oīm humanā rōcinationē trāscendē. ⁊ q̄si
ad imo calcare. Cū sit aūt ēhs primus contem
plōnū gñibz ymune sūi ymaginacōe ñ cē. in
primo ymaginacō q̄si infra rōnē subsistit. i sc̄do
rōnē exaīt. in c̄tio ymaginacō ad rōnē ascendit.
sc̄ē cū sit ēhs ultūs ymune sūi pua intelligen
tia ñ cē. in eoz primo h est in q̄rto ipa intelli
gentia rōni se inclinat. in q̄rto rōnē ad se
ipam leuat. in sexto intelligentia rōnē trāscē
dit. ⁊ q̄si sub se ipa deserit. sc̄ē cū sit. uti. medi
us cōmune sūi rōcinacōe nō cē. in sc̄do contem
plōnis gñe ratio ymaginationi q̄si admixta cōtēdit.
in c̄tio ymaginatōm sc̄dī q̄si ad altiora ēhūt. in
q̄rto intelligentiā q̄si sub se descendentē ecci
pit. atq; conducit. in q̄nto rō q̄si sup se ad
intelligentiā ascendit. ⁊ in sinu sublimib⁹
alludit. Ju primo itaq; imaginatio i se ipā requi
escit. q̄madmodū ⁊ intelligentia in sexto se ad se
ipam colligit ⁊ i se ipā subsistit. Ju sc̄do rō sub
se ipam descendit. Ju q̄rto eadē ipa sup semet
ipam ascendit. Ju c̄tio imaginatio sup semet
ipam ascend. Ju q̄nto intelligentia inf semet
ipam descendit. Ju primo imaginatio tenet
locū infimū ⁊ solitariū. in sc̄do rō descendit
ad imū. in c̄tio imaginatio ascendit ad sūmū.
in q̄rto intelligentia descendit ad imū. in v.
rō ascendit ad sūmū. in vi. intelligentia tem
plo cū solitariū ⁊ sūmū. Q̄ sibi q̄q; ꝓpōne

IX Docandē sane quō sic respondeant. uel quomodo inui
sibilia duo ascen dunt sup rōnē. sic media duo cē p̄misceri
dunt sup imaginationē. Et soleant
sicut illud sublimi⁹ nouissimoū nullam
pene solet humana rōnē admittē. sic illd
sublimi⁹ mediorū debet omnem a se ymagi
nationē excludere. h sic illd inferi⁹ duoū
nouissimoz ⁊ supmoz conuiuit sup rōnē
non cū pter rōnē. sic illud inferi⁹ mediorū
duoz ascendit sup imaginationē. cū tamē
n sit pter ymaginatōm. sc̄ē sicut duo media
infra pua ⁊ simplicē intelligentiā descendē
sic duo p̄ma ⁊ infima infra rōcinationem

descendit. Simplicem intelligentiam dico q̄ est sine
offō ulli⁹ puram ū q̄ est sine occione imagina
cōis. Et sic illud sublimi⁹ duoꝝ mediorꝝ infra
simplicem intelligentiā descendit. ū cū infra
alia subsistit. quia illoꝝ in quibꝫ usat. alia sim
plicia intelligentia comphendit. alia cōnando
colligit. sic illud sublimi⁹ duoꝝ infimoꝝ inde
aut infra cōnatōnē descendē. ū sū infra illā
subsistē. q̄a alia solet p ymaginatōnē repsen
tare. alia cōnando colligere. Sicq; fiat illō
inferi⁹ duoꝝ mediorꝝ solet infra simplicē in
telligentiam descendere atq; subsistē. sic illud
inferi⁹ infimoꝝ duoꝝ solet se ad cōnem hīe nā
t illud solus ullus intendit. q̄ mens ex imagina
tōe cōnando colligit. t illō solus ullus q̄ p sen
sū imaginatōm impsit. Non aut hoc primū t
infimū comēplōis genꝰ circo infra cōnem
ul' poci cōnationū subsistere dicit. q̄ cōna
bile t omnino ogē cōnem cē intelligat. cū p inten
tionē seu etiā p dispōnē cōm consentaneū
facile communicāt. t q̄ in eo ut dēm est q̄tū
ad eā pfectē attinet. mēti cōnando colligit
Solent cū h̄ que dixim⁹ contemplōnū gña
q̄sq; inuicē permiscere. t h̄ quē assignauim⁹
pfectū modus alōrū cū permixtione consti
di. Postrū aut sint hoc loco ad euidentiam
doctrine singulaꝝ. pta docē. michi⁹ mirꝰ quid
cōmune. quid simile hērent ostendē. cū
nec soli pfecti ad omīa sex contemplōnū
Sex ista contemplōnū genā pficiunt
gña oportet ullū familiariē nosse. qui
unq; caput scientie cultū attingē. hās sex
sane contemplōnū alis a cremis suspendim⁹.
t ad celestia leuam⁹. Cum pfectū te cē nō
dubitet. si usq; adhuc aliqbꝫ uiaꝝ caret. oꝝ
cū certe t cū meis stimulis bñ agit. si unū
cīm. si ul' unū ex his cū alīs paribꝫ datur.
Quis n̄ dabit pēnas siat solubile uolato t
requietum. Deo cū quia n̄ duobꝫ illis primꝰ
cīmōr alis n̄ dat se cremis ad celestia uolare
t illa celoꝝ ardua petere. ul' penetrare. Iam
siat supi⁹ iam dēm cē in illis sex cōtemplōn
gnibꝫ tota prioꝝ duoꝝ consideratio circa cre
na t corpalia occupat. michi⁹ in eis se in uisibꝫ
libꝫ t spiritalibꝫ agit. Quinus g̃ sublimes. qui
ius ad mod⁹ subtiles. cca ista cremena uolat in
primis ill' duabꝫ cōtemplōn alis hām. parum
nobis cē debet si ad illa sola sufficim⁹. in quibꝫ
mundi h⁹ philosophos pvolare uidem⁹. Cremū
t uidū celeste aīal te cē cōmunis. qui diu dna
bꝫ cum alis contempt⁹ suis. habes un corp⁹ cruū
uelare. un uolare potuis. certe si adhuc cremū
aīal es. si usq; in hodiernū corp⁹ cremū hates.
t tale semq; q̄le apis desebat. t mortificare p
pria. bonū pfecto erit in primis hīe. un pos
sis cū uolueris tale corp⁹ uelare. t a recordatōis
tue ocīs absterere. et mortificare inq; nīb⁹ inū
q̄ simus supi⁹ cū. Formeadm. emundicā. libi
dinē. g. m. e. a. Quid ē aut cīmōr corp⁹ subde
signatis illis contemplōn alis uelare ū mūda
nor⁹ concupiscētiā. ex mūdane mutabilitatis
consideāe tempore. imo in oblionē adducē.
Prendis ut estimo quātū ualeat cīmōr obdu
tio. alarīq; obuibio. Nec tē in his alis un oū
uolueris uolare potuis. Bon sane ē tene uola
re. t quātū poes te ab amore mūdi elongare
bñ usq; in his alis uolant. qui mūdane
mutabilitatis lubīū cordie considerant.
assiduecq; recedant. t ex cīmōr obsidatione. seu
recidacē se ab ei⁹ ambitione alienāt. Quū
uis g̃ his geminis alis usq; ad celestia euo
lare ū possis. tutū tn forcalis tranqllū q̄
stacōis portū i eas remigio inuenire poes.
Hinc in eis q̄tū poes. apphende salcē nouis
sima maris. Si supsero inq; pēnas meas di
lucio t habitauero in extremis maris. Hec
ma maris mundi cīmū. t unicuiq; ipse unc
defect. Extrema itaq; maris uere est mun
di finē mundaneq; uite exitū cū desiderio
expectare. Extrema maris ut arbitrer euo
lando iam apphendat. qui uerace dicere
potat. Cupio dissolui t cē cū xpo. Puto q̄a
duas has contemplōnū pēnas ū in uanū ac
cepisti. si huc usq; uolare potuisti. parum
ū te cē debz has duas alas accepisse. si ut
plus te celeste aīal cē. studē t sat age salē
duo prīa hēre. t tuc pfecto hebis i quibꝫ
possis ad celestia euolare. Et uos pfecto
alas hēbant. t se ex eo celestia ū aut ter
restia ostendebant. uū illa aīalia que
apbia ezechiel uidit. unaq; desep̄sit. Et uos
inquit facies uni. t uni pēne uni. Duabꝫ
aut ut ibi legis corp⁹ suū uelabant nā ceūs
duabꝫ pauidubio uolabant. Hic t tu cum

cepus tam uñ. alas hñe cũ te puteũt ñã celeste
alal ce. z corp celeste iam gerẽ nichomm cũ stude
ut subiectus alis uelare. Et. n. corpi celestia. z
sunt corpa ẽrestã. Et alia gla celestiũ. z alia
gla ẽrestiũ. Alia claritas solis. z alia claritas lu
ne. z stella a stella differt in claritate. In g co
cũ corp cuũ luadũ sunt. ũ hñt in se aliqm p
tem tenebrũ. male cñ erit illud ablumane
mutabilitatis in cto ꝓpe est macõis claritatẽ
cẽpare. Hesiat. ij. homo sine suũ. z siat pis
ces capiũt hamo. z siat aues apphendant la
queo sic capiunt hoies tempe malo cũ eis ex
cẽplo supuenit. Et iccirco tonũ. z hoi tona sua
dissimulare. z nil penit de suis mutis plumis.
z se sp ihumiliare ostendere. In pmo g alas
pan uelet ho corp suũ. in scõ uoler ad celũ.
Cur. n. media illa duo contẽplatõm gña homi
nem ad celestia. z mutabilia ũ leuent. q resolus
mutabilibus ut dñm est agẽ hñt. Itaq ergo
quisq spiritalis studio. z desidio sep in celestibus
ee ut possit cum apl dicere. Hra aut cõuſa
tio in celis est. Verũtam ñ usq ad finẽ celũ
cũ cod apl penetrare pars nullq ñ. z duobz ala
rũ pariby posse plumas. Oportet absq dubio
omiss illas supi delignatas ser contẽplonum
alas hñe q cepit. z abiit usq ad fines celi scire
ta. dimittatisq archana uolare. Itaq uaq
ser contẽplonũ alas solu pfecti in hac uita
uñ hñe possit. Itaq omiss i tota uita electi dr
cã in hoibz. quã in angls habiũ sp. tota ut de
ñcip natura uera cre possit dici. qa ser ale
um. z ser ale alteri. Quomodo pma. uñ. co

XI Delius itaq ser contẽplonũ cẽplacionũ
gnãby mysteriis ut in unde gña. mysti
sub umbra descripe agit. ubi ce describan
mandate illa. z mysteria quare tur
archa ex dilecta pcepe fieri illatiue. pmũ
itaq delignat in arce fabricande. sedm i ei de
auratõe. cuũ in corona arce. qrũ intelligi
mꝰ pꝓpiatoriũ. p. ij. ũ cherubin quoꝝ z
seraphin. In aut ad figuram. z mandate faciendã
respicim. ex illis itaq ser manufactis opibz
solũ pmũ fabricatur. et ligno. cetera omia q fiẽt
ex auro. Hic tame omia illa unũ pmũ contẽplo
nis genꝰ ostat. p sensũ corpoꝝ haurim. z p yma
ginatõm repsentam cũ uolumꝰ. nã alia omia
uñ cetera ordinate. rõnando colligimꝰ. ut simpli
ci intelligentia comphendam. Cognita g qd sit
inde ligniũ z aur. z inuentes forte alis qñ con
uenient ista designande in ligno. illa ũ figurande
aur. z auro. z ligno quide q subiacent imagina
tõi. in auro aũ que solo subiacent intellectui. Aur in se magna claritate refulget. lig
niũ in se nil claritatis hñt. ñ qd igne accendit
z ministrũ luminis flamam nutrit. Hic q
ne imaginatõ nullũ in se ꝓtenae luñ nil
pclar hñt. nisi qd rõnem ad discretõm exerci
re. z ad scã intelligatõm dirigẽ solz. Recte
aũ sedm illud cõtemplois genꝰ in q rer un
sibiliũ ratõ querit. in lignoꝝ de auratõe
figurat. Quid. ij. aliud est rer uisibiliũ
z imaginabiliũ assignata uõ. quã qda ut sic
dicam ligna de auro. Recte nichomm
corona arche. cuũ exemplis genꝰ poꝰ mysti
ca designatõe repsentare. in quo solem p
uisibilia ad inuisibilia attendẽ. z ad contẽ
plationẽ imaginatois manuductõe adsur
gere. Hanc corona quide in summitate arce
lignis affigebat. ligna ũ in suppma alta p
rectionem ingredebat. Hic illi cõtemplois g
qd in rõne sedm imaginatõm usitat. imagi
natõ quid innuit. dñs ex rerũ imaginabi
liũ similitudie rõnẽ elicit. z quasi scalam
erigit. p quã ad inuisibiliũ speculõnẽ ascendẽ
possit. Propiatoriũ aũ ad omia parte z usq
qq ligno suppnit. z iccirco cõuenienter
sacris in eo illi contẽplois genꝰ figurat. quod
omem imaginatõm excedens in rõne sit
rõnẽ usitat. Et hic ꝓpiatoriũ ut pote ante
aperiẽ utqñ sub ligno tendit. ñ ligno
affigi simit. sic h cõtẽplo omem imagina
tõm ingredies. z nulli se ministeriis con
sentiens. sola inuisibilia respicit. solis in
uisibilibz intendit. Qñ nouissima
Duo aũ nouissima cõ duo contẽplo XII
templõn gña exprimit anglica ũ gña mul
tiplicia. Et recte quid illa expl factura. ce delig
ñ humana z anglica forma hñt. q illa uent.

contēplōū gr̄ām p̄ similitudinē repr̄sentare opor
tuit quez maxīa oīnē hūmanā rōnē excedit.
Locamd̄ ame quod p̄dicta illa.viii. q̄dām sc̄a
m̄ unū quieta. ista dū duo nouissima sequa
tim sc̄a. Et in ill' quid p̄mus. viii.
contēplōīs gr̄ibz ex ap̄a indulta. cū diuino
ratū aduocato cotidie orasset. z ex uno ad
aliud ꝓficere. Iz in ultimis istis duobz tot
pendet ex gr̄a. z omno longinqua sit. z ualde
remota ab oīi humana industria. ñ in q̄nē
unīquisq; celitū accepit. z anglice sibi simi
laudis habitū diuinit' suppeditat. Et forte
ñ sñ ālīb' nouissima opis facta. anglica
q; figura cherubin nom̄ accep. eo forte alis
qd̄ sinet' sup̄me gr̄e adiectōe q; ad plen
tudinē sc̄e p̄tingē ñ possit. Iz q; é duobz
cherubin unū dēz stare ex parte una. et
alē ex alīa. ut ita unū intelligat' stare ad
dextr̄. alē ā a sinistr̄. a iadūce obsecro qm
apte ex adūso sibi ꝓponunt. z ex oppōsito
statuūt. in eaē uidel' rei figuram. q̄ he rōnī
ostēte ille rōnī ostēte uideat. Iz forte q;
quer̄e ꝓgrat. qd̄ in quo speculū intelligē
ꝓcreat. Vnde g̃ ne forte in illo cherubi qui
a dextr̄ stabat ille contēplōis genus intelligi de
beat. qd̄z sup̄ rōnē. ñ in p̄tēplōnē. i illo ā
q; a sinistr̄ ille qd̄z sup̄ rōnē. z unde ee p̄
rōnē. Scim' aut' q; similē sepi' sub uelā
mentis. z q̄si in occulto teneat. dextēa ū
frequenti' in apr̄o p̄ferē. uū z recte p̄ simi
litū occultioza p̄ dextrā intelligim' manife
stioza. Manifestioza aut' sinī rōnī ostendē
nea. occultioza aut' rōnī adūsantia. Vnde
g̃ contēplōis genus recte intelligim'. in che
rubi dextro. sc̄ūm michōmī uiste intelligi
pt̄ i cherub sinistro. Et forte alis ista de
uotis animis sufficē posse. ad ea q̄ de mo
dis artis. uel contēplis gr̄a dicta debuerūt
Iz q; ociosi simul. z ociosis loq̄m. ap̄t' pigro
rest quid pigrū nob' ee ñ debz adhuc eade
utili. z forte quibzdā nectio simplicitas
repetē. z ad magīe libī uacādo i ipsā adhe
rendo lacī agē. Contēplāns mtz more con
tēplois q; tenore. de contēplōne agam' ñ

tante tocūditatis studiū. z tāte admirōis
spectaculū in cūctis uideam'. Occupatus ista
cōpendiosa b'uitate sluctimam'. ociosis ant'
ead' reperendo lacī explicand'. simul utriūq;
grauentes. z restinos matores cont' ꝓpositē
dectē. z curiosos nouitatū explozatores
cont' notū urgē. Sc̄e g̃. ad singla contēplōīs
gr̄a redeam'. z p̄mū de p̄mo dicamus.

Quod p̄mū contēplois capla secunde ꝓtis.
genus ostendat in consolatōe. z admiratōe
Quam sit copiosa buius con rei utilibilis.
templois materia ut' quā se philosophi exercuer' tem.
De triplici distinctōe p̄me speculois.
Quod p̄mus grad' h' speculois ostendat'. in
materia forma. z natura.
Quod sc̄us g̃dus consistat' i cognitōne natu
re. z industrie
Quod tert' h' speculois g̃dus consistit' tā i hu
manis quā in diuinis institutionibz.
Quod sc̄dm contēplois genus ostendat' i conside
randa. z admiranda rei utilibilis rōne
Quam sit copiosa h' ꝓtemplois materia.
Quomō philosophi se i h' contēplois m exercuer'.
De distinctione sc̄e ꝓtēplois.
De triplicate sc̄e contemplois.
De duo contēplois generibz
Quom in hoc ꝓtēplois gr̄e materia h' sc̄i spiritū
De distinctōe cog. q̄ adhac speculatōm p̄tinet.
Quom hoc ꝓtemplois genus recte i quibz
Quod illa q̄ adhac speculōne dicta g̃dus dirē
p̄tinet. alīt adhuc distingui possunt.
Quod in hac speculone corporee similitudis
manuductione utimur.
Quom hoc contēplois genus ostendat i rōne
secundū imaginationem.
Quo modo ad p̄missionē uel operatōnē dei
p̄meat. q̄cqd radi' contēplois p̄fluunt.
Quom dei sapia cū sit simplex. z una. z di
uisis ostendabilz i ꝓtemplois adducat. z in sta
bilē plena. dispō. in p̄destinato nominat.
Quod diuina sapientia secdm diuisas con
templois modos i quibzdā uideat' mirabilior
in quibzdam rotundior.
In qua specione diuina p̄scientia uel scīa

apparat mirabilior.

In qua spēcōne diuina ꝓdestinatio appareat 10

In qua rēꝝ spēcone soleat diuina ⁊ amoꝝ. diuꝰ vocandor apparere

Quod contemplois nr̄e spectaclm semp̄ countam debeat magna admiracō ⁊ ingens exultacō.

Quod sēdm̄ mod̄ admiracōis ⁊ exultacōis uariar̄ modus contemplois.

Quod ī omn̄ rer̄ mirabiliū contēploe nec̄e sit diuine sapie considacionem inhere. Qꝰ ꝑmū contemplis gen̄ ostat ī considacōe ⁊ āmiracione

Primū itaq; contēplonis ueru̇ nubiliū. gen̄ est ī considacōe ⁊ admiracōe rer̄ corpaliū ī omn̄b; eis q̄ p q̄nq; sensus corpeos ingrediunt ad animū. Et est quid hoc omn̄ infimū. ⁊ rebꝰ ē ⁊ insapientiū. Ab hoc enī debent adhuc nudes inape ut possint paulat̄ ad alacra ēsti q̄ ly. dā ꝓfectōnū gr̄ibꝰ ascendē. Ad hoc itaq; cōtemplois gen̄ pmet omn̄s admiracō creatoris que surgit ex considacōe rer̄ corpaliū ⁊ designatur in hr̄ arce descpcone p̄ cōpagine lignor̄. Et cōgrua sacre distinctōe p̄ lingua deligniū ea q̄ pmeunt ad imaginacōm. sicut p̄ aur̄ nichomi n̄ ea q̄ uidentur pmere ad rōnē. Non aut̄ de quibꝰlibz lignis p̄mittit̄ fi h̄ arca. ⁊ de lignis sedm̄ ūn. q̄ sē nalde ꝑpetibilia. Pmeunt aut̄ ad ligna imꝑpetibilia q̄libet rer̄ scrutinia honestatis ⁊ utilitatis integr̄itate plena. Ligna ꝑpetibilia sūt q̄libet rer̄ ꝯsidacōes. q̄libet opm̄ re tractacōes. q̄ nulla mentis corrupcōnē inducūt. que sūt certar̄ ⁊ ūtar̄ integr̄itat̄ custodiunt. Intenta itaq; rer̄ uisibiliū copia. int̄ tot spectacula oꝝ. gula. uideat quisq; qd eligat. caueat ne illd ad̄ mentis oculos reducat. uel cordis sui munditiam polluat. Debet ꝙ a considacōis sue respectu uoluptatū irritamenta amouere. qui cupit de nr̄e in corrupcōis ꝓpetuitate gaudē. Quicqd auariciam stimulat. quicqd gulā irritat. quicqd luxuriā inflamat. ab illa recordacōnū suar̄ sue quentia sēternat. Ille sane mūdū ⁊ que ī mundo sūt uelut ī contēploe adducat. qui ꝙ mundanor̄ respectū ad mundanor̄ despectū uenit. Hunc ēmor̄ contēplois fructū magnis ille mundanaliū contēplator. ēsimit ⁊ inuenit. sp̄tuiq; refquit. Vanitas uanitatū dix̄. eccl̄astes. uanitas uanitatū ⁊ omnia uanitas. Ille uanitatis cōtēplonē ī manū assumit. qui ecce qd ī uno respicit. ī laudem creatoris assingit. qui eum in omn̄b; op̄ib; suis mirabilē. laudabilē. amabilem. repit. Domine dns nr̄ q̄m̄ admirabile est nom̄ tuū in uniūsa tra. Ecce mirabilē. Adhuc ostu usq; ad occasū laudabile nom̄ dn̄i. Ecce laudabilem. Just̄ dns ī omn̄b; uis suis. ⁊ sc̄t ī omn̄b; op̄ib; suis. Ecce amabilē. Lingua ꝙ rigida. lingua robusta. lingua durabilia. q̄libet cōsidacōes sunt. q̄ mīs nigocē reparat. q̄ ad constanciā roborant. q̄ in ꝑseuāncia confirmant. Ligna denq; ab omn̄ corrupcōe aliena sūt. q̄ n̄ maculam fedit̄. nec neuum falsit̄. ꝙbunt. ꝑmet̄ itaq; eque ad lignū sedm̄. ad lignū imꝑpetibile. de rebꝰ corpeis q̄libet assertio. uera sententia tracta. facienda est itaq; h̄ sapie arca. de lignis ꝑpetibilibꝰ de sententiis irreꝓbabilibꝰ. ut sencam̄ hec omn̄a q̄ inuenīt̄ ī mundo. facta ab uno deo. ⁊ arca de medio. medijs inter hos omn̄b; distinguentes qd dissonet a uero. Qm̄ sit copiosa ꝑ contemplis macia. ut quom̄ se philosophi exercuerūt in

Habet itaq; manū hec contēplo ea. uersam̄ ⁊ omn̄a q̄ sensus corpeus contingē pōt. Copiosa sane macia ⁊ silua non modica. Currūt omn̄s. tendent singuli. nemo pigr̄et. eligat quisq; qd magis uiget. Sufficiat sanct̄ cuiq; macia ad faciendā ⁊ archā. Discat ūi quisq; eligē ligna ꝑpetibilia. ut mens sentiat oculū ꝯdonē uerū. De hr̄ enī silua philosophi gentiū studuer̄t ⁊ fabre siue macie eligē. cupierunt ⁊ ipi mentiū sapie sibi archā fabricare. Cepunt ꝙ ligna secare. dolare. cōpingē. diffindendo. diuidendo. arguticando. mira inuenire. ⁊ facere. fecerūt itaq; archas multas. tenentes sententias uarias. ⁊ constituentes sectas ī mundo. Incūctes ꝙ. ⁊ in illo uenti umbrosi consensu miserunt se q̄ libidinibꝰ infimis. ⁊ ꝺoluit deus mūdū. dispicōni eor̄. ⁊ euanuerūt ī cogitacōibꝰ suis. ⁊ defecerūt scrutantes scrutinio eo qd̄ n̄ ꝑt̄ inuenire h̄ ep̄s qd̄ ep̄s. ⁊ de ab initio usq; ad finē. Reuelauit aut̄ de ꝑ spm̄ suū quib; uoluit. q̄n uoluit. q̄ne debuit sacre experunt. Quid ꝙ mirū si potuer̄t effice ep̄s admiracōe digniū q̄ etoch sunt ꝑ spm̄ dei. nolentes sequi spm̄ suū nec ī ecclē uolentes pōt cognitōes ad inuencōnū suar̄. Etiam ī corporibꝰ mīs insurrexerūt q̄dam. pleudo philosophi fabricatores mēdaq; nolentes ā nom̄ facere studuerūt noua inuenire. Hec erat ei causa ut asserentes uera. quā ut putarent inuenisse

noīa. p̄sumentes rez de sensu suo putaue
rūt se posse facere sibi scīe archā. z editos in
admirationē. ēd dicerūt sententias nouas.
arbitrantes secū ortā mouēre q̄ sapiam. Et
ecce compluuiū ēt hoc oīm. altra sapientiū
archē. eo qđ n̄ essent de lignis sethim. lignis ui
dez impūtibilib⁹ facte. Et ecce stulti sū oīes
p̄ncipes chaneos. eo qđ stultā secūt de sapi
entiā h⁹ mūdi. Intantū. ꝫ infatuata ē illa q̄n
dam g̃losa mūdana philosophia uē in nūc cor
die ex el⁹ pfessorib⁹ flauit el⁹ irrisores z ex el⁹ de
fensorib⁹ flauit el⁹ ip̄ugnatores. et ulla deiectā
res mēh aliud ꝓfuerit se scire n̄ xp̄m ihm et
hc crucifix̄. Et ecce q̄n multi q̄n p̄us fabri
bant i officina aristotil. tandē damon⁹ cōsilio
discunt cudē in officina saluatoris. Et ā p̄us
fabricabant uasa contumelie. nē docerentur
fabricare uasa gl̃ie. cotidie confitentes dño in
uasis psalmi eo qđ penitent. eos fecisse opus
confusione. dignū z diu fuisse fabricatores n̄i
mos. ubi sunt nē quelā sectē achademicoꝝ.
stoicoꝝ. ꝑipatheticoꝝ. ū sūt archē eoꝝ. Ecce
ū oīs ista tormenta fugerūt simplicū suū. z mēh in
uenerūt oīes hi uiri diuicias in manib⁹
suis. z reliquerūt alienis diuicias suas z
sepulchra eoꝝ domꝰ eoꝝ in ecternū. Et ecce q̄
putruerūt oīes ei archis suis. pennes simil
cū dentib⁹ z cōchis suis. ꝫ archa moysi
manet usq̄ in hodiernū die. nūq̄ firmior
nūq̄ fortior q̄n hodie. ut pote confirmata
ꝑ catholice ueritatis auctoritatē. eo qđ sit
facta de lignis sethim. ꝑpetuibilib⁹ uidelic
z incorruptibilib⁹ lignis. z omnib⁹ el⁹ narrati
atq̄ dictis contexta sit sententiis ueris. et
assertionib⁹ ratis. Ecce uidimꝰ de q̄ magia de
bear fl̃. consequens est. ut dicam⁹ de mensura.
z modo faciendi. ut iuxta moysi exemplum
septem⁹ in his oīb⁹ ū nr̄m sensū. ꝫ diui
ne institutionis documentū. Redeam⁹ itaq̄
nē ad illos contemptores gen⁹ qđ constat ee omi
um infimū z p̄m z uerso ee insipientiū
qđ est figurari diuinū in hac arte descriptōe ex
sola cōpage lignoꝝ. De triplici distinctōe
ac gl̃ speculatōis prime speculatōnis.

Triplici ratione considat. Prima est in
rebus. secūda in opib⁹. tertia in moribus. Illa q̄ ē in
rebus pinet ad archē longitudinē. Illa que
ē in opib⁹ pinet ad archē latitudinē. Illa q̄
est in moribus pinet ad archē altitudinē. Dicit
ꝫ. in longitudinē latitudine natalitū pozem ei⁹
similit latitudinē altitudis respectu locī pōt
teneē. Nam longitudo sīl latitudine. z latitudo
sīl altitudine pōt intelligi. quēadmodū i rebus ecētia
ab inuicem minime possūt separari. ꝫ altitudo
sīl latitudīe. uel latitudo sīl longitudine nec
unus est nec tres intelligit. Simpliciter itaq̄ longi
tudo intelligit. q̄n q̄libet de puncto ad punc
tum z p̄ tota puncta discrepans. i linea tota tale
cogitatōe ꝓtrahit. Simplicē latitudinē dicim⁹.
q̄n q̄libet de linea in lineā. z p̄ totas line
as nitet distendim⁹ z in superficiem dilatam⁹. Ha
bent linea est longitudo sine latitudīe. sic su
perficies est latitudo sīl altitudine. Altitudo ā
est. q̄n q̄libet de superficie i superficiē descendit
z corp⁹ solidū reddit. qđ tres diuisiones suscip.
Quis hec recte considat facile ei ut arbitror
constat. qđ longitudo ūlibet sit pōt latitudine
z latitudo altitudine. Hec itaq̄ illa considatio
q̄ est in rebus ūlibet pōt est. z illa considatione
q̄ in opib⁹. z illa q̄ est i moribus. Quis ꝫ. nec
erat res ip̄as earū opatōib⁹ quis z ope. semp aut
natalitū pōt esse ee. ex quibus z in q̄bus queq̄ opa
tōnes h̄nt nec aliē omīno existē. Similit
mores ip̄i sine bonis sīl malis. certa opa quib⁹
solent z debent ostendi. Hec opa utiq̄ hom
nū magna ex pte in q̄ntū sibi ordinata z
modata pinent ad mores bonos. in q̄ntū
ū sunt inordinata z inmodata. pinent mēh
min⁹ ad mores malos. Ut itaq̄ constat qđ q̄n
ad modū pōt ē considatio rez q̄n opm. sic na
turalitū pōt est considatio opm q̄n moꝝ. Rec
te utiq̄ dicī est qđ considatō rez pineat ad
artē nīe longitudinē. considatō opm ad lati
tudinē. ostendat aūt moꝝ ad ip̄i altitudinē.
Quod p̄m gd⁹ h⁹ speculatōis considat in matia.
forma. z natura.

Triplicatō autē circa forma. z natura
Illarū considatio p̄ma. p̄ma utiq̄ huius
subdiuisionis. considatio est immatia. secūda
in forma. tertia in nata. Quarta z formā uisu
corpeo facile deprehendim⁹. nā lapidē. ā ligno. ā
glām. ā quadro sine errore discernim⁹. Illud ā
qđ ad naturam pinet. pam exposuim⁹ sensui. ꝑ
cim aut ꝓfundi latentis reposuim⁹ esse rōni.
Materia siquidē considat i rez q̄siture inchoati.
forma aut z forma constitut i q̄siture exercitio.
Q̄situs aut rez inuentoꝝ ex magna parte cor

porco pcipue sensu sicut sapores gustu odores ol
factu. Illa aut̃ nature ui q̃ rebz modulũ impo
sta p̃fundi mirabili latet. nũq; hõ sensu carnis
adire poterit. & si minime peccatis. Verũptam
ea ingenij sui acumine facile ꝑspiceret. si ro
nis oculꝰ pecci nube obducꝰ sub erroris nebula
ñ caligaret. Modo aũ ignorantie tenebris inuo
luta quociens de ea aliquid q̃rim. ꝑ exprientie
argumẽta palpam. poci q̃n̄ uidem. Patet utq;
ro cur arche nõe longitudo tricenta cubitꝰ
cognoscat. ñ deberet ut̃ poci ñ ualeat hõe nisi
duos cubitos & dimidiũ. Jn eis sca humana
cubitꝰ plenũ hꝫ. ubi certitudiẽ rei. ui ea q̃
scim oportet sensu aliq; comphendere ualet.
hꝫ g̃ sensus corporeꝰ cubitꝰ in consideracõe
maĩe. hꝫ aliũ cubitꝰ in considacõe forme
hꝫ cubitꝰ dimidiũ i perceptõe nature q̃n
ñ poterꝫ ñ exprie. Patet ꝫ. ut dcm est. exp
sitaꝫ sensui. prim repolita ẽ rõni. Hec utq;
ria macia scãz formã & natã. q̃ i sua corpe
a sumꝰ sũt & a se inuicẽ diuidi ñ possũt. se q̃
si lineã extendũt. & ad arce longitudiẽ se ꝑ
tingere ostendunt. Quod scõs gr̃ in opãõe na
ture & indulte considat.

Q
menꝰ scim hanc triplicẽ considacõnẽ
que ẽ i spectõne rei. q̃ est. debet consequenter
transferre ad speculõnẽ opis. ut cũ didicerit
considacõm sua & ad opa naturalia & opa ar
tificialia extendẽ. possit arce nõe latitudo ꝑfi
nõe magnitudis mensuã accipe. Alia ẽ enĩ
opatio nature. alia opatio industrie. Opatõ
nẽ nature facile comphendere possumꝰ. ut i ge
minibz. arboribz. animalibz. Jn geminibz quod
crescunt. marcescũt. Jn arboribz similr quod
frondent. florent. fructificant. Jn animalibz q̃
ñ cõcipiũt & pariũt. quod alia nascunt & alia
moriunt. Denicq; quociens attendimꝰ. quo
ñ omnia orta occidũt & aucta senescunt. in
naturis opacõnis inspectõe mentẽ nram
ꝯtemꝰ. Op̃ artificiale op̃ uidelz industrie
considat ut i celatum. i pictis. i sculptis. i ag
culptis. & in ceteris opibz artificialibz i q̃bz oĩz
inuenia inuenim. ꝑ quibz diuinꝰ numꝰ
dignacõnẽ digne mirari & uenerari debea
mꝰ. Op̃ utq; naturale & op̃ artificiale. q̃a sibi i
uicẽ cooperant. q̃si ẽ latẽ sibi alternatim iungit.
& sibi inuicẽ mixtura cõtemplone copulat.
Certũ siq̃dẽ ẽ q̃a ex illi opatõe op̃ industrie
mixtũ limum. glutẽ. & qualecũq; opacio
naturalis ex industria ꝑficiat. ut melior sit ꝑ
ope artificiali sca humana cubitꝰ hꝫ. q̃a si
illd comphendẽ ñ ualeret. ipm utq; minime in
uenirꝫ. Jn ope naturali plenũ cubitꝰ hꝫ ñ
potuit. quia ipm ñ ñ exprie cõphendit. Quid
ex q̃ re nasci soleat facile diudicat. nã nec
pomariũ nucẽ ñ racemos i legere. ñ frumenta q̃
ru i arbore. Veritatem quid horũ ut̃ q̃libet
alia res ex alia q̃ nasci soleat. q̃n exprie
resultiare. Q̃n g̃ ingenij sui acumẽ i the
gemina ũbis & artificialis considacõe circũ
q̃q; se diffundit & mira intelligentie miracla
se multiplicẽ huc illucq; dissarrit. arce nre
laudato sedm diuine illustracõis modꝰ cõgru
am sibi mẽsuram accipit. Ad ca q̃ hꝫ spectu

VI

P
ost primam utq; tardius gradꝰ consistat
considacõnẽ q̃ ẽ in eam i hũanis q̃m̃
rebz. & secdam que ẽ i opibz diuinis instauratis
sequitꝰ ca que ẽ in moribz. cum & ad arce
nre altitudinẽ peruere iam dyuinꝰ disposi
na utq; moz. parã ex institucõe diuina p̃
cessit ex institucõe hũana. Ad diuina in
stituta primum obsequia diuina. & q̃libz ec
cle sacramenta. Ad instituta hũana pmẽt
hũane leges. cõsuetudines. urbanitates.
plebiscita. iura ciuilia & hũi alia multa
hũana institucõ ꝑ utq; institꝰ. diui
na institucõ ꝑ utq; signorũ. Illa ad opa
menda salꝰ & tranq̃llitate uite tẽporalis. ista
ad expectanda salutẽ & plenitudinẽ gẽne
titudis. Jn hũana institucõne sca hũana
cubitꝰ hꝫ pot̃ q̃a q̃ uenire pot̃ illd
ñ nisi cõprehẽsũ ꝑ. Jn sacramentis diuinis
duo ee ñ dubitam. Aliud ẽ enĩ q̃ ꝑficit
ire ut̃ i ope enim. aliud ut̃ illa spũ
alis q̃ latet intellect. Rem utq; sacramen
q̃ intellect latet credẽ potest. nisi aũ omnio
ñ pot̃ & recto scam cui in hẽ pre usq; ad
plenũ cubitꝰ extendẽ ñ potest. Hec aũ ulti
ma spes q̃ i moribz ad arce nre altitudi
nẽ ptinꝫ. sic sitpi ia dixim. Reuera siq̃d
q̃n hũana institucõ diuine subseruit. & ut̃q;
animꝰ ꝑficit & ad alta tendit. Jam

anim̄ q̄ ut̄ q̄ ad p̄ma ul' h̄ec̄am consideracōnē
ppinent ut̄ h̄eret usq; dubio adhuc i mo
uacet. Ꝯ quōd hui⁹ q̄ ad ētā spectant p̄fecti⁹
ut̄ h̄eleat. tamē p̄fecto semp ad alacra aīe
dīc. Hoc ut̄ dne q̄d natalis opacio z diuina
mīstacō plenū cubitū h̄ūt i re. tz ū n̄ semp
sem h̄ē posse i nīa cognicōne. Et cont aut
ara flamas opacio. z h̄uana illustracō ut̄ semp
sem h̄ūt re. plenū aut cubitū h̄ē posse in
mīa cognicōe. Cū g̃ anim̄ in h̄ē trpha spe
cie plene exercitatus fuit. arce nīe mīstica
congrua sibi magnitudinē q̄qua usū accip.
Jn hoc cōtēplōis gñe scīpm ipha exercuisse ostē
dit. cū dixit. Ꝯ educat̄ fili⁹ omnib⁹ opib⁹ tuis.
et alibi. quia delectasti me dne in factura
tua. Et alibi in op⁹ admiracōe exclamat. Quā magnificata sūt opa tua dne
omīa in sapiencie fecisti. Et multa de alīs
opib⁹ i eod̄ psalmo explicando cōmemorat. To
tū ut̄z h̄ p̄mū cōtēplōis gen⁹ recte quid in
spē g̃ dus. distinguere possum⁹. p̄mū nāq;
consistit i illa admiracōne rer̄. q̄ surgit ex
consideracōne mañe. scōs aut̄ g̃ cōsistit i illa
admiracōe rer̄. q̄ surgit ex cōsideracōe vespe
tīn⁹ cōsistit in illa rer̄ admiracōe q̄m gigni
consideracō nāte. Ꝯrd aūt hui⁹ contemplōis g̃
dus usūat in consideracōne z admiracōe opm ēti
opacōnē nāte. Quē nichomach⁹ usūat i cōsida
cione z admiracōe opm. h̄ scīm opacōnē mdu
strie. Tert⁹ u g̃ dus constat i considandis et
admirandis institucōnib⁹ h̄uanis. Septim⁹
denīq; subsistit i considandis z admirandis in
stitucōnib⁹ diuinis. Hui⁹ vīi. ascencōis g̃ dus p
mo occūrit. hui⁹ q̄ montē dñi ascendē ut̄ ad
illd ezechielis templū intrē contendē. Jn vii.
g̃ dib⁹ ad exercitū portas. i atriū exīt intrē. Et i
vii. ingt g̃ dib⁹ ascensus ei⁹ h̄abet̄ g̃ quib⁹
inchoacōnis g̃ dib⁹ debeat institui. quisq; cu
pit cōtemplōis arcē applicē. Quā aūt hoc
contēplōis gen⁹ i imaginacōe subsistat. ut
scīm imaginacōm discrim. sup⁹ ro ꝑdau
cit. hic necesse ū opz rep̄dere. Ord scīm cōtē
placōnis gen⁹ constat i considanda z ami
randa rerum ut̄silium ratione.

Nunc cū de p̄mo contēplōis genē que
cūctis dicenda ut̄debant. q̄m p̄cipuum
um dyam⁹. ad scīm q̄d p arce de auracōnem
designari ētā dēm ē ut̄ceam⁹. In g̃ p̄mū cōtem
plōis gen⁹ recte intelligē ē i considanda spē
rer̄ corpalīū. consequēs ut arbitror intelligi qua
rer scīm gen⁹ contemplōis cē i physicenda rōe
earūdē rer̄. Tocius g̃ i arce nīe deauracōe occu
pati. quocūs rer ut̄silium rōnē rimam̄. Et
i eāde rōnis inuentē z perspecte admiracōe
suspendim̄. q̄ eius attendentes intelligim⁹
z intelligentes attendim⁹. h̄ mudane machi
ne que vident omīa q̄m sūt mirabilī. fēq;
q̄m conuenienter ordinata. q̄m sapienter dispo
sita. Archūm nām deauram⁹ q̄m cuīz rei causā
mod⁹ z effectū. mālitatē z rōnē considam⁹.
o quōd scīe anno habundabat. q̄m ei ad voca
bule sue deauracōe sufficē potāt. qui ueram
rer dicebat. Michi aūt de deus dicē ex eēnt
sentēcia. Jpē tz. dedit mihi hoīi q̄ sē scīam ueri
ut scīam dispone ōpem dei. z uirtutes elemē
toz. initiū z cōsummacōnē z mediet̄atē tēpoz.
ualitudinū p̄nunciationes. z diuisiones tem
porū. anni cīus. z stellar̄ dispōnes. natas aīaliū.
z uias bestiar̄ animi uentoz. z cogitacōnes hom
inū. z differentias uirgultoz. z uirtutes radicū.
denīq; audi quid ad extremū inferat. ut ple
ne intelligas i deauracōis sue op⁹. quātā ei cōmo
di census copia habūdabat. Et quecūq; ingt
sē absconsa z inuisibilia dicit. Cōstat g̃ arce
nīe deauro i contēplanda rōne diuinoz opm
iudiciōz. sacramentoz. z huiusmodi actio
nū. ut institucionū. Jnū denīq; p̄cipi scīm
deauratū pec. ōpositum redde rōnē de ea side
z spe q̄ in nob⁹ z arce nīe sit. suppina. uel
extrema ētā deauratum. q̄ diuinoz sacramentoz.
seu z iudiciōz rōnē exponendo cōmendare nobis

Quanta sit copiosa huiꝰ contēplōis ꝯ nus VIII

Jnū g̃ ad scīam cōtemplōis huiꝰ materia
spem ētā p̄fecat. i tanta mañe plenitate
copiose satis inuenit. ut̄ speculis siue uela pā
dat. ut disputacōis siue nauigia exercat. Quis
q; ut̄ uideat. quā late pateat. h̄ui⁹ considacōis
pelag⁹. quā multiplici se diffundat. hoc mare
magnū z spacios⁹ manib⁹. Jn huiꝰ ut̄silita
tis admiracōne exclamas p̄pha. iudicia tua
abyssus multa. Abyssus p̄fecto multa z
magna iudicia dei occulta. multa nīostrate

magna ꝓfunditate plane infinita plene in scrutabilia. Hinc illa miranda spectacula eorum q̃ uidemus mirabilia ī pfundo. Quanta enī mirabilia putas uidere in hoc pfundo illi q̃ descendūt mare ī naues facientes operationē in aquis multas. Et uita sī aliquis qui conueniunt ad hoc mare gmagnū ⁊ spaciosū. tū alis. ad trāstrectandū. alis ad piscandū. Ad transferendū quidē illi q̃ capiūt trāsire de gente ad gentē. ⁊ de regno ad ꝑplin alterū. tū qui uno eor sunt piscatores hoīm uenīūt sane ad piscandū laxantes retia sua ī capturā. Et intendūt sī nō ad lucrū. nō ī dextram nauigij rete ad dei ꝓceptū inclusūr sepe copiosa multitudinem piscū. uagos salt hominū sensus affectus lubricos concludentes ⁊ retinentes ī fidē. tū nec eadē sēp retia fluūt nec ī eandē semp capturā mittūtur. Quo g̃ ad significationē nō ad exercitationē retia laxant. aliqū ad ꝓbandū aliqd dūm. aliqū ad ꝓbandū falsū. aliqū ad eliciendū aliqd occultū. aliqū ad ꝓsuadendū iustū. aliqū ad dissuadendū aliqd iniustū. Sed sane q̃ moueat facē hōm operationē in aquis multas. ista nequā sūt q̃ uident mirabilia ī pfundo. ab istis ⁊ eis discat sapiā de occulto. Audi quid dicat magn̄ ille contemplator sapiē. O quā magnificata sūt opa tua dñe. ī sapiā fecisti. Omnia enī ī sapiā fecisti. Absq; dubio miranda erant. q̃ uidit q̃ sic ecclā malat. Vidit sane mirabilia ī pfundo ⁊ sapiā abebat de occulto. q̃ omnia ī sapiā facta repletur. ⁊ dubitauit agnoscē. qđ sapiā attingeret a fine usq; ad finē fortē. ⁊ disponēt omnia suauit. Ecce quoq; in omnibus operibus diuinis huic aut sapiē apparebat. aut sapiē lucebat. quoniā ī dei oculis sapiē diuine claritas omnia operat. Iste ꝑfecto bñ mouerat. facile poterat archā suā dirigere. imo constat satis eū iā arcā suā ab omni parte auro obduxisse. q̃ sic ꝓportionaliter siue magnitudine cogit̃ ecclam are. Omnia enī ī sapiā fecisti. Conclusū ⁊ nos quicū positum ⁊ clusum ī archa nra dirigenda ut appareamus q̃ nob diuina opa omnia ī sapientia facta. ut ī quicū lucē intelligam. ⁊ q̃ intelligere ni liceat salte si ni hesitacōe credam. omnia in sapiā facta. si ea solū q̃ patet. ⁊ q̃cq; si ꝓnunciet. usq; ni si rōnabili contingē cā. ni si si diuina q̃nus occultā ap̃tiam iusticia.

Sed neq; hoc cū philosophi de hac cōtēplatiōe silentio ꝓcul exercuerunt

IX

quo quoq; hui mūdi sapientes studuerūt archas suas deaurare. ut ut sic putarent nos in arce nre deauratiōis ī salvare. Sanctissimus noster ⁊ ipi grecū philosophi sapientia there de occlo occultas rer causas rimantes. ⁊ usq; ad abditos nāe sinus ingenij sui acumine penetrare crebant auū de pfundo. Deperiit g̃ latentes rer cās. inuestigare. inuenire ⁊ imperiam ꝓferre. ⁊ dubia quecq; non dubiis ar assertionibus ꝓbare. Inuenerūt tm multa inuestigatōe pfunda. ⁊ admiratōe digna. Vñ tremor ērit. quā ui maria alta tamestant. ⁊ certa multa ī hc modū inuenerint. sepecq; cōmūdantes. ad postr̄os trāsmittē annuerūt. Archā utq; suā ex magna parte ⁊ exteriꝰ tm deaurare potuerūt nā ea ut inūsteus deauraret. erat eis parua cura. possibilitas nulla. ceco licēt eoꝝ defecat pecunia. ñ erat eis auri tanta copia quo posset ea deaurare mūsec. quippe quib pecunia defecat ad eam ex integ̃ deaurandā exūsec. Non. n. erat eidem facultatis physicas rer uīus inuenire ⁊ occultas inde q̃ accidūt iustitiae causas diudicare. Longe aūt ē latentes rer causas sm̄ physicā rōnem inuestigare. astruere ⁊ longe aliud diuinoꝝ iudiciorū rōnem ī ignorare. Inuestigatō utē ad arce nre deauratōm exūsecā asserto diuine iustitiae ꝑtinet ad deauratōm inūsecā. Ad hanc utq; penit̃ defecerūt putantes casu ꝓcul q̃n diuino nutu. oīa accidē sacrantes. q̃ arma fortune credidere dñm rer humanar minime curare. ꝓ eo qđ cernerent eque contingē bona ⁊ mala bono ⁊ malo. iusto ⁊ iniusto. imoliti uictimas ⁊ contēptenti eas. ⁊ ipē cui pl̄ placet increpant filios hominū cur facat sōle suū sup bonos. ⁊ malos. ⁊ eque pluat sup iustos ⁊ iniustos. Et hoc aūt quib; habūdat iam aūt tam de molimīo labor nūq; q̃n destruxisse egyptios archā nram auro uestire curent ñ solū ecclīs. ūm ⁊ nūc. Attendam quoq; in sapiā sua fecat hec omnia. q̃ in sapiā sua fundauit ērā. ⁊ stabiliuit celos prudentia. q̃n sapiā illi erupūt abyssi

a nubes roze concrestit. z arcā mām deauratum
fi cat? Considerem nichonum quis unquisse nue dni
mā z ūtras. quom sit unus dns in oib; unus simz
ch'i omib; opib; suis. z deauratum ea incluse? Qm
pictas omne lignoz pulcitudine i archa sua auro
obducat. q manifeste deplndat. considant qp de
no affirmabat. qm mundos ei sup omā opa
ei? Videam z nos ūyeta exemplū. ppe auro b
mū omā regē. z eo usq sub tali fulgore absco
dare. qm i compacōe diume rōis atq dispōnis.
p quā facta sūt atq disposita. excios omnium
pulcitudo i oculis nīs appareat. pua ut nulla.

Supi ū de pmo. De obstinctione se
conteplōis grie. unde contemplatōs.
locus sumi. septē illud gdus distinxim. Longū
est nō singlos pcurre. z qm p omes cubitos tā
longitudie qm i latitudie ut altitudie arcā
deauratā deceat ostendē. Iz ne nimis id longū
tagam. his mām supsedere mihi iudicauī
mus. Si quis aut sagax se in hoc op accingere.
z arcā sua ambiat auro sup ducē. mihi obest
abexcioz; scientiis. z secularib; disciplinis
scientie aut mutuare. dū nō sciat upm ab oi
transitat ut unitatis scoīa mūdare. z ad
plenū pfect atq pitatē. z qlem h' opis digni
tas exigit. medullo exquocre. Dixim aut
arce nre deauratōm ostare. ut assignāda reī
usibilū rōne. Qs aut nesciat qm tota pene
mundana philosophia i hoc magime laborat. ut
latentes reī usibilū eas sagacitatis sue in
nestigacōe inueniat. z in palā pducat. Unde
qm magnas qm multas doctne opes. scientie
q gazas pclara illa philosophoz ingenia
conqsierunt. reposuerūt. atq i eisdē hui
relinqt. uerumtā hec oīa ut dcm e. i solam
exclsā arce deauratōm sufficē ū possit. Si aut
ea z inclse deaurare cupis. mihi e i cūm
usus a xanis theologis qm a mūdi philoso
phis mata requis. Verumtam sicut illoz gaze
ad arce de aurone exclsā. sic ū istoz sufficē
possit ad ei deauratōm intrinsecā. Nam nec illi
occulta reī ūm plene pspice potuerūt. nec
isti occulta dei tricā pfecte penetre ualuert
Iz ecce unū ad te thesaurū ostendim. que
in id negocij supabūdantē. z indeficientem
e cognouim. Certe ū intelligentie aut defe
cerit. fidi obtrectū decē non potit. Sane si omia
philosophoz dca. si omia catholice pertractata p
legere. memoriep cōmendare poteris. minima
tū inscrutabilis nature limbi in diuinoz iudi
ciozq archanis inuenies. quoz rōnē penetre
ū nalebis. Iz qd intelligere ū pnes. credē potes. Quoz
gd rōnē pspicere ū uales. michonum cū ep fidi re
gula iusta z ordinata ee non dubites. Idcirco i
in eiūodi dr. si non credideris ū intelligeris. Cre
de gd cū Iob. ob qd nichil tibi ui clā sūt. crede qa
iudicia dei iusta iustificata i semet ipa. z deau
rata arcā tuā extra z intra. De pfectate scīe
tie est aut de contemplatiōis.

Hoc conteplōis genus hoc lre cōmune cum
supiori. i imaginacōne intelligi. z circa reī
usibilū atq imaginabilū cōsidatōm occupa
ri. In hoc tū magne distant qd in illo qd nichil
rōcinando querit. Iz circa scīa secūm imaginatōm q
duat. istud aut rōcinatione exercit. z secūm rōm
forte. Illud utiq est in imaginacōe secūm ima
ginatōm. Istud in imaginacōe secūm rōm. Hoc
dū aū qd in mea quid parte qua fidei in nitit.
poc qm intelligentia repit. ū mea i qm pre pfecti
as sue cumulos usq qq trisgredit. Cū n. diuina
dei opa discreta z ordinata. cū iudicia ei iudicia
iusta z ita intelligentie tue imitatie pspiciat.
ex his que recta ee intelligit. recta z illa ee ppendit
quoz rōnē penetre ū sufficiat. Videt forte quia h
spectō ū ibi qde il fidei uestigia sequit. a rōcinatō
nis sue cumule penit abducit. Ideo a h de qm
lo qm spectō secūm rōnē agit. ut upa z imaginatō
i ea secūm rōnē disponi z ordinari uideat. Nam
i pma quid cogitatō q ea ducat ad nichilo solam
sequit imaginatōm. in hac aut upa imaginatō
ponit. disponit. z modat p rōnē. Du enī quis
reī usibilū rōnē tabernā inuestigatōe erit.
ū totū eas sibi sub alio ordine ppont. qm eas
p sensū inuenit. ūm z sub alia sepe forma de
pingit. Do enī aīs inuenit rōnē cur ita fieri
ut ordinari debuissent. q uidz mala q sequent. si
alit ecent. Sicut utiq i pcā imaginatō p secogi
tatōm chm. sic i ista rō imaginatōne ctinuit
atq disponit. Idcirco aut utiq in imaginatōe
consist dr. qa circa illa qd nuq rationē p ul in
uestigatōne occupat. q q caens uolum. p ima
ginatōne replentam. Qatq enī animū in hac

gemma speculatõe p diuisa spectacla rapiẽ. sep
spectamal obtut p incentionis flue. ppositũ ut
studiũ imaginatõe deligit. De tercio contem
plationis gñe

XII Nunc ũ de tcio contemplois plationis gñe
gñe uideam. Ad hoc tm̃ gen̄ pmet qa
eius p ver̄ uisibiliũ similitudinẽ. ver̄ inuisibi
liũ qlitatẽ depbudim̃. quocens p uisibilia mũ
di inuisibilia dei cognoscam̃. ut constet qđ scpt
repiũ. q inuisibilia dei à creatura mũdi p ea que
facta sũt intellecta conspiciũt. Recte à hec con
templo q ut ad inuisibilia ascendat. baclo se cor
pore simultudis sustentat. z qđã ut ita dicam
corpaliũ ppetarũ scala se ad alta subleuat. recte
unqñ hmõi speclo p coronã arce deligat. q ab in
teriori quã pte ligno affigit. z a parte superi
ori uisuã sigredit. Corona à iqp superior arce à
bit. z ex pte inf̃ ligniũ descendit. ex pte ũ ma
iori mẽsurã ligni crescendit. Sic nimir sic ista
speclo usq ad indagandas ver̄ corporeaꝝ ppetarũ
sportũ se inclinat. ũ hãc unde exultat ad illa simi
litudinẽ ehat. verumtam̃ se laci expandens i
teriori angustiaꝝ int̃ se cludit. ũ his conterrita
q ex similitudine collegit. z alia ex aliis argu
mẽtando cõuincit. z roborando colligit. obsequẽ
tiaꝝ excarnẽ omnẽ corpeã similitudinẽ loge
pr̃ relinqt. z arce nũe supma alta consolidatõe
crescendit. In hũ tm̃ modũ arce corona inuitat
dñi z alũ erigit. ep contẽplantis animã ad in
uisibilia cõprehendenda ex ver̄ uisibiliũ similitu
dine ũ par̄ adunat. Huic aut corona qm̃ arca
se et expandit laci z erigit alũ. qm̃ subtal conte
platoꝝ mãifeste cõprehendit. lõ inuisibilia uisibiliũ
z multitudie ãplioza z dignitate excellentioꝝ. lõ
ge em̃ copiosior e bonoꝝ inuisibiliũ magnitudo.
qm̃ ut ea repsentare possit. corpaliũ similitudiũ
tãta multitudo. Hinc tũ corporea oia ad inuisibilia
bona similitudinẽ aliq. z alia ifima qmdã. z qal
de longinquã. z pene extrnea. alia aut uicinio
rẽ z mãifestiorẽ. z qñto ppinquiorẽ tanto cu
dectiorẽ. z sup̃ hec alia nalde ppinq z cognatã ũ
sic dicã. z penit̃ expilla imãm uisibiliũ ut uideã
t. ñ iã appropinquare. z inhere z inseri poꝝ qm̃
accedẽ. Ab ipis g q ad illa uicinius accedit. z q
inuisibiliũ imaginẽ euidentiorẽ gerit. debem̃
uelp similitudinẽ dhere. ũ ad ea q p experiniã

ñ nouim̃ p ea q cognouim̃. intelligentia nũs
possit ascendẽ. Hinc est qđ corona arce nõ usq
ad ei inferiora descendit. q tñ se ei i ei superiorib̃
coniungit. Qñ ũ inh contemplatois gñe in

I hoc primo aptat homo fieri spiritualis. XIII
tatem deducẽ ho ẽ animalis z discat esse spi
ritalis. eo q tẽ incipiat spiritualia. cõparare. z retro
mari in nouitate sensus sui. sacratissi cordie
magis magꝝ ardore q sursũ sit ñ que sũt ei ad. Magi
nus utiq labor consueta. deserẽ. z uoluptatum
cogitationũ intima i imo relinqre. z alta per
seuerãtione de tremis ad celestia euolare. Hinc
primo illa q docet hoiẽ fides. scia dei sapia lux illa
q illuiat hominẽ oiẽ uenientẽ in hunc mundũ.
inaptr se ingerẽ z uias sue tradies ne mentis
oculis infigẽ. nec subtrahendo rem abscondẽ. Cre
bro iqp animũ uisitat. z nec ad alta eleuat. et
rem ad ima deponẽ z sibi reliquit. z tm̃ depi
nate redit. z ubi spabat occrit. z se hilarem
ostendit. Incipit h tm̃ qđã mire uisionis
pludiũ ani intuentis aspectũ ferre. z sicut
aqla puocans ad uolandũ pullos suos assiduo
reuolatũ suaꝝ euolatu. z reuolatu se ipam
indusa rape. z contẽplantis animũ aduo
lare desiderio primo inflammare. z qñz ad plenũ
uolatũ pfecte informare. Hinc primũ animã a
cepta dignitatẽ recipit. z ingenitũ sibi hbita
tis honorẽ sibi uendicat. Qđ eñ spũ rõnali
tã alienũ qđ indigne seruitutẽ tũ obnoxiũ.
qm̃ in illa creatura. q ue spitalis ẽ. spitalia ig
norer. Ne q ad inuisibilia z summa bona facta ẽ
i inuisibiliũ contemplonẽ ũ salue assurgere
quitorũ stare ualz. Hinc ut arbitror sacr
apparet hui speclis familiaris assiduitas. z
assidua familiaritas. q tenũ loci tenet. qm̃
recte p coronã deligat. qm̃ conuenienter co
rona noiat. p qm̃ uncto. animã coronat. hãc
unq spitalis sapiẽtie coronã accipit. q sacis ab
hui exilis erumpens. inuisibiliũ grandiora lu
cẽ mẽtis contẽplõe cupit fruit. ũ tamẽ spe
ille rõnalis q diu sedeat i tenebr z umbra mor
tis. uicẽ i nõdicitate z ferro. discussis tandẽ
tenebr ignorãtie. dirupteis carceris concu
piscentie. i ei sane lucẽ. q educat uinctos in
fortitudie. cõterens portas ereas. z uectes ferr

tus contringens inuectare obliuiscatur et obduro
ris angustat supra. et media istius multitudi
acies infirmari deficiat. et cerebralis cogitatio
undique occludat. et usque ad obliuionem uoluntate
rupta. et uertande se in sui ipsius palatium red
ire. duisse in celestis beatitudinis solium rectis colligit.
ut deceto eius sinus circumcludat similiterque cum
platonis educatis psallere possit. Hec ita conue
niens in celis est. De distinctione eorum que
ad hanc speculationem pertinet.

Notandum autem
quod corone nitor nulla mensura prescribi. et eo
ipso quod corona nobilior est mensura excludi
tur. Ita coronam in nobilior quod superiora arcus
ab omni pressura non cingeret. atque coronaret. Juxta
quod longitudinis uel latitudinis arcus coronam extende
re uel distendi oportuit. ut ipsum cingere atque co
ronare posset. Constat uero est sedum dimensionem
arcus duos cubitos et semissem in longitudine.
cubitum autem unum et semissis huius in latitudine.
Non autem equa ratione eius altitudinis estimare
possumus nec altitudinis arcus eque debemus. Hec
quod eius coronam diceret. si tota archa uestiret. et in
quod eius solium supra ornaret. Hinc a superiori am
bitum. appetitus spectabilis est a nobilibus ad nobili
ora similitudinis huius. et ex illorum consideratione ad
istorum cognitionem appositis similitudinis assig
nationis ascendere. Si una quaque urbium mensura
fuerit. si eandem prorsus huius arcus. illius corona tam
longitudinis quam latitudinis huius. Oportet hinc a
quoniam intelligere. quam ut discamus ex illorum
ad nobilium inuestigationem similitudinum ratio
nem habere. ex illorum in quam que dicimus ad arcus
nis longitudinis uel latitudinis proprie. Primus
autem ut datus est ad longitudinis arcus in speculo
rei consideratio materie. forme. et nature. ad ei
uero latitudinis operatio tam nature quam industrie
ex his utraque omnibus ad nobilium inuestigatio
nis congruas similitudinum rationes eruere possu
mus et debemus. et eorum modi industrie usui ipsum
cui habuerimus qui operatur uel deaurat. arcum
media corona circumdumus. Datum est autem per
uenire ad arcus longitudinis. in eorum consideratio
nis humana quam diuina institutionis. tota
ut intelligentie nitor. arcus plenum cubitum
uidear habere. et institutione humana. se

missis ut ex institutione diuina. Et quod est quod rei
corona uidear. sola superiora arcus tangat. ut quod con
stat humana institutura. ad nobilibus et spatia
malde longinqua et omnino pegmata. similitudinis
huius. Quis illa nescat inuenta in usum spatium
in typum eorum. et creatores aut opa quelibet
nobilia ad hoc sint creata. sic sint disposita. ut
et presentes uite usibus ministrent. et futuros. ubique
bonos ubere gerentes. Quod sit et ut opere industrie
inquam mirande naturam circa in segestet. nusqui
bium ut futuros umbram. Deceto a humana institu
tura tanto ad nobilium similitudinis pegmata
sint. quanto eorum inuentores. in eorum institutione nich
tale cogitauerint. Quocirca cum in istis ad illa ad
similitudinis inuenimus. uideamus ne forte in aliquam
ullam consideationem cadat. quis superiorum longitudinis ut
latitudinis arcus assignaumus. De duumus autem
institutis notandum quod quidam debeamus simplicia
nobis intelligere. et nichil in eis nisi circa quod uero
et pura intuere sensu exteri debent. nichilominus
cum nisi eis aliquid significare huius. Quia gratia in cep
tis sublimioribus et ad intelligendum profundioribus
nisi intelligentia requiritur. dimidia ille arbi
trius quam arcus nitor altitudinis in duumus institutio
nibus ascribitur. quasi in sinus superioribus corona aurea
decorat. Hic cum in hoc quidem pro similitudinis accom
modatio ab illarum quas superdictarum consideationum. ipse
cate penitus recedit. unde est quod corona ibi se pura
longitudinis latitudinisque arcus distendit. ut ip
sam undique ambire possit. Ad hoc contemplis

XV

Recte uero cum hoc omne genus recte ni quique
Proles genus in quas genus genus duudecim.
distinguitur. secundum quas illas consideationum modos
ex quibus inuisibilium inuestigationum similitudinum ra
tiones ruere ut assignari. Cum in similitudo ex aliquo ad ad
sumitur. secundum eosdem modos uario ordine formam.
Primum uero modum quo similitudo sumitur. ex eo uni
quidem est. ut pote ex eo quod ipsum est. Deus et creatus similiu
dinem habet. ex eo quod in ipso est. et extrinsecus. creatum in ex eo
quod in ipso est. et intrinsecus. Circa in ex eo quod in ipsum sit
in ipsius quodam uestigium. Quid autem ex eo quod ipsum
sit. et ipsius nolitigium. Primum genus horum rationis
modi ille speculone habet ex materie appetitate. secun
dum ex rei ipsius qualitate. et secundum ex qualitate extrinseca.
quod dicimus formam. tertium ex qualitate extrinseci. quod

sup̄i dñi nat̄m. Ad̄ aut̄ mod̄ colligit̄ ex eo quod
in re ipa ul' ab ipa fit sc̄dm motū natāle. q̄uis demū
ex eo q̄d agit̄ sc̄dm motū artificiale. Et ꝓpecate ma
rie similitudo dr̄. Cruta illi' columpne mar
moree q̄ sundare sunt sup basem aureas. Q̄ritas ex
ea certa constat in colore z figura. A colore similitu
do assignat̄. in eo q̄d legit. Dilect̄ mis candid̄ z rubi
cund̄. A figure q̄ritate similitudo sumit̄. i multi
ca descriptōe sacre scripture q̄ritas comendat. Aspect̄
ear̄ z oc̄ ear̄ q̄ si ipse stet ocul̄ in medio ore. Hora q̄d ex
tra secta q̄ritas pertinet ad solū ursū q̄uadmodū in
tra secta q̄ritas ad q̄libet ceteror̄ sensuū. Ad au
dit̄ pertinet illa assignatio similitudis i audis.
Est vox dñi q̄m audiui tc̄a q̄ vocem archangeli
archangelū sanctū michaelis sui. Ad odoratū aut̄
illd respicere videt̄. i scripta de se ipa loq̄r. Dic
cynnamomū z balsamū aromatizans odorem
dedi et̄ murra electa dedi suauitatē odoris. Ad tac
tū gust̄ similitudo assumit̄. i ead ipa de semetipa
facet̄. Ips mis sup̄ mel dulcis z fauus mea fi
p mel z fauū. Delicias tactū recolet. q̄d alias dr̄.
Unxit unguēto i capite q̄ descendit i barbam
barbā aaron. Hꝫ de q̄ritate intrinseca dei sc̄p ea
videt̄ p te q̄ ea corpori sensui attingē possunt.
Hactenus aperto p similitudis gr̄a i cōsideratōe adduc
tū. cū a dño ꝓphete voce p̄mittit. Cū descendo
ymbr̄ nix de celo. z illuc ultr̄ n reuertit̄ sz infundit
terrā z inebriat eā z germinare eā facit. z dat semen
serenti. z panē comedenti. sic erit verbū meum quod
egr̄ dicet ex ore meo. Ab artificiali ergo ad̄e z illa si
militudis accomodatio q̄m audis ab apl̄o. Super
edificati sup fundamentū apl̄oꝝ z ꝓphar̄ ipo sūmo
angl̄ari lapide xp̄o ih̄u. Hec ē de similitudi
nē i corone nr̄e fabricatōe. q̄madmod̄ sup
in arce tractatōe q̄ q̄da doctrine semina sui
dñi spargere. ut hās uñ possis cū uolueris co
piosā scientiā legere colligere. Ham uñ hoc
plene z sufficienter explicari possit ꝓphar̄ tractatū
requirit. Tanto hic locus maiorē diligentiā inquisitōe
egeret. quanto huius tractatus in tota huius speculis ro
mentū. Constat aut̄ in hac z insubsequenti spe
culone maxima z pene tocius spualis edificii edi
ficatōe nr̄e intentionis q̄dā quasi ad modū q̄ ad
nouissima illa duo contēplabilia q̄dā posse assingere.
Q̄ aut̄ hec plenius p̄scrutari uolūt. meminēt q̄d
in arce mod̄ arce corona apl̄i uñ lata habuerit.
Quod illa que ad hanc speculationem

pertinent alter adhuc distingui possunt.

Est aut̄ adhuc aliud q̄d in hac corona recte XVI
notare possum̄ si p̄ illā inuisibilium bono
rū plenitudinē intelligere debem̄. Corona siq̄dē
ꝓphetarū ab omni parte ambiebat. z nullā sc̄ip
sam totā includebat. Hā q̄libet ad componē arce
pertinet. nichil aliud ꝓphetarū q̄m eadem arce q̄
dam fuisse intelligi debet. q̄dam videlicet tabula an
rea. ex auro purissimo ex integro facta. q̄ ab unius
cuiusq̄ pte ab arce similitudine excipiebat z ab
omni undiq̄ ita dein ē pte corona aurea cingebat.
Hinc duo corona sancti z ꝓphetarū duo intelli
git. quia contemplatiū unū de inuisibilibus bonis.
alterū de inuisibilibus substancialibus. ut i spiritibus an
gelicis z humanis. Q̄d est q̄d corona totius ꝓpha
tarū tam̄ se concludit. i q̄d beatus iustorū
omne cor̄ desiderium tam̄ se explendit. Hos q̄ndiu
sub egenis hui⁹ mundi elementis unusquisq̄ desidia nim
ultr̄ gaudia nra extendim̄. q̄ intime pl̄a sit.
q̄ concupiscim̄ q̄nq̄ in hoc uita apprehendere
possim̄. Certa aut̄ illa supnor̄ spiritū mutatio
de desidia ultr̄ gaudior̄ fluxor̄ plenitudinē non
extendit. q̄ felicitatis siue intimitatē ul' im
mensitatē oppinere omino n sufficiat. q̄m bi
tudis siue corona undiq̄ cingit. z usq̄q̄ magnitudis siue sinu includit. Licet aut̄ eor̄ gau
diū non solū de contemplone creatoris sz i con
templandis ei⁹ operibus. Dū enim dñi omnes opes
suas mirabiles inuenim̄. q̄d mir si ipm magis
de uenant. uenando miranf. magnalia ei⁹ q̄
diligūt. Inuenim̄ itaq̄ n solū in creatis incor
poreis. h z in creatis corporeis unū mirent
unū eor̄ creatorem digne uenerent. Alia g
sunt q̄ sup se. alia q̄ infra sunt. atq̄ alia que
intra sunt subse. h omnia ingt contēplando con
templando miranf. mirando laetanf. Lae
tatur de diuina contēplone. congratulant de mu
tua unione. delectant in rer̄ corpalium spec
one. Pars ultima corone. q̄ sub ꝓphetarū
descendit. z ligno affigit̄ locat̄ illd spectacu
lum designat. q̄d hūt i infimis creaturis. media
pars corone q̄ ꝓphetarū ingt attendat̄ illd
carentes desidiū figat. q̄d contēplone de loci
tate mutue unionis. Suprema pars corone
q̄ sup ꝓphetarū elevat̄. in effabile illud
gaudiū exprimit. q̄d hauritur. de ingi cōtem
plone sui creatoris. Discam̄ z nos cōtēplando

murari ⁊ miranda contemplari. q̄m̄ illi simpne
bitudis auer oīa q̄ sub ip̄is sl̄ intendēt aspicant
omissūq; ab alto tudent tōnē ⁊ ordinē oīm̄ndant
quoꝝ de mutua societate nisi lubricq; cuitate
mīrabilē gaudeant. q̄uodo illā diuine clarita
tis unionē inscrutabilē mirabilēq; ⁊ aīaꝝ mūdi
ornamentū. Cogitem̄ quoꝝ egrediūt ⁊ ingrediū
t̄ ⁊ pascua inueniūt. ⁊ arce mīe coronā tuā con
gruū sibi modū bilū manū. videl certe q̄ spūa
lia pascua inueniūt. non solū in ꝫ̄ioribꝫ. uīm
⁊ī rebꝫ exīoribꝫ. ui rebꝫ corpalibꝫ. Absq; dubio cor
palia bona ī q̄ītū bonus mundibilibꝫ ⁊ in corporeis
similia sc̄. spūbꝫ ñ mīe spūalia pascua ministrie pos
sūt. Sīa si nullam omīno bona mundibilia ad mundibilia
similitudinē hīent. ad mundibilē inuestigacōnē
nullatenꝰ nos adiuuare ualeret. ñ uīm cōstaret
q̄d de ipis legīt. q̄a mundibilia dei per q̄ītā sūt
intellecta cōspiciunt. Item ñ si ab illis ista ul' dis
similitudie ñ discreparet. p̄ualdubio caduca et
ruinosa ⁊ īstabilia entia ñ essent. Incorruptibilē cū
copiosiꝰ ⁊ hoīr ad illa dissimilitudo q̄m̄ similitu
do. Iustitia siq̄d ⁊ī hoīr comparatōe sine plenitu
dis supemines magnitudo. vnde ē q̄d unus ar
ce supma coronā tanguīt. eiq; infiōribꝫ ñginib⁹
qua hoīr summa: illoꝝ una tot similitudinum
suar signis ñ ñ exprie loamīt. Sed m̄ hō specia
Hoc aut mīe sedis cōsiliosꝰ tōe corporee si
gnis ⁊ hīs etiā deq̄ loquim̄ multitudinis
mīe intet quia illd ua simpliam manuducti
dinis usūr ī imaginatōe. hīs modūr one utim
sedis tōnē. istud aut ostat ī tōne. hīs seq̄ ut
ī imaginatōnē. In hac n specie p oīa q̄ animi
multiplicat scientiar mundibilibꝫ tendit ⁊ ad illa
apphendenda nitit. In eo uīz hec specie ī tōne
ostit. q̄d illis sōlis inuestigandis insistit. q̄ cor
poreis sens omīno capite nequit. hīs q̄ ī hīs species
inuestigatō ad mundibilē cognitionē sine cor
poreis similitudinū adiunctio ñ poterit. imagi
nationis manuductōnē ī hac pte tō seq̄ utetur
⁊ mīstionis sue ēstū eī q̄ duce tenebris hīe cō
municat. Dū enī imaginatō tōnis rei mundibilis
formas repsentat. ⁊ ipām exteriōr rei similitu
dīe ad mundibilē inuestigatōnē informat.
quodām illuc eā coducit. quo p sese ire nescit
sūq; enī tō ad mundibilē cōtemplēnē assurgeret
ñ ei imaginatio rei mundibilis formas repsentando
exhiberet. uīm ad illa similitudinē therent. ⁊ inuesti
gatōnis sue modū formaret. Inde ⁊ q̄d ille interior hō
mīs exteriōr hominē ducē suū uocat. eī dicit. Tu
hō humanus dux mīs ⁊ nos mīs. Certū nāq; q̄a
p corporeū sensū animi ad exteriōr notiā peuenire
non potest. Verso q̄ exteriōr hoīē. hīs interior duce
suū dicit. sine cui' ministrio ut pot' magistrio ad
mundibilē cognitionē ñ peruenit. hīs nec ad mundibi
lium q̄dem. cum ad illa cognoscenda sine hoīr no
tiā assurgē non possit. Quocirca q̄ cognoscen
darū rer̄ p corporeū sensū experientiā capte cogit.
tationis minister interior hō mīs duce suū sequit̄.
Absq; dubio sensus carnis sensū cordis ⁊ cognos
cendis rebꝫ p̄cedit. q̄ nisi p̄ sensibilia p sensū
corporeū animi capet. omīno ñ inuenirent. q̄d de
eis saltē cogitare potuissēt. hīs forte mīs nōq; si sen
sū cordis sensus corporis illuc duc. q̄ire pot. hīs
illud ualde mirabile q̄m illuc eū oducit. q̄ ire
ascendē ñ pot. Sensus siq̄d corporeus incorporea nō
capit. ad que cū sē ei' manuducēde rō ñ ascendit.
sicut iā sup̄ monstra rō docuit. Certe ⁊ si homo
minime peccasset incognitōne rer̄ sens exteriōr
interiorē adiuuaret. nā cuiā suā ⁊ aduentoriū acce
pisse adam q̄s neget. Aliud uero ē auxilius siu
comitē hīe ⁊ aliud est. ratiōē siu ducē q̄rere. Nam
q̄m cuia uīe sue semel oīe dī ostiū ul' preceptū p
se exit. ⁊ ad ostiū siu ostensū inclinauit. q̄uis
carceris siue pena imminat. adiā iā eā sequi necesse hī.
⁊ usq; ñ cotidiano ei' magistrio egere. Veritatem
tē de aduentoriis siu ducatu ñ solū ñ ostenditur
hīs ⁊ gl'atur. q̄ ñ inuenienter ei' obsequio ad in
mundibilē contemplēnē corpeas similitudines cal
le patefit. ponit. Hō mīe manumiss dux meus
⁊ notius mīs. Quomodo aut sit hominū mīoꝝ dux
suus manumiss ul' notꝰ satis ut arbitror paret.
nec multa exone indiget. Contra nē quoꝝ
motu cordis. moē corpis ultro occurit. ⁊ eis inuen
q̄m manumiss ei sit. Iratus ut multi animi mouē
pes ul' man. Ad nutū ei' circūspectus oculꝰ. Ad eius
arbitriū mouet lingua mouet ⁊ labia ul' alia
q̄libet corpis mb̄r. Quid queso ī rer̄ natura dilci
mili' q̄m spūs ⁊ corp'. Veritatem ñ obscuro tacta
tū pfecte concordie manumissionē inuenim⁹ ut
pene nullo penit. eos tē sit fieri uelle ⁊ si no
uelle uenire uelle atq; motū. vnū solum
quod corpis membrū est. ī ea uelle pte qua libido
regnat. quod malorū hoīs pio non ebrietat.
cui nō hanc ei' ordinēs ex diuino adiunctio p

mōdicam affectiōē pōt̄ reprimere. tam dēiecpſ au
der eū unanimē dicē. z bñ paal ſue appellare.
Homo inquit paal mee. Ecce quomodo unani
mis & quo ū nor. Illud quod ſacal conſtat. q̄
quicq̄d in q̄libz corporis parte agit. ūcep ledit.
ūcep q̄libet delectacōne foueā. ſtam ad animi no
ticiam puenit. z eū omīno lacē non poſſit. q̄cp
affectio ul delectacō ſenſū corpeū afficat. Ut ſiant
mor cordis abſq; contactu ſtam erit p motū corpo
reū. ſic omīs ſenſus corpis abſq; mora intrat ad
animū. Ut fiant i omī actōne ſua corpalis mot
arbīrio cordis obſequāt ſic omīs actio corpalis
ſuſſio abſq; repulſa ad animū regrediat. z q̄p
ūe nulla corpis iniuria ul oblectacō animum
lacerat. illa tam ſubita compaſſio ul congaudia
cōis uelocitas p̄bat. Nam ſic uno cogit̄ ē corpe
motū uelle aq; motū. ſic uno cogit̄ memoē
ē corpore pati. z corde compati certus delectari.
z mūl cōgratulari. Elige quid magis miſeri
ant corpis ad animū tam celerē obediētiā.
aut animi ad corp̄ tam familiarē notitiam.
Mira obediētia ū omīe animi reſidiū mot
corpis pene p̄uenit. cogitanda notitie fami
liaritas. ū quicq̄d corp̄ ſentit. animꝰ pene
p̄ſentit. Ut hr̄ q̄dē ille iniq̄or ho nr̄ de hōe do
meſtico ſuo tam familiari noticia. hr̄ inqū
unde miret. ū tam uū gleū. Ho magna gla
cio animū noſſe. q̄ ſoleant corp̄ ſuū delecta
re ul ledere. hz ille p̄cauidubio magū erit.
eū ia multis experientie documentis noſſe cepe
rit. q̄ diſcretōne deleat appetitus carnis z ī
neceſſariis obtēpare. z ī ſuperfluis contēre. ne
ſi minus foueat. ſuſcitet ſibi hoſtē z muīat re
bellē ul ſi minus affligat primat cuē. z op̄
mat aduersē. Dane ad hāc noticie p̄ſonē
animi nr̄ p multa argumēta. nr̄ p multa expe
rimenta p̄uenit. hz ea ſemel adepta ex illa
mūl non pat̄ p̄ſicit. Hinc hōe ñ inq̄ potic
ada aduersario ſuo bñ uti. p hanc docet exem
ho nr̄ delicias egypti paulatim fastidire. ia
tempa obliuiſci. affectuſq; mchoiāi ſpūalib
hz ālibus delectari. Cui hoc ul poti inane
dubiū alic uidebit. hz ſi ūm ū non credit ul expto
credat. Audiam illū que hec experientia docuerit
z attendam quid dicat. Ho inqt paal mee in q
ſpaciam. q̄ erebat panes meos. Ut in hoc ia loco

q̄ ſimul mecū dulces capiebas cibos ī domo dī
ambulabam cū conſenſu. Q̄ aut ſunt pa
nes q̄s iniqor ho nr̄ exitio apponit ul quib
eū cibis refici manifeſtat ſcptura q̄ dic. Fac
ruunt m̄ lacrime mee panes. d. ac. d. dr̄ m. c.
ū ē. d. t. Ut alibi de hūoi panib ia aut Dun
gite p̄ qui ſedicis q̄. m. p. d. Hūoi panem
ho iniqor aliq; tol comedit. aliq; z ut ſeu
comedat domeſticū ſuū uix multa fatigatō
ne cōpellit. Panē ſuū ſpe tol comedit. q̄
animꝰ quid de peccis ſuis toleret. uerūtū lacry
mis ulla rōne extorq̄re ualet. Panē doloꝛ
panē comedit. z cibū umū q̄ unanimiter
ſumit. iniqor cū ho p̄funde ingemiſcit. z ad
el gemitū exitior homo ul trim lacrimas fudit.
Pul aut oīs ho cōpungit timore. p motū ū
compūgit ex amore. Compūctio timoris ama
ri tudinem hr̄. Cōpūctio amoris dulcedinē hr̄.
Q̄ g adhc solo timore cōpungit. cibis quidē
ſpūalib munime tamē dulcib pascit. Q̄ ū
ia ex eternoꝛ gaudioꝛ deſiderio lacrimas fundit
ut̄q; p̄fecto dulcib cibis ſpūalibus̄q; ſe reficit.
Cū g cepit ho ille iniqor domeſticū ſuū tali
bz cibis refici. poſt de eo ueracr̄ p̄ſalte. Cum
mecū dulces capiebas cibos. Talib g studuit
cuncto uīq; ho ampli ad puritatē p̄ficere ut
eo uīq; ala cibus auferri. Quod ū p̄tumace cor
die p̄fectōnē carnis z ſpē ex pace malignoꝛ
ſpūū infestatio perturbet ex eo q̄d ſubiugari
recte intelligenti liquide apparet. Qd est. n.
q̄d ille qui ſedm dm creat. ho iniqor de hōe
paal ſue. de homine unanime plangit. z
uoꝛ nō ī illū ſ ī alios maledictōis iaculū in
torſit. ū q̄d ī illos p imprecatōnē ſenit. q̄
ſentia paal fuerit̄ amiſit. Cū ū inqt ho
unanimis dux mī. z noc mī. q̄ ſimul mecū
dulces capiebas cibos. i. d. d. a. cc. Et ſubiū
gite ſtatī. Venīat mors ſup illos. Non dicit
ſup te ſ ſup illos. Debuit g ſe undicit. q̄p
fiunde paal ſue conſortē amiſerat. Sepe cū
ſpē malignī paal ſpē mundentes dū carnē
ſubtia z uehemēa. tempatōe fatigant. ſpē
pacē p̄bant. z reddē ei de unanime hoſtē.
de duce ſeductoꝛe. z efficiūt de noto ignotū
z de domeſtico inimicū. ſ ecce dū mūdi
ſtrepitū locū. plenꝰ p̄ſcrutari uolumꝰ cū

adiacentia plurimū compulsi sum. Nam dū de exercitiosis hōis ducatu dīc aliquid uōis ordo exposcit. obscuritas circūadiacentiū ulloꝝ expōe nendum paulo plenius extendē coegit. Qd si contē

Nunc uero ad id plis geni constat in rōne recreamur uū dēs sedm imaginatōnē. sumus. quoꝝ uidelicet pcm uisibiliū imaginatōne adiuuem ad rez inuisibiliū inuestigatōnē. In eo enī exercitio hō in inuestigatōis sue cursu adiuuat. quo ei inuisibiliū imaginē per uisibiliū imaginatōnē repsentat. Et dū ducat⁹ sui oculū explet. illuc illūq; simultaneū calle pducit quo ille incedere non audet. Sic sepe famuli dūos suos in una usq; ad regis floreꝝ pecunia. et cū ipsis intra usq; ad interiora palacii pcedentes. illi exteri subsistūt. Patet g̃ ut arbitror. qđ supi⁹ ia dixim⁹. quoꝝ hoc contemplois genus ee qdem in rōne et sedm imaginatōnē intelligere debeam⁹. qa et inuisibilia sūt q̃ mente conspicim⁹ et cū ex rez uisibiliū similitudine illa nobis formam⁹. Qd enī dixim⁹ rez uisibiliū formā. in quida qsi rez inuisibiliū picturā. Sit modo aliqs q̃ uiq; leonē audisse se dicat quē uidere desiderat. si ei leonis imago in pictura aliq̃ conuenienter expssa ostendit. pfecto q̃lem eū cogitare debeat. ex eo qđ uidet statim admonet. Deinq; sedm lineamenta q̃ superficie rei expssa considerat. solida rubra et uiuū aial animente formar. Cogita nūc quātū sit inter illud qđ uidet exterius et nunc hoc qđ in sua cogitatione sibi figurauit. Hic sane in hoc contemplois genere longe a se distant. inuisibilia q̃ in mente usurpam⁹ et ea q̃ p imaginatōnē cernim⁹. et tam ad illa expmenda ex usus similitudine ducim⁹. Reddidim⁹ qđ primum rōnē. aut hō genus contemplois uideat ee in rōne et sedm imaginationē. Quomodo ad punitionē uel operationē

Postulat dei puneat qđqđ tradi⁹ contemplois ordo de circulis et uectibus hoc loco — strat. aliq̃ uel breuiter dicē. ut idem ordo seruetur in exponendo. quē auctor seruare uoluit et descriptione primo tractanda. et q̃ sint late arte. ut eos deinceps possim⁹ agnoscere quos in quo latere articulos deceam⁹ ponere. Parua g̃ rerum contemplois accipim⁹. uti superiora dixim⁹. Qa g̃ radi contemplois ab alio radiat. et se in omne pmum pullulare mentis capacitate dilatat. omnia q̃ sub contemplone cadē possūt. ad hanc se arcui pmere cuncte ostendūt. Alia ū considerato. q̃ attendim⁹ cotidie fuisse. alia uisa alia ee inusta. et longe alia considerato illa q̃ conspicim⁹ humanis usibus alia ee comoda. alia incomoda. Erigūt g̃ in archa nra parietes duos sibi inuicē e duobus positos. hinc inum equales. illinc alium inequales. Duos ū alios parietes e regione se inuicē respicientes. efficiūt trichonium hinc inum pspicuas. illinc alium adiacentes. Illud aut ualde admirandū et multa admiratōne dignū. quoꝝ ut uoluntas bona. uel quātū uoluntas mala. deo nomina moderante et ee disponente. hinc in adiuitate repellit. in illic spericitate religat. ne hic ut illac inuisitatū excedat. et diuine dispōis modū excedat. Cogita nūc quemadmodū in arca nra parietes se in longum extendentes. et longitudinē arce metientes. duo alii parietes p transuersū occurrentes. hinc in pedū. et ad certam mensurā restringant. Iuxta hanc utiq; similitudinē diuina dispensatio duobus uoluntatibus nīe ad uoluntatem. ut inueniat quomodo se extendat. in eis adiuitat. ne destinatōis primitus modū excedant. Hic enī pessimum uti iam dixim⁹. hinc religatum inuicē cupiditatis. illinc obstrusum repagulo necessitatis. Quanta enī sepe diuitum. ne annectam⁹ qđ diligim⁹. extra michi nemem⁹ qđ odim⁹. Ut g̃ adiuitas atq; pulsas se inuicē collidat. qdammodo in area nra anglin efficiunt. Ut ū pspicuas atq; pulsas inuicē occurrit. alium anglin componit. Occiso ū equalis et pspicuis. duum anglin constituunt. Collisio aut equitatis adiuitatis qrtū comunxit. Ad primum anglin corripiunt mali. ad qrtum corripiunt boni. Ite ad sedm deliciuum mali. ad dauū pregunt boni. Et adiuitas ee sicce repbi corripiunt. in a corrigūt. Si enī se ipos corrigerent. utiq; repbi in ecclīa. Sic et adiuitate boni ad malos sinis corrigūt. seu et ad meliora pmouent. Ite et ee pspicuitate mali tres ipis resoluūtur. duo deliciunt. Boni aut pspera et a bona fouent. et a malis pregunt. Ig̃ primus anglus est ad contemplonē. secus ad deliciuonē. tertius ad preceptionē.

q̃cul ad correc̃one. Patet a q̃ illi parietes per
moysen latera arce dr̃r. qui longitudine arce
metant. Hoz duoz q̃n cerozz parietu sic i arce
compone est q̃ntas maioz. sic in rei figuac̃one z
unitas. contẽplone est cozz dignitas sublimioz.
Quis ei nesciat q̃n sit incompabilr̃ maioz illa
q̃ est iusti z minusti. quã illa discretio quẽ ẽ como
di z incomodi. Prima aut̃ pertinet ad pietes q̃ me
tiunt̃ arce longitudine. nam illa q̃ est cõmodi
z incõmodi pertinet ad illos parietes. q̃ metiũt
arce latitudine. Ad duo itaq; latꝰ arce pertiñ q̃
rũliber cõsidac̃o. secm quod sunt iuste seu etiã
iniuste. Que ũ iuste fiũt quis ignoret si dei
opac̃one. que iniuste fiunt sola ei si p̃missõe.
Quod dei sapie cum sit simplex z una diuisis
considac̃oib; in contemplone adducit. z in scia
una g̃ ũ pscia. in dispõ ul̃ p̃destinac̃o nouit.
Quam q̃ sint latꝰ arce bñs. q; cite ange
los quatuoz iã expone teneam. q̃ram adhic qui
sunt illi q̃tuoz amuli aurei. qui in beñ singli
in singlis anglis pon. De auro scis constat.
qd̃ cetꝰ omia metalla claritatis siue magnitu
dine superat. Hz diuina sapia quid clarꝰ. quid
luadi. cui z mch compabile inueniri. De
hoc auro qi ad diuisas opac̃ones macã summ
ni qñ illa q̃ in se simplex z una ẽ. diuso modo
consideri. dei siqde sapia cui sit ut dam ẽ. sim
plex z una n̄ pscientia dr̃. n̄ scia noiat. nec
eã p̃destinac̃one dñs. nec dispõne uocant. sic
rez una a nob diuso n̄ distinguit. ut a nulla
exigunt̃are qlicũq modo ul̃ expte capiat. Scia
est q̃ omia cognoscit. Pscientia q̃ ab ecno omia
p̃uidit. p̃destinac̃o q̃ ab ecno omis siue ad una
siue ad morte p̃destinauit. Dispositio q̃ omia u
q; incessanr̃ disponendo mch in ordinatum
reliq. Hos nec cõsidac̃ois modos qi i ecm flec
timꝰ. qñ i omi diuine sapie ordinac̃one in
citi cui sine concordare uident. Hiiqñ eni
diuina pscientia i sua p̃uidentia fallitur.
niiqm diuina p̃destinatio in suo p̃posito decipi.
niiqñ ei scia in suo iudicio erret. niiqm ei dispo
sitio in suo consilio murmur. Dum eni circa
ni semetipm ab omi parte reflectit. in nõ q;
est dubio sicut ũ in circo sic ũ finis inuen
tur. Illa itaq; inclusionis consideratio ad hos ar
culos pertinet. qd i omi diuine ophensionis
contẽplone initium. finem ul̃ mod mens
nra inuestigare ñ ualet. Hoz circlorz alter

ab omi pte ad unũ medium pinctũ eq̃lr̃ ar
cisterr̃. qa omi diuina examinatio nusqm
i una re qñ in alia ab uni z simplici una
tis dissone longe euagat. Hi circuli in scipis
omia ophendunt z suo intimo inclusa cõclu
dunt. Hi sunt illi. iii. ut arbitror. ecclie qui
p moysen p q̃tuoz arce angulos inhabitant
ordinari. Quod diuina sapia secm diuisos
omi contẽplonis modos in quibꝫda inde
mutet atur mirabiliori i quibusdam iocundio.
circulorz duo sede hñt in latere uno. duo rehq
in latere alio. Singli itaq; certis locis depu
tant. quibus ad loci arce electone partes
omis cooperiri. Ibi ii. q̃libet horuoi circuloz
sede hñr debz. quo quisq; in loco pre ceis
mirabiliori seu iocundiori mẽte consideracõi
apparet. Nam ab eo quisq; loco q̃si ampli9
longat ũ contẽplantis admiratõne mtis
excitat ubi i admirantis animo minorem
iocunditate gignat. Accipiũt g̃ sede duo i latere
uno. z duo itidem in latere alio. Hugi a dñr
quomodo ad latꝰ unũ pertinent q̃ fiunt dei
p̃missione. ul̃ quoꝝ eq̃ ad latꝰ aliud p̃tinẽ
dicant. q̃ fiũt dei opac̃one. Pertinent itaq;
in p̃missionis latere circli placentie z circuli
scie. Similr̃ in latere diuine opac̃onis. circulus
p̃destinatois z circuli dispõnis. nec aut̃ scire.
qm recte. qm ordinate ecclie qui dñi scie ul̃
plde. illis maxime plident. que fiunt dei p
missione. Cogita g̃ si potes q̃nta admiratõ
ne dignũ sit. qd̃ hec omia potuit plare ab
ecno. quoz est tam innũa multitudo z
tam mlteplex uarietas. Hz h ei placentia cui
sic in ecclie mirabili. mirabilioi cui apparet
ni rebz malis q̃m bonis. Que eni mala sunt
quia iniuste fiunt. sola unqq ei scia ni fieri p
missione. nũqm autem ei opac̃one. Cogi
ta g̃ si potes q̃nta admiratõne dignũ sit.
qd̃ illa z place potuit. q̃ aliene uoluntatis
ticuit. z uoluntati quidẽ q̃ nudũ fieret
z q̃m nunqm factum erat. uoluntatẽ eni
malã nunqm facit. q̃muis eã ee permittat.
Certe mihi nusquam ei ipm posse ab ecno
place. q̃ ab ipo erant facienda. q̃mus sit
tã mira. z pene infinita q̃m ei que possunt
sub potestate aliena. z uoluntate oriri.
Quod aut̃ de ei scia dictum sit. q̃m omiũ
q̃ sunt q̃litatẽ. modu. ordinẽ. locũ. z nũ-

sub uno simplicis uisionis radio cōprehendē scīm⁹
sub⁹ uere miranda. o uere stupenda. Si aut̄ queris
ū mirabilior nr̄e considacōni appareat. q̄ uere ūq
est mirabilis quis eā nō uideat mirabiliorē uideri
in rebꝫ occultis q̄m in rebꝫ manifestis. Ne queso
c̄ occulta hominū secreta uidelꝫ cogitacōnū affec
cōnū uoluntatū z uarietatū indesinenter aspice
z quēlibet cordis motū. an diuine scīe conspectui
nō posse latere. Quociens uero bonas hominū
cogitationes z uoluntates attendit. q̄d p̄ his om
nibꝫ i cordiū archano aliud aspicit. q̄m q̄d ubiq̄
ipē met reposuit. Bonos siquidē cordiū motꝰ q̄l
libet absq; contradictione. ne ipē operē. ipis q; coop
ar̄. Illud uero p̄ omnibꝫ mir̄. q̄d mich omnīū ignora
re ualeat. cor. etiā q̄ cordibꝫ humanis ipe non i
spirat. Hec est illa ui diuine scīe p̄spicacia. nr̄e sum
ma z singularis admiracō. q̄d mich ei⁹ omnino latere
possit. in cordiū malor. cā plinda z cā tenebrosa.
abyssō. Ecce cur prudentie z scīe circūspectio
nis tarē secretū accipiūt. ū uti apta ro procur. nr̄e
considacōni mirabiliores occurrunt. Cetos aut̄ predes
tinacōnis uidelꝫ z dispōnis diuine oculos tar̄ aliud
hr̄e debet. z cur hoc sit multa ut arbitror expō
ne non indiget. ut eā tacēam⁹ eos in hr̄e pre
apparere mirabiliores. quis eos neget in his que
elector. salutē multant. q̄ sola ad hoc tar̄ spectāt.
apparere ioamdiores. Diuine siquidē predestinacōis
z dispōis uenem in saluandor. repacōne. p̄mocōe
cōglificacōne q̄m in malor. iusta reprobacione. de
lectōne. dampnacōne. cari⁹ amplectim⁹. ioundi⁹
ueniam⁹. arcteq⁹ diligim⁹. honorificentiq⁹ magnifi
cam⁹. In tantū eā predestinacō specialit̄ z ipe ad hoc
tar̄ p̄mere uidet. ut pene de sola predestinacōne
ad uita dia soleat. z ad aliam p̄tem ū ū abusiue
z impie ref̄at. Diuina ū disp̄o q̄m⁹ aduersis
p̄meat. eo q̄d uiq̄m aliquā inordinatū relin
quat. soli tñ elector. salutē omnis ei⁹ ordinatio
mitigat. Ecce iam dyrim⁹ quos in quo tarē cir
culos ordinare debeamus. In q̄ speculatione

Forte diuina p̄scīa ut scīa apparebit mirabi
adhunc hoc animū pulsat in quo quisq;
angulo pom⁹ deberi. Attende ne forte q̄dā supe
minentie singularitate specialit̄ p̄meant. circulꝰ
p̄scīe ad angulū p̄mū. circulꝰ scīe ad angulum
sedm. circulꝰ predestinacōis ad angulū tertiū. circulꝰ
dispōnis ad angulū q̄rtū. Collisionē admittat⁹
z mistiq⁹ p̄mū angulū facē supi⁹ tā dyrim⁹ z
ad malor correptionē. non aut̄ correctionē pa
ciente deum⁹. Si g̃ ad dei p̄scīam respicias. quid
q̄d ipa ampli⁹ minerius inuenies. Quid q̄d reb⁹
bus z aduersarior malor. flagella correptiōis. si eos
a suis malis nunq̄m uelle resipiscē p̄nosc⁹.
Quid ei⁹ q̄l paternitatis ubera adhibet. precep
tis cohibet. minis terret. quos certus malis ad
dictos esse p̄uidet. Si g̃ in diuina p̄scīa quod
ampli⁹ inuenis non inuenis. non ē cur eam
hinc angl⁹ arci⁹ inherere miueris. Ecce supi⁹
monstrū ē occasionē p̄speritatis z p̄sitatis se
cundū anglm facere. z eā ad malor destitu
onē z electōnē manifē p̄mere. Hinc queso
ad diuine scīe considacōnē intelligentie ocu
los reflectē diligenti⁹ obsecro mireris. minime
obstupescē. Dependū ualde quom⁹ mala ho
minū de⁹ indesinenter aspicat. que tñ detestā
tur. z odit. Nunquid q̄d non p̄ dei omnipo
tentia tot z tanta mala cohibē. q̄ omnipotentia
nusquā potest ignorare. q̄ omnipotentis bonitas nusq̄
potest amare. Ad hr̄ admiracōnis cumulum
illud accedit. q̄d malis est bona p̄alta dicunt.
p̄que quodammodo in eis ea mala multiplica
re uidē. q̄ p omnibꝫ z supi⁹ omnia detestat. nā per
bona temporalia ut supi⁹ dictū est mali in sceptis
resoluūtur. z adeo destituūt. Nunquid nam
illa diuine scīe p̄spicacia q̄m mali sine d
mis abutant non considerat. an forte q̄d quo
animo gerant ignorat. z quis hoc dicē audeat.
Attendē g̃ q̄m sit difficile hui⁹ p̄plexionis nodo
luctū digna admiracōne nenari. z inuenies
q̄m iuste hmodi diuine scīe circulꝰ huic an
gulo deberi ut cani⁹ iungi firmi⁹ apeari. In q̄

Certi⁹ tem angul⁹ speculacōne diuina p̄
ui supi⁹ haberi ex destinatō appare
occursione p̄bitatis z p̄spicatis ac iocūdior.
coniungi. z ad bonor consolatōnē z precōm
primere comp̄bat. Hinc nē queso ad hoc an
glm ad oppositū ei anglm respice. z nūc hinc
nūc illū diligēt attende. ut posse dm⁹ rōnē
q̄m quem possis ei⁹ mentem p̄spicacius

penecte. In hoc anglo bonū mūdi hō ꝓfectus fouē
tur. In illo mali mundana adūstrate flagellā
tur. Attende diligenti examina strictius. hunc
dei pietatē illic ei seueritatē pietatē in bonis se
ueritatē in malis. Quē scīum ee putam. qđ illis
n in ꝑsenti parcit. qđ tēpale uitā sine pena ei
sine ñ ꝓmittit. quos eēnis penis addic. Illud aut
qñ ꝓfectum erit. qđ bonos quod qñq; eis expedit
bonis tēpalib; fouere non desistit. qs cū ad ña
tecna bona ꝓordinauit. Vsquequo si potest qle qñ
magnū qñ pūi posset ee. g cuncto quidē istos
illis reiectis ad ecna bona ꝓestinate. et cām
temporalia bona ad usū imo ad utilitatē non
negare. Quid hc consideatōne dulci. quid u
di ꝓestinatōne iocundi inuenire potest. Rec
te g in eo anglo diuina ꝓestinatio ꝑmine
re describi. ut tēpalis ꝑspicas electis ad utilita
tē famulate. Recte aut ille circul' ficā illic
sedem tenet. ut quanto clarior. tanto nimis
iocundior appareat. In q̄ rotū stellone solear
et ut ad q̄rtū diuina dispositio iocun
XVIII tandem anglm dies appareat.
uenia. illū longe sup ee expolui. ubi
adustas ex adusto occrens ꝓbitatē exercet
nā ipe uri ubi dēm est a bonoz cōtectōnem
pauet. Nam quia bom quidē hanc si non
macula pertulerit. et semp quātū uis ꝑfti quo
crescendo ꝓficere possit. inuenit. hīt ex hoc
anglo un purgent. hīt pariē et ut exerceant.
hinc anglo circoz nōz ultim' familiari' p
fidet. quia aliās quo sedem singlarē accipiat
n hīt. Hinc rūn si hinc anglm cū ei opposito
anglo confligi. rōnē qua q̄rim' causa inueni
ri. In illo mali ꝓsperant in isto bom flagella
ri. Ibi mali ex bonis q̄ accipiūt. g dni am
pli' respexit. unū i ei amore acri ignescere
debuerūt. Hinc e cōis in bonis disponente
deo id agi. ut nū in eis extinguend' uideba
t inde in eis amoris ardoz acri' inflamet.
Quanto enī mundi malis acbius urgent quāto
g uiolēti flagell' arcūt. tanto ad dei amo
rem uehemēti' accendunt. Mirare obsecro
mirare et uehemēter obstupesce. ut' qñ amoz
dei in malis deficiat. ex būficio. ut' qñ in bonis
diuina dilectio crescat ex flagello. Absq; dubio
pl' in laurencio amoz dei conualuit ex incendio.
qm in nerone ex impio. Imo laurencio in
cendit ꝓ incendiū in nerone penit' defecit
ꝓ concessa potestate sp̄iūs. et qđ adhc est tanto.
et multo mirabili' plus fortasse i martire amo
ris flamam conualuit ex tā acerba pena. qm
pocius ex q̄libet et quicalibet cpali gla. Vnde
q̄so tale consiliū. tā mirandū arripiam. Videas
q̄modo ille summ' artifex pigram sue arti sse
dit. qui in electis suis concreta ex contrist gra
mit fouet. ac nutrit. Iuuat xp̄m angulū
adhuc et cū aliis differre et diuine dispōnis
ordinē ex eoz comptōe cōmendare. In pri
mo anglo ut dēm est mali punit nec p
gant. in isto bom flagellant et corrigunt.
Qđ q̄so est qđ eadem culpas eadem flagella
in his corrigunt. In illis penit corrigē non
possint. Imo similis ꝓ omnia corruptele ru
bigine pena pene temporis flamma i electis
ad plenū excoqt. qm i reprobis tot tormēto
rum acerbitas. et illud gehenne crudele in
cendiū in eōrū ecquocqre in sustinet. Cur q̄so
dissimilē effectū hī non dissimilē cā. ut quod di
uine dispensatōis rō. cū sit utrobiq; una
in reprobis appareat multoz qm pia. in electis
uero pia pocul qm seuia. Ecce conatuū iam
q̄rtū hunc de quo loq̄r anglm primo cū isto.
ut cū primo. ecio cū loco cōpec cū ecio. In tuo
tuz anglo bom būficiū ad consolatōnē acci
pimus. in nūl. de quo et nū agim' flagellis fa
tigari. se sencium. In illo fouent. in isto ex
cent. In illo sudant pausant. In isto fouet
pugnant. In illo a rege suo q̄si militarem
donativa p̄cipiūt. In isto pugnando uicto
riam et uincendo ecne recbutōis palmam
adq̄runt. In illo tuz anglo ex accepto diui
no būficio id tēr agit. ut dei sint fidi debi
tores. ut hoc aut anglo ex patiente et sentiat
diuis sine merito id in eis efficat. ut dei sint
si dia fas ē iustis exactores. De reliquo inq̄r
apli' reposita ē in corona iacet qm. r. in ii. d.

ludet. Redderat non dabit. & nullus iudex non
prius sit ut fieret primo tamen prius iuste debu
it sponte prius est est talis mihi grauis langueo.
Cogita & qle sit dñs tu magno qđa qđ studio
excogitare tu multo qđ excercio satage. cum
multo quam arabico quiz in electis placere ut
sint ex reis iusti ex seruis libi. ex miseris
debitoribus mihi dilectes. & regni celestis here
des. Hec est ut arbitror sufficiens rō. cur diui
ne disponis circulis ille aureis singularis pride
at hinc angelo. ut p modicos labor tamen la
bulcuat hominē ad prima ecna. Hoc ē illd
in quo hmi circulis aureis resplendet amplius
mirabilat clarit. Hoc est in quo in quo diuina
dispō in ebulacōne gaudentibz & sibi ī con
cumbentis placentib⁹ appareat globos. eoqz io
cundios. Ex his itaqz q de angelis hinc de lau
dibz arce tā diuinis sicut ut arbitror euidenter
ostendimus. qđ in latere uno circuli placite & scite
appareant mirabiliores. ut qđ in latere alio
circuli predestinatōis pter dispōnis appareant
iocundiores. Qđ contemplis spectaclm semp
Puto qa contrari debeat magna ami
VI ratō. & ingens exultatio.
nosti non erit inuenire cuiusq hmi
circuli debeant hre. ut que in quo latere
debeam ponere. In his siqđē q magis mirāda
sunt. op ē nec minus magna admōne. Illi
aut q iocundiora uidentur. uti utile erit
magna exultacōne. Sit g magna mea adm
rō. sit uehemens mea exultatio. & q̄les exigi di
uinior. opm contemplo. sit utqz magna
sit utqz forma. sint amice volte ī modū uecti
& q sufficē possint ad uectōne tam hominis.
faciam g de utqz uectē ligneū. ū baculū
harundineū. Debet aut nō de quolibz ligno
fi. & de sechin. ligno undeq forti. & incorrupti
bili ut sint. & p fortitudinē inflexibiles. & p
longitudinē incorruptibiles. Bom sane hui⁹
modi uectes amto. magna letitia & diuina adm
ratio. ingens & plena exultatio. ut aut
forma habeant ad uectis modū. & possint uecti
um explere officiū. sit utqz robusta. sit aut
& utqz die aurata. sicut de robore constancie. di
rigant ad normā iustitie. op aut ambe de auro
sapie. ut sint ambe & p fortitudinē nitide & p
equitatem directe. & p discretōnē splendide. cui
ui p omnem modū placet. in his uectibz hmi dea
ro. qua mutuū in oibz ualet prudens & prouida dis
cretio. Sit g discreta admō nra. ut nichil in dei p
senia. nichil in ipi⁹ sua admonitiōne qđ falsū sit.
Sit nichomin⁹ discreta congratulatio nra ut nichil
in predestinatōne ul dispone diuina uenerem
qđ uanū sit. Sit utqz utqz illam ee mirabilis
sii patrimo fallitatis. Sicut quid & utqz ustarū
ee dulcis. sii condimento uanitatis. Nichil g in di
spōne nichil in ipi⁹ sua mitrem qđ sit falsit. nichil
dei predestinatōne. nichil in ei dispone uenerem.
qđ sit uanū & sapie auro quo debuimus uectes
nros opim. Hmi g uectes circuli aurei in
seruantur. & secm dñicā doctrinā ul precepta
nūqm foris exchant. Semp sit admō tua mi
spectaculū diuine pietie & diuine scie. Sep sit
delectatio tua in contemplatōne predestinatois & dispō
nis diuine. Sep in illi inueniet qđ miteris. sep
in istis reperies mi delectetis. Quid g necte erit
alia p alias q̄rere. & p uana huc illuqz cogitatō
nū euagatōne disarire. Nusqm copiosior ma
teria admirandi. nusqm utilior ei⁹ laudi. Da
ne & in his & in illi inuenies unde miteris & in quo
delectetis. Nam utqz uectis quinus uno late
rum inhereat. neue ei a neue multū se
elongat. In his g semp sit admō tua. in istis
semp sit delectatio tua. Sinc g hmi uectes in
hunc modū inseri semp circulis aureis. & dili
ci precepta te impleste gaudebis. Quod secm
XVII uectibz area modū animus & equi
Nra hinc illuqz tatis uariat modo con
circufert. His uectibz in altra sinistrolie. replis.
his ium admna deponit. Profecto in diuinoru
opm mine eiqz contemplone quito ampli⁹ ad
mirando delectaris. & delectando admiraris.
& tanto libentius inmoraris. tanto diligentius pscru
taris. plenius illuminaris. Quocies ergo ad
mirone tua animus tuus p diuisa fluctuat.
& ad singla delectabiliter afficit. toties archa

tua circumferē. quia contemplo tua dilatat. Si te
admirē tua adtractia z ꝑfundior rapit. z te in
eor̄ inuestigatione delectabiliē suspendit. nimiꝝ
archa tua in altū stringit. quia intelligencia tua sb
tilioꝝ capi. Qñ decrescat seu etiā desiat speciosus ad
mutacō. z admiracionis delectacō. arcta deponit
admira. quia cessat reuelacio diuina. In hunc
itaq; modū secūm q̄ritare z q̄n̄ tare nr̄e admiracō
nis z exultacōis archa nr̄e in gr̄ flectit. nr̄e ad al
ta sublollit. nr̄e admira deponit. quia secūm deside
riū eluamus animi. reuelacio formar. z intelli
gencia mutabilit illuminat. Qđ in omni

XVII Nunc illud rerum mutabiliū contem
placione placeat necne sto diuine sa
pientie iudicet. qm̄ pie considerationi inherere
conueniet ꝑ moysen de circulis z nedum sibi
iungit. ꝑ qm̄ de triplici contēplis gñe mysti
ca descriptione digessit. qđ uti supi monstrū est
de rebz insibilib' sumpt. Quis enī nesciat h' mul
tiplicis machine tam uaria multiphoras z tā multi
pler uarietas q̄ntę confusioni subiaceat. cū
innumera eque eueniant. impio. z impio. bono. z
malo. mūdo z īmūdo. īmolanti uictimas et
sacrificia contēnenti. hic bonū sic z pctor. ut pu
rus rea z ille qui uerū dicebat. Quis quesso est
iste rer̄ ordo. īmo q̄ntā confusio. qđ omnib; omnia
eque eueniūt. qđ bonis bona z mala. qđ malis
mala z bona. pari sorte contingūt. In tēn cū
h' confusionis caligo ipsoꝝ obtutū obnubilat.
ut diu res humanas curare dubitet. ut penit
dissidat. h' nunc utiq; sūm ee ei' negct. ut anti
quas sortunę flamū erigēt. altaria consecrēt.
Certe si sol' bonis sola bona z sol' malis sola ma
la contingere cernerent. id recte. id iuste fi.
nec ipsi negarent. Si ū bonis cū ū mala.
z malis cū ū bona accidissent. in hmōi dispo
nis rone assignanda mult' forsassis laborarēt
Ut ēt sorte diuine ire congruere. nō nisi
multis labentib; ꝓbatos ad prima etna pue
here. Hunc aut cū communis calus cōmuni
ter omia inuoluat. quicū puras in natura di
uinoꝝ iudicioꝝ. ab ipso humana consideratō fluc
tuat. Si etiā etā mozꝝ diuersitate diuina iusti
cia nō ignorat. aut qđ mozib; tā disparib; dis
paria non dispensat. Si deus malos omnū fi
nē ꝑmdat. si eos quosq; ad uitā ꝑordinat.
qđ qđ ē. qđ sapie ceteroꝝq; spiritaliū karismatū
dona reprb z q̄busdam largit ēmit. multosq; electoꝝ
his uitarū diuersis mdiatis. in uitas diu
turere ꝑmittat. Si ū omnī hmōi fluctuatione ꝑdic
tos diuine sapie circulos fidei manu forte ap
hendim'. ad firmū certitudis statū. nos ipos a
qđ erigim'. Si his circulis forte inheream'. si dm
non rm oia scire. omia disponē. īmo omia ab ēr
no z ꝑsalle z ꝑordinasse. firmiter credim'. facile
prudere potim'. quo rm in his omib; sapie sue
piā cōmendat. qđ in tam tenebrosa tante con
fusionis caligine. nich ē qđ aīi pdē z scē eius
conspectū latere ualeat. qđ ꝑosū naciis siue
z dispōis cursū in tanta tot ꝑtractuū silua
mullū umqm̄ aliq̄ offensionis obstaculū q̄ntu
lūcq; spediat. qđ nīc tot mutabilitatis. am
fractus ꝑfectus z pfectus semitas. absq; ullo
euagacionis deuio ad destinatū locū ꝑueniat.

De macia q̄rte contēplis eiq; ꝓuectus.

Quoū differat ul' q̄ntū eminear hoc
contēplis genꝰ primo ul' secundo. capla duo pus

Item quoū differat ut' superemineat sedo;

Quoū differat ut' q̄ntū superemineat tuo;

Quātū ualeat forte inisistere huic contempli.
ul' q̄nodo ad ipam ꝑfectat mens ex mētis con
fidatione z cognitione sui.

Quoū ex speculone sui spiritaliū intelligentia
compat. seu z amissa reparet.

Quoū ex speculone sui accepta intelligentia ad

De sensu triplici p quos discretio omia dilat.
hr̄ consideratio sui.

De sensu intellectuali. q̄ solo possit inuisibilia

De intellectuali specia eiusq; studiosi
superemineria.

De triplici distinctōe uiū. spleclaciois

De subdistinctōne primi gdus huius cōtemplis.

Quomodo in primo h' contēplois gdu mens erte
re se debeat ut' q̄ntū eius exercitatio ualeat.

De signacio eoꝝ q̄ in hoc speculois gdu cōpre

Quod nec illa negligere hmōi ū possimus
detenti. q̄ non ū ex parte comprehendim'.

De subdistinctōne sedi gdus huius contēplois.

Quod quedam similit in secō huī contemplōis gradu sunt. que oprehendi non possunt.

De ꝑma z scda distinctōne huī cōtēplis earūq;

Quod nullo sensu nīo comphendi q̄ differentia-

lem. q̄ ad tām distinctōnem spectant.

Quoīm hoc contēplis genꝰ possit. z .v. gr̄ous dm

di. z que pineant ad ꝑmū gr̄du.

De considacōne eoꝝ q̄ ꝑtinent ad gr̄dū scdm,

De considacōne eoꝝ q̄ ꝑtinent ad .iij. gr̄dum.

De cōsidacōne eoꝝ q̄ ꝑtinent ad q̄rtū gr̄dum.

De considacōne eoꝝ q̄ ꝑtinent ad .v. gradum.

De gracia quarte contēplis eiusq; ꝑfectate.

Postq̄m ea que de arcubꝰ z uectibꝰ dicenda videbant expecta simꝰ. postulat ex positionis ordo ut de q̄rto gr̄e contēplis aliq̄ loqui debeam. Constat nāq; hoc contemplis genꝰ nīi supīam dyam in incorporeis z nīsi bilibꝰ cēnis nr̄e spīalibꝰ angelicis z spīalibꝰ humanis. Digna sane mācia. digna plane coꝝ scīa. hec est enim nobilis illa. imo nobilissima creatura. ad imaginem dei creata. omībꝰ ac auris plata. ad sūmū bonū facta. in ipō z de ipō bonoꝝ omīū creatore beanda. Cetarū omīū ꝑfecto creaturarū scīa. sciam hoc. q̄ll ab imo respicit. z q̄rtū cuiq; excrescat. q̄muis multū se erigat. ad hāc celsitudinis culmen non ꝑtingit. Attende q̄m recte relignet ꝓpriatorū qd erat quid tuī non deauratū. z aureū. totū de auro solo mundo atq; purissimo fēm. Ille uīlet fieri de auro puro z mundo. tu docīs eo in hāc considācōne nr̄a debere intellectu subtili z puro. Quid hic facat fantasmatū corpaliū creatrīc. moderatrīc. repatrīc. imaginacio. R̄ecedat ꝑcul ab hoc negocio tot fantasiarū formatrīc imaginacio. q̄ tot corpaliū formas cotidie nouas creat. antiq̄s rupat. z ꝑtā multiplices uariosq; modos ꝑ arbitrīo disponit. z ordinat. Hūl hic ꝑsit imo multū obsint suoꝝ simulacroꝝ tā copiosa multitudo. Quid te implebam huīc opi ingeris. quid te in hāc contemplōnis officinā cū tanta importunitate inducis. Quid tu in hāc officina quid tē cū pura intelligentia. Hesias opare z auro. nil tē in tali aracticio. Hesias purgare que semp turbas intellectū primū. Aurum tuū mundū est scoria. imo aurū omīno nulla est copia faciendū est ꝓpriatorū uīm de auro mundissimo. non est uī quod offeras. nō est omīno qd agas ad talē in tali negocio. Hic in hoc ope hūs opis opa tua. pauperia z disciplinata. nec hīs aurū nec nīsi nobis aurificū. Quidqd aliud tē quīs aurū qd paras offere non uīum eo opi hīenī. tolle qd auū est z unde Hūl in hoc ope opis hūs capillorū pilus. ꝑ u pellis arietis seu ē quibꝰlibet lignis. Omnis mihi fil duel. z si het seu hīs ahād amplꝰ hīs. aurū cū hīe non potes. nec tē in quo aurifices ad uuel. Pili caprū sordes compiscentiarū ex carnis delectacōne fcade. diligenī inspecte scipī rectare adiuuare possunt cōpuctos i oīone exempla passionis z q̄ nīs pelles arietū ꝑpo sang̃ne rubicare uīnare posse quauis afflictō tribulacōne. pietatis. operacōes. z hūmodi q̄libꝰ arboreis. ꝑ misericordie opa fructifere. a mūdi fil lua abscise. z ad iustīe normā dolate. ꝑfecē prosūt sedulis in administrīde. Sz hoc omīū z hūmodi quoꝝlibet memoria obtare potest pocī q̄m adiuuare animos suspensos in hāc cōtēplis spectā. Cuīo cū corpaliū fantasmatū ꝑfecti obtusū im. tanto ꝑfundi. tanto libertius sup mundanā cēnam occita uīnam. hūnder gr̄am suā. studeatq; purgare intellectū ab omīū inclione fantasmatū. q̄ ampliat ad faciendū sibi ꝓpriatorū. Q̄s nī det in uenire uerū diuciarū. uīe plene erudītis talem denīq; uīm cui nec teste auri copia ū aratis indulta. ad faciendā ꝓpriatorū q̄ opienda est archa. Q̄s ille est qui sciat aurū suū ab omī scoria mundare. q̄ nouit cor suū ab oī fantasia a deo purgare. q̄tū exigit dignitas opis. ul urget auctoritas ꝑceptis. Q̄s ille ē q̄ sciat hūmoi op z ad diffinitū diuino documento modū distendē. z ad ētam mīsurā restīgere. q̄ nouit cor suū inclinatū rerū cogitacōibꝰ imo rebellis. in solo sup mūdanarū spectaculoꝝ uīnutu defige. z q̄tū hāc spectaculis amplitudo exigit intelligentie flue radios circūq; diffunde. Q̄s inq̄m ille q

tantā apd̄ se aurī copiā inuenīat. q̄ tanta mēl
ligentie uiuacitate uigeat. ut sufficienē ec
ad manū hāt uīī ⁊ quom̄ possit ꝑpiacatoriū
sinū in tantā longitudinē extendē. ⁊ī ea lau
tudinē expandē. quo possit tota arcū opīre.
qui eo usq; in celestiū animoꝝ concordiā
ī spīralīū gaudioꝝ armoniam intendat.
ut omnē mūdanā gl̄am. omnē humanā pruden
tiā ⁊ p̄ despectū deorsū pīnat. ⁊ sibi ipi inīī
p̄ oblīuionē abscondat. Optimi mūdatoꝝ au
ri. pīe artifex. ꝑpiacatorij. qui tanta nouit
itentione inhēre celestib; queres. sola q̄
sursū sunt sapē. ut mēb; infimoꝝ omniū
ul' p̄ desidiū respiciat. ul' p̄ cogitacōnē adū
tat. Q̄ cū aut hoc conc̄eplis geni' mira dig
nitatis sue eminentia p̄dicta ⁊a supet.
diligenti' intuentē recti' intelligentē ratio
manifesta latere non sinit. Q̄modo differat
Quis fare ul' q̄ncū emineat hoc cōc̄eplis
quātum mēlis gen̄ p̄mo ul' secundo;
inē p̄mū ⁊ hoc de quo loq̄mur q̄ritur. Distāt si
potest q̄ncū a se distent aur ⁊ ligniū. Hā p̄mū
op' ex ligno. q̄ncū ex auro consicit. ⁊ p̄ma per
p̄mū op' seda p̄ sedm̄ considacōis spēs sig'at.
q̄ncū a se differre putam' spīm ⁊ corp'. Si cīa
a se distant corp' ⁊ corp'. q̄nta erit differa corp
oris ⁊ spīs? Compa si placet solē cum silice ⁊ q̄
sit sumoꝝ ⁊ infimoꝝ corpū differa facile p̄
test aduertere. Longe cū maior credit cui'libet
differa corpis ad q̄mlibet spīm. q̄m possit esse
differa quorlibet ⁊ q̄mlibet dissimiliū corpoꝝ.
Puto qua sedm distanca ēcentar' erit eta
differa scārū. Q̄nta aut differa sit har q̄st hic
ad inuicē constim' spectoriū. salē te admone
at uēusq; instrumentū. Illa sigde imagina
cōm. ista aut intuit rōm. Hz q̄ncū intuēē pu
tam' inē imaginacōm ⁊ rōnē. ū q̄ncū est
inē dominā ⁊ ancillā. ⁊ inē mdicā ⁊ igno
minīolam. erudītā ⁊ fatuā? Vidisti q̄nt
h̄ conc̄eplis geni' supemineat p̄mo attende.
⁊ nūc q̄ncū differat a sec̄o. Compa ad inuicē
figam aureoꝝ. Cogita q̄d sit inē arce deaura
tionē ⁊ ꝑpiacatoriū aureū. op' indecet sedm
⁊ q̄ncū. Attende tm̄ q̄ nēusq; sinū ⁊ locū. Ec
illd q̄dē adhereat. istud aut supponē ligno. hz
⁊ illd fingit ab imo. istud ū iacet in sumo. Ec
q̄d uitq; op' ex auro consicit. Hā ⁊ in uitq; har
spectatoriū rez existentiū rō q̄nt. hz ī illa rōne
rez inuisibiliū. in ista ēcentariū inuisibilium
dignitatē aut occlta rimam'. aut ꝑpalatam
miram'. Ibi g̈ ligna q̄dam uelut aurū fulgore
omnia. ū uerū cām modū. positionē cū rōnis as
signatione discutim'. Hz artificiale illd ꝑpiacato
riū nīi op' recte q̄dē ligniū omnib; superet. q̄a
calcatus undiq; corpaliū fantasmatū occlib;
sublimis h; mueligracōis libramine animā
ad sūma leuat. ⁊ cū eoīī admiracōne suspēdit.
Ibi quidē arce nīe deauracō. paulatī fingit ab
imo. ⁊ dū sensū ad alcora p̄sicit. q̄nq; arce nīe
sūmitatē apphendit. Hic minīe sic ex rez inuisi
biliū cognicione. ex uanitatis mutabilitatisq;
considacōne cogit' anim' ea ipa q̄ mīnī mirat'
fugē. ⁊ de q̄dam q̄ in mense fluctuacōis dilu
uio. in aīa uere libertatis effugē. cui est priui
lū plene euasisse. infiora omīa p̄ despectum
calcare. ⁊ī sūmis ⁊ ueris bonis p̄ desidiū req̄
esse. michi ueri. michi recti. ubiq; ⁊ abq; ulla
dubitacōne mūdanoꝝ mutabilitas q̄nto di
ligenti' conspicit. tanto meli' tanto mīn fedī'
⁊ p̄ fortitudiem fugienda. ⁊ p̄ despectū calcanda
cognoscit. Q̄mus enīm in ipis sit minimen
ex diuina dispōe miranda. sit' cū eaī ipi ⁊ p̄
sūm mutabilitate contēpnenda. ⁊ p̄ uīa uni
tate fugienda. Quid est q̄d ꝑpiacatoriū ne lig
nis imediate iugat. deauratois intēpone se
mouet. ū q̄d ex mutabiliū cognicōne ⁊ mu
tabilitatis contēplone ab eoꝝ amore repelli
mur. Attendat g̈ unusq; nrm ⁊ h;moi ꝑpiaca
toriū ⁊ quid rideat ad sepīm. Ecce ꝑpiacato
riū nrm unus supemineat. ī sūmis iacet. Sup
emineat ut p̄sideat. iacet ut ꝑiscat. Attende
g̈ ⁊ tu ad coꝝ altū. fige ī sūmis desidiū tuū. ⁊
inuenīsti tā locandū quīn tuq; illi reclinatorii.
Possim' ēn adhuc hēē q̄n differat ul' sup
differam har con eminear secundo; III
trēplonū. ꝑpam ⁊ spectalē ostendere. si in eīr

ſigam uelim⁹ diligēt⁹ intendē. Oportuit n. ꝑticā
cōnū ut pce arce opm̄ in nich hīe ſpūſtitudinis.
deauīo ⁊ uilitatis pene uno penit⁹ nich uidē
hīe. ⁊ dicam ⁊ſtitudīs ⁊ ſoliditatis. Quid cū de
aurōne recti appellem cū cūctā ſenſus exōtis
illuſione? Illo ſiquid⁹ aū deauīo ſinꝑducāt. totū
aureū ee uiſin exōn mentit. Sic nimi⁹ ſic ſcīa
tua q̄ inflat q̄ūdam alta ſapīe q̄dē alta ſapien
cūm ⁊ carnalīe deſipientiū oculos magis illudit
q̄m illuminat. Quo enī ē ſcīa exōtis ⁊ forte re
adūnet ad ſcīam inōtis? Nichn ſapīa tua.
ſtultitia eſt apd dm. Quid ē preſt cētā omīa ſuſ
ce ⁊ terīm neſcire creatōē q̄ cūū ignorare? Ob
cūm glāris mūdi philoſophie. In glām oportet ū
in re ⁊ in dño glāre. Preeto ſi hec tua ſapīa inſpi
ꝛ doctrina indocta te ad cognōnē tui ⁊ ꝛ notia
am dei ꝓduceret. te non cū cumudū q̄m cumud
redderet. In ſapīa recte. ſi ſapis uere. noli altū ſape
⁊ time. Quid h̄es q̄d non accepiſti? Glām oportu
it in illo aut̄ q̄ accepiſti. ⁊ gliſiare illū a quo
accepiſti. Q̄d aut̄ gl̄iaris q̄ſi non acceps? In uo
luero in q̄ glām non ero inſipiens. ūitatem
enī dicā. Vides certe q̄d nomī h̄eo ex re. philo
ſoph⁹ dicor amator ſapīe. eo q̄d dyla in ſapīe ſo
ror mea eſt. ⁊ ꝓdentiā uocauī amicā meam.
falleris falleris philoſophe iſtes cūm decapit te.
⁊ concupiſcētiā ſubiicet cor tuū. Hec ſapīa q̄m
putas. ſapīam nominas. ſtultitia ē apud dm.
Quis g⁹ in q̄ſ ei locus eſt. ūi arca ſapīe ul⁹ q̄d
tale op⁹ talis eguit deauratōē. In ſuꝑficie teſ
lucet. In nich ſolutū h̄t curui talis ope locum
aliq̄ē tenet. Audi g⁹ ſi placet. q̄d placet ī ope
uro. ul⁹ q̄d nobis diſpliceat in ope tuo. Archa
tua ū h̄t opm̄. neſcis facē ꝓpiatoriū. In ſola
contēctus deauratōne. gl̄iaris de opis cēſtima
cōne. facis ⁊ neſcis op⁹ contumeliē. dignum
ſane omīū irriſione. eo q̄d cepiſ edificare ⁊ ū
proueris cōſtimare. Frulre ⁊ inſipiens neſcis
an diſſimulas q̄a uis q̄d opm̄ ū h̄t. uxta di
ūnū ꝓceptū facili occaſione frāgi oportet.
Dignū ſane uis q̄d frangi debeat. eo q̄d ſēp
⁊ūq̄ ſcīdis omīb⁹ pateat. Emundas īmūde
philoſophe q̄d de foris ē uaſis tui. int⁹ aut̄
plenū eſt omī ſpurticia. ⁊ ſola cōtens fama. nul
lū ſtudium exhes in emundanda conſcīa. Area
tua exīs ſplendet. int⁹ ſordet. ut pce q̄ opm̄
ū h̄t. Captator fame. negligētor conſcīe. nūq̄d
nam ū attendis q̄a hec oportuit facē. ⁊ illa ū
omittere? Luceat archa tua exīus. luceat
mich⁹ int⁹. Exīus luceat ꝓ illo. Sic lu
ceat lux uīa cora hoīb⁹. ut gliſificent patrem
uīm qui in celis eſt. Int⁹ aut̄ mich⁹ lu
ceat ꝓ illo. plariſcē ecce mūda p⁹ q̄d int⁹ eſt
calicis ⁊ p alpidis. ⁊ fiat ⁊id q̄d de foris ē mūdū.
Op⁹ g⁹ h̄t archa uīa deauratōne. ⁊ non oportet
eam ſola deauratōe contēct ee. nā ſine pcō
non ꝓt inctuā mundiciam conſiuare. Stude
g⁹ inſta diuinū deamentū facē ꝓpiatoriū.
⁊ q̄le ſapīe arcā decet accepit operīm. Philo
ſophe īmūde ſtuus h̄te ſapīe arcā. mich ſecus
mūdā. ſi conſeruare cupis cordis mūdiciā.
aſcende adhūc. nūl. contēplis g⁹ū. qui deſig
natur ꝓ arce ꝓpiatoriū. Supi⁹ iā dictum⁹ q̄d
h illa eſt ſpecō que h̄et de ſbſtancia mundi
bilibz. hūanis uidelz ſen ⁊ angelicis ſpūalibz.
ꝓmū g⁹ eſt ū h̄e conſideōe ut recedas ad te
ipm. intres ad cor tuū. diſcas eſtimare ſpīa
tuū. Diſcere q̄d fis. q̄d fueris. q̄d ee debueris.
q̄d ee poſſis. Q̄d fueris ꝓ naīam. quid ū fis
ꝓ culpam. q̄d ee debueris ꝓ indulgām. quid
adh ee poſſis ꝓ grām. Diſce g⁹ ex tuo ſpu
cognoſcere q̄d deleas de aliis ſpūalibz eſtima
re. Hec porta. hec ſcala. hec mitē. iſte aſcen
ſus. h̄e mitūr ad ima. h̄e elevatiō ad ſū
ma. Hec uia ad h⁹ ſpecōnis faſtigiū. hoc
fabricandi ꝓpiatoriū artificiū. Hec ars alta
q̄ dubio per cūm cordis mūdicia recuperat
recuperata ſeruat. Vides certe cūm recte hoc
epus arce opm̄ dīs. ꝓ q̄d int⁹ mich⁹ mū
dicia mundū? Vtiq̄ ſi archa tua cū deaura
tōe ſua talis opō. h⁹modi ꝓpiatorio ſubla
ceret. ſi tua philoſophia tali philoſophie
ſubſterner. utiq̄ nobis ⁊ ipſa placeret. Sz
nouunt ea uri meli⁹ nri theologi. quam
mūdi philoſophi. Vtiq̄ audi quid nob
in nro ope placeat. ul⁹ quid ⁊ ī arce nre.

decauōne uiste debere placeat. dicet. primo qd
ligno suppon̄. secdo qd ꝑpicatorio subponatur
tcio q̄ uicp̄ inēponē. ligno suppon̄ ut emme
ar & concupiscentiā oculor̄ ꝯ abscondat. & sit tibi
in uelam̄ oculor̄ tuor̄ ne forte apiant oculi tui
& uideant uanitatē. ꝑpicatorio subponē. ut
& alia auferat. ut inflexū sceā supiora subser
uiat. & nisi oclm multo exactio ad alciora ꝑ
pienda exactiat. ꝑpicatorio. & ligno inēponit.
ut ab immisce diuidat. & animū hūanū ab
feriora amore suspendat. ne forte de sublimib⁹
decidē & de loco uoluptatis ad ꝑa concupiscētia
abscēdus & illecē ꝑ concupiscentias suas eat. &
fiat uag⁹ & ꝓfug⁹ sup̄ tēā. Quod differat uel

IIII Compaum⁹ quātum supemineat tercio.
Nam q̄tū cōtēplis gd̄ū cū ꝓmo & secdo
conferat adhē si placet & cū tcio. Sz hoc forte
melī facim⁹. si in uicinā figam⁹ intendimus.
Intendens ita in alterū figam. aureū inde
ꝑpicatorū. aureāq̄ coronā. multiplicē comm
muemo differam. Dico illd qd corona ligno
affigit. nam cū cōtēplois gd̄us ut supi⁹
monstrū est. imaginacōni init. Circa hanc
de quo modo loq̄mur. oīē imaginacōnē siue in
uestigacōnis altitudine calcare contendit.
unū ꝑpē similitudis expositōnē ꝑpicatorium
nūm nec ligno adhere nec ligno affigi debu
it. Transeo & illd qd corona stans in altū sin
git. ꝑpicatorū ū iacens in magnā se cūq̄
amplitudinē expandit. eo qd in ei cōtēplois
dulci suauitate & suam dulcedine animā
sibi magne securitatis locū & mirande tūs
quillitatis secretū primo inueniat. & tam
insolita mentiq̄ iocundas cordis desi
dū ad dēcē colligat. & ad pacē cōponat. Sz
uicisq̄ magnitudinē attendo & eor⁹ cui⁹ pte
dissiam sine diligēti considacōne non
tuseo. Ecce enī qd negare non ualeo. mihi
dissimile ꝙlitate macie. Sz mihi ē ꝑ omem
mod⁹. qd ab immisce distant ī macie quātate.
Verūq̄ ex anno formac. ita uicisq̄ ī tēcia
cōne usat. Sz ꝑ exiguū ualde est illd tamen
tū anni uni corona ꝓdeat. si ad ꝑpicatorū
magnitudinē cōparet. Denicq̄ ꝙ minima eti
magna diligentia tā ī longitudīe qm̄ ī latitu
dine diuino magistio dissimil̄. De illi⁹ aut̄ mag
nitudine omino tacet. si ulla ei mensura ded
bit. Ac si diuin⁹ sermo de corone fabricatione ea
cte innuat. ita qui potest capere capiat. & int
q̄sq̄ quātū pt̄ facē faciat. Puto ita si ei⁹ altitudo
ul⁹ usq̄ ad dimidiū cubitū se extendē posset.
qd diuin⁹ sermo hoc omino tacere nō pteret. Sz
nouit dns figuratū suū. & ei⁹ qui docet hoiem
sciam omino latere nō possunt. quātā adhē hoc
ope paupertas hūana animi copiā sustinear. &
quoniā ea in ꝙ cōtēplois specia sensus sui ca
pacitas angustet. Quia eni⁹ nō eo loci sapiē animo
abundet. ut ad ea q̄ intelligenda sūt omi instrumē
to careat. ul⁹ si habet habeat. Ne ei⁹ homo inue
niet instrūtū. ad cōphendenda ea pacē q̄ excuper
omem sensū. Quod ei⁹ sensu cōprehendat qd oculus
non uidit. nec auris audiuit. nec in cor hoīs
ascendit. Nam cū paulus ul⁹ paulo similis
eleuat sup̄ se ipm. rapit⁹ usq̄ ad tertiū celū. pro
fecto archana illa que nō licet hoī loq̄. nō inue
stigat ꝑ spm̄ ꝑpm̄. Sz revelat ei de ꝑ spm̄ suū.
Sz quicqd tanta hē mod⁹ ꝑ quātā intis excessū
hūana intelligentia attingit. ꝙ tūc consida
cōis speca ꝓmima exiguitas siue angustia
minime capit. Denicq̄ ad aliud nō aut ad hoc
cōtēplois genus ꝑtinet. q̄cqd hūana experientia
ꝑ mentis excessū tapā inuet. Quod g̃ mi
ti mentē hūanā sciē siue exiguitas angustat.
in ea possimū cōsidacōe ū ad ea q̄ intelli
genda sūt magna sensus inopia laborat. Quicqd
eni⁹ de rer̄ intisibiū cognicōe ul⁹ racinando
colligit. ul⁹ p rer̄ insibiū similitudinē inue
nit. īuitatis compacōne pene nichil capre
hendit. Vnū est qd corone nulla insima plebis q̄
in ꝑpicatorii descp̄cōe tam diligēs exprimit.
Puto ita ex hys patent⁹ dare intelligi ē hē ad
hē ope tanta sūt inopia animi. Quātū ualeat

V in anī forte insistē hinc cōtēplōi ul⁹
quis sapiē quoniā adipiam pficiat meus
animo abundare debet ex mixta cōsidacōe & cognicōe
iuncta uires suas huic q̄tē contēplōi assimi
& in ꝑpicatorio fabricando forte desudare. pla
cet enī mihi ꝑ omē mod⁹ hūmodi op⁹ & offert

in id opis sponte sua omis ulcus non dicā qm̄ sal̄ est. ꝫ pene semp plām̄ necē est. Hūqm̄ an ni copa illi dēe ꝓdr. qui huic opi forte insiste rit. Si rōnem q̄rit. rōnē accipe. Cū-ꝫ in opis spualib; theoris insistē. ꝫ ꝓ tpe cui considatiōnē ispiuī contemplōnē assumpē. ꝫ in hē mō exspi tualib; spualia compare incipis. ac tu prē spūa lis ēe. Immo absq dubio in hē contemplōe ꝓfi cis. qđ in ꝓcedēti incipis ēe videbꝫ spualib; ꝫ satis nosti q̄a spūalis diiudicat oīa. ꝫ hec q̄l ens sūa. quīta ue auri h̄s copia. posse diiudire omīa. Vis adhē tibi apēt ostendi. uīi ē cōpare posse hanc copiā auri. Hūqđ nā mens excidit qđ regnū dei int̄ nos sit. Ecce ī̄cps int̄ nos ē regnū celoꝝ. ꝫ nūqđ similē int̄ nos ē q̄ auro. Quid inqm̄. Si cuīe oblīt̄ es q̄a similē ē regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro. Ecce uīi ē copia auri copiose habūdet. ad manū h̄s. ecce re si placet. Cūi modo uade uende q̄ h̄s. ꝫ eme agr̄ istū ꝫ q̄re thesaur̄ abscondit̄. Quecūq in mundo concupisti. q̄cūq in mundo amit tere meruisti. impende libēt̄ ꝓ libertate cordis. Empto aut̄ agro. Gode in altū exultans ui mis fic̄ q̄ effodiūt thesaur̄. gaudetq uehe mēt̄ cū inuenīnt sepulchr̄. Querere aut̄ oportet thesaur̄ h̄c in ꝓfundo. q̄a sapīa ch̄ri de celo. ꝫ me miser̄ unde mihi aur̄. in deū rationem coronā ꝓpiatoriū. Argent̄ ꝫ aur̄ non est mī. ꝫ mī ul̄ q̄modo posse h̄ fi; quārte queso aur̄ in comp̄. fodere non ualeo. mendicare erubesco. Quid facā. vadā ad patr̄ meū prem̄ misericor̄. a quo oē datū optimū ꝫ oīe donū ꝓfectū. eo qđ sit diues in oīes. q̄ dat omib; affluēt̄ ꝫ non imperat. Effundo itaq in conspectu ei⁹ oīonē meā. ꝫ paupertatem meam aīi ipīn pnūcio. ꝫ aur̄i inopiā ꝫ dicā ei. Dñe tu scis insipientiā meā. ꝫ fatuā mea tanqm̄ nudum aīi te. Da mī intellectū dñe ꝫ aurū habeo. ꝫ diues sū. Custodi animā me ā qm̄ infirmi sū. ꝫ q̄le concupisco habeo ꝓ ꝓpiatoriū. Quota illi copia auri exciat. q̄ in ueritate psallē potuit. Sup oīs docentes me intellexi. Sup senes intellexi q̄a mandata tua q̄siui. Q̄le ꝓpiatoriū hēbat. qui coram dño fiducialit̄ psallebat. Erexisti me a conuentu malignantiū. a multitudīe operantiū iniq̄tatē. Sero quid uerūm tandē aliq̄ sibi paruī fecerat ꝓpiatoriū. q̄ pauā ꝓstrauit nichī m̄ conscī sit. Sine enī ingenti consilio cōscīe siue arcā nō noscꝫ. ꝫ si non aureo ꝓpiatorio cordis archana munda seruare nō possꝫ. Ꝫ eo adhē tempe. qū ꝓcedē ē ecclīam dei. puro q̄a ꝓpiatorio careret. Ꝫ reputatū ē ei ad indulgentiā eo qđ nesciā hoc facēt. ꝫ aurū nō habaret. uīi ꝫ ꝓpiatoriū facēt. Denicq quāmodo ꝓpiatoriū facere potuit. qū apīs oculis nichī uidebat. Ꝫ ꝓqm̄ recepit lumē oculoꝝ suoꝝ. facīe ē uīi uidens pauperiē suā. ꝫ de reliquo curā sui curiosius agens reuīsus ē in semet ipm̄. ꝫ experimento didicit. qm̄ absq dubio int̄ nos sit regnū celoꝝ. Inuento namq thesauro abscondito in agro. dicit̄ ꝫ uade. ꝫ ꝑs nichī cepit possidē sibam multā nimis. sup mi lia aur̄ ꝫ argenti. Denicq audi gl̄iantem non ēt̄ de auro. qm̄ de thesauro. hīs aut̄ aut thesauri istī in uasis fictilib;. Quīti diuicias. Quere nichīl ētm̄. Nūqđ nam nō erat uir ille ditissim⁹ int̄ oīes orientales qui sapīam loqbat int̄ ꝓfectos. Ꝫ qđ de illo dictum sit⁹ qui non sero ꝺ̄e fiant paul⁹. ꝫ adhūc inter etates ꝓpiatoriū sibi fecerat. ꝓ quod ꝫ cordis sui mūdiciā seruaret. uīi ꝫ dicebat. Neq enī replēbit me cor meū in oīb; uitā mea. Denicq si ꝫ tu cupis implere dñi ēt̄ preceptū oīb; custodia seruā cor tuū. ac q̄le a te dñs exigit cepisti face ꝓpiatoriū. Dicte ul̄ exemplo quid facere expediat. Audi dauid q̄modo ꝫ se ipīn in exēplū ꝓponat. Meditatꝰ sū in nocte cū corde meo. ꝫ exercitabar ꝫ scopebā spīm meū. meditabat⁹ ille cū corde suo. meditare ꝫ tu cū corde tuo. Scopebat ille spīm suū. Exerce agrū istū attente remcuīm. Absq dubio insistens. hunc exercitio inueni es thesaur̄ istū abscondit̄ in agro. Cui hoc exercitii spūalis intelligentia cō exercitio prauī seu ꝫ annosa reparatur. crescat auri copia multiplicat⁹ scientia. aug

mentat lapia. Et hoc exercio cordis oculi mundat. ingenii acuit. intelligencia dilatat. Nichil recte estimat q̃ semp̃m ignorat. Nescit q̃m sub pedibz suis omnis mundana gl̃a iaceat. q̃ condicionis sue dignitatẽ non pensat. Nescit omnino. Nescit q̃d teut̃ anglice. q̃d de spũ diuino sentire debeat. q̃ sp̃m suũ p̃ius nõ cogitat. Si mundũ idonẽ es intre ad te ipm̃. quoñ ad ulla mandata idonẽ eris. q̃ sunt intr̃. ul' sup̃ temet ipm̃. Si nec dũ dignus es intre in tabernaculũ p̃mũ qđ stante plumas ingredi in tabernaculũ sed. hoc ẽ in sũ sozy. Si mundũ mouere poteris gressus alas ut cũ deo tuo ul' saltẽ cũ meditacõe ascendas in mõtẽ excelsũ qua plumꝑ tõne paras uolare in celũ. Prius redi ad te. quã rimari plumas que sunt sup̃ te. p̃ius sol ozon sua continua irradiat. quã ad alcoza conscendat. Hinc ẽ p salomonẽ dr. Oritur sol et occidit et ad locũ suũ reuertit. Ibiq renascens gyrat p meridiẽ et flectitur ad aq̃lonẽ. Ergo sol ad locũ suũ reuertit. ut ibi renascat. Indeq renascens paulatim se ad alcoza eleuat. ut p̃modũ celi uertice tangat. Oritur ingt sol et occidit. et ad locũ suũ reuertit. Sol oriens cũ uirtutis intelligencia cordi inspirat. ideq sol occidit intelligẽcie. radi subtrahit. Et p̃ occasũ sol ad locũ suũ reuertit. ut rõm renascatur. Solus hic modi loc ipe est animꝰ. Et ipe enim animo intelligẽcia nascat. cũ a diuina gr̃a uisitat. Qđ ẽ est solem ad locũ suũ redire. ũ mens incuriũ ad sui cõsideracõnẽ reflectẽ. Post occasũ ẽ sol ad locũ suũ reuertit. qđ per subtraccõnẽ gr̃e ad defect sui cognicõnẽ mẽtis ocl's reddat. p hoc enim qđ diuina gr̃a se ad tempꝰ subtrahit. cognit ho cognoscere quã mali sit. et quã p se nichil possit. Et p̃ loci sui reflexionẽ rõm renascat. qđ p consideracõnem ipe infirmitatis amissa intelligencia reparat.

VII

In loco aũ. Quomodo ex spectacõne accepta intellectus sol renascẽs. Intelligencia ad omnia dilatatur. Paulatim ad alcoza conscendit. qđ p sui cognicõnẽ et celestiũ contẽplacõnẽ assimilẽ. Et cũ ad summũ usq̃ ponit ibi libẽr inmorat. qđ mira illic sup̃ celestiũ spectaculoꝝ uocabula reperiat. Studiose uag in eo locoꝝ moras inuitat. ũ cursũ suũ in circulum flectit. Capite uero gyrat p meridiem neq eo desidio staut. imo flectit ad aq̃lonem. Jocunda sane ad modũ plaga meridiana a numerate lucis. et ignoze diei. eo qđ dulce sit uidere et delectabile aspectu contẽplari beatoꝝ spũs ordines hylarescentes in claritate et caritate dei. Nichil p̃ dubio tale hẽt aq̃lonaris. illa plaga ꝑpetuis tenebris addicta. et phempni frigore dampnata. eo qđ talibz in regionibz digne cruciẽt reproborum corda. et p̃ malicã frigida. et p̃ ignoranciã cecca. Non g̃ illuc usq̃ pauciꝰ. hi tñ flectit. nã ullo desidio penitus ad tam inamabilẽ regionẽ uertit. flectit cũ ut q̃ illic sint. qui a longe p̃spiciat. et que mala qua cautela uitare debeat agnoscat. In oriente accipiũ cognicõnẽ meꝝ mitiꝝ. discreccõnẽ uerꝝ et uitioꝝ. in meridie contẽplam. p̃mia mitiũ bonoꝝ. gaudia ciuiũ supnoꝝ. archana diuinoꝝ secretoꝝ. ut septemtrione cognoscam rebellionẽs mitiꝝ. malorꝝ. finem malignoꝝ spiũ. et hominũ reproboꝝ. Vides quãm ualeat hõi plena cognicio sui. Et hẽ siqđẽ p̃fuit ad cognicõnẽ omniũ celestium. terrestrium et infernoꝝ.

De sensu tpli q̃ quos

VIII

Si g̃ capit uolare ascendere gradatim.

Usq̃ ad sed. seu etã usq̃ ad etiã celũ. stet et custos p̃ mũ. Ipe siqđ omnia scrutator et p̃funda dei. scrutare p̃ius p̃funda spũs sui. p̃funda siqđẽ imo et p̃ũ est cor hominis et insecutabile. Insecutabile sane ũ ei forte q̃ spũalis est. Spũalis enim diudicat omnia et ipe a nemine iudicat. eo qđ soli spũi dei digni inuenti sint. q̃ iudicant ea q̃ dñi et mundi sua est in p̃fundo. In hoc sane p̃fundo inuenies mira stupenda et admiracõne digna. Ibi inuenire licet. abyssum quendã ozẽ. lacũ quidẽ et aplitudinem et aliam quãdã plenitudinẽ orbis terr. Ibi sita q̃dã cathedra suũ hẽt celũ. ũ unũ cui sedin p̃ mũ. et cui p̃ mũ et sedin. Et ut hoc tripliciter celũ cognita possimus distincõne discernere. p̃mũ dicat imaginale. sedin ẽ rõnale. tertiũ intellectuale. Tenet ita imaginatio inter p̃mum celi. et sedem. intelligencia ũ inter eos. Et horꝝ quidem p̃mũ et eoꝝ comparacõne grossius quam aer corpulentius et uno quodam palpabile aer corpeus. eo qđ sit uaporũ. aer fantasticus. p̃ se cernens et cetera retinens formas et similitudines rerum corpaliũ. Rehq

ū duo hmōi compōne ad mod' lubrica ⁊ olīne
mcorpōea. ⁊ ab ei' ēssitudine mltū longinqua.
Hic lane celū hoc exēt. qđ nos dīus firmament'
absq; ulla dubitacōne constat ēe uisibile. atq;
corporeū. ⁊ ipm quidē p̄mū ⁊ olum uisibiū.
Qđ aūt est dra adhoc uisibile celū. hoc ē sens'
corpeus. ab ills medijs fantasticū. ⁊ imaginari
il celū. Jam sic hoc uisibile celū omiū q̄ dra
gignit. atq; nutrit multitudinē sui' siue mag
nitudine cōplēdit. sic omiū q̄ sens' actiū
gnt. appetit' suggerit similitudines mt' sūum
sui imaginacō includit. In p̄mo itaq; celo coma
nent omiū uisibiū imagines & similitudines.
Ad scām ū p̄tinent uisibiū omiū rōnes. diffi
nes. ⁊ inuisibiliū inuestigacōnes. Ad celum
aūt spectant. spūalia. ip̄or. & diuinor' comp
hensiones. & contemplōnes. De sensu intellec
tuali q̄ solo possūt inuisibilia uidi.
Scelligentie uatu q̄ solo possūt inuisibilia uidi.
Eqdem oculs & sensus ille quo inuisibilia uidem'
nō sic oculs rōnis quo occulta ⁊ absentia p̄ rime
stigacōnē q̄rim' & inuenim'. sicut sepe cās p̄
effect' ul' effectū p̄ cās. ⁊ alia absq; alia quocū
q; rbamandi modo cōphēdim'. q̄ sic corpalia
corpreo sensu uidere solem' uisibiliter. sp̄alia
aūt. atq; corpalia. sic unq; intellectual' ille sen
sus inuisibilia capit. inuisibiliq; quidē q̄ p̄dicta
lia. q̄ ēēntialia. Hz hēt lane oculi hic intellectual'
aīa se uelūt magnū oppansū. expecti delecta
cōne fuscatū. ⁊ tot desidior' carnaliū uaria
multiplicate contextū. qđ contēplantis in
tuitū a diuinor' secretor' archanis arceat.
ū q̄ntū diuina dignacō q̄uīlibz p̄ sua aliqz
ne utilitate amisat. Testat' hi ps̄a q̄ dīo p̄
clamabat. Reuela oculos meos. Profecto uelato
oculos hīē sēpbat. qui eos a dīo reuelari postu
lat. Videt ēm aīa isto oculo q̄ cat' uelū sūt. hoc
est inuisibilia sua. ea uidelz q̄ ui ipa sūt. ū ēa
omiā. q̄a non omiā cat' uelū sūt. Eroculo quidem
quo sua quādam uidz. se ipam. i. animē ipius.
ēēntiam uidere ū ualet. Hz dubitari pōt utrūa
eod' hoc intelligentie oculo uisuri sim' ea que ulo
uelū ēē significauim'. an ali' sensus sit q̄ utē
m ad uidenda inuisibilia diuina. ⁊ ali' q̄modo
utūr ad uidenda inuisibilia nra. Hz qui' alium
sensū intuitū supior' ⁊ alioz inuitū inferior'
ēē contendunt. uideant uī hi ꝓbare possint.
Hinc ēm ēē credo qđ hui' uocabuli hoc ē intelli
gentie sigcatōnē uolens confundūt. Nā nīc
circa supiorē ēm. nē solū circa infiorē. specionē
q̄ sigcatōnē retinguit. nē utrūq; sensū sub
uni' hi' uocabli sigcatōne cōphēdit. Veruēm hē
geminū supior' ⁊ infior' intuitū. siue dicam'
geminū. q̄ uno capite sensū. siue duplex
eidē ēm sensus instrumētū. siue eidem instrumen
to geminū effectū. quocūq; horū uelim' eligere.
nichil ēm impedit dicē utrūq; horū intellectuale
celū p̄tie. Cur ⁊ ēm hoc ⁊ celū duo magna lu
minaria ū dicat' hīē. sicut ⁊ de ecclīa oportet ēē.
ut in hoc supmo celo speclātō sublimior' atq;
subtilior sit luminare maī. ⁊ speclātō infior' at
q; subobscurior sit luminare minus. De intell'
Habet aūt hoc ecclīa speculū speculū atq; supere
ultimū ⁊ infimū celū luminaria.
diem sua hēt luminā ⁊ noctē suā. Celi hi celum
attendim'. quū duo in hīē unica sim' qđ aliud q̄
noctē hīms. ul' hīē possum' dīi nox ī sino esse
ut pegerit ⁊ aurora lucis rutilans noctis tene
bs detersit. Veruēm hec nox sicut dies illumā
hēt. eo qđ q̄libet infior celoz dies ablī noctis
claritate superē. sicut de luna ⁊ stellas ī
potestatē noctis. ⁊ ideo hec nox illuminatio
mea in deliciis meis. hēt ēm luna sua. lumi
nare illd mim' qđ supi' assignauim'. hēt ⁊ stel
las expandentes lumē sui. multiformes unq;
mis diuinar' reuelōnū. Hz q̄ dormiūt nocte ho
mines. ū possint inde celi hi luminaria. ū ēēa
dīo psallē cū ps̄a. Quū inde celos. q̄uos
opa digitor' tuor' luna ⁊ stellas q̄tu fundasti.
sicut ū illd. media nocte surgebam ad cōfite
dīi ē. Quid dicam de eiusmodi hoīe eo qđ frustra
expectet diē ⁊ non uideat nec luce surgentis
aurore. Profecto q̄ eiusmodi sit. sicut cera q̄ fluit.
misereme. super ceciderit ignis ⁊ nō uiderit solē
felices q̄ fiducialiē de hi diei mane psallē au
dent. Mane astabo tibi ⁊ uidebo. quasi de uoce
suspirātē tui es. puto hi meridiē sigcasse. qui
dilecto suo dicebat. Indica mihi quē diligit aīa
mea. ū pascas. ū cubes in meridie. Puto hi

dici mane ſignificare uoluiſſe. eiq; deſiderio diu eſtuaſſe. q̃ dicebat. Speraram uſq; ad mane quis ex omnibz exultauit ut uideret die ſ ultimum uidit z gaudius eſt eſt. Profecto magnũ ẽ quicq; ille ẽ. Hominẽ cu credo ad h̃ dici meridiẽ z hẽ dñi carne corruptibili poſſe pingere. quis negare non audeã de mane. profecto qdã uim ad h̃ dici darticatẽ pcit pueniſſe. dñi oc̃ ſiue ſol de celo. uidebit ſententie illi uicatẽ qñ abſq; dubio dulce lumẽ z delectabile oculis uidere ſolẽ Sol h̃ dici hẽ ozñi. q̃ neſcit occaſũ. ſic z ipſe dns careat ueſpa quinus incipiat ab aurora. Non nouit illũ celũ celoz ũ una diẽ cũ. Hz mich oz eſt dies una in actib⁹ eo⁹ ſup multa dier⁹ milia oz. celoz. Nam ſedm profecto celũ hz dies mil tos z noctes q̃ innumeras ſedm qd ſol ei⁹ oriẽ z occidẽ. z ad locũ ſuũ reuicẽ. Sic z p̃mũ celũ accepit luna in qrta z ſol ei⁹ cognouit occaſũ ſuũ. Hz ſeptimi celi ſol z luna ſteterũ i habitaculo ſuo. Cũ eis celi h̃ luminaria ad ſtimũ pueniũt. ſignũ eſtũ ſuũ. ũ de ceteris ũq; inclinant ad occaſũ. Si omino z abſq; dubio regnũ celoz inter nos eſt. ſi in nob⁹ ipſis illũ inueniri pot. ũ qſo qñ in hoc celoz ſtimo. recreari. acq; inuenẽ. cuq; poſſidẽ. Puto qd omes illi regni regiones habũdant auro. eo qd ſimile ſit regnũ celoz theſauro abſcondito in agro. Nã ſi ſcã aur. ſi ſapiẽ theſaur⁹ q̃ris z diligis. ũ q̃d habũdantio rem copiã qñ in hoc celoz ſtimo inuenire poſſis. Vbi certo ſtime ſapiẽ claritas poſſit melio⁹ elucescere qñ in ecclia illi imagine. qñ in excellentiſſio illi⁹ op⁹ aiẽ inde⁹ creatõe. reparõe. glificatõe. Ex hẽ ſane ſpecia qñ emano ualz z ſolz indi. q̃liſ ſit illa ſublimitas ſpũ anglici. q̃ illa ſuperemineſ magnitudo ſpũ dumi. Luſqm locoz apparet uicinũ. cernit limpidi. qñ ẽ ſublimi ſolis h̃ faſtigio q̃ ſit illa ſuperioz cuiꝰ ſtima z ſeptẽna bitudo. Huſqm qñ ex hoc excellentiſſimo celoz ſpũ ille qui ſanctat omia z pfunda dei ſereni⁹ contẽplat. multiplia illa dei q̃ per ea que fca ſunt intellecta conſpiciunt. ſqm i omi ei⁹ op⁹ qñ i aiẽ creatõe. reparõe. glificatõe apparet ei⁹ ut̃ potencia ſublimioz. ut ſapia mirabilioz. ut miſdia iocundioz. Certe undes ut arbitroz uñ z illa copia auri qñ tabi ſuper⁹ p̃miſi. q̃modo undeh ex multa conſideratõe z agnitõe ſpũs tui. ſublimitatis ad cognitionẽ et contemplatõnẽ ſpũ anglia z ſpũ dumi. De ꝙrta diſtinctõne quarte

Sed et ia p exponem tenoꝰ uñ i tale cũ op⁹ auro habundem⁹. undeam⁹ dd dñs ꝓpria cons nri longitudiẽ ut latitudine ꝓpiet. ut eur de ei altitudiẽ omino taceat. Si uerũ natã conſulim⁹. i ipis profecto corpib⁹ diſcẽ poſſim⁹. q̃ modo uicelligatõis pedẽ inſpicales theorias ponere debeam⁹. undem⁹ ſane in rebz exteriorib⁹ qd omis corpea eſtitudo a longitudine incipit. ex latitudiẽ creſcat. in altitudiẽ deſinit. Longitudo uitz ꝓficatoris infallor deſignat eã q̃ inſpicali natã ſẽ ad inchoatõnẽ latitudo ũ illa q̃ ſitit ad ꝓmotõnẽ altitudo aũ illa q̃ uidenẽ eſſe ad conſũmatõnẽ. Sedm h̃ itaq; ria q̃ dyam⁹ ut placẽ inſpicalibz ẽntis duinoꝝ donoꝝ diſtinctõne facam⁹. Primo ſpicalis nata creat⁹ ut ſit. ſe cundo iuſtificat⁹ ut bona ſit. Tertio glificat⁹ ũ beata ſit. p creatõnẽ itaq; ad bonũ inicia. p iuſtificatõnẽ i bono dilatat. p glificatõnẽ i bono cõſũmat. Bona creatoris ſ ad inchoatõnẽ. bona iuſtificatoris ad ꝓmotõnẽ. bona glificatoris ad conſũmatõnẽ. Prima bona ſit creatoris bona. Secda bona ſit creatoris bona z create nãta. Tertia bona ſit creatoris bona z create ſcãte prima. cõſũmatõ donoꝝ z retributõ meritoꝝ. Prima itaq; bona pertinent ad longitudinẽ. ſecda ad latitudinem. ultima ad altitudinẽ. Nam i primis ut dẽ z reliqs creatã ad ſuũ plenitudis perfectõnẽ inicia. ex ſedis pficat. creſcat. z dilatat. in ultimis aũ ſublimat⁹ ad glam. z in glã conſũmat. De ſubdiſtinctõne prime

Videam⁹ g̃ primo grad⁹ huius contem ce ꝓficatoris nri placitus. longitudiẽ. qñ uidem⁹ i duos cubitos z dimidiũ extendẽ. Quocens itaq; creatoris nre bõ illa ſpicalia q̃ ſupi⁹ aſſignauim⁹. corde uſtm⁹ diligẽt inueſtigem⁹. conuenienẽ diſtinguam⁹. ſufficienẽ diſcutiam⁹. tociens ꝓficatoris nri op⁹ i longitudinẽ ꝓducam⁹ z ad certam mẽſurã extendam⁹. In hẽ q̃ habendi

ꝑficiatoꝝ ꝓductõne ꝙplex nob occrrit diuinar̃ do
narũ distinct̃. circa q̃ solũ ut̃ maxime ũsan
debet ut̃e cõsidacõis freqũs diligens q̃ recta ꝺ̃
ex ipa creatõis sue condicõne ille ẽ omi rõnali ca
ture ee sare. q̃uelle. Cogita itaq; q̃m nec̃ariũ.
q̃m iustũ z diuine uoluntati q̃m congruũ tam
digne create. tã excellẽti nature. bonũ ac mali
discretõne dare simul z arbitriũ libẽrate concedẽ
ut ẽet bonũ ei tã accepti q̃m uoluntariũ. tã
g̃ti q̃m g̃tuitũ. Quaens in hm̃ discussione de
ludas ꝑficiatoꝝ tm ꝓductõne laboras. Sancta
re. conteplare mirare arbitriũ libẽrate iudicij
discretõne ẽcie sublimitate. ex ꝑficiatoꝝ
tuũ ei hoc facas. scdm congruentã ordims
z mod̃ q̃ritatis. in longũ ꝓducas. Exinde sip
te ipm̃ ñ adiuuis. q̃m sit utilis. q̃mue nec̃ia
hoc omiũ assidua cõsidacio. ex hoc enĩ mẽs
illumiat̃ inflamat̃. z solidat̃ in bono. Cum
Cogita g̃ in ꝑmo h̃ cõtemplis gradu mẽs
frequenti. exercere se debeat z q̃ti tã
cõtinãa uehemẽter. cuius modi exercitacio ma
nuelitga diligenti uoluntate leat.
non solũ tuã. sed z alienã. seu bonã seu malã.
Cognosce tuã. ut sciaas q̃d corrige. seu z ẽi debe
as gñ̃ agere. Cogita z aios ꝑfectoꝝ. uno z ꝑti
soꝝ. z animos spũ bonoꝝ. z spũ malignoꝝ.
ut ex contrioꝝ cõsidacõne eluceseat. q̃d imi
tari. q̃d uitare expediat. Attende q̃d scias. at
tende q̃ti nesciaas. Agnosce q̃tũ ei animas
p ingenũ spũ bruti. agnosce q̃tũ sub
iaceas ꝓintellectũ spũ. angelici. Si attẽ
das q̃ntũ ꝓdas sensu spũm bruti. cantab
ꝓdiabr̃. bndicẽ dñm q̃ ẽbuit in intellectũ
si cogites intelligentiã angelicã. clamabis
ꝑfecto. deus tu scis inspientiã meã. Discu
tere g̃ ignorantiã meã utile uade z p ne
cessariũ in. ut sciã q̃d dcto in. ex eũ beato iob
dicere possim. si quid ignoraui. ignorancia
mea mecũ est. Sz quociens i mementõ at
tendo. q̃ia in rpm̃ sepe incerta reuelata sapi
entie sue magnifestauit in. ꝑfecto magn
ficat anima mea dñm. q̃ erudit nos sip
sciam uolũtatis z unitoꝝ eo q̃d ipe sit q̃ illu
minat omẽm hoiẽ uenientẽ in hũc mundũ.
Vides certe q̃nta sit utilitas h̃ gemine cõ
sidacõis attende mdch licet affectũ rõnalis
uolũtatis seu q̃ sensũ rõnis. Sz de tua assig
natarũ consideracõnũ q̃d dica. i q̃ admirando
contẽplanõ. z conteplando mirando. anime
ẽcitas. ẽcie naam. nate excellentiã. face
le ut arbitrio ꝓcelt unũq̃q; ꝑa expien
tia doce q̃ntũ ualeat h̃ speculatõ animũ ut
cont̃ uitiũ erigere ut ad bonũ animare.
Cognosce q̃so hõ dignitatẽ tuã. cogita excel
lentẽ illa aiẽ tue nãm. q̃modo teñ eã dẽ ad ima
ginẽ z similitudinẽ suã. q̃n sublimauit eam.
sup omẽm corpeã creaturã. z stati mirari ma
gis quoñ medita ugo filia hyon. precta sit
de celo in eam. z parit dño clamare i capis.
q̃d mi ẽ in celo. z a te quid uolui sup tra. Ad
mir̃ q̃d si i recordacõne condicõis mee si
ad conspectũ aiẽ mee subito z absq; mora
confusio facies mee ꝛepuit me. Quẽ enĩ
non pudeat dñam mundi. cuiẽ ech. dilectã
dei addixisse seruituti corpis. ꝓfitussse spũ
cis in mundis. diu tenuisse sub ugo seruitu
tis. ad faciendã carnis curã in tediis. Ad
rabit sane quisq; ei aiẽ sue dignitatem
cogitauit. ei bñ attendit q̃d sit ut ẽe debu
erit. uñ ut q̃ precta sit. mirabit. i q̃m q̃m
fẽa sit. q̃ mdua dñã gentiũ ꝓnceps ꝓuin
ciar facta sit sub tbuto. Ad hãc ut arbi
troꝝ consideracõnẽ reuocare nos uebunt qui
dant. Q̃d est isti q̃d in tra mimicoꝝ es. i
uecasti in tra aliena. cuiq̃ nã es ei mor
tuus. deputat̃ es ei bis q̃ in mundo sũt. In
hãc itaq; ꝑpria consideracõne debem̃ uti nam
diuinã ꝓficiatoꝝ nrã longitudinẽ estimare.

Sect in ꝑma z secda designatõ cogitãdi q̃ li xc XIIII
consideracõne sciam speculatoris gradu cõ
tinuo usq; ad culmẽ excedẽ precedẽdi ñ possit.
potes. nam mecia dño ñ potest. V. n. ad id q̃d
scire oportet instrumẽti idonei hes. ñ peni
dubio q̃ rare ẽtaudis culmẽ tenes. eo q̃d
rei cognoscende noticiã ꝑ experientiã capere
ualeas. Qui enĩ ad plenũ culmẽ sciã tua
excrescat. ei ad ẽtaudis fastigiũ ꝑ expri
mẽti attingit. Sz q̃m q̃d ñ doceat ꝑa expe
rientiã quid sit uelle. ut q̃d sit scire. Hoc
legit h̃ unisq; q̃ens uolũt i ipo cerde.

Nunqd nam ignoras quñ instructa uelis quñ ñstructa nolis. quñ inuita scias quñ inuita nescias. Et qd quñ uides uoluntatē tuā. quñ nosti cogitacōnē tuā. prest eq̄ uidere. ut nosse aīe tue sīam. Qs ī quñ in hc ad hs carne posit aīam suā. ut quñ ubi spitalē sīam ī sua pfectate uideā. ut ꝛ unde pueniā. qđ dubio ī hc pce humanū intellectū cc est a natiuitate. ꝛ necce hr cotidie dño clamare. Illumina oculos meos. Profecto si qs q eōrū sunt ī hc corrupabili carne uidere potuit. p̄ctis excessū sup̄ semetipm ducē sunt. ꝛ ī eo qđ uidet intellectū humanū metas nō ꝓpa ꝙbustia sed ex reuelacōne diuina cōscendit. Et qcqd ī hac mōl humana experientia potuit attingē. costat unūq̄ illū non ad hoc. ꝛ ad aliud conceptū gen̄ p̄uenire. Quātū cūq̄ g in hc considacōe ingeniū tuū exercueris. quātūcq̄ studiū tuū continuauis. quātūcq̄ ī hac pce sensū tuū dilataūis. scientiā tuā ad plenū cubitum extendē non pōtis. Qđ nec illa negligē debe

XV

Multa tñ sūt m. que non nisi ex parte minimeq̄ comprehendimus.

spnenda q̄ de spitalis cētie possimus ꝓpetate ut ex diuinar̄ sp̄aurar̄ auctoritate colligē ut rōnis attestacōne ꝓbare. Credeam g stare quom ut quātū possimus quātus nos utiq̄ ad experiendā cubitū extendē nō possimus. Quodcūq̄ quid ꝛ mulꝛ. qđ in hc considacōne stuꝛ pce. Quodcūq̄ sane ad plenitudinē ꝛ mēsū p omnē mod ad utilitatem. Solu g negligē qđ prest de hoc cubito hīe quātus ipm minime possis explere. ut cū de cēteris taceam q̄ prāie uidem ad spectōnē istam. quātū putamꝰ decūtū mētis. si aīe īmortalitatē nesciꝛ. ꝛ oīno ū credis. Si cū de aīe īmortalitate non constet. qs qđ ad fidē rectitudinē se speret. Qs obsecro uitā suā relingat. ne p̄ conspicentias suā eat. qs de ꝓpetis malis satisfaciat. qs se ad forcia opa accingat. qs inter tot diuinoꝝ flagelloꝝ tam acba pacientiā hāt. si de futura unica penē diffidat. Totū qđ de humana grās redemptōe asserit. totū qđ de diuinis sacramentis credit. qc qđ de diuinis institutionibꝫ ꝓpnt. qcqd de diuinis ꝓmissionibꝫ expectat penē destruit. si de aīe ꝓpetuitate desp̄at. Si in hac unica tñ unde sperꝛ suū. miserabiliores oēs hoīes sumꝰ. Ecce reliquū oīa ꝛ secura suum ipm. qđ ē erit nob si omīno mortui non resurgim. Ut qđ ē ipm mortalitatem tota die. si nulla ab ipo spanda ē corona uitae. Si omīno uni est unde hōis atq̄ uniuersoꝝ. Teq̄ ueriꝰ quidē. qđ in pdit si manē sapiē atq̄ iustitiae opam dedō. Hone milto melius facim. q̄ comedāt ꝛ bibāt ꝛ ducāt ī bona dies suos. qui epulant cotidie splendide. quātū qui mortalitatem tota die. Hone milto melius erit ire ad domū cōmuss quātū ad domū luctꝰ. si ꝓ hanc uitā nichil hr hō unūquo ampli. Cur nō uadā ꝛ affluā delicijs ꝛ fruar bonis q̄ sūt. si oīno mortui nō resurgē. Cur illā uocē libēter non audiam q̄ dr. eam comedam ꝛ bibam cras enī morior. Videt tre quota mala sequūt. si de aīe īmortalitate dubitem. Animae ꝛ excipie debem q̄ de hoc cubito efficē possim. quātus ad ei explecōnē minime sufficiam. Ab hc g explicā considacōne centae uidelicꝫ spālis. eiꝰ distōnis. ac uoluntatis ꝓpagatoꝝ nisi op inchoat. ꝛ ad dissimilē mensurā ꝓducē. Qs g animū suū in hoꝝ spectōne plene exercuit. ꝓpagatoꝝ sū longitudinē explenit. Et de ꝓpagatoꝝ longitudie tā dyam. nē ad ei latitudinē mensi gracōis manū utam. De sub distinctōne

XVI

Ad latitudiem sper scdi gradꝰ hui tanē ut dixim contemplationis.

ea q̄ sūt ad ꝓmotōnē hc ad longitudinē ea q̄ sūt ad incohacōnē. Bonū aūt unūq̄ qđ ab opē cacōis inchoat. iustificatō dilatat. ꝛ se ex hoc ad altitudinē ꝓpagare demonstrat. Hoc aūt op sine duobꝫ non cōsummat. Et qm̄ enī ꝓficit si creatē creatoꝛ ī cooperat. Et ꝓsecto sicdem si nellet sine creatē opa creatoꝛ ꝓ se ipm explere. sic potuit cū uoluit. tot ꝛ tanta de nichō creare. Hos ī sine ei adiutoriō nitet̄ de nris utilibꝫ plimmus fructꝰ laboraim. Testat hoc q̄m euāgelista lucas. Sine me nichil poteris facē. eo qđ ipe sit q̄ operat ī nob uelle ꝛ ꝓficē ꝓ bona uoluntate. Non est n. uolentis neq̄ currentis. sed miserentis dī. Qs enī sibi ipo ꝓ memetipm poterit. q̄ ī salutē dicē possit. duce utiq̄ ī in spūm scm̄ ipe utiq̄ ipe ē q̄ operat omnia in omnibꝫ diuidens

singulis p̄ut multe. Veritatē in iustificatoribus no
stre op̄is voluntariū consensū requirit q̄ dicat. Si
voluerit⁹ z audierit⁹ melodiā tibie comedent⁹
libō arbitrio abstinēt⁹ cū hoc op̄ ꝑficere ū dr. Si
ꝑ⁹ me audisti me. ubi si in uisu meis abulas
tis. p melio fortitā minutes eor⁹ humiliasse.
z sup̄bulantes eos mutasse manū mea. Si cū
nos in h̄ūi op̄e omnio mēb̄ fact̄m. fruit⁹ ei⁹
adiutoriū implorem⁹. fallocq; cū adiutorem
uocem⁹. Aliud ē cū facē atq; aliud adiuuare.
Qd cū ē auxiliari ū operari cooperari. Adiuto
rē cū h̄re z in bono cooperatorē intellexit q̄d
dicat. Adiutor mis z libator mis est⁹ dñe ne
moreris. Coridie ei⁹ adiutoriū q̄rim⁹. cū ei in
coridianis ozōib⁹ clamam⁹. Adiuua nos de⁹
salutaris nr̄. patz g̃. q̄ h̄ op̄a a duobz ꝑficit.
i quo creature siue creator cooper. Op̄a ē in
hoc op̄e ꝑa industa z diuina gr̄a frustra
cū q̄sp̄ā libo arbitrio imitat. n diuino adiu
torio fulciat. Ꝑficit aut⁹ industa nr̄a ex deli
batōe ꝑa z inspiratōe diuina. Sola cū iusta
uelle. ē tā iustū ee. ex sola liquide uolūtate
recte iusta ul' iniusta dicā. quāuis in ope
in utrūq; aduenerit. Duobz aut⁹ modis nos co
operē⁹. mīt⁹ uidel⁹ tertius. Imīt⁹ ꝑ occultam
aspiratōe. extā ꝑ manifestā opm suoz ad
ministratōe. Si nil ad hoc conferēs gen⁹ illa
cooperatō q̄ extā stat. eo q̄d ꝑficatoriū nr̄m de
uino pino fi oporteat. z h̄ speculatō in purum
elligentia subsistē debeat. Hec ig duo sūt ex q̄bz
ꝑficit ꝑficatoris nr̄i lactitudo. ꝑa uidel⁹ deli
batō z diuina inspiratō. Quod q̄d simplicia

VII Quid sit aut⁹ delibatō in seqō h̄ concepla
cotidiano usu dicta cōis g̃du sit que
ui⁹ z de ei⁹ exercitatione p⁹ tot complendi n̄ possē.
expunctā hesitare nō possum⁹. ex iccirco spatiā
mrām i hac ꝑte usq; plenū cubitū extendē pos
sum⁹. Si q̄s queso i hac diuina tractat mtā cōpre
hendē sufficiat. quā in diuina gr̄a cor iustifica
re z sua aspiratōe ad omne sibi uolūtatē mēb
uare soleat. Quātuz in hac cōsideratōe laborē
m⁹ op⁹ nr̄m in hac ꝑte ad plenū cubitū ei⁹ exē
dim⁹. Q̄m cū diuine inspiratōis mod⁹ huā
na intelligentia cōprehendat. cū dūs in euāglio
suo de exē rei icompl⁹ publicare admoneat.
Spe mīt⁹ ū multe sp̄iritat. z nocē ei⁹ audis z nes
cis mīt⁹ nemīat. aut q̄ uadat. Docem⁹ ig de diuie
gr̄e adiutorio ꝑ auctoritatē sc̄ē. q̄d z ipi ꝑ
tam⁹ ꝑ cotidianū iustificatis nr̄e defectū.
z ꝑ manifestē cooperatōis ip⁹ effectū. Ad hoc
sciēdē tendens ei nob gr̄a subtrahit⁹. ut q̄m ꝑ se
mēb h̄i h̄ūna iustificat⁹ possit. ex ipo defec
tu doceat⁹. Ad h̄ tm̄ eadē q̄ stat subtracta g̃
tia relictaq; ut ꝑ ei⁹ effectū d̄d ex di mūne
sui oppam⁹. ut quid mūi ideq; mi possim⁹.
mi ui possim⁹. ui q̄a grām adiuuāte mi h̄em⁹.
mi ui h̄ūs. patz ig q̄d de diuine gr̄e adiutorio
minime nos liceat dubitare. q̄muis cooperato
ris ei⁹ mis minie possim⁹ opl'ere. Cubitū ig
in h̄ nr̄e cōsideratōis ope explere ui possim⁹.
ex ingenū nr̄m in h̄ mūeligatōis lactitudē
usq; ad opl'ōis cumulū ui extendim⁹. patz
ita; nō uideo aut ꝑficatoris nr̄i lactitudo usq;
ad duos cubitos se extendē nō ualeat. ul' aut
cubitū z dimidiū iusta mensurā diuū
h̄re oporteat. Si g̃ animū tuū in h̄ gemi
na cōsideratōe ad plenū extercuisti. ꝑficato
ris tui lactitudinē iusta mod⁹ congruū explē
XVIII Nemo putet eamdē. De ꝑma z sedā sti.
Nec cōsideratōne illā distinctōne h̄ cōtem
ptim supp⁹ posuim⁹ uolūtatis. plus eaq; differa.
z hanc qm̄ mi lactitudinē assignauim⁹ deliba
tōis. h̄a ad illā ꝑtinet q̄d i mente agit⁹. ex sola
operatōne nate. ad ista aut⁹ q̄d in ipa actitat
ex opa induste. Ad illā spectat q̄s aīe ius
ipi naturalis iustica. ad ista q̄bz aīe ita ꝑ iust
am cōparata. Ad illā demq; q̄s aīe mor⁹ q̄ na
tāliq; q̄d ipulsu agit. ad ista q̄bz animi mtā
q̄ rōnali q̄d dispōis modamie dicat. Et quid
solem⁹ium illā aīe q̄ se ualet. z solz i tot affec
tē fortē. z ꝑ tā multiplices modos uariare. uim
illā mq; aīe solem⁹ uolūtatē nominare. Sili
ei⁹ motū z eiusmodi ut ita dicā instrumēta actū
uolūtatē dicam⁹. z ipm uelle uolūtatē uoca
m⁹. Hec solū illd uelle q̄d solo nūi motu fit.
uolūtas nūpat. uny z illd q̄bz aī cōsen
sus ex delibatōe comitat. Si cogit nos uag
ūbozz inopiā. ūbozz sigificatōes n̄ extendere.
modo restrigē. z ꝑ necessitatis ingruentia con
gruenē uariare. Si ut sufficienē distinguam

quid huic consideracōni adhibē debeam. omnis aīe cō
sensus. z quicqd ex consensu ī laūd agīr. ad hanc
consideracōnē pīnere uidet. Quandoquidem omnis
sensus ut quidam aīe mod q̄ est consensiū ut
pter consensū agīr. longitudīs ꝯsideracōni recte
adhīr. Bona nāq; creatōis ut supra dm̄ est.
assignanda sūt ꝓpriatōis nr̄i longitudini.
bona uero iustificatōis adhibenda sē ei latitu
dini. z sc̄m quosdā anima pter consensum
est hoīē utiq; iustificare n̄ pōt. Ad p̄ma itaq;
ꝯsideracōnē pīnet diligent attendē. q̄dq; bonis
naturalib; mēs polleat. ut careat. Ad secundam ū spec
tat nosse q̄ hō mēs ex ūtute ī habet. ut q̄ ūtū
hīe ualeat. facile est ut arbitrari uidē ut nos
se quis sit necessū ut uale utiq; habē. cōsideracō
familiarē hīe. z frequēter q̄ in cōtemplōe ad
ducē. Ex p̄ma ꝫ. consideracōe agnoscē hō ad que
bō sit nāt promptior. ut ad q̄ mala pclinior. q̄b
studijs debeat uehemēter insistē. cōtr q̄ mala
debeat instantē ingilare. q̄dq; creatōis ualeat
mēs p̄mouē. q̄dq; malis ualeat facile corrūpi.
Ex scīa aūt cōsideracōne melius hō q̄dq; ei ꝑpis bō
ueniat. ut q̄dq; merito emineat. z quid p hīs pene
ut p̄mijs expectare debeat. quātū cotidie ꝓficiat ut
deficiat. cū q̄nta animi industria sectet. p̄cta
mala detestē. plenitudo declinare. futura puidere.
z q̄nta animi constantia studeat recuperatō
amissa. crescere ut multiplicare bona possessa.
Quātū gr̄ā quātū cōmod. quātū ne iocunditatis spectaculū
secund ꝯsideracōnē p̄mā tot aīe q̄litates. tot ei
cogitacōnes. tot ip̄ius affectōnes intuitōnē addu
cē z in eor admirōne animū suspendē. O q̄
mirāda spectātō. O quātū stupenda delectatio
iusta consideracōnē sc̄dam. tot ai ūtutes. tot
ei exercitatōes. tot ei studia. ut mīta p̄ oculis
hīe. z etiā mī conceptōi diuitē inhīere. Quod nul

XIX

Sed illud lo sensu mō opphendi ualeant
nē sane q̄ ad tertiam distinctōnē spectant.
dignū uidet ꝯsideracōne. ē de ꝓpriatōis nr̄i alti
tudīe omīno tacant. q̄ ei tam longitudīne quā
latitudīne ā deo diligent exp̄sit. Ex demōstrāt
ē supra ad hanc p̄mā consideracōnē illa pau
dubio q̄ sūt ad glificatōnē sic ad ei latitudīne
ea q̄ sūt ad iustificatōnē. Ex glificatōis nr̄e mod
est sensus hōmī capē q̄ nō p̄ cognitōnē. Ex h̄
rei exp̄rīā. est etiā euidentia demōstrā. ut
in alio uidet. ut ī se ipo exp̄ri meruit. h̄ rei
sane hō in hac uita nec sufficiens hīe argumētū.
nec illū ualet capē exp̄rīā. Recte g̃ dicit exp̄s
altitudi nulla nūsuā scīa. q̄a glificatōis nr̄e
mod ut dm̄ ē nullo mō sensu apphendit. Et q̄d
ꝓpriatōis ū nich est studijs hīe acced. Ex ī ceteris
rū diuīnōnū cōparatōne ū reputat. Hoc utiq; ex
glificatōis nr̄e certitudīne fidei attestatōne tene
mr. q̄nus q̄litatis ut q̄ntitatis ei mod p̄ intelli
gentiā ūdū capē possim. Ex p modicō z pene
p nichō reputat. quicqd humāa auditus exp̄
mīto ū plat. Sanū aūt q̄a post plenā emūdatō
nē conscē. p mīta excellentia iustitiae inapte
tandē aliq̄ mēs humāa spare. q̄d p̄us uix po
terat credere. z in hūc mod ꝓpriatōis nr̄i. mē
sura ī altū surgit. z ad soliditatē crescit. Credo
sane p̄nere ad soliditatē ei mōr ꝓpriatōis. q̄
mens in capte in dño glārī. z p bono conscē
testimonio ū modicē gr̄ulari in ūtute uera
z audeat p̄sperī. q̄ gl̄a nīl hec ē. testimoni
ū ꝯsciē nr̄e. Cu ū sī nīs ut ꝓpriatōis tuū ī
altū placat. z congruā p̄ut in hac uita fieri
ualet soliditatē accipiat. nēm desiderās aliqua
q̄escas. dom̄ sūte illi plenitudīs a liq̄s ut ita
dicā arcus opclineas. dom̄ cene felicitatis cū
tulascīs p̄mitias accipias. donec diuine sua
uitatis dulcedīnē ꝑgustare incipias. Ad h̄
sane desidiū amare nos uolunt q̄ dic. Gustate
z uidete q̄m suauis ē dñs. Ex q̄ntūcūq; ad hanc gr̄ām
creuerīs. q̄ntūcūq; ī ipa ꝓficis deles sēp modē
reputare. z p future felicitatis magnitudīe
q̄ p nichō ducē. Hoc ē sane q̄d scīptura sce
tacēte innuit. q̄ de ꝓpriatōis nr̄e altitudine
omīno nich dic. Ac si p taciturnitatē ipam alta
clamet. longeq; meli insinuet. q̄a q̄d mēs
humāa in hac uita diuinarat. de uentre suauita
tis habundātia capē nalz q̄ p nichō reputa
ri debeat. Tacendo clamat. q̄d omīno indig
nū ducat de ei operis nos rūsum inīere. ad
cui inchoatōnē humana infirmitas in hac u
ta uix poē assurgere. Quōm hoc contemplis

XX

Sed q̄m p̄mam gen possit in q̄tū gr̄atus
illā cōsideracōne diuidi. et que pineāt
q̄ ad longitudīne ad p̄mum gradum ac
pīm. ea distinxim. secundum aūt q̄
ad latitudīne spectat. in duo diuidim. possu

ui' cōū hoc ꝯemplois genꝰ in q̄ꝫ pticōnes
secante z p cortē gd diuidere. In pmo h gdu h
conteplois consideñ ea q̄ pmnent ad aīe q̄lita
tē. hui' ēnie ip' hpectatē. qd uita qdam z spe
cialis. q̄ nullis penis nllis umq̄ cōmutis exigu
posiit. qd non solū p'sit ipa ip'petuū uiue. h cor
p'i z ad uitam z ad sensū aīare. qd nllo sustā
tamto egeat. qd sine subsidio sempiterne sub
sistat. q̄ modo sit p tot corpis membꝝ diffusa.
cum sit ipa simplex. pcibz q̄ careat iuidui
a ēcntia. quo modo in toto corpe suo q̄ t suo
quodā mūdo sit utiq; ubiq; tota q̄emadmō
deus inuenit ubiq; totus in oīi creatura sua. q̄
nō in illo suo mundo sola uolūtate oīa mo
uet atq; disponit. sic in hoc mūdo de solo uo
luntatis nutu oīa regit. qui eod uolūtatis
nutu oīa creauit. Inuenies in hoc spectā
do z alia multa considacōe digna. q̄ si sine ad
miratōe specīari. si sine iocunditate possis
admirari. Qd cū mire si inuenies i spū ratio
nali mirāda multa atq; stupenda cū sit pci
pua dei creatura. z ad imaginē z similitudi
nē ip'i facta. Cū n. sit mirabil' de i cpibz su
is magn' atq; laudabil' in oīibz magnalibz suis. si tam obscuro appareret mirabi
lioza utiq; ei' insignia. quā in imagine sua
qm in similitudine sua. Absq; dubio oīi
potentis artificis industria q̄ uigz mirabilius
appareret i ei'mō ope singlariē enumer. De cō
Secō h' con templois literatione eoꝝ que
gradu. considarē illa q̄ ad pertinent ad
cognitōnē sūe. uel utilitatis studio gdū sc̄dm
celebrare possit. z q̄amuis in augmēta sūe ꝯcrit.
atq; conducāt. In hac sane considacōne recte
mirari. uolubilitatē cogitatōis. agilitatē
imaginatōis. ingenij aīi. discretōis eami
capacitatē memorie. uiuacitatē intelligīe
z circa h' alia q̄libet stupenda z admiratōne
digna. Qs cū digne pensare. q̄s sufficaēt
estimare ualeat. quis in ei' considatōis ad
miratōne non exprimescat. si diligēt atten
dat q̄ sit illa tā multiplex cogitatōis humane
uolubilitas. q̄ tam sit ei' inscrta. z infati
gabilis uelocitas. q̄ p tā multa tā uaria. z tā
infinita discrīē. q̄ nulla hora. nullo tp'is mo
mēto q̄escat. q̄ tot spacia locoꝝ. q̄ tot uolu
mina temporꝝ. in tanta festinatōne p̄cūrit.
qui undiq; parat tā facil' tūsit. tā agil' dis
siit. de sinistris ad dextra. de dextris ad sinistra. de
primis ad nouissima. de nouissimis ad prima. Sz de
imaginatōis agilitate facultatisq; ei' facultā
te. qd nos dicturi sumꝰ ul' qd in digne dicere
possimꝰ. q̄ omniū eoꝝ q̄ animꝰ suggerit. tam
ta uelocitate imaginē depingit. Qcqd a foris
animꝰ p auditū hauriit. qcqd ab intus ex sola co
gitatōne concipit. totū imaginatō absq; mo
ra. z omni difficultate sē posita. p replentatio
nē z q̄libz rei fōs sub nutu sue cogitatōne
replentat. Qc qd ē tot rez atq; tantar in
monito in uetu oculi picturas essīē. z tam eas
dem eod facilitate delere. ul' alio atq; alio mō
multiformit uariare. Hōne p imaginatōnē
animꝰ cotidie. nouū celi. nouā tūsi. cū uolu
tate creat. z in illo fantastico mūdo q̄si alt'
qdā creator q̄ntaslibz etiā gnis creaturā
omnī hora adimat z parbuo fōre. Hic nō mul
tū si ingenij acūm attendim. qd i illo
minimo debeam. aut inuenim. Vide q̄m mi
ra uno pene instinctu. humano ingenio p̄ua
sit. q̄ nllo umq̄ corporeo sensu attingi
possit. Vide q̄modo illa humana ingenij acu
mina soleat p fida inuestigare. intima
q̄q penetrare. inuoluta explicare obscura. z i
nebis fōa euolue. euocare. illustre. z i
luce euocare. Intimos ut ita dicā latitantis
nature sinꝰ. abditos q̄q recessus. uiuacitatis
sue subtilitate cotidie adit. irrūpit. atq;
p̄trāsit. festinans z anelans semp ulteriora
penetrare. z alciora considerē. Attende q̄
sūe disciplinas inuenit. q̄modo tot artes
excudit. z tā incipies obstupescē. z ex mi
ra admiratōne desīē. Hic sane si memorie
capacitatē ei' amplitudine attendas. in
uenies absq; dubio q̄d digne miran debe
as. Qnc quicq̄ ē ille tā immense amplitu
dis sui. q̄ tot rez substantias. tot subarū
fōz. tot gnā rez. tot spēs generū. tot indi
uidua spēi. tot indiuiduoꝝ ui tot hpectes. tot
qualitatē tot q̄litates. actōnes z passiones
hui'. sit. loca z tpa latitudis sue. ambitu
cōprehendit. abscondit. atq; cto dit. diuq; cto
dita uelut in medium produit. Cogita si potes
q̄ sint illa gazophilacia. quā multa. quā la
ta. quā ampla. quā p̄funda ul' alta. q̄ tot

strie. ch̄laurū. ⁊ sapie gazas possint uñeq; colligē. ⁊ in confuse custodiē. eruanda p̄ dubio memorie capacitas. ℞ non minꝰ mirabilis intelligentie uimactas. Qm̄ sit autē magna ul' mirāda facile ē p̄pendē ⁊ ex p̄dcis colligē. Qcq̄d enī sensus attigit. cogitatō parit. qcq̄d imaginatō formauit. ingenium inuestigat. memoria cōseruat. Hoc oīm̄ notitia intelligentia capit. ⁊ eā libitū in contemplatōnē admittit. ul' in contēplōnē adducit.

XVII

Hactō b̄ cōtemplois g̃dm De consideratōne cogitatiōnis

considam̄ rōnalis animi motus que pauē uoluntatē multiplicēq; ei ad gradū dulcedinē. Qs-ꝫ digne explicare possit. qđ alienatōis modos mōstruosos p̄mutatōibz induit. cū multiformē se alienatū mestitia dīnā moribz uariare consueuit. Cogitet qsq; q̄bz p̄turbatōibz cotidie animꝰ suus afficiat. indeq; colligat cū multiformē uariat. ⁊ modo se in fiducia erigit. nūc in diffidentia cadit. nūc p̄ constantia figit. nūc subitaneo timore cōcutit. ⁊ cū ira p̄turbat. modo ingēs furor exagitat. Hec ille ad eo mīr̄ qđ uarius q̄libz q̄titatibz diuersis q̄ p̄turbatōibz p̄ singula momenta afficiat. ℞ ille sup̄ modū stupend qđ sub eodem pene momento sepe oppōsis affectionibz tangit. Hunc odio nūc amore ducit. nūc gaudio nūc merore diffluit. Qm̄ sepe uidem̄ intima gr̃ulatōis nūe ⁊ prudia q̄moto supueniens subito q; exigens ⁊ stricta cū animū uehemēt concutit ac delect. ⁊ oīnē illā exultātis animi sollēpnitatē subito in merorē uertit. Hec cū a deo mīr̄ qđ p diuersis rebz animꝰ sepe ⁊ subito oppōsis se q̄titatibz induit. ℞ illud multo mirabili' qđ ipe una eandq; rē contrariis affectibz oppōsis affectꝰ siꝑducit. Nam diu multūq; dilecta. nimio p̄mod odio sepe p̄sequit. ⁊ uehemēter approbata atq; desiderata subito detestatur. ℞ ut adhuc ampli' meteris. unū eūdq; hoīs affectū sidulgent attende ul' ee una atq; eand rem multiformē uariare uidebis. Nam nūc de magno fit paruus. nūc de paruo fit magn̄. Quq; aut de magno fit maior. cuiꝰ de modico fit ⁊ adhuc minor. Hoc trax ai affectꝰ cū eand rē accrescit. atq; decrescit. ⁊ nūc uehemēt intumescit. ⁊ modo pene modo penit defluat. ⁊ p̄ plenū sepe defectū in uenulat. Attende ⁊ illd in humano affectu cui sit magn̄ in magnis ⁊ in sublimibz sublimis. cui sit paruꝰ in paruis. ⁊ nullꝰ nul' cui sit in q̄uis magn̄ ⁊ sublimis cū se in altū erigit. cui sit paruꝰ ⁊ nul' cū se in ima deiect. Cū se in audacia erigit. uidebis eū sepe ⁊ morte oppōnē. ⁊ inter summa pericula nūl trepidatōis habere. eūde aut ipm uidebis p̄mod tuc nocētia illecebra ad tenue flatū ad unū ramūscli motū. seu ⁊ folioꝝ lapsū subito trepidare ⁊ ai cōstantiam p̄de. ℞ q̄s omīs humane affectōis q̄litates enumer. q̄s omīs uariatōis eius explicare sufficiat. Pene ee sūt diuersitates rer. tot sūt uarietates affectōnū. Hic. ꝫ ⁊ approbatōne rer de diuīs diuīsa sentiūt. sic in affectōne rer ee diuīsa. diuīso modo affiam̄. Secm̄ iudicū cui cui approbatōis. uariari solet desiderium affectionis.

De consideratōne q̄ pauent ad g̃ XVIII

Hactō b̄ cōtemplois g̃dm diē quartum

uirtute deliberatōis cōtēplam̄. pariē ⁊ admiram̄ quoꝝ tot ānī affectōnes cotidie in unū uirtutes redigit. unanimitū eas ⁊ p discretōnē disponit. ⁊ in bona intentōne figit. Cui ℞. nichil aliud sit ut' qm̄ affectꝰ ordinati ⁊ moderati. ex intentōe bona agit. ut sit affectꝰ ordinatꝰ. ⁊ p discretōnē efficiat ut fiat moderatꝰ. Debem̄ aut sepiꝰ ōne deliberatōis nre studiū ee hoc uehemēter impendē. ⁊ huic exercitatōi nr̄ forte tā q̄m frequēt insistere. ut omīs nr̄i affectꝰ. ab illicitis cupiens p̄hibeat. ⁊ ut illicitus ⁊ desiderijs cessans modestiā ubiq; custodiat. Hone equitate deliberatōis cotidie agit ut affectus malu cohibeat. minuant. deleant. Hone ex uirtute deliberatōis assidue efficit. ut affectꝰ boni nutriant. p̄moueant. solidet. Unde q̄m q̄sdā affectꝰ appetitū dāpnat. alios ut meritū exaltat. secund qđ ei offert ē. deponere potentes de sede ⁊ exaltare humiles. Trax hē humiliat ⁊ hē exaltat. suscitans de pulue egenū. ⁊ de sterore erigens paupē. Hone illi offam est tota illa i tue familie ēdā tot cogitatōnū. tot affectionū. p arbitrio disponē. ⁊ impatiens more suis legibz subiugare. cotidie iudicia ui ⁊ iustitia facē. diuisam ee mari usq; ad mare.

ꝛ a flumine usq; ad ⁹minos orb⁹ ⁹rarū. ℣ Hone ip
ſi⁹ cū nalia desidia forti castigacōne ꝓcuꝛe. fluc
tuātū cogitacōnū tumultus uiolent⁹ ꝛepmere.
ſeꝙ cordie ad ſpiꝛalē pugnā accinge. ad hoc
dā mundicā ⁹uarōibz macerat⁹ ⁹pplis. ℣ Hone
ipſi⁹ oīs rebelles dā mor. elatōnūq; factus
ſeruat ꝓmte. hoſtilēꝙ illuuerō ꝛ. exercitum
uirtꝰ ſpme. ad alligādos reges eoꝝ ⁹ cōpedibz
ⁿobles eoꝝ ⁹ manicas ferꝛeas. Debet aut ñ ſolū
unica repmē. unū ⁹uuctes eccle. familiam
nabugodonoſoꝛ foꝛti addiſtone ferire. domū
dā dd ſagrare diſponere ⁹ diligēt enutꝛire. Iudi
cabit uꝛas ⁹ nacōibz implebit ruinas. cōq̄ſſabit
capita ⁹ ⁹ra multoꝝ. ℣ Et ſuꝑ ſolū dd. ⁹ ſuꝑ reg
nū regnū ei⁹ ſeꝛcbit. ut conſ⁹met illd ⁹ coꝛro
boꝛet ⁹ iudicio ⁹ iuſtia. Qſ a digne deſcbat. q̄ul
q̄ꝛta ſit illa uꝛtutū cba. ⁹tribulis ut castroꝝ
acies ordinata. ipſi⁹ diſciplinis inſtituenda. ipſi⁹
ordinacōne diſponenda. Qſ ⁹ q̄ſq; ul' q̄nte ce
dente ſp' ille uꝛtutū phalange. q̄ ⁹rus phanto
mſ ⁹ exercituū ei⁹ cuiuſ. q̄ ſalomonis nīi ⁹rū
undiq; ⁹gīt ⁹ munīunt. Curꝛ⁹ dei decem
milibz mltiplex multa lecanarū. dñs ⁹ eis ⁹
ſiua in ſcō. ℣ Et ſtatus ⁹tutibz polleꝛ ⁹ hc ⁹ uita
q̄libet aīa ꝓfect. q̄nta q̄ro erit illa uꝛtutū con
ſumacō q̄m hebꝛit ſūma fuc ꝓ pleniꝰtudinis
gla. Cogita ſi poteſ q̄nta ſit illa fuc ꝓꝛ bonoꝝ
ei⁹ coꝛpoꝛū q̄m ſpaliū copia. q̄ ſit eoꝝ ⁹ q
mltiplex diſcrō. ꝓfecto ſcdm diſcrām bonoꝝ
erit ⁹ diſcrā affectionū. ℣ Hecp enī eod' m affi
ciem cē minoꝛa ul' maioꝛa bona. ū oīno nīl
affectō ſic ⁹ oīb⁹ erit ordinata. ſic in oīb⁹
absq; dubio erit pacis ⁹ modata. Qſ ⁹ obſec
erit ille uꝛtutū numꝰus. in tot ordinatis et
modatis aīe affectibz. ℣ In te m hō ſolidatōis
ſpeculam attolle ualeas. miꝛoꝛ ſi ñ aredas.
milia miliū milia miliū ministꝛe ei. ⁹ de
cies milies centena milia assiſtē ei. ℣ Pende
g⁹ q̄le ſpectaculū ſit. q̄m ueꝛsand' tot aīaꝝ
ſedes uꝛtutes q̄bz ⁹cium polleꝛ ut ⁹ futuro
polle hñt. ⁹ conceptionē adducē ⁹ ⁹ eī⁹modi
admiracōne animū ſuſpendere. De conſi
deꝛacōne eoꝝ q̄ pꝛiuet
℣ Q̄nto hō conceptionis dignone eoꝝ q̄ pꝛiuet
gdu ſic ſuꝑ iā dictū. ad gradum quīctū
aſpiꝛatꝰ gre q̄ntate ul' modos cū accretione
mꝛam. ⁹ cū admiꝛōne accedim. Absq; dubio
q̄q̄d bonū in bonoꝝ cordib⁹ agnā. ſpectatoꝛ mus
ille ſps ꝑ inſpiꝛantē gram operat. Ecce und' atq;
idē ſpūs tot mētibz ſeꝙ ⁹ uꝛq; ꝓſidet ⁹ gre ſue
munꝰa mltiplicat ꝓpendit. Ecce tot hoīm mētes.
tot mod' informat ⁹ omīū uolūtates ad uolū
tatis ſue arbꝛiū ſine aliq; coactōne inclinat.
Ipō reuelante uerꝛtas agnoſcit. Ipō inſpiꝛante
bonꝛtas amat. ℣ Jam ſiī cooperante gra. omīno
nō ſufficim⁹. ul' ad cognicōnē uꝛtutis. ul' ad
amoꝛē uꝛtutis. Veꝛūtū q̄m magnū q̄m mi
rabile illd ee credit⁹ q̄d q̄q̄d uꝛtutis ⁹ nobis
operat. nob' ad mꝛtū imputat. Et miꝛo q̄dā
modo philoſophabili⁹ q; modo ſic nob' ſue uolūtatis
bñplacitū inſpiꝛat. ut ite nob' ad mꝛtum
reputari debeat. q̄q̄d bonꝛtatis ei⁹ ⁹ nobis
gra imꝑmit ul' reformat. ℣ Saluo ⁹ ⁹. huma
ne uolūtatis arbꝛio. ⁹ omīno absq; ulla co
actōne q̄libet bona uolūtatis ꝑ inſpiꝛantē
gram ⁹ diuine bonꝛtatis cōplacitū cōflat.
⁹ uelle hoī ⁹ ad recbutōnū gl'am cumulat.
q̄q̄d ex ſubo mētis consensu ⁹ upā diuinit⁹ a
gre. Operat⁹ a illa studioꝝ bonoꝝ cooperat⁹ gra.
q̄dam ⁹ nob' q̄ ſp' ad augmētū debiti. q̄dam ū
q̄ ſp' ad mercēdē mꝛti. q̄dā aut q̄ uidet
ee ad mercedōnē ꝓmiſ. Torꝛens namq; ſe
uꝛtutis mē debitū diuina benignitas angel
cis. ⁹ ſibi nos magis obnoxios reddit. q̄cūq;
in nobis ſcē ⁹ ſapie dona accreſcit. ℣ Et
q̄libet eīm ⁹ augmētū ſiī debiti. poteſ q̄m mī
ti. ℣ Et q̄q̄d uꝛtutis diuina nob' bonꝛtas ⁹ſpi
rat. mꝛti recbutōnū accumulat. Qſ q̄q̄d ū
unime ſuauitatis q̄q̄d diuine dulcedinis
mentibz mīs diuinit⁹ infundit. ad ꝓmiſſi
coactōnē q̄dam modo ſpectare uidet. ℣ Omīa opa
ē in⁹ atq; idē ſps. ℣ Jam ⁹ unctio ei⁹ docet nos
de oīb⁹. ⁹ Karitas dei diffuſa ē in in cordib⁹
nīis ꝑ ſpm ſcm q̄ dat⁹ ⁹ nob'. ⁹ uicißim⁹ con
ſtat ee ab ipō. q̄libet gaudiū in ſpū ſcō. Vnī
cuiq; aut apꝛ⁹ ē nosse ad q̄m fructū ſoleat
ſpūs iſte ſpm nrm fecūdare. Fructꝰ a ſpūs ē
aut apꝛs. caritas. gaudiū. pax. patientia. lon
ganimitas. bonꝛtas. Q̄ q̄m mīta ⁹ q̄m mag
na ſiī q̄ ſpūs iſte operat⁹ ⁹ nob' diuidet ſīgulis
ꝓut uult. Diuiſiones aut gratiaꝝ ſiī idē aut
ſpūs. Alij q̄dē ꝑ ſpm dat⁹ ſermo ſapie. Alij
ſermo ſcientie. alij fides. alij gra ſanitatū.

alis opacio ũtatũ · alis ꝑplia · alis discretio spiũ · & cetera numera in hẽ mod. Ꝑpende obsecro quũ sit spectabile · quũ ue salubre · has & hmõi diuini sẽ opacões. in speclone adducẽ · & in eaꝝ contẽplone animũ suũ ad humilitatẽ & cautelã roborare · cautũ. n. ꝓmptem mod animã tam ad dilcõnẽ dei · quã ad despectũ sui ꝓficit · cum sepe attendit · cũ plene agnoscẽ · quã ꝑ se nichil ꝓsit · & cũ admiranda quã am plectenda illi grã ꝑ quã nra opatio in nob omia opa nra ut sit tã sua quã nra · dona sua · et mira nra. Supi iam assignauim q sint mlt aplices · ul' mlãformes humani cordis affec. Hos nacꝫ ille donum sẽ cordie in electis suis paulatim contẽpsit · & in una armoniam confor · & grẽ sue plectro qsi ocharda dictis sim hos extendẽdo · illos relaxando ad concordẽ quãdã consonantiã coaptat · donec reboet extus in auribꝫ dñi sabaoth melodia qdam mellifina & sup mod dulcis tamquã cythara retoꝝ multoꝝ cytharizantiũ & citharis suis. Et si tam multa armonia & tam mlãpler consonantia simul in corde uno ũ tanta plenitudine tot multi angelꝝ · tot aiãe sctæ exultanti ũ & laudantiũ unanimẽ in scla sclorꝝ. Hi omia nacꝫ agit actꝫ disponit mlãformis illa dei sapia grã sẽ. q ut supi ig dcm e: opat omia in omibꝫ. Si in his g dns in cõtẽplois gradibus exercitatos oculos habeat. Ꝑfecto ꝓpiciatorũ nrũ nutu ꝓpositũ diuini desiderii modũ expleuimus. Capitula quarte partis.

De quinto & sexto contemplois gradibꝫ.

Quod rõnẽ humanã excedant q ad has nouissimas speclones spectant.

Quod ea q supi rõnẽ sunt distincte gemina distinguã posse & q cui generi subsunt.

Quã sint aliena ab omi imaginatione q ꝑtinent ad hanc contẽplonũ gradã.

Quo sit supeminentia harũ nouissimarũ

Quã sit ardũ ul' difficile in q contẽplois hanc nouissimã cõtemplois gradã gradibꝫ cõpare.

Quod studiũ hõ ad hos thecorices excessus mittẽ. ni diuinis reuelacõibꝫ adiuuetur.

Quod quinti contẽplois genis similitudinẽ rõnem admittat. Vbi ũ tociꝰ similitudis ꝓpietatẽ excedit.

Quorũ ꝑ hec duo cõtemplois gradã tempꝰ cuiqꝫ annoꝝ & approbatõ sit.

Cum quinta animi auditate debeant ut soleant spiales uiri his nouissimis contẽplois generibꝫ inhiare.

Quorũ p multam desidis sin fatigacõnẽ alia soleant alis ñ soleant ex illustrante gra sup semetipos leuari.

Quod ea q ꝑ excessũ mtas solent uidi. alia possint alia omino non ꝓsint ad omiũ intelligentiam inuidiari.

Quod omi hora aiã scla & contẽplatiua ad sue ceptionẽ grẽ debeat ee ꝓpta.

Quam sit pauoꝝ ad sue susceptionẽ grẽ animã semꝑ habere paratã.

Quam sit arduũ ul' difficile cui uis ꝓfecte anime se ipam ad semetipam totam colligere · & solo diuinitatis desidio requiescere.

Quã sit pene impossibile cui uis aiẽ se ipam ex semetipa totã effundẽ · & sup semetipam

De his q specialẽ ꝓtinent ad quintũ gen contemplationis.

De his q specialẽ ꝓtinent ad sctm gen cõtẽplois.

De mutua collacõne duaꝝ nouissimaꝝ spe

De mutua collone cũ declarationũ nouissimaꝝ speculationum.

Quod frequẽtacõnẽ cũ nouissimaꝝ specla nẽ semꝑ cõmittet. frequẽtia diuinaꝝ rerũ

Quod in omi contempl'ois declarationum. gene conũgat contemplantẽ mte excedere

Quod excedendi donũ. alis fortasse habent alis iam qsi ex mirante possident.

De quinto & sexto contemplonũ gradibꝫ.

Restat adhuc de quinto ul' vi contẽplois genere tractare · q moyses in his ubis mire ex mistica descrõne designare. Duos qp cherubin ingt aureos · & productiles facies ex utꝫ parte oraculi. Cerub uni sit i latere uno · & alt in alto. Vtrũqꝫ laꝰ ꝓpiatorij tegant · expandentes alas & opientes oraculũ. Respiant ex se mutuo ũsis multis in ꝓpiatorium · liber sane hunc descrõi uehementer intendẽ · & doctrine nre regulam ex ꝓposita similitudine sumẽ & iuxta descrõnis hanc formulã opis nri formã ul' modũ excudẽ · Quo eni qa aliqd magnũ aliqd ꝑclarũ hoc nobis

oꝑe ꝓmitt. qꝰ nobis sub tali forma exꝑmitt
qꝰ tali noīe censet. qꝰ anglorꝫ formā imitat.
duos inq̄t cherubin aureos z ꝓductiles facies.
uere aliqd magnū uere ꝑclarū aliqd utiq; hu
p̄ mundanū z omīno aliqd plām humanū.
ee debuit. qꝰ sub anglica nob forma repsen
tari oportuit. Certe cherubin plenitudo sciē
dī z sub talis uocabuli plagio magnū quod
secretorū. factionū ut sce ꝓmie. ut pollicer
iudet. Hz z illud adhē duertere debem qꝰ non
q̄libet angloꝝ hz sūmos. z cō imediate comū
dos cherubin uocarī solem. Ad sup mundana
uz imo ad sup celestia hmōi opis forma
nos ꝓuocat. z ad sūmorꝫ z diuinorꝫ speculōe.
mētis intelligentiā nrām sub hac ꝓpositione iūctam
Constat utiq; sup hoīe ee. z humane rōnis mod.
ut capacitatē excedere. q̄ ad hec duo nouis
sima contemplōn gnā uidet ꝓuere. unde
oportuit ea ad similitudis expssionē nō tam
humana q̄m anglica effigie repsentare. Nisi
enī humane rōnis angustias hāt specta
rōnī macia exceder. humane pci q̄m anglice
similitudis formam formandi. opis exemplū
hīe oportet. Oportet g̃ nos sup nos metipos
leuare. z ad ea q̄ sup rōnē sūt contemplōne ac
cendere. si ad anglice similitudis instar cupim
intelligere intē nrē uolatū formare. Quum utiq;
q̄ sint illa que sup rōnem sc̄ q̄ humane rōnis
uim cōnatusq; nrē mod excedūt. Quod
uant q̄dam ee constat rōnem humanā
q̄ sunt int rōnē. sic exedat q̄ ad nouis
sima q̄dam absq; dubio q̄ constat sias spectādes sp
ee sup rōnem. z int h sūt alia q̄dam media. q̄
utiq; rōni sūt ꝓua. Infra rōnē sūt q̄ sensu
corꝓeo ꝓcipim. solā rōnē sūt q̄ rōne in
uestigam. Sup rōnē sūt. q̄ ꝑ reuelatōnē disci
m ut sola auctoritate ꝓbam. Candida z nig.
calida z frigida. dulcia z amara. sensu corꝓeo
discim nō cognoscendo ꝓbam. Uera z falsa. iu
sta z iniusta. utilia z inutilia. discernim cōg
noscendo. nō aliq̄ sensu corꝓeo. Dm aut in
una sibā ꝑsona hīt unū. z i alīs ꝑsonis sibā
hīt unū. nec ull sensus corꝓe docet. ñ aliq̄
humana rō plene ꝓsuadet. hz hoc utiq; alis ꝑ
reuelatōnē discit. alis aut sola auctoritate
cōmunit z credit. Inf rōnē hz sūt corꝓea
sup rōnē uero diuina. Sup rōnē utiq; ē quod
null corꝓeo sensus attingere. ñ ulla humana
rō ꝑcipere. Sup rōnem diam qd ueracit
ee credim. cū tñ illud nec experimento ꝓbare. nec
intellectu cōprehēdere possim. Et qd ee diui
na cūcta sūt. multa q̄s humana rō facile adqescit.
q̄s ꝓnus contradicere nolit. hz ꝑ ueras rationes
rata ee consentit. cū tñ ea ñ ꝑ experimētū ꝓbare.
ñ ꝑ intellectū plene cōprehēdere possit. exercito
g̃ eiusmodi q̄stiōne ee dicenda sunt. q̄ capa
citatis nrē exiguitatē incomprehensibilitatis sue
magnitudie trascendūt. In his tñ q̄ nrā exigui
tas cōprehendē nō ualet. anglica celsitudo libēs
contēplois uolatū exercet. Ut g̃ in nob anglice
similitudis formā q̄licūq; modo possim excudere
oportet in eius rei admiratōne animū mrm
iugi celebrare studio. z ad sublimes z ueras
anglicos uolatus contemplois nrē pennas assu

Duos aut dd ea q̄ sup rōnē sunt cherubi gemina distributōe distingui
facere diuinū posse z q̄ alia gnā subsunt
ulterī. unū in his q̄ sup rōnē sūt duo contēplōn
gnā q̄rere admonem. Intendam hz in ea q̄ sup
rōnem sc̄ z inuenient q̄ gemina distributōe
distingui possūt. Celsi z alia sūt sup rōnem. hz
non ꝑter rōnē. alia aut sūt. z sup rōnē. z ꝑter
rōnē. Primorē in primis uolum quia i sūmis
z diuinis cū dd. ꝑter rōnē uel contra rōnē ee
allerim de rōne humana. nō de rōne diuina. h
intelligi uolum. Q̄ eqd enī in illa sūma et
diuina cēsura ee constitit. sūma z incōmuta
bili rōne subsistit. Cum uita. tū de diuina
natūa indubitanter credim. q̄ rōnē con
sulim. omnis nra rōcinatō repugnat. z ois
humana rō reclamat. Q̄ enī humana rō habet
filiū pat coetaneū ee. eiq; ꝑ. omnia eqlem
a q̄ hīt ee uiuere. z intelligere. In his g̃ que
sup rōnē sūt. multa uisū mod inuenīri pōt.
q̄ si humana estimatōe pensent. contra rōnē
omīno ee uident. Sup rōnē illa ee dicim q̄
nullo experimēto ꝓbare. nulla rōcinatōe ad ple
nū intelligere sufficiam. ꝑter rōnē aut
ea uident ee. q̄dā z exempla contra. z argu
menta solent contraduce. In illis liquid z expim
ta desūt. z argumēta subtilissima. istis ñ tam
exempla q̄m argumēta contradūt. Illa sepe z

auctoritatibz ꝓbam⁹ z argumentis confirmau⁹. z similitudinibz ꝓsuadem⁹. ꝓbata cū z ꝓsuasa ul'ta nr̄a intelligentia plene comꝓhendim⁹. qđ nullo ut dān̄ z exprimento. nullo euidenti exemplo. ex his q̄ p experientiā nouim⁹. ꝓbare sufficienter ualem⁹. Ista aut̄ nō miraculis. medo auctoritatibz ꝓsuadent. nō reuelatorib⁹ discant. In fidelib⁹ tenim sepe ꝓsuasa fuit mltitudie miraculoꝝ. fidelibz aut̄ cotidie ꝓsuadent auctoritatibz scripturā. ꝓphetaꝝ u uiris sepe ostensa fuit multiplicatio nec necrate diuinar̄ reuelationū. Veruꝝ eiusmodi sit. ut aliis omino n̄ fide mediante ꝓbari n̄ possit. z ab his qui ea reuelatōe didicerūt. Ad hoc. ꝫ attestatōne op⁹ z poti⁹ miraculis q̄m exemplis. auctoritatibz q̄m argumentatibz. reuelone q̄m rōne opus est. Illa aut̄ superiora eiusmodi sit ut ad eoꝝ inuestigationē nulla humana rō sufficē possit. n̄ diuinis reuelōibz ul' authenticas attestatōibz adiuta fuit. Ꝫ fideli mēti cū sint eiusmodi auxilio subnixa. multe iudicq rōnes occurūt. multa denicq argumenta deniguit. q̄ ei in sua inuestigatōne adiuuant. ul'i sua inuentōne cōfirmāt. ul'i sua z assertōne sententiam ꝓbatā defendant. Recte ꝫ ut arbitror. eiusmodi dicta sunt ee supra rōnē. nō tn̄ pter rōnē. Ista n̄ positiua eiusmodi sunt. ut e sumant miraculis ul' auctoritatibz ꝓbata z credita. si su ꝓ his humana rōne consulim⁹. eisq consilijs adquiescere disponim⁹. totū statū labefactari in cpiet. q̄ cōtra fidei rō in his ꝓfectū reuelat. z omino in eoꝝ inuestigatōne. discussione. assertione. nichil facit rō humana. n̄ sint si dei adiutrice subnixa. Recte ꝫ q̄ eiusmodi sunt ut sedm hoīe loq̄m. n̄ solū supra rōnē. ꝫ z pter rōnē ee dic̄. Prima aut̄ quito contemplonis genꝰ recte assumit. ptertia uero ad vi. cōtemplis genꝰ pinere uidet. Q. in sint alie

IIII Puto aut̄ na ab omni ymaginatōne que q̄da iam pertinent ad hec contemplationū expositōne placitoꝝ genera. n̄ egreat. cur h⁹ opꝰ anglica facta. aurea esse debeat. Si aurea z illa ꝓnūtiat. q̄ in rōne inst̄itur. z a rōne oꝑhūdunt. quitomagis illa q̄ rōnē supgrediūtur. Si aurea sit q̄ excedit imaginationē. quitomag illa q̄ excedit rōnē. In hac gemina speculone nichil imaginarii. nichil fictalicii d⁹ occurrere. Longe ꝫ. omē corpoream similitudinis ꝓpectare excedit. q̄ciō spectacli h⁹ gemina nouissi opis specta ꝓponit. Si ꝫ. q̄ciō illo contemplōis genꝰ q̄libz corporea fantasmata solent sepe obnubilare poti⁹ q̄m adiuuare. quitomagis ablys dignitatibz z multo sublimioribz debent longe abee. z penit⁹ n̄ cōparē. Cedat ergo imaginatio multum cedat. penit⁹ recedat. n̄ est utiq; i q̄ op⁹ adiuuare ualeat. Qđ enī imaginatio ꝓfit. n̄ rō subcubit. Qđ ibi faciat imaginatio. n̄ nulla e tā sinuosa loca. n̄ uicissitudis obumbrata. n̄ pars n̄ e minor suo toto. n̄ totū uniuersali suo indiuiduo. Imo n̄ pars a toto nō minuit. z totū ex partibz nō ostendit. q. sophisticē e qđ unusalis ꝓponit. z universale qđ q̄libz predicare ꝓtest. n̄ totū singula. n̄ omia unū. z unū oia. In his utiq; z absq dubio fluctuabit humana rō. z quid faciat imaginatio. Absq dubio in eiusmodi spectaclo officē poti⁹ adiuuare omino n̄ poti⁹. Que sit supremine

V nouissima nouissimar̄ specloꝝ rum contemplonū. supremitatis inde facile colligit. qđ omis est ostensiua. atq ꝓfectio ee summa z diuina ultiq; uisat. Cogitet ꝰ q̄ ualet quitū humana scientia ascendit. cū ad hos contemplōis ꝰ sublenari meruerit. Q. ꝫ. in ꝓmis contemplōis ꝰ. ad perfectōnē inchoat. In his duobz nouissis ad plenitudinē consummat. In duobz utiq; primis eruditū ad scām rei⁹ exterioꝝ z corporalium. in duobz a mediis promouem ad noticiā rei⁹ inuisibiliū. spiritaliū creaturar̄ in duob⁹ nouissis sublenam ad intelligentiā sup celestiū z diuinoꝝ. Debem⁹ ꝰ a nouissis z noaissis incipe. z sublenē nr̄ē promotōnē paulati sublenare. z p exterioꝝ noticiā ad inuisibiliū cognitōnē ascendere. Cum ꝫ. scām exterioꝝ apphēdis. ut in eoꝝ tota exercitatos sensus habuis. debes ad alia ascende z spāliū creaturar̄ scām cōpare. Ꝫ cum in eisdē totū plene p posse exercitat fuis. his adhe quo alci⁹ ascendē possis. Restat adhe longe supra ista summa atq diuina. nitē quitū poteris. z conare ad illa. Perfecto si ad horū specloꝝ sublenat fuis. ulte h⁹ alia atq adhe ascendē has. ulti⁹ omino inuenire n̄ potis. Perfecte ulte dīm nichil est. z recto scām alterius ul' ulti⁹ ascendē n̄ pot. Si ꝰ cherubin plenitudo scē dī. unde quitū recte illa extrema opis nr̄i factura. cerubi notat i q̄ scē ois summi ꝰ figuraliter exprimunt. Certe unde noticiā

cordie crescere potes. ⁊ in hac sublimitatis volatu
cordie alti⁹ altiꝙ sublimari potes. ℔ sup⁹ hanc
contemplois speciam alia adhuc excellioꝛe oio
inuenire ñ potes. Aliud nanq; in hoc spectaclo
geste huc illucq; discurrere sciamus sua
⁊ dei cognitõe dilatare. ⁊ aliud ē sup⁹ hec alia
⁊ altiora q̃rere uelle. cũ ullo m̃ posis inuenire
Sup⁹ dm nichil ē. ℥ nec ē ul' ē posse ul' cogitari
pot̃. Hoc ē q̃ scia alti⁹ ascendat. ul' alti⁹ aste
dere ualeat. Plenitudo ℥ scie dm cognoscẽ. ple
nitudo à ℔ scie. plẽ ē glẽ. cõsumatõ gie. ꝓpter
eas uite. ℔ est mẽt uita ecia ut cognoscant
te ũm dm ⁊ quẽ misisti ihm xpm. Cognoscẽ
℔ eũ q̃ ulus est dr̃. omis cõsumatõis ẽminus
Ad ℔ scie plenitudinẽ. ℔ nouissie spectones
paulatim nos pmouet. ⁊ q̃m℔ sane pducẽ hmõi
℔ plenitudis pfectõ inhc uita inchoat. ℥ in
futa cõsumat. Recte g̃ ℔ opis figa cherubi
dr̃. ⁊ q̃ ad omis scie plenitudinẽ intimiꝫ.

Sed nũc illud consideꝛ. Quis sit animus ꝙ
quid sibi uelit qd̃ hec difficate ⁊ ℔ nouis
nouissia opa ducatilia quid sta cõtẽplõnũ gsta
facere uideñ. Ductile sane sibi compare.
seruendo pducit. ⁊ creb⁹ ictibꝫ multaq; tun
sione ad destinatam formã paulatim pmouet.
Puto g̃ q̃ op⁹ hec ope intima poti⁹ cõpunctõe
quã ptida inuestigacõne suspiriꝫ. quã argu
mẽtis creb⁹ poti⁹ gemitib⁹ quã copiosis argumẽ
tacionibꝫ. Scim⁹ aut̃ q̃ cordis intima. nil ad
eo purgat. nichilq; mundicia nil ad eo repat.
nichil sic ambiguitatis nebulas dissipat. cordq;
serenitatẽ nil melius. nil ci⁹ adducit. quã ira
animũ concutiẽ. quã ptida ⁊ intima aĩe com
punctio. ℥ qđ aut scriptura. Beati mũdo
corde quã ipi dm uidebũt. Studeat g̃ cordis mũ
dicie. quã capte dm inde. q̃ in diuinoꝝ com
templõnẽ festinat assurgẽ. O quãta sultantia
o quãta diligentia. op⁹ ē in eũ artificioso
studio. studioso q; artificio aĩ quã ciuem amo
ris scẽa animã plene dirigat. uerisq; amoris
incendio ꝙsumat. aĩ quã intelligentie. sue
aut̃ ad eã puritatẽ dequocat. quo ad ℔ opis
dignitatẽ digniꝰ idoneusq; reddat. Absq; du
bio ⁊ sinonũ contradicõe. in est leue ut' facile.
hmanũ animũ anglica formã studiue. ⁊ in
sup⁹ mundanũ quida. ⁊ ne pl' quã humanũ hmõi
culture. spiritales pomas accipe. ⁊ se ad summa

leuare. O quocens nectẽ ē aur⁹ sibi in ignẽ mit
tere ⁊ ibi q̃rere. ⁊ ne in ℔ nisi in illd lac uer
tere. celumq; ideꝫ undiq; uidere. aĩq; anglica
formã exuat. cherubiq; pducat. O quãta prudẽ
tia. o quãta prudentia. formanda illa opis mi
nia. hic diuini amoꝛis. hic diuini timoꝛis.
respectu ⁊ temperanda. ne nimio diuine ꝓpinq;
nis respectu animꝰ resoluat in nichilũ sui. o fiden
tia liq̃scat. ul' in ip̃m modico diuine clementie
intuitu obduret. ut̃q; in desperacõnẽ paulatim
repserit. ⁊ de pristini opis consumacõe penitus
diffidat. O quã prudenti circumspectõne. o quã
q̃ta in tractacõe. oportet unusq;isq; uti. ne nimis
excessus. ut' intistere
ne ull' nimis excessus. ut' cogitatõis euagacõ dis
cretõis pspicacia lateat. ñ sine redargutõe
fortiq; castigacõe pristeat. ℥ q̃s digne descibat.
q̃ arte q̃ue solicitudie op⁹ sit. dõi in se ce
lestiũ ⁊ pẽnatoꝝ aĩdlium figuram trasformet.
⁊ humanam aĩam in eoꝝ se imaginẽ trãsfiguret.
Certe prius necte ē alliescat i celestibꝫ ei⁹ ech
colus ambire ⁊ ad etena negocia exiloꝝq;
animã ñ p̃ solo obedientie debito caritatis ue
officio ñqm descendẽ aliq̃m anglicos illos ex
cessus in arcana diuine incomprehensibilitatis
archana audeat attẽptare. Qđ fruste ho
mẽ g̃ ut arbitroꝛ. ad hos theoricos excel
lacie ꝓpendẽ sibi nitatẽ in diuinis reue
quãdiu sup⁹ excellentie latoꝛibꝫ adminetur.
Progressua ℔ nouissimi opis dignitas pdũ
cendi sup⁹gredit̃. q̃ sup̃me illi tenarchie. in an
glis archanglica sublimitatẽ ex eãdem induslie
sue ẽmulacõe imitat̃. Cogita obsecro cui⁹ sit
excellentie illi ordiꝫ in se similitudinẽ ꝓpinqui
onẽ clie. q̃ sume claritati immediate adhereat.
q̃ facie ad faciẽ ⁊ sui speculo ⁊ sine enigmate vi
deat. Quãle qđ ē qđ intelligentia humana cordie
ad illos sup celestiũ aioꝝ theoricos excellsq; niti
ẽ. ⁊ q̃m ⁊ ꝙ diuine dignacõis buplacito ad il
la sume maiestatis magnalia contemplanda
subleuat. Ad ℔ g̃ q̃s ydone. Q̃s ad ℔ opa digni
artifex inuenit̃. in eũ diuina gra pueniat. ⁊ ℔
seqt̃. Demq; aliud ⁊ archam facie. actq; aliud ⁊
cherubi fiẽre. Quid sit archã compingẽ. amictq;
uestire. corona cingere. opertũ stipendiũ ⁊ nos
se possim⁹. ⁊ cordiano expirito pbam⁹. in pegi
na sti⁹ mis sensibꝫ. ℥ cherubi quis unquã. q̃s
ue uidere ꝓfit. Et q̃m ulla formã exprimere

VI

VII

ualeam. quā uidē non ualeo. Puto q̄ ū moyses
ad illā exp̄mendā sufficēt. ñ antea z ipē p reue
lacōm didicisset. Vñ ē illd qđ ea dr: ysde ut omnia
facias sic ē in monte monstrū ē. Pius ē moy
ses ī monte ducē. pius ei p reuelōnē ostendit aū
qm̄ nosse ualeat. qđ de cīmō opacōe ꝓpere
debeat. Hecce z ntr̄ ad cor alū ascende. z per
nīs excessū ex dūica reuelōne addisce. Qđ sit
illd ad qđ suspirare ul' studere oporteat. z ad q̄lē
sublimitatis hītū. animū suū oponere z assuescē
debeat. Hā si semel ad lucē fluā illā anglice sublī
macōis g'am admisit fuit. z ad illud diuinoꝝ m
dorꝝ spectacūm incēte meruit. qm̄ intimis desidē
ris. qm̄ ꝓfundis suspirijs. qm̄ in enarrablīz gemi
tibz. cīū qui cīmō ē puritatē insistē. qm̄ assidua
recordacōe. qm̄ iocūda admiracōe inspectā clari
tatem credimꝰ eū rectitare. nitetq; reuolucre
illam desiderando. illā suspirando. illā cōtēplādo.
dōn eand aliqū in eand imaginē trāsformet a
claritate in claritatē tāquā a dñi spū. A dñi
in qm̄ spū. non a suo. Optimꝰ ait ī hoc negocio
arcitas modꝰ uti supi' ia diuinī. supīis gemiti
bz q; insistē. si unde ꝓducēre facē cherubin q;
fōre. Cū nanq; a z op' suū ferendo ꝓducē qm̄
multa cordis contēcōne de dñi precare coprimē
ad qđ q̄sq; non p̄ ꝓ se ipm sufficē. Hemo ergo
h̄ de qbz modo loqñ. z ꝓdicta opa recte ecē
pendat. ul' parū a se inuicem differre cre
dat. qđ cōmunē marcam h̄ant. z ex auro utq;
fiant. h̄ant si auro ꝓciosū aliqđ metallū in
uenīri ꝓuenit ex eo unū z anglica forma
fī debuit. Dignitatis ait ei' sue eminentia q̄
mult' ꝓcul ex maria. plenī cōmendat ex fōr
sitan ait cherubī ꝓducē. z nō modo hoīm. nō
demū. cīlibz angl'. z sup excellentia spūm.
imagines figurare. ut h̄at nouissīa specīonē
dignitatis melī elucescat. ex cīmō figuratiua ad
librācōne. Qđ quidē contēplis geni similitu

VIII Puto aut cōmuni rōne admittat. vir. ū tocī
illd ñ ē similitudis ꝓpe tatem exēdere
negligens ū sine diligēti cōsideracōne ꝓcreand.
quid de his duobz cherubī dūica uoce ꝓcipiat
ē dr. Cherub sit unꝰ ī latē uno. z alē in alterō
latere. Statuendi ntr̄ sunt ex utrāq; parte oracli. tegen
tes utrāq; latꝰ ꝓpiatorij. Sde aut intelligimꝰ ꝓ
oracīm qđ ꝓpiatorij. Quam g' q̄ sint ista
duo ꝓpiatorij nīi latera. ut consequēs mue
niam. q̄m unꝰ ex cherubī stare h̄at ex parte
una. z alē ex altera. Sicut supi' iam satis ostēdi
mꝰ ꝓpter opacōnē illd' cōtemplis geni' intelligim'
qđ habet de spūalibz rōnalib'. Credimꝰ aut rōna
lem creatūram tā anglicā qm̄ humanā ad imaginē
z similitudinē dei creatā. Et de hoīe quid scīpt
r. Creauit dr hoīē ad imaginē z similitudinē
suā. ad imaginē dei creauit illū. Et ꝓ anglica
natā dēm putamꝰ qđ alias legim'. Eu signacūm
similitudis. plenī supiā z decore. in delicijs paradi
si fuisse. Ecce qđ anglica natā. signacūm simili
tudis dā sit. q̄ ꝓ ea ꝓte q̄ in ueritate ū steterit.
Ppha tū dr manifeste ꝓclamat z dicē. Hon est
similis tui in dijs dñe. Et ydolas apte dēnat.
qm̄ os gūs q̄ nō sit. sic sint cōa eo. z q̄ michī z
mane reputare sit. Quomodo g' q̄ michīm z mane
si duo nīi h̄ant ad simile. An forte qđ unꝰ dicē
alī' contr' dicat. absit. Ham ecce apd dr lego.
Os q̄s simil' erit ē. Iz ntr̄ apd eand inuenio. Sig
nauit z sup nos lum nīi uultꝰ tui dñe. Qđ g' aliud
ex tam diuīs sententijs colligim' ñ q; ita esse
z absq dubio auctor nīr ex aliq similes z ex
aliq dissimiles existim'. Immo quom ei in
mat hō dissimil' ū est. de q; uerisī sīpt ē. qm̄
multa uanitas oīs hō uiuēs. Ecce qm̄ dissimi
lis. Verūtū in imagine pāsit hō. Ecce q̄modo
similis. Qđ cū ē homo ut possit seq; regē facto
rē suū. Iz nec angl's unq; in celo illā creatoris
sui similitudinē ꝓfecte emulat. Qz simil' tui
ī fortis dñe. q̄s simil' tui magnifice ī sanctitate
terribilis atq; laudabil'. Hobis g' ne forte illa
in quib; similes sum' ꝓpiet ad latꝰ unū. z
illa in q̄bz dissimiles sum' ꝓpiet eī ad latꝰ
alterū. Dicat ergo ꝓpiatorij mī si placet latꝰ
unū. d'uinam rōnalibz substanciaꝝ similitudi
dicat. z alterū in eisd cēterīs d'uinitatis sīme
plex dissimilitudo. Videam g' q̄m unꝰ de
cherubī stet ī uno. z alē in alio latere. ul' q̄s ī
quo debeat stare. Supi' ia dyam' qđ ad unū

cherubin

cherubin ꝓmeat contemplo eoꝝ. q̃ st̃ sup̃ rõnẽ
ũ cũ ꝑter rõnẽ ad alqđ aũt eoꝝ contemplo. q̃
stunt sup̃ rõnẽ ⁊ uidẽt ee ꝑter rõnẽ. Constat
ã qđ illa ꝑ dicta. relq̃ multo sũt facilioꝝ. ⁊ iccirco
in usu nr̃o dr̃ ⁊ solꝫ ee ꝑ. Alia uero quãto est
difficilioꝝ tanto utiq dr̃ ee politioꝝ. ꝑ. ⁊ dr̃ che
rub ꝓm̃. sedã hãr contẽplõ dicat cherub sedꝫ.
hñũ g cherub stare dr̃ in latere uno ⁊ alt̃ in alto.
Ab uno sane late cherub stare uidet. q̃ in hys
cotemplois rudi figit. atq; inuestiganda ut con
firmanda q̃ illisq; similitudiñ adaptatõ facile acco
modat. Qñ ab alto late cherub stat. cũ ad illa
contẽplanda hñãna intelligentia se eleuat. ad q̃
illa similitudiñ adũbrãdo se plene coaptat. Ad uñ
nãz latꝰ ut dñm ẽ primꝰ ostẽdatio similitudiñ. q̃m
admodũ ⁊ ad alia cõsidatõ dissimilitudiñ. Constat
aũt illa facilꝰ posse cõprehẽdi. ⁊ uicinioꝝ ma
gẽq; ꝓpriq; atq; cõsentanea ee rõni. q̃ se si
mũt ad aliqđ similitudiem applicari. Ea cedꝫ
q̃dẽ tanto ad hñãna rõne longiꝰ recedũt. quãto
cuilibet ad lucẽde similitudiñ rõnẽ cõscendẽt. ꝑ
uiz cherub stat in latere similitudiñ. sedꝫ aũt
in latere dissimilitudiñ. Ut ea q̃ ꝑter rõnẽ non
sunt. ⁊ aliqđ similitudinẽ admittũt. similitu
diñ laꝰ q̃ ei uicino tangant. eiq; considatõm
theant. Sic. ⁊ illa q̃ ꝑter ut oꝝ rõnẽ ee uidẽt.
oẽmq; ad hñãne similitudiñ ꝓpetratẽ supgrediũ
t̃. dissimilitudiñ laꝰ q̃ in ꝑuersa se habẽt. ipm̃q;
e uicino respiciant. Hi a. qđ dr̃ laꝰ unũ ⁊ alt̃
ad dextrã ⁊ sinistrã q̃s referre nelit. ꝓfecto hñi
considatõis similitudo ĩ eand nos sẽtenciã con
dnat. Dextra namq; nr̃i opandi gñã. sepi solꝫ
ꝓferri. ⁊ iccirco constat eam frequẽtiꝰ uidi. Sini
stra ũ sepi q̃n dext̃ subuehimẽtis regit. ⁊ eo
ipõ utiq; rarioꝝ uidet. Recte g ꝑ sinistrã occul
tioꝝ. sic ꝑ dextrã cõgrue satis designatẽ mani
festatioꝝ. Pri uiz cherub q̃ a dext̃ alatꝰ ap
sistit. q̃ ea q̃ rõni oõ aliena non sũt. ocu
lũ contẽplis significt. Sedꝫ aũt cherub q̃ a si
nistris figit. q̃ illa sola magẽ contemplat.
q̃z oĩa hñãna rõ contine uidet. Qm̃ ꝑ hys duo

Multũ ẽ aũt ꝑ contemplõũ gñã rem
omẽm mod qđ pat̃ cuiq; amoꝝ ⁊ approba
hec duo contemplõũ gñã nos ut cont̃ mala

roborant. ut ad utilem ꝓmouant. Vtil ẽ qđ de eis
dr̃ addit. eam sibiũgit. Vtilitq; laꝰ ꝓpriatoꝝ
regnũ expandentes alas ⁊ opientes ostiũ. q̃
aũt ad regnũ dnũ id modis magẽ facẽ solem.
nãm ũ in absconsionẽ. modo ad prectionẽ. Et
se cũ aliqđ nob̃ unibilẽ cont̃ sdẽ supponim.
ei nob̃ tam caloꝛẽ q̃m elicatẽ tempam. In g ĩ
hñ duo cotemplõũ gñã grãm dnũ accipi
mꝰ. si sedm accepã grãm eis diligenẽ insisti
mꝰ. credo qđ ⁊ ipã nob̃ erũt in umbilicũ. dici ab
esu. ⁊ ĩ securitatẽ ⁊ absconsionẽ a ẽbne ⁊
a pluuia. Venã eã tanto studio ⁊ delidio in
eoꝝ aspectũ repem ⁊ eoꝝ admuniõne cũ
tanta ai ab alienatõne sup̃ nosmetipos du
cereñ. ut unicum mens mea sepm̃ nescaret.
dũ in eiñ cherubin aspectũ suspensa stu
pet. unũ ut eũ aplo dicere auderet. Sine
in corpe sine extr̃ corp̃ nescio deus scit. Vi
de qñ ꝓfunde subdictoꝝ cherubi alis late
at q̃ se ipm̃ unum ignoraũt. Dr̃ si nõ pot̃ hec
alaꝰ ad umbrão mentis respectũ in eiñ extr̃
sus abalienare. dr̃ tñ qđ ⁊ semp sblet aureũ
illũ ꝓpriatoꝝ fulgoꝛẽ obnubilare. et mis
aspectibꝰ tẽpare. Ꝓpriatoꝝ nñi fulgor abs
q; dubio supducta adũbrãone obnubilat.
qñ q̃dq; in nob̃ lucẽ undẽ. maioꝝ ⁊ supe
mineñtioꝝ claritatis compacõne despicat.
ꝓpriatoꝝ nñi claritas dignitatẽ q̃dem desi
gnat spũalis natẽ. suppoñ aũt alaꝰ expan
sio celsitudinẽ diuine supeminentie. Qđ
g nr̃ẽ si hñi obumbrãone ꝓpriatoꝝ nñi
utriq; laꝰ obducat. nam q̃dq; diuinũ sile
ut diuinũ dissile in nob̃ cernit. diuinoꝝ
uti dñi ẽ cõpacõne fuscat. Volet aũt ut di
uinũ nom solũ claritatẽ unã ⁊ caloꝛẽ tẽpare
⁊ utriq; tolerabiliorem reddere. Et sic sepe
qđ oĩs nouissimi ut ĩ nra g nosmet ipos
estimacõe ut dilcõne mod tenẽ nescianꝰ.
dr̃ ex diuinar utriq; rei assidua contẽplõne.
ꝓfundaq; admuniõne in nob̃ agit. ut utilit̃
ĩ nob̃ nimietas ut̃ supfluitas repmat. Ast
lũ oio ultin in q̃m omniũ rõnaliũ spũũ ẽdo.
ꝑfuaũ illũ ꝑe excellentie amoꝛẽ ut optimo
nẽ. ad uam ⁊ legitimã eqtatis mensurã

posse refugere. ñ qui uerace scipm nouit in
eoz q̃ diuinꝰ cõpacõne despicẽ. Recte g̃ dicit cherubin uterq; ppiatorij mi lace tege dñr. quia in nob nichil oñino repit̃. q̃ sumus z diuinus ñ sic ul pegnũ in q̃litate. ul incõpabile ex q̃ntitate. Et nota qd̃ q̃madmod archa ppiatorio tegit. sic z ipm ppiatoriũ dei alaꝝ expansiõe tegi iubet. Alsq; dubio sic exãtemplõe spiritalꝫ creatõe cuiq; eminentie obdurat amoꝝ. z approbatõ mũdi. sic ex contẽplõne creatꝝ cẽtie cuiq; sup eminentie tempat. ap unũ q̃q; amoꝝ et approbatio sit. Cum q̃rta autem auctate de
Sed tunc beate ul soleant spirales uiꝝ
paulo ins nouissimus cõtemplõnũ gũ
bio designati cherubin ppiatorij dus intuare.
lacta sufficiẽt tegit. si alas suas sufficienter
z intelligent expandit. Quid ẽ alas suas cẽti
nua expansione dilatẽ. ñ oñi in loco oñi
in tempore diuine cõtẽplõi inhiarẽ. z cũm
studio ul desidio uiq; insistẽ. Cerce auet cũ
uolare uolit. alas suas expandit. hic tame debe
mꝰ z nos cordis nri alas p desidiũ extendẽ. z diu
ne reuelõis horã. sub oñi hora. imo sub oñi
momẽto expectare. in q̃lib hora diuine inspi
rõis aura mtis mẽ nubila deseret. uerisq;
solis radius. amota oñi caligine nubis detec
ta. excussis stanꝫ contẽplis sue alis. mẽs se
ad alta eleuet. z auolet. z tyrus obtutibꝫ in
illd cẽtratus luminꝫ qd̃ desup radiat. ĩ aq̃le uo
lantis impetu omia mũdane uolubilitatis
nubila cũ uolet atq; cũscendat. Illũ tame
dñm ih̃u dñicũ precepti ul cõmãdi implere
z q̃si expansis alis erectũ stare. q̃ pt̃ accep
tã gram in h̃ nouissima cõtemplõnũ gena
sep studij. sc q̃ntũ in pte ẽ ad h̃m uolat. pñ
ptũ z patũ excibẽ. ut ẽ temp̃ bñplacti dñi
ni aduentꝰ. z aura aspiratis gie afflauit.
idonẽ plite inueniri. qm ad illd diuinoꝝ sec
toꝝ spectaclm. debent admitti. Debent a
ñ solũ ad hoc qd̃ in hac uita here possimꝰ uel
z ad illd diuine contẽplis spectaclm qd̃ in
futa uita sperãmꝰ nos mos suspendit. z cũm ex
pectatõe uehemẽa desidio anelare. Ad hoc
liquid nob dat h̃cem gia. ad hoc inqm in
fundit cõnoꝝ intelligentia. ut sciam qd̃ inde
esse debeam̃ p studiũ querẽ. ul p desidiũ suspira
re. Aliq̃n fruste in nobis diuine cognitõis abũ
dantia creatꝰ. ñ diuine in nob dilcõis flãmam
augeat. Debet ꝫ in nob crescere sep z ex cogni
tõne dilectõ. z mei hominꝫ ex dilcõne cognitõ.
z mutuus meritꝰ. mutua mercenia mutuis
tribuent. z alterius augmtis alterius augmta accrescit
hñt. Ex g̃ aia p̃fecta z assidue sumꝰ contem
plõi dedita omi hora pegrinatõis sue ciuium
ergastulũq; ex g̃sstũ cum summo desidio expec
tare. q̃d qd̃ mihi uidet p speciẽ z in eg
mate. mereat facie ad faciem uidẽ. hinc ẽ qd̃
habitãt in ostio tabnacli sui dicebat. hinc ẽ
qd̃ chas in spelunce sue ostio stabat. utq; ad
eg̃sstũ parat. utq; in dñm aduentũ suspensus.
Unũ utiq; utq; pstolabat. unꝰ in spelũca. alt
in tabnacõ. utq; cũ ostio. ꝫ unꝰ stando. alt
ũ sedendo. Iudicat ut arbitror. q̃ utcũq;
molestiã. unꝰ missã. alt multiã reputat. z eam
dẽ temptis pegrinatõne ꝫ carere. ille expedi
ne iudicat. Sz q̃ se ipũ q̃si in spelũca uidens
z carne suã pergastulo hñs. dñi uite ꝫ mo
lestiam molestie sustinent. Alis de corpe
suo qui tabnaclm fecit. z ad dñi se multiã
accingit. z patiẽt tolerant qd̃ uiuunt
ut dñi luci deseruiant. Ali atq; impatiẽt.
ali patiẽt uiuit. dñi uꝰ sibi merit. alt do
minicã luci medet. Ali g̃ stans ministrãq; la
borat. ali aut sedens. laborẽq; pene in semi
ens. permẽq; non reputat. domẽ aduẽtũ pstol
lat. z utq; ĩ ostio z qui ipũ extra inuenit.
Ut g̃ de his mãm taceam̃ q̃ ubiẽ uiuit. z in
tabnacli. ne dicã palacij sui tamis delectabili
ter iacentes q̃etat. utq; aduentũ dñi illoꝝ
merit. et si q̃ in ostio stans multaq; siue mo
lestiã patiẽt sustinens. ad dñi occursũ sollicꝫ
sus anelabat. z ille q̃ ĩ ostio stãs ministracõisq;
siue horã pstolãt. sub expectatõis siue desidio
pene impatiẽt laborant. Multi audiẽtq;
unũ uiuebat. q̃ ĩ spelũce siue ostio stabat.
Tolle a me q̃t dñe aiam meã. neq; ꝫ mei
oꝝ sũ qui pars mei. Qd aut q̃d ẽ qd̃ multũ sibi
apuit. qui dñm cupiẽtẽ hñt. q̃ in idipm sic
suspensus steterit. An forte sub dñica pñtia
ip̃fectũ suũ pfectꝰ agnouit. z ip̃fectõne sua

XI

XII

uideri eruditor. videre cū uoluit. q̄ uideri cum
uult. Q cūm multa sit q̄ ā se parates creat. z eī subtrp
tractatus fuę articulo. illic trepidant timore ū
aīa ū erat timor. z extrū q̄m p̄us anxie requirebat.
iam fī formidant. Cūm post multa desidiū fatiga
Quę qui stando tōnē alij soleant alij ū solēt.
plolat. ū ostiū ex instantie grā sup̄ semet
exilit ū dīo occurrisse legit. De spelūca ipēs leuary
cū z uelata facie pspexit. uocēq; tuleruntis in
cultu audiunt. z q̄ ad requiem suspirauerat. q̄d
adhē eū facie oportēt ex dīi reuelōne cognouit. Alij autē ad dīi aduentū de tabnaculo psilu
it. z reuelata facie ad uenientē occurrit. intro
ducat. pale. z p desidiū uoto dīuīe p̄missionē
accep. pgredientē plequit. z cū stante morat.
dīm sabaoth q̄ stolis pulsat. fulgor q; plēdam
accipies in ulo diuinor iudicior secretariū intr.
Q d autē ē de tractatu suo. in dīi cultū attendere
ū extrīs q̄ circa se diuinit gerit. diuine dispo
nis modamen. cooperatoīsq; ei gressum subtilē in
telligē. Dū ign. spūs uehemēt cōmotio cōmotio
nē ignis. ignē sibilus aure lenis sequit. cultui
tus dīi plentia deplōdit. q; dū mēs magnis
murisq; q̄ndam perturbatoīb; subito sepe cētur
se totam concuti. z ñ minimo timore dela. ñ
minimo dolore extinq. ut pudore confundi. z cum
pter spē z estimatōnē ad magnā aī cultū sollicita
tē. seu z securitatē cōpom. uelut nouit ultra
tus gre operatōnē ppendit. z diuine hī actetari
luce clarī agnoscit. Dīm autē plentē. sz q̄ cultui
untē tyrus. dū luminis uli contemplom diui
ei inherē ñ dū sufficiat. Admonetus autē dīm.
seu z instructus uocē audire ē. q̄ sit uolun
tas ei bona bēplacēs. atq; perfecta ex ei aspitu
ne cognosce. sz ille q̄ de tabnaculo ī aduen
tum dīi occisū egdit. egressus autē q̄ facie ad
facē. mucē. q̄ p mentis excessū extē semet
ipm ducē. sume sapie lumē sine aliq̄ tumu
ue figarū ue adumbrōne. denīq; ū p speciē
z ī enigmate sz ī ipsa ut ste dicā nūtate con
templat. extimus ustū intuitus ēhit. q̄n id q̄d p
excessū uidit. multa recedatōe uehemēq; dis
cussione capabile. seu z comphensibile sibi
efficat. z cum tōnē attestatōne. cū similitudīn
adaptōne. ad cōmunē intelligentiā deducat. Cuc
ū mactat. uti dīs pascat. q̄n mel hōis hīs primod
nis gdūz roborata. ad deitatē uolūtatis bēplacito
absidiū. q̄d p̄us libenē fouit atq; ēcodiuit. q̄n
id deitatis studijs ut ulūz amputat. uti diuine
contēplom pfecti inhere. ut diuine ppiatōi
alteri placere se sperent. Dīm pascam. q̄n utcunq;
nūrū uidimus. ampliato q; arctoris uitę posito.
Karitatis ei in nos benuolentiā nutrim. z acēs
sim. Ecce ingt pulso ad ostiū. si q̄s aperuerit
mihi ingrediar ad ipm. z cenabo cū illo. Cui dīo sane
apud nos in ecclesiis cōmedim. q̄n id ei obsequio
libēter impendim. z in eo ei bēplacito deser
uim. uti illi in nos benuolentiā. uti nrām in
ipm fiduciā augeam. Ex hac fiducie accumu
latōne agit. ut ad dīm aspitā nullū q; desidāti
gressum mēs preter spē z sup̄ estimatōnē subito
aminet. Egredientē ū dīm plequit. q̄n p̄cep
te diuinis intelligentie diligēt insistentes.
p id q̄d de cognita diuinitatis luce nrām.
ad altiora contemplanda sup̄ nosmet ipos
leuam. z reuelatis gre uestigijs ihentes. pre
euntē dīm comitam. Post egressū autē cum
stante dño. stare ē. in illo celestiū statu
reuelate lucis p contēplonē diuin inherē.
Stanti dño assistit. q̄ totū humane mirabili
tatis sub cū. ambigentiaq; inclitū altā men
tis sublenatōe cōtendit. z illo ecstaticus
lumine deitatis inspecte imagis z sē similiū
dinē ēhit. Hos ingt apls omis reuelata fi
ae gram dīi speculantes. ī eandē imaginē cul
formam. a claritate in claritatē tanq; in dīi
spū. In hac mentis sublenatōe intima intelligen
tia sepe illa diuinor iudicior abyssū ingredi
ē. z ad fundor z ultima dēitatis ēplām erudi
tor. Notandū itaq; id ea q̄ p excessū mentis id
qd modo exē lent uidi. alia pse alia oīo
positu usū diīm in ñ posse ad cōmunē intelli
ctualē ēhitū. modo nr posita gētia idemary
cū exeunte enim nam ht qd de dīi claritate
p mentis excessū cognoscit. q̄nq; z p modū a ratio
nate complendo. z sepe ex eo qd apd nosmet
ipos sobi rimatū p similitudīnis magnitudine
in mentis alienatōnem abducam. Hoc z illud
notand ē. q; exē posita. ut sū dīm in medium
mi. nā z abha ad sedam egressionē dīm sedu

rille non legim⁹. Quam namq; cim⁹ sc̄ q̄ hūanā
ꝛdligentiam q̄ excedꝫ. ꝛ hūana rōne inuestigare
non possē. ꝛ cū ut supi⁹ iam dām⁹. pf̄e rōnē non
sc̄. Cū g̃ cim⁹ quelibꝫ p̄ merita excessū discim⁹
cognitā exā⁹ unionē q̄ nobiscū reportam⁹? si con
sona rōni ea ipa p̄ modū deplyndam⁹. q̄ plus p re
uelatōnē didicim⁹? ꝛ illa q̄ ꝛ supꝫ rōnē. ꝛ pter
rōnē ee uidem⁹. q̄n p̄ reuelatōnē ꝛ q̄n in exta
si didicim⁹. q̄a eoꝝ rōnem p̄mod⁹ ad nos reꝝ
si nullā hūana estimatōne cōphēdē. ut assig
nare sufficiam⁹. cognitā unionē. q̄n exā⁹ sc̄
relinq̄m⁹. cui⁹modo uelud memoriā q̄ndam
retinem⁹? Q̄d cū aut sc̄iam⁹? Abiit inq̄t dñs
p̄ q̄m cessauit loq̄. ad abrā. ꝛ ille reuisus ē? lo
cū suū. dñs recedit. habbā reuisit. q̄n⁹ sb̄tecta
reuelatōis gr̄ā. intellectualis sensus ad cōmu
nem statū reuocat. ad p̄mam ꝛ eg̃ssionem ad
habbam. illū q̄ dē audit multa fatigatōne ad
se intē cōpulit. Ad sedām aut eg̃ssionē p̄di
ctā unionē longāq; contablatōnē oīo ñ
reduxit. Exā⁹ usū nobiscū mauducim⁹? cū the
ophaniā tripl̄ p̄cepā ad cōmunē intelligē
tiā uocando p̄mod⁹ paululū medicinam? Exā⁹
usus minime introducat. q̄n⁹ theoricā reuela
cō q̄ntomag̃ supra hūanā rōnē discutit. eo ā
pli⁹ omī hūane opinionī adhēsim⁹ uidē. Jn ci⁹
modi enī speculone aīaq; aīm⁹ ad consueta redeat
dñs abrā. longiꝫ recedit. ꝛ in complē illibāta
tis siue magnitudinē unionis siue elongatōne
ostendit. Q̄ trāz duo reꝝ gr̄ā q̄ m⁹ hec diuina
unione ex dñici reuelone cognoscam⁹. ad pre
dictos illos duos cherubin spectare uidentur?
Hec sane illa ꝛ digna laude mācta. uñ exaudē
da est anglica sor. p̄natiaq; alia. Exhē nob
mācta cherubi fort⁹. q̄n fidei mī archana. q̄
ut xpi p̄ reuelatōnē didicim⁹. ut a theologis
uiris acceptim⁹. assuescam⁹ i contemplōnē addu
cē. ꝛ in eoꝝ admixtōne aīm⁹ nr̄m suspendē
ꝛ pascē. humiliare. ꝛ i diuinoꝝ desidiū aarē
flāmare. Debem⁹ aut ꝛ utrā habbe theche exem
plū in ipo hrīa cōis nr̄e exta. ꝛ uelut ostio d
minē aduentū exp̄tare. debem⁹ utrā diuinū
documentū cherubi mōꝝ alas expandere.
ꝛ reuelantis gr̄e occasū rapidis desidioꝝ pas
sibus festinare. Ad oīm hora aīā sc̄a ꝛ con

templatiua ad susceptōnem gr̄e cē pacā.

Sancte dꝫ aīā sc̄a. ꝛ uere sponsā amica.
Ad dilecta tua aduenā cū desidio inhiare pa
ratā semp. ꝛ uocanti occurrere. ꝛ pl'santa apte. Dꝫ
in q̄m⁹ semp in hoc sollicita ee. ꝛ parata inuen
ri. ne subito ꝛ opinate aduenies mīm⁹ coptā.
mīm⁹ ornatā inueniat. ut' dū exclusus dulcine
pstola cōis ullā molestiam sustineat. omolesta
das Nba estuantiaq; desidio. mīstū honerosa.
agenda remanda. manda remanda. expecta
respecta. expecta respecta. modē ibi. modē ibi.
Nba sit sane aīe pigre. aīe tepide mīm⁹ aīe
spēte. ꝛ nimis ingre. Q̄d cū dic⁹ hūm⁹ aīa. ꝛ
in suos sordib⁹ inuenta. cum se doleat inopina
to diligētius aduentū pleniꝫ. ꝛ erubescat se
mīm⁹ compositā. mīm⁹ ornatā inuenire? Certe
inq̄t aduentū tuū pscire debuisse. ut te solle
pnē susciperē. ꝛ ea q̄ debere dilectare tibi occur
rem. Decetero g̃ m⁹ aduentū tuū p̄nūcia ꝛ
nuncio p̄uenire aduentū tuū horā p̄manda.
Junct⁹ traz mē curiat. q̄me q̄d me facere
uelis. edoceat. Junct⁹ inq̄m mē nos medi
discurrat. q̄ me de singul⁹ instruat. Docear
me non solū sup statu meo. sz ꝛ de statu tuo.
Docear q̄n⁹ aptē sit. ut' q̄ tu de me placitū
agenda traz atq; remanda. nūtia atq; renūta.
Non decet amantes mutua studia. mutua
in aliquē desidia nescire. n̄ sufficiat estuāti
ano. ardenti desidio semel audire. Obsecro g̃
māda remāda. manda remāda. forte mīstū a
mat mīstū estuat. q̄ sic mīstat q̄ tā impa
tiēs mīnūncia q̄rītat. Videam⁹ g̃ q̄d fa
ciat. Ecce iuxta illū suū nūtios sepe missis.
sepe remissis. tandē aliq̄ndo nūtios suos sibi
quiē. ut capitis amplexibꝫ pfruat. ꝛ mu
tua dilēne foueat. Ecce iā p̄ foribꝫ stat. ec
ce iā ad ostiū pulsat. ecce uox dilī tui pul
santis. Aperi mī soror mā. amica mā. colūba
mā. in macīāta mea. q. caput meū pleni⁹
rore. cincinni mei guttis noctiū. Q̄d obse
cro q̄d in q̄m⁹ p̄sumē. q̄d nūtios p̄mittē. qui
ostiū clausū reperit. Ad uocē ei dilī. aut sal
tē n̄ statā p̄silis. apis. medicinalis. ꝛ ample
xuris. Exspoliaui me inq̄t tunica mā. q̄m⁹
induar illā? Lauī pedes meos quom⁹ iquato

illos. Expectet tñ modicū ut ultr̄ ſuſcipiam illū. pulſat tribulatiō pulſat. z dicis expecta. Ecce expectat. ecce iām pulſat. z dicis reexpecta. Et q̄d uncis ē magnū ſi expect modicū? O q̄tū tñ meo ne iſtd modicū p̄lixū. in longū. donec cōſoleat. z dedinet diu mīe cū q̄ fatigat diſcedat. Oſtendit hoc illa uox tua. z minus ſecta q̄rela. pſſulū oſtij mei apui dilecto meo. at ille declinauerat atq̄ cōſenerat. Iz ecce iām redieni. pōnſq̄ contēpt iniuriā ī reputans. ſtat p̄ parietē reſpiciēs p̄ feneſtr. plpiciens p̄ cancellos. Audi uocantē q̄ uoluiſti ſuſcepe pulſantē. Et dicet tibi loqē ē, Surge ꝓpera amica mea. columba mea. formoſa mea z ueni. Cur ī ſtatū exitis. occaſ. apphendiſ. z oſcla rūgis? Q̄d adhuc dicis expecta? Ecce adhuc expectat. ecce iām uocat. Surge amica mea ſpeciosa mea. z ueni ī foramīb petre. z in cauernis macerie. Q̄d tu? Reexpecta adhuc modicū. O anima mea tua. o uiſcera dura. Uſquequo afflige amicū tuū. uſq̄q̄ fatigas dilectū tuū. pulſat z nō uis aperire. uocat z non uis audire. exire pulſat ſemel z iām. z tu cuncy expectare tu reexpectare iubes modicē. z modicē. Vocat ſemel uocat iām. tu nichilomin cū expectare. z reexpectare cogis modicē z modicū. q̄ modicē ī uno loco. z modicū in alio. modicē ibi. modicē ibi. Cogit̄ Iz dilect tu facē ſepe. z miltū q̄tū dicis modicē z modicē. Iſta modicē z modicē p̄lixū in longū z longū. ī hūc mod formidas amicū tuū. z fatigas dilectū tuū. O q̄nto ſanct. o q̄nto rect fouet. ut p̄ſtolēt obſuares. ut cū halitū ut helitū dilectoꝝ tuo aduēt tū expectares. aduenientia occurreres. z tū exultaret ne ſuſcipere. Deberes ſane ſtatim dilectū tuū colubā ī foramīb petre. ī cauernis macē ſuſpenſis alis. collo p̄penſo. faciē plpicē. z uocē tuā aduēt tū cū columbino q̄dam cantu z gemitu q̄rē. z exp̄ tare. Iz forte adhuc nīſi cherubī alas ſuas hūt. ut ſi hūt expanſas nondū hūt. Iodū forte alis op̄ nōdū ad plenū foꝝuit. ūdū forma illa angelica ex integro nupta diuīa ſentencia cōſummata. Iaceo. Iam ſic pauore ad ſuſcepcōnē q̄uis de illa q̄ dixit ſuū. grē aīa ſemp hūt parū q̄ ſpūale dilectū ſuū ſcire potuerūt. q̄ diu mandata ex doctoꝝ cordie dicis. ut ſcripta audiunt. nec tñ adiecerūt. cordie peccantes. cordie penitentie cepa dari ſibi p̄cularēs. Ex q̄bꝫ diu q̄dam ūba. uite habentē audiunt. q̄d aliud p̄ ſtudiū q̄ mandata remanda diſce? Et dum cordie peccata peccata accuſant. q̄d aliud q̄ exp̄ta reexpecta. p̄ deſidiū damnant cordie ſpatiū penitentie. p̄ ſtulantes. z reſipiſcendi temp. cordie. p̄ponentes. cordie p̄longantes? Certe ad ſanandā infirmitatē ſuā totā hūt uite ſpatiū cū naturalmente ut dicē p̄ modicē. Et diu cuiq̄ aīa modo z uno uitio. multe alie multa tempa expediūt. totūq̄ tñ ualdū moꝝtaneū reputat. q̄d q̄d aliud ī diuine patientie aure q̄ modicē ibi modicē ibi reſonat? Iz dehis iām tacentes quid de nob obſecro dicēt ſum? q̄ habitū religiōis ſuſcepim. q̄ ſpūalib exercitijs mancipati ſum? q̄ diuine dilectōis aſſidue q̄ſdā uelud arcas accipim. o maxime tñ nos q̄d q̄d dicem? q̄ nil aliud uiuifici officij hymnis. ñ lege. pſalle z ora. meditari. ſpeculari. z contēplari. uacare z uidere q̄m ſuauis ē dñs. Iſiquidē nos non pudebit eade dicē. z dilectū nrm ī hymnis ibis fatigare. manda remanda mande remande. expecta reexpecta. exp. reexp. modicū ibi. modicē ibi. Cordie infallor uos q̄ dilectōi ul meditatōi inſiſtitis ei nuntios ſuſcepiſtis. manda cognoſcatis. Quocies ex aliis ſcripturis recolligo nouos intellectꝰ eruim? q̄d aliud q̄m q̄ſdā dilā mī nuntios excipim? Hunc ſane negocio ſubſunt oīs ſacē lectionis agax q̄ meditatio. Alij uag legendo. alij meditando diuinoꝝ ſecretoꝝ memoriſ occurrūt. q̄ dilā mī ad nos mandata p̄ferunt. z de ſingulis inſtruunt. Et ſepe fit ut una eade q̄ ſcriptura diu multiplicē exponit. multa nob ī unū loquit. moraliē nos docens q̄d dilectꝰ mī facē nos ueli. allegorice admonens q̄d pro nob p̄ ſemetipm fecit. anagogice p̄ponēs. q̄d adhuc de nob facē diſponit. In hac uag modū nob ſepe mandat. z remandat. z q̄ p̄ unū nūciū multa nob dicit. Sepe unū idē mandatū ſub uariis enigmatib z figuris p̄ponit. ut menabi alia impmat. Et diu ad nob multis modis z multa cens dr. q̄d aliud q̄m idē ſepe remanda re. z remandare uidet? Et q̄m multi ſt q̄ tm̄odi nūcios cordie acciput. de p̄ſtino tñ tepore ul ne gligentia parū aut penit nichil corrigere uolit. Sciāt ſane uñ p̄ſtit glari. non aūt edificari.

Scām qđ nō sanctatē affectam. z nō tā sēi qm
scīoli ee delidam. dū g cotidianis usibz nouos sē
sus. nouos intellēs. qritam. qđ aliđ qm̄ man
da remanda. ay. r. p affectū ut studiū dampnat.
hūi nūcios cotidie exspm̄. z alis alis q sepe
supuenientibz. alios alios q adhe cotidie ī porta
ne exigim̄. z ī auribz dū sabaoth forte inela
mam̄. ayanda remanda am. r. hz quīomagis
copia dictoz nuntioz habūdat. tanto sane
a cbius tāto molesti. ipa nos cōscia accusat z
arguat. hinc fit sepe ut unā nūm corrigere
debeam̄ disponam̄. semp cū differam̄. Et dū hoc
fi in futō ꝓponim̄. fit ut illi futū. sēp sit su
turū. imo forsitan nūq futū. Sepe a aliq̄d cer
tū futū denunciat. q corrigad unā nūm. z dū in
tim dilecto nro expecta. et cū futū illd ī psens
uerē. uē in aliđ futō differē. z dī. reexpecta.
Qm̄ mihi sepe ꝓpon. sorte q apd se tractauit
ut si ex alicuius affectibz. quibz uncim ꝑplicam
& semel tm̄ se posse explicare. nq̄m ꝑpli ī eād
uelle redire. z unū modē illd se postulat
expectari. z cū cōis forte affectū amouerit. poci
q̄m̄ abscindere. uehemēter satagit. resarcire
qđ poterit. z rūē adhe modē se uoluit. z petit
reexpectari. Sane hoc cōi dict modē z modē.
quousq̄ nāq̄ non satiar desidiū. qm̄tūcūq̄ sit af
fectu uidet parū. ayodie hz z modē se reexpec
tari. z reexpectari petit. qui cū sit modē
ibi. z modē ibi. modē z modē sepe sub affū
uno. tpe tū alio z alio ibi. z ibi sub affectu
uno z alio. z tempore tū uno. Et in his oīb
dilcō nrō amicam. cauticā odiosū. Expectare
expecta. expta reexpta. modē ibi. modē ibi.
Qū putas animalcī spīg z repidica posit duc
tile illd op forare z anglicā seam excudē. pre
sertim cū op sit in hoc ope alar expansione
urgente in idipm dilica utiq̄ tensione intm
ut ūq̄m in hūi studio liceat desidioz nūoz
pēnas ab intencionis eleuacōne deponere. Qm̄

XV

Non dicā sit arduū ul difficile cui pēe
manuā. tū aīe septam ad septenā to
dicā milia ut tā colligē z ī solo duumtaxat
diurna. hz p modica ad mod desidio redeūte
morula. ipatienti desidio salus ē molesta. Spes
sicđ q differē affligit animū. Debet hz ueri am
ici dilecta. z ueri dilecti amica ut supi tā dēn
est ꝓtecta semp z pata ee. z pulsante amicū alic
q illa dilacōnis iniuria suscipere. z uocāti ei
omī alacritate occurrē. Scim aut q singlaris a
mor osorē ī recipit sociū ī admittat. Vnde g
ne tibi p mī incipias. p strepentū ebas eicere
uelle. ei tā ipse cepit ad ostiū pulsare. Alioqn
qđ iam erit dictura ei apd te tibi sūr ceptoris
animū ebia inuencta. qđ nequā erit dicta. ī ex
pecta reexpectata. Expectand sane. nēp reex
pectand ad eiciend ebia exteriorē. ad eiciend
familiā tuoz. Omīs cogitat tā unū qm̄ no
bis exterior iudicandi sit. q nulli nisi uoluti
ti deseruit. Illos uero qsi domesticos ut fa
mulantes hūi. qs nihil utilz ut uoluntatis
implicam̄. Cū uero singlaris amor solutu
dinē amat. solutarū locū requirit. vocā hui
mō ebiam. si solūmodo cogitatōnū. ūum z
affectōnū oportet eicere. ut dilecti nri am
plexibz quāto libīus. tanto iocūdi liceat ī
herere. Quīca qsd uicimodi expectatōne mo
ra quotiēsue repetend. exp. reexp. modē
ibi modē ibi. exmodē ī uno loco modē ī alio.
modicū in ostio modē in uestibulo. modicū
in thalamo donec tādem alicui p multam ex
pectatōnē p multam expectatōnē fatigatōm.
cubiculū intro eat. z intimū atq̄ secretissi
mū locū obtineat. Modē in ostio dū cumulū
amantū ebia nigit. modē in uestibulo dū thala
mū adornat. modē in thalamo dū lectulū
sternit. Et cogitur dilecto omībz hīs locis expec
tare modē z modē. modē ibi z modē ibi.
Exoculo audit. in uestibulo uidet. in thala
mo osculat. in cubiculo amplexat. Audit p
memoriā. uidet p intelligentiā. osculat per
affectū. amplectit p applausū. Audit p re
cordatōnē. uidet p animaduersionē. osculat p di
lectionē amplexatur p delectationē. ut sibi me
li placet audit p reuelatōnē. uidet p contē
latōnē. osculat p reuocationē. astringitur ad
dilectis sue infusionē. Audit p reuelatōnē
dei uoce ei paulatī innotescente. tota p stre
penti tumultuatio sopit. solaq ipi uor qui
at. donec omīs illa tanq̄ tumultuantū ebia
dispareat. sol q ei sola remaneat. z soli sola

p contemplacōnē aspicat. Videt p contēplacōnē
dñi ad insolitre uisionis aspectū pulchritudisq; ad
miratiōnē paulatī aīa incalescat. magisq; magis
inardescat. z cand aliqū tota incandescat. dñi ad
iam piratē. intēnāq; pulchritudinē tota reformet.
z ille intēne hīitacōis chalam purpura z byssso
uacuato coctoq; bistincto undiq; ornet. dñi
cand aliqñ chalamo ornato z introducto dilec
to fiducia iā inualescente desidioq; purgente.
cū se ultrius iā cohibere non ualeat. sluitio ī
osclā ruat. z ipsius labiis intime deuocōis oscu
la figat. p deuocionē sepe z multifortē deos
culat. dñi intrim cubiclm struit. dñi intrim
aīe sue ad summā pacē. z cōsummatē cōponat.
dñs cand dilecto suē ultā collocatio ad mecha
bilē q̄dā diuine dulcedis influsionē tota in
illi desiderii liqscat. z spē ille q̄ dño adhereat.
unus spūs fiat. Puto q̄ expta tanta dulcedie
tāq; intima suauitate dēcerto iā nō possit
aīa illa pulsanti dilecto aliq; moras inec
tere. ut ulla expectatōne fatigare. ū ultī
p hec pre dicta sit. expta. receptā. pterā cū
ipi ois moramur longa reptatio uideatur
onosa. Denicep ut arbitror cum habraam
patriarcha. seu etiā helya ppha ad hīitacōis sue
intrēū libenter obsuabit ut ad dulā sui suscep
tionē sēp̄ parata sit. Sub hī spē ut arbitror
illy op̄ mīm ductile incip̄. nō mediocē ps
cē z cōsummatōi appropiare. eo q̄d illi mī
cherubiū incipiant alas suas iam lati ex
tendē. z sese iam qi ad uolatū omīhora
suspendere. Q. sit pene ipossibile aut dīe
Sed quīnus se ipām exē semet ipām to
tam para tā effundere z sup semet ipām
sic. cūc ipi eius aīa ad uemēter suscipere
nescio si z eq̄ parata. z expedita sit uocanti
occurrere. timeo ne adhē p hec pre dilecto sū
o omīo sit dicta. expta recep. exp. receptā.
modicē ibi. z modicē ibi. Puto eni nō esse
ei facilitatis suscipe uenienti. z sequi
uocanti. Aliud z ei ipo mutare. atq; aliud est
ad ipm exire. ibi aīa de se ipa recedit. z ad
dilecto suo ad intima cordis sui penetralia
ingredit. hinc exi semet ipām dicit. z ad
sublimia contēplanda subleuat. Quid

nāq; ē ei intrare ī se tota ni se ipam colligere
Qd ū ē ei exire. ī se ipm exi semet ipām tota
effundere. Hic trat aīam cū dilēto suo in
cubicula ingredi. z solam cū solo morari dul
cedine q̄ pfrui. ū exīo omīū obliuisci. z in
q̄ dilēone sue ītime delectari. Se solā cū di
lecto uidet. cui exīo omīū oblita exp̄a cō
sidacōne in dilecti sui dilēonē desidiū sui p
uiget. z ex his q̄ intrinsis suis considat. aīam
suā in eius affectū inflāmat. z tam ex bono
rū q̄ ex malox suox consideratione in gradum
actionē assurgit. z hinc p impensa sibi hinc
p indulta uenia intime deuocōis uictimas
psoluit. Ipsq; intrinsū dilect̄ pducit. z in
optimo collocat. qui ex intimo affū z sup
omīa diligit. Cogita qd sit qd intrinsa tua ar
denter dilexisti amplexi. qd te iocam
di allicebat. cetisq; oīb; ptimdi delectabat.
Considera q. sī eand affectionis uolentiā. delecta
cōnisq; habundantiā sentis. cui ītimi dilec
tors desiderii inardesas. cui in ei delectatōe
req̄esas. Cui dubiū sit qd intrinsū illū affec
tōis sue sinū ū dñi teneat. si intime dilectō
nis aculeo aīam tuā in diuinis affectibus min
penetrat. repidi exagitat. qui in alienis af
fectibus aliqui penetre. ut exagitare solebat. Ex
si tanta prius ut forte ualidiore. dilectatois
ut delectatois sapiam uolentiā. ī intrinsis au
ce diuina p̄sperentis qui alias unquī exp̄tus
fuis. unde adhē si forte aliud aliq̄d sit. ī quo de
lectari ut consolari possis. Certe qui dū pos
simi ex aliena q̄licūq; re consolatōne ut no
cūdiare concupe nōn audeo dice. dilectū
suū intrinsū ardentissimi amoris sinū te
nere. Satage. festina. ibere eū adhē ad in
tiora z secreciora cordis tui penetralia. quecūq;
es adhuc eius anima. Qs enī neget intrinsū
illo cordis hylami penetrle tales recessus hre.
seu z optinere posse. in quibus sibi z singlā
ris amoris uolentia e aliqd p affectū retrit.
aliena omīo delectatōe auelli non possit.
Certe si alienā aliqui consolationē q̄ris ut
recipis. dñi tui quīnus fortalis sibi. nōn
tū singlariē diligis. Nōn g. in intrinsū pdu
cat. nondū in optimo collocat. Si g. ū sata

gis introduce cum ad intima tua. quomodo te ge
dam uelle ut posse seq̃ eū ad sublimia sua. Cer
tū g̃ signū est quecūq; es aīa qd dilectū tuū im
o dilegis ut ab illo min̄ dilegis. si ad cherubicos
illos excessus nondū uocari ut uocanē sequi
nōdū meruis. Cū eū p̃fecte dilegis ut dile
gis si ī sūmoy desidio ad supna nō rapis. zī
anagogicos illoz mentis alienacōne ū tūs.
uis nosse qa sublimitas diuinar reuelacōnū
sit manifestū diuine dilectōis indicū. Jam
non dicī uq̃t nos suos tz amicos. qa oīa
nota fecī nob̄ q̃ andiu a pr̃e meo. Attende
te z illd qz ex magnitudīe diuine dilcōis
pendet mod diuine reuelacōis. Comedite ḡo
amici z bibite. z inebriamini kīm. Ecce qui
amici z cari sūt comedūt. qui ū kīm bibunt
ūmo non solū potant. tz z inebriant. Certe
q̃ comedē dū sūpāt abū masticant. ū sine
mora ut q̃ūcūq; labore illd in quo delectant
ēnciant. Qui ū bibūt eū sūma uelocitate
ut facilitate illd qd sitiūt trāsuāt. Jungd
g̃ ū illi studenē comedere. q̃ aī multo studio z
longa meditacōne uix possūt ad ūitatis de
licias prangē. Bibē aut qdām q̃ ex diuinis
reuelacōnib; sūma ē facilitate z velocitate
hauriūt. qd de intima ūitatis suauitate
ardenē conapiscunt. Cari g̃ comedūt tz kīm
bibūt. qa sōm mensuā dilectōis dispen
sacui. z mod manifestacōis. Ebrietas aut
mēs alienacōnē efficit. z sup̃ne q̃dem re
uelōnis ītūsio eos dū capiat q̃ kīm sūt. z mē
tis excessū abducat. Tale p̃phēa ebietatem
designare uoluit. cū dix. Inebriabūt ab u
bertate domꝰ tue. z torrente uolupt̃. t. p. e
go g̃ cōapiscar hac ebietate madere. z hos
mētis cherubicos excessꝰ fr̃equētare. Caragam
dū unū intime z sūme diligere. z oīb; ho
ra ī diuine contēplōnis gaudiū sūmo eū
desidio anelare. z hoc erit mōs cherubin
expansas alas hr̃e. Ecce iā quīto labore su
dauim. ecce quīta in idipm ēcūto cōne
uli sum ut cherubī nīl alas suas sufficien
ter expandēnt. z ip̃phatico nīo q̃le oporter
obumbrāre eū obtendendo. De his que sp̃cia
liū pmunt ad quīū gen̄ contemplatōis.

XVII

Restat modo z illd dicere cur se debeant
dicti cherubin mutuo respicere. z ī respiciendo
mutuā ip̃phatoniū uerere. Respiciant se mu
tuo. ubi; mutuā ip̃phatoniū. Deum aut
supi quia ad p̃mū cherubin p̃tinent ea q̃ sūt
sup rōnē. ū tū p̃ rōnē. ad se aut sc̃herub
ea q̃ sūt sup rōnē. z uideant ea p̃ rōnē. Sed
hanc tz distinctōnē uidere ne forte ad p̃mū
cherub specialr̃ p̃tineant ea q̃ considerant
ee diuine illi sūme z simplici ēntie unita
tē. ad secūm a cherub ea q̃ considant ee p
sonar trinitatē. Cū milia ceū sūt. q̃ de p̃so
nar trinitate credunt. asserunt. z scptum
ē auctoritate p̃bant. q̃ oīd uident natue
repugnare. z omī hūane rōni contrarie.
Recte ergo eīm omīa ad secūm cherub p
tinē dīr. t q̃ illa q̃ hūane rōni repug
nant in contēplōnē adducant. Que a
ee diuinitatis unitatē considant. t una
z simplici ā uideam. qm sūt hūmane intelli
gentie mod excedēnta. cū tū nichomin̄ sūt
rōni consentanea z recto maxīe ad p̃mū
cherub. tz ē ad q̃rtū contēplis gen̄ p̃tinē
tia. Certe p̃ncipale illd z sūmū oīū credi
m̄ ue z simplex. z sūme illū. t. unū z illo
uno z simplici bono est oē bonū. Quātū ad
ēntiā nichilo simplicē. quātū ad efficaciā
nichilo multiplicē. Quātū ad ēntiā qd illo
simplicē. qd uere z sūme unū ē. quātum
ad efficaciam quid illo multiplicē. qd uere
z absq; ulla dubitacōne oīa pot̃. Vide q̃
sit difficile hūana rōne complendere
oē qd. z ēt intelligēs qm sit incōprehē
sibile illd bonū in q̃ omē bonū ē. hūana
rōne complendere q̃modo bonū illud
uere simplex. z sūme unū omne bonū sit
ueritati hunc assertionē rō hūana facī
le adq̃escat. z sua attestacōne alludit.
considans z affirmans. z uiaar contextū
qz plenū atq; pfectū. z oīd sufficiens non
esse. si in illo sūmo z sempit̃no bono
bonū aliqd deficiat. Quī g̃ apprehendi pot.
qd infinitū z interminū ē. magnū magnifi
cū z laudabilis minus. z magnitudīs
cui non ē finis. tz q̃s sensibilis pot̃ capere.
q̃ rō apprehendere quom̄ possit simul utr̃
q; ee. z uere simplex sit ē immensū. z sūme

unū. si est infinitū. Et cū ro cum rōnatōne. arrelatē. qz uere simplex ē. qđ uacat cōpositē non ē. qa oīe qđ compositū ē. illē diuidi potē. z qđ illē est diuisibile. sedm aliqđ ē z cōmutabile. Consentit g ro uere simplex ee. qm oportet z cōmutabile ee. qđ gstat optimū z summū ee oīm. Apđ qm magt non ē cōmutatō u malitudis obumbrato. Si g bonū ē incō mutabile ee. bonū z eī erit simplex ee. Consequit g ē qa sume simplex ē. qđ sume bonū ē. Si g illo mich simplicl. mich ē illa subtalt. mich illo pfundi z pfundibile. mich insecutabilt. z cōsequēter mich incōprehensibilt. Videam adhuc qđ ex mutua collōne pueniat. simplicitatis z imensitatis. unitatis. z unīsitatis Si oīe bonū ubi ē z qđ ubi est sume bū ē. g summa potentia g summa sapīa. summa bonitas. summa felicitas. Si uero summa simplicitas ē totū qđ est unū id ipm ē. Vnū utrag uerag ē ei ee. z unue. melligere. z posse bonū et bitū ee. z unde qm ḃ sit incōprehensibile. Sō g ē aliuī potest sapiens. aliunde bon z aliū de beat. Cogita g q sit illa potentia cui ēd facere qđ ſt uelle. Attende q sit illa sapīetia cui id ē posse. qđ scire. Pensa q sit illa bonitas. cui qđ placet. eo ipo decet. q placere. aut qđ displicet. eo ipo deceret. q displicet. Considera q sit illa unitas cui id ē ee. qđ beatū ee. Item z illd attende. qz siuere oīps ē. z ubiq potest. potentialt g ubiq ē z ū loc ē. z ū loc non ē. Si ū potentialt z essentialt. qz non ē alia ei potentia. z alia ei ēntia. Essentialt g ē ipa oīa. z qđ oīa. z ipa oīa. z supr oīa. Si infra oīa mich illo secretl. si qđ oīa mich illo remotl. si infra oīa mich illo occultus. si supr oīa mich illo sublimis. Qđ g illo i cōprehensibili. quo mich secretl. mich remotus. mich occultl. mich sublimis. Item si i oī loco ē mich illo plentl. si qđ oīe locū est mich illo absentl. Si ū qđ eo ipo absentl. q alū plenas. z eo ipo plentl. q oīūū absentl. cui aliunde z aliunde nō ē. ee de qđ ē. Si si absentissimo mich ē plentl. si plentissimo mich ē absentl. qđ illo mutabili. qđ illo incōprehensibili. Item si non ē aliđ ei potestas. z aliđ ei felicitas. utrag summa potestas. ubi z summa felicitas. Summa g felicitas utq ē. Cū g ut in infino sume misere loc ee pot. ut pot quisqm misr ee cui summa felicitas uīqm pot ab ee. tuīqm deē. Hec oīa nra z ue incōprehensibilia. quia ta imo pene infinita ee diuinitatis unitatem z ue unitatis considatōne nīm approbat. cum tū non qphendat. Cum utq oīa supr rōnē st. ū tū pter rōnē st. z eo ipo sed supr. dicta decima natōnē ad pmū cherubī se pducere ostenduntur.

XVIII

Cura psonar. Debis que specialt pmenta ad tuitatē. ad specū gen contemplons. tuitatisq specīone. quū multa turmū ardua ē. uerisq assertōe q tū nō solū supr rōnē. z q oī rōnem ee uident. Credim unū din pmum z filiū z spm scm. patrē a nullo. filiū a patre solo. spm scm a patre z filio. filiū nascendo. spm scm procedendo. Credim z unū eundq psonis trū z in sba unū. Vū alt ē pat. alt filius. alt spt scs. ū tū aliud ē pr quin fili. ū aliud pr ut filius quin amborū spt. Jam alia ē psona pris. alia filij. alia spt scī. cū sit omibz una sba. ead ēntia. z sola ūi. Hec oīa credim. th oīa pterea. z constant uerisq ee. z tū in his oībz si uxta humanā estimatōnē pensent. uideant humana rō forte repugnare. Si pr est ingenit. filius genit. erit ne sua pris ingenita. filij genita. Et cum utrumlibet sit una eadq sba. erit ead ipa genita z ingenita. Hoc ē genita z nō genita. Jtemq ead ipa gignit. seipm z gignit a seipa. Itemq g ead ipa gignit. z nō gignit. nascat. z non nascat. Si filiū nasa dicis. qđ de ei natiuitate dicem. Itemq ei natiuitas ee una ū erit. apđ qm nō est cōmutatō ū malitudis obumbrato. Si ei natiuitas aliqn ū fuit. qm pr coetū ut coetus fuit. Et si aliqn non erit. qm illa natūa incōmutabilt erit. i q aliqđ cruciat. Si semp fuit qm ab alio ee accep. qui unqm ee incepit. sine q pr ū qm ee potuit. Et quonū ei natiuitas precedat ē. si adhuc futuri ē. An forte ideat semp ut p fit ee scp. Ito g iam ū una ti multiplex z infinita erit. qm infinitū ideare oportebit. Qđ qđ g de filij natiuitate dicim. unde ne forte z ee spt scī processionē ead rōnatōne qrere possim. Ecce z illi si ita humanā estimatōnē pensent. humane rōni repugnare uident. Si spt scs ei pr eidem po

rentie ē. nunq̄d z tpē pot̄ q̄cq̄d z pr̄ potestē. Nunq̄d
g̃ talem filiū q̄lem pr̄ gignere pot̄. An forte si
filiū gignere potentia ñ ē. z talē filiū q̄ omps est.
An forte nō uult cū pr̄sit. Cū g̃ eand̄ cū patre
uoluntatis simlitudinē. simlitudisq̄ plenitu
dinē possideat. q̄ultra ñ hūc mod̄ z pene īnūa
cē psonar̄ ūnitatē inuenies. q̄ hūane rōnī nō
sdūī incomphensibilia. ſ. z dissona repies. q̄ſ
ta inq̄ cinū inuenies. cē psonar̄ ūnitatem.
multa cinū īnūbi incarnacōne. cē sibaūī unio
nē. Qd qsd ē in quo hūanitas z dīuinitas uni
tesūt. ſ. una psona cē possūt. Nunq̄d ad q̄ hōis
ē. uł ad q̄ dī ē uł ad q̄ nr̄cusq̄ ē. Dr̄ ſ. nr̄cusq̄ ī
ē q̄modo ñ eo unus possē. qđ ab alterno alteri
ē. Dr̄ ad q̄ hōis ē. g̃ creatura ē. Dr̄ ad q̄ dī ē. sup̄
creaturā ē. z nam creatū nō ē. Dr̄ ad qđ dī hōis
ē. nunq̄d ipm̄ utrūq̄ erit. z utrūq̄ ī erit. creatā
sal̄z z ñ creatā. Dr̄ q̄sdo ista ualde ē ītima. z tē
uscq̄ quīcū arbitror ñ mota. z cecco fortassis
recti sup̄mēda. Dr̄ de aīa xp̄i qđ dms. q̄m̄ om
nē grē plenitudinē accepisse negare ñ aude
mꝰ. Ha q̄cq̄d pr̄ hīt ex ū. tpā accep ex gratia.
nā ī tpā hītat oīs plenitudo corpalīs. Si accep
omnē plenitudinē grē g̃ z plenitudinē sapiē
g̃ z plenitudiem potēcie pr̄ g̃ eqlem sapiencia
eqlem potentia hīt cū pr̄ē q negari ñ p. nunq̄d
pr̄ eql erit. z creatura creatori coeqri p̄rit. qđ
oīo fatendū ñ ē. Dr̄ si eqlē potentia eqlē sapiam
absq̄ dubitacōne hīt. q̄modo ei omia coeqri ñ
ualet. Dr̄ qđ h̄ de aīa z dms. q̄m̄ ēta corp̄ q̄ unita
fidī assertōne unita credim̄ atq̄ teneam̄ q̄ hūa
na rō ipugnat. z ipossibilia iudicat. Q̄m̄ corpus
suū xp̄ discipl̄is suis dilabūebat. nunq̄d serpēs sui
manūb̄ portabat. Nunq̄d rē ipē erat q̄ portabat
z q̄ portabat. Rē ipē q̄ dabat z q̄ dabat. Q̄m̄ ad di
capul sumebat dentibz q̄ terebat. nunq̄d delebat. An
forte in eo qđ dabat. ipassibil erat. sic z mutabil
erat. q̄mus sēd in q̄ dabat. sic mutabil. sic z passibi
lis erat. Nunq̄d g̃ unū tēcp̄ corp̄ uno eodēq̄ tpe
erat mutabile z ītmutabile. passibile z ipassibile. z in
hoc q̄m̄ sit incomphensibile. z indeatē ipossibile.
Inde q̄m̄ mīas z loas in corp̄ eodie cōsecrēt. z hēt.
Nunq̄d g̃ p̄ partes dīēt. ut uīam mīas loas hīat.
Q̄m̄ ipm̄ erit nere ipassibile z ñe ītmutabile. An
ū cū sit p̄ter locū dispōt. nunq̄ manz unegrū z in
corruptū. z oīo indiuisū. Dr̄ g̃ ātendas in quam

mīas loas sit. neqū mīas p eand̄ sufficiētēz ūnitatē
ē p̄sit qđ te qsdo tua dicet cogitacō. ū ut unū
uoq̄ corp̄ uideat. ū in ītimis loas ēt posse. z hoc
ſl tēpore uno. Dr̄ inde dīpm̄ q̄m̄ sit ñ solū contra
tpectatē corp̄. uīm z sup̄ oīē tpectatē spūū. Dr̄ g̃
tā incomphensibilia ſ. tā incredibilia uidentur.
q̄ de corpe z uīate credunt. q̄nto mag̃ illa q̄ cē aīa
z qsdam̄ oīē hūanā rōnē lōge excellent sup̄g̃
duunt. Nunc pabl̄e tā sublimia ſ. q̄ cē psonar̄
ūnitatē qsidanda ocurrunt. Cinū Dr̄ omīa q̄ uiden
ē hūane rōnabilis agustias. ñ solū excedē. z ñ
fatuare recte qđ dīm̄ ad sedm cherubī pertinere
recte Dr̄ dem̄ ē q̄ maxīe q̄ qsidam̄ cē diuine
sēe unitatē pertinent ād cherubī p̄mū. q̄ū
qsidam̄ cē psonar̄ ūnitatē maxīe spectant ad
cherubī sedm. Ad q̄nam itaq̄ gen̄ contemplis
pertinet consideratio poz. Ad sextū ū tpm̄ ulta
rīū consideratio posterior. De unitate collatōe XIX

Hoc aut̄ de ūe genuina duar̄ nouissimar̄ spe
consideratōne. de q̄nto uidelz collationum.
z sexto contēplis gñe cautē obseruand̄. z diligen
ti obseruacōne pcauendū. ut sic asserim̄ ea q̄ p
tinent ad unū. ut ī illa destruam̄ q̄ pertinent
ad alterū. Nec ī summis illī z diuinis astruam̄
sēe unitatē. ut tū ñ euacuem̄ psonar̄ tri
nitatē. z sic confundem̄ psonar̄ ūnitatē. ut
tū non dissipem̄ sibe unitatē. Debent Dr̄
dā illi cherubin sextis mutuo respicē ñ ulla
itelligentie siue qsidatōne. a mutuo cōcordie
consensu speculatōis siue oculos in oītria diuitie
cū mīas in eo qđ de summe diuinitatis unita
te sentiūt. uam ūnitatis sibe euacuare con
tendē. Set tē cū mīas in eo qđ de ūnitate
asserē. diuine cētuie unitatē dissipare uo
lūt. Arrius dicat. Aliud ē pr̄. aliud ē filius. atq̄
aliud z sp̄ sēt. Recte quid dicēt si aliusd di
cēt ñ aliud. Sutiq̄ in eo qđ dicē diuinita
tis unitatē dissoluit. Sabellius dicē. Idē de quo
uult pr̄ ē. cū uult filius filius. cū uult sp̄ sēt.
Sp̄ tū mutat. Iste aut̄ in eo q̄ loqē. ue ūnita
tis fidem euacuare conat. In hmōi sane che
rubī tres. ad alterū aspectu facē aiunt. q̄
oītria asserōne mīas dubūs. z dr̄ pr̄ oppōs
tendē. z ad qđ sait. Sedm p̄mū cherub dia
mus qa unus z sol deus ē q̄ cuncta ex nichilo cre
auit. iuxta sedm cherub affirma. qa aliud

ꝫ q̃ genuit. t alꝰ est quẽ genuit. t alꝰ ẽ q̃ alterꝰ
q̃ pcedit. Hz cherubin ibi duo respicẽt se mu
tuo. t dicam⁹. q̃ unꝰ item q̃ deus ẽ substãlĩ unꝰ
t pſonalĩ trin⁹. Dñus scdm p̃mũ cherub q̃ pr̃
t filꝰ t sp̃s scs unus sunt ĩ substãa una. in ĕternꝫ
una. ĩ natura una. Dñus uxta cherub scdm.
q̃ alꝰ ꝫ pr̃ unꝰ q̃. t alꝰ filꝰ unꝰ q̃. t alꝰ sp̃s scs ĩ
pſona. Respicãt sc̃hcherubin mutuo. t pſi
tem absq; dubio. q̃ unũ sunt alꝰ t alꝰ pr̃ t filꝰ
ul' sp̃s scs. q̃nus ũaq; sint alꝰ atq; aliꝰ. Alꝰ trꝫ ꝫ pr̃. alꝰ filꝰ alꝰ sp̃s scs. uxta che
rub scdm. ũ trũ aliꝰ ꝫ pr̃. aliꝰ ꝫ filꝰ aliꝰ
ẽ sp̃s scs. uxta cherub p̃mũ. cũ scdm mu
tuũ respectũ ũacẽ affirmem⁹. q̃ pr̃ t filꝰ
t sp̃s scs. nõ tres dis. t unus ẽ deus. Juxta scdm
cherub confitem⁹. q̃ filꝰ subã mẽ sibe in
unã pſonã unxta ẽ. uxta cherub p̃mũ
indubitanter affirmam⁹. q̃ pr̃s pr̃s t filꝰ ꝫ
sp̃s scs subã una. t indiuidua ẽ. ueruꝫ ĩta
mutuũ respectũ p̃fatem⁹. q̃ solus filꝰ ũbam
ter incarnat⁹ ẽ. Cherub ꝫ cherub respiat.
cũ q̃d unꝰ dicat. alꝰ non concediat. Cherub che
rub respiat. cũ quantum contemplis genꝰ ulla q̃
sue considacõis sit. sic asserit ut cũ q̃ aliꝰ sit.
omnino euacuare nolit. Cherubin se mutuo res
piẽtes. cũ noualia duo cõtemplõũ gña
mucẽ sibi ocurrũt. t mutua sibi ũitatis
concordia alludũt. Jtẽ unꝰ cherub aliũ
respiat. cũ q̃d sꝫ consueuit. mꝫ speculatõ
a penultimo genẽ incipit. ꝫ nouissimũ
deſinit. ul' ecõtrio ad ultimo ĩcipit. t in
penultimũ descendit. De mutua collatõne
trũ nouissimarum
Decent ã duo che rubin nõ solũ se ĩuicẽ speculacõũ.
respicere. uerũ ꝫ ĩ ipõ alterutro respectu unꝰ
tũ i ꝓpiatoriũ intere. ultũ suũ cherubi
designatũ in ꝓpiatoriũ ũtrumq;. cũ nouissi
mo duo contẽplacõũ gña in eo q̃d de sub
limibꝫ t diuinis concordi sentiũt. ab illo
q̃ q̃rto cõtemplis gñi sublacent ĩ asserto
nis sue testimoniũ. rõnis similitudinem
ẽhite. Circũ siq̃dem contemplacõis genꝰ
intelligim⁹ ꝓpiatoriũ. sic in duobꝫ cheru
bi intelligim⁹ q̃ntũ t seruũ. Jnẽ ã supi⁹ dicẽ
q̃ntũ cõtẽplis genꝰ usat ĩ illis maxĩe q̃ con
sidari solent cũ spm rõnalẽ. ꝫ creatũ. q̃nũ
ũ seruũ usat in illis ꝓpue q̃ consideri oport
ter. cũ spm diuinũ ꝫ increatũ. Qa ĝ rõnalẽ
creaturã. ad creatoris imaginẽ scdm agno
uim⁹ recte ab alla natura similitudis uꝫ nẽ
famuliari q̃rim⁹. modũq; imitacõis nre
formam⁹. ab alla nq; nata. ĩ cui⁹ condicõne
diuine imagis uestigia. uehemẽti ꝫpsa
t euidẽti expssu non dubitam⁹. Qd ꝫ aliꝰ
ẽ cherubin multe suos inꝓpiatoriũ itere
q̃ ĩ diuinar⁹ rer⁹ speculacõne. t inuestig. rõe
rõnalẽ creaturã attẽtere. t ex inspecta simi
litudine ad diuinitatis intelligentiã aliꝫ p
fectere. Si miraris q̃ ille omniũ opifex deus
tot ꝫ tam uarias rer⁹ spẽs. q̃as uoluit ĩ
mundi exordio ex nichilo in actũ p̃duxit. cogi
ta q̃ sit humane aĩe facile omnĩ hora q̃s li
bet rer⁹ figuras q̃ imaginacõnẽ fingere. t
q̃sdam q̃ sin⁹ creaturas quo ocius uolũt
sine ꝓfectu macia. t uelut ex nichilo formare
t imaginẽ unĩ ẽ mirabile. q̃d ꝓfecto ne
debatur incredibile. Jn q̃ tñ d unumquẽ ualde
notabile. q̃d rer⁹ ũitatẽ qui summa ũitas ẽ
seruauit. rer⁹ uero imagines q̃libet hom
formadas sue cõcessit imagin. Si miraris q̃
nĩ unꝰ id q̃ dẽ possit ẽ omnibꝫ in locis. non
ꝓ partes diuisus. ꝫ ubiq; tot. attẽde q̃d una
eaq; aĩa sit ꝓ omnia corpis membꝫ diffusa. in
trũ t extra ꝓ ꝓtes diuisa. ꝫ i singlis tota. t in
diuidua. Cum ergo sedẽt deus in mundo quẽ reg.
eod⁹ nõ sedẽt aĩa ꝓ modulo suo in corpore suo.
hoc est ĩ filiu⁹ uerꝫ mundo. quẽ t ipa regend
accepit. Si miraris q̃ dẽ omnia q̃ ĩ mundo
gerunt⁹. absq; ulla contradictõne solo uolũ
tatis nutu ad omne suum beneplacitu inclinat.
confida q̃a t aĩa q̃libet corpis sui membꝝ pro
solo uoluntatis arbitrio mouet. modat. tẽpo
dinat. ymo trans nebulq; quicti ad similitudinẽ
agendi mod⁹ q̃nus in eq̃tatis compacõne
diuisus. Jn hys omnibꝫ p̃mo cherub ĩ ꝓpia
toriũ intendit. dñi ex rõnali creatura ad
creatoris contẽplõnẽ similitudinis rõnem
ẽhite. Jn hẽ upa rõnali creatura si diligen
ter attendim⁹. aliqd ut credim⁹ sume cre
aturis uestigiũ inuenim⁹. Lib enim ubi aliqd
ex mẽte capit. hoc ẽ ei sapia. t ẽ ubi ad tã de
mentem qui de ei sapia. scitz dilectꝫ sua.

Quis ⁊ meus sapiam hiā dilig. ⁊ recono sapie
sue amor ex mēte p̄cedit. Ut g̃ sapia a mente
sola. amor ū ex mente pure ⁊ sapia. Hic filius
hoc p̄fit sapia a p̄re solo. ips sēt aute hoc ē
mēsq; amor a p̄re ⁊ filio. In hūc modū sedet
cherub unumq; qm̄ in ꝓpriatorū consid
tōne sue multū utile uidere possit. si m di
uinar̄ rer̄ speculatōne similitudis arctat
nem q̄rit. Notand sane qd ea illa q̄ in
rōnali aīa consideranda occrrit. ꝓsonarum
trinitatē ñ faciūt. qm̄ admodū tria illa in
deo sēm ꝓpietatū diffr̄a. ī tres ꝓsas diui
dit. Vide g̃ qm in his q̄ pro similitudie adduc
ta sunt ī rōnali aīa. ad illam sūmā trinitatē
maior ē dissimilitudo qm̄ similitudo. Nec mi
rū cū ea sedes cherub dissimilitudis late ⁊ ꝓpria
rōne nīo uicinū tangit. Late aut similitudis
q̄ ē longinquo respic. Si ē mūd fit. q̄m solus
filius p̄fit uidet sapia incarnat fit. q̄m in carne
ad nos uenit. ⁊ cū a p̄re nō recessit. ꝓpende q
rum imaginaria trinitate. sola mēs sapia uoci
humane incorporat. ⁊ p uocem corpalem egredi
tur. egressa agnoscat. agnōta retinet. ⁊ cū ab
illa de q̄ nata ē mente penit̄ non separat.
Multa sūt ciuū in rōnali mente. ꝓpt quod
sedes cherub deberat ī ꝓpiatorū mitēde. Ecce
iam p exp̄sōne teneam. qm̄ duo cherubi ꝑta
dīnā documentū se inuicem respicē habent.
teneant ni chōmin q̄ rōne ut utilitate mul
tus ꝓpiatorū uertere debeant. Hēb frequē
Illud quoq; ū ratione cū nouissimar̄ specula
negligend. semp̄ contēt frequēnta diuinar̄ re
linet ū diligena considōne p̄tereund. quod
domica uoce p̄mittē. cū ad moysen dr. Jn
loqr adte sup ꝓpiatorio uidelz ⁊ de medio
duoz cherubin. Cogita qm̄ magnū sit ut q̄
te omn̄ hoza cum op̄ sūt. tot̄ consulere. ī
q̄libet negotiare cum oportuerit diuinum
consiliū q̄rere. ⁊ accipe ⁊ cui adducē potis.
qm̄ sit necessariū ut utile hos tres nouis
simos speculatōnū modos familiares hīe fa
mōst loqr adte. de quo q̄sto loco. ut unde.
Desup ꝓpiatorio mōst. ⁊ de medio duoz
cherubin. Si uult g̃ familiare hīe diuinū
oraclm ascendat hō ad ea altū. ⁊ mente cū
cendēs dictū illū ꝓpiatorū teneat duoz illoz
cherubin medium. ut p eū contemplis gen
ascendat ad q̄ntū ⁊ sextū. Qui sup ꝓpiatori
um elevata mēs in medio duoz cherubi ūsat
qui contēplatiua aīa. nō ru corpale. uerū etiam
spūalem creaturā sublimi considōne tūsten
dens ī sūme unitatis ⁊ trinitatis admirōne sus
pendit. Qui p desup ꝓpiatorii mīs admira
tōis speculam erigimur. qui ex rational creature
inspectōne. diuineq; imaginatōis considōne
ne ad diuinitatis agnitionē alas ꝓmouet.
Qui inē ꝓpiatorii ⁊ duos cherubin medi
us discurrim. qui ex mutua tū nouissimarū
speculationū collatōne. ad singular̄ p̄fectōne
pleni ꝓficiam. Debem̄ tres inē hec ea spe
culationū genera libenē discurrē. ⁊ p sūme tri
nitatis ⁊ unitatis speculū ⁊ imaginē. ad eiē
trinitatis ⁊ unitatis. gl̄iam speculandā ꝓfundi
penetrare. In illd qd de rōnalis creature dig
nitate. si ⁊ illd qd de creatoris dignatōne uel
claritate agnouim̄. libenē retractem̄. fre
quēter ī considōne ⁊ admirōne adducam̄.
merebim̄ ⁊ illa ēt eid speculatōis gra speculari
loz ex diuina reuelatōne agnoscē. q aīa rōnal
tem̄ perfectiū intelligere. hoc ē qd ē p̄mittē
cum dr. Jnde loquar adte. Pensa g̃ qm̄ sit
utile. fideli mē sacramenta sepe retractare. ⁊
ī frequēti memoria hīre. qui eid exercitio
studio diuinar̄ reuelatōnū frequētia ꝓfectū
optinere. In g̃ illa q̄ de ꝑsōn eiusdē trinitate ⁊ sibēu
nitate in deo credim̄. p mīas excessū uidere.
⁊ pura ꝓspicacq; intelligentia capē nequim̄.
nichōmin ēn ea q̄ inde catholici ēdocēne ac
cipim̄. fide ⁊ tenem̄. put nob̄ possibile ē ī sce
q̄rē ossidatōnē addicam̄. ut ex eius studio
diuinar̄ reuelatōnū copiā p̄mer possimus.
Duo sigdem ex diuinar̄ reuelatōnū consi
lario nob̄ oīd pegrina erit. eis q̄ diuinoz sac
mentoz archana fidi ocio tam frequēt qm̄
libenē aspicim̄. q̄ttomag illi maxime fami
liaris erit. q ea intelligentie ocio assidue cōte
plando. ⁊ p mīas excessū sepe intendo. delicio
sius satisfacē non possit. Qui g̃ moysi officiū
gerit. cui cura pastoralē suscep. cui dem̄q
ex dominico p̄cepto ꝑtumbit. ꝓlin dñi de do
mo sibitatis educē. p loca solitudis ēducere.
ut eis promissiois introducē. debet utiq; inē
pdēa illa ea contemplationū gra libo uolatu
circūferi. ut p̄sit semp̄ dign̄ memenit q̄ digne
debeat. ea de sua q̄ de ꝓsinquoz anima q̄gens
op̄ sūt ex dñi oraculo ministrū. ⁊ sup q̄libet

uerero ẽficari. In g̃ agnoscẽ capit ex inspiratione diuina q̃ sit uoluntas dei b̃placẽs atq; perfecta. esto semp̃ prompt̃ & pn̄t̃ ad nouissima ista cõspectaciõz genꝰ. Huic exclas nitro micheris fortasse p̃missionis illi⁹ uitatẽ p̃bare. sũ loq̃r ad re

Quanus. Dñe in omi cõtemplacõis gñe cõ

mẽ familiare tũgat cõtẽplatẽ mẽe excedẽ

sto. & q̃ ꝑ ꝑũ uideat duobz nouissimis contẽplõnũ

gnibz p̃nis excellũ uidere. & comẽ aũt uiꝝ p̃mis

q̃si domesticũ ẽ & pene uelꝰ singlare. sine ulla

in alienatõe ĩ contẽplõnẽ assingẽ. posse cñ oĩa

atq; solent modo utq; contingẽ. Nam ex illꝝ que

p̃mis cõtemplonũ gnibz sbiacẽt. possumꝰ q̃dã ex

diuina reuelatõe cognoscẽ & ꝑ nr̄is excessũ comẽ

plois oclo cerne & ea tm̃ q̃ ad duo nouissima con

templonũ gña ꝑmerẽt. solem⁹ puc nouim & na

lem⁹ sedm cmune ai statũ in considatõnem

adducere & ꝑ contemplõnẽ uidẽ. Sz q̃ illa semp̃

q̃ ad nouissima duo ꝑmerent humane mentis per

spicaciã excedẽt. cũ ea uisa cõsuetũ oibz animꝰ

statũ in considatõnẽ adducit. seu & comẽ ut aliq̃

in his ꝑspicuꝰ & limpidꝰ euẽ ꝑsit. ipa mẽs hũa

na semetipam excedit. & ĩ ab alienatõnẽ cñ sit.

apte q̃d eaꝺ ipa non tam humana effigie q̃m an

glica forma mistice exprimere oportuit. Quod

aũt h̃ omia sex contemplonũ gña possint extra

sim cũ mistico moysi exemplo teneam⁹ q̃d ũ sit

ullo nr̄is excessu possint ĩ contẽplõnẽ adduci

ex typico illo beseleel ope hui⁹. Vt. y moyses

arcam & naq; cherubi ex diuina reuelõne u

dẽ ꝑmisit montẽ ascendit. nebulã subintrauit.

Vt à beseleel misticũ illd op̃ operaret & intueret.

nec montẽ ñ nebulã q̃sisse ut subisse legit.

Qz & aũt montẽ subire ñ sedm ꝑphicã sententi

am ad cor alaꝝ ascendẽ. Cñm ũ montẽ nu

bes tũc tegit q̃n excessꝰ omiũ memoriã mñ

exedit. In hoc mõte moysꝰ sex diebz morat.

& in septimo de medio nubis ad dñi colloquiũ

uocat. Sex diebz ut notũ opꝰ mñ pagimꝰ &

in septio reqescim⁹. Qñ sexꝝ dies trãsigim⁹ in h̃

monte. q̃n cũ multo labore. magnaq; ani

mi idustꝛa ĩ cñm sublimitatis statu assues

cim⁹ diuꝝ ꝑmanẽ. Tunc à q̃sl ad septimũ

diẽ uenit. q̃n tanta mẽs subleuatõ men

ti ĩ oblectamẽtũ uat. & sine ullo labore su

diẽ. Qñ ad septimũ iam diem ꝑingit. q̃n

tillo sublimitatis statu tand aliq̃n ad sñm

aiam tranq̃llitatẽ coponit. ut ĩ solũ

omẽ curam & solicitudinẽ deponat. imo unũ

ds pene hũane passibilitatis metas excedat.

Ad colloq̃ũ dñi dño uocãte admittit. q̃n ex

diuina inspiracõne & reuelatõne ĩ illã diuino

rũ iudicꝰ abyssũ intromittit. In medũ

nebule moysꝰ ingredit. q̃n humana mens

ab illa diuini lumis ꝛfulgitate absorta. sinu

sui oblionone sopit. teq; ut minus ualeas. et

iuste minui debeas. q̃n concordet ibi nubes

cũ igne. & ignis cũ nube. nubes ignorantie

cũ igne illuminate intelligentie. ignorantia

& oblio noꝝ & exꝝ cũ reuelatõne. ĩ

telligentia ꝑ ignoꝝ & eo usq; in exꝝ.

Nam uno eodq; ꝙ humana intelligentia & ad

diuina illuminat. & ad humana obnubilatur.

Hanc subleuari ai pacem. obnubilatõnẽ & il

luminatõnẽ. psalmista ꝑuasꝰ ubis cõprehẽ

dit cũ dicit. In pace in idipm dormiã & requi

escã. Vacat aiã pacẽ cui inuenit. q̃n supra

semetipam ducta humane passibilitatis mo

lestias oĩo ñ sentit. In hõ pace obdormit. q̃n

ad sñmã tranquillitatẽ conspecta. q̃cqd sobria

cogitare consueuerat. ei in oblionẽ uenit. Q̃

cñ cernit. q̃ cõ ipm sit. imo & semetipm oĩo

ñ nouit. Recte q̃ ꝑsoprem. mentis alienatio

exprimit. ꝑ q̃m ab assuetis absentat. & ei

ꝑ idipm occupata a rebz humanis diuinaꝝ rer̄

contẽplone ꝑegrinat. Et cui q̃dẽ in idipm sit

obdormit. q̃n in eo ꝑ contẽplonẽ & admitti

nem recipit. eui unũ & q̃ ẽ cui oĩe q̃d ẽ. qui

solꝰ uiaq; dicẽ ꝑt. Ego sũ qui sũ. Qñ ꝙ moy

ses designat septimũ diem. h̃ dñs apertius

notat pacẽ. Et q̃d apd illũ ẽ ingredi mediũ

nebule. h̃ apd illũ ẽ obdormire. Et q̃d uni re

quiescit ut ipm. hoc ẽ q̃d ali⁹ uocat accessꝰ & mo

ratꝰ apd dñm. Qñ ad montẽ & sublimitatẽ mon

tis uirtꝰ ascendens mediũ nebule ingredit

& archã iam dẽm designatos q; cherubin dño

reuelante uidz & contẽplat. q̃n ꝑ nr̄is subleua

tionẽ & alienatõnẽ. q̃si ĩ sublimia rapt̃ ad

illa sex q̃ descripsim⁹ contẽplonũ gña. ex diui

na inspiõne ꝑmouet. a moysi utriq; dẽm ẽ.

Vide ut omia facias. sicut ẽ ĩ monte monstra

tũ tibi. In ei montẽ a dño monstꝛa sũt oĩa.

Qñ ñ solũ cherubin & archa. Hoc ẽ q̃d supra

iam dixi. ex ad q̃libz contẽplonũ gen ꝑtinẽ

tia. possit dño reuelante ꝑ nr̄is excessũ uidi.

Sz ex beseleel opꝰ melioꝝ ꝑcesserꝰ ꝑpendi.

qz q̄libet hoz alsq illo posſit mai⁹ excessu z solet
in cont̄plonem adduci. Qd.n. qđ ē aliud fabricare
auro uestire. coronaq; ungere. pricatorio tegere.
cherubin adiungē. ñ g̃ratiam quid⁹ indicta cont̄
plonū gr̃a aliē compare. z multo studio atq; labo
re alia p̄ alia addiscere z in usū adducē. z tandē
aliq̄ op̄ cōsūmare. z ad ultimū ioiz pt̄ē cē
z ut de arca taceā. qđ ut̄ deipsis cherubin dicam.
Vtrū quid ut̄ eos fuerit. ut̄ forte⁹ uiderit. legit ut̄
montem ascendisse. ut̄ nubē intrasse. Vñ z ma
nifestē dat̄ intelligi. qz tilla nouissima duo con
templonū gr̃a quib⁹ qsi xp̄o cē uident̄ per ñ
mai⁹ excessū exteris. solent cū q̄b⁹ ī ista humane
cōprehensibilitatis meta cohiberi. Qđa cōtem
plonū gr̃a posse modo uideā. si z ñ p ñmis ex
cessū. ñ sine aliq̄ ñmis excessu solēt exteris.

Hoc aut̄ quod credendi donū alij forsan
qui in ūb̄ris. alij ī q̄ ex ūtute possidēt.
suis contēplonib⁹ sup̄ semetipsos ducūtur. z usq;
ad metas excessū rapiunt. alij hoc expectāt
z accipiūt usq; ad ih̄s ex sola nãtie gr̃a. alij
ū ut hoc possint. sperant cū gr̃e. cū cooperato
ne exmaiestatis indulta. Et illi q̄ hoc donū
q̄ fortasse ūb̄ris. isti ū ī ā uelut ex ūtute possi
dent. Qui fortasse aliq; ē. qđ q̄ uult. ut̄
ut uult. nullo ñ p̄ē. Velut fortasse g̃ hoc
habēt qui in ūb̄ris nichil ex gr̃a indulta ualent.
z solā vocantis gr̃e horā expectant. Jam ū ue
lut ex ūtute cuius gr̃e efficaciam hēre dicendi
sint. qui ex magna iam p̄te id possē. cū uo
luit. Vnius rei figuram habuit ī moyse. alterius
aut̄ ī aaron sacerdote. Qđ cū moyses ī monte
p nubē arcā uidē meruit. sola reuelantis
dei gr̃a fuit. nā ut ea p archiū uideret.
ī sua oīa p̄state ñ habet. Aaron ā ī ea ex mag
na p̄te ī potestate habuit. q̄ cum ingrederet
ad ut̄ id poscebat. ñ sua sorte intrare. z ut
ē ipsum uelut arcā dei uidere. Quas utiq;
constat. q̄ sua sorte ī tabnaculo testis tene
bat ītimū z secretissimū locū. Vñ g̃ p
ūticem nostras intelligim⁹ mentes sanctū. sic
p sua sorte intelligim⁹ humane mentis ītimū.
Sz ī humano penitorio alio ut ē sanctū qđ
mundū. z mundū qđ sanctū. Item z intel
ligim⁹ p ūticē monachū. z p oraclū tabula
tū testis. Qđ g̃ z nos ut ūticē ut ñ ī
tabernaculo habere. qđ sanctū z mundū in
tus sinū ascendē. apprehendē. z tenē. p ꝑfectū
nāq; tabernaculū illū quē omnis nouim⁹ intelligi
m⁹ cōmunē ai statū. p sedm uero intelligimus
illū quē pauca ad mod⁹ nouerūt. qui sit p mē
tis excessū. Ad illū magis p̄net sensus rōnal.
ad istū ū sensus intellectualis. In illo sane spe
clamur inuisibilia ñra. ī isto cont̄plam⁹ in
uisibilia diuina. Sz hinc utrūq; statū. unū
uidetz omnib⁹ nocū. alterū aut̄ pauc⁹ exper⁹ diuden.
z seducat densū obliuionis uelū. Qui z p mē
tis excessū sup̄ sine intra nosmetipsos ī diuino
rū contemplacōnē rapim⁹. exterior⁹ omnīū statum.
imo nō solū eor⁹ q̄ extra nos. nec eā eor⁹ q̄ in
nob⁹ sunt omnīū obliuiscim⁹. Et nec ēt ab illo sub
limitatis statu ad nosmetipsos redim⁹ ulla q̄
p̄us sup̄ nosmetipsos uidim⁹. in ea uitate uel
claritate q̄ p̄us p̄spexim⁹ ad mām memoriā
reuocare oīo ñ possum⁹. Et q̄nus ñ aliq̄d in
memoriā reneam⁹. z q̄ p medū uelū. z uelut
in medio nebule uideam⁹. ñ mod⁹ qđē indidi.
nec q̄litatē uisionis cōprehendē ut̄ recordari
sufficiam⁹. Et mirū ī mod⁹ reminiscentes sine
minisci. z nō reminiscentes reminisci. dū
uidentes ñ prudim⁹. z aspicientes ñ ꝑspicim⁹.
z intendentes ñ penetrim⁹. Videt certe q̄ humana
mens summum illud ultimū archanor⁹ secretum
ñ intueat. sine de illo ad exteriora exeat. Videt ī
quin q̄ utriq; ea uelut oblionis extirpat. Jd
uraz⁹ nubē intrare. z se intra uelū ingere. Sed
quinus ad unū respicat. z illud qđ moyses gere
bat. illud qđ aaron actitabat. differt tamē
in hoc maxīe qđ uterq; agebat. q̄ ille ad alte
ri solium b̄ñplacati in hoc horā respiciebat. ut
te q̄ p officio susciperet. z magna ex p̄te p uo
luntate gerebat. Sz ut aaron idonee posset. z
p̄mium hēret intra uelū intrare cū uelis z opor
teret. pontificalē stolā ornatū z thimiā in id offi
cij idoneū cōparat. atq; polliciebat. Qđ ā ē hi
tū ī id officij idoneū hēre. ut illa uitutū merita
cōparare. p que p̄sit ei⁹ gr̃e officiū ī usu hēre.
Oportet aut̄ ī ydolo pontificali ornatu uerū
et ei aromatici fumi obnubilacōe iuxta dei
cū precepti incedere. q̄ uult ad interiora uela
minus penetrē. ut ingressionis sue hora tota
celestium deliciū exalationē q̄ aromatica
fumi exestuacōne efferbeat. q̄tin⁹ ei ī despi
ciat. et oīo q̄ p nichilo reputet. q̄tū de in
teriōris hominis ornatu placē poterat. Forte aut̄
.i. moysen ebā ad petē montis relinq̄re. z aaron

aũ ingressũ tabernaculi cõmunẽ hñtiũ deponẽ · idẽ aũ moysen cũ septuaginta uiris mõtem ascendere · z aaron cũ pontificali ornatu in uisione tabernaculi intẽre ñ forte aliq̃d z alios illũ septuaginta ascensu mõtis relictis cũ solo iosue ũicẽ montis apprehendere · uisũ cũ aromatico incenso in sctũ sctõz ppetuũ ex idem uiehominis sto. illũ se in nebulã istius se intẽ uelũ ingẽre · ut hoc solũ intẽ uidens q̃ aduũ gratiã ad multiplicẽ ediconem differat. q̃d uid dñi ex sola uocatõe · aliẽ ex ppa deliberacõne ad secretũ illd diuine reuelacõis alloquium subtrahat.

Quod tribz modis capla q̃rte partis.

Qm gratiam contemplois pficimus.

Quibz modis soleat oim̃s contemplo ꝯingere

mẽtis uidelz dilatacõne · mẽtis sublimacõne · mẽtis alienacõne.

De mẽtis dilatacõne q̃bz modis soleat accidere

De mẽtis sublimacõne q̃bz soleat gradibz assurgi

Quod cpha ex cã hi soleat hñane mẽtis excessũ.

Quod pmũ excedẽdi mod̃ surgat ex magnitudi

Quod pmũ excedendi mo ne deuotionis.

dus q̃nz fiat ex sola pienãs delectis ex elongacõe.

Quod pmũ excedendi mod̃ q̃nz fiat cũ excessu

andi deuocõne · q̃m ex adiuncta z diuina reue

Quod scdũ excedẽdi mod̃ fieri tacione

soleat ex magnitudine admiracõnis.

Quod scdũ excedendi mod̃ q̃nz a sola admira

cõne incipit · z in pfectissimũ deuocionis delide

Quod scdz excedendi mod̃ riũ desinit

q̃nz a sola admiracõne inchoat · z in cod tenore p

Quod i scdõ excedẽdi mõ q̃nz diui reuelatio

na reuelatio mẽtẽ meditacõni occurrit.

Quod i scdõ excedẽdi mõ diuina reuelacõ q̃nz

eam unã meditacõnem pficit.

Quod tẽrus excedendi mod̃ hi soleat ex mag

Quod quibz mentis raptus incidẽ locũ tacitas

excessus hñane idustie ut mentis mod excessus

Quod i tẽo maxie excedendi dit.

modo totũ ex diuino pendet bñficio.

Qui adhuc tamen cinis gre gradu pficere

unde ni idipm adiuuari possit.

Quid maxie soleat ualere ad renouacio

nem eiusmodi gratie. Ad hoc modis i gre

Quibz gradibz excrescat hñane mẽtis excessus.

Modis aut hoz i gram contemplois pficim.

contemplois pficim. aliqñ ex sola gre.

aliqñ ex adiuncta idustia · aliqñ ex aliena

doctrina. Hoz tum i hoz · moyse uidelicet

beseleel · z aaron. tripli ut exemplũ hñis · si eoz

gesta consulim. Moyses pmo archã i monte z

inde sine ullo industrie labore ex sola dñi reue

latione uidet · beseleel qm̃ uidere poterit, ppo labo

re fouit · aaron aũ archam aliena iã opacõne fouẽ

uidere consuerat · In mõte moyses archam dñi sine

aliqua hñana industria uidem · cũ ex sola dñi re

uelacõne raduũ contemplois cõtemplis accipim.

z tũc q̃si iuxta beseleel exemplũ in idipm ex

ppo ope pficim · cum i eand gram̃ mo studio ex

labore arte compam. Tũc aut ut archã dñi uide

possim · q̃ ex aliena opacõne accipim · q̃ ex

aliena cõdicõne eius gre usum assumim · z q̃d

de industrie opacõne dñi · ñ sic accipi uolum · q̃

sine gre cooperacõne aliud oio possim · cũ q̃libet

mũ industria ñ sit ni ex gre · z aliud z contemplis

gre diuine pauc · atq̃ aliud est amodi donũ di

cendo cooperacõne ppo exercitacio cõparet. Modis

trz tbz hanc gram conpiem. Do in quid ex

diuina inspiracõne modo ex ppa exercitacõne

mẽ aut ex aliena cõdicõne. Illud ũ notand q̃d qui

dã ad hanc gram ppa industria · z sine alie doctrine

magistio promouent · q̃ rõ i sius contemplonibz

usq̃ ad mentis excessũ ullo modo rapiuntur.

Q̃dam aũ ad eand gram ex aliena cõdicõne ma

gis q̃m ppo mentis acumine pficiũt · qui tam

in sius contemplonibz sepe usq̃ ad mentis excessũ

assurgũt. Hinc e q̃d beseleel archam q̃d habuisse

non cũ ad illã intrasse legit. aaron ũ ad archam

aliena iã opinione habitã · z unde uelũ collocatã

ex more intrasse non dubitat. Ecce nos in hoc

opere q̃si beseleel. officiũ sus cepim · q̃ te ad con

templis studiũ instructorem reddẽ · z q̃ i arce co

pacõne deludare curauim. Longe tñ meplus

in hac gram̃ precedis · si ecclis q̃ audis · ad unde intrare

puelleas · usq̃ ad mõtana uelamus · si illud q̃d

q̃si i speculo laboram · z iuxta comune usũ com

plendim · z assignam · tu pualus p mentis

excessũ pspice · z q̃ intus uelũ uide. Notand q̃

q̃d quid ea q̃ p mentis alienatõm conspiciunt.

ad semetipsos reuisi iuxta comunẽ aũ statũ nol

lo ñ capte · ut recolligere possit. Hinc e q̃d rex

nabugodonosor somniũ uidit · z exercitus a do

no usũ somni ad memoriã reuocare ñ potuit.

Alij q̃d p excessũ considant · primod facile rece

dant · alij ut hoc possint multo labore deludat.

Hinc e q̃d rex pharao somniũ uidit · nullusq̃ rea

nuit. e contra aut rex nabugodonosor amissũ

sompnium · multa instancia requirunt. Et moysi quem archa dñi ex diuina reuelatione ē in monte ostensa q̄ modo ab vno valle familiarē nota & frequenter visa. — Aliq̄ ne q̄d raro & velut forte ymo videri sluis contēplibz · nūne excedere inquirit. aliquando familiare hñe. Hinc ē q̄d moysi ad archā dñi vno velū familiare tandē retulit. q̄n ad solam dñi vocationem & reuelationē pius q̄ nubem videre accepit. aslita sūt in his omibz sacramenta. q̄ modo vñ possit vñ deo tractari p singla. Q̄z modis soleat omis contēplibz autē modis plō contingere mētis videri

Quot vñ videtur dilatatōe mētis sublevati contemplois q̄litas que mentis alienatōne variat. Quomodo cū agit mētis dilatatōne vñ mētis sublevatōne. aliq̄n aut mētis alienatōe. Mentis dilatatio ē q̄n aīa actus lati expanditur & ueheti acutē. modū tñ humane indulte ntlatet si predr. Mentis sublevatio ē q̄n intelligentie vis aīe diuine irradiata. humane indulte metas trascendit. vñ tamen vñ mētis alienatōne trāsit ita vt & sipse sit q̄ videat & tñ ab assuetis penit vñ recedat. Mentis alienatio ē q̄n presentiū memoria mentē extudit & ipeg nūq̄d & humane indulte inuit aīe statū diuine operatois trāsigura tōne trāsit. Hos tres contēplis modos experimur quilq ad summā omnū gre arce sublevari merear. Primū surgit ex indulta humana. Tertius ex sola gra diuina. Medius aut ex vtriusq permixtione. humane videl indulte & gre diuine. In primo gdu q̄si archam nro labore fabricam. q̄n contēplādi artē nro studio & indulta compam. In secdo gradu archa superextantiū humus sublevat. & q̄ pce dentis nubis vestigia sequit. cū indulta sacre & reuelatois gra cooperante. & q̄ penitus contēplis radi dilatat. In tertio gdu archa in sca scoꝝ introitur. & q̄ intus vltra colloquitur. q̄n contēplātis a cunctis ad intimū mētis sui colligit. & ab exteriorū memoria obliuionis & alienatois velo seduat. Primū & gdū primet ad arce fabricatōnē. secds ad arce erectōnē. Tertius ad eius introductōnē. vltiq̄ ordinatōnē. De primo illd recte intelligit. q̄d ad abraham a dño dr. Leua oculos tuos. & vide a loco in q̄ nūc es. ad aq̄lonē & ad meridē. ad orientem & occidentē. Omnē terrā quā conspicis tibi dabo. De secdo illd recte intelligit. q̄d de moyse scribitur. Ascendit moysēs de campestribz moab. sup montē nebo in vertice phasga q̄ est contra iericho. Ostenditq̄ ei dñs omnē terrā galaad vsq̄ dan. Ad tertiū aut respicat q̄d dñs tñsfigratois sue testes in montē excelsū ducos nube lucida obumbrāte. & loquat sup eam deus. q̄d moysēs p medium nebule ad diuina accessit. Et vñ primo q̄d abrā in montē ascendere nec ei legit dñs aliq̄d ostendisse. tñ a loco in q̄ erat iubet oculos suos leuare. & terrā quā acceptaus erat circumspicere. Illa mētis ascensionis. vl ostensois legit. in quibz vl sublevate mentis exultatō. vl diuine reuelatois demonstratio designet. A loco in q̄ stimi vl et oculorum oculos nros leuamus qñ in contēplis nre spectaclis omnē & ostiū aīmi statū in desertis. Comprehensibilita tis nre modū loce ē in quo intime p intelligentiā sumi. & editatis accipiende aplitudinē considerā. qñ ad quā pfectois latitudinē deuotionis nre p fectibz tandē aliqn prolongare possimus contēplis nre oculis longe aīs pluderi. Quicq in his scripture vbis inuit. q̄d humanā indulte am excedere videat. unde & recte ad primum illū contēplandi gdū accomodat. Et q̄d moysēs iubet montē ascendere. q̄d dñs dr illi terrā promissionis ostendisse. attende q̄m expsse videat sedm contēplandi gdū designare. Q̄d ē illa mysti montana ascensio. vl humane mētis. sup humane possibilitatis planū q̄dā in supna elevatio? Q̄d aut est dñica illa ostensio. vl intime aspiratois influa illuminatio? Terrā aut promissionis ad diuinam demonstratōem p spice est. fructe rebus vtois plenitudinē ex diuine illustratois reuelōne cognosce. & eiusmodi contēplis insistere. Humane videl indulte. q̄d moysē in montana ascendit. gre diuine. q̄d dñs ei terrā promissionis ostendit. & vñ & hoc scripture testimonium ad sedm quē diximus gdū respice se inuit. Q̄d aut moysēs in montē ascendēs. ad diuina p medium nebule legit accessisse. quo vñ ad tertiū contēplandi mod. vl gdū respicat. ex supi dictis satis possumus colligere. Quod & est ad diuine vocatois accessū nebula intime vñ mētis excedere. & p obliuionis nebulā qñ in adiacentiū memoria mētis caligare? Ad id respice q̄d discipulos & nubes lucida obumbrat

V

Luna trax z cad nubes z lucendo obumbrat. z obumbrato illuminant. qz z illuminant ad diuina. z obnubilant ad humana. His trax tbz modis omiss cõtemptis solet contingere mentis dilatacõne mentis sublevacõne mentis alienacõne. Leua in circuitu oculos tuos z vide. Ecce de illo cõceptis gñe q sit mentis dilatacõe. Qui sic uidi q uti nubes uolant. Ecce de mentis sublevacõe. Ego dixi in excessu meo omis ho mendax. Ecce de mentis alienacõne. De mentis dilatacõne

Ille aut tacõne quibz modis soleat accidere contemptis mod q sit mentis dilatacõe tbus solet gdibz ecclesie arte. exercitacõe artecõne. Arte nob ad aliqd uerace compam. qñ. quid ad agend sit uerax rõne seu z sagax inuestigacõne addiscim. Exercitatio e. qñ id qd qd arte percipim. in usu adducim z in eius officia executione nos ipos puncos z expedios efficim. Accitatio e qñ studio qd exequim in summa diligtia insistim. Primu hz e aut cuiqz discipline arte cõpare sedm in usu adducere citu in id ad qd erudiri z excitari sum. cum summa uiuacitate insistere. His trax tbz u dam e gdibz sin mentis dilatacõ ad omnem eruditionẽ ut disciplinã capatiq efficat. Certe quo ampli quo fortiu aliq didiceris tanto ad ampliora z pfundiora capienda copiosi dilataris. hz z illd qde michomuni constare ut retur. qz qlibz disciplina eruditõne percepta. usu z exercitacõne roborat. dilatat atq pficit. Sce eidem e. qd in uno eodq studio in q eruditi z excitati sum. in tenuim pficiat uidem. u qd sedm mod accitationis excessu dilatacõ z pficio mentis. Primu gdus e artis ius preceptio. Secs eidem frequs excitatio. cel ipi exactis diligẽs z studiosa intentio. Ad primu hz dilatacõis siue gdum mentis humana admonet. cui ei p ipiam dr. Seruare e speculum pone e amaritudines. dirige cor tuu in uiam directa in q ambulasti. De secdo audis cui legis. Sup custodiã meã stabo. z figã gdu sup munitionẽ et contemplabor qd dicat mi. De tcio e illd. Beati estote ad fundamenta celorum. z uidere. z incedam mutuo. z cõsidere uehemẽ. Quod e aut speculum statuere. u contemplandi sciam cõparet. Ad hz enim speculum erigim. ut in longinquu ut de. z uisu nrm in omem partẽ dilatare possim. Recte hz illa mentis dilatacõ i his ubis designat. i q cõceptis specula egie. z eimõi studiis sciã cõparat. Sto e a sup erodiã stare. z gdum figere. u speculandi sciam usu sanare. Quod u uult uocet speculam. hoc alt dicẽ custodiã. Ob publicã em seu puatã custodiã speculas solem erigere ut inde pspicientes possim imminentia pcla longe an puide. Sic z nos cõceptis gñm qñ spiritualẽ speculam erigim ut ceptationis insidias puenire possim. Aliud z aut speculam statuere ut ascendẽ atq aliud e ipã stare seu z gdum figere. Illd e disciplinã compande. Sted disciplinã excende. Quod aut uehementer cõsidere uideam. dis q so u uideat. qui ad ciuitatem illam dilatacõis mentis mod pueniat. Incedat aut muro muros z considerare uehementer. Et recte qd hoc. atq pcipue. q ex uehemẽtia considacõis z attentionis excitat z dilatat capacitas mentis. Sibi hz tbz pficiendi gdibz diligenter insistis ad magnã pspicaciã pfectionẽ magmagq dilatabis. o magna in his mentis dilatacõ. hz non minor delectatio.

De mentis sublevacõne

Michomuni aut levacõne tbz soleat gdibz

Alle contemplandi mod qui assurgere. mentis sublevacõne accidit. tbz gdibz accitis. Intelligẽcia nãq humana diuine illuminata. z illo celesti lumine irradiata. aliqñ sublevat sup sciam. aliqñ etiã sup industriam. aliqñ aut z sup naturã. Sup sciam mentis sublevacõ ascendit. qñ aliquis nrm tale ad ex diuina revelacõne cognoscat. qd mod pphe sciẽ ut intelligẽcie excedit. Sup industriam mentis sublevacõ erigit. qñ ad illd humana intelligentia diuine illuminat. ad qd illa sua sciã sufficiat. u illa qñ minim hz. u illa sua industria cõparet naturam hz. Sup naturã mentis sin dilatatur. qñ humana intelligẽcia. diuina inspiratione affiata. u cuicuiq hois hz gñaliter toti humane nature mod induste recepto metas excedit. Sup sciam speculatus animi

eleuat. cū exprō qđ gr. Accedat ḥo ad cor al
tū z exaltabitur ds. Tunc q̄dē deus in conspec
tu sublenatis mentis exaltab. cū deo re
uelante ei aliq̄d de diuine maiestatis celsi
tudie ostendit. qđ ea tenus habite scie
mō excedē uideat. Diuinitatis nāq; illa
celsitudo q̄ in se ipa q̄n ēssere ul' exaltari
ualeat ul' b. cotidie i nīa cognitione cl
cere. z cōtemplois nīe aspectibz sublimi
or appare ualet. sup nīgs aut idustam
mēs sublenata attollit. cū in ipa imple
tur qđ dr. Expandit alas suas z assumpsit
eos. atq; portauit in humis suis. Certe nō
ē indulte huane p aera uer legē z quo
tre ñ possim⁹ suppositantiū alis fri possi
mꝰ. sup indultam z non aut sup nm uide
tur ee p aera ut hre. sup indulte z sue
mentis cōtemplatiua aīa ascendit. cū di
uina dignatio archanoꝝ suoꝝ manifesta
tione z q̄si alaꝝ suaꝝ expansione ul' sub
lenatōe. i illo supeminentis scie fastigi
um ea attollit. quo nulla unq̄q̄ sua in
dulta ire possit. z illa mentis sublena
tio huane p sus nate. ut uidetur mō
cūscendit. ad q̄m ipa suspirauit cū dr.
Qs m dabit pēnas sic columbe z uolabo z req
escā. In id respicit. qđ dns p ysaiā pmit
tit. Qui confidit i dño mutabit fortitudinē
assumet pēnas ul aquile sup humanā nm
equaldubio pēnas. hre. z p uolū tatis arbi
trio ad alta uolare. Qđ ē aut pēnas q̄si q
tra nm accipe. ñ nīa quidam cōtemplan
di efficaciā ex uirtute possidere. q possis cū
uolueris in secretiora scie ardua. z omi
humane indulte in una p plicate tue pen
na penetre. pēnata nāq; alia uia tue
ē incipim. q̄n gre nunc i incipim diuine
accepto humane odtois mentis cōtēplois
nre uolatu cūscendim. Omne a gen ppbie
cū si sint sine nīs alienatōe. unde adhuc
tanū sublenatois g dū pmere. Nonne cū
sup humanā nata ē. unde de pīis. qđ iam
ñ ē unde de hostis. qđ nō z uidere de pīentib.
qđ sensib⁹ absens ē. unde de alienis cordis secre
qđ alli sensu obiectū ē. unde de diuinis qđ sup
sensū ē. Restat adhc ymere. qđ uidelicz cau
sis soleat humane nīs excessus accidere uel
quibz z soleat g dibz excrescere. Qđ tpla exam
ribz sa fieri soleat humane nīs excessus. V
Quod decausis ut m unde. i mentis alie
natōe adducam. Nam modo p magnitudie
deuotois nī p magnitudie admirois. nī ul p
magnitudie exultacois ttc. ul semetipm nec
cio ñ capiat. z sup semetipm elenata i ab
enatōne nīsceat. e magnitudie deuotionis
mēs humana sup semetipam elenat. qñ cū
to ecclesiis delidis igne succendit. ut amo
ris intimi flāma ultra humanū mō excr
cat. q̄ aīam humanā ad ecce sublimitatis liq
fām. a pristino statu penit resoluat. q ad
istar fumi attenuata i supna eleuet et
ad sūma emitat. e magnitudine admira
tois aīa humana sup semetipam ducatur.
qui diuino lumine irradiata z i flāme pul
chritudis admiratōne suspensa. tam uehem
ti stupore concutit. ut a suo statu fundi
tꝰ excutiat. z i mō fulguris coruscamus.
quo p fundi p despectū sui. inuise pul
critudinis respectu i sūma delect. tanto
sublimiꝰ. tanto celeriꝰ. p sumoꝝ desidiū
ueibata z sup semetipam supra in sub
limia eleuatur. e magnitudine rocitata
tis z exultacois mens hois a se ipa alie
nat. qui intima illa dei suauitatis abū
dantia potata. imo plene inebriata quid
sit. q̄d sint penit obliuiscit. z in ab alie
nacois excessu. deprudis sui minister tꝰ
ducit. z i supnumdanū q̄nda affectū sub
q̄da mire felicitatis statu rapti transfor
mat. Quū diu g hmōi excessus. i nob
met ipis minime sentiam⁹. qđ aliꝰ qui
qđ sup p locuti sum⁹ de nob sentire debe
m⁹. ñ q; nīm diligim⁹. ñ qđ nīm diligim⁹?
Sed q; q̄s os plene p fecte diliget forte
dilectois tue nimietas. et tuamq; dess
dis amicitia. i eius te rapiet excessus. q
les e sup ex pte desiderium. Ite sane si
diuina dilectōne plene digni extitisse.
si tāta dignatōne te idonei exhibes. for
te tāta lumis sui claritate intelligētie
tue oculos irradiaret. tāta intime dul
cedis sue suauitate cordis tui desidiū

melãret. q̃ rep̃m sup̃ remetip̃m rapet. z
p nãs excessũ in supna eleuaret. hos an
tres anagogicos excessionis nãs eod̃ q̃ illo
ordine ꝓsiuim. multice q̃dem desc̃ptos i cã
tical cãticoꝝ. ut arbitror inuenient. De p
mo q̃dem recte illd intelligit. q̃ dr. Quee
ista q̃ ascendit p desertũ sic urgula fu
mi ex aromatib; murre z thuris z omniũ
ꝯ pigmentarij. De scd̃o aũt recte illd
intelligim. qd longe p cetera cantica
legim. Q̃ ẽ ista q̃ progredit̃ q̃ amoꝛa cõ
iungẽs. Ad hoc aũt recte illd accommodat. qd
i nouissis legit. Q̃ ẽ ista q̃ ascendit de de
serto delicijs affluens. i unica sup̃ dilectũ
suum. Qd ꝓmo extendi mod̃ fiat

VI Cutus aũt melius nosse ex magnitudie de
nouis.
quã conueniẽt ꝓmũ illd ad ꝓmũ extendi
mod̃ possim̃ accommodare. ꝓmo igit̃ nãs ex
celsus sic ut supi audiuim̃ ex delicijs amice
tie z magnitudie deuotionis. fumi aũt sp
iungit ab igne. Qs a neget amoꝛe spiritalẽ
igne ee. Recte ergo illa nãs i supna eleua
tio q̃ ex fluore dilectionis aũt fumo ni fal
lor cõpat. Qd a intelligim̃ p eius fumũ i
uenire nãs delidij. Qui g̃ fumi aĩa i supna
ascendit. qui dilectie fluente z in hoc ipm
ingrate. sui ea delidij sup̃ semetip̃m rapit.
Est aũt urgula ut omnes nouim̃. z gal z re
cta. ut g̃ urgule similitudine in se habeat
ascensio tua. sit anxia sit inuicta delidij
cupida. z iungens ex intentione recta. In aũt
p murra earum conc̃tione p thus i cordis
deuotione. p unguenta a pigmentarij prime
re intime oim intelligim̃ estimatoim acte
de q̃modo h oia in eand̃ sentẽtiã occurrit.
q̃ omnia p se facile intelligi possit. Qa hoc
sanct̃ cupiat. ex dilectione plene cet̃a
intima insignia in hac in p̃nti. In eis aplo ẽ
dic̃ cõsummatũ intimi ẽ caritas. Illd sane
notand̃ qd aĩa sca tunc iuuat̃ qñ fumi z p
deserti ascendit. qñ ex his q̃ in semetip̃a
inuenit. seu bonis. seu malis. affectu sui
z celestis sponsi delidij ascendit. cupiat a
li q̃ntũ ad nãm in ee inde cãnas eleuat
illa. q̃ fluente ad gra iungit ex intime
z intensione ipa. qñ illa q̃ iungit ex sola
reuelatione ut alicq̃ inspiratione diuina. ꝛ
certis signis inuenit. oportet animã ab eius
ascensione neqe z primo q̃ p deserti ascende.
Verũ quia ut ead ipa uehat urgula fumi
fiat. quius p deserti fieri incipiat. oportet
ut sup ipm deserti affluxat. Alioqn nãs
ipa i mentis excessu n rapit. ut sup semetip
sa eleuet. n semetipa i imo deserat. z serpam
deserendo deserti faciat. q̃ deserto i interem
fumi magis magisq; in sublimia extendat.

VII Solet Qd ꝓmo extendi mod̃ q̃q; fiat ex
eius cimodi sola fluentis delidij excitatie.
mentis excessus. nã fieri ex sola delidij fluen
tis exercitatione. nã tam ex cimodi exercitatie.
q̃m ex adiuncta sibi diuina reuelatione. Cur
enim spiritalis ille z interne diuine dilectois
ignis eand̃ uim i spiritalib; n obtineat. q̃m
ignis iste corpe in rebz corpalib; hñe ꝙsueu
erit. Satis nouim̃ q̃d ignis iste corpe i ua
sis q̃nuis modico liqre plusis expari soleat
et ꝓmo q̃dem inapte liqrem ipm ab imo
extrahere. Postea n nisi i hanc nec in illam
pte. nec sursũ nec deorsũ ractare. z paulat
q̃nd ad supiora attollere. coctisq; uasis ex quo
uis modico usq; ad summũ replere. tandem
aũt sup ipm attollere. z cũ uiolentia q̃dam
inferiora euacuare z foras ejicere. fortiter
q; ejcere. Nec sic fame animi humani diuino
igne succensus ut sepe in scripto ex semet
ipm. feruens. z fremens. estuans. z spumans
supi n ascens. se ipm despiciens. supi ne
hemẽter indignans. semetipm uehementer
concalcans sinimis inhians. z i supinum
dana gestiens. z dũ cimodi estu diuina unc
multũq; iactat. dũ p influxum contemptũ
ab infimis repellitur. z p supinum desi
um ad supiora thus. sic sepe ut impetu spe.
pellente desidio ex semetip̃m z supra
semetip̃m ejecta. sinisq; penitus obtuso. z inge
tali subleuata. tota in supiora vapiat. Inhe
mod̃ celestis desidij ardor. cũ uehementer ex
estuat. animam humanã diuino amore fun
dã sup semetipam leuat. Et sic supiora exe
plo p̃bare possim̃. quilibet pigmentarij pul
uis aromatic̃ igni immict. in quantũ auora
q flamma n consumit. p tenuit q̃de in pte

fumigabūdā exalatōnē p violentā ardorē i sup
na emittē. Vides obsecro q̄n ñ intrōgata, ul' leg
tura cōsulta. unū eūdēq; sēsū pari loquunt cōcr
dia. Ex solo ictu fluentis desidij estu fi' nalet ut
solet. diuinū inflāmare mentes excell' q̄m ad
modū supi' placuit nimis. Quod p̄mi credendi q̄m

VIII Fit & aliq̄n ēmodi fiat tñ excellentia deo
minis alienatio occur rione q̄ exaduictas
rentibꝫ ꝑ diuinā hinc eluctet diuina reuelatōe.
ne desidio illic mirandū aliq̄ diuine reuelōnis
spectaclo. qđ ex illo abyssi p̄mo egressu colligē pot
sumi. de quo supi' aliq̄ locuti sumꝰ. Qđ enī de eo
aut scriptura. Apparuit aut ei dñs. sedenti i con
valle mambre. sedenti in ostio tabnacli sui i
ipo feruore diei. Cuiq; elevatis oculos apparuer
ei uiri stantes pp eū. Quos cū uidisset occurrit
d' ocūlū eor. de ostio tabnacli sui. Si p tabna
culū humane mentis habitaclm intelligim. qđ
erit ēmodi egressus. ñ nisi humane excessus.
Duobꝫ nāq; modis exit nosmet ipos ducimur
nā ñ exit nos met ipos. ꝫ if' nosmet ipos descen
dimus. ñ exit nosmet ipos. ꝫ sup' nosmet ipos le
vamur. In illo ad mundana capeuam. i isto ad su
pnūdana reducim. Sz sic ut ē gemma diffusio.
sic utiq; ē gemma reflexio. Ab utroq; egressu cpi
ad cōsulendū mē hitaclm reuertim. qui p' mun
dana negocia. ul' p' celestiū cōtēplationū spectā
cula ad circūspectionē mox nōn nisi nīe ocu
los reduam. ꝫ animā mā discutiens. q̄s ipi
sumꝰ studiosa rectēdatiōne p̄scrutem. De p̄ma
reflexione illū recte intelligi. qđ de pdigo filio.
i euāgelio legi. cp i se reflexus dr. Quanti mer
cenarij i domo patris me. habūdant panibꝰ. e
a. h. f. p. De secūda reflexione nichominꝰ recte
intelligim. qđ de apl'o pet' alio loco legim. Petr'
ad se reflexus dixit. Hinc sco uere q̄ misit dñs
a. s. ꝫ. Licet uiq; ad se reflexus legi. ꝫ cur hoc
ñ q̄ a scriptis p̄ius editis uidet. Ha unū longe
a se i longinqua regione ducat. alt' anglico
ducatu sup' cōmunē humane possibilitatis sta
tū mīs alienatōe leuat. In p̄mo itaq; egressu
descendit ad ima. i secūdo leuatur ad summa.
In p̄mo duo elongam. ni. duo appropiqm.
Qđ g' ē ille egressus. p quē duo occurrit. ñ humane
mīs excessus. p quē sup' semetipa rapta. i diui
ne cōtēplis arcana sustollit. In g' egressionis
el' cām q̄rim. cui' inuenim. nā nullo q̄ exitus
apparuit. p cui dubio eū ad exteriora trait. Apparuit
aut diuine causa latent' innuit. i eo q̄d a dñs appa
ruisse dr i ipo feruore diei. sedenti q̄dem i ostio ta
bnacli sui. Videl certe q̄ calor diei feruebat. q̄n
ei dñs apparebat. Qui q̄so ē ille feruor diei. ñ el'
quarto ardentis desidij. Amor itaq; ille q̄ terre
nis diligit. amor i quib' q̄ lucē odit diei feruor di
ci ñ dbz. Semp aut q̄ q̄ male agit. odit lucē.
Qui aut facit ueritatē. uenit ad lucē ut mani
festent opa ei. q̄ i deo facta sint. Qđ itaq; aliud
ē feruor diei. ñ fluid' amor ueri. desidiū ueri.
z filium hoīs. sub q̄b feruore p̄siarcha te cpis
etuabat. q̄bus dentiq; ei' a domesticis fluxus re
pellebat. z ei in ostio z i ocio sedere omnīo nega
re z uidere cogebat ambiente. z ob tāte absq;
dubio diuine aspnōis aura pace. desidij q; sin
estus illi' affatu separate. Pendis ñ arbitror q̄
modo ille sub q̄ te etuabat. feruor illuc ei the
bat. uñ illos tref' ispicere potuisti. q̄s unc ad
rādes nō dubitaret. sedere si te domesticas fluxus
intenderet. z tabnacli sui munimina reiect. adoran
das illas psonas minime audisti. z si ñ audisti
te cpis foras alsit. Duo g' i unū occurrunt.
q̄ egressionis illi occasionē p̄buerūt. immensas
feruoris. z nouitas uisionis. unctā ꝫ rei simi
tudinē sepe i mente humana agit. ut dñi nimio
celestis desidij incendio uritur. ad ex diuina re
uelatōne uidere mereat. uñ ad illos cherubico
excell' aduiuet. Qđ sedēs excedendi modū si solet

IX Hec motum ex magnitudine admōnis.
de illo mīs excessu dicitur. q̄ surgit ex ma
gnitudie deuotionis. nē de illo dicendū audi. qui
surgē solet ex magnitudie admiratōis. Qui
aut nescit ñ fl' admiratōnē. cui ad ēmia p̄
spem. z sup' estimatōnē. Nouitas itaq; uisionis
z rei unc credibilis adducē solet admirationem
mīs. qui ad incipit uideri. qđ unc possit credi.
Ille g' mentis excessus. q̄ ex admiratōne ort'.
attende q̄m conueniente descēdat. i eo q̄d dr.
Qui ē ista q̄ pgredit q̄si aurora cōsurgēs. Qđ ē
aurora. ñ lux nova. tenebris q; pmixta. Et ut
de q̄sdam dicam. ñ ex inopinato. incredibili q;
spectaclo. Dr itaq; ipā admiratō lucē subita
tenebris q; pmixta. lucē uisionis. cui q̄dam
reliquiis incredulitatis. albigutatis q; tenebris.

tra ut ñ mirabili mens absq; dubio uideat. qđ ē
dere uix ualeat. ꝫ rei nouitatē q̄nto magis mi
ram. tanto diligenti attendim⁹. ⁊ q̄nto attenti
ꝯspiciam⁹. tāto pleni⁹ cognoscim⁹. Crescit itaq; ex
admiōne attento. ⁊ attēte cognitō. q̄ēl itaq;
uelut aurora consurgit. q̄ ex unionis admira
tōe paulatī ad incrementa cognitionis ꝓficit.
Aurora siq̄dē paulatī eleuat. eleuando dilatat.
dilatando clarificat. ꝫ mirū ñ dū tandē ī diē
desinit. ꝑ ꝓmotionis suę incrementa ad defectū
ueniat. & unde accipit ut maior sit ñ ei accedat
tandē q; accidit ut oīo ñ sit. Sic itaq; dū sic
hūana intelligentia diuino lumine irradi
ata. dū ī intellectibilibus cōtemplōe suspendit.
dū in eor⁹ admiōne distendit. q̄nto semp ad
alciora ut mirabiliora ducit. tanto ampli⁹ tā
to copiosi⁹ dilatat. ⁊ uti infimis remotior.
ñ ī semetipa purior. ⁊ ad sublimia subtili
or inuenit. ꝫ in eīmodi subleuatōe dū mē
hūana semp ad alciora crescit. dū diu ēscen
do sēp aliq̄n humāe capacitatis metas trāsit
orit. fit demū ut a semetipa penit⁹ deficiat
⁊ in supmundanū q̄ndā trāsformata assūm
tōca sup̄ semetipam eat. Et sicut matuti
na lux crescendo desinit. non q̄dē ē lux
ꝫ ē lux matutina ut ipa aurora. tā non
sit aurora: ita hūana intelligentia ex di
lectōis suę magnitudine q̄n; accip̄ ut tā
ipa ñ sit ipa ñ quid⁹ ut nō sit intelligētia.
ꝫ ut tā ñ sit hūana. dū ñ mirabili mutā
tōe q̄ cōprehensibili effici⁹ ꝑ q̄m hūana
dū gl̄am dñi speculando. ī eand⁹ imaginem
trāsformat⁹ a claritate ī claritatē tāq̄ a
a dñi spū. Ex his ꝑ ꝑpendit ut arbitrer q̄n
ꝑ q̄n exīsse ille mentis excess⁹ qui ex ad
miratōis magnitudine ortus. ex mistica des
criptōe designat⁹. in eo qđ dī. Q̄ ē ista que
ꝓgred⁹ q̄si aurora consurgens?

Dextrand⁹ dendi mod⁹ q̄n; a sola admiratōne
sume qđ sicut ille sap̄. ī fluentissimū
supioꝝ excessionis mod⁹ deuotōis desiderii affec
tu. qđ supi⁹ locata sunt ex deuotōne surgit.
sic econtrario iste sēdus de q̄ nē loq̄m. ñ tā
a deuotōne incipit. q̄n in ipam desinit. ꝫbi
ex nimio ñtatis desiderio ad ñtatis con
templōē assurgit. hinc ex ñtatis reuelatō
ne eiq; contemplōne ad deuotōnē animi in
flāmat⁹. Videre ne forte hoc nolī sēpius mi
sticē innuat. q̄ est q̄ supi⁹ posuim⁹ ubis sub
sequit⁹ adiungat. pulchra ut luna electa
ut sol. Nemo ꝫ loco a me hoc ut aliorum
q̄ posuim⁹ ut posteri sumi. ubor⁹ plenā expos
tōnē expectet. ut expectat. ñ q̄n ꝑcepti
mat⁹ ratō ꝑ ñtatis testimonio expostulat.
Aurora itaq; ⁊ luna lucē hūt. ꝫ calorē nō
hūt. sol aut⁹ utroq; ꝑpollet. Quid ꝫ. solē
lucidū quid solē fluentē? videtis g; q̄ illa
mentis assēsio q̄ hoc loco designat⁹ cui
extrema soli compant⁹. uidetis in q̄n quia
ñ in q̄lemcūq; ꝫ in summa q̄ēq; deuotōnē
tendat. q̄nuis a sola claritate ñtatis q;
illustratōne incipiat. Sed ꝫ. ī illa supiore
ex nimio deuotōis siue fluore metur sēpe
subleuari ad summe ñtatis contēplōnem.
sic ī ista ex miranda q̄dā atq; stupenda ue
ritatis contēplōe paulatī ꝓmouet⁹. tandē
q; inflāmat⁹ ad summā deuotōnē. Considere
mus g; in orbe solis magnitudinē claritā
tis atq; caloris. ñq; colligam⁹ mīl⁹modi ī
tis subleuatōne ascensionis ꝓmotōnē. pro
motionisq; estimatōnē. q̄ quidem q̄ ab aure
ra incipit. ⁊ tandē aliq̄n solis ī se simulitu
dinem trahit. Ad sols excedendi mod⁹ q̄n; a sola

Dextrand⁹ tamen admiratōne inchoat. ⁊ in eod⁹ te
diam in hac sēda mentis noue ꝑcessionis
excessione. hūane ꝓmotionis mod⁹ semp ex
ñq; eund⁹ estimatōis extrēū hāt. Videtis ne
ꝫ ecctionē. quid de rebus mūdis estimare debe
am⁹. si ꝫ. uas aq̄ solis radio. supponas ipam
mox aq̄m mediis tumis splendorē ex se in
supiora resistere. ⁊ claritatē quid⁹ absq; calo
re tam ī summa leuare. Sic mīa sine diui
ne reuelatōis radius suscipiūt. ꝫ ñ mī eque
omīs ad eand⁹ unionis dilectōis ꝓficiūt. Vt enī
bonor⁹ omīū auctor. gr̄e suę. ī nob⁹ dona
cōmendet. ex ead⁹ re diuisos in diuisis mī
reperit. mī ꝓmis effectū exhibet. ꝓpende ose
ae ex ꝓpositō exēplo q̄sdā ꝫ legit⁹ ut audis.
ī ille ī nob⁹ diuine reuelatōis actus q; lumis
radi⁹ efficiat. q̄modo hūanā intelligentiā
ex ifusionis suę illud⁹ sup̄ semetipam
leuat. attende q̄ht ꝫ ꝓposita. tibi exempli

formula hꝫ de q̃ modo loq̃n̄. hūane n̄ra ecclē
sia. eq̃litatis siue simultudine ꝓponat. Od ē
aq̃ u cogitatō hūana q̃ semp ad ifiora labi
tur. u sub discretōis magne moderamine co
hibeat. Aq̃ i uase collecta. cogitatō medi
tatōni intenta. z p intentōm defixa. Aque
collectō ordis meditatō. Cimōi radi aque
solis radi se ifūdit. q̃ diuina reuelatō me
ditatōni occurit. ꝫ eā aqua radiū i se suscꝑ
lumīis accꝑ. fulgorē q̃ lumīis. z ꝑpā ut deīn
ē ad superiora emittat. z mitt i mod illuc ua
q̃ radiū lumīis ex se leuat. q̃ ipā p se nullo
modo ascendē ualet. z eā q̃ tanta sit differā
aque z luminis. ea cū q̃a de se luminis radio
emittat. ū nichil siue similitudis imꝑmat. ita
ut tremula tremulū. q̃eta quietū purior pu
riorē. diffusior diffusiorē efficiat. Iuxta hāc
same simultudinē i accessibilis eā illi z ex
ni luminis reuelatō cor hūanū irradiat. hu
manā intelligentiā sup̄ semetipā. imo sup̄
oēm hūanū mod leuat. z illuc intelligentie
radi diuini luminis infusione admirōis q̃ue
rentiarde de imis ad summa resilit. ut nullā in
genij plicatura. ut nullā arcis indusia hūa
na rōcinatō ascendere sufficiat. z q̃ mentem
hoīs diuine claritatis splendor pfundo pe
netrat. eo altiꝰ stupozis sui magnitudine
extasim. z p extasim sublenata i diuinoꝝ ar
chanoꝝ sublimitꝫ sublimit resultat. Ibi au
omīo ostare dꝫ q̃ quāto plenius atq̃ pfectius
ad intima animi pacē z trāquillitatē cōpōnē
se ꝑualuerit. tanto furmi. tanto tenacius i
hāc sublenatōne sume luci p contēplōnē in
hereat. Et pdurio quāto purior ad integri
tatē quāto diffusior ad claritatē tanto pspi
cacior tanto capacior inuenit ad sup̄na
noꝝ. z sup celestiū contēplōnē. Quod in

XII

Orand sane sedo excedendi n̄ q̃n diu
q̃d ille diuine na reuelatio nr̄e medita
tionis splendor q̃tꝫ supueniens cōi occurrit
meditatōi occurit. q̃tꝫ ipām hūanā medita
tōnē supeat. z n̄ q̃enter adiuuat. n̄ excitat.
torpentē. ul tormentē augeat. Hinc ē q̃d re
gina austri regē salomonē q̃tionibz pulsat.
z ꝑpositis enigmatibz inuisib ab eo dicit. q̃
illi ꝓponebat. hinc ē q̃d uictū pectꝰ angelis cū
luce uisitans a corporis sui supno extitit. et
eductō. Cum loquē scꝑtura de regina austr que
uenit audire sapiam salomonis. n̄ q̃d dicit eam
salomon oīa ubi q̃ ꝓposuerat. Q ē ista regina au
stri. z illi calide regionis z habitatrix z dūa
z iudeni salomonis delicio successa. q̃ inq̃n ē ista
regina. n̄ quietis aiā sēl sensibz z affectibz carni
cogitatōibz. z affectibz mūdi foras ꝓfluens. z sum
regis. uerisq̃ prius salomonis dilectōē feruens.
iudeadi q̃ desidio ardens. Cimodi regina sume
sapiē regē ꝓpositas enigmatibz ostreq̃uerab imē
grationibz ꝓpitō. q̃n q̃libet aiā deuota de diui
no adiutorio ꝑsumens inuestigande ueritatis
studio uehemēter insistit. Audit q̃d q̃rit. q̃n z
illa atq̃ ex ꝓpia indusia non sufficiat. sēpe intē
dendi suspiria ex diuina reuelatōe cognoscat. n
deam adhē quid de ead regina diuinit adhuc
sermo ꝓponat. cū tē subiungens dicat. Videns
aut regina saba oēm sapiam salomonis. z domū
quā edificauerat. z cibos mense ei. z habitacula ser
uoꝝ. z ordinē ministrantiū. uestes q̃ eoꝝ z ho
locausta q̃ offerebat i domo dñi. n habebat ultra
spm. Videns inq̃t regina saba. Ecce in uidens
celebrē q̃ pri ꝓponens z q̃ens ꝓnunciat. Vide
tu q̃d audiui. z intellige quāta intellexit. Videns
aut regina saba oēm sapiam salomonis. tē. Et
ec quāta. ecce q̃lia aiē deuote. aie studiose da
tur ex diuina reuelatōne cognosce. Ꝓpende
quā magna. attende quā mirāda iudeno
diuinit cognouit. q̃ diu iudendo. intuitu mi
rando. tandē p admirōis magnitudine ad
spē sui defectū uenit. Ecce q̃ ordine pcessit.
ut ad q̃em tandē extitū uenit. pri quesiit. et
audit. ꝑ ea uidet z intelligit. tand aute
obstupescit. z deficit. Interrogat q̃d discat. cō
templat q̃d miret. stupet ut mire exardat.
mire q̃ excedat. p mūi ē meditatōis sedm
cōtemplis. z cāi extasis. Ecce quibz primo
omis gradibz sublenate animi hūani. q̃ medi
tatōne pfecto assingit in contēplōnē. con
tēplatōne i admiratōnē. admiratōne in
mentis alienatōm. exhibitio ut arbitrare
exemplo. iam teneris ad ex magnitudie
admirōis medat hō in excessū mentis.
Q id enī aliud illi fuit spūs n̄ hāc. n̄ mēte
excedere. ut p̄ q̃ hoc accidit. n̄ ex mira
admiratōne. Quamodo q̃d regina usta
sui spūs fuit. n̄ q̃ sūt ipi a semetipō alie

nare fuit. Et illud hoc loco in memoriam reuoco de semetipso ali quod dicat. Ego michi iohis fui in spu. regina austri spm ñ hyre asserit. Ob g. ille in spu fuit. ista hi spus fuit. Et ql ad hoc reuoneus. Si iohis in spu fuit qs nr exponat utrum sedm carnē. utrū sedm spm. ubi fuit. Et quo nō sedm carnē in spu ee potuit. cū corp omno ut i corpali loco ee n possit. Si g sedm spm ubi ee credit. qs edisserat. qmodo spus i spu ee dicat. Ob aut de regina austr dicturi sumus. Iudico nam corp ex anime remanstre. qm spm ñ hyre iā cepit. Qs h dicat. qs ñ ametis h audere audeat. Caro g regine ñ ee potuit hi spu fuit. qz hi spu uiue omno nō potuit. Ob g. Iudico nā spe hi spus fuit. Edisserat ergo qui pot. et qñ pot. qñā ñ spe hoc i spu. ut spu hi spu. hi iure unū de iohe credit. Alrm de regina putat. An forte hoc e spm i spu ee semetipm inter semetipm trahi colligē. et ea q ee carnem seu etiā in carne gerūtur inātin penit ignorare. An et spm sine spu ee. e semetipm hi exe semetipm et hui semetipm coeli efficere et q sub ipo. ut ipo fuit oio inām ignorare. et in illo diuinitatis archanū totum intuere. Bene i spu spe ee tuc recte asserit qm cetoy omniū obliuiscat. parū signat eoy omniū q i corpe corpaliter agunt. et illus solus inter p memoriam ut intellectū q i spu ut ecclia spm adtrahat. Cur ñ et recte dicat spe semetipm ñ hyre. cū incipit a semetipo deficere et a suo ee i supmitatū quoda. et uere pt qm huiā nil stratū tollit. et mirabili trāsfiguratē spe ille ab hūano uideat in diuinū deficere. traut ipe iā ñ stripe. eo oio trahat qz quo dño incipit alrī inhere. Ob z. adheret dño ut spe e. Ecce psalle p qui etinoi e. Deficiat i salutare tuū aīa mea. In spu uaz e. q sumū mtis ascendit. et qi a suo spu deficit. q sumū mtis descendit. Sed hec melius studiosius alis plenius discutienda relinquam. Ob in facie excedendi m diuinare

XIII Illud modo consideme uelatio qm et intima sue quoū diuina reuelo soleat qm et meditatois mee studia puenire et hūanū animū ista o munē et hūane lubricatis stratū subita rep tacionū uolentia deiectū ñ solū ad solitū solidtatis statū erigē. nec et ultr hūane pos sibilitatis metas leuare. Neque nāq hūana mens post multa exercitia suoy insignia spūalia pfectionū instantia putlat. uel semel concussa de illo sublimi securitatis et tranquillitatis sue arce deiecit. ne qz de ppa fortitudine se continuo ituri successus tam mirabiliē qm iam ter gles. Hinc e qd hs petr aplor principatus p diuina mirora miracloy qz sublimia tenetur ligat. meduit. Et anglo uisitante nō mirabiliter eripit. qm crudelit p a crudelitatis ministus cruciabat. Multas aut hmodi uincla solent mentes mitis et sublimes quoq; uincire. Qs nesciat inextricabilia uoluptatū. m a foris. m ab intus fugē. a foris ex delectatione ab intus ex suggestione. p delectationē i carne p suggestionē i mente. ego do nanq; sordida tractatōe caro inflammatur. m uero feda cogitatōe animus sordidat. Qs grauiores tenebris incurrim. qm his concupiscentie uanis irretiti. confusionis me caligine declinare uolum. ñ ualem. Et illa sane mens diuine consolatois reuelatōnē merebit. q ñ tegēda corpis sui ignauia qm alie ne malignitatis pcuia. Has confusionis sue tenebras patit. Hmodi a sca aīa ad diuine delegatois aduentū eripit. qm ex diuine ispirationis gra et tenebris luce ab oppressionis sue ponte relenat. Anglis sane nūq dr. Et ped oubio anglis e nūci. ñ dubitet si diuinitus uisus. p que diuine uolitatis bnplacitum cognoscim. uisus p que ad cognoz cognitionē illustrām. p qm ad cor desiderii inflammam. Et ñ ignor nouit ultus iste celestia to lat an ñ et eterna. Et qui maiora nouit. qm minora ignorare possit. Bona sane legatio ista q sufficiat ad omnia ñ solū docenda. imo et persuadenda inquiū cū uolunt ille q mittit. Multas audire qlem legatōnē apls nos uolis permittat. cū dicat. Unctio inqt ei docebit nos de omnib. Et que e unctio ista ñ inspiratio diuina. Hinc e ille nimi qm diu quebemi. Hec e legatio uere pfectis. ue re sufficiens animū hūanū ad omne nitrare inducē. ad omne diuine uolitatis bnplacū cū inclinare. Ob g mir stratis numis qp pressa aīam ad cōcupiscentie sue nexibz absolunt. ab ignorantie sue tenebris euol unt. q celestiū et eteroy cognitionē parit

z amore qui uolunt. et quia placuit statu infidu
Cales nuncios in sua ereptione expauit fuerat
qui dicebat. ayfio de celo z libauit me. Sed
forte adhuc quis dixe quis illa lega fuit p
qua de hac lue captiuitate euasit. ayfit deus
magt miam suam z uitatem suam. z eripuit aiam
meam. Angel cu luce ueniens. diuine miam
nis opio uitatem infundens. consolia uitatem
Adducens. unctio docens. Ob e aut deo mi
sericordia z uitatem mittet. z homine a sua cap
tiuitate eripere. u mise lue opatione uitatem
inspirare. uitatasq inspiatione ad robur uir
tis solidare. Et quis unqm aie sue pericla
plene euasit. si hec legacois bnficia expiri u
merunt. Felix petrus q u solu meruit ab an
glo erpi. uerum erepte z anglm secu. Puto qa
no omnis q ab anglo eripiunt anglica etia
uestigia comitant. Lego carce positos aplos
ab anglo eductos u tam sequtos. petro ab ip
so suo ereptore anglo precipiente ut ipm sequat
Ob hoc ee dicam. Quia hoc ee puram anglica
uestigia legere. p celestia penataq aialia ire
Cogita si potes q illa precedentis anglo ul' sub
sequetis pfectio seu primordia fuit. quor tristia
u carceralis custodia nec ferea porta cohibere
ul' recludere potuit. Ob hoc u nouu. quid
hoc u mir. Vere angelica. z ne pl qm huia
nu humane possibilitatis tenebrosu z horrendu
esse. z p omnimodas impossibilitatis ardua et
arcta existere. Cogita illu exercitu qm primo ho
huius. an qm peccauit. ul' quem ho adhuc hret.
si ob u peccatu. p qm sane exercitu quem
teret. Facile tristitia hre potuisti de munda
nis ad supmundana de uisibilibz ad inuisi
bilia. de tristicijs ad gaudia. cui hret promp
tu corde celi ciuitz p contemplone intee
Diuinis ill se secretis licenter ingere. z illud i
ternu dulcu suu gaudiu dignanter intre. Cogi
ta consequter quodu z ilbu puru pie cometi
di tristitie. diuina p peccatu seueritas dire
nec ecclesiastes uanitatu impossibilitatis q repagu
lis obstruxit. z obseauit. cogitabis iquit z fre
te. q cogitando inuenies qd de illa ferea por
ta. sentire debeas. ul' affirmare audeas.
Sive tam si minus sufficias ad ista non quod a nob.
qui pro ab illis quibz forte hz porta ferea p frequen
te tristitia familiarite enota. z qbz forte uitrea
similitudine petri anglo petite ducatuq pbi
te. sepe ultro e apta. Illz sane ut arbitror u
impudenter dixim. qr longe sup hoiem fuit. qa
longe a semetipo z sup semetipm recessit.
q hz omnia p experientia didicit. Alioqn u erat u
te p ea u se reuerteret. ut unu de eo recte sete
mur. Et petro in se reuisus dixit. Nc sio uere
z e. colita fuit q sup plenu capitulo dicta potuis
sent. si hz loco dicta debuissent. hz sufficiat no
bis qd ppositum est ex ei testimonio sufficienter
ptbasse. qm diuina qtz reuelatio. soleat me
ditationis mee studia pueuire. torpentemq am
mu excitare. z sub semetipo deiectu z supra
semetipm qtz leuare. Ob tm excedendi mod
Restat adhuc fieri soleat et magnitudi
nis loco ostendere quom ne excidatur. XIIII
et excidatur exultationis magnitudine hu
mana mens soleat in extasin cadere. z semetip
sa excedere. hic sane excessionis mod u uideatur
sanus conuenienter expressus. in illis qde ubis. q de
carnalis carnalem. tm loco ponim. Et e ista
ant scptura. q ascendit te deteo deliasse affluen
s intra sup dilectu suu. Si p deserta recte
intelligt cor humanu. qd erit ute de deserto as
census. u mens humane excessus. Et de deserto hu
mani animi ascendit. qui sup semetipm men
sa alienatione tristit. qui semetipm timo dele
uens. z ad celu usq usq pertinens. solis diuinis
se totu p cotemplone z deuotione iungit. hz hi
modi ascensionis ea consequte adnectit. in eo
qd hec q ascendit deliasse affluere dicebt.
Ob e deliasse affluere. u spalu grandiore ple
nitudine habundare. Ob inquit e hi delicia
rum affluentia. u uere z intime suauitatis
habundantia. celitq data ultimq infusa lec
tia. har delicarum copiam sicut u uiri grau
dui fallaces diuine inquit exhibere posse.
Alioqn fallaces u essent si uerasi delicias i
mo z earum affluentia uacat exhibent. Sum
qd nam delicias hre. ne dicam affluere uera
citer dicta posse. qui secm hi iob sententiam

sub sensibz ē delias computant. Has saue exēptores
fallacel q̄ ouicas ⁊ impijs hñe posse. q̄ uiū ēt gaudi
ū oīo hñe ū posse ū forte mēdacē cū facim. quē ue
racē ipsa constantē audim. Non ē impijs gaudē
dicē dñs. Quocies ergo mōtuf uerisq̄ delicijs carēs.
⁊ si exēptoribz diuicijs abundes. cū ipsa iacē psallē
potes. q̄m inops ⁊ pauꝑ sū ego. Hunc ō ñ rex potes
⁊ diues. p̄ncepsq̄ ipsoꝝ erat. qui ista dicebat. Qua
les ḡ erimꝰ ille diuicē. ul q̄les delicias poterūt con
fice mē q̄rū copiam oportet inopē fore uerūq̄
gaudiū alioꝝ mendicare. Ego aut̄ aīt mendi
cus sū ⁊ pauꝑ. d. s. ē m. Hanc itaq̄ delicaarū affiu
entiā uerozq̄ gaudioꝝ habyd aīā nō ē unde
sparē debeas. ñ ē uñ hñe ualeas. ñ ex mētma illa ai
ioanditate diuinē q̄ infusa dulcedie. Q ē ista
ingt q̄ ascendit de deserto. delicijs affluēs. Ho die
delicias hñs. ⁊ delicijs affluēs. eo qđ ñ ḡlubet hāc
delicaarē expientia. ⁊ earē affluentia. hmōi ascen
sū q̄ de deserto sic ḡsignat aīt pficiat. Constat ā
q̄ q̄ticūq̄ pficiam. has delicias in hac dū tapat ui
ta cōtinuas hñe ñ possum. Lo itaq̄ tēpore q̄ eīm
affluentia aīā caret. adhē de q̄ m̄ loqñ ascensum
assingere ñ ualet q̄m in suo ascensu delicijs af
fluere oportet. puto aut̄ q̄ aliud ad aliud sit. affiu
entē ascendē. ⁊ ascendētē affluere. sic aliud ē af
fluentiā ēt eām ascendendi. ⁊ ipm ascensū ēt eām
affluendi. Delicias itaq̄ affluentia ascensionis ēt
causa exhibet. q̄m ex illa diuine dulcedis ifusione
q̄m i mentis sentit se ipām aīā sēl p̄ gaudio et ex
ultatōne ñ capit. Item ut exultatōis ⁊ iocūditatis
hie magnitudo eam ext̄ semetipām effundat.
sup̄ semetipām rapiat. Hic sane sic uehemēs inē
ia q̄ letitia dū sup̄ hūanū mod̄ excrescit. hōiē sup̄
hōiē attollit. ⁊ sup̄ hūana sublenatū i sublimitatz
suspendit. Ho sane rei formā ⁊ i aīalibz cotidie pos
sum̄ ꝓpere. Solent nāq̄ ñ sius suis salē q̄dam
dare. ⁊ sua corpa q̄tulūcūq̄ i aera suspendē. Hic
sepe ⁊ pisces dū in aq̄s ludūt. sup̄ aq̄s exiliūt. et
natue illi habitatōis sue ēminos excedē. dū se
ipos ut ad modicū ꝓmanere suspendunt. Sicq̄
cu dubio aīa sēa dū inēng quoda ꝓpudij sui a
plausu a semetipa exigat. dū sup̄ semetipā ire
mis alienatōne ingerē. dū in celestibz tota sus
pendit. dū anglicas spectacul' tota iūgit. nati
ue possibilitatis ēminos sup̄gressa uidet. Hinc
ē illd qđ ꝓphām dr. Montes exultauerūt arie
tes. ⁊ c. s. a. o. Q̄s ñ uideat sup̄ ñm ul' pot' com
natam ee montes ul' colles iuxta arietū ul' agnoꝝ
ludentiū similitudinē saltē q̄sdā i supiora dare
⁊ eīa a tra resilire. ⁊ se ipā p manē libare. Hinc
uelo eīa a tra suspendi. q̄m ho sup̄ hōiē ducat. aut
p exhibatōnē uoce dñica dr. Terra es. ⁊ terra ibis.
Q̄nūcūq̄ g̣ iuxta magnitudinē excrescat. q̄nuis ad
colluū seu ut m̄ltū ad montiū similitudinē i alta
assingat. tra utiq̄ ē. ⁊ tra recte dicē p. q̄m dū
luceas ñ habitat domus. ⁊ terrenū hñe fundamen
tū. Vñ illd sapientis ait qđ supbit tra ⁊ cinis. Si
g̣ simplicia exēpla contenti simꝰ sufficiat fortas
sis illd dīe. q̄ hoc montes ⁊ colles ad arietū
⁊ agnoꝝ similitudinē exultare i sinuis ⁊ cāssimis
uiris hūana ñm ut hūana natā ascendē ꝓ
mia iocūditatis ⁊ exultatōis abundantia sup̄
semetipām mās alienatōne cōsire. Ecce ut
arbitroꝝ aptio iā exēplo docuim. qđ p magnitu
dīe exultatōis q̄m cōtingat hūane mās excell.
Si q̄ forta sit. ⁊ q̄ de adiuncta ouiū silitudie
dixim. mihi sufficiat. ⁊ ee singloꝝ exēplōe
curiosi insistat illas. xcix. oues ad memoriā
reducat. q̄s sinū pastor i sinuis relicto q̄ illā
q̄ perierat i deris q̄rit. Cogitet ḡ qui p. q̄rū
sit ul' q̄le hñ nīe ee mutata ad eaē similitudi
nē i impetu iocūditatis sue in alta exire. ⁊ hāc
m̄am ñm exultatōis sue applausū iuxta angli
ce similitudis ēpudia formare. Si aut̄ i arieti
bz sup̄imos illos anglōz ordines. in agnis ū in
fiores quosq̄ intelligim̄ mchōnim̄ q̄ ⁊ illd agno
rum̄ q̄m eīm arietes dicta iudex sinum anglo
rū ordines cū minis ill' iocūditatis sue lusibz cō
templis q̄ excellibz sup̄ semetipos cunctis cū se
i sius supiozbz suspendit. nil aliud q̄m cāritē
omnū ibam sup̄ se ipos aspirauit. ū in q̄ et poten
tia ul' sapiam. q̄m i se ipo cōtemplari ul' mirari
ualeāt. inuenit. Hi minores illi anglorū
ordines q̄ in agnis designati uidentē. cū sup̄
semetipos feruntur. illos utiq̄ spē q̄s sibi minꝰ
dignitatis progratia p̄minere cōspicāt. qđ
eā q̄ adhē speciē in hac sua sublenatōe in em
unt. i q̄ summā maiestatē mirabile cernē. et
adhē q̄ p speculū uidere p̄ualeant. Hi g̣ per
montes uiri cōtemplatiū p colles speculatiū
recte intelligunt. unde q̄m recte montes ad
similitudiē arietū. ⁊ colles ad similitudiē ag
noꝝ exultare dicant. Q̄nuis q̄ contemplo
⁊ speculo p̄minere poni soleant. ⁊ li ipo se
pe septure sententie ꝓpetate obnubilet. ⁊ i
uoluant. apa eīm ⁊ expsse speculatōnē dñs. q̄
p speciē eiusm̄ contemplatōnē ū q̄ uidetē sit
aliq̄ m̄uoluc. umbrū q̄ uelamē i sui puritate

RA

uidem. Colles itaq; ad aguor similitudinē erut
tant. qñ nulla uicinie sollempnitatis ꝓuidra e
os eoꝝ sup semetipos leuant. ut celestiū
secretoꝝ archana salte ꝑ speciē et enigmate
uidere ualeant. montes ū qi ad imitar are
ū ꝓuitar. qñ maiores i hoc dignitatis siue exce
sibz. i pura et splica uitate uident. qd minoꝛe
uti ia dim e uix ꝑ speciē et enigmate unde
ualent. Sed quilibet mentis excessus hūane

XV Decimo aue tanta induste ul'uici mod exced

cordis expiratōnē ul' sibileuatōnē de suis
uitijz ꝓsumat ul' suis uiris ascribat. Consitat
h sane ū uiri hūani et mundis ee diuinū ui
q nulla qaiz z aia q de retro ascendisse describi
dilecto suo inuita placeē. Qd e ei dilecto suo i
uti. ū uidere illi et ꝙpis uirtz ꝓmoui. Qd in
qm e illi dilecto suo tribere qm de ꝙpa uidere
ꝑ hac pte uicth oio ꝓsumē. Quid m uidet ui
ch de ꝙpa ide uicth de ꝙpa ꝓuincia recte ꝓsumi.
ꝓsertī i eo loco u de deserto ascendi. et u i deser
to qdem. qñ ꝑ deserti ut. Scit h sane ipe dilect
h. et ideo reducat eā i nube diei. et tota nocte i
illuiatōe ignis. Quo u nō sustineret pond diei
et ebi u ig umbr illi quē diligit aia sua. ul' qs
ei loc tm a timore nocturno. ꝓsertī i loco horro
ris et uaste splendit. u ipe ecclesiar lucē suā et
uitatē suā. Denigz ū hoc qm est concupiscē
tie cōparet. s. u uix atissimi obtūbret illi. Sicth
mm de eccl. uū ignorantie siue tenebr illuiatz.
u i lumie illi uidet lum. uū e qd illi dicat. Qñ
ei illumiā luceā meā dne de nīs illumia tene
bre meas. Accepit itaq dilecta ex munē dilī sui.
et uūficio sponsi sui. duo remedia contra duo pnci
palia mala. refrigerij nubē contra concupiscentia
am carnis. et reuelatōis lucem contra ignorantiā
mētis. Qñ sepe hō uiā uitatis agnoscit. u tam
carpē. ut pte a concupiscentia sua absti et
illecēb. Et hinc qdem mūdi die cogitatonis hē.
et refrigeriū grē nubē ū hē. Et qñ nulla sepe
zelū qdem habet. q tu sedm scām u habet. Et
hic forte nullos uicium concupiscentie estus
sentit. et qi sub noctis refrigerio qescendo re
spirant. Et uident qd q eiūdi sē noctē habe
et igne illuiatis grē ū habe. Bonū e g speare in
dño et ū ꝓsumē de sepo. qm bi illi qubz sit
uelamto diei et lucē stellar ū nocte. ex
pandens nubē ꝓtectōnē eoꝝ et igne ū lu

cret eis ꝑ noctē. Non e eis uolentis nec curretis
et miserentis dei. Scit h dilecta et ideo dilecto suo
mittit. uū et recte de ea sebi. Qs e ista q ascendit
de deserto deliciis affluens. et innixa sup dilectū suū.

Sane cū hec Dū in thō maxie expedendi m XVI
sponsi sui dilecta tōti ex diuino pdet bīficio.
semp et ubiq dilā sui acquirendo augeat. ita ut sine
ꝙ nichil facē ualeat. nqm cū cogitatu gre uehemēs
d mebrit. ut incūbere oporteat. qm eo locoꝝ u de deser
to ascendit. et tēporis maxie ei de delicijs affluē
ei p desertū recte intelligē cor hūanū. qd de deserto
ascendere. u hūana nata hūane possibilitati me
tis cōscendit. u sup semetipm ire. Id g tō ibi pos
sit. u homo sup hoīē ascendit. u hūana naturalitā
ne possibilitatis metas cōscendit. Illo ei ꝙē dilec
to suo uehemēs unitat. qm ei spiritalibz delicijs aīa
sca affluere uidet. Cogitemꝰ nā puellā qndā tene
rā et delicatā ut pte i multa delicijs affluentia e
ducatā. et z nullo uno ei madidam ut pte i cel
la uinaria introductā. et torrente uoluptatis
potatā. et qsi ꝓfunda teneritudie uix posse uide
re. et ꝓfunda ebrietate uiā qm tenere debeat
nullo m posse discernere. Hone sub tali et statute
consideranda ꝓpone. Hī q de delicijs affluere et dilec
to suo innixa describit. Qd u nisi de habitat afflu
entia delicatā redat. Vnitas g audire qm delica
ti efficere cōsuescit. Pene sup qd credi possit. Inten
dendū ut nulla exteriorū delectatio ꝓfit ei aliqn sape
u aliq hūdi gla ad consolatōis affrie. ita ut ne
gotia audeat ꝓferri et dicere. Demunt oblari aīa
mea eo qd uitata sentiat. et ꝓ eo dissimulat. qe ois
carō fenū et ois gla eius fenū. Denigz cedet aīa
sua mte siue quocuens ū dare consuetas delicias pro
uoto hre. Vita itaq ipa ei i reditu imo i oditu uitati
quociens ei illa sua uicine sollempnitatis gaudia
aliqndiu subtrahitur. Cogita g qle sit eiūmodi deli
cias assuetā cor q dilectat nichil i ꝙpa potestate
hre et sine qbz nullam possit oio consolatōnē recipe
re et q nulla sua industria. nulla sua ꝓdentia possit adqui
rere. Qcqd ad ei cōsolatōnē. qcqd ad ei uocatitatē
ualet. ex alieno arbitrio. ex alieno bīficio pendz.
Recte g illi uiribz intitat de cui munificentia
totū recte ꝓsumit. qd spat delectat. amat. Qa
ens sb h statu dr illi. et uirtz ꝓphe cōmutatōne u
te ei tribui dñi. Emada remada manda remanda.
Expecta respecta. expecta respecta. modicū ibi mo
dicū ibi. Expectare itaq et recipere cogit. dū ei del

9,36

ceruū sepe mtoū q̄ diu differt. dū delicias suas ꝑ
q̄ uacuū ihte. nec ad cūnoi concipiscentias animū
possit suū. cōpare. Exhis ut arbitror apparet. q̄n
longe sup hoiē ste. modū humanū excedit. q̄sd
ihūlis excessu agr. ut sentit. Qd adhē tam cūnū

XVII Ceruū tam gre gradum ꝓfecte uīe in idipm
qui ad hāc grām ꝓfect. aduman possit.
cū eam sibi ulo solui lubrici uam sentit. e q̄d facē
debeat. uī ad eam reparandā multū ꝑ omē modū
adiuuari ualeat. z uī aīum suū in id negocij q̄n
tū in se est idoneū efficiat. Debz itaq; aīa q̄ hui
modi e ꝓfis medicatoīb; tredis ī ste exultatōne
repare. z impensa ei diuinor; bñficior; munia aī
recordatōis sue oculos reuocare. z cūnū recordatōe
sepīm ad ꝓfida z reuocā grāruū actionē ītenta
re. z tandē aliq̄n inchoū ille spūalis armonie
organū ex ītimo affectu in diuinas laudes laxa
re. Dū itaq; hmōi studijs intima cordis affectio
ī diuine confessionis magnificentiā plena de
uotōe resoluit. qd aliud q̄n q̄dam ut ita dicam.
spūalem aperte ꝑ qd in illo cordis mei uasculo
celestis dulcedinis emanatio diuine q̄ suauitatis
abundantia īstillat. hinc e qd eliseus ꝓphā uer
bū domini requisit cum se ꝓsensisset spūm ꝓphie
tie epis ī thre fecit ei psalle adducē. q̄ psente atq;
psallente stati spūm ꝓphīci hausit. oscq; sui eu
cano in tuba ꝓphie relaturus. forte alios iuxta ali
storiā q̄rat. qd nichil q̄ ꝓphā dñi salterē q̄lūuis.
ul' qd ipo psallere spūm ꝓphie receperit. Illo a ī com
mune nouim' qd dulcis armonia soleat cor ex
larare. z ei gaudia sua ac memoriā reuocare z
absq; dubio quo uiuacq; animū suus amor uehe
mēt' afficit. eo ꝓfundi' audita armonia affec
tū tangit. z quo ꝓfundi' ꝑ affectū tangit. tanto
efficaci' ad sua delidia renouat. Qd ei aliud de ꝓphi
co uiro sentiri oportet ī qd exticā armonia imi
tatem ullam z spūalē armoniā ei ad memoriā
reduxit. z audita melodia audientis aīum
ad assueta gaudia reuocauit. atq; leuauit. E
aliud de spūali z delectatōe uera ī sentiam' qd
de corpali z uana delectatōe cogitamus expri
mere ꝓbam'. Qs n nesciat q̄modo sola carnalis
delectatōis memoria carnalē mētē ī delectatō
nē rapiat. Cur n eandē q̄n pot manere effi
catia ī summis uiris spūalis delectatio hab. Audi
ta itaq; melodia ꝓphīce sed qd aliud q̄n qda scala
fuit. q eū ad assueta gaudia leuauit. z que
carnalibz causa ruine ē solet. Huic occasio ascē
tionis existit. Cognet q̄ pot q̄n ꝓfunde q̄n imu
me eū sepī expte ulo superceleste dulcedis me
moria ad uocē psallentis rediit. que ipm sup
semetipm rapuit. z ꝓphīcū spūm ut sentiū ī ꝓ
phīe aīo reparauit. Qd maxime soleat ma

XVIII Sed et tu lege ad mnonatōnē dd gre.
quecūq; est aīa q̄ solet hmōi spūalibz dei
affluere. z dilecto tuo uī nupta sepe de deser
to ascendere. z ad dyonicas q̄dā excell' lubrica
neo q̄dā z ioymato mo ꝺpuabili gaudioū
ꝺpudio subleuari. z q̄ q̄rdā ꝓphicas mellecti
bz ul' reuelatōibz diuine sublimari. ꝓphico
iste exēplo dom facē debeas. ut sicu n ecclie
articlo q̄ ad manū hās. q̄n aīū tuū ad assi
duas delicias repare ualeas. forte ū erit mu
tile z te sub simili nectare salte adducere
z psallentē audire. Age ut delē te qd sentiū
breuit absoluam'. qd aliud dns salterē istū. q̄n
exultatōnē cordis ī dñm. Cūnū salterē plenum
hñe nos uoluit. q̄ dixit. Letamini ī dño z exulta
te iusti. z glām omes recti corde. Qd e aut cūnū
psalterē aperte. ī pauca meditatōe. cordis ex
ultatōnē repare. z ex diuinor; bñficior; ul' ꝓ
mission; recordatōne cordis deuotionē excita
re. hinc tuū ꝑ dubio psalterē psallē facim' q̄n
ex magno cordis ꝺpudio ī diuina ꝓconia ubi
lam' z grāruū actionē assurgentes. ex itim'
uisceribz ī diuinas laudes cū magno cordis
clamore ruebam'. Hec itaq; agentes. qd aliud q̄
uiā stimm'. ꝑ q̄n uenientē uisitantēq; nos
dñs exciam'. Sacrificiū mqt laudis honor
ificabit me. z illic iter quo ostendā illi salu
tare dei. psallendo itaq; atq; laudando uer
bo parat ꝑ qd ad nos uenire z uisitare ꝺgnam
mutatiom suom reuelatoribz reuelare
dignet. Hinc ītē alio loco dr. Cantate deo
psalmū dicite uobis. ītē fugite ei q̄ ascendit
sup occasū. Christ fortitan sine. qd sat sup occa
sū ascendere. Iam sane mundi regionē qua
sol occidit. luxq; diurna deficit. usus occa
sū dre consueuit. Qd ei recti malignū ꝑ
cessū. q̄n hūane mlligentie defectum.
Ubi ei mlligētie sol q̄ occasū icēt. z cogni
tionis sue radios abscondit z diei lumē q̄dam
ī tre noctis caligine ut. z hūanis aspectib;
oīa subducat. q̄n spē hūanā ī multis alienā

nationē cadit. et a cōmunis sensu deficiens. & extra semetipm rapit. dō in se ut ē se agatur penitus nesciat. Qdo ē aūt dūm i cōsideatōis mīe oculus ascendere. ū magnitudis siue reuelatōe cognitionis mīe augmēta multiplicare. & Quīto ȳ sublimiora nob de magnitudis siue altitudie reuelat tanto ad celsiora diligentia mīe obtutus se leuat. Sup occasū ū tē uiaē ascendit. qui hoiē sup semetipm rapit. qui ei cor omniū q̄ uirtus cōmunē sensū nouit memoriā subducat. & ei ḡ de maiestatis siue celsitudine p̄ meritis excessū ostendit. que uirtus cōmunē hūane status & humane capacitatis modū ullo unqm modo comphendere p̄sit. Scīa deam ḡ cū magna mentis alacritate in dño gaudere. Satagam cora ipo cū tota deuotōne psallē. ut sit dignet sup occasū ascendere. Hec agentes qlem oportet saltē adducam. & q̄lē expedit psallentē audim. Ad cuius psalas uocē spūalis aīa medulli tus tangit. & irruente in eo spū spūalē affect. et dū ad diuinā inspiratōnē intellectual sensū aptē ypsalis q̄dam in eo gīa repat. Ad cuius itaq; psalmodiā spūalē q; armoniam. aīa con templatiua spūalibz theoriis assueta incipit studiare. & p̄ gaudiis mentis suo q̄dam gestire & spūales q̄dam & sui generis saltū dare. & se a cūctis etenim q; omnib; suspendere. & ad celestiū contēplatōnē tota mentis alienatōne cōtendere. Hoc ḡ ē ut dyam. q̄d ad mētis inuatōnē ualet. Hoc ē q̄d ad amisse gīe repatōnē maxime ualere solet. Quīz ḡdus; excrescat

IX Deū ē quib; decausis humane mentis ex mentis alienatio accidē soleat celsius. nunc illud adiaendū uidet q̄bz & ḡdus ascendat. Ascendit aūt aliq̄n sup sensū corpāle. aliq̄n & sup imaginatōnē. aliq̄n ū sup rōnē. Qui aūt illam sup q̄ sensū corpeū. seu illā que sup ra imaginatōnē ē negare audeat. cū illa & q̄ sup rōnē ē aplica illa auctoritas communi cat. Deus inq̄t hoiē siue i corpore siue extra corp nescio deus scit rapt cūctis usq; ad tertiū celū. Ecce q̄ hūanā rōnē mentis alienatōne cōsecutus dicit se plenius ageret. pene discernere nesciat. & hē locū plenius capta

nandi meli ē eruditionib; ingenuis relinqre. quā de tanta materia sup unus mus temē aliq̄d presumere. q̄ eli in hoc nos illoz praua instruit. q̄s ad stultū plenitudinē ū tam aliena doctrina quā ppa experientia p̄uenit. Ad illā itaq; matie mē summā quā i p̄mo libro structa bntate p̄stitui. ista in subsequēti ope largiori erectione adiectis. ū ut supi p̄missis ociosis ociosis locum faciamus.

Explicat lib i incipit liber de contemplatione.

Incipit liber sancti ieronimi pbri de homine perfecto.

Ecce iterum ad te scribo & mihi dignū q̄d prudentiam tuā legere deceat inueniō. Et quid mirū si te absente uelut a sole suo destitutū frigi cordis algeat ingenium & mens a lumine pegrina stultitie nubilo fuscata torpescat. ac tanti mali sapio quātū a te lati separor. Qd si i p̄sentiarū quidē in eo sermone placuit. tuis in oculis p̄stabat. de mīe ut omem stultitiā meā diligenti recognoscas. eāq; stomachū meū illū susceptū tuū te absente curari. a quo penus mereor pati. cū post tam mi nisteriū tuū & anglicam seruitutē. manū intuli medicine quasi ypsa non esset. ut michi si quid preterea facili ē debuerit ad te reuti. qui genialē cogitare & meli. ut difficillimi ueneni lateē ypeti. quē conspectus tui tā p̄cosa compē satio sequeretur. qui ad musicā religionis accha ron deuenire. Hec mihi te absente mirū iste te suggessit. q̄ te p̄sente in me non habeat consilium. Tu me cū curiā fetentis ypocrisy non conuenticlin hypocrisū. Ac nunc in me ad destructōnē sui cura me cpit tui omnis stultitie senatus ingrediens. quadruplī forma mentis agit. Iam fenore te absente crescit. q̄d te p̄sente nō sumpsit. ut mirabilis si quid apud te uirtus diu sapui. tuū fuisse q̄d sapui. sic absente moyse ydolū ppls fornicat. sic in naui dño dormiente apli tempestate turbant. sic in bethsaide portali hoiē ū hūtem aqua piscine salutaris ignorat. quāqm hic & aliud culpe genus adūtere. Corpus cultū auaui cū aīa languerem; exercitōne foui cū inclior egrotarem. humanis subueni cū diuina

laborarent. ut eo publice consuetudinis inclinat
quo omnes suum in minimis cauti. & maximis negli
gentes. Hoc ꝑcipit ideo fit. quia ubi uera uita sit ignot
rant. Talibz nos uidetur sol iste. decipit dies ista
tacit nr circuitus. mundi inducit. dñi & lose ee
ampli nil putam. & lucē arbitrantur ee qm oculis
uidem. & hoiē iudicant ee quē certum. & mundi
credim facere eis uita. ignorantes ubi sit hō. & qui
sit hō. & q ei hoīs uita sit. Quod si molligerem ut
aliud genitu. aliud uiuerem. ita ut te origine deser
ta uiuendi quoz ꝓdigim rone. Ac ꝓmit ut homo
sit iste de quo loquim ordiam. qm disputatione
quida nob ipa diuisio gignit. que int hoc corp
qd dei artificis manu limo ere formati e. uelut
quam uasculo intellige contineri. dicente apō.
Habem thesaur istū in uasis fictilibz. Q ut ꝑcipit ꝓ
hoc corp infusus. uitalē sensū qui sibi ut dicitur
cū carne nutrit e. Regit ipe non regitur. & hoc
pcl qm habet. & uita ut accipit. ꝛ ministrat. Jam
cū etena ista pigramq materiam i usū sui ministerij
liquid afferet sit dus corpus. ut homo sub corpore le
nigt hoc qd dicim uasculū ipo uinit ꝓsentq et ipo
morte abeunte. hinc g inuisibil. & caduc illius
mansionis ul habitatio ul ministriū ut uagina est
Ipe uero qui uere homo. qm hinc sedis facte dim
sionis e loc. ut ipe inuisibil ita omnia et inuisibi
lia sint necte e. Sō ad illū si gressus mans ua
let ꝓuenire medioz. ut habitū succus si deficat re
parare. nichil ad illū corporeū intuere pot. substātie
tm sue illi similitudo descendit. ubi eam obedi
entia conualescit. Denicq cū in eccla laodicensi. &
beat et diues. & ocularis. & bonus esse sedm mūd
ore hoīe uideret. increpat a dño dicit illi. Non
scis q tu es miser. & miserabil. & paup. & cec. & nu
dus. Q nunq ut dixi nec sine ueste. nec sū oculis.
ut sū diuitiis habebat. ꝛ ille inuisibil de nr illū
inuisiblem hoīē i paupate in nuditate. i ceca
te ee cernebat. Cui & suadere designat ut abipo
aur mercet ignitū uestē. & albā q glosissime
uestiatur. & collyriū q recipiat unctū. sit g. & su
os ꝓcul. ustos cernales oculos qs pot ul admittē
ul curare. Est & uicta se nudus. ad eo ut egeat
uestimento. Dz nuno modo ad nūdicū ut ipe aut
dns loquit. & iubet uū a se diuitias comparare
Qbz mercibz si & mud. & paup ē. ut illā uestem
nobilissimā. ul illud aur ram purgatū igne
mercabit. Hūc cōmercij talis poterit ee impen
sa. Videlicz aut si exteriors homis diuitias ad in
teriors emolumenta trāducat. aut ipis quibz ipe di
uel forinsec uidebat ꝙ utendo direcat. oculos q
corpis quibz ꝓximū alium rapiebatur aurore. deside
riu corrupte unusquisq obtecet. Jtaq ille inuisi
bilis homo qui ue ut dixim hō e. et in conspectu
hoīs exteriors attollit. & mundicie uestitur. & accitate ill
luminat. Sic iacob effrem & manassen nepotū
suoz non solū loca uetustā merita uncorporea
cecitate cernebat. Sā cui illū ioseph filij suus
qui sinistrā ꝓnulos offerebat. nec ante pedes su
os cernere ꝓdicaret. sensit ut parentis rectio
ne. illa etiā q cecus fuisse ꝓspicere. Dz ut
ille maior homo exteriore ustū fugat sua uita
uiuente. & de fonte nature sue aīat irrigan
do sic rursus exteriora ꝓ corruptelam mortifere ma
cie sue. illū si cupiditatibz illicitis illigarit ac
adit. Et cū alte nature uideat alti custo in uic
tus uniquisq thum. id e ut aut aīa sub inde car
nem qq spuale sibi uitatibz ꝓstet. aut carnale
aiam caro uictrix ei efficiat. Denicq cū dns dilu
uio delere humanū genus cogitaret ut ꝑ ymane
bit inquit spe mea in hys hominibz qm caro sunt.
Et q unq omnis carne uestitum. & sine dubio i carne
ne ū simus inuisi. sic aut apō manentes i carne
ū sedm carnē ambulam. hinc & gignim. ut ū
sep homo uito appellationis nomine censeat. Jam
ꝓ uirtutibz sibi aut uitijs & formas sumit et
nomina. Denicq ꝓphā ait. Solute fieri sic equus
& mul. Sub g hoīes qui apud dñm & equi sē et
muli. Et dns ait. Solute proicere margaritas
uras ante porcos. Sb g hoīes & porci. Et iterū
ipe dns. Ecce mitto uos sic oues inter lupos. Sunt g hoīes & lupi. Et e contrario
homines & oues. Et adhuc dns beato petro. Pas
ce oues meas. Et ipe ꝓphs. Veni & faciam te ꝓs
carnē hominū. Sūt homines & pisces. Dz hec
forme ut dixi actuū uident ee ū corpoz. Jā
corpis nīl certe stat e. ut omnū animantiū. Dz q
nīl apd dm non destruat corpis nri. Dz de uite
nīcis iudicandi. apparet oēm hoīē inter sua sibi
ipi statū nomiq formare. Ob utiq ex ulla que
desiderij inuisibilis homis. aut culpa aut ur

tute ꝓstatur; ipſi siqdem utili ē si subiectis ma
nuit. ee subiect. si cōt omnia dispōnē sic in
oīali seruitul. t i seruitute dūar. Sz ne uide
ar. qñ paululū deiecto uelut pariete ad il
lū inuisibilem hoīē disputatōe puenī. corp
omino destruere. qd adeo magni ē sacmentū
ut in hoc ipo id ē nro fragili t infirmo dīs
nerit. ū hoc ego. aut hoc ago. t illud ostende
re ꝓtaui. hui ecclesie uita. illi mōrs uita cō
stitue. illi tm mōrs morte. ab illi ecclesie
morte descendē illū de morte ꝙ ipetratum
ꝑ uita fuit nich hic. illū de uita ū ab illo
uite gaū fuit nich tenē. Altūq in naturam
alīus ut dixi. aut infectū uitus. aut deter
ri uitute tollere. Jg qñ ubi sit homo
t quid sit hō breuit licet ostendi. q nē eius
homis sit uita breuiq mdeam. Non certe ista
mūdialis q mala ꝑ homis hō. bona q mathis
quā toti⁹ orbis sequit t colit. non hec i affec
tu diuicia ū. non i fastigio poteſtatū. nō
i iurisdictōis actu. ū i pompositate fercule. ū
in uinis ꝑ pocula gl̄osis. ū i malis puitatū
mutatione. t siu ꝓgnatione crescentis. nō
i leno cinio formarū. ū in ambitu numeriū ū
i his est denq omnib; q uidem. qñ cuncta h
occidunt. t sine ulli beate q; t uita sedin ui
ui solet. Sz illa ē uita uera. uita numeran
da. dīm nosse. timere ei poticā. amare pie
tate. mundū i opifice mirari. inuocolatorem
contēnere. ee nichil modico ꝑ nature nri
tate contenti. uelle uili ut pro putoris ubre
ut ꝑ aeris iniuria cōmunitū. sic reliquā crea
turā ū ex siu copia. ut ꝑ uitali ratōe. ut pro
admirato uni lucas attingere. o deq enī explē
a malo ē. Omne hoīē amare quasi fratrem. nullū
letere. seruire oīb; forma seruitutis. cū dño
q nobis ꝓter nichil qd mrōs continet. cotidie
seruit in mundo producendo solē. emittendo luce
pluuias infundendo. tempa uariando. fruges ut
gignendo ut maturando. sicut enī ni tota crea
tura facie ut ultrate deserunt. qm ꝑ nos cūcta
gemuit. Sz ut ad hōis officiū reuocam. mundū
regere. alere eluuiente. portare iacentem. infir
mos ulitare. tristib; condolere. mortuos sepe
lire. nich apud se habē qi siuit. t s omnia cum
omnib; iudicare cōmunia. ac tiē magē sibi ui uiuere
cū uile alis estimat. sibq recondere que alis credi
erogare. Et hec tamen adhuc exercitus hominis lim
amenta contingūt. Certū illa mōrs hōis uita in
diuinar. uerū cognitionē consilit. ū qua celū par
te uolutur. ū an e centrio curtu sida rapiantur.
ū an certamo generet plenitudo lunaris augmen
tū. ū an orbem mundi rotūditas ipa sustendat. an
q diformia angulis pminentiis adstingat. an
uni ipe mūdo an plures sint. Nam hec t ad animē
ū pinent utilitatē. t apud dīm stulta iudicant
t mortua. Sz in illis tamen cogitatōib; siquando ui
tatur. tiē uiuit. t pascatur. Ol sint aut iste sane co
gitatōes. Ille sine dubio. cū mens niū siu recre
dat auctoris. cū illū uelut ꝑ quidam reliquiarum
am siu opifice siū uenerat. ac contuetur. cum
ei opi ipm i ei opib; ultura minatur. dicente bea
to paulo. inuisibilia enī ei a creatura mūdi per
ea q facta sunt intellecta respiciunt. t sempiter
na quoq ei uirt. t diuinitas. i. cū in mensib; ui
sibilib; creature. ad unūsitatē inuisibilis creato
ris extenditū. t illū ꝑ hec dum mestimabile dīm
estimant. cū ei altitudinē ꝑ donū scā sp̄ exolan
tes. qm ipe solus nos ni ipm qui ex ipo ē intimur
tē. omnia ꝓcipia creature surgūt. qi ab ipo anti
ores alpicim. t cū deo q deus fecit quasi adhuc fa
cat intuet. mundiq totam originē rōne discurren
tes sensu antiquiores efficimur quā sint creatē t
qm inuisa ꝓuisqm nos ecclīe effecti sint. nā tam
tam omnia. q ꝑ nos genitā dī auctori inserimur
reputam. inqm ut seruiremus. Sz ut diuaremur
inclitum. separati utiq a sapientia mundali. que
inuisa aut fortuitis acti. aut artomis diui
nis machinatōib; sublimati. t ab illis q aut mate
riam semp fuisse dixerūt. dīmq tm artificem
rerū uoluerūt sapere ū auctorē. Aut qui hec ipa
ꝑ diss elementa coluerūt. aut qui familias to
rū ꝑ seculis. ꝑ etates. ꝑ artes uelut plebē aliqm
subiecta consilio introduxerūt. discretq ꝑ spm
sanū t in alteram subducti. uerū uita uiuentes.
hoc ē uam sapiam sapientes. qm stulticia ista
caret recedendi. qd mundū ex nichilo fact. ado. ē.
qd cuncta alia ꝑ dīm ulo opifice uocata ue
nerūt q antea ū fuerūt. qm solū fas ē uocare
q ū sūt tamqm ea q sūt. qd ipm hominē cui tā

ta possessio parabatur ad ymaginē suā. ñ aliquis
p̄meditatus ex fabula. ꝙ ille conditor uniuersitatis
manu quoꝝ sua. ne qua pars eī uacaret in nob.
de limo cre facē dignat. Q. cogitatio ut dixi ultra
ē anime. cui hec p̄ma ē ratio uiuendi. ut eui se
debeat ñ ignoret. ne aliū p̄ter hūc p̄cepta ne
neret. ne ulle siue ministria uelut ulle adoret
auctores. ne in ēm elementa miret. ut nō dig
na iudicet q̄ facta arcanē. cum ille magis sit
admirand⁹ qui tam miranda p̄duxit. O quā au
gusta hec ꝫ diuina cogitatio ꝫ unde plena ē. O
quātū ip̄m hoīē ad omē studiū p̄bitatis accen
dit. O quātū illi maiestatē sua cōmendat auctō
ris. cui aliud nichil in creatura omni p̄ter se ma
nu dei formatū ee confidat. non cui ñ mare.
ñ celū. non denique fidera tā nitida. tam pura. tā
lucida. hoīem solū quondā limū ꝫ grumos ꝫ sor
didiores elementi illa formatū ee dextera. cui
dextere palmus celū mensurat immensū. Cui pu
gillus cre spacia tam infinita uacuis includit. Cā
ri fuit illi olim fuisse. Videam⁹ tam quātū illi
p̄terea benignitas creatoris applaudat. q̄ non
illū delitijs effecat. qui si ee nō unde conceret. de
mane pol claritate qui de artificis dignatōe
polleret. cui munoꝝ ip̄e sui corpis originem deret.
si de celestib⁹ cārū cultu reduceret ad crus. e
cet glosse mor futurū de limo creatū fideri
bz imponi. Suū nqm de nō suū ip̄e uoluit ee
q̄d sum⁹ nichil magne. nichil elemētis. nichil quibuslibz
p̄cipuis. ut magnus ut minimus nos debere. que
cuncta si retractet. ꝫ in se mens reuisa consideret
nī sumus ꝫ modicoꝝ ꝫ angustioꝝ p̄mordijs. At
ubi p̄ contractū formantis nos dei desinim⁹ ee q̄d
sum⁹. ꝫ in nouā magne q̄ratē sublacens opifici suo
p̄ elemēta conditione clarificata natura ē nouū
q̄ nī corpis imē elementa. si fas ē dica ee cor
elementū. status omnibz mundi corpibz sublu
nioꝝ effecti. ñ nate sibi ꝫ p̄rentia condito
ris. p̄ quā de sublacenti cēus creatura omī est.
q̄d creaturis omnibz imperaret. Denique si metal
lū ip̄e carnis ꝫ corpis imaginis. nichil humilius.
nichil uilius. nichil imundicies omī immunde pas
sionis q̄ subiecti. Sola terra elementoꝝ ceteroꝝ
uidetur ancilla. sola in se cunctoꝝ p̄rentia
sine ñ detrimento sui corpis senat. ul dū uentis
pulueulenta dispgit ul dū fluctibz humefacta
absorbet. ul dū sydū ignibz cocta deuoratiue
homo ex ea se ee ñ modo gl̄ari ñ queat. ꝫ etiā
posse erubescere. Ac si si status nīm contemple
mur quē p̄stantiorē ceteris animantibz dū ad suam
ymaginē deus nos format. indubie. inuenies
terā ipam id ē semen nīm corpis. si quis in ea sensū
ē gaudere potuisse q̄d ip̄e nos in quo felicius
ē demutata. quā sibi ōtra manū eam contigit
dī. cui contactū sui causa dū fieret ip̄a non
meruit. Qd. n. hoc statu p̄clarū. quid p̄cium
nosse sublimiū. quid tam diligēter in membra di
gestū. quid tā decore p̄ articulos inflexum.
quid tam sublimiter in ora ꝫ oculos erectū. q̄d
tā uocaliter in ꝫbā modulatū. quid in corde tā
unitatē aīē. q̄d in sensu dirū. q̄d in cogitatōe
secretū. q̄d in sermone effusū. q̄d ingenio fortē
q̄d in disciplīne instructū. q̄d in memoria te
nacē. q̄d in affectu blandū. q̄d in cogitatu sōlē
tū. ut euidenter appareat. q̄d illū p̄stoplastū
tā cū oīb⁹ uenustatū dignitatib⁹ imo statū
filij sui dei nīj ad finē sēcoꝝ p̄ redemptōē nīa
uerum. in hoc corp⁹ ornauerit. Cui gaudium ꝫ
illo tempe uelut amenissimū p̄dīū. ꝫ uita
nis cū uenustatū. ꝫ uitalis constitū. sub lege
donatū. mortis ille p̄determinator mundi. ne
nemq̄ suū decipiendo p̄moꝝ hoīū credula
nouitatē in corpa nīa latenter irrumpat. et ex
duabz substantiis unitā hoīs p̄fectā q̄ natā
quam diuisionis discordia dissecauit. ut eam
nobis una mens ee id ē illa qui germanitā
aīe corpisq̄ gignebat. aliam uolūtatē per
uitiata mariam cōtē cop̄ aīam parturiret. De
nicq̄ et apls ait. Sentio aliam legē in mem
bris meis repugnantē legis mentis mee. ꝫ cap
tiuantē me in lege p̄cti q̄ est in membris mei
set alibi. Caro concupiscit aduersus spm. spūs
autē aduersus carnē. Hec inuicē aduersantur
sibi. ut ñ quecūq̄ uultis illa faciatis. Hinc
ꝫ ille nr̄ conditor. ꝫ nob conditor qui ul
nos nob ul mundū p̄ nobis fecerat. a p̄mis
ul hoīb⁹ offensus maledēa sup̄ singulos re
es put cuiusq̄ cupiditas exigebat effudit
ꝫ quilibet nr̄ mox tanū mysterij nīi salu
tis ut p̄ius pat ostendit. Hecq̄ omī equū fuat

alio tempe de salute nre remedio cogitare nisi eo quo mos ecce inuenta. Sic a principenb⁹ pma fronte morbi medice adhibet: ut capite naufragis deplorato facili remediu salutare sucurat. Non g⁹ huc tm dns z saluator nr⁹ missus e cu clamat ysaias. ecce ego concipiet in utero z pariet filiu: nec huc cu ad abraam dcm e. Ad hoc temp⁹ ueniam z erit sate filius. Jam hoc erat pene iam sero. et tanta multa p̃triarchar⁹ sine spe mortua ui debant⁹ quib⁹ unq⁹ uita ee non potuit si diuin⁹ ei spirauerit ee uentur⁹. confirmante apl⁹. Spe enim salui facti sum⁹. Spes aut q̃ uidetur⁹ n ē spes: z q̃ speratur. Et quis erit ee spes potuit si non fuit repromissa? Immo ut pmo hominis illa sapientior oib⁹ bestiis bestia morte sapuit. nta oportuit illi dnm nrm uera sapiam. nam tum illo tempe i sustigiu sapie uitale: qd z fecit. Hec dehinc publicare. ne tota ei fractura uno animi q̃ auerte pulsata. sine p̃sidio alicui⁹ lapsu post quin decem gnata uicem. similiq⁹ ris ualidior haberet. qui tm op⁹ aliene uitus obruere potuisti. quin ille q qd sibi qd sup⁹ oms creaturas inestimabiliter fecit. aut seruare no potuisti. aut repare noluisti. Defendit unusquisq⁹ se sic inuida. defendit ille nr⁹ conditor et redemptor. pariq⁹ se z posse z uelle mo strat. quin nec uitus potentie desint⁹ ut digna tio pietatis. hoc magis nob⁹ adoranda. quo ib⁹ pa ceruos nr⁹ tempestate n subtrahit. maior q z du exactat erupne. dum n pena mereba mur spes recepcionis ostendi. z in naufragis aperto discrimine porro salutis aptr. ut nouo mo re q maria fiat nauigia. ee capit ergo de mente sic archana euangelio manifestans. qd ifm miratre nram arguimur sine uoluisse n uitus. quinq⁹ nos amaret. du in ipm peccati ostenderet. que obtusa z p̃certata n posset. imo z quos paulo redimeret qui fecisset erat nunc humana crudelitas z omnibus ut p̃ uata cigastula ut publicq⁹ carceres cu ma nicis fibus z diuis rigida tbe cotpedib⁹ uata sustinet. z in penas nouercas adinuentiu⁹ laxet ingenia: omnisq⁹ uider subiecti capitis castitatem ppie nitat. discrimine plect alieno. Hoc magis amice aduocati. quo alicui⁹ est omnip. spi cu solent truculentiores in reis ee. qui a reatu puniores. Hij studiosi malefacias. ut labiis contagia psequetes. q nimi negligentia facinor⁹ ui tauere consortia. O miseros z omi pdictos cecitate. qui bonu exornant malo. qui contumelia suggestu crudelitatis accolliit. z pbitatem aliena ipm infelicitate cmendant. quid ut tralz sius misor⁹ astipulant⁹ exitium z innocentie iudicantis uocior⁹ cruciamenta supplaudo Dz aut nr⁹ cont omnem spem. cont omnem pene fide et diuitis misedie sue in malo bonu mact? in iucunda generamus confusio masq⁹ pniciosam. petendi sem in fructu usuri euadere miserandi. z qui nos ipe tristitione ppere debuisti. ppter suam misediam reparatu ee pmisit. z illo tempe q simplicia merebam⁹ arguimur saluatos ostendit. ut melige possimus quitum ualeret pstare. non ihs. q tm donaret uite. Ju pmo g⁹ homine ut loqbam⁹ stati nobis iudiciarii sponsor. auctoritu: stati de uno thesauro bona p̃dixit statim ignotu ipis angelis sacmentum. qd implend ee in nouissimo tepore publicauit. z de eodem ade adam pmisse celo. Jam cu serpente p̃ mutuo suo maledicis subsannaret. uiderat q cu femina p celo hre. sup⁹ uentre suu repere. qm morte illa que fecisti: addidit dicens. Et pona inimicitias inter te z mulierem. z inter semen tuu z semen illi⁹ mulieris. Ipa calcabit tuu capt. et tu ei obsidebis calcaneu. Hone conspicis. nondum consideras. qd ia aie illi nuntiabat in xpo? Alienum cu semen mulieris nullu prosus accipio. nisi illu que apl⁹ aut fem in muliere. fem in carne. illu qui ut euangelista refert. ioseph filius putabat ee. si non erat. illum utiq⁹ illaq⁹ caro fem e. Jam si geniandi publicam ita z naturalem circumspicam⁹ rone. semina non habent mulieres. Denicq⁹ nulla concipit sine uiro. Ac per hoc qm iam tunc in adam semen humane generatois ecce corruptione uitiati. semen celeste pmittat. ut apl⁹ sentit non ex corruptione uiri. si ex deo. qd tam cito fieret in muliere z elementa prima illa corpoee substantie. i. humoris z sanguis in xpo filii uasculo in q ipa elementa sua iuste natalie aptarent. ayatet. utiq⁹ dnm nr⁹ ihm xpm. in ulla iam tic muliere pro

De xpi conceptione.

nulla ē. Hec immunitas opposita ē serpenti. Ponā
unquis immunitas inē te ⁊ mulierem. Non certe pro
no arg. ne ad eam hoc pmanere uideretur. Vbum
p missionis ē. qđ ⁊ similitudinē in serpente. Ponam inē
te immunitas inē te ⁊ mulierē. illā utiq; mulierē q̄ sāl
uatorē pariat. non q̄ generet fornicariā. Ponam
unquis immunitas inē te ⁊ mulierē. id ē fornicatā
mulierē q̄ repudiata facilitate credendi. non solū
te non audiat si aut fornicatē promoy. p adapertionē monstrauit oculoy. aut diss similē ē pmissis. ⁊ ⁊ ipō gabele deferente ubi. rationē de promissionis exigat nouitate. dicendo quomodo
certe istud quia uirū nō cognoui. illā utiq; qm
ad uisionem angli pudor aure tremefecit fidei
tē ardore. ⁊ constantia labi nescia ad infrenandam rationē reddet audacē. ⁊ que aduenienti
p̄sentie de pudore. qđ tacuit. Hec pmittenti
de admissione ñ cessit. Nam ⁊ solicite qđ nuncia
bat excusabit. Denq; ⁊ angelus non infidelita
tem redarguit. ut in zacharia. ⁊ instituit de di
uine operationis nouitate dicens. Spūs dei superue
niet in te ⁊ uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ecce
illa semi mulieris qđ non p traducē genitalē
munditiam. cōmixtione seruil uirusq; infunderet
uterū. ⁊ claustro clauso inde floreate uirgini
tatis inuenit in utero. Denq; rem nouā. plenā
q; miraculi. nouo ubo applā diu pmittit excipi. Ecce
uirgo in utero concipiet ⁊ pariet filiū. Cognoscite
te de pcreandi necessitate mulierū conceptū ⁊ ge
nitū ⁊ audite. de nulla tam dr in utero con
cepit. qm sibi sinum hoīs p uirū fusa coales
cat in femina. uterusq; mulieris ut pcapit nas
cituri ē hoīs ⁊ deposita incrementū. Maria aut
nō tā pma qm sola in utero cōcepit. cui pudoris
illibatio. conceptū uteri sine dampno uginita
tis expiuit. que sola nob pepit. qđ non acceperat
nobis. dicente dño. Vos de inferioribus estis. ego
de superioribus sū. Que sola mat ē in filio. cui uir
go sit in marito. cui conceptionē ignorātie uir
ginitate partus agnouit. q̄ sola mulier nō cō
cipiendo dicta ē. ⁊ pariendo. Ego hoc g̃ semi pro
missū ē mulieris. qđ sed in hoīem dns deus uir ē
qui ñ influxus est utero ⁊ inuenē. cuiglibet cō
sirmante. cui de maria dict. inuenta ē in utero
habens. Ecce ⁊ ipē. de pcedenti pphetie sermone
non deuiat. q̄ sciat mirabilē ugo in utero concipi
et. ⁊ in mysteriū nouitate sermonis eā purita
te concordat. eo q; stilo sacri hystoria signatum
quo faciendū denūciabat ⁊ ipsa. Ait ysaias.
uirgo in utero concipiet. q; matheus refert in
uenta ē in utero habens. Vbi ipō promissioni
responder effectus. quid non aliter loquit euāgeli
sta qm uates. nec ad exprimendā opis nouita
tē. inuenienda elocutionis difficultate con
fundit. Vbi sunt grammatici ubi consiliarii.
Que istos ut extra consuetudinē loquēdi scola
pduxit. que tam apte signare nouitatē. doc
uerba monstrant. Non dicunt humano sensu.
qm non opus humanū est qđ loquūt. ⁊ tam
rem nouā nec antea factam sic notant. ut in
illigas cum mirabili opere ⁊ mirabile natū
ē sermonē. Repetam denq; sās femīas
patriarcharū. indeamq; si sic de aliqua scrip
tū ē. Legim de sara. ⁊ dns uisitauit saram
sic dixit. ⁊ fecit dns sare sicut locut ē. et
concepit ⁊ pepit abrahe filiū. In ysaac enā
bennolentia diuina monstratur. hus ubi.
⁊ ecundum illū dē. ⁊ concepit rebecca uxor
ei. De iacob utrobiq; sic pscribit. Et concepit
lia. ⁊ pepit filiū iacob. De nulla certe harū
dictū ē in utero concep. q̄ tam ocīpi concepti
ebant extra uterū hīe ñ potant. ⁊ qm de
communi utili concipe se nouant. ñ iuxta
cōcipiebant. quibz ñ puenichat salua uir
ginitate concepe. Sola uero maria in utero
concepit. ea qđ unico huic. uni unigenito
sunt ignorant. ⁊ ut ipsi dicā in uno concep
tu. ei inseparato additu seminali clauso
utero cōcepit. Ad hs conceptois sem. si recte ra
tiocinabim. ⁊ uel diuina retractabim. pcessit
figura p tempe illa sterilia. q̄ primogenita
uel benedictis uel obligatois obligauit dicen
te dño. Omne masculinū qđ aperit uulua sanc
to uocabit. Qđ ē istud masculinū qđ aperit
uuluam. ei omnū feminarū uulua non
puerperij necessitas aperit. ⁊ marital agni
tio. Denq; nulla uirgo dr post maritum.
qđ nouū clausis uidet fieri mirabilis con
uentus. Et sup de rachel sterilitā hīe mō
strum. ⁊ ecundum illā dē. ⁊ aperuit ei uul
uā ⁊ concepit. Non certe prius dr concepit.
⁊ pr aperit ei uulua. ⁊ prius aperit, indelicti

ut martyr apte uulue tanus. uelut seminatur agru aliquē paratū seminib⁹ imbret. Denīq; sub uirgine. z concepit. Non tm̄ partu. ꝫ nec concep tione. imo conceptōm parefacta ē. nec illā pa rturiend⁹ dum nascat⁹ ꝫ qui parturiendū se minatu⁹ fuerat designauit. Et si iam ante a con ceptū quippe ut concepet reseratā ē. non eam certe ille q̄ nat⁹ ē dia potat reseralle dū nascat⁹ q̄ etiā concepi dū esset illa clausa u potuit. Oē masculinū qđ aperit uuluā. scm dīm uocabit. Et ista ē ratio. que nec sēdm sensū unde ꝓpleta. Jacob locū ꝓmittens filis fraudulenti muadit. nec ordie ꝓhibet. nec dolositate dāpnatur. Joseph filij ꝑ auium ꝓpostera sēdm nascēdi gradū bñdictōe signant. nec ceteral errat figura ꝓphacentis. nec monitor filius dexte ram parentis que pinguiois bñdictionis lucro unionē irrigabat inflexit. Et uicq; con tra sunt omia. si putam⁹ de his dīm esse oīe masculinū qđ aperit uuluā. q̄ de uirili semine ꝓmi nascant⁹ ex femina. ꝫ quīn aliud mōtis hec illa sententia. ideo ut dixim⁹ ꝓmittit. z cedit z ꝓduxit bñdictiones. Jesse filiū ꝑ ꝓm⁹ aut se cūd⁹ aut ter⁹ ꝫ omiū ultim⁹ unxit ꝓphā. z despicabilior ceteris eligit⁹ in regem. Hec ꝓmo illi aut sēdo contra dē sententia legis de pri mitiuis ꝓmulgata blandit⁹. qp uendicasse uicq; maximos. si ab his matrū uuluas me minisset aperi. Quādo hoc tm̄ aut in qua dicit impletū. qđ unq; ū potat ū impleri. Que ē ista. cui nullam fetus reserat nō ma ternus. Et uirgo concepit. non q̄ ut concepet uirgo ee desist. ū certe illa de qua scptura di cit. cognouit adā mulierē suā z peperit filiū. ꝫ illa de qua euāglista signat. z ū cog nouit eā ioseph. donec peperit filiū. Jgit in maria hoc sine dubitatōne ꝓfectum ē. cui nullā ū defloratio uirginitatis aperit. sed partus effusio que uirgo peperit. qđ uirgo concepit. que ꝑ⁹ mat⁹ facta ē quīn mater ta. Ex hac illud masculinū qđ scm uere uocā dū eet exit. quicq; uuluā sēdm ꝓmissionē partu edit ū sēdm consuetudinem. naturā q; cōmunē. dū cōapit uiri semine reseratā. ꝫ quīn diuinitus dei sensus uelocat explicare ū possim⁹. tantus se scptura q; molitz ad unā spem opponentibz. ut lassari sit facilis qm̄ cuadi. quādo oīs scptura cunctoz sensuū unā trames sit. que humano sermone decurrē qs uale bit. nec si anglicas pennas mortalib⁹ ingenio. spē diuinitus adebat. Reduce ad ꝓpositū cōme nit. z in parua nauigio ū in altū uela infige. ū i ꝓclīm currat audacia. ꝫ ꝓfecto tutius solu to in conspectu litoris nauigare. ut si qđ tor mentis oriat. ut spes sit facile teneri posse qđ cernit. Dicebam⁹ sem mulieris dīm dēm. qa sēdm carnē prem holem ū habet. eiq; iam tū ingeniū ee serpentis. que unde uirginis dei spē. ū uiri litas gilitas humana. Denīq; z quod sequit ma ternus ab hoste uirginis ꝓmittit effectū. dicendo ipe tuū calcabit caput. Quis ambigit qđ ꝓtet dīm mīm caput ee serpentis nemo calcabit. spē eni solus sine draconis z scorpiones ambulant. ipe capitā dixit capitudinē. z iam qđ subdit. z tu eī obseruabis calcaneū. ad quē altū credim⁹ ꝓnere. Calcaneus siquidē pars extrema nesti gij ē. Et dīs post solūs baptisma. post dierū qua dragintā ieuniū. cum ab eodem serpente temp tatur. Tūc ille dolositatis iam uictor exclamat. uade retro post me sathana. quid aliud ū a ter go posteū ut reliquū iubet suū obseruare calca neū. Hec sup dixi. z unde. ad hoc nos ipa redu xit oratio. qđ homo ille unus cū cogitat. non hoc mūdo ꝫ sup ipm mundū cum illo opifice rerū ac suo uenere uidet. dicente dauid. Bea ti qui scrutant testimonia ei⁹. ut pene hoc sic si fas ē dicā dīm fieri. diuina meditari illū dīnū nīm salutis mē. si tunc ꝓfuisse myste riū. Unde z in psalmis aut. In capite libri scp tū est de me. Caput libri liber est geneseos. qm̄ oīs scptura diuina unus liber. ut unus de quo scptū. Et. Et istam ꝓmissionē ipe ee un deus in capite. z caput unde mē spes ē. z ideo ca put utrūlt libri spes fuit. ꝑ dīm illū in qm̄ u sque dixim⁹ condītōē mūdi senescente iā mun do qđ in ꝓma mundi etate ꝓmiserat ꝓfectus se uīs ꝓpha ait. Virga tua z baculus tuus. ipa me consolata sunt. Virga mat est dni ex qua baculus ille festo iā ꝑ etatē mūdo q̄ eū sustenta ret exiit. Illū ꝑ in ugnus interū delapsū ꝛ redemptōis mē totā hystoriā retexim⁹ partu effectū hominē se exhibuisse ꝑ hominē. z ita

semen hoīs e, multipliciter dictum?
Caput libri scriptus de me;
Virga tua & baculus tuus.—

cunā suam se de creatore fecisse. illū formam
serui accepisse. se exinanisse prestitasse uolun
tate non natura dicatis. p qm̄ n̄ potat non
ee qd fuat. illū maledicta p salutaribz meru
isse miraclis. illū sputa illū palmas. illū
coronā spineā. illū postremo crucē p nobis
fuisse ppessum. illū infna penetrasse. illū
die tcia resurrexisse in id corp qd ceuca fuat
affixū. illū hominē dm̄ post mortē mortis
celū pcessisse. inde sedere ad dexterā dei. ue
turū suo tēpore ad iudicā faciendū. illū spm
dei p scōs suos cotidie ora celebrari. hec co
gitasse unasse est. Hec meditatio pasc̄ e aie
in hec relabi ul' recurrē cū dño iungi e. et
cū ipō p hec unuari e. cū ipō pati e. cum
ipō mori e. cū ipō etā suscitari. Quid dicā
de ipā resurrectōne. in qua cū rideam agen
tibz n̄ sepatā a xpō. licet multi q se xpianos
dicunt. resurrectōnē carnis excludant. z
sine illi sine corpore quibz forte concedit si
fas est dicā. alicer dño repsentari quā dns
remeauit ad pātem. nos ut credim̄ z loqm̄.
Quid inqm̄ hec cogitatōne lati. quid hec spte ee
potit erecti. scym qz magis in nris animis in
here. nos aliquādo cum hinc exierim̄ ee redi
turos. z anime nr̄am carnisq duoz n̄ id
agere. ut nichil sim̄ omno. sz ut meliores p di
spm reformem̄. quē iam hinc ad pigm̄ p̄misse
nob hereditatis accepim̄. z hoc corp qd z na
tura caducū e. z mito pstine cultg sionis g
nauī. a maledictōne diuina seruiturad eram.
qm̄ deū e era es. z i eum ibis. id rursus post
multa tēpa. e. e in fine scōz cū aut minu
ma pars fauille sit. aut forte iam nulla ab
eadē era. q illud corrupte in nichilū. qm̄
z xpō libanda e a seruitute corruptōis. i unte
gra membroz suoz soliditatē. z in statu pul
chritudinē decorē q renouadum. Quem tal
cogitatio n̄ cum admiratōne delectet. relid
as inq corpoz uoz. aut nullas aut minimas
certe. z si qnculas cuiq aream sordidas. z a m
nis inqm̄ sine horrore conspectas. in suū
tēm hominē n̄ ut pytagoras incipiens et
deliramus de cuforto ee credat. sz in ppm ut
corp z nom. p ossa. p neruos. p uenas. per
cuncta membra. n̄ in artuatum uerū z arti
culatim recompaginandas. hoc etā angusti cū om
nīū ul' frugū ul' seminū maiora z pul
chriora in germinibz reddit quā in era ul' ab
hoībz sata sr. ut sua sponte cadentia. Qui uo
semente ista ut ita dixim̄ mortalitatis legem
que nos meliores qm̄ accepit reddet. dicēte apl̄o.
resurrectio mortuoz seminat in corruptione
surget aut in incorruptōne. Que possessio pre
sentiū. huic spei potit cōpari. Aut qd erit aliud
qd nos ad contemptū mortis accolitat. quā hec
meditatio diuinis promissionibz z ppharū uocibz
excitata. Quid tale tombyrius ambraciū
oca in platonis libro socrate disputante di
dicerat. qm̄ homicida sibi ee n̄ timuit. ac se
altissimo papitauit muro. dum z nullum
p mortē animam restare iudicā. z si dis
mine aliq minoz. omis aiās p corpa eqliter
ferri arbitrat ad celū. qd a deo p uero tenu
erunt. z hic illos omis stū sapientes una nebu
la h errois inuoluit. ut z ipē tam laudabi
lis ut putant doctor homicide. ipm se pria
tum ne publice occideret occidit. Aliud longe
beat aplē p̄meditatū habebat z cognitū qm
non ab hoībz sz p revelatōnē dn̄i nr̄i ihu xpi
qd docebat accepit. nec in achademie memo
rose obscuris tect umbraculis. sz celesti illustra
tus ex lumine nec in ludo aliquo literatorio in
ter puerulos oscitantes. sz in tcio celo inter
anglos coruscantes audiit. cum in contemp
tu uite psentis exclamat. in uiuere xpc est
z mori lucrū. n̄ certe muriū de q paupertatem
ad mortē sz xpm dnm̄ p quē hoc mortale
ab imortalitate absorbeat inqrit. Et cui
intelligit ei lucrū ee mori. cui sit uita fruc
tū xpc. sine dño aut si etā quis totū mun
dū lucret. anime sue se detrimentū ee patitu
tū. Tenebat g ut dixim̄ ille uas electionis
se p xpm dnm̄ nr̄m de hac era que inqm̄ sine
usura reddit qd accepit. sz alias minore ple
nitudine cum fenore. ut tricesimū et
sexagesimū z centesimū dño ipō in cuiuslio
germina q pat plantauat sic legente. de
qua era etā uitas qm̄ plato ignorabat ex
orta e qm̄ nemo unqm̄ pinqtatē h sibi uidit.
si enī cognouissent nūq dnm̄ gle crucifixissent
de ipā inqm̄ se apl̄e conformacū corpi claritatis

ce contemptu mortis

dñi in lucerna membꝝ redarui. p salomonē illud q̄
sapia p̄mittit cum dicat. fulgebunt iusti z tanq̄
scintille in arundineto discurrent. z ideo in hanc no
cem in vnitate xp̄i est securus ecclesia. in qua tā
q̄ fulmina multa tonitrua sunt. q̄ longe ut
ignorauimus ita z ignorabimus. Hinc si videt.
quid sententia illa salomonica p̄misserit inqui
rant. fulgebūt iusti. z tanq̄m scintille in arundi
neto discurrēt. Quid ē q̄d quibꝫ clamarū clauitas
condonat. hys tam humilibꝫ ubi loca discurrant. z ab
ecclesia offerendi ut loca respectu deteriora videant.
q̄ corpoꝝ luce careāt. Quid inquā ē q̄d alibi
compari arundinea uoluerit. z hoc ueri forma
fulgoris. stipes. cinarū miserimos cinerulos.
cū longe incongrue misceant. ut fulgores arū
dineas ut quidquid fulgoris. Animaduerte ergo
te diuini ubera mysteriis. an ut non deleb. ita
ū de arundineto cura est. Aut in resurrectione
arundineta quid facient. ū q̄d nos p omnium
formas ut preadium ut stipendiū laborat ostendē.
Ac p hoc q̄d ut aplē aut p nob cuncta sancta filii
intelligē p arundinetū ymagines infideles hoīes
z incredulos demonstrari. eosq̄ corpa lucifica gra
tia. z inutilis cassa uirtutibꝫ. q̄ ubi primū spē ua
uitatis inflauit. sibila serpentis nutrierit. z so
nos pacos uipaꝝ pygmeos obloquat. Scintille
inq̄t in arundineto. Sci. g. nec pectores. q̄m nō
omnis caro. eadem caro. In arundineto aut id ē
nacta luce corpa. z alienis arsura fulgoribꝫ. q̄
hꝫ sanctoꝝ claritas sua. p pena est. q̄m deus igni
consumens ē. z iusta in ymagine dei actus. adue
niens. Fecit enī deus hominē ad ymaginē dei
fecit illū z aplō testatō cedere se q̄d illi simili
sit futura necessarie. Si enī simul deo sine
fact ē. z simul futuꝝ ē cū resurget. q̄m quicq̄
nō dissimile i nobis videt auctori. id ē unio
cussionis simplicitē. z unitā supne unitatis for
mā. artifex mendatoꝝ strumosis actibꝫ deter
mauit. suisq̄ p̄iuitatē nisi etiā nūbs diu nitesc
corrupto assebit. Que omia p resurrectionis glām
male adiecta. aut immutata dijuuent. z id solū
q̄d auctorē rerum tamq̄m in speculo reddat e
micabit. ut mēpotatos opus suū se doleat p
didisse. z homo tandē se integrarū ē gl̄ce.
ū tamē hoc omnis ut tam diuinū poterit. q̄m
omnis quid resurgent. hꝫ non omnis immutabit.
Distinctionē z cui plonasy. facies diuisitas
mitoꝝ. Nam si z inter ipos sctos erit alicq̄ de opi
nione distancia. docente aplō. stella stelle dif
fert in claritate. q̄d ul de impijs ul de peccatoribꝫ sen
tiem. quoꝝ alij in iudicio alij in sctoꝝ concilio non
resurgēt. Quia si z resurrectionis p̄ tempe segre
gantur. q̄d de habitu forma q̄ dicem. q̄ ut michi
videt non uestē aliq̄ textili. neq; mulierē clabo
rata pensili. hꝫ sine ē operibꝫ induenda. beato iohē
hoc i reuelatōe monstrante. q̄ sctos aut in diuinos
hꝫsimum se vidisse. Et ne forte sub-temina hyr
sini aut stamina querem. z gruceū aliq̄d exer
ceri in celestibꝫ opinaremur. subdidit. hꝫsimū
aut. iusta facta sctoꝝ sunt. Time g̃ ut nulligo
in simplicem mī corpis uenient. que nūc sunt
tecta sub corpore. Time unicuiq; miserū me. con
scientia sua uestis fiet. Time ea q̄ fundamento illi
q̄e aliud ū pōt poni ab uno quoq; superedificata sū
p̄mielbit. ut aut mercedem capiat. q̄ mansiua
construxit. aut detrimentū patiat qui arsura cō
struxit. Jam quid illa cōmemorē que sequit. q̄
tota sctoꝝ sint. carnē sine tra. corpa sine doloris
sensu. aiam sine metu. uitā sine morte. etatē
sine rēpore. lucē sine nocte. beatitudinē sine fi
ne. in deo hominē. z in hoīe deū. q̄m deus omnia i
omnibꝫ. tocū ciuid nē impossibile hoī esse. id tam
p munificentiā p̄petui regis adipiscendū. uolare
ac uegetare. liquescere ac resolui. cumq; fieri q̄e
z morte ad discipulos concreta z corpora pauci
ualuit. q̄ non senserit. z discipli cū state se nō
asperserint. z omnia q̄ sine hoc corpe dei sp̄s facie
bat. corpa cum dei spū ee facturū. Sanari selec
tatē hāc cognatōnū ypiantas nō pōt. hec illi
recte. hoc oblectamentū ē. hec uoluntates. hec
delitie. ire mentis in sede di. ubi q̄ sibi locū z p
tem sedis ū sua p̄sumptione. hꝫ diuinitatis pollicā
tibꝫ usurpare. Hec illi arduū uidet. Postquā ū
ubi in xp̄o deo suū ee hoīem recognouit. uindicat
sibi equū ius de cognatione. p dñi carnis assumpc
qui de carne ei sumi z de ossibꝫ ei. hec cui ē capt ac
pis eccle. ipe principiū omnis principat z potestatis.
euāgelizante sic aplō. ex quo totū corpa compactū
z p communicatōnē p̄iectū z coplicatū crescit i aug
mentū di. Quid g̃ uenam iudicatū z die dñi pis
obtabile z impis fugiend. q̄d illd igneū diluuiū
ū aq̄ū. fumante ciu. fugiente mari. celo z lib spe
riem completo loquat. Tristia hec diuinitus scti.
hꝫ expetenda paupibꝫ. p quibꝫ in psalmis dñs ipe
suspirat dicens. Exter miserias inopū z gemitū
pauperū nūc exurgam. Quid tribunal illud ex
maiestate iudicantis imensū. z duodecī sedilibꝫ
adornand. tantāq; datā filio hoīs potestatem.

fulgebūt iusti z tāq̄ scintille i arundineto discurrēt

ut in iudicando hãt etiam angloꝝ substantias ꝗsi
eoꝝ creator addictas dicente aplõ. nescitis quõ an
glos iudicabim⁹? Et qd certe qd ũ mancipandũ illi
ee credat. cui z spũalis illa nequitia subiacenda
natura ē? Quid tunc rogo facient q̃ nunc in tho
nolis gl̃ãm. qui p̃ tribulis p̃fecturas. z fasces. z
ĉnos ut estimant consulat⁹. deo se eq̃parare nitũ
tur. rapina potẽ quã natura. Quid facet q̃ con
iungit domũ ad domũ. qui p̃turbata uicinitate.
z cunctis quibꝫ stingebat. hinc inde limitibꝫ fra
ctis. montes flumina. maria q̃ tũllibus. quibꝫ ad
ipm̃ p̃tinet una ultra possessionẽ ee qd̃ dira est.
z insatiabili cupiditate latitudinẽ imensi orbis
excedens. alexandri lacrimis ad epicureoꝝ delira
menta suffundit. accusatus q̃ p̃ auiditatẽ mũdi
hui⁹ angustijs in alium credit. non estimata ibi
copie pusillitate p̃tendit. aut nunq̃ passurũ
se ee de iure. si fidem non adhibuim⁹ de futuro?
Quid etiã his facient. qui tanq̃ correptores
moꝝ dñi famulũ arcentẽ castigantis q̃ ui
uentẽ. aut in uestis humili colore aut in abs
auida parcitate. aut in uigiliarũ i ociosa sobe
tate. uelut aut undantis mollitijs delicatã.
aut equitis copiosioꝝ flagitata. aut domus q̃
caliginibꝫ obscuratẽ iudicauit. nescientes qd̃ i
stis dei z in xp̃o dñi oculi ei⁹ pupilla feriant⁹? Pu
nit sine dubio. punit in illa die omnis cogitatio
nes eoꝝ. Nec eos apud tribunal illd̃. aut luculus
callius defendet. aut marc⁹ antoni⁹. aut illas
eloquentiaꝝ tullij⁹. q̃m omnis tunc scelus lingua
mutescet. z sola erit i rusticis facunda simplici
tas. que infantiũ fecit ora diserta. z mutoꝝ
linguas nouit soluere in canticũ. celeste q̃ sibi ar
monia p̃ uiscera misericordie. de sinu oppressis adqm
sinit. Ad cui⁹ gl̃ãm celebrãdã etiã si hominum
studia cessauerint. i confusionẽ suã sibi lapi
des clamabunt ee monstrantes. Et quo ego mala
p̃posita uelut mortaliũ impudentia inequitus
excelli. z uniformi malis tanq̃m publice accu
sator mundanis uitijs dñi me aliq̃ miserer
non p̃pea. cum z si iudicandi tempus eet. lapi
dem tu mittere sup adultam non auderes. et si
ad nocenta⁹ iudicia ꝓpior conscientie me ar
maret auctoritas. tempus expetare debebã docen
te aplõ. qui sos in iudicio sustulit. z tempus in
dulsit. Aut enim. Homine iudicare an tempus. Illud
nempe resurrectionis. quo p̃ incorruptionis glo
riã qua reduuiua caro muneranda adsistet iu
dicia de etatis suã mensure constantia. cum
adsistat hominũ de lapsu. ĩ trepidabit tuc
in aliũ ferre sententiã. cum de se meruerit
ee secun⁹. Certũ nãq̃ cuncta sunt dubia. cunc
ta mutabilia. aplõ dicente. consideras te ipm̃
ne z tu tempteris. qui aliũ unq̃ statuis tui
met⁹ facile iudicas de ruina. Quod z si mise
ris fiduciã z beatis diebꝫ det p̃mia potẽ sedium
an mãsionũ laudem⁹. q̃m aut prudẽs aut intemperiei
ui. ut de conscientia ut de corpe deiectemus.
Redeam⁹ ad illas soꝝ nobilissimas z letissi
mas cogitationes. Iam mihi ẽ lectus. quã mo
ralẽ de ymnissa sibi etatis meditari. Illum
quidem quẽ dixim⁹ ante oculos collocem⁹. q̃nto qui
dem securi⁹ est uita celebre. q̃m miserãda culpa
re. licet uita felicia sine peccatoꝝ nõ possint i
felicitate narrari. Certum nãq̃ ut constitu
mus deo seos cum flammis p̃ omnia uolitare.
z coruscantibꝫ ad uindictã de eos ancipites gla
dios stringere. Hec est enim gl̃ia stoꝝ dei. Hec inti
mis delectabilis ubertas. Hec linguis omniũ z
affectionibꝫ dissipata. Hinc tunc patente uie
finis. Hec si sufferentes meres erit. Hec p̃ma
p̃ noie blasphematoꝝ. subiectã ibi hẽ omnem
animã supbã. z omne excellentẽ hominẽ. potẽ
tissimos quondã reges mundi. z toto adoratos
orbe. cum manicis ferreis cõpedibꝫ q̃ sistentes. nobiles q̃ eoꝝ immanium ponderã cathe
narũ collo z cerucibꝫ sustinentes. an fulgo
rẽ augusti illi⁹ tribunalis. Hinc quos aliquid comẽ
pserant. desperarant. uruscant offerendos. Hinc
tacta cum nice ut hoc scim⁹ lactoꝝ. sic aliud furem
crede miseroꝝ. Ve cum diuitibꝫ. q̃m percepertit
consolationẽ suã. ꝫ illis diuitibꝫ quibꝫ dicend
erit. Esurui z non dedistis mihi manducare. sitiui
z non potastis me. Illis unq̃ diuitibꝫ qui de in
iusto mãmone amicos sibi facẽ noluerunt.
q̃ meditata sunt i cogitationibꝫ suis. exuberãte
re fructu q̃ nomine refingebabant. noua i
mentis fructibꝫ receptacla moliri. Qui cum
quibꝫ conderent ignorarent. anima eoꝝ ea
tempe expostulanda sub nocte. tam uana
sollicitudine nũq̃ thesaurizare cessarunt.
nec de sollis unguẽ opibꝫ omiserũt. Hinc
lazarus pauꝑ cum eo p̃triarcha qui peregrinꝰ
uixit in mundo letatur in cubili suo. at di
ues cont̃ enim flagit incendisse. z omni ex
poliat⁹ dignitate. atq̃ substantia. desp̃ecti q̃n
dã inopis diuitiũ implorat auxiliũ. ꝫ ut
minimo exoptat digitulo contingi. cui egesta

oratores — lucius crassus / marcus antonius / tullius

lazarꝰ pauꝑ

tem aut optimas dapes suas et copiosa conuiuia ne mica quidē de mensa decidentia sustinebat. Cum uas spūs iudicaū p uos id ē p sctos ē celebri dū. nobis undicta imaiones. nob increpatiōes in pplos simt donate. Quod cum cogitaui que nobis mens. quis ardor animi. qd desidium fu turum. qs pscrutū contempt. facilē sentiri. quā dira pot. Aut quis ē qui non ad ista se stimuli dissolui se cupiat. et cē cum xpo. Aut qd magnū ē si p tantas ac talib bonis mors cōtemptas. p quibs et hec uita contemnenda ē qm̄ p hos q̄ p dio animā suā. saluat illā. Aut quid cōmo hec saluantis aiam suā. pdit eam. Etenim cū plerisq in hoc mundo uelut siluestribus flāmis tua anima ambitione accensa. ē opibs condtis. ē patrimonijs. nec ipis q̄ filis pcur q̄s ē de auaricia accusati opponē consuescer. dum pfectura. consularitatis. q̄ mercentur. q̄s potestatis. et meos adimit. et successor excludit. q̄ demūta ē. non ea pot impensis omibs. et decimato uite ipi compare. que p mores sa ciato ul de uite ē uitate securos. ul de iudi cij pcia dignitate glosos. Tempa ammoner. et locus ipe suggerit. nec tacia iudi aliena. qm̄ de mis cepim tractare scīp. ut infelicissime infidelitatis blasphemias diluam. q̄ ad hanc in dec sem pmere. Exterreri enī q̄ uitantes eg gias et celestes. p scīp reliqas iam ubiq prope nris temporib apparentes maiuit detectione mordere. qm̄ uenatione suscipere. antiquū ul lud uenenū in dei famulos audace infidelita tis euomentes. qd illi quidā in ipin dum ipm linguis et mortiferis sibilis efflauerit dicentes. In qua potestate hec facis. et qs ē dedit hanc potestatē. Reminens namq nob uyrta posi tis que de dnis et beatissimis gentilio et pba sio infidelitatis stultia loqbat. qs dum papa am brosio aliqui decerpere machinant. uolare si legis simonijs non timebant. hoc meo rōne miraclo. qsi causa conqrentes. Quid istud ē. si ex eo qd martyres sc̄i tantū dona meruerūt. aut tam tarde qd iā p̄dem illis concessū ē exe quitē. Aut si ea tempestate qua pallii sc̄i non ostenderūt. qm̄ ū opata sūt. quid ē hoc quod nū uidū ostendere. An illos maiores reuela tione animabus fec. quā ds dignatē martyris. Agnoscas ne aliss licet ubis tua mendacia quod dño p̄dicū ingestū. in qua potestate hec fa cis. et qs et dedit hanc ptatē. Lepida ut arbitror

consolatio. nec de luce generata. querere an diuinū sit qd uideas ee diuinum. et rōnem poscere cum ac dere sit necesse. Et cum apl̄s dicat. caritas omia credit. qs dubitat qd sine caritate dei sit qui si dem tantas non ampliatere uirtutes. Et legat aut sidem. qui qsi temptator inquirit. uñ hec potes tas. qsi ñ manifestū sit in ea potestate dnos martyres nūc in spū miracla facere. in qua p testate aduersarios suos in carne et passione uicerunt. Conferam pdem cōm ulos si dia fal ē filios iudeo rū. et ut unp cor parentē id ē iudeū qui se i sacri legio pcrē minimū putabat. dono diuinitra tis oppressum. tca et hanc sub xpiano nose blasphe miarū sobolem destruam p eū qui dixit. Perdā sapiam sapientiū. et prudentiā prudentiū reppba bo. ut et nos in triumpho gemino p dnm gloriem. et illi agnoscant intelligentia ueri diuinarū in side catholica non in sapia sci constructa. monē te dño. ñ credidisti non intelliges. ut manifeste constet et fidelib patere infidelitatis obscura. et ab infidelib fidelitatis et plana nō cerni. Postrema q̄s p tua sollicitudie uigilanta et diligentia uita li q̄ fiat illa q̄stio. in qua trophea nob dns de falso israelita donauit. Refert nec tacebo. qm̄ his retro paginā et anus extendi. et si nō congrue. nec dū alia cepta uidear interseri. tamē p te nullo alio et non suo ordine loq. quā tuis in oribs dona ta precare. Quidam de minimis christi. inter famulos dei et quem doctiores de scandalo illo gen tis sue qd senex i dnm nrm susceperit. ipa blasphe mie dnm pullans prauit exemplā delege. et ut qui dam pat ei homicida in prima templi dnm temp tans. quid de ipo et p multi ee in lege impbus pdicabat. tca hinc ne aut min docte pfidie uideret. aut nudū patere sine maiori auctoritate nuda tū. plus aut miraculi ypha nr fecit heliseus. qua dns nr xpc. Nam cum p magno lazarū de morte i lucē reuocatū ee referatis. qd amplius diuē preten tis. quā a uno mortuū reuiscentē. Profecto qd mai ee uita et confessione sig nuce. Eliseus nr iam mortuus. iā apostol ad suos. cū mem brum quē uyrta corp et puratarū fugiens adhē tū simplum officij debitum turba precesserat. exa nimis animauit. et fiduciā et de frigidis ossib atq exanguis corpe. alienū cadauer uitali calore pfudit. Hec qd habuit dedit. si alis qd ipe tuc nō habebat indulsit. hoc credo uobis manus ee tis utrumlibz indeat. mortuū in aurasi uitalis tremulū ee p mortuū. et eo tempe q̄ xpe natali

thuasius et pthasius

perdā sapientiam sapientiū

cēt lege constrict' alīs legē solusse nature hoc
si ꝑstat cuncts operibz· cur non hic ꝓnoz ha
beat· quē cū nos ꝓphām non dūm confitem· Aut
si ul' simile huic aliq̄d nostris edicte ut et hono
re ꝑcellat· qui sūt nūco uirtutis aug'noz· Ob
stupuere ad hec dicta ꝑceres mī· z nullū reperē
tes responsū nec q̄d repanteret pducentes· pene
sub manū adūsarij machyna uiribz aurete cō
cidunt· a deo ut ille qui nec plusiom ut aiūt
ee debuisset· in uictoriā glām sine certamine
repertaret· Quod ubi nī e nunciatū· ingemu
tantā nob' inee negligentiā· ut nec ueritatem
postmō astruere· cum alij ualeant inculcare z
p̄ritate mendatiū· Rogatoq; dño q̄m mich
mī e· ut sinis arma suggeret· qbz iguauie
auferret obpbrīū· cede mī inq̄t ustū magulo
quū dicentem· Labia mea a nob' sūt· q̄s nr̄ do
mīn' e· Pferam ꝑfecto p eū· q̄ dispdit lingua
magulo quā ut intelligat dño famulū ū eqn
dū· licet ꝑi nouūt uidei· ꝓbat ueteres· nulla
miracula ꝓphīs ediuisse uiribz· Denuq; ꝑe he
liseus cū sp̄u magīt' hereditat' ad iordanem
uelut insolentioz· donoz remuneratione uemēs·
scindere cū aq̄s ū sub dei inuocatione ū ꝓcur
z hoc ipi hanc que ꝓposita e mercē fiuisse uirtutē
ut maioz glā fidei mee sit· si temptauoē z dū credi
mus oppīmam· Quid aut dū blasphematoz· Hely
seus inquit ipe mortuus· alios mortuos contactu
sui corpis suscitauit· Hoc loco plane ut oībz
dño suo ꝓphe ritus assurgat· q̄m dūs ihc xp̄c cū
sepulchrū ei' lapidibz infidelitat' nra munieret·
lapidē milites obsiderent· credo ne resurrectio ei'
ronei' testibz indigeret· nam resurrecturū· z si
nolebant credere nouerat· subito cū inferi' cōe
cardinibz concussis· cū stupore militū· ruina sa
xoz· ū alios aliquē· li se suscitauit in lucē· He
liseus hec ꝓpa dona si habuisset· sibi donare malu
isset· nec ꝑstare ate' potat· q̄d indigeret sibi·
Denuq; hoc mai' ee uri z ꝑdere maioes· dum
dūm in cruce deriderent dicentes· alios salvos
fecit· se ꝑpm salvū faciat· descendat de cruce·
z credimus ei· Vtoz q̄ sententia unanim· Vir
ꝓmiserit credturos se ee si ꝑstitisset z sibi· q̄d
alios ꝑstare sueuisset· Cur non credim' q̄d ee
ꝑstanti nō negam'· Nemo certe hanc habuit
potestatē· Denuq; z dūs dicat de aīa sua· potesta
tē habeo ponendi ea· z potestatē habeo rursum
di eam· Recense stupbas maioz tuoz ymagies·
z patriarchar' retege inuies· uiem quis talem
habuit ꝓcreatē· Hec ū ei credā q̄d possit liare
aīam meā· qui ꝓmit z sua· Plura dicturo sug
gessit recordatio uolumē crescere· z ideo auersi
ab' q̄stionis ee reuocand'· q̄m adhuc ꝓ illa as
stat i ramus· cui eq̄ sua sparta· z si habem' reste
ronibz cū adhic illibata debeam· Et uere non
fuerunt ū mihc ꝓce multa dicenda· ne z ille cre
cere si tam magnū ꝓfuisse aliq̄d se putaret·
q̄d q̄reret ꝓpria disputatōe uictoria· Cui ū sapi
entiā q̄ nulla i illo erat· li superbiā que habunda
bat ingenio· Repudiato ē isto uitio· ut ne
pugnā se fecisse gl'aret· q̄nq̄ē q̄ dyam' ad i
structōm nr̄oz ꝓcū q̄m ad illoz certam' con
flictū q; pulsum· qui nec cūe uoluit cedere cū
conuincunt· ne aut sūm cautibz impudenter
dedisse· aut margaritas ꝓcas temere sparsisse
iudicetur· recurrend' illē e unde ad istū locū
digressus pene sensum ōmitibz deuiaui· z ones
dom' ubi' diligenti' circūeunde· q̄m si cautel' z
in nob' dūs e· q̄s infirmat z ego ū infirmoz·
quis scandalizatur et ego ū uroz· docendeq; ma
gis ne usq; ad blasphemias loquat· si forte
aut ū teneāt aut ū intelligant ꝓphata· Que
rit an diuina uirtus sit q̄ nō cepit in martyri
bz apparere· Cui legis hoies hoc reprīt· Sepe
ꝓphane· que sic est ꝓphetabilibz instructa· ut ni
chil ei nouū· nichil cum opinatū uris ꝓponi
possit ingruere· q̄d fidel' aut admiret electos·
aut blasphemet infirmos· Omia usq; ad do
minū ꝓphe uetera deputerunt· omia ꝑ do
minū q̄ decuit apli ꝓphauit· beato paulo
p libratē sā spē ū tacente qui ait· ex parte sa
mus z ex parte ꝓphām· ū q̄ omia uelaat· aut
omia si ꝓphetet· in quo ꝑticulam loquit xp̄c
si sat ex parte de toto· z ꝓphat ex parte de toto·
Sibi stet· ꝓphat nob'· id e q̄d stat illi repsit e q̄
erat· q̄d ū ꝓphat uenture uite ꝓphat etatī·
Pphetat aūt totū· z si ꝓphat ex parte· hec em
ꝓphat· quoz ratione pars ei' empti' que us
q; ad finem supelt indigebat· Et pte q̄ ꝓphe
tat· q̄m ia ex pte fuat ꝓphetū· z ideo ꝓphata
scribat· uentura ꝓphabat· Cui ul' sapiē ul'
ꝓphe ꝓcaulas· plenitudo ut xp̄c dūs repsis
aboleant· hoc m· Cum uenit q̄d ꝑfectum
e q̄d ex parte e destruet· sal; cum in conclu
sione mūdi nec scientia maior nec ꝓphia ul
tior q̄renda sit· Denuq; intelligentie istū mā
ne apti demonstret· ulla subiungit· Videm
nō p speciē i enigmate· et aū facie ad faciē·

p figuram g̃ uerã sunt umbra. & quibꝫdã ymaginũ lineis obumbrata. ut infirmitas carnis nãe ꝺrenacꝫ subã. magis se ad spualiũ tenderet uenerationem. cum illi desidiũ pulcritudĩs sue. & p speculũ tenuitẽ ostensa fragilis. quãtacꝫ ipã eẽt in sua subã nos doceret. cum tã admirabilẽ & tã repulsis luce sua enigmatibꝫ appareret. & dõ p speciẽ nõ pollicta conspicim̃. non tamen uerã nãra possidem̃. & ostensa adhuc nãram̃. non ꝺcta iam tenem̃. Tunc ũ ppheta sacerdosq; cessabit. cũ in ipam̃ prmissionũ omniũ ueritẽ. cui p̃murrebat erit ingressus. Hinc & ppheta semp obscura ẽ. quod alio tempe cauẽt. alio cernũ. Quod ꝺs non uidẽ. qđ uidẽ qui non p̃dicũ non credit. Denicꝫ & ysaias cũ recep tõnẽ nãm tanto aũ in uirginis utero me ruisse agnoscere. eam q; uelut iã p̃sentem ipso demonstret dicens. ecce uirgo in utero concipiet & pariet filiũ. & uocabit nom̃ ei emmanuel. p̃sentẽ & uenturã fidelibꝫ iustificatorum turbam erat. Nam & illi uetercs ꝓphã suũ qm̃ nõ uidẽm̃ qđ ostenderet interemerũt. & hi ꝓphatũ sibi qm̃ ꝓphã nõ repererent occidẽt. Quod nob & ut non in domos nr̃as accedat p cauendũ ẽ. si eos qui p̃ter ecclã uisecura ẽ nostra blasphemat. Et qm̃ ut dyam̃ nũc; nemo uenturũq; ẽ qđ ũ sint ante p̃dicũ. dominus ipe sic dicente ecce p̃dixi uob. uideam̃ pcã si hec aliqm maior auribꝫ plam̃ infusa. que ũ nr̃is ocliꝫ tanqm̃ implecta singulis. uideam̃ si hec omia optare unus atq; idẽ spe. si denicꝫ nec angelus de celo euãglizat p̃ter quã euãglizatũ ẽ nob. licet ipe que sumat uirtutes. dm̃ p demoniũ tormenta testentur. qm̃ sacharias non ecclã sathanã. qꝫ uniformitas neq; indumẽta naturalis societate conflata. stimulandis accessiõe ñ decrementũ sui mereat. & capiat augmentũ. Nam & multos in unã formam legionis. pria unitas spe & uinculatis unitina confederatio conglobauit. nec sibi obeerat multitudo. que sicut acquirebat miserã sodalia in fraternitate ritatẽ. ita formidabat incurrere diuisa p̃uisione maiis stabe uacuitatẽ. & hac p̃re unũ aliquid tacitis omissa. p̃stituim̃ ea q̃ in ecclis dñi sedꝫ q; cimiterijs admiram̃. credenda ẽ dumtãt ñ si ꝓphata placerem̃. acq; in hõ tam dura difficultatq; macia. ũ ab aliquo antea p̃tractata. dum consulere debeam̃. si cessante uitio repudiati non timerem̃ audacia. qm̃ que ipi ẽ nemo exẽ qm̃ potẽ explicare. Cumũ uũ mihi tanta fiducia. unde & inpellandi dñm familiaritas tam ancta ut in hanc uocem audeam̃ erumpe. osculet̃ me osculo oris sui. Olis tamũ concipiet optatũ. Olis tã gũdia nota sui estimatoꝝ neglgens sulpuramur. ut p sius os ommus concupiscat attingere. Atq; utinã nos ut eoꝝ dignet̃ oscl̃o qui ipe osculatus ẽ osculari. ut in sedis postremo tercijsq; sistentes. de eoꝝ labijs alqm̃ ex parte sacrã thesaurizare meream̃. q; tota sapie plenitudine de dñi ipi ore dixerit. quãquã & si magnoꝝ uirtutes p̃uligijs fulgentem. posita erant in exemplis uelut alte quedã repetita fundamina uerecundie. ne quid indecens micmate p̃sumptuo leuitatis auderet. Quid nã electus beato pet. qđ ad ipm erectius. quid libius in fide. Quẽ oris sui osculo dñs se osculaturũ ẽ p̃misit dicens. Tibi dabo clauel regni celoꝝ. Et illud. Sup hanc petrã edificabo ecclam meã. Tamen hinc pondere se quodam pudens incurrant. fiducia quã elatior habebat ex uirtutũ uerecundioꝝ. ad inuocanda subuentu. cum in cena dñi non p se quis dñm eẽt dominũ inquirit. humiliterq; pudibunde osculũ dñi ore petat alieno. Qđ ille & si apud dñm fiducia erat. ut subinde hominũ & inconcessa p̃sumeret. ut ibi cũ p maria dominũ gradiente audet p̃sidere. ut & ipm̃ panẽ solidata sub uestigijs aquarũ ẽgra sustentent. aliqđ sibi diffidentioꝝ & consolatie nob. qbꝫ suo actu una lex formal tanqm̃ in speculo collocabat. si p legatũ p̃scientia dñi caute exploret. hoc instructione dignioꝝ. q; consulendi arte subalioꝝ. qđ nos facẽ debemus. qbꝫ cũ fiducia nulli sit merita. debet ẽ ut p eoꝝ exemplũ imitantes. ut in hõ pre beatũ petrum. qui ũ solũ q; humilitate timentia p que ad desiderata p̃uenire possum̃ ostendit. ab illo absolutiõm q̃stionẽ hũ quẽ ipe ũ erubuit inuocare quam. ab illo inqm̃ q; in pd dñi pectore. ut sup archã noue uetis & ueteris testamenta ũ ut ad uestibulũ aliqđ diuinoꝝ oraculoꝝ diligens inquisitoꝝ accessit. & ut sit penetrat secrete dispõis tanquã familiaris sacerdos intuit. & dõ solus audit & p̃cipio ubium. quido illi ñ eccioꝝ sacrosti templi ara. & uictoꝝ merenda cõmittit. ipe nos de eo libro que septẽ signaculis clausit fleuit. reseratũq; lectat ẽ. non p aliquẽ pseudocyprũ. & p p̃ncipes tantus. in sinũ pene ritatis inducet. Ut ne dum consulite inmoꝝem fuerit inquirentes & p̃scientie compendio qđ trepidũ aliquo mis mentis fiscinũ cernebat. illuminat. Reddit eũ ueluꝺ pamicꝫ responsa de pximo. de eo utiq; loci. ũ celoꝝ secta

pdicta celitus aperiuntur. et angelorum sacramenta pulsis
ab hominum conuersatione cognoscunt. Aut nam quis vidit sub
ara dei animas occisorum martyrum. vbi dei. et ihu testi
monium habebant. et date sunt illis stole. et cla
mauerunt voce magna dicentes. Vsquequo dne sce et uere
non iudicas et non vindicas sanguinem nrm. ab his qui in ter
ris inhabitant. Et date sunt eis singule stole albe. et
dictum est eis ut requiescerent tempus adhuc tempus. donec com
pleat numerus conseruorum. et frm eorum qui occidendi sunt sicut
et illorum. Apocalypsim uere diuinam. et tanto aplo
rum confessionis tempore patefactam: ut magis ad
tolerantiam duraturos. cum illis passorum merita monstren
tur. Non grandum est per folia sibillarum quorum ut pa
gine uocem mundi malis spiritibus inuocabant. ita loca
uentos habentes circumbabant. Ecce euidentissime aplis ho
rum quod hereditarium enucleat. et obscurissime questionum lumen in
fert. Senserat hec aliquando dicenda. qui nec similibus
lingua tanquam oleo mollitus arte sermonibus maudi
entium et suum raculatus intellectum. Propterea audi inquit
sub ara dei animas occisorum martyrum. De fide testis
non ambigitur. testimonium uenerabile. Intelligentia
responsi inquirat. non dicentis auctoritas. Ac pri
mum illud est animaduertendum. quod animas occisorum martyrum
retrahat aplus se uidisse. ne quis cum de mundis disputare
coepisse. per resurrectionem dicat attribuenda martyribus
que adhuc animas docemus indutas. Preterea cum et
illud asseruerit nobis. quod de mora iudicii conquerantur.
quia resurrectionem unusquisque non qui ea resurrexerit accu
sat. quia aliud est ut teneas. aliud iam tenere. Stolas
autem martyrum donatas exercat. et tanquam tanta libi
tatis ingens magna cellis pullata munda de tarditate
undicte. quia non leue pondere simonis exprobrat dicen
do. quousque dne hoc est dne. Quousque non vindicas
quia stata vindicare debuisses. Quousque. hoc dne
stuquod non ultra finem differes seculorum. Iam non ad fi
nem usque peruenit est. et de nra utrumque non loquitur.
Quod cum dicant mortalium subiungit. Non vindicas
sanguinem nrm. ab his qui in terris inhabitant. Ergo
non quisque si adhuc illi mortales essent in terris
qui domini famulos fuste. lapide. ungula. fla
gris. plumbo. feris. bestiis. igne. simul peccant. quis
que cum imputatio est pluriores errasse. ut aut quo
usque sit falsum. si adhuc peccatores morantur in car
ne aut illi unde exciderunt. et si in terris non habitet.
si quisque non fallit. Et mihi falsum persuadet a testibus
veritatis. et idcirco magis imprecatio credenda non fides
est. que sub obscura eloquutione non excludit. sed
velat. Cum igitur dicant quisque dne sce et uere non iu
dicas et non vindicas sanguinem nrm. ab his qui inter
ris inhabitant. non ergo mortalium sanguinem
mortesque desiderant. qui in eos quidam aut populari se
ditione seuierunt. aut tribunalibus iustitie capi
tales sententias promulgauerunt. qui nec in terris
adhuc inhabitant. nec fas est aut acusent delicti
qui dum uiuerent se defensi his ubis dne
ne statuas illi hoc peccatum. Ignorant enim quod
faciunt. Quod si inter ipa passionum tormenta
et amaros mortis dolores. tam pie quilibet pro
inimicis. pro impiis. pro crudelibus. pro blasphematoribus
supplicarunt. si eo denique tempore quo ipse angustia
rum sensus extrema patientium potest exercere
maledictum. peccato proximum est. qui non intelli
git non meruisse martyrium. his peccatores personas
fuisse notatas. eos quoque apertius quos et in terris adhuc
inhabitare credendum est. illo quo in tempore igno
rantia non defendit non eos qui et in terris ha
bitare ita per condicionem carnalis fragilitatis desierint.
et olim ab ipsis martyribus sub ignorantione se
excusant. Qui isti sint inquam. Spiritales sine
dubio neque. et tenebrarum potestates. qui et in
terris adhuc inhabitant. et non cum ignorantia
in dei famulos peccauerint. Iam cum ipsi dno
dixerint. quod uenisti ante tempus torquere nos.
quin ei famulos nescierint. qui nec peccati
erant. si ei famulos ignorassent. Ergo cum
peccati se sciebant. quos per tormenta a dno suo
deficere conabantur. Ac proinde cum beatis martyribus
omnibus meritum. eosque ignorantie excusatio de
fendit. sequitur ut scientes teneantur in crimine
quique quasi ignorantie tenebris horibus subtrahit dns
quorum sinus et precatus excusat humanas. quas in
alios quin demones diuersa potuerunt. qui et sinus in anima
lium dni eos in primitiis nosse quod bonum est et dei fa
mulos inimici. dni eos cur bonum non nesciant pec
care. Post hinnitum scutum aiax quelam sententia
uideam. Et date sunt autem eis singule albe. Quod
hoc est quod uestimenta uestimus. Iam per ut supra uideo
uestes sunt consecuti. et nunc indumenta gemi
nata libaliter de nauo. Que utique uestimen
ta cum spiritalia sunt. non possum uereri. ne illa
quasi per data sunt exuta uideam. nec sane quasi de
nuditate generata est. Ignis quin duplicata tempo
ris et significatio uestitus non sine mysterio est intel
ligere debemus bonorum naturalitates. et operationum
diuicias quin omnia subministrat unus atque idem
spiritus. Accipiunt igitur uestes per unum per confessionem cor
pora posuerunt. credo ut spoliatus in nudi nunc
uirent. iterum accipiunt alia uestimenta per

mpellationē unmo porcul mputatiōnē penaꝝ
longe patientie sustinentiaq; que unīq; ꝯ accipi
unt quis ꝰ intelligat ut noua illos uestis. nta un
tate ꝓfulsos qua nūc emicant ⁊ apparent. Qđ
si aliud postulassent ⁊ aliud accepissent. aut do
na rēspuerent. aut amplⁱ quererent uestis. Ac
cum nec uestire illos deꝰ sit quib; magna pro
misit. ⁊ hīj ꝑ sedam munificentiā ꝰ queranꝰ.
dubitandⁱ ne ad consolatiōm qielꝫ eā spēm per
tinere. q̄ unidictā postulantib; ē donata acti
ad consolatiōm? Que maior consolatio potꝰ
inuenirⁱ hac poestate. qua demones idē li
os ꝓsequunꝰ inimicos. Nam si stolas uitaꝝ ad
spēm mīaꝫ uestiū conferam. aliaꝫ quoq; aliaꝫ
ne ī reponendis egeant inopiam. Ex hoc indicā
liū ē qđ statim incerti. q̄ a uera ⁊ necessaria
impetratōe discedit. De unidicte mora ge
nerata ē querela ū fine unīq; temporꝫ. id est
nīoꝫ ut mora credat. Ad hanc dirimendā stolis
animē uestiunꝰ. ne ouīo mite sine maior pro
tectōne puaretⁿ. Alia enī uasa aīaꝫ ē corpore
expoliataꝫ. alia hominū adhuc ī carne uincen
tiū. Nobis lane ouium ⁊ opacio mutatis indu
menta procurantⁿ. illis facium nūra uestiū.
Cum ē post qielam martyrū animē stolis am
ciantur. diuina precēde donatiōe. qua se suppedita
ri ⁊ ille uas electōis optabat. quā uestē adam
cū amisiss ⁊ in paradiso mundi inuenⁿ ē. Denicq;
indicat opatō qđ stolas intelligere debeam. si ꝓ
tulasse unidictā martyres credim. Ergo ad cō
solatiōē mām aliquid eos accepisse credam. Si
ꝑ stolas uelut qđā uestiū largitionē qielā
sedata ē. cur ū hoc ⁊ ꝑma dona meruerⁿ? Sed
qm̄ ut dixi ītantū uarietatē qbz diuinⁿ ꝑcla
re animē munimⁿ. in stolis sūt. ideo ꝓ sedam
munificentiā iuxta ꝓstulatōis formā ī eos ꝓse
cutores q̄ ī terris ū habitant. qđ consecuti uideant
ostenditⁿ. Qo adhuc ⁊ habitantiū crim deū pari
ꝑsecutione consernos eoꝝ domet. ꝓdestinatus de
linium nūs impleat ocdentⁿ. Hinc ⁊ illud non
caose ē accipiendū. qđ nūc duo ꝑsecutionum
quā tempa hec martyrū uox ꝓcessit. ut desinat
blasphemare. q̄ eos nūo tepore nouⁿ aliqđ con
secutos fuisse mirantⁿ. Nam cū ⁊ fuisse credulⁱ
tatis ꝑsecutionis uideam ⁊ uenturā credam.
medīū q̄ illud temp̄ q̄ martyres q̄ ꝓcesserⁿ
remuneramⁿ. hoc nīm ē ⁊ idē nūc opatⁿ non
de nūro qđ semp habuerⁿ. sⁱ de future qm̄ nu
q̄ indemnⁱ sūt. Porstrau mouetⁿ aliqđ
sit qđ expectare uideam. si nam ad martirate

pene. iudicⁱ penaꝫ demonib; illaturaꝫ. ītuⁱ erupti
resurrectiōnē ut sustineant āmoneantⁿ. Cetīm hec
illis q̄ la ⁊ in dauid carminib; fiat ū pmissa hīs ūbis.
Letabunⁿ in cubilib; suis. Dū sepulti fr̄ unīq; leta
bunⁿ. Cubilia posiunt ꝑ sepulcꝛ. de quib; ⁊ resurrec
turi fr̄. cum uoce archangeli ⁊ tuba sūnt excitati.
Cubilia q̄ uere dicantⁿ in qbz nūc qelantⁿ. Et sile
bunⁿ in cubilib; suis ꝙuis hoc sitⁿ erit nempe qđā
surgerent de qere surgerent de sepulcꝛ. qđ adeo im
plerⁿ ē ut ī cubilib; suis illos sine dubitatōne gau
dere uideamⁿ. Nam q̄ alius talis gaudiatio animas il
loꝝ potⁿ mouere. que cum arne ꝓpā cubilia id ē ut
dyam̄ sepulcꝛa secū. ubi eos mimici sui q̄s se q̄n
dam occidisse credebant. nūc ⁊ unīc ⁊ uiuaces se ū
sine tormentoꝝ acerbitate ꝓspicerⁿ? Hoc illis sto
le iste q̄s reddunⁿ spūalis largitio conferetⁿ. p
eas ⁊ qui nō nūabantⁿ implorantⁿ. ⁊ qui neglecta
tur celebrantⁿ. ⁊ qui non uidebantⁿ apparentⁿ. Ha
stolas ut legim̄ hucusq; ū habuerⁿ. sed nunc
hīe expectantⁿ. In hac forma mulier illa ī salomone
laudatⁿ. que duplices uestes fecit uiro suo. mam
ī patientia passionis. Abram ī uirtute unidicte. hic
nob; lege sic intelligē semq; ꝓmum q̄ ē. aliaꝫ ne loc
debeam. ne ul infidelitaꝫ nīa ul ignorantia ī tene
bras gentilitatis blasphema disputatōe delegant.
ei ꝙbia ex eo precesserⁿ ut uenturis tum̄ infi
dē lux supersit ut credenda sint diuinⁿ fieri.
qm̄ ꝓbauim̄ ⁊ pmissa. ū ea promissa quoq; ⁊ postu
lata. Qđ si ⁊ postulata sūt ⁊ ū aliis qm̄ poscentib; ar
bitrā. quid mirū ē si aut qđ postulauerant accepe
rint. aut qđ gaudent se accepisse non occultⁿ ei
quos penas ab his q̄ uerīs ū habitant. Qs accu
satio complendi hos ut impugnat. Sci enim ū
habitant in terris. qui possident mentes hominū
terrena sapientiā. Quos ei martyres ad supplicia
deposcunt. ⁊ ꝙis q̄s possedant deꝑeⁿ. Denicq;
ipsa mirabilia sua uirtute. sic aguntⁿ ut eos a ter
ra habitatōe. id ē ab obsessis terris tōib; eccliu
dant. An calumpniam cui demones torqant. et
fauent inimici? Martyres cotⁿ uos pene unui
diosa indignatōne instigⁿt. ⁊ sustinere illos tan
to sēcꝝ spacio congruⁿt. ⁊ nō fungim̄ nos mi
nus? Qđ istud sit q̄s non debeant ul nūo tempe
solue. qđ ab adam mereⁿ? Quod aut illud mi
raculum mediolani uidi. ꝓnū oratū. ut b̄ato pa
tre ambrosio pre cet̄is fuisse concellū. q̄s nō uidi
mus fidem post arrianoꝝ. ꝓfidiam. diuinis q̄
testimonijs approbatā? Nam q; cū in italia cath
lica fides intolerabile tyrannide sub augusto
iustulisⁿ. tandē donante dño libertate uecteres

z si iam eo tempore qđ bñdict⁹ ambrosij fulmen⁹ ē respuat
ut. Hinc cum ipo in aduſarioꝝ confusionē z nram ſpē
omnis celestiū gla omnis z martyres consensere. q cū ia
pce apparendi habeant temp⁹ hominē cui ꝓderent se in
q̄rebant. illi cerce cui subea fide revelarent. qua mar
tyria fecissent. Sic donatiſte ambrosio qđ auxentio
donatiſte ē. qm quē auxentiū blasphemat ambrosi
us ꝓdicabat. z cum hec inuisi martyres p omnis gen
tes sit nata. omnibꝫ enī martyribꝫ sine ꝓlonga excep
tione donanda ē necessarie cū primū in ecclia ꝓces
sit. cui infidelitas arriana fuerat dilata. qm signa
non fidelibꝫ sed infidelibꝫ data sunt. Nam z dñm q
signū postulant infideles sc̄de postulant. phari
sei postulant. apli tacent. z credūt z sequunt. et ip
sa ē in id mirandū ē qđ diuina miracula optē p sepl
cra scoꝝ. qđ nec his remediis potuit hereticā men
tem. ut ul' tande eū eē sequeret. cui cōmu
nicare z nūtes ipa revelatōne sua dignat de
dit. Sūc ad meditatōm ꝓfectū hoīs redeam. ex q
cumulus iste ꝓfusq̄ mensura illū explerentur ex
crem⁹. lucet z hec dēputata ipāz meditatōnū sit.
qui beat⁹ q in lege dñi meditat die ac nocte. Est
sane difficile ē silua legis ingressū singlāz. q̄lz
omnū materiaꝝ segregare. cum alia alteri ramulis qui
busdam sua societate ꝓceptionis arctingat ut sine
altius inchoatōne cepta nō queat explicari. Ecce
hec ipa hoīe illū nrm nosse quā pulaū ē. solū
in talibꝫ non stupere. cū reliquis. solū q̄ q̄bzda
fortunaꝝ nō moueri. distinguere operatōnū spūs.
z q ex ipis operū intelligere naturā. que sint fal
sa. que uera nouisse. ū decipi. ū errare. ū minime
assignare q dei sit. nec deo adiudicare que demo
nibꝫ. scire tempa. signa cognoscere. habē dīi cog
nitam uoluntatē. z alia id mirabilia cū gratiā
actione uenerari. alia cū digna execratione nata
re. Talem uirū z scīi hoīes laudauere. dicente
murgilo. Felix q ꝓuenit rerū cognoscē causas.
bona sententia si ad eā suo ministerio uenisset ut
appareat illū ignorasse qđ laudat. Nam q que
scda sint celebrāt ut prima. z ordie ꝓfectū z
sapientia minuta offitiū. Ante eū nō rerū cau
sa. z rerū creator ē inquirend⁹. p quē ad causas
rerū simplū discerenū mirabiliū. Certū illo omisso
causas rerū q̄s cognitas habē ꝓfectū. cū p quis
hec fecit. deinde q̄re fecit sit inquirendū. Rerū
repto rerū auctore. rerū q̄s inuentorem z causā.
Quod ille usq ad eo ū uidet. ut ꝓpriū locū hnc q rerū cās ꝓtinus agnoscē ꝓdicaret.
sed eū subigeret. qui dōs tamq̄m nimi⁹ opus
exequēs adorasset. ut quisq agnoscat eos creā
tores rerū ū fuisse. a q̄lz cognitio rerū quasi
aliena distinguit. nec eos oportere. si hec que
laudent. ut ꝓpria ꝓstare ū ꝓsit. Quoꝝ enim
qđ aut q̄le sit. aut q̄re sit nos docebit. si ipi ea
nobis nescire. Nescisse aut quoꝝ opifices nō
fuerit. Denicq inuentōnē illaꝝ diss⁹ deane
tā humano assignant ingenio. illi que sapiā qđ i
dola nō colunt. ut ia diss eoꝝ hō sit potior. si adh
q dissimilꝫ ignorant alicui cogitande ꝓficit. Ab
his aut deos ꝓcul colit. q plene pie structica rerū
cās ū q̄ant inuenire. quoq; ꝓcordia ut ipsi
ubis utar frigid⁹ sanguis includit. At hinc hō
mē z dīm colere ꝓncipalē scit ee sapiām. z rerū
cās cōpcat hō. non ex sua causa scīi sapientes eum
nē. si illo docente quē colit. quē aīe inchoant qm
rerū cās. qm si res ipās rerū condit⁹ antecedit
q illū monuit q quibꝫ ee incipit ventura temporibꝫ.
cui dispōnem sine ipo q disposuit nullo agno
uit. qm nemo scit que dei sunt. ū spūs dei. z los ū
ut apli aut non spūm si mundi accepim⁹. si spūm
q ex deo ē. z ideo q ipi sum⁹ ū eodē hūane sa
pientie ubis. si spū dei. vel simplicia nob⁹ dig
nande cauleni. Hec est illa structica scīarū. hec
sapientia uocatoꝝ. cogitare semp z corde. qđ rerū
hūa dño p omnibꝫ que retinuit in. ipm semp in ore
ee. qm ubium ē. eligere qm parum ē. ipi ipm el⁹
os etiā mente precedere si ꝺ. qm calyx ē nouis festa
mentū. z uinū de uinea qđ ex eis pro aīe salute
leuat. q uinea ista ppls sum⁹. quoꝝ pres z ex q̄lz
dissimilē ipe sedm carnē. illū loqui omni tempe.
qm linguas nob⁹ nouas sibi ei aduexit. Que sint
aut linque nouē ū iste. i scīo ee sermonē de
scīo ū libe. aliis linguis loq ipo qua loq ipis
scīi ipe consuerunt. Preterea z illud ē loqui aliis
linguis. dm confessiū unū ab eo q plures deos
esse solos confitent. Est z illud i nra fide nouā
linguis loq. unū ꝓfiteri z credere ipm deū ee. il
lū quoq amare qui meruerat p nob⁹ mereri
qđ pat̄ deus iudaiū dñe deus filio. illū monē
tes omnibꝫ adesse. illū petē necessaria nob⁹ z ipi pla
cata. q pcti se mittat a deo ut z poscendi uba non
habeat. qui qđ ē nouū inter nos sol⁹ potentes se a
mat. qui z sol⁹ qđ mirabile ē in alis ut in peccat.
Infidelitas enī ē. mich ꝓmisisse de uno. Such
illū credit posse. qui qđ iudicat posse ū ꝓsit.
Hec ē illa filia dilectissima angelica uia. Hoc il
lud actus forsan. p qđ ū inuenit sanctuarii aut
altaria pontibꝫ attributa. qm agustei z pusilli ad
mus ū solū intrinseca cū oneribꝫ uinacia ū capiūt.
uerū etiā ipm mundi oculi si multimodis distra

d filie qui potuit rex regnator esse

iuuenes sum q dei sum⁹ mse sp̄s dei

hanc structuram obtegi vii & dns vacare & videre & quo erit ut possit mcm. qd p occupatos scli necdu oculis cepti e intuerii implenum diuisionibz sius ppositas qstiones. cruciorem hoie mitigeq; monstrando. Cum nra q sit uera & in quo actu posita. q studio teneat. qua sta negetur ostudium. torqq; ancilli ei bre uit licet salubz pcm si dia poe quia pallidz p festi nacde ad finem usq; deducim. nunc qre u ab hoibz & ustuosmoi uidetur accipere ione. quido qre tenia ulpicas & delectat quia negligenci iudicas dum attendis studiosi in diuina. Cui ille q prm nobis mortal scam muerit. mudu istu id e possessionem. hois uicto sibi hoie sbrugalz. regnuq; illi qo regeram capto sub pedibz sius & dictione hre cepisse. ea q omia que in mudo tenebant sius peculiis & uic tore siue manubiis uerer. ne quido hoc amulla sapi entia suspnaret. aut debni sibi unde querer tota mentu sic cuncta sucas siue arui infecat. ut ee stultica sapie colore uestiret. & morde mentre nre lenocinis obumbret. ut mala u fugeret q u cerneret opposita melioza. Venicq; ex illo te pore sic passim hmanu gen gradit. stultica pro sapia habet dicente psalmista. qm laudatur p eam i desideriis aie sue. & iniquus benedicit. Cui uia putado ee q mors e. & sub specie bom mala de cipit. ci in intelligentie fumide dolo bonoz om nu mortal & uitul opie. Nam diume u scaue pt morde hois imagie. honor facili q p successorem cpolescat ambit. iniuria fecisse uis e aliena pos sidere potentie e. innocente circuenisse astucia est. humile despexisse nobilitas e. ptium hore eloquetas e. u xpm sapere sapientis e. Sic plena sunt erroz omia. sic uisula p hoim mentes cali gine. aliud alio intoursante mundi uoluit. & ad hoc usq; uitas obscurat. ut i mortal gremio uacu isse uirtudo dicatur. Quod ubi ille de nos semp cogitans & nra. uidit p sapiam mudi qua sibi mundi colluso: mpolatores inuenerat suam sapiam fuisse delecta. placuit & ei econtrio adu sus astucia uocatos sapie sue diuersis ienar rabulis & scientie altitudie qm nulli potent inuestigare sicam est. ut eo sua sapientia stul ticia uelaret. & uicti sua mortal qda obscuritate celaret. ut ad ei sapiam puenire non possit. q u hoc scto opinone stultucie fugisi. & ad u tam ei u accederet. q non contepni mortal sua bnifi. Clamq; sic filiu suu saluatore uiu mi sit in hoie. id e sapiam sua carne uestiuit. qd stultu e. unca sua carne pati crucc fecit. qd mors est. Sic adusis adusa destruxit. & p simles qda opiones ingeni. artificas illi madmas elisit. ut pauly. qbda uestigiis salutaribz licet impssa me tifera illi stigmata deleremur. Et hoc studium nisi conapuerim. qm qd stultu dei sapiem est hoibz. sapiam ei no tenebim. Hanc mortc qd corpe e in animam. qm qd infirmu dei fortius est hominibz. uitam ei non potuit mittere. Quod & sequit. nisi ut relicta scli & sapia & uita & stul tos haberi nos patiam. & mori nos cu dno semp opte nu. ut in ipsem aduenie ei qui uiuos & mor tuos iudicat. parce aliqm hre merear. Tunc cu stultis omnibz uelamentis cuncta qsita sit singla & cernem. id e & stultica mundialis falle sapie inuolucis dem data sistetur. & mors mentis bicudis deparata ue lamine nanti semp ore & patena i profundum guttur uitalium inimica p̄dat. Tuc & celestis sapia q stulti stultica notat. i repositas altitudi nes scientie dei sine labore alicui eluctabi omis mobis. & uera uita nullis mortis tenebis obscura tabit. p dnm ihm xpm cui e honor & gla in scla sclorz. Indes o filia qua uanitudie labore animu suscepta tui q ista u cogitat. Corpusculo adhibu palpamca. qd si negligem. ania plus ualeret que tuc infirmate. cum ecclor roborat. Et ista quam dyci aiam morbo stultucie uiciata. o bo mi cupi sic querentem sanato. cui anima scli inuenata flagi tiis pot alijs subuenire. Non enim eger salutis sue adhibe potu egrotanti. confollitis & anhelanti al tendine plagas. uulnibz u medet alienis. sau q ipe sit certe curabit infirmi: oculat ceum p capra u ducit. Tu uaz & ut sapiam domino supplica. & qd u sapia tuis suffragis uelut q lyda remedijs hac sanari. Resipiscat aliquis q in tantu delectabilu distone p̄cesserim. ut me retroz meoz retinscentia u habeat. ac subito augusta moysi cathedra radigu celsu displi cator ascendim & uere amice tui tuo. u ultio patione mea. Nam ego dum legam peccatoz ne dominu auderet narrare iustitias. & p os suu celeste assumie testamtu. Qz si cor ut dictu p tua dilectde p̄stimpsi. i eo tua gla com placare dignabi. ut uitulas que ad plenu emendate u sit. sic ipis apiabz quibz exacte apparet. tam facile ad publicu u producas. acti ego uerecund p me ee u potui ut debui. ul tua modestia uerecundie parcat mee. Et quia de me loq; qd male cepte sim. de celsi cam quod celeri. Vale & nos in dno dilige. in quo dilige ris & nobis. Explicit liber sci ieronimi de uite p̄fes

RICARDVS SVP ECCLESIASTEM

Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tue. antequam ueniat tempus afflictionis. et appropinquet tempus de quibus dicas non mihi placent. Rectum do litteram supplicat spectat. quod in uidet magna ulla et ultima tribulatio in ultimis his temporibus labentibus. et totam plene quod sparsim per multa scripturarum loca legimus. succincta hic breuitate apprehendit. Prouidens rex in spiritu sapientissimus homo salomon quid in nouissimis temporibus superuenturum sit uniuerso orbi. uniuersi homines gentesque unum hominem alloquatur. et diu tempus bene operandi suppeditat ad bona agenda. que ualeant per uniuersa celi spatia bortari. Dicit ergo. Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tue. Scimus quod iuuentus cetris etatibus et fortior. et ad uirtutes agendas promptior. atque patientior. Suo ergo in genere humanum qui iuuenum bene diu adhuc uirentibus floribus pollet. et ad fortia agenda ex dei adhuc munere ungetur. Dicat ergo quod dicatur omnium. c. t. i. d. j. t. antequam senium mundi superueniat. antequam bene operandi tempus et opportunitas penitus deficiat. Erit enim cum non erit homo potens operari. Et uenit enim dies ulli tribulationis tales quales non fuerint ab initio creature quam condidit deus usque nunc. nec fient usque ad consummationem tribulationum. et afflictionum afflictionum. per assumptionem significare uoluit cum dicit. Antequam ueniat tempus afflictionis. Hec enim afflictio illa est sola per se una. Antequam ueniat et aff. et app. tum de quibus dicas non mihi placent. Quandoquidem uoluntates tales quales nostrum annos paucissimos magis quam omnino annos carere. et stare penitus dubium quod ex nulla parte placeant quibus ex melioris operationis desiderium. Sed in statu illos annos uere actum. et usquequaque horribus displicere. quibus in illis dierum eligentur homines mori magis quam uiuere. Et secundum quod scriptum est in illis diebus quererent homines mortem et non inuenient eam. Et desiderabunt mori et fugiet mors ab eis. Antequam tenebrescat sol et lumen. et luna et stelle et reuertantur nubes post pluuiam. Veniam illam tribulationem quam per similitudinem pertinxerat ad lacrimas explicat. in his quibus subsequitur gradatim euntibus. Obscurentur ergo quibus multis quibus minus modis genus humanum in illa ultima tribulatione diuinitus sit patiendum. primo in signis et prodigiis de celo multiplicatis terroris et quibus sic ad penitentiam oppugnari potuit. opprimendi sit multiformi genere. in peste. in fame. in intolerabili persecutione. nunc in solaribus tribulationibus frugum et arborum et holerum. miranda uastitate. mutua seditione. Hec omnia eo ordine quo possunt in subsequentibus salomonis libris seriatim in uenire poterunt. Ob hanc ergo hec ob quam quibusque superuenturam sit hominum negligentiam et oppressum dei. nutu diuino illi. Memento creatoris tui. antequam tenebrescat sol et lumen. et luna et stelle. non ne hoc idem sonat. quod in euangelio legimus. erit signa in sole et luna et stellis. Et ex uoce iohel audimus. quod sol conuertetur in tenebras. et luna in sanguinem. antequam ueniat dies domini magni et horribilis. Et unde quibus nutu tenebras exteriores patrum exinsecus. ad quod lucem iam clauserit oculos nunc dicit. Quia nutu cruciat eos sublato actio luminis exterioris. quos interecant tenebre infidelitatis. Sed in his salomonis libris adhuc admonuit. Hanc ad hoc quod in eis mandata explanat. ad quod ex eis manifesta regie colligit. Sanam quod corruptorum fidei nectio sequi corruptos electorum. Corruptorum aque et aeris. sepe contrahit pestilentia grauis. Intelligimus ergo eos quos in ultimis diebus futuros se patiendos per gradum crescere. et uestigio primo deficere deos gradum admodum pestem. Et quibus sic potuit operosi ab iniquitatibus suis. succedent ut post accedentes sepe flagella flagellent. Dicat ergo. Antequam tenebrescat sol et lumen et stelle. addit. Et reuertantur nubes post pluuiam. Solet sane pluuia nubes detergere. et serenitatem adducere. Quod ergo aliud notat in reuolutione nubium in unum et inordinata effusio aquarum. Non tamen illud negamus quin pluuia per pluuiam sepe sui dilatione deficiat. et pluuia pluuie e uestigio succedat. Sed hoc facium nubes remanentes. sed nubes reuertentes. Si nubes unpendentes in pluuiam plene resoluant. et nubibus resolutis nubes stant reuertantur. et sic modo nubes sepe resolutas sepe reuertantur. secundo hiemem neque quin accidere sui magna naturae probatione. et quodam rerum cursus ex orbitatione. Magna ergo aquarum mutatio in unum. deo quod dicit. Antequam reuertantur nubes post pluuiam. Et certe quod magnus malus premissis hoc quin in augmentum malorum aduigilet. unum gue nalde ad ea quod sub gminatione promittit. Certum ac quod sic pestilentia sequi solet corruptorum electorum. sic sane fame nalda sequi oportet minuta mutatione aquarum. Sic sic uno huic ex effectu cappendit. duo ex uno pestis. ex alio fames structura colligit. Sione hoc est quod in euangelio habes. erit pestilencie et fames. Notandum ergo quod fames cum sequi soleat in minuta ut dem et aque mutationem. in minuta sicutate. multo cum peior multo uehementior ea solet ulla quod comitat immodata aquarum effusione. Dicat ergo dicat. Memento. c. t. antequam reuertantur nubes post pluuiam. Audisti de terroe. audisti de peste. audisti de fame. audi de persecutione. Nunc commouebuntur ethnodes domini. et mutabit uniuersi fortissimi. Hanc sic loquitur euangelium. Exurget gens contra gentem et regnum aduersus regnum. Erit ergo in illis diebus tam ciuitatibus. ut in locis minus tutis manentes. incipiant de suis sedibus migrare. et primo quod sibam ei uxoribus et paruulis ad loca tutiora transmittere. tandem ciuibus centum mat et pi sequi quibus ad domos ethno

Sup. ille explan libri ecclesiastes. Memento creatoris tui

& sequit. Excelsa & timebit & formidabit una. Insecle. q̃ nẽ
pp. nẽm tenuitas. 2 sec̃i locus sublimity. u̇ i locis ia accessibli
b. q excelsa timebit & formidabit una 2 secundi q̃ supiorib⁹
q̃n omiã sẽp tenuit & pcl florebit amigdalũ. ip igualit̃
locusta & dissipabit⁹ cappar. 2 hõ dic̃ de amigdalo q fructi
ficabit. & florebit. in gr. florebit ĩ equit. ut hoies. sub tran
ta iopia inde ãt. qd sp̃ent & apli. o capiscent. & cũ p̃mod amu
serit. qd sp̃uerat. p fudi ĩgemiscent. 2 hõ g̃ fructificab⁹ ut
sup̃ dict. Fames ĩ co & media. & florebit ãn & ip igualit̃ locusta
& dissipabit⁹ cappar. Fame cappar. gen̄ el holeris. Solet ã locu
sta. bruc & cenica. folia arboy & holeriũ ũdiq; p fonte ãn ex
pre comede & pre ire liqre. ũ ã usq; ad costal tocũ o simẽ. et
hẽ mod uirentia ãq; dissipare. atq; delere. Corrodibil⁹ atq;
cruciat & cũ⁹ diãnalib⁹ minut⁹ dissipabil⁹ cappar. 2 fone
inde ut ip̃sis ogruere. illo uolũt. hẽ. & residuũ cruce
comed locusta & residuũ locuste comed bruc & residuũ bru
comedit erugo. Sup̃ ambulare fac̃ũ. cece nẽ
adiugit de ua structe structuũ & holeriũ. 2 sic qd de uno ar
boris ut holeris gñe dic̃. de alio & multip̃ more suo intelligi debet.
Cece q̃n diuina sentia q̃ sibi recta manoa uite subsidia tande
sibi hũt ĩ minoa. & ut ibi hõi ad ultimũ auxil. uñ ei uita q̃si
ãp̃ple sustẽtari uidebat. Cece ĩ ultione cãtor. hõ ab omi
cãtica undeq; penit⁹ nutus & minis modis cãũq; flagel
latus. q̃ exilio q̃si ex supno diuinab⁹ p̃cepto ĩ sua cede mutua
hoiẽ ex hoib⁹ cad & locusta & cruciat & minutus. q̃b⁹ dã
diãnalib⁹ sic sic superba hiuang erect. actiõ oculeat. & cruciat
deiup ex agilis uirtutib⁹ actiõ mutuis psecutoib⁹ oculeat
& minut & minutus diãnalib⁹ signa nãq; & prodigia ad tarcend
timore psecutoes & cede. ad exercand furore & spectacõ nullũ
diãnalĩ. ad iq̃sitionẽ & studiosione & indignation. Cur ã hõ re tp̃is
tot modis p̃cut. tot flagell. actiõ. tot multis ũ afficat. cã qd
sibi nesciẽ cãi dic̃. Q. in libr hõ ĩ tot mũ cõtrarius sue. Ac si apte us
serat & dicat. p̃co oport hoiẽ ad ultimũ sibi cãta tribulationũ
falce labozare. atq; deficere. q̃m ip̃e stat q̃ aut fac hõ. de sup̃fluo
tue & eat ĩ domũ cõtrarius sue. p̃co lum̃ solũ & lumẽ lumẽ sibi
ẽtis. ideo & cecã mala ogent q̃ oscip̃ enumiant. ideo in
apient mala de die ĩ die & hore. & nocte mag magq; & bre sce. ũ hiẽ ex
re op̃ut. tãd aliq̃n delat hõ locũ p̃g narõ sue. & eat ĩ domũ
cõtrarius sue. In domũ cõtrarius sue. Il locũ mãsionũ ip̃ere
ũ mectũ sibi sistat. ũ nullo fine deficiat. In domũ cõtrarius
sue. In cõtrarie electa sẽ mobilia. & uitoria nulla. sibi ng. ũ ice
nũ p̃manear. & electa ĩmobilia ĩmeniat. In domũ iq̃ cõ
trarius sue. & hõ die ĩ domũ cõtrarius. & cũ ad rectõe ĩ domũ cõ
trarius sue. In cã tra ip̃ere contrarius sue mãsionẽ ibi. & sibi q̃sp
mutuis. & his acsistere. ũ nullo recebutoris ũ eniat. sue ĩmobi
lia sona. sũ ĩmobilia. & solitar tra hoiẽ & hẽ mũdũ ad ultimũ
cũ mutando & cãtu amittẽ. cogit & tãd aliq̃n hõ cũ uno & mi
sibi de hoc deserere. q̃m ĩa diu possidat cũ p̃fusa delectatõe.
p̃co ã mũdi finis tot modis afficat. tot flagell. actiõ. tot cr
trius. mat nuget. ũ ex ei fine hõ ut sero agnoscat. & sic q
ip̃e dñs amittat. & sic ip̃e q̃ dñs ut ip̃e creat. & sic ip̃e quã
bona ẽna amittã. & sic ip̃e q̃ sic mat ecclã dic̃. Grãte
& nouissiã illa mũdi & mala cã nisa. cã ut agnia cam
amara. cã uitol abla. ũ q̃ liber. libr mẽty. intelligant
hoiẽ mũdi finẽ adducẽ esse. gen̄ hiemi. tot calamita
tũ gñib⁹ urgẽtib⁹ diu durare ũ posse. nec ũ capiant
oiõ de ei⁹ salut remedio despare. hinc dolor. hinc stupor
hoc uo. hinc gemit⁹ hinc luct & planct. 2 Jone & dicit
q̃ ose cp̃ad iugit. & eaubt ĩ plancta plangẽtes. tanti
ẽ omniũ omiũ dolor. tant mentẽ stupor. & ut una
ai ad tectare oculi ũ ualeant ĩ una ul ad modicũ sede
libũ & uelut amẽte ellã. capiãt huc illuc q̃ discur
re. & q̃uus sorte omnium calamitat psecutoib⁹ finẽ
ip̃osit. nullo hominũ ẽn poss memore ũ audebit ĩ cap
ul aguo esse. & cũ ũ ualeãt p̃ una furoris exagit
tõe ĩ sin te domũ ire. & discplinare plange. & capiant
ad hẽ & p̃nico & plancta curatus & clitare. & uebut & hinc
more miso iugiẽ circuiacti. gemẽdo. plãgẽdo. ululando.
si desinẽt. oia p̃ua gare. ũq̃m & esse. Cucurb & ĩ plancta
plãgemẽ. Cece q̃m tãd mutabil⁹ agitant. & furore q̃m
ulla p̃ hoiũ psecutõe. Cece & mult finẽ & sistit. & in
ce cruciata & cator. sin̄ intit. tocũ & uiuit. & sic mod
affligẽdi atq; flagellandi. & sic qd correctis. malos & inẽ
da ronare ũ cellat. cũ ibi ingat. Auiq̃ rup̃at simũ argẽ
te. & ret uitta aurea. A supiorib⁹ repetãd. meritis & ca
tor ut. Salutẽ & p̃ & ta mala. & ta flagella. me
& & ne mapiant adhuc. & alia post alia sec̃. Ju omnib⁹
n. hic & adubi. sinus ei. & adhuc mani ei extenta. Isce
& & auiq̃ rup̃at simũ argẽte. & recup uitta aurea. Gn
die simũ argentẽ. & accipiend. & uno aliq̃ sing lam.
& pallã & q̃ sic̃ & gñalit. Tale & illa florebit amigdalũ.
Tale & illi. sbit hõ ĩ domũ cõtrarius sue. & hã nec illi
decus & p una aliq̃ arbore. nec illi & p uno aliq̃ hoiẽ. Sic
hinc gñal sentẽtia inse cũ dic. Auiq̃ rup̃at simũ argen
tẽ. & aui & p̃aosa. & ornamẽta q̃ solent ere auro & bore
ut lapidib⁹ p̃aosis ff. solent argentei simũ appendi.
ut sui⁹ locis affigi. q̃ha sẽ pecula gemmũ. phylacteria & p̃
anoy. ornamẽta diadimatũ & regaliũ & p̃duar. Isce
& q̃ nobilissime & plene solẽt ĩ explebili ambitare ãbre.
& hinc & pecia. & patrimonia expendẽ. & sic & q̃ oclos stultoꝝ
capiũt. & sui ãnũ ad hoc lucrãde. Pensetis & q̃ potis
tẽ ĩ mentib⁹ hoiũ sit. q̃n ĩcipient p̃aosa & q̃ ẽmodi
abhominari. & detestari. & ũ caluẽ posse aspicẽ. q̃ prius
solebãt & ad hẽ amare. & p̃ q̃ cũ timore & diligẽ
tẽ. desint locus q̃ affixa erãt uoluẽt auelle. & rup̃at
simũ argentei. & soliũ p̃ hẽ. & ll̃ esse simũ p̃cẽ. Ob
amẽtissia cop̃ & sic̃ simũ p̃cant. eo ex certi colligẽ. q̃d dic
Auiq̃m recup uitta aurea. Non dic auiq̃ auer ad
ne usu arcenda uideat. & auiq̃ recup. iq̃ uitta aurea.
q̃d re sit. q̃ ad solẽ q̃d & phimia p̃recta. nec hymore re

solutū nō calcet reſtingā. tōn cādē cū udū uacillātē mūi
alienū penā dilluat. ꝙ ſempiternū recipiē. Ecce q̄ ſine odio
dñi. ecce q̄ certa iudicia ꝓuocat. libēr gētā mūdi. ⁊ ōēs gētā
mūdi q̄ntū ꝓtendūt ee. q̄n ꝙ tanta ōib⁹ ī credūl. imo ī
odiū ueniūt. ꝙ ut ſupiꝰ dicēb⁹ q̄rent hoīē morte. ⁊ nō inuenī
ee. Lo deſiderabā mou. ⁊ fugiet mōtes. Ne ſiꝫ q̄s
ſcrutīet hoīs. uel ꝙ ꝓ dño audiuim⁹ tuē ſcrutet. ſcr̄ dñe
meus. cadat sup nō. ⁊ collib⁹ oprie nō. ſnapiēt. ⁊ hoies
ē nulle. ⁊ ꝙ nolebāt nīl ē desiderare. q̄ ꝓ nīl timebāt. ⁊ ſ
ꝓ plageant. ⁊ flebāt delatōm. ⁊ defm mūdi. ꝙ ut ēm
gemebāt cū ecce posse finiri. Addūt cū lamēt. q̄m ecce
q̄ ꝓxima ꝓ nīe decē ad sonare mūdū. Qz cū ēcuerīt ꝓ plana
plangēte. coq̄ undeāt hoīē ungī re ī domū cōmatis sue
nunc ī nullā. imo magnū alīe mūdi ī nocē mēabo
uulū ī ēē. ꝙ mūdū ē ā ſolabit plangē. Qz ā mūdi ab
q̄n nūcīp ꝓ olīā ꝙ ſpiciet. q̄d ſtrora ꝓtat. q̄d q̄ē
nra ablata. q̄d nīl in ōrepīt ō studiū. Hec ſp decēnt.
ecclīa tuē dēt. ⁊ ꝓ cunctis mal⁹ ſp dēt ō ſuccēd. Hz q̄
ēs ad mūdi gremiū ꝙ ſcalē. dīc. ūq̄d ī ēo ad penētīā
opūdo ut ēo ꝓ ꝓpō ꝓcam⁹. Hz audiam⁹ q̄ ſeq̄. Et aūq̄m
ſpeuāt hyēa sup fonē. ⁊ ſolugāt rota sup cyſtīnā. Ne
traſ mūdū ſta ꝗcunctue ut malitie ſigna q̄m ꝓmittūt
argumēta. Ob eūſſo. ⁊ q̄ad ut mū ꝓ ora ydā pallīū sup
fonē. ⁊ rota sup cyſtīnā ūcīp. q̄ſigū. Sed nī tot
flagella. ecclīa dēat. uel nīl ſs amarcat. tāte ſpacīe crūt
ut ſe nec ſtabule ī ēē. ⁊ eo ī ēū ad hauriendā aq̄ ēcre
ſpe. alīe ydē ſingat. dū sup ſequentē ēpetrēn ſtulti
uer ī ꝓhibeāt. q̄d hauriend ꝓcīcrat. An forte
ne nīl ēēt cū ſcalie. ⁊ hauſtū. ⁊ q̄ ſtyde ſcipsū mī
ſtīt mūdo. Scīēt ū q̄ ad hauriendā aq̄m humiles
ꝓne q̄ueūt. Ob ū ſublimēs facti ſē. ⁊ ſuperbi. q̄
q̄d ēēt ſpūalē. ut malitā cruēt. Hz q̄ ydā alienā
ſtūgūt. cur ſalē uel ū ꝓtēt. Nam ydā cuq̄ ⁊ ꝓ usus
defectus. uocā ū uīcē nūmē. ut ſe ſtruīt. ꝙ ſeruīt. Ob q̄ ū
parat dīno alienū. aut ū parat ut ꝓ. An forte ref
gelēte cantare. ⁊ abundante ūgrat. tante rand ū
malīe. ū malīt ornū ⁊ aurē. dann nū ꝓ. ꝙ ū ꝓdere
cōmodū alienū. dicat ꝙ dicit. Ille mō. Ecce ī cū aūq̄d
cōtīnet ydā sup fonē. ⁊ ſolugāt rota sup cyſtīnā. an
q̄ bñdīa malitia. ⁊ nīl ut ſe nūq̄ ꝓumpat. ut ut alī
minima ecīā bona inuideat. aūq̄ ut alī ydā ocīat
primo suo ⁊ ſ ut nocēt. aūq̄ ſēp nūme debuerīt rota
sup cyſtīnā pallī. ſolugāt. ut ut alī dampnū
ēt. ꝓ ſalīe dēmeritō mercēt. Audiam⁹ q̄d ſeq̄
q̄d magna q̄d metuēda ſit mala q̄ mundi finē co
mitant. Audiam⁹ adhc q̄d hoīe ndo ꝙ ut ō ēnīā
ꝙclud ī tur. Donec reūtat ad ſp pulus ī ſuū ceter.
⁊ ſ redeat ad dīm qui dedit illū. Certe ſi nīl aliud
malū hō in hoc mūdo expectaret. ſi nīl in aliud ex
pīm oporteret. ſi cēta omīa dīc hic uiuūt ꝙ uoto ha
beret. ⁊ ualem ei ū cum omīb⁹ ſe mūdē ſub cēta
bona expectaret. omīa q̄ hic delectant. ⁊ ꝙ ſcīunt ue
luc ſcīa. ēt ap̄ ambitum debuiſſ. Omīa tm bona
deſert hō memorare nouiſſa ſua. Nam ut ſcīt notū ꝙd
agat. q̄ſtū libet deliqſſ aſſumat. neceſſe ē ut pulus
ſuū reūtatur. unde ceat. ⁊ ſ redeat ad dīm q̄ dedit
illū. Quod sup dixit. ubi homo in domū cōmatis sue
uadat hic alīs ubi ſ repetere. Hz ubi de obitu hoīs
ſimplicī egit. hic uero distincte de utz hominis sub
stantia sententiā pulit. Est eī homo q̄ ex
gemina suba. corpea ⁊ incorpea carne indelicet
⁊ aīa. Donec reūtatur pulus unde erat. Ecce de co
pea hominis suba. Et ſ redeat ad dīm qui dedit
illū. Ecce de incorpea hoīs substantia. Attende
q̄ unde homo ſdm corp⁹ sit factus. simil ⁊ intelliges
quo sit reūsur. Formauit q̄ inquit hominē de limo
tre. Audi adhuc unde exiſtat. nīl redire oporteat. ⁊
tra es ⁊ in tram ibis. Corp⁹ certe stat ex anima exit.
uoluntariū mortī patet. ⁊ omēm ſensū amittit. Ex
unte uacuā quid ē corpus nisi tra. Videns quod
nec illi hanc ſcēntiam sententiā euadit. q̄ in fine
mūdi ultimi inuenīendi sunt. qui post subitam
mortem q̄cumlibet cito resurgant. Reūtetur
q̄ pulus ī tram unde erat. et ſpūs ad dīm q̄ dedit
illū. Quē autē alīū diam⁹ dediſſe. nisi qui in ꝑm
hoīs faciem inſpirauit. ſpīaculū uite. qui cotidie cre
dit nouos creare. creatosq̄ corporibz humanis infun
dere. unde illud ꝓphetice. Qui finxit sigillatim corda
eoz. Ecce qui dedit. audi ⁊ q̄lem fecit. Creauit eī
dominꝰ deus hominē ad ymaginem ⁊ similitudinem
suā. Ecce qualē facē est a deo. Attende ⁊ illud q̄lis fa
ciei sit a semetipso. Homo cum in honore ēēt nō intel
lexit. ꝙ parat ⁊ iumentis insipientibz ⁊ similꝰ facē
illis. Ecce qualem se fecit. ecce unde. quo recidit. De
similitudine dei in similitudinē iumenti. Et ſ ēquit
redeat ad dīm qui dedit illum. O cū quanta confusione
ad deū redibit. qui similitudini dei similitudinē iumē
ti ſupduxit. O cum quanta confusione cōā creatore
suo ā ꝓpebit. qui cum hic uiueret ꝙfusione digna
egit. qui dei ī ſe similitudinē conculcauit. fedauit.
obliterauit. Certe ſi solā hanc ꝓ uarie ator confusionē
expectaret. ſi nīl aliud omīno retributionis ꝙ omīs erro
tu remeret. ad omēm ei malor cautelā sufficē debu
iſſet. Semp meminiſſe debz homo. quā sit meticu
dū confundi in ꝓſentia tante maiestatis. ⁊ conſpectu
uultus eius. quā sit horrendū incidere in manū dei
uiuentis. Procul dubio adhoc ſ ut ſ hominis redire
⁊ aſſiſtere coram creatore suo. ut recipiat ꝙ ut ges
ſit ī corpore suo. Quis autē unquā ullo poterit expli
care ſermone. quanta quam multa. quā magna
sint illa mala que oportet eos extremum iudicium
ſ experire. ⁊ merito retributionis ſuſtinere. ad u
quam quos tot percutit mundi aduſa. tot diu
ne seueritatis flagella. a ſua nequeunt pertur
bare compeſcere.

BIBLIOTHEQUE
DE L'UNIVERSITÉ
DE FRANCE.

L'UNIVERSITÉ
M S.
172
M. S